R. 30908

1

Del Collegio de la Comp.a de JHS de Granada

Casa
2-1

Caja
C-4

Scriptũ primum diui Alberti magni ordinis predicatorum Ratiſponẽſis epiſcopi ſuper primum ſententiarum

BIBLIOTECA PUBLICA
U. L. DE GRANADA

Ludouicus Hohenwang Elchingenſis lectori S.p.d.

Laudate eũ in pſalterio ⁊ cithara aľs in nablo ⁊ lyra pſalmo.cl. quoniã pſal
teriũ iucundũ cũ cithara. Sententiarum igiť textũ quattuor Alberti magni
ſcriptis coaptantes litteras vtrorumq̃ ſcilicet indices his prefiximus: huic
a tergo his vero in frontiſpicio quo querenda redderenť faciliora. Ubi ve
ro iſtec queſtionibus defuerint: ad textus principiũ vt queſtionis verba ad-
monent recurrendum eſt: ne vͦo hoc vt in ceteris quoq̃ fieret: textus margina
les gloſule fuere impedimento. Tituloꝛ inſuper annotationes quibus ſcri
pta carent exemplaria ſingulis queſtionũ capitibus cõnexas ꝑ oẽs diſtinctõ
nes inuenies. Habes ⁊ tabulã copioſiſſimã ſuper omne opus magno labo-
re ⁊ ſtudio collectã: queq̃ queſitu digna cõtinentẽ. His igiť amice lector di-
rectus ĩ pede fauſto cupita lecturus. Pſalteriũ igiť (vt ad cepta alluden-
dũ ſit) iucũdũ cũ cithara. Siue nãq̃ dyaletica: ſiue philoſophia: ſiue q̃ cũcta
tranſcendit theologia petẽda ſit ſuperexcellentẽ hunc Albertũ noſtrũ in his
videbis: in dyaletica argutũ: in philoſophia profundũ: in theologia vͦo diui
niſſimũ ⁊ fontẽ inexhauſtũ Et vt breuibus abſoluam hic pħico dogmate oĩm
gymnaſioꝛ auditoria ne muta ſint vt iopas ille virgilianus aurata lyra per-
ſonando exhilarat ⁊ inebriat: doctorum fenix ⁊ Sueuie decus vnicum.

Pꝛologus Alberti magni in quattuoꝛ libꝛos ſententiarū

Ⓗo ex oꝛe altiſ
ſimi pꝛodij pꝛimogenita ante
omnē creaturā: ego feci in ce-
lis vt oꝛiret lumē indeficiens
e et ſic nebula texi oēm carnē.
Ecci. 24. Hic ſm oꝛdinē tan
gunt quattuoꝛ: ex quibꝫ ſm
ſeriē libꝛi iſtius trabit mate-
ria quatuoꝛ libꝛoꝝ. In pmo
eīn notat diſtinctio ꝑſonaꝝ ⁊
Materia pmi libꝛi. proceſſio vniꝰ ab alia cū dicit Ego ex oꝛe altiſſimi ꝓ-
dij. ꝑ li ego ſupponit ſapiētia loquens: ꝑ li oꝛe aūt pr̄
ſm ꝙ ipē ꝑ generationē pncipiū filij eſt vt eſt verbū:
nec os aūt vnde verbū pꝛocedit/ nec ipm verbū eſt ſi-
ne ſpū: ⁊ ideo in oꝛe ⁊ in verbo ſignificat pꝛoceſſio ſpi
ritusſcti ab vtroqꝫ: qḋ pꝛobat ex hoc qḋ dicit Dam.
li. 1. ca. 7. In diuina natura ſimplici ⁊ incōpoſita eē
quidē ſpm̄ dei pie cōfitendū eſt: ꝓpterea qꝛ nō eſt dei
verbū deficiētiꝰ noſtro verbo: nō eſt aūt pure alienū
quid ſuperingrediēs dei ſpm̄ exiſtimare: ſicut ⁊ ī no-
bis cōpoſitis. Hoc eſt etiā qḋ dicit Aug. in li. de tri-
nitate. 9. Verbū qḋ inſinuare ꝯtendimus cū amoꝛe
noticia eſt. per li altiſſimi autē ſupponit pater q̄ licet
non ſit altioꝛ filio vel ſpūſancto: eo ꝙ vna ſit altitudo
trium/ ſicut vna dignitas ⁊ vnus honoꝛ: tñ per ap-
pꝛopationē cōuenit patri eſſe altiſſimū/ eo ꝙ ipē pꝛin
cipiū eſt totius diuinitatis: vt dicit Aug. eo ꝙ ipē pn
cipiū eſt nō de pꝛincipio: filius aūt pꝛincipiū de pꝛin
cipio: ſpūſanctꝰ aūt nō eſt pꝛincipiū reſpectu alicuiꝰ
perſone: ſed reſpectu creature tm̄ ⁊ eſt de vtroqꝫ pꝛin
Materia 2ᵢ libꝛi. cipio. ſ. patre ⁊ filio. Secūdū eſt qḋ dicit: Pꝛimoge
nita ante oēm creaturā: in quo notat materia ſcḋi li-
bꝛi: in quo de creaturis agit: ⁊ per verbū illud ſigni-
ficat creatura duobꝫ modis. ſ. ſm exitū ſuū per crea-
tionē a pꝛima cauſa que deus eſt cū dicit: Pꝛimoge-
nita. ⁊c. ⁊ ſm ꝙ eſt in pꝛopꝛia natura ⁊ vniuerſitate
cū dicit: Omnē creaturā: ſicut ei dicit pš. 32. Ipē di-
xit ⁊ facta ſunt. ⁊ dicit Aug. id eſt verbū genuit ī quo
erat vt fieret. Erat inquā in verbo ſm ꝙ verbū ē ars
patris plena rationū oīum viuentiū. i. qui oēs ī ipſo
Creatura dupl'r erat in verbo viuūt ⁊ vita ſunt. Erat aūt creatura in h̄ verbo du
pliciter. ſ. ſicut in medio cognoſcendi ſm rationē/ ⁊ ſi-
cut in cauſa opatiua ⁊ ꝓductiua: ⁊ iō Joh. 1. dicit qḋ
factū eſt in ipō vita erat ⁊ lux. Lux inquā irradians
ſup oīa cognita: ſicut dicit pſal'. pš. 109. Ex vtero añ
luciferꝝ genui te in ſplēdoꝛibꝫ ſctōꝝ. i. ſctitatis ⁊ puri
tatis eterne. Vita aūt ſm ꝙ eſt opatiuū verbū/ qḋ ei
reſpectu quoꝛūdā a phis attribuit motui celi dicēdo
ꝙ eſt imoꝛtale ⁊ ſine quiete in his q̄ ſunt: vt vita q̄dā
natura exñtibꝫ oībꝫ hoc ꝑ pꝛius cōuenit verbo reſpe-
ctu oīum creaturaꝝ: qꝛ oīa ſunt in ipō vt in cā/ ⁊ poꝛ
tant ab ipō ne intereāt. vñ ad Heb. 1. Poꝛtans oīa
verbo virtutis ſue. hec ei duo (vt dicit Aug.) ⁊ anſel
mꝰ ſignificāt duplicē motū effluxus creature a crea
toꝛe: ſm eīn ꝙ ſunt vita in ipō effluūt a verbo: vt ſub
ſiſtant in natura ꝓpꝛia: ⁊ ſm ꝙ ſunt lux effluēdo ma-
nifeſtant in intelligentia angelica: ⁊ ꝙ verbū ſit pꝛin
cipiū pꝫ ꝑ Augᵐ. in. 1. ſup Gen̄. ſic: Ante oīa memi-
nerim quaſi nō aut ſui aut coꝛpoꝝ motibꝫ opari deū
ſicut opat hō vel angelus: ſed eternis atqꝫ incōmuta
bilibꝫ ⁊ ſtabilibꝫ rationibꝫ coeterni ſibi ſint verbi ſui:
de ſcḋo aūt dicidē in. 3ᵒ. eiuſdē libꝛi/ vbi ſic dicit: Pꝛi
mo creabat lux in q̄ fieret cognitio verbi dei/ ꝑ quod
creabant alia atqꝫ ipſa cognitio eſſet ab infoꝛmitate
ſua cōuerti ad foꝛmantē deū. Sed obijcit de h̄ qḋ Argumētū
dicit: Pꝛimogenita. ⁊c̄. qꝛ ꝑ hoc videt ponere oꝛdi-
nē ſui ad creaturā/ ⁊ cū oīs oꝛdo ſit ſm aliquod cōe
ipīs oꝛdinatis videt creatoꝛ aliqḋ cōe hr̄e cū creā-
tura: qḋ nō eſt veꝝ. Sol'o dom ꝙ notat ibi oꝛdo Sol'o
cauſe ad cauſatum ⁊ eternitatis ad tēpus/ ⁊ nihil ꝓ-
hibet aliqḋ eē cōe: nō vniuoce ens ī vtroqꝫ: ſed ꝑ pꝛiꝰ
⁊ poſteriꝰ: ꝙ aūt hoc ſit veꝝ pꝫ ꝑ Baſiliū in q̄dā ſmo
ne de fide diuinitatꝭ/ vbi ſic dicit: Accipe naturā filio
cū oī creatura cōe eſt: hr̄e aūt naturalr̄ ꝓpꝛiū eſt eius
q̄ ex natura eſt pr̄is. Per aliā aūt ptē ſupponit crea-
tura in ꝓpꝛio genere. ſ. in ſe ꝑ nomē creature/ ⁊ in vni
uerſitate ꝑ ſignū diſtributionis ſm qḋ habet Gen̄. 1
Vidit deus cūcta q̄ fecerat: ⁊ erāt valde bona: vbi di
cit glo. ꝙ in ſe qḋlibet creatū bonū erat: ſed vniuerſi-
tas erat optima. Sequit: Ego feci in celis vt oꝛi- Materia tertij libꝛi.
ret lumē indeficiēs. per h̄ aūt habet materia tertij li-
bꝛi: oꝛtus eīn lumīs eſt oꝛtus ſolis iuſtitie xp̄i dei no
ſtri qñ viſitauit ꝑ viſcera miſcḋie ſue nos oꝛiens ex al
to illūīnare his q̄ in tenebꝛis ⁊ ī vmbꝛa moꝛtis ſedēt
in q̄ accipit ſacr̄m incarnatiōis ⁊ paſſiōis: lumē autē
indeficiēs ex ſe licet ex nobis qñqꝫ deficiat eſt gr̄a vir
tutū/ donoꝝ ⁊ p̄ceptoꝝ/ de quibꝫ agit in ſcḋa pte ter
tij libꝛi. vñ Jacob. 1. Oē datū optimū/ ⁊ oē donū ꝑfe
ctū deſurſum eſt deſcēdēs a pr̄e luminū/ apḋ quē nō
eſt trāſmutatio/ nec viciſſitudinis obūbꝛatio. hoc au
tē lumē fecit in celis ad lr̄am: qꝛ captiuā duxit capti-
uitatē/ ⁊ dedit dona hoībꝫ. vel in celis. i. in ſanctis
Sequit: Sicut nebula. ⁊c̄. ꝑ hoc habet materia Materia q̄rti libꝛi
quarti libꝛi. nebula eīn eſt obſcura/ ⁊ reliquie pluuie/
⁊ ſignū ſerenitatis: vt dicit phus: ⁊ ꝑ obſcuritatē ſi-
gnificat gratiā ſacroꝝ elemētis coꝛpalibꝫ obſcuratā.
reliquie aūt pluuie qꝛ tempeſtas pcti ⁊ obnubilatio
cauſat ſacr̄a: vt habet in. 4. vt hō ꝑ idē redeat per qḋ
receſſit a deo: inq̄ꝫtū aūt ſignū ſerenitatis eſt ſignifi-
cat rē oīum ſacroꝝ ſignificatā/ ⁊ nō cōtentā/ q̄ eſt glo
ria reſurgētiū: de quibꝫ agit in ſcḋa parte quarti: hec
eſt nebula de qua dicit Ecci. 43. Medicina oīm in-
feſtinatōe nebule: qꝛ ꝑ ſacr̄a medetur culpe: ꝑ gloꝛiā
reſurrectionis medetur miſerie.

Pꝛologus auctoꝛis

Ⓒupiētes aliquid de a
c penuria ac tenuitate nr̄ā cū pau
percula in gazophilatiū dñi mit b
tere: ardua ſcandere opus vltra c d
vires noſtras agere p̄ſumpſimꝰ: cōſumatōis
fiduciā laboꝛiſqꝫ mercedē in ſamaritano ſta
tuentes: q̄ ꝓlatis in curationē ſemiuiui duo Luce. 7.
bus denarijs ſuperogāti cūcta reddere ꝓfeſ
ſus eſt. Delectat nos veritas pollicētis: ſed
terret īmenſitas laboꝛis: deſideriū hoꝛtat ꝓ
ficiēdi: ſꝫ dehoꝛtat infirmitas deficiēdi: quā e
vincit zelus domꝰ dei: quo inardeſcētes fidē
noſtrā aduerſus erroꝛes carnaliū atqꝫ aīaliū f
hoīm: dauidice turris clipeis munire: vl' po- g
tiꝰ mūitā oñdere: ac theologicaꝝ inq̄ſitōnū
abdita aperire: necnō ⁊ ſacramentoꝝ eccl'ia-
ſticoꝝ pꝛo modulo intelligentie noſtre noti-

b ciā tradere ſtuduimus nō valētes ſtudioſo-
rū fratrū votis iure reſiſtere: eoꝝ in xpo lau-
i dabilibus ſtudijs lingua ac ſtilo ſeruire fla-
gitantiū: quas bigas in nobis agitat xpi cha
ritas: ꝙuis nō ambigamus oēm humani elo
quij ſermonē: calumnie atq; ꝯdictioni emu-
loꝝ ſemper fuiſſe obnoxiū: quia diſſentienti
bus voluntatū motibus: diſſentiēs quoq; fit
animoꝝ ſenſus: vt cū omne dictū veri ratōne
perfectū ſit: tamē dū aliud alijs aut videtur
k aut cōplacet veritati vel nō intellecte: vel of
fendenti ꝛ impietatis erroꝛ obnitatur: ac vo
l luntatis inuidia reſultet: quam deus ſeculi
m n huius operatur in illis diffidentie filijs: qui
nō ratiōe voluntatē ſubijciunt: nec doctrine
o ſtudiū impendunt: ſed his que ſomniant ſa-
pientie verba coaptare nituntᷣ: nō veri ſꝫ pla
citi ratiōnē ſectantes: quos iniqua volūtas
nō ad intelligētiā veritatis: ſed ad defenſio
nē placentiū incitat. nō deſiderantes doceri
p veritatē: ſed ab ea ad fabulas cōuertētes au
q ditum. Quoꝝ pꝛofeſſio eſt magis placita ꝙ
docenda cōquirere: nec docenda deſiderare
r ſed deſideratis doctrinā coaptare. habēt ra
ſ t tionem ſapientie in ſuperſtitione: quia fidei
v defectionē ſequitur hypocriſis mēdax: vt ſit
vel in verbis pietas quā amiſit conſcientia:
x ipamq; ſimulatā pietatē omni verboꝝ men-
y dacio impiā reddunt: falſe doctrine inſtitu-
tis: fidei ſanctitatē coꝛrūpere molientes: au
z riūq; pꝛuriginē ſub nouello ſui deſiderij do-
gmate alijs ingerentes: qui cōtentiōi ſtudē-
tes cōtra veritatē ſine federe bellant. Inter
veri nāq; aſſertionē ꝛ placiti defenſionē per
aa tinax pugna eſt dū ſe ꝛ veritas tenet: ꝛ ſe vo
bb luntas erroꝛis tuetur. Hoꝝ igitur deo odibi
lem eccleſiā euertere atq; oꝛa opilare. ne vi-
rus nequitie in alios effundere queant: ꝛ lu-
cernā veritatis in candelabꝛo exaltare volē
cc tes: in laboꝛe multo ac ſudoꝛe hoc volumen
dd ee deo pꝛeſtante cōpegimus: ex teſtimonijs ve
ff ritatis ī eternū fūdatis in q̄ttuoꝛ libꝛis diſti
ctū in quo maioꝝ exēpla doctrināq; repies:
in quo per dominice fidei ſincerā ꝓfeſſionem
viperee doctrine fraudulentiā pꝛodidimus:
gg aditum demōſtrande veritatis cōpleri: nec
periculo impie ꝓfeſſionis inſerti: temperato
hh inter vtrumq; moderamine vtentes. Sicubi
ii vo patrū vox noſtra inſonuit: nō a paternis
ll diſceſſit limitibus. Non igitur debet hic la-
boꝛ cuiq; pigro vel multum docto videri ſu-
perfluus: cum multis impigris multiſq; indo
ctis inter quos etiā ꝛ mihi ſit neceſſarius bꝛe
ui volumine cōplicans patrū ſententias ap-
poſitis eoꝝ teſtimonijs: vt nō ſit neceſſe que
renti libꝛoꝝ numeroſitatē euoluere: cui bꝛe-
uitas qđ queritur offert ſine laboꝛe. In hoc mm
autem tractatu non ſolū pium lectoꝛem: ſed
etiam liberū coꝛrectoꝛem deſidero: maxime
vbi pꝛofunda verſatur veritatꝭ queſtio que
vtinam tot haberet inuentoꝛes quot habet
cōtradictoꝛes. vt autem qđ queritur facilꝰ
occurrat titulos quibus ſingulorū libꝛoꝛum
capitula diſtinguuntur pꝛemiſimus.

Upientes aliquid.

c ꝛc.] Pꝛoemiū iſtud diuiditᷣ in tres ꝑ-
tes: quaꝝ pꝛima ſumitᷣ ex parte ſcripti
ſiue opis cuius aſſignat cauſas mouē-
tes finalē / materialē / ꝛ foꝛmalē. Scđa aūt ſumitᷣ ex
parte ſcripti eius cui ſcribitᷣ ſiue quibꝫ fit opus iſtud
que incipit ibi: [Nō igitᷣ debet.] Tertia aūt ſumitur
ex parte ſcribentis: in qua auctoꝛ determinat diſpoſi
tionē ſuā in ſcribendo dicēs ſe querere piū lectoꝛē ꝛ li
beꝝ coꝛrectoꝛē in h̄ ſcripto / ꝛ hec incipit ibi [In hoc
aūt tractatu nō ſolū. ꝛc. Pꝛima haꝝ partiū diuiditᷣ
in duas: in quaꝝ pꝛima tangit cauſas mouentes ex
parte dei ꝛ pꝛoximi. In ſecunda aūt ex cauſis mouē
tibus cōcludit etiam alias cauſas huius operis ibi:
[Hoꝝ ergo deo odibilem.] Pꝛima aūt que cōtinet
cauſas mouentes ad ſcribendū diuiditᷣ in duas par
tes ſm duos ramos charitatis. In pꝛima eīm dicit
mouentes ex parte dilectionis dei. In ſecunda autē
dicit mouentē ex parte dilectiōis pꝛoximi: ꝛ hec inci-
pit ibi: [Nō valentes ſtudioſoꝝ.] Adhuc pꝛima que
cōtinet mouentē ex parte dilectōis dei ſubdiuiditᷣ; in
quattuoꝛ: in pꝛima tangit cauſam mouentē ex parte
mercedis pꝛomiſſe ſcribentibꝫ. In ſecūda miſcet du-
as mouentes: vnā per ſe: aliā per aliud cū duabꝫ re-
trahentibꝫ ibi: [Delectat nos veritas pollicentis.]
In tertia ponit vnā vincentē ꝛ duas retrahētes ibi:
[Quā vincit zelus.] In quarta iſtaꝝ ex cauſis iſtis
ſufficientibꝫ ad mouendū ex parte dilectiōis dei tan-
git ſuccincte quid ſcribere intēdat iuxta: iuxta quod
infra poſt oēs alias cauſas hoc pꝛolixius exequi di-
ſpoſuit: ꝛ hec incipit ibi: [Quo inardeſcētes fidē no-
ſtrā. ꝛc. Littera ſic exponitᷣ cupiētes aliquid. ꝛc. hu
militatē offert ꝛ difficultatē: quia aliquid ſonat paꝝ
vnde Job. 26. Cū vix paruā ſtillā ſermonis eius au
dierimꝰ tonitruū magnitudinis eiꝰ quis poterit in-
tueri: parua ſtilla ē ſermo de creaturis: tonitruū ob-
ruēs ꝛ emicās de nube obſcuritatis eſt ſermo de tri-
nitate ꝛ vnitate: hoc aūt cōtingit ꝓpter materie diffi-
cultatē: ſicut habetᷣ Eccs. 1. Cūcte res difficiles non
poteſt homo eas explicare ſermōe [In gazophilatiū
ꝛc.] Gaze diuitias grece ſonant / philare perſice ſer-
uare: vnde gazophilatiū ſeruatoꝛiū ſiue teca diuitia-
rū eſt: hoc aūt in hoc libꝛo ſtudiū ſignificat ſctē eccl'ie ī
quo repoſuerunt doctoꝛes ſcti ſuos libꝛos. Erat Triplex gazophilatiū.
aūt apud veteres triplex gazophilatiū. ſ. muſach qđ
erat ad oblationes regū: de quo habetᷣ. 4. Regū. 16
qđ achaz muſach ſabbati / ꝛ ingreſſū regis exteriꝰ cō
uertit in templū domini pꝛopter regē aſſirioꝝ. Coꝛ-
ban aūt vel coꝛbana erat ad donaria ſacerdotum: de
quo legitᷣ Matth. 27. Non licet eos mittere in coꝛ-

bonã.⁊c. Tertiũ cõiꝰ ꝺ gazophilatiũ qꝺ erat ad ob
latiões plebis: de quo habetꝛ Luce.21 Reſpiciẽs eos
qui mittebãt munera in gazophilatium diuites.⁊c.
Alij aliter dicunt: eo em̃ ꝙ legitꝛ muſach ſabbati di
cunt ꝙ in illo reponebantꝛ oblatiões feſtiue: quia ꝟo
coꝛban hebꝛayce idẽ eſt qꝺ votũ dicũt ꝙ ĩ illo repone
bantꝛ oblatõnes votiue: in gazophilatio aũt ſponta
nee. Et ſequitꝛ: De penuria.⁊c.] a. Penuria dic̃ de
fectũ bonoꝝ acquiſitoꝝ: ⁊ ſm trãſlationẽ ad ſpũalia
dicit defectũ habitus acquiſiti in intellectu q̃ eſt ſcĩa.
Tenuitas aũt dicit diminutionẽ quantitatis debite
⁊ tranſlatũ dicit exiguitatẽ ingenij ad actũ inuentõ
nis ſcie. Qꝺ aũt ſequitꝛ: [Ardua ſcandare.⁊c.] c. re
ſpondet penurie: qꝛ diuina dicuntꝛ ardua reſpectu ſcĩ
toꝝ de quibus eſt ſcĩa. Qꝺ ꝟo dicit: Opus vltra vi
res] reſpondet ſcꝺo qꝺ eſt tenuitas: qꝛ hoc dicebat he
betudinẽ vis naturał/ qꝺ ẽ ingeniũ. [Ardua ſcãdere
⁊c] Nota ꝙ ardua ſunt alta quedã ſed nõ eleuata ſu
pꝛa potentiã noſtri intellectus. Opus aũt vltra vi
Tripłr ſcã- res eſt qꝺ eſt eleuatũ ſup̃ noſtrã potentiã. Scãduntꝛ
dũtꝛ ardua. aũt ardua triplici gradu: quedã em̃ accedũt ad aĩaꝫ
noſtrã ſenſu imaginatiõe ⁊ intellectu: quedã imagina
tione ⁊ intellectu tm̃: quedã aũt intellectu tm̃. pꝛima
ſunt alta tm̃. ſcꝺa altioꝛa. tertia altiſſima. vnde Aug.
ſuper Geñ. 12. Tria viſionũ genera occurrũt: vnũ ꝑ
oculos quibꝫ ipe res coꝛpoꝛales videntꝛ. alteꝝ ꝑ ſpm̃
quo res abſentes coꝛpoꝛales cogitantꝛ. tertiũ ꝑ con
tuitũ mentis quo ſpẽs reꝝ intellecta conſpicitꝛ: ⁊ hec
reſpondẽt tribus in phĩa. ſ. cõiunctis ſm rationẽ dif
finitiuã cũ motu ⁊ materia q̃ ſunt naturalia: ⁊ ſepara
tis ſm rationẽ a motu ⁊ materia: ſed tamẽ per eſſe cõ
iũctis: ⁊ hec ſunt mathematicalia. ⁊ ſeꝑatis ꝑ eſſe ⁊ ꝑ
diffinitionẽ a motu ⁊ materia: ⁊ hec ſũt diuina a q̃bꝫ
trahuntꝛ ratõnes naturales ad cognoſcẽdũ creatoꝛẽ
ſicut facit infra. iij. ⁊. iiij. diſtinctõe. [Opꝰ autẽ vl
tra vires.⁊c.] d. eſt cognitio trinitatis ⁊ vnitatis. ſꝫ
videtꝛ eſſe cõtra qꝺ dicit Eccłiaſticus. 3. Altioꝛa te ne
Argumẽtũ queſieris/ ⁊ foꝛtioꝛa te ne ſcrutatus fueris. Itẽ in
Pꝛouerb. 23. Ne erigas oculos ad opes quas habe
re nõ poteris: quia faciẽt ſibi pennas quaſi aquile/ ⁊
Sołõ volabant in celũ. Rñſio ꝙ vltra vires noſtras eſt
ſm ſe: ſed cũ rõ fide iuuatꝛ valet in id in qꝺ añ nõ va
luit. vnde ad Heb. 11. Fides eſt ſubſtãtia reꝝ ſperan
daꝝ argumentũ non apparẽtiũ. Et. 2. ad Coꝛinth. 3
Non ꝙ ſufficientes ſimus aliq̇d cogitare a nobis q̃ſi
ex nobis: ſed ſufficiẽtia noſtra ex deo eſt. [Quã vin
cit zelus dei.⁊c.] e. Pſ̃. 68. Zelus domus tue co
medit me. ⁊ hoc inducitꝛ Joh. 2. et ibi dicit gloſa: Ze
lus bonus eſt quo animꝰ abiecto timoꝛe hũano accẽ
ditꝛ/ ⁊ eo comeditꝛ ꝙ quelibet pꝛaua q̃ viderit coꝛrige
re ſatagit: ſi nequerit tolerat et gemit. [Aduerſus
erroꝛes carnaliũ.⁊c.] f. 1. ad Coꝝ. 2. Aĩalis homo
nõ percipit ea que ſunt ſpũs dei: ſtultitia em̃ eſt illi et
nõ poteſt intelligere: quia ſpũalitꝛ exanimatꝛ. i. fit exa
nimatio ſpũaliũ. Et quos magiſter hic diſtinguendo
vocat carnales ⁊ aĩales apłus cõmuniter aĩales
Aiał hõ di- vocat. vnde gloſa ibidẽ: Aĩalis homo dicitꝛ vel vita
citꝛ dupłr. vel ſenſu: vita autẽ animalis dicitꝛ qui fertꝛ diſſoluta
laſciuia aĩe ſue: quã infra naturalis oꝛdinis metas
ſpũs rectoꝛ nõ cõtinet/ eo ꝙ ipe deo ſe regẽti nõ ſubij
cit: aĩi ꝟo ſenſu dicitꝛ aĩalis qui de deo iuxta coꝛpoꝝ
fantaſiã/ vel legis lr̃am/ vel rõnẽ phicã iudicat. [Da
uidice turris clipeis ⁊c.] g. Cantic. 4. Sicut turris
dauid collũ tuũ que edificata eſt cũ ꝓpugnaculis: mil
le clipei pendent ex ea.⁊c. Collũ aũt eſt per qꝺ coꝛpꝰ
cõiungitꝛ capiti: ⁊ in quo verba foꝛmantꝛ: ⁊ ſignificat
fidẽ que eccleſiã deo iungit. Clipei aũt ſunt auctoꝛi
tates veritatis reperte a ſanctis habentes ſigna du
cũ noſtroꝝ. ſ. Auguſtini Hieronymi ⁊ alioꝝ doctoꝝ
Armatura aũt foꝛtiũ eſt ſiłs ⁊ ſiłitudo cõgrua q̃bꝫ ꝓ
gredimur in hac ſciẽtia [Nõ valẽtes ſtudioſoꝝ.⁊c.
h. Hic tangit cauſam mouentẽ ex parte dilectionis
pꝛoximi/ ⁊ ſicut pꝛius miſcet cũ hac cauſa etiã cauſaꝫ
retrahentẽ: ⁊ ſic ſunt hic duo: pꝛimo cauſa mouẽs eſt
amoꝛ pꝛoximi. ſecundo cauſa retrahens obtrectatõ
inuidoꝝ ibi: [Quãuis nõ ambigamꝰ.] Pꝛima ha
bet duo. ſ. efflagitationẽ ſtudioſoꝝ: quia excitat audi
toꝝ ſtudiũ: ſcꝺo ẽt charitas xp̃i ĩ mẽbꝛis. Scꝺa aũt
diuiditꝛ in duas partes: in quaꝝ pꝛima deſcribit de
trahentes: quia ꝟo aperta malitia nocere nõ poteſt:
ideo in ſecũda tangit modũ ſimulatiõis coꝝ ibi [Ha
bẽt rationẽ ſapiẽtie in ſuperſtitiõe.⁊c.] In pꝛima tã
git duo. ſ. ꝙ detrectatio emuloꝝ nõ valet eũ retrahe
re ⁊ deſcriptionẽ emuloꝝ ibi: [Quia diſſentientibꝰ.
⁊c.] Et hec ſecũda habet quattuoꝛ: ſ. deſcriptionẽ eo
rũ a cauſa pꝛoxima pertinacie. Secũdo a cauſa extri
ſeca ſuggerente ibi: [Quã deus huius ſeculi.] Ter
tio a peruerſitate oꝛdinis in aĩa ibi: [Ques iniqua
voluntas. [Quarto a ſtudo ibi [Quoꝝ pꝛofeſſio eſt
lingua ⁊ ſtilo.] Quoꝝ pꝛimo ſcientia docetꝛ: ſecundo
perpetuatꝛ/ vel lingua dicit: quia alicui licet paꝝ vox
ſua inſonuit: ſtilo aũt pꝛopter hoc ꝙ ponit ſcripta ſb̃ Argumẽtũ
ſtilo p̃im [Agitat xp̃i charitas.⁊c.] i. Cõtra Ecc̃i. Sołõ:
9. Nemo ſcit vtrũ odio vel amoꝛe dignus ſit So Charitas
lutio: charitas poteſt ſumi ſm virtutẽ nominis. ſ. vt accipitꝛ du
eſt amoꝛ appꝛeciãs multũ amatũ: ⁊ ſic certi poſſumꝰ pliciter.
eſſe de charitate ꝑ cõiecturas expiẽtie: vel poteſt ſu
mi pꝛo habitu diſtinguente inter filios regni ⁊ perdi
tionis: ⁊ ſic nemo eſt certus in via. Obijcitꝛ de hoc Argumẽtũ
qꝺ dicit: [Veritati nõ intellecte vel offendenti.⁊c] k
Hoc em̃ videtꝛ dicere Hiero. dicẽs ꝙ veritas odium
parit. Sed cõtra. 3. Heſꝺ. 4. Oĩs terra veritatẽ
inuocat/ celũ etiã ipam benedicit/ ⁊ oĩa opa mouentꝛ
⁊ tremũt eã. Itẽ ibidẽ: Oẽs benignantur in opibꝫ ve
ritatis: ⁊ nõ eſt in iudicio eius iniquũ. P phus dicit
ꝙ finis intelligentie ſpeculatiue eſt veritas: nihil aũt
odit finẽ: ſed potius deſiderat. Sed cõtra: qui male
agit odit lucẽ/ ⁊ nõ venit ad lucẽ: vt nõ manifeſtẽtur
opera eiꝰ. Joh. 3. Sołõ: veritas ꝑ ſe delectabilis Veritas
eſt oĩ hoĩ ⁊ oĩ nature intellectiue ⁊ rationali: ſed ꝑ ac odiũ pit ꝑ
cidens offendit aut habet ꝯdictoꝛes Et hoc accñs accñs tri
eſt vt frequenter triplex. ſ. quia eſt cõtraria volito: et pliciter.
ſic loquitꝛ hic magiſter: vt patet in lr̃a: vel q̇a ab aliq̃
cui inuidetꝛ eſt inuenta: vel quia arguit malitiã in au
diente: ſicut habetꝛ. 3. Regũ. 22. Remanſit vir vnus
ꝑ quẽ poſſumꝰ interrogare dñm: ſed ego odi eũ quia
nõ ꝓphetat mihi bonũ: ſed ſemꝑ malũ micheas filiꝰ
iemla. [Quã deus huius ſcłi opatꝛ.⁊c.] l. 2 Co
rinth. 4. Deus huiꝰ ſcłi excecauit mẽtes infidelium
vt non fulgeat in eis illũinatio euãgelij głie xp̃i/ q̃ eſt
imago dei inuiſibilis: ⁊ exponitꝛ ibi a gloſa quattuoꝛ
modis. ſ. pꝛo deo iuſto qui regit bonos: ⁊ pꝛo merito
impietatis in infidelitatẽ permittit p̃cipitari malos.
Scꝺo ꝑ diabolo q̃ deus ⁊ p̃nceps huius mũdi eſt.
Joh. 14. Venit em̃ pꝛinceps huiꝰ mũdi.⁊c. Tertio
de ſuꝑbia q̃ eſt cã excecatõis. Quarto de vẽtre. vnde
ad Gał. 5. Quoꝝ deus venter eſt. Obijcitꝛ aũt cõ Argumẽtũ
tra h̃ ꝙ dicit: [Diffidẽtie filijs.⁊c.] m. qꝛ dicit Hie.

Solᷓo. ꝙ de nemine deſperandū eſt dū eſt in via. Solu-
tio q̄ſtū eſt de miſcđia dei ⁊ rōne vie nō eſt deſperādū
ſed quantū eſt de rōne morbi:q꜡ pctm̄ incredulitatis
vix deſerit̄ eo ꝙ alludere videt̄ rōni. Nō rōi volū-
tatē ſubijciūt.⁊c̄.]n. Hoc ſm̄ Auicen.eſt principium
mali:ſicut etiā dicit verſus: Sic volo ſic iubeo ſit ꝓ
rōne volūtas. Hec em̄ eſt ꝑuerſitas recti ordinis/de
quibꝫ Eccī.1. Peruerſi difficile corrigunt̄:⁊ ſtultoꝝ
Hereſis dᷓ infinitus eſt numerus. Sed his q̄ ſomniant̄.⁊c.]
ſomniū. o. Bene vocat hereſim ſomniū:q꜡ in ſomnio ſimula-
chra ex imaginatiōe mouent̄ ad organū ſenſus cōis:
⁊ fit cōuerſio aīe ſup ſimulachrū ſicut ſuper rem:ita
heretici de corde ſuo fantaſtico proferūt ſimulachra
⁊ cōuertunt̄ ad ea/ſicut ad reꝝ veritatē. Ad fabu-
las.⁊c.]p. Mira dicere q̄rūt:q꜡ dicit pħus in.1.me
thaphiſice ꝙ fabula cōpoſita ē ex miris.⁊ ad Thim.
4. A veritate quidē auditū auertēt:ad fabulas autē
cōuertēt̄. Magis placita.⁊c.]q. Eſa.30. dicūt vi
dentibꝫ: Nolite videre:⁊ aſpicientibꝯ nolite aſpicere
nobis que recta ſunt:loq̄mini nobis placētia:videte
nobis errores Habēt rōnē ſapie.⁊c.]r. Hec ps q̄
eſt de mō ſil'ationis coꝝ hēt tres ptes.prima cōtinet
pietatis ſil'ationes.ſcđa ſil'atiōis falſitatē ⁊ mēdaciū
ibi:[Ipamq꜡ ſil'atā pietatē] Tertio ponit huiꝯ men-
dacij ⁊ falſitatis probationē ibi:[Falſe doctrine in-
ſtitutis [In ſupſtitiōe.⁊c.]s. Aug. Religio ſupra
modū obſeruata ſuperſtitio eſt vocata. Sequitur
[Q꜡ fidei defectionē.⁊c.]t.2.Thimo.4.Spiritus
manifeſte dicit q꜡ in nouiſſimis tꝑibꝫ diſcedēt quidā
a fide attēdentes ſpiritibꝫ erroris ⁊ doctrinis demo
nioꝝ in hypocriſi loquentiū mēdaciū ⁊ cauteriatā ha
bentiū ſuā cōſcientiā. Sequit̄:[Ut ſit vel ī verbis
pietas.⁊c.]v.2. Thimo.3. Habētes q̄dē ſpēm pie-
Argumētū tatis:virtutē aūt eius penitus abnegātes/⁊ hos de-
uita. Obijcit̄ aūt de hoc qđ dicit: [Omī verborū
mēdacio.⁊c.]x. Cōtra ſup illud Luc.17. Occurrerūt
ei decē viri leproſi.ibi glo. Bede:Leproſi ſunt hereti
ci q̄ quaſi varios colores hn̄tes in eodē corꝑe varias
Solᷓo. ſectas nunc falſitatis/nūc veritatis ꝑmiſcēt in eadē
ꝑdicatōe. Solᷓo licet nō ſꝑ q̄ ad dicta:tn̄ q̄ ad finē
ſꝑ mentiunt̄:⁊ ita intelligit magiſter Sequit̄ [Fal
ſe doctrine inſtitut.⁊c.]y. In hac ꝑte tres ponit rō-
nes manifeſtātes mēdaciū hereticoꝝ. Prima ſumit̄
ab inſtitutis fallacibꝫ.i.ꝑncipijs ⁊ articul'. Scđa ſu-
mit̄ a mō dictoꝝ ab eis:q꜡ nouella dicūt: nouū autē
eſt qđ q̄ ad ſui initiū ē ꝓpinquū ibi: [Sub nouello
⁊c.]z. Cōtra qđ dicit̄ ad Heb.11. Per fidē teſtimo-
nium cōſecuti ſunt ſenes.⁊ Prouerb.22. Ne tranſ-
grediaris termios antiq̄s quos poſuerūt pr̄es tui.
Tertia ſumit̄ a mō diſputādi q̄ eſt cū cōtentiōe ⁊ cla-
moribꝫ ibi:[Qui cōtētiōi ſtudētes.⁊c.] Auriūq꜡ pru
riginē.2.ad Thimo.4. Sanā doctrinā nō ſuſtine-
Hereſis dᷓ būt:ſed ad ſua deſideria coaceruabūt ſibi mgr̄os pru
prurigo. riētes auribꝫ. Eſt aūt prurigo ex euaporatiōe corru
pta tāgere organa ſenſibilia/⁊ eſt ſil'is hereſi. Sequi
tur:[Qui cōtētōi.⁊c.] Amb.in glo.ſup epl'aꝫ ad Ro
ma.1. Cōtētio eſt impugnatio veritatis cū cōfidētia
clamoris.⁊ Tulliꝯ in.2.rhetorice dicit ꝙ cōtētio eſt
orōo acris/⁊ ad cōfirmandū ⁊ ad cōfutandū accomo-
data. [Dū ⁊ ſe veritas tenet.⁊c.]aa.pš.100. Ve
ritas dn̄i manet in eternū.3.Eſđ.4. Sup oīa vincit
veritas ⁊ ſubdit/ꝟitas manet ⁊ inualeſcit in eternū/
⁊ viuit in ſecl'a ſcl'oꝝ. Hoꝝ ḡ odibilē deo.⁊c.]bb.
Pš.25. Odiui eccl'iam malignantiū. In hac ꝑte ex

cauſis mouētibꝫ etiā alias huiꝯ opis cās cōcludit:⁊
hēt ſex ꝑtes:in quaꝝ ꝑma repetit breuit̄ cās mouen
tes duas.ſ.euerſionē hereticoꝝ/⁊ exaltationē lucer-
ne veritat̄ q̄ ſumit̄ ſm̄ duplex opꝯ ſapiētis determi
natū a pħo qđ eſt nō mētiri eū de quibus nouit ⁊ mē
tientē manifeſtare poſſe. In ſcđa tangit auctorem ibi
[In labore multo.⁊c.]cc. Et dicit tria.ſ.laborē cō-
pilatiōis vt attētos reddat:modū cōpōnis ꝑ h̄ qđ di
cit:[Cōpegimꝯ.⁊c.]dd. Cōpactū em̄ eſt qđ eſt ex di
uerſis cōiunctū:ſicut diuerſe ſunt q̄ſtiōes ⁊ auctori-
tates in h̄ oꝑe:dicit etiā ſupponēdo auctorē cū dicit:
cōpegimꝯ:q꜡ in verbo ꝑme ꝑſone determiāta ꝑſona
agēs intelligit̄. In 3ª tangit materiā cū dicit [Ex
teſtimonijs veritatis in eternū fūdat̄.⁊c.] ee. id eſt
in eternitate:q꜡ fides q̄ in ipis exꝑmit̄ eſt de veritate
prima ⁊ eterna.vnde Dyoniſiꝯ in li.de di.no.6.ca.
Fides eſt vnicū credētiū fūdamētum/eos collocans
veritati:⁊ eis ꝟitatē ī credibili incōmutabilitate ſim-
plā veritatis ſciam hn̄tibꝫ credulis. Et apl's.1.Cor.
3. Fundamētū aliud nemo p̄t ponere p̄ter id qđ poſi-
tū eſt/qđ eſt xp̄s ih̄s.i.fides ih̄u xp̄i. In 4ª.tangit
formā duplicē.ſ.diſtinctōis materie ſm̄ illū actū for
me q̄ diſtinguit formatū ab alijs cū dicit:[In q̄tuor
libris.⁊c.]ff. Et modū ꝓbationū ſuaꝝ q̄bꝫ vtit̄ ſm̄
actū forme q̄ agit/⁊ eſt ꝑncipiū actionū cū dicit:[In
quo maioꝝ exēpla.⁊c.] Et exēpla referunt̄ ad ſil'itu-
dines q̄bꝫ vtit̄:doctrina aūt ad auctoritates ⁊ rōes
alias. In 5ª.tangit finē cū dicit [In q̄ ꝑ dn̄ice.⁊c]
Et ſincera ꝓfeſſio fidei eſt finis ꝑ ſe:ꝑditio aūt here-
ſis eſt finis ꝑ accn̄s:⁊ hos fines cōſeq̄ cōtingit vno ⁊
eodē actu:q꜡ manifeſtatio veritatis eſt deſtructō fal-
ſitatis.vn̄ Dyo.in epl'a ad Policarpū:ierarchā ꝟo
qđcūq꜡ eſt ſm̄ legē veritatis recte demōſtrato oē qđ
alit̄ hēt/⁊ veritatē ſil'at reꝑhēdit̄. In 6ª.⁊ vltima
tangit modū agendi triplicē.ſ.ꝑtingētie ad veritatis
aditū ꝑ rōnes fidei/⁊ excludēdo errores:⁊ h̄ ibi [Adi
tū demonſtrande.⁊c.]gg. Tangit modum inter ꝓ-
priū inuentū ⁊ alienū ibi:[Sicubi ꝟo paꝝ.⁊c.] hh.
Scđo tāgit modū inter ſubtile ⁊ groſſum cum dicit:
[Tēꝑato int̄ vtrūq꜡.] Et lucernā veritat̄ ⁊c. Mat.
5. Neq꜡ accendūt lucernā ⁊ in abſcondito ponūt.⁊c.
Lucerna aūt eſt lux in teſta: ⁊ hic ponit̄ ꝓ intellectu
rōis in lr̄a:q꜡ ſicut dicit ꝯmētator ſuꝑ ꝑmū ca.de di.
no. Nihil aliud eſt auctoritas q̄ꝫ rōnis reꝑta veritas
ob poſteritatis vtilitatē ſcripto cōmendata. Se- Quid ſit au
quit̄ [Nō a pr̄nis limitibꝫ.⁊c.] ii. Fecit mgr̄ ſic do- ctoritas.
cet Dyo.li.de di.no.ca.2. Ul'r nō audēdū eſt dicere
nec etiā cogitare aliud de ſuꝑſbali ⁊ occulta diuinita
te p̄ter ea q̄ diuinitꝯ nobis ex ſacris eloquijs ſunt ex
p̄ſſa [Nō ḡ debet labor hic.⁊c̄.]kk. Hec ē ps ſcđa
totiꝯ ꝓemij:in qua determinant̄ huiꝯ volūīnis vtili
tates ex ꝑte auditoris vel lectoris:⁊ tangit tria.ſ.cui
vtile eſt.ſ.impigro indocto/⁊ ꝑmū notat ſtudiū qđ ī-
nuit oꝑis aliquā difficultatē:ſcđm aūt notat ſcīe indi
gentiā/qđ facit inq̄ſitionē:q꜡ nō querit̄ niſi qđ nō ha
bet̄. Scđo tāgit rōnē vtilitatis ex breuitate cū dicit
[Breui volūīne.⁊c.] Tertio tāgit rōnē vtilitatis ex
materia cū dicit:[Pr̄m ſn̄ias:]ll. Et nota ꝙ Auicē. Sn̄ia q̄d ē
in.2.dicit ꝙ ſn̄ia eſt conceptio definita et certiſſima.
Iſaac aūt in li.diffinitionū fere idē dicit ſic: Sn̄ia eſt
cōceptio alteriꝯ partis ꝯdictōis/⁊ a certitudine ha-
rū ſn̄iaꝝ q̄ hic collecte ſunt vocat̄ liber ſn̄iarū [In
h̄ aūt tractatu ⁊c.]mm. Hic tāgit̄ vltima ps totius
ꝓemij in q̄ auctor tāgit habitudinē ſui ad legentes:⁊

tãgit tria.ſ.qualẽ deſiderat lectorẽ:qꝛ piũ fidelẽ ⁊ be
niuolũ ex charitate.vñ Bern.ſuꝑ cantica ſermõe.1.
Ante carnẽ diſcipline ſtudijs edomitã ⁊ mãcipatam
ſpũi:ante ſpꝛetã ſcli pompã ⁊ ſarcinã indigne ab im-
puris lectio ſtare pſumit̃. Scdõ tangit qualẽ ⁊ vbi
vult hr̃e correctorẽ:qꝛ libꝝ. Eſt aũt correctoꝛ liber
ſicut ⁊ hõ liber:dicit aũt phus ꝙ dicimus hoiem li-
beꝝ cũ ſui tm̃ cã eſt/⁊ nõ alterius:ita etiã correctoꝛ ẽ
liber qñ tm̃ corrigit cã correctõis/⁊ nõ cã ſubſanna-
tiõis vel inuidie:⁊ de hoc bñ dicit Aug.2.de tri.ca.1
ſic:Magis amabo inſpici a rectis ꝙ̃ timebo morde
ri a ꝑuerſis:gratant̃ ei ſuſcipit oſculũ colũbinũ pul-
cherrima ⁊ modeſtiſſima charitas:dentẽ autem ca-
ninũ vel euitat cautiſſima hũilitas/vl̃ retũdit ſolidiſ
ſima veritas:magiſꝗ optabo a ꝗ̃libet repꝛehendi ꝙ̃
ſiue ab errante ſiue ab adulante laudari. Tertiõ ter-
minat ꝓemiũ ĩ h̃ ꝙ titl̃os ad faciliorẽ adiũgit ĩuẽtõeꝫ

Liber prim⁹ de myſtirio trĩtatis

Diſtinctõ I
De materia
hui⁹ libri et
librorũ di-
uiſione.

Eteris ac noue le-

v gis cõtinentiã diligenti indagi-
ne:etiã atꝗ etiã cõſiderãtib⁹ no
bis p̃uia dei grã ĩnotuit ſacre pa
gine tractatũ circa res vel ſigna p̃cipue ver-
ſari:vt em̃ egregi⁹ doctoꝛ Augu.ait in li.de
a doctrina xp̃iana:Oĩs doctrina vel reꝝ ẽ vel
ſignoꝝ:ſed res etiã ꝑ ſigna diſcunt̃. Prope
aũt hic res appellant̃:q̃ nõ ad ſignificãdum
aliq̃d adhibent̃:ſigna vͦo quoꝝ vſus eſt in ſi
b gnificãdo.Eoꝝ aũt aliq̃ ſunt quoꝝ oĩs vſus
eſt in ſignificando:nõ in iuſtificando .i.qui-
b⁹ nõ vtimur niſi aliq̃d ſignificãdi grã:vt ali
q̃ ſacramenta legalia. Alia q̃ nõ ſolũ ſignifi-
cant:ſed cõferũt qđ int⁹ adiuu et:ſicut euan
gelica ſacramẽta:ex quo aperte intelligit̃ q̃
hic appellent̃ ſigna res ille videlicet q̃ ad ſi-
gnificandũ aliq̃d adhibent̃. Omẽ igit̃ ſignũ
etiã res aliq̃ ẽ:qđ ei nulla res eſt:vt in eodẽ
Aug.ait oĩno nihil eſt. Nõ aũt ecõuerſo oĩs
res ſignũ eſt:qꝛ nõ adhibet̃ ad ſignificandũ
c aliq̃d. Cũꝗ his intẽderit theologoꝝ ſpecu
latio ſtudioſa atꝗ modeſta diuinã ſcripturã
formã p̃ſcriptã in doctrina tenere aduertet.
De his ꝗ̃ nobis aditũ ad res diuinas aliq̃te
nus intelligẽdas deo duce aperire volẽtib⁹
diſſerendum eſt:⁊ primum de rebus:poſtea
de ſignis diſſeremus.

A Eteris ac noue legis.⁊c.] Doctrina iſti⁹
v libri q̃ mõ diſputatõis ꝓcedit/⁊ ad ꝑfectõ
nẽ intellectus ſm̃ ſciam theologie eſt ordi
nata/diuidit̃ in tres ꝑtes totales:in q̃rũ p̃
ma mõ ꝓemiali ꝓponit ea de q̈b; vt ſubiecti ꝑtib⁹ eſt
hec doctrĩa. In ſcdã aũt exequit̃ q̃ſita circa ſubiectũ
⁊ ꝑtes ip̃ius:vt de ſubiecto ⁊ paſſionib; ei⁹ ſcĩa hẽat̃
qꝛ vͦo materia diffuſe ꝑ q̃ttuoꝛ ꝑtes tractat̃ in libꝛo:-
⁊ q̃dã ꝑtes ip̃i⁹ occulte ſunt:q̃dã aũt magis manife
ſte/ſicut de eternis/⁊ de his q̃ erũt poſt finẽ mundi
occulte:de creatis aũt magis manifeſte:iõ in epilogo

in fine libri repetit ea de q̈b; dixit. Scdã aũt ꝑs inci
pit in p̃ncipio ſcdẽ diſtinctõis ibi:[Hec itaꝗ vera et
pia fide.⁊c. Tertia vͦo incipit ĩ fine q̃rti libri ibi [Hec
de pedib;.] Prima haꝝ partiũ cõtinet̃ in hac p̃ſenti
diſtinctõe:⁊ diuidit̃ in duas partes. In p̃ma em̃ ꝑte
inueſtigat diuidẽdo ⁊ definiẽdo ꝑ auctoritates ſctõꝝ
ea de quib; tractabit vt de ſubiecto. Scdõ executis
ei⁹ ſũmatim colligit ⁊ tãgit ordinẽ q̃ exequit̃:⁊ hoc ĩ
vltimo capitulo iſti⁹ diſtinctõis ibi:[Oĩm igit̃ q̃ di-
cta ſunt.⁊c.] Prima haꝝ adhuc diuidit̃ ĩ duas:in
quaꝝ prima ꝑ auctoritates ⁊ diuiſiones ⁊ diſtinctõ
nes q̃rit de q̃ vt de ſubiecto ſit tota theologia. Scdõ
aũt tangit dubia circũſtãtia q̃ determiauit ibi:[No
tandũ vͦo ꝙ idẽ Aug.⁊c.] Prima haꝝ adhuc ſubdi-
uidit̃ in duas ſm̃ ꝙ duo exigunt̃ ad ſciam.ſ.vt ſciat̃
de quo eſt vt de ſubiecto/⁊ vt ſciat̃ q̇d q̃rit̃ de illo .i.
q̃ paſſiões illius ſubiecti ⁊ ꝑtiũ ei⁹/ſiue q̃ ꝓprietates
eius inueſtigent̃. Prima haꝝ continet p̃mũ capl̃m:
vbi mgr̃ ꝓbat tractatũ theologie verſari circa res et
ſigna. Scdã aũt incipit in ſcdõ ca.ibi:[Id igit̃ in re-
bus ⁊c.] Et hoc iõ inducit̃:qꝛ tã res ꝙ̃ ſigna cõioris
ſignificatõis ſunt ꝙ̃ in hac ſcĩa intẽdant̃:⁊ iõ nõ oẽs
ꝓprietates reꝝ/nec oẽs ꝓprietates ſignorũ inquirun
tur hic:⁊ iõ oportet determiare ſm̃ q̃s ꝓprietates de
reb; ⁊ ſignis inquirat̃.

Quõ inueſtigat ſubiectũ theologie. — Articu. I

Bijcit̃ aũt ꝯ hãc diffinitõnẽ ſicut dic phs:qm̃
o de ſubiecto oportet relinquere ⁊ ſuppõere q̇a — Argumẽtũ
eſt:ꝗ̃ ſi oportet p̃ſuppõere male facit auctoꝛ ĩ
ueſtigãdo ſubiectũ ſciẽ iſtius. Itẽ Auicẽna in.1.phie
dicit ꝙ in nulla ſcĩa idẽ eſt ſubiectũ ⁊ q̃ſitũ in ea:ſ; vt
dicit auctoꝛ circa res ⁊ ſigna verſat̃ ſpeculatio theo-
logie:ꝗ̃ res ⁊ ſigna nõ debẽt queri in ea/ſ; auctoꝛ q̃-
rit:ꝗ̃ peccat. Rñſio eſt ad hoc ꝙ eſt ſciam cõſidera — Solutio.
re duob; modis.vno mõ in cõꝑatione ad materiam
de q̃ eſt ſcĩa:⁊ ſic ꝓprie ſcĩa vocat̃/⁊ nõ q̃rit ſubiectum
ſuũ:ſed ſupponit. Alio modo ꝓut eſt doctrina q̃ faci
liori mõ diſcendi ꝓcedere habet:vt dicit phus:⁊ ſic q̃
dã ſciẽ inueſtigant ſua ſubiecta:p̃cipue qñ ſunt occul
te/vt in ſciẽtijs altis/quaꝝ altiſſima eſt theologia:⁊
per hoc patet ſol̃o ad vtrũꝗ. In primo igit̃ capitulo
magiſter tangit quinꝗ:quoꝝ p̃mũ eſt probatõ ſub-
iecti ꝑductiuũ in illud qđ eſt grẽ dei p̃uia. Scdm̃ au
tẽ eſt ꝓbatio ip̃ius ꝑ auctoritatẽ ibi:[Ut em̃ egregi⁹
⁊c.] Tertiũ eſt exemplatio rerũ ⁊ ſignorũ ibi:[Pro
p̃e aũt hic.⁊c.] Quartũ cõcluſio ad alterũ qđ.ſ.q̈lib;
aduertit hanc eſſe formã ſcripture ibi:[Cũꝗ his in-
tẽderit.⁊c.] Quintũ ⁊ vltimũ eſt de ordine ꝓcedẽdi ĩ
ꝑtib; ibi:[De his igit̃ nob.⁊c.lr̃a pꝫ ex diffinitiõe.

Quid ſit ſubiectum theologie. — Arti. II

Ed obijcit̃ de hoc qđ dicit ſacrã ſcripturã eſſe
f circa res ⁊ ſigna. Et querunt̃ quattuoꝛ:quo
rũ primũ eſt q̇d ſit theologie ſubiectũ. Scdm̃
vtrũ ip̃a ſit ſcĩa vna vel plures. Tertiũ vtrũ ſit ſpecu
latiua vel practica. Quartũ de modis expoſitionũ ⁊
probationũ eius. Circa primũ ꝓcedit̃ ſic:Augu. — Primũ.
hic dicit ꝙ verſat̃ circa res ⁊ ſigna:⁊ circa q̃ verſatur
ſcĩa inquirẽdo paſſiões ⁊ differentias hec ſunt ſubie-
cta ip̃i⁹:ꝗ̃ res et ſigna ſunt ſubiectũ theologie. Sꝫ — 2m
contra dicit magiſter Hugo in.1.li.de ſacris ꝙ ope-
ra reſtaurationis ſunt materia ſacre ſcripture:opera
aũt cõditionis materia aliarũ ſcientiarũ:nõ oẽs autẽ
res ꝑtinẽt ad oꝑa reſtaurationis:ꝗ̃ res vl̃r non ſunt

3m ſubiectũ vel pars ſubiecti huius ſcie Ꝑ. theologia
dꝛ a theos qđ eſt deus/⁊ logos ſermo:ğ ip̄a eſt ſmo
de deo:⁊ ſermo ſcientie eſt de ſuo ſubiecto:ğ videṫ ꝙ
4m ip̄a ſit ſcia de deo vt de ſubiecto. Itē ſcie differunt
nobilitate ſm differētiā ⁊ nobilitatē ſubiectoꝝ:vt di
cit p̄ſcianꝰ:cũ ğ theologia ſit ſcia nobiliſſima ip̄a erit
nobiliſſimi ſubiecti:⁊ hoc nō eſt niſi deus:ğ deꝰ eſt ſb
5m iectũ eius. Sed adhuc videṫ ꝙ lr̄ale ⁊ ſpũale ſunt
ſubiectũ eo ꝙ illa vniuerſaliṫ in ea tractanṫ:hoc aũt
eſt ſubiectũ circa qđ verſaṫ ſcia vniuerſaliṫ:ğ lr̄ale et
Solō. ſpũale ſunt ſubiectũ theologie. Solō dōm ꝙ ſub-
Subiectũ iectũ ſcie diciṫ multipliciṫ.ſ.generaliṫ ⁊ ſpecialiṫ.ge-
ſcie dꝛ mul- neraliter ſic vt oē illud dicaṫ ſubiectũ eſſe vel pars ſb
tipliciter. iecti/de quo tractaṫ in ſcia:⁊ ſic veꝝ eſt qđ dicit Aug.
ꝙ res ⁊ ſigna ſunt ſubiectum:nō tñ abſolute in eo ꝙ
res/nec abſolute in eo ꝙ ſigna:ſed inquantũ faciunt
aliquo mō ad beatitudinis participationē:⁊ hoc no-
tat Aug.cũ īfra ſubdit dicēs:Id ꝟo ī rebꝫ cōſiderādũ
eſt ꝙ res alie ſunt qbꝫ fruendũ eſt ⁊c.]ac ſi dicat theo
logia nō ſpeculaṫ res inquantũ res ſunt abſolute:ſed
ꝓut ordinanṫ ad ꝑfectionē beatitudinis ⁊ fruitio-
nis/ad quas quedā ordinanṫ vt btīficātes:q̄dā aũt
vt adiuuātes ⁊ diſponētes ad btītudinē ſicut vtilia.
Siľr dōm eſt de ſignis ꝙ nō cōſideranṫ in generali
acceptiōe ſignoꝝ:ſed ꝓut demonſtrāt nō cōtinendo/
vel demōſtrāt cōtinēdo grāz/q̄ eſt ꝓꝑia diſpō ad bti-
tudinē.Alio mō dꝛ ſubiectũ ſpecialiṫ circa qđ nego-
ciaṫ ſcia ꝓbādo de ip̄o ꝓꝑietates q̄ paſſiōes dicunṫ:
⁊ differētias ꝑ p̄ncipia.ſ.ꝓꝑia:⁊ ſic quidā antiq̄ dixe
rũt ꝙ credibile generaliṫ acceptũ eſt ſubiectũ theolo-
gie.voco aũt credibile generaliṫ acceptũ p̄ambulũ a r
ticulo ſicut deũ eſſe veracē deũ eē ſacrā ſcripturā a ſpi
ritu ſctō eſſe factā:ſcripturā nō poſſe excidere ⁊ hmōi
Et ſiľr articulos qui ſm diuiſionē eoꝝ q̄ ediderũt cre
do in deũ ſunt.xij.ſm aũt diuiſionē aliā q̄ eſt ſm res
credendas in credo in vnũ deum poſitas ſunt.xiiij.⁊
etiā illud qđ ſequiṫ ad illa duo ex ꝑte bonoꝝ moꝝũ vt
fornicationē eſſe mortale/⁊ hmōi:de iſtis em̄ ꝓbaṫ
Snīa Al- oē qđ ꝓbaṫ in ſacra ſcriptura.Speciale aũt dꝛ ſubie
berti de ſub ctum id qđ eſt dignꝰ inter cōſiderata in ſcia:⁊ ſic ſb
iecto theolo iectũ huius ſcie deus eſt/a quo denominatur:nō au
gie. tē abſolute tm̄ eſt ſubiectũ:ſed ſm ꝙ ip̄e eſt alpha et o
principiũ ⁊ finis:qꝛ ſic ea q̄ ſunt in ip̄o cōſideranṫ in
iſta ſcia tanq̄ꝫ p̄ncipia ab ip̄o que rep̄ntant indicia ſui
factoris:ſicut dicit Aug.ꝙ oīa clamant:Ip̄e fecī nos
⁊ nō ip̄i nos:ſm aũt ꝙ ip̄e eſt finis ſic cōſideranṫ ꝓ-
pter ip̄m ordinata ad finē illũ vt diſpōnes ordinātes
Ad primũ ſicut virtutes dona/ſacr̄a/⁊ hmōi Dōm ğ ad p̄mũ
ꝙ Aug.tangit ſubiectũ ſm generalē acceptionē ip̄iꝰ:
Ad 2m vt dictũ eſt. Ad aliud dōm ꝙ oꝑa reſtauratōis lar
ge ſumunṫ ab Hugone ſm ꝙ reſtaurationē attigũt
q̄cũqꝫ mō.ſ.vt reſtaurātia effectiue ſic deꝰ trinitas:ſi
ue ꝑ modũ mediatoris/ſicut verbũ incarnatũ ⁊ paſ-
ſum:ſiue ꝑ modũ diſponentiũ/ſicut differētie gratia
rũ:ſiue ꝑ modũ oſtendentiũ/ſicut ſigna veteris ⁊ no-
Ad 3m ue legis. Ad aliud dōm ꝙ illa obiectio bene proce
dit de ſubiecto ſpecialiſſime dicto:vt pꝫ ex p̄us habi
Ad 4m tis. Per idē etiā pꝫ ſolō ad ſcq̄ns. Ad vltimũ di
Ad.5m cendũ ꝙ lr̄ale ⁊ ſpũale nō tangunt id qđ eſt ſubiectũ
in hac ſcia:ſed potius modũ quendā expōnis ipſius
ſm ꝙ ip̄a eſt doctrina:vt infra dicetur.

Arti. III An theologia ſit vna ſcientia vel plures.

S Ecũdo queriṫ vtrũ ip̄a ſit ſcientia vna:⁊ vide
Q̄ nō p̄o. tur ꝙ nō:quia dicit ph̄s ꝙ ſcientia eſt vna
que eſt vnius generis ſubiecti:ſed res ⁊ ſigna nō ſunt
vnius generis ſubiecti:ergo nō eſt de eis ſcientia vna
Itē agiṫ in hac ſcientia de vita patriarcharum/de 2o
ſtatu angeloꝝ/de creatione vniuerſitatis rerũ:et de
moralibus/⁊ de diuinis que a philoſophis in diuer-
ſis ſcientijs tractanṫ:ergo videtur ꝙ hec ſcientia non
ſit ſcientia vna. Ꝑ dicit ph̄us ꝙ eſt ſcia vna que ſpe 3o
culatur ens inquantum ens:⁊ ea que ſunt entis in-
quantũ ens eſt:⁊ hec nō eſt vna ſcientiarũ particula-
rium:ſed eſt ſciētia vniuerſalis:igitur cũ res ⁊ ens cō
uertantur ſcientia cōſiderans res inquantum res:et
ea que ſunt rei non erit vna ſcientia particularis:ſed
vniuerſalis.Inde ſic:ſciētia vniuerſalis licet nō vnia
tur genere vno vnitur tñ proportione ad vnũ:ſicut
prima philoſophia/ que conſiderat partes entis ſm
ꝙ per analogiā reſpiciunt ſubſtantiā:ergo videtur ꝙ
ſic debeat facere iſta ſciētia:ſed patet ꝙ ſic ad vnũ non
poſſunt reduci que queruntṫ ⁊ tractanṫ in ea:ergo vi
deṫ ꝙ nec genere/nec proportōne ſit vnā:⁊ ita nullo
modo vna eſt. Solutio dōm eſt ꝙ hec ſciētia vna ē Solutio
proportiōe nō ad vnũ qđ ſubiectũ ſit alioꝝ/ſic ſubſtā-
tia ſubiectũ eſt accidentiũ:ſed ꝓportiōe ad vnũ qđ eſt
finis beatificās:qꝛ ſic beatificabile cōſiderabiṫ vt ꝑ-
ticipans illud/⁊ diſpoſitiones beatificātes vt remo-
uentes a cōtrario:⁊ res huiꝰ mũdi vt adiuuantes ⁊
ammiculātes:vt plane patet in lr̄a ex auctoritatibꝰ
Aug. Ad primũ dicēdũ ꝙ licet tractata in hac ſciē- Ad obiecta
tia nō ſint vnũ ſuppoſito ⁊ ſubiecto:ſunt tñ vnũ ī rōe ad primũ
ꝓportiōis dicte. Ad aliud dōm ꝙ res create in mũ Ad 2m
do ⁊ vita patriarchaꝝ ⁊ hmōi nō conſideranṫ in hac
ſciētia ſm ſe:ſed ſm rōnē determinatā:ſi em̄ cōſidera
ret hec ſciētia elemēta mũdi ⁊ elemētata deberet inq̄
rere de p̄ncipijs actionũ ⁊ paſſionũ ipoꝝ/⁊ ceteras ꝓ
p̄etates que inquirunṫ in naturali philoſophia/nec Nota quō
accipit eas prout in vſum veniunt eius qui ad beati- hec ſcia cōſi
tudinē ꝓgreditur:in vſum dico ſm intellectũ meũ in derat res
cogitando per ip̄a creatorē:vel ſm opus in adiuuan mũdi.
do ad beatitudinē ſm ꝙ dicitur in Cantic.2.Leua
eius ſub capite meo.⁊c.Similiter actus patrum ac Nota ꝙ ac
cipit nō vt actus particulares:quia ſic nō eſt de ipſis tus patrũ
ſcientia:ſed vt exempla quedā que habent vim prin- ꝑticulares
cipiorum in moribus vel fide:ſcientie enim que eſt vt hñt vī vni-
boni fiamus proprius eſt ille modus qui eſt per exē- uerſaliũ p̄n
pla/eo ꝙ ip̄a ſunt operibus magis apta q̄ꝫ vniuerſa- cipioꝝ.
lia:⁊ ſic patet qualiter omnes actus patrum in ratio
nem vnam vtilem incidunt:⁊ hoc modo ſunt de ſciē
tia iſta. Ad aliud dicendum ꝙ iſta ſcientia non eſt Ad 3m
vniuerſal' vniuerſalitate entis vľ ſubiecti:ſicut p̄ma
philoſophia:qꝛ nō accipit res inquantum ſunt res:
ſed potius ſicut ſupra habitum eſt ex auctoritate Au
guſtini/vbi determinat quid in rebus cōſiderat tra-
ctatus huius ſcientie.

An theologia ſit ſcia ſpeculatiā vľ practica Arti. IIII.

T Ertio queriṫ vtrũ ip̄a ſit ſcia ſpeculatiua vel
practica:⁊ videṫ ꝙ nō ſit p̄ctica:qꝛ ſic dic̄ ph̄s Q̄ ſit ſpecu
practice oēs q̄runṫ alteriꝰ grā:qꝛ ꝓpter opꝰ:⁊ latiua p̄m.
iō nulla eaꝝ digna eſt vocari noīe ſapīe libere:ſꝫ hec
ſcia digniſſima eſt:ğ nō eſt q̄ſita ꝓpṫ aliđ ⁊ vocaṫ p̄n-
cipaliṫ noīe ſapīa:⁊ inṫ oēs ip̄a liberrima ē:ğ ip̄a nō
eſt practica. Itē ꝑfectũ in ſcia ⁊ imperfectũ nō dif 2m
ferunt genere:ſed perfectio huius ſcientie eſt cōtem-
platio dei in patria:ğ ſcia que eſt in via licet imperfe-
ctius eſt ad idē:cōtemplatio autem veritatis p̄cipue
p̄me veritatis ⁊ ſũme eſt ꝑfectō intellectꝰ ſpeculatiui

ꝙ ſit ꝑctica primū. ergo videt̄ ꝙ iſta ſciā ſit ſpeculatiua. Sed ꝯtra vita patrū ⁊ ꝓphetia ⁊ euāgelia ⁊ lex ⁊ epl'e ⁊ oīa ſigillatim q̄ ſunt in ea ſunt ꝑcepta tendētia in obſeruationē mandatoꝝ in oꝑe: ergo erit moralis vel illi ſubalternata.
2m Jtem Jaco. I. Qui ꝑſpexerit in lege ꝑfecte libertatis ⁊ ꝑmanſerit in ea nō auditor obliuioſus factus: ſed factor operis hic beatus in facto ſuo erit: ergo videtur ꝙ ſit ad opus ⁊ nō ad ſpeculationē.
Solutio Solutio dico ꝙ iſta ſciētia ex fine determinā da eſt: finis autē dicit̄ ad Titū. I. vbi dicit̄ in agnitionē veritatis que ſm pietatē eſt in ſpem vite eterne: ⁊ ibi dicit gloſa ſm pietatē id eſt xp̄i religionē. Et hoc ideo dicit: quia eſt veritas in liberalibꝫ artibus: ſꝫ que nihil pertinet ad xp̄ianā religionē. Ueritatis aūt que ſm pietatē eſt ſunt duo. vnū. ſ. ſm pietatē cultus dei in ſe et in mēbris ad qđ pertinēt omnia ꝓmouētia cultum illum.
Ꝙ theologia ſit affectiua ſciā. Alteꝝ autē eſt finis intentiōis ⁊ hic eſt cōiungi intellectu ⁊ affectu ⁊ ſubſtantia cū eo qđ colitur ꝓut eſt finis beatificās: ⁊ ideo iſta ſciētia ꝓprie eſt affectiua id eſt veritatis q̄ nō ſequeſtrat̄ a ratione boni ⁊ ideo ꝑficit ⁊ intellectū ⁊ affectū: talis autē finis in rebus creatis nō inuenit̄: ⁊ ideo ph̄i non tractauerunt hm̄ōi ſcientiā: ſed diuiſerūt vnā ad veꝝ qđ eſt in rebꝫ aliā autē ad bonū qđ eſt in ip̄is.
Ad obiecta Ad ꝑmū Ad primū ergo qđ obijcit̄ dicēdū ꝙ iſta ſciētia ꝑncipaliſſime dicit̄ ſapiētia eo ꝙ ip̄a eſt de altiſſimis ⁊ altiſſimo modo: quia de deo ⁊ ꝑ ꝑncipia fidei: alie autē ſcientie que a ph̄is ſunt inuēte ⁊ ſi ſapiētie dicātur: quia ſunt de altis nō tamen ſunt altiſſimo mō ſed potius ꝑ principia que ſub ratione ſunt. ſic dico etiam ꝙ ipſa vel ſola libera eſt vel alijs liberior: dicitur em̄ ſciētia libera ſicut dicit ph̄s vt homo liber ſcꝫ quia gratia ſui ⁊ non ꝓpter alterū eſt. ⁊ hoc eſt ꝓpter ſcitum qđ querit̄ in illa qđ ꝓpter ſe deſideratū eſt: hoc autē ꝑcipue deus eſt quē omnes ſcire ſciētia beatificāte deſiderāt: ⁊ ideo libera eſt: quia hoc ſcitū nō querit̄ ꝓpter aliud ſed ꝓpter ſe.
Ad 2m Ad id qđ vlterius obijcit̄ dicendū ꝙ nō querit̄ cognitio ad veritatē per intellectū tm̄ ſed ꝑ affectuꝫ ⁊ ſubſtantiā: ⁊ ideo non eſt intellectiua ſed affectiua: qꝛ intellectus ordinat̄ ad affectū vt ad finem.
Ad primū q̄ arguebat̄ ꝙ ſit ꝑctica Ad aliud qđ cōtra obijcitur dicendū eſt ꝙ finis doctrine illius determinat̄ ad Titū. I. vbi dicit̄ Amplectentē eum qui ſm doctrinā eſt fidelem ſermonē vt potens ſit exhortari in doctrina ſana / ⁊ eos qui contradicūt arguere.
Duplex eſt finis ſciētie Finis autē ſcientie duplex eſt ſcꝫ vltimus ⁊ ordinatus ad illum / qui a quibuſdam finis vocatur vltimus veritas eſt affectiua beatificās. Finis autē citra illū eſt vt boni fiamus nec tamē ſequit̄ ꝙ ip̄a ſit moralis ph̄ia vel illi ſubalternata: moralis nō eſt: qꝛ mores nō ſunt vltimus finis in ea vt habitū eſt: ſubalternata nō eſt: quia ſciētia ſubalternata accipit ꝑncipia ⁊ cauſas ſubalternātis: ſꝫ iſta ſciā nō accipit ab aliq̄ ſꝫ ꝓpria hꝫ ꝑncipia fidei ⁊ ꝓprias cauſas ſm intētionē meriti ⁊ iđ nō accipit ab alijs ſꝫ alie famulāt̄ ei.

Arti. V. De modis exponēdi ſacram ſcripturam.

D
Uarto ⁊ vltimo querit̄ de modo expoſitionū ⁊ probationū eius. Et obijcit̄ ſic: omnis ſcientia diſtincta ab alijs ꝓpriū habet habitū regentē ⁊ ꝓpriū inſtrumentū quibꝫ procedit ad vſum ⁊ ad opus / ſicut rationalis ph̄ia opinionem ⁊ ſill'm vel argumentū. hec ſciētia diſtincta eſt ab alijs: ergo ꝓpriū habet habitū regentē in ea ⁊ inſtrumētū.
Solutio Qđ cōcedimus dicētes ꝙ habitus eiꝰ lumē fidei eſt: inſtrumētū aūt duplex ſm duplicē finē doctrie ⁊ artis q̄ duplex finis ꝑmiſſus ē in autoritate apl'i. ſ. exhortari in doctrina ſana ⁊ cōtradicētes reuincere. Et quo ad exhortationē habet quadruplicē expoſitionē. ſ. hiſtorialē / allegoricā / moralē / ⁊ anagogicā. quoꝝ modorū numerus dupl'r pōt accipi. ſ. quo ad exponentē ⁊ quo ad expoſita. quo ad exponentē ſic / ꝑmo occurrit ſenſus oſtendens hyſtoriā: ⁊ iđ hyſtoricus ſenſus eſt in intellectu ſm ꝙ reflectit̄ ad ſenſum. Quadruplex expoſitio ſacre ſcripture Circūſtant autē adhuc tria intellectū. ſ. habitus illuminās qui eſt fides ⁊ ſic in ip̄o eſt allegoricus ſenſus qui edificat fidem ſicut dicit Grego. Circūſtat etiā ip̄m intellectꝰ practicus / ⁊ ſic in ip̄a per reflectiōem ad praxim ſiue opus eſt ſenſus moralis. Tertiū qđ circūſtat ip̄m eſt finis beatificās ⁊ ſic in ip̄o per cōuerſionē ad ip̄m eſt ſenſus anagogicus. Cū autē nō plura circūſtent intellectū nō ſūt plures ſenſus ſcripture. Penes expoſita numerus iſte accipit̄ ſic: ſcriptura pōt attendi penes intentū a ſcribente vel penes intentū a ſp̄ū inſpirante ⁊ illuminācte. Si ꝑmo mō ſic eſt ſenſus hyſtoricus. ſi ſcđo mō intentū a ſp̄ū aut ē reſpectu vie aut reſpectu patrie. ſi reſpectu vie aut ſm verū fidei ⁊ ſic eſt ſenſus allegoricus aut ſm bonū operū ⁊ ſic eſt moralis. Si aūt eſt intentū reſpectu patrie tūc eſt anagogicus: inq̄ꝫtū autē finis eſt cōtradicētes reuincere hꝫ aliū modū. cōtradicēs em̄ nō reuincit̄ niſi duobꝫ ſcꝫ ꝓbatiōe v̄itatis ⁊ manifeſtatiōe erroris. Hoc autē nō fit niſi ꝑ argumētationē cōgruā a rōne auctoritatis vel naturalis rōnis vel ſilitudīs cōgrue ſumptā ⁊ ſic hoc mō argumētatio talis erit inſtrumentū eiꝰ ⁊ vt ꝑꝫ in ꝓhemio / iſte modus eſt ſciētie iſtius libri. alij aūt modi ſunt obſeruati in biblia.

An diuiſio bona ſit in res ⁊ ſigna. Arti. VI.

E
ſ Ed reuertendū eſt iteꝝ ad l'ram ad hoc qđ dicit Aug. Oīs doctrina vel rerū eſt vel ſignorū ⁊c. ſ. a. Hec em̄ diuiſio nō videt̄ eſſe ꝑ oppoſita quia ſicut infra dicit: Omne ſignum res aliqua eſt: ergo vnū diuidentiū predicat̄ de altero ⁊ ita non eſt per oppoſita. ꝙ nō primo
Pꝫ. cum dicit Augꝰ. Omnis doctrina talis aut intelligit̄ de doctrina vniuerſali / aut de doctrina ſacre ſcripture. Si vniuerſal'r tunc videtur eſſe falſum: quia dicit Auicē. ꝙ quedā ſciētie ſunt de rebꝫ nature: quedā autē de hijs q̄ fiunt a nobis: quedā aūt de hijs q̄ fiunt ab intellectu ſicut ſcire de ſermone: quedā aūt de hijs que fiunt a mera volūtate vt ſciētie morales ⁊ ita videtur ꝙ nō vniuerſal'r res ⁊ ſigna omnē doctrinā cōprehendant ꝑcipue ſm ꝙ ſignū hic accipit̄ ꝓ ſacramēto demonſtrāte ⁊ cauſante gratiā. 2o
Si aūt intelligat̄ de doctrina iſta tm̄ tunc adhuc videtur eſſe falſum: quia quedā ſunt res ⁊ ſigna ſimul ſicut character baptiſmalis ⁊ corpꝰ xp̄i verum ⁊ hm̄ōi.
Pꝫ. quicq̄d eſt in ſacra ſcriptura accipitur vt ſignū. Probatio antiquis em̄ omnia contingebāt ī figura: res aūt mūdi oēs accipiūt̄ in rōne ſignādi creatorē: ergo eſt eadē doctrina de rebꝰ ⁊ de ſignis nō ergo vel de rebus vel de ſignis ſub oppoſitione ſicut dicit Augꝰ. 3o
Solo. ad primū Ad hoc dicendū ꝙ diuiſio iſta nō eſt ꝑ oppoſitas res ſꝫ ꝑ oppoſitas rōnes. Rōnes aūt iſte ſūt abſolutū vel ad aliud relatū ſm rōnē ſignificādi: abſolutū aūt vocat̄ hic res eo ꝙ intentio nōis rei nō dicit relationē ad aliquid ſicut ſignum relationē ſigni ad ſignatū / qđ ꝓbatur per rōnem ſigni poſitam in principio quarti. Signū eſt qđ preter ſpeciem quā ingerit ſenſibus facit aliq̄d in noticiam venire. Res autē abſoluto ītellectu accipit̄ a rōne ſigni

licet q̄nq̄ʒ accipiat̃ in rõne vtil' ⁊ ſic ad aliq̄d referat̃
tũc em̄ relatio illa nõ hʒ rõnē relatiõis ſigni ⁊ ſic patʒ
ꝙ eſt ꝑ oppoſitas rõnes licʒ ſuppoſita q̄nq̄ʒ ſint eadē
Ad 2m Ad aliud dicēdũ ꝙ ſicut ĩ originali ĩ ꝑmo. ſ. de doc.
xp̄iana Aug. itelligit vl'r de oĩ doctria: ſʒ tũc res ac-
cipit̃ ſiue ſit cauſata a natura ſiue a nr̃o ope. Signũ
aũt large accipit̃ ꝓ inſtituto ad ſignādũ ⁊ ſic ptʒ q̄l'r
cõprehēdit diuiſionē ph̄i. Si aũt dicamus ꝙ accipit̃
ſpeal'r ꝓ doctria ſacre ſcp̄ture tũc tota eſt de reb9 ⁊ ſi
gnis ſicut ſup̄ eſt expeditũ ĩ q̄õe de ſubiecto theologie
Ad 3m Ad h̄ qd̄ obijcit̃ ꝙ idē eſt res ⁊ ſignũ dõm ꝙ nõ ſm
idē nec ſm eandē rõnē: ſicut character ſignũ eſt gr̄e ⁊
res tinctiõis exterioris ⁊ corp9 xp̄i veꝝ res reſpectu
ſpēꝝ viſibiliũ ⁊ ſignũ reſpectu gr̄e conſequētis.

Arti. VII. **An ſacramēta ve. le. cõferebãt gratiam.**

F Einde q̄rit̃ de h̄ qd̄ dicit ꝙ [Signoꝝ aliqua
ꝙ ſic primo D ſũt q̄ꝝ oĩs vſus eſt in ſignificādo nõ in iuſtifi
cādo ⁊c. [ſ.b. Ex h̄ ei videt̃ ꝙ ſacr̄a ve. le. gra
tiā nõ ꝯferebãt. Sʒ ꝯ̄ Gal'. 3. de p̄ribꝫ legis dr̄. q̄ fece
rit ea viuet in illis: ſʒ vita nõ eſt niſi ꝑ gr̄am: g̊ opa ſa
2º cramētoꝝ ve. le gr̄am ꝯferebãt. Itē Hugo de ſctõ
victo. in li. de ſacr̄is viij. pte ꝑmi li. dicit ſic: Ex q̊ hõ a
ſtatu ꝑme incorruptiõis lapſus in corpe ꝑ mortalita
tem ⁊ in aĩa ꝑ iniq̄tatē egrotare cepit cõtinuo de9 re-
parādo hoĩ in ſacr̄is ſuis medicinā ꝑparauit: ſʒ nõ ꝑpa
uit tũc niſi ꝑ ſacr̄a ve. le. g̊ ip̄a erãt medicina ⁊ nõ niſi
ꝙ nõ ꝑmo. ꝑ gr̄am: g̊ ⁊c. Sʒ ꝯ̄ apl's ad Gal'. 3. Si data eſſet
lex q̄ poſſet iuſtificare vere ex lege eſſet iuſticia: ſʒ ꝑ le-
gē nõ eſt iuſticia: g̊ lex ex ſuis ſacr̄is legalibꝫ iuſtifica-
2º re nõ potuit. Itē ad Heb. 9. dicit̃ ꝙ fuerũt iuſticie
carnis vſq̄ʒ ad tēpus correctiõis impoſite: g̊ nõ fue-
3º rũt iuſticie ſpũs. Itē ibidē Cinis vitule aſpſus inq̄-
4º natos ſctificat ad emũdationē carnis. Itē ibidē nũ
q̄ʒ potuerũt accedentē ꝑfectũ facere: g̊ nõ iuſtificabãt
5º Itē ad Heb. 10. Umbrā habēs lex futuroꝝ bono
Queſtiũcl'a rũ nõ ip̄am imaginē ⁊c. P. querit̃ vlteri9 q̄re dicit
An circũci- mgr̄ vt aliq̄ ſacr̄a legalia tanq̄ʒ aliqua cõtulerũt gra-
ſio contulit tiā aliq̄ nõ. Et dicit̃ cõiter ꝙ hoc dicit ꝓpter circũciſio
gr̄am ꝙ ſic. nē que gr̄am cõferebat ſicut dicũt Beda ⁊ Grego. ſic
Idē ſalutifere curatiõis auxiliũ circũciſio in lege cõ-
tra vulnus original' pcti ꝑbebat qd̄ baptiſm9 reuela
te tpe gr̄e facere ꝯſueuit excepto ꝙ ianuā regni celeſt̄
ꝙ nõ ꝑmo. nõ aperuit. Sed ꝯ̄ ſacr̄m nõ cauſat niſi per modũ
ꝑ quē ſignat: ſed circũciſio nõ ſignat niſi ꝑ ablationē:
ergo nõ cauſat niſi id qd̄ aufert̃: ſed nõ aufert̃ gr̄a ſed
2º pctm̄ ergo nõ cauſabat gr̄e collationē. Itē ablatio
in pte nõ eſt ſignũ ablatiõis in toto: ſed in circũciſiõe
pars tm̄ auferebat̃ g̊ nõ cauſabat ablationē ei9 ꝙ to
tũ aufert̃ ſed ablationē ꝙ auferebat̃ in pte ſed hoc eſt
pena cõcupiſcētie ⁊ nõ pctm̄: q2 pctm̄ in toto ꝓnitas
aũt in pte auferebat̃: ergo circũciſio nõ cauſabat niſi
ꝓnitatis cõcupiſcētie diminutionē ⁊ nõ ablationem.
Sol'o pcti. Sol'o dicendũ ꝙ triplex erat differētia ſacra
Triplex dif- mentoꝝ vete. ⁊ no: legis quarũ prima ⁊ ꝑ̇ncipalis ſu
ferētia ſacr̄o mit̃ ex pte ſacramēti q̄ cauſat id qd̄ deſignat. Illa em̄
rũ ve. legis tm̄ ſignificabant gr̄am: nr̄a aũt ſignificant ⁊ cauſant
⁊ noue. Scd̄a eſt ſm Hugonē de ſctõ victo. q̄ ſumit̃ ex parte
modi ſignificādi. ſ. ꝙ illa ſignificabãt nr̄a ſacr̄a: ⁊ ita
erãt ſigna ſignoꝝ: nr̄a aũt ſignificãt gr̄am ⁊ ſũt ſigna
rerũ. Tertia eſt ꝙ illis vt dicit Hugo imbuebant̃ an
tiq̄ iuſti qui ianuā regni celeſtis non intrauerũt. nr̄is
aũt imbuunt̃ iniuſti aut qui volũt iniuſticiā depone-
re ⁊ ianuā regni celeſtis aperuerũt. vnde mgr̄ verũ
Ad primũ dicit. Ad id qd̄ contra obijcitur dicendũ ꝙ apl'us
ad Gal'. loquit̃ de decalogo ⁊ nõ de operibꝫ ſacramē
torũ. Uel dicatur ſicut antiqui magiſtri dixerũt ⁊ be Dĩna inter
ne ꝙ eſt operãtis opus ⁊ ꝙ eſt operatio ip̄a ⁊ hec attē opus ope-
ditur ſm radicē a qua egreditur que in antiquis ſan rãs ⁊ opus
ctis fuit charitas dei inſtituētis ſacramēta ⁊ obedi- operatũ.
entia legis ⁊ quo ad hoc conferũt vitam. Eſt autem
opus operatũ ſicut imolatus hyrcus vel vitulus/et
hoc nihil conferebat: in ſacramētis autē noue legis
vtrũq̄ʒ confert. Ad aliud dicēdum ꝙ eſt ꝑparatio
ſm rationē ſignificãdi ⁊ hanc deus fecit ab initio mũ
di ex quo peccauit homo ⁊ ĩ lege nature ⁊ moyſi. Eſt
etiam ꝑparatio medicine ſm rationē cauſandi ⁊ hãc
non exhibuit vſq̄ʒ ad noui teſtamēti inceptionē. Au-
toritates autē que inducũtur in contrariũ loquũtur
de operibus operatis. Ad id qd̄ vlterius obijcitur Ad queſtiũ
de circũciſione dicendũ ꝙ ſicut ꝓbat obiectio circũci culam.
ſio nõ deleuit peccatũ niſi indirecte que qualiter fue-
rit ſic patʒ culpa: originalis ⁊ ille reatus qui eſt carē
tia viſionis dei annexa fuerũt ⁊ ſimil'r hijs annexum
eſt incendiũ fomitis ⁊ ſi directe deberet tolli peccatũ
oporteret ꝙ aliquid per ſe tolleret pctm̄ ⁊ per conſe-
quēs incēdiũ fomitis diminueret: nũc aũt circũciſio
ꝑ ſe nõ diminuit incēdiũ qd̄ in parte tollit̃: ſed quia h̄
diminui nõ poteſt niſi tollat̃ reatus carentie ⁊ culpa
que nõ poſſunt in parte ſed in toto tolli. ideo per cõ-
ſequēs circũciſio aufert culpā. Et hoc eſt qd̄ dixerũt
antiqui mgr̄i ꝙ circũciſio nõ ꝑ ſe ſed ꝑ meritũ fidei de
leuit culpam ⁊ hoc nõ directe ſignificabat ſed indire-
cte ſignificatũ ſuũ ponēdo ſup id qd̄ poſteri9 eſt ſm na
turā in deletiõe pcti: q2 ꝟo homo nõ poteſt eſſe in ſta-
tu medio inter culpā ⁊ gratiā: ideo deletionē culpe ſe
quit̃ collatio gr̄e ⁊ ſic indirecte ꝑ accidēs conferebat
gratiā ⁊ ꝓpter hoc excipit̃ a mgr̄o ab alijs ſacramen-
tis ve. le. que nullo mõ ſm ſe gratiā conferebãt: nõ iõ Ad argum.
ꝙ ſit ex lege circũciſio ſed ex patribꝫ. Ad autoritatē
Bede dõm ꝙ idem conferebat ſed nõ eodē modo: q2
baptiſmus opatione directa circũciſio aũt indirecta.
Lr̄a ſic exponit̃. Preuia gr̄a dei: q2 itellectus ſacre
ſcripture q̄rit reuelationē vñ Pſ. 118. Reuela ocu
los meos ⁊ ꝯſiderabo mirabilia de lege tua Diligēti
indagine. i. diligēti inquiſitiõe. Etiā atq̄ʒ etiā q2 ꝑ le
ctionē ⁊ meditationē vel rationem ⁊ reuelationē vel
lr̄aliter ⁊ myſtice. Speculatio ſtudioſa quo ad exer-
citiũ modeſta ne limites fidei tranſgrediatur. Pri-
mũ de rebus in tribus primis libris: ⁊ poſtea de ſi- An ꝑus ſit
gnis in quarto libro. Sed contra iam ſupra dixit agendũ de
ꝙ res per ſigna diſcuntur: ſed principiũ cognoſcendi rebus q̄ʒ de
aliq̄d eſt prius illo ergo prius de ſignis q̄ʒ de rebus ſignis.
eſt agendum. P. ſignũ facit rei noticiam: ergo eſt pri-
us illo. Solutio hoc eſſet verum ſi ſignum ⁊ res Rñſio.
acciperētur in eodem ordine. ſ. ꝙ ſignum eſſet illius
rei ſignũ/de qua eſt locutio: ſed hoc nõ eſt verum: q2
res ſunt fruibiles ⁊ vtiles fruentes ⁊ vtētes que nõ
per ſe ſignificãtur illis ſignis/de quibꝫ agit̃ in quar-
to: ⁊ ideo obiectio illa nõ procedit.

De rebus cõmuniter agit.

Id ergo in rebus conſiderandum eſt: vt in
eodem Auguſtinus ait ꝙ res alie ſunt qui-
bus fruendnm eſt: alie quibus vtendum eſt:
alie que fruuntur ⁊ vtũtur. ille quibus fruē a
dũ eſt: nos beatos faciũt. Iſtis q̄bus vtēdũ b
eſt: tendētes ad beatitudinem adiuuamur

⁊ q̄ſi adminiculamur: vt ad illas res q̄ nos bea
tos faciūt ꝑuenire: eiſq̄ inherere poſſimus
c Res v̄o q̄ fruūtur ⁊ vtunt̄ nos ſumus: quaſi
d e inter vtraſq̄ ꝯſtituti ⁊ angeli ⁊ ſcti. Frui aūt
f eſt amore alicui inherere ꝓpter ſeipam. Uti
g v̄o id qđ in vſum venerit referre: ad obtinē
h dū illud quo fruēdū eſt: al's abuti eſt nō vti
nam vſus illicitus abuſus vel abuſio noīari
i debet. Res igit̄ q̄bus fruēdū eſt ſunt pater
⁊ filius ⁊ ſpūſſctūs. Eadē tm̄ trinitas quedā
ſūma res eſt: cōiſq̄ oībus fruētibꝰ ea ſi tm̄ res
dici debet ⁊ nō rerū oīm cauſa: ſi tm̄ ⁊ cauſa.
Non eni facile pōt inueniri nomē qđ tāte ex
cellētie cōueniat: niſi qđ melius dicit̄ trini-
tas hec vnus deus. Res aūt q̄bus vtendū
eſt: mūdus eſt ⁊ in eo creata. vn̄ Aug. in eo-
dē: Utendū eſt hoc mūdo nō fruēdū vt inui
ſibilia dei ꝑ ea q̄ facta ſunt intellecta cōſpi-
ciant̄. i. vt de tꝑalibus eterna capiant̄. Item
in eodē: In omnibꝰ rebus ille tm̄ ſunt q̄bus
fruendū eſt: q̄ eterne ⁊ incōmutabiles ſunt.
Ceteris aūt vtendū eſt vt ad illarū ꝑ fruitio
nē ꝑueniat̄. Idem Aug. in. x. li. de trinitate
k Fruimur cognitis in q̄bus ipis ꝓpter ſe vo
lūtas delectata cōquieſcit: vtimur v̄o eis q̄
ad aliud referimus quo fruendū eſt.

Arti. VIII. An res bn̄ diuidant̄ in fruibiles ⁊ vtibiles
H Equit̄ id ḡ in rebꝫ ⁊c̄. In hac ꝑte mgr̄ deter
f minat q̄d in rebꝫ q̄rēdū eſt eo ꝙ res ſm ſui ge-
neralitatē i eo ꝙ res nō q̄rit̄ hic ⁊ pōit diuiſi-
onē rerū ſm ꝙ veniūt in hanc ſpeculationē. ſ. ꝙ ſunt
fruibiles vel vtiles vel fruētes ⁊ vtētes. Et hāc diui
ſionē manifeſtat q̄ttuor modis. ſ. ab effectu cū dicit:
[Ille quibꝫ fruendū eſt ⁊c̄. Scđo ab actu q̄ eſt fruē-
tis ſuꝑ fruibile ⁊ vtētis ſuꝑ vtile ibi [Frui autē ⁊c̄.
Tertio a ſuppoſitis ibi [Res igit̄ q̄bꝫ fruēdū eſt ⁊c̄.
Quarto a ꝓprietate ibi In eodē in omnibꝫ rebꝫ ⁊c̄.
⁊ ꝑ hec ptꝫ ſn̄ia huiꝰ ꝑtis. Incidit aūt dubiū ſuꝑ di-
uiſionē p̄mā quā ponit dicēs: ꝙ rerū alie ſunt quibꝫ
fruēdū eſt. In oī diuiſione diuiſum ſimpliciꝰ eſt diui
dētibꝫ ⁊ eſt ꝑ ꝑticipationē in vnoq̄q̄ illoꝝ: igit̄ ⁊ hec
res diuiſa ſimplicior eſt rebꝫ fruibilibꝫ ⁊ ꝑ ꝑticipatio
ꝙ nō p̄mo. nē eſt in ipis. qđ ſi det̄ ꝯ: res fruibilis deꝰ eſt: ḡ deus
2o aliq̄d ſimpliciꝰ ſe ꝑticipat ⁊ ſic erit cōpoſitꝰ. Item
in oī diuiſiōe diuiſū cōe ē diuidētibꝫ: diuidētia aūt ſt̄
creator ⁊ creatura: ḡ aliq̄d eſt vnico cū creatori ⁊ crea
ture qđ falſuꝫ eſt. Probatio minoris ꝯſtat ꝙ hec di
uiſio nō eſt equoci in ſignificatiōes: q2 nō p̄mitteret̄
diuiſum plural'r ſicut nō dicimꝰ canū aliꝰ latrabilis
3o aliꝰ celeſte ſydus ⁊c. Itē nō eſt accn̄tis diuiſio cū
ꝑtes ſubſtātiales ſint diuiſio: res eni nō accidētal'r p̄
Solutio dicant̄ de fruibilibꝫ ⁊ vtibilibꝫ Sol'o dōm ꝙ crea
tori ⁊ creature nihil eſt cōmune vniuoce nec etiam ꝑ
analogiā talē ꝙ idē participet̄ ꝑ prius ⁊ poſterius a
creatore ⁊ creatura: q2 creator nihil habet ꝑ partici-
pationē: ſed ꝑ eſſentiā ⁊ ſubſtantiā: ſed eſt ibi cōitas
ꝓportionis ad vnū qđ ſbal'r primo cōuenit creatori
ab illo autē ⁊ poſteriꝰ ſub illo ⁊ ad illud cōuenit crea
ture ſicut vita ſapiētia ⁊ bonū cōueniūt creatori ⁊ cre
ature. Dicendū ergo ad primū argumentū ꝙ nō ꝓ Ad primū
cedit niſi vniuoce cōueniret diuiſum diuidentibꝫ qđ
nō eſt verū vt patet ex dictis. Per idem patet ſol'o Ad alia.
ad alia q̄ ſunt de diuiſo vniuoce cōueniēti diuidētibꝫ
nec tm̄ dico ꝙ oīno equoce diuidētibꝫ ꝯueniat: ſed per
prius ⁊ poſterius cōuenit ſm determinatū modum
prioris ⁊ poſterioris.

An beatitudine ſit fruendum. Arti. IX.
Einde obijcit̄ ꝯtra hoc qđ dicit [Ille quibus
d fruendū eſt ⁊c.] s̄. a. Beatitudo eni nos bea-
tos facit: ergo btītudine eſt fruendū. Si for-
te dicat̄ ſicut cōiter ſoluit̄ ꝙ cū dicit Aug. ꝙ res q̄bꝫ
fruendū eſt nos beatos faciūt intelligit̄ effectiue: bea
titudo āt facit btōs formal'r ſic̄ albedo facit albū for
mal'r ⁊ pictor fac̄ albū effectiue: ⁊ iō btītudīe nō ē fru
endū: q2 nō facit nos btōs effectiue. Si inq̄ꝫ ſic di-
cat̄ ꝯtra: btītudo eſt poſt qđ nō deſiderat̄ aliđ. Pro
batio beatitudo vt dicit Boecius eſt ſtatus oīm bo-
norū aggregatiōe ꝑfectus ergo poſt btītudinē nō re-
manet aliq̄d aliud deſiderabiliū: ſꝫ vltimū eſt id quo
fruimur: q2 hoc quietat deſideriū: ergo beatitudine
fruimur. P̄. oīa vtilia referenda ſunt ad btītudinē 2o
vt dicit Aug. ḡ btītudo nō refert̄ ad aliud: ergo bea
titudine fruimur q2 illo fruimur qđ ꝓpter ſe ⁊ nō ꝓpt̄
aliđ appetimꝰ. P̄. aut btītudo refert̄ ad aliđ aut n̄ ſi 3o
ſic contra: Quicq̄d refert̄ ad aliud hoc eſt extra ipm̄
ad qđ refert̄: beatitudo refert̄ ad aliud: ergo aliq̄d bo
norū eſt extra beatitudinē relatam: ḡ non eſt ſtatus
omniū bonoꝝ aggregatiōe perfectus qđ falſum eſt.
Si aūt nō refert̄ ad aliq̄d: ergo inheremus ei ꝓpter
ſe: ḡ nō niſi amore: ḡ fruimur beatitudine: q2 illo frui
mur cui amore ꝓpter ſe inheremus. Solutio dicē Solutio
dum ꝙ duplex eſt beatitudo ſcꝫ creata que conficitur Duplex
ex bonis gr̄e trāſeuntis in gloriā ⁊ hec eſt ꝑfectio for- btītudo.
malis btōꝝ eleuās eos ad h̄ ꝙ īmediate poſſint ꝯiū-
gi deo. Alia aūt btītudo eſt increata ⁊ hec eſt btītudo
ſubſtātialis ⁊ duobꝫ modis ꝯſiderata. ſ. vt ꝑticipata
a ſctīs: ⁊ ſic eſt deꝰ vt ſummū bonū in ſctīs ⁊ beatis.
vel vt in ſe ⁊ ſic eſt btītudo vt in obiecto btītudinis:
dico ḡ ꝙ btītudīe īcreata vtroq̄ꝫ mō fruimur: ſꝫ bea
titudine creata vtimur cū guſtu gaudij fruitiōis: q2
illa vnit nos fruibili. Cōcedimꝰ aūt ſolutionē cōem
ꝙ btītudo creata formal'r nos btīficat: increata aūt
effectiue vt in obiecto ⁊ vt ꝑticipata ꝑ ſubſtantiā ipiꝰ
ſūmi boni. Ad id qđ ꝯtra obijcit̄ dōm ꝙ poſt btītu Ad primū
dinē formalē aliud deſiderat̄. q2 bonū increatū btīfi
cās vt dictū ē. Et ad definitiuā Boecij dōm eſt ꝙ in
telligit̄ de btītudīe increata ꝑticipata: q2 al's nō erūt
in ea oīa bōa cū maximū bonoꝝ deeſſet ſine q̄ nihil ē
bonū. Ad aliđ dōm ꝙ btītudo creata refert̄ ad btī Ad 2m
tudinē increatā: ſed tm̄ ipa eſt vtile: in cuiꝰ relatiōe iā
guſtat̄ fructꝰ btītudīs īcreate Ad aliđ dōm eodē mō Ad 3m

An creature iuuēt hoīem ad beatitudinē Arti. X.
Einde querit̄ de h̄ qđ dicit [Iſtis q̄bꝫ vtēdū D
d eſt tēdētes ⁊c.] s̄. Cōtra eni videt̄ eſſe qđ dr
Sap̄. 14. Creature i odiū facte ſūt ⁊ in muſci
pulā pedibꝫ inſipiētiū: ḡ videt̄ ꝙ magis īpediāt a btī
tudīe q̄ꝫ ꝓmoueāt. Itē Aug. in de ꝯfeſ. Ue hijs q̄ di
ligūt nutꝰ tuos ꝓ te. Sol'o vis ē i h̄ qđ dic̄ tēdētes Sol'o
innuit ei ꝙ nō tendētes nō iuuāt̄. vel melius dicat̄ ꝙ
omnis creatura inq̄ꝫtum iudiciū oſtendit creatoris
⁊ vſum exhibet adiuuat ad beatitudinē: ſed inq̄ꝫtum
corruptus affectꝰ eſt circa eā eius q̄ debꝫ vti impedit

Tripl'r cre- ⁊ retrabit ⁊ h̄ eſt ꝑ accñs. Et nota ꝙ tribꝫ modis pꝛo
atura adiu- mouet.ſ.oñdẽdo viã ꝑ veſtigiũ ⁊ h̄ eſt generale omni
uat. creature: aut iuuãdo naturã ad neceſſitatẽ ⁊ ſolatiũ/
ſicut cibi veſtes ⁊ hmõi. aut tertio reducẽdo hoĩeꝫ in
cognitionẽ ſue infirmitatis ⁊ miſerie ſicut faciũt illa
que exercitãt hominẽ.

Arti.XI. **An homines medij ſint inter res vtiles ⁊ fruibiles.**

Einde q̃rit̃ de hoc qđ dicit [Res ꝟo q̃ fruũt̃
ꝙ nõ pꝛimo D ⁊ vtunt̃ ⁊c̃.ſ.c. Cõtra infra dicit ꝙ vtimur
hoĩbꝫ q̃s diligimus ⁊ etiã angelis: ğ hoĩes ⁊
angeli cõtinẽtur ſub vtilibꝫ nõ igit̃ faciũt tertiũ mẽ-
2° bꝛũ in diuiſiõe. Itẽ oĩe qđ eſt aut eſt finis aut ad
finẽ: ſed ſicut dĩnt finis ⁊ id qđ eſt ad finẽ: ſic differũt
vtile ⁊ fruibile: ğ oĩe qđ eſt aut ẽ vtile aut fruibile: ⁊
3° ſic peccat tertiũ mebꝛũ apponẽdo. P̃. q̃rit̃ vlterius
de hoc qđ dicit [Inter vtraſqꝫ cõſtituti ⁊c̃.] ſ.d. Ex
hoc em̃ videt̃ ꝙ vtilia ſũt ſub hoĩe ⁊ fruibia ſuꝑ eum.
Sed ꝯtra Aug. in li. de li. ar. Uirtutes ſine quibꝫ re
cte viui nõ põt ⁊ quibꝫ recte viuit̃ maxia bona ſunt.
Potẽtie aũt aĩe ſine q̃bꝫ recte viui nõ põt ⁊ quibꝫ nõ
de neceſſitate viuit̃ recte media bona ſũt. Spẽs aũt
quoꝛũlibet coꝛpoꝝ ſine quibꝫ recte viuit̃ mĩma bo-
na ſunt: ğ videt̃ hõ nõ eſſe in medijs bonis. P̃. vir
4° tutibꝫ vtimur vt infra dicet ⁊ tñ Aug. dicit ip̃as ma
gna bona eſſe. Itẽ maius bonũ eſt q̃ bñ viuit̃ ⁊ ne
5° mo male vtit̃ q̃ꝫ quo q̃s male vti põt: ſed virtutibꝫ ne
mo male vtit̃ vt habet̃ ꝑ Aug. in hui⁹ volumĩs ſcđo
6° diſt. xxviij. ğ virtutes mai⁹ bonũ ſũt q̃ꝫ hõ. P̃. hoc
eſt mediũ qđ ꝯiũgit extrema: ſed extrema ſũt btĩficãs
⁊ btĩficabile: ğ illud qđ ꝯiũgit ea eſt mediũ: ſꝫ vtile cõ
iũgit ea: ğ ip̃m eſt mediũ nõ ğ nos mediũ ſum⁹ inter
Solutio vtilia ⁊ fruibilia. Sol'o dđm ꝙ diuiſio iſta dat̃ pe
nes ea q̃ exiguntur ad ꝓgreſſum rõnalis creature in
Ad p̃mũ deũ: exigunt̃ aũt tria.ſ. ꝓgrediẽs ⁊ via ⁊ termin⁹. ꝓ-
grediẽs eſt hõ. via ꝟo vtile. ⁊ termin⁹ fruibile. Ad
id ğ qđ p̃mo ꝯtra obijcit̃ dđm ꝙ ſm largã acceptio-
nẽ vtilis hõ ⁊ angelus ſub vtili ꝯtinẽtur: ſꝫ nihilo mi
nus hñt ⁊ aliã relationẽ ad viã in fruibile.ſ. vt vten-
Ad 2m tes ⁊ fruẽtes ⁊ ſm hoc ꝙ addũt ſuꝑ vtile hõ ⁊ angel⁹
ſic ꝯſtituũt tertiũ mẽbꝛũ in diuiſione. Ad aliud di
cendũ ꝙ vtile in acceptione paſſiua ꝯſideratũ nõ di-
cit vtentẽ ⁊ ſic nõ ſupponit oĩe id qđ eſt ad finẽ ſꝫ tm̃
id qđ eſt vt via ad finẽ ⁊ nõ id qđ eſt vt ꝓgrediẽs ĩ illã
⁊ iđ finis ⁊ illud qđ eſt ad finẽ nõ oĩno ſe hñt ſicut vti
le ⁊ fruibile niſi vtile valde large accipiat̃ ꝓut cõpꝛe-
Ad 3m hẽdit vtentẽ q̃ eſt ad finẽ vt ꝓgrediẽs ⁊ vtile qđ eſt ad
finẽ vt via. Ad aliud dđm ꝙ bonũ aliter ⁊ aliter
accipit̃ ab Aug. in li. de li. ar. ⁊ hic. ibi em̃ attẽdit̃ cõ-
ꝑatio boni ſm oꝛdinẽ cauſe ad faciendã certitudinẽ
in vita ⁊ oꝑe. vñ maius bonũ eſt qđ ſe habꝫ vt cauſa
ĩmediata ⁊ ꝑfecta ad bonã vitã/ ſicut virtus q̃ꝫ id qđ
ſe hacet vt cauſa inſufficiẽs ⁊ remota ſicut ſũt potẽtie
rõnalis aĩe: volũtas ⁊ intellect⁹ ⁊ alie ſine q̃bꝫ quidẽ
nõ eſt vita recta ⁊ tñ nõ faciũt eã. Spẽs aũt coꝛpoꝛũ
vt pulchꝛitudo ſanitas ⁊ hmõi nõ habẽt niſi modicã
cauſam ꝑ accñs ⁊ occaſional'r ad illã. Hic aũt attẽdi
tur cõꝑatio inter ꝓgreſſum ad btĩtudinẽ ⁊ ea q̃ ꝑfi-
ciũt illã: ⁊ iđ maximũ eſt beatificãs. mediũ autẽ illud
qđ btĩtudinẽ ꝑticipat/ minimũ aũt qđ nõ ꝑticipat et
tñ iuuat ad participationẽ ip̃ius. ⁊ nõ eſt incõueniẽs
diuerſas eſſe cõparatiões ſm diuerſas rões bono-
Ad 4m rum. Ad aliud dđm ꝙ virtutes maxima bona ſũt
foꝛmata ſm ꝑfectionẽ vite: ſed minoꝛa ſunt in oꝛdine
ad btĩtudinis participationẽ q̃ꝫ natura rõnalis que
ꝑticipat eã ſm vitam ⁊ guſtũ: ⁊ ꝑ hoc etiã patet ſol'o
ad ſequẽs. Ad vltimũ dđm ꝙ virtus eſt mediũ ⁊ Ad 5m.
natura rõnalis eſt mediũ diuerſis reſpectibꝫ: virtus Ad 6m
em̃ eſt media vt diſpoſitio iungẽs ⁊ ſil'r btĩtudo crea
ta. Rõnalis aũt natura eſt media per participationẽ
vtriuſqꝫ extremoꝝ. Ip̃a em̃ participat vſum vtilis ⁊
fructũ beatificãtis ⁊ ſic loquit̃ hic Aug.

An diffinitio pꝛima frui ſit bona. Arti.XII.

Einde q̃rit̃ de h̄ qđ dicit [Frui eſt amoꝛe in- I
D herere alicui rei ꝓpter ſeip̃am ⁊c̃. [ſ.c. Per h̄
em̃ qđ dic̃ amoꝛe videt̃ frui ẽẽ act⁹ ꝟtutꝭ mo-
tiue. Sed ꝯtra frui ẽ altiſſim⁹ act⁹ pꝛĩe ſm quẽ hõ
inheret deo: ğ erit altiſſime potẽtie. hec aũt eſt itelle-
ctiua ğ videt̃ ꝙ frui ſit act⁹ intelligẽtie vt itellectus.
P̃. nõ ſit mot⁹ in motiua niſi p̃us fiat app̃heſio in Ꝙ nõ ſit
itellectiua ğ nõ ſit inheſio q̃ mot⁹ eſt niſi p̃us ꝯcipiat̃ act⁹ volũ.
ꝑ intellectũ: ğ ꝯceptio fruibil' ꝑ p̃us ꝯuenit itellectui p̃mo.
q̃ꝫ volũtati: ğ magis debet diffiniri ꝑ habitũ intelle- 2°
ctus q̃ꝫ volũtatis. Uidet̃ aũt ecõtra ꝙ nõ ſit act⁹
alicui⁹ ꝟtutꝭ: act⁹ ei potẽtiaꝝ ꝓꝑij dnoiant̃ ab ip̃is 3°
vt a viſo videre: ab intellectu intelligere: frui aũt non ꝙ nullius
eſt denoiatũ ab aliq̃ potẽtiarũ ſimpl'r: ğ videt̃ ꝙ nõ potentie ſit
ſit act⁹ alicui⁹ ꝟtutꝭ ſingl'r. Si ꝓpter h̄ dicat̃ ꝙ ſit actus.
act⁹ cõpoſit⁹ ex actibꝫ pluriũ viriũ ꝯ ſic ſe hꝫ potẽtia 4°
ad potẽtiã ſic act⁹ ad actũ: ſed potẽtia nõ cõponit̃ cũ ꝙ ñ ſit act⁹
potentia ad ꝑficiendũ tertium: ğ nec actus cum actu cõpoſitus.
ğ frui nõ eſt actus cõpoſitus nec etiã ſimplex vt p̃us
ꝓbatũ eſt ğ nõ eſt act⁹ alicui⁹ ꝟtutꝭ aĩe. Itẽ ſi eſſet 5°
actus cõpoſit⁹ tũc ꝑ habitus pluriũ potẽtiaꝝ debe-
ret diffiniri: ſꝫ ñ diffinit̃ niſi ꝑ hitũ vni⁹ ꝟtutꝭ.ſ. amo
rẽ: ğ videt̃ ꝙ nõ ſit act⁹ cõpoſit⁹ viriũ aliq̃ꝝ. Ulte Queſtiũcla
rius q̃rit̃ q̃re diffinit̃ ꝑ amoꝛẽ: ſũt ei tria ꝑtinẽtia ad pꝛima.
ꝑfectionẽ inheſiõis.ſ. viſio ꝑ fidẽ cõpꝛehenſio ꝑ ſpem An bñ diffi
⁊ inheſio ꝑ amoꝛẽ: ğ deberet frui ꝑ oĩa illa diffiniri. niat̃ ꝑ amo
P̃. oĩe pctm̃ ſeꝑat a deo: ğ ꝑ oppoſitũ oĩs virtus rẽ ꝙ nõ p°.
ꝯiũgit deo ğ q̃libet virtute inheremus deo ⁊ nõ tm̃ 2°
amoꝛe. Ulteri⁹ q̃rit̃ de h̄ qđ dicit alicui rei ꝑ h̄ em̃
videt̃ ſignificare ꝙ alij q̃ꝫ deo poſſum⁹ inherere amo Queſtiũcu
re ꝓpt̃ ſe. Sꝫ ꝯ nõ fruimur ꝓpꝛie ⁊ ꝑfecte ⁊ ꝓpt̃ ſe niſi la 2a an bñ
deo vt infra dicet̃ res aũt diffinit̃ ab eo qđ ꝑ ſe ⁊ ꝓpꝛie dicat̃ alicui
⁊ ꝑfecte ꝯuenit ei ğ frui nõ dꝫ diffiniri ꝑ inherere ali- rei ꝙ p̃mo.
cui rei ĩ genere ſꝫ deo. P̃. nihil natũ eſt q̃etare deſi 2°
deriũ niſi de⁹ ſol⁹. vñ Aug. in p̃ma ꝯfeſſionũ. Feciſti
nos dñe ad te ⁊ inq̃etũ ẽ coꝛ nr̃m donec ad te ꝑueniat
inheſio aũt fruitiõis in toto q̃etat deſideriũ: ğ nõ dꝫ
diffiniri ꝑ rem quãcũqꝫ ſed per deũ tm̃. Sed ꝯtra Contra
Aug. Omis humana ꝑuerſitas eſt frui vtẽdis ⁊ vti
fruendis ğ cõtingit etiam frui alijs nõ ergo ſolo deo Queſtiũcu-
Ulterius etiã querit̃ de hoc qđ dicit ꝓpter ſeip̃m la 3a an bñ
cui em̃ iheremus ꝓpter amoꝛẽ nõ inherem⁹ ꝓpter ſe- dicat̃ ꝓpter
ip̃m ſed fruibili inherem⁹ ꝓpter amoꝛẽ: ğ nõ ꝓpter ſe ſeip̃am p°.
ip̃m. P̃. quidã obijciunt ſic frui eſt amoꝛe inherere 2°
⁊c̃. ſed amoꝛ eſt creatura ğ inheremus creature. p̃te- 3°
rea q̃libet creatura in infinitũ diſtat a creatoꝛe: ğ id
qđ ꝯiũgit nos ꝑ inheſionẽ ſcꝫ amoꝛ ĩfinite eſt diſtãtie
ad ip̃m ſed nõ põt eſſe: quia id qđ duo cõiungit debet
attingere vtrũqꝫ coniũctoꝝ. Item frui ⁊c̃. Sed a- 4°
moꝛ ip̃e diligitur ꝓpter ſeip̃m: ergo amoꝛe inherem⁹
amoꝛi ꝓpter ſeip̃m: ⁊ de illo amoꝛe eadem eſt ratio: ğ
hoc ibit in infinitum. Solutio dicendum ad pꝛi- Solutio
mum ꝙ frui eſt actus affectus ſequentis actum in- ad pꝛimũ

tellectus ſm ꝙ hmõi ⁊ nõ actꝰ effectꝰ ſimpl'r ⁊ voco
Uolũtas ē affectũ volũtatē ⁊ hec eſt vis altiſſima aĩe: q2 in illa
altiſſia vis. vt in cõpletiuo ꝑficiṫ gaudiũ eiꝰ ⁊ q̇etaṫ totꝰ affectꝰ.
frui eñ nõ accipiṫ vt tm̃ in ſpeculatiõe remaneat: q2
ſpeculatio de ſe nõ ponit inheſionē: ſʒ põt eſſe ꝑ diſtã-
tiã rei a ſpeculãte: ſed fructꝰ ponit vnionē ⁊ guſtum
dulcedinis ſubſtãtialis intimiꝰ in rei cõplexiõe ⁊ na-
tura fundate: ⁊ iõ licet intellectꝰ ſit in altiori ꝑte aĩe
nõ tñ ſolꝰ eſt ibi: ſʒ etiã volũtas ⁊ ꝑfectio inheſionis
Ad 2m in fructu eſt penes actũ volũtatis. Ad aliud dicē-
dũ ꝙ habitual'r vel actual'r ſm naturã intellectꝰ pri
us cõcipit ⁊ cõtemplaṫ: tñ penes cõcipe illud nõ eſt ꝑ
fectio inheſionis ⁊ gaudij: ſed penes actũ volũtatis
⁊ ideo ꝑ habitũ volũtatis diffiniṫ frui: quia etiã actꝰ
Ad 3m volũtatis complet ipm̃. Ad aliud dicendũ ꝙ actꝰ
potentiarũ duplices ſunt: quidã eñ ſunt ipſarũ ſm
ipas id eſt ſm ꝙ referũtur ad ſua obiecta abſolute ⁊
illi denominãtur ab ipis ſicut videre intelligere vel-
le. quidã aũt ſunt in eis ſm ꝙ vna ordinaṫ ad aliam
⁊ tũc aliq̇d ꝓcedẽtis remanet in rõne actus ſequẽtis
potẽtie / ⁊ tales actus q̃nq3 ſunt in odine cognitiuaꝝ
adinuicē tm̃: ſic eſt ſcrire credere opĩari ⁊ hmõi. Sci
re eñ nõ noĩaṫ noĩe alicuius potẽtie. nõ eñ diciṫ in-
tellectus nec rõnis ſimpl'r: ſed rõnis formate ex ꝓn-
cipijs quoꝝ eſt intellectus: q̃nq3 aũt eſt in ordĩe moti
uarũ ad cognitiuãs ſicut eſt eligere vti frui ⁊ hmõi ⁊
illi nõ pñt ab vna vi denoĩari: q2 nec ſũt vnius abſo-
Ad 4m. lute ſed ſm ꝙ ipa eſt ordinata ad alias. Ad id qδ cõ
tra obijciṫ dõm ꝙ potẽtia nõ cõponiṫ cũ potẽtia ad
ꝑficiẽdũ tertiã potẽtiam: ſed ordinaṫ hñ ad ipam ad
ꝑficiẽdum alterius rõnis actũ q̃3 ſit ille q̇ eſt ſuus ab-
Ad 5m ſolute. Ad aliud dõm ꝙ in diffinitiõe alterius rei
nõ oportet ponere ea que ſũt ꝑ modũ diſpoſitionũ ꝓ-
cedẽtiũ: ſed ſufficit ꝙ ponaṫ forma cõpletiua ⁊ ſic in
diffinitiõe frui poniṫ amor eo ꝙ in illo cõpleṫ et ꝑfi-
Ad q̃ſtiũcu- ciṫ. Ad id qδ vlterius q̃riṫ quidã dicũt ꝙ amor in
lã primã. diffinitiõe eius qδ eſt frui nõ poniṫ in ĩtellectu ſpẽali
Ad primũ. charitatis: ſed potiꝰ general'r ſm ꝙ eſt forma quedã
oĩs virtutis ſm qδ dicit Aug. in li. de moribꝫ eccle
ſie ꝙ virtus nihil aliud eſt q̃3 ordo amoris: ⁊ ideo ob
iectio nõ tenet de eo ꝙ ſuccedit fidei ⁊ ſpei: q2 illud nõ
ſic eſt formale in oĩ virtute ⁊ ſm illos oportet dice-
re ꝙ fructus eſt cõfectus ex oĩbꝫ virtutibꝫ. Sed me-
lius videṫ nobis ꝙ amor ſupponit amorē charitatis
q2 ille ſolus amor ꝑfectã cauſat inheſionē: q2 eñ ille
cõpletiuus eſt fruitiõis ideo poniṫ in diffinitõe eius
alie autē virtutes licet diſponãt ex parte ſubiecti nõ
tamē complẽt ⁊ h̃ ſic patet: viſio eñ dicit cõuerſionē
ſuꝑ pñtiam tm̃. Cõprehẽſio autē q̇ ſuccedit ſpei dicit
adherẽtiam: ſʒ amor eo qδ eſt vitta ſtringẽs ⁊ acutũ
mobile penetrãs amatũ vt dicit Diony. dicit inherē
Ad 2m tiã. Ad aliud dicendũ ꝙ nõ ſufficit ꝙ virtꝰ deo cõ-
iũgat abſolute ad hoc ꝙ ipa ponaṫ in diffinitiõe frui
Eſt duplex tionis. Eſt eñ duplex ꝯiũctio. ſ. ꝑ meritũ ⁊ ꝑ q̃ndã
ꝯiunctio cũ quaſi cõtactũ ꝑ meritũ eñ oĩs virtꝰ ꝯiũgit deo: ſʒ ꝑ
deo ꝯtactũ tripl'r accidit ꝯiũctio. ſ. ſm ꝓſentiã ⁊ hic eſt cũ
intellectꝰ attingit rē in ſua eſſentia: ſed nõ neceſſario
tenet ⁊ hʒ eã. vñ aſſimilaṫ q̃ſi tactui mathematico: in
q̇ vltima tãgẽtia ſũt ſil'r tm̃. Scδa eſt q̃ſi ꝑ adherẽtiã
⁊ tentionē ⁊ hr̃e ⁊ hic tactus eſt eius qδ ſuccedit ſpei
⁊ aſſimilaṫ quaſi tactui compactoꝝ. Tertia eſt ꝑ in-
herentiã quãdo vnũ quaſi ingrediṫ alterũ ⁊ cõtrahit
impreſſiones ⁊ affectiões a natura eius: ⁊ hic eſt ta-
ctus amoris ⁊ aſſimilaṫ tactui naturali: in quo tan-
gẽtia agũt ⁊ patiũtur adinuicē ⁊ imprimũt ſibi mu-
tuo ſuas ꝓprietates: ⁊ ꝓmus modꝰ cõiunctiõis eſt vt
material' diſpoſitio ad fruitionē. Scδs aũt ⁊ tertiꝰ
ꝓpinq̃ ſe habẽt: ſed q̃rtus eſt cõpletiuꝰ ⁊ h̃ ptʒ ex noĩe
eiꝰ qδ eſt fructꝰ: q2 hic eſt guſtꝰ dulcedinis q̇etãtis ⁊
guſtꝰ ille nõ eliciṫ niſi ex interioribꝫ rei q̇ ſũt de natu-
ra ⁊ cõplexiõe eiꝰ q̇ fruimur. Ad aliud qδ vlteriꝰ Ad q̃ſtiũcu
q̃riṫ de hoc qδ dicit alicui rei. dõm ꝙ notat Aug. cõi lã ſcδam
tatē eius qδ eſt frui: q2 h̃ cõtingit tot modis q̃t ꝯtin- Ad primũ
git finē dilectiõis in aliq̇ ponere ⁊ h̃ ꝯtingit vno mõ
ſm ſenſũ vt bruta fruũṫ cibis vt dicit Aug. ſʒ ĩproꝑe
ꝓ tãto: q2 licʒ delectatio ſit in eis vt ĩ fine: tñ nõ appꝛ-
hẽdũt ſufficiẽter rõnē finis. ĩ hijs aũt q̇ nata ſṫ diſcer
nere finē ꝑ ſe appetẽda aut ꝑ ſe appetẽdo cõtingit frui
q̃cũq3 re magis ꝓprie: ſʒ ĩ hijs q̇ nata ſũt diſcernere fi
nē delectatiõis ⁊ actu diſcernũt ſm rectã rõnē eſt ꝓ-
prijſſime: ⁊ iõ nõ fruimur niſi deo ꝓprie. cõiter aũt cõ
tingit ⁊ alijs frui ⁊ alia q̃3 rõnalē creaturã. Ad ali Ad 2m
ud dõm ꝙ nihil natũ eſt q̇etare rõnalē appetitũ niſi
deꝰ ꝓut ꝓgrediṫ ſm rõnē rectã ſʒ q̃ñ auertiṫ accipit
nõ quietãs vt q̇etãs ꝓpter bonũ vt nũc qδ apphẽdit
in ipo. Ad id qδ vlteriꝰ q̃riṫ de eo qδ dic̃ ꝓpṫ ſeipam Ad q̃ſtiun-
dõm ꝙ nõ ſequiṫ ſi inheremus amore ꝙ nõ ꝓpter ſe- culã tertiã.
ipm̃: q2 ly ꝓpter in diffinitiõe eiꝰ qδ eſt frui dicit du- Ad primũ
plicē cãm. ſ. efficiẽtē ⁊ finalē. ly rei aũt etiã ponit mate
riã in q̇ fruimur que eſt obiectũ actus fruitõis: ſed ly
amore dicit cauſã mouentē ⁊ incitantē ex ꝑte affectꝰ
fruẽtis ſicut habitus habet excitare ⁊ mouere potẽ-
tiã ad actũ: ⁊ hic eſt potiꝰ motus forme q̃3 efficiẽtis.
Ad aliud dõm ꝙ cũ diciṫ creatura fruimur ablati Ad 2m
uus põt ꝯſtrui cũ verbo in rõne forme vel in rõne ef-
ficiẽtis ⁊ obiecti. Et ꝓmo mõ locutio ē vera / ſcδo mõ
falſa. Ad aliδ dõm ꝙ creatura inq̃ʒtũ eſt de nihilo Ad 3m
infinite diſtat ⁊ nõ ꝑficit ꝯiũctionē cũ deo: ſʒ q̇dã ſũt
creature q̇ ꝓpter ſiĺitudinē bonitatis diuĩe a q̇ creata
ſunt nũq̃3 ſũt a deo ſeꝑata: ſʒ ſemꝑ ipis habitis habeṫ
deꝰ ſicut eſt gr̃a gratũ faciẽs ⁊ precipuũ inter illa eſt
amor charitatis ⁊ illa ꝯiũgere pñt. Ad vltimũ di- Ad 4m
cendũ ꝙ cũ diciṫ amor diligiṫ amore nõ eſt diuerſus
amor in actu verbi ⁊ in materia actꝰ ⁊ ĩ hitu a q̇ egre
diṫ actꝰ ille: ſed vnus ⁊ idem aliter ⁊ aliter ſignifica-
tus. vnde ſicut nõ eſt diuerſa viſio qua video parie-
tem ⁊ video me videre ⁊ ſicut non eſt diuerſus intel-
lectus q̇ intelligo hominē ⁊ intelligo me intelligere.
ſic nõ eſt diuerſus amor q̇ amo deũ ⁊ amo amare me
vel amorem meum ⁊ hoc quidem multi dicunt: ſed
multi nõ intelligũt. Cauſa aũt huius eſt: q2 cum di-
co intelligo hominē trãſit vis intellectiua in hominē
ꝑ actũ intelligẽdi q̇ eſt ab intellectu ḡ ſm rõnē prius
eſt in actu eadē vis ⁊ acceptio ipius ⁊ ſic eſt ex ꝑte mo
tiuaꝝ cũ dico amo deũ. trãſit eñ vis amoris in deũ
ꝑ actũ amoris ⁊ ſic relinq̇tur ꝙ eadē vis actu trãſit
in obiectũ cum igitur nõ ſit diuerſus amor ptʒ ꝙ nõ
abitur in infinitum.

An prima diffinitio vti ſit bona. Arti. XIII.

Einde q̃riṫ de h̃ qδ dicit [Uti ṽo eſt id qδ in K
D vſũ venerit ⁊c̃.] s. f. videṫ eñ peccare diffi-
niẽdo vti ꝑ vſum cum idem ſignificẽt licet alio
modo. Si vero dicatur ꝙ ille modus ſignificatio ꝙ nõ ꝓmo.
nis facit ad manifeſtationē diffiniti. Cõtra actꝰ pre
ambuli ſũt potentijs ſm rõnem: ḡ ⁊ habitibꝫ cũ ergo
vſus dicat habitũ: vti autē actũ potius diffiniẽdus
eſt vſus ꝑ vti q̃3 ecõuerſo. Ulterius obijciṫ de h̃ qδ 2o
dicit [Referre ad obtinendũ ⁊c.] ſupra. g. Ex hoc

em̄ videt̄ ꝙ oē illud qđ referibile eſt referre debeam⁹
ad rē fruibilē ſed oē qđ eſt in volūtate p̄ter pctm̄ refe
ribile eſt:ḡ oē volūtariū p̄ter pctm̄ referēdū eſt.inde
vlteri⁹ arguit̄ ſic oē qđ refert̄ accipit rōnē meriti a fi
ne:ḡ videt̄ ꝙ in omnib⁹ operib⁹ nr̄is nihil ſit indiffe-
rēs:qꝛ indifferēs eſt qđ nec malū nec bonū eſt. Hoc
idē videt̄ accipi ab apl'o cū dicit:Siue mādu catis ſi
Queſtiūcl'a ue bibitis oia ī gloriā dei facite. Ulteri⁹ q̄rit̄ de h̄
qđ dicit. Alias abuſus vl' abuſio eſt ꝛc.ē.h. Querit̄
em̄ q̄re nō dicit̄ abfruct⁹ cū fruit̄ q̄s quo nō eſt fruē
dū ſicut dicit̄ abuſus cū q̄s vtit̄ eo quo non eſt vten
Solutio dū. Solutio dicimus ad primū tripl'r.ſ.vel ꝙ totū
Ad primū hoc id qđ in vſum venerit ſit vis vnius dictiōis ſim-
plicis ꝛ ſit circūlocutio vtilis ꝛ ſic bona eſt diffinitio
qꝛ habit⁹ ꝛ act⁹ bn̄ diffiniunt̄ p̱ obiecta. vel etiā ꝙ ly
vſum diffiniēs nō ſit abſolute acceptū ſed ad finē rela
tū ꝛ ſic efficit̄ p̄ncipiū cognoſcēdi ei⁹ qđ eſt vti ſimpl'r
accepti:vel etiā tertio ꝙ vſus in diffinitiōe poſit⁹ ſu-
peri⁹ eſt ꝛ gen⁹ ad ſuū diffinitū ꝛ ſic tūc accipit̄ ſm
diffinitionē victorini dicētis ꝙ vſus eſt act⁹ elicitus
freq̄nter de potētia ſic dicim⁹ qn̄ aliq̄s agit aliquo ꝙ
vtitur.eo ſic enim eſt ſuperius ad vti quando aliquo
ſic agimus vt ad aliud referam⁹. Inferiora aūt per
Ad 2m ſua ſup̱iora debēt diffiniri. Ad aliud qđ vlterius
q̄rit̄ vtrū aliq̄d ſit indifferēs dicendū ſine p̄iudicio ꝙ
volūtatis deliberatiue vt deliberatiua ē ſuoꝝ opeꝝ
Nota an ſit nihil eſt indifferēs ſm theologiā.qꝛ ſi nō referat ea q̄
aliqđ opus referri p̄nt vana ſūt eo em̄ ꝙ referibilia ſunt apta na-
indr̄ns. ta ſūt h̄re finē ꝛ ſi nō habēt/ḡ vana ſunt: qꝛ vanū eſt
vt dicit ph̄us eſt ad aliquē finē quē nō includit ꝛ hoc
vocat̄ ocioſū in ſacra pagina:de q̄ reddēt hoīes rōnē
in die iudicij licet modicā.ſi aūt relata ſunt tūc bona
ſunt.ſi v̓o non ſunt nata ad referendū tūc ſunt obliq̄
ta a fine vel p̱ veniale vel p̱ mortale.ſunt tn̄ opera p̄-
ter deliberationē facta q̄ nō veniūt in vſum volunta-
Ad queſtiū tis vt eſt deliberatiua/ꝛ hec bn̄ p̄nt eſſe indr̄na. Ad
culam. aliud qđ vlteri⁹ q̄rit̄/q̄re dicit̄ abuſus ꝛ nō abfruct⁹
dicendū ꝙ vſus claudit in ſe actū rōnis q̄ eſt relatio
ad aliud:ꝛ iō pōt eſſe recte ꝛ nō recte ꝛ h̄ ſignificat in
cōpoſitione vocabuli:ſꝫ fruct⁹ nō claudit ī ſe niſi q̄eta
tā volūtatē ꝛ iō nō reſpicit rectū ꝛ nō rectū ex ſe:ſꝫ ex
potētia añcedēte ꝛ iō dicit̄ p̱uerſus fruct⁹ ſꝫ rō p̱uer
ſitatis n̄ pōt ei cōiūgi ī eođ termīo vt dicat̄ abfruct⁹

Arti.XIIII. **An ſint tres res quibus fruendū eſt.**

L Einde q̄rit̄ de h̄ qđ dicit [Res q̄b⁹ fruendū
ꝙ nō p̄mo. d eſt ſunt ꝛc̄] ē.i. Cōtra em̄ eſt qđ dicit Dam̄.
p̄mo li.xj.ca.ꝙ tres p̱ſone re cōueniūt: rōne
2o aūt ꝛ cognitiōe diſtinguūt̄:ḡ nō ſūt tres res. Itē
ſtatim in lr̄a ſequit̄.eadē tn̄ trinitas q̄dā ſūma res eſt
3o ḡ videt̄ ꝙ male dicat res in plurali. Itē Aug. dicit
ꝙ in oī eo qđ ad ſe eſt tres p̱ſone vnū ſunt in eo qđ eſt
ad alterū diſtinguūt̄:ſꝫ res eſt ad ſeip̄am: ḡ ī ſingula
Queſtiun- ri cōuenit trib⁹ p̱ſonis in ſūma. Ulteri⁹ q̄rit̄ de h̄
cula prima. qđ ſupponit mgr̄ in dicto iſto/videt̄ em̄ velle ꝙ frua
an fruemur mur p̱ſonis. Sꝫ ꝯtra aut fruimur p̱ſona in gene-
p̱ſonis re in eo ꝙ eſt p̱ſona aut vt eſt determinata hec vel illa
ꝙ nō p̄mo. nō p̄mo mō:qꝛ affect⁹ nō ſequit̄ ꝯceptionē alicui⁹ in
genere vel in vl'i:qꝛ generalia nō mouēt.eo ꝙ in ip̄is
nō eſt actus:ḡ ſub rōne determinata:ḡ fruimur p̄re
vt pater eſt ꝛ filio vt filius eſt ꝛ ſpūſancto vt ſpūſſan-
ctus eſt.inde ſic ſicut ſe habet cognitio ita ſe habet af
fectus ſequēs cognitionē:cum igitur cognitio diffi-
nita patris tranſeat in filiū: quia qui nouit diffinite
vnū relatiuoꝝ nouit reliquū/ videbit̄ patris fruitio
tranſire in filiū ꝛ econuerſo. Si forte dicat̄ ꝙ vna 2o
cognitiōe cognoſcunt̄ tres perſone ſicut dicunt qui-
dam:ꝛ ideo vnā habent fruitionē que eſt de ip̄is.cō-
tra:aut vna cognitione cognoſcūtur in eo ꝙ vnū ſūt
aut in eo ꝙ diſtincti ſūt ſi in eo ꝙ diſtincti ſūt:ergo in
eo ꝙ diſtincti cognoſcūtur vt vnū:ſed hoc eſt princi-
piū cognitiōis diſtinctoꝝ ꝙ eſt principiū diſtinctiōis
eorū:ergo vnū eſt p̄ncipiū diſtinctiōis ꝛ vnionis qđ
impoſſibile eſt. Si autē cognoſcūtur in eo ꝙ vnum
ſunt:ergo fruitio eſt eſſētie p̱ ſe ꝛ nō p̱ſonarū. Itē
fruitio dicit refectionē in ſummo bono viſo/habito ꝛ
amato:ſed vna eſt veritas ꝛ bonitas triū: ergo vna
eſt fruitio triū:hoc autē eſt gr̄a eſſentie ꝛ non p̱ſone:ḡ
fruimur eſſentia ꝛ nō p̱ſona. Sed cōtra in cogni- 3o
tione vie ſic eſt ꝙ nō cog̃ſcit̄ res p̱fecte p̱ hoc ꝙ tm̄ na
tura eius in cōi cognoſcit̄:ſed oportꝫ ꝙ cognoſcat̄ in
p̱ticulari ꝛ ſm oēs ꝓprietates ip̄ius:ḡ ſil'r ꝛ multo
magis hoc in p̄ria erit:ḡ ad cognitionē gl'ie nō ſuffi-
cit cognitio ſubſtātie niſi aſſit etiā determīata cogni-
tio p̱ſonaꝝ ꝛ ꝓprietatū earū ꝛ ibi fruimur cognitis ḡ
fruimur perſonis. Itē nōne amabim⁹ diſtinctas
p̱ſonas ꝛ diſtinctionē earū.cōſtat ꝙ ſic aut ergo amo
re vſus aut amore fruct⁹:ſi amore vſus:ergo ad aliđ
qđ melius eſt referemus qđ falſum eſt: qꝛ eſſentia nō
eſt dignior p̱ſonis:ergo amore fruct⁹ ꝛ ſic habet̄ p̱-
poſitū. Sed tūc vlterius querit̄ vtrū vna p̱ſona Queſtiūcl'a
magis fruimur q̄ꝫ alia:ꝛ videt̄ ꝙ ſic:qꝛ ſicut in ordi- ſcđa an frue
ne eſſentie habet̄ vna q̄ eſt p̄ma ꝛ p̄ncipiū aliarum ꝛ mur vna p̱-
quādo referimus ad aliud eſſentiā ſtamus in illa.ita ſona pl⁹ q̄ꝫ
videtur ꝙ ſit in ordine nature que eſt in p̱ſonis vna alia ꝙ ſic.
que eſt principiū totius trinitatis: quia filij p̱ gene-
rationē ſpūſſancti p̱ ſpirationē: ergo videt̄ ꝙ relatio
ſtat in illa. Hoc etiā videtur p̱ hoc qđ dicit apl'us.I.
Cori.II. Caput viri xp̄s caput xp̄i de⁹.i.pater/ꝛ ita
videtur ꝙ filius ſit referendus ad patrē. Et hoc ipſe
videt̄ facere in euāgelio dicens: Mea doctrina non
eſt mea:ꝛ nō veni facere volūtatem meā ſed volunta
tem ei⁹ qui miſit me. Solutio dicūt quidā ad pri- Solutio
mū ꝙ tria ſunt in diuinis ſubſtātia perſona ꝛ notio:
ſubſtātia autē res eſt abſolute:notio autē ratio: p̱ſo-
na autē mediū inter ſubſtantiā ꝛ notionē ſm rōnē:ꝛ
ideo p̱ſona eſt res reſpectu notiōis ꝛ rō reſpectu eſſen
tie ꝛ hoc ſenſu pōt dici ꝙ ſint tres res in alio aūt vna
ſola res. Hec autē ſol'o mihi tuta nō videt̄. qꝛ p̱ſona
ſimpl'r res eſt ꝛ nūq̄ꝫ res ſola:qꝛ h̄ ſonat aliq̄d vicinū
ſabelliāis. Un̄ ſine p̄iudicio dico ꝙ ſic dicit ph̄s q̄dā
in p̄ma ph̄ia.ens ꝛ res ſūt de trāſcēdētib⁹ ꝛ p̄mis ſm
ambitū ſue ſignificatiōis ꝛ ſūt ea ī q̄b⁹ ſtat reſolutio
ꝛ iō dicibilia ſūt ī diuis de abſolutis ꝛ relatis ꝛ ſm
ꝙ adiūgūtur ad hec vel illa poſſunt eſſe pluralia vel
ſingularia.tn̄ ꝓpter modū intelligendi abſolutū ma-
gis tenēt ſe a p̱te eſſentie. Ad autoritatē aūt Dam̄. Ad primū
dđm ꝙ nō ſola rōne vel cogitatiōe p̱ſone diſtinguūt̄
qꝛ hoc eſſet ſabellianū vnde caute intelligenda eſt au
toritas ſcꝫ vt rationē vocet relationē perſonalem que
realiter perſona eſt ꝛ cogitationē intellectū diſtinguē Ad alia.
tem p̱ſonas per h̄mōi relationes perſonales ꝛ ad ali
ud patet ſolutio p̱ p̄dicta. Ad id qđ vlterius querit̄ Ad q̄ſtiūcu
vtrū fruimur p̱ſonis in eo ꝙ perſone ſunt. Dicēdū ꝙ lam primā.
ſi ly in eo dicit rationē obiecti fructus nō fruimur p̱-
ſonis in eo ꝙ p̱ſone ſūt. Si aūt dicit indifferētiā ꝛ Ad primū
idēptitatē p̱ſone ad obiectū fructus tunc fruimur p̱-
ſonis in eo ꝙ perſone ſunt: licet em̄ fructus per ſe ſit
dei inq̄ꝫtum ſummum bonum eſt/non tamen eſt dei

ꝑ ꝯňs ꝛ ꝑſone ꝑ accňs: qꝛ in deo nō ē ꝯňs vniuerſale
ad particulare ſed idē: ſil'r in deo nō eſt accňtale: ſ3 idē
Ad 2m ꝛ ideo fruimur deo ꝛ ꝑſonis inq̄ʒtū idē ſunt cū ſūmo
bono. Ad id qđ ꝯ obijcit' dōm ꝙ fruimur pr̄e deter
minate nō q̇dē ſm ꝙ ad filiū eſt: ſ3 inq̄ʒtū ipē relatus
ad filiū eſt ſūmo bono idē ꝑ eſſentiā: ꝛ iō fruitio non
Ad 3m trāſit in filiū ꝓpter intellectū relatōis: nec ſeq̄t' ꝙ ſint
tres fruitiōes ſicut tres ꝑſone diſtincte. Ad aliud
dōm ꝙ vna cognitiōe poſſumus accipe actu ꝑſonas
tres inq̄ʒtū vnū ſunt vel etiā inq̄ʒtū diſtincte ſunt ſm
rōeʒ relatōis q̄ nō hʒ itellectū abſolutū: ſ3 hmōi ꝯgni
tōi accipim⁹ itelligēdo ſūmū bonū ꝛ ita erit fruct⁹: ꝛ
Ad queſtiū-culā ſcōam. hñ ꝯcedim⁹ ꝙ ad ꝑfectā cognitionē dei exigit' ꝙ cog
noſcat' in ꝑſonis diſtinctis q̄ idē ſūt ſūmo bono. Ad
id qđ vlteri⁹ q̄rit' vtrū vna ꝑſona magis fruimur q̄ʒ
alia. Dicendū ꝙ nō. nec eſt ſimile de ordine eſſentiaꝝ
ꝛ ordine nature in ꝑſonis: qꝛ ordo eſſentiaꝝ ponit in-
equitatē ꝛ diuerſitatem ab obiecto fruitionis in infe
riorib' eſſentijs. Ordo aūt nature in perſonis ponit
eq̄litatē ꝛ ydēptitatē earū in ſūmo bono qđ ē obiectū
fruitiōis: ꝛ iō vna ē fruitio triū ſic vna ē bonitas triū

Arti. XV. **An de⁹ poſſit cog̊ſci ab aliq̊ creato itellectu.**

M Einde q̄rit' de h̄ qđ dicit [Fruimur cognitis
D in q̇b' ipis ſm ſe volūtas delectata cōquieſcit
ꝛc.] ſ. k. Ex h̄ eñ accipit' hec diffinitio: frui
eſt cōquieſcere volūtatē delectatā in cognit꞉ ꝓpter ſe.
ꝙ nō p̄mo. Obijcit' aūt de h̄ ꝙ dicit cognitis. videt' eñ ꝙ deus
nō cognoſcat' nec videat' ab aliq̊ creato itellectu ꝛ ita
deo vt cognito ꝛ viſo nō fruunt' ſcti. Probatio p̄me
Replca ex autoritate Chryſ. Deū nemo vidit vnq̄ʒ. Joh. I. ḡ deū facie ad faciē nēo
vidit. Si forte dicat' ꝙ intelligit' de hoīe in via ꝛ ideo
nō excludunt' angeli ꝛ btī. Cōtra Chryſ. ſup eundē
locū in originali: ſed nec etiā celeſtes eſſentie. ipa dico
Confirmatio prima. cherubin ꝛ ſeraphin deū vt eſt vnq̄ʒ videre poterunt.
Itē ibidem ad hoc ponit duas rōnes q̄rū vnā in-
nuit his v̄bis quō creabile videbit increabile ꝛ fun
Confirmatio ſcōa dat' ſup h̄ ꝙ creatū nō p̄t i icreatū cū ſint ifinite diſtā
tie. Scōam innuit ſic qꝛ diuiā natura ſimplex eſt ꝛ
vno mō ſe hñs: ſi ḡ videret eq̄l'r videret quō ḡ laudat
Confirmatio tertia i eā alter vt gl'iam/ alter vt maieſtatē/ alter vt ſctitatē.
Idē ibidē tractās illud ad Col'. I. q̇ eſt ymago dei
inuiſibil' ſic dicit. Eſt ymago dei iuiſibil' qꝛ ipē iuiſi-
bilis: qꝛ nequaq̄ʒ alit' eſſet imago. Si v̄o paul⁹ indu
xit alibi dicēs: qm̄ eñ apparuit i carne ne mirer꞉ qm̄
apparitio hec q̄ ꝑ carnē nō ſm ſbam facta eſt: qꝛ qm̄
ꝛ ipē iuiſibil' eſt nō ſolū hoīb' ſ3 etiā ſupiorib' v̄tutib'
oñdit paul⁹ d. Qñ apparuit in carne/ oñdēs qñ viſ⁹
eſt. itaq̄ʒ ꝛ āgel' tūc viſus ē qñ carnē circūinduit añ
h̄ aūt nō videbāt eū ſic: qꝛ ꝛ eis ſba ei⁹ inuiſibil' erat.
Ex hijs videt' ꝙ de⁹ in ſe nō videt' vt ē ſ3 in theopha
Confirmatio ex dioñ. prima nijs. i. illumiatiōib' i q̇b' apparet de⁹. vñ Dionyſ.
ad Gaiū monachū Si aliq̄s vidēs deū itellexit ꝙ vi
dit nō ipm vidit: ſ3 aliq̄d eoꝝ q̄ ſūt ei⁹ q̄ exiſtūt ꝛ cog-
2a noſcūt' etiā in p̄ncipio q̄nti ca. de di. no. Sermoni in
tētio ē nō ſupſubſtātialē ſbam ſ3 qđ ſupſubſtātial' eſt
manifeſtare: ineffabile eñ hoc ꝛ ignotum eſt ꝛ perfe-
3a cte nō manifeſtabile. Idē in celeſti hierarchia ca. 3.
Hierarcha ſuos laudatores algamata diuia ꝑficit ꝛ
ſpecula clariſſima ꝛ mūda receptiua p̄ncipalis lumi-
nis Ex hijs videt' accipi ꝙ vt ē ñ videt' ſ3 illūinatōib'
2o p̄ncipal'r deſcēdētib' ab ipō ꝛ algamatib' q̇buſdā ſil'itudinib'
ſui lūinis Ad idē obijcit' ꝑ rōnē ꝑfectiōis ad ꝑfecti-
bile debet eſſe ꝓportio: ſed itelligibile eſt de⁹ ſi ꝑ eſſen

tiā videt': ḡ de⁹ ꝑ eſſentiā ꝛ itellect⁹ creat⁹ hñt ꝓpor
tionē: ḡ ꝛ ꝯmēſurationē qđ hereſis eſt: ḡ illud ex quo
ſequit' falſum eſt. ſ. ꝙ deus videt' ꝑ eſſentiā. Itē in- 3o
finiti ad finitū nō eſt proportio: de⁹ in ſba eſt infinit⁹
loco tpe ꝛ cōphenſiōe: vt dicit Dam̄: ḡ nō habet pro-
portionē ad intellect⁹ capacitatē: ḡ nec ſm intellectū
videt'. Ad hoc quidam voluerunt dicere ꝙ videt' ſm
vnū attributū/ vel duo q̄ ſūt q̄ſi ꝑtes ei⁹ reſpectu nr̄i
intellect⁹: ꝛ nō videt' ſm totū. Sed ꝯ in q̄libet at- Replica.
tributo eſt ipē infinit⁹: ḡ idē eſt de vno ꝛ de oīb' ſil'.
Itē deus ſimplex eſt: ḡ ſi videt' tot⁹ videt': qꝛ non 4o
hēt ꝑtē: ſ3 nō tot⁹ videt': ḡ nihil ſui videt': ꝛ ita redit p̄
mū. Si ꝓpt' hoc dicat' ꝙ de⁹ ſm ꝙ eſt nō videtur. Argumēta
Cōtra in. I. canōica Joh. ca. 3. Cū aūt appuerit ſi ꝙ ſic primo
miles ei erimus ꝛ videbim⁹ eū ſicuti eſt. Itē Chri 2o
ſoſto. in ho. 15. ſup Joh. Angeli ꝓpter inſomnē natu-
rā eoꝝ ꝛ purā nihil aliud q̄ʒ deū imaginant'. Ulte Queſtiūcl'a
rius q̄rit' vtrū tm̄ i theophanijs videat' ꝛ accipiat' rō de theopha
theophanie quā ponit Dyoni. in ce. hierar. cap. 4. ſic nijs.
dicēs: Ipā q̇dē ſapiētiſſima theologia viſionē illā q̄ i
ipā eſt deſcripta reuelauit diuinā q̄ſi in forma infor-
miū ſil'itudinē ex videntiū in diuina reductione pul-
chre vocari theophaniā. ſenſus eſt ꝙ theologia reue-
lauit nob̄ ꝑ doctrinā p̄m: pulchre. i. apte vocari theo
phaniā illā illūinationē q̄ eſt in forma q̄dā ſignorū q̄
informa ſunt occulte luci/ q̄ eſt in deo: qꝛ eſt de occul
to ꝓgrediēs ad extra ſm quā. ſ. illūinationē fit redu-
ctō videtiū eū i diuina: cū ḡ oēs illūinatōes ꝓcedāt ab
occulto ad aptū videti videt' ꝙ oēs videāt i theopha-
nijs tm̄ Sol'o ad hoc ſine p̄iudicio dicim⁹ affirmā Solutio.
tes quidē certiſſime ꝙ diuina ſba videt' a btīs oñib' ad primū
qualit' aūt videt' ſine p̄iudicio dicim⁹ ſic ꝙ videt' ime
diate ꝑ cōiunctionē: ita ꝙ de⁹ offert ſe nr̄o intellectui
ꝑ ſubſtātiā ſuā/ ſicut intellect⁹ ſibijpſi: ꝛ hoc eſt qđ di-
cit apl's. I. Coꝝ. 13. Cognoſcā ſicut ꝛ cognit⁹ ſū Au Ad autoritatē Chriſ.
ctoritas aūt Chriſo. ſoluēda eſt ꝑ verbū eiuſdē Chri.
ibidē vbi ſic dicit: Oēs nouim⁹ deū: ſubſtātiā v̄o ei⁹
null⁹ nouit q̇d ē niſi ſol⁹ q̇ genit⁹ eſt ex eo: nociōnē ei
hic euāgeliſta certiſſimā dicit cōſiderationē ꝛ cōphen
ſionē/ ꝛ tātā q̄ʒtā hēt pr̄ de filio: ꝛ iō pʒ ꝙ Chriſo. non
negat q̇n videat' ſubſtātia dei: ſ3 negat ꝙ ita ꝑfecte vi-
deat' ab aliq̊ creato intellectu/ ſicut videt' a ſe. Ad Ad confirmationē p̄mā.
rōnē aūt p̄mā Chriſo. dōm ꝙ creatū adiutū ab icrea
to p̄t ad illud: licet nō poſſit ſup̄ illud: ſunt tñ q̄ dicūt
ꝙ intellectus creatus aliter ſe hēt ad inferiora/ ꝛ alit'
ad ſupiora: qꝛ ſup inferiora influit aliquid lumis ſui
precipue intellectus agens: ꝛ ita pōt actiue in illa: ad
ſuperiora aūt ſe habet vt recipiēs tm̄: ꝛ ideo nō pro-
prie dicit' poſſe in illa: ſed illa in ipm. Ad aliud dicē Ad ſcōaʒ cōfirmationē
dū ꝙ licet multa ſint attributa diuina: tñ quodlibet
nihil aliud eſt q̄ʒ ipā ſubſtātia diuina: ꝛ iō in quolibet
coꝝ ſubſtātia imediate videt'. ꝛ qđ dicit Chriſo. ꝙ nō
videt' ſubſtātia dōm ꝙ ſicut ipē infra dicit in auctori
tate inducta vocat ſubſtātiā q̇d eſt: hoc eſt differentiā
ipius ꝑ termios eſſentie: ꝛ qꝛ tales terminos nō hēt
iō ſubſtātia ꝛ q̇d eſt hoc mō nō videt': ipē eñ ſol⁹ ſm
intellectū ſibi adequat': qꝛ quātus ipē eſt tant⁹ eſt in-
tellectus eius: nō aūt quātus ipē tant⁹ eſt intellect⁹ Ad tertiā cōfirmationē
creatus. Per idē patet ſol'o ad auctoritatē ſequētē
Ad id qđ obijcit' de Dyoniſio dōm ꝙ loquit' vl' de Ad confirmationē p̄mā Dyo.
viſione vie/ vel vocat nō ipſum videre non ipſum to-
tum perfecte videre: ſed aliquid quod eſt eius dicit vi
deri: ꝛ hoc eſt videre ipm: quia ipē ſubſtantialiter eſt Ad ſcōaʒ cōfirmationē
illud Ad aliud dicēdū ꝙ de⁹ ſimplicit' eſt incōphē-

Ad ꝯfirmationē tertiā — ſibilis: ⁊ hoc eſt vt eſt infinitus: q: ſic attingi nō pōt niſi ſm qd. ſ. cognoſcendo infinitū eſſe. Qualiť aūt ſint agalmata ⁊ ſpecula infra patebit in fine ſolutōis

Ad 2ᵐ pncipale. — Ad id qđ obijcit ꝑ rōes dōm ꝙ ſufficiēs ꝓportō ex natura intellectus haberi nō pōt ad ipm: ſed ex iuua

Ad 3ᵐ — mine dei. Ad aliud dōm ꝙ infinitū attingi quidē pōt: ſed aliquid eius ſp manet extra attingentē: ⁊ iō i eo ꝙ ē infinitū dr̄ nō attingi: ⁊ h̄ ſic patere pt: Infinitū in q̄titate eſt vt dicit phūs cui⁹ ps accipiēti ſp eſt aliqđ extra accipe. In ſpūali āt natura icreata nō ē infinitū in q̄titate molis: ſ3 q̄titas ṽtut' diuidit ad extra ſm ea i q̄ pt: ⁊ iō itellect⁹ attigēs deū attigit ipm/ ita ꝙ multū ⁊ infinitū virtutis ſemp eſt extra ipſum ⁊ q: virtus ſua eſt eſſentia ſua: iō etiā imēſitas eſſentie eſt extra intellectū.

Ad replicā. — Ad id qđ obijcit cōtra ſolutionē iuductā bn̄ cōcedo: q: in quolibet attributo eſt infinitus: ⁊ ſic ſp remanet extra intellectū: q: licet accipiat̄ ſbā vel ſapiētia: tn̄ imēſitas ipius claudi nō pt: licet attingi poſſit aliqđ acceptū qđ eſt ſua ſubſtātia licet nō ſit terminus claudens totū/ qđ eſt deus.

Ad 4ᵐ — Ad aliud dōm ꝙ deus eſt ſimplex/ ⁊ eſt infinitus hec em̄ nō repugnant ſm ꝙ infinitū dicit immenſitatem virtutis ⁊ eſſentie: ſ3 tn̄ attingit̄ intellectu ſm ꝙ ſimplex eſt: ſed nō ſm ꝙ eſt infinitus: q: infinitū pōit rationē ſuā reſpectu eius qđ eſt extra intelligentē. Et nota ꝙ cū dicit̄ deus infinitus nō debet infinit⁹ exponi priuatiue: vt ſit ſenſus aptū natū habere finem ⁊ nō habēs: q: ſic eſſet impfectus cū aliqđ deeſſet ei/ qđ eſſet aptus natus habere: ſed debet exponi negatiue: vt ſit ſenſus/ infinitus. i. nō finitus loco vel tempore vel cōprehēſione intellectus: q: ſic exponit Damaſcen⁹.

Ad q̄ſtiūculā de theophanijs. — Ad hoc qđ vlteri⁹ q̄rit̄ de theophanijs dicimus ꝙ ſicut in ſenſu duo ſunt. ſ. lux ſub qua viſibile pficit̄ vt videri poſſit ⁊ viſibile ipſum: ſicut lapis vel aliud qđ videt̄: ⁊ lux quidē facit actu viſum: ſ3 nō diſtinguit ipm/ nec determinat ad hoc viſibile/ vl' ad illud: ⁊ ſicut in intellectu naturali eſt lux intellectus agentis q̄ facit actu poſſibilē nō tn̄ determinate perficit ⁊ mouet ipm ad hoc intelligibile vel illud: ſed poſtea determinat̄ ꝑ intellectū hoīs vel angeli vel alterius: ⁊ ſicut fides eſt illuminās ad creditū: nō tn̄ perducit determinate ad hūc articulū vel illum: ita eſt in theophanijs ꝙ eſt lumē deſcendēs eleuās intellectū/ ⁊ nō diſtinguēs ⁊ determinās ipm ad hoc vel illud: ſ3 id qđ diſtinguit intellectū vt obiectū eſt diuina ſbā ipa: ⁊ hoc eſt qđ dicit pſalmiſta pſ. 35. In lumie tuo videbimus lumē. vnde videt̄ deus ſine medio ꝙ ſit ſimilitudo ⁊ rō viſi/ ſiue ꝑ qđ viſum cōiungit̄ vidēti: et nō ꝑ ſbam: ſed tn̄ eſt ibi mediū diſponēs ⁊ vires afferens intellectui quo melius poſſit attingere deū: ⁊ h̄ mediū lumē eſt diuine bonitatis/ vel apparitiōis qđ a ſctīs vocat̄ theophania: ⁊ ſic patet veꝝ eē qđ dicit magiſter Hugo: ꝙ nihil ſiſtit nos vſq3 ad ipm: ⁊ per hoc patet ſol'o eius qđ obijcit̄ de theophanijs.

Dubiū an de⁹ ſit cōphēſibil' cū ſolutiōe. — Ad hoc aūt qđ poſſet queri vtrū deus ſit cōprehēſibilis dōm ꝙ duplex eſt ꝯprehēſio. ſ. que eſt tact⁹ intellect⁹ ſup termios rei: ⁊ ſic nō cōphēdit̄: vñ Aug⁹ ad pbāt: Attingere deū mente poſſum⁹: cōprehēdere aūt minime. Eſt etiā cōprehenſio q̄nq3 pfecta cōſecutio alicuius vt finis: que conſecutio precipue fit affectu: et ſic cōprehēdit̄ deus: vt dicit apl's ad Eph. 3. Ut poſſitis cōphēdere cū oībꝫ ſctīs q̄ ſit latitudo ⁊ longitudo ſblimitas ⁊ profundū

Expō text⁹ precedētis. — Littera partis huius ſic exponit̄: Peruenire ꝑ fidē ⁊ ſpem eiſq3 inherere ꝑ charitatē ſi tn̄ dici debet res. hoc iō cōtingit q: hmōi noīa ſm ꝙ cadūt in nr̄m intellectū ſignificant creata vel modos creturaꝝ q̄ nō ꝯueniūt deo/ ſicut dicit hic Ipm qđ dico res a reoꝛ reris trahit ſignificationē et ita videt̄ dicere q̄nq3 ens i opiniōe ⁊ hec deo nō cōueniūt. ſi tn̄ ⁊ cā: q: cā ē quā de neceſſitate ſequit̄ aliqđ ⁊ de⁹ nō cauſat aliqđ de neceſſitate. Itē q: cā ꝓportionata eſt cauſato de⁹ aūt nulli ſuo cauſato ꝓportionat̄ nō pōt inueniri nomē ⁊c. huius cām reddit Anſ. in monologion dicēs: ꝙ licet ſūma eſſentia noīet̄ ex oībus q̄ meli⁹ eſt eſſe q̄3 nō eſſe: tn̄ ſi iſta noīa accipiant̄ ſm ꝙ ſonant apud nos ſm rōnes noīm nō cōueniūt deo lic3 ſm rē ipam ꝑ prius ꝯueniāt deo q̄3 creature ſicut dr̄ ſbā ſm nomē ſonat apud nos qđ ē ſubiectū accidentibꝫ ⁊ ſic nō ꝯuenit deo: ſiľr eſſētia apđ nos ē q̄ facit eē i cōpoſito ⁊ ſic iteꝝ nō ꝯueit deo. et idē dic Diony. ꝙ affirmatiōes in deo ſunt incōpacte: negatiōes aūt ſūt vere vt inuiſibilia dei ꝑ ea q̄ facta ſūt ⁊c. cōſpiciāt̄ dupl'r. ſ. ꝑ aſpectū ⁊ ꝑ relationē vtilis ad ipa acq̄rāt̄ ⁊ hoc innuit ꝑ ſeq̄ns cū dicit. i. vt de tp̄alibꝫ ⁊c. fruimur cognitis ⁊c. cōquieſcit. i. ſimul cū alijs potētijs qeſcit qđ dictū eſt ꝙ frui ē act⁹ volūtatis ſm ꝙ volūtas cōiuncta eſt intellectui ⁊ alijs potētijs.

Item quid interſit inter frui et vti aliter q̄3 ſupra.

Notandū ꝙo ꝙ idem Aug. in li. x. de trinitate aliter q̄3 ſupra accipiens vti ⁊ frui: ſic dicit: Uti eſt aſſumere aliqđ in facultatē voluntatis. Frui aūt ē vti cū gaudio: nō adhuc ſpei ſed iam rei: ideoq3 oīs qui fruit̄ vtitur. Aſſumit enim aliqđ in facultatē volūtatis cū fine delectatiōis. Nō aūt oīs q̄ vtit̄ ⁊ fruit̄: ſi id qđ in facultatē volūtatis aſſumit: nō ꝑpt̄ ipm: ſed ꝑpter aliđ appetit. Et attende quia videt̄ Aug. dicere illos frui tm̄ q̄ in re gaudent: nō iam in ſpe: ⁊ ita in hac vita nō videmur frui ſed tm̄ vti vbi gaudemus in ſpe: cū ſupra dictū ſit frui eſſe amoꝛe iherere alicui rei ꝑpter ſe: q̄liter etiā hic mřti adherēt deo — a b

Otandū ꝙo ꝙ idē Aug. ⁊c] In hac pte autor obijcit cōtra determinata de frui ⁊ vti ⁊ habet duas ptes ſm ꝙ obiectiō duobus modis pōt fieri. ſ. ꝯ ipam diffinitionē act⁹ frui ⁊ vti ⁊ h̄ facit in pma pte vel ꝯtra fruibile ⁊ vtile ⁊ hoc facit in ſcđa pte ibi. ſ. [Cū aūt hoīes q̄ fruūtur ⁊c. Prima harū habet duas ptes ſc3 obiectionē ⁊ ſolutionē q̄ incipit ibi [Hec ḡ q̄ ſibi ꝯdicere ⁊c. Et ſm duas ſolutiones habet illa duas partes: ⁊ ſecunda ſolutio incipit ibi. [Poteſt etiam dici.

An ſecunda definitio vti ſit bona. — Arti. xvi. n

Incidit autē dubiū de hoc ꝙ dicit [Uti eſt aſſumere aliqđ in facultate volūtatis ⁊c.] ſ. a. Hec em̄ diffinitio cōuenit etiā ei qđ eſt frui: non em̄ fruimur aliq̄ niſi illud ſit in facultate voluntatis noſtre: ḡ frui eſt vti. ꝙ nō pmo. Pt̄. q̄rit̄ quid vocet̄ facultas volūtatis: Si dicit̄ ꝙ facilis poteſtas. Cōtra ſm hoc nō vteremur illis q̄ difficultatē habēt in volūtate ſicut ſunt tribulationes ⁊ anguſtie qđ falſum eſt: q: hijs marie vtunt̄ ſcti. Pt̄. cū vn⁹ rei vnū ſit eſſe/ ⁊ diffinitio dicat eſſe videt̄ ꝙ eius qđ eſt vti vnica ſit diffinitio ⁊ Aug. dat

duas: ſup̄ eñ habita eſt vna cum dicit: vti eſt qđ in
Solutio. vſum veniet ⁊c̄. hic aūt habet̄ alia. Solutio dicen
Ad p̄mū dū ꝙ vti ſm ꝙ hic diffinit̄ (vt q̄dam dicūt) equiuoce
dicit̄ ad vti ſup̄ diffinitū: vti eñ accipit̄ hic ſm diffi
nitiōnē Victorini dicent̄: ꝙ vſus eſt act⁹ frequent̄
elicit⁹ de potētia: ⁊ ſic ſupi⁹ eſt ad vti ⁊ frui ſup̄ diffi
nitū: ⁊ hoc videt̄ mgr̄ ſenſiſſe: q̄ p̄mittit dicens: ꝙ
Aug⁹ aliter q̄ʒ ſupra accipit hic vti ⁊ frui. Poſſet tñ
aliter dici ſcʒ ꝙ ea que ſunt ad finē duob⁹ modis ſūt
ſcʒ nō includentia ſiue tangētia finē: ⁊ tangentia ſi
ue cōiuncta fini ⁊ ꝓximat: et de his q̄ ordinē habent
ad finē: ſi nō coniungunt̄ ei dat̄ diffinitio p̄ma. Se
cūda aūt dat̄ de his q̄ ſunt fini cōiuncta: et illa ſunt
nō indigētia relatōe ordinis. eo ꝙ in ipſis habet̄ ali
quid finis: ⁊ talia ſunt quedaʒ vie / q̄dam patrie. vie
quidē ſunt / ſicut preguſtatio eternoꝝ in gaudio in
terno ⁊ affectiōe: patrie aūt ſunt beatitudo creata q̄
cōtingit aliquo mō increata: ⁊ iō q̄ finis aliqualit̄
eſt in illis nō dixit ꝙ ad aliq̄d referenda ſunt qđ qua
lit̄ fiat ſic pʒ cū dicit̄: vti eſt id qđ in vſū venerit ⁊c̄.
intelligit̄ ad illud referri ſicut ad terminū operis: ⁊
ſic dicit̄ ad finē intētiōis qui vere finis eſt. Iſta au
tē in quib⁹ talis vſus eſt vt hic diffinit̄ / referunt̄ q̄
dem ad aliud qđ eſt finis intētiōis: q̄ tñ finis ſm gu
ſtum aliquē eſt in ipis: ſed non referunt̄ ad aliud qđ
Ad 2m ſit termin⁹ operis / hoc eſt in quo ceſſet opus eo ꝙ ha
Nota q̄d ſit beat̄ q̄cq̄d vult operans. Ad hoc aūt qđ querit̄ q̄d
facultas ſit facultas volūtatis dicendū ꝙ ſicut ē in vſu loq̄n
di facultas dicit̄ id qđ facit hominē habere poſſe ad
nutū / ſicut ſcientie dicunt̄ facultates. q̄ ad nutū ha
bet̄ poteſtas intellectus per eas: ⁊ bona fortune di
cunt̄ facultates: q̄ faciunt hominē ſufficere ſibi et
ſuis: ita facultas voluntatis eſt id quo volūtas ha
bet velle ad nutū facilē poteſtatē: ⁊ hoc p̄cipue eſt id
qđ quietat ab opere: ⁊ eſt vtile in quo tenet̄ ⁊ guſta
Ad 3m tur aliquo mō finis intentus vt dictū eſt. Ad vlti
mū patet ſolutio: q̄ vni⁹ rei vnicū eſt eſſe penes vnā
⁊ eandē cauſā ſumptū: ⁊ penes diuerſas cauſas poſ
ſunt ſumi diuerſe diffinitiōes. vñ prima dat̄ penes
ꝓprium actū vtilis: hec aūt dat̄ penes effectū vtilis
cōtingentis finem.

Arti. XVII. **An ſecunda definitio frui ſit bona.**

D Einde querit̄ de hoc qđ dicit [Frui eſt vti cū
Q̄ꝫ nō p̄mo d gaudio ⁊c̄. ſ. b. Sicut eñ ſe habent vtile et
fruibile / ſic ſe habent vti ⁊ frui. Probatō: q̄
act⁹ ꝑ obiecta diffiniunt̄: ſʒ vtile ⁊ fruibile ſunt ob
iecta horū actuū vti ⁊ frui / ſʒ nullū vtile ⁊ fruibile:
2o ergo nullū vti ⁊ frui. P̄ in littera dicit ꝙ oīs q̄ frui
tur vtit̄ / ſed non cōuertit̄: ḡ vti eſt ſuperi⁹ ad frui: ſed
a q̄ remouet̄ ſupi⁹ / ⁊ inferi⁹: ḡ cui nō cōuenit vti nō
cōuenit frui: ſed irrōnalib⁹ nō cōuenit vti: ḡ nec frui
qđ falſum eſt cū Aug⁹ dicat: ꝙ pecora fruunt̄ cibis
Queſtiūcu P̄ querit̄ quare frui ſm rōem noīs extendit̄ ad ir
la p̄ma rationalia ⁊ nō vti: P̄ querit̄ de diſtinctōe mgr̄i q̄
Scđa re dicit ꝙ in patria fruimur vere ⁊ ꝓprie ⁊ plene: hic
aūt vere ⁊ ꝓprie ſʒ nō plene. Vlteri⁹ etiā querit̄ pe
Tertia nes q̄d differunt tres diffinitiōes date de eo qđ eſt
frui. Solutio dōm ad p̄mū ꝙ vti ſm primā diffini
Solō. tionē remouet̄ ab eo qđ eſt frui ſm ꝓpriam rōem ac
ad p̄mū ceptū / ſed nō vti ſm ſecundā diffinitionē / vt patʒ ex
Ad 2m p̄dictis. Ad aliud dōm ꝙ vti in intellectu ſui noīs
⁊ ad p̄mā claudit rōnis actū qui eſt relatio ad aliud: ⁊ iđo bru
q̄ſtiūculā tis nō poteſt cōuenire: ſic autē nō eſt de eo qđ eſt frui

qđ dicit delectationē guſt⁹ quietanteʒ deſideriū: et
iō id ꝑ tranſſumptionē pōt cōuenire brutis. Ad ali Ad. q. 2am
ud dicendū ꝙ tria exigunt̄ ad cōplemētū frui. ſ. vo
luntat̄ act⁹ ad rōnem relatus: ⁊ quo ad hoc dicit
ꝓprie: q̄ expertia rōnis nō ꝓprie fruunt̄. Scđm eſt
ꝙ ſit ratio ordinans / voluntatē rectā determinans
id qđ vere eſt frui ⁊ fruibile: ⁊ ſic dicit̄ vere: q̄ crea
tura fruentia non vere fruunt̄ cum nō ſit vere bo
num ⁊ dulce quo fruunt̄. Tertiū qđ exigit̄ eſt vt per
ſpeciē ⁊ ad copiaʒ habeat̄ fruibile: ⁊ ideo dicit ple
ne: ⁊ ſic in via ſancti nō plene fruunt̄ ſed vere ⁊ pro
prie poſſunt frui. Ad vltimū dōm ꝙ prima diffini
tio ei⁹ ad qđ eſt frui reſpicit formā ⁊ actū: formā di
co cōpletiuā que eſt amor / vt pri⁹ dictum eſt: ⁊ ideo
forma ⁊ actus ponunt̄ in ea: ſcilʒ amore inherentie.
Scđa aūt tangit materiā ⁊ finē: materiā cum dicit /
fruimur cognitis: finē aūt cum dicit / in quib⁹ volū
tas delectata quieſcit. Tertia aūt reſpicit effectum
fruitiōis in fruente cum dicit: cū gaudio vti ⁊c̄. Alie
dubitationes que remanent ſufficienter ſoluunt̄ a
magiſtro in littera.

Determinatio eorū que vident̄ contraria.

Hec ergo que ſibi cōtradicere vident̄: ſic de
terminam⁹ dicētes nos ⁊ hic ⁊ in futuro frui 1. Corin. 13
ſed ibi proprie ⁊ ꝑfecte et plene vbi ꝑ ſpeciē
videbim⁹ quo fruemur: hic autē dum in ſpe
ambulam⁹ fruimur quidē: ſed nō adeo ple
ne. vñ in li. x. de tri. Fruimur cognitis in q̄
bus volūtas eſt. Idem in li. de doctrīa chri
ſtiana ait: Angeli illo fruētes iam beati ſūt:
quo ⁊ nos frui deſideram⁹: ⁊ quantū in hac a
vita iam fruimur: vl̄ ꝑ ſpeculū vl̄ in enigma b
te: tāto nr̄am peregrinatōnē ⁊ tolerabili⁹ ſu
ſtinem⁹ ⁊ ardenti⁹ finire cupimus.

Ittera ſic exponit̄ [Quātū in hac vita ⁊c̄. a. Lr̄e expō.
I Aug⁹ in. x. cōfeſſi. Aliq̄n intromittis me in
affectū multū inuſitatū introrſus neſcio ad
quaʒ dulcedinē que ſi ꝑficiat̄ in me neſcio q̄d erit et
vita iſta non erit: ſed recido in hoc erumnoſis pon
derib⁹ ⁊ reſorbeor ſolitis ⁊ teneor ⁊ multum fleo: ſed
multū teneor tm̄ ꝯſuetudīs ſarcina digna ē: h̄ eē va
leo nec volo: illuc volo nec valeo mi̅ʳ vtrobiq̄ʒ. Per drn̄t ſpecu
ſpeculū in enigmate ⁊c̄. b. I. ad Cori. 13. glo. ibidem lū ⁊ enigma
Speculū eſt veſtigiū vel imago creaturaꝝ: enigma
aūt eſt obſcura allegoria: ⁊ ſm hoc ſpēs ponit̄ ꝓ gn̄e
q̄ ſm donatū enigma eſt queſtio obſcuritatib⁹ ver enig̃ q̄d eſt.
borū inuoluta / ſicut mater me genuit eadē mox gi
gnit̄ a me: ⁊ eſt ſpecies allegorie: hic aūt ꝓ ipſa alle
goria ponit̄. Poſſem⁹ tñ dicere ꝙ duplex eſt ſpecu duplex ſpe
lum: ſcʒ pictum aliquo mō facie ⁊ non pictum ſʒ re culum
preſentans obſcure: ⁊ p̄io mō imago in homine ſpe
culū eſt: ſecūdo mō veſtigiū in alijs creatur̄. Quat q̄ttuor faci
tuor etiā ſunt que faciūt obſcuritatē enigmatis: ſcʒ unt obſcuri
q̄ intellect⁹ creat⁹ ē ex nihilo ꝓpter qđ retinet aliq̄d tatē enig̃tiſ.
obſcuratiōis. Itē ſecūdo ex pondere carnis: ⁊ tertio
etiā ex nebula peccati: quarto etiā ex alieno ſermōe:
q̄ allegoria eſt ſermo alien⁹: ſicut Vrias deuotus
⁊ fidelis ſignificat dyabolum: ⁊ dauid homicida et
adult̄ ſcat xp̄m: berſabee aūt adultera ſcat eccl̄iaʒ

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA DE GRANADA

Alia determinatio.

Poteſt etiā dici ꝙ qui fruit̃ etiā in hac vita:
nō tm̄ habet gaudiū ſpei: ſed etiā rei: qꝛ iam
delectat̃ in eo qđ diligit: ⁊ ita iam rē aliqua
tenꝰ tenet. Cōſtat igit̃ ꝙ debemꝰ deo frui et
nō vti. Illo eni vt ait Augꝰ frueris quo effi-
cieris beatꝰ: ⁊ in quo ſpem ponis: vt ad id ꝑ
uenias. De hoc idem ait in li. de doct. xp̄ia-
na: Dicimꝰ nos ea re frui quā diligimꝰ ꝓpt̃
ſe: ⁊ ea re fruēdū nobis eē tm̄ qua efficimur
beati: ceteris vero vtendū. Frequent̃ tn̄ di-
cit̃ frui cū delectatione vti. Cū eni adeſt qđ
diligit̃: etiā delectationē ſecū gerit: ſi tn̄ per
eā tranſieris: ⁊ ad illud vbi ꝑmanēdū eſt eā
retuleris ⁊ vteris ea: ⁊ abuſiue nō ꝓprie dice
ris frui. Si vo inheſeris atq̧ ꝑmanſeris finē
in ea ponēs leticie tue: tūc vere ⁊ ꝓprie frui
s dicēdus es. qđ nō eſt faciendū niſi in illa tri
nitate: id eſt ſummo ⁊ incōmutabili bono.

Argumētū P Oteſt tn̄ dici ⁊c̃. Sꝫ ꝯ̃ Prouer. 13. Spes q̃
Rn̄ſio differt̃ affligit aniam. Solo verū eſt inq̄n-
tū differt̃ ſꝫ inq̄ntū iā penetrat ꝑ guſtū inte-
riora velamis delectat ex ꝑguſtatiōe rei ſperate: vn̄
ad Heb. 6. Spem ſicut anchorā habemꝰ anie tutā
ac firmā ⁊ incedētē vſq̧ ad interiora velaminis/vbi
ꝑcurſor ꝓ nobis introiuit ieſus. [Qđ nō eſt facien-
dū ⁊c̃. ſ. a. vn̄ Hiere. 17. Maledictꝰ hō q̃ cōfidit ī
Argumētū hoīe ⁊ ponit carnē brachiū ſuū. Sꝫ cōtra Jone. 2.
Acceſſit ad eū gubernator: ibi glo. Naturale eſt ho
Rn̄ſio mini in ꝑiculo magꝭ in alio q̃ꝫ in ſe cōfidere. Solo
dōm ꝙ in periculo vbi pōt haberi humanū ꝯſiliū ⁊
auxiliū pōt haberi fiducia in hoīe/ nō tn̄ excluſa dei
inuocatiōe: qꝛ alit̃ eſſet tentare deū ſed totam fidu-
ciam cum excluſione diuini adiutorij in homine po-
nere prohibitū eſt.

Utrum hominibus ſit vtendum vel fruendum.

Cū aūt homines qui fruunt̃ ⁊ vtunt̃ alijs re
bus res alique ſūt: Querit̃ vtrū ſe frui debeāt
an vti: aut vtrunq̧. Ad qđ ſic rn̄det Augꝰ in
li. de doc. xp̄iana. Si ꝓpter ſe hō diligendꝰ
eſt: fruimur eo: ſi ꝓpter aliud vtimur eo. Ui
det̃ aūt aliud diligendꝰ. Qđ eni ꝓpter ſe di
ligendū eſt: in eo cōſtituit̃ beata vita: cuius
etiā ſpes hoc tp̄e nos cōſolat̃. In hoīe autēꝫ
ſpes ponenda nō eſt: qꝛ maledictꝰ eſt q̇ hoc
facit. Ergo ſi liq̇de aduertas: nec ſeip̄o q̇ſq̄ꝫ
frui debet: qꝛ nō ſe debet diligere ꝓpter ſe:
ſed ꝓpter illud q̊ fruendū eſt. Huic aūt con
trariū videt̃ qđ apl's ad Philemonē loq̄ns
ait: Ita frat̃ ego te fruar ī dn̄o. Qđ ita deter
minat Aug: Si dixiſſet tm̄ te fruar: ⁊ nō ad-
didiſſꝫ ī dn̄o: videret̃ finē dilectōis ac ſpem
cōſtituiſſe in eo. Sed qꝛ illud addidit in do
mino ſe finē poſuiſſe: eodemq̧ frui ſignifica
uit. Cū eni (vt idē Aug. ait) hoīe in deo frue
ris: deo potius q̃ꝫ hoīe frueris.

Utrum homine ſit fruendū. Arti. XVIII

C Um aūt hoīes q̃ fruunt̃ ⁊ vtunt̃ ⁊c̃. Hic in- P
c cipit ꝑs illa in q̃ mgr̃ ponit dubia de vtili et
fruibili: ⁊ habet tres ꝑtes. In q̄rū p̄ma que-
rit vtrū homo fruat̃ hoīe q̄nq̧ vel tm̄ deo. In ſecun
da q̄rit vtrū deus fruat̃ nobis vel vtat̃ ibi [Sꝫ cū
deus diligit nos] In tertia querit vtrū fruamur vl'
vtamur virtutibꝫ ibi [Hic cōſiderandū eſt ⁊c̃.] In
primo capl'o tria facit. Primo ꝓbat ꝙ hō hoīe vtit̃
Scđo obijciti cōtrariū ibi [Huic aūt cōtrariū ⁊c̃.]
Tertio ſoluit ibi [Qđ ita determinat Auguſt. ⁊c̃.] Ꝙ ſic prio:
C Querit̃ vtrū hoīe ſit aliqualit̃ fruendū/ ⁊ videt̃ 2o
ꝙ ſic: Apl's ad philomenē: Ita frater ego te fruar in 3o
dn̄o. Itē Eccl'i. 8. Fruere magnatis. Itē Deut̃. 4o
28. Filios ⁊ filias generabis ⁊ nō frueris eis. P̄ vi
det̃ idē ꝑ rōnē: qꝛ imago ad alterū eſt: g̃ cognitio ima
ginis ducit in id cuiꝰ eſt primo. hoc aūt deus eſt ad
cuiꝰ imaginē factꝰ eſt hō: g̃ cognitio ſtat in deo vt in
fine/ ⁊ incipit ab hoīe: cū g̃ cognitionē ſequat̃ motꝰ
ex ꝑte motoris/ vr̃ ꝙ fruitio nr̃a adminꝰ incipe poſ- Queſti. pa.
ſit ab hoīe. P̄ ſi aliq̊ mō cōcedit̃/ fruar te in dn̄o q̄ri
tur vtrū ſil'r poſſit cōcedi de irratiōnali creatura ꝙ
fruamur ip̄a in dn̄o/ ⁊ videt̃ ꝙ ſic qꝛ ip̄a eſt veſtigiū
ducēs in deū: g̃ in ipſa pōt accipi ⁊ diligi deꝰ: cū er-
go dilectōe fruitōis diligamꝰ deū cōtingit deo frui Queſtiūcu
in irrōnali creatura. Itē q̄rit̃ vtrū pctōre fruamur laſcđa
in deo: ⁊ videt̃ ꝙ ſic: qꝛ imago dei nō deſtruit̃ in ip̄o
ſicut dr̃ in pſ. 38. In imagine ꝑtranſit hō: cū g̃ deꝰ
in imagine ſua accipit̃ ⁊ diligit̃/ ⁊ nō niſi dilectione Solo
fruitiōis pctōre frui poſſumꝰ in deo. Solo dōm
ꝙ cū dicit̃: frater ego te fruar in dn̄o ꝓnomē alit̃ cō-
ſtruit̃ cū verbo/ ⁊ aliter ablatiuꝰ cū ꝑpoſitiōe: ꝓno-
men eni noīat materiā que eſt vt occaſio gaudij qđ
eſt in v̄bo fruendi: ablatiuꝰ aūt cū ꝑpoſitōne notat
finē in quo quieſcit̃: ⁊ hoc planū eſt ſi inſpiciat̃ expo
ſitio Augu. q̇ dicit: ꝙ qꝛ addidit in dn̄o/ in dn̄o ſe fi-
nē poſuiſſe ſignificauit: vn̄ hec fruitio incipit a rōna
li ex ꝑte rep̄ſentatiōis ſummi boni ꝑ gratiā/ ſꝫ termi Ad p̄mū
nat̃ in dn̄o vt in fine. Ad primū g̃ patet ſol'o ꝑ ea q̃ Ad 2m
dicta ſunt. Ad aliud ⁊ ad tertiū dōm ꝙ frui accipi- et 3m
tur ibi cōit̃ ꝓ vti cū gaudio: vl' dicat̃ qđ q̇dā dixerūt
ꝙ idē eſt frui magnatꝭ vel filijs qđ fructū de eis per
cipies ꝑ meritū/ ⁊ ita vſus eſt in oꝑe: ſꝫ fructꝰ in ſpe Ad 4m
mercedis. Ad id qđ obijcit̃ ꝑ rōnē dōm ꝙ veſtigiū
⁊ imago niſi aliud addat̃ nō ſufficiūt ad hoc ꝙ frua-
mur ipſis in dn̄o: qꝛ licet deꝰ rep̄ſentet̃ in eis ſm qđ
eſt trinꝰ ⁊ vnꝰ/ vel ſm ꝙ eſt potens/ ſapiēs ⁊ volēs
nō tn̄ ſm qđ ip̄e eſt ſumma bonitas: qꝛ ſic nō relucet
niſi in effectu gratie vel gl'ie: ⁊ ideo nō poſſumꝰ niſi Ad q̄ſtiun-
ſctis frui in dn̄o: ⁊ iō nō irrōnalibꝫ ⁊ pctōribꝫ. Et ꝑ culas.
hoc patet ſolutio ad totū: lr̃a aūt ꝑtꝫ ꝑ ſe.

Hic queritur an deus fruatur an vtatur nobis.

Sed cū deus diligat nos: vt frequēter ſcri-
ptura dicit: que eiꝰ dilectionē erga nos mul
tū cōmēdat: querit Augꝰ quō diligat an vt
vtens: an vt fruens: ⁊ ꝓcedit ita: Si fruitur
eget bono nr̃o: Qđ nemo ſanus dixerit. Ait Pſ. 15.
eni ꝓpheta: Bonoꝝ meoꝝ nō eges. Omē ei

bonũ noſtrũ vel ipſe eſt: vel ab ipſo eſt: nõ ꝰ
fruiť nobis ſed vtiť. Si eñ nec fruiť nec vtiť
nõ inuenio quõ diligat nos. Neqȝ tñ ſic vtiť
nobis vt nos aliꝭs rebꝰ. Nos eñ res qbꝰ vti
mur ad id referimꝰ vt dei bõitate ꝑfruamur
a Deus vo ad ſuã bonitatẽ vſũ noſtrũ refert.
Ille eñ miſereť noſtri ꝓpter ſuã bonitatem
nos aũt nobis inuicẽ ꝓpter illius bonitatẽ.
Ille noſtri miſereť vt ſe ꝑfruamur: nos vero
inuicẽ noſtri miſeremur vt illo fruamur. Cũ
eñ nos alicuiꝰ miſeremur: ⁊ alicui cõſulimꝰ
ad eiꝰ quidẽ facimꝰ vtilitatẽ eãqȝ intuemur
Matth. v. ſed ⁊ noſtra fit cõſequẽs cũ miam quã aliꝭs
impẽdimꝰ: nõ relinquit deus ſine mercede.
b hec aũt merces ſumma eſt: vt ipſo fruamur.
c Itẽ qꝛ deꝰ bonꝰ eſt ſumꝰ: ⁊ inqȝtũ ſumꝰ boni
ſumꝰ. Porro etiã qꝛ iuſtꝰ eſt: nõ impune ma
li ſumꝰ: ⁊ inquantũ mali ſumꝰ intantũ etiã
minus ſumus. Ille ergo vſus q̃ nobis vtitur
deus: nõ ad eius: ſed ad noſtrã vtilitatẽ re
ferť: ad eiꝰ vero tantũmõ bonitatẽ.

Arť. XIX. **An deus fruať ſeipſo.**

Q Ed cũ deꝰ diligat nos ⁊c̃. In hoc caplo q̃riť
f de hoc qð dicit [Si fruiť nob eget bono no
ſtro] Inſtantia / ſe fruiť deꝰ: ꝰ eget bono ſuo
Ɔ́ nõ. ꝰ aliqua indigẽtia eſt in deo qð falſum eſt: ꝙ autẽ ſe
fruať deꝰ pꝫ ꝑ hoc qð dicit Gregoꝰ ſuꝑ illð Job. 4
Ɔ́ ſic. Si habes brachiũ ſicut deꝰ ⁊c̃. vbi ſic diċ: Ipe glo
rioſus eſt q̃ dum ſe ꝑfruiť accedẽtis laudis indigẽs
Rñſio nõ eſt. Ad hoc cõcedendũ eſt ꝙ deꝰ fruiť ſeipſo ꝑfe
Ad obiectũ ctiꝰ q̃ȝ aliq̃ creatura ipo poſſet frui. Ad id aũt qð ꝯ
obꝭcitur dðm ꝙ vbi fruẽs ⁊ fruibile ſunt in diuer
ſitate eſſentie: ſequiť ꝙ fruens indigeat bono fruibi
lis: ſꝫ vbi fruẽs ⁊ fruibile idẽ ſunt ꝑ ſubam nõ tenet
An ds frua argumentũ. Id aũt qð poſſet queri vtꝝ ſe fruať in
tur ſei rõne rõe eẽntie vl ꝑſone ſuꝑ expeditũ eſt: qꝛ eadẽ rõne ob
eẽntie vl ꝑ iecti fruiť ſeipſo in qua nos fruimur ipſo.
ſone. Einde ſuꝑ boc qð dicit: Deꝰ vo ad ſuã boni
Deus nr̃m d tatẽ noſtrũ vſum refert ⁊c̃. a. Attendẽda ẽ au
vſũ ad ſuã ctoritas Gregoꝛꝭ q̃ ſuꝑ illud Job. 41. Spe
bonitatẽ re cioſis induere veſtibꝫ / dicit ſic: Ipe ſpecioſis induiť
fert. qui ſanctoꝝ angeloꝝ choros q̃s cõdidit in vſum ſui
An fruitio decoris aſſumpſit. Deinde obꝭciť ꝯ boc qð dicit:
ſit ſumma [Hec aũt merces ſũma ẽ ⁊c̃. b.] Cõtra Joh. 17. Ut
merces. cognoſcãt te ſolũ verũ deũ ⁊ quẽ miſiſti ieſum xp̃m:
Ɔ́ nõ hec eſt eñ vita eterna: ꝰ videť ꝙ cognitio ſiue viſio
ſit tota merces. Solo viſio q̃ eſt tota merces eſt vi
Solutio. ſio amati ⁊ habiti / ⁊ hec ꝑficiť in amoꝛe / ⁊ ẽ viſio pa
ſcens: vnde hec nõ differt a fruitõne / ſed eſt idem ip
ſi differens in ratione tñ.

Artĩ XX **An omne qð eſt inquantũ eſt eſt bonũ.**

Einde obꝭciť de hoc qð dicit [Quia deꝰ bo
d nus eſt ſumꝰ ⁊ inqȝtũ ſumꝰ boni ſumꝰ ⁊c̃. c.
Qð ſic pᵒ Dicit eñ Augꝰ: Eſſe eſt ab ente pmo: ꝰ debe
2ᵒ ret dicere: qꝛ deꝰ eſt / ſumꝰ. Itẽ oĩe qð eſt inq̃ntũ ẽ
bonũ eſt: ꝰ oĩe qð eſt hꝫ bonitatẽ / ⁊ bonitas eſt idẽ
3ᵒ qð eſſe ſuũ. Itẽ ſi eẽt vnꝰ effectꝰ cauſe duplicꝭ vniꝰ
mediate alteriꝰ immediate remota cã mediata non
remoueť effectꝰ mediatꝰ: ſicut patet de pictura al
ba / ⁊ albedine ⁊ pictoꝛe: ens in deo eſt cã immedia
ta entꝭ creati: bonũ ĩ deo entis eiuſdẽ eſt cã mediata:
ꝰ poſito ꝙ deus non ſit bonꝰ adhuc remanebit ens
creatũ: qð eſt effectꝰ boni qð eſt cauſa mediata. Si Qð nõ pᵒ
dicis ꝙ hec eſt vera: oĩe qð eſt inquãtũ eſt bonũ eſt.
Sꝫ itellecto ꝙ deꝰ nõ ſit bonꝰ adhuc remanet ens
creatũ: ꝰ intellecto ꝙ deꝰ nõ ſit bonꝰ adhuc remãet
bonũ creatũ / qð eſt cõtra Boeᵐ: ꝰ pmũ falſum: ſcꝫ
ꝙ oĩe qð eſt inquãtũ eſt bonũ eſt. Item ſi duo ſint 2ᵒ
effectꝰ vniꝰ cauſe / vnꝰ mediatꝰ alter immediatꝰ / re
mota cã mediata non remoueť effectꝰ q̃ cauſatꝰ eſt ꝑ
mediũ: ſed ens eſt a deo immediate: bonũ aũt nõ ni
ſi in ente: ꝰ intellecto ꝙ deꝰ nõ ſit bonꝰ adhuc erit bo
nũ oĩe qð eſt inqȝtũ eſt: ſꝫ hoc eſt falſum. vt dicit boe
tiꝰ in li. de ebdomadibꝫ: ꝰ nõ oẽ qð eſt inqȝtũ ẽ bonũ
eſt. P. mathematica ſunt in qbꝫ nõ eſt finis (vt dicit 3ᵒ
phs) ſꝫ q̃ carent fine / carẽt rõe boni: ꝰ mathematica
inquantũ ſũt nõ bona ſũt: nõ ꝰ oĩe qð eſt inquãtũ
eſt bonũ eſt. Ulteriꝰ queriť vtrũ bonũ ſeꝑabile ſit q̃ſtiũcla an
ab ente ꝑ intellectũ videť ꝙ ſic: qꝛ hoc expꝛeſſe dicit bonũ ſit ſe
boetiꝰ ꝙ ſi intelligať pauliſper bonũ pꝛimũ nõ ẽ bo ꝑabile ab
nũ: ⁊ tñ intelligať eſſe ens ꝙ ea q̃ ſunt ab ipo erũt en ente
tia / ⁊ nõ erunt bona / ſꝫ q̃cunqȝ ſeꝑabilia ſũt ſm itel
lectũ nõ ſequunť ſeinuicẽ inquantũ hmõi: ꝰ nõ ẽ ve
rũ ꝙ omne qð eſt inquãtũ eſt bonũ eſt. Solo dðm Solo
ꝙ bonũ ⁊ ens dupliciť ꝯſiderari pñt. ſ. ſm intẽtões
vel ſm ſua ſuppoſita. Si cõſiderenť ſm ſuas inten
tiões tũc nõ cõuertunť nec erit veꝝ qð oĩe qð ẽ in
quantũ eſt bonũ eſt ꝙ aũt hoc ſit verũ pꝫ ꝑ Dyoᵐ
in li. de di. nõi. cap. v. vbi ſic dicit de ente: Añ alias
dei participationes eſſe ꝓpoſitũ eſt / ⁊ eſt ſeipſum eſſe
eo ꝙ eſt per ſe vitam eſſe: ⁊ eo qð eſt per ſe ſapientiam
eſſe / ⁊ eo ꝙ eſt ꝑ ſe ſimilitudinẽ diuinã eſſe ⁊ alia que
cunqȝ exñtia ⁊ ꝑticipantia añ oĩa illa eſſe ꝑticipant.
Idẽ ẽ ſcriptũ in q̃rta ꝓpõe libꝛi cauſaꝝ vbi dꝛ: Pꝛia
rerũ creataꝝ eſt eſſe / ⁊ nno eſt añ ipm alia creatura.
Et cõmentũ ibidem / ens eſt ꝑ creationẽ / bonũ aũt ꝑ
infoꝛmationẽ / ⁊ vocať ꝑ creationẽ eſſe id qð effluẽs
a pꝛimo. i. deo nõ ꝓponit ſibi aliud in q̃ fundeť. Per
infoꝛmationẽ aũt id qð nõ effluit niſi ſuppoſito alio
in quo fiat: addit et bonũ ſuper ens relationẽ ad fi
nẽ: tñ duplex eſt relatõ ad finẽ: ſcꝫ ſm ꝙ finis eſt ter
minꝰ motꝰ cauſe efficientꝭ vel ſm ꝙ finis eſt ꝑ inten
tionẽ in efficiente / ⁊ pꝛimo mõ dicunť bona q̃ ſunt a
bono. Scðo mõ q̃ ſunt ad bonũ qð intẽdit efficiẽs
id eſt qð mouet eũ ad oꝑandũ. Si aũt ꝯſiderenť bo
nũ ⁊ ens ſm ſuppoſita ſic cõuertũť: qꝛ lꝫ bonũ ſit ad
efficiens vt eſt bonũ / ⁊ ens ad efficiẽs vt eſt ens: tñ
qꝛ nõ oꝑať efficiens niſi ꝑ bonũ intentõis: iõ cõitať
bonũ ſemꝑ ipm ens / ⁊ nõ ſeparať ab ipo ſm ſuppoſi
tũ licet ſepareť ſm intẽtionẽ: ⁊ hãc identitatẽ ſuppo
ſitoꝝ notat qð dꝛ inquantũ. Ad pꝛimũ ꝰ dðm ꝙ ſi Ad pmũ
bonũ accipiať in diuerſis cũ ente: ſcꝫ in cã ⁊ cauſato
bonũ ĩ cauſa erit añ ens in cauſato: qꝛ nõ cauſat niſi
bono qð facit eã eſſe diffundere: vñ Maximꝰ: Hoc
nomẽ bonũ nõ aliũde originẽ ducit niſi a vbo greco
qð eſt boo. i. clamo: boo enim kalo ⁊ clamo et voco
vnũ ſenſum poſſident: etem q̃ vocat ſepiſſime in cla
moꝛẽ erũpit: deꝰ ꝰ nõ incõueniẽť bonꝰ dꝛ: qꝛ oĩa
de nihilo in eẽntiã venire intelligibili clamoꝛe vo
cat: ⁊ iõ meliꝰ dꝛ / ꝙ qꝛ bonꝰ eſt ſumꝰ q̃ȝ qꝛ eſt ſumꝰ.
Ad aliõ dðm ꝙ licet inqȝtũ notat inſeꝑabitatẽ bo Ad 2ᵐ
ni ⁊ entis ſm ſuppoſita: et non ſm intentões: ⁊ iõ
nõ ſequiť ꝙ bonitas ſit entitas eiꝰ qð eſt. Ad aliud Ad 3ᵐ

dōm ꝙ de⁹ nō eſt cauſa mediata alicui⁹: ⁊ iō ⁊ boni ⁊ entis eſt cauſa immediata lʒ nō ſm vnā rōnem vt dictū ē: tn̄ ens ſe habet ad bonū ſicut cauſa ꝑmaria ⁊ ſubiectū: ⁊ qꝛ ens inſeparabile ē a reſpectu ad cauſam efficiētē diffundentē eſſe: ⁊ illa nō diffundit niſi inquantū eſt bonū: iō nō ſeparaꝰ a bono niſi ꝑ itellectū ſuppōnis īpoſſibil': ſcʒ qn̄ pria cā nō ſit bona: qꝛ tūc nō manet reſpect⁹ ei⁹ ad efficientē: qꝛ nō mouet diſpoſita bonitate vt dictū ē.

Ad argm̄ ḋ mathematica. Ad aliud dōm ꝙ mathematica non hn̄t finē q̇ acq̄riꝰ ꝑ motū phiſicū: qꝛ ſeparata ſunt ſm rōnem diffinitiuā ⁊ a motu ⁊ a materia: ſʒ nō carent intentiōe boni qḋ eſt a bono et ad bonū ꝑmū.

ad q̄ſtiūcl'ā. Ad id qḋ vlteri⁹ q̄riꝰ vtrū bonū ſeꝑabile ſit ab ente ꝑ intellectū iam ptʒ ſol'o: qꝛ ſeꝑaꝰ ꝑ intētōnē ſʒ nō ꝑ ſuppoſitū. L̄ra aūt h⁹ capl'i ꝑ ſe ptʒ.

Utrum vtendū an fruendum ſit virtutibus.

Hic cōſiderandū eſt vtrū virtutib⁹ ſit vtendū an fruendū. Quibuſdā videꝰ ꝙ eis ſit vtēdū ⁊ nō fruendū: ⁊ hoc cōfirmāt auctoritate Aug. q̇ vt ꝓ͛ratū eſt: dicit nō eſſe fruendū niſi trinitate: id ē ſummo ⁊ incōmutabili bono. Itē dicūt ideo nō eſſe fruendū eis: qꝛ ꝓpter ſe amande nō ſunt: ſed ꝓpter eternā btītudinē. Illud aūt quo fruendū eſt: ꝓpter ſe amandū eſt. Sʒ ꝙ ꝟtutes ꝓpter ſe amande nō ſint: imo ꝓpter beatitudinē ſolā: ꝓbant auctoritate Augu. q̇ in lib. xiij. de trini. contra quoſdā ait: Forte virtutes q̄s ꝓpter ſolā btītudinē amam⁹ ſic nobis ꝑſuadere audent: vt ipam btītudinē nō amem⁹: qḋ ſi faciunt etiā ipſas vtiqꝫ amare deſiſtim⁹: quando illā ꝓpter quā ſolā iſtas amauimus: non amam⁹. Ecce his verbis videꝰ Aug. oſtēdere ꝙ virtutes nō ꝓpter ſe: ſʒ ꝓpter ſolā beatitudinē amande ſint. Qḋ ſi ita eſt: ergo eis fruendū nō eſt. Alij vero cōtra videꝰ: ſcʒ ꝙ fruendū eis ſit: qꝛ ꝓpter ſe petende ⁊ amande ſunt. Et hoc cōfirmāt auctoritate Amb.

Gal. 5. qui ait ſup illū locū ep̄le ad Gal. Fruct⁹ autem ſpirit⁹ eſt charitas: gaudiū: pax: patientia ⁊c̄. hic nō noīat oꝑa ſʒ fruct⁹: qꝛ ꝓpter ſe petenda ſunt: ſi vero propter ſe petēda ſunt ergo ⁊ ꝓpter ſe amanda. Nos aūt harū que videnꝰ autoritatū repugnātiā de medio eximere cupiētes dicim⁹ ꝙ virtutes propter ſe petēde ⁊ amāde ſūt: ⁊ tn̄ ꝓpter ſolā btītudinē: ꝓpter ſe quidē amāde ſūt qꝛ delectāt ſui poſſeſſores ſincera ⁊ ſctā delectatōe ⁊ in eis pariūt gaudiū ſp̄uale. Uerūtn̄ nō eſt hic cōſiſtendū: ſed vltra gradiēdū. Nō hic hereat dilectiōis greſſus: neqꝫ hic ſit dilectiōis termin⁹ ſed referaꝰ hoc ad illud ſūmū bonū cui ſoli oīno inherendū eſt: qꝛ illud ꝓpter ſe tm̄ amandū eſt: ⁊ vltra illud nihil querendū eſt illud eſt em̄ ſuꝑm⁹ finis. Iō Aug. dicit ꝙ eas diligim⁹ ꝓpter ſolā btītudinē: nō q̇n eas ꝓpter ſe diligam⁹. ſʒ qꝛ idipm ꝙ eas diligim⁹ referim⁹ ad illud ſummū bonū cui ſoli inherendū eſt: ⁊ in eo ꝑmanēdū finiſqꝫ leticie ponend⁹: q̄re ꝟtutib⁹ nō eſt fruendū. Sʒ dicet aliq̇s: Frui eſt amore inherere alicui rei ꝓpter ſeipam vt ꝑdictū eſt. Si ergo propter ſe ꝟtutes amāde ſunt: ⁊ eis fruēdū eſt. Ad qḋ dicim⁹ in illa deſcriptiōe vbi ḋꝛ: ꝓpter ſeipſam intelligēdū eſt tm̄mō: vt. ſ. ameꝰ ꝓpter ſeipam tm̄ vt nō referaꝰ ad aliud ſed ibi ponaꝰ finis: vt ſupra oſtēdit Aug. dicēs: Si inheſeris atqꝫ ꝑmāſeris finē ponēs leticie: tūc vere ⁊ proprie frui dicend⁹ es: qḋ nō eſt faciendū niſi in illa trinitate. i. ſummo ⁊ incōmutabili bono. Utendū eſt ergo ꝟtutib⁹ ⁊ per eas fruēdū ſūmo bono: ita ⁊ de volūtate bona dicim⁹. vn̄ Aug⁹ in li. x. de tri. ait: Uolūtas ē ꝑ quā fruimur: ita ⁊ ꝑ ꝟtutes fruimur: nō eis niſi forte aliqua virtus ſit de⁹ vt charitas: de qua poſt tractabiꝰ.

a

An virtutibus fruendū ſit. Arti. XXI

K

b Hic cōſiderandū eſt vtrū virtutib⁊ ⁊c̄. Iſtud ē vltimū capl'm iſti⁹ ꝑtis in quo q̄rit vtrū virtutib⁊ fruendū ſit: ⁊ diuidiꝰ iſtud capl'm ī duas ꝑtes. In ꝑma determinat ꝙ virtutib⁊ nō eſt fruēdū ſʒ ꝑ ꝟtutes. In ſcḋa dicit idem de voluntate ⁊ ceteris aīe potentijs ibi [Ita de volūtate ⁊c̄.] Pria habet quinqꝫ ꝑtes. In prima ꝓbat ꝙ nō eſt fruēdū virtutib⁊. In ſcḋa obijcit cōtra hoc ibi [Alijs ꝟo ecōtra] In tertia ſoluit ibi [Nos aūt ⁊c̄.] In q̄rta obijcit cōtra ſolutionē ibi [Sʒ dicet aliq̇s ⁊c̄.] In q̇nta ſoluit ibi [Ad qḋ dicim⁹ ⁊c̄.] L̄ra aūt ꝑ ſe eſt plana.

Incidit aūt dubiū hic vtrū virtutib⁊ ſit fruēdū. Et videꝰ ꝙ ſic. Dicit em̄ Aug⁹ in lib. lxxxiij. q̄ōnū ꝙ ſicut drn̄t vtile ⁊ honeſtū ſic frui ⁊ vti: ſʒ omi vtili eſt vtendū: ğ omni honeſto eſt fruendū: ꝟtutes aūt (ſm Tulliū) ſunt de genere honeſti: ğ virtutib⁊ eſt fruendū. Qḋ ſic prio

Itē omi eo qḋ ꝓpter ſe eſt appetēdū vt ſuꝑ dictū eſt/ eſt fruendū nō vtendū: ſʒ virtutes ꝓpter ſe ſūt appetende/ vt dicit Tulli⁹: ğ virtutib⁊ eſt fruendū nō vtendū. 2º

P. bonū a phis diuidiꝰ in delectabile/ vtile ⁊ honeſtū: ſed diuidētia oppoſitas hn̄t rōes in ſpecie: ğ vtile ⁊ honeſtū ꝑ rōnes ſpēales opponunꝰ: ſed vtile eſt qḋ ad aliḋ referim⁹: ğ honeſtū erit qḋ appetim⁹ ꝓpter ſe: hoc aūt eſt fruendū: ğ honeſto eſt fruēdū: virtutes aūt ſꝰ ꝑtes honeſti: ğ virtutib⁊ ē fruēdū. 3º

Cōtra res q̇b⁹ fruēdū eſt ſunt eterne ⁊ īmutabiles ꝟtutes nō ſꝰ et̄ne nec īmutabiles: ğ ꝟtutib⁊ nō ē fruēdū. Qḋ nō ꝑº.

Itē Aug⁹ in de ci. dei dicit: ꝙ ſi illud ꝑſuadent nobis ꝟtutes vt ꝓpꝰ ſe amem⁹ illas ſuꝑbe ſūt. 2º

Solutio. Solutio dōm ꝙ ꝟtutes poſſunt cōſiderari dupliciter: ſcʒ ſm ꝙ ſunt habit⁹ rectificātes in oꝑe: ⁊ ſic oēs ꝓpter aliud appetunꝰ: ⁊ ſic nullo mō nec in via nec in patria fruēdū eſt eis. Poſſūt etiā cōſiderari ꝓut ſūt diſpō ꝑfecti ad optimū: qꝛ ſic eēntialiꝰ vel ſubaliter manēt in btītudine vl' in ſibi ſuccedētib⁊ vel in ſeipſis: ⁊ ſic cōiūgūt nos btītudini increate: ⁊ ſic dicunt

quidã ꝙ ꝑ ipas vt ꝓximas diſpões fruimur: non tñ
fruimur ipis. Sȝ aliter dõm eſt aliquantulũ ꝙ ſic
dicit Aug⁹: Cũ diligo ꝓximũ vel deũ diligo ipſum
amorẽ nõ alia dilectiõe ſed eadẽ/ vt ſupra dictũ eſt.
Jta hec fruitio vna eſt ⁊ dei ⁊ virtutũ: qꝛ deus eſt in
virtutibꝫ: ⁊ hoc mõ virtutes attingũt deũ: ſȝ fruitõ
nõ erit vna rõne vtriuſqȝ/ ſȝ erit virtutũ vt eoꝝ q̃ cõ
trariũ ſaporẽ remouent a palato aĩe: dꝛ aũt vt refi-
Ad primũ cient ſaporẽ ꝓprio: ⁊ ita etiã põt eẽ in via in fruitiõe
p̃guſtatiõis ⁊ ſpei. Ad primũ g̃ dõm ꝙ ſi fiat vis in
vbo Aug. vtile ⁊ honeſtũ dicunt̃ creatũ ⁊ increatũ:
qꝛ nihil oĩno vi ꝓpria trahit ⁊ ꝓpria dignitate allicit
Ad 2m niſi ſummũ bonũ. Tulli⁹ aũt dicit ꝙ honeſtũ eſt qð
ſua vi nos trahit ⁊ ſua dignitate nos allicit; Ad ali
ud dõm ꝙ ꝓpter ſe q̃nqȝ tantũ valet q̃ntũ ꝑ ſe: ⁊ hoc
opponit̃ q̃nqȝ ad ꝑ accñs: ⁊ ſic ꝑ ſe virt⁹ appetit̃: qꝛ
ex ſua natura hȝ vñ moueat appetitũ ⁊ delectet ſu-
os poſſeſſores ſincera ⁊ ſctã dilectiõe/ ſȝ hoc nõ exclu
dit qñ etiã ꝓpter aliud expectet̃ qð tñ nõ eſt ſine ipſa
qꝛ virtutes quo ad ſibi ſuccedẽtia manẽt in btĩtudi-
ne ⁊ beatitudo in deo. Et ita illud ꝓpter qð appetũ-
tur nõ eſt ſimplicit̃ ſeꝑatũ ab eis/ ſicut ẽ ab alijs vir-
tutibꝫ: q̃nqȝ aũt ꝓpt̃ ſe opponit̃ ei qð eſt ꝓpt̃ aliud: et
tũc nõ ꝓpter ſe abſolute expetunt̃/ ſȝ ꝓpter aliud in q̃
Ad 3m ⁊ cũ quo virtutes manẽt eẽntialit̃/ vl' in ſibi ſuccedẽ-
tib⁹. Ad aliud dicendũ ꝙ vtile nõ ſic hȝ diuerſã rõ-
nẽ ab eo qð eſt honeſtũ ꝙ nõ poſſit ſaluari in ipſo: ſȝ
ſic ꝙ nõ p̃rio mouet appetitũ in ip̃o/ ſicut dicit Tul
lius in li. de amicicia ꝙ licet amicicia ꝑ ſe expetat̃ tñ
plurimas hȝ vtilitates adiũctas: nec diuiſio boni ĩ
delectabile/ vtile ⁊ honeſtũ eſt diuiſio gener̃ ſȝ ſpe-
cies: et poti⁹ data eſt ꝑ p̃ri⁹ ⁊ poſteri⁹ ꝑticipantia ip
ſum diuiſum: ſicut ens diuidit̃ ꝑ potẽtiã ⁊ actũ: ⁊ ta
men potẽtia eſt ꝑ actũ ⁊ act⁹ in potẽtia. Sũt tñ q̇ di
cũt ꝙ ꝓpter ſe dꝛ duobꝫ modis: ſcȝ ſimpl'r ⁊ rõne fi-
nis oꝑis q̇ termin⁹ vocat̃: ⁊ iõ vtutes appetunt̃ ꝓ-
pter ſe reſpectu oꝑis/ ſȝ nõ reſpectu btĩtudinis: ⁊ ſil'r
btĩtudo creata reſpectu increate ꝓpter aliõ ſed reſpe
ctu virtutis ꝑ ſe: ſed hoc parũ eſt dicere.

Arti. XXII. An bona volũtate ſine vtutib⁹ ſit fruẽdũ.

S Einde querit̃ de hoc qð dicit [Jta de volun
D tate bona dicim⁹ ⁊c̃. ſ. a. Querit̃ vtrũ volũ
Q ſic p̃rioꝛ tate bona ſine virtutibꝫ ꝯtingat frui: ⁊ videt̃
ꝙ ſic: qꝛ adã in p̃rio ſtatu ⁊ angeli ſi ponant̃ in ſolis
naturalibꝫ creati dilexeꝛ̃t deũ ꝓpter ſe ⁊ ſuꝑ oĩa: g̃ di
2o lectiõe fruitõis: g̃ vtutes nõ ſunt neceſſarie diſpões
ad fruendũ. P̃. vlteri⁹ ex iſto vbo videt̃ ꝙ fruitio
ſit act⁹ ſoli⁹ volũtat̃/ cũ ſup̃ fecit mẽtionẽ intellect⁹/
Sol'o. vbi dicit ꝙ fruimur ꝯgnit̃ ⁊c̃. Ad hoc dõm ꝙ ſine
Ad obiectũ gr̃a ⁊ virtute nõ eſt fruitio. Ad id aũt qð obijcit̃ di
Quõ deus cendũ ꝙ dilectiõe naturali põt diligi de⁹ ꝓpter ſe et
dilectõe na ſuꝑ oĩa: ita ꝙ li ꝓpter notet finẽ tm̃ ⁊ nõ cãm efficien
turali p̃t di tẽ: qm̃ rõ cognoſcẽs deũ ſuꝑ oĩa facit illã dilectionẽ
ligi ſuꝑ oĩa ſȝ cũ charitate diligit̃ et gr̃a ꝓpter ſe ⁊ ſuꝑ oĩa notãt̃
tres cauſe: ſcȝ efficiẽs/ material' ⁊ final': ⁊ ꝭȝ ꝙ ip̃e ẽ
efficiẽs p̃cipue ẽ diſponẽs ad fruitõȝ. Quidã dicũt
alit̃ ⁊ nõ ita bñ diſtinguẽdo dilectõȝ. ſ. amicicie ⁊ cõ
cupiſcẽtie: ⁊ dicũt ꝙ dilectiõe amicicie poterat deus
diligi ꝓpter ſe ⁊ ſuꝑ oĩa: ⁊ nõ cõcupiſcẽtie: vñ cũ fru-
Ad 2m ctus ponat dilectionẽ cõcupiẽ nõ ſequit̃ ꝙ in illo ſta
tu frueret̃ hõ ⁊ angel⁹. Ad aliud dõm ꝙ voluntas
eſt cõplemẽtũ act⁹ fruendi: alij autẽ tanq̃ȝ materia-
les in ip̃o/ ſicut ſupra ſatis expeditũ eſt.

Epilogus.

Omĩ igit̃ q̃ dicta ſũt: ex q̊ de reb⁹ ſpãlit̃ tra-
ctabim⁹: hec ſũma ẽ: Q alie ſũt q̇b⁹ fruẽdũ
eſt: alie q̇b⁹ vtẽdũ ẽ: alie q̃ fruunt̃ ⁊ vtunt̃: ⁊
inter eas q̇b⁹ vtẽdũ ẽ: etiã q̃dã ſũt ꝑ q̃s frui-
mur: vt vtutes ⁊ potẽtie animi q̃ ſũt natura
lia bona: de q̇b⁹ oĩb⁹ añq̃ȝ de ſignis tractem⁹
agendũ eſt: ac primũ de reb⁹ q̇b⁹ fruendũ ẽ:
ſcȝ de ſancta atqȝ indiuidua trinitate.

Mniũ igit̃ que dicta ſunt ⁊c̃. Hic ponit epy
O logũ: ⁊ ſcðo diuidit vtilia: ⁊ tertio dicit ordi-
nẽ quo vult exequi de rebꝫ ⁊ de ſignis: ⁊ in h̃
terminat̃ iſta diſtinctio: Lr̃a patet per ſe.

An ꝑ omnes potentias aĩe fruemur. Art. XXIII

Incidit hic dubiũ difficile de hoc qð dicit [Jnter I
eas q̇dem q̇bꝫ vtendũ eſt ⁊c̃.] Videt̃ enĩ ex hoc ꝙ po
tẽtijs naturalibꝫ fruamur. i. ꝑ ip̃as: ⁊ q̃rit̃ vtrũ per Qð non
oẽs aut ꝑ q̃ſdã: ⁊ vr̃ ꝙ ꝑ q̃ſdã ex p̃dictis. Sȝ ꝯ Jo. 10 Qð ſic p̃o
Per me ſi q̇s introierit ⁊c̃. Aug⁹: paſcua inueniet
egrediens fons in ſaluatoris hũanitate: int⁹ in ſal-
uatoris diuinitate: et ſenſus eſt q̇ paſcit̃ in hũanita
te: g̃ ſenſus fruet̃: qꝛ paſci viſiõe bona eſt frui. Jdẽ 2o
videt̃ accipi ex li. de ſpũ ⁊ aĩa vbi dꝛ ꝙ ſenſus vtet̃ ĩ
rõnẽ/ ⁊ rõ in intellectũ: ⁊ ille fruet̃ deo. P̃. aĩa tota 3o
gl'ificabit̃ ⁊ remunerabit̃: g̃ frui dȝ ꝭm oĩs vires.
Vlteri⁹ q̃rit̃ ſi erũt ibi cogitatiões volubiles: vide Queſtiũcu
tur ꝙ nõ: qꝛ hoc negat expſſe Aug⁹. Sȝ ꝯ qꝛ intelli la an erũt co-
gem⁹ hoc ⁊ illud ſucceſſiue: g̃ cogitatio voluet̃ d vno gitatões vo
in aliud. Sol'o act⁹ ꝓprie ꝑſonaꝝ ⁊ indiuiduoꝝ eſt lubiles
potẽtie aũt ꝭm naturã/ vñ ſi fiat vis tũc ſancti fruẽ- Sol'o
tur: ſȝ ꝭm potẽtias aĩe q̃ dicte ſunt ſup̃. Eſt aũt du-
plex via/ vna eſt a ſenſibili in imaginationẽ ⁊ fanta-
ſiã/ ⁊ ab illis ad rõem ⁊ intellectũ q̃ ẽ via abſtractio
nis veri. Alia eſt via ſuꝑioꝝ potẽtiaꝝ ad inferiores
ſicut rõ in quibuſdã extendit ſe mouẽdo imaginatio
nẽ ⁊ imaginatio ſenſuȝ cõem vt accidit in ſomnio/ ⁊
q̃nqȝ etiã ſoluit organa ꝑticularia ad aliq̇d vt in his
q̇ in ſomnis agũt oꝑa vigilie. Jta dico ſine p̃iudicio
ꝙ ꝑ redũdãtiã dulcedis diuine ab intellectu deſcẽ-
det paſtura fruitõnis in imaginatõnẽ ⁊ ſenſum: ita
tñ ꝙ ſenſus nõ amittat naturã ſuã q̇ nõ appĥẽdit ni
ſi corꝑale: ⁊ per hoc ptȝ ſol'o ad p̃mũ: qꝛ ſenſus nõ ac Ad p̃mũ
cipit diuinitatẽ ĩ carne ſaluator̃ ſȝ corp⁹ tm̃: ⁊ dul
cedo eſt ꝑ redũdantiã a rõne. Ad aliud dicẽdũ ꝙ cũ Ad 2m
dꝛ: ſenſus vertet̃ in rõnẽ/ gloſandũ eſt: conuertet̃ ad
rõnẽ/ ⁊ ab ipſa accipiet fruitionẽ ꝭm ꝙ ip̃a eſt infle-
xa ſuꝑ ip̃m miniſtrando ei dulcedinẽ: tñ ille liber nõ
eſt Aug. ſȝ q̇dã ciſterciẽ. fecit eũ ⁊ multa falſa ſũt in
eo. Ad vltimũ dõm eſt ꝙ tota aĩa p̃miabit̃: vñ act⁹ Ad 3m
fruitiõis eſt toti⁹ aĩe: ſȝ nõ oꝑtet ꝙ oẽs drñas p̃mio
rũ ſuoꝝ recipiat ꝭm quãlibet potẽtiã ip̃i⁹/ ſicut non
oꝑtet vt hñs diuitias reponat eas ĩ q̃libȝ archa ſua
ſȝ q̃ſdã in vna q̃ſdã in alia. Alij aũt dicũt qð vix aut
nunq̃ȝ ꝓbare p̃nt: ⁊ iõ nõ eſt curandũ de dict̃ eoꝝ.
Ad id qð vlteri⁹ q̃rit̃ vtrũ erũt ibi cogitatiões vo- Ad q̃ſtiun-
lubiles dõm ꝙ nõ: ſȝ volubiles cogitatiões nõ dicũ
tur ab hoc ꝙ eſt intelligere hoc ⁊ illud ſucceſſiue: ſȝ
alijs tribꝫ rõnibꝫ denotantibꝫ imꝑfectiõem dicunt̃
volubiles q̃rũ vna eſt ꝓpter inq̇ſitõnẽ inueniẽtis vl'
diſcentis: eo ꝙ nõ totũ videt rõ ꝭm cauſas ⁊ effect⁹
⁊ ꝓprietates: tũc aũt nõ erit inq̇rens. Scða eſt faſti-

diū rei intellecte in qua inuenit̄ imꝑfectio: ⁊ ideo in-
tellectꝰ tranſit ad aliā rem in qua magis delectet̄ ⁊
hoc accidit ex vilitate rei ⁊ priuatōnibꝫ in ea inuen-
tis ⁊ mutabilitate ⁊ materialitate. Tertia cauſa eſt
qꝛ principiū intelligendi hic nō eſt vnū ad omnē rē:
ſed eſt diuerſoꝝ: ⁊ ideo nec in ſe nec ī ſuis principijs
poſſunt res hic ſimul accipi: ibi aūt accipiunt̄ in eo
qđ eſt ſummū ⁊ infinitū bonū qđ eſt lux pleniſſima/
in qua de re nihil latet cōtra primū: ⁊ in eo qđ eſt vi-
ta ſumme reficiens cōtra ſecundū: ⁊ in eo in quo oīa
ſimul ſunt cōtra tertiū: tn̄ bene cōcedo ꝙ ſi intelligi-
bilia cōſiderent̄ in ꝓprijs eſſentijs nō accipiet intel-
An btī poſ- lectꝰ duo ſimul: qꝛ impoſſibile eſt intelligere qualit̄
ſint ſil' pl'a ī vnꝰ actꝰ terminet̄ ſupra duo ſicut ſup fines ex equo
telligere terminantes. Et nō eſt inſtantia in intellectu cōpoſi
toꝝ qm̄ illa vniunt̄ in cōpoſitiōe/ nec accipiunt̄ vt
ex equo terminantia: ſꝫ vnū accipit̄ in ordine ad al-
terū: vn̄ vnū eſt vt ſubiectū/ alterū vt forma: vn̄ phs
dicit ꝙ ſil' ſcire pl'a poſſumꝰ/ itelligere xo minime.

De myſterio trinitatis ⁊ vnitatis.

Di. II. de trinitate et vnitate ſm ꝙ credit̄.

b **Ocitaqꝫ vera ac pia**
fide tenendū eſt: ꝙ trinitas vnꝰ
ſit ⁊ ſolus verus deus (vt ait Au
gu. in .i. lib. de trini.) ſcꝫ pater et
a filius ⁊ ſpūſſanctꝰ: ⁊ hec trinitas vnius eiuſ
b dēqꝫ ſubſtantie vel eſſentie dicit̄: credit̄ ⁊ in
c telligit̄: que eſt ſummū bonū: qđ purgatiſſi-
d mis mentibꝰ cernit̄. Mentis em̄ humane aci
es inualida: in tam excellenti luce non figi-
tur niſi per iuſticiā fidei emundetur. Idem
e in lib. retracta. Non approbo qđ in oratio-
ne dixi: Deus qui non niſi mundos verū ſci
re voluiſti. Reſponderi em̄ poteſt multos
etiam nō mundos multa ſcire vera. De hac
re ergo ſumma ⁊ excellentiſſima cum mode-
ſtia ⁊ timore agendū eſt ⁊ attentiſſimis auri
bus atqꝫ deuotis audiendū vbi querit̄ vni-
tas trinitatis: patris ſcꝫ et filij et ſpirituſſan
f cti: quia nec periculoſius alicubi errat̄: nec
g laborioſius aliquid querit̄: nec fructuoſius
1. Timo. 6. aliquid inuenitur. Proinde omnis qui au-
dit ⁊ legit ea que de ineffabili et inacceſſibi-
li luce diuinitatis dicuntur: ſtudeat imitari
atqꝫ ſeruare qđ venerabilis doctor Auguſti
nus in primo lib. de trini. de ſeipſo ait: Non
pigebit me inquit ſicubi heſito querere: nec
pudebit ſicubi erro diſcere. Quiſquis ergo
audit hoc vel legit: vbi pariter certꝰ eſt per-
gat mecū: vbi ꝑiter heſitat q̄rat mecuꝫ: vbi
errorē ſuū ꝯgnoſcit redeat ad me vbi mecū
reuocet me. Ita ingrediamur ſimul charita
tis viā tendentes ad eum: de quo dictū eſt:
Ps. 104. Querite faciem eius ſemper.

A Ocitaqꝫ vera ac pia fide ⁊c̄.] Hic inci-
b pit mgr̄ tractatū huiꝰ doctrine finita ꝑ-
te ꝓhemiali: in qua inueſtigauit de quo
agendū eſt. Et diuidit̄ ſm rōem ſubiecti huiꝰ ſciētie
in ꝑtes duas: ſcꝫ in tractatū de rebꝰ: ⁊ tractatū de Diuiſio to-
ſignis. Tractatꝰ de rebꝰ cōtinet tres libros ante- tiꝰ libri ſen-
cedentes: tractatꝰ aūt de ſignis obtinet q̄rtū. Tra tentiarū.
ctatus aūt de rebꝰ habet diuiſionē ſm rōnē rerū il-
lam ſm quā veniūt in ſpeculationē theologi: ſunt eī
res quibꝰ fruēdū ē ſiue beatificātes/ de quibꝫ agit̄ ī
primo libro. Et ſunt res quibꝫ vtendū eſt ſub quibꝫ
etiam cōtinent̄ res que fruunt̄ ⁊ vtunt̄: ⁊ ille dile-
ctiōe vſus ſunt diligende/ ſicut ꝓbatū eſt in diſtinc.
p̄cedenti: ⁊ de illis agit̄ in ſcđo libro. Sunt etiā res
ordinātes fruentē ad fruibile q̄bꝫ ſm aliq̄d ſui fruē-
dum eſt/ ⁊ ſm aliq̄d vtendū: ⁊ de illis agit̄ in tertio.
Primꝰ liber diuidit̄ in duas. In quarū prima tan
git auctor modū poſſibilē nobis deueniēdi in cogni Diuiſio hꝰ
tionē eoꝝ quibꝫ fruendū eſt q̄ ſunt pater ⁊ filiꝰ ⁊ ſpi- p̄mi libri.
rituſſanctꝰ. In ſcđa aūt ponit tractatū de illis. ſ. in
quarta diſtinctiōe infra ibi [Hic orit̄ queſtio ſat' ne
ceſſaria ⁊c̄.] Si aūt querit̄ q̄re nō in alijs libris tā- Dubiū
git̄ primꝰ modꝰ deueniendi in ſciam ipoꝝ ſicut hic/
dōm ꝙ hoc ꝯtingit ꝓpter difficultatē huiꝰ materie Rn̄ſio
q̄ licet ſit ſumma lux ⁊ manifeſtiſſima: nobis tn̄ ꝓpt̄
imꝑfectionē nr̄i oculi eſt occulta: vn̄ Ps. Mirabil'
facta eſt ſcīa tua ex me/ cōfortata eſt ⁊c̄. et in. ij. me-
taph. Sic ē diſpoſitō oculoꝝ veſꝑtilionū ad lumē ſo
lis/ ita eſt diſpoſitio noſtri intellectꝰ ad manifeſtiſſi-
ma nature. Prima aūt harū ꝑtiū cōtinet q̄ttuor ꝑ- q̄ttuor exi-
tes. In omī em̄ via veniendi in cognitionē alicuius gunt̄ ad de
difficilis exigunt̄ quattuor: ſcꝫ vt ſciat̄ q̄d ſupponē- ueniendū ī
dū eſt: qꝛ niſi ſuppoſitis p̄ncipijs ſcie nō acquirit̄ ſci cognitionē
entia: ⁊ hoc tangit in primo capl'o. Scđo requirit̄ p̄ alicꝰ diffici
cognitio intentiōis: qꝛ ignoto fine ignorat̄ cōſecutō lis.
finis ⁊ erit inquiſitō incerta ⁊ vaga: ⁊ hoc facit mgr̄
in ſcđo capl'o ibi: Oēs aūt catholici tractatores ⁊c̄.
Tertiū qđ requirit̄ eſt ordo ſicut dicit phs in. iiij. p̄-
me phie: Initiū ſcie nō ſemꝑ eſt a priorībꝫ ſm rem ſꝫ
qn̄qꝫ a facilioribꝫ audienti ꝑ que eſt leuior inſtructio
qn̄qꝫ aūt ecōuerſo: ⁊ hunc ordinem ꝓcedendi tangit
mgr̄ in. iij. ca. ibi: Ceterū vt in libro p̄mo ⁊c̄. Quar
tū ⁊ vltimū eſt ꝓceſſus inueſtigatiōis quo acquirit̄
ſciētia: ⁊ hunc ponit mgr̄ in. iiij. cap̄. vſqꝫ ad principi
um quarte diſtinctōis ibi: Proponamꝰ ergo in me
diū ⁊c̄. Primi ergo capl'i ſn̄ia eſt dare nobis ſuppo
ſitiōes quas tenere debemꝰ: ⁊ ex quibꝰ vt p̄cipijs
ꝓcedere in tota ſcientia iſtius prima libri. Et litte-
ra facilis eſt.

An cōuenienter ordinent̄ hec tria dicere credere ⁊ intelligere. Art. 1]

Uerit̄ aūt de hoc qđ ipe dicit: Eiuſdēqꝫ ſub-
q ſtantie dicit̄ credit̄ ⁊ intelligit̄: videt̄ em̄ per Qđ nō p̄o
uertere ordinē: xbū em̄ vt dicit Dam. ange- 2o
lus eſt intelligētie. i. nunciꝰ: g̊ priꝰ eſt intelligere q̄ꝫ
dicere. Itē credere dicit aſſentire: nemo aūt aſſentit
in hoc qđ nō intelligit: g̊ videt̄ intelligere etiā ēē an-
te credere: ⁊ credere an̄ dicere: ſicut dꝛ ad Rom̄. 10.
Corde credit̄ ad iuſticiā ore aūt cōfeſſio fit ad ſalutē.
Et Ps. Credidi ꝓpter qđ locutꝰ ſum: g̊ ꝑuertit or-
dinem. Si forte dicat̄ ꝙ ordinant̄ hec ſm ꝙ magis
poſſumus in diuinis ꝑ iſta: ⁊ qꝛ minꝰ dicimꝰ q̄ꝫ cre-
dimus vel etiā intelligimꝰ: ideo hoc precedit. Con- 3o
tra minꝰ intelligimꝰ q̄ꝫ credimꝰ: ergo itelligere ſm
hoc eſſet ante credere. P̄ dicit Augꝰ ꝙ quedā prius 4o
intelligunt̄ q̄ꝫ credant̄: quedā aūt niſi priꝰ credant̄
nō intelligunt̄: quedam aūt ſemꝑ credunt̄ ⁊ nunq̄ꝫ

intelligunt: ergo videt inſufficient loqui. Solutio
dōm q̄ iſta tria hic enumerant ſm q̄ ſunt generati-
Solutio. ua doctrine fidei in audiente: fides eñ vt dicit apl's
eſt ex auditu: audit⁹ aūt p̄ v̄bum x̄pi / ꝛ adhuc ex p̄te
docent. Primo requirit dicere: q̄ v̄a doctrina fi-
dei rōne penetrari nō pōt: iō opꝫ primo dict aſſen
tire ꝛ credere vt p̄ lumen fidei veniat ad intellectū:
ꝛ hoc eſt qd̄ dr̄ Eſa. 6. Niſi credideritis nō intellige
tis: ꝛ eſt lr̄a alteri⁹ trāſlatiōis: q̄ altera hꝫ: Niſi cre
dideritis nō p̄manebitis. vñ Anſel. dicit: q̄ fides q̄-
rit intellectū: ſic ḡ pꝫ ſolutio ad ea q̄ querunt de or-
dine. Ad diuiſionē aūt credibiliū quā ponit Aug⁹
Ad obiectū dicēdū q̄ ipſe accipit credere large ſm q̄ dicit rōnis
Ad dictum actū q̄ eſt ex opinione iuuata rōnibꝰ: dicit eñ phs q̄
Auguſtini. opinio iuuata rōnibꝰ fit fides: ꝛ tūc eſt credibile qd̄
Triplex cre pri⁹ intelligit q̄ꝫ credat: ꝛ eſt credibile in qd̄ nō pōt
dibile. ratio ex ſeipſa / ſꝫ cū luce ſibi infuſa p̄ fidē pōt in illd̄ /
ſicut ſunt articuli fidei: credibile aūt qd̄ ſemp̄ credit
ꝛ nunq̄ꝫ intelligit eſt qd̄ accipit fidē ex ſenſu tm̄: vt
hyſtorie quorūlibet tempoꝝ.

Arti. II **Utrum ſummū aliquid addat bono: cum dicit ſummū bonum.**

Einde q̄rit de hoc qd̄ ip̄e dicit: Qd̄ eſt ſum-
B D mū bonū ꝛc̄. ſ. b. vtrū ſūmū aliqd addat ſup̄
Qd̄ nō p̄o. hoc qd̄ eſt bonū. Et ſi dicat q̄ addit exceſſuꝫ
ſup̄abūdantie: ad hoc videt ſequi duplex incōueni-
ens. Unū eſt q̄ tūc bonū increatū p̄ ſup̄abūdantiaꝫ
cōp̄abile erit bono creato vel increato: cōſtat q̄ non
increato: q̄ icreatū ñ excedit a ſūmo bono: ḡ creato:
dic aūt .p. q̄ oīs cōp̄atio ē ſm vniuocū: ſi ḡ ſit ſūmū
bonū cōp̄abile / erit vniuocū bono creato qd̄ falſū ē.
Aliud incōueniens eſt q̄ ſummū nō hꝫ cōparatio-
2o nē niſi p̄ acceſſum ad terminū vl' receſſum a cōtrario
ꝛ ſi primo mō cōp̄at videt termin⁹ aliq̄s eſſe ſummi
boni ꝛ ſic ip̄m eēt finitū qm̄ om̄e cui⁹ aliq̄s t'min⁹ ē
finitū eſt / qd̄ videt eſſe cōtra ſimbolū: immēſus pat
immēſus fili⁹ ꝛc̄. Si aūt eſt cōp̄atio p̄ receſſum a cō
trario / tunc videt aliqd eſſe ſumme malū a q̄ recedit
qd̄ iterū falſum eſt: q̄ ſūme malū eſt q̄dē qd̄ nihil ha
bet de bono: cū aūt inter bona optima ſit eē ſumme
malū nō habebit eſſe / ꝛ qd̄ nō hꝫ eē nō eſt: ḡ ſumme
Queſtiūcu malū non eſt. Ulteri⁹ querit vtrū ſumme bonū ſit
la p̄ma ſimplex vel cōpoſitū: videt aūt q̄ cōpoſitū: q̄ ſūmū
Q̄ nō. eſt cui nō deeſt aliq̄ bonitas: bonitates aūt ſūt mul-
Qd̄ ſic prīo tarū rōnū: ḡ videt ip̄m eſſe cōpoſitū ex illis. Sꝫ cō
tra inter nobiliſſimas bonitates eſt ſimplicitas: aut
igit habebit illā aut nō: ſi nō / nō erit ſummū bonū:
2o ſi ſic: ḡ eſt cōpoſitū. P̄. phs vocat ip̄m bonitatē: ꝛ ē
q̄ſtiūcl'a 2a. in fine ſimplicitat. Et q̄rit in quo differāt iſta cir-
q̄ſtiūcl'a 3a. ca ſummū bonū. Ulteri⁹ q̄rit vtrū poſſint eſſe duo
Q̄ nō p̄mo vel plura ſūme bona: ꝛ videt q̄ nō: q̄ qd̄ p̄ ſup̄abū-
dantiā dicit vni ſoli cōuenit: ſꝫ ſummū p̄ ſup̄abūdā-
2o tiā dr̄. ḡ vni ſoli cōuenit. P̄. obijciūt ſic Boe⁹ ꝛ Da-
maſ. dato q̄ ſint duo ſumme bona aut q̄cq̄d bonita-
tis in numero hꝫ vnū / habet aliud / aut nō. Si p̄mo
mō: ḡ nō differūt: q̄ idē p̄ nūerū ſunt bonitates vni
us ꝛ alterius. Si ſcd̄o mō: ḡ qd̄ hꝫ vnū de bonitate
nō hꝫ aliud: ḡ nō eſt ſūmū bonū cū vnicuiq̄ꝫ deficiat
Sol'o qd̄ ei adijci pōt. Sol'o dōm q̄ ſummū bonū eſt ſub
ad p̄mū in- ſtantialiter ꝛ eēntialit bonū cui eſt impoſſibilis ad-
cōueniens. ditio i bonitate. Et li ſummū nō addit ſup̄ intētionē
boni niſi reſpectū ſꝫ nomē ad alia bona creata: ꝛ nō
ad 2m incō- addit ſm rē. Ad hoc aūt qd̄ obijcit q̄ ſit cōparatio
ueniens

p̄ acceſſum ꝛc̄. dōm q̄ acceſſus ꝛ receſſus eſt in q̄li-
tatibꝰ q̄ intēdi ꝛ remitti poſſunt: ꝛ ille ſunt q̄litates
accidentaliter p̄ticipate: ꝛ ſic nō eſt bonitas in ſum-
mo bono: q̄ ip̄m eſt bonitas ſua eēntial'r: ſi tm̄ large
ſumat cōp̄atio / tūc dōm q̄ ip̄m nō accedit: ſꝫ eſt ter-
min⁹ oīs boni. Ad h̄ qd̄ obijcit dōm q̄ ip̄m ſm h̄ Ad p̄batio
ſit finitū poſſem⁹ dicere cū phō / q̄ termin⁹ neq̄ꝫ fini- nē ſcd̄i incō
tus neq̄ꝫ infinit⁹ eſt ſed poti⁹ finiens qd̄ finit. Si ta uenientis
men facim⁹ in hoc vim dicem⁹ q̄ infinitū dr̄ dupli- Infinitum
citer. ſ. priuatiue qd̄ natū ē habere finē ꝛ nō hꝫ: et ſic dr̄ dupl'r.
infinitū eſt imp̄fectū / cū om̄is p̄fectio ſit a fine: vl' ne
gatiue / ꝛ ſic adhuc duplicit eſt infinitū: ſcꝫ q̄ abſolu
te pōt tolli ꝛ negari finis: ſcꝫ qd̄ nec in ſe ſit finis vel
habeat finē: nec quo ad aliud extra: ꝛ ſic adhuc imp̄
fectū eſt infinitū vl' etiā nō ens. Si v̄o dicat infini-
tū in gn̄e extrinſeci / hoc eſt q̄ nihil eſt extra ip̄m qd̄ fi
niat ip̄m: ſic de⁹ eſt infinit⁹: eo q̄ nec loco nec tp̄e nec
cōp̄henſiōe intellectus finit. Propter calūniantes
aūt dico q̄ p̄prie loquēdo om̄e finitū fine finit q̄ ē vl-
timū eius vel vltimū cōtinentis ip̄m / vl' vtroq̄ꝫ mo
do vltimū ei⁹: ſicut corp⁹ ad ſup̄ficiē: ꝛ temp⁹ ad nūc
tanq̄ꝫ definientes ip̄m: p̄pter qd̄ etiam definitio nec
plus nec min⁹ cōtinēs q̄ꝫ eēntialia definiti dicit ter
min⁹. ad extra aūt finit ſicut ad locū corp̄alē vel ſpi
ritualē in quo res circūſcriptiue vel definitiue cōti-
net. Et neutro illoꝝ modoꝝ poſſum⁹ dicere / deū vl'
ſūmū bonū eſſe finitū: ſꝫ nō infinitū: cū aūt nihil ſui
ſit extra ip̄m ꝛ ſuū intellectum: hoc mō dicere poſſu-
mus q̄ ipſe ſe finit: q̄ ſibi (vt ita dicā) eſt eq̄lis. In
cōparatiōe aūt ad inferiora eſt ipſe finis ad quē om-
nia finiunt ꝛ excedit vnūquodq̄ꝫ eoꝝ: ꝛ ideo eſt fini-
ens ea nō finitū ab ipſis. Ad id aūt qd̄ obijcit q̄ cō Ad p̄batōꝫ
paratio eſt ſm vniuocū dōm q̄ vniuocū large ſumi p̄mi incōue
tur a phō: ꝛ hoc patet q̄ ſubſtantia eſt magis ens q̄ꝫ nientis
accidens: ꝛ tm̄ ens nō vniuoce dicit omnino de ſub-
ſtantia ꝛ de accidente. Uel intelligendo ſic q̄ cōpa-
ratio eſt in equiuocis vl' in analogis nō ſm q̄ attin
gunt rōnem equiuocoꝝ: ſed ſm q̄ ſe habēt ad vnum
qd̄ eſt in eis: ꝛ ſic eſt de bono qd̄ p̄ analogiā eſt in ſū-
mo ꝛ in creatis: quō aūt illa analogia intelligat ſu-
pra dictū eſt: bñ aūt cōcedim⁹ q̄ malū nō comp̄at p̄
receſſum a termino cōtrarij: ſcꝫ a bono: q̄ ſicut dicit
obiectio ſumme malū quo ad potētiā eſſe nō pōt. i. q̄
ſit adeo malū q̄ nō poſſit eſſe pei⁹. Ad id qd̄ vlteri⁹ Ad. q. p̄mā
q̄rit vtrū ſummū bonū ſit ſimplex vel cōpoſitū dicē
dū q̄ ſimplex: vnū eñ bonū in ip̄o nō addit ſup̄ alte
rū ſm rem / licet ſm rōnem ſaluet in ipſo: hoc aūt cō-
tingit p̄pter identitatē qd̄ eſt et eſſe in ſummo bono:
vbi eñ rō ſubiecti nō eſt in rōe diffinientis ab eo cui
ſubijcit nō pōt aliqd ineſſe qd̄ diuerſitatē faciat / qd̄
infra p̄babit cū q̄ret de ſimplicitate: ꝛ ideo dōm q̄
licet ſint inibi om̄es bonitates nobilitatis / tm̄ nō ha
bent aggregationē ꝛ diuerſitatē in ip̄o: ꝛ ideo nō tol Ad. q. 2am
lunt ſimplicitatē. Ad aliud dōm q̄ ip̄m dicit ſum-
mū purū / ꝛ in fine ſimplicitat bonū: ſed ſummū di-
cit reſpectu ꝯtinentie bonitatū ſm drn̄as bonitatū
nobiliū: purū aūt dr̄ p̄pter imp̄mixtionē p̄uationis
q̄ ſemp̄ machinat ad maleficiū: finis aūt ſimplicita
tis in bono dicit p̄pter indn̄ram habent bonitatē ꝛ
bonitatis habite: ꝛ hoc eſt qd̄ Boe⁹ vocat qd̄ ē ꝛ eſſe
Ad id qd̄ vlteri⁹ q̄rit vtrū poſſint eſſe duo ſumme Ad. q. 3am.
bona dōm q̄ nō ſicut p̄batū ē. Et ſi obijciat q̄ duo
vel tria vl' infinita ſumme bona cogitant maiora q̄ꝫ
vnum: ꝛ cum ſummū bonū ſit quo maius excogita-

rí nõ poteſt/ vt dicit Anſelmꝰ videt̃ debere eſſe plu-
ra vel infinita/ dõm ꝙ hec eſt falſa plura vel infini-
ta ſumme bona cogitant̃/ vel ſunt maioꝛa ꝙ̃ vnum:
qd̃ eñ nõ poteſt cogitari eſſe: nõ põt cogitari eſſe ma
ius aliquo/ ſꝫ plura vel infinita ſumme bona nõ poſ
ſunt cogitari eẽ ſicut ꝓbat obiectio Boetij ſupꝛa in-
ducta: ergo nõ poſſunt eſſe.

Arti. III. E **Utrũ purgatiſſimis mẽtibꝰ tm̃ cernat̃ deꝰ.**

Einde obijcit̃ de hoc qd̃ dicit̃ [Qd̃ purgatiſ
d ſimis mentibꝫ cernit̃ ⁊c̃.s.c. Purgatiſſimꝰ
eñ animꝰ nõ eſt niſi purgatꝰ a culpa ⁊ a mi-
Solo. ſeria: ⁊ taliter purgati nõ ſũt niſi beati: g̃ fruſtra no-
bis moꝛtalibꝫ adhuc tradit̃ hec doctrina. Ad h̃ di-
cendũ ꝙ purgatio vocat̃ ẜm naturã eoꝝ a q̃bꝫ pur-
gat̃ mẽs ẜm poſſibilitatẽ vie: hec aũt ſũt ex ꝑte affe-
ctꝰ et ex ꝑte intellectꝰ. Ex ꝑte affectꝰ q̇dẽ pꝛimo pec
catũ. ſcd̃o ꝓnitas relicta ex pctõ. tertio aut fomitꝭ in
cendiũ. quarto remouent̃ occaſiones pctĩ ab extrin-
ſeco. Ex ꝑte intellectꝰ aũt tollit̃ pñtia coꝛpoꝛis q̃ eſt
ad ſenſum: ⁊ ſcd̃o pñtia imaginis coꝛꝑalis ab imagi
ne. tertio actꝰ intellectꝰ accipientꝭ ex fantaſmate. q̃r
to actꝰ intellectꝰ ꝓgredientꝭ ex pꝛincipijs ſibi notis
ẜm pħiam: ad hec eñ quattuoꝛ ſequit̃ ꝙ eleuet ſe ſu
pꝛa ſe ad lumẽ fidei: ⁊ tũc cernit deũ trinũ eẽ ⁊ vnũ.

Art. IIII D **Utrũ lux diuina excellat capacitatẽ no-
ſtri intellectus.**

Qd̃ non Einde q̃rit̃ de hoc qd̃ dicit [Mentꝭ eñ hũa-
d ne inualida acies ⁊c̃.s.d. Quicq̃d eñ eſt ex
cellens potentiã eiꝰ cuiꝰ actꝰ eſt ſuꝑ ip̃m: hoc
mõ q̃ eſt excellẽs coꝛrũpit potẽtiã: lux aũt diuina eſt
excellẽs: g̃ coꝛrũpit intellectũ: g̃ nõ v̾ificat qd̃ falſũ
eſt. Pꝛimũ ꝓbat̃ ꝑ ſenſus q̃ coꝛrũpunt̃ ab excllẽtijs
Queſti. pª. ſenſibiliũ. Scd̃m aũt ſcribit̃ in lr̃a. P̃. q̃rit̃ q̇d vo-
cat figi: in excellẽti eñ ẜm qd̃ excellit non figit̃ id qd̃
excellit̃: g̃ videt̃ cũ acies noſtre mentꝭ excellat̃ a lu-
ce diuina nõ figat̃ in ipſa. Si hoc det̃ ꝫ qd̃ nõ cõtin
git ĩtelligi nõ ꝯtingit ſingnificari/ excellẽs ẜm ꝙ hu
iuſmodi nõ cõtingit ĩtelligi: g̃ nõ cõtingit ſingnifica
ri qd̃ falſum eſt: q2 multis modis nobis ſignificatũ
Queſtiũcu eſt. Deinde q̃rit̃ de hoc qd̃ dicit ꝑ iuſticiã fidei: qua
la ſcd̃a re eñ iuſticia magis dr̃ eſſe fidei ꝙ̃ alterꝰ virtutis.
Solo Solo dõm ꝙ ẽ excellẽs duplex. ſ. excellẽs armoniã
cõmixtionis/ ⁊ excellẽs v̾tutẽ ẜm qd̃ accipit̃ abſtra
cta ab oꝛgano coꝛꝑali: ⁊ p̃mo mõ dictũ excellẽs coꝛ-
rumpit oꝛganũ ꝑ ſe ⁊ virtutẽ q̃ eſt in oꝛgano ꝑ ꝯñs.
Scd̃o mõ dictũ excellẽs nõ coꝛrũpit ſed ꝑficit nobi
Ad. q. p̃mã liſſime. Ad aliud dicẽdũ ꝙ figi in excellẽti cõtingit
dupl̾r. ſ. in eo qd̃ ẽ excellẽs vl̾ ẜm qd̃ ẽ excellẽs. Pꝛi
mo mõ cõtingit aciẽ mentis figi in excellenti. Scd̃o
mõ nõ: q2 ſic eſt extra id qd̃ excellit̃. Si v̾o q̃rit̃ q̃lit̃
ſignificat̃ excellens cũ ẜm ꝙ excellit ſit extra aciẽ mẽ
tis quã excellit: dico ſine p̃iudicio ꝙ nõ v̾cat̃ aliquo
No. modũ noĩe qd̃ ſic dat̃ ei niſi ẜm q̇d ⁊ nõ ꝑfecte. Et ad h̃ po-
ꝑ quẽ p̃t in- namꝰ ſil̾: ponamꝰ ꝑ impoſſibile aliquã lucẽ eſſe infi
finitũ ꝯg̃ſci nitã vl̾ lineã/ ⁊ circulũ finitũ attingere aliq̇d de luce
vel linea illa/ ⁊ ſit circulꝰ hñs v̾tutẽ ĩtellectiuã ⁊ in
terp̃tatiuã ꝙ. ſ. ip̃e intelligat q̇d apphendit ⁊ ſciat eti
am alij ſignificare/ v̾cabit circulꝰ id qd̃ tangit eſſe q̇-
dẽ intra ſe ⁊ eſſe lucẽ vel lineã/ ſꝫ nõ totũ linee vel lu
cis intra ſe cõtineri immo infinite eſſe extra ip̃m: ⁊ h̃
nõ eſſe diuiſũ ab eo qd̃ ipſe app̃hẽdit/ vñ v̾cabit id qd̃
accipit q̃ſi in vl̾i. ſ. eſſe de natura lucis vel linee: ſꝫ q2
videt̃ nõ totũ in ſe claudi/ ſꝫ excedere ſe nõ põt ip̃e ſi
gnificare ip̃m ẜm oẽs dr̃ñas ſue nature ⁊ ẜꝫ totũ/ ni
ſi ẜm q̇d. ſ. ẜm qd̃ ẽ infinite excedẽs ip̃m: ⁊ dicet a me
apphenſa eſt lux vl̾ linea infinite me excedẽs. Sil̾r
eſt de acie creata ad ſubam increatã: q2 id qd̃ accipit
eſt ſuba diuina ⁊ deꝰ ⁊ pꝛima v̾itas ⁊ lux/ ſed ẜm ꝙ
eſt excellens aciẽ nõ ſcit̃ niſi ẜm q̇d: ſcꝫ ẜm ſignifica-
tionẽ infinitã. Ad hoc qd̃ vlteriꝰ q̃rit̃ de iuſticia fi- Ad. q. ſcd̃aꝫ
dei dõm ꝙ iuſticia ſtat ꝓ iuſticia gñali cuiꝰ ẜm rõnẽ
p̃mꝰ actꝰ eſt fidei: q2 q̃ vult iuſtificari neceſſe ẽ ꝙ pꝛi-
mo ꝯuertat ſe ad deũ ꝑ fidẽ: q2 alit̃ ĩ eo nõ fiet timoꝛ
nec ſpes q̃ mouẽt ad pniãꝫ: ⁊ de h̃ alibi expediet̃.

An om̃e verũ ſcitũ ſit a ſpũſctõ inſpiratũ. Arti. V E

Einde querit̃ de hoc qd̃ dicit̃ in notula inci- Qd̃ ſic p̃º
d dente [Nõ appꝛobo qd̃ in oꝛõe dixi ⁊c̃. e. Ui
det̃ eñ ꝙ om̃e verũ ſit a ſpũſancto ſcitũ ⁊ di-
ctũ: ſuꝑ illud eñ: I. ad Coꝛi. 12. Nẽo põt dicere dñs
ieſus niſi a ſpũſctõ: dicit glo. Ambꝛo. Om̃e verũ a
quocunqꝫ dicat̃ eſt a ſpũſctõ. Itẽ cõſtat ꝙ cayphas 2º
nõ ex intentione ꝓphetabat: ⁊ tm̃ dicit euangeliſta ꝙ
ꝓpter dignitatẽ officij ſpũs dedit ei verũ dicere: q2 ie
ſus eſſet moꝛiturꝰ ꝓ gente. Itẽ Augꝰ in lib. de ma 3º
giſtro ꝓbat multꝭ rõnibꝫ ꝙ fruſtra laboꝛat exterioꝛ
mgr̃ niſi aſſit interiꝰ docens: g̃ videt̃ ꝙ om̃e verũ ſit
a ſpũſancto. Sꝫ cõtra/ eſt verũ in ꝓpoſitiõibꝫ p̃mis Oxnõ
⁊ in artibus liberalibꝫ ad qd̃ homo ſufficit ex doctri
na hoĩs ⁊ ꝓpꝛia inuentiõe: g̃ nõ eſt neceſſe aduenire
ibi nouã gratiã docentẽ. Solo dicẽdũ ꝙ iſta diſpu Solo
tatio nõ eſt cõtra notulã: q2 Aug. dicit ꝙ mali nihil
verũ videt: ⁊ hoc retractauit: q2 mali multa habent Ad h̃ ꝙ aĩa
a deo: ſi tm̃ nõ fiat vis in hoc dicimꝰ ꝙ in anĩa ad hoc accipiat ſci-
ꝙ accipiat ſcientiã veritatꝭ exigunt̃ quattuoꝛ/ intel- entiã v̾itatꝭ
lectus poſſibilis qui paratꝰ ſit recipere: ⁊ intellectꝰ req̃runt̃ q̃t-
agens cuiꝰ lumine fiat abſtractio ſp̃erũ in quibꝫ eſt tuoꝛ
veritas vel verũ illõ: ⁊ tertio res obiecta ꝑ imaginẽ
vel ſeip̃am/ de qua eſt veritas illa: ⁊ quarto p̃ncipia
⁊ dignitates q̃ ſunt q̃ſi q̃dã inſtr̃a ꝓpoꝛtionãtia con-
poſitiões ⁊ diuiſiões poſſibiles ⁊ impoſſibiles ⁊ ne
ceſſarias ex q̃bꝫ verũ accipit̃ inter hec q̃ttuoꝛ. Pꝛiᵐ
eſt recipiẽs tm̃: ſcd̃m aũt eſt dans lumẽ ſuũ tm̃: terti
um eſt recipiẽs ab agente intellectũ/ ⁊ dans lucẽ ve
ritatis diſtincte poſſibili: quartũ aũt eſt motũ vt in-
ſtrumẽtũ ⁊ mouẽs cõpoſitionẽ ⁊ diuiſionẽ eiꝰ in q̃ ẽ
verũ ſcitũ vel queſitũ: vñ q̇dã pħi dixerũt ꝙ iſta ſuf-
ficerent ad cognitionẽ veri qd̃ eſt ſub rõne. Sꝫ alit̃
dõm ſcꝫ ꝙ lux intellectꝰ agentis nõ ſufficit per ſe ni-
ſi ꝑ applicationẽ lucis intellectus increati/ ſicut ap-
plicat̃ radius ſolis ad radiũ ſtelle. Et hoc contingit
dupliciter: ſcilicet ẜm lumen duplicatũ tm̃/ vel etiã
triplicatũ: duplicatũ vt ſi fiat coniunctio ad lumen
intellectꝰ increati: ⁊ illud lumẽ eſt interioꝛ magiſter
qñqꝫ aũt ſit ad cõiunctionẽ intellectꝰ angelici ⁊ diui
ni: q2 pħi q̇dã aĩam poſuerũt inſtrumẽtũ intelligen
tie/ eo ꝙ intelligẽtia imp̃mit in eã ſuas illũinatiões
⁊ h̃ vocat Dyoꝰ reductiõꝫ nr̃e ierarchie ꝑ ierarchiã
angeloꝝ: ⁊ Augꝰ dicit hoc cõtingere multis mõis:
⁊ hoc vocant q̇dam pħi cõtinuationẽ intellectuum
q2 etiã ipſi dixerũt ꝙ nihil videt̃ niſi per lucem p̃mã
Ad h̃ ergo qd̃ q̃rit̃ vtrũ exigit̃ appoſitio gr̃e noue/ Ad argᵐ ꝑ
dõm ꝙ ſi gr̃a vocat̃ qd̃libet donũ a deo gratꝭ datũ: tis negatiẽ
tũc nõ fit hoc ſine gr̃a/ immo dicit q̇dã pħs etiã ſi ali
q̇d ſciat̃ in habitu nõ fiet cõuerſio ad actũ niſi ꝑ con-
uerſionẽ ad lucem intellectꝰ increati.

Arti. vi. An in materia de trinitate ꝑiculoſiꝰ erratᷣ
f Einde queritᷣ de hoc qđ dicit ꝙ nec ꝑiculoſiꝰ
d alicubi ⁊c.].d.f. Hoc eñ videtᷣ falſum: cū multas opinióes videamꝰ traditas a mgr̃is in ſciētia de trinitate: ⁊ dicūt ꝙ difficl'tas materie excuſat.
Solo Ad hoc dōm ꝙ ꝑiculoſiꝰ hic dicitᷣ iō ꝙ eſt in fūdamēto q̄ euerſo euertitᷣ totū ⁊ nō quo ad magnitudinē pctī: vel pōt fieri vis in hoc qđ dicit erratᷣ: ⁊ nō opinatᷣ: qꝛ errare eſt errorē defendere: ſed opinari cōtingit vſq ad ſciētiā cōtradictoꝝ ſine ꝑiculo.

Arti. vii. An nihil fructuoſiꝰ inueniatᷣ ꝙ̄ in materia de trinitate.
Einde queritᷣ de hoc qđ dicit [Nec fructuoſi-
d us aliquid inuenitᷣ ⁊c.d.g.] Moralitates eñ ſermonū fructuoſiores ſunt: qꝛ cōuertūt
Solo hoīes a pctō. Solo vis pōt fieri in h̄ qđ dicit [fructuoſiꝰ] qꝛ fructꝰ eſt refectio in fine q̄ eſt ſūmū bonū ⁊ hoc nō eſt niſi deꝰ trinitas: moralitates aūt pñt eē vtiliores. Ul' dicatᷣ ꝙ ſciētia trinitatis eſt fructꝰ oīs ſciētie: qꝛ oīs ſciētia ⁊ oīs cōuerſio aīaꝝ eſt vt illa habeatᷣ in q̄ eſt beatitudo: ⁊ ita ꝑdicatóes nō hñt aliqđ vtilitatis niſi ab iſta ſm ꝙ ſunt ad eā ordinate.

Que fuerit intētio ſcribentiū de trinitate.

Oēs aūt catholici tractatores: vt in eodem primo lib. Augꝰ ait: qui de trinitate q̄ deus eſt ſcripſerūt: hoc intenderunt ſm ſcripturas docere ꝙ pater ⁊ filiꝰ ⁊ ſpūſſctꝰ vniꝰ ſint ſubſtātie ⁊ inſeparabili eq̄litate vnꝰ ſint deꝰ vt ſit vnitas in eēntia ⁊ pluralitas in ꝑſonis. Ideoq̄ nō ſunt tres dij: ſed vnꝰ deꝰ: licet pater filiū genuerit: ⁊ iō filiꝰ nō ſit qui pater eſt: filiuſq̄ a patre ſit genitꝰ: ⁊ iō pater nō ſit q̄ filius eſt: ⁊ ſpūſſctūs nec pater ſit nec filiꝰ: ſꝫ tm̄ patris ⁊ filij ſpūs vtriuſq̄ coeq̄lis: ⁊ ad trinitatis ꝑtinēs vnitatē. Teneamꝰ ergo patrē ⁊ filiū ⁊ ſpm̄ſctm̄ vnū eē naturaliter deū: vt ait Augꝰ in lib. de fide ad Petrū. Nec tm̄ ipm̄ patrē eſſe qui filius eſt nec filiū ipm̄ eſſe qui pater eſt: nec ſpm̄ſctm̄ ipm̄ eſſe q̄ pater ē aut filius. Una eſt eñ patris ⁊ filij ⁊ ſpūſſancti
a eſſentia quā greci homouſion vocāt: in qua nō eſt aliud pater: aliud filiꝰ: aliud ſpūſſanctus: ꝙ̄uis ſit perſonaliter alius pater: alius filius: alius ſpiritusſanctus.

Arti. viii. Quid meliꝰ dicitᷣ de patre filio ⁊ ſpiritusſā
h cto ꝙ vnū ſunt: vel ꝙ vnū eſt.
Einde queritᷣ de his q̄ dicuntᷣ in ſecūda par-
d te que incipit ibi [Oēs aūt catholici] Ibi eñ eſt q̄dā notula q̄ dicit: vbi dixerunt de patre ⁊ filio q̄ gignit ⁊ quem gignit vnū eſt. Queritᷣ eñ ibi de rōne retractatiōis Augu. cū eñ li eſt ſit ṽbū ſubſtātiuū ⁊ ſignificet ſubam: videtᷣ potiꝰ ſeq̄ numeꝝ eſſentie ꝙ̄ numeꝝ ꝑſonaꝝ: ⁊ ita dōm erat ꝙ pr̄ ⁊ filiꝰ
Solo vnū eſt. Solo dōm ꝙ lꝫ li eſt ſcet ſubam tm̄ ſcat eā vt actū: ⁊ ꝑ ꝯſeq̄ns vt in aliq̄ ſuppoſito qđ reddit ſibi ꝑſonā: ⁊ cū ṽbū numeꝝ accipiat a ſuba ſupponēte ſibi nūerato illo ſuppoſito: necce eſt intelligi nūera-
ri actū: ⁊ ita ṽbū neceſſe eſt poni in nūero pl'ali: ⁊ iō meliꝰ dr̄ vnū ſunt ꝙ̄ vnū eſt. Obiectio aūt ꝓcedit de ſuba ſignificata: vt inq̄tū ſicut noīaliṫ ſcatᷣ.

Arti. ix. An meliꝰ dicatᷣ alr̄ pr̄ alr̄ filiꝰ vl' aliꝰ ⁊ aliꝰ.
Einde obijcitᷣ ſup h̄ qđ habetᷣ in fine eiuſdem
d capl'i. In q̄ nō eſt aliud pr̄ aliud filiꝰ ⁊c.d.d.
Queritᷣ eñ vtꝝ meliꝰ dicatᷣ: alr̄ pr̄/alr̄ filiꝰ/ vel aliꝰ. Et videtᷣ ꝙ alter: qꝛ aliꝰ dicit diuerſitatem ſube: alr̄ aūt diuerſitatē accidētis vel ꝓprietatis ſm Porphm̄ cū igitᷣ pr̄ ⁊ filiꝰ differāt ꝓprietatibꝫ ſuis ⁊ ñ ſuba: videtᷣ meliꝰ dici: alr̄ pr̄/alr̄ filiꝰ/ꝙ̄ aliꝰ pr̄/aliꝰ filiꝰ. Ulteriꝰ q̄ritᷣ q̄re in neutro gñe nō cōceditᷣ vt
Queſtiūcu q̄re nō dicl'
diceretᷣ: aliud pr̄ aliud filiꝰ ⁊c. Solo ad hoc dōm ꝙ alter nō ita congrue dicitur qꝛ licet ꝓprietas ſit in
tur aliud
Solo diuinis: tñ ꝓprietas eſt ꝑſona: ⁊ ꝑſona eſt ſbſiſtēs ypoſtaſis ſine ſuba qđ q̄lr̄ ſit infra oſtendetᷣ: ⁊ iō ſupponatur h̄. Un̄ cū alter dicat tm̄ variationē accidētis: nō cōpetit in diuinis. Ad aliud dicūt q̄dā ꝙ tria ſūt
Ad q̄ſtiūculam.
in diuinis eēntia: ꝑſona notio ⁊ ad eēntiā trāſſumitur neutꝝ genꝰ: ad ꝑſonā aūt maſculinū ad notiōꝫ femininū: ⁊ iā hñ ptꝫ de p̄rio ⁊ ſcđo: qꝛ ſicut dicūt grāmatici neutꝝ eſt genꝰ informe ⁊ ſimpl'r rei eēntiā ſcat: ⁊ iō cū q̄ritᷣ ꝑ q̄d in neutro gñe r̄ndetᷣ ꝑ eēntiale: ſicut ligñū vel aīal. Maſculinū genꝰ formatū ⁊ pfectū eſt: ⁊ ſilr̄ in natura ꝑfectionē diſtinguētiū hꝫ ypoſtaſis ⁊ ꝑſona: ⁊ iō cū q̄ritᷣ ꝑ q̄s: r̄ndetᷣ/nomen ꝑſone diſtīctē: vt ſortes vel plato: q̄lr̄ aūt femininū notiōi cōuēniat: nō adeo eſt euidēs cū etiā ipm̄ ſit genꝰ formatū indiuiduo ⁊ ꝑſone cōueniēs qđ ptꝫ ꝑ interrogatóeꝫ factā ꝑ q̄ cui r̄ndetᷣ deſmiata ypoſtaſis i ſexu feminino. Sed dicūt ad h̄ ꝙ femininū eſt genꝰ imꝑfectiꝰ: ⁊ iō attribuitᷣ notiōi q̄ ſm rōne intelligētie nō ita ſignificat ſubſiſtēs ꝑ ſe ⁊ cōpletū ſicut ꝑſona.

Quis ordo ſit ſeruandus cū de trinitate agitur.

Ceterū vt in primo li. de tri. Aug. docet primo ſm auctoritates ſctāꝝ ſcripturaꝝ: vtꝝ fides ita ſe habeat demōſtrandū eſt. Deinde aduerſus garrulos ratiocinatores elatiores magis ꝙ̄ capaciores rōnibus catholicis: ⁊ ſimilitudinibꝰ cōgruis ad defenſionē ⁊ aſſertionē fidei vtendū eſt: vt coꝝ inquiſitionibus ſatiſfaciētes māſuetos pleniꝰ inſtruamus: ⁊ illi ſi nequiuerint inuenire qđ queritᷣ de ſuis mētibus potiꝰ ꝙ̄ de ipſa veritate vel de noſtra diſertiōe cōquerantᷣ.

Arti. x. An in h̄ ſciētia ſit p̄rio ꝓcedēdū ꝑ auctes
Einde q̄ritᷣ de h̄ qđ habetᷣ in in. iij. ca. vbi dic
d auctor ꝙ ſm auctoritates ſanctaꝝ ſcripturarū: videtᷣ eñ eē ꝯuerſo eſſe: qꝛ q̄ nō credit fidei nō credit etiā auctātⁱ: ꝗ ꝓmo agendū eſt ſcđm rōibꝫ ꝙ̄ auctātibꝫ. Solo h̄ veꝝ eſt ad infidelē: ſꝫ mgr̄ intēdit h̄ dicere ad fideles: ⁊ iō cū fides in hac ſciētia pcedat itellectū (vt habitū eſt) pr̄iꝰ eſt ꝓcedēdū ꝑ auctātes ꝙ̄ ꝑ rōnes: vñ Aug. ⁊ Bern. dicūt ꝙ credere debemꝰ auctī qđ intelligimꝰ rōi qđ opinamur errori.
Solo

Teſtimonia ſctōꝝ de trinitate.

Proponamus ergo in mediū veteris ac noui teſtamēti auctātes q̄bꝰ diuine vnitatis atq̄

trinitatis veritas demõſtret: ac primũ ipſa
legis exordia occurrant: vbi moyſes ait: Au
Deut.6. di iſrael dñs deꝰ tuꝰ deꝰ vnꝰ eſt. Itẽ: Ego ſuʒ
Exo.20. dñs deꝰ tuus q̃ eduxi te de terra egypti: non
erũt tibi alij dij p̃ter me. Ecce hic ſignifica-
uit vnitatẽ diuine nature. Deꝰ eñ vt ait am-
a bro. in primo li. de trinitate nomẽ eſt nature
b dñs vero nomẽ eſt ptãtis. Itẽ alibi deus lo-
c quens ad Moyſen ait: Ego ſum q̃ ſum: ⁊ ſi q̃
Exo.3. ſierint nomẽ meũ: vade ⁊ dic eis: Qui eſt mi
ſit me ad vos. Dicẽs eñ: Ego ſum: nõ nos ſu
mus: ⁊ qui eſt nõ qui ſumꝰ aptiſſime decla-
rauit vnũ ſolũ deũ eſſe. In cãtico etiã Exo-
d di legit̃: Dñs oĩpotẽs nomẽ eius. Nõ ait: do
Exo.15. mini: vnitatẽ volẽs ſignificare. Perſonarũ
q̊ꝗ pluralitatẽ ⁊ nature vnitatẽ ſimul oſten
dit dñs in Geñ. dicens: Faciamꝰ hominẽ ad
imaginẽ ⁊ ſimilitudinẽ noſtrã. Dicẽs enim:
Geñ.1. Faciamus ⁊ noſtrã: pluralitateʒ perſonarũ
oſtendit: dicẽs vero imaginẽ vnitatẽ eſſen-
tie: vt eñ dicit Augꝰ in li. de fide ad Petrũ
Si in illa natura patris ⁊ filij ⁊ ſpũſſãcti vna
eſſet tñ perſona: nõ diceret̃: faciamꝰ hoĩem
ad imaginẽ ⁊ ſimilitudinẽ noſtrã. Cũ eñ di-
cit ad imaginẽ oſtendit vnaʒ naturã eſſe: ad
cuius imaginẽ homo fieret: cũ vero dicit no
ſtram oſtendit eundẽ deũ nõ vnã: ſʒ plures
eſſe perſonas.

D

Einde trãſeundũ eſt ad quartã ꝑtẽ iſtiꝰ par-
d tis que ibi incipit [Proponamꝰ igit̃ in me-
diũ ⁊c.]. Et diuidit̃ in duas. In quaꝝ pria
docet venire in cognitionẽ trinitatis ⁊ vnitatis per
auctoritates canonicas biblie. In ſecũda autẽ ꝑ rõ-
nes ꝯgruas ⁊ ſiĺitudĩes docet idẽ ibi Apl's nãqꝫ ait
⁊c. Et ibi incipit tertia diſtinctio. Prima ſubdiui-
ditur in duas ſm duo teſtamẽta ex quibꝫ trahũtur
auctoritates. In prima eñ ponit auctoritates vete-
ris. In ſecũda aũt de nouo teſtamẽto ibi [Nũc vero
pꝰ teſtimõia veteris. In pria haꝝ ſunt tres partes:
in quaꝝ prima p̃ncipalit̃ ꝓbat vnitatẽ eſſentie in ſe:
⁊ in ꝑſonis. In ſecũda vero principalit̃ diſtinctionẽ
ꝑſonaꝝ ⁊ ꝑ ꝯſeqñs vnã eẽntiã: q̃ incipit ibi [Nũc ve
ro ad ꝓpoſitũ redeamꝰ. In tertia ꝑte ponit ſpãliter
teſtimonia de ſpũſctõ ibi [De ſpũſctõ etiã ⁊c] In pri
ma haꝝ ſunt tria capl'a in quoꝝ primo inducit quat
tuor auctoritates: q̃ꝝ tres priores ꝓbant vnitatem
eẽntie in ſe cõſiderate: quarta ṽo ꝓbat eã eſſe vnã in
tribꝫ ꝑſonis ⁊ adhibet expoſitionẽ q̃rte ſm Aug. In
ſecũdo aũt eiuſdẽ q̃rte ponit explanationẽ duplicem
Hyla. q̃ ſubtiliꝰ eã intuet̃ ibi [Itẽ idẽ ĩ q̃rto li. ⁊c].
In tertio aũt dicit ſũmatim q̃d ſequit̃ ex dictis Hy
larij ibi [In his ṽbis Hylariꝰ ⁊c.] Primo autẽ in-
cidit dubiũ de hoc qđ dicit: Ipſa legis exordia: lex
eñ ordit̃ in geneſi. Hec aũt auctoritas accipit̃ đ. xx.
exo. Solutio lex hic dĩ decalogꝰ: ⁊ ibi incipit po
nere mandata decalogi.

Arti. XI. An deus ſit nomen nature.

Einde querit̃ de hoc qđ dicit [Deꝰ eſt nomẽ
d nature ⁊c. ſ. a. Videt̃ eñ hoc eẽ falſum per Ɋx nõ p̃o
Dañ. lib. j. ca. xij. vbi ſic dicit: Deus dĩ ab eo
qđ ẽ theyn. i. circuire ⁊ fouere vniuerſa. vl' ab ethyn
id eſt ardẽs: deꝰ eñ ignis cõſumens oẽm maliciã eſt
vel a theaſte. i. cõſiderãdo oĩa: nulla eñ eũ latẽt: im-
mo oĩm eſt cõtẽplator: oẽs aũt iſte deriuatões dicũt
opus: ergo deꝰ eſt nomẽ ꝺpationis ⁊ nomẽ nature.
Itẽ Dyoñ. in lib. de di. no. ca. xij. Diuinitas dici 2º
tur q̃ oĩa videt ꝓuidẽtia ⁊ bonitate ꝑfecta oĩa circũ-
ſpiciẽs ⁊ cõtinẽs ⁊ ſeipſa implẽs: ⁊ excedẽs oĩa ꝓui-
dentia ipſa vtẽtia: prouidere aũt ⁊ implere ⁊ cõtine-
re ꝺpatiões ſunt: ergo deꝰ eſt nomẽ ꝺpatiõis. Itẽ 3º
Maximꝰ h̃ nomẽ theos deriuat̃ a greco verbo theo
ro. i. video / ſiue cõtẽplor / ſiue ꝯſidero: vl' a ṽbo theo
id eſt circuio: q2 in oĩa circũſpicit / ⁊ oĩa ꝓuidentia cir
cuit: circũſpicere autẽ ⁊ circuire ſunt ꝺpatiões: ergo
eſt nomẽ ꝺpatiõis. Idẽ per rõnẽ ꝓbat̃: nõ eñ ha- 4º
bet nomẽ niſi datũ a nobis noĩantibꝫ: nos aũt nõ co
gnoſcimꝰ ip̃m niſi ꝑ opera: ergo videtur ꝙ nõ niſi ab
ꝺpibus noĩamꝰ eũ: cũ igit̃ vocemꝰ ip̃m deũ: videtur
ꝙ deꝰ ſit nomẽ ꝺpatõis ⁊ nõ nature. Vlteriꝰ que Queſtiũcu
rit̃ iuxta hoc vtrũ diuinitas cõmunicabil' ſit creatu la p̃ma / an
re: videt̃ ꝙ ſic: q2 ſuꝑ illud. 1. ad Cor. 8. Nã ſi ſunt q̃ dinitas ſit
dicunt̃ dij: glo. dicit participatiõe diuinitatis: ergo cõicabilis
videt̃ ꝙ diuinitas ſit attributũ in deo qđ eſt partici Qđ ſic p̃o.
pabile a creatura ⁊ cõmunicabile. Itẽ cãtatur de 3º
x̃po largitꝰ ẽ nobis ſuã deitatẽ: g̃ cõicabile eſt nomẽ
deitatis. Itẽ ĩ pſ. 81. Ego dixi dij eſtis. Et in exo 3º ⁊ 4º
do. 7. ad moyſen: Cõſtitui te deũ pharaõis. Item 5º
dijs nõ detrahes: ergo videt̃ ꝙ nomẽ hoc ſit cõicabi
le. Itẽ ſiue dicat ꝓuidẽtiã: vt dicit Dañ. ſiue cir- 6º
cuitionẽ ⁊ cõtinẽtiã / ſiue etiã ignẽ charitatis cõſumẽ
tẽ pctm̃ / oĩa illa cõicabilia ſunt creature: q2 creatu-
re ꝓuident / curãt / ⁊ intendũt: g̃ videt̃ eſſe cõicabilis
deitas. Itẽ actꝰ quos ponit Dyoñ. ꝓuidere circui 7º
re / implere / cõtinere / oĩa cõicabilia ſunt: ergo videt̃
ꝙ deitas etiã cõmunicabilis ſit. Sʒ cõtra errant Qđ nõ p̃o.
q̃ ponũt plures deos: ergo videtur ꝙ deitas ſit for-
ma incõicabilis creaturiſ: ergo videt̃ ꝙ nõ pñt eẽ dij
q̃ creati ſunt. Itẽ Anſel. Deꝰ eſt maiꝰ q̃ꝫ excogita- 2º
ri poſſit: ſed maius q̃ꝫ cogitari poſſit nõ poteſt eẽ cõ-
municabile pluribus: ergo nõ poteſt cõmunicari: ⁊
ſic diuinitas erit attributũ incõmunicabile. Vl- Queſtiũcu
terius queritur penes quid accipiat̃ numerꝰ diui- la ſecũda.
ſionũ Dañ. ⁊ actuũ Dyoniſij. Adhuc etiã querit̃ Queſtiũcu
glo. eñ ſuꝑ primã ad Cor. 8. dicit ꝙ deus dĩ tripl'r. la tertia an
ſcʒ ſubſtatiue / adoptiue / ⁊ nuncupatiue: dubitat̃ eñ deus dicat̃
vtꝝ eq̃uoce dicat̃ de ill' ⁊ videt̃ ꝙ ſic: q2 eq̃uoca ſunt equiuoce.
q̃ꝝ ſolũ nomẽ cõe eſt: ⁊ rõ ſubeẽ diuerſa: ſʒ h̃ ſolũ no- Qđ ſic p̃o.
mẽ cõe ẽ ⁊ rõ ſube diuerſa: g̃ eq̃uoce dĩ de ill'. Idẽ 2º
videt̃ accipi ex textu: ibidẽ vbi dic̃ ſi ſunt q̃ dicãt̃ dij
nõ dicit q̃ ſunt. Idẽ ex mõ loq̃ndi gloſe q̃ dicit ꝙ dĩ 3º
tripliciť: q2 videt̃ diſtinguere ſignificatũ vocis ⁊ nõ
ſuppoſitoꝝ: talis aũt diſtictio cõpetit eq̃uoco: g̃ ip̃m
eq̃uoce dĩ de ill'. Sʒ ꝯ ſi ſunt q̃ dicant̃ dij glo. par Qđ nõ p̃o.
ticipatiõe dinitatis: quecũqꝫ eñ vnũ hñt nomẽ ꝑti-
cipatiõe eiuſdẽ nature cõis ſũt vniuoca: g̃ deꝰ ẽ vni-
uocũ ad deũ ſubſtãtiue ⁊ adoptiue ⁊ nũcupatiue di-
ctũ. Itẽ eq̃uocũ nõ ponit reſpectũ diuerſoꝝ ad vnã 2º
naturã ꝑ intẽtiõeʒ noĩs: q̃ ei noĩauit canẽ ſydꝰ cele-
ſte nõ reſpexit ad aliquã ꝓꝑetatẽ nature canis: ⁊ ſil'r
q̃ noĩauit piſcẽ canẽ g̃ ĩtẽtio iſtituẽtiſ eq̃uocũ ñ r̃ſpexit
idẽ illđ cũ iſtituit ſcđʒ ad qđ r̃ſpexit cũ iſtituit vt nom̃

eēt prioris: ꝛ iō Boe. vocat talia equoca a caſu ꝛ for-
tuna: ſ; imponēs nomē ydolo habet reſpectū ad vnū
qđ eſt ꝓuidere ꝛ cōtinere a q̄ rōne etiā de⁹ ſubſtāti-
ue dī de⁹: ergo videt̃ ꝙ de⁹ nō equoce de⁹ dicatur.
Solō Solō dicēdū ꝙ duo ſunt attēdēda in noīe. ſ. for-
ma ſiue rō a qua imponit̃: ꝛ illud cui imponit̃ ꝛ hec
vocant̃ a quibuſdā ſignificatū ꝛ ſuppoſitū: a grāma
ticis aūt vocant̃ q̄litas ꝛ ſuba: ꝛ ſi attendam⁹ id a q̄
imponit̃ hoc eſt attributū vel forma: vt ita liceat loq̄
Ad auctori- q2 in deo forma nō eſt tūc eſt nomē oꝑatiōis. Si au-
tates. tē attēdam⁹ ſuppoſitū. ſ. cui imponit̃ ꝛ qđ ſupponit
eſt nomē nature: ꝛ ſic p3 ſolō ad q̄ttuor auctoritates
ſanctoꝝ: q2 Amb. loquit̃ q̄ ad h̄ cui imponit̃: alij aūt
Dubiū. tres quo ad illud a quo imponit̃. Si aūt q̄rit̃ cum
iſtud nomē imponat̃ ab oꝑatiōe: ſicut ꝛ alia q̄dā q̄re
iſtud poti⁹ dī nomē nature q̄3 alia: alia etiā imponū
Rn̄ſio tur nature dei: ſicut ꝛ iſtud. Dicēdū ꝙ iſtud nomē
de⁹ imponit̃ ab oꝑib3 q̄ ꝑ ſe nō cōueniūt niſi deo: ſicͣ
ſunt oꝑa vl'is ꝓuidētie ꝛ cōtinētie ꝛ impletiōis rerū
ꝛ q2 iſta ſcḋm ſe nō cōueniūt niſi deo: iō ꝑ iſtud potius
Ad rōnē noīat̃ natura diuina q̄3 ꝑ alia. Ad aliud dicēdū ꝙ
licet noīem⁹ ipm ab oꝑatiōib3 nō tn̄ ſunt eiuſdē rō-
nis oꝑatōes: q2 quedā ꝑ ſe nō cōueniūt niſi ſibi: que
dā aūt ꝑ ſe ꝛ naturalit̃ etiā cōueniūt creature: licet ꝑ
poſteri⁹ q2 ab ipſo ꝛ ad ipm ſunt: ſicut vita/ſapiētia.
Ad q̄ſtiūcu Ad id qđ vlteri⁹ querit̃ vtꝝ diuinitas ſit attribu-
lam primā. butū cōicabile. Dicēdū ꝙ ſi accipiat̃ ꝓuidētia ꝛ cō
tinētia ꝛ circuitio r̄ſpectu vniuerſi: ī illa rōe n̄ erit cōi
cabile: licet em̄ p̄exiſtētes alijs vl' in ḡdu dignitatis
vel potētia miraculoꝝ vl' merito vite habeāt aliquā
ꝓuidentiā ꝛ cōtinētiā reſpectu alioꝝ: tn̄ deficiunt in
duob3 admin⁹. ſ. in vniuerſitate: ꝛ in hoc ꝙ non pe-
netrāt ꝛ implent interiora rei: ſed ſunt quaſi extrin-
ſeca: ꝛ iō quo ad hoc eſt incōicabile: ſed quo ad act⁹
in genere eſt cōicabile: ꝛ tūc dī participatiue: ſicut di
Ad q̄ſtiūcu cit glo. p̄tacta. Ad id qđ vlteri⁹ querit̃ a quo tra-
lā ſecūdā. hatur numer⁹ deriuationū ſcḋm Dam̄ dicendū ꝙ ſcḋm
ordinē ad creaturas tria ſunt in deo. ſ. ſapiētia/po-
tētia/bonitas/ſiue bona volūtas: ꝛ licet potētia ſit
prima ſcḋm rōnem intelligēdi ſi iſta tria accipiantur
abſolute ſine ordine ad creaturas actu exiſtētes: ta-
mē ſcḋm ꝙ ad gubernationē rei facte referunt̃ pri⁹ eſt
act⁹ ſapiētie vidētis: ꝛ ſecūdo eſt act⁹ potētie circuen
tis ꝛ cōtinētis in eſſe: ꝛ tertio eſt act⁹ bonitatis ordi-
nātis ī ꝑfectionē: ex h̄ ꝙ diligit oīa q̄ ſūt ꝛ nihil odit
eoꝝ que fecit ꝛ hos eoſdē act⁹ ponit Dyoñ. p̄ter hoc
ꝙ addit impletionē q̄ ponit ꝑfectionē rei ex hoc ꝙ de
us in ipſa eſt eſſentialit̃ p̄ſentialit̃ ꝛ potētialit̃ ordi-
nat ipm ad ꝑfectū ꝛ tenet in eſſe: q2 oīa in nihilū deci
Ad q̄ſtiūcu derēt niſi ea man⁹ dei oīpotētis cōtineret. Ad id
lā tertiā qđ vlteri⁹ querit̃ de diffinitiōe noīs dicēdū ꝙ in ve
ritate dī ſic equoce: licet nō ſit equocū a caſu ꝛ fortu-
na: ſed poti⁹ ꝑ pri⁹ ꝛ poſteri⁹ ſe habēdo ad aliqđ vnū
qđ ſubaliter ꝛ naturaliter eſt in deo vero: in ſanctis
aūt participatiōe q̄dā q̄ eſt ſcḋm partē ꝛ imꝑfecta. In
dijs aūt nūcupatiue ꝑ reſpectū opinionis tm̄: ꝛ h̄ ha-
bet mīmū deitatis: q2 eſſe in opinione eſt eſſe ſcḋm q̄d
ꝛ nō ſimpl'r: ꝛ per hoc patet ſolō ad totū.

Arti. XII. I

Quis dixit moyſi ego ſum qui ſum an natura vel perſona diuina.

Einde querit̃ de h̄ qđ dicit [Ego ſum q̄ ſum
D ꝛ q̄ eſt miſit me ꝛc̄. ē. c. Et querūt̃ tria. ſ. q̄s
ſit q̄ hoc dixit moyſi vtꝝ natura vel ꝑſona. Secūdū
eſt vtrū hoc ſit nomē ꝓpriū in deo: ꝛ q̄d noīat in ipſo.
Tertiū eſt de ordine iſti⁹ noīs ad alia noia. Ad p̄- Ex ꝑſona p̄
mū ꝓcedit̃ ſic eēntie ſcḋm intellectū eſſentie nō eſt loq̄: mo.
ſed ꝑſone: ſ; hic eſt locutio q̄dā: ergo nō ꝯuenit eēntie
ſ; ꝑſone. P̄ ſcti exponūt h̄ de filio: q2 ꝑ deſcēſum ſi 20
gnificat̃ incarnatio: ꝑ ignē rubi ſcḋat̃ acceptio tribu
latiōis nat̃e: in q̄ tn̄ virorē diuiſitatis nō amiſit. Vn̄
dicit: Vidēs vidi. ꝛc̄. ꝑ liberatōe3 ab egypto ſcḋat̃ li
beratio a pctō ꝛ diabolo q̄ ꝑ pharaonē ſignificat̃: ḡ
videt̃ ꝙ h̄ cōueniat ꝑſone. Itē h̄ etiā q̄dā volūt ac- 30
cipe ex h̄ ꝓnoīe ego qđ demōſtratiuū eſt determiatā
ꝑſonā ſcḋans q̄ etiā nomē eſt articulū ſubiūctiuū in ſe
hn̄s rōne cui⁹ articulatiōis ſignificare h3 ꝑſonā ſua
ꝓprietate determinatā: ꝛ ſic videt̃ iſtud dixiſſe ꝑſona
filij. S; ꝯ̄ indiuiſa ſunt oꝑa trinitatis: ḡ dictū vni Qđ tres ꝑ-
us eſt dictū alteri⁹. Hoc etiā q̄dā volūt trahere ex ſone primo
modis ſcḋandi termīoꝝ q̄ ibi ponūt̃: q2 ego eſt demō 20
ſtratiuū prime ꝑſone: ꝛ ſic h3 ſcḋare p̄rem q̄ in trinita
te nō eſt de alia ꝑſona: ſ; principiū toti⁹ diuinitat̄: ꝛ
principiū nō eſt de principio: q̄ aūt nomē eſt cum ar-
ticulo ſubiūctiuo q̄ ſecūdā noticiā demōſtrat: ꝛ hab3
ſtare ꝓ filio q̄ eſt q̄ſi ſecūd⁹: q2 eſt a p̄re. Sum aūt ſi-
gnificat ſuba3 vt actū q̄ egredit̃ ab vtroq3 ꝛ h3 ſcḋare
ſpm̄ſctm̄ q̄ eſt ab vtroq3: ꝛ iō repetit̃ etiā cū vtroq3 cū
dī ego ſū q̄ ſum: ꝛ ſic erit v̄bū triū ꝑſonaꝝ. Sed cō- Qđ eēntia
tra Dam̄. dicit ꝙ ſcḋat pelag⁹ ſube infinitū ꝛ nō q̄ ē: primo
ḡ videt̃ ꝙ ſit dictū eſſentie. Idē dicit Hiero. q2 ad 20
cōparationē ei⁹ q̄ eſt q̄ incōmutabilis eſt cetera non
ſunt q̄ mutabilia ſunt. P̄ intelligam⁹ ꝑ impoſſibi- 30
le ꝑſonas nō eſſe in iſta rone q̄ diſtinguūt̃. i. ꝙ nō ſit
p̄r in rōne p̄ris/nec fili⁹ in rōe filij/nec ſpūſctūs ī rōe
ſpūſſcti: adhuc de⁹ erit in ſe indiuiſus ꝛ ab alijs diui
ſus ſubſiſtēs ypoſtaſis rōnalis nature: ḡ p̄t loq̄: ḡ lo
qui nō eſt ꝓpriū ꝑſone in rōne p̄ris vl' filij vel ſpūſcti
ſ; in rōne dei: ꝛ h̄ eſt qđ cōuenit nature: ḡ id dictū eſt
ſube. Rn̄ſio ad h̄ dōm ꝙ ſicut ꝓbat vltia obiectio Solō
hoc nomē q̄ eſt ſine dubio triū ꝑſonaꝝ/in hoc ꝙ ſunt
vni⁹ ſube: q2 hoc eſt datū a ſimplicitate ꝛ ꝓprietate Ad primū
diuīe nature in eſſendo. Ad h̄ aūt qđ obijcit̃ ꝙ lo- in pricipio.
qui eſt ꝑſone dōm ꝙ veꝝ eſt: ſ; nō ꝑſone ſic diſtincte
immo ſi nō eēnt tres ꝑſone in rōib3 q̄b3 diſtincte ſūt
in fide: adhuc de⁹ eſſet q̄dā ꝑſona ſeipſa ab alijs eſſen
tijs ꝛ naturis reꝝ diſtincta: ꝛ illi hoc mō ꝑſubiecta
creaturā loq̄ cōueniret: ſicut dicit Hiero. ꝙ illō v̄bū
ꝑ angelū moyſi dixit: q2 tn̄ fili⁹ verbū ꝛ os p̄ris eſt
qđ locutū eſt cū in mūdo: ideo per appropriatōe3 at- Ad alia
tribuit̃ filio. Ad alia duo dicendū ꝙ talis demon duo
ſtratio ꝛ articulatio nō cogit ꝙ ſtet ꝓ perſona tali ꝓ-
prietate perſonali diſtincta ſicut fides diſtinguit: ſed
poti⁹ ꝓ ꝑſona que ꝑ ſe vna eſt ſubſiſtēs ypoſtaſis rō-
nalis nature: ſicut eſt hic de⁹: vt ita liceat loq̄.

An qui eſt ſit nomē deo propriū. Arti. XII. I

Ecūdo querit̃ de hoc vtꝝ ſit deo ꝓpriū ꝛ quid
S noīat in ipſo. Videt̃ aūt ꝙ nō ꝓpriū: q2 creat̄
oīb3 cōuenit eē: ꝛ primo cōuenit eis: ergo vi-
det̃ ꝙ nō ſoli deo ſit ꝓpriū. P̄ q̄d noīat in ipō: ꝛ di Queſtiūcu
cit Dam̄. ꝙ noīat pelagūs ſube infinitū: ꝛ non q̄ eſt. la pria q̄d
Sed cōtra infinitū inquantū hmōi nō pōt noīa- noīat.
ri: per qđ eſt vel eſt ergo videt̃ ꝙ nō poſſit noīari hoc Qđ nō ſub
nomine qui eſt: vel ens. P̄ per illud noīam⁹ deū ſtātiā p̄mo.
ꝑ qđ intelligim⁹ eū: ſ; per oꝑa ſua intelligimus eū: 20
ergo per oꝑa noīam⁹: ḡ videt̃ ꝙ nō noīem⁹ ipm ali
quo noīe ꝙ ſit ſube deſignatiuū: ergo nō ꝑ hoc nomē

Queſtiūcu la ſecūda. qui eſt. ℟ quid eſt qđ dicit Dam̄. ꝙ nō ſignificat
q̄d eſt: videt̄ em̄ hoc eſſe falſum: ſignificat em̄ eēntiā:
Solo. ⁊ hoc eſt deꝰ ergo ſignificat q̄d eſt deꝰ. Sol'o ad h̄
dōm ꝙ eē eēntie puro ⁊ ſimplici intellectu entis deo
ꝓpriū eſt: oē em̄ aliud ens eſt aliq̄d plꝰ q̄ȝ ſimplex eſ-
ſentia qđ ꝓbat̄ ſic. ſumat̄ ip̄m ens creatū ī abſoluto
entis ītellectu de quo dicit ph̄s prima reꝝ creataꝝ
eſt eſſe ⁊ nō eſt añ ip̄m creatū aliud: iſtud ens veꝝ eſt
qđ nō habet aliq̄d in ſe p̄ter ens: tñ q̄ꝛ creatū eſt d̄ ne
ceſſitate ponit habitudinē ad creātē: ⁊ hec habitudo
aliq̄d eſt in ipſo: licet ſit reſpectu alteriꝰ: vnde hec ha
bitudo cū ente creato facit ↄcreationē ⁊ ↄpoſitiōeȝ
⁊ ſic nō eſt ei ꝓpriū ſimpl'r eſſe. Si autē obijcit̄ ꝙ hoc
etiā eſt in ente primo qđ reſpectū ponit ad entia crea
ta dicendū ꝙ reſpectꝰ ille ſm rē nihil addit ei: ſed in
ente creato alit̄ eſt: q̄ꝛ reſpectꝰ ſuꝰ addit̄ ſup eſſe ſuū.
Relatō creature aliq̄d addit: non aūt relatio creatoris. ℟. in ente creato ſumit̄ adhuc ↄponibilitas cum
alio ⁊ determinabilitas ꝑ formas ⁊ differētias gña-
liſſimoꝝ ⁊ partiū entis q̄ aliaꝝ ↄponibilitas nihil
eſt in ipſo ente: qđ nō eſt in primo ente: ⁊ ſic p̄ȝ qua-
liter ens noīat eſſentiā diuinā vel deū ſm eſſentiam
Ad queſtiūculā primā appriмū. diuinā ⁊ nō ꝓprie creatā. Ad aliud dōm ꝙ infini-
tū ſm ꝙ infinitū nō noīat̄: q̄ꝛ ſm hoc eſt extra noīan
tē ⁊ intelligentē: ſed id qđ eſt infinitū ſm ꝙ attingit̄
ꝑ intellectū pōt noīari: ⁊ ipſo noīe ſignificari: ſic ſup̄
Ad ſecūdū oſtēſum eſt. Ad aliud dicendū qđ veꝝ eſt ꝙ noſtra
cognitio incipit a creaturis: ſed nō terminat̄ in crea
turis / ſed in deo: venimꝰ em̄ per effectū potētie in po
tentiā ⁊ per potentiā in eſſentiā: ⁊ ideo eſſentiā noīa-
re poſſumꝰ nō per aliquā creaturā: ſed ab eo in quo:
vt in fine ſtet cognitio noſtra: alit̄ em̄ nūq̄ȝ poſſemꝰ
aliquid ſignificare de deo niſi in rōne cauſe ad crea-
Ad q̄ſtiūculam ſecūdā turas. Ad id qđ dicit Dam̄. ꝙ nō ſignificat q̄d eſt
Dicendū ꝙ hoc intelligit̄ duobꝫ modis: q̄d em̄ eē eſt
aliq̄d eſſe: ⁊ aliq̄d eſſe eſt ens nō ſimpl'r: ſed determi-
natū aliqua ſpē / vel gñe / vel dĩa eſſe: ſicut eſſe vnam
ſubam eſt aliq̄d eſſe / ⁊ eſſe aīal eſt aliq̄d eſſe / ⁊ eſſe bo-
nū: ⁊ hoc eſt qđ dicit Boe. in primo de ebdoma. Oē
qđ eſt ꝑticipat eo ꝙ eſt eſſe ſi ſit: alio ỽo participat vt
aliq̄d ſit: ⁊ iō dicit ꝙ ſit pelagus ſube infinitum. Si
aūt obijcit̄ ꝙ eſt oppoſitio ī ỽbo. Dam̄. q̄ꝛ ſuba ſm h̄
nō noīat eſſe: ſȝ potiꝰ aliq̄d eſſe: dōm ꝙ ipſe nō facit
vim in noīe ſube ſm rōnē noīs: ſed tm̄ accipit ſm rē
ſm ꝙ ↄuertit̄ cū eēntia ſimplici Alit̄ dixerūt quidā
ſcȝ ꝙ q̄d eſt ꝓpria diffinitio rei quaȝ nec explicite nec
implicite tāgit aliqđ nomē diuinū. Sed h̄ nihil eſt:
q̄ꝛ deꝰ nō diffinibil' eſt: licet poſſit in ipſo dici q̄d eſt ſi
cut ſuba / ſapiētia / bonitas / ⁊ cetera hmōi. Tñ atten
dēdū eſt ꝙ nullū hoꝝ noīm que etiā dicūt q̄d eſt facit
nobis determiatā notionē ſue ſignificatiōis in deo.
ita ꝙ nihil ſit extra intellectū de re eiuſdē ſignificati
q̄ꝛ deꝰ ſm qđlibet attributū infinitꝰ eſt: ⁊ iō ꝓfundi
tas eiꝰ / ⁊ altitudo nobilitatis eiuſdē ſignificata non
includit̄ tota intellectu: q̄ꝛ al'r ↄp̄hēderet̄ deꝰ ⁊ fini
ret̄ nr̄o intellectu ſm h̄ attributū qđ falſū eſt: q̄ꝛ neq̄ȝ
ſimpl'r neq̄ȝ ſm aliqđ attributū finibil' ē a nr̄o vel ab
aliq̄ intellectu creato / nec tñ dico ꝙ ſuba vel ſapiētia
vel bonitas ſignificāt q̄d eſt deꝰ: eſſe aūt vel q̄ eſt ſi-
gnificat eſſe vel ens / vel eēntiā infinitā / ſiue pelagus
ſuba infinitū nolo dicere ꝙ ſuba aliq̄d addendo enti
trahat ip̄m in ꝑtē: ſȝ q̄ꝛ talis determiatio fit ſm rōȝ
intelligēdi ꝑ nomē h̄ in re nō eſt additio: ſȝ eq̄lis ſim-
plicitas: nec iō rō illa intelligēdi falſa eſt: q̄ꝛ ſm mo-
dū intelligēdi falſa eſt: q̄ꝛ ſuū modū intelligēdi queȝ
accipit ex noīe nō ponit ī re ipſa: ſȝ de h̄ infra erit qđ.

An qui eſt ſit primū inter noīa diuina. Art. XIIII

Tertio querit̄ de ordīe iſtiꝰ noīs ad alia noīa.
Et videt̄ ꝙ ip̄m ſit priꝰ oībus alijs noībꝫ: q̄a Ꝙ ſic prio
ita dicit Dyoñ. ī lib. de di. no. ca. x. Ip̄m ſm
ſe eſſe ſeniꝰ eſt eo qđ eſt ꝑ ſe vitā eſſe ⁊ eo ꝙ eſt ꝑ ſe ſapi
entiā eſſe ⁊ alia q̄cūq̄ȝ exiſtentia ꝑticipātia añ oīa illa
eſſe participāt: g̃ videt̄ ꝙ q̄ eſt ſit primū int̄ noīa dei.
Itē Boe. in lib. de ebdoma. dicit ſic ip̄m eē ꝙ nll'o 2o
mō aliquo participat: ergo videt̄ ꝙ ip̄m ſit ſimpliciꝰ
oībus aliq̄ participātibꝫ: ſed ſuba / bonū / ⁊ vita / ⁊ ſa
pientia ꝑticipāt aliquo: g̃ ip̄m eſſe eſt priꝰ eis. Itē 3o
ph̄s in lib. de cauſis Pria reꝝ creataꝝ eſt eſſe ⁊c̄. g̃
ens ſm intellectū eſt primū. Itē cōmētū ibidē di- 4o
cit ꝙ ens fit ꝑ creationē q̄ꝛ ſm intellectū nō eſt aliq̄d
añ ip̄m in quo fiat bonū ⁊ alia fiūt ꝑ informationē:
q̄ꝛ ſm intellectū ens eſt ante ipſa ⁊ fuit in ente: ſicut
informātia ip̄m: ergo qui eſt / eſt primū. Sed con- Ꝙ nō prio
tra Dam̄. dicit dyoniſiū dicere ꝙ primū nomē ē bo-
nū. Itē in ordine noīm dyoñ. priꝰ exequit̄ de bo- 2o
no q̄ȝ de ente in quo facit mētionē de vero ⁊ pulchro
ergo videt̄ ꝙ bonū ſit añ. Iteȝ quicq̄d ſe habet ad 3o
ens ⁊ ad nō ens ſm cām prius eſt eo qđ ſe hȝ ad ens
tm̄. bonū ſe hȝ ad ens ⁊ ad nō ens: in cauſa pria: ens
autē ad ens tm̄: ergo bonū eſt priꝰ ente. ꝓbatio medie
per dyoñ. ⁊ per cōmētū q̄ꝛ idē ē boo boas: ⁊ kalo ka
las: boo em̄ in greco eſt voco vocas: a quo tractū eſt
bonū ī latino: kalo aūt idē eſt qđ clamo a quo tractū
eſt kalos in greco qđ ſcat bonū in latino / eo ꝙ deꝰ
ſua bonitate vocat ea que nō ſunt tanq̄ȝ ea que ſunt
Sol'o iſta noīa pñt tripl'r cōſiderari. ſ. ſm ſuas in Solo
tētiōes ſimplices: ⁊ ſic ens eſt ſeniꝰ ⁊ priꝰ oīḃꝫ: q̄ꝛ
ordine cauſe primarie ſm ph̄m in lib. de cauſis ⁊ or
dine ſbiecti hȝ ſe ad oīa alia. ſ. verū / bonū / vitā / ⁊ ſa-
pientiā ⁊c̄. ⁊ ſic loquit̄ Dyoñ. in lib. de di. no. in au-
ctoritate inducta: ⁊ ph̄s in lib. de cauſis. Et ſic ratio
ꝓcedit que adducta eſt. Adhuc pñt iſta ↄſiderari etiā
ſm ſuppoſita ī q̄bꝫ ſunt: ⁊ q̄ nō derelinquūt niſi ſm
intellectū quēdā: vt vult Boe. in lib. de ebdoma. et
ſic ↄuertunt̄ inter ſe veꝝ / bonū ens ⁊ vnū: ſed nō vi
ta / ⁊ ſapiētia cū iſtis: vñ ſm iſtū modū q̄ttuor erunt
eq̄ prima: ſȝ nō añcedūt alia. Tertio mō iſta pñt cōſi
derari in cā p̄ma ſm ꝙ cā eſt. i. ſm ꝙ ꝓducit cauſata
⁊ ſic ens ī creatura ꝓducit̄ a bono ī creatore: ⁊ h̄ mō
ens creatū eſt poſteriꝰ bono increato: ⁊ hoc eſt qđ di
cit dyoñ. ꝙ bonū eſt diffuſiuū eē ſui: ⁊ iſta ſol'o ē ſm
intellectū dyoñ. vt p̄ȝ ex inductis auctoritatibꝫ ſup̄
⁊ ꝑ h̄ p̄ȝ ſol'o ad oīa q̄ſita. Et nota ꝙ ꝓpt̄ ſimplicē in
tellectū entis increati: vt dictū eſt: dicit Rabi moy-
ſes in lib. de duce neutroꝝ ꝙ q̄ eſt eſt nomē ineffabi-
le dei: ⁊ p̄cipuū int̄ oīa noīa: q̄ꝛ h̄ noīat qđ ipſe ỽiſſi-
me eſt ⁊ ſimpl'r ſine additiōe aliqua.

An dñs ſit nomē poteſtatis. Arti. XV.

Deinde querit̄ de hoc qđ dicit ꝙ dñs ē nomē R
ptātis]. s̄. b. Et q̄rit̄ quā ptātē ſignificet. Vi Primo.
detur ſm Dyoñ. pl'a dicere de di. no. ca. xij.
Dñatio eſt nomē peioꝝ. i. ſubiectoꝝ exceſſus tm̄: ſed
omnis ⁊ pulchroꝝ ⁊ bonorū perfecta ⁊ oīmoda poſ
ſeſſio ⁊ ỽa ⁊ nō cadere valēs fortitudo: g̃ videt̄ ꝙ do
minꝰ dicat ſupꝑpoſitionē peioꝝ. i. ſbiectoꝝ exceſſus
⁊ abūdātiā poſſeſſiōis pulchroꝝ ⁊ bonoꝝ ⁊ fortitu-
dinē: ⁊ hic nō fit mētio de poteſtate in eo ꝙ poteſtas
eſt niſi forte ſm ꝙ fortitudo ptās quedā eſt. Item 2o

Amb. dicit ꝙ dñs dicit̃ a poteſtate regẽdi ⁊ cõtinen
3º di ſubiectã ſibi creaturã. Aug⁹ aũt dicit ꝙ dñs dr̃
qui habet ſeruũ: ⁊ ſm hãc vltimã expoſitionẽ nõ vi
Solõ detur dñs eſſe ab eterno. Solõ dõm ꝙ ĩ itellectu
ad primũ ⁊ ſecũdũ. ei⁹ qd̃ eſt dñs qddã eſt principale ⁊ qddã eſt ſm rõz
intelligẽdi tm̃ cõſeqns ad id: ⁊ qddã ſicut añcedens
ſuppoſitio em̃ ſup peiora .i. inferiora creata dr̃ ab in
tellectu noĩs pncipal'r: ſed cõtinẽtia ⁊ regimẽ eoꝝ q
bus ſupponit̃ dr̃ ꝑ cõſequẽs: ſed ea q̃ ſunt cauſa ſup
poſitiõis ſm rõnẽ intelligẽdi dicunt̃ in noĩe ſicut añ
cedẽs: cã aũt ſuppoſitõis ẽ oĩmoda poſſeſſio pl'chro
rũ ⁊ bonoꝝ incõꝑabilit̃ plus q̃ʒ ſit in oĩbꝫ creatis q
bus ſupponit̃. de intellectu etiã illi⁹ añcedẽtiſ eſt fir
mitas quã vocat Dyoñ. fortitudinẽ: vñ alia trãſla
tio habet firmitatẽ: vt. ſ. talis poſſeſſio ſit ꝑ ſe ex na
tura: qꝛ tũc nõ valebit cadere pulchꝛ ⁊ bonũ in ipſo
⁊ hec q̃ttuor tãgit Dyoñ. in ſua diffinitiõe. Aliĳ autẽ
id qd̃ claudit̃ in noĩe tãgũt ſm partẽ: ⁊ ꝑ hoc ptʒ ſolõ
Ad tertiũ ad totũ p̃ter vltimũ. Et dr̃ cõiter ad aliud ꝙ dñiũ
p̃t dicere habitũ dñandi vel actũ. Si habitũ tũc ab
eterno eſt dñs. Si actũ tũc ex tꝑe eſt dñs.

Art. XVI. An de⁹ ſit noĩabilis a nobis.

L Einde querit̃ de hoc qd̃ dicit [Dñs oĩpotẽs
D nomẽ illi]. ſ. d. Ex hoc em̃ accipit̃ ꝙ noĩat̃
ergo noĩabilis eſt a nobis qd̃ eſſe videt̃ con
Qd̃ nõ ꝓ. tra Dyoñ. in lib. de di. no. ca. j. vbi dicit ſic ꝙ eſt ṽ
bis nõ dicibile ⁊ irrõnabilitas ⁊ nõ intelligibilitas
2º Et alia trãſlatio habet ĩnoĩabilitas. Jtẽ ĩ eodẽ ꝙ
eſt inſcrutabile ſiml' ⁊ nõ inueſtigabile: ſicut nõ exi
ſtente veſtigio nulla eoꝝ que ad occultã ipſi⁹ infini
tatẽ trãſierũt: ergo ſi ſic incognoſcibilis eſt: videt̃ ꝙ
3º ſit ĩnoĩabilis: qꝛ nõ fit nomĩatio niſi cogniti. Jtẽ
in eodẽ neqꝫ ipſi⁹ eſt opinio / neqꝫ nomẽ / neqꝫ ſermo.
4º Jtẽ in. vĳ. dicit ineffabile ⁊ ĩnoĩabile: ⁊ infra nõ
intelligit̃ / neqꝫ dicit̃ / neqꝫ nominat̃. Et in vltimo
5º miſtice theologie: neqꝫ rõ ipſi⁹ eſt / neqꝫ nomẽ / neqꝫ
cognitio: ergo videt̃ ꝙ ſit innoĩabilis. Jtẽ phs in
6º lib. de cauſis. Cauſa prima ſuꝑior eſt narratiõe ⁊ nõ
deficiũt lingue a narratiõe eius niſi ꝓpter nobilita
tẽ eſſe ipſi⁹: qm̃ ipſa eſt ſuꝑ oẽm cauſam ⁊ nõ narrat̃
niſi ꝑ cauſas ſecũdas que illuminant̃ a lumine cau
Qd̃ ſic ꝓ. ſe prime. Sed cõtra Dyoñ. de di. no. ca. vĳ. Inui
ſibile dicũt eloquia clariſſimũ lumẽ ⁊ multũ lauda
dabilẽ ⁊ multũ nomĩabilẽ ineffabilẽ ⁊ innoĩabilem
2º Jtẽ in eodẽ capl'o prio: Theologi deitatẽ laudãt:
3º ſicut ⁊ innoĩabilẽ ⁊ ex omni noĩe. Jtẽ dicit ꝙ ẽ ipi
4º us ratio intellect⁹ ⁊ nomẽ. Jtẽ Exo. 3. Hoc nomẽ
Solõ mihi eſt ineternũ: ergo videt̃ ꝙ ſit noĩabil'. Solu
tio dicendũ ad hoc ſm Aug^m in primo de doctrina
chriſtiana. vbi dicit ſic: Deus cuʒ de illo nihil digne
dici poſſit admiſit hũane vocis obſequiũ ⁊ ṽbis ſu
is gaudere nos voluit. Unde dicendũ ꝙ de⁹ innoĩa
bil' eſt noĩe repñtãte ꝑfecte id qd̃ eſt id ĩpe ſine ſignã
te cõplete: ſed ꝓpter nominũ inopiã cõdeſcẽdit nobis
vt nominem⁹ ipm̃ dictiõe imꝑfecte ſignificãte dũmo
do illã imperfectionẽ in eũ nõ ponam⁹: ſed ſuꝑemi
nere eũ intelligam⁹: ⁊ ſic intelligunt̃ oĩa que addu
Ad oẽs auctoritates dyoñ. cta ſunt de Dyoñ. ad hoc ꝙ ſit nominabilis: ⁊ ꝙ ſit
innominabilis. Et ꝙ hoc veꝝ ſit patet per Dyoni
ſiũ ſic dicentẽ in lib. de diui. nomi. ca. vltĩo. Et neqꝫ
afferim⁹ ipm̃ bonitatis nomẽ ſicut cõcordãtes ipſi:
ſed deſiderio intelligẽdi aliq̃d ⁊ dicendi de ineffabili
natura illa noĩm digniſſimũ ipſi primũ ſãctificam⁹

⁊ ꝯcordabim⁹ quidẽ ⁊ ĩ hoc theologis: a reꝝ autẽ ve
ritate deficim⁹. Ad id autẽ qd̃ obĳcit̃ de ꝓpoſitõe Ad auctatẽ phi.
phi dicendũ ꝙ ipſe veꝝ dicit ⁊ hui⁹ ſm cõmentũ eſt
talis ratio: qꝛ primũ de ſe importat duo. ſ. qd̃ eſt ꝑ
fectũ in ſe ⁊ largiẽs perfectionẽ oĩbus aliĳs: diminu
tũ autẽ inq̃ntũ diminutũ de rõne ſua habet duo his
cõtraria. ſ. ꝙ qꝛ eſt in ſe deficiẽs a perfectiõe. Jõ nul
li largit̃ aliquã perfectionẽ: ⁊ ideo qꝛ omne nomẽ di
minute dicit id qd̃ eſt deus. Jdeo magis nõ ꝯuenit
q̃ʒ conueniat: qꝛ inquantũ diminutũ ponit cõtraria
duobꝫ q̃ oĩs qui ponit deũ dicit eẽ in deo: veriſſime
autẽ dicit̃ eſſe ſupra nomẽ ⁊ ſupra narrationẽ: qꝛ cũ
nõ finiat̃ intellectu ſignificat̃ excedere omne nomen
⁊ omnẽ rationẽ.

A quibus nomĩat̃ deus an ab omni eo qd̃ melius eſt eſſe q̃ʒ nõ eſſe. Arti. XVII M

Lteri⁹ querit̃ a quo nominat̃. Et dicit An
V ſel. ꝙ noĩatur ab oĩ eo qd̃ melius eſt eſſe q̃ʒ nõ
eſſe ſimplicit̃: ſicut omni ei qd̃ eſt meli⁹ eſt eſſe
ens q̃ʒ nõ eſſe: ergo deus nominat̃ ens. Jtẽ meli⁹ Qd̃ ſic.
eſt viuere omni ei qd̃ ẽ q̃ʒ nõ viuere: ergo noĩat̃ vita:
⁊ ſic de aliĳs: ſed nõ omni ei qd̃ eſt meli⁹ eſt eſſe aurũ
q̃ʒ nõ eſſe auꝝ: qꝛ angelo meli⁹ eſt nõ eſſe aurũ q̃ʒ eſſe
auꝝ: ⁊ iõ auꝝ deo nõ cõuenit: hac igit̃ regula vtitur
Anſel. ad noĩandũ deũ. Sed ꝯ meli⁹ eſt oĩ ei qd̃ ẽ Cõtra.
eẽ ſenſibile ſiue ſẽſitiuũ q̃ʒ nõ ſenſitiuũ: g̃ videt̃ ꝙ de
us ſit ſenſitiu⁹ qd̃ falſum eſt. Jtẽ dicũt aliĳ ꝙ noĩa An ab omni eo qd̃ nõ
tur de⁹ ex oĩbꝫ q̃ nõ ꝑtinẽt ad priuationẽ ⁊ materiã: ꝑtinet ad ꝓ
ſʒ mlt'a talia ſunt q̃ alicui meli⁹ eſt eẽ q̃ʒ nõ eẽ: ſicut me uationẽ vl'
li⁹ eſt me eẽ hoĩem q̃ʒ nõ eẽ ⁊c. g̃ videt̃ ꝙ non ſit veꝝ materiã
dictũ añcedẽs. Pꝫ dyoñ. facit theologiã de miſticis ꝓ 2º
noĩbꝫ ⁊ aliã de ſymbolicꝭ: g̃ videt̃ ꝙ noĩet̃ a ſymboli 3º
cis: g̃ a materialibꝫ qd̃ eſt ꝯ h̃ qd̃ dr̃ cõit̃ ꝙ a materia
libꝫ nõ noĩat̃. Jtẽ Dyoñ. dicit ꝙ etiã in ipſo oꝑtet
affirmare oĩm poſitões: g̃ videt̃ ꝙ oĩm noĩbꝫ noĩet̃. Solõ
Solõ dõm ꝙ dupl'r formant̃ noĩa diua. ſ. aut ab Nota h̃ differẽtiã iter
his q̃ ſm rẽ ꝑ pri⁹ ſunt in deo ⁊ ꝑ poſteri⁹ in creatu noĩa miſtica ⁊ ſymbolica.
ris ⁊ hec noĩa dicũt̃ miſtica a btõ Dyoñ. ſicut ens / vi
ta intellect⁹ / ſapiẽtia / bonitas / ⁊ hmõi: miſtyn enim
grece in latino idẽ eſt qd̃ ſecretũ: ⁊ h̃ iõ qꝛ nomẽ illud
ſm ꝓprietatẽ ſuã quã hʒ ab inſtitutiõe imꝑfecte ĩꝑte
ſcat id qd̃ ĩ deo eſt ꝑfectõ ⁊ ĩ toto: ⁊ ſcat qñqꝫ accñta
liter id qd̃ ſubal'r eſt in deo ⁊ ſuba diua: ⁊ iõ res diua
quã noĩat remanet nob occulta: qꝛ ſcimus ipam eẽ
ſuꝑ nomẽ ⁊ deficere linguã a narratõe ei⁹: ⁊ iõ expo
nit Dyoñ. ꝙ eſt vita ⁊ nõ vita: ſed ſup̃ vitã: eſt ei vita
in re ꝑ pri⁹: ⁊ nõ vita ſm id qd̃ nomẽ ponit ſup̃ vitã /
eo ꝙ ipe eſt vita ſua ⁊ infra nob: ⁊ iõ etiã dicit dyoñ.
ꝙ in deo affirmatiões ſunt incõpacte ⁊ negatões ve
re: qꝛ negatiõibꝫ dr̃ q̃d nõ eſt: ſicut incorruptibil' in
corꝑe⁹ ⁊ hmõi: ⁊ hec ſimpl'r ṽa ſunt: ſʒ affirmatio in
cõpacta eſt: qꝛ mod⁹ ſcãdi in noĩe repugnat rei diue
ſicut dictũ eſt p̃cipue ꝓpt̃ tria. ſ. qꝛ ſcat cõpoſite qd̃ in
finite ſimplicitatis eſt ⁊ ĩꝑfecte qd̃ ꝑfectiſſimũ eſt / et
accñal'r qñqꝫ qd̃ eſt ſuba. vñ Anſel. dicit ꝙ pr̃ ⁊ vita ⁊
hmõi: licet nob ſm rẽ deſcẽdãt a deo: ad nos tñ fami
liari⁹ ſonat nomẽ pr̃is / pr̃em carnalẽ hoĩem q̃ʒ deũ
A ſymbolicis aũt noĩbꝫ ſm trãſlationẽ proprietatis
corporalis ad ſpiritualẽ denominatur: ſicut lapis:
quia ſolidus ⁊ ſolide fundans quod ſuperedificat̃:
ſic ſpiritualiter ſolida veritas eius eſt fundamentũ
ſpũalis edificĳ ⁊ iſtis duobꝫ modis noĩat̃ ab oĩbus Ad primaʒ
Ad regulã autẽ Anſel. dõm ꝙ illa vera eſt de mi regulã.

ſtícis noíb⁹ q̄ id noīant qđ ſm rē ꝑ prius eſt in deo li
Ad obiectū cet nō noient ipm: ſicut eſt in ipſo. Ad id qđ cōtra
obijcit̄ dđm ꝙ ſenſus duob⁹ modis accipit̄. ſ. ꝓ potē
tia materiali cōiūcta organo: ⁊ ſic nō ꝯuenit deo nec
etiā angelis vel pōt accipi ꝓ virtute acceptiua vl' co
gnitiua ſenſibiliū: ⁊ hoc mō cōuenit deo ⁊ angelo ⁊
Ad aliā re- ſic eſt ꝯditio nobilitatis. Ad id qđ querit̄ de regu
gulam. la mgr̄oꝝ dđm ꝙ bona eſt: q̄ꝛ materialia dicunt̄ cor
poralia/ſiue ſint ipſa corpa/ ſiue forme ſubales vl' ac
cidētales q̄ corporib⁹ determinant̄ ⁊ in corpib⁹ ſunt
Priuatiua vō q̄ ꝑtinēt ad defectū: q̄ꝛ illa oīa ex pri-
uatiōe cauſant̄: ſicut pati/mutari/moueri/ ⁊ iniuſtū
eſſe/ ⁊ mētiri/ ⁊ peccare/ ⁊ hmōi: ꝑter hec aūt oīa ꝑti-
nēt ad nobilitatē que meli⁹ eſt eſſe oī ei qđ eſt q̄ꝫ non
eſſe. Et ex his patet ſolutio ad totū.

Aperte oſtendit ꝙ nec ſolitudo nec diuerſitas nec ſingularitas ibi eſt ſed ſimilitudo.

Hylarius quoqꝫ in li. iij. de tri. dicit his ver-
bis ſignificari ꝙ ī trinitate nec diuerſitas eſt
nec ſingularitas vel ſolitudo: ſed ſil'itudo ⁊
pluralitas ſiue diſtinctio: ait em̄ ſic q̄ dixit:
a Faciam⁹ hoīem ad imaginē ⁊ ſil'itudinē no-
ſtrā inuicē eſſe ſui ſil'es in eo ꝙ dicit imaginē
⁊ ſil'itudinē noſtrā oſtendit. Imago em̄ ſola
nō eſt ⁊ ſil'itudo ſibi nō eſt: neqꝫ diuerſitateꝫ
duob⁹ admiſceri alteri⁹ ad alterū ſil'itudo ꝑ
mittit. Itē idē in. iiij. li. abſoluti⁹ voluit itel
ligi ſignificationē hāc nō ad ſe eſſe referēdā
tm̄: dicēdo: faciam⁹ hoīem ad imaginē ⁊ ſili-
tudinē noſtrā: ꝓfeſſio em̄ cōſortij ſuſtilit in-
telligentiā ſingularitatis: q̄ꝛ cōſortiū aliqđ
nec pōt eſſe ſibijpſi ſolitario: neqꝫ rurſum ſo-
litudo ſolitarij recipit faciam⁹ neqꝫ q̄ſq̄ꝫ alie
no a ſe loquit̄ noſtrā: vterqꝫ ergo ſermo. ſ. fa
ciamus ⁊ noſtrā: vt ſolitariū eūdēqꝫ nō pati
tur: ita neqꝫ diuerſū a ſe alienūqꝫ ſignificat:
ſolitario cōuenit faciā ⁊ meā: nō ſolitario ve
ro cōuenit dicere: faciam⁹ ⁊ noſtrā vterqꝫ ſer
mo vt nō ſolitariū tm̄: ita neqꝫ differentē eē
vel diuerſum eſſe ſignificat. Nobis q̄qꝫ nec
ſolitari⁹ nec diuerſus eſt cōfitend⁹: ita ḡ de⁹
ad cōmunē ſibi cū deo imaginē eandēqꝫ ſili-
tudinē hoīem repit̄ operari: vt nec ſignifica-
tio efficiētis admittat intelligētiā ſolitudīs
nec oꝑatio cōſtituta ad eandē imaginē: vel
ſimilitudiuē patiat̄ diuerſitatē diuinitatis.
b In his verbis Hyla. pluralitatē ꝑſonaꝝ vo
luit ītelligi noīe cōſortij: atqꝫ ſignificauit no
mine cōſortij vel pluralitatis nō poni aliq̄d
ſed remoueri. Pluralitas em̄ vel cōſortiū ꝑ-
ſonarū cū dicit̄: ſolitudo vel ſingularitas ne
gatur: cū dicimus plures eſſe ꝑſonas ſignifi
camus ꝙ nō eſt vna ſola. Jō Hylari⁹ volēs
iſta ſubtilit̄ ⁊ ſane intelligi ait. Profeſſio cō
ſortij ſuſtulit intelligētiā ſingularitatis: non
dicit poſuit aliquid: ita etiā cuꝫ dicim⁹ tres
perſonas ſingularitatē ⁊ ſolitudinē tollim⁹:
⁊ ꝙ pater nō eſt ſolus nec filius eſt ſolus: nec
ſpūſſanctus eſt ſolus ſignificam⁹ ⁊ ꝙ nec pa-
ter tm̄ eſt ⁊ filius nec pater tm̄ ⁊ ſpūſſanctus
nec filius tm̄ ⁊ ſpūſſanct⁹. De hoc autē in ſe-
quēti pleni⁹ aget̄ vbi etiā ſm quid ſimiles di
cant̄ tres ꝑſone ⁊ vtꝝ aliq̄ mō ſit ibi diuerſi-
tas vel differentia oſtendet̄.

Pro quo ſupponit imago cū dicit̄: facia- Art. XVIII
mus hominē ad imaginē noſtrā. N

Einde querit̄ de h̄ qđ dicit [Faciam⁹ hoīem
D ad imaginē ⁊c.]. ſ. a Et querunt̄ duo. ſ. ꝓ
quo ſtet ibi imago vel ꝓ eſſentia vel ꝓ ꝑſonis
an ꝓ vtroqꝫ. Et ſecūdo de rōne diuerſitatis expoſi-
tionū Aug. ⁊ Hyla. Primo ḡ q̄rat̄ vtꝝ imago ſup-
ponat eēntiā vel ꝑſonas. Si ſupponit eēntiā tūc Q̄ nō pro
videt̄ poſſe dici [Faciam⁹ hoīem ad eſſentiā noſtrā/ eſſentia.
vel ad eēntiā in trib⁹ ꝑſonis: hoc aūt nō eſt verū: er-
go videt̄ ꝙ nō ſupponat eēntiā in ſe nec eēntiā in tri- Q̄ nō ꝓ tri
bus ꝑſonis. Si aūt ſupponat ꝓ trib⁹ ꝑſonis tūc bus ꝑſonis
videt̄ ꝙ debuit dicere ad imagines ⁊ nō ad imagi- Qđ nō pro
nē. Si forte dicat̄ ſicut q̄dā dixerūt ꝙ imago ſtat filio tm̄.
ibi ꝓ filio. Cōtra/ text⁹ dicit ad imaginē nr̄am: fili⁹
aūt nō ē imago niſi pr̄is. vñ tūc debuit pr̄ dicere ad
imaginē meā ⁊ nō eēt ꝟbū cōe trib⁹ ꝑſonis: ſicut di-
cūt ſancti. Propt̄ h̄ dixerūt q̄dā ꝙ imago nō ſtat Qđ ꝓ ima
ibi ꝓ imagine increata: ſꝫ creata: ⁊ hoc volunt hře ex gine creata
cōſignificatiōe ꝑpoſitiōis q̄ videt̄ notare aſſil'atione
cū rōne alicui⁹ diſtātie: q̄ꝛ videt̄ q̄ſi ad aliq̄d cōſigni-
ficare motū cōſcat em̄ ad locū. Si aūt q̄rat̄ q̄d ſit il-
lud creatū ad qđ hō fact⁹ eſt dicūt ꝙ h̄ eſt rō imagis
abſtrahēs ab exēplata imagine in hoīe. Sed ꝯ h̄ Qđ non
eſt ꝙ adhuc hec rō imagis erit rō alteri⁹ alicui⁹ in-
creati ⁊ de hoc redit eadē qō q̄ pri⁹ vtꝝ dicat eēntiā
vel ꝑſonā: ⁊ ſi ꝑſonā vtꝝ ꝑſonā filij vel oēs in cōi. P̄
rō illa imagis nō p̄t poni eē niſi in mēte dei faciētis
hoīem: ⁊ ſic hec rō imagis erit ydea ad quā fit hō ad
imaginē dei: ⁊ ſic nō ē creatū aliqđ: ſꝫ poti⁹ creatrix
eēntia: vt vult Anſel. vnde h̄ nihil videtur eē dictū.
Sunt alij q̄ dicūt ꝙ imago ſtat ibi ꝓ filio: ⁊ ſil'itu Qđ imago
do ꝓ ſpūſctō. Sꝫ tūc videt̄ pr̄ debere dicere hoc ꝟbū nō ſtat ꝓ fi-
⁊ nō cōit̄ tota trinitas. Itē deberet dicere pr̄ ad ima lio ⁊ ſil'itu-
ginē meā ⁊ ſil'itudinē noſtrā: ⁊ nō cōit̄ dicere ad filiū do ꝓ ſpiri-
⁊ ſpm̄ ſctm̄ vt exponūt ſcti: ſꝫ ad filiū tm̄. Sol'o ad tuſancto
iſta dico ſine ꝑiudicio ꝙ imago ⁊ ſil'itudo h̄ dicūt eēn Sol'o
tiā diuā in recto ⁊ tres ꝑſonas in obliq̄. Vñ imago
eſt eēntia vna in trib⁹ ꝑſonis ſe in eadē eēntia imitā-
tib⁹: ⁊ ſil'itudo eſt eēntia vna ꝑ modū qualitatꝭ q̄ ſm
Dam̄. aſſeq̄t̄ ſubam: ſic bonitas /ſapiētia ⁊ hmōi in
trib⁹ ꝑſonis ſibi ſil'ib⁹ ī bonitate/ ⁊ ſapiētia/ ⁊ ꝟtute
⁊ hmōi: vñ ⁊ imago ⁊ ſil'itudo ſunt relatiua obliq̄/ ⁊
intrīſece: obliq̄ dico q̄ꝛ ea q̄ referūt̄ ad ſe īportāt̄ ī ob
liq̄. Intrīſece dico: q̄ꝛ hn̄t ī ſe relatōeꝫ ⁊ etiā id ad qđ
refert̄: ita ꝙ nō q̄rūt det̄minari extra: ſic dr̄ iſti ſunt
ſil'es: h̄ ē iſte eſt ſil'is illi: ⁊ iſte eſt ſil'is iſti. Ad h̄ ḡ qđ Ad primūꝫ
primo obijciebat̄ dđm ꝙ dicūt eſſentiā ī perſonis ſe de eēntia
in ea imitantib⁹: ſicut em̄ habitū eſt: dicūt imitātes:
⁊ id in quo imitant̄ ſe. Nec valet ꝙ poſſet ibi dici: fa
ciamus hominē ad imaginē: id eſt ad eſſentiā in tri-

bus perſonis:quia licet eſſentia in tribꝰ perſonis ſit
idē imagini:tamē alius eſt modus ſignificādi in no⁄
mine:⁊ ideo nō ꝓcedit argumētatio:⁊ eſt ibi acciden⁄
tis peccatū:vel etiā ſm quoſdā figura dictiōis ꝓpter
mutatū modū ṗdicādi in diuinis:alias autē ratōes
que cōtra alias opiniones pꝛocedūt cōcedamꝰ ſine
Ad alia. pꝛeiudicio. Ulterius querit̃ de ratiōe diuerſe ex
Que eſt rō poſitiōis Augu.⁊ Hilarij. Et dicendū ꝙ Hilarius
diuerſe ex⁄ in hoc termino imaginē cōſiderat duo:ſcʒ id qđ ipoꝛ
poſitōis il tat̃ in recto ⁊ id qđ impoꝛtat̃ in obliquo:⁊ ideo dicit
liꝰ aucat̃. in eo poſſe accipi vnitatē eſſentie ⁊ pluralitatē perſo
naꝝ:⁊ ideo dicit imago ſola nō eſt: id eſt nō eſt vniꝰ:
quia plures ſe imitātes in vno ſupponit/⁊ ſimilit̃ cō
ſiderat in hoc termino ſil'itudo:ṗter hoc ſolū ꝙ ima⁄
go eſt in eſſentia:ſimilitudo autē in his que ſm mo⁄
dū ſignificādi in nomine impoꝛtāt qualitatē. Augꝰ
autē tm̄ in his terminis cōſiderat id qđ impoꝛtat̃ in
recto:ſimilit̃ hos duos terminos faciamꝰ /⁊ noſtrā
diuerſimode cōſiderāt. Hilariꝰ em̄ duplicē modū ſi⁄
gnificādi cōſiderat in eis:ſcʒ cōſignificati plural'nu
meri:⁊ in hoc accipit pluralitatē perſonarū/⁊ iterū
modū ſignificādi quo conſoꝛtiū dicūt/vnus eoꝝ ad
actū vnū in numero:⁊ alter ad foꝛmā vnā in nume⁄
ro:cū em̄ dicit̃:faciamus actus vnus numero verbi
intelligit̃ egredi a diuerſis ſuppoſitis ꝑſonis:⁊ h̄ nō
ṗt eē niſi ille ſint vnū ī eſſētia agēte. Similit̃ cū dici⁄
tur noſtram notat̃ pluriū eē vna numero rō imagīs
⁊ natura:⁊ hoc eſt qđ dicit ꝙ ꝓfeſſio cōſoꝛtij ꝑ li no⁄
ſtrā ⁊ faciamꝰ ſuſtulitītelligētiā ſingularis:⁊ ſic po
nit plures ꝑſonas. Cū autē dicit̃:nec quicꝗ alieno a ſe
dic noſtrā ⁊ faciamꝰ:h̄ ē qꝛ ſic nō niſi ꝑ vnū qđ ē na⁄
tura referunt̃ ad actū vnū numero q̄ impoꝛtat̃ per li
faciamus ⁊ per vnū qđ eſt imago ⁊ natura dicūtur
habere cōſoꝛtiū qđ impoꝛtat̃ per li noſtrā. Augꝰ aūt
nō accipit in his terminis niſi ſignificatū plene:di⁄
uerſitatē aūt vocat Hylariꝰ diuiſionē nature q̄ eſt
in materia ꝑ foꝛmas ſubſtātiales:ſicut homo ab ho
mine ⁊ leo ab homīe:ſingularitatē autē vocat indi⁄
uiduationē per accidētia que diuinis nō cōpetūt:ſo
litudinē autē vocat ſeparationē ꝑ locū.

Art. XIX. An termī nūerales in diuīs aliq̄d ponāt.

Deinde q̄rit̃ de hoc qđ dicit magiſter in ſequē
ti caplo vbi recolligit ſūmā dictoꝝ Hylarij ⁊
dicit: Atqʒ ſignificauit noīe cōſoꝛtij ⁊ plurali
tatis nō poni aliud:ſed remoueri ⁊c̄].ſ.b. Et ex h̄
videt̃ accipi ꝙ ſm magiſtrū termini nūerales in di⁄
Q nō pꝛīo uinis nihil ponūt:ſed negāt magis ⁊ minꝰ:vt cū di
citur:vna ꝑſona nō ponat̃ aliquid circa perſonā:ſed
remoueat̃ ſic:id eſt nō due nō tres:⁊ cū dicunt̃ due
perſone:id eſt nō vna tm̄ vel tres:⁊ cū dicūt̃ tres in⁄
telligit̃ nō vna vel due tm̄/vel plures tribꝫ. Et h̄
videtur etiā per Iſiđ.qui dicit ꝙ numerꝰ dicit̃ a nu
2º tu:nutus autē ſenſus eſt:ergo videt̃ nō eſſe numerꝰ
niſi in ſenſibilibꝫ. Itē Boe. Diuerſa numero ſunt
in quibꝫ inuenit̃ diuerſitas in numerādo:ſed in ꝑſo⁄
3º nis diuinis nō eſt diuerſitas:ergo nec numerus:ꝙ
autē nō ſit diuerſitas ī diuinis patet In eadē aucto
ritate Hylarij. Itē phs in q̄bus nō eſt materia nō
4º eſt nūerꝰ niſi penes cām ⁊ cātū:ſʒ ī diuinis nō ē mat̃ia
g̃ ſi nūerꝰ eſt ī eis ē penes cām ⁊ cauſatū qđ iterū nō
cōuenit:qꝛ nō cōcedit̃ ꝙ vna ꝑſona ſit cauſa alteriꝰ.
5º Itē Dam̄.dicit ꝙ differētia eſt cauſa numeri:oīs
autē differētia aut eſt penes materiā/aut penes foꝛ⁄
mā:penes materiā nō eſt in diuinis:ergo ſi eſt/eſt pe
nes foꝛmā/aut ergo penes foꝛmā generis/aut ſpēi:
⁊ ptʒ ꝙ neutro mō:ergo videt̃ ꝙ in diuinis nō ſalue
tur rō terminoꝝ numeraliū. Itē phs dicit ꝙ infi 6º
nitū in numero cauſat̃ ab infinito in cōtinuo qꝛ q̄n⁄
tū diuidit̃ in ꝯtinuo tātū apponit̃ in numero:nume
rū ei cogniſcimꝰ diuiſiōe cōtinui:g̃ videt̃ ꝙ numerꝰ
nō ſit ꝓpꝛie niſi in naturalibꝫ. Pꝫ numerꝰ eſt ſpēs 7º
q̄ntitatis diſcreti:g̃ termini numerales aliq̄d ponūt
circa ſuū ſubiectū. In diuinis aūt eſt oīmōda ſimpli
citas:g̃ nihil ponūt in ill':ſicut mgr̄. Sed ꝯ dicit Q ſic pꝛīo
phs ꝙ eadē eſt rō hoīs ⁊ vniꝰ hoīs:g̃ videt̃ ꝙ vnū ni
hil addat ſupꝛa id qđ vnū eſt niſi indiuiſionē foꝛme
indiuiſe in ſe ⁊ diſtinguētis ab alijs:⁊ ita videt̃ ī di⁄
uinis ꝯuenire ⁊ ponere. Itē Boe.hoc dicit in lib. 2º
de duabꝫ natur̃ in vna ꝑſona chꝛiſti ꝙ vnū ⁊ ens cō
uertunt̃. Item vnūqđqʒ a foꝛma ſua vnū eſt cum
igit̃ ꝓpꝛietas ꝑſone faciat eā īdiuiſā ī ſe ⁊ ab alijs di⁄ 3º
uiſā ⁊ ſic fit q̄ſi foꝛma:vī ꝙ vnū pōat ī ꝑſonis ꝓpꝛieta/
tē. Sol'o dōm ꝙ vnitas eēntie eſt ipſa eēntia:ſʒ alia Sol'o
rōne eſt eſſentia ⁊ alia vna. eēntia em̄ eſt cuiꝰ actꝰ eſt ad pꝛimū
eſſe:dicit em̄ Anſel.ꝙ eſſentia eſſe ⁊ ens differūt:ſic
lux/lucere/⁊ lucēs. Sed vna eſt inq̄ntū in ſe vna exi
ſtens ſuis vt ita dicā ꝓpꝛietatibꝫ naturalibꝫ ab alijs
diſtinguit̃ q̄ ſunt ipſa eēntia. ⁊ ꝑſone vnitas eſt ꝓpꝛie
tas q̄ eſt ꝑſona ⁊ vnitas notiōis eſt notio:licet al'r in
termīo nūerali ſignificet̃. Et ſil'r dico ꝺ duobꝫ ⁊ tri
bus ſm ꝙ dicūt iteratiōʒ vnitatis ꝑſone vl' notiōis
mgr̄ g̃ itēdit ꝙ ſup̄ id qđ res eſt nō addit vnū niſi in⁄
diuiſionē:⁊ iō dicit nihil ponere. Si aūt attēdat̃ q̄ ꝑ
ſona eſt vna vl' due vl' tres tūc ponit ꝓpꝛietatē ſb̄ alio
mō ſignificādi. Ad aliud dōm ꝙ nō ſaluat̃ nūerꝰ Ad ſecūdū.
in diuis ꝓut dicit nutū ſēſus:ſʒ ꝓut dicit nutū intel⁄
lectꝰ q̄cūqʒ mō diſtinguēt̃:⁊ iō etiā licet h̄ admittat̃
ꝙ ī diuis eſt nūerꝰ ꝑſonaꝝ nō tn̄ admittit̃ ꝙ ī diuis
ſimpl'r ſit nūerꝰ:qꝛ ſimpl'r nūerꝰ eſt diuerſaꝝ reꝝ ī eſ
ſentia ⁊ eē qđ nō eſt ī diuis. Ad aliud dōm ꝙ nō Ad tertiū.
eſt ī diuinis diuerſitas numero:ſʒ potiꝰ diſtinctio:⁊
id qđ dicit Boe.intelligit̃ ī his in q̄bꝫ ſimpl'r ē nūerꝰ
Et n̄ dico h̄ ꝙ nūerꝰ ꝑſonaꝝ ſit nūerꝰ abſolute loq̄n⁄
do. Ad aliud dōm ꝙ in diuis nō eſt cā ⁊ cauſatū:ſʒ Ad quartū
ṗncipiū ⁊ ṗncipiatū ⁊ h̄ ſufficit nūero ꝑſonarū:tn̄ id
qđ dicit ille phs nō eſt oīno ſufficiēs:qꝛ ī angel' ē nu⁄
merꝰ multꝰ vt vult Dyoñ.etiā ṗter h̄ ꝙ vnꝰ ſit cā al⁄
teriꝰ. Ad aliud dōm ꝙ ſi dīa large accipiat̃ tūc cō Ad quintū
ṗhēdet diſtinctionē ꝑſonaliū ꝓpꝛietatū ⁊ illa ī diuis
cauſabit nūeꝝ talē q̄lis eſt ibi. Ad aliđ dōm ꝙ in⁄ Ad ſextū.
finitū paſſio materie eſt: ⁊ iō nō eſt neceſſe ſi infinitū
in nūero nō cauſat̃ a diſiōe ꝯtinui ꝙ ꝓpt̃ h̄ nūerꝰ ſim
plicit̃ cauſet̃ ab illo:qꝛ nūerꝰ ī nō materialibꝫ inue⁄
nit̃. Ul' dicat̃ vt q̄dā dixerūt ꝙ nūerꝰ ⁊ ml'titudo op
pōnūt̃ vnitati:vn̄ q̄t modis dī vnū tot modis ꝑ op⁄
poſitū fit nūerꝰ ⁊ ml'titudo. Unū aūt dī cōtinuitate
⁊ ꝑ vnū foꝛma ⁊ vnū nature eq̄litate ⁊ vnū per reſpe
ctū ad vnū. In cōtinuitate ſic̄ linea eſt vna ⁊ coꝛpus
vnū:foꝛma aūt ſicut hō eſt vnꝰ vl' ſoꝛtes eſt vnꝰ. Eq̄
litate nature ſicut id cuiꝰ attributa eēntie naturalis
ſunt eadē. Per reſpectū ad vnū ſicut vniuoca ſūt vnū
ꝑ reſpectū vniꝰ rōis ad id in q̄ vniuocāt̃. Per oppo
ſitū aūt ṗuatiōe vniꝰ fit nūerꝰ ⁊ ml'titudo:ṗuatōe cī
ꝯtinui fit ꝑ diſiōʒ nūerꝰ ſil'it̃ diſiōe foꝛme ꝑ mat̃iā ſi⁄
cut ī numero indiuiduoꝝ vel ꝑ foꝛmas ſiue dīas ſi⁄
cut in nūero ſpēꝝ fit nūerꝰ. Sil'iter in eq̄litate natu
re ſm attributa fiūt g̃dꝰ ⁊ oꝛdīes ī nat̃a:⁊ ml'titudo

ſicut fit numerꝰ angeloꝝ. Similiꝰ ⁊ mltitudo rōnū
ſimplr ⁊ ꝑ priꝰ ⁊ poſterius facit numeꝝ in eq̄uocis ⁊
analogis: ⁊ de tali numero numerato loquiꝛ phs.
Ad 7m Ad aliud dōm ꝙ vnū duplr accipiꝛ.ſ. ꝓut cōuer-
titur cū ente: ⁊ ſic nō eſt principiū diſcrete q̄ntitatꝭ q̄
eſt numerꝰ ⁊ multitudo: vel numerꝰ ſic reſultās nō
eſt in diſcrete q̄ntitatis ſpē: ſed ponit formā qua res
vnū vel multa eſt: ⁊ ſic aliquomō accipiꝛ in diuinis.
Aliter eſt principiū diſcrete q̄ntitatis: ⁊ ſic eſt ens in
parte: ⁊ ponit accidēs ſignificatū circa ſuū ſubiectū:
⁊ ſiliꝛ numerꝰ ab eo ſurgēs: ⁊ ſic nō cōuenit ī diuīs.

Arti. XX. Queriꝛ q̄re in alijs entibꝰ ad numerū ypo ſtaſum ſequiꝛ numerus nature ⁊ non ſequitur in diuinis.

Ed adhuc vlteriꝰ queriꝛ q̄re h̄ fit qd̄ in alijs
a entibꝭ ad numeꝝ ypoſtaſum ſeqꝛ numerꝰ na
ture: ⁊ nō ſequiꝛ hoc in diuinis: nō eñ ſequi
tur pr̄ eſt vnꝰ deꝰ / ⁊ filiꝰ eſt vnꝰ deꝰ / ⁊ ſpūſſantus eſt
vnꝰ deꝰ: ḡ ſunt tres dij: hoc eñ videꝛ eē cōtra cōmu
nē animi cōceptionē q̄ ītellectui ꝑ ſe eſt nota.ſ. ꝙ plu
riū ypoſtaſum numero nō pōt eē vna natura nume-
Solō ro. Solō dicendū ꝙ h̄ cōtingit ꝓpter idēptitatem
Qd̄ ē repiꝛ nature ⁊ ypoſtaſis ī diuinis: ypoſtaſis eñ ſiue ſuba
q̄ttuoꝛ mo- ſiue id qd̄ eſt inueniꝛ q̄ttuoꝛ modis in entibꝭ. In q̄-
dis in rebꝭ. buſdā eī differt ypoſtaſis a natura / ſiue qd̄ eſt a quo
eſt: ita tñ ꝙ natura ſiue quo eſt cōmunicabile eſt plu
ribꝭ ⁊ actu cōmunicaꝛ ꝑ diuiſionē eiꝰ qd̄ eſt ſiue ypo
ſtaſis ꝑ actū generatiōis: ſicut accidit in oībus gene
rabilibꝭ ⁊ corruptibilibꝭ: vt hō / aſinꝰ / ⁊ cetera hmōi.
In quibuſdā aūt quo eſt / ſiue natura cōicabilꝭ eſt: ⁊
differt ab eo qd̄ eſt / ſiue a ſuppoſito / ſiue ypoſtaſi: ſꝫ
nō cōicaꝛ / eo ꝙ ſuā materiā totā habeat intra ſe: in q̄
ipm̄ poſſibile eſt eſſe: ⁊ nihil de ea eſt extra ipm̄ / neqꝫ
ꝑ potētiā / neqꝫ ꝑ actū: ſicut in ſole ⁊ luna / ⁊ ceteris
ſtellis: in quibꝭ etiā forma ſiue quo eſt: licꝫ ſit cōica-
bile ⁊ differat ab eo qd̄ eſt / ſiue ſuppoſito / ſiue ypo-
ſtaſi: ⁊ ipſa ypoſtaſis ſit q̄nta: tñ nūq̄ꝫ ꝑ actū diuideꝛ
eo ꝙ totā habeat intra ſe materiā illā ī q̄ poſſibile eſt
eſſe ſuā formā: ⁊ iō ſpēs in illis ſaluaꝛ in vno: qm̄ h̄
eſt principiū apud naturā generalē / ꝙ oīm eoꝝ quo-
rū nō eſt materia tota intra formā termīata eſt actꝰ
generatiōis ꝑ quē diuerſo ſuppoſito forma multipli
catur in plura numero. Itē in quibuſdā natura q̄
dē ſiue quo eſt differt ab ipſo ſuppoſito vel ypoſtaſi /
ſiue qd̄ eſt: tñ ſimplex eſt ipm̄ qd̄ eſt indiuiſibile non
ex materia aliqua ens: qꝛ vt dicit Boe.ī lib. de dua
bus naturis in vna ꝑſona xp̄i. Spūaliū nlla eſt ma
teria: ⁊ ideo in talibꝭ ſaluaꝛ etiā ſpēs in vno ſuppoſi
to ⁊ nō cōicaꝛ: imo ꝯhit indiuiduātia a ꝓprietatibꝰ
ſuppoſiti penes attributa ꝑſonalia accepta: ⁊ ſic ē in
angelis. Sed in diuinis q̄ eſt ⁊ natura oīno indif-
ferens eſt a ſuppoſito: ⁊ iō numerato ſuppoſito non
diuidiꝛ natura: ſed indifferēs manet in oībꝭ ſuppoſi
tis eiuſdē nature: ⁊ ideo nō tenet paꝛ eſt deus: filius
eſt deꝰ / ſpūſſanctꝰ eſt deꝰ: ergo tres dij: qꝛ terminus
numeralꝭ nō ponit rē ſuā niſi circa ſuppoſitū / ⁊ nō cir
ca naturā / ſiue quo eſt.

Ad idem qd̄ ceperat redit vt alias auctoritates ſupponat.

Nūc vero ad ꝓpoſitū redeamus ⁊ ad oſten-
dendū ꝑſonarū pluralitatē atqꝫ eēntie diui-
ne vnitatē alias ſanctoꝝ auctoritates indu-
camus. Moyſes dicit: In principio creauit Gen.1.
deus celū ⁊ terrā: ꝑ deū ſignificās patrē: per
principiū filiū. Et ꝓ eo ꝙ apud nos deus di
citur: hebraica veritas habet heloym: qd̄ eſt
plurale huius ſingularis qd̄ eſt hel. Qd̄ ergo
nō eſt dictū hel qd̄ eſt deus: ſꝫ heloym quod
interp̄tari pōt dij ſiue iudices ad pluralita-
te ꝑſonaꝝ referꝛ. Ad quā etiā illud attinere
videꝛ quod diabolus ꝑ ſerpētē dixit: Eritis a
ſicut dij. Pro quo ī hebraico habeꝛ heloym: Gen.3.
ac ſi diceret: Eritis ſicut diuine ꝑſone. Ille
etiā maximꝰ ꝓphetaꝝ ⁊ regū Dauid: q̄ ſuaꝫ b
ceteris p̄fert intelligentiā dicēs: Sup ſenes ps.o18.
intellexi vnitatē diuine nature oñdens ait:
Dñs nomē eſt illi: nō dic̄ dñi. Alibi etiā eiuſ ps.67.
dē vnitatē ⁊ eternitatē ſimul oſtēdens ait ex
ꝑſona dei: Iſrl ſi me audieris nō erit in te de ps.80.
us recens neqꝫ adorabis deū alienū. Aliud
horū vt dicit Amb. in lib.i. de tri. ſignificat
eternitatē: aliud vnitatē ſubſtātie indifferē
tis: vt neqꝫ poſteriorē patre: neqꝫ alteriꝰ di-
uinitatis filiū vel ſpiritū ſanctū eē credamꝰ
nā ſi patre poſterior eſt filiꝰ vel ſpūſſanctus
recēs eſt: ⁊ ſi vnius nō eſt diuinitatis: alienꝰ
eſt. Sꝫ nec poſterior eſt: qꝛ recēs nō eſt: nec
alienꝰ. qꝛ ex patre natus eſt filius: ex patre
ꝓcedit ſpūſſanctus. Alibi quoqꝫ diſtinctio-
nē ꝑſonarū inſinuās ait: Verbo dñi celi fir- ps.32.
mati ſunt: ⁊ ſpū oris eius oīs virtꝰ eoꝝ. Ali-
bi etiā ait. Bñdicat nos deꝰ deus noſter be- ps.66.
nedicat nos deus ⁊ metuāt eū oēs fines ter-
re. Trina eñ cōfeſſio dei trinitatē exprimit
ꝑſonaꝝ: vnitatē vero eēntie aperit cū ſingu
lariter ſubiūgit eū. Eſaias q̄qꝫ dicit ſe audiſ Eſa.6.
ſe ſeraphin clamātia. Sanctꝰ ſctūs ſctūs do c
minus deus. Per hoc ꝙ dicit ter ſanctꝰ trini
tatē ſignificat: ꝑ hoc ꝙ ſubdit dñs deus vni-
tatē eſſentie. Dauid quoqꝫ eternā filij gene-
rationem apte inſinuat ex ꝑſona filij dicēs:
Dñs dixit ad me: filius meꝰ es tu ego hodie ps.2.
genui te: De hac generatiōe ineffabili Eſai-
as ait: Generationeꝫ eius q̄s enarrabit? In Eſa.53.
lib. quoqꝫ Sap̄. eternitas filij cū patre mon-
ſtratur vbi ſapiētia ita loquiꝛ: Dñs poſſedit Prouer.8
me ab initio viarū ſuarū añq̄ꝫ quicq̄ꝫ faceret
a principio: ab eterno ordinata ſum añq̄ꝫ ter
ra fieret: necdū erāt abyſſi: ⁊ ego iā cōcepta
erā: necdū fontes: necdū mōtes aut colles:
⁊ ego parturiebar adhuc terrā nō fecerat: et
cardines orbis terre: qñ p̄parabat celos ad-
erā: qñ appēdebat fundamēta terre: cum eo
erā cūcta cōponēs: ⁊ delectabar ꝑ ſingulos

dies ludens corã eo. Ecce apertū de eterna
genitura teſtimoniū: quo ipſa ſapiētia phi-
bet ſe ante mundū conceptã eſſe ⁊ parturiri
id eſt genitã ⁊ apud patrē eternaliter exiſte
Ecci.24. re. Ipa etiã alibi ait: Ego ex ore altiſſimi ꝓ
diꝗ ṗmogenita ante omnē creaturã. Miche-
as quoqꝫ propheta eternã verbi generatio-
Michee.5 nē ⁊ tꝑalem ex maria ſimul inṗnuauit dicēs:
D Et tu bethleem ephrata paruulus es in mili
bus iuda: ex te egredietur qui ſit dñator in
iſrael: ⁊ egreſſus eiꝰ ab initio a diebus eter-
nitatis.

Arti. XXI. D

Utrū in vno principio omnia facta ſunt vel in diuerſis vt dicunt manichei.

Einde tranſeundū eſt ad illud ca. in quo ṗn-
D cipaliter intēdit ꝓbare diſtinctionē ꝑſonaꝝ ⁊
ꝑ ꝯñs eſſentie vnitatē: ⁊ q2 fecerat digreſſio-
nē exponēdo verba Hilariꝗ: ideo dicit. [Nūc vo ad
ꝓpoſitū ⁊c. ſ. Dubiū aūt incidit de hoc qḋ dicit: In
ṗncipio creauit deꝰ celū ⁊ terrã. videt̃ em̄ manicheis
nō in vno ṗncipio celū ⁊ terrã feciſſe: ſed in vno celuꝫ
id eſt regionē lucis ⁊ ſpirituū: ⁊ in alio terrã. i. regio-
Ex in diuer ſis ṗmo. nē tenebrarū ⁊ pugne carnis aduerſus ſpm̄ qḋ nitū
tur ſic ꝓbare. Nihil idem eodē modo ſe hñs facit di-
uerſa: g̊ multo minus cōtraria: ſed deus maxime idē
eſt eodē modo ſe habēs: g̊ nō facit cōtraria: ſed incor-
2º ruptibilia ⁊ corruptibilia ſunt ꝯria: g̊ ipa nō ſunt ab
eodem ṗncipio. Itē ſapiētiſſimi artificis nō eſt ſuo
opi facere repugnãs: cū aūt aĩa ad imaginē dei crea
ta ſit opus incorruptibile dei. iō deꝰ nō fecit ei repu-
gnãs: ſed caro repugnat ei ⁊ aggrauat eã ergo crea-
tor aĩe nō eſt plaſmator corꝑis. Sap. 9. Corpus em̄
qḋ corrūpit̃ aggrauat aĩam ⁊ deṗmit terrena inha-
bitatio ſenſum multa cogitantē. ⁊ aplꝰs ad Gal. 5.
3º Frēs caro cōcupiſcit aduerſus ſpm̄ ⁊c. P. malum
fit in mūdo. oē aūt qḋ fit ab aliq̊ fit: g̊ malū fit ab aliq̊
detur illḋ eſſe libeꝝ arbitriū ſicut dicūt catholici aut
g̊ fit a li. ar. tm̄ aut a li. ar. ſm qḋ deus oꝑat̃ in ipo ⁊
mouet ipm̄ ſicut ṗma cã eſt in ſcḋa ⁊ mouet eã. Si ṗ-
mo mō: g̊ li. ar. eſt ṗmū principiū mali ⁊ ꝑ ꝯñs ſunt
duo ṗncipia vnū boni qḋ eſt deꝰ alterū mali qḋ eſt li-
beꝝ ar. Si ſcḋo mō g̊ bonus deꝰ eſt auctor mali nō
4º g̊ dꝫ eſſe eiuſdē punitor q2 nemo iuſtus illius rei ē pu
nitor cuiꝰ ipe eſt auctor. Sil'r dicit Aug. ꝙ deus
nō facit aliq̄d q̄ opus ſuū fiat deteriꝰ ſꝫ malo fit hō de
terior g̊ bonꝰ deꝰ nō facit illud nec in ſe nec in alio: g̊
oportet ꝙ ſit ab alio ṗncipio qḋ eſt deꝰ tenebraꝝ: q2
malū vt dicit Dam̄. eſt tenebra intelligibilis. Si for
te dicat̃ ꝙ malū nihil eſt: ⁊ iō nō oꝑtet vt habeat ṗn-
cipiū exñs. Cōtra deus nō punit ꝓ nihilo ſuppliciꝗs
eternis: ſed malū punit̃ eterno ſupplicio: g̊ malū non
eſt nihil ſꝫ aliq̄d ⁊ ita redit primū vel ſi fiat vis in ma
lo videbit̃ eadē rō ꝓcedere de pctō q̄ facta eſt de ma-
Solo lo. Ad hoc ſoluēdū dōm eſt ꝙ nō ē niſi vnū ṗncipiū
eo ꝙ ṗncipiū mali eſſe nō pōt: q2 illud aut eſſet ſūmū
malū ita ꝙ nō poſſet eſſe peius: aut haberet aliq̄d de
bono. Si primo mō tūc eſſet nō ens vt ſuꝑ eſt habi-
tū: q2 ens eſt vnū optimoꝝ qḋ oĩa deſiderãt. Si ſcḋo
mō tūc iã eſſet cōpoſitū ⁊ nō ṗncipiū ⁊ aliq̄d eſſet in
ipo de cauſatis a bono ṗncipio qḋ nō pōt eſſe ⁊ ideo
ṗncipiū mali efficiēs ꝙ ſit ꝑ ſubſtantiã ſuã mali cau-
ſa eſſe nō poteſt. Ad primū dōm ꝙ hoc intelligit̃ Ad primū
de cauſis ꝑ motū cauſantibꝫ ſicut celū ⁊ ſtelle ⁊ cete-
ra corꝑa ṗhica q2 vno mō motus nō efficit̃ niſi vna
forma quecūqꝫ ſit illa: ſed diuerſo motu in accedēdo
⁊ recedēdo ad ſtellas ⁊ motus diuerſos in obliq̄ cir-
culo in quo interſecãt ſe circuli planetaꝝ. in quo aliq̄
mō ſunt ſtelle oēs fiūt diuerſe cōiunctiōes ⁊ reſpectꝰ
⁊ preuētiōes ⁊ aſcēſus ⁊ deſcēſus: ⁊ ideo tūc cauſant̃
diuerſa: deus aūt nō oꝑat̃ per hūc modū. Ipe em̄ ſta
bilis manēs dat cūcta moueri: ⁊ ideo vno mō ipo exi
ſtente ꝑ rōnes ydeales diuerſas ĩ ſua ſapiētia oꝑati-
ua exiſtētes pōt cauſare diuerſa ⁊ etiã ꝯtraria in illis
cōtrariꝗs quoꝝ vtrūqꝫ eſt ens ſicut ſunt cōtrarie for-
me vt albū ⁊ nigrū: ſed corruptibile ⁊ incorruptibile
iuſtū ⁊ iniuſtū bonū ⁊ malū non ſunt ſic cōtraria: q2
vnū eſt a forma alteꝝ a priuatiōe que eſt in materia q̄
nō eſt niſi defectus vt dicūt Anſ. ⁊ Aug. ⁊ ideo cau-
ſam agentē nō habet: ſed potius cauſa agēs habitū
qui opponit̃ tali priuatiōi ſi deficit ab ab aliq̊ ṗncipio
rū habitus tūc in actiōe ſua incidet ṗuatio ṗter inten
tionē agētis ⁊ ṗter hoc ꝙ aliq̄d agat ad ipam ſed po-
tius ex hoc ꝙ nō habuit in oꝑe habitus ſufficiētiam
principioꝝ q̄ ad habitū exigebant̃ ſicut eſt videre in
cecitate in pupilla: nō em̄ hoc eſt ex intētione vis for-
matiue oculi ꝙ nō eſt lumē in oculo: ſed potiꝰ q2 defi
cit materia vel aliq̄ materie diſpoſitio q̄ ad viſum req̄
rebant̃ cū vis formatiua oculū formaret ⁊ ſic cauſat̃
corruptibile. q2 deficit virtus raceptiua incorruptio
nis ex ꝑte materie in q̄ forma inducit̃ eo ꝙ nō eſt re-
mouibilis a cōtrarietate pugnãte. Ad aliud dōm Ad 2m
ꝙ pugna carnis ad ſpm̄ tripl'r cōſiderat̃. ſ. in cauſa
que eſt fomes originalis pctī ⁊ appetitus cōtrariꝗ ⁊
hanc cauſam pctm̄ induxit ⁊ nō deus. Si aūt cōſide
ret̃ vt pena tūc eſt a deo iuſte ꝓ pctō ipam infligēre ⁊
ſic vtiqꝫ bona eſt: q2 iuſta eſt / ⁊ om̄e qḋ iuſtū eſt bonū
eſt vt dicit Aug. Tertio conſiderat̃ in cã diſſolutōis
corꝑis ⁊ ſic fit a ṗncipiꝗs pugnãtibꝫ ĩ corꝑe q̄ inducit
corruptionē ex defectu materie ⁊ ſic ex ṗuatiōe q̄ eſt
in materia incidit ṗter intentionē agētis ⁊ nature ⁊
hoc eſt qḋ dicit Diony. ꝙ nō corrumpit̃ q̇d exiſtentiū
ſm qḋ exiſtens: ſed circa exiſtēs corrūpunt̃ modi cō
mēſuratiōes ⁊ armonie ex infirmitate ꝓpriꝗ habitus
Ad id qḋ obiꝗcit̃ de malo dicendū ꝙ malū nō habꝫ Ad 3m
cãm vnde ſit ſed hꝫ cauſam vñ incidat ṗter intētionē
cauſe ⁊ preter hoc ꝙ agat ad illḋ: q2 ad illud qḋ nihil
eſt agi nō poteſt. Liberū em̄ arbitriū potentia actiua
eſt ⁊ ſm ꝙ cōiungit̃ hꝗs que informãt actus ſic fiunt
actus eius ⁊ ſi cōiungit̃ in deliberãdo ⁊ cōuerſione
ad bonū nature fit actus eius inductiuꝰ illius boni
⁊ hꝫ hoc bonū finē: ſi aūt ꝯiungit̃ cum bono virtutis
politice erit actus eiꝰ informatꝰ ab illo bono. ⁊ ſi cō
iūgit̃ actꝰ eiꝰ bono gr̃e erit iterū habēs formã ⁊ finē
illud bonū. Si aūt nō cōiungit̃ alicui boꝝ: ſed potiꝰ
deflectit̃ ab omnibꝫ hꝗs tūc incidet pctm̄ ex infirmi
tate ⁊ priuatiōe eorū que ad opus rectū exigebantur
Si autē querit̃ q̄ ſit cauſa deflexionis illius dicēdū
cum Aug. ꝙ cōuerſio ad bonū cōmutabile nō ſm ꝙ
bonū eſt nec ſm ꝙ cōmutabile eſt: ſed ſm ꝙ ponitur
finis vltimus appetitus liberi arbitriꝗ: ſic em̄ abſtra
hit ab eo qḋ eſt vere finis: ⁊ ideo etiã iſta ꝯuerſio non
cauſat malum ſm ꝙ eſt ens id eſt ſm ꝙ conuerſio eſt
ad bonum cōmutabile: ſed potius ſm ꝙ eſt abſtra-
hens a fine incōmutabilis boni ⁊ hoc eſt priuatio: et
ideo malū nō habet principiū niſi deficiens ⁊ de hoc

Ad 4m in ſcđo plura dicent̄. Ad hoc aũt qđ obijcit̄ φ ſm hoc malũ nihil eſt ⁊ deus puniẽs pctm̄ vel malũ pro nihilo punit. Dicendũ φ licet nulla eſſentia ſit tamẽ nõnullã eſſentiã ponit. priuatio em̄ q̃ nulla eſſentia eſt ſupponit tñ materiã deformatã in carẽtia habit⁹ debiti. ita malũ ⁊ pctm̄ licet in eo φ hmõi nulla eſſentia ſint ſupponũt tamẽ actum deformatũ priuatiõe habitus ⁊ finis debiti: ⁊ ideo ꝓ illo cũ ſit in poteſtate noſtra merito punit̄ peccator.

Arti. XXII. Utrũ hoc nomen deus habeat plurale.

P Einde obijcit̄ de hoc qđ dicit̄ [Eritis ſicut D dij ſciẽtes bonũ ⁊c.] s.a. Uidet̄ em̄ φ h̄ nomen deus nõ habeat plurale: deus em̄ dicit formã incõmutabilẽ: forma aũt incõmutabilis non habet pluralitatẽ: ergo in plurali dictũ nõ habet ſignificationẽ.

φ nõ p̃mo. Itẽ de⁹ noĩat primũ principiũ. p̃ma

2o aũt principia nõ pñt eſſe plura ꝗ ⁊c. Itẽ Anſ. de⁹

3o eſt mai⁹ q̃ꝫ aliqđ excogitari poſſit: ſꝫ talia nõ pñt eſſe plura: ergo itellect⁹ huius noĩs deus repugnat plu

4o ralitati. Itẽ cũ dicit̄ ſortes forma ſortis ſignificat̄ in noĩe cũ indiuiduãtib⁹ q̃ impoſſibile eſt eadẽ numero in alio inueniri: ⁊ ideo plurali caret: ꝗ ſil'r cũ intellectu huius noĩs deus claudũtur ea q̃ impoſſibile eſt alijs cõuenire. videt̄ hoc nomẽ deus in plurali nõ h̄ẽ hec aũt ſunt omnipotẽtia ꝓuidẽtia vniuerſalis mũdi ſicut dicit Aug. in li. de ciui. dei. φ phi deũ diffinierũt φ eſſet aĩa motu ⁊ rõne mundũ gubernãs. Sed

φ ſic primo

2o cõtra Geñ. 3. Eritis ſicut dij. et Exod. 20. Non erũt

3o tibi dij alij preter me. Et Pſ. Deus deoꝝ dñs. Et

4o Deut. 32. Ubi ſunt dij eoꝝ in quib⁹ habebãt fiduciã

5o Et. 1. ad Coꝛ. 7. Et ſi ſunt qui dicunt̄ dij ſiue in ce

6o lo ſiue in terra ſiquidẽ tũc dij multi ⁊ dñi multi. Et ſi dicat̄ ſicut quidam rñdẽt φ ſcti volũt q̃nq̃ magis nõ grãmatice loq̃ vt ſignificãtius ꝓferãt q̃ꝫ grãmatice ⁊ minus ſignificãter ꝓferre. Quid dicet̄ de phis q̃ deos multos eſſe dicebãt ⁊ colebãt: ſicut dicit Plato: Dij deoꝝ quoꝝ opifex paterq; ego ſum ⁊c. ꝗ vide

7o tur φ habeat in plurali. P. ſup habitũ eſt φ impo nit̄ ab actu aliq̃ mõ cõicabili: ꝗ videt̄ φ habeat i plu

8o rali vel φ poſſit habere. P. quidã phus dicit φ vl'e dicit̄ q̃ttuoꝛ modis. ſ. q2 actu cõuenit plurib⁹ vt hõ: vl' q2 ⁊ ſi nõ actu tñ potẽtia vt dñs ẽptãgulo ⁊ ſi nulla ſit tñ multe eſſe pñt. Itẽ qđ nec actu nec potẽtia: ſꝫ de rõne forme eſt cõicabile vt ſol luna terra. Item qđ opinione cõicabile eſt vt chymera: ꝗ videt̄ φ cũ h̄ nomen de⁹ cõicabile ſit opinione φ poſſit habere plura

9o le. Itẽ mgr̄ exponit dij. i. diuine pſone cũ ꝗ diuine φ ab eadẽ forma imponit̄ latine recipiat plurale videt̄ etiã latine dici dij i plurali.

Solo Solo dõm φ oĩm ſnĩa mgroꝝ eſt φ ſm ꝓprietatẽ grãmatice hoc nomẽ deus plurale nõ habeat ſicut probant p̃me inducte rõnes eo φ licet imponat̄ ab aliq̃ actu cõicabili nõ tñ eſt cõicabilis niſi ſm qđ ſicut ꝓuidẽtia ⁊ circuitio vt ſup determinatũ eſt: ⁊ ideo nec q̃ſtum ad hoc cui impo nit̄ nomẽ cõicabile eſt nec etiã q̃ſtũ ad hoc a q̃ imponi

Ad autoritates q̃nq̃ ſcripture. tur põt habere plurale. Ad autoritates ꝗ iſtoꝝ ſanctoꝝ rñdendũ eſt ſicut dicũt mgri φ ꝓpter ſignificantiã maioꝛẽ ĩpꝛoꝑie ſũt locuti: q2 ad hoc φ nomẽ habeat in plurali ſimpl'r nõ ſufficit φ habeat pluralitatem ſuppoſitoꝝ: ſed etiã oportet φ eſſentia ⁊ forma impoꝛtata p nomẽ diuidat̄ ⁊ m'tiplicet̄ in illis ſicut ſortes ⁊ plato ⁊ cicero ſũt tria ſuppoſita hoĩs ⁊ tres hoĩes ⁊ tria aĩalia ⁊ tres ſubſtãtie vñ cum forma impoꝛtata p ly de⁹ vel quaſi forma ſiue natura nõ multiplicet̄ in ſuppoſitis ſuis nõ poteſt ꝓp'ie loquẽdo ha

Ad 6m bere in plurali. Ad id qđ obijcit̄ de phis dicendũ φ deus ſm opinionẽ eſt deus qui habet vnũ ꝑticulare ſicut eſculapius vel neptunus ⁊ hmõi ⁊ ſic nõ accipiunt̄ ſm̃ in ſua ꝓp'a ſignificatõe. ⁊ iõ ſic plural'r locuti ſunt ipi tñ idẽ q̃ñ ꝓp'ie diuinitatẽ cõſiderauerũt dixerũt nõ eſſe niſi vnũ deũ quẽ vix etiã puri mẽ

Ad 7m te attingere pñt. Ad aliud ſequẽs patꝫ ſolutio per

Ad 8m ante dicta. Ad aliud dicẽdũ φ nullo modo eſt vniuerſale hoc nomẽ deus: q2 opinio vocatur ibi a pho que eſt de ente qđ eſt in opiniõe tm̃ ⁊ cuius forme in opiniõe nõ repugnat pluralitas: ſed de⁹ eſt ſm rem cuius nature repugnat pluralitas vt habitum eſt.

Ad 9m Ad aliud dõm φ diuine deriuatiuũ eſt nõ ꝓpter ſignificatũ ſed ꝓpter modũ ſignificãdi: q2 eſt nomẽ poſſeſſiuũ ⁊ ſi ipm habeat plurale nõ oportet ꝓpter hoc φ ſuũ primitiuũ habeat plurale ſicut ſocratic⁹ habet in plurali nõ tñ ſocrates ⁊ hoc cõtingit ꝓpter diuerſum modũ ſignificãdi.

An Dauid ſit maximus prophetarũ. Arti. XXIII

Q Einde querit̄ de hoc qđ dicit [Jlle etiã maD ximus ꝓphetarũ ⁊ regũ ⁊c.] s.b. Uidet̄ em̄ moyſes maioꝛ fuiſſe cui oꝛe ad os locutus eſt dñs. ⁊ Helyas qui ignem deſcendere fecit de celo. ⁊ heliʒeus q̃ moꝛtuos ſuſcitauit.

Solutio Solutio maxim⁹ dicit̄ dauid a modo inſpiratiõis ⁊ ꝓmiſſiõe ſeminis naſcituri de ipo. De p̃mo habes: Audiã quid loquat̄ in me dñs deus. alijs aũt loquebat̄ p viſiones ⁊ angelos ⁊ enigmata. de ſcđo habes: De fructu ventris tui ponã ſup ſedẽ tuam. Sed moyſes maximus fuit in mõ apparitionũ ⁊ helyas maxim⁹ in ʒelo ⁊ heliʒeus maxim⁹ in opatione miraculoꝝ.

An diuine ſapiẽtie ꝯuenienter attribuant̄ poſſeſſio cõceptio parturitio ⁊ cetera q̃ ſibi attribuit ſapiens. Ar. XXIIII

Einde querit̄ de hoc qđ dicit [Sctũs ſctũs D ſanctus ⁊c.] s.c. Sup hoc em̄ accipienda eſt diffinitio ſctitatis poſita in li. de diui. no. ca.

Diffinitio ſanctitatis. xij. vbi ſic dicit Sanctitas ẽ vt ſm nos dicat̄ ab omĩ imũdicia libera ⁊ pfecta ⁊ oĩno imaculata mũdicia ſiue puritas. Deinde accipiat̄ expoſitio autoꝛitatis inducte de ꝓuerbijs ibi. Dñs poſſedit me ab initio ⁊c.

Primo. videt̄ em̄ nõ cõuenire: q2 poſſeſſio rerũ eſt extrinſeca

2o rũ ⁊ hoc nõ cõuenit ſapiẽtie. P. qualiter cõueniat ei ab eterno oꝛdinari: oꝛdo em̄ ponit prius ⁊ poſteri⁹ dignitate vel cauſa vel loco vel tempoꝛe ⁊ nullũ hoꝝ filio cõuenit in cõparatiõe ad patrẽ.

3o P. ad q̃đ refertur cõceptio eius ⁊ parturitio. Jſte em̄ ſunt ꝓprietates generatiõis carnalis q̃ in diuina generatione nõ cõueniũt.

4o P. quid vocat cardines oꝛbis terrarũ: Item q̃đ eſt appendere fundamẽta terre.

5o P. quid eſt ſapientiã delectari ludẽdo coꝛã patre p ſingu

6o los dies.

Solutio Rñſio ad primũ φ poſſeſſio trãſſumitur

Ad primũ ad filiũ ſm φ eſt ars patris cõpleta rationũ oĩm viuentiũ: poſſeſſio em̄ habetur ad nutũ. Jn hoc ꝗ notat diſtinctionẽ dei ab alijs artificib⁹ quos artẽ non habẽtes ad manũ opꝫtet meditari ſup partes materie ⁊ cogitare ſup inſtrumẽta qđ nõ requirit ſapiẽtia

Ad 2m diuina. Ad aliud dicẽdũ qđ ly oꝛdinata dicit duo ſcꝫ oꝛdinẽ nature qui eſt in diuinis quo alter eſt ex altero nõ q̃ alter eſt prioꝛ altero ⁊ ponit etiã cauſalitatem ſapiẽtie vt artis ad artificiatũ in tẽpoꝛe ſicut cauſa eterna oꝛdinat̄ ad cauſatũ in tẽpoꝛe ⁊ ſic ceſſat ob

Ad 3m ſectio. Cōceptio autē ſapiētie dicit clauſionē filij in
eadē ſubſtātia cū patre. Parturio aūt dicit modū ex
eundi ab eternis rōnib⁊ in res creatas ꝗ exeūt ab ar
Ad 4m te illa. Cardines aūt ſūt in ꝗb⁊ voluit͛ mūdi ꝯſerua
tio vt actio pꝛimaꝝ ꝗlitatū reducat͛ ad motū diuer-
ſum in celo ⁊ motus diuerſus reducat͛ ad motū ṗmi
mobilis vnū. ⁊ ille motus vlteri⁹ reducat͛ ad pꝛimū
mouēs qḋ in ſe ſtabile manēs dat cuncta moueri. In
iſtis eṁ ṗncipijs tanꝗ̄ quibuſdā cardinib⁊ voluit͛ to
tus mūdus tā in motu locali ſupcaeleſtiū ꝗ̄ in motu
Ad 5m generatiōis ⁊ alteratiōis ⁊ augmēti ⁊ diminutiōis
generabiliū ⁊ coꝛruptibiliū Ad aliud dōm ꝙ appē
dere eſt librare ꝑ naturaꝫ ad centrū pꝛimi mobilis.
Ad 6m Fundare aūt eſt ſpeciē terre ꝑ naturam in loco medio
generari ⁊ cōſeruari ⁊ ad illū ꝑ naturā moueri. De
lectari aūt coꝛā pr̄e eſt ab oī ope reꝗſcere in ſeipā. Lu
dere aūt eſt mire ſapie rōnes in illuſtratiōe cuiuſlibꝫ
creature ꝓducere: qꝛ dies eſt qñ ꝑ lucē ſapie res co-
gnita ꝓducit͛ eo ꝙ ⁊ ſi ꝗdā in natura ꝑmixta ſint te-
nebꝛis pꝛiuatiōis tñ in ipā ſapiētia ſunt in rōne ple-
ne lucis ⁊ diei.

Arti. XXV. R

Quō intelligit͛ hoc qḋ dicit͛ Tu bethleē.

Einde ꝗrit͛ de expoſitiōe autoꝛitatis michee
d tu bethleē ⁊c̄.] s̄. d. Dicendū ꝙ ſenſus eſt par
uulus ꝗdē es ſpacio ⁊ nūero habitatoꝝ ī mi-
lib⁊ iuda hoc eſt in iuda in ꝗ ſunt tot milia habitatoꝝ
vel viculoꝝ tñ magnus vicus es dignitate: qꝛ ex te
⁊c̄. ⁊ egreſſus ei⁹ ꝑ eternā generationē ab initio eter
nitatis vel a pr̄e. A dieb⁊ pluralr̄ dicit͛ a dieb⁊/nō ꝙ
eternitas habeat partē vt infra ꝓbabit͛ diſt. viij. ſed
dicit͛ in cōparatiōe ad res tꝑales vt ſit ſenſus. a die-
bus. i. ab eterno reſpectu cuius in tꝑali re accipiunt͛
Auctoꝛitates poſite ī textu īnuūt trinitatē ꝑſonaꝝ in diuinis nouē modis p°. multi dies. Itē nota ꝙ autoꝛitates inducte in hoc
ca. trinitatē innuūt nouē modis. Pꝛimo ex cōſigni
ficato nūeri pluralis ſicut heloym vel dij. Scdo ex
ꝓꝛijs noīb⁊ ꝑſonarū ſicut verbo dñi ⁊c̄: in quo ver-
bū ⁊ ſpūs noīant͛. Tertio ex oꝛdine verboꝝ vt illa
bñdicat nos deus de⁹ vbi bis inmediate ꝯiūgit͛: qꝛ
filius de⁹ a ſolo eſt pr̄e deo ⁊ poſtea ſubiungit͛ tertio
2° deus vt notet͛ ſpūſſctūs de⁹ eſſe ab vtroqꝫ. Quar-
3° to a nūero terminoꝝ ſiue dictionū poſitarū ad lau-
4° dandū deū ſic dicit: ſctūs ſctūs ſctūs nō eṁ poſſet eē
alia rō ꝗre ter diceret ⁊ ñ pluries ꝗ̄ trinitas ꝑſonaꝝ
5° Quito ex actu ꝑſonali ſicut Dñs dixit ad me fili⁹
meus ⁊c. generare eṁ ꝓꝛiū actū dicit ꝗ ꝑſona eſt ꝑ-
6° ſona. Sexto ex ꝓꝛietate ꝑſonali cū dicit͛ generatio-
nē eius ꝗs enarrabit: generatio eṁ paſſiua ꝓꝛietas
7° eſt ꝑſonalis filij. Septimo ꝑ appꝛopꝛiata ſicut illa:
8° dñs poſſedit me ⁊c. vbi appꝛiata filij ponūt͛. Octa-
uo ex oꝛdine generatiōis eterne ad creationē creatu-
9° re in tꝑe ſicut ī illa: Ego ex oꝛe altiſſimi ꝓdij ⁊c. No
no ⁊ vltimo ex oꝛdine generatiōis eterne ad tꝑalem
eiuſdē filij generationē vt in illa Tu bethleem ⁊c̄.

Spēalia teſtimonia de ſpūſancto.

De ſpūſctō etiā expꝛeſſa documēta in ve. te
Geñ. I. ſtamēto habemus: In geñ. eṁ legit͛: Spūs
Ps̄. 138. dñi ferebat͛ ſuꝑ aquas. Et dauid dicit: Quo
Sap̄. I. ibo a ſpū tuo? In lib. Sap̄. dicit͛: Spūſſctūs
diſcipline effugiet fictū: benignus eſt eṁ ſpi
Eſaie. 61. ritus ſapientie. Eſa. quoqꝫ ait: Spiritus do
mini ſuper me.

Quattuoꝛ autoꝛitates de ſpūſctō quō dꝛūt. Arti. XXVI

Einde nota de illo ca. de ſpūſctō ⁊c̄. ꝙ ꝗttuoꝛ
d autoꝛitates hꝫ de ſpūſctō quaꝝ pꝛima eſt de
ſpū oīa cauſante. Scda de ſpū oīa cōtinēte ⁊
gubernāte. Tertia de ſpū oꝛdināte in bonis gr̄e que
diſtribuit. Quarta ⁊ vltima eſt de ſpū ſua oꝑatione
ꝑficiēte myſteriū incarnatiōis filij ⁊ hoc planū eſt cō
ſiderare in ipīs autoꝛitatib⁊.

De teſtimonijs noui teſtamenti.

Nunc vͦ poſt teſtimonia veteris teſtamēti
de fide ſctē trinitatis ⁊ vnitatis ad noui te-
ſtamenti autoꝛitates accedam⁹ vt in medio
duū aīaliū id eſt teſtamētoꝝ: cognoſcat͛ ve- Abacuck. 3
ritas: ⁊ foꝛcipe de altari ſumat͛ calcul⁹ quo Eſaie. 6.
tangātur oꝛa fideliū. Dñs itaqꝫ xp̄s vnitatē
diuine eſſentie ac ꝑſonarū trinitatē apte in-
ſinuat dicēs apl̄is: Ite baptizate oēs gētes Mat. vlti.
in noīe patris ⁊ filij ⁊ ſpūſſancti. In noīe vti
qꝫ ait vt. Amb. ait ī. ṗmo li. de tri. nō ī noīb⁹
vt vnitas eſſentie oſtendat͛: ꝑ noīa tria que
ſuppoſuit: tres eſſe ꝑſonas declarauit. Ipſe
etiā ait: Ego ⁊ pater vnū ſumus: vnū dixit: Joh. 4.
vt ait Amb. in eodem: ne fiat diſcretio pote
ſtatis nature: ⁊ addidit: ſumus: vt patrē fi-
liūqꝫ cognoſcas. ſcꝫ vt ꝑfectus pater filium
perfectū genuiſſe credatur: ⁊ ꝙ pater ⁊ fili⁹
vnū ſint nō confuſione perſone ſed vnitate
nature: Johānes quoqꝫ in epiſtola canoni-
ca ait: Tres ſunt qui teſtimoniū perhibent I. Joh. 5.
in celo: pater: verbū: ⁊ ſpūſſanctus: ⁊ hi tres
vnū ſunt. Ipſe etiā in initio euāgelij ſui ait:
In pꝛincipio erat verbū ⁊ verbū erat apud Joh. I.
deum: ⁊ deus erat verbū: vbi aperte oſtēdit
filiū ſemꝑ et eternaliter fuiſſe apud patrē vt
aliū apud aliū: Apl̄us quoqꝫ aperte trinita
tem diſtinguit dicēs: Miſit deus ſpiritū filij Gal. 4.
ſui in coꝛda noſtra. ⁊ alibi: Spūs eius ꝗ ſuſci Rom. 8.
tauit ieſum habitat in nobis ⁊c̄. Item alibi
trinitatē atqꝫ vnitatē euidentiſſime cōmen- Rom. II. a
dat dicens: Qm̄ ex ipō ⁊ ꝑ ipm̄ ⁊ in ipſo ſūt
omnia ipſi gl̄ia. Ex ipō ait: vt Aug. in li. de
trini. ait ꝓpter patrē. per ipſum dicit ꝓpter
filiū: in ipſo pꝛopter ſpiritūſanctū. Per hoc
vͦ ꝙ nō ait ex ipſis: ꝑ ipſos ⁊ in ipſis: nec ait
ipſis gl̄ia ſed ipſi: inſinuauit hanc trinitatē
vnū deū eſſe: ſed quia ſingule pene ſyllabe
noui teſtamenti hanc ineffabilis vnitatis at
qꝫ trinitatis veritatē concoꝛditer inſinuant:
inductioni teſtimonioꝛū ſuper hac re ſuper-
ſedeamus ⁊ rationibus congruiſqꝫ ſimilitu-
dinibus ita eſſe pꝛout infirmitas noſtra va-
let: oſtendamuus
Cum dicitur in noīe patris ⁊ filij ⁊ ſpiritu ſ Ar. XXVII.
ſcti: ꝗd dicit ibi in noīe an eſſentiā vel ꝑſonā

Unc vͦ poſt teſtimõia ꝛc.] obijcit̃ de hoc qȯ
n ipe dicit: In noĩe pr̃is ꝛ filij ꝛ ſpũſſcti: aut em̄
in noĩe dicit eſſentiã aut ꝑſonã. ſi eſſentiã tũc
videt̃ falſum: qꝛ eſſentia vt eſſẽtia nõ eſt nomẽ pr̃is ꝛ
filij ꝛ ſpũſſcti. Si aũt dicit ꝑſonã tunc deberet dicere
Solutio in noĩbꝫ ſicut tria noĩa ꝑſonarũ cõſequũt̃. Et ad h̃
dõm ꝙ dicit eſſẽtiã ꝛ nomẽ ſumit̃ hic ſm id a q̃ dicit̃
nomẽ: dicit̃ em̄ vnũquodqꝫ nomẽ a notamĩe qȯ facit
circa rẽ cui⁹ eſt nomẽ. ꝛ qꝛ eſſentie virt⁹ notas facit ꝑ
ſonas in ſctificatõe baptiſmi ꝛ in opibꝫ miraculoꝝ:
iõ ipa eſt nomẽ. i. notamẽ ꝑſonaꝝ. vñ tm̄ valet: In no
mine ꝛc. q̃ntũ in v̄tuoſa eſſentia cuius virtus notifi-
cat trinitatẽ ꝑſonaꝝ.

Articulus. XXVIII. An ꝓnoĩa iſta diſtinctionẽ aliquã notẽt
cũ dicit̃ ex ipſo ꝛ ꝑ ipm̄ ꝛ in ipſo.

Einde obijcit̃ de h̃ qȯ dicit [Om̄ ex ipo ꝛ per
o ipm̄ ꝛ in ipo ſunt oĩa ꝛc.] s. a. Vident̃ em̄ ꝓ-
poſitiões q̃dẽ diuerſitatẽ notare eo ꝙ trãſiti-
ue ſũt. Sed qꝛ vnũ eſt ꝓnomẽ qȯ accipit̃ cũ ipis vi-
det̃ ꝙ ad idẽ ꝑtineãt ꝛ ita nõ vident̃ notare niſi eſſen
tie ydẽptitatẽ ꝛ ſic nõ valet ad ꝓpoſitũ mgr̃i cõfirmã
Solutio dũ. Sol'o ad hoc dõm ꝙ ſicut ꝓbat obiectio p̄po-
ſitiões trãſitiue ſũt ꝛ ex eo ꝙ p̄põnes ſũt hñt notare
ꝑſonaꝝ diſtinctionẽ in q̃ztũ tñ cõſiderant̃ vt hee p̄po
ſitiões ꝑtinẽt ad perſonas diſtincte. ex em̄ prepoſitio
notat cauſam originis: ꝛ iõ notat̃ attribui patri qui
eſt ꝓ̄ncipiũ nõ de ꝓ̄ncipio: notat etiã ly ex cauſam eſſẽ
tialẽ que eſt materia q̃ vna remanet in materiato ꝛ ſic
transfert̃ ad ydẽptitatẽ eſſentie in pr̃e q̃ eſt origo ꝛ fi-
lio q̃ eſt ab ipo ſignificandã. per aũt notat q̃ſi cauſam
mediã ꝛ ſignificat filiũ qui eſt a patre ꝛ ꝑ ipm̄ pater
opat̃. In aũt notat continentiã ꝛ attribuit̃ ſpũiſctõ
cuius bonitate oĩa ꝯtinent̃.

Diſt. III. De trinitate ꝛ vnitate ſm ꝙ credita ꝑ rõnem intelligitur

Incipit oſtẽdere quõ per creaturã potuerit cognoſci creatoꝛ.

Poſtolus nãqꝫ ait:
a ꝙ inuiſibilia dei a creatura mũdi
a ꝑ ea q̃ facta ſt̃ itellecta ꝯſpiciũt̃
ſempit̃na q̃ꝫ v̄t⁹ eius ꝛ diuĩtas.
b Per creaturã mũdi intelligit̃ hõ ꝓpter ex-
cellẽtiã q̃ excellit inter alias creaturas: vel
propter cõuenientiã quã habet cũ oĩ creatu
ra. Hõ g̃ inuiſibilia dei itellectu mẽtis cõſpi
cere potuit vl̃ etiã ꝯſpexit: ꝑ ea q̃ facta ſũt. i.
ꝑ creaturas viſibiles vl̃ iuiſibiles. A duob⁹
em̄ iuuabat̃. ſ. a natura qui rõnalis erat ꝛ ab
operib⁹ a deo factis: vt manifeſtaret̃ hoĩ ve
Rom. I. ritas. Iõqꝫ apl̃s dixit: qꝛ deus reuelauit il-
lis ſcꝫ dum fecit opera: in q̃bus artificis aliq̃
tenus relucet indicium.

A Poſtol⁹ nãqꝫ ait ꙗ inuiſibilia dei ꝛc.] In hac
a tertia diſtinctiõe mgr̃ tãgit illã ꝑtẽ veniẽdi in
cognitionẽ trinitatis ꝛ vnitatis q̃ eſt ꝑ rõnes
ꝛ ſil̃itudines. Sũt aũt duo in q̃ ducimur ꝛ duo q̃bꝫ
ducimur: in q̃ ducimur vnitas ꝛ trinitas. quibꝫ duci
mur rõ ꝛ ſil̃itudo: ꝛ iõ diuidit̃ in duas ꝑtes in quaꝝ
prima tãgit modũ veniẽdi in cognitionẽ vnitatis du
cẽte rõne. In ſcða tãgit modũ veniẽdi in aliq̃lẽ cogni
tionẽ trinitatis ducẽte ſil̃itudine ibi [Nũc reſtat oſtẽ
dere ꝛc. Prima haꝝ partiũ diuidit̃ in q̃ttuoꝛ penes
quattuor rõnes q̃s adducit mgr̃ ad ꝓbandũ deũ eſſe
ꝛ vnũ eſſe q̃s rõnes multis modis variauerũt multi
ſicut plane extrahi põt a lr̃a. In ꝓ̄ma ꝓbat mgr̃ ꝑ ef-
fectũ eſſe deũ ꝑ modũ ꝓ̄me cauſe. In ſcða ꝑ diſpoſitio
nes inuẽtas in effectibꝫ ꝓbat deum eſſe incoꝛpoꝛeũ ꝛ
imutabilẽ ꝛ hec incipit ibi. Alio etiã mõ veritatẽ ꝛc.
In tertia iteꝝ ꝑ diſpoſitionẽ iuentã in effectibꝫ ꝓbat
deũ eẽ ſũmũ bonũ ibi [Cõſiderauerũt etiã ꝛc. In q̃r
ta ꝛ vltia ꝓbat deũ eſſe ſpeciẽ oĩm ſpecieꝝ creatarum
ꝛ hoc ꝑ ꝯſiderationẽ ſpeciei inuẽte in effectibꝫ ibi [In
tellexerũt etiã ſpeciẽ coꝛꝑis ꝛc. In ꝓ̄ma rõne tria ſũt
primo em̄ inducit̃ autoꝛitas apl̃i q̃ ꝓbat hanc viam
ſcꝫ ꝑ cauſatũ in cognitionẽ cauſe veniẽdi eſſe poſſibilẽ
Scðo oñdit q̃bꝫ hõ iuuat̃ in hac via. ſ. duobꝫ qꝛ na-
tura rõnali ꝛ creatura exterioꝛi ibi [Hõ ergo inuiſi
bilia dei ꝛc. Tertio rõcinationis ponit ꝓceſſum ibi.
[Nam ſicut ait Ambroſius. Articul⁹. I

An ph̃i cognouerũt vnum eſſe deum.

Ncidit aũt hic dubiũ anteq̃ꝫ ꝑueniamus ad
i lr̃am an ph̃i vnitatẽ vel qꝛ deus eſt ductu rõ-
nis poterãt cognoſcere. Scðo ſi cognouerũt
q̃d eſt qȯ cognouerũt vel q̃d nõ: Tertio q̃liter hec co ꝙ ſic ꝓ̄mo.
gnitio eoꝝ a cognitiõe fidei diſtinguat̃. Circa pri-
mũ ꝓcedit̃ ſic dicit apl̃s ad Rom. I. de ph̃is. Qui cũ
deũ cognouiſſent nõ ſicut deũ gloꝛificauerũt: ſꝫ eua-
nuerũt i cogitatiõibꝫ ſuis: g̃ videt̃ ꝙ coḡuerũt ꝛ deũ 2º
eſſe ꝛ gloꝛiã ipi⁹. Itẽ ibidẽ de⁹ ill' reuelauit: g̃ videt̃
ꝙ noticiã vni⁹ dei habuerũt. Itẽ Aug. i de ci. dei li.
viij. c. ix. platonici nobis ꝯſentiũt de vno deo vniuer
ſitatis autoꝛe q̃ nõ ſolũ ſuꝑ oĩa coꝛꝑa eſt incoꝛpoꝛe⁹
verũetiã ſuꝑ oẽs aĩas incoꝛruptibilis: ꝓ̄ncipiũ nr̃m
lumen nr̃m bonũ nr̃m. In hoc ceteris eos anteponi-
mus: g̃ videt̃ ꝙ platonici deũ veꝝ cognouerũt. Itẽ 3º
ibidẽ Hec itaqꝫ cã ẽ cur iſtos ceteris anteponim⁹: qꝛ
cũ alij ph̃i ingenia ſua ſtudiaqꝫ ſua cõtriuerũt in inq-
rẽdis rerũ cauſis ꝛ q̃s nã eſt modus dicendi atqꝫ vi-
uẽdi iſti deo cognito reꝑierũt vbi eſſet cauſa cõſtitute 4º
vniuerſatis ꝛ lux ꝑcipiẽde veritatis ꝛ fons bibende
felicitatis: g̃ videt̃ ꝙ tales deũ cognouerũt. In li. 5º
Sap. ca. I3. A magnitudĩe ſpeciei ꝛ creature creatoꝛ
eoꝝ poterat intelligibiliter agnoſci. Itẽ h̃ videm⁹
in libꝛis eoꝝ. Plato em̄ in thimeo inducit mũdi opi 6º
ficẽ mundũ facientẽ ꝛ explicandũ ꝑ ꝓpagationẽ mo-
toribꝫ ſpherarũ ſuꝑceleſtiũ cõmittentẽ. Itẽ Apu-
legius in li. de deo ſocratis quẽ in li. de ciui. dei indu
cit. Aug. ponit vnũ oĩm alioꝝ creatoꝛẽ. Vñ Aug. in
nono de ciui. ca. xvj. Omniũ deũ ſũmũ creatoꝛẽ quẽ
nos veꝝ dicim⁹ ſic a platone p̄dicari aſſueuerat apu
legi⁹ ꙗ ipe ſit ſol⁹ q̃ nõ poſſit penuria ſermõis hũani
q̃uis rõne vl̃ modice cõꝓ̄hẽdi. vix aũt ſapiẽtibꝫ viris
cũ ſe vigoꝛe aĩ q̃ztũ licuit a coꝛꝑe remouerũt intelle-
ctũ hui⁹ dei ꝛ id q̃ꝫ interdũ velut in artiſſimis tene- 7º
bꝛis rapidiſſimo choꝛuſcamine lumẽ candidũ inter-
micare: g̃ cognitionẽ eius habuerũt. Itẽ legimus
in libꝛis Ariſt. ꙗ ipe ꝓbat vniuerſitatis ꝓ̄ncipiũ eſſe
vnũ cui⁹ ſcia ꝛ volũtas ꝛ actio ſubſtãtia ſua eſt: ergo ꝙ nõ primo
videt̃ ꙗ nõ tm̄ cognouerit deũ eſſe vnũ: ſed etiã ipm̄
eſſe ſimplicẽ: qꝛ eſt quicq̃d habet. Sed contra deũ
eſſe vnũ articulus fidei eſt: g̃ nõ ſubeſt rõni. ergo per
ph̃iam ꝛ rationẽ nõ poteſt inueſtigari ꝛ nihil cogno-
uerũt ph̃i niſi ꙗ per rationem poteſt inueſtigari: ergo 2º
deum eſſe vnum non cognouerũt. Si foꝛte dicatur
ꙗ deum eſſe vnum nõ eſt articulus. Contra credo in

2o vnū deum ibi in ſymbolo ponit̃ pro articulo. Itē
phs nō inueſtigat eum in philoſophia niſi per creatu
ras ſicut cauſam per effectū:ſed in phia omnis cauſa
ꝓportionata eſt effectui: ergo nō inueſtigabant deū
niſi vt cauſaʒ ꝓportionatā effectui:talis aūt cauſa nō
3o eſt deus:ḡ ꝑ effectū hoc mō nō cognoſcūt deū nec co
gnoſcere pñt. Itē in inueſtigatiōe nois ꝑ reſolutio
nē cauſati in cauſam ſiue poſterioris in prius ⁊ cōpo
ſiti in ſimplex:rō ſtat in intellectu entis ⁊ vnius:ſed
quicqd eſt in q̄ ſtat reſolutio ab eodē incipit cōpoſitio
ḡ ipm ens ⁊ vnū in q̄ ſtetit reſolutio cōponibile eſt in
ea que in ipm ſunt reſoluta. Sed deus ⁊ ens diuinū
nō ſunt cōponibilia:ergo intellectus ſic reſoluēs nō
veniet in ens diuinū vel in vnū quo dicit̃ deus vn⁹
4o ḡ ꝑ h̄ nō pōt accipe deū eſſe vel deū eſſe vnū. Itē ſi
aliqd eſt quo poſito nō de neceſſitate ponit̃ aliud illō
nō poteſt accipi poſito alio vt videt̃ ſi poſito aliq̄ itel
lectu angeli nō de neceſſitate ponit̃ creatio alicui⁹ rei
vel res creata tunc ꝑ rem creatā nō poteſt inueſtiga
ri de intellectu angeli:ḡ a ſilī cū poſito deo nō de ne
ceſſitate ponat̃ creatura:quia aliter creatura eſſet ab
eterno. videt̃ ꝙ ex creatura nō poſſit inferri creator:
Solo ⁊ ita ꝑ creaturā nō pōt cognoſci creator. Solutio
dicendū ꝙ in ꝟitate vt dicūt ſcti ⁊ phi cognitionē dei
Ad pmū ꝑ naturales rōnes habere potuerūt. Ad hoc autē
qd primo obiicit̃ dōm ꝙ deū eſſe ⁊ deū eſſe vnū. vno
modo ſunt articuli:⁊ alio modo ſcita per rōnes ſicut
ꝯcluſiones:pōt em̄ accipi deū eſſe ꝑ ſcientiā:qꝛ eſt tm̄
⁊ ſil'r deū eſſe vnū ⁊ ſic pñt eſſe ſcita vt ꝯcluſio ꝑ na
turale rōnē:pōt etiā accipi put aliquo modo appro
pinqt ſcietie quid eſt ꝓpter hoc:ꝙ apprehēdunt̃ ꝓpri
etates eſſe diuini ⁊ vnitatis ſm ꝙ determinat fides
Ad 2m attributa eſſe dei ⁊ vnitatis dei ⁊ ſic ipm nō ſubeſt ra
tioni:ſed potius eſt articulus fidei. Ad aliud dicē
dum ꝙ in phia cauſa phica ꝓportionata eſt cauſato
⁊ motor mobili:ſed qꝛ ꝓportionatū in virtute cauſan
di nō pōt eſſe primū qd habet influētiā ad oīa:ideo ex
tendit ſe rō ad ꝓbandū illud eſſe licet nō ꝓbet niſi qꝛ
eſt tm̄ ⁊ nō poſſit determinare ꝓprietates eius. Vn̄
phus in pmo de celo ⁊ mūdo dicit. Adhibuim⁹ nos
ipos magnificare deū glioſum creatorē omniū emi
nentē ꝓprietatib⁹ eoꝝ que ſunt creata. vñ patet ꝙ co
gnouit ꝙ eminet ſup creata ſed rōnem eminētie ⁊ dif
ferentiā ⁊ ꝓprietatē ſui eſſe nō poteſt ꝑ rationē aliqs
inueſtigare vnde etiā circa talia attributa inueniunt̃
phi multos errores dixiſſe:circa eſſe vero deū ſiue qꝛ
Ad 3m eſt ⁊ ꝙ vnus eſt pauci phi qui vere erāt phi errauе
runt. Ad aliud eſt dicendū ꝙ intellectus reſoluēs
ſtat in ente qd eſt vltimū reſolutione ⁊ primū cōpoſi
tione:ſʒ qꝛ ipm miſcibile eſt cōpoſitioni:ideo ipm nō
poteſt eſſe primū:hoc cognoſcit ratio ex hoc ꝙ appre
hēdit habitudies entis ad poſteriora ente ⁊ ſic eſt de
ente ſil'r eſt de vno:⁊ ſic patet ꝙ ratio vlterius ꝓcedit
ſed verū ē ꝙ nō ꝓcedit vlterius inquirēdo paſſiōes ⁊
differētias:qꝛ illas per effectū inueſtigare nō poteſt:
⁊ ideo ens quidē eſt primū ſubiectū phie:quia ſubie
ctum phie eſt de quo predicatur paſſiones ⁊ differē
tie nō tamē eſt ſimpl'r primū:quia illud nō eſt ſubiici
bile paſſionib⁹:⁊ etiā paſſiones ⁊ ꝓprietates eius ſūt
ignorate niſi ꝑ fidem illuminantē intellectū accipian
Ad 4m tur. Ad vltimū eſt dicendū ꝙ prima eſt falſa ⁊ licet
poſito deo nō ponat̃ neceſſario creatura tamen poſi
ta creatura tanq̄ effectu dei neceſſe eſt deum creato
rē poni ⁊ ſic a poſteriori ex creatura pōt de⁹ cognoſci.

Quid cognouerūt philoſophi de deo an quia eſt tm̄. Arti. II. B

Ecūdo querit̃ quid ē qd de deo cognouerūt:
S ⁊ videt̃ ſm prius habita ꝙ nō cognouerūt ni ꝙ nō pmo.
ſi quia eſt ⁊ qꝛ vnus. Docetiā videt̃ alia rō
ne:qꝛ cauſa in infinitū diſtās a cauſato nō poteſt co
gnoſci niſi qꝛ eſt ⁊ etiā illud tenuerit per cauſatū:ſed
deus in infinitū diſtat a q̄libet cauſato:ḡ nō cogno 2o
ſcitur niſi quia eſt. Item obiiciūt quidā ꝙ nō eſt co
gnitio niſi per abſtractionē ſpeciei a cognito:a ſimpli
ciſſimo autē nō eſt abſtractio:ergo ſimpliciſſimi nul
la eſt cognitio:deus aūt ſimpliciſſimus eſt:ergo non
cognoſcit̃. P̄. poſito deo nō de neceſſitate ponitur 3o
creatura:ergo videt̃ ꝙ creatura nihil manifeſtat de
creatore. P̄. cauſatū nō de neceſſitate ponit cauſaʒ 4o
eſſe quia domo poſita nō de neceſſitate ponit̃ artifex
ergo videt̃ ꝙ ꝑ creaturā nō de neceſſitate accipit̃ cre
ator. P̄. multa ſunt in creatura q̄ etiā quibuſdam 5o
cauſa erroris fuerūt vt duos deos ponerēt vt corru
ptibile ⁊ incorruptibile:ḡ videt̃ ꝙ creatura tm̄ ſedu
cat rōnē q̄trum adiuuat. Sed cōtra in libris gēti ꝙ non
lium legimus ꝙ nō tm̄ ꝓbant deum eſſe:ſed ipm eſſe
pmū:ipm eſſe ens neceſſe qd nō cadit in pdicamēto
ens ſimplex cuius ſubſtātia ſit intellectus ⁊ volun
tas ⁊ actio eius:ḡ videt̃ ꝙ non tm̄ cognouerūt quia
eſt ſed etiā ꝓprietates vl' attributa eius ⁊ quid eſt ipe
Solo dicendū ꝙ nō cognouerūt niſi qꝛ eſt ⁊ non Solo.
eſt nō quid eſt vt habitū eſt prius:licet em̄ cognoue
rūt quedā attributa ipi⁹ nō tamē habuerūt de ipis
cognitionē certā ſicut inuenimus quoſdā cognouiſſe
ſapientiā ipius ⁊ cum hoc dicere ꝙ nō haberet ſcien
tiā particulariū ⁊ ita etiā eſt de aliis ⁊ ita de deo at
tributa taliter cognoſcere nō facit cognitionē qd eſt
pcipue cū definiti t̃mini illoꝝ attributoꝝ nō ſint co
gniti a quocūq̄ intellectu creato ⁊ per hoc patʒ ſolutio
ad vltimū. Sʒ qꝛ priores rōnes ꝓbare vident̃ nul Ad primū
lam eſſe dei cognitionē ideo reſpondendū eſt ad pmā
ꝙ cauſa vno modo diſtat in infinitū ⁊ alio modo nō:
ſi em̄ attendat̃ ꝓprietatū ꝓportio inter cauſam pmā
q̄ eſt deus ⁊ cauſatū ſuū ꝓportio nulla ē:⁊ ideo ex pte
illa nihil de cauſa cognoſcit̃. Si aūt conſideret̃ ratio
in qua cauſatū habʒ ſe ad cauſam ſm ꝙ exiuit ab ea
ꝑ ydeā ⁊ ptinet̃ ne intereat in nihil decidēdo ⁊ guber
nat̃ vt appetat bonū ſic cauſa relucet in cauſato ⁊ eſt
in ipo eſſential'r preſential'r ⁊ potētialiter:⁊ ſic pōt in Ad 2m
ipo cauſato cognoſci. Ad aliud dicendū ꝙ illa obie
ctio vilis eſt:qꝛ illa abſtractio intellect⁹ nō eſt abſtra
ctio forme de materia:ſed potius ſpēi de eo cuius eſt
ſpecies:⁊ ſimpliciſſima ſicut ipe ſpecies nō repugnāt
huic abſtractioni:qꝛ illa nō exigit cōpoſitionē ſʒ poti⁹
acceptionē intentiōis rei tantū. In omnib⁹ aūt aliō
eſt res ⁊ aliud eſt intētio ipius in aīa. P̄. hoc nō eſt
veꝝ ꝙ nō ſit cognitio niſi ꝑ ꝓpriā ſpeciē rei. nos em̄ q̄
dē cogſcim⁹ in ſpē ſuoꝝ effectuū ſic motorē in ſpē mo
tus ⁊ ſic naturalis cognitio creatoris fieri pōt ꝑ ſpe Ad 3m
ciem creature. Ad aliud dicendū ꝙ licet nō ſequat̃
creaturā eſſe ſi deus ſit tn̄ ecōuerſo ſequit̃ creatorē eſ Ad 4m
ſe ſi ſit creatura Nec eſt ſil'e de fabro lignoꝝ ⁊ do
mo ⁊ deo:qꝛ faber lignoꝝ ſepat̃ a domo ⁊ op⁹ ei⁹ ſi
milit̃ ⁊ trāſit. Vñ etiā ſeqt̃ ſi dom⁹ eſt faber lignari⁹
eſt vel fuit:ſed in deo opus vniuerſal'r non ſepatura
creatura:qꝛ poſtq̄ creata eſt adhuc in nihilū caderet
niſi cōtineret̃ ab ipo ⁊ ordo ei⁹ in vniuerſo corrūpet̃

niſi ab ip̄o gubernaretꝛ: nō tñ dico ꝙ ſequatꝛ ꝙ deus
fuit: ſꝫ ſeq̄tꝛ ꝙ ip̄e eſt ꝓpter rōnē eternitatis q̄ eſt tota
Ad 3m ſil'r ꝑfecta. Ad aliud dōm ꝙ in creatura mutabili
tas ꝛ corruptio incidūt ꝛ nō cauſantꝛ ꝓp̄rie ab aliq̄: ſꝫ
incidūt ex hoc ꝙ creatura eſt ex nihilo vt ſup̄ notatū
eſt in qōne de duobꝫ ꝑncipijs: ꝛ iō q̄ꝫtum eſt de ſe nō
inducit errorem.

Arti. III. E

An iſta cognitio naturalis differt a cognitione fidei.

ꝙ nō ꝑmo. Tertio q̄ritꝛ in q̄ differt hec cognitio hĩta ꝑ rō
t nes naturales a cognitiōe fidei. ꝛ videtꝛ ꝙ in
nullo: vtraqꝫ eſt ꝑ poſteriꝰ: ꝗ ꝑ cauſatū cogno
ſcere cām ꝑ poſteriꝰ eſt cognito. Sil'r ꝑmā v̄itatē ac
cipe in luce fidei infuſa ꝑ poſteriꝰ eſt: q꞉ ꝑma v̄itas eſt
2o potior ꝛ cognoſcibilior illa: ꝛ quicq̄d eſt in habitu in
fuſa eſt a ꝑma veritate ſcḋm rem. P̄. res in ſe nō co
gnoſcitꝛ niſi ſub ꝑmixtiōe ꝑuatiōis ꝯñtis creaturā ex
hoc ꝙ ē de nihilo: ꝛ iō vocat Aug. hāc cognitionē ve
ſpertinā: ſil'r fidei cognitio eſt in ſpeculo ꝛ in enigma
3o te: ꝗ videtꝛ ꝙ iſte cognitiōes ꝯueniāt. Si forte aliq̄s
dicat ꝙ fides cognoſcit q̄d eſt ꝛ rō naturalis non niſi
q꞉. Cōtra fides nō cōprehēdit determiāte ſcḋm natu
rā q̄d eſt deꝰ: ꝗ nec fides cognoſcit niſi q꞉: ꝗ in h̄ diffe
Solutio rūt vt videtꝛ. Sol'o dicēdū ꝙ iſte cognitiōes in q̄n
qꝫ differūt ad minꝰ ꝛ ſi in multis alijs dr̄ña poſſit aſ
Differt ab, ſignari. Prima dr̄ña eſt cōparatiōe ſcie ad ſcientē: q꞉
ea in q̄nqꝫ ꝓceſſus naturalis ſubeſt rōni: fidei aūt ꝓceſſus eſt ſu
ꝑma dr̄ña. pra rōnē. Scḋa differētia eſt in ꝑncipijs in q̄bꝫ acci
2a pitꝛ cognitio ip̄a: q꞉ illa in naturali cognitiōe ſunt ꝑn
cipia ꝑ ſe nota ſicut ea q̄ ſūt de rōne ꝑncipij ꝑmi vt nō
eſſe ip̄m ab alio ꝛ alia eſſe ab ip̄o ꝛ nō ip̄m incepiſſe q꞉
ſic eſſet cauſatū ꝛ ip̄m nō eſſe motū ab alio ꝛ hmōi: ſꝫ
in fide eſt lumē infuſum qḋ informādo cōſciētiā rōnē
ꝯuincit magis ex amore quodā volūtatis q̄ꝫ ex ꝓba
tione rōnis. hoc em̄ eſt argumentū nō apparētiū qḋ
3a illuminat ad credibilia accipiēda. Tertia differētia
eſt in efficiēte cognitionē: q꞉ hic efficit rō creature ob
4a iecte nature rōnali vt dicit mgr̄. in fide aūt efficit pri
ma v̄itas. Si em̄ q̄ratꝛ ab aliq̄ q̄d fecit ſibi fidē dicet
q꞉ ꝑma v̄itas q̄ eſt efficiens fidei ſue ꝛ finis. Quar
ta eſt in cognito: q꞉ ꝑ naturalē cognitionē nō a deo
5a ꝓpinq̄tꝛ ad ſciaꝫ q̄d eſt ſicut ꝑ cognitionē fidei. Quin
ta ꝛ vltīa differētia eſt ex ꝑte ſubiectoꝝ: q꞉ fides eſt in
intellectu affectiuo etiā informis: licet q̄dā ꝯtradicāt
ſed ſciētia naturalis rōnis eſt in ītellectu ſpeculatiuo
licet em̄ fides informis ſit tñ ip̄a eſt magis volūtaria
q̄ꝫ rōnalis ꝛ ē allicitiua timoris ſuilis vt dicit Greg.
ſed ea q̄ ſūt in intellectu ſpeculatiuo vt dicit ph̄us ni
hil dicūt de fugiēdo vel imitādo igitꝛ ꝛc̄.

Arti. IIII. D

An attributa in deo ſint vnū vel plura.

Einde q̄ritꝛ de hijs q̄ in lr̄a ꝑmi capituli cōti
d nentꝛ. Et obijcitꝛ primo de h̄ qḋ dicit. Inuiſi
bilia dei ꝛc̄.] ſ̄. a. Videtꝛ em̄ nō eſſe cōueniēs
cū attributa ſignificēt eſſentiā ꝛ ita ſint vnū nō plu
ra vñ ſingulariter nō plural'r deberēt ſignificari. nec
videtꝛ eē incōueniēs ſol'o mgr̄i quā ponit circa finē q̄r
te rōnis ꝙ iō dicit plural'r: q꞉ multis modis ſignifi
cantꝛ ſcḋm hoc em̄ poſſemus dicere: deus eſt ſubſtātia
ꝛ deus eſt virtus ꝛ deꝰ eſt ſapīa: ꝗ deus eſt plura vel
Solutio tria qḋ falſum eſt. Sol'o dōm ꝙ attributa duplicē
habēt cōparationē, ſ. ad ſubſtātiā cauſe in q̄ ſūt: ꝛ ad
effectus q̄s cōnotāt. ꝛ primo mō ſignificantꝛ vnū ꝓ
pter ſimplicitatē. vñ nō p̄nt inferre ſi deꝰ eſt bonitas
ꝛ ſapiētia ꝙ ip̄e duo: q꞉ ſi cſit cōꝑatio ad cām in q̄ ſūt
attributa. Aliā cōparationē ad cōnotata ꝛ ſic ſunt ſcḋm
quid vt plura licet non ſimpl'r plura: q꞉ ſignificantꝛ
vt rōnes pluriū ꝛ iō etiā etiā nō dixit apl's plura in
uiſibilia ſed īuiſibilia cōſignificādo pluralē numerū
nō ſcādo. minor eſt em̄ pl'itas ꝯſignificata q̄ꝫ ſignifica
ta h̄ eſt minoris rōnis: ly plura em̄ vel duo vel tria et
alij termini nūerales ſignificāt pluralitatē: ꝛ iō ſim
pliciter ſunt plura circa q̄ illi termī notāt ponere plu
ralitatē: ſed pluralitas cōſignificata ē pluralitas ſcḋm
q̄d ꝛ eſt ſimile de pūcto in cētro qḋ eſt vnū ſolum ſcḋm
ꝙ ip̄m eſt centrū ꝑ ſubſtantiā ꝯſideratū tñ poteſt eſſe
in rōne pluriū principioꝝ ſcḋm ꝙ infinite linee trahūtꝛ
ab ip̄o ad cirferentiā.

An ꝑ creaturā mūdi debeat intelligi hō. Arti. V.

Einde q̄ritꝛ de h̄ qḋ dicit [Per creaturā mū
d di intelligitꝛ hō ꝛc̄.] ſ̄. b. Videtꝛ em̄ angelus ꝙ nō ꝑmo.
hoīe excellētior tū ꝓpter ſeꝑationē a corꝑe: q꞉
corpus qḋ corrūpitꝛ aggrauat aīam ꝛ deprimit terre
na inhabitatio ſenſum multa cogitantē. tū etiā iō q꞉
angelus eſt ſignaculū ſil'itudinis dei: homo autē ad
imaginē tm̄. Et dicit Grego. ꝙ maiorē ſil'itudinē di
cit ſignaculū q̄ꝫ imago. Si forte dicatꝛ ꝙ aīa rōnalis
per accidēs eſt in corꝑe. ſ. vt in ip̄o accipiat ſciētias ꝛ
virtutes hoc nihil eſt: quia accidēs nō eſt forma ſub
ſtātialis compoſiti: anima aūt rōnalis forma ſubſtā
tialis eſt hoīs cuius pars materialis eſt corpus. P̄.
hoc eſſet mirabile accidens ꝓpter qḋ incorꝑaretꝛ cū ſi
ne corꝑe modo nobiliori ſciētias ꝛ virtutes poſſit ac
cipere. Itē ſcḋa rō etiā ſoli hoī nō videtꝛ cōuenire: 2o
q꞉ etiā cōuenit angelis q꞉ angelꝰ eſt cū ſimplicibꝫ et
mixtis vt mineralibꝫ ꝛ viuit cū arboribꝫ ꝛ ſenſibiliū
habet cognitionē cū brutis ꝛ intelligit cū hoībꝫ ꝛ ſic
ambe rōes ꝯueniūt ei vt videtꝛ. Sol'o dōm ꝙ hō cō Sol'o
ſideratꝛ tripl'r. ſ. reputatiōe diuina ꝛ in ꝓpria natu Hō ꝯſide-
ra ꝛ ī fine q̄ eſt btitudo et̄na reputatiōe diuīa digniſ ratꝛ tripl'r
ſima creaturaꝝ eſt q꞉ deꝰ tm̄ naturā ſuā reputauit ꝙ Ad primū
ip̄am aſſumpſit vñ Ps̄. Quid eſt hō ꝙ reputas eū. ꝛ
ſequitꝛ. Minuiſti eū paulominus ab angelis / gl'ia ꝛ
ho. ꝛc̄. In natura aūt ꝓpria ſine p̄iudicio dico ꝙ infe
rior eſt angelo ſicut ꝓbat obiectio. In fine aūt cōſide
ratus. ſ. in btitudine angelo par eſt: q꞉ ſtatuit termi
nos ppl'oꝝ iuxta nūerū angeloꝝ dei Deutꝛ. 32. Ad di
gnitates em̄ angeloꝝ aſſumuntꝛ hoīes. vñ. 1. Reg. 2
Suſcitās de puluere egenū ꝛ de ſtercore erigēs pau
perē vt ſedeat cū principibꝫ ꝛc̄. Ad id qḋ obijcitꝛ de Ad 2m
alia rōne dōm ꝙ angelus q̄ ad eſſentialia ſibi nō ha
bet cōuenientiā cū oī creatura: q꞉ cū corꝑalibꝫ nō hꝫ
cōuenientiā. In hoīe aūt ſaluantꝛ ſimplicia in humo
ribꝫ ꝛ mixta ꝛ cōplexionata ꝑ ſil'itudinē materie.

Prima rō vel modus quō potuerit cognoſci creator.

Nam ſicut ait Ambroſius: Ut deus q̄ natu
ra inuiſibilis eſt: etiā a viſibilibus poſſet ſci
ri: opus fecit qḋ opificē viſibilitate ſui mani
feſtauit: vt per certū incertū poſſet ſciri. ꝛ il
le deꝰ omniū eſſe crederetꝛ: q̄ hoc fecit qḋ ab
hoīe impoſſibile eſt fieri. Potuerūt ergo co
gnoſcere ſiue cognouerūt vltra omnē crea
turā eſſe illum qui ea fecit que nulla creatu
rarū facere vl' deſtruere valet. Accedat q̄ cū
q̄ꝫ vis creatura: ꝛ faciat tale celū ꝛ terrā: ꝛ di

a cam quia deus eſt. Sed qꝛ nullā creatura ta
lia facere valet: cōſtat ſuꝑ omnē creaturā eſ-
ſe illū qui ea fecit, ac ꝑ hoc illū eſſe deū hu-
mana mens cognoſcere potuit.

E Solo. Einde q̄rit̄ q̄liter formaꝛ rō quā adducit ibi.
d [Nā ſicut ait Ambro. ꝛc. Et dōm ꝙ ſic ꝓ-
cedit cauſatū eſt h̄ ptꝫ ad ſenſum: ḡ habet ali-
quā cām illa ḡ cā aut eſt ꝓ̇ma aut hꝫ aliā. ſi eſt prima
ḡ hēo ꝓpoſitū: qꝛ nos h̄ vocam⁹ deū qđ ē ita ꝙ cā nō ē
cauſatū ꝛ h̄ eſt ꝓ̇ma cā. Si aūt hꝫ aliā cām de illa ite-
rū q̄ro vtrū habeat cām vl' nō. ꝯſtat em̄ ꝙ h̄ vadit in
infinitū: ḡ neceſſe eſt ſtare in aliq̄ ꝙ ita cā eſt ꝙ non eſt
cauſatū: qđ aūt nō eſt cauſatū ē increatū: ḡ illa cā nō
eſt creata ꝛ hoc vocamus deum.

Arti. VI. Qđ creatura nō poteſt creare.

Einde q̄rit̄ de rōne ei⁹ qđ dicit [Sed qꝛ nul
d la creatura talia facere valet ꝛc.] ſ. a. Et rō
hui⁹ eſt: qꝛ oīs creatura ē potētie finite: ḡ ip̄a
nō oꝑaꝛ actiōe virtutis infinite: ſed educere aliq̄d de
nihilo in aliud eſt v̈tutis īfinite: ḡ ip̄a nō oꝑabit̄ ope
ratiōe illa ꝛ ita nihil creabit: nihil em̄ ꝛ aliq̄d diſtant
in infinitū: dicit em̄ phs ꝙ inter q̄ttuor ꝛ duo ꝛ q̄t-
tuor ꝛ tria ꝛ q̄ttuor ꝛ vnū pōt eſſe ꝓportio: ſed inter
aliq̄d ꝛ nihil nulla pōt eſſe ꝓportio: ꝛ iō oīm natura-
lium vt dicit phs ſuppoſitio fuit ex nihilo nihil fieri
ſm naturam.

Scđa rō qua potuit cognoſci vel modus quo nouerunt

Alio etiā mō dei v̈itatē ductu rōnis cogno-
ſcere potuerūt: vel etiā cognouerūt. vt eni
Aug. ait in li. de ciui. dei. Viderūt ſūmi phi
nullū corpus eſſe deū: ꝛ iō cūcta corꝑa tranſ
cenderūt q̄rētes deū. viderūt etiā q̄cq̄d mu
tabile eſt nō eſſe ſummū deū omniūꝗ; ꝓ̇nci-
piū: ꝛ ideo omnē aīam mutabileſꝗ; ſpiritus
trāſcenderūt. Deinde viderūt oē qđ muta-
bile eſt nō poſſe eſſe niſi ab illo q̄ incōmuta-
biliter ꝛ ſimpl'r eſt. Intellexerunt ergo eū ꝛ
oīa iſta feciſſe: ꝛ a nullo fieri potuiſſe.

Arti. VII. Qđ deus eſt incorporeus ꝛ īmutabilis.

Lio etiā mō dei veritatē ꝛc.] Hec eſt ſcđa rō
a in q̄ ductu rōnis ꝑ diſpoſitiōes inuētas ī cre
aturis ꝓbaꝛ deus incorpore⁹ ꝛ īmutabilis ꝛ hec rō
eſt magis phiſica q̄ꝫ precedēs ꝛ fundaꝛ ſuꝑ duas ꝓpo
ſitiōes q̄ nō hic ꝓbant̄ ſꝫ accipiūt̄ vt ꝑ ſe note. Pria
ꝙ nullū corp⁹ ē de⁹ ꝛ h̄ ꝓbaꝛ ſic: nullū corp⁹ mouet
niſi motū: oē mouēs motū eſt mouēs ſcđm: ḡ corp⁹
mouēs motū eſt mouēs ſcđm ꝛ no primū. Probatio
ꝓ̇me eſt ꝙ oē corp⁹ mouēs cōponit̄ ex motore ꝛ mo-
bili vt celū ꝛ oīa mouētia vt ꝓbāt phi cū igit̄ de⁹ ſit ꝓ̇
ma cā mouēs nō motū ſicut dic̄ Boeti⁹. Stabiliſꝗ;
manēs dat cūcta moueri nō pōt de⁹ eſſe corp⁹. Se-
cūda ꝓpoſitio eſt ꝙ de⁹ nō ſit mutabilis ſpūs ꝛ h̄ ꝓ-
baꝛ ſic: oīs ſpūs mutabilis mutaꝛ ꝑ ſe vel ꝑ accn̄s.
primū mouēs nō mutaꝛ ꝑ ſe nec ꝑ accn̄s: ḡ primū mo
uēs nō eſt mutabilis ſpūs: ꝓbatio medie primū mo-
uēs eſt mouēs nullo mō motū: ḡ nec ꝑ ſe nec ꝑ accn̄s
Dex̄ ei ꝙ ꝓ̇mū mouēs muteꝛ ꝑ accn̄s. ſ. motu alteri⁹
ſic aīa motu corꝑis ſeq̄t̄ ꝙ ꝓ̇mū ſit receptibile accn̄ta
lis mutatiōis ꝛ ſic nō erit in rōne primi: qꝛ primū eſt
oīno eodē modo ſemꝑ ſe hn̄s. Ex iſta rōne de neceſſi-
tate cōcludit̄ vlterius ꝙ de⁹ nō eſt virtus aliq̄ in cor
pore vt aīa vel intellect⁹ celi ſicut quidā phi dixerūt:
qꝛ ſi ita eſſet mutaret̄ ꝑ accn̄s ip̄ius qđ eſſe nō pōt.

Tertia ratio vel modus.

Conſiderauerūt etiā quicq̄d eſt in ſubſtan-
tijs: vel corpus eſſe vel ſpiritū: meliuſꝗ; ali-
q̄d ſpm̄ eſſe q̄ꝫ corpus. ſed longe meliorē qui
ſpiritū fecit ꝛ corpus.

Qđ deus ſit ſummū bonum. Arti. VIII.

Onſiderauerūt etiā ꝛc. Hic incipit tertia rō
c in q̄ iteꝝ ꝑ ꝓprietates inuētas in creatura ꝓ-
bat deū ſummū bonū ꝛ ꝑ ꝯn̄s vnū: qꝛ ſūmū
bonū nō pōt eſſe niſi vnū vt ſuꝑ̄ ꝓbatū eſt. Et funda
tur rō ſuꝑ duas diuiſiōes quaꝝ alterā dimittit eo ꝙ
ꝑ ſe patet. ſ. diuiſio entis in ſubſtantiā ꝛ accn̄s. cōſtat
em̄ ꝙ melior eſt ſubſtātia q̄ꝫ accn̄s: qꝛ accn̄s nō eſt ni
ſi ſm quid: nihil aūt ita ſimpl'r eſt ſicut de⁹. Diuiſio
alia eſt ꝙ ſubſtantiarū alia eſt corporea alia incorpo-
rea q̄ eſt ſpūs incorpore⁹ ꝛ h̄ eſt q̄ nō eſt actus ꝛ ꝑfe-
ctio alicuius corꝑis ꝛ cōſtat ꝙ ſubſtātia ſpūalis me-
lior eſt q̄ꝫ corporea cū aūt vtrūꝗ; ſit cauſatum cauſa
melior erit in infinitū q̄ꝫ ſpūs.

An de⁹ poſſit ꝑ viā negationis cognoſci. Arti. IX. F

Ed hijs rōnib; poſitis incidit dubiū qꝛ Dio
f nyſius docet alia via venire ī cognitionē dei
in li. de di. no. c. vij. ſic dicēs: Ex omniū exiſtē
tiū ordinatiōe ſicut ex ip̄o ꝓ̄tenta ꝓ̄poſita ꝛ ymagīes
quaſdā ꝛ aſſil'atiōes diuinoꝝ ip̄ius ꝑadigmatū ha-
bente ad illud qđ eſt ſuꝑ oīa via ꝛ ordine ſm virtutē
aſcēdim⁹ in oī ablatiōe ꝛ exceſſu ꝛ oīm cā. Hic aūt ꝙ nō primo
mgr̄ nō docꝫ aſcēdere niſi cā tm̄. P̄. videt̄ ꝙ ablatio- 2o
ne nō aſcendaꝛ ī deū: qꝛ negatio nihil ponit: nihil āt
ponēs nihil đ aliq̄ certificat: ḡ ꝑ negatōēꝫ nihil certifi
caꝛ ꝛ cognoſcit̄ de deo. Cōtra hoc aūt ē qđ dicit Dio ꝙ ſic primo
nyſius in celeſti hierarchia ca. ij. Negationes in deo
ſunt vere: affirmatiōes v̈o incōpacte. Et Aug. dicit 2o
ꝙ verius cognoſcit̄ q̄d nō ſit q̄ꝫ q̄d ſit. ꝛ dicit idem ꝙ
multū ꝓfecit in cognitiōe diuīa: qꝛ licet nō poſſet ap
prehēdere q̄d eſt deus tn̄ apꝑ̄hēdit q̄d nō ſit. Vlte Queſtiūc'la
rius q̄rit̄ de alijs duob; modis. ſ. eminentia ꝛ cā: qꝛ an de⁹ poſ-
videnꝛ eſſe vna ꝛ eadē cum em̄ ꝓcedim⁹ a cauſato in ſit cognoſci
cauſam eleuam⁹ cām ſuꝑ ꝓprietates cauſati vt ſuꝑ̄ di ꝑ viam emi
ctū eſt. Sol'o dōm ꝙ ille tres vie accipiūt̄ ſm ea in nentie.
q̄b; relucet creator: aut em̄ illa ſūt ſymbolice ſiue figu Sol'o
ratiue cōuenientia tm̄ ꝛ in illis eſt ꝓpria via negatio-
nis ſiue ablatōis vt lapis leo ꝛ hmōi: aut ſm rē ꝑ ꝓ̇⁹
in đo lꝫ ſm nomē nō ita ꝑfecte poſſint ſignificari ꝛ ſic
ſūt ꝑ eminētiā exponēda vt ē vita eſſētia ītellect⁹ ꝛ ce
tera hmōi ꝛ hec vocant̄ myſtica vt dicit Dionyſius
aut q̄ꝫtum ad vtraꝗ; cōueniūt ſm ꝙ ab illo ſunt ꝛ ſic
via eſt a cauſato in cauſam. Ad primū ḡ dicendū ꝙ Ad primū
mgr̄ nō tangit hic oēs vias quib; poſſibile eſt venire
in cognitionē dei: ſed quaſdā vt nobis oſtēdat ꝙ ta-
les ꝛ ſil'es q̄rere debemus. Ad aliud dicendū ꝙ ne Ad 2m
gatio vt negatio nihil certificat ſed negatio oppoſito
rū ꝓ̄dicamētoꝝ circa ſubiectū aliqđ ꝑ hoc ip̄m ꝙ re-
mouet oppoſita facit appropinq̄re ei qđ ꝑ ſe cōuenit
ſubiecto ꝛ huius exemplū tale ponit quidā phs vt ſi
queraꝛ quid eſt hō ꝛ dicaꝛ qm̄ nō ē lapis ꝛ nō eſt res
inaīata per hanc negationē magna inquiſitio coarta
ta eſt: quia iam inter aīata tm̄ homo querit̄ ꝛ ſi dicaꝛ
nō eſt vegetabile iam per cōſequens querit̄ inter ſen-

ſibilia: ꝛ ſi dicatur vlterius non eſt brutum/ſcietur qm̄ eſt rōnale aīal ꝛ hec eſt diffinitio hoīs ꝑ accidēs/ inuēta ꝑ negatiōes factas circa hoīez ꝛ hec eſt via diuiſionis in phīa vt dicat/ deus eſt aut corporeū aut incorporeū nō corporeū: ergo incorporeū ꝛ ita vlterius negatio igitur certificat inq̄ꝫtum remouet oppoſitū de ꝓpoſito ſubiecto: quia ꝑ hoc infert illud qd̄ ſm naturā ꝯuenit. Affirmatiōes aūt dicunt incōpacte: qꝛ nō ꝑfecte dicūt q̄d eſt deus ꝛ huius cauſa ſuꝑ dicta eſt.

Ad queſtiūculam. Ad aliud dicendū ꝙ eminētia nō eſt idē cū cauſa: quia eminētia ꝓprie eſt ī myſticis q̄ ſemꝑ cōueniūt deo eminētius q̄ꝫ nomē exprimat. via autē effect⁹ in cauſam eſt indifferēter in quolibet cauſato ſicut patꝫ in omnib⁊ hic inductis a magiſtro.

Quartus modus vel ratio.

Intellexerūt etiā corpis ſpeciē eē ſēſibilē: ꝛ ſpūs ſpēꝫ ītelligibilē: ꝛ ītelligibilē ſpēm ſēſibili ꝑtulerūt Sēſibilia dicim⁹ q̄ viſu tactuq̄ꝫ corpis ſentiri queūt. ītelligibilia q̄ ꝯſpectu mētis pn̄t ītelligi. Cū ergo in eoꝝ ꝯſpectu ꝛ corpus ꝛ anim⁹ magis minuſq̄ꝫ ſpēoſa eſſent: ſi aūt oī ſpecie carere poſſent: oīno nulla eſſēt viderūt eſſe aliq̄d quo illa ſpēoſa facta ſunt vbi eſt pⁱma ꝛ incōmutabilis ſpēs: idq̄ꝫ incōꝑabilis ꝛ illud eſſe reꝝ pⁿcipiū rectiſſime crediderūt: qd̄ factū nō eſſet: ꝛ ex quo cūcta facta eſſent. Ecce tot modis potuit cognoſci veritas dei. Cū ergo deus vna ſit ꝛ ſimplex eſſentia: q̄ ex nulla diuerſitate partiū vel accidentiū conſiſtit: pluraliter tn̄ dicit ap̄l's. Inuiſibilia dei: qꝛ pluribus modis cognoſcitur veritas dei per ea que facta ſunt. Ex per- a
petuitate nāq̄ꝫ creaturarū intelligit conditor eternus: ex magnitudine creaturaꝝ omnipotens: ex ordine ꝛ diſpoſitione ſapiens: ex gubernatione bonus. Hec autē omnia ad vnitatem deitatis pertinent monſtrandā.

Arti. x. Utrū materia prima ſit nihil.

G Ntellexerūt quoq̄ꝫ ꝛc̄.] Hic incipit quarta ꝛ
i vltima ratio in qua mgr̄ tria facit. Prima rō deducit ꝙ deus eſt ſpecies ſpecieꝝ. Scdō redit ad primū ꝛ explicat q̄re ap̄l's dixit: Inuiſibilia. Tertio innuit plures alias rōnes accipi a diſpoſitionib⁊ creaturarū.

Nota quid ſpecies. Circa primū nota ꝙ ſpēs hic dr̄ forma ſiue rō rei ſm ꝙ ad cog̃ſcētē vl' cognitōez ordinatur ꝛ rem in ſpecioſitate naturali manifeſtat. Sꝫ obijcitur ſuꝑ hoc qd̄ dicit. Si autē ſpecie carere poſſent oīno nulla eſſent. Prima em̄ materia oīno nullam habet ſpeciē: ergo oīno nihil eſt. Unde Aug. in li. cōfeſſionū. xij. Uerū eſt informitatē que ꝓpe nihil eſt vices tempoꝝ habere nō poſſe.

Solutio. Solutio hui⁹ habet ab Aug. ibidem qui ſic dicit de prima materia ſicut dicimus amplius bonū eſſe qd̄ creatū atq̄ꝫ formatū eſt: ita fatemur minus bonū eſſe ꝙ creabile atq̄ꝫ formabile eſt: ſed tamen bonū vn̄ prima materia per ip̄am priuationē quā hꝫ/habet ordinē ad formā quia ipſa priuatio facit eam deſiderare formā: ꝛ ſic habet aliquo modo ſpeciem in appetitu ſpeciei ꝛ ordine ad ip̄am: ꝛ ideo ꝓpe nihil eſt ſꝫ tamen nō nihil vt dicit Auguſtinus.

Utrū ex ꝑpetuitate arguat eternitas: et ex magnitudine potētie infinitas. Arti. XI.

Einde querit de hoc qd̄ dicit [Ex ꝑpetuita-
d te nanq̄ꝫ ꝛc̄.] ſ. a. Hoc em̄ videtur falſuꝫ: qꝛ ꝑpetuitas creaturarū eſt carentia finis ꝛ nō principij. vnde videt ex hoc nō poſſe argui id qd̄ caret principio ꝛ fine. ſimiliter ꝛ magnitudo creaturarū non eſt infinita: ergo ex ip̄a infinita potentia dei q̄ omnipotētia eſt ꝛ dicitur nō poteſt inferri.

An ex ordīe ſapiētia. P̄. cum ordo ſit rei ad finem ꝛ a fine ſit perfectio/ videtur potius ex ordine ꝛ diſpoſitione eſſe bonus q̄ꝫ ſapiens.

An ex gubertione bonitas. Gubernatio etiā directe videtur eſſe opus ſapientie: ꝛ ideo ex gubernatione magis poteſt intelligi ſapiens q̄ꝫ bonus.

Solutio. Ad primū. Solutio dicēdū ꝙ omne qd̄ incipit per aliquē modum fuit in potētia vt fieret anteq̄ꝫ fieret: ſed quicq̄d eſt ī potētia vt fiat fit ab alio nō a ſe ip̄o. Probatio det em̄ ꝙ fiat a ſeip̄o: ergo ip̄m facit ſeip̄ꝫ ſꝫ quicq̄d facit agit: ergo ip̄m agit ꝛ quicq̄d agit actu eſt ergo ip̄m actu eſt: ergo eſt actu ꝛ fit ſimul: ſed quicq̄d fit nō eſt: ergo eſt actu ꝛ nō eſt ſil' qd̄ eſt impoſſibile: ergo oportꝫ ꝙ omne qd̄ fit ꝛ īcipit fiat ab eo qd̄ nō fit/ nec incepit: ſed ꝑpetuū fit: ergo ab eo qd̄ nō incepit ꝛ hoc eſt eternū: ergo fit ab et'no ꝛ ſic ex ꝑpetuitate arguit eternū ex magnitudine aūt arguitur infinitas: licet em̄ nō tota potētia infinita reluceat in magno: tamē quia ip̄e educit magnū ſine indigentia ꝑiacentis materie ꝛ inſtrumenti ſic in modo agendi cognoſcitur infinitū eſſe in potentia ꝛ oīpotētia.

Ad 2m. Duplex ordo in rebus vniuerſi. Ad aliud dicēdū ꝙ eſt ordo ꝑtiū in toto cōtinuo q̄ eſt poſitio ꝑtiū ꝛ eſt ordo vniuerſi ī mūdo ſicut mobile vniforme ſub motore primo ꝛ mobile difforme ſub mobili pⁱmo ꝛ motus materie generabil' ꝛ corruptibilis ſub motu mobilis circulariter ꝛ difformiter ꝛ hec omnia ad complendum numerū electorum ꝛ hic ordo eſt ſapientie. Eſt alius ordo vniuſcuiuſq̄ꝫ imꝑfectionē finis ſui ex participatiōe bonitatū ſibi poſſibiliū a cauſa prima ideſt deo. ꝛ hic ordo eſt bonitatis. Diſpoſitio autem differt ab ordine: quia diſpoſitio eſt per formas rei in ſeip̄a. ordo autē ad alterum.

Ad 3m. Ad vltimū dicēdum ꝙ gubernatio hic in ſe habet ꝯtinentiā rerum vt manere poſſint ꝛ hoc eſt bonitatis vt dicit Auguſtinus ſuper gen̄.

Quomodo in creaturis apparet veſtigium trinitatis.

Nunc reſtat oſtēdere: vtrū per ea que facta ſunt aliqd̄ trinitatis indicium vel exiguum haberi potuerit: De hoc Auguſti. in lib. vj. de trinitate ait: Oportet vt creatorem per ea que facta ſunt intellectu conſpiciētes trinitatem intelligamus. Huius enim trinitatis veſtigium in creaturis apparet. Hec em̄ a
que arte diuina facta ſunt ꝛ vnitatem quandam in ſe oſtendunt ꝛ ſpeciem ꝛ ordinē. Nā quodq̄ꝫ horum creatorum ꝛ vnū aliquid eſt ſicut ſunt nature corporū ꝛ ingenia animaꝝ ꝛ aliqua ſpecie formatur: ſicut ſūt figure vel qualitates corporum ac doctrine vel artes animarum: ꝛ ordinem aliquem petit aut tenet: ſicut ſunt pondera vel collocatiōes cor

b poꝝ: ⁊ amores vel delectatiões aníaꝝ: ⁊ ita in creaturis p̄relucet veſtigiũ trinitatis. In illa eñ trinitate ſumma origo eſt oĩum rerũ ⁊ perfectiſſima pulchritudo: ⁊ beatiſſima delectatio. Sũma aũt origo (vt Aug. oſtendit in li. de vera religione) intelligiť deus pater a quo ſunt omnia: a quo filius ⁊ ſpũſſanctus perfectiſſima pulchritudo intelligiť fili⁹ ſcꝫ veritas patris nulla ex pte ei diſſimilis: quẽ cũ ipo ⁊ in ipo patre veneramur: que forma eſt omniũ que ab initio facta ſunt: ⁊ ad vnũ referunť: que tamẽ oĩa nec fierent a patre p filiũ: neqꝫ ſuis finibus ſalua eſſent: niſi deus ſumme bonus eſſet: qui ⁊ nulli nature q̄ ab illo bona eſſet inuidit: ⁊ vt in bono ipſo maneret alia quantũ vellet: alia quãtũ poſſet dedit. que bonitas intelligiť ſpũſſanctus q̄ eſt donũ patris ⁊ filij: quare ipm donũ dei cum patre ⁊ filio eq̄ incõmutabile colere ⁊ tenere nos cõuenit. Per cõſideratiõnẽ itaqꝫ creaturaꝝ vnius ſubſtantie trinitatẽ intelligimus: ſcꝫ vnũ deũ patrẽ a quo ſum⁹ ⁊ filiũ per quẽ ſumus: ⁊ ſpm̃ſanctũ in quo ſumus. ſ. pncipiũ ad q̄d recurrimus: ⁊ formã quã ſequimur: et gratiã qua recõciliamur vnũ. ſ. quo auctore cõditi ſumus: ⁊ ſimilitudinẽ eius per quã ad vnitatẽ reformamur: ⁊ pacẽ qua vnitati adheremus. ſ. deũ qui dixit: Fiat: ⁊ verbũ per quod factũ eſt omne q̄d ſubſtantialiter ⁊ naturaliter eſt ⁊ donũ benignitatis eius q̄ placuit q̄d ab eo per verbũ factũ eſt: ⁊ recõciliatum eſt auctori vt nõ interiret. Ecce oſtẽſum eſt qualiter in creaturis aliquatenus imago
c trinitatis indicať: nõ eñ per creaturaꝝ cõtẽplationẽ ſufficiens noticia trinitatis poteſt haberi: vel potuit ſine doctrine vel interioris inſpiratiõis reuelatione. Unde illi antiqui philoſophi quaſi per vmbrã ⁊ de longinquo viderunt veritatẽ: deficientes in cõtuitu trinitatis: vt magi Pharaonis in tertio ſigno. Adiuuamur tamen in fide inuiſibilium per ea que facta ſunt.

D Unc reſtat oſtendere. ⁊c̃.] Hic incipit ps illa
b in qua ducẽte ſil'itudine aliqualiť in cognitõnẽ trinitatis deueniť. ⁊ diuidiť in duas partes ſm duplicẽ ſimilitudinẽ ducentẽ. Quaꝝ prima ẽ veſtigiũ: ⁊ de hac primo agit in hoc capl'o. Secunda eſt imago in ſpũali ⁊ rõnali natura inuenta: ⁊ de hac cõſeq̄nter agit ibi: [Nũc ad eã pueniam⁹. ⁊c̃.] In p̄ori capl'o mgr̃ tria facit. Primo oñdit veſtigiũ in creaturis p nũeꝝ / ſpẽm ⁊ ordinẽ. Scd̃o oñdit q̄liť hec cõpetũt pſonis ibi [In illa ei trĩtate ⁊c̃.] Tertõ oñdit q̄liť pħi p iſta pgrediẽtes defecerĩ i tertio ſigno / ⁊ q̄ lõge ⁊ ĩ vmbra videriť ibi [Ecce oñſũ ẽ q̄liť ⁊c̃] ⁊ p hãc diuiſionẽ ⁊ p diſputationẽ ſeq̄ntẽ pꝫ ſnĩa capituli.

Cuius eſt proprie cognitio per veſtigium an hominis tm̃. Arti. XII

Ncidit hic triplex dubiũ. Primo eñ queriť
i cuius proprie eſt cognitio p veſtigiũ. Secũdo quid ſit veſtigiũ. Tertio qualiter applicať trinitati q̄ p ipm cognoſciť. Circa primũ procediť ſic: Ꝙ nõ
Ueſtigiũ eſt cognitio trinitatis p ea in quibꝫ relucet ĩ creatura irrationali: ſed angelus cognoſcẽs res in proprio genere cognoſcit trinitatẽ increatã ĩ creatura irrationali: ḡ angelus vtiť cognitõe p veſtigiũ. Sed Ꝙ ſic p̄mo
cõtra apl'us dicit q̄ a creatura mundi cognoſciť de⁹ per veſtigiũ: ſed creatura mundi eſt hõ: ḡ videť q̄ hoc nõ cõueniat angelo. Itẽ Bern. in lib. de cõſide. v. 2º
Quid opus eſt ſcalis iã tenẽti ſoliũ: ⁊ loquiť de angelis q̄ nõ indigent ſcala veſtigij ⁊ imaginis ad cognoſcendũ deũ. Itẽ cuiuſcũqꝫ cognitio de creatura in 3º
cipit in deo ⁊ terminať in creature proprio genere illius nõ eſt proprie cognoſcere deũ p creaturã: ſed potius ecõuerſo angeloꝝ cognitio: vt dicit Aug. in. 4. ſup Geñ. de creatura dignoſcenda incipit in deo in q̄ acceperũt cognitionẽ creature fiende ⁊ poſtea factã ĩ proprio genere cognouerũt: ḡ ipoꝝ non eſt vt cognoſcant deũ p veſtigiũ Ulterius queriť iuxta h̄ vtrũ Queſtiũcl'a
bruta ſenſiblia cognoſcant deũ p veſtigiũ: Uideť q̄ an bruta co
ſic p illud Hiere. 8. ca. Milu⁹ in celo cognouit tẽp⁹ gnoſcãt deũ
ſuũ: turtur ⁊ hirũdo ⁊ ciconia cuſtodierũt tp̄s aduẽ p veſtigiũ.
tus ſui. ⁊c̃. ⁊ Eſa. 1. Cognouit bos poſſeſſorẽ ſuũ / et Ꝙ ſic p̄mo
aſinus preſepe dñi ſui. Itẽ Jone. 3. Precepit dñs 2º
vermi vt pcuteret hederã: p̄ceptũ aũt non puenit ad eũ q̄ p̄ceptũ nõ cognoſcit: ḡ pri⁹ vermis ille cõcepit q̄ꝫ deberet hederã pcutere Itẽ Aug. ſup Geñ. dicit q̄ 3º
oĩs aĩa moueť viſis / ⁊ inducit exẽplũ de verme pcuciẽte hederã Jone ad p̄ceptũ dñi. Sꝫ ꝯ ei⁹ non eſt Ꝙ nõ p̄o.
vti veſtigio cui⁹ nõ eſt venire in cognitõne trinitatis increate q̄ cognitio eſt finis veſtigij: taliũ aũt nõ eſt talis cognitio: ḡ nõ cognoſcũt p veſtigiũ Itẽ veſtigiũ 2º
indiget potẽtia cõferẽte: talia aũt nõ habẽt hmõi potentiã cõferentẽ ⁊ ordinantẽ: ḡ nõ hñt cognitionẽ veſtigij. Prima p ſe patet. ſcd̃a pbať p hoc q̄ potẽtia cõferẽs ⁊ ordinãs nõ eſt niſi rõ / ⁊ bruta nõ hñt rationẽ

Sol'o: dõm q̄ cognitio p veſtigiũ hẽt tria eſſentialia ſibi: quoꝝ p̄mũ eſt vt veſtigiũ in rõe veſtigij cognoſcať. Scd̃m eſt vt ab ipo cognitio inq̄ſitiua creatoris incipiat. Tertiũ eſt vt vtẽs veſtigio cognitiõis creatoris ſit aliquo mõ capax: ⁊ ſic cognitio per veſtigiũ non cõpetit niſi homini. Solutio Ad cognitõnẽ veſtigij tria req̄rũť
Dicendũ ḡ ad p̄mũ q̄ nõ cõpetit angelis duabꝫ rationibꝫ. ſ. q̄ angeli nõ idigẽt cognitiõe collatiua q̄ eſt quaſi ꝯiecturalis / eo q̄ ipi videãt intellectu deiformi. Alia eſt q̄ angelorum cognitio non incipit a creatura vt ſic deueniat in creatorẽ: ſed potius ecõtra vt probat obiectio. vnde ratõ prima procedit ab inſufficiẽti. Ad primũ
Ad id q̄d vlteri⁹ q̄ritur de brutis: dõm q̄ ipa nõ habẽt cognitionẽ veſtigij duabꝫ de cauſis: quaꝝ vna eſt quia nõ cognoſcũt veſtigiũ vt veſtigiũ / eo q̄ nõ cõferunt. Secunda q̄a tale anĩal nõ eſt capax cognitiõis creatoris. Ad q̄ſtiun:
Ad id q̄d ꝯobijciť dõm q̄ vt dicit Dam. q̄ talia aĩalia a natura potius aguntť q̄ꝫ agant p app̄hẽſionẽ: licet eñ apprehendat miluus venire tẽpus ſuũ: tñ ad hoc incitatur qualitatibus corporis / ſicut calore tẽpp̄ris ⁊ huiuſmodi: huius aũt ſignũ eſt q̄ oĩa aĩalia vni⁹ ſpẽi ſimiliter operãtur / vt vnaq̄qꝫ irũdo ſicut alia cõſtruit nidum / ⁊ quando vna venit ⁊ alia venit. Si autem apprehẽſionẽ ſequerenť vt a rõne quadã cũ diſſimil' Ad primũ

eſſet apprehēſio diſſimilima eſſent opera:ſicut in me-
Ad 2m chanicis quoꝝ vnus nō operať ſicut alius. Ad id
qđ obijciť de vermiculo percutiente hederā Jone di
cēdū ꝙ vermiculis nō apprehendit preceptū dñi:ſed
percuſſit hederā vt cibū:vtiť em̄ dñs motibus huiuſ
modi animaliū/ad qđ voluerit:⁊ in hoc dicunť obe-
Ad 3m dire precepto Ad id qđ obijciť de Auguſtino ꝙ oīs
aīa moueť viſis dicendum ꝙ viſis quidē moueť:ſed
nō regiť ſm ratiōes viſoꝝ/immo regiť natura:⁊ q̄a
diciť moueri viſis hoc eſt q̄r ad viſa moueť.

Art. XIII. J

Quid eſt veſtigiū:⁊ an cognitio per veſtigium ſit vtilis.

Deinde queriť quid ſit veſtigiū.] ſupra.a. Et q̄
runť tria.ſ.quid ſit veſtigiū.⁊ ſcđo de partibꝫ
veſtigij.tertio de diuiſiōe enumeratōis diuer
Ex nō ſoꝝ veſtigioꝝ. Ad primū procediť ſic: Ueſtigiū eſt
deprehēſio alicuius per figurā pedis impſſi in via:ſic
em̄ viſus accipit veſtigiū:ſed ſic nō cognoſciť domi-
nus:ergo inutilis eſt cognitio veſtigij. Job.II. For-
ſitan veſtigia dei cōprehēdes/⁊ vſq; ad perfectū om̄i
potentē repies:q̄ſi diceret nō pš: In mari via tua et
ſemite tue in aquis multis:⁊ veſtigia tua nō cogno-
Ex ſic ſcētur Sed cōtra Aug: ꝑ oīa opera ſua ſignificatō
nis ſue ſpſit indicia. Job.12. Jnterroga iumēta ⁊ do
cebūt te ⁊ volatilia celi/⁊ īdicabūt tibi.pš. Celi enar-
Queſtiūcľa rāt gloriā dei.⁊c̄. Ulterius queriť iuxta hoc vtrū
an veſtigiū veſtigiū ſit ante creaturā/vel creatura ſm rationē an̄
ſit an̄ crea- veſtigiū: Et videť ꝙ creatura ſit ſm rationē ante:q̄r
turam. ſubiectū eſt an̄ proprietatē:creatura aūt ſubſtat veſti
Ex nō. gio:ergo creatura eſt an̄. Sed cōtra Baſilius in q̄
Ex ſic. dā ſermōe ſuper ꝓncipiū Prouerb.tractās illđ: Celi
enarrāt:dicit ſic: Sūt quidā ſapiētie ſermōes ⁊ ratō
nes que ante oīa inſerta ſūt creaturis.i.illa ip̄a ratio
eſt per quā vnūqđq; a ſapiētia procreatū:⁊ per quam
etiā ip̄m tacēs clamat/⁊ creatorē ſuū deū profitetur
primo omniū ratio ⁊ ſapientia reꝝ producta eſt/tum
demū ip̄e ſuſiſtentie cū iam ratio eaꝝ/⁊ ſubſiſtentie q̄
poſſunt ſubſiſtere preceſſiſſet per quā ad intellectū q̄;
ſubſiſtentis dei mortaliū dirigiť intētio. Ex hoc acci
Solutio pitur ꝙ ratio veſtigij eſt ante ip̄as ſubſiſtētias creatu
raꝝ. Solutio dicēdū ꝙ veſtigiū eſt ſimilitudo du
pliciter deficiēs in repreſentatiōe eius cuius eſt veſti
gium. Uno modo deficit:quia eſt ſimilitudo partis:
quia pedis ⁊ nō totius. Alio modo quia cōfuſa eſt ſi-
militudo partis/eo ꝙ etiā pedē cōfuſe repreſentet:q̄a
tm̄ ſubteriorē ſuperficiē/⁊ nō ſi pes eſt ſpiſſus vľ be-
ne coloratus /vel bene ſe habens ad crus/⁊ ad alias
partes:hic autē trāſſumiť veſtigiū ad cōfuſam ſimi-
litudinē artificis in oꝑe ſuo/in quo nō expſſe relucet
⁊ ideo in fine iſtius capituli dicit magiſter ꝙ vidētes
per veſtigium per vmbrā viderunt:⁊ de longinquo
veritatē deficientes in cōtuitu veritatis:tamē aliq̄d
videtur in veſtigio/ſicut aliqua diſtinctio per appro
Ad auctori priata /licet nō per propria. Ad id ergo quod con-
tates. tra obijcitur dicendū ꝙ ille auctoritates intelliguntť
ita ꝙ per veſtigiū deus nō ſufficiēter cōprehenditur
vnde etiā dicit Job: Nunq̄d vſq; ad perfectū om̄ipo
Ad q̄ſtiūcu tentē reperies. Ad id quod vlterius queriť vtrum
lam. veſtigiū ſit ante.⁊c̄.dicendū ꝙ ante diciť dupliciť.ſ.
incipiendo ex parte materie/vel ſm eſſe/vel ſm tem-
pus/que om̄ia idē ſunt:⁊ ſic creatura eſt ante ſm ſb-
ſiſtentiā ſui q̄; ratio ſapiētie quā repreſentat:vt ꝓbat
obiectio. Pōt etiā ante dici ſm rationē incipiēdo ex
parte artificis a quo exit opus/ ſic prius eſt ratio ſa-
pientie q̄; veſtigiū:ſic omnis artifex per intellectum
operās prius habet operis rationē/⁊ producit eā in
mente ſua priuſq; indicat eā in opere materiali.

De partibus veſtigij que ſunt vnitas:ſpecies ⁊ ordo:an cōuenienter aſſignentur. Arti. XIIII. K

Secundo queriť de partibus veſtigij que po-
nunť tres in littera.ſ.vnitas ſpēs ⁊ ordo: vi Ex nō.
detur autē nō debere eſſe niſi due:quia nō ſūt
niſi duo principia reꝝ cōpoſitaꝝ.ſ.materia ⁊ forma:
multitudo aūt proprietatū cōſequentiū oriť ex mul-
titudine prima partiū cōponentiū ſm ſubſtantiam/
⁊ ſm eſſe:ergo videť ꝙ nō deberēt eſſe niſi duo de eſ-
ſentia veſtigij. Ulterius queriť de illo veſtigio qđ Queſtiūcľa
enumerať Sapientie.II.ſed ⁊ oīa in numero ⁊ pon- ꝓma an nu
dere ⁊ menſura diſpoſuiſti :hoc em̄ videť falſum cum merꝰ/pōdꝰ
nō oīa habeant numeꝝ:quia ſimpliciū nullus eſt nu ⁊ mēſura cō
merus. P̄ in.4.ſuper Gen̄.dicit Auguſtinꝰ ꝙ nu uenienť po-
merus oī rei ſpēm prebet:qđ aūt ſpēm prebet eſt for nanť ꝑtes
ma:ergo numerus eſt forma. P̄ ibidē dicit Auguſti- veſtigij
nus ꝙ pondus omnē rem ducit ad quietē ⁊ ſtabilita Ex nō ꝑo
tem:quies aūt ⁊ ſtabilitas nō ſunt niſi reꝝ locatarū: 2o
cū ergo omnia nō ſint locata:quia locus nō eſt loca- 3o
tus/videnť nō omnia facta eſſe in pondere P̄ quid Primū du
diuerſum importāt iſta nomina quies ⁊ ſtabilitas. biū.
Eodē modo queriť de menſura de qua dicit Au- 2m dubiū
guſtinus ibidē ꝙ omni rei modū prefigit/cū igiť men an mēſura
ſura ſit aliquid entiū videť menſura eſſe mēſure/⁊ pō oī rei modū
dus ponderis/⁊ numerus numeri:⁊ hoc ibit in infi- prefigat.
nitū/vt videť P̄ queritur quis eſt modus ille quē Ex nō ꝑo.
prefigit menſura/cū dicať ꝙ modꝰ charitatis eſt non 2o
habere modū.vnde Bern̄.in li.de amore dei: Cauſa
diligēdi deū deꝰ eſt modꝰ ſine mō diligere. P̄ mul 3o
ta ſunt entia ꝓuata mō:cū em̄ ſm Tulliū in.I.li.rhe-
toricoꝝ modus ſit vna circūſtantiaꝝ oꝑis/⁊ peccatū
corrūpat circūſtātias videť modus iſte poſſe corrūpi
⁊ ānihilari qđ ē ꝯ Augm.dicētē ꝙ vbi hec nil ſūt ꝙ oī
no nil ē:pctm̄ ār nō oīno nil ē cū ꝑōat actū volūtatis

An modus:ſpecies:⁊ ordo conuenienter ponantur partes veſtigij. Arti. XV. L

Ulterius queriť de illa quā alibi ponit Aug.
q̄ eſt modi/ſpēi ⁊ ordinis. Uideť em̄ hoc veſti Ex nō.
giū non eſſe in omibꝫ:nihil em̄ diminuibile ꝑ
pctm̄ eſt in his q̄ peccare nō pn̄t modus/ſpēs ⁊ ordo
vt dicit Aug. diminuibilia ſunt ꝑ pctm̄:g̃ nō ſunt in
his q̄ peccare nō pn̄t:⁊ ſic nō ſunt niſi in hoīe ⁊ ange-
lo vt videť. Ulterius q̄riť de illa diuiſione veſtigij Queſtiūcľa
q̄ poniť ab Auguſtino ⁊ Bern̄.vnū/veꝝ/bonū:vnū 3a an vnū
em̄ diuidentiū dr̄ de altero:q̄r vnū eſt veꝝ ⁊ bonū: ⁊ verū bonū
veꝝ vnū ⁊ bonū:⁊ bonū vnū ⁊ veꝝ:h̄ aūt ī nulla bo- poſſint pōi
na diuiſiōe deberet cōtingere. Solō ſine p̄iudicio ꝑtes veſtig.
dico ꝙ tritas veſtigij creati(vt š videbať dicere Ba Solutio.
ſilius)accipiť ex rōne illa q̄ creatura exit a creatore/⁊
ſm habitudinē creature ad creatorē relucet in ip̄a:et
iō ꝑ tria q̄ ſūt ī ip̄o triplicať/vt q̄ddā cōueniat poten
tie/ſicut vnitas q̄ q̄ſi fundat rē:⁊ q̄ddā ſapīe ſic ſpēs
ꝑ quā cognoſciť/⁊ quiddā bonitati ſic ordo ad perfe
ctū. Sūt tn̄ etiā fūdata in ꝓncipijs rei/ſicut poſtea Ad obiectū
patebit:q̄ licet ſint duo.ſ.qđ eſt/⁊ q̄ eſt/vel materia ⁊
forma:tn̄ hītudines illoꝝ ꝓncipioꝝ plēs ſꝛ: ⁊ penes
habitudines eoꝝ illa tria accipiunť. Ad aliđ dđm Ad q̄ſtiūcu-
ꝙ oīa creauit deꝰ in nūero:nihil em̄ ens creatū ē qđ lā primā.
nō hēat aliq̄ mō in ſe plura/ſicut patet de ip̄o ente qđ ad primū
ſimpliciſſimū eſt apud intellectū:ſi enim ip̄m accipiať

creatum habebit habitudinē ad creatorē/ vt ad ante et ad poſteriora habet habitudines multas ſm ꝙ li ipm per prius ꝛ poſterius eſt in illis/ ꝛ ille habitudines licet nō cōſtituant ens inquantū ens: tn̄ ſunt de intellectu entis creati inquātū hmōi. Et ideo dicēdū ꝙ numerus eſt in quolibet ente ſubſtantialiꝛ ꝛ accidentaliter apud naturā q̄ numerus aliud nō ē ꝙ̄ pluralitas principioꝝ cōſtituentiū ipm in rōne entis creati: ꝛ hoc videꝛ velle Boeti⁹ in. 2. proemio aritbmetice: vbi ſic dicit: Ille huius mūdane molis cōditor deus principiū ſue habuit rōcinatiōis exemplar numerū/ ꝛ ad hunc cūcta cōſtituit queq̄ꝫ fabricante rōne ꝑ numeros aſſignati ordinis inuenire cōcordiā. Iſte aūt numerus meo iudicio nihil eſt niſi ꝓportio habitudinū in numero principioꝝ cōſtituentiū eſſentiam creati inquātū īcreatū: ꝛ determinatū ens eſt in natura. Hinc eſt etiā ꝙ Boecius in libro de trinitate in ſolo deo dicit nō eſſe numeꝝ/ ꝛ in oīb⁹ alijs numerū eſſe/ ſic id qđ vere eſt nō eſt in parte. i. nō poteſt eſſe pars/ nec habere partē: quia aliter eſſet imperfectū: ꝛ ſequiꝛ ſimiliter ꝙ tm̄ eſt hoc. i. vnū illud vere eſt: ꝛ eſt pulcherrimū firmiſſimūq̄ꝫ: quia nulli innitiꝛ quo circa hoc vere vnū eſt in quo nullus numerus nullū in eo aliud preter id qđ eſt: cum eīn ſm Dam. differētia ſit nūeri cā ꝛ īueniꝛ hmōi differētia ꝑncipioꝝ ī oī creato/ in oī creato erit numer⁹ qđ eſt vt ens diſtinctū in na-

Ad 2m tura/ ſiue ſit ſubſtātia ſiue accidēs. Ad aliud dōm ꝙ numer⁹ vno mō eſt ſpēs/ ꝛ alio mō nō: tn̄ oī modo aliq̄liꝛ ſpēm ꝑbet nūer⁹: ꝛ eſt act⁹ nūeri rē nūeratā ī numeꝝ cū alijs ponere: ꝛ hoc accipit rei inq̄ꝫtū eſt terminata ꝛ ab alijs diuiſa: ꝛ h̄ fit ꝑ actū forme q̄ diuidit ꝛ termiat eſſe materie: ꝛ ſic nūer⁹ dat eſſe ꝛ eſt forma ſed tūc nūer⁹ poniꝛ ꝓ eo a q̄ res nūeraꝛ ꝛ cadit in nūerū: vn̄ non ſequiꝛ tūc ꝙ ſit par vel impar/ vel duo vel tria/ ꝛ hmōi. Alio mō nūer⁹ eſt nūerata ꝑncipia ad cē rei ſufficiētia: ꝛ ſic accipiꝛ cū đr: Deus oīa in nūero feciſſe ꝛ illa ꝑncipia ꝑbet ſpēm ſicut in potētia ꝑma ad

Ad 3m eſſe rei ſpecies eſt Ad aliud dicēdum ꝙ pōdus accipiꝛ large ꝛ ſtricte: ſtricte pōdus eſt inclinatio corporis mobilis motu recto ad ſuū vbi. large aūt eſt inclinatio cuiuſlibet rei in hoc in q̄ quieſcit fieri ſui eē ꝛ ſue eſſentie: fieri autē ſuū nō quieſcit niſi in factū eſſe/ ꝛ factū eſſe nō eſt niſi re perfecta in eſſe: ğ pōdus erit inclinatio ꝑncipioꝝ conſtituentiū rē in ſuū eſſe rei. i. ꝓprium

Ar. primū dōm eſſe rei ſm naturā creati hui⁹ vel illi⁹. Ad aliud dicēdū ꝙ locatio ſiſtit motū: ꝛ iō elargato noīe eſt in factū eſſe: quies aūt dicit ꝑfectionē q̄ndā in cōſtitutōe ei⁹ ꝓpter qđ fuit mot⁹: ꝛ iō dicit ꝑfectionē in forma ꝛ

Ad 2m dōm eſſe rei Ad aliud dōm ꝙ mēſura ꝑfigit motum/ motus autē eſt vltra qđ nihil de eſſentia rei ꝓgrediꝛ: vt dicit Aug. vn̄ ſm hoc dico ꝙ mot⁹ eſt termiatio ꝑncipioꝝ cōſtituētiū rem ſub eſſe rei: vt ſic ſint tria. ſ. numer⁹ ꝑncipioꝝ/ ꝛ inclinatio eoꝝ ad eſſe/ ꝛ termiatio

Ad primū argm̄ ꝯ hoc dubiū. ſiue ꝑfectio eoꝝ ſub eſſe rei. Ad aliud dōm ꝙ omīs entis creati determiati ī natura ſunt iſta tria: ſed nō oportet ꝙ iſtoꝝ triū ſint alia tria q̄ ſint ī ipīs vt diſpoſitōes: ſed ꝙ iſta tria habeāt rn̄dētia tria in ideis q̄b⁹ creanꝛ ꝛ creature inſerunꝛ. vn̄ Aug. in. 4. ſup Gen̄. Mēſura ſine menſura eſt cui equaꝛ qđ de illa eſt: nec aliūde illa eſt: nūer⁹ ſine nūero quo formanꝛ oīa/ nec ipe formaꝛ. pōdus ſine pōdere eſt q̄ referūtur vt q̄eſcāt/ quoꝝ q̄es purū gaudiū: nec illud iā referꝛ ad aliud: ꝛ infra ꝯcludit ſic: Nō itaq̄ꝫ dubitādū eſt illa eſſe extra ea q̄ diſpoſita ſūt in q̄b⁹ oīa diſpoſita ſūt: ꝛ ſic patet ꝙ nō ibi đr in infinitū. Ad aliud dōm ꝙ amor ꝛ

Ad 2m argm̄ ꝯ hoc dubiū. charitas in veritate ſm eſſe hn̄t modū: ꝛ hic mod⁹ eſt ꝯmēſuratio act⁹ ad diligibile: ſꝫ ī deo diligibile eleuatū eſt ī bonitate vltra quā poſſum⁹ ꝑ affectū ad ipm: iō đr nō h̄re modū/ eo ꝙ nō hēt modū ſub nr̄o poſſe.

Ad 3m argm̄. Ad aliud dōm ꝙ in veritate pctā hīs trib⁹ priuata ſūt/ ſed nō oīno: q̄ꝛ remanet ī eis act⁹ cū ꝑuatiōe ꝛ ordine potētiali ad iſta: ꝛ iō etiā deformitas eſt in actu: q̄ꝛ ſi nō eſſet act⁹ liberi arbi. ordinabilis ad iſta tunc carētia ipoꝝ nō induceret deformitatē: qualiꝛ aūt īcidat hmōi defect⁹ ſup notatū eſt ī q̄ſtiōe de duobus ꝑncipijs. Ad aliud dōm ꝙ mod⁹/ ſpēs/ ꝛ ordo oībus inſūt: ſed nō vno mō: ſūt eīn ī q̄buſdā dupliciter ſicut in pede vel alio organo: ſi eīn pes cōſidereꝛ in ſe ſic ſpēs pedis eſt forma pedis/ ꝛ mod⁹ ipius limitatō eius ad figurā/ ꝛ ordo ipius ad locū ī corpe. Si autē cōſidereꝛ vt organū virtutis greſſibilis/ ſic ſpēs eius erit diſpoſitio q̄ cōgrue moueri ꝑt a virtute greſſibili ꝛ modus ei⁹ ꝓportio mobilis ad virtutē mouētē: et ordo eius ad ambulādū. vn̄ dico ꝙ modus/ ordo ſpecies diminutabilia ſūt ī rōnali creatura nō ī eſſe nature cōſiderata abſolute: ſed potius ſm ꝙ ꝯſideratur ipa ſm ordinē quē habet ad bonū gratie: ſic eīn illa ordinabilitas corrumpiꝛ per pctm̄: aliter autē poſſunt

Ad q̄ſtiunculā tertiā. eſſe in alijs. Ad vltimū dicēdū ꝙ vnū/ veꝝ/ bonum licet couertātur ſm ſuppoſita: nō tn̄ ꝯuertūtur ſm ītētiōes noīm: ꝛ ſic cōdiuidūtur.

Que eſt ratio enumerationis diuerſorum veſtigiorum.

Arti. XVI. 2.

Tertio queriꝛ de ratiōe enumeratiōis diuerſoꝝ veſtigioꝝ: de hoc eīn fere oēs dicūt/ ꝛ nullus rationē ſui dicti aſſignat: enumerentur igitur veſtigia īuēta a ſctis ſic: In Sapien. 11. poniꝛ iſte nūer⁹ pōd⁹ mēſura. Aug. iſtud: mod⁹/ ſpēs ꝛ ordo. ī 4. ſup Gen̄. Bern̄. iſtud: vnū/ veꝝ bonū. in gloſa ſuper illū pš. Bonū eſt cōfiteri. ſup illud verbū: Stultus nō itelliget hec: poniꝛ iſtud: ſubſtātia/ ſpēs/ virt⁹ In celeſti ierarchia ca. xj. poniꝛ iſtud: eſſentia/ virt⁹/ et operatio. Alibi Aug⁹ dat hoc: ſubſtātia ſpēs ratio Aug⁹ in. 8. de ciui. dei ponit iſtud: cauſa ſubſiſtendi/ ratio intelligēdi: ordo viuēdi. In. lxxxiij. q. pōit hoc qđ cōſtat/ qđ cōgruit/ qđ diſcernitur. Ex libro ſoliloquioꝝ colligiꝛ iſtud: veꝝ/ pulchꝛū/ bonū. Ex. 4. capitulo de di. no. colligiꝛ iſtud: lumē/ pulchꝛū/ bonum Sūt etiā plurimi alij modi enumerādi qui omēs patebūt: ſi rō enūeratiōis iſtoꝝ bn̄ attēdaꝛ. Notādū

Res cōſideraꝛ tripliꝛ. igiꝛ ꝙ res cōſideraꝛ tripliciter. ſ. ī ſe/ ꝛ ī operatiōe/ et ī cōparatiōe ad hominē/ ad cuius eruditionē facta eſt res ipa. In ſe autē cōſideraꝛ vlterius trib⁹ modis

Prima cōſideratio eſt/ triplex. ſcꝫ in fieri/ et ī eſſe/ et ī ꝑfectiōe vltima. In fieri autem ſūt primo enumerata. ſ. numerus pōdus/ ꝛ mēſura. Numerus eīn refertur (vt dictum eſt prius) ad ſubſtātiam principiorum cōſtituentium ſm ꝙ vnū cum alio facit numerum in cōſtituēdo totum eſſe. Pō-

Prima tria. dus autem refertur ad inclinatiōes eorum ad eſſe: ꝛ mēſura ad ꝓportionē ipius eſſe terminātis principia inclinata ad ipm: et ſic etiam pꝫ ꝙ ſemꝑ ꝑus eſt ī poſteriori: ſed nō couertiꝛ. quia numer⁹ eſt ī pōdere: nō couertiꝛ/ et numerus et pōdus ī mēſura/ et nō cōuertitur. Secūdo enumerata. ſ. modus/ ſpēs et or-

Scd̄a tria. do referūtur ad rē ſm ꝙ eſt ī eſſe/ qđ ſic patet: Mod⁹ eſt (vt dicit Auguſt.) q̄ ꝑfigit vnicuiq̄ꝫ mēſuram eſſe ſui vltra quam de eſſentia nihil eſt: et ideo patet ꝙ eſt

a forma ⁊ vbi terminatᷣ precedens trinitas:ſed ĩ mē-
ſura ibi incipit iſta ſicut eſſe eſt poſt fieri: ſed ſpēs cum
ipā ſit quo res eſt/⁊ propria natura rei:⁊ dans eſſe ei
in ꝗ eſt:iteꝝ pꝫ ꝙ nō eſt rei niſi ſm ꝙ eſt in eſſe:prim⁹
aūt ordo eſt rei q̄ eſt ad ꝑmanentiā/ ⁊ quietē in illo eē
⁊ ad locū propriū ſue nature ſiue corporalē ſiue ſpūa-
lē q̄ ex tali eē qđ ē a forma rei ꝯſequitᷣ.vn̄ phs ī.8.phi
ſicoꝝ dicit ꝙ idē eſt motus ad locū ⁊ ad formā ī mobi
lib⁹ recto motu:vn̄ patet qualitᷣ hec tria ſunt ĩ re ſm
ꝙ ipā eſt. In iſtis etiā ſupponuntᷣ ꝑhabita tria: cum
em̄ oīs motus ſit a mēſura:vt dicit Aug. ⁊ menſura
ſupponit numeꝝ ⁊ pondus:vt habitū eſt:erūt in mō
nūerus/pondus/⁊ mēſura:cū ꝟo non ſit ſpēs niſi rei
modificate in eſſe ſpēs ſupponit modū:cū igitᷣ non ſit
ordo niſi collatiōis ⁊ quietis in eſſe/qđ eſt a ſpē ordo
ſupponit ſpēm. ⁊ ex lr̄a patet ꝙ inutilis eſt labor ꝗrū
dā q̄ oīa hec volunt reducere ad numeꝝ:q2 ſi queratᷣ
ab eis quare ita diuerſis modis enūerant ſcī nō poſ
3ª tria. ſunt aſſignare ratione. Tertia ꝟo tria.ſ.vnū verū
bonū accipiuntᷣ in re ſm ꝙ ꝑfecta eſt perfectione vlti
ma:qđ ſic patet: Unū (vt dicit phus) eſt indiuiſum in
ſe/⁊ indiuiſū ab alijs:nihil aūt eſt indiuiſum in ſe niſi
qđ ſuis finibꝫ cōtinetᷣ intra ſe:⁊ hoc eſt qđ clauditᷣ ad
metas ſuoꝝ diffinientiū: hoc aūt eſt qđ in natura eſt
locatū in eſſe ordinato:vn̄ patet ꝙ vnū hēt in ſe ordi-
nē ⁊ ꝑ ꝯn̄s habet oīa p̄cedentia ordinē:cū aūt veꝝ ſit
id qđ eſt ꝑ veꝝ ſuppontᷣ ꝓpria ſubſtātia rei:⁊ hoc acci
pitᷣ ex natura pronoīs ⁊ articuli ſubiunctiui/q̄ eſt in
noīe q̄ ambo notāt ſuppoſiti determiatione:ꝑ verbū
aūt ē importatᷣ ſba vt act⁹/q̄ ſubſtātia nō cōuenit ni
ſi rei iā perfecte:⁊ ideo veꝝ ſupponit vnū. Bonū autē
dicit indiuiſionē a fine/⁊ finis eſt vltimū cōplemētū
⁊ ideo bonū ſupponit veꝝ ⁊ vnū: ⁊ ſic pꝫ ꝙ cōueniūt
rei iſta tria ſm ꝙ eſt in cōplemento vltimo. Scđa
4ª ꝯſidera cōſideratio rei eſt ſm ꝙ eſt ī oꝑatōe:⁊ ſic iterū vnū tri
tio eſt etiā bus modis cōſideratᷣ.ſ.ſm diſponētia ad opus/vel ī
triplex. actu operis/vel in fine intēto per opus. Scđm p̄-
4ª tria. mā aūt cōſiderationē accipiuntᷣ tria quarto enume-
rata in gloſa ſuper pš.ſ.ſubſtātia ſpēs ⁊ virtus: ſba
em̄ ponit ens in ſe ꝑfectū:⁊ iō ſupponit bonū/⁊ oīa p̄
cedētia:⁊ ꝑ ꝯn̄s oīa p̄cedentia bonū: ſubſtātia em̄ eſt
a qua regreditur act⁹ ⁊ oꝑatio: q2 actus ꝑticulariū
ſunt ⁊ cōpoſitoꝝ:oīs aūt ſubſtātia agit ꝑ formā: ⁊ iō
ſpēs ponit primū diſpōnes ad opus:ſpēs aūt nō eli-
cit opa niſi per virtutē:⁊ ideo virtus eſt īmediate di-
ſponēs ad opus:⁊ ideo in ipō eſt ſpēs ⁊ ſubſtātia: vn̄
illis tribꝫ ſufficietᷣ ad opus diſponitᷣ ſubſtātia a qua
egreditᷣ actus:ſpēs aūt ſm quā eſt operatio ⁊ virtus
actiua que principiū eſt oꝑis īmedietatū. Quinta
5ª tria. aūt tria ſunt in de celeſti ierarchia hec.ſ.eſſentia/vir-
tus operatio:⁊ ſunt in re ſm ꝙ eſt in oꝑe:eſſentia em̄
poſita eſt hic pro natura ſm ꝙ ipā eſt principiū mot⁹
⁊ ſtatus:⁊ virtus eſt vltimus prolapſus potentie in
op⁹:oꝑatio aūt ponit actū operis. ⁊ iteꝝ facile patet
qualiter in iſtis oīa p̄cedētia claudūtᷣ. Sexto ꝟo
6ª tria. loco enūerata ſunt ſubſtātia/ſpēs ⁊ rō:⁊ ſunt ĩ re ſm
ꝙ eſt in fine intēto ꝑ opus:⁊ ſm hoc ſubſtātia ſuppo-
nit ſubſtantiā agentē in actu:⁊ ſpēs ponit determia-
tionē ſui in actu hoc vel in illo/q̄ eſt ſm naturā ſue for
me vel eſſe:rō aūt dicit intentū:⁊ tūc iteꝝ ſꝑ poſteri⁹
ponit ante ſe p̄cedentia. Illa ꝟo que ſeptimo enu-
7ª tria. merantᷣ nō dicūt aliquid in creatura: ſed poti⁹ ī deo
ſm diuiſionē triū ſcientiaꝝ:vt dicit Aug.ibidē.ſ.na-
turalis/rōnalis/⁊ moralis: q2 hec in deo oſtendunt

ꝙ ipē eſt cauſa ſubſiſtēdi naturalibꝫ/⁊ rō intelligendi
rōnabilia q̄ in puris ⁊ nudis intellectibꝫ cōſiſtūt:⁊ or-
do viuēdi q̄ queritᷣ in moralibꝫ q̄ nō ſunt cōtēplatōis
gratia:ſed vt boni fiam⁹. Tertia rei cōſideratio eſt 3ª ꝯſidera-
ſm ꝙ ordinatᷣ ad intellectū ⁊ ad affectū hoīs/quē in- tio etiā eſt
ſtruūt res create:⁊ ſic iteꝝ eſt triplex ꝯſideratio rei.ſ. triplex.
vt diſponitᷣ res ad intellectū ⁊ affectū:vel prout eſt ī
intellectu ⁊ affectu:vel prout eſt in effectu ꝯn̄te ſe ſm
ꝙ eſt in intellectu ⁊ in affectu:⁊ primo mō accipiuntᷣ
illa tria q̄ in octauo loco enūerata ſunt.ſ.qđ cōſtat/⁊ 8ª tria
qđ cōgruit/⁊ qđ diſcernitᷣ:nihil em̄ ſm naturā ꝯſtat
niſi qđ ꝯſtat in ꝑfectione poteſtatis ⁊ nature: tūc em̄
cōſtat.i.ſtat ſil':ſed ꝑfectio nature eſt in p̄mis tribꝫ ter
narijs:⁊ ꝑfectio poteſtatis in ſcđis tribꝫ/vt habitū ē
ꝗ qđ cōſtat ſupponit oīa p̄cedētia:qđ aūt cōgruit po
nit ordinē ad aliud/⁊ p̄cipue ad hominē cui cōgruit ī
vſu vite:qđ aūt diſcernitᷣ ponit reſpectū ad intellectū 9ª tria.
Ea ꝟo que nono enumerantᷣ ſunt in re exiſtente in
affectu ⁊ intellectu:⁊ ſunt hec/veꝝ/bonū/pulchrū:
veꝝ em̄ eſt finis intelligētie ſpeculatiue:vt dicit phs:
⁊ bonū eſt finis affectus:pulchrū aūt dicit venuſta-
tionē ⁊ decentiā eius ſm rationē honeſti. Decima 10ª tria.
vero tria ſunt lumen/pulchrū/bonū:⁊ accipiuntᷣ ſm
effectū quē faciūt in affectu ⁊ intellectu q̄ ſunt illumi-
nare/⁊ pulchrū facere/⁊ bonū. Et nota ꝙ ī oībꝫ iſtis
⁊ alijs q̄ a ſanctis ponuntᷣ ſemꝑ primū dicit ſubſtan-
tiā rei:q2 niſi illa pri⁹ ſupponatᷣ/nil' circa eā poſſet ac
cipi. Ultimū aūt ſemꝑ dicit cōplemētū reſpectu duo
rum precedentium.

De attributis perſonarum que attribuū- tur eis a magiſtro. Arti. XVII

M

Einde ad intellectū pleniorē habendū lr̄e vi-
D dendū eſt qualitᷣ magiſter ꝑ verba Auguſti-
ni hec tria attribuit trinitati increate ibi vbi
dicit: [In illa em̄ trinitate ſumma origo eſt. ⁊c̄.] š.b.
Si ei colligantᷣ oēs diuerſitates quas ponit in iſto Magiſter
cap'o tūc pr̄i attribuit ſeptē:⁊ octauū qđ ꝓpriū ē ſibi attribuit
ſcꝫ q2 pr̄:vocat em̄ eū originē oīum reꝝ ⁊ p̄ncipiū: et pr̄i ſeptē.
tertio a ꝗ:⁊ quarto ad quē recurrim⁹.quinto vnum
ſexto ꝙ eſt auctor cōditiōis:et ſeptimo ꝙ ſuū eſt dice-
re fiat. Pr̄ em̄ cōſideratᷣ tripl'r.ſ.vt p̄ncipiū nō de Rō illoꝝ
p̄ncipio tā reſpectu ꝑſonaꝝ q̄ꝫ reſpectu creaturarū:q2 attributoꝝ
et ſi fili⁹ et ſpūſſctūs creāt:tn̄ hoc hn̄t a pr̄e. Pr̄ etiā
accipitᷣ in ſua ꝓprietate/et pr̄ accipitᷣ vt finis in quem
oīa referuntᷣ/et a creaturis et a ꝑſonis: q2 fili⁹ ī illū
refertᷣ qđ eſt/a q̄ hēt vt ſit: vt dic̄ Hila. et ſil'r ſpūſſan
ctus. Si aūt cōſideratᷣ vt p̄ncipiū nō de p̄ncipio pōt
accipi tripl'r.ſ.in hītu vel in inclinatōe ad actū:vel in
actu ipō:et hec dicuntᷣ ſm rōꝫ ītelligēdi tm̄/q̄ rō ipor
tatᷣ ꝑ noīa:et nō ꝙ in re ſit hmōi diſtīctio:h̄ ei mō ſcī
cōſueuerūt loq̄ de ꝑſonis. Si aūt dic̄ vt in hītu/tūc cō
uenit ei vt origo:ſi ꝟo vt ī inclinatōe ad actū tūc cōue
nit ei principium: ſi vero in actu ipſo tunc cōuenit ei
id qđ dr̄ a q̄ omīa:et hoc plane ſe offert cōſiderāti no-
minū rōes. Si aūt cōſideretᷣ in ꝓprietate ꝑſonali tūc
cōuenit ei ꝑ approꝑationē eſſe vnū:q2 vnū eſt indiui
ſiuū ī ſe:et extēditᷣ īdiuiſiuū ad nō diſtīgui ꝑ h̄ qđ nō
ab alio ſit/ſic̄ vnū nō eſt ab alio a q̄ oīs nūer⁹. Si ꝟo
cōſideratᷣ vt finis tūc cōuenit ei ad qđ oīa reducūtᷣ ſi
ue reuertūtᷣ:duo ꝟo q̄ tāgit mgr̄.ſ.auctor ꝯditōis/et
dixit fiat cōueniūt ei ſm ꝙ creatura eſt ab ipō ī actu:
ſed a quo ꝯuenit ei per actum ipm̄:auctoritas autem
cōuenit ei inquantū per ſe operatᷣ:⁊ dicere fiat inꝗtū

reluceet in opere appꝛiopꝛiatū ſuū Filio aūt dat ma
Filio etiā at- giſter etiā ſeptē.ſ. virtutē/pulchꝛitudinē/foꝛmā/per
tribuūt ſe- quē fiat opus.foꝛmā quā ſequimur.ſimilitudinē re-
ptem. foꝛmatiōis/⁊ verbū:⁊ hec aptant̄ filio ſm quattuoꝛ
Rō illoꝝ cōſideratiōes eius:cōpat̄ eñ ad dicentē patrē:⁊ ſic ē
attributoꝝ ipē verbū:cōpat̄ etiā ad exitū creaturaꝝ a deo/⁊ hoc
dupl'r.ſ. vt idea rei:⁊ ſic ipē dr̄ foꝛma/ ⁊ vt ens extra
vmbꝛas ꝑuationū eoꝝ quoꝝ eſt idea:⁊ ſic ipē eſt pul
chꝛitudo/⁊ vt totū cōtinēs quicq̇d in re futurū eſt/⁊
immaterialit̄ ⁊ imutabilit̄:⁊ ſic ipē eſt veritas:quia
veritas immobilis eſt/⁊ imaterialis.Si aūt cōpatō
ſui fiat ad creaturā ꝓut exit ab opante/ſic attribuit̄ ei
ꝑ quē fit opꝰ.Tertia cōſideratio filij eſt ſm ꝙ ipē ē re
ducēs nos ad patrē:ſicut dicit apl's ad Rom.5.q: ꝑ
ipm acceſſum habemꝰ ad patrē: tūc dupl'r cōſiderat̄
ſcꝫ vt imago ad quā noſtrā imaginamur:vt.ſ.ſm mo
dum poſſibilē nobis imitemur:ſicut ipē ꝑ oīa imitat̄
patrē:⁊ ſic eſt foꝛma quā ſequimur: ⁊ ꝓout recreat:
vt mediatoꝛ dei ⁊ hoīm:⁊ ſic eſt ſil'itudo recreationis
Spūiſctō magiſter etiā attribuit ſex in iſto capitu-
Spūiſctō lo.ſ.ꝙ ipē eſt delectatio/bonitas/in quo oīa cōtinent̄
attribuunt̄ gratia qua recōciliamur:pax qua adheremꝰ vnita-
ſex. ti ⁊ donū benignitatis/q̄ cōueniūt ſpūiſctō ſm tripli
cē ipſius cōſideratione. Si eñ cōſiderat̄ in cōpara
Rō illoꝝ tione ad patrē ⁊ filiū a quib; procedit:hoc fit duobꝰ
attributoꝝ modis.ſ.ſm rationē ſue proceſſionis:⁊ hec rō eſt q: ꝓ
cedit vt bonitas ⁊ amoꝛ/tunc ꝯuenit ei bonitas.Si
aūt cōſiderat̄ ſm modū q̄ ſe habet ad patrē ⁊ filiū/tūc
cōuenit ei delectatio:quia ipē eſt delectatio duoꝝum
ſm appꝛopꝛiationē.Si aūt cōſiderat̄ in cōparatōne
ad creaturā vniuerſalit̄ tunc cōuenit ei eſſe id in quo
oīa cōtinent̄.Tertia cōſideratio eſt in cōparatiōe ad
creaturā rationalē in quā pꝛocedit/vt ipam ſanctifi
cet:⁊ tunc cōſiderat̄ tripl'r.ſ.in ſe/ſicut ipm pꝛimum
donū eſt in quo oīa donant̄:⁊ ſic cōuenit ei donū be-
nignitatis ⁊ in mūerib; gr̄aꝝ:⁊ ſic cōuenit ei eſſe gra-
tiā in qua recōciliamur/⁊ in effectu ſequente collatō
nē ſui ⁊ gratiaꝝ:⁊ ſic cōuenit ei eſſe pacē qua vnitati
adheremus.Ex pꝛehabitis patet explanatio totius
capituli vſq; illuc:Verbū ꝑ qđ factū eſt oē qđ ſubſtā-
tialit̄ ⁊ naturalit̄ eſt.Nec oīa dicit pꝛopt̄ peccatū qđ
nec naturalit̄ nec ſubſtantialit̄ eſt: ſed defectus inci-
dens ex defectu boni:vnde non habet eſſe ꝑfectū ſm
ꝙ Boecius diffinit eſſe cū dicit:Eſſe eſt qđ oꝛdinē re-
tinet ſeruatq; naturā.

An phi potuerunt cognoſcere trinitatē.

Art.XVIII Einde obijcit̄ de hoc qđ dicit:[Nō eñ ꝑ crea
N D turaꝝ cōtēplatiōem ſufficiēs ⁊c.]s.c.Ex hoc
eñ accipit̄ ꝙ phi trinitatem nō cognouerunt
Cōtra hoc videt̄ eſſe qđ Ariſt.in.I.de celo ⁊ mūdo
Et ſic pmo dicit ſic: Et hic quidē.ſ.ternariꝰ eſt oīs rei/⁊ ſignifi-
cat trinitatem reꝝ:nos v̊o nō extraximus hūc nūe-
rū niſi a natura reꝝ ⁊ retinuimꝰ eū ſimilē legi eoꝝ/⁊
pꝛopter hunc q̇dē numeꝝ adhibuimus noſipos ma
gnificare deū vnū:qm̄ magnificamus creatoꝛē emi-
nentē ꝓꝛietatib; eoꝝ que ſunt creata:hic eñ videtur
expꝛeſſe noīare deū trinū. Itē Plato loquitur de
2° patre ⁊ filio ſub ꝓꝛijs nomib;/⁊ de paterna mēte et
3° paterno intellectu:ergo videt̄ patrē ⁊ filiū intellexiſſe
Itē Aug dicit ꝙ in quodā libꝛo platonis legit euā
4° geliū:In pꝛincipio erat verbū:vſq; ad illū locū:Ver
bū caro factū eſt. Itē Trimegiſtꝰ Monas gignit
5° monadē/⁊ in ſe ſuū reflectit ardoꝛē:ergo videt̄ ꝙ co-
gnouit patrē generātē/⁊ filiū genitū/⁊ amoꝛem q̄ eſt
ab vtroq; vt ardoꝛ Si foꝛte dicat̄ ꝙ phi nō cogno
nerunt ꝑſonas ſub pꝛopꝛijs nominib; perſonaꝝ:ſed Solo:
ſub appꝛopꝛiatis.ſ. potentia/ſapientia/et bonitate.
Cōtra appꝛopꝛiatū nō eſt niſi per intellectū cōue-
niens cū pꝛopꝛio:ergo nō intellecto pꝛius ꝓꝛio non Obiectio
intelligit̄ aꝓꝓpatū:⁊ ita videt̄ ꝙ ꝓꝛietates perſona
rū intellexerūt pꝛiuſq; appꝛopꝛiata. Vlteriꝰ que-
rit̄ ſi cognouerūt aliquo mō patrē ⁊ filiū vtrū magis Queſtiūcl'a
acceſſit ad notitiā eoꝝ pater in rōne dicentis ꝑ intel-
lectū q̄ꝫ in ratiōe patris:⁊ filius in rōne verbi q̄ꝫ filij.
Vlteriꝰ q̄rit̄ q̄re defecerit mag' i cognitōe ſpūſſcti
q̄ꝫ filij. Sol'o dōm ꝙ ſine dubio phi ductu natu- Solutio
ral' rōis nō potuerunt cognitionē habere determina
tā de trinitate ſm pꝛopꝛia nomīa ꝑſonaꝝ:⁊ hoc con-
tingit ꝓpter tria:quoꝝ vnū eſt quia cognitio illa op Pꝛimū.
poſitionē habet ad pꝛincipia/quib; intellectꝰ accipit
ſcientiā qualia ſunt que vnius nature indiuiſibilis ꝑ
nūeꝝ nō poſſunt eſſe ſuppoſita plura:q: oē qđ diſtin
guit̄ ſm ſubſiſtentiā/eo ꝙ ad alteꝝ pꝛius eſt in ſubſtā
tia diſtinctū recipiente illā relationē:quia gignēs de
ſubſtantia ſua ⁊ genitū ineſſe nō ſunt ſimul:q: omne
genitū pꝛius eſt in potētia q̄ꝫ in actu/ ⁊ hmōi qualia
ſunt pꝛincipia accipiēdi ſcientiā apud rationē natura
lē:⁊ omnib; his oppoſitū eſt in diſtinctiōe ꝑſonaꝝ in
trinitate:et ideo ad notitiam trinitatis exigit̄ aliud
pꝛincipium altius his quod eſt fides/ſiue illumina-
tio reuelationis deſuper veniētis. Scōm eſt quia 2m
ſciētia dei mirabilis eſt ⁊ confoꝛtata et nō poſſumus
ad eā/eo ꝙ excedit ⁊ vincit nos:ſicut ſupꝛa ꝓbatū eſt.
Tertiū:quia ſimilitudo in creatura repꝛeſentans 3m
deū nō eſt ꝑfecta:⁊ deficit in repn̄tando:ſicut mgr̄ di
cit infra:q: oīs ſil'itudo in plurib; multo deficit q̄ꝫ cō
ueniat. Ad pꝛimū ḡ dōm ꝙ Ariſto.nō intelligit tri Ad pꝛimū
nitatē niſi foꝛte ꝑ appꝛopata:ſed ibi intēdit ſm com- obiectū.
mentū ꝙ ꝓpter tres ꝑfectiōes rei.ſ.in ſe ſm ꝙ coꝛpus
in trina dimēſiōe ꝑfectū eſt/⁊ linea ⁊ ſupficies imper
fecta eo ꝙ vna dimēſio addi poteſt:⁊ ſm oꝛdinē circu
li in generatione ⁊ motu celi ⁊ figura mundi/eo ꝙ li-
nea recta recipit additionem: ſed circulus non/eo ꝙ
nō eſt ſine pꝛincipio ⁊ fine:⁊ tertio ꝑfectionē vniuer-
ſitatis que eſt ex hoc qđ impoſſibile eſt addere mūdo/
cū ſit ex materia ſua tota:⁊ nihil de materia ſua ſit ex
tra mundū:ꝓpter inquā iſtas tres ꝑfectiōes reꝝ ma
gnificabant antiqui deū tribus ſacrificijs:⁊ nō cōfi-
tebant̄ eū eſſe trinū ⁊ vnū. Ad aliud dōm ſm Au- Ad 2m
guſtinū in li.de doctrina xp̄iana ꝙ plato curioſus in
inſpectiōe libꝛoꝝ deſcēdit in egyptū ⁊ iudeā:vt vide-
ret libꝛos moyſi ⁊ pꝛophetaꝝ:⁊ ibi didicit patrē ⁊ fi
lium/⁊ nō ductu naturalis ratōnis.vel foꝛte ſi quis
inſpiciat mentē platonis intēdit patrē vocare deum
⁊ filiū hunc mundū:⁊ ideo etiā ibidem loquit̄ de ma
tre ⁊ nutricula que eſt materia/ex qua factus eſt mū-
dus Ad aliud dōm ꝙ paternā mētē vocat inllectū Ad 3m
dei ſine diſcretōe trinitat':⁊ pꝛnū itellectū vocat mū
dū archetipū:ſic̄ de deo dic̄ Boe.Mūdū mēte gerēs
pulchꝛū pulcherrimꝰ ipē. Ad aliud dōm ꝙ ſicut ꝑ Ad 4m.
us patet ex Aug.de doctrina xp̄iana:ſꝫ iā infra aliā
dabimus rn̄ſionē. Ad aliud dōm ꝙ neſcio q̇s fuit Ad.5m
iſte trimegiſtus:⁊ credo ꝙ liber cōfictus eſt:oīa eñ
que dr̄ dixiſſe trimegiſtus inueni in q̇dā libꝛo magi-
ſtri Alani q̄ cōfectꝰ eſt de q̇buſdā ꝓpōnib; generalib;
⁊ ſupponit̄ cōmentū eoꝛundē/ſi tamē phus fuit ante
incarnationē:⁊ nō didicit in libꝛis veteris teſtamēti
nec per reuelationē:tūc dico ꝙ loquit̄ de vno deo ge-

nerãte. i. producẽte ſuũ intellectũ in mũdo / ⁊ oĩa que
Ad q̃ſtiũcu lam. fecit diligẽte propter ſeip̃m. Ad id qđ vlteri⁹ que-
rit̃ dđm ꝙ magis appropinquabãt patri ⁊ filio ſub
ratione dicentis ꝑ intellectũ / ⁊ ſub ratõe verbi q̃ꝫ ſub
ratõe patris ⁊ filij: ⁊ hoc ideo quia dicere equiuocat̃
ad dicere eſſentiale / qđ ꝯuenit tribꝫ: ⁊ ad dicere perſo
nale / qđ cõuenit tm̃ patri. ⁊ primo mõ eſt inueſtiga-
bile ꝑ rationẽ. ſcđo mõ nõ: ſimilit̃ verbũ eſt equiuocũ
ad verbũ qđ eſt filius / ⁊ ad verbũ creare / qđ appro-
priate cõuenit filio: ſed filius dicit ſubſiſtentẽ ꝑſonã /
qđ nõ facit verbũ ſ̃m rationẽ verbi in cõi Ad id qđ
obijcit̃ ꝙ appropriatũ nõ cognoſcit̃ niſi mediãte pro
prio / dđm ꝙ hoc veꝝ eſt inquantũ approꝑatũ: ſꝫ hec
approꝑatio ad ꝓpria facta eſt ꝑ fideles. Ad vltimũ
dicendũ ꝙ dictio verbi ⁊ dicentis ſatis offerunt ſe in
intellectu diuino / ⁊ habẽt aliquã relationẽ adinuicẽ:
ſed dictio amoris nõ ita ſe offert: ⁊ iđ ꝓceſſio ſpiritus-
ſancti magis elongata eſt a ratione.

Quõ in aĩa ſit imago trinitatis

a Nunc vero ad eã iã peruenimus diſputationẽ
vbi in mẽte humana que nouit deum vel po
teſt noſſe trinitatis imaginẽ requiram⁹. Ut ei
ait Auguſtin⁹ in. xiiij. li. de trini. Licet hũa-
b na mens nõ ſit eius nature cui⁹ deus eſt: ima
go tamẽ illius quo nihil melius eſt ibi que-
renda ⁊ inuenienda eſt quo natura noſtra ni
hil habet melius. i. in mente. In ipa etiã mẽ
te anteq̃ ſit particeps dei eius imago reperi
tur. ⁊ ſi em̃ amiſſa dei ꝑticipatõne deformis
c ſit imago dei tamẽ ꝑmanet. Eo em̃ ipſo ima-
go dei eſt mens quo capax eius eſt eiuſq̃ ꝑti
ceps eſſe poteſt. Iã ergo in ea trinitatẽ que de⁹
d eſt inquiramus. Ecce em̃ mens meminit ſui:
intelligit ſe: diligit ſe: hoc ſi cernimus: cerni-
mus trinitatẽ. nondũ quidẽ deũ ſed imagi-
nẽ dei. Hic em̃ quedã apparet trinitas mẽo
rie: intelligentie ⁊ amoris. Hec ergo tria po
tiſſimum tractemus memoriam: intelligen-
tiam: voluntatem: hec ergo tria (vt Auguſti
nus ait in li. x. de tri.) non ſunt tres vite: ſed
vna vita: nec tres mentes: ſed vna mẽs: vna
e eſſentia. Memoria vero dicit̃ ad aliquid ⁊ in-
telligentia ⁊ voluntas ſiue dilectio ſimiliter
ad aliquid dicit̃: vita vero dicitur ad ſeipſam
⁊ mens ⁊ eſſentia. Hec ergo tria eo vnũ ſunt
quo vna vita: vna mens: vna eſſentia: ⁊ q̇c-
quid aliud ad ſeipſa ſingula dicũtur etiam
ſimul nõ pluraliter ſed ſingulariter dicũtur.
Eo vero tria ſunt quo ad ſeinuicẽ referunt̃.

D n Unc vero ad eã iã peruenim⁹. ⁊c.] Hic incipit
pars illa in qua ꝑ imaginẽ docet venire in tri
nitatis eterne diſtinctionẽ: ⁊ diuidit̃ ĩ partes
tres: in quaꝝ prima duplicis imaginis in aĩa oſten-
dit diſtinctionẽ. In ſcđa docet qualiter per has ima
gines aſcendit̃ in trinitatis increate diſtinctionẽ ibi:
[Mens itaq̃ rõnalis cõſiderans. ⁊c̃] Et eſt penul-
timũ capitulũ iſti⁹ diſtinctõis. In tertia dicit ꝙ qua
ſi ꝑ concluſionẽ in his ſil̃itudinibꝫ accipit̃ ibi [Qua-
propter iuxta iſtã cõſi. ⁊c.] Et eſt vltimũ capitulum
iſtius diſtinctiõis. Prima haꝝ in duas ſubdiuidit̃:
penes duas imagines quas ponit / quaꝝ vna eſt in
potẽtijs naturalibus mẽtis: alia aũt eſt in habitib⁹
naturalibꝫ ip̃i⁹ ibi: [Põt aũt alio mõ. ⁊c. [Prior i-
ter iſtas vlterius diuidit̃ in tres: in quaꝝ prima po-
nit ea que exigunt̃ ad imaginẽ. In ſcđa determinat
quedã dubia circa dictoꝝ determinationẽ exorta ibi
[Hic attendendũ eſt diligenter. ⁊c.] In tertia tãgit
iſtius imaginis diſſimilitudinẽ ibi: [Uerũtñ caueat
⁊c.] Prior inter iſtas adhuc ſubdiuidit̃ in duas: in
quaꝝ prima tangit potentias in q̇bus integritas cõ
ſiſtit imaginis: ⁊ qualit̃ ſunt diſtincte ⁊ in vnũ in ſb-
ſtantia / vita / ⁊ mente. In ſcđa vero demõſtrat equali-
tatẽ eaꝝ ad inuicẽ ibi: [Equalia etiã ſunt nõ ſolũ ſin
gula] Et qꝛ locus iſte difficilis eſt. Ideo notandum
ꝙ ꝑma pars nõ cõtinet niſi vnũ capl̃m: ĩ quo quinq̃
ſunt paragraphi: in quoꝝ primo determinat magi-
ſter ꝙ imago dei querenda eſt in noſtra mẽte eo ꝙ il-
la parte noſtra natura nihil habet melius. In ſecun-
do oſtendit ꝙ ratõ imaginis eſt in mente: quia capax
dei eſt / vel qꝛ capit ip̃am ibi: [In ip̃a em̃ mẽte anteq̃ꝫ
ſit ꝑticeps dei. ⁊c.] In tertio vero oſtendit triũ virium
cõſtituentiũ imaginẽ / diſtinctionẽ ⁊ ordinẽ ibi: [Ec-
ce em̃ mens memit. ⁊c.] In q̃rto oſtendit qualit̃ iſta
ſunt vnũ in ſubſtãtia mentis ibi [Hec igit̃ tria vt ait
Aug. ⁊c.] Quinto ⁊ vltimo oñdit in quo iſta ſunt al
teꝝ ad alteꝝ / ⁊ ĩ q̃ nõ ibi: [Memoria vero đr ad aliq̇d
⁊c.] Per hanc diuiſionẽ patet ſñia ꝑmi capituli. Arti. XIX

Quid ſit imago.

i Ncidit aũt hic q̃druplex dubiũ añ expoſitionẽ
lr̃e Prio mõ em̃ q̃rendũ ẽ q̇d ſit imago Scđo
que ſunt imaginẽ cõſtituentia. Tertio in quo ſicut in
ſubiecto ſit imago. Quarto reſpectu cuius obiecti ſi
ue cognoſcibilis ſit imago vtrũ reſpectu oĩum vel re
ſpectu alicuius ſpecialiter. Circa ꝑmũ proceditur Imagis dĩ-
ſic dicit Hilarius: Imago eſt rei ad rẽ coequandam finitões.
imaginata ⁊ indiſcreta ſimilitudo. Itẽ Hilar. Ima-
go eſt rei ad rẽ coequandã ſil̃itudo ⁊ vnitas: cum aũt
dicat Aug. ſuꝑ illũ locũ pſ̃. Signatũ eſt ſuꝑ nos ⁊c Ex nõ p°.
qđ eſt imago creationis ⁊ recreationis ⁊ ſil̃itudinis. 2m
Querat̃ vtrũ cõiter ad oẽs imagines illas diffinia
tur: Uidet̃ ꝙ nõ: qꝛ imago creatõis rõ eſt: ⁊ illa ha-
bet magnã diſcretionẽ ab illo cuius eſt imago. P̄ 3m
infra dicit magiſter ꝙ ex magna parte eſt diſſimilitu
do: ḡ eſt diſcreta. Itẽ nõ coequat trinitatẽ increa- 4m
tã imago creata: ḡ nõ cõuenit diffinitio. Itẽ ſecun- Cõ ſcđaꝫ defi
da diffinititio dicit ſil̃tudo ⁊ vnitas: ⁊ hoc nõ videt̃ nitionem
imagini cõuenire: qꝛ dicit Aug⁹ in li. de decẽ cordis primũ.
ꝙ aliter eſt imago regis in filio ſuo / ⁊ aliter in ſolido
aureo: qꝛ in filio eſt ſicut in eodẽ in natura traducta a
patris natura: in ſolido aũt aureo eſt ſicut in diuerſa
natura: ⁊ impreſſa eſt ab artifice: ⁊ dicit ꝙ eſt in no-
bis ſicut in ſolido aureo. In vnigenito autẽ ſicut in fi
lio: ergo videt̃ ꝙ noſtra imago nõ ſit ad imaginẽ in-
creatam ſimilitudo ⁊ vnitas: ſed multa diuerſitas. 2m
P̄ cum dicat Auguſtinus ꝙ tria ſeſe ſunt cõſequen
tia ſcilicet equalitas / ſimilitudo / et imago: vbi enim
equalitas ibi ſimilitudo: ſed non conuertitur: et vbi
imago ibi equalitas / ibi ſimilitudo: ſed non cõuertit̃
quare nõ ita diffinit imaginem per equalitatẽ: ſicut ꝑ
ſimilitudinem / cum equalitas plus accedat ad rõnẽ
imaginis q̃ꝫ ſimilitudo. P̄ ſibi videt̃ ꝯri⁹ eſſe Hil. 3m

q⁊ ſupꝛa habitū eſt diſ.ij.vbi dicit ꝙ imago nō ſola ē
hic aūt diffinit eā ꝑ vnitatē cū dicit ſimilitudo ⁊ vni
4m tas. P cū ſit veſtigiū in creatura per qꝺ etiā accipiť
cognitio aliqua trinitatis:poteſt ne dici ſimilitudo ⁊
vnitas Jtē que differentia eſt inter veſtigiū ⁊ ima
ginē:ſi em̄ veſtigiū nō repꝛeſentat in toto/⁊ imago ſi-
militer nō repꝛeſentat in toto:vt dicit magiſter videť
Solo. nō eſſe dr̄na inter ea. Solo dōm ꝙ in veritate ille
Ad pꝛimū notificatōes Hil. ab eo date ſūt de imagine increata
q̄ ē fili⁹:ſi tn̄ extēdāť ad imaginē creatā(vt q̄dā volūt)
tūc rn̄dēdū ē ꝙ nihil ꝓhibet oīb⁊ trib⁊ imagīb⁊:vt ita
dicā notificationem illā cōuenire ꝑ pꝛius ⁊ poſterius
⁊ ꝑ pꝛius cōuenit imagini ſimilitudinis que eſt in tri
bus potentijs.ſ.memoꝛia/intelli gentia /⁊ volūtate:
ꝑ poſterius aūt ſicut ſubiecto cōuenit rōni que ibi po
niť pꝛo parte mentis que in ratiōe.i.in rationali aīa
excellentioꝛ pars eſt:imagini aūt recreatiōis ꝯuenit
Ad 2m per effectū:quia facit actualiter imitari. Ad aliud
dicendū ꝙ diſcreta quidē eſt imago creata/vt ſm ſe ē
cōſiderata vt res quedā:ſed in ratione imaginis non
accipiť ſola:ſed id cuius imago eſt accipiť in ipā vna
acceptiōe cū ipā:q⁊ ſic conſiderata ducit intellectū in
exemplar:⁊ ideo vno actu intelligēdi accipiť vtrūqꝫ
quia vnū in alio:⁊ dicit cōtingit exemplar/⁊ eſt indi-
Ad 3m ſcreta ab ipō. Ad aliud dōm ꝙ diſſimilitudo que ē
in ipā non eſt in ea vt eſt imago:quia nihil eſt imago
ſm ſe diſſimile:⁊ ideo illud nō impedit indiſcretionē.
Ad 4m Ad aliō dōm ꝙ veꝝ eſt nō coequat exēplar in toto
ſed ſm id quod attingit aliqualiter ſic coequare nitiť
Ad id quod vnde coequatur ſm quid. Ad id quod obijcitur de
ꝯ ſcōam eſt ſecunda diffinitione dicendū ꝙ ſi extendere velimus
pꝛimū eam ad imaginē creatā tunc erit vnitas nō ſubſtan-
tialiter:ſed vnitas imitationis ⁊ ducentis in aliud ꝑ
equalitatē ⁊ ſimilitudinē:⁊ tunc eſt vnitas bn̄ in ima
Ad 2m gine regis in ſolido auro. Ad aliud dicendū ꝙ ſi-
militudo vno modo maioꝛē dicit cōueniētiā q̄ꝫ equa-
litas:eſt em̄ ſimilitudo reꝝ differentiū eadem quali-
tas:ſi ergo in diffinitione accipiatur dicet in ratione
imaginis omnē equalitatē/pꝛecipue exterioꝛē:⁊ ita
etiam dicet cōuenientiā in foꝛma/ſeu circa aliquid cō
Ad 3m ſtante figura:⁊ illa maxime perficit imaginis ratio-
nem plus q̄ꝫ equalitas in quantitate ſola. Ad aliō
dicendū ꝙ Hilarius nō eſt ꝯtrarius ſibi:quia ſupꝛa
voluit ꝙ imago plura ſuppoſita poneret ſiue in recto
ſiue in obliquo:vt ſupꝛa dictū eſt. Hic aūt intelligit
nō de vnitate ſingularitatis:ſed potius de vnitate
qua oꝛdinata ad ſe vniunť in hoc ꝙ vnū eſt in alio ꝑ
Ad 4m hoc quod accipitur in ipō. Ad aliud dicendū ꝙ in
quattuoꝛ differunt veſtigiū ⁊ imago:vnū eſt ꝙ veſti-
giū eſt cōfuſa ſimilitudo ſuper partem partis tm̄:ſed
imago eſt expꝛeſſa ſimilitudo in exterioꝛibus ſuꝑ to-
tum.aliud eſt ꝙ veſtigiū nō dicit cōuenientiā exterio
rum ſm ꝙ ab interioꝛibus cauſanť:ſicut ſenectutis
pinguedinis/coloꝛis pulchꝛitudinis/⁊ huiuſmōi:ſed
imago talē ponit cōuenientiam in exterioꝛib⁊/ꝑ que
aliquid ī interioꝛibus cōpꝛehenditur. Tertia differē
tia eſt quia veſtigiū eſt in om̄ib⁊:ſed imago tm̄ in crea
tura dignioꝛe/⁊ ſm dignioꝛē eius partē. Quarta eſt
ꝙ veſtigiū nō ducit niſi obſcure in attributa perſona
rū:imago autē equaliter in pꝛoceſſionē perſonaꝝ ab
inuicē ⁊ cōſubſtātialitatē eaꝝ/⁊ etiā equalitatē:ſicut
iā infra diceť quando oſtendeť oꝛdo iſtaꝝ viriū/⁊ eq̄-
litas ⁊ cōſubſtantialitas:⁊ ideo etiā veſtigiū nō pꝛo-
Arti. XX pꝛie poteſt dici ſimilitudo ⁊ vnitas.
P Que ſint imaginem conſtituentia.

Ecūdo queriť que ſint imaginē cōſtituētia:
ſ ⁊ diciť ab Auguſtino ꝙ memoꝛia ⁊ intelligē
tia ⁊ voluntas. Querať ergo q̄d ſit memoꝛia
ſm ꝙ imaginē cōſtituit:⁊ dicit Greg.nixen⁹ ꝙ mēo-
ratiuū eſt memoꝛie ⁊ rememoꝛatiōis cauſa ⁊ pꝛom-
tuariū. Oꝛigenes autē dicit ꝙ eſt fantaſia relicta ab
aliq̄ ſenſu ſm actū apparente. Dam̄. aūt dicit ꝙ me-
moꝛia eſt cōſeruatio ſenſus ⁊ intelligentie. Aug. aūt
in.xij.cōfeſſionū: Pn̄s de p̄teritis memoꝛia eſt. Tul
lius aūt dicit ꝙ memoꝛia eſt pꝛeteritoꝝ. Querať ḡ Scōm quā
ſm quā rationē iſtaꝝ diffinitionū cadit in rōne ima- rōꝫ mēoꝛia
ginis:⁊ videť ꝙ ſm nullā:oēs em̄ iſte diffinitōes ſuꝑ cadit in de-
ponūt memoꝛiā nō eſſe partē rationalis aīe:ſed ſenſi finitōe ima
bilis:ḡ videť ꝙ mēoꝛia nullo mō ſit pars imaginis. ginis.
P quicq̄d cōſiderat tēpus ſub determinata differē- Ar. pꝛimū.
tia tēpoꝛis ipm̄ nō eſt remotū a cōditiōib⁊ materie/ 2m
cū tēpus ſit vna cōditionū materie pꝛecipua:ſed me-
moꝛia ſic cōſiderat tēpus:ḡ nō eſt remota a cōditio-
nib⁊ materie. Pꝛima patet per ſe.ſcōa pꝛobať ꝑ hoc
qꝺ dicit Greg.nixenus ſic: Memoꝛari dicimur qꝺ
pꝛius ſciuimus vel audiuim⁹ vel aliter qualiter co-
gnouimus:pꝛius aūt relationē habet ad tempus p̄-
teritū. Jnde ſic.quicq̄d nō abſtrahit a cōdictionibus
materie eſt pars ſenſibilis aīe ⁊ nō ratōnalis:memo
ria nō abſtrahit:ḡ eſt pars ſenſibilis aīe ⁊ nō rōnalis
ḡ nō debet eſſe pars imaginis. Hoc idē videť exp̄ſ 3m
ſe dicere Greg.nixen⁹ ſic: Senſibilia quidē ipā ſm ſe
memoꝛanť.intelligentia vo ſm accn̄s:q⁊ ⁊ cogitabi
liū memoꝛia ex p̄aſſumpta fantaſia fit. Jtē Dam̄. 4m
Senſibilia quidē ſm ſe memoꝛie cōmendanť. Jtē 5m
Ariſto. Memoꝛia intellectus quidē eſt ſm accn̄s:ꝑ
ſe aūt pꝛimi ſenſitiui. Jtē Ariſ. Si mēoꝛia intelle- 6m
ctiuaꝝ ꝑtiū eſſet nō vtiqꝫ ineſſet multis alioꝝ aīaliū
foꝛtaſſis aūt nullo mō moꝛtaliū:ex oīb⁊ his pꝫ ꝙ me
moꝛia nō p̄t eſſe pars imaginis. Eodē mō q̄riť de Queſtiūcl'a
intelligentia vtrū ipā ſit pars imaginis:⁊ videtur ꝙ pꝛima.
nō:aut em̄ intelligentia agēs/aut poſſibilis/aut ſpe Utrū intel
culatiua/ſiue foꝛmalis/aut intellect⁹ q̄ a ph̄is dꝛ ade ligētia ſit ꝑs
pt⁹:cōſtat ꝙ nō agēs:q⁊ illa eſt vl'r agēs:vt dic ph̄s imaginis.
quo eſt oīa intelligibila facere:⁊ penes illū nō accipiť Q nō p̄o.
imago:q⁊ in hoc nō imitať trinitatē:ſed potius actū agens.
lucis ad coloꝛē/⁊ artꝭ ad materiā:vt dicit ph̄s Si 2o ꝙ n̄ poſ-
militer videť ꝙ nō ſit poſſibilis q̄ eſt oīa fieri intelligi ſibilis.
bilia/⁊ potētia oīa hēt:actu aūt nihil. ſed Aug. dicit
ꝙ intellect⁹ q̄ eſt ꝑs imaginis ſꝑ nouit ſe. Q autē 3o ꝙ non ſit
nō ſit ſpeculatiu⁹ pꝫ:q⁊ ille habitus ꝑncipioꝝ vl' ali⁹ ſpeculatiu⁹
ſi imitareť nō eſſet ex ſe:ſed potius ex ꝑte rei cuius eſt
intellect⁹. Aug. aūt dicit ꝙ intellect⁹ de ſe imitatur.
Sil'r nō eſt adept⁹:q⁊ ille eſt ſcia acq̄ſita ꝑ inuētio 4o ꝙ nō ad
nē vel doctrinā:⁊ tūc nō imitať trinitatē in vna eſſen ept⁹.
tia ꝑſonaꝝ. Eodē mō videť ꝙ nec voluntas ſit ꝑs Utrū volū
imagīs:q⁊ volūtas(vt dic Anſ.)nō eſt niſi duob⁊ mo tas ſit ꝑs
dis.ſ.vt motoꝛ viriū ſm ꝙ cōuertiť ſuꝑ alias vires ⁊ imaginis.
mouet eas ad actū ſm ꝙ diciť:volo ītelligere ⁊ volo ꝙ nō pꝛimo
mēoꝛari:ſic aūt n̄ imitať trītatē:q⁊ ſic n̄ ē ex ītellectu
⁊ mēoꝛia:ſꝫ poti⁹ ecōuerſo ille ſť ex volūtate.alio mō
eſt volūtas q̄ conuertiť ad volitū:⁊ ſic iteꝝ nō imitať
trinitatē:ſꝫ poti⁹ īꝑat de imitādo vl' fugiēdo delecta
bile vl' triſte ī opib⁊:⁊ ita videť ꝙ nll'ū illoꝝ triū ſit d̄
imagine q̄ ponunť in ipā. Solo dicendū ꝙ in ve- Solutio
ritate(ſicut dicit Aug⁹)integritas imaginis create ē ꝑncipal' q̄ſi
in his trib⁊:ſed mēoꝛia nō accipiť ſm aliquā illaꝝ aſ ti ⁊ ad ꝑma
ſignationū q̄ facte ſunt:q⁊ ſicut infra dicit magiſter ex ſimul.
verb Aug. mēoꝛia ꝑut h accipiť eſt reſpectu p̄teritoꝝ
p̄ntiū ⁊ futuroꝝ/ qꝺ nō poſſet eē niſi abſtraherteť ab

omni differentia tēporis/ ſicut ⁊ intellectus:⁊ ſi q̄ra
tur quid ſit hec memoria/⁊ quis ſit eius actus: Dicē
dū ꝙ memoria hec nihil aliud eſt q̄ȝ potētia aīe rōna
lis ſm ſuperiorē partē tenēs apud ſe habitum veri ⁊
boni/ qđ ipa eſt ſm naturā ſuā ⁊ habitū veri ⁊ boni/
qđ deus eſt:nihil forte qđ verius eſt ſm Aug. tenēs
apud ſe notitiā ꝑ pſentiā eſſentie:⁊ nō habitus veri
⁊ boni qđ ipa aīa eſt ſm naturā. vñ Aug⁹ dicit ꝙ ni/
hil pſentius eſt aīa q̄ȝ ipa ſibi:ſed de hoc infra habebi
tur:actus aūt eius nō eſt in agendo: ſed tenēdo ſicut
iā dictū eſt pſentiā notitie in eſſentia vel habitu ali/
quo innato. Unde bene cōcedo ꝙ qđ obijcit̄ de mēo/
ria ꝙ nō ſic accipit̄ hic:nec approbo qđ quidā dicunt
ꝙ ſit cōſeruatio ſpēꝝ ſub ratiōe prius viſi/vel accepti
vel habiti:q2 hec rō cōcernit tēpus: ⁊ tēpus ſm oēs
pħos eſt cōſiderare illius potētie cuius eſt cōſiderare
Arg^m 2^m quantitatē:⁊ hoc eſt primū ſenſitiuū. Si aūt dicat̄
Solo. ꝙ rō tēporis ſimplex eſt: ⁊ ideo pōt eſſe intellect⁹:hoc
veꝝ eſt:ſed rō tēporis equalit̄ ſe hēt ad oē tēpus ſicut
rō hoīs eq̄lit̄ ad oēs hoīes:⁊ iō tūc nō determīat hoc
intelligibile ⁊ illud:⁊ ideo dōm ꝙ ſimplicit̄ nullū tē/
pus reſpicit:ſed extractū a tēpore cuius ipa mēoria ē
Ad q̄ſtiūculam primā. cōſeruatrix. Ad id qđ querit̄ de intellectu ſiue intel/
ligentia:dōm ꝙ intelligentia dicit̄ hic potētia intel/
lectiua formalis nō ſimplr̄:ſed reſpectu intelligibilis
cuiuſdā informata/qđ.ſ.ſemꝑ pñs eſt in aīa ſicut aīa
ſibi eſt pñs:⁊ deus in ea eſt eſſentialit̄/principalit̄/et
potētialit̄: naturalit̄ eñ nobis inſita eſt cognitio dei
⁊ ideo nō procedit obiectio q̄ facta eſt de ſpeculatione
alioꝝ intellectualiū:licet in alijs nō imitet̄:tñ ī q̄dā ꝑ
relationē ad mēoriā ⁊ volūtatē imitat̄. Eodē mō ſol
uēdū ē illđ qđ q̄rit̄ de volūtate/ꝙ ē volūtas accepta
reſpectu voliti:nō oīs ſed cuiuſdā/ ⁊ nō quocūq₃ mō
ſed ſm ꝙ mēoria ⁊ intelligentia ſunt de eodē/ſicut eſt
volitū qđ aīa eſt/⁊ volitū qđ deus eſt/quoꝝ vtriuſq₃
noticia inſita eſt aīe naturalit̄: vt dicit Aug. ⁊ ꝑ hoc
etiā patet ſolutio ad totum.

Arti. XXI **In quo vt in ſubiecto cōtinet̄ imago.**

Q t Ertio q̄rit̄ in q̄ vt in ſubiecto primo ſit imago
⁊ dicit Aug. ꝙ ibi querenda ⁊ inueniēda eſt
quo natura noſtra nihil habet melius.i.ī mē
te:ḡ videt̄ ꝙ primū ſubiectū imaginis ſit mēs. Itē
Rōes vere Aug. dicit ꝙ mens habet imaginē in potētia cogno/
ſcendi/⁊ ſimilitudinē in potētia diligendi:ḡ mens ha
Oꝫ nō p^o. bet imaginē. Sed cōtra hoc videt̄ eſſe Aug. in. xi.
de trini:qui ponit imaginē in viſu exteriori/ſicut ſpe
ciē rei viſe/⁊ imaginē eius in oculo q̄ đ viſio: vt ipſe
2° dicit ⁊ vtrūq₃ cōiūgentē intentionē videntis. Si/
militer in eodē libro ponit imaginē in fantaſia: ibi eī
imago corporis eſt in mēoria aīe ſenſibilis/ ⁊ eadem
imago in cogitatiōe imaginātis:vtrūq₃ aūt coniun/
3° gens eſt intētio volūtatis:ḡ videt̄ ꝙ nō in ſola mente
ſit:vt videt̄ hic dicere magiſter. Item Dam. dicit
4° imaginē eſſe ſm libeꝝ arbitriū:cū tñ li. ar. non ſit ꝓs
mētis. Itē videt̄ eſſe imago in ſuperiori parte rōnis
q2 illa(vt dicit Aug. in. 12. de tri.)cōtēplādis ſupe/
rioribȝ inhereſcit:cū igit̄ imago pcipue in cōtēplatōe
ſuperioris verſet̄:videt̄ imago eſſe ſm ſuperiorē por
Queſtiūcl'a prima. tione rōnis. Ulterius querit̄ quare nō ſm aliquē
modū aſſignet̄ imago conuenire potētijs aīe vegeta/
Queſtiūcl'a ſcđa. bilis:ſicut aſſignat̄ ab Augu. potētijs aīe ſenſibilis.
Adhuc querit̄ de gloſa ſup ꝑs. 4. Signatū eſt ſu/
per nos. ⁊c. vbi diſtinguit̄ imago creatiōis/recreatō
nis/⁊ ſimilitudinis: querit̄ eñ pro quo ſupponit ibi

rō. Si dicat̄ ꝙ ꝑ rōnali natura cōtra angelus eſt Obiectū ſecūde q̄ſtiūc.
rōnalis natura:⁊ tñ nō dicit̄ fact⁹ ad imaginē:huiꝰ
tñ ɔtrariū videt̄ ꝑ Greg. q̄ dicit ſup illud: Tu ſigna
culū ſimilitudinis. ⁊c. ꝙ angelus expreſſiorē habet
imaginē dei q̄ȝ hō. Itē Dam. 2. li. 3. ca. Deus angelo
rū factor ē:⁊ cōditor ex nō ente eos ad eē deducēs ſm
propriā imaginē creans eos/⁊ naturā incorpeā. Itē
ſup illud Ezech. Tu ſignaculū ⁊c. dicit gloſa Rex ri
ri imaginē dei ad quā factus eſt reſignauit.i. deſtru
xit ⁊ loquit̄ de dyabolo:ḡ angelus eſt ad imaginem
dei. P̄ querit̄ de imagine recreatiōis/aut eñ illa ē Queſtiūcl'a tertia.
gratia/aut virtus. Si gratia:ꝓ gra gratū facit ha
bētē/ ⁊ nō reſpicit hanc potentiā vel illā: imago aūt Oꝫ nō gra.
cōſiſtit in potētijs determinatis:ḡ imago nō eſt gra
tia. Si propter hoc dicat̄ ꝙ eſt virtus/ tūc querit̄ Oꝫ nō vt⁹.
quid ſit illa v'ille virt⁹. ſi dicat̄ qđ cōiter đ ꝙ fides
ſpes ⁊ charitas:contra nulla illaꝝ eſt in memoria:ḡ
nō recreat̄ hec pars imaginis que eſt memoria. P̄ Obiectio ſm Bern.
Bern. dicit ꝙ deus futur⁹ eſt rōi pulchritudo lucis
voluntati multitudo pacis/ ⁊ memorie continuatio
eternitatis:ḡ videt̄ ꝙ lux/pax/eternitas ſint imago
recreatiōis. P̄ querit̄ quare nō ponit̄ imago ī vir Queſtiūcl'a quarta.
tutibus politicis ſicut in theoricis. Solo dōm ꝙ
imago ī veritate nō eſt niſi ſm ptē ſuperiorē aīe q̄ mēs Solo
vel ſpūs vocat̄ ab Auguſtino. Ad id aūt qđ cōtra
obijcit̄ dōm ꝙ in viſu exteriori nō eſt imago: ſed ſimi Ad primū
litudo quedā imaginis ī hoc qđ tria q̄dā vniunt̄: tñ
nō eſt vera ratio imaginis:q2 nō ſunt vnius ſubſtan
tie ſicut illa q̄ ſunt in mēte. Eodē mō rñdēdū eſt ad Ad 2^m
illud qđ obijcit̄ de fantaſia. Ad aliud dōm ꝙ Da/ Ad 3^m
maſcen⁹ qualibet cōuenientiā ex natura vocat ima/
ginē:q2 eſt ſpūale ⁊ li. ar. ideo dicit eſſe imaginē. Ad Ad 4^m.
aliud dōm ꝙ rō ſuperior reſpicit operabilia:licet ꝑ ra/
tiones iuris diuini:ſed potentie imaginis ſimplicio
res ſunt eo ꝙ ordinate ſūt tm̄ ad noticiā veri ⁊ boni
qđ de⁹ eſt/ ⁊ eius in quo vt imagine ſua accipit̄ de⁹:
⁊ q2 q̄nq₃ inuenit̄ Aug. dicere ꝙ imago eſt aīa ſm ſu
periorē partē rōnis dōm ꝙ large ſumit tunc ſupio/
rē partē prout cōphēdit potētias imaginis ⁊ ſinde/
riſim:⁊ etiā illā partē que ſpecialiter ſuperior vocat̄ ps
Ad aliud dōm ꝙ in imagine ſpecialit̄ vna potētia/ Ad q̄ſtiūculā primā.
rū debet eſſe cognitiua/eo ꝙ imago appropriate cō/
uenit filio q̄ eſt imago patris:nulla aūt potētiaꝝ aīe
vegetabilis eſt cognitiua:⁊ ideo illi nullo mō conue/
nit eſſe imaginē. Ad aliud dōm ꝙ in illa gloſa ratō Ad q̄ſtiūculā ſcđam
ponit̄ pro pte ſuperiori q̄ mēs vel ſpūs dicit̄:⁊ eſt in ea
imago in potētia/ſicut in ſubiecto in quo imitatio di
ſtingui poteſt in ſuis potētijs. Ad id qđ q̄rit̄ vtrū Ad obiectū 2 ſcđam.
angelus ſit ad imaginē:dōm ꝙ imago poteſt notare
cōuenietiā in interioribȝ tm̄/vel ſimul in interioribꝰ
⁊ exterioribus. Si primo mō tūc nō video quare cū
ſctis nō dicat̄ ꝙ angel⁹ eſt ad imaginē/ſicut ⁊ hō:cū
in eo tres potētie ſint in vna eſſentia/ ſicut et in hoīe.
Si aūt notat vtrāq₃ cōuenientiā tunc nō eſt ad ima/
ginē:cōuenietia aūt in exterioribȝ eſt in tribȝ in eo ꝙ
ab vno hoīe ſunt oēs/ſicut pater eſt principiū totius
deitatis:⁊ ideo eo ꝙ aīa eſt vbiq₃ in corpe ſuo tota: vt
infra. viij. diſtin. cōtinet̄/ſicut deus eſt in mūdo vbi/
q₃ tot⁹/qđ nō cōuenit angelo. Tertia aūt eſt in eo qđ
homo eſt vnibilis deo/nō aūt angelus. Ad id qđ Ad q̄ſtiunculā tertiā cū obiectis
querit̄ de imagine recreationis dicendū ꝙ eſt prope
loquendo ſm tres virtutes theologicas.ſ.fidē/ſpem
charitatē. ſpes eñ in eo qđ expectat indeficientiā di/
cit id qđ appropriate cōuenit memorie: q2 retentiua

eſt ſilitudinis diuine vel pſentie: licet ſm ſe ſit in ira
Ad obie- ſcibili. Ad id qḋ obijcit̃ de Bern. rñdēdū ꝙ ipe enu
ctū Bern. merat glorificātia poti⁹ ꝗ̃ creātia. Ad aliud dōm
Ad queſtiū ꝙ potētie imaginis ſunt immediate in deū: ſed poli-
culā q̃rtā. tice virtutes nō: ⁊ iō in illis nō eſt imago recreatōis

Art. XXII R. Reſpectu cui⁹ obiecti ſiue cognoſcibilis ſit imago.

Uarto querit̃ reſpectu cui⁹ obiecti ſiue cogno
b ſcibil' dicat̃ imago. Et videt̃ ꝙ reſpectu oīm:
q̄z in oībus eſt ita ꝙ intellect⁹ pōt informari
ex memoria ⁊ volūtas ex vtroq̄z. ꝑ hoc videt̃ vel-
le Aug⁹ cū dicit ꝙ tota memoria eſt ī intellectu ⁊ vo
luntate ⁊ ecōuerſo: nō habent aūt totalitatē iſte po-
tētie niſi reſpectu obiectoꝝ: ḡ videt̃ ꝙ reſpectu oīm
Rō in op- obiectorū diſtinguat̃ imago. Sed ꝯ Aug⁹ ſꝑ ita
poſitū. enūerat / mēs meminit ſe / intelligit ſe / diligit ſe: ḡ vi
det̃ ꝙ reſpectu ſui tm̄ accipiat̃. ꝑ cognoſcēs ⁊ cogni
tū hn̄t ſilitudinē cū pr̄e ⁊ filio: ḡ tm̄ dꝫ eē cognitū q̄n
tū cognoſcēs: ſed cū aīa cognoſcit inferiora nō tm̄ eſt
cognitū q̄ntū cognoſcēs: ergo in his nō eſt imago. ꝑ
in illis nō eſt tāta volūtas quāt⁹ intellect⁹ freq̄uē-
ter: ergo videt̃ ꝙ ī talibꝫ obiectis nō ſit imago ī aīa.
Si forte dicat̃ ꝙ hoc veꝝ eſt: ſꝫ eſt reſpectu ſui ipſius
Tertiū qḋ tm̄ ⁊ nō reſpectu dei. Cōtra qn̄ ē reſpectu ſuiipſi⁹
eſt ꝯ rōnē. ipſa aīa eſt obiectū cognitiōis: ⁊ in obiecto ſtat cogni
tio intellect⁹: ḡ rō ſtat in ipſa: ergo nō ducit in deū:
ſed imaginis eſt ducere in deū: ergo reſpectu ſuiipi⁹
vt obiecti nō eſt imago. Si dicat̃ cōtra hoc ꝙ eſt re-
ſpectu dei tm̄: hoc erit cōtra Aug^m q̄ dicit: meminit
Quartum ſe / intelligit ⁊c. ꝑ cū meminit deū ⁊ intelligit. In-
qḋ eſt ꝯ ſo- tellect⁹ ⁊ intellectū nō ꝓportionant̃ diſtāt: ḡ tūc nō
lutionē. equat cognoſcēs cognitū qḋ videt̃ eſſe cōtra rōnem
Solō imaginis. Solō ad hoc ſine p̄iudicio dico qḋ eſt
reſpectu veri ⁊ boni ꝙ ipſa anīa eſt q̄ ſemꝑ ſibi pſens
eſt: ⁊ nihil adeo p̄ſens eſt aīe vt dicit Aug⁹ ſicut ipa
ſibi ⁊ reſpectu veri ⁊ boni natural'r in eo qḋ eſt de⁹ /
qn̄ qualiter ſit ſic patere pōt: aliquis videt herculeꝫ
in vultu ⁊ tunc determinate cognoſcit herculem / ⁊
formatur oculus eius ſm ſpeciem herculis. aliquis
etiā nō videt herculē in vultu: ſed videt eū in ſpecu-
lo / vel ſtatura ſibi ſilima: ⁊ tūc viſio ei⁹ in ſenſu acci
pit vnū: ⁊ ꝑ illud aliud venit in rōnē: ⁊ ī vtroq̄z actu
Aīam ī de- videt herculē: ſꝫ in pria viſiōe videt certi⁹. Ita di-
um ferri q̄- co ꝙ aīa ꝑ intellectū / memoriā / ⁊ voluntatē pōt ime
mō intelli- diate ferri in deū: ⁊ tūc actu imitat̃: ⁊ format̃ ad trini
gitur. tatē ⁊ vnitatē: aliq̄s etiā pōt cōuertere ſe ad ipſas po
tētias put ſunt ex ſeinuicē ⁊ equant ſe: ⁊ ſic iterū ten-
dit in creationē: ſꝫ incipit a creatura: ⁊ ſi qn̄q̄z noſcē-
do ſe nō aduertit vt ab hoc ducat̃ ī deū tūc habituali
ter vel potētial'r imitat̃. Reſpectu aūt alioꝝ cogno-
ſcibiliū nō eſt imago meo iudicio: ſed intellect⁹ rerū
inferioꝝ: q̄dā aūt hic valde alit̃ dicunt de quoꝝ opi
Ad primū. nionibꝫ diſputare valde lōgū eēt. Dicēdū ergo ad
primū ꝙ nō in oībus intellect⁹ informat̃ ex memo-
ria: ſed in q̄buſdā intellect⁹ generatiu⁹ eſt memorie:
vt in acq̄ſitis habitibꝫ: licet econuerſo ſit in innatis.
Ad ſecūdū Ad aliud dōm ꝙ tota memoria nō accipit̃ ibi ſm
multitudinē obiectoꝝ oīm: ſed penes rōnes cogno-
ſcēdi multas reſpectu duoꝝ obiectoꝝ tm̄: ⁊ h̄ videri
pōt: q̄z ſi reſpectu alioꝝ acciperet̃ tūc mēs ⁊ notitia
Ad tertiū ꝯ nō erūt vna ſuba: ſed due diuerſe. Ad aliud dōm
rōnē. ꝙ nō ſtat cognitio in obiecto ei⁹: ſꝫ poti⁹ actualit̃ vl'
Ad quartū potētialit̃ refert̃ in deū / ſiue ad exēplar. Ad aliud
qḋ ꝯ ſol'oēꝫ dōm ꝙ duo attēdunt̃ ī imagīe. ſ. ſubalitas ⁊ eq̄litas
⁊ ſcdo pl'chritudo ⁊ venuſtatio coloris: ⁊ q̄ ad p̄mū. ſ.
cōſubalitatē ⁊ eq̄litatē veri⁹ eſt imago in aīa qn̄ me-
minit: intelligit ⁊ vult ſe / ꝗ̃ qn̄ meminit / intelligit /
⁊ vult deū q̄ nō coequat̃ ei. Si aūt ſecūdo mō acci-
piatur: q̄z nulla venuſtatio pōt eſſe ſine deo. Iō tūc
veri⁹ imitant̃ qn̄ accipiūt veꝝ ⁊ bonū qḋ eſt de⁹. Et
hec an̄ litterā dicta ſufficiāt.

Noſſe vtrū intelligat̃ de noticia naturali ſiue de noticia gratie. Arti. XXIII. S

Einde acipiat̃ lr̄a prime partis capl'i ſuꝑ illḋ
d [vbi ī mēte nr̄a q̄ nouit deū vel p̄t noſſe ⁊c̄.]
ſ̄.a. Et querat̃ vtꝝ intelligat̃ de notitia na
ture ſm ꝙ noſſe eſt notitiā apud ſe tenere / aut de no-
titia gr̄e. Si primo mō tunc ſuꝑflue addit̃ h̄ qḋ dicit
vel pōt noſſe: q̄z idē eſt poſſe noſſe ex potētia habit⁹ /
qḋ notitiā dei apud ſe tenere. Si ſecūdo mō tūc non
videt̃ ꝙ imago ſemꝑ in aīa remaneat: q̄z nō ſemꝑ eſt
in gr̄a q̄ facit imitari. Solō dōm ꝙ vtroq̄z modo Solutio p̄ncipalis ⁊ ad obiecta.
pōt intelligi: ⁊ ſi intelligat̃ de notitia naturali tunc
noſſe refert̃ ad habitū: ⁊ poſſe noſſe ad potētiā: quia
his duobꝫ modis diſtinguit̃ trinitas in iſta diſtictio
ne vt ſuꝑ habitū eſt: ⁊ ſic pꝫ ꝙ licet ſimul ſint noſſe ⁊
poſſe noſſe n̄ tn̄ ſꝑ ſm idē: q̄z nō ē idē noſſe ex habitu
q̄ eſt notitia ſeruata apud mētē: ⁊ poſſe noſſe ex potē-
tia ſola. Si ꝟo intelligit̃ de notitia gratie tūc noſſe
refert̃ ad imitationē imagīs exteriorē q̄ nō ē ei ſuba-
lis: ſed eſt ad bn̄ eē: ſicut color ⁊ venuſtatio: poſſe au
tē noſſe refert̃ ad potētiā ⁊ ad gratiā.

Quare imago nō eſt ſm vires inferiores. Arti. XXIIII. T

Einde q̄rit̃ de hoc qḋ dicit [Imago tn̄ illius
d quo nihil meli⁹ eſt ⁊c.]. ſ̄. b. Quare eīm nō
pōt eſſe imago dei ſm inferiores vires. Solō
lutio hoc cōtingit ꝓpter ſimplicitatē obiecti qḋ ē de⁹
⁊ ipſa mēs: iſta eīm ſimpliciſſime ſunt in mēte: q̄z per
eēntiā: ⁊ iō nō p̄t in illa niſi ſm ſimpliciſſimā ſui ꝑtē.

Vtrū imago poteſt amitti. Art. XXV.

Einde querit̃ de hoc [Et ſi ei amiſſa dei par-
d ticipatiōe ⁊c.] Cōtra hoc videt̃ eſſe qḋ dī in
pſ̄. In ciuitate tua imaginē ipſoꝝ ad nihilū re
diges. Et alibi: Facies eoꝝ cōbuſte vult⁹ eoꝝ: ḡ ima
go pōt amitti. Solō dōm ꝙ imago pōt attēdi in Solō.
ſubalibꝫ ſibi: q̄ ſunt forma ⁊ figura: ⁊ illa imago eſt
in tribꝫ potētijs. ſ. memoria / intelligētia / ⁊ volūtate
que amitti nō poſſunt: q̄z ſm btm̄ Dyon data natu
ralia nō amittunt̃: eſt aūt ī his ſm ꝙ ꝑ notitiā inſtā
ſibi naturalit̃ ⁊ cōcreatā cōuertunt̃ ad veꝝ ⁊ bonū /
qḋ de⁹ eſt: ⁊ ad veꝝ ⁊ bonū qḋ mēs eſt. Alio mō attē
dit̃ imago in pulchritudine q̄ eſt ad bn̄ eē: ⁊ loco illi⁹
pl'chritudīs quā adducit color ⁊ deauratio ⁊ hmōi ē
in ſpūalibꝫ ꝑticipatio dei ꝑ gr̄am: ⁊ q̄ ad hāc exteriorē
poti⁹ pl'chritudīs diue ꝗ̃ diſtictōis ꝑſonaꝝ ī vna eēn
tia imaginē pōt amitti imago: ⁊ ſic intelligunt̃ aucto
ritates inducte ⁊ ſic cōburit̃ qn̄q̄z igne cōcupiſcēcie.

Vtrū partes imaginis imprimūtur a tota trinitate: ſiue a diſtinctis perſonis. Art. XXXI V

Einde q̄rit̃ de hoc qḋ ipſe dicit [Eo eīm ipſo
d imago dei eſt mēs q̄ capax ⁊c.]. ſ̄. c. Si eīm Primū.
eſt imago triū ꝑſonaꝝ: videt̃ ꝙ ſigillet̃ in mē
te ꝑ modū q̄ ſigillat̃ figura ſigilli in cera. In illa aūt
figura caput ſigillat caput / ⁊ manus manū / ⁊ torax
toracē ⁊ ſic de alijs: ḡ a fil'i pr̄ videt̃ ſigillare memo-

riã/ ⁊ filiꝰ ĩtelligẽtiã/ ⁊ ſpũſſctũs volũtatẽ: g̃ ĩã diuer
ſa erũt opa trinitat' in creatõe imagĩs qđ falſum eſt.
Secundũ. P̃ imago nõ vĩ cõuenire interioꝛib⁊ ſ; exterioꝛib⁊
tm̃.ſ.ĩ figura ⁊ cõpoſitõe mẽbroꝝ ⁊ q̃ntitate: ſ; me-
miniſſe/ intelligere/ velle/ intima mẽti ſunt: g̃ videt̃
mẽs potiꝰ filiꝰ trinitatis dici q̃ȝ imago: qꝛ filius eſt
Tertiũ. imago in interioꝛib⁊ ⁊ exterioꝛib⁊. P̃ dicit Augꝰ
ꝙ hõ eſt imago/ ⁊ ſil'itudo hñs imaginẽ in potẽtia in-
telligẽdi/ ⁊ ſil'itudinẽ ĩ potẽtia diligẽdi: ſ; potẽtia di
ligẽdi eſt volũtas: g̃ volũtas potiꝰ eſt đ ſil'itudie dei
Quartũ. q̃ȝ de imagie. Itẽ potẽtia ĩtelligẽdi ſola ĩtelligẽtia
Solꝰ eſt: g̃ videt̃ ſuꝑfluere mẽoꝛia ⁊ etiã volũtas. Solꝰ
ad pꝛimũ dđm ꝙ nõ eſt ita in creatõe imagĩs: ſicut in impſſiõe
figure ſigilli in cera: ⁊ hoc iđ eſt: qꝛ figura q̃ eſt in ſi-
gillo nõ habet caput in pede/ ⁊ in manu/ ⁊ alijs mẽ
bꝛis: ſed habet mẽbꝛa diſticta: ſed in trinitate icrea-
ta pĩ habet oĩa attributa eẽntialia q̃ ꝯueniũt filio ⁊
ecõuerſo: ⁊ ſil'iter de ſpũſctõ: vñ licet memoꝛia attri-
buat̃ pr̃i: tñ ipſe habet ⁊ intelligẽtiã/ ⁊ ſpũſſctũs ſil'r
⁊ iđ indiuiſibilit̃ imprimũt memoꝛiã: ⁊ indiuiſibili-
ter imprimũt intelligẽtiã/ ⁊ indiuiſibil'r volũtatẽ: li-
cet ꝑ attributionẽ alicuiꝰ cõuenietie memoꝛia cõue-
Ad ſecũdũ. niat pr̃i/ ⁊ intelligẽtia filio/ ⁊ volũtas ſpũiſctõ. Ad
aliud dđm ꝙ licet meminiſſe ⁊ intelligere ⁊ velle ſint
interioꝛa dei/ ⁊ interioꝛa aĩe rõnalis: tñ ꝓpt̃ h̃: qꝛ nõ
ſunt in natura: que ſit vniꝰ rõnis in deo ⁊ in aĩa non
pñt dici filiꝰ: qꝛ pĩ ⁊ filiꝰ ſemꝑ ſunt in natura vna: vl'
adminꝰ in natura q̃ ſm rõnẽ vna eſt in vtroq;: h̃ aũt
nõ eſt hic: ⁊ iđ natura aĩe recipit iſta q̃ſi quedã extrin
ſeca: qꝛ qđ ẽ ĩ mat̃ialib⁊ q̃ntitas: h̃ eſt ĩ ptãtiuis ꝟtꝰ
ſiue ſpũalib⁊: ⁊ qđ ẽ in materialib⁊ cõfiguratio linea
tionũ exterioꝝ in figura: h̃ eſt in ptãtiuis cõueniẽtia
potẽtiaꝝ ad actũ ⁊ obiectũ: ⁊ iđ mẽs imago dei dĩ/ ⁊
Ad tertiũ nõ filiꝰ. Ad aliđ dđm ꝙ cũ dĩ ꝙ hõ h; imaginẽ ĩ po
tẽtia intelligẽdi: accipit̃ potẽtia intelligẽdi gñalit̃ ꝓ
potẽtia oꝛdinata ad intelligẽdũ ⁊ ꝓ effectu eiꝰ: oꝛdi-
nata aũt ad intelligẽdũ eſt memoꝛia tenẽdo apud ſe
noticiã ⁊ ſil'iter intelligẽtia intuẽdo ſe: vel deũ ĩ noti
cia tẽta apud ſe: cũ aũt ex tali noticia ſẽp oꝛiat̃ amoꝛ
effectꝰ illaꝝ duaꝝ ſm oꝛdinẽ eaꝝ ad actũ eſt volũtas
Cũ aũt dicit̃ habẽs ſil'itudinẽ in potẽtia diligẽdi ac-
cipit̃ potẽtia diligẽdi ex habitu charitatis ⁊ gr̃e: qꝛ
habitꝰ ille coloꝛat imaginẽ: vt ſup̃ dictũ eſt. Vñ q̃dã
ſcĩ dicũt ꝙ hõ ꝑ pctm̃ amiſit dei ſil'itudinẽ ⁊ receſſit
in regionẽ diſſil'itudĩs: ſ; vulneratꝰ eſt in imagĩe: et
ſic p; ꝙ potẽtia diligẽdi nõ eſt volũtas illa q̃ eſt ꝑs
Ad quartũ imaginis ſm naturã mẽtis. Ad vltimũ dđm ꝙ po
tẽtia intelligẽdi nõ eſt ſola intelligẽtia: ſ; etiã memo
ria ⁊ volũtas vt iã dictũ eſt.

Arti. XXVII. Quõ differãt hec q̃nq; ꝑ oꝛdinẽ noſſe ſe ĩtelligere ſe velle ſe diſcernere ſe et cogitare ſe.

X
Arguit̃ pᵒ D Einde querit̃ de h̃ qđ dicit [Ecce eĩ mẽs me-
minit ſui/ intelligit ſe/ diligit ſe ⁊c̃].ſ̃.d. Vi
det̃ eñ idẽ eẽ meminiſſe ⁊ intelligere: ſi eĩ me-
moꝛia hic ſumit̃ ꝓ p̃teritis: p̃ſentib⁊ ⁊ futur;: ⁊ intel-
ligẽtia eſt de eiſdẽ ⁊ eodẽ mõ videt̃ idẽ eſſe intelligere
⁊ meminiſſe: ꝙ aũt inltelıgẽtia ſit de eiſdẽ ⁊ eodẽ mõ
pꝛobatur qꝛ intelligẽtia eſt de ſimplici ratione rei vl'
ſpẽ: hec aũt abſtrahũt ab oĩ dĩa tꝑis: ⁊ vno mõ ꝯue-
niũt p̃teritis/ pñtib⁊/ ⁊ futuris: ſicut p; ĩ ſpẽ vl' in rõe
hoĩs q̃ ſm qđ eſt intellecta ſm eandẽ rõnẽ ꝯuenit ho
minib⁊ exiſtẽtib⁊ ſub q̃lib; dĩa tꝑis: g̃ videt̃ ꝙ intel-
ligẽtia de eiſdẽ ſit/ ⁊ eodẽ mõ de q̃b⁊ eſt memoꝛia: er-
go idẽ eſt meminiſſe qđ intelligere. Itẽ Augꝰ dicit Secũdũ.
h̃ ꝙ mẽs nouit ſe: noſſe aũt ſe eſt intelligere ſe cũ con-
ſtet ꝙ de ſenſibili cognitiõe nõ loquat̃: g̃ actꝰ intelle
ctus cõuenit memoꝛie: ſ; potẽtie diſtinguũt̃ ꝑ actꝰ:
g̃ mẽoꝛia eſt intelligẽtia. Itẽ Augꝰ ĩ.x. de trinitate Tertiũ.
ca.xij. Difficile in mẽte dinoſcit̃ memoꝛia ſui: ⁊ intel
ligẽtia ſui q̃ſi eñ nõ ſunt hec duo: ſ; vnũ duob⁊ voca
bulis appellat̃: ſicut apparet in ea re vbi valde iſta
cõiũcta ſunt: ⁊ aliud alio nll'o p̃cedit̃ tꝑe: amoꝛq; ipe
nõ ſentit̃ eſſe cũ eũ nõ ꝓdit indigẽtia: qm̃ ſemꝑ p̃ſto ẽ
qđ amat̃. Ex hoc habẽt̃ duo.ſ. ꝙ iſta tria ſẽꝑ ſil' ſint/
⁊ ꝙ difficile eſt diſtinguere int̃ ea. Solꝰ dđm ſm Solꝰ
Augu. in vltĩa auctoꝛitate ꝙ licet difficile ſit diſcer-
nere int̃ iſta qñ accipiunt̃ reſpectu eoꝝ q̃ ſemꝑ pꝛeſto
ſunt in aĩa: ſicut ipſa ſub̃a mẽtis ⁊ deꝰ: tñ diſtinctõ;
habẽt vñ ſm Aug. nihil aliud eſt noſſe q̃ȝ noticiã rei
apud ſe tenere: cũ ergo ex ſuꝑioꝛi ꝯſtet h̃ ꝯuenire me
moꝛie p; ꝙ memoꝛia nouit ſe ⁊ deũ hac noticia. In
telligere aũt ſe ſm Aug. nihil aliud ẽ q̃ȝ ſe ĩ noticia il
la vel deũ intueri ⁊ videre: non eñ idẽ eſt noticiã rei
apud ſe tenere ⁊ intueri rẽ cuiꝰ eſt ſpẽs illa vl' noticia
⁊ iđ aliud eſt intelligere ſe: ⁊ aliud noſſe ſe: voluntas
aũt eſt appꝛobatio/ vel amoꝛ ꝓcedens ab hmõi ꝟbo
intellectꝰ ⁊ memoꝛie: ⁊ iđ dicit Aug. in.ix. de trinita
te ca.x. Verbũ qđ nũc inſinuare itẽdimꝰ eſt cũ amo-
re noticia: ſ; tñ aliud eſt diſcernere ſe/ ⁊ cogitare ſe q̃ȝ
noſſe ſe vel intelligere: qꝛ dicit Augꝰ ꝙ diſcernere ſe
idẽ eſt ꝙ ab alijs reb⁊ oñdere ſe differre: ⁊ hoc nõ ſem
per facit aĩa: cogitare aũt ſe eſt q̃ſi cogitare ſe.i. ꝯuer
ti ſuꝑ ſe ꝯparãdo naturã mẽtis ad ꝑtes ⁊ vires ⁊ paſ
ſiones ipſiꝰ: ⁊ ſic nõ ſemꝑ facit mẽs: ⁊ ſic p; dĩa ho-
rũ quinq;.ſ. noſſe ſe/ intelligere ſe/ velle ſe/ diſcernere
ſe/ cogitare ſe. Ad pꝛimũ dđm g̃ ꝙ intelligẽtia eſt Ad pꝛimũ.
q̃dẽ de eiſdẽ cũ abſtractiõe tꝑis de q̃b⁊ eſt memoꝛia:
nõ eodẽ mõ: qꝛ memoꝛia tm̃ nouit retinendo noticiã
rei ſm ſpẽm vel ſm ſub̃am ſi res ꝑ ſeip̃am pñs eſt in
aĩa ſed intellectꝰ intuet̃ rẽ in noticia que eſt ſpẽs rei
vel ſub̃a ipſiꝰ ſi per ſe p̃ſens eſt in aĩa. Ad aliud di- Ad ſecũdũ.
cẽdũ ꝙ ſicut p; noſſe ſe ꝓut accipit̃ ab Aug. non eſt
idẽ qđ intelligere: ⁊ iđ illa obiectio nõ ꝓcedit. Ad Ad tertiũ
vltimũ dđm ꝙ in ꝟitate difficile eſt diſtinguere int̃
hec tria q̃ ſunt ſuꝑ illud qđ per ſeip̃m naturalit̃ eſt in
aĩa: ⁊ hoc iđ qꝛ tũc aliquo mõ ſemꝑ ſunt in actu: ⁊ qꝛ
intellectꝰ ſemꝑ intuet̃ nõ videt̃ differre a noſſe memo
rie: ſil'r qꝛ amoꝛ nõ ꝓcedit ex ĩdigẽtia rei.i. q̃ q̃nq; nõ
habeat̃: ⁊ tũc ſit appetitꝰ de ea: ⁊ q̃nq; habeat̃: ⁊ tũc
ſit amoꝛ eiꝰ: ſ; ꝓcedit ab h̃ qđ ſꝑ naturalit̃ eſt in mẽte
ſemꝑ ꝓcedit: ⁊ iđ nõ ita ꝑcipit̃ amoꝛ ſui ⁊ dei: ſicut ꝑ-
cipit̃ amoꝛ ꝓximi vel alteriꝰ: ⁊ q̃nq; ẽ ĩ abſentia mẽ-
tis: q̃nq; in pñtia: qꝛ dicit Augꝰ ꝙ idẽ eſt appetitus
rei q̃ſite: ⁊ amoꝛ habite ⁊ iđ cũ mẽs appetat ſe cũ q̃rit
ſe nõ noſſe: ſ; diſcernere: idẽ appetitꝰ eſt maioꝛ rei di-
ſcrete cũ habuerit de ſe diſcretionẽ: cũ igit̃ de ſil'ibꝰ
ſit idẽ iudiciũ: ⁊ cũ habeat ſe ſm noticiã ſemꝑ ⁊ nũq̃ȝ
querat ſe noſſe/ eo ꝙ nõ querit̃ qđ habet̃ ſemꝑ ama-
bit ſe notã: qđ tñ q̃lit̃ ſit infra erit in queſtiõe.

Vtrũ memoꝛia ⁊ intelligẽtia ſint relatiua ſicut dicitur in textu. Arti. XXVIII.

Y
D Einde querit̃ de hoc qđ dicit [Memoꝛia ꝟo
dicit̃ ad aliq̃d ⁊ intelligẽtia ⁊c̃.] Hoc eñ nõ Et nõ pᵒ
videt̃: qꝛ relatiua ſunt: q̃ꝝ hoc ip̃m eẽ ꝙ ſunt
ad aliq̃d eſt: vt pĩ ⁊ filiꝰ ⁊ hmõi: ſed memoꝛia ſm ſuũ
eſſe qđ impoꝛtat̃ in noĩe nõ eſt ad aliq̃d: ergo videt̃ ꝙ

falſum dicat. ꝑ nõ põt intelligi ꝙ memoria ſit me-
morabil' memoria: qꝛ ſic nihil diceret. Aug⁹ cũ ipſe
velit ꝙ ſuis relationibꝫ ad inuicẽ diſtinguãꝛ iſta: ſic
pr̃ ꝛ fili⁹ ꝛ ſpũſſctũs: ergo memoria dr̃ ad intelligen
tiã ꝛ volũtatẽ: ꝛ ecõuerſo illa adinuicẽ/ꝛ ad memo-
riã: hoc aũt nullo mõ videꝛ: qꝛ nõ dr̃ memoria ad cõ-
uertentiã: ſed ad intellectũ: non enim ad conuerten
tiam dicitur memoria intellect⁹ memoria: ꝛ intelle-
3o ctus memorie intellect⁹ ꝛ ſil'iꝛ volũtas nõ dr̃ ad cõ-
uertẽtiã cũ illis duobꝫ. ꝑ vnũ relatiuoꝝ diffiniꝛ
Solo ꝑ alteꝝ. vna aũt iſtaꝝ potẽtiaꝝ ꝑ reliq̃ nõ diffiniꝛ: g̃
ꝛ ad primũ nõ ſunt relatiua adinuicẽ. Sol'o dicẽdũ ꝙ iſta re-
latiua ſunt nõ ſimpl'r: ſed ſm q̃d: ſunt em̃ q̃dã q̃ ſm
totũ eſſe qð importaꝛ in noĩe relatiua ſunt: vt pr̃ ꝛ fi
lius ꝛ dñs ꝛ ſeru⁹ eo ꝙ talia noĩa a reſpectu imponũ
tur ꝛ q̃litas eoꝝ quã cũ ſuba ſignificãt reſpect⁹ eſt: q̃
dã aũt ſunt nõ ſimpl'r ſignãtia reſpectũ: ſꝫ cointelligi
tur ĩ eis/eo ꝙ impoſita ſunt ab alio q̃ꝫ a reſpectu qð
tñ a reſpectu nullo mõ ſeꝑabile eſt: ſicut ſciẽtia q̃ nõ
ſeparaꝛ a reſpectu ad ſcibile: ĩponiꝛ tñ ab alio q̃ꝫ ab
illo reſpectu. Sil'iter eſt de memoria ꝙ ab alio quo-
dã imponiꝛ: ſꝫ tñ h̃ a reſpectu ad memorabile nõ ſe-
paraꝛ: ꝛ ſil'iter intellect⁹ ponit reſpectũ ad intelligi-
Ad ſecũdũ bile ꝛ volũtas ad volitũ. Ad alið dðm ꝙ ĩtelligẽ
ꝛ tertiũ. tia referꝛ ad mẽoriã ñ ſb rõe ĩtelligẽtie: ſꝫ ſb rõe me
morabil': qꝛ ſic capiꝛ a mẽoria: ꝛ ecõuerſo mẽoria ad
ĩtellectũ ſb rõe ĩtelligibil': ꝛ volũtas ad h̃ duo ſb rõe
memorabil' ꝛ ĩtelligibil': hec aũt duo ecõuerſo ad vo-
lũtatẽ ſub rõne voliti. Alĳ dicunt aliꝛ. ſ. ꝙ memoria
ſm ꝙ memoria nõ eſt ad aliq̃d: ſed ſm ꝙ eſt parens ꝛ
ſil'iter intellect⁹ in eo ꝙ hmõi nõ eſt ad aliq̃d: ſꝫ in eo
ꝙ fili⁹ vl' ꝓles: eodẽ mõ volũtas nõ ẽ ad aliq̃d ſm ꝙ
volũtas: ſꝫ ĩ eo ꝙ ꝓcedẽs ab his duobꝫ: vt ab vno pn̈
cipio ſui. Sed h̃ nihil eſt: qꝛ dicit Aug⁹ Memoria
in eo ꝙ memoria eẽ ad aliq̃d: ſed nõ in eo ꝙ vita/vel
mens/vel eẽntia: ꝛ iõ illa ſol'o: q̃ eſt ꝯ Aug. nihil vꝫ.

Quõ equalia ſunt quia capiuntur a ſingulis omnia et tota.

Equalia etiã ſunt nõ ſolũ ſingula ſingulis:
ſed etiã ſingula oĩbus: alioq̃n nõ ſeinuicẽ ca
perent: ſe aũt inuicẽ capiũt. Capiũt em̃ et a
ſingulis ſingula ꝛ a ſingulis oĩa. Memini ei
me habere memoriã ꝛ intelligentiã ꝛ volun-
tatẽ: ꝛ ĩtelligo me intelligere ꝛ velle atq̃ꝫ me
miſſe: ꝛ volo me velle ꝛ memiſſe ꝛ ĩtelligere.
Arti. XIX. Utrũ memoria ſemꝑ eſt in intellectu ꝛ vo
A luntate: ꝛ intellect⁹ in memoria ꝛ volũtate:
ꝛ volũtas in memoria ꝛ intellectu.

Qualia etiã ſũt nõ ſolũ ſingula ſingulis ꝛc̃]
c Hic incipit illa pars in q̃ tãgit dictaꝝ potẽ-
tiaꝝ eq̃litatẽ: ꝛ diuidiꝛ ĩ duas ꝑtes: in q̃ꝝ pria
ꝯtĩet eaꝝ eq̃litatẽ ĩ ſe: ſcða eaꝝ ꝯtĩet eq̃litatẽ ſm ſui
totalitatẽ: ꝛ ĩcipit ibi [Totãq̃ꝫ meã mẽoriã ꝛc̃.] In
ꝑori ca. dupl'r ꝓbat eq̃litatẽ. ſ. qꝛ capiũꝛ a ſingul' oĩa
ꝛ a ſingulis ſingula: ſicut memoria capit intellectũ
ꝑ ſe: ꝛ capiꝛ ab ipſo ꝑ ſe ſine cõiũctione ad volũtatẽ: ꝛ
volũtas capiꝛ ꝑ ſe a mẽoria: ꝛ ꝑ ſe ab intellectu ꝛ ecõ
uerſo: a ſingul' autẽ oĩa: qꝛ memoria capit ſe ꝛ ĩtelle-
ctũ ꝛ volũtatẽ cõiũctim ꝛ ſimul: ſil'r intellect⁹ cũ alĳs
duobꝫ cõiũctim: ꝛ eodẽ mõ volũtas capit ſe ĩ ꝯiũctõe
ad alias duas: ꝛ hec eſt ſentẽtia ꝑoris capl'i. Sed h̃

incidit dubiũ ſatꝫ g̃ue qꝛ ſm h̃ ꝙ h̃ dr̃ memoria ſꝑ eſt
in memoria ꝛ intellectu ꝛ volũtate: ꝛ intellect⁹ ſꝑ eſt
in memoria ꝛ volũtate: qꝛ oĩa ſunt ĩ ſingulis: ꝛ h̃ ſꝑ
vt ꝓbat Aug⁹: ꝓbatio Illud eſt eſſe in mẽoria: qð eẽ
ꝑſentẽ in memoria: ꝛ nõ diſtant: ſꝫ intellect⁹ ꝛ volũ-
tas nõ diſtãt ab aliq̃ ꝑte mẽtis: g̃ ſunt oĩa in memo-
ria: ꝛ oĩa in intelligẽtia: ꝛ oĩa in volũtate. Sed ꝯ Arguiꝛ ꝓo
ꝓbat phs ꝙ vna potẽtia exñte ĩ actu alia ab actu ab
ſtrabiꝛ: igiꝛ memoria exñte in actu: alia ab actu ab-
ſtrabiꝛ: ꝛ ecõuerſo/ꝛ volũtate exñte ĩ actu/alie due
abſtrabũꝛ ab actu: g̃ nõ pñt eẽ ſil' vt videꝛ. ꝑ q̃d eſt 2o
qð dĩc Aug⁹ ꝙ mẽs intelligit ſe/ꝛ h̃ ſemꝑ: qꝛ ſꝑ ſibi
adeſt. Uideꝛ em̃ Aug⁹ ſibiĳpſi eſſe ꝯri⁹: qꝛ ſuꝑ habi-
tũ eſt ꝙ in li. xj. de trinitate dicit ꝙ ad viſum tria exi
gũꝛ. ſ. viſum ꝛ vidẽs ꝛ vtrũq̃ꝫ cõiũgẽs: intẽtio volũ
tatis: g̃ etiã ad intelligere tria exiguꝛ. ſ. intelligẽs
ꝛ ĩtellectũ ꝛ vtrũq̃ꝫ cõiũgẽs ĩtẽtio volũtat;: lꝫ aũt qñ
intellect⁹ ĩtelligit ſe ſꝑ aſſit intellect⁹ intellecto ꝛ ecõ 3o
uerſo: ñ tñ ſꝑ adẽ volũtas ĩtelligẽdi: g̃ ñ ſꝑ ĩtelligit ſe
Itẽ Aug. ĩ lib. xj. ð tri. ca. xĳ. Itaq̃ꝫ mẽs cũ ſeipaꝫ
ꝯg̃ſcit ſola parẽs eſt noticie ſue cognitũ ei ꝛ cognitoꝛ
ipſa eſt: erat aũt ſibiĳpſi noſcibilis/etiã añq̃ꝫ ſe noſſꝫ
ſed noticia ſui nõ erat in ea cũ ſeipam nouerat: igiꝛ ñ 4o
ſꝑ nouit ſe: g̃ multo forti⁹ nõ ſemꝑ intelligit ſe. Itẽ
aut noſſe ſe eſt in ꝓpria natura cognoſcere ſe: aut ſciẽ
tiã demõſtratiuã ꝛ naturalẽ de ſe hr̃e/aut intueri ſe
ſm actũ: pl'ibꝫ ei modis nõ dicim⁹ nos noſſe aliq̃d.
Si primo mõ tũc cuiuſlibet aĩa nouit ſe in ꝓpria na-
tura ſm actũ: ſꝫ noſſe rẽ in ꝓpria natura ſm actũ ꝑfe
ctiſſia eſt ꝯſideratio rei: g̃ q̃libꝫ oĩ tꝑe ꝯſideraret aĩaꝫ
ꝑfectiſſima ꝯſideratõe qð aꝑte falſum eſt. Si noſſe ſe
eſt ſciẽtiã de ſe hr̃e naturalẽ ꝛ demõſtratiuã que do-
cet q̃d eſt res in ſe/ꝛ in ꝑtibꝫ/ꝛ in paſſiõibꝫ/ſiue ꝓprie
tatibꝫ ſuis tũc nõ eſt hõ/q̃ nõ habeat apud ſe totã ſci
entiã de aĩa: ꝛ hoc videm⁹ eſſe falſum: qꝛ oĩa labore
acq̃rim⁹/ꝛ ſtudio etiã modicũ de ipſa: ſi ṽo noſſe ſe ẽ
ſe intueri ꝑ intellectũ/tũc q̃libet ſemꝑ intueꝛ ſe ꝑ ĩtel
lectũ: ꝛ cũ ſcire plura poſſim⁹: intelligere ṽo mĩme
nũq̃ꝫ poſſem⁹ aliq̃d alið ĩtueri ꝑ ĩtellectũ qð iteꝝ fal-
ſum eſt: g̃ videꝛ ꝙ intellect⁹ nõ ſemꝑ intelligat vl' vi
deat ſe. Si hoc cõcedaꝛ. Cõtra/oĩs potẽtia paſſi- Obiecta
ua ſiue receptiua in actu eſt qñ act⁹ eſt in ipſa: ꝛ tam prima.
diu ẽ in actu q̃ꝫdiu forma eſt in ipſa: ꝛ h̃ ꝓbaꝛ ꝑ indu-
ctionẽ in ſingul'. Intellect⁹ aũt eſt potẽtia receptiua
intelligibilis: g̃ ĩ actu eſt actu intelligibilis exñte in
ipſa: cũ aũt intellect⁹ intelligit ſe: ĩtelligibile eſt idẽ
intelligenti: g̃ ſicut nõ abeſt intellect⁹ ſibiĳpſi ita nec
abeſt ſibi intelligibile: g̃ ſemꝑ eſt in actu ſm hoc ĩtel-
ligibile: ꝛ h̃ eſt in actu eẽ qð intelligere: g̃ ſemꝑ intel-
ligit ſe. Itẽ Ariſt. in. iĳ. de aĩa dicit ꝙ intellectus Ad ſecũdũ.
agẽs ſemꝑ in actu eſt: ꝛ cũ ſit agẽs reſpectu alicuius
intelligibil' erit aliqð intelligibile ſꝑ terminãs actio
nẽ ſuã: h̃ aũt nõ eſt niſi ꝙ ſꝑ ꝑſens eſt ĩtellectui: ꝛ h̃ eſt
intelligibile qð eſt ipſe intellect⁹ g̃ intellect⁹ poſſibil'
ſꝑ illuſtraꝛ luce intellect⁹ agẽtis: ꝛ h̃ facit intellige-
re poſſibilẽ ſm actũ: g̃ ĩtellect⁹ ſꝑ ĩtelligit ſe. Sol'o Sol'o
dðm ꝙ q̃dã phus exponẽdo Ariſ. de intellectu ꝛ ĩtel
ligibili dĩc ꝙ intellect⁹ videt ſe ſꝑ/ſiue intelligit ſe ſꝑ:
ꝛ dicit ꝙ hoc idẽ eſt dicere ꝙ intellect⁹ intelligit ſe in
oĩ intelligibili: ſicut em̃ lux videꝛ ĩ oĩ colore/eo ꝙ co
loꝛ ſit motiuũ viſus ſm actũ lucidi: ita dicit ꝙ intel-
lect⁹ videꝛ in oĩ intelligibili: qꝛ ipẽ eſt id qð facĩ actu
aliq̃d intelligibile/eo ꝙ lux ſua abſtrahat vl'e de fan
taſmate mouẽte/ꝛ ſic intellegibile ſm actũ facto vꝫ

intellectꝰ agẽs: qꝛ ꝟo intellectꝰ poſſibil' nõ eſt potẽtia receptiua vniꝰ tm̃ ſicut ſenſus ꝑticularis: ſꝫ eſt receptiua oĩm ⁊ cõponit ⁊ diuidit recepta. Jõ etiã cuꝫ accipit intelligibile in ſe accipit ſubiectũ intelligibil' cũ intelligibili ſimul: lꝫ ipſe nõ accipiat vt ſubiectũ. Et radix huiꝰ ꝓbĩ cõſiſtit in hoc/ ꝙ dupl'r intellectꝰ agẽs ĩtelligit̃. ſ. vt diſtinctꝰ in ꝓpria naf̃a: ⁊ ſic nõ ĩ oĩ intelligibili ĩtelligit̃ vl' vt actꝰ ⁊ ꝑfectio ĩtelligibiliũ ſm ꝙ intelligibilia ſt̃: ⁊ ſic intelligit̃ in oĩ intelligibili: ſicut etiã dupl'r videt̃ lux. ſ. vt obiectũ determinatũ ĩ ſe: ⁊ vt ꝑfectio coloꝝ ſm ꝙ dicit Ari. ĩ lib. de ſenſu ⁊ ſenſato ꝙ coloꝛ eſt extremitas perſpicui in coꝛpoꝛe terminato. Eodẽ mõ intellectꝰ poſſibil' duobꝫ modis intelligit̃. ſ. in ꝓpria natura ſm ꝙ hꝫ eſſe diſtinctũ ab alĳs intelligibilibꝫ: ⁊ ſic nõ ſẽꝑ intelligit̃ ſm actũ/ vl' ſm ꝙ intelligibile ꝑ h̃ eſt intelligibile qđ eſt in ipſo poſſibili intellectu: ⁊ ſic ipſe in oĩbꝫ intelligibilibꝫ intelligit̃: ⁊ ſic intelligit ſe ſemꝑ. Sꝫ iſta ſolutio ⁊ ſi ſatis ſit ꝯueniẽs ad hoc vt ſaluet̃ dictũ ꝓhi tñ nullo mõ ſatiſfacit dicto Aug. q̇ vult ꝙ ſub oĩ itelligibili alio intellectꝰ ſꝑ intelligit ſe ⁊ alia duo: ⁊ memoꝛia ſemꝑ memĩt ſui ⁊ alioꝝ duoꝝ: ⁊ volũtas ſꝑ vellit ſe ⁊ alia duo. Vñ ſine ꝑiudicio dico ſm ꝑdicta ꝙ meminiſſe nihil aliud eſt q̃ꝫ noticiã rei apud ſe retinere. Intelligere vero nihil aliud q̃ꝫ noticiã ſpẽ vel eẽntia notitie ſe ĩtueri ſimpl'r ſine ꝯſideratõe ſui ⁊ diſcretõe ſue naf̃e qꝛ h̃ vocat Aug. ĩtelligere ſe/ ⁊ diſcernere ſe ⁊ cogitare ſe plꝰ ſm eũ dicũt q̃ꝫ ĩtelligere ſe: cũ igr̃ ĩtelligere ſe ñ põat diſcretionẽ ſui: ſꝫ ſimplicẽ ĩtuitũ ſine diſcretõe ⁊ cogitatiõe: dico ꝙ nõ ponit cõuerſiõeꝫ intellectꝰ ad aliq̇d qđ ſit extra ipm̃ ad qđ ſui ponat cõuenientiã vel dĩam/ nec aliquã ꝓꝛietatẽ ſuã q̄ cogitet̃ ei ineſſe vel nõ ineẽ. Hic aũt intuitꝰ ꝑficitur duobꝫ. ſ. lumĩe intelligibili emiſſo ⁊ obiecto. Et intueri ſe nihil aliud eſt q̃ꝫ in lumine illo ſibi obĳci: cuꝫ igit̃ lumẽ intellectꝰ agẽtis ſemꝑ ſplẽdeat ſuꝑ poſſibile/ eo ꝙ agẽs ſit foꝛma ⁊ actꝰ poſſibil'/ intellectꝰ poſſibilis ſemꝑ obĳcit̃ ſibi in lumĩe illo: ⁊ cũ hoc ſit intelligere ſe ſm Augm̃ ſemꝑ intelligit ſe. Et idẽ dico de memoꝛia ⁊ de volũtate: qꝛ ab ipſa noticia ſemꝑ vapoꝛat amoꝛ: lꝫ nõ diſtinctꝰ: ſicut nec ipſa noticia vel intellectꝰ vt diſtincta ab alĳs rebꝫ accipiunt̃. Dõm

Solo' Alber. melioꝛ

Ad primũ.

g̊ ad ꝑmũ ꝙ qñqꝫ vna potẽtia abſtrahit aliã ab actu ⁊ qñqꝫ iuuat eã vt ad actũ: qñqꝫ eĩ actꝰ oꝛdinati ſũt/ ita ꝙ vna accipit ab alia ſuꝑ idem obiectũ: vna non impedit aliã ſicut viſus hoĩs fantaſiã eiuſdẽ hoĩs/ et intellectũ de eodẽ ipo: qñ aũt nõ ſunt oꝛdinate ſuper idẽ: tũc vna foꝛtif̃ exñs in actu ĩpedit aliã ne agat: ſicut cogitãtes de aliq̊ intelligibili intellectu foꝛti/ et intẽſo ea q̄ coꝛã ocul' ſũt nõ aduertimꝰ. Iſte aũt tres potẽtie oꝛdĩate ſt̃ ſuꝑ idẽ ĩtelligibile vl' obiectũ vt dic̃ Augꝰ ⁊ iõ vna nõ deſtruit nec ĩpedit aliã in agẽdo.

Vnã potẽtiã aliã impedire vl' iuuare.

Ad ſecũdũ — Ad aliud dicẽdũ ꝙ ad iſtud intelligere qđ tm̃ eſt obĳci ſibi in lumĩe intellectꝰ agẽtis nõ exigit̃ voluntas niſi natural'r cõſeq̄ns ⁊ nõ ſm actũ: ſꝫ ad illđ qđ eſt diſcernere vnũ intelligibiliũ ab alio/ vel in ꝓpria naf̃a ⁊ ꝑtibꝫ ⁊ differẽtĳs ꝯſiderare ad h̃ exigit̃ actualis volũtas vtrũqꝫ cõiũgẽs.

Ad tertiũ. — Ad aliud dõm ꝙ illa auc̃tas loq̇t̃ de memoꝛia inq̇ſitiua qñ inq̇rit ſe in cõparatõe ad aliã ⁊ diſcernit ſe: qꝛ illa inq̇rit̃: ⁊ añ hoc nõ habebat̃: ⁊ h̃ ꝑtꝫ inſpiciẽti oꝛiginale: qꝛ de inq̇ſitiõe ibi loq̇t̃ qñ mẽs q̃rit ſe ⁊ inuenit ſe.

Ad quartũ — Ad aliđ dicẽdũ ꝙ noſſe ſe eſt noticiã apud ſe hr̃e vel ꝑ ſpẽm vl' ꝑ ꝑſentiã ⁊ intelligere ſe eſt ſibi obĳci ĩ noticia illa ⁊ luce ĩtellectꝰ agentis/ ⁊ diuiſio quã ponit rõ illa tenet in diſcretiua ſciẽtia ⁊ nõ ĩ iſta q̄ ſm naturã tal' eſt: vt diximꝰ. Ea aũt q̄ obĳciunt̃ in ꝯ̃riũ ꝯcedimꝰ h̃ mõ ꝙ ſm actũ ẽ ĩtellectꝰ ad ſeip̃ꝫ nõ ꝙ ſꝑ ꝯuertat̃ ſuꝑ ſe diſcernẽdo: ſꝫ ꝙ ſemꝑ obĳciat̃ ſibi in lumĩe ꝑdicto. Ad alia duo ob̃a

Quõ tota illa tria mẽoꝛia capiat.

Totãqꝫ meã memoꝛiã ⁊ intelligẽtiã ⁊ volũtatẽ ſimul memĩ. Qđ em̃ mẽoꝛie mee nõ memini: illud nõ eſt in memoꝛia mea: nihil autẽ tã in memoꝛia eſt q̃ꝫ ipſa memoꝛia: totã g̊ memini. Itẽ q̇cq̇d intelligo: ĩtelligere me ſcio: ⁊ ſcio me velle q̇cq̇d volo: q̇cq̇d aũt ſcio memini. Totã ergo intelligentiã totãqꝫ volũtatem meã memini.

Quõ illa tria tota capiat intelligentia.

Siĺr cũ hec tria intelligo tota ſimul ĩtelligo neqꝫ em̃ q̇cq̃ intelligibiliũ eſt qđ nõ intelligã niſi qđ ignoꝛo. Qđ aũt ignoꝛo: nec memĩ: nec volo. Quicq̇d g̊ intelligibiliũ nõ intelligo: cõſequenter etiam nec memini nec volo. Quidq̇d ergo intelligibiliũ memini ⁊ volo: cõſequẽter intelligo.

Quõ illa tota capiat volũtas.

Volũtas etiã mea totã intelligentiã totãqꝫ meã mẽoꝛiã capit: dũ vtoꝛ toto eo qđ intelligo ⁊ memĩ: cũ itaqꝫ inuicẽ a ſingulis ⁊ oĩa et tota capiãt̃ eq̄lia ſunt tota ſingula totis ſingulis: ⁊ tota ſingula ſil' oĩbꝰ totis: ⁊ hec tria vnũ: vna vita: vna mẽs: vna eẽntia. Ecce illiꝰ ſũme vnitatis atqꝫ trinitatis: vbi vna eſt eẽntia ⁊ tres ꝑſone: imago eſt hũana mẽs: lꝫ impar. Mẽs aũt hic ꝓ aĩo ipſo accipit̃: vbi ẽ illa imago trinitatis: ꝓpꝛie ꝟo mẽs dꝛ vt ait Augꝰ nõ ipſa aĩa: ſꝫ qđ in ea eſt excellẽtiꝰ q̄liter ſepe accipit̃. Illđ etiã ſciẽdũ eſt ꝙ memoꝛia nõ ſolum eſt abſentiũ: ⁊ ꝑteritoꝛũ: ſꝫ etiã ꝑſentiũ vt ait Augꝰ ĩ. xiiĳ. li. de tri. alioquin nõ ſe caperet.

Oſtẽdit eq̄litatẽ iſtaꝝ triũ potẽtiaꝝ memoꝛie volũtatis ⁊ intellectus. Arti. xxx. B2

t — Otãqꝫ meã memoꝛiã ⁊c̃.]. Hic incipit ſecũdũ iſtiꝰ ꝑtis in quo ꝓbat eq̄litatẽ iſtaꝝ potentiaꝝ ſm ſui totalitatẽ: ⁊ primũ de memoꝛia/ ⁊ rõcinat̃ ſic: Quicq̇d eſt in memoꝛia memĩ: tota memoꝛia eſt in memoꝛia: g̊ totã memĩ. Itẽ q̇dq̇d ĩtelligo ſcio/ ⁊ q̇cq̇d volo ſcio: ſꝫ q̇cq̇d ſcio memĩ: qꝛ noticiã eiꝰ apud me teneo: ⁊ h̃ eſt memiſſe: g̊ q̇cq̇d itelligo memĩ/ ⁊ q̇cq̇d volo memĩ: g̊ hec tria tota ſunt in memoꝛia. Cõſeq̄nt̃ hec tria tota ꝓbat eẽ ĩ ĩtellectu ibi. Primo de memoꝛia.

[Similiter cũ hec tria intelligo. Et rõ ſua eſt talis: ſupponat̃ ꝙ q̇cq̇d ignoꝛo nec memĩ nec volo: qꝛ illiꝰ noticiã apud me nõ habeo: g̊ nõ memĩ: ⁊ nõ eſt volũtas eiꝰ cuiꝰ noticia nõ eſt apud me: g̊ eiꝰ qđ ignoꝛat̃ nõ eſt volũtas: hoc habito ꝓcedit̃: ſic q̇cq̇d intelligi Scđo đ intelligẽtia.

biliũ memĩ ⁊ volo: ħ obijcit̃ mihi in noticia mea: ⁊ obijci mihi in noticia mea nihil aliud eſt q̃z intelligere: g̊ q̃cq̃d intelligibiliũ memĩ ⁊ volo hec oĩa intelligo: ſed oĩa memini ⁊ volo intelligibilia q̃ ſunt in noticia mea: g̊ oĩa intelligo: g̊ memoria ẜm oĩa mẽorabilia ⁊

Tertio de voluntate. volũtas ẜm oĩa volita eſt ĩ ĩtellectu meo. Cõſeq̃nt̃ ꝓbat φ volũtas claudit totã memoriã ⁊ intelligẽtiã / ſic quocũq; vtor toto totũ claudit̃ in volũtate p̱ diffinitionẽ eius qđ eſt vti ſup̄ poſitã que eſt vti eſt aliq̃d in facultatẽ volũtatis aſſumere: ſ; oĩb; intelligibilib; ⁊ memorabilib; vtor: g̊ oĩa intelligibilia ⁊ memorabilia volo: g̊ tota memorabilia ⁊ intelligibilia claudũt̃ in volũtate. Ex hoc vlteri⁹ in eodẽ ca. ↄcluditur φ hec tria ſunt eq̃lia ⁊ vnũ ẜm vitã / mẽtẽ ⁊ eẽntiã / ⁊ diſtinguẽdo tãgit q̃liter mens accipit̃ / ⁊ vltra oſtẽdit̃ q̃liter memoria ħ accipiat̃ ẜm φ eſt p̱s imaginis: ⁊ hec eſt ſentẽtia iſtius littere.

Art. XXXI Utrũ iſta tria: memoria: intelligẽtia: voluntas poſſunt dici tota.

Ed incidit dubiũ ex hoc φ ipſe dicit iſta to-

Arguit̃ p̊ s ta ⁊ eq̃lia: cũ em̃ iſta ſimplicia ſint / ita φ non habeãt partẽ ⁊ p̱tẽ vident̃ nõ h̃re totalitatẽ: g̊

2o male dicit tota. P̃ deñ φ iſta ſint p̱tes mẽtis: ſuppoſitio aũt eſt φ totũ parte ſua mai⁹ eſt: ergo videt̃ φ ſola memoria nõ ſit tãta q̃nta intelligẽtia ⁊ volũtas

3o ſimul qđ iã ꝓbauit in lr̃a. Eadẽ obiecto eſt de eq̃litate: q: eq̃litas eſt idẽ ĩ q̃ntitate vt dicit ph̃s: ⁊ iſta nõ

Sol'o ad primũ habẽt q̃ntitatẽ. Sol'o dõm ad hoc qđ eſt totũ poteſtatiuũ: ⁊ totũ in q̃ntitate, totũ p̱tãtiuũ h; p̱tes poteſtatiuas ⁊ tale totũ eſt aĩa ad p̱tes ſuas que ſũt potẽtie: ⁊ tale totũ eſt etiã vna potẽtia reſpectu eoꝝ in q̃ p̃t vt in obiecta: ⁊ iđ dicim⁹ tota virt⁹ herculis p̃t in lx. diuidi aut in. xxx. tertia ẽ in. xx. ⁊ ſic de alijs: ⁊ ſic iſte potẽtie dicunt̃ totũ p̱tãtiuũ reſpectu ſuoꝝ obie-

Ad ſecũdũ. ctoꝝ: ⁊ p̱tes reſpectu aĩe. Ad aliud dõm φ illa ſuppoſitio eſt ĩtellecta de q̃ntitate dimẽſiõis: ⁊ iđ ĩ geometria eſt poſita: in p̱tãtiuis em̃ ſepe vna p̱s maior eſt q̃z multe: ſed nõ maior q̃z totũ. In p̱tãtiuis em̃ ſp̱ qđ p̃t inferior p̃t ⁊ ſup̱ior ⁊ plus: ⁊ iđ nõ cõuertit̃: et iđ tm̃ põt vna iſtaꝝ. ſ. imaginẽ cõſtituẽtiũ q̃ntũ alie due reſpectu obiectoꝝ / eo φ in illis ſunt equales / et vna vni / ⁊ vna duab; / ⁊ vna oĩb; trib;: ſ; veꝝ ẽ vna nõ põt tot modis in obiectis illis: ſicut due vel tres q: due p̃nt duob; modis: ⁊ tres p̃nt trib; mõis ĩ ea.

Ad tertiũ Ad id qđ obijcit̃ de eq̃litate p̃t; ſol'o: q: h; q̃ntitatẽ virtutis: licet nõ habeat quãtitatẽ dimẽſiõis.

Arti. XXXII. C 2 Utrũ verũ eſt qđ dicit magiſter quicq̃d memini ⁊ intelligo hoc volo: ⁊ vtrũ mala q̃ intelligimus volumus.

Ed adhuc vlteri⁹ querit̃ de ħ qđ dicit [Quic

s q̃d memini ⁊ intelligo: hoc etiã volo ⁊c̃]. s̃. a.

Hoc em̃ exp̄ſſe accipit̃ in hoc qđ dicit φ voluntas mea totã intelligẽtiã meã ⁊ memoriã capit.

Arguit̃ p̊ Hoc em̃ videt̃ falſum: q: mala intelligim⁹ ⁊ meminim⁹: q̃ tñ nõ volum⁹. Si forte velit q̃s dicere vt quidã dicũt φ hoc intelligit̃: ſicut ħ determiare videt̃ Aug⁹ dũ. ſ. vtor toto eo qđ ĩtelligo ⁊ memĩ: hoc nihil ẽ: q: ſic nihil ꝓbat: q: ẜm ħ volũtas ñ erit eq̃lis alijs niſi ẜm q̃d. ſ. in vtilibus q̃ dilecitone vſus diligunt̃. Propterea q̃dã aliter dixerũt φ intelligit̃ de his q̃ ſp̱ ſt̃ in intellectu p̱ ſe: ſic̃ q̃ h̃nt ꝓprias ſpẽs in q̃bus cognoſcũt̃: malũ aũt nõ h; ſpẽm: ſ; poti⁹ priuationẽ ſpẽi / modi / ⁊ ordĩs: ⁊ iđ nõ tenet obiectio de ma

lis. Cõtra ħ eſt qđ dicit Aug⁹ in. ix. de tri. in ca. x. 2o
vbi loq̃t̃ de iſta eadẽ obiectõe facta ⁊ dicit ſic: verũ tñ cũ ⁊ illa q̃ odim⁹ recte diſplicẽt / recteq; ĩprobãt̃: approbat̃q; eoꝝ ĩprobatio ⁊ placet / ⁊ veꝝ eſt: g̊ videt̃ φ hec eq̃litas etiã tenet in noticia vitioꝝ. Itẽ Aug⁹ 3o
ibidẽ. Neq; noticia vitioꝝ nob̃ diſplicet: ſ; ipſa vitia nã placet mihi qđ noui ⁊ diffinio φ hoc ſit intẽp̱ãtia ⁊ hoc eſt ṽbũ ei⁹ ex ħ habet̃ idẽ. Propt̃ ħ ſunt alij q̃ dicũt φ iſta eq̃litas nõ accipit̃ penes rõnes eoꝝ q̊ꝝ meminim⁹ ⁊ q̃ intelligim⁹ ⁊ volum⁹: q: ml'ta ẜm rõnẽ mali ĩtelligim⁹: ſ; tñ nõ volum⁹: ſ; accipit̃ penes act⁹ iſtaꝝ potẽtiaꝝ ſup̱ obiecta: volum⁹ em̃ memĩſſe maloꝝ ⁊ intelligere mala: ⁊ ħ videt̃ accipi ab Aug. in auctãtib; inductis. S; ↄ̃ hoc eſt qđ Aug⁹ in eo- 4o
dẽ li. ca. xj. aliq̃ntulũ poſtea dicit ſic: Melior ẽ imaginatio corp̱is in aĩa q̃z illa ſpẽs corp̱is in q̃ntũ hec in meliori natura eſt. i. in ſuba vitali ſicuti eſt anim⁹ ⁊ ex ħ accipit̃ φ in noticia inferioꝝ nõ eſt eq̃litas: q: melior eſt noticia q̃z res nota: ⁊ ita cũ eq̃litas exigat̃ ad imaginẽ nõ erit imago in noticia taliũ. Itẽ Au 5o
gu. ibiđ. c. xj. Cũ deũ nouim⁹. q̃z uis meliores efficiamur q̃z eram⁹ añq̃z noſſem⁹: maxĩe q: cũ eadẽ noticia etiã placita digneq; amata etiã ṽbũ eſt: ſitq; dei ſil'itudo aliq̃ illa noticia: tñ ĩferior eſt: q: ĩ ĩferiori natura eſt. creatura q̃ppe ẽ anim⁹: creator aũt de⁹. ex ħ accipit̃ φ nec eq̃litas iſta eſt in mẽoria ⁊ intellectu ⁊ volũtate dei qđ tñ videt̃ eẽ ↄ̃ ſup̄ determinata. Itẽ 6o
Aug⁹ ibidẽ. ca. xj. Cũ ſe mẽs ipa nouit atq; apꝓbat ſic eſt eadẽ noticia ṽbũ ei⁹: vt ei ſit par oĩno atq; eq̃le atq; idẽ: q: neq; inferioris eẽntie noticia eſt: ſic̃ corporis / neq; ſup̱ioris ſicut dei: ⁊ cũ habeat noticia ſil'itudinẽ ad eã rẽ quã nouit hoc ẽ c⁹ noticia eſt hec h; p̱fectã ⁊ eq̃lẽ q̃ mẽs ipſa q̃ nouit nota eſt. Iđq; ⁊ ṽbũ ⁊ imago eſt: q: de illa exprimit̃ cũ cognoſcẽdo eidẽq; coeq̃t̃: ⁊ eſt gignẽti eq̃le qđ genitũ eſt. Ex hoc exp̄ſſe habet̃ φ iſta eq̃litas nõ attẽdit̃ niſi in noticia ⁊ mẽoria ⁊ voluntate q̃ nouit ſe ⁊ intelligit ſe ⁊ vult ſe ⁊ φ imago etiã nõ eſt niſi iſta cõſideratõe. Itẽ Aug⁹ in 7o
eodẽ ca. x. Uerbũ qđ inſinuare intẽdim⁹ ẽ cũ amore noticia: cũ g̊ nulla noticia nec̃cario ſecũ habeat amorẽ niſi cũ ſe mẽs nouit: hec equalitas tm̃ attẽdit̃ q̃ñ mẽs nouit ſeip̄am. P̃ nõ oĩs amor ſufficit ad rõe; 8o
imagĩs: ſ; op̱tet eq̃lẽ eẽ noticie: hoc aũt nõ eſt niſi ĩ noticia mẽtis a ſeipſa: g̊ nõ d; accipi reſpectu cognoſcibiliũ alioꝝ. Sol'o dõm φ imaginẽ duo p̱ficiũt. ſ. Sol'o
act⁹ imitãdi exẽplar ⁊ eq̃litas ⁊ quo ad actũ imitãdi magis eſt imago in noticia veri ⁊ boni qđ de⁹ eſt q̃z in noticia veri ⁊ boni qđ mẽs ẽ: q: ĩ illi⁹ noticia actu intellect⁹ ↄiũgit̃. In iſto aũt nõ h; deũ niſi ſicut ĩ ſpeculo. Si ṽo attẽdat̃ eq̃litas imagĩs que ħ principaliter ꝓbat̃ tũc ẜm Aug. op̱tet dicere φ adhuc duob; modis põt attẽdi: aut em̃ eq̃litas accipit̃ penes act⁹ egrediẽtes a potẽtijs ſup̱ obiecta tm̃ aut penes obiectũ ⁊ potẽtiã. Si primo mõ tũc eſt eq̃litas in cognitiõe dei ⁊ ſui: q: q̃ntũ de deo vl' de ſe cognoſcit iſta cognitõe tãtũ amat ⁊ q̃ntũ amat tãtũ cognoſcit illa cognitõe in rõne naturali de q̃ loq̃mur. Si aũt attẽdatur eq̃litas penes obiecta ⁊ potẽtias tũc nõ erit niſi in cognoſcibili qđ eſt mẽs ipſa vt dicit Aug⁹. Ad Ad primũ.
id qđ p̊mo obijcit̃ bñ videt̃ mihi φ ſol'o illa nõ p̃t ſtare: q: nõ ↄcordat ṽbis Augu. Et qđ dicit mgr̃ dum vtor toto eo ⁊c̃. dõm φ accipit vſum ẜm diffinitionẽ Uictorini ꝓ actu potẽtie cuiuſcũq; ẜm qđ dicim⁹ φ vti ẽ agere actu alic⁹ potẽtie: ⁊ eſt ſenſus: dũ vtor ⁊c̃.

id eſt dū actu volūtatis cōuertoꝛ ſup oīa mēoꝛabilia
Ad ſecūdū. ꝛ ītelligibilia. Ad id aūt qđ obijcit̄ de alia ſol'one
dicim⁹ ꝙ illa ſol'o nō eſt ꝭm mētē Augu. ſicut ꝓbatū
Ad tertiū eſt. Ad aliud dōm ꝙ Aug⁹ nō vult ꝙ in talibꝫ co-
gnoſcibilibꝫ ſit rō imagīs: ſꝫ poti⁹ ꝙ ī oī cognitōe eſt
aliq̄ mō noticia amata: ſꝫ nō ſufficia t illa noticia: ꝛ il
Ad alia ob le amoꝛ ad rōꝫ imagīs eo ꝙ deficiat eq̄litas. Ad alia
iecta ſimul oīa pꝫ ſol'o p̱ diſtinctōeꝫ poſitā ī ṗncipio ſol'onis.

Ex quo ſenſu illa tria dicātur eē vnū et vna eſſentia queritur.

Hic attēdēdū eſt diligēter ex q̊ ſēſu accipiē dū ſit qđ ſupꝛa dixit illa tria .ſ. mēoꝛiā: intelligētiā ꝛ volūtatē eē vnū: vnā mētē: vnā eēntiā qđ vtiq̱ nō videt̄ eſſe vex̱ iuxta ꝓpꝛietatē ſermonis. Mēs em̄ .i. ſpūs rōnalis eſſentia eſt ſpūalis ꝛ incoꝛpea. Illa vō tria naturales ꝓpꝛietates ſeu vires ſunt ipſi⁹ mentis ꝛ a ſeinuicē differūt: qꝛ memoꝛia nō eſt intelligentia vel volūtas: nec intelligētia volūtas ſiue amoꝛ.

Qđ etiā ad ſeiuicē dicūt̄ relatiue.

Et hec tria etiā ad ſeipā referūt̄: vt ait aug. in .ix. li. de tri. Mēs em̄ amare ſeipāꝫ vel meminiſſe non pōt: niſi etiā nouerit ſe. Nā quō amat vel meminit qđ neſcit. Miro itaq̱ modo tria iſta inſeparabilia ſunt a ſeipſis: ꝛ tamen eox̱ ſingulū ꝛ ſimul oīa vna eſſentia eſt cū ꝛ relatiue dicant̄ ad inuicē.

Hic appit̄ qđ ſupꝛa querebatur ſcꝫ quō hec tria dicant̄ vnū.

Sꝫ iā videndū ē quō hec tria dicāt̄ vna ſuba. Iō qꝛ .ſ. ī ipſa aīa vel mēte ſubaliter exiſtūt nō ſic accñtia in ſubiectis: q̄ pñt adeē vel abeſſe. vñ Aug⁹ in .ix. li. de tri. ait: Admōemur ſi vtcūq̱ videre poſſum⁹: hoc ī aīa exiſtere ſubaliter tāq̱ in ſubiecto: vt coloꝛ ī coꝛpe qꝛ ꝛ ſi relatiue dicūt̄ ad iuicē ſingula tñ ſubalit̄ ſunt in ſuba ſua. Ecce ex q̊ ſenſu illa tria dicant̄ eē vnū vel vna ſuba. Que tria vt Aug⁹ ait in .xv. li. de tri. in mēte nālit̄ diuinit⁹ inſtituta q̄ſq̱ viuacit̄ ꝓſpicit: ꝛ q̄ magnū ſit in ea: vñ ṗt etiā ſēpiterna imutabiliſq̱ nā recoli: conſpici: cōcupiſci: remiſcit̄ ei p̱ mēoꝛiā: intuet̄ p̱ intelligētiā amplectit̄ p̱ dilectionē ꝓfecto reperit illi⁹ ſumme trinitatis imaginē.

Qđ ī illa ſilitudīe eſt diſſilitudo

Verūtñ caueat ne hanc imaginē ab eadem trinitate factā ita ei cōparet: vt oīno exiſtimet ſimilē: ſꝫ poti⁹ in qualicūq̱ iſta ſimilitudine magnā quoq̱ diſſimilitudinē cernat.

Pꝛima diſſimilitudo.

Qđ bꝛeuiter oſtēdi pōt. Hō vn⁹ p̱ iſta tria meminit ītelligit: diligit: q̊ nec mēoꝛia ē: nec intelligētia nec dilectio ſed hec hꝫ. Vn⁹ ꝗ hō eſt q̊ hꝫ hec tria: nō ipſe eſt hec tria. In illi⁹ vero ſūma ſimplicitate nature q̊ deus eſt: q̄uis vn⁹ ſit de⁹ tñ tres ꝑſone ſūt: pater ꝛ fili⁹ ꝛ ſpirituſſctūs: ꝛ he tres ꝑſone ſunt vn⁹ de⁹. Aliud eſt itaq̱ trinitas res ipſa: aliud imago trinitatis in re alia: ꝓpter quā imaginē etiā illud in q̊ ſunt hec tria: imago dicit̄ ſcꝫ hō. Sic imago dicit̄ ꝛ tabula ꝛ pictura que eſt in ea: ſed tabula nomine imaginis appellatur pꝛopter picturā que eſt in ea.

Altera diſſimilitudo.

Rurſus iſta imago q̊ eſt homo hñs illa tria vna ꝑſona eſt. illa vō trinitas nō vna ꝑſona eſt: ſꝫ tres ꝑſone: pater filij: ꝛ fili⁹ patris ꝛ ſpirit⁹ patris ꝛ filij. Itaq̱ in iſta imagine trinitatis nō hec tria vn⁹ hō: ſꝫ vni⁹ hoīs ſunt. In illa vō ſūma trinitate cui⁹ hec imago eſt: non vni⁹ dei ſunt illa tria: ſed vn⁹ de⁹: ꝛ tres ſunt ille ꝑſone nō vna ꝑſona. Illa em̄ tria non hō ſunt: ſed hoīs ſunt: vel in hoīe ſunt. Sed nūq̊d poſſum⁹ dicere trinitatē ſic eſſe in deo vt aliq̊d dei ſit nec ipſa ſit de⁹? Abſit vt hoc credam⁹. Dicam⁹ ergo in mēte nr̄a imaginē trinitatis: ſed exiguā ꝛ qualecūq̱ eſſe q̊ ſūme trinitatis ita gerit ſilitudinē: vt ex maxima parte ſit diſſilis. Sciēdū vō ē ꝙ hec trinitas mentis (vt ait Aug⁹ in .xiiij. lib. de tri.) non ꝓpterea tm̄ imago dei eſt: qꝛ ſui meminerit mēs ꝛ intelligit ac diligit ſe: ſꝫ qꝛ ṗt etiā meminiſſe ꝛ ītelligere ꝛ amare illū a q̊ facta eſt.

Ic attēdēdū ē diligēt̄ ꝛc̄.] In hac p̱te deter- D 2
b minat mgr̄ dubitabilia exoꝛta ex determinatiōe p̄cedēti. Et hꝫ duas p̱tes ṗn. in q̄x̱ ṗma foꝛmat obiectionē ꝯ determiata: ꝛ in ſecūda adhibꝫ ſol'onē ibi [Sed iā vidēdū eſt q̊ mō hec tria ꝛc̄]. Foꝛmat̄ aūt obiectio duobꝫ modis .ſ. ex dicto Aug. q̊ dixit ꝙ ſint eēntia aīe: cū tñ ſint ꝓpꝛietates: ꝛ hoc in ṗorica. ꝛ ex dicto Augu. quo dicit ꝙ miro mō ſunt inſeparabilia cū referant̄ ad ſeinuicem ibi. [Et hec tria etiā ad ſeipſa referūt̄ ꝛc̄. Per hāc diſiōꝫ pꝫ ſnīa lr̄e.

An omnia ꝭm ſubſtātiā ſint cōpoſita.

Arti. XXXIII.

Ic incidit q̄ſtio vtx̱ aīa ſit ſue potētie ꝛ qꝛ hec
b q̄ſtio cōueniēt̄ ꝭm ītellectū determīari nō ṗt niſi pꝛi⁹ ſciat̄ an ipſa aīa in ſua ſuba ſit cōpoſita: iō pꝛi⁹ op̱tet q̄rere: an ipſa aīa ſit cōpoſita: ꝛ habito ꝉ ꝙ eſt cōpoſita: ꝯſeq̄nt̄ det̄minādū eſt q̄lit̄ ſue potētie ſe hñt ad eā. Vī circa ṗmū ꝙ aīa ſit ſimplex. Arguit̄ ṗo oē cōpoſitū ineē ē ꝉ aliq̊d ī nat̄a: aīa ñ ē ꝉ aliq̊d ī na- ꝙ ſit ſiplex.
tura: ꝗ ipſa non eſt cōpoſita. Pꝛobatio pꝛime ꝛ ſcđe ſcribit̄ in ſecūdo de aīa. vbi phs dicit ſic Dicam⁹ igr̄ eſſe qđdā gen⁹ eox̱ q̄ ſunt ſuba: hui⁹ aūt aliud q̊dē ſicut materia q̄ ꝭm ſe nō eſt hoc aliq̊d: alter̄ aūt formā ꝛ ſpēm ꝭm quā dicit̄ iā ꝉ aliq̊d: ꝛ tertiū qđ eſt ex his qđ eſt ꝉ aliq̊d: ꝛ infra cōcludit ſcđaꝫ dicēs ꝙ aīa eſt act⁹ ṗm⁹ coꝛp̱is phiſici potētia vitā hñt: ꝗ cū ſpēs

2° ⁊ actꝰ nō ſit h̄ aliq̄d aīa nō eſt ſuba cōpoſita. Jteꝫ.
oīs ſuba cōpoſita ſc̄m partes eēntiales eſt ꝑfecta ī ſe
ipſa nulla ſuba ꝑfecta in ſeipſa eſt ſpēs ⁊ forma alte
riꝰ: g̊ nulla ſuba cōpoſita pōt eſſe ſpēs ⁊ forma alte-
rius: ꝓbat̄ aūt prima ꝙ cōpoſitio ꝑ eēntiā nō eſt niſi
ꝑficiat̄ res ineſſe ꝓprio ī ſeipſa. ſecūda aūt ꝓbat̄ ꝙ ha
bens eſſe in ſeipſo nō q̄rit aliud in quo ſit. Jnde obij
citur vlteriꝰ a deſtructiōe cōſequētis anīa eſt ſpēs ⁊
forma alteriꝰ: q2 corꝑis phiſici potētia vitā habētis
3° ergo anīa nō eſt cōpoſita in ſeipſa. Jtē oē cōpoſitū
eēntialiter primas ꝑtes habet ſube: ſꝫ prime partes
ſube ſunt materia ⁊ forma: ergo oē cōpoſitū ineē ſuo
cōpoſitū eſt ex materia ⁊ forma: ſed aīa nō eſt cōpoſi
ta ex materia ⁊ forma: ergo nō eſt cōpoſita. Prima
ꝓbat̄ ex auc̄tate ſuperiꝰ inducta: in qua dicit phus
ꝙ ſuba eſt qȯdā genꝰ cuiꝰ hoc quidē potētia eſt: hoc
aūt eſt ſpēs ⁊ actꝰ: g̊ quecūqꝫ in genere ſube cōpoſita
ſunt: cōpoſita ſunt ex potentia ⁊ actu. Secūda ꝓbat̄
in p2io de aīa vbi dicit phs ꝙ intellectꝰ nō hꝫ antiq
4° us ſe aliq̄d: ex quo ſit: ſicut ex materia. Jtē Augꝰ in
lib. de ſpū ⁊ aīa: aīa ſimplex ſuba eſt ⁊ eſt q̇cq̇d habꝫ.
5° Jtē Dam̄. Aīa nō habet aliud preter ſe intellectū
q̇cq̇d aūt eſt id qȯ habet ſimplex eſt: ergo aīa eſt ſim-
plex. Et q2 alibi de hoc plura poſuimꝰ: iſta hic ſuffici
Arguit̄ rō- ant. Sed ꝯ̄ ſc̄m phm dupliciť eſt aliq̄d corruptibi
nibꝫ oppoſi le. ſ. q2 eſt ex ꝯtrarijs: vel q2 delatū eſt ꝑ eſſe ſuper cō
tis ꝙ ſit cō- poſitū ex cōtrarijs: ſiue cōiunctū illi eſſentialiť. Jlla
poſita. aūt corrūpit̄ ꝑ accidēs: aīa aūt ſic delata eſt ſuꝑ com
Primo poſitū ex ꝯtrarijs: ergo eſt corruptibilis: g̊ cōpoſita
2° nihil em̄ ſimpliciū corrūpit̄. Jtē oē qȯ mouet aliȯ
eſt ens in ſe ꝑfectū: aīa aūt mouet corpꝰ: ergo aīa eſt
ens in ſe ꝑfectū. Probatio prime eſt ꝙ oē qȯ mouet
agit: nihil aūt agit niſi qȯ actu eſt ꝑfectū. Scḋa aūt
pꝫ ꝑ hoc ꝙ aīa rōalis cōꝑat̄ ad corpꝰ ſicut nauta ad
Tertio qȯ nauē. Jtē forma ſimplex nō hꝫ eſſe niſi in materia
infra ſoluit̄ in qua eſt: vel in rōne: ſi igit̄ aīa forma ſimplex ſit nō
habebit eſſe niſi in materia in qua eſt: vl' in rōne. Cō
tra deſtruat̄ corpꝰ g̊ tūc nō erit aīa niſi in rōe: ⁊ h̄ eſt
4° error. Jtē oē qȯ eſt hoc ⁊ hoc cōpoſitū eſt in eēntia
aīa eſt h̄ ⁊ h̄: g̊ eſt cōpoſita in eēntia: prima ꝑ ſe pꝫ: ſe-
cūda ſcribit̄ in tertio de aīa ex cōſeq̄nti: q2 in aīa ē in
tellectꝰ: quo eſt oīa fieri: ⁊ intellectꝰ quo eſt oīa face-
re: ⁊ hoc eſt agere ⁊ pati: ⁊ cū oē agere ſit ab actu ⁊ pa
ti a potētia: erit ipſa cōpoſita ex actu ⁊ potētia vt vi-
5° det̄. P̄ cōpoſitio p̄ma eſt ex actu ⁊ potētia: cōpoſi
tio aūt ſecūda eſt ex ſubiecto ⁊ accidēte: g̊ vbi eſt cōpo
ſitio ſecūda de nc̄itate p̄ponit̄ prima: ſꝫ ī aīa eſt cōpo
ſitio ſcḋa: q2 ſciētias ⁊ virtutes ponūt oēs eē in aīa: g̊
Sol'o in ip̄a eſt cōpoſitio p2ia q̄ eſt in eēntia. Si forte dicat̄
ꝙ iſte due cōpoſitōes nō ſunt ordinate vt cā ⁊ cauſa-
Obiectio tū. Cōtra ſubſtare ⁊ ꝑfici ⁊ ſuſcipe actꝰ materie ſūt ⁊
ꝓprietates ſubales: g̊ q̇cūqꝫ īueniūt̄ ī illo ē mat̄ia: vl'
aliud qȯ eſt vt materia. Sꝫ in oī cōpoſito cōpſitiōe
ſcḋa inueniūt̄: g̊ inueniūt̄ gr̄e cōpoſitōis prime: ⁊ ſic
p2ia cōpoſitio eſt cā ſecūde: h̄ idē accipit̄ a diffinitōe
6° forme accn̄talis: de q̄ dr̄ ꝙ ē cōpōni cōtingēs. Jtē
qȯ ꝯtingit eidē ineē: ⁊ nō ineē p̄ter hoc ꝙ ſit ꝑs eē eiꝰ
Jtē Boe. in. j. de tri. forma ſimplex nulli ſubiectū eē
p̄t. Et alia multa de hoc adduci p̄nt: q̄ alibi a nobis
Sol'o tradita inueniūt̄. Sol'o cōſentio in hāc ꝑtē ꝙ aīa
ꝙ aīa ē ſub eēntialiť ſit cōpoſita: ſꝫ nō ex materia ⁊ forma: ⁊ hoc
ſtātia cōpo iō: q2 phs in nono prime phie dicit ꝙ materia cogno
ſita. ſcit̄ ꝑ potētiā ad motū ⁊ mutatōeꝫ. Ad motū ſicut in
celo. Ad mutationē ſic in gn̄abilibꝫ ⁊ corruptibilibꝫ

ſc̄m ꝙ etiā diffinit̄ materia. in. j. de genera. ⁊ corru.
ꝙ yle quidē eſt ꝑ ſe: ⁊ primo ſubiectū gn̄atiōis ⁊ cor-
ruptiōis ꝑ cōſeq̄ns aūt ⁊ alioꝝ. Jn aīa aūt hmōi po
tētia nō inuenit̄. ⁊ iō Boe. in fine lib. de duabꝫ natu
ris ī vna ꝑſona xp̄i dicit ſpūalia nō hr̄e materiā. Sꝫ
doctores dicūt ꝙ ē cōpoſita ex qȯ ē ⁊ q̊ ē: ⁊ tūc qȯ eſt
dr̄ a materia ſic ſuppoſitū dr̄ a potētia ad formā
cui ſupponit̄. Jd ei qȯ ē/ē h̄ aliq̄d qȯ p̄dicabile eſt de
eo ꝙ eſt: quo eſt aūt nō inuenit̄ poſitū ab auctore: ſed
Boe. ponit eſſe: ⁊ hoc eſt eēntia ſc̄m actū quē habꝫ in
ipſa qȯ eſt. i. in hoc aliq̄d: vel in iſto ſuppoſito: vn̄ in
talibꝫ indiuiduatio ipſiꝰ eſſe eſt a ꝓprietatibꝫ q̄ conſe-
quūt̄ ip̄m qȯ eſt ſc̄m ꝙ eſt hoc aliq̄d demōſtratiuū ad
intellectū ad hic ⁊ nūc. Ex his dico aīaꝫ eē cōpoſitā/
⁊ angelū ſil'iter. Vn̄ quo ē differt a forma: q2 forma
ſeꝑabilis eſt: ⁊ eſt forma ꝑtis: que eſt materia: ſꝫ quo
eſt ſiue eē nō ſeꝑat̄ ab eo qȯ eſt: ⁊ eſt forma totiꝰ que
totū eſſe dicit ipſiꝰ qȯ eſt ꝑ modū eē formal': ⁊ ſicut eē
ſpēi in hoc indiuiduo ſc̄m ꝙ Boe. dicit ꝙ ſpēs eſt to-
tū eē indiuiduoꝝ: q2 q̇cq̇d eſt poſt ipſā ſpēm eſt de in-
diduātibꝫ: ⁊ h̄ mō dico aīam eē ſubam ꝯpoſitā. Ad Ad primū.
primū g̊ dicēdū ꝙ hec ꝓpō q̇cq̇d eſt cōpoſitū etiā īnel
ligit̄ de his q̄ tm̄ ſunt ſube cōpoſite: ⁊ nō etiā forme:
ſꝫ aīa rōnalis eſt ſuba ⁊ forma ꝓpť duplicē cōꝑatōeꝫ
ſui ad corpꝰ ad qȯ cōꝑat̄ vt actꝰ ⁊ forma: ⁊ ſicut mo-
tor: ⁊ iō etiā phs nō diffinit eā ibi niſi ſic eſt forma/ſi
ue ſpēs nō ſicut eſt motor: ⁊ iō dicit eā eſſe actū: non
aūt tm̄ eſt actꝰ ſicut ipſemet infra ꝓbat: ſꝫ etiā motor
ſicut nauta nauis: q̄ eſt in ſeip̄o qȯdā ens ⁊ ſeꝑabil'a
naui. Ad aliud dicēdū ꝙ nulla ſuba oīno ꝑfecta in Ad ſecūdū
ſeipſa eſt ſpēs: ſꝫ aīa ſc̄m vnā ſui cōſiderationē eſt ſpe
cies: quo. ſ. eſſe cōſtat hmōi corꝑi potētia vitā habēti
ſꝫ alio mō eſt ſuba. ſ. vt eſt motor: ⁊ iō ſeꝑabilis eſt ab
ipſo: ⁊ hoc pꝫ ex hoc ꝙ q̇cq̇d ita eſt ꝑfectio alicuiꝰ qȯ
nec ſc̄m ſe nec ſc̄m ꝑtes eſt actꝰ cōmixtꝰ ei: illud eſt ſe-
parabile ab ipſo: ſꝫ aīa rōnalis nō eſt alicuiꝰ corpo-
ris actꝰ: vt dicit phs: g̊ ipſa ē ſeꝑabilis ab ip̄o. Ad Ad tertiū.
aliȯ dōm ꝙ p2ie ꝑtes ſube diuerſificāt̄ ſc̄m diuerſita
tē ſubaꝝ: corruptibiles ei ſube cū īcorruptibilibꝫ: vt
dicit phs nō ſunt in eodē gn̄e: ⁊ nō habēt eiuſdē rōis
potētiā. Sil'iter nō ſunt eiuſdē generꝭ ſpūales ⁊ cor-
porales: ⁊ iō nō opꝫtet ꝙ principia ſint eiuſdē gn̄is:
ſꝫ incorruptibilibꝫ accipit̄ forma ab intelllectu ſpēi
ſc̄m eē ⁊ id qȯ eſt ſubſtās illi in quo ip̄a forma ſubſtā-
tificat̄ accipit̄ ꝑ intellectū eiꝰ qȯ ē ſuppoſiti: ſicut di
cit phs in. ij. de celo ⁊ mūdo: cū dico celū dico formā
cū dico hoc celū dico materiā. Sed ī ſpūalibꝫ adhuc
minꝰ eſt de rōne materie: ⁊ iō accipit̄ ꝑ demōſtratōꝫ
cū dicit̄ hec aīa vel h̄ angelus: ſed hoc eſt id qȯ ē res.
Et ſi dicat̄: q̇d dicit phs qȯ idē in numero: eſt idē in Obiectio
materia. Dicēdū ꝙ accipit̄ mat̄ia ꝓ ꝓprietate ma Sol'o
terie que eſt diuidere ⁊ indiuiduare formā ſc̄m eē qȯ
habet in h̄ ſubiecto. Ad aliud dōm ꝙ aīa ſimplex Ad quartū
eſt q̄dā ſimplicitate. ſ. ꝙ adē cuilibꝫ potētie ſue ꝑ eēn
tiā ⁊ ſubam qȯ nō poſſet eſſe ſi diuiſiue diſtarent ille
potētie inter ſe. Ad aliud dōm ꝙ Dam̄. accipit p̄- Ad quintū
ter vl' extra cōtra quoſdā q̄ dicebāt intellectū nō eſſe
partē aīe. ſꝫ illuſtrationē intelligētie ſuꝑ ip̄am: ⁊ non
intēdit ꝙ intellectꝰ ꝓprie loquēdo ſit ꝑs eiꝰ. Alias Ad rōes ſe
rationes in oppoſitū adductas cōcedimus p̄ter hoc cūdo indu-
ſolum ꝙ non dicimus ꝙ ſit ex materia ⁊ forma. Jn- ctas ꝙ ſit cō
tellectus em̄ q̊ eſt oīa fieri nō eſt materia: vel ex mate poſita.
ria: licet aliquā habeat potētiā materialē ⁊ hec voca
tur a quibuſdā phis materia.

Arti. XX/XIIII. **An anima ſit ſue potẽtie.**

E 2 Einde q̃rit̃ vtꝝ aĩa ſit ſue potẽtie. Videt̃ aũt
Arguit̃ p̃o d ꝙ nõ nihil eſt id qđ habet niſi deꝰ: aĩa nõ eſt
2o deꝰ: ğ nõ eſt id qđ habet: ſ; h; potẽtias: ğ ipa
nõ eſt potẽtie ſue. Itẽ ĩ oĩ eo qđ eſt citra pⁱmũ dif
ferũt poſſe ⁊ eẽ pluſq̃; qđ eſt ⁊ eẽ: ꝓbatio poſſe eſt ĩ ge
nere q̃litatis / ⁊ eẽ ĩ ſuba: qđ eſt aũt ⁊ eẽ vtrũq; ĩ ſuba
ſi igit̃ in aĩa dĩnt qđ eſt ⁊ q̃ eſt / ſiue eſt mľto fortiꝰ dif
3o ferũt in ea eẽ ⁊ poſſe. Itẽ ſi ꝑ eẽntiã idẽ eſt ĩtellectꝰ
Rõnes. aĩe ⁊ volũtas aĩe: ⁊ q̃cũq; vni ⁊ eidẽ ſunt eadẽ / ipa ſr̃
eadẽ / tũc intellectꝰ erit volũtas. S; ꝯ h eſt qđ Au
gu. h dicit ꝙ ſunt vna vita / vna mẽs / ⁊ vna eẽntia.
Itẽ Augꝰ in lib: de ſpũ ⁊ aĩa. Deꝰ eſt oĩa ſua: ⁊ aĩa
eſt quedã ſua: habet naturalia: vt intellectũ memo-
riã ⁊ hmõi: ⁊ eſt oĩa illa: h; ⁊ accidẽtalia: ⁊ nõ ẽ illa ⁊
multa alia ſunt in lib. illo de h. Itẽ Bern. ſuꝑ cãtica
ſermõe. ix. In aĩa tria intueoꝛ / memoriã / ĩtelligẽtiã /
Solo ⁊ volũtatẽ: ⁊ hec tria ĩpam eẽ aĩam. Solo dõm ꝙ
in ỽitate vires aĩe ꝓprietates ſunt: ſicut dicit mgr̃ / ⁊
vno mõ ſubales ſunt: alio mõ ꝯſequẽtes eẽ. Si em̃
aĩa ꝯſideret̃ in ſuo eſſe ſm ꝙ eſt quedã ſpũaľ ſuba: ſic
cõſeq̃ntes ſunt eẽ: ⁊ principiãt̃ ab ipſo eſſe: ⁊ qđ ẽ ſic
ab ipſo eẽ intellectꝰ agẽs / ⁊ ab ipo qđ eſt intellectus
poſſibiľ ⁊ hmõi. Si aũt aĩa cõſideret̃: vt ſuba agens
in exterioꝛa ⁊ in coꝛpꝰ ſic aĩa accipit̃: vt totũ ptãtiuũ
cuiꝰ ptãs cõplet̃ in ſuis potẽtijs: ⁊ tũc ptãs ſua ꝯple
ta ꝯpoſita eſt ex ꝑticularibꝫ ptãtibꝫ potẽtiaꝝ: ⁊ ſic ſr̃
Ad p̃mũ et ſubales ei ſine q̃bꝫ nõ cõplet̃ in ꝑfectõe ſui poſſe. Di
ſecũdũ. cẽdũ ğ ad p̃mũ ꝙ aĩa nõ eẽntiaľr eſt q̃cq̃d h;: ſ; cũ dĩ
aĩa eſt potẽtia ſua eſt p̃dicatio totiꝰ ptãtiui de ꝑte ſub
ſtãtiali ptãtis ſue cui ſm rõnẽ cõpletã adeſt vľ incõ-
pletã: ſm incõpletũ em̃ eſt poſſe in inferioꝛibꝫ: ſm cõ
pletũ aũt in ſuꝑioꝛibꝫ: q2 ſuꝑioꝛ ꝑs totiꝰ ptãtiui ſem
per ponit poſſe ꝑtis inferioꝛis: ⁊ q2 iſte ſunt de ſuꝑio
ribꝫ. ſ. potẽtie imagĩs. Iõ magis ꝯuenit p̃dicatio de
Ad tertiũ illis: ſ; tñ adhuc aliq̃ntulũ eſt in ꝓpꝛia. Ad aliđ di
cẽdũ ꝙ illa tria ſunt aĩa ſm p̃dicatiõe; totiꝰ de ꝑtibꝫ
ptãtiuis ſimľ acceptis: ſ; nõ ꝑ eẽntiã. Et vt h meliꝰ
intelligat̃ dõm ꝙ aliud eſt eẽntiale / ⁊ aliud ſubale /
⁊ aliđ accñtale accñs. Eẽntiale ẽ qđ ẽ ꝑs eẽntie: in q̃
res ſimpľr eſt in pꝛia cõpõne: ſic ſunt coꝛpꝰ ⁊ aĩa eẽn
tialia hoĩ ⁊ qđ eſt ⁊ q̃ eſt aĩe. Subale aũt eſt qđ ꝯfert
eẽ ex q̃dã cõpõne cõpoſito ⁊ ĩpoſſibile eſt deeſſe rei vt
rõ ⁊ intellectꝰ: ⁊ ſunt talia q̃ ſunt ꝑtes ꝯplẽtes poſſe
aĩe ſm ꝙ eſt motoꝛ coꝛꝑis ⁊ que cõplẽt eẽ coꝛꝑis ſm
ꝙ motũ ab aĩa. Vñ dicit phs ꝙ ſicut aĩa eſt ꝑfectio
totiꝰ: ita ꝑtes aĩe ſunt ꝑtiũ ꝑfectiões: ⁊ iõ ſr̃ ſubales
id ẽ cõplẽtes ſubam aĩe ſm ꝙ ipſa eſt ſuba coꝛꝑis qđ
mouet: nõ in ſe tm̃: ſ; etiã in ꝑtibꝫ: vľ ſm ſe: vt rõ eſt đ
ſuba poſſe ſui: ſm ſenſus aũt ſm ꝑtẽ ptãtis quã in-
fluit coꝛpi in q̃ eſt. Accidẽtale aũt eſt qđ aduenit poſt
cõpletũ eſſe / ⁊ nõ cõfert cõpoſito cũ ſit poſſibile cõpo
ſitũ eſſe ſine illo: licet autẽ ſup̃ in obiectiõe dictũ ſit ꝙ
naturalis potẽtia eſt in gñe q̃litatis. Dõm tñ ꝙ na-
turaľ potẽtia duobꝫ mõis cõſiderat̃. ſ. ꝓut ipa eſt ad
actũ ⁊ ꝯñs eſſe ꝯpoſiti / ſiue p̃ncipiũ agẽdi in q̃ ẽ: ⁊ ſic
eſt in gñe q̃litatis. Põt etiã cõſiderari ꝓut refert̃ ad
cõſtituẽdũ poſſe ſube que foꝛma ⁊ motoꝛ eſt ĩ eo ꝙ nõ
tm̃ eſt ꝑfectio totiꝰ: ſ; etiã ꝑtiũ ſm ꝑtes ſuas ⁊ ſic ipa
eſt añ eẽ ⁊ ſubalia ſic eſt ex ꝑte alia videre ĩ coꝛꝑe: in q̃
ſunt cõmixtio / cõplexio / cõpoſitio / diſtinctio / oꝛgani
;atio: que l; ſint ꝓprietates coꝛꝑis: tñ ſm qđ faciũt
materiã aĩe q̃ moueri ⁊ ꝑfici pñt ſunt añ eẽ: ſm autẽ
ꝙ ſunt ad oꝑatiões ſeq̃ntes in q̃bꝫ potẽtie aĩe oꝑant̃

ſunt pꝰ eẽ. Et ita p; ꝙ l; ſm modũ p̃dicãdi ſint in q̃li
tate hmõi potẽtie aĩe: tñ inq̃ntũ oẽs ꝯplẽt h totũ qđ
eſt aĩa ꝑfecta in poſſe ad ꝑficiẽdũ coꝛpꝰ ⁊ mouẽdũ in
toto ⁊ in ꝑtibꝫ: ſic ſr̃ de ipa ſuba: ⁊ h trahit̃ ex ſcđo de
aĩa. vt dic phs ſic: ꝯſiderare ãt ĩ ꝑtibꝫ opꝫ qđ dictũ
eſt. ſ. ꝙ aĩa ẽ ꝑfectio phiſici coꝛꝑis potẽtia vitã hñtꝭ:
ſi em̃ eẽt oculus aĩal: aĩa eẽt vtiq; ipiꝰ viſus: h ẽ ſuba
oculi ſm rõ;: oculus aũt eſt materia: q̃ deficiẽte ñ eſt
q̃dẽ oculus niſi eq̃uoce: ſicut lapideꝰ vľ depictꝰ: opꝫ
igit̃ accipe q̃ eſt in ꝑte in toto viuẽte coꝛꝑe: ſiľem itaq;
h; ſicut ꝑs ad ꝑtẽ: ſic ⁊ totꝰ ſenſus ad totũ coꝛpꝰ qđ ẽ
ſenſitiuũ ſm ꝙ hmõi. Hic notãdũ ꝙ mẽs dĩ q̃ttuoꝛ
modis. ſ. mẽoꝛia q̃ñq;: ſicut Augꝰ dicit ꝙ mẽs memi
nit ſui: q̃ñq; dĩ intellectꝰ rẽ examinãs: ⁊ ita accipit̃ a
Iohe Dam̃. ⁊ ſic dĩ a metioꝛ metiris: q2 metiẽdo rõ-
nes rei examinat rẽ: ⁊ q̃ñq; dĩ ſuꝑioꝛ ꝑs rõnalis aĩe
in q̃ ſunt tres vires aĩe imagĩs: q̃ñq; dĩ tota rõalis
aĩa vel ĩtellectualis natura: ſicut beatꝰ Dyoñ. ſepe
vocat angelos diuinas mẽtes.

Erũ tñ caueat ne hãc ⁊c̃]. Hic incipit tertia F
d ꝑs iſtiꝰ ꝑtis q̃ eſt de imagĩe pꝛia: ⁊ h aſſignat
mgr̃ dĩam int̃ imaginẽ ⁊ exẽplar: ⁊ ponit ſuꝑ
h tria parua capľa in q̃ꝝ primo dicit ꝙ ĩ pľibꝫ diſſiľi
tudo eſt imagis create ad increatã q̃; cõueniẽtia. In
ſcđa tãgit q̃ndã ſiľitudinẽ. ſ. ꝙ hõ h; hec tria: ⁊ nõ eſt
hec tria h; aũt in ꝑte ſui: ⁊ iõ illa ꝑs dĩ imago: ⁊ ho-
mo totꝰ gr̃a illiꝰ ꝑtis: ſicut tabula dĩ imago gr̃a pi-
cture: ⁊ hec incipit ibi: Qđ breuit̃ oñdi p̃t. In tertia
aliã diſſiľitudinẽ oñdit: q2 illa tria ĩ imagĩe in vna ꝑ
ſona ſunt: ſ; ĩ exẽplari ſr̃ tres ꝑſone vnꝰ deꝰ ⁊ nõ vniꝰ
dei ⁊ hec incipit ibi. Rurſus ⁊c̃.

Quare nõ cõcedit̃ ꝙ tres ꝑſone ſint vnius Art. XX-
dei ſicut cõcedit̃ ꝙ ſunt vniꝰ ſube vel eẽntie. XV.
Vbi ĩcidit q̃re nõ ꝯcedit̃ h ꝙ tres ꝑſone ſint
d vniꝰ dei: ſic cõcedit̃ ꝙ ſint vniꝰ eẽntie vľ ſube.
Solo dicendũ ꝙ obliq̃ notãt diuerſitatẽ vel Solo
in mõ terminoꝝ vľ in re: ſ; cũ dicit̃ deꝰ: h nomẽ deꝰ
q̃ſi ꝯcrẽte ſcat: ⁊ ſic h; modũ ſuppoſiti ꝓpter qđ etiã re-
cipit notionales actꝰ: ⁊ p̃põnes: ⁊ cũ dĩ deꝰ deũ ge-
nuit: ⁊ deꝰ de deo: ⁊ iõ nõ recipit ſignificationẽ di-
uerſitatis reſpectu ꝑſonaꝝ: ſ; eẽntia / ſapiẽtia ⁊ hmõi
ſcant diñã eẽntiã vt foꝛmã: vľ habitũ: ⁊ iõ pñt ſigni
ficari ꝑ modũ illũ: vt in diuerſitate aliq̃.

Alia aſſignatio trinitatis in aĩa ſc; mens: noticia: amoꝛ.

Põt etiã alio mõ alijſq; noĩbꝰ diſtingui tri-
nitas in aĩa: q̃ eſt imago illiꝰ ſũme ⁊ ineffabi
lis trinitatis. vt em̃ ait Augu. in. ix. li. de tri.
Mẽs ⁊ noticia eiꝰ ⁊ amoꝛ tria q̃dã ſũt. Mẽs
eĩ nouit ſe ⁊ amat ſe: nec amare ſe p̃t niſi etiã
nouerit ſe. Duo q̃dã ſunt mẽs ⁊ noticia eiꝰ.
Itẽ duo q̃dã ſunt mẽs ⁊ amoꝛ eiꝰ. Cũ ğ ſe no
uit mẽs ⁊ amat ſe: mãet trinitas. ſ. mẽs amoꝛ
⁊ noticia. Mẽs aũt hic accipit̃ nõ ꝓ aĩa: ſ; ꝓ
eo qđ in aĩa excellẽtiꝰ eſt. Hec aũt tria cum a
ſint diſtincta a ſeinuicẽ: dicunt̃ tñ eẽ vnũ: q2
in animo ſubſtãtialiter exiſtũt.

Quia mens vice patris: noticia filij amoꝛ ſpũſſctũs accipitur.

Et eſt ipſa mēs q̄ſi parēs: ⁊ noticia eiꝰ q̄ſi ꝓles eiꝰ. Mens em̄ cū ſe cognoſcit: noticiā ſui gignit ⁊ eſt ſola parēs ſue noticie. Tertiꝰ eſt amor q̇ de ip̄a mente et noticia ꝓcedit dum mēs ↄgnoſcit ſe ⁊ diligit ſe: nō eī poſſet ſe diligere niſi cognoſceret ſe. Amat etiā placitā ꝓlē.i. noticiā ſuā: ⁊ ita amor q̇dam complexus eſt parentis ⁊ prolis.

Q̄ꝺ nō eſt minor mente noticia nec amor vtroq̄.

Nec ē minor ꝓles parēte: dū tantā ſe nouit mens q̄ta eſt: nec minor eſt amor parēte ⁊ ꝓle.i. mēte ⁊ noticia: dū tantū ſe diligit mēs quantū ſe nouit ⁊ quanta eſt.

Q̄ꝺ hec tria in ſeipſis ſunt

Sūt etiā hec ſingl'a in ſeip̄is: q2 ⁊ mēs amās ī amore ē: ⁊ amor ī amātis noticia: ⁊ noticia in mēte noſcēte eſt. Ecce in his tribꝰ qualecunq̄ veſtigiū trinitatis apparet.

Dt eſt etiā alio mō ⁊c̄.] Hic incipit ꝑs illa in q̄ diſtīguit trinitatē penes habitū. Et hꝫ q̄tuor ꝑtes. In q̄ꝝ p̄ria dic̄: in q̇buſdā ſicut i ꝑtibꝫ eſt hec imago: q2 in mente noticia ⁊ amore. Secūdo oñdit q̄lr̄ ꝓgredit̄ vna ꝑtiū imagīs ex alia: et hec incipit ibi: Et eſt ip̄a mēs q̄ſi parēs. In t̄tia oſtēdit eq̄litatē ibi: Nec minor eſt ꝓles parēte. In q̄rta ⁊ vltima tāgit q̄lr̄ illa tria ſint in ſeip̄is: ⁊ q̄liter ſe capiāt ibi: Sunt ⁊ hec ſingula ⁊c̄.

Ar.XXXVI Quomō iſta trinitas in quibus eſt imago differt a tribus ſuperius aſſignatis.

Primū. Dubiū incidit hic triplex.ſ. quō iſta tria in q̇bꝫ eſt imago differāt ab illis tribꝫ que ſup̄ aſſi-
Secundū gnata ſūt ꝑ imagine. Scd̄o vtrū ita ſit ī iſtꝭ ſicꝫ ī ꝑſonis dīnis ꝙ vnū ꝓcedat ab alio / h̄ ē intelligētia a memoria ⁊ volūtas ab vtroq̄ ſicut filiꝰ a pr̄e ⁊
Tertiū ſpūſſanctꝰ ab vtroq̄. Tertio de ordīe vtrū vna iſta-
Arg. p̄mo rū neceſſario p̄ponat ſibi aliā ⁊ vnꝰ habituū p̄ponat
ↄ primū ſibi alterū / ⁊ ſil'r vnꝰ actuū ſit an̄ aliū. Ad primū ꝓcedit̄ ſic: mēs (vt dicit mgr̄) accipit̄ h̄ ꝓ eo qꝺ in aīa ē excellētiꝰ ſꝫ excellētiꝰ in ea eſt potētia: g̊ penes potē-
2º tiā ⁊ nō penes habitū accipit̄ mens. Itē dicit mgr̄ ꝙ hec tria vnū ſunt: q2 in aīa ſubal'r exiſtūt: nihil āt ſubal'r exiſtit niſi potētia vt ſ̄ habitū eſt: g̊ hec tria ſumunt̄ penes potētias ⁊ nō penes habitꝰ / vt mlti dicunt. Itē vtit̄ tali mō loquēdi mens nouit ſe ⁊ amat ſe / habitꝰ nō eſt noſſe ſe ⁊ amare ſe ſꝫ potiꝰ habentis habitū ſm ip̄m habitum: vel ꝑ ip̄m habitum eſt noſſe ſe ⁊ amare ſe: ergo mens nō ſumit̄ ꝓ habitu aliq̊.
3º Si forte dicat̄ / ſicut q̇dā dixerūt ꝙ licet mens nō ſumat̄ ꝓ habitu: tn̄ noticia dicit habitū ⁊ ſil'r amor: cōtra hoc eſt ꝙ cū memoria nouit ſe (vt dic̄ Augꝰ) nouit ſe p̄ñtē ſibi ⁊ nō ſe querit abſentē: g̊ ip̄a ꝑ ſui eēntiam ſibi p̄ñs eſt: nō igit̄ ꝑ habitū vl' ꝑ ſp̄em aliquā: g̊ nec noticia q̄ ſonat rem notā (vt dicit Augꝰ) dic̄ habitū: ⁊ ſic falſum videt̄ qꝺ dicūt: ſil'r videt̄ de amore: q2 amor hic accipit̄ ꝓ amato ſicut dicit Augꝰ / ꝙ verbū ſit noticia amata: cū igit̄ nihil amatū ſit ī mēte niſi notū: ⁊ notū ſit ſubſtātia mētꝭ vt videt̄: amor
q̄ſtiūcula. etiā ſubſtātia ⁊ nō habitꝰ erit vt videt̄. Ulteriꝰ q̄ritur iuxta hoc vtrū mens accipiat̄ hic ꝓ memoria vt quidā dicūt: ⁊ videt̄ ꝙ ſic: q2 noſſe (vt dicit Augꝰ) eſt In ↄtrariū
noticiā apud ſe tenere: hoc aūt ſup̄ attributū eſt memorie: cū igit̄ h̄ dicat ꝙ mēs nouit ſe mēti attribuit actū memorie: cū igit̄ potētia diffiniat̄ ꝑ actꝰ mens
erit mēoria. Sꝫ ↄ̄ h̄ videt̄ eſſe ꝙ hic diffiniēs men- Rō ꝓbās.
tē eandē ponit diffinitōeꝫ quā ſup̄ poſuit.ſ. ꝙ mens accipiat̄ hic nō ꝓ aīa ſꝫ ꝓ eo qꝺ ī ea ē excellētiꝰ: ⁊ ita diffiniunt̄ ſup̄ totā illā ꝑtē q̄ in ſe ſicut in ſubiecto ꝓximo cōtinet memoriā: intelligētiā ⁊ volūtatē. So-
lutio q̇dā dicūt ꝙ iſta trinitas differt a p̄cedēte in h̄ Solutio. quorundā.
ꝙ illa ſumit̄ penes potētias abſolute: iſta aūt penes potētias ſm ꝙ ↄuertūt̄ ad obiecta q̄ ꝑ eēntiā ſūt idē qꝺ ip̄e. Sꝫ h̄ nihil eſt: q2 idē habitū eſt ſ̄. ꝙ mēoria
meminit ſui intelligit ſe ⁊c̄. Iō aliꝗ dicūt ꝙ iſta trini- Sol'. alioꝝ
tas tota ſumit̄ penes hītꝰ / ⁊ ꝙ ſingl'a rn̄dēt ſingl'is / ⁊ ꝙ mēs h̄ ponit̄ ꝓ hītu mētꝭ / ⁊ noticia ꝓ hītu ītellectꝰ / ⁊ amor ꝓ hītu volūtatꝭ: ⁊ exponūt mens nouit ſe ꝑ cām.i. mēs facit vt hītꝰ ꝙ aliq̇s nouit ſe ſm mētē. Sꝫ q2 ⁊ alias ml'tas extortas expōes hꝫ hec opi-
nio ⁊ nō vniunt̄ habitꝰ ſubālit̄ vt hec dicit. Pro- Sol'o ſm
pter hoc alit̄ eſt dōm.ſ. ꝙ iſta trinitas ſumit̄ penes Albertū
mentē: ⁊ hītꝰ cōſubāles mētꝭ: q̄liter aūt hītꝰ q̇dē dicunt̄ ↄſubāles mēti poſtea erit in q̄ōe. Dico igit̄ ſine p̄iudicō cū mgr̄o ꝙ mēs ſumit̄ h̄ cōit̄ vt ſ̄ ꝓbat in ſe habet potētiam cognoſcendi ⁊ potētiam diligendi potentia autē ↄgnoſcendi dupliciter vnit̄ ad actum vnū.ſ. potētia mēorie ⁊ potētia intellectꝰ: eſt eī h̄ idē noſſe per habitū qꝺ noticiā de ſe ī ſe videndo hr̄e vt
hītꝰ noticie dicat id qꝺ eſt mēorie ⁊ intuitꝰ ſui dicat Obiectio
actū intellectꝰ. Et ſi obꝗcit̄ ꝙ ſm h̄ erit q̄ternitas / Sol'o
dōm ꝙ nō eſt veꝝ: q2 ītellectꝰ ⁊ mēoria ſm ſup̄ hīta nō hn̄t niſi hītū vnū: noſſe em̄ eſt noticiā rei apud ſe hr̄e: ⁊ intelligere eſt ſe ī ſil'itudine vl' habitu illo vel noticia illa videre ſm ꝙ videre nihil aliꝺ eſt q̄ꝫ obꝗci ſibi in noticia quā hꝫ apꝺ ſe: vn̄ ille due potētie non
hn̄t niſi vnū hītū: ⁊ iō nō erit q̄ternitas ſꝫ trinitas. Ad p̄mū
Ad ea g̊ q̄ p̄mo obꝗciunt̄ de mente ꝙ nō ſit habitꝰ / Ad 2m
bn̄ ↄcedo. Ad id aūt qꝺ poſtea obꝗcit̄ ꝙ etiā noticia nō ſit habitꝰ dōm eſt ꝙ habitꝰ ē / vt infra ꝓbabit̄: ⁊ tn̄ ſm Aug. ↄſubalis potētie ꝑfecte ꝑ ip̄m: ⁊ ſil'r ē de amore: nō em̄ iſta repugnāt ꝙ aliq̇d ſit habitus ſm
aliquā rōnem ſm quā ꝑficit potētiā ad actū: ⁊ ꝙ ſit Ad q̄ſtiūcl'ā
de ↄſubſtātialibꝫ eiuſdē potētie. Ad id āt qꝺ vlteriꝰ ſolutio
q̄rit̄ vtrū mēs accipiat̄ ꝓ mēoria / dicūt q̇dā mgr̄i ꝙ ſic / ⁊ aſſignāt rōnem q̄re magis accipiat̄ ꝓ mēoria q̄ꝫ ꝓ intellectu ⁊ volūtate: q2 cū ſint potētie tres / memoria / intelligētia, ⁊ volūtas: memoria p̄ma eſt int̄ eas: ⁊ ideo ꝓpinquiſſima ſubſtantie mentis: q2 illa orit̄ ex ſola mente: intellectꝰ aūt ex mente mediante mēoria: ⁊ volūtas ex mēte mediāte mēoria ⁊ intellectu. Cū igit̄ memoria propīq̇ſſima ſit menti dicūt ꝙ hac rōne mens ponit̄ pro memoria: ſed tn̄ hoc videt̄ eſſe cōtra intentionē Augu. in libro.ix. de trini. vbi ſunt iſta verba que ponunt̄ hic. Et ideo dico cū magiſtro ꝙ mens accipit̄ hic ꝓ toto illo in quo ſūt tres
potentie / vt ſup̄ dictū eſt. Ad argum aūt ꝓbās hāc Ad argum
opinionē dōm ꝙ noſſe ſumit̄ hic ꝓ videre ſe in noti- in ↄ̄riū
cia: q2 ad hanc noticiā ſequit̄ amor: ita tn̄ ꝙ videre ſe ſit obꝗci ſibi in lumine noticie ⁊ intellectꝰ agentis quia aliter non ſemꝑ noſſet ſe.

Utrū ita ſit in iſtis ſicut in ꝑſonis diuinis ꝙ vnū procedat ab alio puta intelligentia a memoria ⁊ voluntas ab vtroq̄: ſicut filius a patre ⁊ ſpiritus ab vtroq̄. Arti.XXXVII

Einde querit᷑ vtrū ſit talis ꝓceſſio in iſtis po
d tentijs ſicut eſt in ꝑſonis diuinis/⁊ ſil'r in il
lis habitib⁹:⁊ videt᷑ ꝙ ſic:q᷑ qcq̇d in exēpla
Argumēta ri eſt dꝫ eſſe ꝑ aliquē modū in exēplato/ſꝫ in exēpla
va. Pri^m. ri eſt ꝓceſſio ꝑſone a ꝑſona:ḡ etiā dꝫ eſſe ꝓceſſio potē
tie a potētia in exēplato vt videt᷑. Itē expꝛeſſe dicit au
2^m gu. ꝙ ex memoria eſt intelligētia:⁊ ex memoria ⁊ in
telligētia volūtas:ḡ videt᷑ ꝙ iſtaꝝ potētiaꝝ vna ꝓ
cedat ab alia. P.ſup habitū eſt vbi aſſignata ē dr̄a
3^m veſtigij ⁊ imaginis ꝙ veſtigiū ducit cōfuſius ⁊ ima
go diſcreti⁹ nō tm̄ in ꝑſonas diſtinctas/ſꝫ etiā in di
ſtinctionē ꝑſonaꝝ:hoc aūt fieri nō pōt niſi potētie di
ſtinguant᷑ ad modū ꝑſonaꝝ:ḡ ⁊c̄. P potētie cogno
ſcunt᷑ ꝑ act⁹:in actib⁹ aūt iſtaꝝ potentiaꝝ vn⁹ cau
ſat᷑ ab alio:volūtas em̄ nō eſt niſi cogniti/ nec noti
cia eſt niſi ei⁹ cui⁹ eſt noticia apd̄ mentē:cū igit᷑ ſic ſit
in actib⁹ erit eodē mō in potētijs. Si forte dicat᷑ ꝙ
Obiectio. iſte ordo actuū eſt ꝓpt᷑ rōnes obiecti ⁊ potētiaꝝ .ſ.ꝙ
bonū qd̄ eſt obiectū volūtatꝭ hꝫ añ ſe verū cui⁹ eſt in
tellect⁹/⁊ iō illd̄ verū facit p̄cedere cognitōꝫ veri:h̄
Sol'o nihil eſt:q᷑ ſm hoc etiā verū deberet aliq̇d añ ſe hr̄e
qd̄ rn̄deret memorie q̄ pria eſt ſm Aug^m: P.ſi dēt᷑
4^m hoc eſſe ꝓpter obiecta:tn̄ q᷑ act⁹ diffiniūt᷑ ꝑ obiecta
⁊ potētie ꝑ act⁹ redibit hoc iterū ad ordinē potētiaꝝ
P.obiecta potētiaꝝ anīe ſm phm nata ſūt inferre
5^m paſſionē ip̄is potētijs/⁊ ip̄e potētie nate ſūt pati ab
illis:cū igit᷑ agens imp̄mat ſp̄ēm patiēti illā quā po
teſt ſuſcipe patiens ab agente videt᷑ ꝙ ꝑfectio iſtarū
potentiaꝝ ſit a ſp̄eb⁹ obiectoꝝ:igit᷑ ſicut ordinantur
ſp̄ēs in obiectis:ita neceſſario ordinabunt᷑ potentie
in anīa:igit᷑ neceſſario ordine vna ꝓcedit ab alia vt
videt᷑ dicere Aug⁹. Sꝫ ꝯ iſte potētie ſimul habent᷑
In ꝯriū p̄o a creatiōe anīe:ḡ vna nō ꝓcedit ab alia. P.volun
2° tas etiā in actu nō neceſſario ſequit᷑ cognitū: q᷑ ſūt
q̇daꝫ optime ꝯgnoſcētes ⁊ ecōtrario agētes:ḡ videt᷑
ꝙ volūtas non neceſſario oriat᷑ ex intellectu. So
Sol'o. lutio ſine p̄iudicio dico ꝙ ē ordo natural' inter iſtas
cū duobus potētias.Eſt aūt ali⁹ ordo ſm naturā:ali⁹ ſm gn̄a
obiectis vl tionē:⁊ ali⁹ ſm actū.Scd̄m naturā voco ordinē qn̄
timis. aliqua res in rōe ſua ponit vnū eſſe poſt aliud/ ſicut
Ordo potē rō ponit ſenſum/⁊ ſenſus ponit vegetabile ⁊ nō con
tiaꝝ. uertit᷑:⁊ ſm hūc modū vult Aug⁹ ꝙ volūtas ponit
Scd̄m na intellectū/⁊ intellect⁹ pōit memoriā ꝙ ſi q̇s diffiniet
turā. voluntatē dicet ꝙ ip̄a eſt appetit⁹ boni cogniti:⁊ ita
in diffinitiōe volūtatꝭ cadit intellect⁹:⁊ nō cōuertit᷑
Sil'r ſi q̇s diffiniat intellectū de quo loquit᷑ Aug⁹
dicit ꝙ ip̄e eſt intuitio ſui in noticia mentis:⁊ ſic ī dif
finitiōe ſui cadit memoria:memoria aūt nō hꝫ añ ſe
niſi mentē vt ſubiectū:⁊ iſte ꝓceſſus naturalis ordi
nis reſpondet diſtinctiōi ꝑſonaꝝ:q̄ntū igit᷑ ad hunc
ordinē cōcedim⁹ rōes primo inductas que abſq; du
bio ſm intentionē Augu.in lib.ix.de trini.ſunt ad
ducte. Ordo aūt ſm generationē eſt ordo ſm tp̄s:
Scd̄m ge ⁊ talis nō eſt ibi. Ordo aūt actuū pōt eſſe duobus
nerationē modis.ſ.a p̄cedente ad ſequēs:⁊ ille nō eſt neceſſari
Scdꝫ actū us:nō em̄ ſequit᷑ ſi noticiā rei apd̄ ſe hꝫ ꝙ ꝓpter h̄ ne
ceſſario intelligat/nec ſequit᷑ ſi intelligit ꝙ ꝓpt᷑ h̄ ne
ceſſario velit niſi in vno caſu:ſcilꝫ qn̄ noticia memi
nit ſui/intelligit ſe ⁊ vult ſe:ſꝫ nō ſequit᷑ hoc genera
liter. Sꝫ ecōuerſo eſt ordo neceſſari⁹.ſ.ſi vult ꝙ ne
ceſſario cognoſcit:⁊ ſi cognoſcit ꝙ neceſſario noticiā
apd̄ ſe habeat:⁊ hec ꝯſeq̄ntia ꝓbat ordinē nature in
Obiectio potētijs quē diximus. Si aūt obijcit᷑ ꝙ Aug⁹ dicit
Sol'o. in.ix.de trini.ꝙ ignotū pōt diligi dūmō credat᷑/di
cendū ꝙ ſumit ignotū qd̄ rōne creata nō eſt notū nō
ꝓ eo qd̄ nullo^o eſt notū:creditū ei aliquo^o ē notū: et
ꝑ hoc patet ſol'o ad totū.

Utrū vna potētiarū neceſſario p̄ponit ſi bi aliā:⁊ vtꝝ habituū p̄ponit ſibi aliū ⁊ vn⁹ actuum ſit ante alium. Arti.XXX VIII

Ertio querit᷑ de ordine quē ponit Aug⁹ hic
t ꝙ ex memoria intellect⁹ ⁊ ex vtroq; volūtas
⁊ ex mente noticia:⁊ ex vtroq; amor q̄ntū ad
aliū modū imaginis. Huic ei vr̄ eē ꝯriū qd̄ dicit glo. Arg.cōtra:
ſup Eccl'ia.18.ꝙ ex intelligētia volūtas:⁊ ex vtroq;
memoria:ḡ vr̄ ꝙ memoria appropriabil' ſit ſp̄ūiſctō
⁊ nō patri. Ad hoc cōis eſt oīm rn̄ſio ꝙ glo. ſup Ec Sol'o ad
cleſiaſticū diſtinguit trinitatē imaginis potētiarū ꝓ argumētū
ut ſe habent ad act⁹ acquiſitos:q᷑ intellect⁹ in illis
primo accipit noticiā/⁊ ꝑ intentionē volūtatꝭ repo
nit illā in memoriā:⁊ in illis nō eſt imago niſi ſꝫ q̇d
cum noticia nō ſit ſubſtātialis mēti/⁊ res ꝯgnite fre
quenter inferiores ſunt q̄ꝫ cognoſcēs. In libro aūt
de tri. accipit iſta ſm capacitatē mētꝭ ad ſeipſaꝫ ⁊ ad
deū: q᷑ illa naturalit᷑ ꝑ eſſentiā ſꝑ principia ſunt mē
ti in aīa:⁊ in illis eſt pri⁹ habere noticiā qd̄ ē memo
rie/⁊ poſtea ſe videre in illa qd̄ ē intellect⁹/⁊ poſtea
amare qd̄ eſt volūtatꝭ. Si aūt obijcit᷑ ꝙ Augu. di Obiectio
cat in li.de ſp̄ū ⁊ anīa ꝙ trinitas eſt in rōne iraſcibi
li ⁊ cōcupiſcibili/dōm ꝙ nō eſt trinitas ſimplicit᷑ ſꝫ Sol'o
ſm q̇d:iraſcibilis em̄ ⁊ cōcupiſcibil' vt dicit Grego⁹
nixe⁹ ⁊ damaſ.ſunt ꝑtes aīe ſenſibilis:rō aūt eſt ꝑs
rōnalis aīe:⁊ iō nō eſt ibi ſufficiēs vnio/ſꝫ q̄dā vt ſu
pra dictū eſt de viſu ⁊ imagine/ in quib⁹ Aug⁹ etiā
ponit trinitatē.Ex p̄dictis patet ſolutio ad omnia q̄
querunt᷑ ⁊ determinant᷑ in littera in duob⁹ primis
capitulis vſq; ad textū ſequentē.

Utrum iſta tria noticia:amor cū ente no ſcente ſint vna ſubſtātia ⁊ eſſentia. Ar.XXXIX Dz

Ec tria cū ſint diſtincta a ſeinuicē dicunt᷑ ta
b men eſſe vnū ⁊c̄.ſ.a. Et hic incidit dubita
tio quā v̄ba Aug.faciūt grauē q̄liter hec ſub
ſtātialit᷑ in anīo exiſtāt.Et accipiant᷑ v̄ba Aug.i.ix. Rō p̄ma ꝙ
de trinita.ca.iiij.vbi dicit ſic:Ad memoriā ſi vtcūq; ſūt vna ſub
venire poſſum⁹ hec in animo exiſtere ⁊ tanq̄ꝫ inuo ſtātia ⁊ eēn
luta ⁊ euolui vt ſentiant᷑ ⁊ dinumerent᷑ ſubſtantia tia.
liter:vel(vt ita dicā)vt eēntialiter/nō tanq̄ꝫ in ſubie
cto vt color ⁊ figura in corꝑe aut vlla alia q̄ntitas/
aut q̄litas:qcq̇d em̄ tale eſt non excedit ſubiectū in q̄
eſt:nō em̄ color iſte aut figura hui⁹ corꝑis pōt eē al
teri⁹ corꝑis:mens aūt amore quo ſe amat pōt ama
re ⁊ aliud preter ſe. Item nō ſe ſolā cognoſcit mens:
ſꝫ ⁊ alia multa quāobrem nō amor ⁊ cognitio tanq̄ꝫ
in ſubiecto inſunt menti ſed ſubſtantialit᷑ etiam iſta
ſunt ſicut mens ipſa:q᷑ ſi relatiua dicant᷑ ſingula ad
inuicem in ſua tamen ſunt q̄q; ſubſtātia. Ex hac au
ctoritate accipit᷑ ꝙ iſta ſunt vna ſubſtātia ⁊ vna eēn
tia.Et rōnem etiam Platonis ad hoc ponit Aug⁹.
q᷑ nullū accidens in agēdo extēdit ſe extra ſubiectū
ſuū in quo eſt.illa aūt extendūt ſe extra ſuū ſubiectū
ḡſt᷑ ſubſtātie mentꝭ ⁊ nō accidētia. Itē ibidē q̄ꝫuis Rō ſcd̄a
ſuba ſit amās ⁊ ſciēs ſuba ſit amor: ſꝫ amor ⁊ amās
⁊ ſciētia ſciēs relatiue ad ſe dicunt᷑ ſicut amici:mēs
vero aut ſp̄ūs nō ſunt relatiua ſicut nec homīes re
latiua ſunt:nō tn̄ ſicut amici homīes poſſunt ſeorſū
eſſe abinuicē/ſic amor ⁊ amans aut ſciens ⁊ ſcientia
Ex hoc iterum accipit᷑ ꝙ ipſa ſcientia eſt ſubſtantia

Tertia z ipe amoꝛ ſubſtātia eſt. Itē ipē ibidē: ps ad totū re⸗
latiue dr: qꝛ oīs ps alicui⁹ toti⁹ pars eſt: z totum ad
ptē relatiue dr qꝛ totū oībꝫ ptibꝫ totū eſt/ ſꝫ qm̄ et ps
coꝛp⁹ z totū nō tm̄ relatiue dicunt̄ ſꝫ etiā ſubal'r ſūt
foꝛtaſſis ḡ mēs totū ē z ei⁹ q̄ſi ptes amoꝛ q̊ ſe amat/
z ſcīa q̄ ſe nouit: qbꝫ duabꝫ ptibꝫ illud totū cōſtat: ex
hoc iterū accipit̄ ꝙ iſta ſūt ptes ſubales mētis. Sꝫ
cōtra hoc obȷ̄cit̄ ſic: notitia eſt habit⁹/ oīs habit⁹ eſt
q̄litas: ḡ noticia q̄litas eſt/ nō ḡ ſuba. Eadē eſt obie⸗
ctio de amoꝛe. Si dicat̄ ꝙ nō ē q̄litas qn̄ mens no⸗
uit ſe: ꝯtra/ noſſe ſe eſt noticiā ſui apud ſe tenere/ h̄ aūt
fit p habitū veri et boni qđ mens eſt: ḡ videt̄ adhuc
ꝙ ille habitus ſit accidens qualitatis.

[margin: rō ī oppoſitū ꝙ ſint habitus.]

Arti. XL An iſta tria noticia: mens z amoꝛ: z hec tria memoꝛia: intelligentia z voluntas ſint ſimł vna eſſentia: vna vita z vna mens.

[margin: q̄ſtiuncula.]

[margin: Mens / Noticia / Amoꝛ]

V lteri⁹ q̄rit̄ q̄liter iſta tria z ſupioꝛa tria que
ſunt memoꝛia: intelligētia z volūtas ſī vna
eēntia/ vna vita/ vna mens. P. nō videt̄ va⸗
lere Aug'. rō quā inducit: multa em̄ accn̄tia ſunt q̄
agēdo ſe extendūt vltra ſuū ſubiectū/ vt calidū frigi⸗
dū. Iſta em̄ īmutāt coꝛpa ſibi vicina. P. videt̄ ꝙ rō
Aug. ſit cōtra intētionē ſuā: qꝛ phi dicūt ꝙ foꝛme ſb
ſtātiales nō ſūt actiue/ ſꝫ q̄dā foꝛme accn̄tales. Vn̄ ſi
ſe iſta extendūt agēdo extra ſubiectū in q̊ ſūt vident̄
eē foꝛme accn̄tales. Sol'o ſine p̄iudicio dico ꝙ iſta
nō ſunt ſubſtātia menti nec ſubſtantie niſi vno mo⸗
do tm̄ cōſiderata. ſ. qn̄ mēs nouit ſe z amat ſe: z h̄ ac⸗
cipit̄ ab Aug. in eodē li. ſ. ix. de tri. c. iiij. qꝛ poſtq̄ȝ oīa
v̄ba ſupioꝛa dixit: ita ſubiūgit ī lr̄a quō aūt illa tria
nō ſunt eiuſdē eēntie nō video cū mens ipſa ſe amat/
atq̄ȝ ſe nouerit/ atq̄ȝ ita ſunt hec tria vt non alteri ali
cui rerū mens vel amata vł nota ſit: vni⁹ ḡ eiuſdēq̄ȝ
eēntie neceſſe eſt hec tria ſint: z ideo ſi tanq̄ȝ in cōmi⸗
xtione cōfuſa eēnt nullo mō eſſent tria/ nec referri ad
inuicē poſſent: z dat exēplū de tribꝫ anulis ex auro
z medone ex melle/ z aq̄ q̄ nō ſunt vni⁹ ſubſtantie di
ſtincte in illis: vn̄ dico ꝙ cū dicit Aug⁹ ꝙ noticia eſt
ſubſtātia intelligit hoc de notitia q̄ oꝛit̄ ex mente cū
mens nouit ſe: z de amoꝛe q̄ oꝛit̄ ex his duobꝫ cum
mens amat ſe. Sꝫ adhuc diſtinguendū eſt hic ꝙ no
ticia n̄ ſumit̄ h̄ ꝓ actu q̄ eſt a cognoſcēte ſup cognitū:
qꝛ ille nō ē noticia ſꝫ ſumit̄ ꝓ habitu: eſt aūt duplex
habit⁹: vn⁹ eſt qui eſt pfectio potētie p modū q̄litat̄
difficultatē a potētia operatiua tollent̄: z talis ha⸗
bit⁹ nō eſt iſte. Alter eſt q̄ ex hoc ꝙ pn̄s res indiſtā⸗
ter a mēte habet̄ dat facultatē opandi ſemp: z talis
habit⁹ eſt mens ſibi pn̄s vt pn̄s: dicit ei Aug⁹ ꝙ ha
bit⁹ eſt quo q̄s agit cū voluerit: z hoc mō ſumēdo h̄
habitū erit h̄ habit⁹ noticia ment̄ q̄ nota ē ſibi: h̄ aūt
nō eſt aliud q̄ȝ p̄ncipia ſui ſibi: z tūc noticia materia
liter accepta idē erit qđ mens nota. Idē aūt in ſubā
ſunt mens nota z mens noſcēs relata ad inuicē ſm
relationē noſcent̄ z noti: talē aūt noticiā q̄ eſt mens
nota ſequit̄ ſm naturā amoꝛ/ z accipit̄ materialiter
. i. mens amata: z hec iterū erit idē in ſuba cū mente
noſcēte z amāte/ relata tn̄ p hoc ꝙ ē amata z amās
ꝙ aūt talis notitia z amoꝛ habit⁹ dicunt̄ a mgr̄is h̄
nō eſt: qꝛ ſit q̄litas aliq̄ mediata [illegible] videat̄ z amet̄
mens nota/ ſꝫ tm̄ ꝓpter modū ſcandi quē relatōnes
impoꝛtant noſcent̄ z noti z amātis z amati. Ille ei
ſupponūt q̄ſi q̄ſdā habit⁹ notitiā z amoꝛē/ eo ꝙ noti
tia z amoꝛ nō ſunt relatiua ꝓꝓꝛie/ ſꝫ tm̄ hoc qđ ſcant

[margin: Solutio. p̄ncipalis z ad rōnes p̄mi q̄ſiti]

ſm nomē. i. habit⁹ quoſdā illi h̄nt ꝯiunctū reſpectū
ad aliud: ſicut z ſcientia reſpectū dicit ad ſcibile qui
ꝯiūct⁹ ē habitui quē ſcat ſm rē/ ſꝫ in hoc eſt diſſil'e ꝙ
notitia mentis nihil aliud eſt q̄ȝ mens nota/ lꝫ aliud
ſit ſm rōnem: z ſic patet q̄liter ſit notitia accepta/ et
amoꝛ ſit idē in ſubſtātia cū mente noſcente: z ita ītel
ligit Aug⁹: z p hoc ptꝫ ſolutio ad pꝛimū. Ad aliud
dōm ꝙ in veritate iſta tria z p̄cedentia tria ſūt eſſen
tia vna/ vna vita/ vna mens q̄dā mō loq̄ndi: eo ꝙ ſi⸗
cut mgr̄ dicit/ ſubſtātialit̄ in vita/ mente z eēntia cō
ſiſtūt. Et ad hoc intelligendū notādū eſt ꝙ ſm Ariſ.
z alios phos q̄dam potētia eſt an̄ eſſe rei/ z q̄dam eſt
poſt ipm: dicit etiā Ariſt. ꝙ vegetatiuū eſt in ſenſitiō
z ſenſitiuū in rōnali/ ſicut trigonū in tetragono: tri⸗
gonū āt cōponit tetragonū: qꝛ ſicut dicit Boe⁹ duo
trigoni cōpoſiti tetragonū faciūt/ tres aūt pentago
nū z ſic de alȷ̄s: igit̄ trigonū eſt in tetragono ſic po⸗
tentia in actu: z tetragonū in trigono ſicut act⁹ ī po
tentia: ḡ vegetatiuū eſt in ſenſitiuo ſicut potētia an⸗
terioꝛ̄ ordn̄e dr in actu ſequētis: potētia aūt anterio⸗
ris ordn̄e nō deſtruit̄ p actū ſequēt̄/ ſꝫ poti⁹ pficit̄ ad
ampli⁹ poſſe: plus em̄ pōt ſenſitiuū q̄ȝ vegetatiuū/ z
plus rōnale his duobꝫ. Si ergo cōſideret̄ ſubſtātia
anīe ꝓut ipſa eſt pficiens coꝛp⁹ in ſe z in ptibꝫ neceſ
ſe eſt ꝙ habeat in ſe poſſe oīm potētiaꝝ tāq̄ȝ ꝯſtituē⸗
tiū illud vl'e poſſe anīe ſm ꝙ cōfert coꝛpi eſſe anīali
z in ſe z in ptibꝫ: ḡ hoc mō potentie ſue ſunt an̄ ipam
ſm rōnem z de ſubſtātia ei⁹ z cōferens ipſi eſſe com
plementū in tali poſſe: hoc mō dicit mgr̄ ꝙ ſunt ſub⸗
ſtantialiter in anīa: qꝛ ſicut ſubſtātiale eſt ps eſſe: ita
ſī potētie ps eē aīe: z ſic n̄ ē cōcedēdū ꝙ ſint q̄litates
ſiue ꝓꝓꝛie paſſiōes ipſi⁹ niſi ſm illū modū quo om̄is
foꝛma quale dicit/ lꝫ q̄dā nō quale ſꝫ q̄d dicāt in eo
cui⁹ ſunt foꝛme ſicut foꝛme z ordn̄e ſubāles: z ſic tali
p̄dicatiōe dicunt̄ vna vita/ vna eſſentia/ z vna mēs
ſicut em̄ dictū eſt ſupꝛa/ aīa pōt accipi aut in eſſe aut
in poſſe: cōparat̄ em̄ ad coꝛp⁹ ſicut ad materiā ſuaȝ
ſimplicit̄ ſm eſſe qđ cōfert coꝛpi: z ſic ipa eſt eſſentia
coꝛpis: z phs vocat eā ſubām ſm rōem hui⁹ coꝛpis
id eſt ſubām foꝛme a q̄ ſumit̄ rō animati coꝛpis. Cō
parat̄ etiā ad coꝛp⁹ vt eſt oꝛganicū/ z cū oꝛganicū ſit
iſt ſm potētie n̄ erit ipa pfectō coꝛpis oꝛganici niſi ſꝫ
ſuū vl'e poſſe qđ hꝫ ex potētȷ̄s: z qꝛ p̄ pfectō coꝛpis
potentia vitā habentis eſt vita: ideo ipſa in iſta cōpa
tione dicit̄ vita: tertiā habet comparatōnē ad id ſm
qđ poteſt ſeparari a coꝛpe z ſic dicit̄ mens: dico igit̄
ꝙ cum dicit̄ ꝙ hec tria ſunt vna eſſentia vł vna ſub⸗
ſtantia eſt p̄dicatio toti⁹ poteſtat̄ ſm remociſſimaȝ
rōnem ptium a toto: qꝛ minime accipit anima ſm ꝙ
eſt eſſentia coꝛpoꝛis a poſſe potentiarū: ſunt tamen
de eſſentia eius z ſubſtantia ei⁹: z qꝛ illa eſſentia nō
diuidit̄ in partibꝫ ſꝫ eſt in qualibꝫ parte tota: idō di
cunt̄ eſſe eſſentia: ſm autē ꝙ anima eſt vt vita talis
coꝛpoꝛis oꝛganici ſicut mens ſubſtantialit̄ habet po
tentias in genere: z ideo minus remota p̄dicatio eſt
cū iſta dicunt̄ vita: qꝛ potentie cōferūt ad huiuſmōi
viuere: z ideo etiā viuere dicit̄ multipliciter. ſ. gene
rare z alimento vti/ z mouere/ z ſentire/ z intellige
re: qꝛ in tali viuere ē eſſe coꝛpis oꝛganici vel in ſe vel
in ptibus. Sꝫ tn̄ qꝛ iſte tres potentie in imagine nō
ſunt alicui⁹ partis coꝛpoꝛis act⁹. Idō adhuc remota
eſt p̄dicatio: min⁹ tn̄ q̄ȝ pꝛi⁹: qꝛ licet nō cōſtituāt poſ
ſe aīe in hoc ꝙ pficit oꝛgana tamen in ratōne gener̄
accedūt. i. in quantū potētie ſunt: ſed cum dr ꝙ ſunt

[margin: Ad q̄ſtiūclā]

[margin: Pꝛia conſideratio potentiarū ſcꝫ an̄ rei cōplementū.]

[margin: Vita / Mens / Eſſentia]

[margin: min⁹ remota p̄dicatia qn̄ mēs dicit̄ vita]

vna mens ꝓpinquiſſima eſt ꝑdicatio actꝰ de his que
ſunt in ipo vt potentie ꝑcedētes ⁊ cōſtituentes eum
ſicut ſi ego dicerē: ſenſibilis aīa eſt: ſubſtātialiṫ ptās
vegetādi ⁊ ſentiendi: ex his em̄ duabꝫ ꝯn̄r ordinatꝫ
vt ſentiēdi ptās ſit poſt poteſtatē vegetādi cōſtituiṫ
Scd̄a cōſi- ſenſibilis aīa. Alio mō pōt ꝯſiderari potētia vt ē ad
deratio po- actū q̄ eſt opatio aīati: ⁊ ſic eſt potētia poſt eſſe: fluēs
tentiaꝝ. tm̄ de eēntialibꝫ aīati/ ⁊ ſic ē potētia naturaľ q̄ ē ī q̄li-
tate radicata: tm̄ ſꝫ originē in ꝓprietatibꝫ ꝯſtituētibꝫ
aīaꝫ: ⁊ ſic hec tria dicūṫ ꝓprietates ſubāles: q2 ſṫ ra
Ad rōnem dicate in ptātibꝫ q̄ cōſtituūt ⁊ ꝑcedūt eſſe. Ad rōem
Aug. ꝯ q̄ſti Aug. dōm ꝙ bona eſt ſꝫ difficilis ad intelligēdū: ip-
unculam. ſe em̄ ꝓbat hoc qđ ē priꝰ ſm naturā ꝑ id qđ eſt poſte-
riꝰ: q2 accidētia nō hn̄t eē niſi a ſubiecto/ ſꝫ forme rō
nem quādā habeāt a ſeipis/ vt dicit auicēna: ⁊ h̄ ptꝫ
Accn̄s extē ex hoc ꝙ accn̄tis ē eſſe ī eē/ ⁊ accn̄a nō ſunt qn̄ nō ſṫ ī
dere ſe ex- ſubiecto/ nec ꝑ ſe habēt ꝟtutē agendi: ⁊ iō quātū ad
tra ſbiectū eſſe ⁊ q̄ntū ad agere ſequunṫ ſubiectū in quo ſunt: ⁊
hoc vocat ipe nō extendere ſe extra illud: nō em̄ intē
dit ꝙ nō poſſint īmutare aliđ ſubiectū: ſꝫ ꝙ non poſ-
ſint hoc niſi ꝟtute ſubiecti ī quo ſūt: ſꝫ iſte ptātes nō
ſunt tales: immo radicanṫ in ptātibꝫ ꝑcedētibꝫ eſſe:
⁊ iō quo ad hoc nō hn̄t a ſubiecto hoc agere ſꝫ potiꝰ
ſubiectū ab illis/ ⁊ ita per ſe ſine mľtitudine ſui ī me-
dio extēdūt ſe aliud. Cū em̄ intelligo rē diſtantē nō
oportet ꝙ intellectꝰ multiplicet ſe in medio ſꝫ forma
accn̄talis: iō ꝙ ſequiṫ eē in oī eo in quod agit ē vt in
ſubiecto: ⁊ aliter nō ageret ī ipm: ⁊ hoc q̇dā dicūt oī
forme ſubāli cōuenire a ꝟtute celi q̄ ē in ipa: ſꝫ q̇cq̇d
de hoc ſit h̄ cōuenit illi forme q̄ ſubā cōpleta eſt ſicut
aīa/ ⁊ cōpleṫ ſuis ptātibꝫ ſicut dictū eſt. Alij aūt di-
uerſas rōes aſſiḡuerṫ de q̇bꝫ diſputare eēt diſpēdiū.

Quō mens ꝑ iſta ꝓficit ad intel ligendū deum.

Mens itaq3 rōnalis cōſiderās hec tria: ⁊ illā
vnā eēntiā in q̄ iſta ſūt: extēdit ſe ad cōtem-
plationē creatoris: ⁊ videt vnitatē in trinita
te ⁊ trinitatē ī vnitate. Intelligit em̄ vnū de
um eē: vnā eēntiā: vnū pricipiū. Intelligit
em̄: q2 ſi duo eſſent vľ vterq3 inſufficiēs eēt:
vel alter ſuꝑflueret: q2 ſi aliq̇d deeēt vni qđ
haberet alter: nō eēt ibi ſūma ꝑfectio. Si ꝟo
nihil vni deeſſet qđ haberet alter: cū in vno
eſſent oīa alter ſuꝑflueret. Intellexit ḡ vnū
eſſe deū omniū auctorē: ⁊ vidit q2 abſq3 ſa-
pientia nō ſit q̄ſi res fatua: ⁊ ideo intellexit
eū habere ſapientiā que ab ipo genita eſt: ⁊
q2 ſapientiam ſuam diligit: intellexit etiam
ibi eſſe amorē.

Arti. XLI An diuina ſapientia ſit genita.
J2 Mens itaq3 rōnalis ⁊c̄. Hic incipit ꝑs illa in
m q̄ imaginē creatā applicat ad exēplar increa
tū ⁊ oſtendit q̇d haberi poſſit ꝑ cōſiderationē
obiectio. ipſiꝰ. Obijciṫ aūt de hoc ꝙ ipe dicit habere ſapiā3 q̄
ab ipo genita eſt ⁊c̄. ḡ ſapientia genita eſt/ ſꝫ ſapia eſt
Solutio. eēntia: ḡ eſſentia genita eſt qđ falſum eſt. Soľo hic
breuiter tranſeo: q2 infra de hoc erit queſtio dicens:
ꝙ ſapientia accipiṫ hic ⁊ appropriatū in q̄ intelligiṫ
ꝓpriū: q2 ita ducit imago ī ſapiā3: ⁊ iō ſapia eſt filiꝰ
et eſt ſenſus .i. filiꝰ cuiꝰ appropriatū eſt ſapientia.

Hic de ſumma trinitatis vnitate.

Qua ꝓpter iuxta iſtā cōſiderationē (vt ait
Augꝰ in .ix. lib. de tri.) credamꝰ patrē ⁊ filiū
⁊ ſpiritūſctm̄ vnū eſſe deū: vniuerſe creatu-
re cōditorē ⁊ rectorē: nec patrē eſſe filiū: nec
ſpūmſctm̄ vel patrē eſſe vel filiū: ſed trinita
tē relatarū ad inuicē ꝑſonaꝝ. Ut em̄ ipe ait
in libro de fide ad petrū: Una ē natura ſiue
eſſentia pr̄is ⁊ filij ⁊ ſpūſſcti: nō vna ꝑſona.
Si em̄ ſic eēt vna ꝑſona: ſicut eſt vna ſubſtā
tia patris ⁊ filij ⁊ ſpūſſcti: veraciter trinitas
nō diceret. Burſus q̇dem trinitas eēt vera
ſed vnꝰ deus trinitas ipa nō eſſet: ſi queād-
modū pater ⁊ filius ⁊ ſpūſſctūs ꝑſonaꝝ ſunt
ab inuicē ꝓprietate diſtincti: ſic fuiſſent q̊3
naturarū diuerſitate diſcreti. Fides aūt pa
triarcharū ꝓphetarū atq3 apoſtoloꝝ vnum
deū predicat trinitatē eſſe. In illa ergo ſan-
cta trinitate vnus eſt deꝰ pater q̇ ſolꝰ eſſen-
tialiter de ſeipſo filium vnū genuit: ⁊ vnus
filius eſt qui de vno patre ſolus eēntialiter
natus: ⁊ vnus ſpirituſſanctꝰ qui ſolus eſſen-
tialiter a patre filioq3 ꝓcedit. Hoc autē to-
tum non poteſt vna ꝑſona: id eſt gignere ſe ⁊
naſci de ſe ⁊ ꝓcedere de ſe: vt em̄ ait Aug. in
primo li. de trini. Nulla res eſt que ſeipam
gignat vt ſit.

Uapropter iuxta iſtā cōſiderationē ⁊c̄. Hec
q eſt vltima ꝑs in q̄. ſ. q̄ſi ꝯcludēdo determīat
q̇d tenendū eſt de trinitate ⁊ vnitate in quaꝫ Obiectio
ducit imago/ qđ totū eſt planū ꝑter hoc qđ dicit ꝙ
ſolꝰ eſſentialiter de ſeipo vnū filiū genuit. Per hoc
em̄ generatio videṫ eſſe actꝰ eſſentie. Si hoc dicere
tur tūc obijciṫ in cōtrariū: q2 cuiꝰ eſt actꝰ illud agit
illo actu eēntie ē actꝰ: ḡ eēntia agit illo actu: ſed ille
actꝰ eſt generatio filij: ḡ eſſentia gn̄at filiū/ ⁊ genera
tū nō eſt gignēs/ vt infra habebiṫ: ḡ filiꝰ nō eſt eſſen
tia/ qđ falſum eſt. Solutio eſſentialiṫ genuit .i. ge Soľo
nuit filiū habentē eandem eſſentiam ſecū: ⁊ ita ceſſa
bit obiectio: ⁊ in alijs littera plana eſt.

Hic queriṫ vtrū cōcedenū ſit ꝙ deus ſe genuerit.

Ic queritur queſtio DI. IIII
h ſatis neceſſaria. Cōſtat ei ⁊ irre
fragabiliter verū eſt: ꝙ deꝰ pa-
ter genuit filiū. Iō q̄riṫ vtrū cō
cedēdū ſit ꝙ deꝰ genuit deū. Si em̄ deus ge- a
nuit deū: videṫ ꝙ aut ſe deū: aut aliū deum
genuerit. Si vero aliū deū genuit: nō eſt tm̄
vnus deꝰ. Si aūt ſeipm deū genuit: aliq̄ res
ſeipam genuit. Ad qđ reſpondētes dicimus
ſane ⁊ catholice cōcedi ꝙ vnus vnū genuit:
⁊ ꝙ deus deum genuit: q2 deus pater deū fi-
lium genuit. In ſimbolo quoq3 ſcriptum eſt

b Lumē de lumīe: deū verū de deo vero. Qđ ꝟo addiť: ğ genuit ſe deū vel aliū deū: neutrū cōcedēdū eē dicim⁹. Qđ aliū deū nō genuit: manifeſtū ē: q2 vn⁹ tm̄ de⁹ ē. Qđ aūt ſe ipm̄ ñ genuit: oñdit Au. i. li. đ tri. dicēſ: Qui putāt ei⁹ potētie eē deū: vt ſeipm̄ ipe genuerit: eo pl⁹ errant: ꝙ nō ſolū de⁹ ita nō eſt: ſed nec ſpūaľ necꝫ corꝑalis creatura. Nulla em̄ res eſt q̄ ſeipam gignat vt ſit: ꝛ iō nō ē credēdū vel dicendū ꝙ de⁹ genuit ſe.

A No. iſtā ſolennē diuiſionē toti⁹ materie primi libri.

b Jcoriť q̄ſtio ſatis neceſſaria ꝛc̄. Hic incipit tradere mgr̄ noticiā trinitat̨ ꝛ vnitat̨ ſm vias q̄s p̄determinauit. Et diuidiť ps iſta libri i duas ꝑtes ſm ꝙ dupliciť cognoſciť trinitas. ſ. in ſe / ħ eſt / vt eſt cauſa ꝑ creatōnē / ꝛ in approꝑiat̨ q̄ cōueniunt ei ſm ꝙ creat res et ē cā vl'is eſſe oīm creaturarū: ſic ei cōueniūt ſapīa / oīpotētia / volūtas de q̄b9 agit in ſecūda ꝑte q̄ incipit infra. xxxv. diſt. ſ. Cū ſup̄ diſſeruimus ꝛ plura dixerim⁹ ꝛc̄. Pria ps q̄ de his eſt q̄ cōueniūt ꝑſonis diuinis nō in cōparatōe ad actū creādi res q̄ fluūt ab ipīs / diuidiť in tres ꝑtes ſm tria q̄ exigunť ad ꝑſonaꝝ diſtinctionē: p̄mū haꝝ triū eſt ꝙ determineť mod⁹ ꝛ act⁹ q̊ ꝑſona fluit a ꝑſona eo ꝙ ē ꝑſona a q̄ ē flux⁹ iſte: ꝛ ē ꝑſona fluēs / ꝛ iteꝝ alio ſm rōnē flux⁹ fluit fili⁹ a pr̄e / ꝛ alio ſm rōnē fluit ſpūſſāct⁹ ab vtroqꝫ: ꝛ iſti modi flux⁹ ꝑſone a ꝑſona determinanť in ꝑte p̄ma. Scđm qđ exigiť ē vt remaneat eq̄litas ꝛ cōicabilitas ī natura cui⁹ ſūt ꝑſone: ꝛ eq̄litas p̄dicatiōis oīm cōium de ipīs: ꝛ ħ deťminať in ſcđa ꝑte q̄ incipit infra diſti. xix. ibi. ſ. Nūc poſtq̄ coeťnitatē triū ꝑſonaꝝ ꝛc̄. Tertiū aūt eſt ꝙ ſint ꝓprietates ſm q̄s vna ꝑſona ab alia diſtinguiť: ꝛ hoc determinať infra. diſt. xxvj. ibi. ſ. [Nūc de ꝓprietatib9 ꝛc̄.] Pria haꝝ ꝑtiū diuidiť in duas: in q̄rū p̄ma tangit ğnationē filij a pr̄e. Jn ſcđa tāgit ꝓceſſionē ſpūſſcti ab vtroqꝫ. ſ. a pr̄e ꝛ filio: ꝛ hec incipit infra diſt. x. ibi ſcꝫ Nūc ꝟo poſt filij eternitatē ꝛc̄. Prima haꝝ diuidiť in q̄ttuor penes q̄ttuor q̄ circūſtāt actū ğnatiōis Ad oēm em̄ actū ğnatōis q̄ttuor exigunť. ſ. termini act⁹ inť q̄s ē / vt a q̊ eſt ꝛ in quē ē. ſecūdū potētia iclinans ad actū in ğnante: ꝛ tertiū natura cōicata per actū ğnationis: q̄ vel diciť in ğnante ꝛ ğnato vl' ſm idē ſimpl'r manet in vtroqꝫ. ꝛ q̄rtū ē id qđ accidit generatiōi ꝑ modū mēſurant̨ extrinſec⁹ / ſic tp̄s mēſurať in ğnatiōe corruptibiliū / vt dicit dyo⁹: eťnitas aūt in ğnatiōe eťna: ꝛ de his q̄ttuor agiť ħ in q̄ttuor ꝑtib9 ſe ꝯſeq̄ntib9: de ťminis ei ğnatōis agiť ī pria: de potētia inclināte ad actū ex ꝑte ğnant̨ agiť in ſecūda vbi incipit diſtin. vj. ibi: P̄ q̄ri ſolet vtrū pr̄ genuerit filiū ꝛc̄. de cōicabilitate aūt nature q̄ ſimpl'r vere incōmutabiliť manet in ğnante ꝛ genito agiť ī tertia q̄ incipit in diſt. viij. ibi: Nūc de ꝟitate ſiue ꝓprietate ꝛc̄. Sꝫ de eo qđ eſt ꝑ modū mēſurant̨ extrīſec⁹. ſ. coeternitas agiť ī q̄rta q̄ incipit in diſt. ix. ibi: Nūc ad diſtinctiōꝫ ꝑſonaꝝ ꝛc̄. Sꝫ q2 vlteri⁹ ē ꝑſona generās ꝛ ꝑſona genita ñ dubitabiť vtrū ꝑſona aliq̊ mō eēt termin⁹ ğnatiōis / ſꝫ dubitatio eſt vtrū eēntia ſit q̄ ſcať duob9 noīb9: ſcꝫ vt noīe ꝯcreto ꝛ abſtracto: ꝛ iō diuidiť hec ps in duas diſtinctiōes: ita ꝙ in p̄ma q̄riť q̄liť ſe habeāt ad ğnationē. ſ. eťnā ſcatā ſub ħ noīe de⁹ cum đr: deū de⁹ genuit. Et in ſcđa vtrū abſtracte ſcata poſſit eē termin⁹ ğnatōis: ꝛ hec incipit in q̄nta diſtin. ibi: Poſt hoc q̄riť vtrū cōcedēdū ſit ꝛc̄. Pria diſtinctio ꝯtinet diſſolutōꝫ duoꝝ argumtoꝝ ſophiſticoꝝ. Jn prio em̄ ca. determīat mgr̄ vtrū de⁹ ğnat ſe deū vl' aliū deū. Jn ſcđo aūt mouet aliā dubitationē vtrū ğnat ſe deū q̇ eſt de⁹ pr̄ aut deum q̇ nō eſt de⁹ pr̄ ibi: Sꝫ adhuc opponūť garruli.

An deus genuit ſe deū an alium deum. Arti. I

p Rima argumtaº ē iſta: đs genuit deū: aut ğ genuit ſe deū aut aliū deū: ſi ſe deū: ğ idē in ꝑſona generat ꝛ ğnať. Si aliū deū: ğ eſt alius de⁹ q̄ꝫ de⁹ ğnans: ğ ğnans ꝛ genit⁹ nō ſūt idē deus qđ falſum eſt. Ad hoc ſoluēdū dicit mgr̄ ꝙ neutrū eſt cōcedēdū. Et videť eē ſua ratio: q2 cū ħ ꝓnomē ſe ſit relatiuū reciprocū ipm̄ ſupponit ꝛ refert ſuppoſitū ꝟbi: ſuppoſitū aūt ꝟbi eſt ꝑſona pr̄is: ꝛ hoc nomē de⁹ ꝑ ꝟbū copulās actū notionalē trahiť ad ſupponendū ꝓ ꝑſona pr̄is: ꝛ illa nō eſt genita: ſꝫ hoc relatiuū ali⁹ eſt relatiuū diuerſitat̨ / ꝛ terminū adiūctū ſibi reſpicit gr̄a forme: ꝛ cū adiūgiť huic noī deus gr̄a diuinitat̨ notabit diuerſitatē / ꝛ cū ñ ſit diuerſitas deitat̨ inter patrē ꝛ filiū dicit mgr̄ hanc nō eſſe recipiendam: deus genuit alium deum. Sol'

Primo queriť quid ſit generatio. Arti. II

B

ſ Ed hic incidit multiplex q̄ſtio: q̄riť em̄ p̄mo q̇d ſit ğnatio. ſcđo an ğnatio ꝯueniat deo: q2 ſi nō ꝯuenit tūc nll'a ē q̄ſtio mgr̄i. Tertio vtꝝ ꝑ pri⁹ ꝯueniat deo vl' creature. q̄rto de argumtatōe quā ħ pōt mgr̄ ꝛ ſoluit vtrū habeat ꝓceſſum vl' nō. Circa p̄mū ꝓcediť ſic / dicit Dam̄. in. j. li. ca. viij. generatio ē ex ſuba generāt̨ ꝓduci qđ ğnať ſꝫ ſubām. Aliā definitionē ğnatiōis diuine dat idē ſic: Ğnatō q̇dē ſine p̄ncipio ꝛ eterna eſt ꝛ diuine nature op⁹ exiſtens: ꝛ ex ſubā ei⁹ ꝓducens vt ꝟſionē q̄ ğnať nō ſuſtineat / ꝛ vt nō de⁹ p̄m⁹ ꝛ de⁹ poſterior ſit aut adiectionē ſuſcipiat. Obijciť aūt cōtra primā ſic cū diciť Ex subā ğnant̨: p̄pō ei notat aliquā hītudinē cauſe: aut igiť materiaľ aut eēntiaľ: nō materiaľ: q2 dicit Dam̄. ibidē: natura ens pr̄ impaſſibiľ ꝛ influxibiľ / vt ſimplex ꝛ nō cōpoſit⁹ nō apt⁹ nat⁹ ē ſuſtinere paſſionē necꝫ in ğnando necꝫ ī creādo necꝫ aliq̄ oꝑatiōe indiget: oīs aūt materiaľ cā eſt paſſibiľ: ğ p̄pō nō notat cām maťialē ex ꝑte ſube pr̄is. Si āt notat eēntialē / vt fere oēs dicūt. Cōtra eēntialis cā eſt ī ğnatōe / ſꝫ eēntiaľ cā eſt eēntia: ğ eēntia aliq̊ mō eſt cā ğnationis: nō aūt vt efficiēs vl' ğnans vl' vt finis vl' vt forma: q2 ſic eſſet termin⁹ ğnatiōis ꝑ ğnationē ī genito inducta / ꝛ ħ nō cōcediť: q2 ſic admin⁹ diſtigueret in genito / ſicut eſſentia ſort̨ nati diſtinguiť in ipſo inq̄ntū ꝑ generationē accepta eſt: ğ erit ſubijcibile ğnatiōi: ſꝫ oē ſubiectū ğnatōis ī geīto diſtīguiť ꝑ formā geniti: ğ eſſentia diſtinguiť in filio ꝓprietate filij: qđ falſum eſt: ğ videť ꝙ li ex nullā poſſit notare habitudinē cauſe. P̄. q̄riť pro quo ſupponit ibi ſubſtantia aut em̄ ſtat ibi ꝓ natura aut ꝓ ꝑſona: ſi pro natura ꝛ recipit p̄poſitionē ꝛ verbū notionale qđ eſt generare tunc videť ꝙ natura eſt generans ꝛ genita. Si aūt ꝓ ꝑſona: cōtra / cū dico pať eſt ex ſubſtantia ſua generans filiū / ſuba dicit ꝙ eſt in vtroqꝫ. ſ. ğnante ꝛ genito: ſꝫ hoc nō eſt ꝑſona pr̄is: q2 in ꝑſona patris pať et filius nō ſunt vnū: ergo ſubſtātia nō ſupponit ibi ꝑſonā patris. P̄. queriť de hoc qđ dicit / produci: hoc em̄ videť dicere actū generatiōis: produci autē

defiº ğnationis p̄ma.

Scđa definitio eiuſdē

Cōtra primā arg. p̄º.

Queſtiūcula p̄ma

q̄ſtiūcl'a 2ª.

eſt in apertũ de occulto duci: ꝛ ita videt̃ ꝙ filius ali
qñ fuerit in occulto potentie: ꝛ ſic educt⁹ in apertũ
Obiectõ ꝯ ſcðam act⁹. P. ꝓduci dicit actũ aut in fieri aut in facto eſſe
ſi in fieri / aut finibile aut nõ finibile. Si pmo⁰ ſeq̃t
ꝙ fili⁹ nũq̃ȝ nõ fuerit: q2 qð eſt in fieri nõ eſt ſed erit
cũ factũ fuerit: ꝛ hoc dico ſi ip̃m eſt de ꝑmanentib⁹.
Si ſcðo mõ tũc ſequit̃ ꝙ fili⁹ nunq̃ȝ fuerit ſȝ ſꝑ ſit in
via ad eſſe. Si aũt dicit gñationẽ in facto eſſe / tũc ſe-
quit̃ ꝙ añ hoc fuerit in fieri: q2 factũ eſſe ſꝑ eſt termi-
2⁰ nus fieri. Jtẽ ille act⁹ q̃ importat̃ ꝑ ꝓduci medi⁹ ẽ
inter ꝓducẽtẽ ꝛ ꝓductũ: g̃ diſtinctionẽ hȝ ab vtroqȝ
ꝛ ſic aliq̃d eſt inter patrẽ ꝛ filiũ hñs diſtinctionẽ ab
Sol'o ad illa duo. vtroqȝ / qð falſum eſt. ſi dicat̃ ꝙ act⁹ ille nõ eſt ibi ni
ſi ſm rõnẽ intelligendi. Cõtra / rõ intelligẽdi caſſa ẽ
Obiectõ ꝯ ſol'oem ꝛ vana q̃ nec orit̃ a re ꝛ circa rẽ aliquo mõ põt poni /
ſicut mathematicoꝝ rões / lȝ nõ poſſũt poni circa rẽ
ſm ſuũ eẽ qð habẽt in natura: pñt tñ poni circa intel
lectũ q̃ntitat; q̃ eſt in re. Jſte aũt intellect⁹ ꝓducen-
q̃ſtiũcl'a 3ª. di vt vr̃ nullo mõ eſt applicabilis ip̃i rei. Ulterius
q̃rit̃ de hoc qð dicit: qð generat̃ ſm ſubſtãtiã: hoc ei
videt̃ incõueniẽs: nõ eñ in diuinis generat̃ qð ſed
Definitõ ſecunda q̃s. Eodẽ mõ q̃rit̃ de ſcða, de hoc qð dic̃ nature op⁹
exñs: dicit eñ infra mgr̃ ꝙ natura nec generat nec
Arg. pmo generat̃. P. nihil videt̃ eſſe dictũ nature op⁹ exñs
2⁰ ꝛ ex ſubſtãtia ꝓducens: q2 natura eſt ſuba / ꝛ ſic gña
tio erit ſubſtantie op⁹ ꝛ ex ſubã / q̃ oĩa in ſequenti di
3⁰ ſtinctiõe iprobant̃. P. hoc videt̃ eẽ impoſſibile qð
dicit / vt nõ de⁹ prius ꝛ poſterior ſit: q2 cõis ani cõce
ptio ẽ ꝙ id qð aliĩ dat ſubãm ꝛ eẽ ẽ pri⁹ illo creatiõe
qð accipit ab eo ſubãm ꝛ eſſe: nec eſt ſil'e de ſplẽdore
ꝛ luce. q2 lux ĩ lũinoſo nõ dat ſplẽdori totũ eẽ ſuũ / ſic
Sol'o. pr̃ filio: vñ ñ dicim⁹ ſplẽdorẽ filiũ luc;. Sol'o dðm
ꝙ vtraqȝ diffinitio ſat; bona ẽ / ꝛ pma diffinit gñatõ
nẽ vniuocã ĩ gñe: ꝛ voco gñationẽ vniuocã illã q̃ eſt
in ſil'em formã ꝛ ſpẽm cũ gñante / ſic hõ gñat hoĩem:
in gñe aũt voco gñatioȝ: q2 diffinitio ſm aliquẽ mo
dũ cõuenit diuine gñationi ꝛ hoĩs ꝛ aliaꝝ creatura
rũ: cõuenit eñ ꝑ pri⁹ ꝛ ꝑ poſteri⁹ / vt infra patebit.
Ad pmũ Dðm g̃ ad pmũ ꝙ ꝑpõ ex notat ibi idẽtitatẽ eẽntie:
ſicut eñ in materialib⁹ dicim⁹ / cultell⁹ eſt ex ferro /
ſcantes nõ tm̃ materiã ſȝ etiã qð ẽ eſſe ferri ĩ cultello
Qð impfectõis ẽ q̃ ad ſit. eo ꝙ materia maneat in materiato / ita trãſſumi-
duo p⁹ pũ- mus in diuina abĩciẽdo qð impfectũ eſt ꝛ attribui-
cta abſcidit̃ mus deo ꝑfectũ: cũ igit̃ tria notent̃ in tali locutõe. ſ.
qð ꝑfectõis ꝙ ferrũ fuit ſubiectũ opatiõis / ꝛ ip̃ius fieri q̃ fiebat
eſt in diuia cultell⁹ ꝛ ꝙ cultell⁹ potẽtia fuit in ferro: ꝛ ꝙ hȝ eẽn
trãſſumit̃. tiã ferri in ſe: duo pma ſunt impfectiõis: ꝛ iõ deo nõ
cõueniũt: ſȝ tertiũ ꝑfectiõis eſt / ꝛ hoc deo cõuenit. ſ.
ſubãȝ hre generãt; eãdẽ. Et ſi q̃rat̃ vtꝝ notet hitudi
nẽ cauſe reſpectu eẽntie / dico ꝙ nõ / ſȝ poti⁹ illã habi
tudinẽ ponit reſpectu ei⁹ q̃ hȝ eẽntiã: ꝛ ille eſt pr̃ re-
ſpectu cui⁹ notat origĩs rõem: q2 rõ lȝ cã ꝓprie nõ ſit
tñ habitudinẽ quodãmõ ſil'em hȝ: obiectio aũt ꝓce-
dit ĩ his ſubſtãtĩs gñatoꝝ q̃ fiũt vbi act⁹ educit̃ de
Ad. q. pmã potẽtia: ꝛ h̃ nullo mõ cõuenit in gñatiõe diuia. Ad
id qð querit̃ de ſubſtãtia dðm ꝙ ſuba ſtat ꝓ natura
ſm ꝙ ſubſtat ꝛ ſubſiſtit. i. ſm qð eſt in habente eã: ſic
ſcat̃ in h̃ noĩe de⁹ / lȝ eñ pr̃ generet ꝛ nõ ſuba diui-
na: tñ pr̃ nõ gñat niſi ſm ſubãm: gñare eñ eſt a potẽ
tia nature ſȝ ꝙ natura eſt: ꝛ iõ nõ oꝑtet ꝙ ſubſtãtia
diſtinguat̃ vl' in pr̃e vel ĩ filio: q2 ſic pr̃ ſm ſubãm ge
nerat ita fili⁹ ſm ſubãm ꝛ naturã gñat̃: q2 eadẽ po-
teſtas nature q̃ eſt in pr̃e ad h̃ vt generet eſt ĩ filio ad
hoc vt generet̃ / vt mgr̃ infra dicet diſtin. vj. ꝛ iõ ptȝ

ꝙ manet indiſtincta in generãte ꝛ genito / ſȝ ĩ vtroqȝ
eſt ſicut idẽ. Ad hoc qð querit̃ de actu generatiõis Ad. q. 2am
dðm ꝙ nõ eſt ibi fieri vel act⁹ medi⁹ inter gñantẽ et cũ ſol'oe ob-
genitum / ꝛ actus non dicit niſi notionẽ ſub alio mo iectoꝝ.
do ſcandi: q2 notio noĩat ꝓprietatẽ ſm ꝙ ꝑ ip̃am ꝑſo
na cognoſcit̃: ſȝ act⁹ noĩat eã ſm rõem acceptiõis vl'
datiõis eẽntie: hec eſt eñ vera ꝙ pater dat eſſentiãȝ
filio ꝛ fili⁹ accipit eſſentiã a pr̃e: rõnem aũt iſti⁹ da-
tiõis ꝛ acceptiõis ꝑ modũ intelligẽdi noĩat act⁹ no-
tionalis: fili⁹ eñ ꝑ generationẽ accipit eẽntiã a pr̃e:
nec tñ eẽntia generat̃ nec ꝑ ſe nec ꝑ accñs ſȝ nec ꝑ ꝯſe
quens. Ad id aũt qð obĩcit̃ ꝙ intellect⁹ ſit caſſus / ad obiectõȝ
dðm ꝙ hoc eſt verũ ſi nulla rõne poſſet poni in re / ſȝ ꝯ ſol'onem.
licet nõ ſit act⁹ in diuinis vt fieri vel vt mediũ inter
agentẽ ꝛ id in qð agit: tñ ſunt in hoc ꝙ ꝑſona nõ tm̃
ꝑſona eſt ſed etiã origo eſt alteri⁹ ꝑſone q̃ eſt ex ip̃a:
ꝛ ip̃am rõnem originandi expmunt act⁹ notiona-
les. Ad aliud dðm ꝙ ſubſtãtia filĩ nõ generat̃ nec Ad. q. 3am.
ſubſtantia in filio generat̃ / ſȝ tñ ſubſtantia filĩ ꝑ ge-
neratõȝ accipit̃. Regl'a eñ eſt ꝙ q̃cq̃d hȝ ꝛ q̃cq̃d ẽ in
ꝑſona principiata ab alia hȝ ꝛ eſt ꝛ accipit ab illa a
qua eſt: ꝛ iſtã rõem habendi eẽntiã ſcat Dam̃. cum
dicit: ꝙ ſm ſubãm gñat̃. Ad id qð q̃rit̃ de alia diffi De ſcða de-
nitiõe dðm ꝙ Dam̃. accipit ibi naturã in rõne natu- finitõe ad pmũ ꝛ 2m
re: licet eñ idẽ ſit in diuinis natura ꝛ ſubſtãtia / non
tñ habẽnt eandẽ rõnem ſcandi in noĩe ſm diffinitõ
nem quã dat Boe⁹ de natura: natura eñ dicit̃ ſm
ꝙ eſt principiũ ꝓducẽdi ex ſe ſil'e / ꝛ hoc principiũ eſt
pater / ſȝ ſm virtutẽ nature que eſt cõicabil' aliĩ ſup-
poſito ſine diuiſione ſui: ꝛ ſic ptȝ ꝙ in hac rõne natu
re aliq̃d attribuit̃ nature qð nõ attribuit̃ ſubſtãtie /
licet idẽ ſint: ꝛ ꝑ hoc ptȝ ſol'o etiã ad ſequẽs: q2 hunc
modũ ſcandi nõ habet ſubſtãtia quẽ habet natura:
ꝛ iõ generatio meli⁹ dicit̃ op⁹ nature q̃ȝ op⁹ ſubſtã-
tie. Ad aliud dðm ꝙ virtute illi⁹ generatõis ſequi Ad 3m
tur ꝙ vn⁹ nõ ſit poſterior altero hoc mõ: q2 in natu-
ra in q̃ nihil eſt in potẽtia añ actũ nõ ẽ pater añ ens
q̃ȝ pater vl' generãs: hec eñ generatio ponit ordinẽ
nature quo alr̃ ſit ex altero nõ quo alter ſit prior al-
tero vt habet̃ infra diſtin. xx. ꝛ iõ ꝟtute hui⁹ genera
tiõis inquantũ eſt hec in diuinis ꝛ nõ inquantũ ge-
neratio ſimpl'r hȝ ꝙ alter nõ eſt prior altero: ꝛ ꝙ pr̃
nõ ſubĩcit̃ viſiõi: q2 nõ cõmutat̃ cũ nũq̃ȝ exiuerit de
potentia ad actũ vel de ocio in opatione.

An deo cõueniat generare. Arti. III.

Einde habito q̃d ſit generatio in cõi q̃rit̃ an E
d deo cõueniat generare: videt̃ aũt ꝙ nõ: gene Ꝙ nõ pmo
ratio eñ eſt ad hoc vt ꝑpetuet̃ eſſe ꝑ ſucceſſio
nẽ qð nõ põt ꝑ ſe ꝑpetuari: eſſe aũt diuinũ eternũ eſt
in vno ſolo: g̃ nõ cõueniet ei gñatio vt videt̃. Jtem 2⁰
oĩs gñatio eſt ml'tiplicãs eẽntiã vnã in diuerſis ſup
poſit; eiuſdẽ nature: ſȝ eẽntia diuina ml'tiplicari nõ
põt vt ẽ ꝓbatũ eſt in q̃õe de h̃ noĩe de⁹: g̃ deo nõ cõ-
uenit gñare. Jtẽ phs dic̃ ꝙ oẽ gñabile ẽ corruptibi
le: de⁹ incorruptibiliſſim⁹ ẽ: g̃ ꝛc̃. Jtẽ in oĩ gñatiõe 3⁰
aliud eſt recipiens diuerſam eẽntiã ſm ſubãm ab ip 4⁰
ſo dante / ꝛ eẽntia ẽ ſm ſubiectũ ſicut materia in infe
riorib⁹: ꝛ ſicut materia ꝑſpicui in gñatiõe lucis: ſed
nihil diuerſũ eſt in diuinis: g̃ ꝛc̃. Si dicat̃ ꝙ verũ 5⁰
eſt in his que generant̃ ſm ꝑtem ſue nature / ꝛ nõ to
tã naturã dando genito: ſed pr̃ totã eſſentiã dat filio
ꝯtra pr̃ ẽ ſimplex ꝑſona eadẽ ſimplicitate q̃ ꝛ natura
diuia ſimplex: cũ igit̃ filiũ gñet ex ſe ſi ꝓpter ſimpli-

citatē cēntie dat ei totā eſſentiā multomagis cū ꝑſo-
na ꝓpinquior ſit generatiōi q̄ȝ eēntia ſm rōem intel-
ligēdi pr̄ dat ei ꝑſonā ſuā indiſtinctā in pr̄e ⁊ filio: ſȝ
ꝓpt̄ eēntie indiuiſibilitatē pr̄ ⁊ fili⁹ ſunt vna eēntia:
ḡ multomagꝭ ꝓpter indiuiſibilitatē ꝑſone pr̄ ⁊ fili⁹
ſunt ꝑſona vna/ ſȝ h̄ falſum eſt. ḡ ḡnatio nō cōuenit
q̄ſtiuncula. deo neq̄ȝ grā nature neq̄ȝ grā ꝑſone. P̄. q̄rit̄ ad q̄d
attribuit̄ deo ḡnare filiū: aut hoc fit q2 natura ali-
q̄d meli⁹ eſt in plib⁹ q̄ȝ in vno/aut q2 in vno ſaluari
nō pōt: nō q2 nō pōt ſaluari in vno: ḡ q2 aliq̄d meli⁹
eſt in plurib⁹ q̄ȝ in vno/ qđ iterū falſum eſt: ḡ vr̄ deo
Solo nō cōuenire generatio. Solo dōm ē ꝙ deo ſuꝑ oīa
ꝙ đo ꝓpriſ- ⁊ inter oīa exn̄ti digniſſime cōuenit ḡnatio: ⁊ hac rō
ſime couēit ne nihil ens in potentia eſt in ipo: cū igit̄ oīs natura
generare quantū eſt de ſe cōicabilis ſit: iſta aptitudo nō erit ī
deo niſi in actu: ḡ ſua natura erit cōicata plibꝫ ypo-
ſtaſib⁹ eiuſdē nature: dōm igit̄ ꝙ ḡnare diuerſimōe
cōuenit diuerſis: ſȝ qđdā vnū eſt in oībꝫ ḡnatiōibus
q̄daȝ eīm ḡnant ꝑ h̄ ꝙ inducūt ſpēs ſuas in materia
corꝑis qđ eſt extra ſe/ ſicut corꝑa ſimplicia homoge-
nea vt ignis: ꝑ hoc eīm ꝙ ſunt homogenea in toto et
in ꝑtib⁹ nihil eſt in eis qđ nō ſtet in actu ſub forma
ſpēi: ⁊ iō nihil eſt in potētia in ipis: ⁊ iō neceſſe eſt ꝙ
generēt ſpēs ſuas in materia aliena. quedā aūt ſunt
q̄ generāt ꝑ decīſionē ꝑtis a ſua materia q̄ potētia ē
ſub forma ſpēi/ſicut cōplexionata ⁊ mixta q̄dā: vt ve
getabilia ⁊ ſenſibilia vt hō. q̄dam aūt multiplicant
ſuas formas ꝑ ſui p̄ſentiā in materia aliena vt lumi
forma tribꝫ noſa: in oībꝫ aūt his ḡnationibꝫ illud eſt cōe qđ ē eēn
mōis nō cō tie ſiue forme cōicatio: ⁊ hoc iō cōtingit: q2 omīs for
municat̄. ma quantū eſt de ſe cōicabilis eſt/ ⁊ p̄cipue ſubſtātia
lis: vn̄ ſi nō cōicet̄ hoc cōtingit ab eo in quo eſt: ⁊ hoc
poteſt eſſe tribꝫ modis. Uno ⁊ ꝓprie: q2 q̄cq̄d illi⁹ for
me eſt receptibile habet totū intra ſe/ ſicut eſt in ſpe-
cie ſolis vl̄ lune. Alio mō q2 ipm in quo eſt nō eſt di-
uiſibile ita ꝙ p̄cidat a ſe ꝑtem in qua ſua forma ſit in
potētia/ ſicut eſt in angelo in quo ipm qđ eſt indiui-
ſibile nō hn̄s ꝑtē q̄ ſit potētia angel⁹ ⁊ ꝑtē q̄ ſit actu
ſub forma angeli. Tertio q2 ipm non eſt generatiuū
ſui ꝑ p̄n̄tiam in alio/ ſicut lux eo ꝙ nō ſit forma īmu
tans ⁊ hoc mō agens. In diuinis aūt eēntia q̄dem
cōicabilis eſt/ ſicut oīs eēntia/ ſȝ nō diuiſibilis: q2 di
uiſibilitas imꝑfectiōis eſt/ ⁊ qđ eēntia creata diuidi
tur in illis in q̄b⁹ cōicat̄ eſt imꝑfectiōis ſue: ſcȝ ꝙ nō
eſt oīno ſimplex: ſi eīm ita eſſet ſimplex in eſſe/ ſicut in
rōe eēntie ſimplex eſt/ ſingularia q̄bꝫ cōicat̄ ita eēnt
vnū in eſſe ſicut in rōne/ ſed diuina eēntia oīno ⁊ ꝑ-
fecte ſimplex eſt ⁊ cōmunicabil̄: ḡ ipa erit ſm eſſe ſim
plex cōicata niſi aliud impediat: nō aūt poteſt impe
dire qđ eſt vel q̄ eſt cum ſit indrn̄s ab eſſentia ab ipa
ergo cōicabit̄: ⁊ cū nō ſit act⁹ cōicatiōis eſſentie niſi
Ad primū generatio erit generatio in diuinis. Un̄ dōm ad p̄
mū ꝙ generatio non eſt tm̄ ad hoc vt ꝑpetuet in ſuc-
ceſſione qđ in ſe ꝑmanere nō poteſt/ ſȝ tm̄ hac de cau
ſa eſt in eſſentijs illis q̄ nō in toto pn̄t cōplere id qđ
eſt ſiue ſuppoſitū in quo ſūt: ſi ei in toto cōplerēt nō
eēnt in potētia ad aliā formā: talis aūt nō ē eēntia di
uina: ⁊ iō in diuinis nō eſt ḡnatio ꝓpter hāc cauſam.
Ad 2m Ad aliud dōm ꝙ eēntia diuina multiplicari nō p̄t
ita ꝙ diuidat̄ vl̄ det̄ nature extranee/ ſȝ pōt cōicari
ſuppoſitꝭ eiuſdē nature q̄ idē ſūt in ipa ꝑ eēntiā ⁊ eē.
Ad 3m Ad aliud dōm ꝙ illđ ḡnabile eſt corruptibile qđ ꝑ
ḡnationē exit de potētia ad actū: q2 illi⁹ eē p̄cedit nō
eē: ſȝ illđ ḡnatū nō ḡnabile qđ coequeuū ē ⁊ coet̄nū
ḡnanti nō ē hmōi: ⁊ iō n̄ oꝑtȝ ꝙ ſit corruptibile. Ad Ad 4m
aliđ dōm ꝙ illa ꝓpoſitio falſa eſt ſi ḡnal̄r accipiat̄/ ſȝ
tn̄ vera eſt in his q̄ ꝑ ḡnationē exeūt de nō eſſe ad eē:
q2 in illis recipiēs formā eſt diuerſum ab ipa forma
ꝑ ſubſtantiā materie/ ⁊ ab ipo generante/ ſȝ nō opor
tet ꝙ oīs ḡnatio ſit hmōi: vt ꝑtȝ ex p̄dictꝭ. Ad id qđ Ad 5m
ꝯtra rn̄ſionē obijcit̄: ſcȝ ꝙ pater dat totā ſubam filio
⁊c. dōm ꝙ nō dat ſibi ꝑſonā: ꝑſona eīm eſt q̄ conſiſtit
ſua ꝓprietate: ꝓprietas aūt ſm ſui rōeȝ ē: q2 vni ⁊ nō
alij cōuenit/ ſȝ q̄cq̄d ē de ſe ſiue abſolutū totū dat ei.
Et ſi obijciat̄ ꝙ ꝑſona eſt ſubſtātia: ḡ ꝑſonam dat ei. obiectio.
Incidit fallacia accn̄tis: q2 licet ꝑſona ſit ſubſtātia: Solo
tn̄ ml̄ta attribuunt̄ ſubſtātie q̄ nō attribuunt̄ ꝑſone
⁊ ml̄ta attribuūt̄ ꝑſone q̄ nō attribuunt̄ ſubſtātie/
ſicut diſtingui cōuenit ꝑſone ⁊ nō ſubſtātie: ⁊ cōicari
ꝑ ḡnationē ⁊ hmōi cōueniūt ſubſtātie q̄ nō cōueniūt
ꝑſone: ꝑſona eīm eſt q̄ diſtinguit̄/ ⁊ iō ꝑ ḡnationē nō
cōicat̄. Ad id qđ vlteri⁹ q̄rit̄ q̄re deo attribuit̄ ḡna Ad q̄ſtiūclā
re dōm ꝙ ꝓpt̄ cōicabilitatē eēntie cui⁹ cōicabilitatē
nō impedit qđ eſt eo qđ indrn̄s eſt ab ipſa: ⁊ nō ſunt
ille cauſe que in obijciendo ꝓ cauſis ſunt poſite.

Utrū generare ꝑ prius cōuenit patri cele- ſti: et per poſterius inferiorib⁹ aut ecōtra. Arti. IIII D

Einde q̄rit̄ vtrū generare ꝑ pri⁹ cōueniat pa
D tri celeſti/ ⁊ ꝑ poſteri⁹ inferioribꝫ vl̄ ecōuerſo
Et videt̄ ꝙ ꝑ pri⁹ patri celeſti: q2 dicit apl̄s Rōnes pri
ad Eph. 3. Hui⁹ rei grā flecto genua mea ad patrē me ⁊ conce-
dn̄i noſtri ieſu xp̄i ex quo oīs paternitas in celo ⁊ in dende.
terra noīat̄: ḡ videt̄ ꝙ inde huc deſcendat nomē pa-
ternitatis. Item dyo⁹ in li. de di. no. cap. ij. Om- Scđa
nis diuina paternitas ⁊ filiatio data eſt ⁊ nobis et
ſuꝑceleſtibꝫ virtutib⁹ ex patriarchia ab omibꝫ ſegre
gata ⁊ filiarchia ex qua ⁊ dij ⁊ deoꝝ filij ⁊ deorū pa
tres deiformes fiunt ⁊ noīant̄ mētes: ḡ videt̄ ꝙ ad
nos ⁊ ad angelos in paternitate ſpūali deſcēdat nō
men paternitatꝭ: ḡ multomagis in paternitate na-
turali q̄ ꝓpria eſt: ḡ generatio ꝑ prius deo conuenit.
Item Dam. li. p̄mo cap. ix. dicit: Et hoc ſciendū ē Tertia
ꝙ nō ex nobis tranſlatū ad beatā diuinitatē pater-
nitatꝭ ⁊ filiatōis nomē ⁊ ꝓceſſiōis/ ecōtrario āt inde
nobis traditū eſt. Itē hoc idē videt̄ ꝑ rōem: illi eīm Quarta
veriſſime cōuenit ḡnare cui veriſſime cōuenit eſſen-
tiā cōicare: veriſſime aūt cōicat qui eandē indiuiſibi
liter cōicat: hoc aūt nō facit niſi pater celeſtꝭ: ḡ veriſ
ſime cōuenit ei generare. Itē generatio eſt in ſil̄i na Quinta
tura ⁊ forma: ſȝ nihil genitū ita ſil̄e eſt in natura ge-
neranti ſicut fili⁹ ſm generationē eternā: ḡ nihil ita
vere genitū eſt ſicut ipſe: ḡ nulli tam ꝓprie cōuenit ſi Rō in ꝯriū
cut deo. Sȝ ꝯtra generatio dicit ꝑ ſe mutationē que prima.
deo nō cōuenit: ḡ ſm ꝑfectam generationis rōnem
deo nō cōuenit generare. Iteȝ generatio de ſe vide
tur entis imꝑfecti qđ eſt in potētia/ ſȝ deo hmōi ens Scđa
eſſe nō cōuenit: ḡ ⁊ deo ꝑfecte generare nō cōuenit: ḡ
cōuenit ei ꝑ poſteri⁹. Solo dōm ꝙ generare ſicut Solo.
⁊ alia noīa ⁊ v̄ba accipiunt̄ duobꝫ mōis: ſcȝ ſm rō-
nem vſitatā in noīe: ⁊ ſic oīa ꝑ pri⁹ cōueniūt creatis
⁊ per poſteri⁹ diuinis: poſſunt etiā accipi ſm natu-
ram ipſi⁹ rei/ ⁊ ſic per pri⁹ cōueniūt generatio ⁊ pa-
ternitas deo q̄ȝ homini vl̄ alij creature. Ad id ergo Ad p̄am rō
qđ p̄mo obijcit̄ dicendū ꝙ non eſt verum ꝙ genera- nē in ꝯriū.
tio ꝑ ſe dicat mutationē ſed potius ꝑ accidens ſcȝ in
quātū eſt ī natura q̄ eſt in potētia ⁊ diuiſibil̄: ſine mu
tatione āt eſt in natura q̄ eſt indiuiſibil̄ manens ſine

Ad ſcđam: ſui mutatiõe pluribꝫ ypoſtaſibꝫ cõicat̃. Ad aliđ di-
cendũ ꝙ generatio nõ eſt entis impfecti niſi ꝑ accñs
vt ſubiecti. In corruptibilibꝫ aũt generatõi ſubijcit̃
ens impfectũ qđ eſt materia: ſʒ hoc accidit generatõ
ni ſꝫm qđ eſt in hac natura/ ſʒ in alia natura eſt gña-
tio q̃ ẽ notio generãtꝫ ſꝫm ꝙ ex ſe demr̃at fluũ ſꝫm eã-
dem naturam ⁊ eſſentiã habentẽ cum generante/ vt
ſupra dictum eſt.

Arti. V £

An deꝰ genuit deũ ſeipm vel deũ aliũ.

Onſeq̃nt̃ q̃rit̃ de argumentatiõe quã h̃ po-
c nit mgr̃: ſcʒ ſi deus deũ genuit: g̃ ſe deũ vel
Ex ſic prio: alium deũ genuit ⁊c̃. đ. a. Videt̃ autẽ ꝙ ge-
nuerit aliũ deum: cum eñ iſte terminꝰ deus ſit no-
men habentis deitatẽ ꝑ terminũ diſtinctionẽ notã
tẽ põt trahi ad ſupponendũ ꝓ ꝑſona: li aliũ aũt no-
tat diſtĩctiõʒ cum ſit relatiuũ diuerſitatis maſculi-
ne ſꝫcatum: g̃ li deũ/ cum dicit̃/ genuit aliũ deũ/ ſtat
ꝓ ꝑſona: ſed hec eſt vera/ deus genuit aliã ꝑſonam a
ſe: g̃ ⁊ hec erit vera/ genuit aliũ deũ: qđ mgr̃ notat ĩ
2° lr̃a. P̃. videt̃ ꝙ li deũ ex parte ſuppoſiti non ſuppo-
nat ꝓ ꝑſona: deꝰ eñ ſꝫm ſe nõ ſignificat niſi eẽntiam
ſed p̃dicatũ vel v̄bũ nõ reſtringit ſuppoſitũ niſi tan-
tũ rõne tp̃is ſignificati: ſcʒ vt ſtet ꝓ preſentibꝫ ſi ver
bum eſt preſentis tp̃is: g̃ hoc v̄bum genuit cũ ſit p̃-
dicatũ nõ extrahet ſibi deus a ſuppoſito ſube ad ſtã
dũ ꝓ ꝑſona: ⁊ iõ hec nõ eſt vera/ deꝰ deũ genuit/ vt
Queſti. de videt̃ quã tñ mgr̃ cõcedit in lr̃a. P̃. q̃rit̃ de ſolutiõe
ſoľoe q̃rũđ quorundã q̃ dicũt ꝙ li aliũ ex pte ſuppoſiti põt face
re appoſitiuã cõſtructionẽ cũ hoc noĩe deus: ⁊ ſic eſt
vera: vel intranſitiuã ⁊ ſic eſt falſa: hoc eñ nihil vi-
det̃ eſſe: q꞉ appoſitiua cõſtructio eſt inter magis cõe
⁊ minꝰ cõe: li aliꝰ aũt nõ eſt tale reſpectu huiꝰ noĩs
3° deꝰ. P̃. cũ li aliꝰ ĩ maſculino gñe ſꝫcat̃ videt̃ nõ ſub
ſtantiuari: et ita remanet adiectiuũ et alietatẽ ponit
circa rem ſignificatã in hoc noĩe deꝰ: ergo ponet di-
4° uerſitatẽ gratia forme: g̃ locutio ſimplicit̃ eſt falſa:
cum in forma idẽ ſit generans ⁊ genitꝰ. Item adie
ctiuũ genꝰ numeꝝ trahit a ſubſtãtiuo/ ſʒ nõ cõuenie͂
ter dicit̃/ deus genuit alij deũ/ vel alios deũ/ vľ alia
deũ/ vel aliđ deũ: g̃ cũ li aliđ ſequat̃ ꝯſignificata nu
meri vel generis huiꝰ noĩs deus/ ip̃m erit ſuum ad-
5° iectiuũ ponendo ſuã alietatẽ circa ipſum gratia for-
me/ ⁊ ſic locutio erit falſa: g̃ ſimplicit̃ erit falſa. Sʒ
cõtra alietas põt notari reſpectu ſuppoſiti: ſortes eĩ
6° eſt aliꝰ homo a platone: g̃ videt̃ ꝙ diſtinguibilis ſit
adminꝰ iſta/ genuit aliũ deũ. P̃. videt̃ alterũ ſequi
ſe deum vel aliũ deũ. q̃dã eñ ⁊ diuerſũ diuidũt ens
inquantũ ens: g̃ videt̃ ꝙ ſequant̃ quodlibet ens: g̃
cum dicit̃ deus genuit deũ/ videt̃ ꝙ eundẽ vel aliũ.
7° Item cõtradictorioꝝ alterũ neceſſe eſt de quolibet
verificari: ſi igit̃ deus genuit deũ aut genuit ſe aut
genuit nõ ſe: ſi ſe: g̃ idem in ꝑſona eſt generãs et geni
tus: ſi nõ ſe ⁊ deũ genuit: g̃ aliũ deum genuit qđ ma
Solutio. giſter negat. Soľo hoc tripliciť ꝯſueuit ſolui a ma
p̃ma q̃rũdã giſtrꝭ. Quidã dicũt li aliũ ex pte p̃dicati põt eſſe ſub
ſtãtiuũ vel adiectiuũ: ſi ſit adiectiuũ tunc dicunt iſtã
eſſe falſaʒ/ genuit aliũ deum: q꞉ tunc li aliũ ponit di
uerſitatẽ reſpectu forme huiꝰ nomis deũ: q꞉ adiecti
ua formã quã ſꝫcãt ponũt circa ſb̃ſtãtiua ſua. Si au
tem ſit ſubſtãtiuũ dicũt eſſe verã ſic/ genuit aliũ q̇ de
Soľo ſcđa: us eſt. Alij dicunt ꝙ poteſt facere appoſitiuã cõſtru
ctionẽ vel adiectiuã: ſi appoſitiuã vera eſt: ſi adiecti-
Soľo ťtia. ua falſa eſt. Tertia opinio eſt magiſtri in lr̃a: ⁊ illaʒ
ſequimur dicendo ꝙ nec ſequit̃: ergo ſe deum nec ſe-
quit̃: ergo alium deum ꝓpter rõnem ſupius aſſigna
tam. Dõm g̃ ad primũ ꝙ licet li aliũ ſit relatiuũ: nõ Ad p̃mũ
tñ ꝑ ſe notat diſtĩctiõʒ ꝑſonalẽ: ⁊ hoc patet q꞉ conue-
nit eſſentie ⁊ ꝑſone: eſt eñ eẽntia alia ab eẽntia crea-
ti: ⁊ ꝑſona ẽ alia ab alia ꝑſona: ⁊ iõ nõ ꝑ ſe eſt notio-
nale/ ſicut generare ⁊ hmõi. vñ terminũ ſubſtãtialẽ
ad ſtandũ ꝓ ꝑſona cogere nõ põt: immo cũ notet alie
tatẽ/ ⁊ oĩs alietas q̃ ſimplicit̃ eſt alietas ẽ gr̃a for-
me reſpiciet hunc terminũ deus gratia forme: et ſic
locutio falſa. Ad aliud dicendũ ꝙ ſunt q̇dam actus Ad 2^m^
vni ſoli cõuenie͂tes ĩ ſuppoſitis alicuiꝰ nature: ⁊ qñ
terminꝰ cõis in natura illa ſupponit verbis ſignifi-
cãtibꝫ hmõi actum intelligit̃ ꝙ gratia ſuppoſiti cui
ille actus cõuenit ſupponit: vt cũ đr deus tonat co-
ruſcat apud gentiles intelligit̃ iupiter: ⁊ talis actꝰ ẽ
generare q̃ ſoli cõuenit patri: ⁊ iõ deꝰ appellat patrẽ
cũ dicit̃ deꝰ genuit deũ: ⁊ nõ reſtringit̃ ab ipſo v̄bo
ſed potiꝰ appellat hoc ſuppoſitũ cui ſoli cõuenit ille
actꝰ. Ad id qđ obijcit̃ de ſolutiõe dõm ꝙ quidam Ad q. de ſolutõe q̃rundam
ita dixerunt licet improbabile ſit: tñ ad argumentũ
cõtra ſoluerũt ꝙ licet li aliũ nõ habeat ſe in rõne cõ-
munis ad li deum: tñ poteſt notare diſtĩctiõʒ in ꝑſo
na cui ꝑſone cõuenit eſſe deum: ⁊ ita appoſitiue vel
quaſi appoſitiue cõſtruit̃. Ad id qđ obijcit̃ de alia Ad 3^m^
ſolutione dõm ꝙ ſi li aliũ ſubſtantiuat̃ tũc ſubintel- et 4^m^
ligit̃ ꝑticipiũ entem/ vt ſit ſenſus/ genuit aliũ entem
deum: ⁊ ſic nõ neceſſario li aliũ trahit numerũ ⁊ ge-
nus a ſubſtãtiuo: cõgrue eĩ đr/ genuit aliũ entẽ deũ:
lʒ falſo dicat̃. Ad aliud dõm ꝙ idẽ ⁊ diuerſum di- Ad 5^m^
uidunt ens creatũ: ⁊ idem đr a quo nõ differt drña: et 6^m^.
diuerſum aũt diuerſuʒ in eẽntia: vñ hec nõ diuidũt
ens increatũ qđ ſꝫm ſuppoſitũ ẽ diſtinctũ: ſꝫm eẽntiã
ãt ĩdiſtinctũ. Ad aliđ dõm ꝙ iſte nõ ſr̃ ꝯdictorie ge Ad 7^m^
nuit ſe: genuit nõ ſe/ ſʒ nõ genuit ſe: ⁊ hec ẽ vera: ſʒ ex
illa nõ ſeq̃t̃: g̃ genuit aliũ: q꞉ illa q̃ đr/ nõ genuit ve-
ra eſt: ſed nõ poteſt inferri: ergo genuit non ſe: q꞉ ille
nõ eq̃ualent vt patet ex p̃dictis.

Querit̃ quõ ſupponũt illi termini qñ dicit̃ deus de deo: lumen de lumine: lux de luce.

Arti. VI F

Onſeq̃nt̃ q̃rit̃ de h̃ qđ dicit de ſimbolo: deũ
c de deo lumen de lumine ⁊c̃. đ. b. Videt̃ eĩ ꝙ Arg. p̃mo
cum dicit̃ deũ de deo/ nõ debeat li deum re-
ſtringi ad ſtandũ ꝓ ꝑſona: p̃poſitiões eñ nõ reſtrin-
gunt ťminos q̇bꝰ adiungunt̃ igr̃ cũ li deus ſit ter-
minꝰ ſubſtãtiualis ſtabit ꝓ ſubſtantia: ſuba aũt nõ
eſt de ſuba: g̃ locutio eſt falſa vt videt̃. P̃. p̃poſitio 2°
notat diſtĩctiõʒ/ vt q̇dam dicunt: ⁊ ꝓpter hoc cogit
terminũ cui adiungit̃ ad ſtandũ ꝓ ꝑſona: g̃ videt̃ eti
am ꝙ cum đr/ deꝰ diſtinguit̃ a deo ꝙ locutio ſit ve-
ra qđ falſũ ẽ. P̃. relationẽ ĩportãt p̃poſitões: g̃ vr̃ ꝙ 3°
poſſumꝰ dicere/ deꝰ refert̃ ad deũ qđ iteꝝ falſũ ẽ. P̃ q̃ſtiũcula.
q̃rit̃ de iſta/ lumen de lumine: iſta eñ videt̃ tm̃ ſigni
ficare eſſentiã eo ꝙ lumẽ nõ ſit de ꝓprijs: ſed de eſſen
tialibꝰ cõibus: ſicut g̃ hec eſt falſa eſſentia de eẽn-
tia: ita et hec erit falſa lumen de lumine. P̃. ea q̃ re- 4°
cipiũt diſtĩctiõʒ de omnibꝫ in ſumma ſingularitatꝭ
non p̃dicant̃: ſed cum đr/ deꝰ de deo/ lumen de lumi
ne/ vtraqꝫ recipit diſtĩctiõʒ ꝑ p̃põnem notionalẽ: er
go de omnibꝫ in ſumma ſingularit̃ nõ p̃dicant̃: g̃ pr̃
⁊ filiꝰ nõ ſunt vnꝰ deꝰ nec vnũ lumẽ. Soľo dõm ꝙ Soľo
p̃poſitio notionalis eſt: ⁊ hoc hʒ ex h̃ ꝙ notat originẽ
eſſentialẽ: ⁊ ideo p̃poſitio cõiuncta cum hoc termino
deus trahit eũ ad ſupponendũ ꝓ habente deitatẽ: ⁊

hec in diuinis eſt ꝑſona vnde reddit locutionē verā ꝓ
Ad primū ꝑſona. Ad primū ḡ dōm ꝙ in ṽitate in hmōi locu-
tiōib; ly deus nō reſtringit̃ nec oportet licꝫ de ſe ſup-
ponat ꝓ eſſentia in ꝑſona tñ reddit locutionē veram
ſm exigentiā eoꝝ quib; adiūgit̃ ſicut cū dicit̃ hō cur
rit ſolo ſorte currēte: licꝫ ly hō ſupponat equal'r tā ꝓ
currētib; q̄ꝫ ꝓ nō currētib; nō tñ reddit locutionē ve
ram niſi ꝓ ſorte ⁊ hoc ſufficit ad veritatē locutiōis il-
lius ⁊ hoc apud ſophiſtas vocat̃ appellare. Sil'r iſte
termin⁹ deus q̄ꝫtū eſt de ſe ſupponit ꝓ q̄libet ſuppo
ſito diuino ꝓpter adiunctū tñ ex ꝑte ante appellat fi-
Ad 2m liū ⁊ ex ꝑte poſt appellat patrē. Ad aliud dōm ꝙ
aliter importat̃ diſtinctio qñ ſignificat̃ in ꝓpria ſigni
ficatiōe: ⁊ aliter qñ ſignificat̃ in rōne diſtinctiōis ſpe
cialis ſiue cuiuſdā ſicut generare q̄ndā diſtictionē ſi-
gnificat: ſed non ſimpl'r: ⁊ ſil'r ꝑpoſitio notionalis ſi
gnificat diſtinctionē q̄ndā: q̄ꝛ origīs vñ plus impor
tat̃ ꝑ verba notiōalia ⁊ ꝑpoſitiōes nocionales q̄ꝫ di-
ſtinctio: q̄ꝛ licꝫ dicāt virtute ſua diſtinctionē in ſup-
poſito tñ etiā cū hoc dicūt cōuenientiā in eſſentia: q̄ꝛ
genitū ⁊ generās cōicāt in eſſētia vna. Sil'r id qđ eſt
de aliq̊ vt de origīe cōicat ī eſſentia vna: ſꝫ hec ṽba di
ſtinguit̃ ⁊ ſeiungit̃ nō niſi diſcōueniētiā importāt et
illā notāt poni circa rem termī cui adiūgūt̃ ⁊ cū de⁹
nō diſtinguat̃ a deo ſic/eo ꝙ pater ⁊ filius ſunt vnus
deus non recipitur iſta deus diſtinguitur a deo.
Ad 3m Ad aliud dicendū ꝙ hec nō eſt vera deus refertur
ad deū: licꝫ eñ ꝑpoſitio ſit relatiua tñ aliū habet mo-
dū ſignificādi: ſed cū dicit̃ refert̃ relatio ſignificata in
verbo ꝓpriā q̄rit rōnē relatiōis ſignificari / ꝑ ea q̄ re-
ferri dicunt̃. Illa aūt ꝓpria relatio nō ſignificat̃ in h̄
termio de⁹: ſed in hoc termio pater ⁊ filius: ⁊ iō hec ē
vera: pater refert̃ ad filiū ⁊ nō hec de⁹ refert̃ ad deū.
Ad queſtiū-culam. Ad aliud dōm ꝙ iſte termin⁹ lumē ſignificat lucē
in habēte ⁊ ita cōcretionē importat ꝓpter qđ ſtat ꝓ-
habēte deitatē ⁊ hoc eſt ſuppoſitū ſiue ꝑſona: ⁊ ideo
Obiectio. ꝯuenięter dicit̃ lumē de lumīe. Et ſi obijcit̃ ꝙ ſm
hoc nō debet dici lux de luce eo ꝙ lux ſignificat ab-
Sol'o. ſtracto modo. Dicendū hec inuenit̃ lux de luce in q̄-
dam antiphona de epiphania: ſed min⁹ habet ꝓprie-
tatis q̄ꝫ iſta lumē de lumīe tñ lux licet ſignificet mo-
do abſtractiōis a ſubiecto nō tñ ſignificat modo ab-
ſtractiōis ab actu ⁊ cū actus ſuppoſitoꝝ ſit ꝓprie po-
nit̃ a ſctis ꝓ ꝑſona q̄nq̄ꝫ: ſed tñ hmōi locutiōes gloſā-
Ad 4m de ſūt ⁊ nō extendēde. Ad vltimū dōm ꝙ licet de⁹
generet deū ⁊ de⁹ generet̃ a deo/nō tñ de⁹ diſtingui
tur a deo. vt ſup̄ dictū eſt: ⁊ ideo dicēdo ꝑ actū notio-
nalē nō ponit̃ niſi in ſuppoſito huius noīs de⁹ ⁊ re-
manet vnitas in forma vel quaſi forma: ⁊ ideo cū ꝓ-
bat̃ ſtat gr̃a forme: ⁊ ideo de omnib; in ſumma ꝓbat̃
ſingularit̃. Et qđ dicit̃ ꝙ ea q̄ recipiūt diſtictiōeꝫ ⁊c̄.
Ad idem. intelligendū eſt q̄ gr̃a ſue quaſi forme recipiunt vt pr̄
⁊ ꝑſona ⁊ hmōi: q̄ꝛ in hijs quaſi forma eſt ꝓprietas ⁊
alia eſt ꝓprietas patris ⁊ filij ſicut aliud eſt ſuppoſitū
⁊ alia ꝑſona pater ⁊ alia filius.

Alia queſtio de eodem.

Sed adhuc opponūt garruli ratiocinatores
dicētes: Si deus pater genuit deū: aut genu
it deū q̄ eſt deus pater: aut deū q̄ nō eſt de⁹
pater. Si genuit deū q̄ nō eſt pater: ḡ de⁹ eſt
q̄ nō eſt deus pater: nō ergo vnus tm̄ de⁹ eſt
Si vero genuit deū q̄ eſt de⁹ pater: ergo ge-
nuit ſeipm̄. Ad qđ reſpondemus determinā
tes iſtā ꝓpoſitionē: qua ſic ꝓponūt: Si de⁹
pater genuit deū: ant deū q̄ eſt de⁹ pat̃ aut
deū q̄ nō ē de⁹ pat̃. Hoc eñ ſane ⁊ praue in-
telligi pōt: ⁊ iō rñdendū eſt ita: Deus pater
genuit deū q̄ eſt ipē pater. Hoc dicim⁹ eſſe
falſum ⁊ cōcedim⁹ alterā. ſ. genuit deū q̄ nō
eſt pater: nec tñ genuit alterū deū nec ille q̄
genitus eſt alius de⁹ q̄ꝫ pater: ſed vn⁹ deus
cū patre. Si ṽo addit̃: genuit deum q̄ nō eſt
deus pater: hic diſtinguimus: q̄ꝛ dupl'r pōt
intelligi. Genuit deū q̄ nō eſt deus pater ſcꝫ
deū filiū: q̄ filius nō ē pater q̄ de⁹ ē: hic ſen-
ſus verus eſt. Si ṽo ītelligat̃ ſic: genuit deū
q̄ nō eſt de⁹ pater. i. q̄ nō eſt deus q̄ pater eſt
hic ſenſus falſus eſt. Unus eñ ⁊ idem deus
eſt pater ⁊ filius ⁊ ſpū ſſanctus: ⁊ ecōuerſo:
pater ⁊ filius ⁊ ſpū ſſctūs vnus eſt deus.

An iſta ſit cōcedenda deus genuit deum Arti. v II.
qui eſt pater vel deus pater. B

ſ Ed adhuc opponūt garruli ⁊c̄.] In iſta ꝑte
tangit mgr̃ vlteriorē rōnē ſophiſtaꝝ obijcien-
tiū ꝯtra generationē diuinā. Et diuidit̃ hec
pars in tres ꝑtes. In ṗma ponit ſophiſticā rōnem et
ſoluit: q̄ꝛ ṽo in ſolutiōe dixerat ꝙ pater ⁊ filius ſunt
vnus deus ⁊ ecōuerſo. Ideo in ſequēti ca. q̄rit vtrū
hoc nomē deus vel aliud eſſentiale poſſit ſupponere
⁊ apponere eq̄l'r reſpectu triū ꝑſonaꝝ ibi [Quidā tñ
veritatis aduerſarij ⁊c̄. q̄ꝛ aūt hac de cauſa fecit di-
greſſionē appoſita ſol'one argumētatiōis ſophiſtice
iō in tertia reuertit̃ ad ꝓpoſitū ibi [Nūc ad ṗmiſſam
q̄ſtionē ⁊c̄. In ṗori ḡ ca. ponit mgr̃ hāc rōnē: de⁹ ge-
nuit deū: aut ḡ deū q̄ eſt de⁹ pater aut deum q̄ nō eſt
deus pater: ſi deū q̄ nō eſt deus pater: ḡ deus eſt qui
nō eſt deus pater ⁊ deus eſt q̄ eſt pat̃. ḡ ſunt plures
dij qđ falſum eſt. Si aūt deū q̄ eſt deus pr̄: ḡ genuit
deū q̄ eſt ipē pater: ḡ idē in ꝑſona ē generās ⁊ genit⁹
qđ eſt hereſis. Et ſoluit mgr̃ īducēdo duas rōnes q̄
elici pñt ex hijs: cū eñ dicit̃ deus genuit deū pñt in-
ferre: ḡ deū q̄ eſt ipē pater: aut deū q̄ nō eſt ipē pater
⁊ has duas ꝓpōnes ponit mgr̃ q̄ oſtendūt vnū ſenſū
iſtaꝝ: aut deū q̄ nō eſt deus pr̄ aut deū q̄ eſt de⁹ pat̃
⁊ dicit negatiuā eſſe verā ⁊ affirmatiuā eſſe falſā. Ali
as duas ponit tales ꝙ ſenſus ſit: deū q̄ eſt deus pat̃
id eſt filiū q̄ eſt deus q̄ de⁹ eſt pater. hanc dicit eſſe ve
ram ⁊ negatiuā eſſe falſam. ſ. deū q̄ nō eſt de⁹ pr̄. i. fi-
liū q̄ nō eſt de⁹ q̄ deus eſt pr̄: q̄ꝛ pr̄ ⁊ fili⁹ ſunt vnus ⁊
idē deus. Et ad intelligentiā iſtius locutiōis diſtin-
guendū eſt in ꝯſtructiōe hoꝝ duoꝝ terminorū deus
pater tam in affirmatiua q̄ꝫ in negatiua: ſi eñ cū dr̄
deus genuit deū q̄ eſt deus pater ambo termini con
iūcti q̄ſi ꝑ appoſitionē cōſtruant̃ ex ꝑte eadē ſiue ante
ly q̄ eſt ſiue poſt ꝑ intellectū tūc affirmatiua erit falſa.
⁊ negatiua vera: q̄ꝛ tūc eſt ſenſus: genuit deū q̄ eſt de-
us pater. i. ipē pater. Probatio ly deū qđ notat ter-
minū actus importati ꝑ verbū genuit ꝓpter actū no
tionalē ſup̱ ſe tranſeuntē ſupponit ꝓ filio: cū igit̃ ly
qui ſit nomen habēs articulū ſubiūctiuū ⁊ faciat ſecū
dam noticiā ſuppoſitorū refert hūc terminū deū gr̃a
ſuppoſiti ſicut ſuppoſuit cū anteceſſit ⁊ ſic ſenſus eſt

ꝙ deus generās ⁊ deꝰ genitus in ſuppoſito ſint idē
ſiue in ꝑſona qᷝ falſum eſt: negatiua igiẗ eius erit ve
ra ſub eodē ſenſu. Si aūt illi termini nō conſtruanẗ
quaſi ex eadē pte: ſed potius itelligaẗ vnus alteri nō
apponi: ſed q̄ſi ꝑ mediā cōpoſitionē cōiūgi tūc ly deꝰ
ſtabit ꝓ eſſentia ⁊ ſi ly pater tunc ſupponit componi
ſubintellecte inter eos erit ſenſus / pater genuit deū
filiū q̄ nō eſt pater ens deus: ⁊ hec eſt vera / ⁊ hanc po
nit mgr̄ ⁊ affirmatiua eſt falſa. Si aūt ly deus ſup⸗
ponat ⁊ ly pater apponat erit ſenſus genuit deū filiū
q̄ filius nō eſt deus ens vel q̄ eſt pater: ⁊ hec ē falſa et
affirmatiua ſibi in eodē ſenſu rñdens vera ⁊ hec eſt in
Alia opinio tentio ſolutiōis mgr̄i. Fuerūt tñ quidā antiq̄ aliter
dicētes eo ꝙ ipi dixerūt ꝙ in affirmatiuis nomē arti
culare q̄ aliter habet referre añcedēs q̄ʒ in negatiuis
In affirmatiuis em̄ dixerūt ꝙ refert gr̄e ꝑſone ſicut
inuenit ꝓpter actū notionalē cui cōiungiẗ ſicut mate
ria actus ſuꝑ quā eſt: ⁊ iō dixerūt ꝙ hec eſt falſa deꝰ
genuit deū q̄ eſt deꝰ pater. In negatiuis aūt ly q̄ nō
referẗ ſic: ſed gr̄a ſuppoſiti ⁊ gr̄a eſſentie: ⁊ iō etiā iſtā
dixerūt eſſe falſam: genuit deū q̄ nō eſt deꝰ pater ⁊ h̄
cōtingit nō tā ex vi nōis quā aliā habet in affirmati
uis ⁊ negatiuis q̄ʒ etiā ex negatiōe q̄ reſpiciat termīos
ſeq̄ntes ſe formal'r: ⁊ iō lʒ ly q̄ referat gr̄a ſuppoſiti tñ
negatio negat ab h̄ ſuppoſito tā formā q̄ʒ ſuppoſitū: ⁊
Alia opinio iō locutio ē falſa ⁊ hec fuit ſolutio ꝑpoſitiui ⁊ rō. Alij
dicūt ꝙ etiā ſi in negatiua iſti duo termini deus paẗ
cōſtruanẗ imediate q̄ſi ꝑ appoſitionē tūc locutio ne⸗
gatiua eſt vera vñ cōcedunt hāc genuit deū q̄ non eſt
deus pater / ſicut hāc genuit deū q̄ nō eſt ip̄e pater ⁊
hoc faciūt ꝓpter articulū huiꝰ nōis q̄: qui determīat
⁊ refert ly deū gr̄a ſuppoſiti ⁊ nō gr̄a forme vt dictū
auc̄titas ꝑͣ eſt. Sed videẗ ꝙ affirmatiua ſit concedēda. ſ. hec
genuit deū q̄ eſt pater vel deus pater: q: dicit Anſ:
Aucto. 2ͣ: ꝙ genuit eundē de eodē ip̄o. Itē Aug. deꝰ de ſe ge⸗
Aucto. 3ͣ. nuit alteꝝ ſe. Itē Aug. in li. de trinitate. xv. ſeip̄m
dicēs: pater genuit filiū: nō em̄ ſeip̄m itegre ꝑfecteq̄ʒ
Aucto. 4ͣ. dixiſſet ſed aut plus aut minus eſſet in v̄bo q̄ʒ in ſe⸗
Ad ſecūdā ip̄o. Itē Origenes pater mittēs filiū ſe alteꝝ miſit.
auctorita. Ad ſcd̄am autoritatē dicendū ꝙ ſi ly ſe qᷝ eſt a ꝑ⸗
te poſt in locutiōe ſit ablatiui caſus tūc locutio plane
eſt vera: q: tūc eſt ſenſus / de ſe genuit alteꝝ. i. alterū
a ſe. Si aūt ſit accuſatiui caſus tūc alteꝝ ſe habʒ vim
vnius termini ⁊ nō duoꝝ ⁊ tūc ly ſe habet q̄ſi ꝑtē ſi⸗
gnificatiōis vnā ⁊ alteꝝ aliā partē vt alterum tāgat
diſiunctionē in ꝑſona ⁊ ly ſe couenietiam in eſſentia.
Quidā tñ gloſāt alteꝝ ſe. i. ſimilimū ſibi. ita ꝙ ly ſe q̄ſi
ſimplicē faciat relatōeʒ ſic̄ etiā q̄ñq̄ʒ fit ſimplex de na⸗
tura ſili ⁊ nō eodē nūero ſuꝑ qᷝ cadit nutꝰ demōſtra
Ad ꝑmam tiōis vt cū diciẗ: hec herba creſcit in orto meo. Ad
auctoritatē aliā q̄ dicit ꝙ eundē genuit de eodē ip̄o nō eſt intelli⸗
gendū cū ꝑciſione ſed addēdo eundē in eſſentia de eo⸗
Ad tertiā. dē ip̄o in eſſentia. Ad tertiā dōm ꝙ dicere nō ſumiẗ
ibi ꝓ actu generatiōis ſimpl'r: ſed dicere eſt ibi mani
feſtare ī ſili. vñ ſenſus eſt / pater dicēs ſe. i. manifeſtās
ſeip̄m genuit filiū nō em̄ ⁊c̄. i. nō ꝑfecte manifeſtaſſet
ſe ⁊c̄. hec em̄ bñ cōceditur pater manifeſtat ſe in filio:
Ad quartā licet hec nō cōcediẗ pater generat ſe in filio. Ad vl⸗
timā dōm eodē modo ſicut ad ſcd̄am: q: ſe alterū id
eſt idē alterū ſibi in eſſentia ſimilē.

Opinio quorundā dicentiū tres perſonas eſſe vnū deum vnā ſub⸗ſtantiā ſed non ecōuerſo ſcʒ vnum deum: vel vnam ſubſtantiam eſſe tres perſonas.

Quidā tñ veritatis aduerſarij concedūt pa
trem ⁊ filiū ⁊ ſpiritū ſanctū: ſiue tres ꝑſonas
eſſe vnū deū: vnā ſubſtantiā ſed tamē nolūt
concedere vnū deū ſiue vnā ſubſtantiā eſſe
tres ꝑſonas: dicētes diuinā ſubſtantiā ꝑdi⸗
cari de tribus ꝑſonis. nō tres ꝑſonas de ſub⸗
ſtantia diuina. Fides autē catholica tenet
ac ꝑdicat: ⁊ tres ꝑſonas eſſe vnū deum: vnā
ſubſtantiā ſiue eſſentiā ſiue naturā diuinam
⁊ vnū deū ſiue eſſentiā diuinā eſſe tres ꝑſo⸗
nas. Unde Auguſtinus in primo li. de tri.
ita ait: Recte ipſe deus trinitas intelligitur
beatus ſolus ⁊ potens. Ecce q̄ʒ exꝑſſe dixit:
ipſe deus trinitas. vt oſtēderet ⁊ ip̄m deum
eſſe trinitatē ⁊ trinitatē ipſum deū. Item in Timoth. 6
eodē. In verbis inq̄t illis apl̄i q̄bus de ad⸗
uentu xp̄i agēs dicit: Quē oſtēdit beatus ⁊
ſolus potēs: rex regum ⁊ dñs dominantiū: q̄
ſolus habet imortalitatē ⁊c̄. nec pater ꝓprie
noīatus eſt: nec filius: nec ſpūſſanctus ſʒ be⸗
atus ⁊ ſolus ⁊ potēs. i. vnus ⁊ ſolus deus ve
rus qui eſt ipſa trinitas. Ecce ⁊ hic aperte di a
cit vnū ſolum verum deū eſſe ipſam trinita⸗
tē: ⁊ ſi vnus deus trinitas eſt: ergo vnus deꝰ
eſt tres ꝑſone. Item in libro quinto de trini⸗
tate. Non tres deos: ſed vnū deum dicimus
eſſe ipſam preſtantiſſimā trinitatē. Item in b
libro de fide ad Petrum in expoſitiōe ſym⸗
boli. Satis eſt chriſtiano rerum creatarum
cauſam viſibiliū ſiue inuiſibiliū non niſi bo
nitatē credere creatoris qui eſt deus verus
⁊ vnus: nullāq̄ʒ eſſe naturā: q̄ nō aut ipſe ſit:
aut ab ipſo. eūq̄ʒ eſſe trinitatē patrē ſcʒ ⁊ fi⸗
lium ⁊ ſpiritū ſanctū. Item Aug. in ſermone
de fide. Credimus vnū deum vnā eſſe diui
ni nominis trinitatē. Idem in ſexto li. de tri
nitate. Dicimus deū ſolum eſſe ipſam trini
tatē. Ecce his ⁊ alijs pluribus autoritatibꝰ
euidēter oſtēditur dicēdum eſſe ⁊ credēdū:
ꝙ vnus deus ē trinitas: ⁊ vna ſubſtātia tres
ꝑſone. ſicut ecōuerſo trinitas diciẗ eſſe vnus
deꝰ ⁊ tres ꝑſone dicunẗ eſſe vna ſubſtantia.

Redit ad premiſſam queſtionē ſcʒ an deus pater ſe deum an aliū deum genuerit.

Nunc ad premiſſam queſtionē reuertamur
vbi querebaẗ an deus pater genuerit ſe deū
an alium deum: Ad qᷝ dicimus neutrū fore
concedendū. Dicit tamē Auguſtinus in epi
ſtola ad Maximinū: ꝙ deus pater ſe alterū

genuit. hĳs verbis: Pater vt haberet filium de ſeipo nõ minuit ſepſum: ſed ita genuit de ſe alterũ ſe: vt totus maneret in ſe ⁊ eſſet in filio tantus quantus ⁊ ſolus. Qḋ ita intelligi poteſt. i. de ſe alterum a ſe genuit: non vtiq; alterũ deũ: ſed alterã pſonam: vel genuit ſe alterũ id ē genuit alterũ qui hoc eſt qḋ ipſe. Nam ⁊ ſi alius ſit pater q̃ filius: nõ eſt tamē aliud q̃ filius ſed vnum.

h Uidã tñ veritatis aduerſarĳ ⁊c.] Jn hoc ca.
q qḋ ex incidenti inducit̃ redarguit quoſdã qui
dicebãt noĩa ſignificãtia eſſentiã debere poni in p̄dicamēto tm̃ ⁊ pſonalia illis ſubĳci ⁊ nõ ecõuerſo ſm ordinē rctē p̄dicatõis ĩ diuis ⁊ fuerũt porretani ſcʒ gilbert⁹ ⁊ ſui ſequaces. ⁊ inducit hic mgr̃ multas auctoritates Aug. in quib⁹ ſubĳcit̃ eſſentia ⁊ p̄dicat̃ pſona ⁊ hec eſt ſententia capituli.

Arti. VIII. An de deo poteſt formari ꝓpoſitio.

Ncidit aũt hic duplex dubiũ vnum eſt ſi de
i deo poſſit formari ꝓpoſitio: Scḋm ſi aliquo
modo põt formari vtrũ eſſentia debet ſubĳci vel p̄dicari tm̃ vel poſſit recte ĩ diuinis fieri vtrũq;:

Arguit̃ p̄o Circa primũ obĳcit̃ ſic: ſimpliciſſimũ nõ habet cõpoſitionē: ḡ ſi ipm̄ vt cõpoſitũ ſignificat̃: ſignificatur falſo: ſed oĩs cõpoſitio ſignificat vt cõpoſitũ: ḡ nõ poteſt fieri ꝓpoſitio: habēs cõpoſitionē de deo: ⁊ omnis ꝓpoſitio habet cõpoſitionē: ḡ nulla ꝓpoſitio eſt vera de deo ſi ſit affirmatiua.
2o Jtem Dionyſius dicit ꝙ affirmatiões in diuinis ſunt falſe ⁊ negatiue oẽs vere: ḡ videt̃ ꝙ oẽs ꝓpões affirmatiue de ḋo falſe ſint.
3o Si forte dicat̃ ꝙ cõpoſitio ē in deo ſm modũ ſignificãdi ꝓpter noſtri intellectus infirmitatē. Cõtra intellectus p errorē nõ curat ſuã infirmitatē ſed cum cõponit aliq̃d in diuinis errat: ḡ talib⁹ ꝓpoſitionibus ſua infirmitas nõ curat̃: ḡ nõ debet vti eis. Jtem caſſus eſt itellectus q̇ nullo modo põt attribui rei: ḡ videt̃ ꝙ taliũ ꝓpoſitionũ ſit intellect⁹ caſſus.

Solutio Solutio ſicut dicit Aug. De⁹ admiſit hũane vocis obſequiũ de quo tñ nihil digne dici põt: vñ ſicut de deo in tempali loquētes verbis cuiuſlibet tp̄is vtimur / ita de deo ſimpliciſſimo loquētes vtimur modo compoſitionis ⁊ modo diuiſionis in locutiõib⁹: ſed cũ in talib⁹ nota cõpoſitiõis q̇ ſignificat̃ in verbo eſt: ſignificat ydēptitatē ſm rem ⁊ nõ modũ inherētie ſicut inherētis p ſe vel ſubſtantial'r vel p accidēs.
Ad primũ Dicendũ igit̃ ad primũ ꝙ licet deus ſit ſimpliciſſimus / tñ multis modis ſignificat̃. ſicut ſup̄ in tertia diſtinctione habitũ eſt: ⁊ ex illis põt fieri cõpoſitio notans rei ydēptitatē.
Ad 2m Ad aliud dicendũ ꝙ Dionyſius intelligit de affirmatiua ſignificatiõe incõplexoꝝ q̇ p nomen plene nõ oñdũt que cõueniũt deo ⁊ nõ intelligit de affirmatiõe cõpoſitiõis q̇ nota eſt ydēptitatis p̄dicati cum ſubiecto.
Ad 3m Ad aliud dicendũ ꝙ intellectus ſaluat̃ al's ſignificat̃ in re q̃tũ ad hoc ꝙ multis modis de⁹ ſcat̃. vñ iuenit in deo ea q̇ multa ſũt ĩ rõnib⁹ nominũ licʒ vnũ ſint in reb⁹ ⁊ q̇ rõ nominũ eſt vera eſt em̃ ip̄e vere ſapiēs ⁊ potēs ⁊ hmõi: ⁊ ideo nõ eſt caſſus ⁊ curat̃ ab ignorãtia eo ꝙ nõ refert in deum illas cõpoſitiones p modũ inherētie: ſed potius per modũ ydemptitatis.

Arti. IX. J An in diuis eſſentia debet ſubĳci vel predicari vel recte poſſit vtrũq; facere.

Ecũdo querit̃ ſi noĩa ſignificãtia eſſentiã in
ſ diuinis pñt ſubĳci: videt̃ aũt ꝙ nõ: in diuis Argu. p̄mo
em̃ pſona eſt ſuppoſitũ ⁊ eſſentia q̇ſi forma ⁊ natura cũ igit̃ in ꝓpõne p̄dicatũ ſe hēat p modũ forme: ſubiectũ aũt p modũ ſuppoſiti nõ debet eſſentia diuĩa ſubĳci ſʒ p̄dicari.
2o Jtē ſubiectũ eſt id cui ineſt p̄dicatũ aũt qḋ ineſt cũ aũt eſſētia inſit pſone ⁊ nõ eꝯ videt̃ iteꝝ debere p̄dicari ⁊ nõ ſubĳci.
3o Jtē Bocci⁹ in li. de tri. dicit: ꝙ ſimplex forma ſubiectũ fieri non põt.
4o Jdē in li. de hebdomadib⁹ Qḋ ē hr̃e aliq̇d põt p̄ter idip̄m qḋ eſt: eſſe aũt nihil habet admixtũ: ſed id qḋ eſt ĩ diuis p modũ qḋ eſt: eſt pſona: ḡ pſona aliq̇d hr̃e põt vt ĩherēs ſibi ⁊ ſic p̄t ſubĳci ſibi: ſʒ eſſētia diuina eſt eē ſimplex: ḡ nihil põt hr̃e: ḡ nulli põt ſubĳci vt videt̃.
Rõnes verecedēde. Sʒ ꝯ q̇cũq; eq̇lis ſũt ſimplicitatis: eq̇lis ſũt ordĩs ĩ ſubĳciēdo ⁊ p̄dicãdo: pſona ⁊ eſſētia eq̇lis ſũt ſimplicitatis: ḡ eq̇lis ſũt ordinis ĩ ſubĳciēdo ⁊ p̄dicãdo. P̄. q̇cũq; ſũt nõ hñtia ſe vt ſupi⁹ ⁊ inferi⁹ ⁊ ñ ſũt eſſētialia ⁊ ſbſtãtialia ſibi eq̇l'r ſubĳci ſibi inuicē pñt: ⁊ eq̇l'r p̄dicari de ſeinuicē eſſētia diuina ⁊ pſona ſic ſe hñt ḡ eq̇l'r ſubĳci inuicē: pñt ⁊ p̄dicari de ſeinuicē. ꝓbatio p̄me eſt q̇ ſupiora eſſentialia de inferiorib⁹ ſm ordinē nature p̄dicãt̃: eſſētia aũt nõ eſt ſupi⁹ ad pſonã nec eꝯ: q̇ aliter eſſet cõpoſitio in deo. Scḋa ꝓbat̃ p ſimplicitatē pſone ⁊ eſſētie.
Solutio ad p̄m ⁊ 2m Sol'o dḋm ꝙ in veritate in diuis vtrũq; põt ſubĳci alteri ⁊ p̄dicari de alto ſicut ꝓbat mgr̃: lʒ em̃ p̄dicatũ ſit loco forme in p̄dicatiõib⁹ q̇ fiũt p inherētiã ⁊ pticipationē tñ in ꝓpoſitionib⁹ notãtib⁹ ydēptitatē ſec⁹ ſe hʒ: q̇ ibi vtrũq; ē idē alteri: ⁊ iõ vtrũq; vtriq; ſubĳcit̃ ⁊ vtrũq; de vtroq; p̄dicat̃: p h̃ igit̃: pʒ ſol'o ad duo p̄a q̇ bñ ꝯcludũt de p̄dicatiõe q̇ fit p modũ ĩherētie.
ad 3m ⁊ 4m Ad aliḋ dḋm ꝙ Boeci⁹ itelligit de ſbiecto rei ñ modi p̄dicãdi ſic ſubĳcit̃ ſupficies albedini vel ſic materia ſubĳcit̃ forme eodē mõ etiã itelligit̃ ſequēs auctoritas: q̇ qḋ ē põt aliqḋ hr̃e: ſʒ in diuis nõ ē tale qḋ poſſit eē ſubiectũ alĳ p̄ter ſe. vñ h̃ intelligit̃ in hĳs in q̇b⁹ dĩt qḋ ē ⁊ eē ſine q̇ eſt.

Arti. X. K Utrũ iſta ſit vera vn⁹ de⁹ eſt tres pſone ⁊ tres pſone eſt vnus deus: deus eſt trinitas ⁊ vtrũ nomē trinitas ſit nomen eſſentiale.

Einde q̇rit̃ de h̃ qḋ dicit [vnus de⁹ tres pſo-
d ne ⁊c.] ſ. a. Hoc em̃ videt̃ falſum: ly de⁹ em̃ Arguit̃ p̄o
aut ſtat ꝓ pſona aut ꝓ eſſentia: ſi ꝓ eſſētia tũc videt̃ hec eſſe vera eſſētia ē tres pſone cui⁹ ſil'e ĩ creatꝭ nõ iuenit̃ ĩ q̇b⁹ eſſētia nõ ē pſona nec pſone ſi aũt ſtat ꝓ pſona tũc pſona eſſʒ tres pſone: ḡ aliq̃ pſona ē tres pſone qḋ falſũ eſt.
Queſtiũcl'a prima. Juxta h̃ vlteri⁹ q̇rit̃ de hac quã ponit ꝙ de⁹ eſt trinitas: cũ em̃ ille termin⁹ de⁹ ſingulariter ſupponat̃ videt̃ ꝙ ꝓ aliq̃ vno debeat reddere locutionē verã: ḡ videt̃ ꝙ aliq̇s hñs deitatē ſit trinitas: ḡ pr̃ vel fili⁹ vel ſpũſſctũs qḋ falſũ eſt.
Queſtiũcl'a ſecunda. Jtē q̇rit̃ de h̃ noĩe trinitas: h̃ em̃ videt̃ ſingularit̃ de vno p̄dicari: ḡ eſt eſſētiale.
Obiectio prima. Sʒ ꝯ eſſentialia de pſonis ſingul' p̄dicãt̃: ſi ḡ ly trinitas eſt eſſentiale dʒ ꝯcedi hec: pr̃ eſt trinitas vel pſona eſt trinitas qḋ falſũ eſt. Jtē ſm rõnē intelligēdi a ſuppoſito trinitatis min⁹ diſtat pſona q̃ eſſētia: ſʒ hec nõ ꝯcedit̃ pſona eſt trinitas: ḡ multo min⁹ hec dʒ ꝯcedi eſſētia eſt trinitas.
Sol'o. Si forte dicat̃ ꝙ h̃ nomē trinitas eſt relatiuũ intrinſecũ ⁊ claudit in ſe relatiua ⁊ determinãtia ip̄a: ⁊ iõ ſicut ip̄a relatiua p̄dicant̃ de pſona / ita ⁊ ip̄m de pſona ⁊ pſonis p̄dicat̃.
Obiectio ꝯ ſolutionē. Cõtra relatiuũ intrinſecũ ſi explicet̃ hʒ relatiua ad ſeinuicē relata cũ em̃ dico iſti ſunt ſil'es poſſũʒ explicite inferre: ḡ iſte eſt ſil'is iſti ⁊ iſte eſt ſil'is illi: nõ

aũt ſic eſt in hoc noĩe trinitas: ergo videt̃ ꝙ nõ ſit relatiuũ
Solutio principalis ⁊ ad primũ. intrinſecũ. Solũ dõm in veritate ꝙ hec eſt ꝯcedẽda vnꝰ deꝰ eſt tres ꝑſone: cũ em̃ iſte t̃minꝰ vnꝰ ſit adie
ctiuũ poſuit vnitatẽ ſignificatã circa ſubiectũ huius
termini deꝰ ⁊ ly deꝰ dicit vnitatẽ ſubſtãtie ⁊ hec eſt
vna in trib ꝑſonis: ⁊ iõ hec eſt vera vnꝰ deꝰ ẽ tres ꝑ
ſone ⁊ ecõuerſo. ⁊ hec ſimil'r eſt vera eſſẽtia eſt tres ꝑ
Ad queſtiũculã primã ſone ⁊ ecõuerſo. Ad aliud dõm ꝙ ſil'r hec eſt vera
deꝰ eſt trinitas ⁊ hec ſil'r vnꝰ deꝰ ẽ trinitas ꝓpter eã
dẽ cãm t̃minꝰ ei in ꝑdicato vel ĩ ſubiecto nõ reſtrĩgit
terminũ in alia pte poſitũ: ſȝ ꝑmittit eũ ſtare libere ꝓ
ꝗ reddit locutionẽ verã: ⁊ iõ ly deꝰ ſtat ꝓ eſſẽtia ⁊ nõ
ꝓ ꝑſona nec ẽ ſil'e in creatis ĩ qb diuidit̃ eſſẽtia: q2 in
Ad queſtiũculã ſcdam diuis nõ eſt ita nec eſt aliud ibi eſſentia ꝗ ypoſtaſis.
Ad aliud dõm ꝙ lȝ trinitas ſignificet ſingulariter
tñ claudit in ſe pl'a ſuppoſita: ⁊ iõ etiã mgr̃ infra dicet
ipm eſſe nomẽ collectiuũ: ſȝ q2 ĩ illis ſuppoſitis eſſen
Ad obiectionẽ primã. tia eſt vna ⁊ eadẽ: iõ ꝑdicat̃ de eſſẽtialib ⁊ nõ de vna
ꝑſona. Ad aliõ dõm ꝙ ĩ collectiõe ſuppoſitoꝝ quã
hȝ ĩ ſe ly trinitas plꝰ diſtat vna ꝑſona ꝗ eſſẽtia: q2 ꝑ
ſona nõ eſt niſi hec vel illa ꝗ nõ eſt vna nũero in colle
ctis inꝗtũ collecte ſũt: ſȝ eſſẽtia eſt vna in eis inꝗtũ
Ad obiectionẽ ꝯ ſolõnẽ etiã ſũt collecte: ⁊ iõ plꝰ ꝑdicat̃ ly trinitas de eſſentia
ꝗ de ꝑſona. Ad aliõ dõm ꝙ in veritate hoc nomẽ trini
tas ẽ nomẽ collectiuũ ꝑſonaꝝ ⁊ relatiũ intrinſecũ nec
tñ ſeq̃t̃ ꝙ ita poſſit explicari ⁊ hoc ꝯtingit q2 relatiua ꝗ
in ſe hȝ nõ ſũt relatiua eq̃litatis ⁊ eq̃parẽtie ſicut ſilitu
do: ſȝ potiꝰ origis ſȝ talia nõ pñt explicari ſicut alia
vt patȝ cũ dr̃: iſti ſũt pr̃es ergo iſte eſt pr̃ iſtiꝰ ⁊ ille illius.

Arti. XI. An hic articulꝰ fidei ſolꝰ xpiano ſatis eſt.

L Einde q̃rit̃ de hoc qõ dicit [Satis eſt xpiano
Obĳcit̃ D ⁊c̃.] ſ.b. Sũt em̃ multi alĳ articuli ꝗ creden
Solũ. di ſũt: ergo iſtud nõ ẽ ſatis. Ad hoc dõm ꝙ Aug.
intẽdit ꝙ ĩ credẽdis vel inueſtigãdis cauſis reꝝ ꝗ ad
Nota aliũ deũ accipit̃ dupliciter. ſufficiẽtiã fidei in hoc articulo ſatis ẽ ⁊ nõ oȝ q̃rere cau
ſas naturales ⁊ ꝓprias ꝗs ph̃i inq̃rũt. Nũc aũt ad
ipam qõnẽ etiã põt dici ꝙ hec eſt duplex genuit aliũ
deũ ex eo ꝙ ly aliũ põt teneri adiectiue ⁊ ſic falſa vel
ſubſtãtiue ⁊ ſic vera q2 tũc ẽ ſenſꝰ genuit aliũ ꝗ ẽ deꝰ
ſicut in ioh̃e legit̃. Rogabo patrẽ meũ ⁊ aliũ ꝑaclitũ
dabit vobis. i. aliũ ꝗ eſt ꝑaclitꝰ: q2 ꝑaclitus eſt nomẽ
ſubſtãtiale ⁊ iõ pr̃ nõ eſt alius ꝑaclitꝰ ꝗ filiꝰ vel ſpũs
ſanctus. Et hec ſufficiant de iſta diſtinctione.

Hic queritur an pater genuit diuinã eſſentiã. vel ipſa filiũ. an eſſentia genuit eſſentiã. vel ipſa nec genuit nec genita eſt.

Diſt. v. De cõparatione gñatiõis ad terminũ eſſentialem abſtractũ ꝗ eſt eſſentia.

Oſt hec q̃ritur vtrũ
p cõcedendũ ſit ꝙ pater genuit di
uinã eſſentiã: vel ꝙ diuina eſſen
tia genuit filiũ: vel eſſentia ge
a nuit eſſentiã: an oĩno nõ genuit nec genita ẽ
diuina eſſentia. Ad qõ catholicis tractatori
bꝰ cõſentiẽtes dicimꝰ ꝙ nec pat̃ genuit diui
nã eſſentiã: nec diuina eſſentia genuit filiũ:
nec diuina eſſentia genuit diuinã eſſentiam.
hic aũt noĩe eſſentie intelligimꝰ diuinã na
turã: ꝗ cõis eſt tribꝰ ꝑſonis: ⁊ tota in ſingulis
Ideo nõ eſt dicendũ ꝙ pater genuit diuinã
eſſentiã: q2 ſi pater diceret̃ genuiſſe diuinã
eſſentiã: diuina eſſentia relatiue diceret̃ ad
patrẽ: vel ꝓ relatiuo poneret̃. Si aũt relati
ue diceret̃: vel ꝓ relatiuo poneret̃: nõ indi
caret eſſentiã. Ut em̃ ait Aug. in. v. li. de tri
nitate. Qõ relatiue dicit̃: nõ ĩdicat ſubſtãtiã

Oſt hec q̃rit̃ vtrũ ꝯcedẽdũ ſit ꝙ pr̃ genuit di A
p uinã eſſentiã. Hic ĩcipit ꝑs illa in ꝗ inquirit̃
vtrũ diuina eſſẽtia abſtracte ſignificata poſſit
eſſe terminꝰ generatiõis: ⁊ q2 hec qõ dupl'r põt for
mari ſcḋm duplicẽ ĩtellectũ iõ duas hȝ ꝑtes. In pᷓma
em̃ q̃rit̃ vtꝝ eſſentia generet vel generet̃: ita ꝙ ꝯueni
at ei actꝰ generatõis ĩmediate tanꝗ termĩo. In ſcḋa
inq̃rit̃ ſi nõ ꝯuenit ei vt termĩo vtrũ cõueniat ei ſicut
de quo eſt generatio ꝑ modum principĳ materialis
⁊ hec ꝑs incipit ibi. Dicit̃ ꝗȝ ⁊ frequẽter in ſacra ſcri
ptura legit̃. In pᷓma haꝝ mouet mgr̃ qõnẽ hñtẽ q̃t
tuor ꝓbleumata. ſ. an pr̃ genuerit eſſentiã vel diuina
eſſentia genuerit filiũ. aut eſſentia genuerit eſſentiã:
aut nec genuerit eſſentia nec genita ſit. Un̄ pᷓma iſta
rũ diuidit̃ in. ꝺ. ꝑtes in ꝗꝝ prima interimit ꝓbleuma
primũ: in ſcḋa aũt interimit ſcḋm ⁊ tertiũ ⁊ cõſtruit
q̃rtũ ⁊ incipit ibi. Ita etiã nõ eſt dõm ꝙ diuina eſſẽtia
⁊c̃. Prior aũt adhuc diuidit̃ in duas. in q̃rũ pᷓma ꝑ
rõnes veritatẽ manifeſtat. in ſcḋa obĳcit ꝯ ⁊ ſoluit ibi
Huic aũt videt̃ ꝯriũ ⁊c̃. Primo ergo ad hoc ꝙ pr̃ nõ ge
nuerit eſſentiã adducit tres rõnes q̃rũ pᷓma eſt q2 ſi
eſſẽtia eſſet genita ipa relatiue diceret̃ qõ nõ eſt verũ
Scḋa eſt q2 ſcḋm hoc pr̃ genuiſſet qõ eſt ipe qõ iteꝝ non
eſt veꝝ ⁊ ĩcipit ibi. Itẽ cũ deus pr̃ ſit diuina eſſẽtia ⁊c̃
Tertia eſt q2 cũ deꝰ pr̃ ꝗſi formaliter ſit diuina eſſẽtia
ipa ꝗſi cã eſt ei vt ſit: ergo ſi genuiſſet eã ipe eo ꝙ genuit
eſſet ⁊ deꝰ eſſet qõ falſũ eſt. ⁊ ꝓbat hũc ꝓceſſum vale
re ꝑ Aug. ibi Itẽ ſi pr̃ eſt genitor ⁊c̃. In alĳs aũt lr̃a
iſtius partis eſt manifeſta.

Qual'r eſſẽtia ſe hȝ ad filĳ gñationẽ vtrũ ꝑ modũ cõĩcabilis ꝑ gñationẽ ⁊ ꝓceſſionẽ. Arti. I.

Nte lr̃am aũt incidit hic dubiũ ꝗl'r eſſentia ſe
a habeat ad gñationẽ filĳ: Id em̃ qõ nobilita Rõnes vere cõcedẽde prima.
tis eſt reponẽdũ ẽ gñatiõi diuĩe. cõĩcabilitas
aũt eſſẽtie nobilitatis eſt in oĩ natura: ergo illa dãda eſt
ꝑcipue eſſẽtie diuĩe: ergo hȝ ſe ad gñatiõeȝ ſicut ꝑ gñatio
nẽ cõĩcabilis. Itẽ ĩtelligamꝰ ĩ diuis nõ ẽẽ gñationẽ 2a
nec ꝓceſſionẽ aliquã: cõſtat ꝙ eſſẽtia diuina nõ erit cõĩ
cata pl'ib ꝑſõis ſiue ſuppoſitis. Si aũt ĩtelligimꝰ gña
tionẽ ⁊ ꝓceſſionẽ ſtatim ſequit̃ eſſentie cõĩcatio: ergo gene
ratio ⁊ ꝓceſſio ſunt cauſa cõĩcationis eſſentie: q2 cau
ſa eſt qua poſita ponit̃ aliud ⁊ deſtruit̃. Item hoc 3a
accipit̃ ex rõne generatiõis: q2 generatio dicit fluxũ
cõĩcatiõis nature: ergo gñatio facit illã cõĩcationẽ vt vi
det̃. Sȝ ꝯ oĩs eſſẽtia ꝗ ſcḋm eſſe ẽ in ypoſtaſi habẽte Arguit̃ in oppoſitum primo.
ipaȝ ſi ypoſtaſis ipa hñs ẽ ĩcõĩcabil'. ipa eẽntia ꝑ idẽ ẽẽ
qõ ẽ in illa incõĩcabilis eſt. veritas huiꝰ patȝ in ſingul'
ſȝ eſſẽtia diuina eſt in ypoſtaſi pr̃is: ergo ꝑ eſſe qõ eſt in pr̃e
ꝓpter incõĩcabilitatẽ ypoſtaſis pr̃is efficit̃ incõĩcabil'
ergo pr̃ ⁊ filiꝰ ꝑ gñatiõeȝ ñ hñt idẽ ẽẽ eẽntie: ſȝ rõis ſolũ: hoc
aũt falſũ eſt: ergo gñatio nõ cõĩcat eſſentiã. Itẽ in oĩb 2o
alĳs video hoc ꝙ ſi aliꝗ ꝑ nihil a ſeinuicẽ diſtinguũt̃ ꝙ
quicꝗd cõuenit vni ſcḋm rẽ cõuenit ⁊ alteri: ſed eſſẽtia
⁊ ꝑſona ꝑ nihil a ſeinuicẽ diſtinguunt̃: ergo ꝗcꝗd eſſẽtie
cõuenit ſcḋm rẽ ꝯuenit ⁊ ꝑſone. pᷓa patȝ ꝑ dictũ ph̃i dicẽ
tis ꝙ idẽ ẽ a ꝗ nõ dr̃nt dr̃a. Scḋa pȝ ꝑ hoc ꝙ relatiões
nõ diſtĩguunt ꝑſonã ab eſſentia ⁊ nihil aliud diſtin

guit in diuinis: ergo nihil distinguit: inde procedendo sic: quicquid realiter conuenit essentie conuenit personis: sed realiter conuenit essentie communicari pluribus: ergo illud idem conuenit persone: sed hoc

5o falsum est: ergo falsum est quod essentia sit communicabilis. Item in omni natura video quod determinatur et indiuiduatur per incommunicabilitatem ipsius in qua est: ergo similiter erit in natura diuina: sed nulla natura indiuiduata in vno cum illo in alio idem habet esse nature sed idem potest habere esse rationis: ergo natura diuina in patre et filio non

4o habet idem esse nature sed rationis quod falsum est: ergo videtur incommunicabilis esse. Item dicitur quod diuina natura non determinetur ad esse patris per ea que faciunt ad incommunicabilitatem patris. videtur ex hoc sequi quod non sit idem esse nature et essentie in patre et patris. Probatio ponamus essentiam humanam non indiuiduari in sorte. sequitur ex hoc quod essentia humana in sorte non sit propria sortis. probatio: proprium est quod est conuenit soli: nihil autem in sorte fecit conuenire essentiam humanam soli sorti: ergo ipsa non soli sorti conuenit: ergo esse quod facit in sorte non est proprium esse sortis: sed video quod sortes inquantum sortes habet proprium esse: ergo essentie humane et esse sortis sunt diuersa esse: ergo a simili si essentia diuina non determinatur in patre proprietate patris erit aliud esse

Solo. essentie in patre et aliud esse patris realiter quod falsum est: ergo ipsa essentia determinatur in patre proprietatibus: quicquid autem determinatur proprietate in diuinis est incommunicabile: ergo essentia est incommunicabilis. Solo dicendum quod reuera essentia diuina communicabilis est per generationem et

Ad primum processionem sicut probant rationes primo inducte et est communicabilis non per eandem rationem tamen sed per idem esse numero: quia pater et filius et spiritussanctus idem esse essentie habent. Ad primum ergo dicendum quod hoc verum est in hiis in quibus est distinctio essentia ab ipso quod est vel in quo est vel in quibus est vle et particulare quod idem est: quia in illis non est communitas per esse et rem sed per rationem solam: in diuinis autem non est ita: et ideo essentia que re communis est etiam per esse est communis et hoc conuenit essentie diuine propter hoc quod est infinite simplicitatis quod sic patet: si essentia creata esset omnino simplex nec esset diuisibilis per esse nec per rationem: cum autem aliquid habeat de simplicitate et non ad plenum sit simplex ipsa quidem per rationem remanet indiuisa: diuiditur tamen per esse in actu nature que est generatio: essentia igitur diuina que omnia vincit simplicitate nec per

Ad 2m rationem nec per esse diuiditur. Ad aliud dicendum quod licet in diuinis non distinguatur persona ab essentia eo quod inter personam et essentiam non cadat relationis oppositio nihilominus vere sunt ibi persone et vere essentia: et ideo non oportet quod eodem modo significandi etiam secundum rem significetur vtrumque realis enim significatio est cum dicitur persona distincta est et

Questiuncula realis significatio cum dicitur essentia non distinguitur: patet enim ex supradictis quod res est essentiale et etiam personale. Si autem queritur vnde hoc contingit quod idem est a quo non differt differentia et tamen non hoc quod conuenit vni conuenit alij.

Solo Dicendum quod hoc conuenit propter hoc quod est in diuinis

An quod conuenit essentie etiam conueniat persone. propter aliud et non per se/vt si dicatur persona non differt aliqua differentia ab essentia hoc non contingit ei: quia persona est aut quia essentia est: sed vtrumque contingit propter aliud quod est summa simplicitas illius nature que non admittit quod persona cum essentia faciat aliquam compositionem: sed quia illa simplicitas nec ab essentia tollit id quod conuenit ei inquantum essentia est nec a persona id quod conuenit ei inquantum persona est: non sequitur quod si persona sit incommunicabilis quod propter hoc essentia

Ad 3m sit incommunicabilis: sed secundum antiquos theologos incidit fallacia accidentis. Ad aliud dicendum quod essentia non est indiuiduata et determinata proprietatibus personarum nec proprietatibus personarum tollitur communicabilitas ab esse essentie: et hoc est ideo quia proprietates circa esse essentie non ponuntur: nihil autem determinant ad indiuiduum et incommunicabilitatem nisi hoc circa quod ponuntur: sed in creaturis vbi deficit essentia a simplicitate eo quod est essentia simplex in ratione: non autem in esse ideo determinatur et contrahitur ad esse huius et quod hoc esse

Ad 4m huius non fit esse alterius. Ad aliud dicendum quod hoc argumentum procedit in inferioribus eo quod in eis est vle et particulare: et ideo non est simile: quia in diuinis non est vle et particulare vt infra probabitur: sed si ponamus quod essentia sortis non differat a sorte tunc esse essentie in sorte etiam sine indiuiduantibus erit esse sortis: et sic est in diuinis. vnde esse essentie in patre est esse patris et quia nec essentia nec esse determinatur proprietatibus: ideo vtrumque remanet communicabile filio per eandem essentiam et idem esse per essentiam illam.

Arti. II. B

Vtrum essentia sit genita a patre et an in diuinis sint due res relata et non relata scilicet essentia et persona.

Deinde queritur de hoc quod dicit magister in prima ratione quare

D essentia ibi non sit a patre genita ibi Si pater genuisset diuinam essentiam etc.] g. a. Sed contra secundum hoc

Arg. primo in diuinis est res relata et res non relata: sed res relata et res non relata sunt due res: ergo essentia et persona sunt due

2o res. Item persona est res distincta et essentia res non distincta et non possunt esse res eedem: ergo essentia et persona sunt

3o duo. Item propter oppositionem relationis vna persona non est alia persona: cum igitur maior sit oppositio affirmationis et negationis propter oppositionem contradictionis cum dicitur persona est res distincta/essentia res non distincta

Sophisma primum. essentia non debet esse persona. Notabilia sunt sophismata proposita que sic obijciuntur: essentia est pater et pater

2m est essentia: sed pater est pater filij: ergo essentia est pater filij. Item hec simpliciter est vera essentia est filius patris quia inter filium patris et essentiam non cadit distinctio relationis: sed quicquid est filius patris genitum est a patre: ergo essentia genita est a patre quod falsum est: ergo essentia non est filius patris quod iterum falsum est: quia

3m essentia est filius et non est filius nisi patris: ergo essentia est filius patris. Item essentia est res genita: sed res genita est genita: ergo essentia est genita quod magister negat in littera. Item

4m essentia vna est ille qui genitus est ille autem qui genitus est filius est: ergo essentia est filius. Item essentia est terminus generationis. probatio: essentia est id quod genitum est vel ille qui genitus est a patre et hoc est terminus generationis: ergo essentia est terminus generationis: terminus autem generationis est a patre: ergo essentia est a patre quod auctor negat in littera in tertia ratione et quia facile est huiusmodi multa adducere ista sufficiant. So-

Solutio principalis ad primum et 2m lutio dicendum ad primum et ad secundum quod non sequitur persona est relata vel distincta et essentia non relata nec distincta: ergo due res. debet enim addere et hec res non est illa et sic sequeretur

Ad 3m quod essent due res: et ideo ab insufficienti procedit. Ad aliud dicendum quod oppositio affirmationis et negationis est maior quam relationis: sed quando circa idem significantur modi illarum oppositionum tunc oppositi respectus. s. relatiuorum non permittunt illa esse idem in quibus significantur illi respectus. sed nihil prohibet ab eodem secundum rem diuersa affirmari et negari eo quod ipsum accipitur in diuersa ratione predicandi: modi autem contradictionis tamen predicantur cum dicitur res distincta et res non distincta quod patet quia

Ad idem. propositiones non sunt contradictorie sed modi contradictionis significantur in predicato. Aliter etiam potest dici quod contradictio non notatur circa idem eodem modo acceptum: cum enim dicit essentia est res non distincta ly res tenetur essentialiter: cum autem dicit persona est res distincta ly res tenetur personaliter: et ideo quia

Ad primum sophisma. non sumitur vt idem non est oppositio contradictionis. Ad aliud dicendum quod hec est vera essentia est pater et hec vera pater est pater filij: sed cum infert ergo essentia est pater filij conclusio illa duplex est et in vno sensu sequitur in alio non. si enim ly pater sit adiectiuum. i. dicit formam predicati predicatum de essentia locutio est falsa: quia sicut suam poneret circa essentiam

et notaret eſſentia generare. ſi aūt eſt ſubiectū locutio
eſt vera ⁊ ſeq̄t ex p̄miſſis ⁊ tūc nō ſeq̄t ꝙ eſſētia ſit ge
Ad 2m neraſ. Ad aliud dōm ꝙ hec ē duplex eadē duplici
tate eſſētia eſt filiꝰ pr̄is eo. ſ. ꝙ ly filiꝰ pōt teneri adie-
ctiue ⁊ ſic falſa/vel ſubſtātiue ⁊ ſic vera ⁊ ī p̄mo ſenſu
caderet diſtinctio int̄ patrē ⁊ eſſētiā ⁊ nō in ſcđo ſenſu
In p̄mo aūt ſenſu ſeq̄t ꝙ genita ſit a pr̄e ⁊ nō in ſcđo.
Ad 3m Ad aliud dōm ꝙ hec ē duplex: eſſētia eſt res geni-
ta ex eo ꝙ ly res pōt teneri ꝓ ꝑſona ⁊ ſic vera eſt vel ꝓ
eſſētia ⁊ ſic eſt falſa. Utroq̄ʒ em̄ mō teneri pōt vt ptʒ
ex p̄habitis ⁊ in vno ſenſu ſeq̄t incōueniēs vt ꝑ ſe ptʒ
Ad 4m Ad aliud dōm ꝙ eſt in ꝓceſſu fallacia accn̄tis: licʒ
em̄ ille q̄ genitꝰ eſt ſit t̄minꝰ gn̄atiōis nō tn̄ eſſētia eſt
t̄minꝰ: qꝛ n̄ q̄cq̄d ꝯuēit vni ꝯuēit ⁊ alteri lʒ re idē ſint

Secunda ratio.

Itē cū deꝰ pater ſit diuīa eſſētia ſi eiꝰ eſſet ge
nitoꝛ: eſſet vtiq̄ʒ genitoꝛ eius rei q̄ ipſe eſt: ⁊
ita eadem res ſeipſam genuiſſet: qđ Aug. ne
gat vt ſupꝛa oſtendimus.

Arti. III. C An in diuis eſſentia ſit p̄cedēs gn̄atione
aut ꝯſequēs aut cōcomitās ꝑ intellectū.
Einde q̄rit̄ de h̄ qđ dicit [Cū deꝰ pr̄ ſit diui-
Argu. p̄mo D na eſſentia ⁊c̄. eſſentia in diuinis aut eſt p̄ce-
dēs gn̄atione in diuis ſm intellectū aut ꝯn̄s
aut cōcomitās ⁊ h̄ dico ſm ꝙ eſt in filio nō p̄cedēs. ꝓ-
batio nihil acceptū ꝑ aliud eſt p̄cedēs illud ꝑ qđ acci-
pitur ſm intellectum: eſſentia diuina a accepta eſt per
generationē: ergo non pꝛecedit generationē ſm intel
Cōfirmatō 2o lectū: Pꝛima patʒ ꝑ ſe. ſcđa ſcribit̄ īfra vbi dꝛ ꝙ nihil
hʒ filiꝰ niſi qđ ꝑ gn̄ationē accepit. Eodē mō patʒ ꝙ
n̄ ꝯcomitās. i. cōcurrēs gn̄atiōi ſiue ſil'currēs ſic dꝛ
volūtas cōcomitās opi q̄ opi ꝯcurrit ſicut habet̄ ſuꝑ
diſtinctionē ſeq̄ntē ſm itellectū gn̄ationē ipam: ḡ vi-
det̄ ꝙ ipā ſit ꝯn̄s: ſʒ de oī ꝯn̄te gn̄ationē poſſū dicere
ꝙ ꝑ ſe vel ex ꝯn̄ti generat̄: ḡ eſſētia diuīa vel ꝑ ſe vl'ex
3o ꝯn̄ti generat̄ qđ falſū eſt. Itē in inferioꝛibꝫ video ꝙ
hic generat hūc ⁊ ex ꝯn̄ti hic generat hoīeʒ ⁊ ꝑ accn̄s
hic generat filiū. nūq̄d ſic poſſuʒ dicere in diuīa gene
ratiōe ꝙ h̄ generat hūc ⁊ ꝑ ꝯn̄s deū ⁊ ꝑ accn̄s filiū. vi
det̄ ꝙ ſic: qꝛ eſſentia ꝯn̄s eſt generationē vt ꝓbatū eſt
ḡ ꝑ ꝯn̄s generat̄. ſil'r dicit Aug. ꝙ filiꝰ eſt: qꝛ eſt natꝰ
ḡ natiuitas eſt cā q̄re ſit filiꝰ aliq̄ mō. Itē acceptū ⁊
4o nō acceptū nō ſūt idē: ſʒ eſſētia in filio ē accepta. in pꝛe
aūt nō accepta: ḡ videt̄ ꝙ in pꝛe ⁊ filio nō ſit eadē eſſē
Solutio tia. Solō dōm ꝙ eſſentia nō hʒ ſe ad generationē
vt an̄s nec vt cōcomitās nec vt ꝯn̄s ſʒ vt idē generāti
Ad pꝛimū ⁊ genito. Ad obiectū aūt dōm ꝙ id qđ ꝑ generatio
nē accipit̄ vt cuiꝰ inductiuū in eſſe ſit actꝰ generatio-
Ad ꝯfirmationē ⁊ ad 2m ſimul. nis vel ꝑ ſe vel ꝯn̄s vel accidēs illud ſe habet ad gene
rationē vt ꝯſequēs: ſic aūt nō ē eſſentia in filio. Ad
id aūt qđ obijcit̄ ꝙ nihil hʒ filiꝰ niſi qđ ꝑ gn̄ationē ac
cepit. Dicēdū ꝙ h̄ verū eſt ſi tn̄ nō accepit vt ꝯn̄s actū
Ad 3m generatiōis: ſʒ potiꝰ vt idē eſt generāti q̄ tn̄ eſt ab ipō
⁊ ꝑ hoc ptʒ ad ſcđm. Ad aliud dōm ꝙ hoc nō pōt di
ci in gn̄atiōe diuia. eſſentia em̄ nō eſt ꝯn̄s genitū: ſed
ſibi idē nec tn̄ generat̄ vt idē nec generat̄ in eo: ⁊ h̄ iō
qꝛ eſt idē cui aliđ cōuenit attributū ꝓpt̄ modū ſcādi
aliū q̄ eſt in re eſſentie ⁊ ꝑ ſe: cōuenit em̄ eſſentie nullo
mō generari: per ſe aūt cōuenit generare vel genera-
ri vel ꝓcedere ⁊ ſil'r etiā nō eſt dicēdū ꝙ filiꝰ generet̄
ꝑ accn̄s: qꝛ filiꝰ eadē ꝓꝓꝛietate h̄ eſt q̄ filiꝰ eſt: licʒ alio
mō ꝯſiderata qꝛ ipē ꝓꝓꝛietate illa in eo ꝙ ꝓꝓꝛietas eſt
hic vel aliq̄s. In illa aūt ꝓꝓꝛietate q̄ ad alteꝝ eſt eadē
ꝓꝓꝛietate eſt filiꝰ: ⁊ iō nō ꝑ ſe ꝑ generationē eſt hic. vel
aliq̄s ⁊ ꝑ accn̄s filiꝰ: ſʒ idē ⁊ ab eadē ꝓꝓꝛietate diuer-
ſimode ꝯſiderata vt īfra patebit vbi q̄ret̄ in q̄ rōne pr̄
generat filiū. Ad vltimū dōm ꝙ acceptū ⁊ nō acce- Ad 4m
ptū idē pn̄t eſſe ſʒ nō eodē mō ꝯſiderata: qꝛ eſſentia in
pꝛe nō eſt accepta ⁊ in filio eſt accepta.

Tertia ratio et potioꝛ.

Itē ſi pater ē genitor eſſētie diuīe: cū ipſe eſ
ſentia diuina ſit: ⁊ deus ſit: eo ḡ ꝙ generat et
eſt ⁊ deus eſt: Ita ergo illud qđ generat̄ eſt a
patre deꝰ ſed pater eo ꝙ generat ⁊ eſt ⁊ deus
eſt. ⁊ ſi ita eſt: nō genito gignēs: ſed gignenti
genitū cauſa eſt: vt ⁊ ſit ⁊ deus ſit. Simili rō
ne ꝓbat Aug. ī li. vij. de trini. ꝙ pater nō eſt
ſapiēs ſapiētia quā genuit: qꝛ ſi ea ſapiēs eſt
ea eſt. hoc em̄ eſt ſibi eſſe qđ ſape. Qđ ſi hoc ē
ſibi eē qđ ſape: nō ꝑ illā ſapiētiā quā genuit
pater ſapiēs eſt. Quid em̄ aliud dicimꝰ: cū
dicimꝰ hoc illi eſt eſſe qđ ſape. niſi eo ē q̄ ſa-
piēs eſt: Ergo q̄ cauſa illi ē vt ſapiēs ſit: etiā
ipſa illi cā eſt vt ſit. Si ḡ ſapiētia quā genuit
illi cauſa eſt vt ſapiēs ſit: ⁊ cauſa illi eſt vt ſit
Sed cauſam patri qua ſit a patre genitā: nul
lo mō quiſq̄ʒ dixerit ſapientiā. q̄d em̄ eſt inſa
nius: Ita ergo ſi pater genuit eſſentiā q̄ eſt:
eſſentia quā genuit cā eſt illi vt ſit. Nō ergo
ipſam qua eſt eēntiā genuit. Nam in illa ſim
plicitate vt inq̄t Aug. quia nō eſt aliud ſape
re q̄ʒ eſſe: eadem eſt ibi ſapiētia que eſſentia
Ideoq̄ʒ qđ de ſapiētia hoc de eēntia dicimꝰ
Sicut ergo nō genuit ſapientiā qua ſapiens
eſt: ita nec eſſentiā q̄ eſt Ut em̄ ſapīa ſapiēs
eſt: ⁊ potentia potens: ita ⁊ eſſentia ipſe eſt
Eadēq̄ʒ ſapientia eſt ⁊ potētia que eſſentia
Patet itaq̄ʒ ex pꝛedictis: quia pater eſſentiā
diuinam non genuit.

An ī diuinis pōt dici ꝙ pater ſit cauſa filij. Arti. IIII. D
Einde querit̄ de hoc qđ dicit in tertia ratiōe
D Sed gignenti genitū cauſa eſt ⁊c̄:] ſ. a. Cau Arguit̄ p̄o
ſa em̄ nō eſt in diuinis: dicit em̄ Chꝛyſ. ſuper
Iohannē ꝙ nō eſt dicendū ꝙ pater ſit cauſa filij. ſed
cōtra in gloſa ſuꝑ ad Heb. dicit Chꝛyſ. ꝙ pater eſt
cauſa filij. P̄. quare recipit̄ iſta pater eſt pꝛincipiū 2o
filij ⁊ nō iſta pater eſt cauſa filij. Item in lr̄a vult ꝙ 3o
pater eſſentia ſit ⁊ ſapientia ſapiēs ſit ⁊ quaſi eſſentia
⁊ ſapiētia foꝛmaliter ſe habeāt ad patrē que poꝛreta-
nus dixit qđ rep̄hēſū fuit qꝛ ſic notat̄ ī deo cōpoſitio.
Solutio dicendū ad pꝛimū ꝙ nō eſt ſimpl'r cauſa Solutio ad pꝛimū
ſed quaſi cauſa. Ad aliud dicendū ꝙ cauſa ponit id Ad 2m
qđ quaſi ex neceſſitate ſequit̄ aliđ ⁊ cū effectu p̄cipue
efficiēs ponit diuerſitatē ſubſtātie ⁊ eſſentie: quia nō Pꝛincipiū ⁊ cā dr̄.
poteſt idem eſſe effectum ⁊ efficiens: ſed nō ſic pꝛinci-
piū: dicit em̄ id qđ eſt re ⁊ tamē oꝛiginās ipm̄ in q̄ʒtū
ante ipm̄ nihil eſt ⁊ alia ſunt ex ipſo. Ad aliud di- Ad 3m
cendum ꝙ nō notatur in talibus niſi cauſa foꝛmalis
in noīe ⁊ non in re. poꝛretanus aūt poſuit in re ipā.

Hic aduerſari videtur Aug.

Huic aũt videtur contrariũ qđ Aug. ait in li. de fide ad Petrũ: Deus cum verbum genuit: id qđ ipſe eſt genuit: nec de nihilo nec de aliqua iã facta conditaꝗ materia: ſed de ſeipſo id qđ ipſe eſt. Item deus pater qui veriſſime ſe indicare animis cognituris ⁊ voluit ⁊ potuit: hoc ad ſeipſum indicandũ genuit: qđ eſt ipſe qui genuit. Ecce aperte dicit his verbis deũ patrẽ genuiſſe illđ qđ ipe eſt. Illud aũt quod ipſe eſt: nõ eſt niſi diuina eſſentia: videtur ergo diuinã eſſentiam genuiſſe. Ad qđ reſpondemus illa verba ſic intelligenda eſſe dicentes: Pater de ſeipſo genuit illud qđ ipſe eſt id eſt filium qui eſt illud qđ pater eſt. Nã qđ pater eſt: ⁊ filius hoc eſt: ſed nõ qui pater eſt ⁊ filius hic eſt.

E b Uic aũt videt̃ ꝯtrariũ ⁊c.] Hec eſt ꝑs illa in qua obijcit̃ cõtra ſup̃ determinata ⁊ ſoluit ⁊ lr̃a eſt plana [Ita etiã nõ eſt dicendũ ⁊c. Hic incipit pars illa que eſt de alijs duabꝫ partibꝫ ꝓbleumatis quas ꝑtes mgr̃ hic intendit deſtruere. Et diuidit̃ in duas ꝑtes. In prima mgr̃ oſtendit ꝙ eſſentia diuina nec genuit filiũ nec genita eſt a ſeipã. In ſcđa aũt parte mgr̃ obijcit in contrariũ ꝑ auctoritates ibi [Predictis aũt videt̃ eſſe cõtrariũ ⁊c. In prima ſũt due partes penes duo ꝓbleumata que exequit̃. In prima determĩat ꝙ eſſentia diuĩa nõ genuit filiũ. In ſcđa aũt ꝙ eſſentia diuĩa nõ genuit ſeibi; [Ita etiam dicimus ꝙ eſſentia nõ genuit ⁊c.

Alias partes qõnis exequitur.

Ita etiã nõ eſt dicendũ ꝙ diuina eſſentia genuit filium quia cũ filius ſit diuina eſſentia: iam eſſet filius res a qua generat̃: ⁊ ita eadẽ res ſeipſam generaret. Ita etiam dicimus ꝙ eſſentia diuina nõ genuit eſſentiã. Cum eñ vna ⁊ ſumma quedã res ſit diuina eſſentia ſi diuĩa eſſẽtia eſſẽtiã genuit: eadẽ res ſeipãm genuit qđ oĩno eẽ nõ põt: ſꝫ pater ſol⁹ genuit filiũ: ⁊ a patre ⁊ filio ꝓcedit ſpiritusſctũs.

Arti. V. Utrũ ſi filius eſſet genitus a diuina eſſentia filius eſſet aliqua res a qua generaret̃.

i Ncidit dubiũ de ratione quã ponit mgr̃ ad primũ ꝓbleuma dicẽs / ꝙ ſi filius eſſet genitus a diuina eſſentia iam eſſet fili⁹ res a qua generatur. hoc eñ ibi videtur incõueniens. ꝓbatio filius eſt eſſentia ⁊ eſſentia eſt pater: ergo fili⁹ eſt res que eſt pater ⁊ a patre eſt filius: ergo filius eſt res a qua ipſe eſt filius. Solutio prima eſt falſa ſimpl'r ſicut dicit mgr̃. ſ. filius eſt res a qua generatur. Et cũ dicitur filius eſt eſſentia / vera eſt iſta / ⁊ ſimiliter illa eſſentia eſt pater: ſed cum vlterius infert̃: ergo filius eſt res que eſt pater: duplex eſt locutio ex equiuocatione huius termini res: quia ſi eſt eſſentiale vera eſt. ſi perſonale falſa ⁊ in hoc ſenſu ſequit̃ concluſio ergo filius eſt res a qua ipſe eſt.

Solutio

Que videãtur predictis eſſe cõtraria.

Predictis autẽ videtur contrariũ eſſe qđ dicit Aug. in li. vij. de trinitate. Hoc inquit eſt deo eſſe qđ ſapere. vñ pater ⁊ filius ſimul ſũt vna ſapientia: qꝛ vna eſſentia: ⁊ ſingillatim ſapientia de ſapientia: ſicut eſſentia de eſſentia. Ecce hijs verbis aperte dicit Auguſti. ſapientiã de ſapientia: ⁊ eſſentiã de eſſentia: vbi videtur ſignificare ꝙ ſapientia ſapientiã ⁊ eſſentia genuerit eſſentiam. Idem in li. de fide ad Petrũ ait: Sic chriſtũ dei filiũ id eſt vnam ex trinitate perſonã deum verũ crede vt diuinitatẽ eius de natura patris natũ eſſe nõ dubites. Hic videtur dicere ꝙ natura filij ſit nata de natura patris. Idem in li. xv. de trinitate ait: Dicitur filius conſiliũ de cõſilio: ⁊ voluntas de volũtate: ſicut ſubſtantia de ſubſtantia: ſapientia de ſapientia. Et hic videtur dicere ꝙ ſubſtantia ſit genita de ſubſtantia: ⁊ ſapientia de ſapiẽtia. Sed hoc ita determinamus: ſapientia de ſapientia: ⁊ ſubſtãtia de ſubſtãtia eſt id eſt filius qui eſt ſapiẽtia: qui eſt ſubſtantia: eſt de patre qui eſt eadem ſubſtantia ⁊ ſapientia: ⁊ filius qui eſt diuinitas natus eſt de patre qui eſt natura diuĩa. Et vt exp̃ſſius dicamus dicimus filium ſapientiã eſſe de patre ſapientia: ⁊ dicimus filiũ ſubſtantiã eſſe genitũ de patre ⁊ a patre ſubſtãtia. Qđ autẽ ita intelligi debeat Aug. oñdit in li. vij. de tri. dicẽs: Pater ipſe ſapiẽtia ẽ: ⁊ dicit̃ fili⁹ ſapĩa patris: quõ dicit̃ lumẽ patris. i. ſicut lumẽ de lumĩe. ⁊ vterꝗ vnũ lumen: ſic intelligat̃ ſapĩa de ſapiẽtia ⁊ vterꝗ vna ſapientia ⁊ vna eſſentia. Item iõ xp̃s dicit̃ virtus ⁊ ſapientia dei: qꝛ de patre virtute ⁊ ſapientia etiã ipſe virt⁹ ⁊ ſapĩa eſt: ſicut ipſe lumẽ de patre lumĩe eſt: ⁊ ipſe fons vite eſt apud deum patrẽ fontẽ vite. Filius ergo ſapiẽtia de patre ſapiẽtia eſt: ſicut fili⁹ lumen de patre lumine. ⁊ deus filius de deo patre: vt ⁊ ſingulus ſit lumen: ⁊ ſingulus deus: ⁊ ſingulus ſapientia: ⁊ ſimul vnum lumẽ vnus de⁹: vna ſapiẽtia. Ecce manifeſte his verbis aperit Aug. ex quo ſenſu accipiẽda ſint p̃dicta verba ⁊ hijs ſimilia ſcꝫ cum dicitur ſubſtantia de ſubſtãtia: vel ſubſtantia genuit ſubſtantiam.

In q̇bus noĩbus q̇bus nominãtur ꝑſone diuĩe eſt maior ꝓprietas ⁊ in q̇bus minor. Arti. VI.

p Redictis aũt videtur ꝯtrariũ ⁊c. [Hic obijcit̃ in cõtrariũ ⁊ habet q̃ttuor partes. In prima obijcit ⁊ ſoluit ꝑ verba Aug. In ſcđa aũt ꝓbat ſol'onẽ ibi Qđ ãt ita ĩtelligi ⁊c. In tertia obijcit ꝑ v̄ba Hylarij q̃ ſpecialẽ habẽt difficultatẽ ibi Huic etiã id contrariũ ⁊c. In quarta ſoluit ꝑ verba eiuſdẽ ibi [Sed quia hec verba ſane vult intelligi ⁊c.

Ubiũ incidit hic p̃mo de hoc qd̃ dic̃ [Sapi͞a
D de ſapiẽtia ⁊c̃. Querit̃ em̃ in quibꝫ noĩbꝫ ſit
Queſtiũcl'a prima. maioꝛ ꝓprietas ⁊ in quibꝫ minoꝛ. P̃.mgr̃
ſup̃ dixit ĩ rõne p̃ma quã adduxit ad p̃mũ ꝓbleuma
ꝙ ſi pater genuiſſet diuinã eſſentiã ꝙ diuina eſſentia
relatiue diceret̃ ad patrẽ. Querit̃ ḡ ſi de hijs aliquo
modo dicat̃ ꝙ relatiue dicunt̃: ⁊ ſi aliquo modo hoc
Obiectio prima. ſit concedendũ: Item nõ videt̃ ſequi aliqd̃ incõue
niẽs ex hijs q̃ mgr̃ dicit: deus em̃ deũ genuit ⁊ tamẽ
deꝰ nõ dicit̃ relatiue: ḡ videt̃ ſil'r ꝙ ſapiẽtia ſapientiã
genuerit ⁊ eſſentia eſſentiã ⁊ tamen nõ dicit̃ relatiue
Itẽ deus deũ genuit ⁊ tñ generãs ⁊ genitus ſunt
vnꝰ ⁊ idẽ deus vt habitũ eſt in p̃cedenti diſtinctiõe:
ḡ videt̃ ꝙ ſi etiã eſſentia eſſentiã genuit ⁊ ſapientia ſa
pientiã nõ ſequeret̃ ꝓpter hoc ꝙ due eſſent ſapientie
2ª vel due eſſentie. Itẽ qd̃ dicit mgr̃ de cauſa nõ vi
det̃ impedire: q2 deitate deus pater deꝰ eſt ⁊ tñ habe
3ª mus hoc ab Aug. ꝙ deitas nata eſt. Item cũ d2
deꝰ deũ genuit nõ dicit̃ ꝓpter hoc ꝙ ip̃e eo ꝙ genuit
⁊ ſit ⁊ deus ſit licꝫ ſit idẽ deꝰ cũ ip̃o quẽ genuit: ḡ a ſi
mili nõ ſeq̃ret̃ hic hoc incõueniẽs vt ſi eſſentia genita
Solutio ad primum queſitũ. eſſet ꝙ deus eo ꝙ genuit ⁊ eſſet ⁊ deus eſſet. So
lutio dõm ꝙ maioꝛ ⁊ minoꝛ eſt ꝓprietas in hm̃õi ter
minis inq̃ʒtum magis ⁊ minus elongant̃ a ſuppoſi
tis q̃ ſunt ꝑ ſe ſignare ſuis ꝓprietatibꝫ vñ iſta ꝓprijſſi
ma eſt pater genuit filiũ / hec aũt minus ꝓpria deus
genuit deũ tñ q2 ly deus dicit habentẽ deitatẽ clau
dit in ſe ſuppoſitũ ẜm illũ modũ ſignificãdi q̃ ſtat ſub
natura: ⁊ iõ habet in ſe id qd̃ diſtinguit̃ in generatio
ne ⁊ id etiã qd̃ idem eſt in generãte ⁊ genito: ⁊ iõ iſta
loquẽtiũ in vſu admittit̃ ſi tñ in ſil'ibus extenderetur
ſic ſapiens genuit ſapientẽ ⁊ potens potentẽ ⁊c̃. oẽs
reciperent̃ ſub eodẽ modo licet aliter ſignificet̃ diui
na natura in illis ⁊ ſub hoc noĩe deus eo ꝙ oĩa hm̃õi
noĩa dicũt naturã in ſuppoſito qd̃ diſtinctionẽ in ge
neratiõe recipit: ſed ſi accipiant̃ noĩa abſtracto mõ ſi
gnificata vt eſſentia ſapiẽtia ⁊c̃. intelligendũ ꝙ du
plex ẽ abſtractio. ſ. a ſubiecto ⁊ ab actu: a ſubiecto em̃
oĩa equal'r dicũt abſtractiõeꝫ: ſed nõ ab actu. Eſt em̃
ſapiẽtia ad actũ ſpecialẽ ⁊ iuſticia ⁊ hm̃õi ſed nõ eſſen
tia: q2 ṽo actus ſunt ꝑticulariũ cõpoſitoꝝ ⁊ ſuppoſi
toꝝ: ideo noĩa talia oꝛdinẽ ad actũ dicẽtia ꝑ ꝯñs di
cunt relationẽ ad ſuppoſitũ: ⁊ iõ ꝓpter hũc oꝛdinẽ mi
nus habent ꝓprietatis iſte ſapiẽtia de ſapientia potẽ
tia de potẽtia q̃ʒ iſte ſubſtãtia de ſubſtãtia eſſentia de
eſſentia. In illis tamen que nominãt ſubſtantiã etiã
oꝛdo ẽ: q2 ſimpliciſſima ẜm rationẽ ĩtelligẽdi eſt eſſen
tia: ſubſtantia vero minus eo ꝙ imponit̃ nomen ab
actu ſubſtandi. ſimĩ'r exiſtentia ab actu egrediẽdi ab
Sol'o. q̃rũdã. alijs vel ab alio. Quidã dicũt ꝙ noĩa que dicũt in
diuinis id qd̃ aſſequit̃ naturã vt bonus ſapiens ⁊c̃.
nominãt q̃ndã influentiã ſuꝑ creata ⁊ cum nõ influ
at niſi ſuppoſitũ ꝑfectũ eo ꝙ nõ niſi perfecto cõuenit
agere: dicũt ꝙ talia noĩa cõueniũt cauſe cauſanti: et
Reproba tio illius ideo habẽt q̃ndã concretionẽ ad ſuppoſitũ. Sed hoc
nihil eſt q2 poſito ꝙ nunq̃ʒ influat adhuc veriſſime ſa
piens eſt ⁊ bonus ⁊ oĩa hm̃õi: ratio tñ ip̃oꝝ fundat̃
ſuꝑ auctoꝛitatẽ prius habitã vbi dixit Aug. in li. de
fide ad petrũ: Deus pater q̃ veriſſime ſe indicare ani
mis cogniturꝭ ⁊ voluit ⁊ potuit ⁊c̃. ſed iſte nõ eſt in
tellectus auctoꝛitatis: q2 ẜm h̃ cognitio creature eſſꝫ
cauſa generatiõis filij qd̃ falſum eſt: ſed in illa aucto
ritate notat̃ terminꝰ q̇ eſt ex cõſequẽti in ſe em̃ ſapiẽs
eſt foꝛmali ſapiẽtia ⁊ ex ꝯñti influit in nobis tñ ſi nõ
influeret adhuc ſapiẽs eſſet. Ad id qd̃ vlteriꝰ q̃rit̃ di Ad queſtiũculã primã.
cendũ ꝙ relatiue dici in diuis dicit̃ q̃ttuoꝛ modis: re
latiue em̃ dici p̃ncipal'r eſt relatiuũ eſſe ⁊ ẜm ſuũ eſſe Relatiue
ad aliud eſſe ⁊ referri ſicut pr̃ ⁊ filiꝰ dicũt̃ relatiue. ſe dici d2 pro
cũdo mõ d2 relatiue dici dicere relationẽ q̃ ip̃a relati prie quattu
ua ad aliud dicũt̃ ſicut pr̃nitas filiatio ⁊ hm̃õi dicũt̃ oꝛ modis.
relatiue. tertio mõ d2 relatiue dici qd̃ dicit ꝓprietatẽ
ĩuẽtã ĩ relatiuo ex h̃ ꝙ relatm̃ ẽ ſicut ĩnaſcibilitas re
latm̃ eſt: q2 inuenit̃ in relatiuo ex h̃ ꝙ ip̃m ſic relatm̃
eſt ꝙ ẽ p̃ncipiũ totiꝰ diuĩtatis: ex h̃ em̃ oꝫ ꝙ pr̃ nõ ſit
ab alio. q̃rto modo dicit̃ aliq̃d relatiue eo ꝙ ip̃m ẜm
rõnẽ ĩtelligẽdi cauſat relatiõeꝫ ſicut gñare ⁊ gñari ⁊
procedere ⁊ proceſſio ⁊ hm̃õi dicũt̃ relatiue: quia ex
hoc ꝙ generat ẜm rõnẽ intelligẽdũ eſt pr̃ ex h̃ ꝙ ge
nerat̃ ẽ filiꝰ ſicut tñ facile ẽ videre: gñatio nõ ẽ relatõ
ẜm ſuũ ſignificatũ nec etiã gñare ⁊ hm̃õi ⁊ hijs q̃ttu
oꝛ modis ſignificãt̃ relatiões ĩ diuis ꝓꝑetate marĩa
q2 oĩbꝫ his modis ſũt diſtiguibiles ⁊ h̃ vltio mõ etiã
ẜcant̃ relatiões ĩ ꝑſõnibꝫ notantibꝫ hĩtudinẽ oꝛigĩs
vt cũ d2 deꝰ de deo. Adhuc tribꝫ alijs modis d2 re Itẽ minus
latiue dici minꝰ ꝓprie q̃ꝝ vnꝰ ẽ ꝑ relatiuo acomoda ꝓprie tribꝫ
ta ſignificatiõe poni lꝫ ip̃am ẜbam dicat ⁊ ſic ſũt rela modis.
tiua ꝑſonalia apd̃ latios ⁊ ẏpoſtaſis apud grecos ⁊
nõ ſupponũt niſi relatm̃: ⁊ iõ plural'r d̃ ꝑſõis p̃dicãt̃
in ſũma: pr̃ em̃ ⁊ filiꝰ ſũt due ꝑſone ⁊ due ẏpoſtaſes.
Scd̃o mõ d2 relatm̃ qd̃ ẜcat collectas ꝑſonas vt tri
nitas: ip̃m em̃ claudit ĩ ſe ea q̃ relatiue dicũt̃. Tertio
mõ d2 relatiue qd̃ ponit̃ loco relatiui eo ꝙ ip̃m noĩat
eſſẽtiã diuinã ꝑ modũ ſuppoſiti / vt deꝰ ⁊ iſte eſt minꝰ
ꝓpriꝰ modꝰ int̃ oẽs q̃ dicti ſũt. Eſſẽtia aũt nll'o iſtoꝝ
modoꝝ dici põt relatiue: ⁊ iõ incõueniẽs ẽ ꝙ ſit geni
tũ vel generãs. Ad aliũ dõm ꝙ deꝰ deũ genuit ⁊ Ad obiectionẽ primam
ſũt vnꝰ deꝰ eo ꝙ ly deꝰ ĩ ſe claudit diuĩtatẽ ſuppoſiti
⁊ vnitatẽ eſſẽtie: ⁊ iõ ñ ſeq̃t̃ ꝙ ſint pl'es dij ſꝫ cũ d2 eſſẽ
tia genuit eſſẽtiã nõ hꝫ ĩ ſe ſuppoſitũ: ḡ opteret ꝙ ſatiſ
faceret diſtĩctiõi gñatiõis ꝑ diſtĩctiõeꝫ eſſẽtie ⁊ ita ſe
q̃t̃ vt mgr̃ dic̃ ꝙ pl'es eſſẽt eſſẽtie: ⁊ iõ errabat abbas
ioachim q̇ hãc cãm nõ vidit ⁊ dixit eſſẽtiã gñare eſſen
tiã ⁊ tñ eſſe vnã eſſentiã ſicut deus genuit deũ ⁊ tñ ſt̃
vnꝰ deꝰ. Ad aliũ dõm ꝙ hec ẽ ĩpropa / diuĩtas eſt Ad 2am
nata ⁊ dꝫ exponi h̃ ẽ ꝑ gñatiõeꝫ excepta ẽ nõ ꝑ gñatio
nẽ deitatis ſꝫ ꝑ gñationẽ hñtis eã. Ad aliud dõm Ad 3am
ꝙ hoc ꝯtingit ꝓpter cõcretionẽ huius noĩs deꝰ que
nõ eſt in eſſentia vt dictũ eſt.

An filius hñ dicat̃ cõſiliũ de cõſilio ⁊ vo Arti. VII.
luntas de voluntate. F

Einde q̃rit̃ de h̃ qd̃ dicit [Dicit̃ filiꝰ ꝯſiliũ de
D ꝯſilio ⁊ volũtas de volũtate ⁊c̃.] ẽ. a. Dicit eĩ
Dam. ꝙ ꝯſiliũ nõ cadit ĩ deũ eo ꝙ ſit ignorã Arguit̃ p̃o
tis: ḡ filiꝰ nõ ẽ ꝯſiliũ de ꝯſilio. P̃. ſup̃ hĩtũ ẽ diſt. iij.
ꝙ volũtas attribuit̃ ſpũi ſctõ: ḡ filiꝰ nõ ẽ volũtas de 2o
volũtate: ſꝫ potiꝰ ſpũſſctũs vt videt̃. Sol'o cõſiliũ
d2 duobꝫ modis ſicut ⁊ ꝯſulo: eſt em̃ ꝯſiliũ ex ꝑte q̃rẽ Sol'o
tis ⁊ illud ẽ ig̃rãtis: eſt etiã ꝯſiliũ ex ꝑte dãtis ⁊ h̃ ẜcat p̃ncipalis ⁊
habũdãtiã ⁊ plenitudinẽ ſcie ſuꝑ ea q̃ dubitabilia ſũt ad primũ.
alij ⁊ ſic ꝯſiliũ in deo dicit̃ et̃na diſpoſitio ſapiẽtie ſue
de rebꝫ fiendis / ⁊ h̃ mõ dicit̃ filiꝰ ꝯſiliũ de ꝯſilio. eo ꝙ
in ip̃o ex p̃cipua ꝑte cõſiliũ impletũ eſt ꝑ incarnatio
nẽ ⁊ paſſionẽ. vñ etiã ẜm aliã tranſlationẽ Eſa. 9. d2
Magni ꝯſilij angelus: ⁊ Eſa. 11. dicit̃. Spũs cõſilij
ſuꝑ eũ requieuiſſe. Ad aliud dicendũ ꝙ volũtas lꝫ
appropriet̃ ſpiritui ſctõ nõ tñ eſt ꝓpria ſibi: q2 vna eſt Ad 2m
volũtas triũ: ⁊ ideo cõuenit filio habere voluntatẽ ꝑ
hoc ꝙ eam a patre accepit.

Quod videtur predicte expoſitioni contrarium.

Huic ꝟo etiā id cōtrariū videt̃ qꝺ Hilarius ait in.iiij.li.de tri. Nihil inq̄t niſi natū hēt filiꝰ: ⁊ geniti honoris admiratio in honore generantis eſt. Cū ǧ filiꝰ eſſentiā hēat (tota em̄ in eo ē diuina eſſentia) videt̃ ꝙ ipſa diuīa eſſentia nata ſit. Itē in.v.li.ait: Natiuitas dei nō pōt eā ex qua ꝑfecta eſt nō tenere naturā: nec em̄ aliud ꝗ̄ deꝰ ſubſiſtit qꝺ nō aliūde ꝗ̄ de deo ſubſiſtit. Ecce hic dicit natiuitatē dei ꝑfectā ex natura: ⁊ ita videt̃ ex his verbis atq; p̄dictis natura dei ⁊ genita ⁊ genuiſſe. qꝺ aptius dicit in li.ix.de tri. Nos inquit vnigenitū deū in forma ſerui manentē: ī natura dei māſiſſe ꝓfitemur: nec vnitatē forme ſeruilis in natura diuine vnitatis refūdimꝰ: nec rurſum corꝑali inſinuatiōe patrē in filio p̄dicamꝰ. Sed ex eo eiuſdē generis genitam naturā naturaliter in ſe gignentem habuiſſe naturā: q̄ in forma nature ſe gignētis manēs formā nature ⁊ infirmitatis corporalis accepit. Nō em̄ defecerat dei natura ne eſſet: ſed in ſe humilitatē terrene natiuitatis manens ſibi dei natura ſuſceperat: generis ſui poteſtatē in habitu aſſumpte humanitatis exercens. Ecce hic aperte dicit ⁊ naturā genuiſſe ⁊ naturā genitā: ⁊ naturā aſſumpſiſſe naturā: quod a pleriſq; negat̃. Item in eodē: Nū quid vnigenito deo cōtumelia eſt patrē ſibi innaſcibilē deum eſſe: cum ex innaſcibili deo natiuitas vnigenita in naturā vnigenitā ſubſiſtat. Ecce ⁊ hic dicit vnigenitā naturā.

Quomō ſint intelligenda premiſſa verba Hilarij.

Sed quia hec verba ſane vult intelligi: ipſe idē dicit in.iiij.lib. Intelligentia dictoꝝ ex cauſis eſt aſſumenda dicendi: quia nō ſermoni res: ſed rei eſt ſermo ſubiectus. Hec ǧ verba ita intelligi poſſunt: Nihil habet filiꝰ niſi natū. i. nihil habet ſm ꝙ deus eſt niſi qꝺ naſcendo accepit: ⁊ ip̄e naſcēdo patris in ſe ſbſiſtentē naturā habuit. vnde idē hilarius addit in.v.li. Eandē naturā habet genitꝰ: quā ille qui genuit: ita tamē vt natus nō ſit ille q̄ genuit. Nam quomodo erit pater ipſe cū genitus ſit: ſed in his ipſis ſubſiſtit ille qui genitus eſt: in quibus totꝰ eſt ip̄e qui genuit: q̄a nō eſt aliunde qui genitus eſt: ⁊ ideo non refert̃ ad aliud: quod in vno ſubſiſtit ⁊ ex vno Ac ſi in generatione filij ⁊ naturā ſuā: vt ita dicā ſequitur indemutabilis deus indemutabilē deum gignens: nec naturam ſuam deſerit ex indemutabili deo indemutabilis dei perfecta natiuitas. Subſiſtentem ergo in eo dei naturam intelligamus: cum in deo deus inſit: nec preter eū qui deus eſt quiſq; deus alius ſit: quia ip̄e deus ⁊ in eo deus. Nature ergo dei patris veritas in deo filio eſſe docetur: cum in eo deus intelligitur eſſe q̄ deꝰ eſt. Eſt em̄ vnꝰ in vno: ⁊ vnus ab vno.

Uic ꝟo etiā id ꝯriū ⁊c.] Hic obijcit p ꝟba Hi-
b larij ⁊ in ſequēti ſoluit/ et pōt eſſe dubiū de h̄
qꝺ dicit ſoluendo: Nihil niſi natum habet filiꝰ. i. nihil hēt ſm ꝙ deꝰ eſt niſi qꝺ naſcēdo accepit.

Quē actū copulat verbū accepit vtrū notionalē aut eſſentialem. Arti. VIII B

Uerit̃ ei quē actū copulat hoc verbū accepit/ Primū q̄ſitum
q aut notionalē aut eſſentialē. Si notionalem
cū ip̄e filiꝰ naſcēdo accepit eſſentiā videt̃ actꝰ notiōalis eſſe ſuꝑ eſſentiā: ǧ diſtinguit̃ vt videt̃. Si eſſentialē tūc equaliter acciꝑe cōuenit pr̄i ⁊ filio/ quod falſum eſt. Itē vlteriꝰ querit̃ vtrū hec vera ſit: filiꝰ generatōe diuina eſt: Probatio ꝙ ſic filius generatiōe diuina habet quicq̄d eſt: ſed hec eſt vera: filiꝰ eſt: ǧ filius generatione diuina eſt. Cōtra eſſentia eſt: nō generatōe diuina. Solutio hec filius generatiōe eſt ſine preiudicio loquendo habet calumniā: ſi enim ſic intelligat̃ tanq̄ eſſe filij ſit terminus generatiōis per ſe ⁊ in filio/ falſa eſt. Si aūt intelligatur ꝙ terminus quidē generationis eſt filius/ ⁊ ille per generatōnem habeat eſſe tunc eſt vera: ⁊ hoc modo probatur: hec autem eſt vera: filius generatione diuina eſt filiꝰ ⁊ eſſentia diuina eſt quaſi formalit̃. Ad id autē qꝺ queritur primo quē actū copulat hoc verbū accepit: dico ꝙ notionalem qui eſt generatio: nō tamē dico ꝙ actus terminetur ſm rationē intelligendi primo: vel cōſequenter ſuꝑ eſſentiā: ſed terminat̃ in filio in quo ē eſſentia eadem propter duo. ſ. eſſentie cōmunitatem/ ⁊ etiā diuiſionē. vnde ad hoc ꝙ eſſentia ſit cōmunicata facit generatio: ſed tamē non eſt ſuper ip̄am per ſe vel cōſequenter: qꝺ ſic probat̃ ſi eſſet ſuper ip̄am primo tunc eſſentia eſſet genita: qꝺ falſum eſt: Si autē eſſet ſuper ip̄am ꝯn̄r tunc eſſentia ſe haberet ꝯn̄r ad filiū: ⁊ ita in filio eſſet aliquid vicinū generatiōi: ⁊ aliquid remotū: ⁊ ſic ſequerent̃ due hereſes/ quaꝝ vna eſt ꝙ filius haberet in ſe vniuerſale ⁊ ꝑticulare. Secūda eſt ꝙ eſſentia generaretur per conſequens: ⁊ ita etiā per ꝯn̄s diſtingueret̃ ſm eſſe qꝺ habet in filio ab eſſe/ quod habet in patre.

2m q̄ſitū

Solō ad 2m q̄ſitū

Ad primū queſitum.

Qꝺ legitur pr̄ de ſua ſb̄a genuiſſe filiū ⁊ filius ſubſtantiā patris.

Dicit̃ quoq; ⁊ frequenter in ſcriptura legit̃ patrē de ſua ſubſtantia genuiſſe filiū: vnde Aug. in li. de fide ad petrū ait: Pater deus de nullo genitus deo: ſemel de ſua natura ſine initio genuit filiū deū ſibi equalē: ⁊ eadē qua ip̄e naturaliter eternꝰ eſt diuinitate coeternū. Ecce hic dicit Aug. Filiū genitū dei natura patris. Eſt aūt vna natura patris et ⁊ filij ⁊ ſpū ſcti: ſi ergo de natura patris geni

tus eſt filius genitus eſt de natura filij ⁊ ſpi=
ritusſancti: immo de natura triū perſonarū.
Idē quoq; Aug. in libro. xv. de trinitate di
cit xp̄m eſſe filiū ſubſtantie patris: ⁊ de ſub=
ſtantia patris genitū. tractās illud verbum
Col. I. a apl̄i loq̄ntis de deo patre ſic: Qui eruit nos
de poteſtate tenebrarū: ⁊ trāſtulit in regnū fi
lij charitatis ſue. Qḋ dictū ē inquit filij cha
ritatis ſue: nihil aliud intelligit̄ q̄ filij ſui di
lecti: q̄ filij ſubſtātie ſue. Charitas q̄ppe pa
tris q̄ in natura eius eſt ineffabiliter ſimplici
nihil eſt aliud q̄ ipa natura atq; ſubſtantia:
vt ſepe diximus: ⁊ ſepe iterare nō piget: ac ꝑ
hoc filius charitatis eius nullus alius eſt q̄
qui de ſubſtantia eius eſt genitus. Ecce hic
aperte dicit Auguſtinus filiū eſſe genitū de
ſubſtātia patris: ⁊ filiū ſubſtātie patris. Idē
quoq; Auguſtinus in li. ij. cōtra hereticum
Maximinū ſubſtantiā dei genuiſſe filiū: ⁊ fi
lium genitū de ſubſtātia patris aſſerit dicēs
Carnalibus cogitatiōibus pleni ſubſtantiā
dei de ſeipſa gignere filiū nō putatis niſi hoc
patiat̄ qḋ ſubſtātia carnis patit̄ quando gi=
Math. xxii. gnit. Erratis nō ſcientes ſcripturas neq; vir
tutē dei: nullo eni mō verū dei filiū cogitatis
ſi eū natum eſſe de ſubſtātia patris negatis.
Nō eni iā erat hoīs filius: ⁊ deo donante fa=
ctus eſt dei filius ex deo natus: gratia nō na
tura. An forte ⁊ ſi nō hoīs filius erat tñ iā ali
qua erat qualiſcūq; creatura: ⁊ in dei filium
deo mutāte cōuerſa eſt: ſed nihil horū eſt: er=
go aut de nihilo aut de aliqua ſubſtātia na=
tus eſt. Sed ne crederemus vos putare de ni
hilo eſſe dei filiū. affirmatis non vos dicere
de nihilo eſſe dei filiū: de aliq̄ ḡ ſb̄a eſt: et ſi
nō de ſubſtātia patris de qua ſit dicite: ſ; nō
inuenietis. Iā ḡ vnigenitū dei filiū Ieſum
xp̄m de patris eſſe ſubſtātia: nō vos nobiſcū
pigeat cōfiteri. Idē in eodē: Vtriq; legim⁹
vt ſimus in vero filio eius Ieſu chriſto. Dici
te ergo nobis vtrum iſte verus dei filius ab
eis qui gratia filij ſunt quadam proprietate
diſcretus de nulla ſubſtātia ſit: an de aliqua.
nō dico inquis de nulla: nec dicam de nihilo
ergo de aliqua ſubſtātia eſt. Quero de qua?
Si non de patris ſubſtantia eſt aliam quere.
ſi aliam nō inuenis patris agnoſce ſubſtātiā
⁊ filiū cū patre omouſion cōfitere. Idem in
eodē: Confiteor deū patrē oīno incorrupti=
biliter genuiſſe: ſ; qḋ eſt ipe genuiſſe. Item
dico qḋ ſepe dōm eſt aut de aliq̄ ſb̄a eſt nat⁹
dei filius: aut de nulla. ſi de nulla: ḡ de nihi=
lo: qḋ vos iam non dicitis. Si vero de aliqua:
nec tamē de patris ſubſtātia nō eſt verus fili
us. Si vero de patris ſubſtantia vnius eiuſ=
dēq; ſubſtantie ſunt pater ⁊ filius. Vos au=
tem nec filium de ſubſtantia patris genitum
vultis: ⁊ tamen eum nec ex nihilo nec ex ali=
qua materia ſed ex patre eſſe cōceditis: nec
videtis q̄ neceſſe ſit vt qui non eſt ex nihilo
nec ex aliqua alia re: ſed ex deo niſi ex dei ſb̄
ſtantia eſſe non poſſit: ⁊ hoc eſſe quod deus
eſt de quo eſt. i. deus de deo natus eſt: quia
nō ali⁹ p̄ri⁹ fuit: ſ; natura coeterna de deo ē

Colligēs ſummā predictorū ape rit ex quo ſenſu accipienda ſint.

His verbis premiſſis innui videtur q̄ diuiā
ſubſtantia filiū genuerit: ⁊ q̄ filius ſit genit⁹
de ſb̄a patris: ⁊ q̄ de deo ē natura coeterna:
et q̄ pater id qḋ ipe eſt genuit: id aūt qḋ ipe
eſt diuina eſſentia eſt: ⁊ ita putari poteſt di=
uinā eſſentiā genuiſſe. Vehemēter mouent
nos hec verba que quomodo itelligēda ſint
mallē magis ab alijs audire q̄ tradere. Vt
tamen ſine p̄iudicio atq; temeritate loquar
ex hoc ſenſu dicta poſſunt accipi. Natura co
eterna de deo eſt. i. fili⁹ coetern⁹ patri de pa
tre ē: ita q̄ ē eadē cū eo natura vl' eiuſdē na=
ture. quē ſēſū cōfirmat Aug. ibidē ſubijciēs
⁊ qḋ dixerat q̄ſi explanās. Dicto eni natura
coeterna ē de deo addidit: Nō ē aliud fili⁹
q̄ illḋ de quo eſt. i. vni⁹ eiuſdēq; ſb̄e eſt. De=
inde apti⁹ talē intellectū ex p̄dictis verbis
fore habendū apit in eodē libro cōtra Maxi
minū dicēs: Trinitas hec vni⁹ eiuſdēq; ſub=
ſtātie eſt: q̄r nō de aliq̄ materia vl' de nihilo
eſt fili⁹: ſ; de quo eſt genit⁹. Itēq; ſpūſſctūs
nō de aliq̄ materia vel de nihilo eſt: ſed inde
eſt vnde ꝓcedit. His vtiq; verbis apte oſtē=
dit ea rōne dici filium eſſe de ſubſtantia pa=
tris qui eſt de patre genitus: ita q̄ eſt eiuſdē
ſubſtātie cum eo: ⁊ ſpiritumſanctum eſſe de
ſubſtantia patris ⁊ filij: quia ab vtroq; pro=
cedit: ita q̄ eſt eiuſdem ſubſtantie.

Iciſ q̄; ⁊ frequēter ⁊c.] Hic incipit ps illa ī q̄ D
d q̄rit̄ vtrū eſſētia ī ꝑſona ſit vl' eē poſſit t'min⁹
gn̄atōis a q̄ vl' in quē: ⁊ diuidit̄ ī ꝑtes tres: in
obiectionē ⁊ ſol'onē ⁊ in cap'm ī q̄ elicit̄ id qḋ vlterio
ri ꝯcl'one ſeq̄t̄ ex auctātib; iductſ. 2m icipit ibi [His
vbis p̄miſſis ⁊c.] 3m icipit ibi [Oñdit̄ quoq;. ⁊c.]

Vtrū qñ mḡr dicit trāſtulit ī regnū chari=
tatſ: li charitatis coppulet dilectionē notio Arti. IX
nalē vel eſſentialem.

Ncidit aūt hic dubiū de hoc qḋ dicit in p̄mo
i caplo: [Trāſtulit in regnū filij charitatſ ſue.
⁊c] ſ. a. Vtrū li charitatis copulet in dilectō
nē notionalē vel eſſentialē. Si dicat̄ notionalē ꝯ cha Ex nō no
ritas notiōalis eſt ſpūſſctūs: ḡ videt̄ q̄ ſequat̄ q̄ trāſ tionalē p°.
tulit ī regnū filij ſpūſſctūs. P incōuenicter expōeret

Aug. q̄ dicit ꝙ trāſtulit nos ī regnū filij ſue ſubſtātie
Ex nō eſſen tialē ſcdo. Si ꝓpter hoc dicat̄ ꝙ copulat ꝓpter hoc dilectōnē
eſſentialē. Cōtra Aug. exponit ſic: filij ſui dilecti: ī
alia expōne: dilecti aūt dicit dilectionē q̄ pr̄ diligit fi
liū / ⁊ q̄ filiꝰ diligit p̄cm̄: illa aūt notional' eſt: q̄2 illa ꝓ
cedit ab ip̄is in q̄ꝫtū vnū ſūt in diligēdo: ḡ videt̄ ꝙ co
pulet dicit notionalē dilectionē. P ſi pure diceret eſ
ſentialē ſenſus eſſet verbi apl'i ꝙ eſſet eſſentie filius.
Ex vtrūqꝫ 3º ⁊ verꝫ eſt Videt̄ aūt vlteriꝰ ꝙ copulet vtrūqꝫ: cū em̄ dic apo
ſtolꝰ ad Col'. I. vñ trahit̄ hoc verbū trāſtulit nos. ⁊c
ſignificat nos trāſferri in regnū: nō autē fit trāſlatio
niſi dilectoꝝ a diligente: ḡ nō fit tranſlatio niſi ꝑ dile
ctionē cōem diligētis ⁊ dilectoꝝ: charitas aūt cōis ē
in q̄ ꝓcedit ſpūſſctūs ad ſctificādā creaturā trāſferēdā
igit̄ cū tp̄alis ꝓceſſio in intellectu ſuo claudat eternā
in cōi dilectōe claudit̄ ꝓpria notional': ⁊ ſic vtrūqꝫ di
lectionē importat. Itē hoc accipit̄ ex mō loq̄ndi cum
d̄r trāſtulit nos in regnū filij charitatis: nō em̄ trāſfe
runt̄ niſi filij adoptōis in regnū filij nature: ḡ chari
tatis actus notat̄ trāſire in filiū natura ⁊ in nos. In
filiū aūt natura trāſit actꝰ notionalis: q̄2 pr̄ diligit fi
liū ſpūſctō ⁊ ecōuerſo. In nos aūt trāſit dilectio eſſē
tialis appropꝛiabil' ſpūiſctō in q̄ nitit̄: ḡ videt̄ ꝙ ſtat / ⁊
ꝓ eſſentiali dilectōe / ⁊ ꝓ notionali. Hoc etiā videt̄ ex
cōiunctōe duaꝝ expōnū Augꝰ. ip̄e em̄ exponit dicen
do ꝙ filij charitatis idem eſt qđ filij ſue eſſentie / ⁊ filij
dilecti: ⁊ ex vna expoſitōne accipit̄ ſ͞balis dilectio: ex
Obiectio in ꝯriū. alia aūt notional': ḡ ſtat ꝓ vtraqꝫ. Sed ꝯ termino
ſel' ſumpto nō eſt vtēdū equoce: ſed iſte terminꝰ chari
tatꝫ ſel' ſumit̄: ḡ nō ſtat in duplici ſignificatōe. So
Solō. lutio ſine p̄iudicio cōſentio in hāc ꝑtē ꝙ li charitatꝫ co
ad duo pª: pulat hic vtrāqꝫ dilectionē. ſ. ⁊ notionalē ⁊ eſſentialē
⁊ 3ᵐ ꝯcedit̄ ſicut vident̄ inuere expōnes Augꝰ. ſi cōiungant̄: ſed
copulāt eſſentialē in recto / ⁊ notionalē in obliq̄. eſt ei
ſenſus: trāſtulit nos ꝑ charitatē cōem in regnum filij
ſui / in quē ⁊ a quo ꝓcedit dilectio: in q̄ dat̄ nobis di
lectio charitatis: ⁊ ſm hāc intētionē nō ſequit̄ ꝙ filiꝰ
ſit filiꝰ ſpūſſcti: q̄2 nō dicit illā charitatē in recto: ſꝫ co
intelligit̄ in iſta: nec etiā ſequit̄ ꝙ filiꝰ ſit ꝓprie filiꝰ eſ
ſentie: q̄2 ꝓpter notionē intelligit̄ ꝙ charitas ſit filij /
Ad obiectō nē vltimā ī cōtrariū. ſicut eiꝰ q̄ ea nectit̄ cū p̄r nexu q̄ eſt ab vtroqꝫ. Ad
vltimū dōm ꝙ charitas non accipit̄ oīno equoce q̄ñ
ſumit̄ ꝓ eſſentiali ⁊ notionali / eo ꝙ vna icludit̄ ī alia
ſicut ꝓpriū in appropꝛiato: vnꝰ aūt intellectꝰ ſm actū
bñ accipit ꝓpriū in appropꝛiato: q̄2 vnum claudit in ſe
aliud: ſic aūt nō eſt de pure equiuocis: in illis em̄ nō
claudit̄ vnū in alio ſm intellectum.

Qđ nec filius nec ſpūſſctūs eſt de nihilo: ſed de aliquo: nō tamen de materia.

Oſtendit̄ quoqꝫ ex illis verbis filiū ⁊ ſpm̄ſā
ctū nō eſſe de nihilo ſed de aliquo: nec tñ de
aliq̄ materia. Vñ etiā Hilarius in. xij. li. de
trini. ait. Unigenitꝰ deus cū natus ſit patrē
teſtat̄ auctorē cū ex manēte natus eſt nō eſt
natus ex nihilo: ⁊ cū ante tēpus natꝰ eſt om
nē ſenſum ꝑuenit naſcēdo. Hic apte d̄r ꝙ fili
us nō eſt natꝰ ex nihilo. Similiter ⁊ ſpūſſan
ctus nō eſt dicēdus eſſe vel ꝓcedere ex nihi
lo: q̄2 filius de ſubſtātia patris natus eſt. i. a
patre ē: cū quo eiuſdē ſubſtātie eſt ⁊ eadem
ſubſtantia: ex quo ſenſu etiā accipiendū eſt
illud. Pater genuit id qđ ip̄e eſt. i. filiū q̄ eſt
hoc qđ pater. ⁊ hoc ita debere intelligi Aug.
aperit dicens in primo libro cōtra Maximi
nū: Hoc genuit pater qđ eſt: alioquin nō eſt
verus filius ſi qđ eſt pater non eſt filius. Itē
ſubſtantia dei genuit filiū. i. pater ſubſtātia
genuit filiū qui eſt eadē ſubſtantia ⁊ eiuſdē
ſubſtantie. Qđ ſic eſſe intelligendū Auguſti
nus oſtendit dicens ad Maximinum: Sicut
dicis ſpiritus ſpiritū genuit: ita dic ſpiritus
eiuſdem nature vel ſub͞e ſpm̄ genuit. Itē ſi
cut dicis deus deū genuit: ita dic deus eiuſ
dem nature vel ſubſtantie deū genuit. Hoc
ſi credideris ⁊ dixeris nihil de hac re vlteriꝰ
accuſaberis. His em̄ verbis aperit quomō ꝑ
dicta debeant intelligi. Similiter filius na
tus eſt de ſubſtantia patris: vel pater genuit
filiū de ſua natura ſiue eſſentia. i. de ſe natu
ra ⁊ eſſētia genuit filiū eiuſdē eſſentie ac na
ture: ⁊ qui eſt eadē eſſentia ac natura. Simi
liter expone illud filius ſubſtantie patris: ⁊
filius patris ſubſtantie. i. qui eſt ſubſtantia
cum quo ⁊ filius eadē ſubſtantia eſt: quia cō
ſubſtantialis eſt patri filiꝰ. Et hic ſenſus ad
iuuatur ex his verbis Auguſtini: qui in lib.
v. de trinitate ait: Tres perſonas eiuſdē eſ
ſentie: vel tres perſonas vnā eſſentiā dicimꝰ
Tres autem perſonas ex eadē eſſentia non
dicimus: quaſi aliud ibi ſit quod eſſentia eſt
aliud quod perſona. His verbis oſtenditur
non eſſe dicendum perſonam eſſe ex eſſentia
niſi ex ſenſu p̄dicto: qui ſenſus confirma
tur etiam ex eo quod in libro. xv. de trinita
te idē ait: Sicut noſtra ſcientia ſcientie dei:
ſic ⁊ noſtrū verbum quod naſcitur de noſtra
ſcientia diſſimile eſt illi verbo dei quod na
tum eſt de patris eſſentia. Tale eſt autē ac ſi
dicerēꝫ de patris ſcientia: de patris ſapiētia
vl' quod eſt expꝛeſſius de patre eſſentia: de
patre ſciētia: de patre ſapiētia. Ex hoc itaqꝫ
intellectu verbū dei patris vnigenitus filiꝰ
per omnia patri ſimilis ⁊ equalis recte dicit̄
deus de deo: lumen de lumine: ſapientia de
ſapiētia: eſſentia de eſſentia: quia hoc eſt oī
no qđ pater: nō tñ pater: q̄2 iſte filiꝰ: iſte pat̄.

Quare verbū patris dicatur filius nature.

Inde eſt ꝙ ſolꝰ vnigēitꝰ dei d̄r natura filius
quia eiuſdē nature eſt: ⁊ eadē natura eſt cū
patre. vñ Hilariꝰ in li. xiiij. de tri. de xp̄o lo

quēs ait: Natura filius eſt: q̄ꝛ eandē naturā quā ille qui genuit habet.

Art. X. I Utrū poſſit dici filius eſt de nihilo: Et ſimiliter pater eſt de nihilo.

Arg. p̄mo. D Einde querit̃ de his q̄ dicunt̃ in illo capitulo [Oñdit̃ q̄ꝫ ex illis verbis. ꝛc.] Utrū fili⁹ de nihilo ſit/ vel nō: videt̃ aūt ꝙ ſic: qđ ei de nulla materia p̄iacēte eſt de nihilo eſt: fili⁹ de nulla mate
2o ria p̄iacēte eſt: ḡ filius de nihilo eſt. Itē fili⁹ nō eſt de aliquo: ita ꝙ li aliquo ſit neutri gener̄: ſꝫ nō aliq̄d
Queſtiūcl'a prima. ꝛ nihil equippollēt: ḡ fili⁹ de nihilo eſt. P̄ q̄rit̃ de p̄re vtrū ip̄e ſit de nihilo: ꝛ videt̃ ꝙ ſic p auctoritatem
Obie. p̄ma Aug. ſup̄ habitā ſi de nulla ſb̄a eſt fili⁹: ḡ de nihilo ē
2a fili⁹: ḡ cū de nulla ſb̄a eſt pr̄ de nihilo eſt pr̄. Itē pr̄
3a eſt de nullo: ḡ ē de nihilo Itē pr̄ nō ē de aliq̄ neutraliter: ḡ de nihilo. Cōtra oē qđ de nihilo ē creatū eſt: ꝛ vertibile: vt Dam. dicit: pr̄ ḡ ſi eſt de nihilo eſt creat⁹
Solutio ꝛ vertibil' Solo ad hmōi ſophiſmata dōm ꝙ nulla pſonaꝝ diuinaꝝ eſt de nihilo: q̄ꝛ cū dꝛ de nihilo p negationē tollit̃ p̄ncipiū ex parte an̄: ſꝫ p p̄poſitionē precedentē negationē q̄ manet nō extincta p negatōnē eo ꝙ p̄cedat ponit̃ ordo eſſe ad nihil p̄cedēs .i. qđ eſſe ei⁹ qđ dꝛ eſſe de nihilo ſequat̃ nō eſſe: ꝛ hoc quidē cōuenit oībꝫ creatis: ſed pſonis diuinis nō conuenit.
Ad primū Ad primū ḡ dōm ꝙ hec eſt vera fili⁹ de nulla materia eſt: q̄ꝛ ibi notat̃ negatō al's p̄uatio principij materialis: ſed non ſequit̃: ḡ de nihilo ꝓpter habitudinē
Ad 2m p̄pōnis q̄ manet. Ad aliud dōm ꝙ iſte due nō eq̄ppollēt: fili⁹ nō eſt de aliq̄: ḡ de nihilo: q̄ꝛ in prima p̄cedit negatio p̄poſitionē: ꝛ iō extinguit habitudinē ei⁹ In 2a aūt ſequit̃: ꝛ iō habitudo p̄poſitōnis manet: ſi
Ad q̄ſtiun. aūt inferat̃ ab eq̄ppollēti nō eſt de nihilo: ḡ de aliquo neutralit̃: nō valet iteꝝ ꝓpter hītudinē p̄pōnis Ad
Ad ob. p̄mā id qđ vlteri⁹ querit̃ de p̄re dōm ꝙ ip̄e nō eſt de nihilo. Ad obiectū ꝯ dōm ꝙ in filio ſequit̃: ꝙ ille hꝫ habitudinē ad p̄ncipiū an̄/ ꝛ nō pr̄: ꝛ iō in p̄re non tenet.
Ad ſcđam. Ad aliud dōm ꝙ non ſequit̃: pr̄ eſt de nullo. ꝛc. q̄a hec dictio nullo ſtat p pſona: poſtea aūt īfert̃ neutraliter priuādo principiū exn̄tie cū ordine ad nihil quē
Ad tertiā ponit p̄poſitio. Ad aliud dōm ꝙ nō ſequit̃: nō eſt de aliq̄: ḡ de nihilo: q̄ꝛ in prima priuat̃ habitudo prepoſitionis: in ſecunda autē nō priuatur: igitur. ꝛc.

Utrū pater voluntate genuit filiū an neceſſitate: ꝛ an volens vel nolens ſit deus.

Diſtin. VI: de cōpatiōe act⁹ gn̄andi ad potentiā.

P Reterea queri ſolet vtrū pater genuerit filiū volūtate an neceſſitate. De hoc Oroſius ad Aug. ita ait: Volūtate genuit pater filiū vl' neceſſitate: ſed nec volūtate nec neceſſitate q̄ꝛ neceſſitas in deo nō eſt. preire volūtas ſapientiā nō potuit. quo circa vt Augu. ait. in xv. li. de tri. Ridēda eſt dyaletica Eunomij a quo eunomiani heretici orti ſunt: q̄ cū non potuiſſet ītelligere nec credere voluiſſet vnigenitū dei filiū verbum dei eſſe natura .i. de ſb̄a patris genitū nō nature vl' ſb̄e dixit eē filiū: ſꝫ filiū volūtatis dei volēs aſſerere accedentē deo volūtatē q̄ gigneret filiū: ſic̄ nos aliq̄n aliq̄d volum⁹ qđ antea nō volebam⁹ ꝓpter qđ mutabil' ītelligit̃ nr̄a natura: qđ ab ſit vt i deo eſſe credam⁹. Dicam⁹ ḡ v̄bū dei eſſe filiū dei nat̃a nō volūtate: vt docet Augu. i. xv. li. de tri. vbi q̄ndā catholicū heretico rn̄dētem cōmēdat dicēs: Acute ſane quidā rn̄dit heretico verſutiſſime interroganti a
vtrū de⁹ filiū volēs vel nolēs genuerit: vt ſi diceret nolēs: abſurdiſſima dei miſeria ſeq̄ret̃. Si aūt volēs cōtinuo qđ ītēdebat ꝯcluderet. ſ. nō nature eſſe filiū: ſꝫ volūtatis. At ille vigilantiſſime viciſſim q̄ſiuit ab eo vtrū de⁹ pater volēs aut nolēs ſit de⁹. vt ſi rn̄deret nolēs ſeq̄ret̃ grādis abſurditas ꝛ miſeria quā de deo credere magna eſt īſania. Si aūt diceret volēs rn̄deret̃ ei: ḡ ꝛ ip̄e volūtate ſua deus eſt: nō natura. Quid ḡ reſtabat niſi vt obmuteſceret ſua interrogatōe obligatū indiſſolubili vīculo ſe vidēs. Ex p̄dict' docet̃ nō eſſe cōcedendū ꝙ deus voluntate vel neceſſtiate: vel volēs vel nolens ſit deus. Itē ꝙ volūtate vel neceſſitate vel volens vl' nolens genuerit filium.

P [Reterea queri ſolet vtrū pr̄ genuerit filiū ꝛc] A
Hic incipit ſcđa ps iſtius tractat⁹ de gn̄atōe filij: in q̄ q̄rit̃ de potētia inclinātē ad generatōnē ex p̄te generātis vtrū illa ſit neceſſitas vel voluntas vel natura: Diuidit̃ aūt in duas p̄tes: in quarū prima agit̃ de potētia inclinātē in p̄re ad generandū: ſed q̄ꝛ in inferioribꝫ potētia generādi eſt in filio genito ſicut in patre: iō querit̃ in ſcđa parte vtrum hmōi etiā ſit in filio: ꝛ hec incipit in ſequēti diſtinctōe. vij. ſ. ibi: [Hic ſolet queri a quibuſdā. ꝛc.] Prima diuiditur in tres: in prima mouet queſtionē magiſter/ ꝛ ſoluit p interēptionē vtriuſq̄ꝫ partis. In ſcđa obijcit̃ cōtra ſolutionē: ꝛ ſoluit ibi: [Sed cōtra hoc opponit̃] In tertia redit ad partē quā interemerat et ſoluit eā ſub alio ſenſu ibi: [Predicta tn̄ verba. ꝛc.] In p̄ma haꝝ facit tria. Primo ei ponit queſtionē heretici ſub diuiſiōe. Secundo interimit vtrāq̄ꝫ partē diuiſiōis ibi: [Nec volūtate nec neceſſitate.] In tertio ponit īſtantiā cōtra diuiſionē heretici ibi: Acute ſane q̄dē.]

An deus genuerit filium ex neceſſitate et voluntate. Arti. I

I Ncidit aūt hic q̄ſtio de iſta diuiſiōe: videt̃ autē ꝙ neceſſitate filiū genuerit: qđ ei īpoſſibile eſt nō eſſe: neceſſe ē eē deū hr̄e filiū īpoſſibile ē nō eē: ḡ neceſſe ē eē. Itē q̄cq̄d nulla p̄te ſua eſt ꝯtingēs ꝛ poſſibile ip̄m in toto ī eſſentia ꝛ actu eſt neceſſe de⁹ pr̄ ī nullo ſubijcit̃ cōtingēti ꝛ poſſibili. ḡ ī toto eſt nec̄e: ḡ ip̄e ē neceſſariū p̄ncipiū gn̄atōis filij Itē idē eſt poſſe ꝛ eē in eternis: ſꝫ neceſſariū ē deū poſſe gignere filiū: ḡ neceſſe ē deū genuiſſe filiū: ꝛ idē eſt ī eternis genuiſſe ꝛ gn̄are: ḡ de⁹ pr̄ de neceſſitate gn̄at vl' gn̄auit filiū. P̄ oīpotēti detrahere maximū poſſe eſt īpoſſibile: maximū āt poſſe ē gn̄are talē alteꝝ q̄l' ip̄e ē ḡ hoc poſſe impoſſibile eſt detrahere a deo: ḡ neceſſe ē

(Margin: Argu. p̄mo ꝙ neceſſario genuit filiū. — 2o — 3o — 4o)

5º ponere in ipo:ḡ ex neceſſitate genuit filiū Itē natu
ra exn̄te cōicabili ⁊ nihil ꝓhibēte eā cōicar iimpoſſibi
le eſt tollere cōicationē ſui:ſed natura diuina cōicabi-
lis eſt/⁊ nihil ꝓhibet cōicationē fieri:vt ſupra dictū ē
⁊ ꝓbatū eſt:ḡ impoſſibile eſt nō fieri cōicationē:ḡ ne-
ceſſe fuit generare filiū:qꝛ ꝑ generationē fit nature cō
6º municatio. Itē dicit pħus ꝙ ea q̄ fiūt/fiūt aut ſꝑ/
ſicut neceſſaria/aut frequēter/aut raro:ſed natura-
lia fiūt ſemꝑ aut frequēter:ſed in neceſſarijs fiūt ſem
per:infra aūt habebit̄ diſtinctōe.ix. ꝙ deus pr̄ ſemꝑ
Auctorita- genuit filiū:ḡ neceſſario genuit filiū. Itē Dyoniſiꝰ
tes Dyoni. in li.de di.no.ca.2.Solus fons ſuꝑſubſtātialis dei
prima. tatis eſt pater/nec filius eſt pr̄/nec pater filius cuſto-
dientibꝫ hymnis ꝓpria religiōe vniuiqꝫ thearchica-
rū ꝑſonaꝝ/cū igit̄ fontē neceſſe ſit fluere pater ex ne-
2ª ceſſitate genuit filiū Itē in eodē infra: Pr̄ quidē eſt
fontana deitas:filius aūt ⁊ ſpūſſctūs deigene deita-
tis:ſi ita oportet dicere pullulatiōes diuine nature/
⁊ ſicut flores ⁊ ſuꝑſbſtātialia lumīa a ſctis eloquijs
Obijcit̄ 2º accepimus. Ex hoc habet̄ ꝙ cū pater ſit deitas fō-
loco ꝙ volū tana impoſſibile eſt eū nō fundere ⁊ generare filium.
tate genuit Eodē mō videt̄ poſſe ꝓbari alia pars.ſ.ꝙ volūta-
filiū p̄mo te genuit filiū:ſic deꝰ vult oē bonū : ḡ maxime bonū
maxime vult:ſed optimū eſt ꝓducere filiū/⁊ ꝓducere
ſpm̄ſctm̄:ḡ hoc maxime vult:ḡ volūtate genuit ipm
2º Itē in oīpotēte oē opꝰ ſubiacet volūtati:ḡ cū gene
rare(vt dicit Dam̄.)ſit opꝰ nature/hoc in ipo ſubiace
3º bit volūtati:ḡ volūtate gēuit eū. Itē aut genuit eū
volūtate/aut genuit eū nō volūtate. ſi volūtate hēo
ꝓpoſitū.ſi nō genuit eū volūtate ⁊ gēuit:ḡ nihil ꝯ vo
lūtatē vel p̄ter volūtatē:quoꝝ vtrūqꝫ abſurdū eſt: ḡ
4º volūtate genuit filiū. Itē in oībꝫ gn̄antibꝫ ī qbꝫ eſt ꝓ-
poſitū p̄mū inclinās ad gn̄ationē eſt volūtas: ḡ ⁊ in
5º deo:ḡ ⁊ volūtate genuit. Itē qcqd fit nō voluntate
eiꝰ q̄ hꝫ volūtatē nō eſt laudabile:ḡ ſi pr̄ nō volūtate
genuit filiū/pr̄ in gn̄atiōe filij nō eſt laudabil̄:qd̄ ab-
6º ſurdū eſt:ḡ ⁊c̄. Itē Aug. dicit infra: Si potuit gi-
gnere filiū ⁊ noluit:ḡ fuit inuidꝰ:ſed inuidꝰ nō fuit:
7º ḡ potuit ⁊ voluit:ḡ volūtate genuit. Itē pr̄ dicens
verbū genuit filiū:ſed dicere ſꝑ eſt in volūtate dicen-
tis:ḡ gn̄are ſꝑ eſt in volūtate gn̄antis:ḡ ſꝑ voluntate
Obijcit̄ 3º gēuit In ꝯriū obijcit̄ ſic p̄º ꝙ nō ex neceſſitate oīs
ꝙ deꝰ pat̄ neceſſitas ad aliquē actū eſt a potētia fortioris intri-
nō neceſſa- ſeci/vl̄ extrīſeci deꝰ pr̄ nō hꝫ aliqd fortiꝰ ſe:ḡ nō gene
rio genuit fi rat ex neceſſitate. Scd̄a ſupponit̄ a fide.prima ꝓbat̄
liū p̄mo. ex hoc ꝙ ſi eſt neccītas nature eſt a forma q̄ potētior
eſt ī re agēte ꝑ neceſſitatē q̄ꝫ materia. Si aūt eſt neceſ
ſitas ab extrinſeco tūc eſt cogēs fortiꝰ:ſicut accipit in
2º coactiōe violētie. Itē in oībꝫ hīs in qbꝫ eſt natura
⁊ volūtas ſc̄m debitū ordinē natura ſubiacet volūta-
ti:in deo aūt eſt natura ⁊ volūtas:ḡ ⁊ ī eo natura ſb-
iacet volūtati:qd̄ aūt ſubiacet volūtati dicit Aug. nō
eſſe neceſſariū:ḡ in deo nil̄ eſt neceſſariū:ḡ nec gn̄atio
3º filij/nec aliud opꝰ/vt videt̄. Prima ꝓbat̄ ex ꝑuer
ſo ordine ī nobis:qꝛ ꝑ pctm̄ accipit ꝙ potētie natura
les volūtati ⁊ rōi nō ſubiacēt. Scd̄a ꝓbat̄ ꝑ h̄ ꝙ ſū-
Obijcit̄ 4º mꝰ ordo eſt in deo Cōtra alterā ꝑtē ſic obijcit̄.ſ. ꝙ
ꝙ nō volū- nō voluntate genuit Dam̄.I.lib.ca.8.in duobꝫ locis
tate genuit dicit ꝙ creatio eſt opꝰ volūtatis:gn̄atio aūt opꝰ na-
primo. ture:ḡ nō volūtate genuit. Itē volūtate fieri dicū
2º tur in qbꝫ p̄ncipalis motor eſt volūtas:ſed in oī gn̄a-
tiōe p̄ncipal̄ motor ē natura:ḡ gn̄atio nō fit volūtate
3º Itē volūtas eſt ad volita:volita aūt ſūt exteriora
de qbꝫ ē appħēſio in rōe boni:gn̄atio filij nō ſic ē de ex-
terioribꝫ:ḡ nō fit volūtate. P̄ in hoībꝫ ſic eſt ꝙ gn̄a- 4º
tio hoīm nō dicit opꝰ volūtatis:ſꝫ potiꝰ opa mecha-
nica q̄ ſūt ſuꝑ materiā aliā:ḡ neqꝫ ī diuinis ita dici de
bet Solꝰ dōm ſc̄m Hil̄.in auctoritatibꝫ ſ̄ inductꝭ Solutio
v.diſ.ꝙ intelligētia dictoꝝ ex cauſis eſt aſſumēda di
cendi:qꝛ nō ſc̄m ōi res ſed rei ſc̄mo ſubiectꝰ eſt: ⁊ iō nō
oīs neceſſitas h̄ neget̄/nec oīs volūtas: ſꝫ neceſſitas
⁊ volūtas ſc̄m intētionē hereticoꝝ q̄ eſt neceſſitas vio
lentie/⁊ coactōis ab agēte ꝯ volūtatē intrinſecꝰ vl̄ ex
trinſecꝰ:ſicut iā patebit cū diſtinguet̄ neceſſariū:talē
eīm neceſſitatē nō recipit diuina gn̄atio/nec deꝰ:qꝛ di
cit pħs in.4.p̄me pħie:Si fuer̄t res ſimplices ⁊ eter
ne ⁊ īmobiles nulla eaꝝ erit violētia/neqꝫ ꝯ naturā:
pꝫ igit̄ ꝙ tal̄ neceſſitas violētie nō cadit in deū. Vo-
lūtatē aūt dicebāt ī deo eſſe accedentē:vt dicit Aug.
vel an̄cedentē q̄ eſt de re anteq̄ꝫ ſit ipa res/ ⁊ q̄ qn̄qꝫ ē
apd̄ volentē ⁊ qn̄qꝫ nō:vn̄ ſi tal̄ eſſet volūtas in deo
⁊ pr̄ eſſet mutabilis/q̄ qn̄qꝫ vnū vellet/⁊ qn̄qꝫ aliud:
⁊ filiꝰ nō eſſet eternꝰ cuiꝰ gn̄ationē volūtas pr̄na an
teceſſiſſet ſicꝰ reꝝ creationē ꝑuenerat: dōm ḡ ſc̄m pħm
in.4.p̄me pħie ꝙ neceſſariū d̄r reſpectiue ⁊ abſolute.
reſpectiue aūt d̄r reſpectu finis intēti/aut reſpectu ef-
ficiētis cogētꝭ. reſpectu finis duobꝫ modis.ſ.reſpectu
eſſe/⁊ reſpectu bn̄ eſſe/ſicut neceſſariū eſt ad eſſe ſine q̄
impoſſibile eſt hr̄e aut cōſeruare eſſe:ſicut anhelitꝰ et
nutrimentū in aīabꝫ.reſpectu bn̄ eſſe ſine q̄ nō habet̄
finis intētꝰ in bn̄ eſſe:ſicut acceptō debiti ab atheniē
ſe ciue non hēt̄ niſi nauiget̄ athenas: eſt ḡ neceſſaria
nauigatō ad athenas ad acceptōnē debiti. Reſpectu
aūt cē efficiētis:ſil̄r eſt duobꝫ modis.ſ.reſpectu agen
tis extra/⁊ reſpectu agētis intra.reſpectu agētis ex-
tra/ſicut Dyoniſiꝰ dixit ꝙ neceſſariū eſt cōtriſtās:et
violētia eſt aliq̄ neceſſitas:⁊ quidā pħus Ariotas di
xit: Violentia de neceſſitate cogit me vt h̄ faciā. reſpe
ctu aūt cogentis intra:ſicut dicit̄.3.Eſd̄.3.ꝙ ſuꝑ oīa
vicit veritas/qꝛ cogit ꝯſenſū:⁊ h̄ mō dicit pħs ꝙ ne-
ceſſitas nō ꝑmittit opinātē ad veꝝ reuerti/⁊ mutari
a ſua opinione. Abſolute aūt neceſſariū eſt(vt dicit Abſolute
pħs)qd̄ īpoſſibile eſt vt ſit alio mō. ⁊ hoc tribꝫ modis neceſſariū ē
eſt.ſ.ꝑ ſe ⁊ ꝑ aliud ⁊ cōpoſitū ex vtroqꝫ.ꝑ ſe ſicut p̄nci tribꝫ mōis.
pia.ꝑ aliō ſicut ꝯcluſio demr̄ata ex vtroqꝫ ſicut ſill̄s
⁊ ſil̄r eſt in ente incōplexo. Vn̄ dicit pħs ꝙ neceſſariū
abſolute ⁊ ꝑ ſe nō eſt niſi vnū ſimplex p̄mū:oīa ei alia
cōpoſita ex ſuis cōponentibꝫ trahūt neceſſitatē/⁊ cō-
ponētia ab efficiente p̄mo:⁊ iō poſſibilia ſr̄ ſc̄m illa a q̄
bus hn̄t neceſſitatē:qꝛ pꝰ ꝑ ītellectū ī illis ſr̄ ī poten-
tia q̄ꝫ in neceſſitate:ſc̄m igit̄ hanc diuiſionē dicemꝰ ꝙ
ſolꝰ deꝰ eſt neceſſariū p̄mū:ſr̄ aūt multi alij modi ī q̄
bus non ſaluat̄ rō neceſſitatis niſi eq̄uoce/ſicut vtile
neceſſariū cōſueuimꝰ dicere/⁊ expediens neceſſariū.
His hitis facile eſt rn̄dere ad illā ꝑtem obiectoꝝ q̄ Ad obiecta
ſr̄ de neceſſario:oēs ei ille rōes ⁊ auctoritates Dyo. ꝑ Dyo.ſolꝰ
adducte plane loquunt̄ de neceſſario ſimplici ⁊ abſo- h̄ pꝫ ⁊ ſex ra
lute/qd̄ p̄cipue eſt deꝰ:⁊ hac neceſſitate generat filiū tiōes p̄cedē-
neqꝫ ſequit̄ aliqd̄ īcōueniēs ī ipo. Eodē mō diſtin tes.
guimꝰ multiplicē volūtatē 2º mō: eſt ei volūtas po- Nota hoc.
tētia volēs:⁊ eſt motor aliaꝝ ꝑtātū q̄ ſr̄ in volente ſi-
cut volūtas voliti extra ſicut cibi/vel potꝰ vl̄ alteriꝰ
⁊ hoc mō volun tatis opus eſt creatura:qꝛ illd̄ eſt ex
tra deū:ſc̄m aūt ꝙ volūtas eſt q̄ſi motor aliaꝝ pote-
ſtatū:vt cū dicit̄ volo ītelligere/volo ambulare pōt ī
telligi ſc̄m magiſtrū hec triplicit̄.ſ.an̄s que eſt quaſi
diſponens volentem:⁊ eſt voluntas iſta premedita-
tionis de opere qualiter fieri debeat/ vt archarius

p̄remeditat̃ in qua parte materie arche faciat fundū
ꝛ in qua operculū ꝛ in qua parietē. Eſt etiā volūtas
accedēs / ꝛ hec duob᷒ modis .ſ. accedēs operi ꝛ acce-
dens volēti. accedens opi eſt q̄ imediate p̄cedit opus
ſicut ē volūtas ad operandū vt ꝑcutiēdi cū dolabꝛo
ꝛ hmōi. Accedēs volēti eſt quā nō habuit ſp̄: ſed acce
dit ei ex noua app̄hēſiōe alicui⁹ app̄hēſi mouētis vo-
Ad rōis ꝓ- luntatē. Tertia ē volūtas opi cōcurrēs q̄ d̄r cōcomi
p̄etates ꝙ tās: ꝛ iſta volūtate p̄r genuit filiū: q2 voluit ḡnatōnē
volūtate ge ꝛ de iſta vltima ꝓcedūt rōnes inducte ad hoc ꝙ volū
nuit. tate genuit filiū / vt patet ſingulas inſpiciēti. Ille aūt
Ad rōnes ꝓ rōes q̄ inducunt̃ ad ꝓbādū ꝙ nō neceſſario genuit fi-
bātes ꝙ nō liū ſequunt̃ de neceſſario ꝑ coactōnē: ꝛ hoc neceſſariū
neceſſario in deū cadere nō p̄t / vt dictū eſt. Silr̄ alie ratiōes
Ad rōnes ꝓ que inducunt̃ ad h̄ ꝙ nō volūtate genuit accipiūtur
bātes ꝙ nō de volūtate exterioꝝ: prima ꝛ ſcd̄a ꝛ tertia de volūta
volūtate ge te p̄cedēte ſm̄ q̄s nō eſt volūtatis opus ḡnatio diui-
nuit. na: vt dictū eſt. ꝛ ſic patet ſol'o ad oīa alia obiecta ſil'.

Arti. II B — An deus volens aut nolens filium genue
rit articulus hereticus.

Arg. p̄mo. Einde querit̃ de hoc q̄d dicit heretic⁹: [De⁹
D filiū volēs aut nolēs genuit. ꝛc.] a. Videt̃ em̄
neceſſariū eſſe vt det̃ altera ꝑs cū diſtent ꝑtes
2o ꝑ affirmationē ꝛ negationē: q̄re neceſſe eſt alteꝝ veri-
ficari de q̄libet. P̄ querit̃ ex quo potuit in aliq̄ ſen-
ſu dari iſta de⁹ volēs ḡeuit filiū: quare ſub diſtinctō-
ne n̄ dederūt eā catholici doctores: ſed interimert̃ ſim
Sol'o ad p̄mū. plicit̃. Ad hoc dōm ꝙ iſta volēs ꝛ nolēs nō oppo-
nunt̃ ꝑ affirmationē ꝛ negationē: cū em̄ negatio in-
trinſeca eſt cū volūtate / in vna dictōe volūtas mãet
affirmata: ſed volitū de q̄ eſt ſermo neget̃: vn̄ idem eſt
Obiectio nolo q̄d volo cōtrariū. Et ſi obijcit̃ ꝙ in cōdeclineo
videt̃ negādi volūtas / cū igit̃ nolo nō vis nō vult ꝛc.
Sol'o: Dōm ꝙ ſl'm eſt q̄n imo in cōdeclineo etiā affirma-
ta manet ſm̄ ꝙ eſt cōdeclinīū hui⁹ verbi nolo: q2 tūc
hēt vim vni⁹ dictōnis hoc q̄d d̄r nō vis ꝛ nō vult: ſi
aūt ſic diuideret̃ aut volēs aut nō volēs / tūc eſſet per
affirmationē ꝛ negationē ꝛ tūc ſm̄ intentionē hereti
ci cauendā dāda eſſet iſta nō volēs: ex hoc em̄ nō ſeq̄-
tur coactio: ſed negat̃ volūtas accedēs volēti / ꝛ voli-
Ad 2m to: vt ſup̄ dictū eſt. Ad aliud dōm ꝙ ſcti doctores
magis inſtando cōpeſcere ꝛ cōfundere volebāt here-
ticū q̄3 corā ſimplicib᷒ cū eo diſputare / eo ꝙ inſtantia
facit obmuteſcere / ꝛ inducit cōfuſionem: ꝛ hoc expe-
diēs fuit ſimplicibus vt viderēt illū nō poſſe ꝓficere:
poſtea aūt ſeorſum cū māſuetis tractabāt veritatem
ſol'onis: ſic mgr̄ ſ̄ dixit diſtinctōe. ij. ca. iij. in fine.

Oppſitio contra predicta.

Sed cōtra hoc opponit̃ ſic: Volūtas dei eſt
natura ſiue eſſentia dei: q2 non eſt aliud deo
eſſe aliud velle: iō ſicut vna eſt eſſentia triū
ꝑſonaꝝ: ita ꝛ vna volūtas. Si ḡ deus natura
deus eſt: ꝛ volūtate de⁹ eſt: ꝛ ſi verbū dei na
a tura filius dei eſt: ꝛ volūtate fili⁹ dei eſt: hoc
aūt facile eſt refellere: nā ꝛ p̄ſcia dei ſiue ſciē
tia q̄ ſcit vel p̄ſcit bona ꝛ mala diuiſa natura
ſiue eſſentia eſt: ꝛ predeſtinatio ſiue volun-
tas eius eadē diuina eſſentia eſt: nec eſt deo
aliud ſcire ꝛ velle q̄3 eſſe: ꝛ cū ſit vnū ꝛ idem
ſciētia dei vl' volūtas: nō tn̄ d̄r de voluntate
quicq̄d d̄r de ſciētia ꝛ econuerſo: nec oīa illa
ſua voluntate deus vult que ſua ſcia ſcit: cū
ſua ſciētia nouerit tā bona q̄3 mala volūtate
aūt nō velit niſi bona. Sciētia quippe dei et
p̄ſciētia de bonis eſt ꝛ malis. voluntas v̄o ꝛ
predeſtinatio de bonis eſt tātū: ꝛ tn̄ vnum et
idē in deo eſt ſciētia ꝛ volūtas: ꝛ p̄ſcia ꝛ pre-
deſtinatō: ita cū vnū ſit natura dei volūtas
dicit̃ tn̄ pater genuiſſe filiū natura nō volun
tate: ꝛ eſſe deus natura nō voluntate.

Qualiter ītelligēda ſint illa ver-ba p̄r nec nolēs nec volēs deus eſt nec volēs nec nolēs genuit filium.

Predicta tn̄ verba quibus prudēter dictum
eſt ꝙ deus pater nec volēs nec nolēs eſt de⁹:
nec nolēs nec volēs genuit filiū: ſiue volun-
tate ſiue neceſſitate: ex tali ſenſu vident̃ acci
piēda: vt volūtatē precedētē vl' accedentē i
telligam⁹ qualiter eunomi⁹ ītelligebat. Nō
em̄ ipſe de⁹ eſt volūtate precedēti vl' efficiē
ti vl' volēs p̄uſq̄3 de⁹: nec volūtate preceden
ti vl' accedēti genuit filiū: nec p̄us volens q̄3
generās genuit filiū: nec pri⁹ generās q̄3 vo-
lēs genuit filiū. volēs tn̄ genuit ſicut potens
genuit: ꝛ bon⁹ genuit filiū: ꝛ ſapiēs genuit ꝛ
hmōi. ſi em̄ pater ſapiēs ꝛ bonus d̄r genuiſſe
filiū cur nō ꝛ volēs? Cū ita ſit deo idē eē vo-
lentē q̄d eſt eſſe deū: ſicut idē eſt eſſe ſapien-
tē q̄d eſt eſſe deū. Dicam⁹ ḡ q2 pater ſicut ſa
piēs ita volens genuit filiū: ſ3 nō voluntate
precedēti vl' accedēti. Quē ſenſum apit Au
guſtin⁹ ꝛ cōfrmat ita dicēs ſup epiſtolam ad
Epheſ. De filio dei. i. dn̄o noſtro ieſu chꝛiſto Eph. 3.
ſcriptū ē q2 cū patre ſp̄ fuit: ꝛ nunq̄3 eū vt eēt
patn̄a volūtas p̄ceſſit: ꝛ ille q̄dē nat̃a fili⁹ ē.

An auctoritates iſte ſanctoꝝ ſunt vere q̄ Art. III C
dicūt ꝙ voluntate genuit filiū.

Einde querit̃ de hoc quod dicit in ſcd̄a parte
D [Hoc aūt facile eſt refellere ꝛc̄.] s. a. Vident̃ Auctorita-
em̄ quidā ſcti expſſe dicere ꝙ volūtate ḡeuit. tes Hilarij
vn̄ Hilari⁹ in. 3. de trini. Incōprehēſibilē ꝛ inenar- prima.
rabilē an̄ oē tēpus ꝛ ante ſcl'a vnigenitū ex his q̄ i ſe
ingenita erāt: ꝓcreauit oē q̄d deus eſt ꝑ charitatē ei⁹
atq3 virtutē ei impertiēs: charitas aūt eſt diſpoſitio
volūtatis: ḡ volūtate genuit. Itē Hil'. Ex toto p̄re 2ª
tot⁹ fili⁹ eſt nat⁹ / nō aliūde: q2 nihil anq̄3 fili⁹ nō ex
nihilo: q2 ex deo fili⁹ nō in ꝑte: q2 plenitudo deitatis
in filio / nec in aliquib᷒: q2 in oīb᷒: ſ3 vt voluit q̄ potuit
ꝛ vt ſciuit q̄ genuit. Itē Origenes: Hermē profe- 3ª Orige.
rens voluntatis factus eſt verbi pater. Itē ad idē 4ª Augu.
eſt rō: dicit em̄ Auguſt. in. 9. de trinitate ꝙ partū mē
tis precedit appetitus rei querēde / q̄ poſtea fit amor
cognite: ḡ cū ꝑt⁹ diuin⁹ ſit ꝑt⁹ mentis: q2 v̄bū videt̃
ꝙ ꝑtū filij volūtas an̄s p̄ceſſerit. Itē in oīb᷒ in q̄b᷒ Rō 5ª
in idē opus cōcurrūt natura ꝛ voluntas: volūtas p̄-

cedit opus vt inclinās ⁊ mouēs primū / ⁊ hoc cōtin-
git ꝓpter volūtatis libertatē: ergo videt̄ etiam ꝙ in deo
op⁹ nature qđ eſt generatio volūtas p̄ueniat admin⁹
ſm̄ rationē. Pꝫ ſicut differūt mouētia ita differunt
Rō 6a mota: natura aūt ⁊ volūtas ſunt duo mouētia: ergo ſm̄
differentiā eoꝝ eſt differētia opeꝝ ⁊ motuū: ſed volū
tas nobilior eſt natura: ergo nobilius eſt opus ei⁹: ergo cū
nobiliſſimū ſit opus generatiōis diuine ipa debet eē
precedēs opus. Sed cōtra hoc eſt qđ dicit hilari⁹
Rō vera in li. de ſinod. Si qs volūtate dei tanq̄ꝫ de creaturis
ſm̄ factū dicat anathema ſit. Sol'o dōm ꝙ volun-
Solutio tas accedēs ⁊ p̄cedēs nō cadit in deū reſpectu genera
⁊ ad duas tiōis filij: ⁊ due auctoritates Hilarij primo inducte
auctorita- intelligunt̄ de volūtate cōcurrēte cū ope / ſiue cōcomi
tes Hilarij tāte op⁹: vt ſ̄ diximus. Ad aliud dōm ꝙ germē vo
Ad tertiā. lūtatis vocat̄ ab Origene in q̄ placitū p̄ris quieuit /
ſicut ipe dixit Math. 3. Hic eſt fili⁹ meus dilect⁹ in
quo mihi cōplacui. Ad aliud dōm ꝙ ptū mētis p̄-
Ad quartā cedit amor / nō partus ſed pariēdi: ⁊ hoc eſt dū querit
mēs qđ pariat: ſed amor partus q̄ ꝑfectus amor eſt ſe
quit̄ partū ſm̄ rōnē: ꝑfectio aūt ſūma in deo eſt: ⁊ iō
nō eſt in eo appetit⁹ rei nō habite vel nō facte. vñ Au
guſtin⁹ loquit̄ ibi de mēte creata q̄rēte ꝓpter iꝑfectiō-
nē ſue ſcie. Ad aliud dōm ꝙ illa rō tenet in rationa
Ad quintā. li natura creata cui⁹ vna ꝑs melior eſt alia / ⁊ vna im
perās ⁊ vna imꝑata: ſic aūt nō eſt in diuina natura:
⁊ ideo in deo nō p̄cedit volūtas naturā. Ad aliud
Ad ſextā dōm ꝙ ſi iſta ꝓpō gn̄alit̄ intelligat̄ / ſicut dr̄nt opātia
ſic dr̄nt opa: ipa eſt falſa: q2 pluriū opa nature melio-
ra ſunt opib⁹ volūtatis: in deo tn̄ idē eſt ſm̄ rē volun
tas ⁊ natura: non tn̄ de q̄cūqꝫ eſt vnū de eodē eſt etiā
aliud: q2 dr̄nt ī ſubiectis ⁊ ī rōe: ſicut dicit mgr̄ in lr̄a
Alia aūt q̄ hic dicūtur manifeſta per ſe ſunt.

Hic queritur an pater potuerit vel voluerit gignere filium.

Ic ſolet queri a q̄buſ-
Diſtin. VII b dā vtrū pater potuerit vl' voluerit
De cōꝑatōe generare filiū. Si em̄ inquiūt potu
potentie ge it vel voluit generare filiū: ergo potuit aliq̄d et
nerādi ad ꝑ voluit qđ nec voluit nec potuit filius. Nam
ſonā. filius nec potuit nec voluit generare filium
Cui verſucie facile reſpōdem⁹ dicētes: poſ
ſe vel velle generare filiū: nō eſt aliq̄d poſſe
vel velle ſubiectū potētie vel volūtati. Eſt
tn̄ aliq̄ potētia vel volūtas. ſ. poſſe vel velle
gignere filiū: ⁊ iō diſtinguēda eſt intelligen
tia ꝓpoſiti verbi poſſe vl' velle gignere filiū
⁊ poſſe vel velle aliq̄d. Neqꝫ em̄ gn̄atio filij
aliq̄d eoꝝ eſt: q̄ ſubiecta ſunt diuine potētie
⁊ volūtati: nec eſt aliq̄d inter oīa vl' de oīb⁹
ſed ſuꝑ oīa ⁊ añ oīa. Nō em̄ añ voluit vel po
tuit q̄ꝫ genuit: ſicut nec ante fuit q̄ꝫ genuit: q2
ab eterno fuit ⁊ ab eterno genuit. Ex ſilī q̄ꝫ h̊
videre poſſum⁹. Pat̄ em̄ p̄t eē pater: ⁊ vult
eſſe pater: fili⁹ aūt nō p̄t nec vult eē pater: ergo
pater p̄t vl' vult eē aliq̄d qđ nō p̄t vl' vult eē
fili⁹: nō ſequit̄: q2 eē patrē nō ē eē aliq̄d: ſed
p̄ōt eſſe ad aliq̄d vt in ſequēti oſtendetur.

Ic ſolet queri a quibuſdā ⁊c̄.] Hic incipit ꝑs A
b illa in qua querit mgr̄ vtrū eadē potētia gene
rādi ſit in filio q̄ eſt in p̄re: Diuidit̄ aūt ī duas
partes: in quaꝝ p̄ma mgr̄ q̄rit vtrū patrē gn̄are filiū
ſit aliquid poſſe qđ filio cōueniat vel nō: In ſcđa q̄rit
vtrū patrē natura poſſe gn̄are filiū ſit potētia filio cō
ueniēs vl' nō: ⁊ hec incipit ibi: [Itē q̄rit̄ a q̄buſdā ⁊c̄]
Prima harꝝ ſubdiuidit̄ in tres: In prima tāgit que-
ſtionē ⁊ ſoluit. In ſcđa obijcit ꝑ verba Aug'. ꝯ modū
ſolutiōis ſue ibi: [Sed vehementer nos mouet ⁊c̄.]
In tertia adhibet ſol'onē ibi: [Pōt ergo ſic intelligi ⁊c̄.]
Prima harꝝ cōtinet̄ tota in p̄mo capl'o / qđ cōtinet in
ſe tria. ſ. queſtionē vtrū p̄r potuerit vel voluerit gn̄a-
re filiū: ⁊ huius queſtiōis ſol'onē ibi: [Cui⁹ verſucie.
⁊c.] Et tertio hui⁹ ſol'onis cōfirmationē ꝑ ſimile ibi:
[Ex ſimili quoqꝫ hoc videre poſſet. ⁊c.]

Vtrū pater potuerit vl' voluerit gn̄are filiū Arti. 1

Ncidit hic dubiū triplex. Primū eſt vtrū pa-
i ter potuerit vel voluerit gn̄are filiū. Scđm ē
vtrū hoc ſit poſſe aliq̄d. Tertiū eſt vtrū poſſe
⁊ velle tm̄ dicunt̄ reſpectu eoꝝ q̄ ſubijciunt̄ potentie
⁊ volūtati / vel etiā reſpectu alioꝝ. Circa p̄mū ſic ꝓ Argu. p̄mo
cedit̄: In p̄cedēti diſtinctiōe negatū eſt ꝙ fili⁹ volun
tate p̄ris ſit filius: ergo videt̄ ꝙ hec ꝑs diſtinctōis nō ſit
vera pater voluit generare filiū: quicq̄d em̄ voluit ali
quis volūtate voluit. Itē cum dr̄ voluit gn̄are ſe- 2o
quit̄ ex mō loquēdi ꝙ volūtas p̄ceſſit actū gn̄atiōis
hoc aūt nō cōuenit in diuinis: ergo hec nō eſt vera volu- Cōfirmatō
it gn̄are: ſilr̄ altera ꝑs videt̄ falſa: potuit generare
eo ꝙ ſignificat̄ potētia p̄cedere actū. Pꝫ in patre nō 3o
ſunt diſtincte potētie ſicut in nobis ꝙ alia ſm̄ rōnem
ſit potētia gn̄atiua ꝑ modū nature: ⁊ alia ſit rōnis ꝑ
modū volūtatis imꝑātis actū: ergo idē eſt potētia gn̄a-
tiōis ⁊ volūtas generādi cū n̄ volūtate genuerit: nec
potētia gēuit vt videt̄. Pꝫ potuit gn̄are aut potētia 4o
actiua aut potētia paſſiua: q2 nō ſūt plures. Si actīa
ꝯ actiua potētia eſt p̄ncipiū trāſmutādi ī aliud ſm̄ ꝙ
eſt aliud: vt dicit ph̄us in. 5. prime ph̄ie: ergo aliq̄d opor
tuit eſſe qđ hmōi trāſmutatōis reciꝑet actionē / ⁊ hoc
eſſet patiēs ab ipo: ergo gn̄atio diuīa eſſet ſuꝑ materiā /
qđ eſt abſurdū. Si aūt potētia paſſiua hoc eſt abſur-
di⁹: q2 potētia paſſiua (vt dic̄ ph̄s ibidē) eſt p̄ncipium
trāſmutatōis ex alio ſm̄ ꝙ aliđ: ergo p̄r genuiſſet ex alio
trāſmutat⁹: ⁊ ſic poti⁹ diceret̄ mr̄ q̄ꝫ p̄r. Scđa hui⁹ Queſtiūcl'a
vlteri⁹ q̄rit̄ q̄re ipe rōe ſue gn̄atōnis potius dicat̄ p̄r prima.
q̄ꝫ mr̄. Et q̄re genit⁹ poti⁹ dicat̄ fili⁹ q̄ꝫ filia: ſi em̄ Arg. p̄mo.
dr̄ p̄r rōe ei⁹ ꝙ ipe eſt p̄ncipiū nō receptiuū gn̄atiōis
aliūde: hoc nō videt̄ ſufficere: q2 ignis gn̄at ſpēm ſuā
in materia aeris: ⁊ nō hꝫ p̄ncipiū alteꝝ gn̄atiōis ſue:
⁊ tn̄ ignis ī materia aeris nō dicit̄ fili⁹ alteri⁹ ignis
ergo rōe illi⁹ p̄ncipij nō pōt dici p̄r. Si dicat̄ ꝙ rōne
ei⁹ dr̄ p̄r qđ eſt p̄ncipiū gn̄atiōis: ⁊ q2 dat ſbam. con 2o
tra aut dat ſbam tanq̄ꝫ in q̄ imp̄mat̄ forma ꝑ gn̄atō
nē / aut dat ſbam tanq̄ꝫ q̄ imp̄mat̄ in alia recipiente /
aut dat ſbam totā q̄ ipe eſt. Si p̄mo mō tūc dat ma-
teriā: q2 illa eſt q̄ dat̄ ſic vt imp̄mat̄ ī ea forma que ac
cipit̄ ꝑ gn̄ationē: ⁊ h̊ abſurdū eſt in gn̄atiōe diuīa: et
tn̄ hāc ſubam cū v̄tute actiua dat ille quē vocam⁹ pa
trē in īferiorib⁹: cū ergo nō talē det p̄r ſuꝑior: aut nō de-
bet dici p̄r aut dicet̄ p̄r equoce. Si autē det̄ ſba que
imprimit̄ cū illa ſba nō ſit niſi forma oporteret ꝙ eēt
alia preter illā ſubſtantiā cui imprimeret̄ / ⁊ eſſet iteꝝ
diuina generatio ꝯpoſita ⁊ materialis / qđ fl'm ē. Si
aūt dat totā ſubſtātiā cū tota ſba patris ſit ẏpoſtaſis

patris/pater dat filio eandem ypoſtaſim que eſt ipſe ꝑ pater ꝛ filius ſunt vna ypoſtaſis ꝛ vna res nature ꝛ vna perſona qḋ abſurdum eſt:ꝑ videtur ꝙ nullo modo poſſit dici pater:nec ille qui genitus eſt pōt dici filius coueniēter/vt videt. Solo. Solō dōm ad p̄mū ꝙ pater ꝛ potuit ꝛ voluit generare filium vel gignere.

Ad primū Ad hoc qḋ obijcit de volūtate dōm ꝙ nō eſt idē dicere voluntatis filius/ꝛ volūtate filius/ꝛ voluit generare:prima eīm abſolute falſa eſt.q2 volūtatis opꝰ eſt qḋ educit ſup materiā extrinſecā operāti/vt ſunt mechanica opera volūtatis hoīs ꝛ creature opa volūtatis diuine.Et ſi obijciat ꝙ volūtas in deo eſt natura diuina/ꝛ eſt filius nature:ꝑ aliquo mō dicēdus eſt filius volūtatis. Incidit fallacia accn̄tis:q2 licet idē re ſit natura qḋ volūtas:tn̄ plurimū differunt in mō ſignificādi ꝛ attribuendi:ſicut mgr̄ probauit ſup. Volūtate aūt filius aliquo mō cōcedit de cōitāte vł cōcurrēte cū actu volūtate.Sed cū dꝛ voluit generare ſignificat volūtas circa actū generatiōis:ꝛ iō vera eſt:quia deus cū actu cōcurrente habuit voluntatē in generatiōe diuina.

Ad 2m Ad aliud dōm ꝙ hoc non ſignificat ex mō loquēdi in diuinis/ vt diuina ſunt: q2 ſic verbū abſtrahendū eſt a tempe:ꝛ ſi hoc fiat tūc volūtas ꝛ actus generatōis ſunt ſimiles:ꝛ ſic locutō vera eſt:q2 nō habet actū generatiōis pater niſi concurrentē cū volūtate/ꝛ ecōuerſo.

Ad ꝯfirmatione. Ad id qḋ obijcit de potētia q̄ ſignificat in verbo potuit:dōm ꝙ ex praua intelligētia ꝓcedūt hmōi argumēta.ſ. ex hoc ꝙ id qḋ eſt in deo intelligit ad modū creaturaꝝ in quibꝰ poſſe pcedit agere.vn̄ in diuinis talia abſtrahēda ſūt a tpe ꝛ cōpoſitiōe:ꝛ tūc videbit ꝙ potētia generandi nō precedat actū generatiōis/nec ꝯpoſitionē facit cū ipo:q2 idē eſt deo agere ꝛ poſſe.

Ad 3m Ad aliō dōm ꝙ verū eſt ꝙ in patre celeſti nō ſunt potētie diſtincte:q2 alit ipe eēt cōpoſitus:ſed licet nō diſtincte ſm rē ꝛ cōpoſitionē:tn̄ ſunt diſtincte in mō ſignificādi ꝛ attribuēdi/eo ꝙ multa ſubſunt potētie q̄ nō ſubſunt voluntati:ꝛ deus multa poteſt que nō vult: ꝛ ſic eſt de potentia generādi ꝛ volūtate generādi

Ad 4m. Ad aliud dōm ꝙ ſi velimus maximā vim facere in agere ꝛ pati:tūc in deo nec eſt potētia actiua nec paſſiua:ſed potiꝰ eſt i eo potētia ſupactiua:illa aūt diuiſio phi tenet in potentijs phice agentib⁊ vel patientib⁊.vn̄ ꝙ potētia actiua phiſice querit ſubiectū qḋ actionē eius recipiat:hoc ē ex impfectiōe eius/ſi eīm eēt perfecta actio ſua ꝓduceret totū ſibi:ꝛ ſi eēt pfecte nobilis ꝓduceret ſine cōpoſitiōe ſimilimū agenti.vn̄ tēpus/motus/cōpoſitō ſubiectū oīa prouenīūt ex impfectiōe agentis vel recipientis.vnde in diuis eſt potētia ſupactiua patris ad totū filiū i eadē eēntia coeternū ꝛ ſimplicē ꝓducēdū

Ad qſtiūculā primā. Ad id qḋ vlterius querit vtrū ab hoc debeat dici pater:dōm ꝙ ſic in tm̄ ꝙ nihil ita vere dꝛ pater ſicut ipe:ſicut ꝓbatū eſt ſup:mr̄ aūt nullo mō dici pt:quia mater eſt q̄ in ſe generat ex alio:h̄ aūt patri nullo mō couenit:ꝛ ideo tm̄ pater eſt:nec ſic pater vt in generatiōe egeat adiutorio ſimuli ſibi trib⁊ de cauſis: quarū vna eſt q2 adiutoriū vxoris dat viro propter ſui imperfectionē q̄ in deū non cadit.

Ex pᵃ i diuinis ſue gn̄atiōis nullo mō pt dici mr̄

Scōa eſt ꝙ generatio recipit in adiutorio ex viro:ꝛ ideo indiget tpe conceptus ꝛ impregnatiōis ꝛ partus:in quo tēpore filius extn̄s in potētia nō poteſt eē coeternus vel coeuꝰ parentib⁊. Tertia ratio eſt:q2 oīs talis natus cōpoſitꝰ eſt ex duplici ſba patris ꝛ matris. Primū aūt hoꝝ repugnat pfectiōi potētie.ſecūdum coeternitati ipſiꝰ natī.tertiū aūt ſimplicitatī

Ad primā in ꝯriū. Ad id qḋ obijcit ꝙ ſolū principiū actiuū non ſufficit ad rationē patris:dōm ꝙ hoc veꝝ eſt/nec pater celeſtis ſolū eſt principiū acti uūimmo dat ſubſtantiā ſuā/ꝛ bene concedo ꝙ totā.

Ad 2m Ad id vo qḋ cōtra hoc obijcit dōm ꝙ ypoſtaſis et perſona ſunt ſba/nō tn̄ ſupponūt vt ſubſtātia:ſed vt ad aliqḋ:ꝛ ideo eſt in argumēto cōmutatio pdicamēti:ꝙ eīm pater eſt ſubſtātia:ē ideo q2 nulla cōpoſitio ē in diuinis non ex rōne patris:q2 pater eſt/imo ſic eſt ad aliud.vn̄ mgr̄ hic in lra promittit ſe probaturū ꝙ eē patrē nō eſt eē aliqḋ:ſed eē ad aliqḋ.

Ad qſtiūculam tertiā. Ad hoc qḋ querit vtrū natus ſit filius:dōm ꝙ ſic:q2 illa generatio perfectiſſima nō pōt eē niſi in oīno filī:filia aūt patri/nec in veritate/ nec in figura oīno ſimilis ē ꝛ iō natū in eterna generatiōe filia ſilie dici non pōt

Utrū poſſe gn̄are ſit ad aliqḋ ſiue aliqḋ. Arti. II B

Ecūdo querit vtrū poſſe generare ſit poſſe aliquid:Et videt ꝙ nō: q2 magiſter dicit in lra ꝙ poſſe vel velle gignere filiū non eſt poſſe vel velle aliqḋ. Arg.primo

P potētie diſtinguūtur p actꝰ:ꝑ potentia eius qḋ eſt aliquid erit potētia qua eſt poſſe aliqḋ/ ꝛ potētia eius qḋ eſt ad aliqḋ erit potentia q̄ eſt poſſe ad aliquid ꝛ nō aliqḋ:cū igit generare ſit ad aliquid poſſe generare erit ad aliqḋ/ ꝛ nō aliquid. 2o

P poſſe generare dicit couenieñs pr̄i ꝛ nō filio vel ſpūiſctō:in nullo aūt diſtinguunt pr̄ ꝛ filius niſi in eo qḋ eſt ad aliqḋ:ꝑ poſſe generare nō eſt aliquid:ſed ad aliquid. 3o

P in inferiorib⁊ ſic eſt ꝙ potētie actiue ſunt ſm ꝓprietates diſponētes ad actū/ vt calefacere eſt ignis ſm ꝓprietatē calidi:ꝛ lucere ſm ꝓprietatē q̄ eſt lux/et ſic de alijs:ꝑ cū generare ſit actus patris:vn̄ pr̄ eſt et nō vnde ſba diuina eſt ꝓprietas q̄ cōſtituit potētiā ad actū illū erit patris in eo ꝙ pater eſt/ꝛ nō vn̄ ſubſtantia diuina eſt:ſed in eo ꝙ pater eſt ad aliquid eſt:ꝑ ꝓprietas faciēs ſm rationē intelligēdi/potentiā generādi in ipo ad aliquid eſt/ꝛ nō aliqḋ:ꝑ potētia que eſt a ꝓprietate illa ſm rationē intelligēdi erit ad aliqḋ/ꝛ nō aliqḋ abſolute.Si forte dicat aliquis ꝙ hec ꝓprietas q̄ ſm rationē intelligendi facit potentiā generādi eſt in patre nō ſolū vn̄ pr̄ eſt pr̄:ſed vn̄ eſt. 4o

Contra Aug.dicit ꝙ pater nō paternitate eſt:ſed ſubſtātia/et eadē filius ꝛ ſpūſctūs:ꝑ ꝓprietas illa q̄ facit potētiā generādi in patre eodē mō inuenit in filio ꝛ ſpūſctō:ꝑ in eis etiā faciet idē/ qḋ abſurdū eēt dicere ꝙ eēntia aliter eēt in patre q̄z in filio ꝛ ſpūſctō:ꝑ redit primū ꝙ potētia generādi nō ſit aliqḋ:ſed ad aliqḋ.Si forte dicat(vt qdā dixerūt)ꝙ cū dꝛ potētia generādi eſt in patre poteſt intelligi potētia diſpoſita vel indiſpoſita ſi primo mō tūc eſt ad aliqḋ.ſi ſcḋo mō tūc eſt aliquid ꝛ primo mō tm̄ couenit perſone patris.ſcḋo mō conuenit nature. 5o

Cōtra dicit phus ꝙ potētia indiſpoſita indifferēter ſe habet ad eē ꝛ ad nō eē:talē aūtē potentiā ad generandū ꝛ non generādū nullā eſt ponere in deo/nec in eo ꝙ pater/nec in eo ꝙ natura:qa dicit Hilariꝰ ꝙ generat in ſe virtute gignētis nature ꝑ iſta ſolo nō poteſt ſtare. 6o

P cū dico potētia diſpoſita eiuſdē eſt diſpoſitio cuius prius fuit potētia:non eīm dant diſpoſitiōes potētijs vt alterius fiant q̄z pꝰ fuerūt:ſed vt pficiant vt actus:ꝑ ſi potētia diſpoſita eſt per ſe/ꝛ eſt ad aliquid:etiā potētia indiſpoſita erit eiuſdē ꝛ etiā ad aliqḋ. 7o

Sed cōtra ad actū nature nō eſt niſi potētia nature generatio eſt actꝰ nature:ꝑ potentia generādi eſt potētia nature:ꝑ potētia generandi potētia eſt ſubſtātie generantis. 8o

P oīs potentia 9o

radicatᷣ in aliquo ſm rõnem intelligendi: hoc autẽ
eſt natura / vt dicit Hilariꝰ: ḡ potẽtia generãdi erit
potẽtia nature ⁊ nõ ꝑſone; ḡ erit aliqd ⁊ nõ ad aliqd
Io tm̃. P. Dam. dicit ꝙ gñatio ẽ ex ſubſtãtia gñantꝭ: ḡ
potẽtia gñandi potẽtia ẽ ſube gñantꝭ ⁊ nõ ad aliqd.
11o P. phs dicit ꝙ gñatio dꝛ natura / eo ꝙ ẽ via in natu
12o rã: ḡ potentia generãdi erit in natura. P. mgr̃ dic
hic ꝙ potentia gñandi eſt aliqua potẽtia: aliq̃ autẽ
Solo potentia eſt aliqd: ḡ ⁊c̃. Solo ſine ꝑiudicio loquẽ-
do / eo ꝙ multi hic multa dixerũt / dico ꝙ potẽtia ge
nerandi ſm rõem intelligẽdi mediũ eſt inᷣ pure eẽn-
tiale ⁊ pure ꝑſonale: ⁊ hoc ptꝫ ſi diuidatᷣ: potentia eĩ
omĩs eẽntialis eſt: gñatio aũt oĩs ꝑſonal' eſt. vñ po-
tentia generãdi cõiunctim accipiẽdo ſm ꝙ potẽtia ẽ
in actu eſt mediũ inter eẽntiale ⁊ notionale ſiue ꝑſo-
nale: ⁊ illiꝰ mediȷ̃ id qḋ eſt potẽtie tenet ſe ex ꝑte na-
ture: id aũt qḋ eſt actꝰ tenet ſe ex ꝑte notiõis ⁊ ꝑſone
obiectio. Et ſi dicitᷣ ꝙ inter eſſentiã ⁊ ꝑſonaꝫ nihil eſt mediũ.
Solo Rñſio ꝙ hoc verũ eſt ſm rem / ſꝫ ſm rõnem intelli-
gendi nihil ꝓhibet eẽ mediũ: ſm hoc igitᷣ ꝓꝑꝛie loqn̄-
do potẽtia generãdi erit nature ſm ꝙ eſt in hac ꝑſo-
na: vñ ſm aliquã rõnẽ ſui eſt qd ſm aliquã rõnẽ ſui
eſt ad aliqd: multa eĩ ſũt ita eẽntialia ꝙ ꝑ cõiũctiõꝫ
ſui cũ notionalibꝫ cõueniũt illi ꝑſone cuiꝰ eſt notio il
la ⁊ nõ aliȷ̃: ⁊ ſi diuidantᷣ ab illo notionali cõueniũt
equaliter oĩbꝫ ꝑſonis / ſicut exẽplũ eſt cũ dico: deꝰ ge
nerans: ita ꝙ li generans adiectiue ponatᷣ ⁊ intran-
ſitiue iungatᷣ cũ li deus: tunc eĩ deꝰ generans non
erit filiꝰ vl' ſpiritusſanctꝰ: ⁊ ſi diuidatᷣ ꝑ intellectũ li
deus a li generãs / ita .ſ. ꝙ ſubſtãtiuari intelligatᷣ li
generans vel intercidat cõpoſitio inter li generans
⁊ li deus / iam filius erit generãs: id eſt erit deꝰ qui
deus eſt generans / ⁊ filr̃ ſpiritusſanctꝰ: qꝛ pater et
filius ⁊ ſpũſſanctꝰ ſunt vnus ⁊ idem deꝰ: vt ſup̃ di-
Ad primũ ſtinctiõe .iiȷ̃. habitũ eſt. His habitis reſpondendũ
eſt ad obiecta dõm ḡ ad primũ ꝙ mgr̃ attẽdit poſſe
generare ex ea ꝑte qua vnitũ eſt notionali ſm intel-
lectũ / ⁊ nõ ex alia ꝑte: ⁊ iõ dicit eſſe ad aliqd ⁊ nõ qd
Ad 2m Ad aliud dicendũ ꝙ hoc verũ eſt ꝙ potentie diſtin-
guuntᷣ ⁊ diffiniuntᷣ ꝑ actꝰ: ſꝫ tñ nõ ponuntᷣ in gene-
re actuũ neceſſario. qꝛ actꝰ in diuinis in genere rela
tiõis ſunt: ⁊ iõ nõ opoꝛtet vt potẽtia ſit in eodẽ gene
re: nõ eĩ idem eſt diſtingui ⁊ in genere poni: qꝛ di-
ſtinctio fit ad cognitionẽ: genꝰ aũt ꝑtinet ad rei natu
Obiectio rã. Et ſi obȷ̃citᷣ ꝙ diffiniuntᷣ ꝑ actꝰ ⁊ diffinitio datᷣ
Solo ꝑ ea q̃ ſunt eiuſdẽ nature: dõm ꝙ potentie actiue qc-
qd etiã ſit de paſſiuis nõ habent diffiniri ꝑ actus ni
ſi ſicut prius diffinitᷣ ꝑ poſteriꝰ: ⁊ tales diffinitiões
nõ ſunt rei ſed ſunt quo ad nos: ⁊ ideo cũ potẽtia ge-
Ad 3m nerandi ſit actiua illa obiectio nõ cogit. Ad aliḋ di
cendũ ꝙ poſſe generare nõ dicit cõueniẽs patri niſi
ꝓpter hoc: qꝛ mediũ eſt nõ inter naturã ⁊ quãcunqꝫ
ꝑſonã / ſed inter naturã ⁊ ꝑſonã patrꝭ: vñ qḋ nõ ꝯue-
nit filio non eſt ex alio niſi ex eo ꝙ habet de notiona-
li patrꝭ / ⁊ nõ ꝓpter hoc ꝙ habet de eẽntiali grã cuiꝰ
ipm̃ dꝛ qd: vñ qꝛ cõuenit nature in pꝛe ſi ꝓꝑꝛie velle-
Ad 4m mus ſibi ponere genꝰ ſm totũ qḋ ĩ ipo eſt diceremꝰ
ipm̃ eſſe qd ad aliqd. Ad aliud dõm ꝙ alie ſunt po-
tentie ad eſſe ꝓducendũ / ⁊ alia ad opa cõſequentia:
vñ ille que ſunt ad totũ eſſe ꝓducendũ / neceſſe eſt ꝙ
radicentᷣ in ipſa rei natura aliquo mõ ſicut eſt potẽ-
tia generandi ſm qḋ diffinit Boeꝰ naturã ꝙ natu-
ra eſt vis inſerta rebꝰ ex ſimilibꝫ ſimilia ꝓcreans: ſꝫ
potentie ad opa cõſequẽtia eſſe radicantᷣ in ꝓꝑꝛietati
bus cõpoſiti / vt potẽtia calefaciendi radicatᷣ in cali
ditate ignis q̃ eſt ꝓꝑꝛietas ꝯñs eſſe ignis: vñ in diui
nis ſm modũ intelligendi quẽ habere poſſumꝰ po-
tentia generandi radicatᷣ in natura ſm ꝙ eſt ꝑſona.
Ad id qḋ vlteriꝰ obȷ̃citᷣ ꝙ eadẽ eſt natura in patre Ad 5m
⁊ filio eſt eodẽ mõ dõm ꝙ hoc verũ eſt: ſꝫ nõ eſt eadẽ
cõparatio nature filio ⁊ ſpũiſctõ: qꝛ in ꝑſona patris
compatᷣ ad ꝑſonã patris: ⁊ habet in iſta cõꝑatõe ali
qd mediũ ſm rõnem intelligendi qḋ nõ habet ex cõ-
paratiõe ſui ad filiũ ⁊ ſpiritũſanctũ: ⁊ iõ nõ opoꝛtet
ꝙ potentia generandi cõiũctim vt dictũ eſt accepta
ſit in filio ⁊ ſpiritusctõ. Ad id qḋ obȷ̃citᷣ cõtra ſolu- Ad 6m
tionẽ dicentẽ / potentiã diſpoſitã ⁊ potentiã indiſpo et 7m
ſitã bñ cõcedo ꝙ eſt incauta ſolutio / ⁊ nõ habet ṽba
ꝓꝑꝛia in diuis: ⁊ ſi eẽt vera adhuc tñ non faceret ad
ꝓpoſitũ: qꝛ diſpoſitio nõ facit potẽtiã eſſe de aliq̃ ge-
nere vt ꝓbat obiectio. Ad rões aũt illas q̃ inducũ Ad. 8m 9m
tur ad hoc ꝙ potentia generãdi ſit nature cõcedẽdũ 10m et 11m.
eſt hoc mõ quo dictũ eſt. Ad id qḋ vltimo obȷ̃citᷣ ex Ad 12m
hoc qḋ dicit mgr̃ ꝙ potẽtia generandi eſt aliq̃ poten
tia / dõm ꝙ hoc verũ eſt: aliquã eĩ potẽtiã eſſe eſt cõ
mune ad aliqd ⁊ ad ad aliqd: nos eĩ ſupꝛa diximꝰ
ꝙ potentia generandi noĩat aliqd ⁊ ad aliqd cõiun-
ctim: ⁊ per hoc patet ſolo ad oĩa obiecta.

De quibus ⁊ reſpectu quoꝝ eſt poſſe di- Arti. III.
uinũ: an reſpectu ſubiectoꝛum tm̃.

Ertio queritᷣ vtrũ poſſe ⁊ velle in deo dican-
tur tm̃ reſpectu eoꝝ que ſubȷ̃ciuntᷣ potentie
⁊ voluntati / vel etiã reſpectu alioꝝ. Et circa
hoc querenda ſunt duo: ſcꝫ de quibꝫ ſit poſſe diuinũ
Et vtrũ vnica ſit potẽtia ad poſſe generare ⁊ ad poſ-
ſe creare. Videtᷣ aũt ꝙ dicatᷣ reſpectu ſubiectoꝝ tm̃: Rões pꝛie ꝑ ṽitate
qꝛ ita dicit auctoꝛ in lr̃a / ꝙ ideo filiꝰ impotẽtioꝛ pa-
tre nõ eſt: qꝛ poſſe ⁊ velle generare filiũ nõ eſt aliqd
eoꝝ que ſubiecta ſunt diuine potẽtie: hoc autẽ nihil
eſſet ſi potentia eſſet alicuiꝰ alteriꝰ q̃ꝫ ſubiectoꝛũ: qꝛ
ex hoc nõ ꝓbaretᷣ filiꝰ equalis patri in potẽtia. Itẽꝫ
potentia ſm rõnem ſequitᷣ eſſe potentis: ḡ ⁊ omĩpo
tentia ſequitᷣ eſſe omĩpotẽtis: ſꝫ generatio filȷ̃ nõ ſe-
quitᷣ ſm rõnem eſſe oĩpotentis: ḡ videtᷣ ꝙ oĩpotẽtia
patris nõ dicatᷣ reſpectu gñatiõis. Hoc eĩ videtur
haberi ex lr̃a: qꝛ dicit / nõ eĩ añ potuit ⁊ voluit q̃ꝫ ge-
nuit / ſicut nec añ fuit q̃ꝫ genuit: qꝛ ab eterno fuit: et
ab eterno genuit: ḡ vna eſt potẽtia triũ ꝑſonaꝝ ſicut
vna eſt eſſentia eaꝝ: cũ igitᷣ potẽtia filȷ̃ ſm rõem in-
telligendi ſit ꝯñs filium: potentia aũt generãdi ſm
rõnem intelligendi ſit añ filiũ / videtᷣ potẽtia dei tm̃
eſſe reſpectu ſubiectoꝝ potentie ⁊ nõ reſpectu gene-
ratiõis. Sꝫ cõtra maiꝰ eſt generare filiũ q̃ꝫ omnia Rões ĩ oppoſitũ ꝑma
q̃ ſubȷ̃ciuntᷣ potentie diuine: ḡ penes illud maxime
attenditᷣ robur potentie: ḡ videtᷣ ꝙ ſi in filio non ſit
hmõi potentia ꝙ in maximo roboꝛe potẽtie deficiat
a patre / ⁊ ita nõ erit oĩpotens. Itẽ rõ principȷ̃ re- Scḋa
ducitᷣ ad rõnem potentie: cũ igitᷣ pater ſit principiũ
nõ de principio: filiꝰ aũt principiũ de principio / vi-
detᷣ ꝙ aliquã potentiã hꝫ pater quã nõ habet filius
Solo dõm ꝙ oĩpotentia dei attenditᷣ reſpectu eo- Solo
rũ qui extra ſunt / ⁊ cõſequuntᷣ poſſe cõe patris ⁊ fi-
lȷ̃ ⁊ ſpiritusſancti / ſicut dicit mgr̃ in lr̃a. Ad hoc au Ad ꝑmã rõnẽ in oppoſitũ.
tem qḋ obȷ̃citᷣ dõm ꝙ gñare nõ eſt maiꝰ aliqd ſꝫ ad
aliqd vt dicit mgr̃ / nec pr̃ oñditᷣ ꝑ hoc eẽ aliqd vl' po-
tens eſſe aliqd / ſꝫ potiꝰ ad aliqd: tñ bene cõcedo ꝙ ge
neratio filȷ̃ maioꝛ eſt toto mũdo in infinitũ: licet in

creatiõe potẽtia appareat: in gñatiõe aũt ꝓprietas:
q2 ſm hoc qð eſt ibi potẽtie nõ diſtinguit filiꝰ a pa-
Ad 2am tre nec ſpũſſctũs nec ecõuerſo. Ad aliud dõm ꝙ rõ
ꝑncipij duplex eſt. ſ. ad facere / ꝛ hec reducit ad rõeꝫ
potẽtie. ꝛ eſt rõ principij nõ ad facere / ſꝫ ad diſtĩgue
re ꝛ diſtingui: ꝛ hec nõ reducit immo in illa ꝑte non
eſt niſi ad aliqd ꝛ non aliqd. Ex ꝑte aũt illa que ſe te-
net cum eſſentia habet rõnem potentie: ꝛ ſic eſt com
munis tribus perſonis.

Arti. IIII D Utrũ vniuoca ſit potentia ad poſſe gene
rare ꝛ poſſe creare.

Ecũdo q̃rit vtrũ vniuoca ſit potẽtia ad poſſe
ſ gñare ꝛ poſſe creare / vr ꝙ ñ: q2 vnũ dicĩ aliqd
Arg. ꝑmo alið dicĩ ad aliqd / ſꝫ aliqd ꝛ ad aliqd ñ ſr vniꝰ
2o generis: g̃ nec vniꝰ rõnis: g̃ equoce dicit de eis. Itẽ
potentie diffiniunt ꝑ actꝰ / nõ aũt vnꝰ eſt actꝰ crean
3o di ꝛ generãdi: g̃ potẽtia nõ dr vno mõ de illis. Itẽ
nõ põt accipi ſm vnã rõnem qð in q̃dã rõne cõuenit
trib) in cõi / ꝛ in q̃dam nõ niſi vni triũ / ſꝫ potẽtia ge-
nerandi nõ cõuenit niſi vni triũ: creandi aũt poten-
Rões ꝓbã tia cõuenit oĩb) trib) in cõi: g̃ videt ꝙ nõ dicat potẽ-
tes ꝓpoſitũ tia vniuoce. Sꝫ cõtra / oĩe equocũ aliq̃ mõ eſt di-
Prima. uerſe nature cui rñdet rõ diuerſa / ſꝫ in deo nõ eſt di-
uerſitas nature: g̃ in deo nihil alij equocũ eſt / ſꝫ po-
tentia creandi eſt in deo / ſilr potentia generãdi: g̃ po
Scða tẽtia dicta de eis nõ dicet equoce. Itẽ potẽtia creã
di eſt idẽ re cũ creante ꝛ creans cũ generãte: g̃ poten
tia creãdi eſt potẽtia generãdi: q̃ aũt equoce dicunt
diſticta nõ ꝑdicant de ſeinuicẽ: q2 canis latrabilis
non eſt canis marinꝰ: g̃ potẽtia nõ erit equoce dicta
de potẽtia generãdi ꝛ de potẽtia creãdi. Itẽ cũ dici
Tertia tur oĩpotẽtia / li oĩs qð ẽ in cõpõe cũ li potẽtia diſtri
buit ꝓ oĩb) q̃ põt deꝰ: g̃ tam ꝓ generare q̃ꝫ ꝓ creare /
ꝛ ita de alijs: ſi aũt eſſent equoca non diſtribueret ꝓ
Solo illis: g̃ videt ꝙ nõ dicat equoce. Solo dõm ꝙ nõ
dr potẽtia equoce de illis in eo ꝙ potẽtia accipit ab-
ſtrahẽs ab vtroqꝫ: alir em̃ non ꝑdicat de vtroqꝫ niſi
ꝓut abſtrahit ab vtroqꝫ: ꝛ ſm hoc manet potẽtia q̃
Ad ꝑmũ radicat in eẽntia patris ꝛ filij ꝛ ſpũſſcti. Ad ꝑmũ g̃
dõm ꝙ ſm ꝙ potẽtia abſtrahit ꝛ a gñare ꝛ a creare /
nõ dicit ad aliqd / q̃nymo dicit aliqd qð eſt ſubſtãtie
Ad 2m Ad alið dõm ꝙ hoc nõ eſt verũ de actiuis potẽtijs
qm̃ ille nõ ꝑficiunt ꝑ ſuos actꝰ ſꝫ añ ꝑfecte ſũt: q2 ni
hil agit niſi ꝑfectũ in eſſe. In paſſiuis aũt in q̃b) ſunt
actus actiuoꝝ / ſicut in patiente diſpoſito verũ eſt ꝙ
ꝑficiunt ꝛ diffiniunt ꝑ actꝰ: ꝛ in tali ſenſu dicit illaꝫ
ꝓpõnem phs in. ij. de aĩa / vbi agit de potẽtijs appre
hendẽtib) paſſiuis / ſicut ipẽ ibidẽ dicit / ſꝫ in deo nõ
Ad 3m eſt potentia paſſiua: ꝛ iõ illa obiectio nulla eſt. Ad
aliud dõm ꝙ potẽtia accipit ſm vnã rõem cõem ſm
ꝙ abſtrahit ꝛ ab actu creandi ꝛ ab actu generandi:
ꝛ eſt in pr̃e ꝛ filio ꝛ ſpirituſctõ: ſꝫ ſm ꝙ cõiũgit actui
generandi ꝛ creandi licet alia efficiat q̃ꝫ priꝰ fuit: ta-
men aliũ modũ habebit tunc ſignificandi rõne cuiꝰ
potentia generandi nõ cõuenit filio nec ſpũiſctõ: ſed
potẽtia creãdi cõuenit trib): ꝛ hꝰ rõ patet ex ꝑdictis
His habitis tractanda eſt lr̃a prime ꝑtis.

Ponit quedã verba Augꝰ vñ po teſt moueri auditor.

Sed vehementer nos mouet qð Augꝰ ait in
primo li. cõtra maximinũ: q̃ aſſerebat patrẽ
potentiorẽ eſſe filio: eo ꝙ filiũ genuit deum
creatorẽ: filiꝰ aũt nõ: dicebatqꝫ patrẽ potuiſ
ſe gignere nõ filiũ: ꝛ ideo potiorẽ eſſe filio.
Ad qð rñdens Aug. dicere videt ꝙ filiꝰ etiã
potuit gignere: volẽs oſtendere patrẽ eẽ nõ
potẽtiorẽ filio: his verbis: Abſit vt ideo po
tentior ſit pater filio: ſicut putas: q2 creato-
rẽ genuit pater: filius aũt nõ genuit creato-
rem: neqꝫ em̃ nõ potuit ſed nõ oportuit. Ui-
de ꝛ diligenter attende hec verba: nõ em̃ nõ
potuit ſed nõ oportuit. Videt em̃ dicere ꝙ
filiꝰ potuit gignere ſed nõ oportuit: ꝛ ita po
tuit qð nõ oportuit. Quare aũt nõ oportuit
ſubdit dicẽs: Immoderata em̃ eſſet diuina
generatio ſi genitꝰ filiꝰ nepotẽ gigneret pa-
tri: q2 ꝛ ipẽ nepos niſi auo ſuo ꝓnepotem gi
gneret: ſm veſtrã mirabilẽ ſapientiã impo-
tens diceret. Similiter etiã ille ſi nepotẽ nõ
gigneret auo ſuo: ꝛ ꝓnepotẽ ꝓauo ſuo nõ a
vobis appellaret omnipotens nec impleret
generatiõis ſeries: ſi ſemꝑ alter ex altero na
ſceret: nec eam ꝑficeret vllus ſi nõ ſufficeret
vnus oĩpotens. Itaqꝫ oĩpotẽtẽ genuit filiũ
patris natura nõ fecit.

An filius poſſit ex ſe gignere aliũ filiũ ne- Arti. V
potẽ patris: ꝛ an pater plures filios. E

Ed vehement nos mouet ꝛc̃.] Rõe eĩ huiꝰ
ſ capli q̃rit vtrum filiꝰ poſſit ex ſe gignere aliũ
filiũ q̃ ſit nepos patris / videt aũt ꝙ ſic / in in- Arg. ꝑmo
ferior) aũt videmꝰ ꝙ eadẽ vis fecunditatis eſt ĩ fi
lio que eſt in patre: cũ igit filiꝰ dei nõ ſit minꝰ perfe
ctus q̃ꝫ filius hoĩs videbit ipſe habere eandẽ poten
tiã generandi quã hꝫ etiã pater. Itẽ Augꝰ dicit in 2o
littera ꝙ nõ nõ potuit ſed nõ oportuit: g̃ videt ꝙ nõ
ſit ex defectu virtutis generatiue ꝙ nõ ꝓduxit filiũ.
P. ꝓpter hoc dr filiꝰ imago patris: q2 in oĩb) cũ eo 3o
cõuenit: g̃ ꝛ in potẽtia generatiua / ꝛ ita videt ꝙ poſ-
ſit ꝓducere aliũ filiũ. P. q̃rit iuxta hoc vlteriꝰ vtrũ q̃ſtiuncula.
pater potuerit ꝓducere plures filios q̃ꝫ vnũ / ꝛ vide
tur ꝙ ſic: q2 in inferior) in q̃b) eſt potẽtia imꝑfecta
pater eadẽ virtute ꝓducit plures filios: g̃ multo ma
gis pater ſuꝑior põt ꝓducere plures. P. filio geni Obiectio ꝯ
to aut in patre remanſit potẽtia generãdi aut nõ: ſi q̃ſtiũculam
ſic cũ in eternis ſit idẽ eſſe ꝛ poſſe / pater genuit plr̃es Prima
filios: ſi nõ / g̃ videt ꝙ pater defecerit in aliquo geni
to filio / qð abſurdũ eſt. P. qð eſſet inconueniens ſi Scða
ĩmoderata eẽt diuĩe gñatiõis ꝓgreſſio / qð Aug. po
nit ꝓ incõuenienti / videt ꝙ nullũ: q2 multiplicatio
boni facit maius bonũ: g̃ multo magis multiplica-
tio optimi: ſꝫ ꝑ multas generatões diuinas fieret
multiplicatio optimi: g̃ videt ꝙ deberet eſſe. Iteꝫ Tertia.
ſicut in ꝑcedentib) eſt habitũ / natura de ſe cõicabilis
eſt: g̃ quantũ eſt de ſe ita cõicabilis eſt plurib) ſicut
duob) vel trib) / ꝛ ita cõmunicabilis in filio ſicut in
patre: cum igit ꝑ diſtinguẽtia nõ cõtrahat eo ꝙ non
cadant in ipſam / ipſa cõmunicabit: ꝛ ita videt ꝙ im
moderata debeat eſſe diuine generatõis progreſſio.
Sꝫ cõtra / nulliꝰ nature poteſt eſſe multiplicatio Rões ꝓbã
ꝛ cõmunicatõ ſine accipiẽte naturã illam ꝑ modũ q̃ tes ꝙ ñ pñt
ſuppoſitũ accipit naturã: ſed nõ põt eſſe pluralitas plr̃es eẽ filij

ſuppoſitoꝝ niſi ſit pluralitas diſtinguentiū ſuppoſi
ta ab inuicē. Videamꝰ ergo quibꝰ modis diſtingui
in vna natura poſſunt ſuppoſita ⁊ applicemꝰ om̄es
modos nature diuine ⁊ videamꝰ q̄ntū poſſit exten-
Uno° di pluralitas ſuppoſitoꝝ eiꝰ. Eſt aūt vnꝰ modꝰ per
materiā in qua eſt natura ī ſuppoſito: ⁊ cōſtat ꝙ iſte
modꝰ in diuinis eſſe nō poteſt tribꝫ de cauſis quaꝝ
vna eſt ꝙ om̄is cōicatio nature que fit ꝑ materiā fit
ꝑ materie tranſmutationē: in deo aūt tranſmutatio
2o° nulla eſt. Scḋa eſt qm̄ om̄is talis cōicatio diuidit
naturā ita ꝙ ipſa nō eſt vna numero in ſuppoſit̄ / ſʒ
3o° vna rōne tm̄. Tertia eſt qm̄ om̄is multiplicatio pri
us eſt in potentia q̄ʒ in actu q̄ oīa a diuīa natura re-
mouent̄: ḡ pʒ ꝙ nō eſt ibi cōicatio ꝑ materie ꝑticula
tionē. i. ꝑ hoc ꝙ materia ꝑticulet naturā ſuꝑ ſuppo-
4o° ſitū. Eſt aūt aliꝰ modꝰ q̄ ē ꝑ ꝓprietates faciētes ⁊ cō
ſtituētes ⁊ diſtīguētes ſuppoſitū lʒ indrn̄s ſit qḋ ē ⁊
a q̄ eſt: ⁊ iſte ſolꝰ modꝰ poſſibil' eſt in diuīs / ⁊ accipi-
ant̄ ꝓprietates originis inter patrē ⁊ filiū: qꝛ de ſpi-
ritulctō infra patebit nō inueniet̄ niſi paternitas et
filiatio: hec aūt ꝑ materiā numerari nō poſſunt / vt
ꝓbatū eſt: ḡ non numerabunt̄ niſi ꝑ drn̄as ſpecifi-
cas: ſʒ om̄is paternitas om̄i paternitati eadeʒ eſt in
ſpecie q̄ eſt ſuppoſiti eiuſdē nature: ſil'r om̄is filiatio
om̄i filiationi: cū igit̄ filij plures ſiue vniꝰ pr̄is ſiue
filioꝝ ſuoꝝ nō differāt eſſentia / ſi drn̄am hn̄t illa ſu-
met̄ penes ꝓprietates / ſʒ nō drn̄t ſpecie vel materia
filiatiōes eoꝝ: ḡ filiatio eoꝝ erit vna tm̄: ḡ ipſi om-
nes erūt vnꝰ filiꝰ nec eſſentia nec ꝓprietate drn̄s: ḡ
nō poſſunt aliquo mō in diuinis eſſe plures filij nec
plures patres eadē rōne. Item licet cōicatio ſit de ꝑ
fectiōe nature ſimplicis: tn̄ multiplicatio eſt de imꝑ
fectione eius. Probatio / multiplicatio in ſuppoſit̄
vnius nature nō poteſt eſſe niſi vna triū cauſarum
ſcʒ multiplex deſideriū materie / eo ꝙ materia nō de
ſiderat tm̄ in vna parte: ſed in partibꝫ omnibꝫ ꝑfici /
vel eo ꝙ nō poteſt in paucis ſaluari ꝑpetuo. ⁊ iō de-
ſiderat in multis habere formā / vt quibuſdā deſtru
ctis in multis maneat / vel ex eo ꝙ multi ſunt actus
vel motus quos explere paucis nō poteſt. Primo
et ſcḋo mō eſt in hominibꝫ ⁊ alijs generabilibꝫ ⁊ cor
ruptibilibꝫ. Tertio mō eſt in angelis ⁊ ſtellis: ꝯſtat
aūt ꝙ nullo iſtoꝝ modoꝝ ml'tiplicatio poteſt eſſe in
diuinis. primꝰ em̄ ⁊ ſecundꝰ ſunt per materie par-
tes que in deo non eſt: tertiꝰ aūt eſt ꝓpter imꝑfectio-
nē agentis ⁊ mouētis qḋ nō pōt vno motore diuer-
ſa cauſare: ḡ talis multiplicatō ſuppoſitoꝝ nō eſt in
natura diuina: ḡ non erit niſi penes ſpēm ꝓprietatū
originis: ⁊ inde ſequit̄ vt priꝰ. Itē intellectꝰ dicen-
tis intrinſecꝰ hn̄ eſt ſm ſui naturā ſibi ꝓferre verbū
ſʒ nō poteſt talia duo ꝓferre v̇ba / nec vnū verbū ꝓ-
fert aliō verbū: cū igit̄ ſummꝰ ſpūs ꝑ hūc modū ge-
neret v̇bū nec pōt ꝓferre duo v̇ba / nec v̇bū ꝓducet
aliō verbū / ⁊ ita nō erit niſi vnꝰ pater ⁊ vnꝰ filius.
P. ad cōicationē nature ⁊ ſocietatis iocunditatem
ſufficit vnꝰ: ḡ alij etiaʒ ſi generari poſſent ſuꝑfluerēt
Solutio. Sol'o iſtis vltimis rōnibꝫ cōſentiendū eſt dicendo
ꝙ nō poteſt eſſe niſi vnꝰ deꝰ pater ⁊ vnꝰ filiꝰ: qꝛ ille
om̄s cōcludunt de neceſſitate: licet em̄ vltima rō ſit
vel videat̄ eſſe cōuenientie: ſi tn̄ cōiūgit̄ ei rō Anſel.
erit neceſſaria / ſcʒ ꝙ qḋlibet minimū incōueniēs in
Ad p̄mū deo eſt impoſſibile. Dōm ḡ ad primū ꝙ eadē potē-
tia eſt in filio que in patre. ſʒ nō ad idē / vt facile patet
ex p̄dictis / nec ex hoc eſt imꝑfectio in filio ꝙ nō ꝓfert
aliū filiū / ſʒ potius ꝑfectio cū ip̄e ita ꝯtineat totū eſſe
filij / ꝙ ſi alius eſſet nullo mō differre poſſet ab ipſo.
Ad aliud reſpondet infra mgr̄ dicens: nō ei nō po- | Ad 2m
tuit. i. nō ex hoc impotens fuit: qḋ aūt Aug. dicit nō
oportuit / cōiūctū dicto Anſel. facit impoſſibilitatē:
ſi em̄ nō oportuit incōueniens fuit: ḡ deo impoſſibi
le: ſi ḡ vanū et fruſtra remouent̄ a natura inferiori /
multomagis a natura ſuperiori. Ad aliud dicēdū | Ad 3m
ꝙ ip̄e in ꝓprietate patris nō potuit eſſe imago: quia
ſic ceſſaret rō patris / cū pater ⁊ pater nec eēntia nec
ꝓprietate differrent: vn̄ imago ſm ſui rōnem ſꝑ ſal-
uat in aliquo rōnem diſtinctionis in quo nec cōue-
nit nec cōuenire pōt cū eo cuiꝰ eſt imago: ꝑ hoc ipſū
em̄ ꝙ imago eſt ab alio eſt / ſed hoc nō eſt in aliquo eē
diſſimilē / ſʒ potius in eo ꝙ nō eſt aliq̇d ſed ad aliq̇d.
Ad id qḋ vlteriꝰ q̄rit̄ vtrū potuerit ꝓducere pl'es | Ad q̄ſtiūcl'ā
filios pater ꝑ p̄dicta ꝙ nō: qꝛ illi filij nec eſſentia nec
ꝓprietate differrēt / ⁊ ſic in oībꝫ idem eſſent ⁊ nō plu
res: ⁊ ideo nō eſt ſil'e de patre inferiori in quo pl'es fi
lij ꝑ materiā diſtinguunt̄ / ⁊ ꝑ formaʒ ſm eſſe qḋ ha-
bent in hac materia. Ad aliud dōm ꝙ potentia ge- | Ad p̄mū ꝯ
nerandi nō deficit in patre / nec eſt hoc aliq̇d querere | q̄ſtiunculā.
vtrū deficit iam genito filio tanq̄ʒ filij generatio ſit
p̄terita: qꝛ in eternitate ⁊ in eterno nihil preterijt et
nihil aduenit: ⁊ ideo filiꝰ nec ante nec poſt generatō
nis potentiā eſt / ſed in nunc ſtante ſemꝑ genitꝰ eſt /
vt infra diſtinctiōe. ix. habebit̄: dicit̄ em̄ ſemꝑ geni-
tus / nō qꝛ preterijt generatio eius ſʒ qꝛ perfecta eſt
⁊ ſemꝑ: qꝛ nunq̄ʒ deficit in nunc ſtante eternitatis:
vn̄ illa obiectio ꝓcedit de deo ſicut de re temꝑali: et
ideo nō valet. Ad aliud dōm ꝙ immoderata nō p̄t | Ad 2am
eſſe generatio diuīa: eo ꝙ ypoſtaſes vltra tres mul-
tiplicari nō poſſunt: ⁊ eſſet incōueniēs qḋ ſup̄ dictū
eſt: ſcʒ ꝙ aut ex eo ꝙ non poſſit in paucis ſaluari aut
ꝙ pauca ſuppoſita ad ml'tos modos actuū nō ſuffi
cerent ſi fieret immoderata: ⁊ iō immoderata in deo
fieri nō poteſt. Ad aliud dōm ꝙ natura de ſe eſt cō | Ad 3am
municabilis: ſʒ cōicatio exigit diſtinctionē acceptaʒ
penes ꝓprietates diuerſas ſpē ⁊ nō materia: ⁊ ille vl
tra tres in diuinis eē nō pn̄t: vt pʒ ex p̄dictis.

Opponitur predictis verbis Auguſtini.

Hoc aūt videt̄ quibuſdā nō poſſe ſtare. ſ. ꝙ
filius potuerit gignere. Si em̄ potuit filius | a
gignere potuit eſſe pater: ⁊ ſi potuit eſſe pa-
ter: potuit ergo eſſe pater vel ſui vel patris
vel ſpūſſancti: vel alicuius alius. Sed aliꝰ
nō: qꝛ nullus alius ſemꝑ fuit. Nec patris: qꝛ
pater eſt ingenitꝰ ⁊ innaſcibilis. Nec ſui: qꝛ
nulla res ſeipſam gignere poteſt. Nec ſpiri-
tuſſancti: quia naſci non potuit. Si enim na | b
ſci potuit: potuit eſſe filius: ⁊ ita mutabilis
eſſe potuit.

An tres ypoſtaſes poſſint eē pr̄ alicuiꝰ q̄rti. | Arti. VI.
Einde querit̄ de hoc qḋ dicit ī cōtrariū obij | F
D ciendo: Si filiꝰ gignere potuit / potuit eē pr̄
⁊c̄. a. Videt̄ em̄ ꝙ rō mgr̄i nō valeat: qꝛ ſi pr̄
fuerit ſm hereticos tūc eadē hereſis potuit dicere q̄-
ternitatē eſſe / ⁊ ꝙ filiꝰ filij ſit pater illiꝰ quarti / ⁊ ita
eſſet pater ⁊ filius diuerſis reſpectibꝫ ſicut ſepe con-

Solͦ ad obiectū. tingit. Ad hoc dicendū ꝙ hoc eſſe nō potuit: q2 ſicꝫ dicit Anſel. in oībꝫ manet vnitas in diuinis vbi nō diſtinguit oppō relatiōis/ſꝫ in ḡnatiōe illiꝰ quarti filiꝰ nec opponeret̃ patri nec ſpūiſctō: ḡ vna paterni tate oēs tres eēnt patres illiꝰ filij/ ſicut pater ⁊ filiꝰ vnū ſunt principiū ſpūſſancti/eo ꝙ in ſpirando ſpiri tūſctm̄ pater nō hꝫ oppoſitionē relatiuā ad filiū: illi us aūt ſil'e nec in corꝑali nec ī ſpūali natura inueni tur ꝙ vna ꝓprietate patrꝫ tres ypoſtaſes ſint pater vl' p̄res vniꝰ/vñ nō pōt eſſe pater alicuiꝰ quarti.

Arti. VII Utrū q2 filiꝰ potuit naſci potuit ⁊ mutari.

Einde obijcit̃ de hoc: Si em̄ naſci potuit po- Arg. ꝑmo d tuit eē filiꝰ ⁊ ita mutari potuit ⁊c̃. ſ. b. Hoc em̄ nō videt̃ eſſe verꝫ: q2 eſſe filiū nō eſt aliq̄d penes qd̄ vl' ad qd̄ ſit motꝰ: motꝰ aūt ⁊ mutatio nō ſunt in relatōe: ⁊ iō nō videt̃ ſequi ꝙ potuit mutari

2o P̄. pater incarnari potuit ⁊ etiā ſpūſſanctꝰ/vt ha- bet̃ infra in. iij. diſti. ꝑma: ſꝫ q̄ incarnat̃ naſcit̃: ergo Solͦ ⁊ ad ꝑm mutat̃ ſm̄ iſtā lr̄am qd̄ falſum eſt. Solͦ dōm ꝙ li cet in ad aliq̄d ⁊ ad ad aliq̄d nō ſit motꝰ per ſe/ tn̄ ad ip̄m eſt motꝰ ꝑ accn̄s q̄ in oībꝫ eſt p̄dicamētis/vt dic Ad 2m ph̄s: motꝰ aūt ꝑ ſe ⁊ ꝑ accn̄s ī deo nō cadūt. Ad ali ud dōm ꝙ incarnatio nō dicit immutationē dei vl' diuine nature/ſꝫ potiꝰ ꝙ aliud. ſ. humana natura alio mō ſe hꝫ ad ip̄am q2 ſm̄ vnionē/vt in. iij. determi- nari hꝫ: ſꝫ ħ ſpūſctūs mutaret̃ a ſua ꝓprietate q̄ mu tatio caderet in ꝑſonā diuinā: ⁊ iō bn̄ dicit mgr̄.

Hic querit̃ quō intelligenda ſint.

a Quō ergo accipiat̃ qd̄ ſupra dictū eſt: nō eī nō potuit gignere ſꝫ nō oportuit: q̄ſi potuit: ſed nō oportuit. Nō eſt nobis ꝑſpicuū aperi re quō ſit hoc verū: ⁊ ideo ſub ſilentio potiꝰ eſſet pretereundū: niſi me ſuꝑ hoc aliq̄d loq̄ cogeret inſtantia querentiū.

Hic aperitur ex quo ſenſu accipiē- da ſint.

Poteſt ergo ſic intelligi: Non em̄ nō potuit ſed nō oportuit. i. nō ex impotētia ſui fuit ꝙ filius nō genuit ſꝫ ei nō cōueniebat: ſicut de us filius nō eſt deus pater: nec tn̄ hoc ex im- potētia ſui eſt. Nā ⁊ pater ſimiliter nō eſt fi- lius nec hoc eſt ex impotentia patris. Sꝫ q̄- rit Maximinus arrianorū epiſcopꝰ. Vñ er- go eſt ꝙ pater nō poteſt eſſe filius vel filius pater? Nō vtiqꝫ ex impotentia: ſed pater ꝓ prietate generatiōis pater eſt qua optet eū nō eē filiū: ⁊ filiꝰ ꝓprietate natiuitatis filiꝰ eſt q̄ optet eū nō eſſe patrē: de q̄bꝰ ꝓprietati bus poſtea pleniꝰ tractabit̃.

Arti. VIII Non em̄ nō potuit quomō intelligit̃.

Einde querit̃ de hoc: Nō em̄ nō potuit ⁊c̃. a. d Videt̃ non eſſe cōueniens expoſitio cū dicit̃: Nō nō potuiſſe: q2 impotēs ex hoc nō fuit: ħ Solutio. ad queſitū. em̄ ex rōe verbi extrahi nō poteſt. Solͦ mgr̄ vult ꝙ nō nō potuit negatio ibi ſit quaſi termini priuati- ui: tūc em̄ nō potuit tantū valet (vt antiqui dicunt) quantū non em̄ impotuit/vt ita dicā: ⁊ tunc vlteri- us ſequit̃/non ex hoc impotens fuit.

Utrū pater natura ſit potens gi- gnere filiū: et an hoc ſit aliqua po tentia que ſit in filio. g

Itēꝫ querit̃ a quibuſdā: Si pater potens ſit natura gignere filiū: ⁊ an hec ſit aliqua po- tētia que ſit in filio. Ad qd̄ dicimꝰ: q2 pater nō eſt potens niſi natura: eiꝰ em̄ potentia na tura eſt vel eſſentia. At inquiunt illi: Si po tens eſt gignere habet ergo potētiā gignēdi Filiꝰ aūt nō habet potētiā gignēdi ſi nō pōt gignere: habet ḡ aliquā potentiā pater quā nō hꝫ filiꝰ: nō ſequit̃. Eandē em̄ potētiā ha- bet penitus filiꝰ quā ⁊ pater: q̄ pater potuit gignere ⁊ filius gigni potuit. Eadē em̄ potē tia eſt in filio q̄ potuit gigni que eſt in patre a qua potuit gignere. Sed cōtra hoc opponit̃ Aliud eſt poſſe gignere: aliud ē poſſe gigni: q2 aliud eſt gignere ⁊ aliud gigni. Hic diſti guendū eſt. Si em̄ cū dicit̃ aliud eſt poſſe gi gnere: aliud poſſe gigni: aliā ſignificas potē tiā qua pater potens eſt gignere: ⁊ aliā qua filiꝰ potens eſt gigni: falſus eſt intellectus. b Si aūt dicas patrē poſſe habere aliā ꝓprie- tatē ſiue notionē qua genitor eſt: ⁊ filiū aliā qua genitus eſt: verus eſt intellectꝰ. Aliam em̄ habet pater ꝓprietatē qua pater eſt: ali am filius qua filius eſt.

Item querit̃ a quibuſdā: ſi pater potēs ⁊c̃.]

i Hic incipit ſecunda ꝑs iſtiꝰ diſtinctiōis in q̄ querit cum d2/pater potens eſt natura gigne re filiū: in qua queſtiōe ꝓpter lr̄aꝫ trahit̃ potētia ad eſſentiā ⁊ magis elongat̃ ab actu notionali: vñ aliq̄ rō dubij pōt eſſe/vtrū hoc ſit aliqua potentia q̄ ſit in filio: ⁊ iſta ꝑs cōtinet duo capitula: in primo diſtin- guit̃ iſta: pater habet potentiā gignēdi filiū. in ſecū- do aūt diſtinguit̃ iſta: pater hꝫ potentiā generandi quā hꝫ filiꝰ ibi: [Ita etiā cum dicit̃ ⁊c̃.]

An pater natura ſit potens generare filium Arti. IX

Obijcit̃ aūt de hoc qd̄ dicit in lr̄a: Ad qd̄ dici o mus nō eſt potens niſi natura ⁊c̃. ſ. a. Con- Arg. ꝑmo tra/dicit ph̄s ꝙ cuiꝰ eſt potentia eiꝰ eſt ⁊ actꝰ ſi igit̃ potentia generādi nature eſt/etiā actꝰ nature erit: ⁊ ſic natura generat qd̄ ſupra negatū eſt. v. diſt.

2o P̄. ſi pater potens eſt natura gignere filiū cū eadēꝫ natura ſit in filio ⁊ ſpirituſancto/in iſtis erit eadē po tentia/aut ergo poſſibilis ad actū aut impoſſibilis. Si primo mō: ponamꝰ ḡ ꝙ filiꝰ generet ⁊ ſpūſſan- ctus/tunc ex hoc nō ſequit̃ impoſſibile qd̄ ſupra im probatū eſt: q2 magnū ſequit̃ impoſſibile. ſ. ꝙ ſeries diuine generatiōis nō implet̃/vt dicit Aug. Si au tē impoſſibilis eſt ad actū tūc erit caſſa ⁊ vana/qd̄ ē abſurdū. Solͦ dōm ꝙ in vitate pater nō ē potēs Solͦ. ad ꝑmū niſi natura/vt mgr̄ dicit: ſed alit̃ ſignificat̃ potentia cū d2/potentia natura generādi/ ⁊ potētia gignēdi abſolute: quia potētia gignēdi natura in eo ꝙ hmōi nō dicit potētiā ꝑ cōparatiōnē ad actū/ ſꝫ ꝑ cōparatiōnē ad naturā in q̄ radicat̃: tn̄ cū aliq̄ inclinatōe ad actū

cū aūt dꝛ potētia gignēdi/dꝛ potētia in actu/vt priꝰ
dictū eſt:vñ nihil ꝓhibet de potētia prima concede-
re ꝙ ſit in filio ſub diſtīctiōe tali ꝙ gignēdi pōt eē ge
Potētia gignēdi expo nit̄ tribꝫ modis. rundiuū vbi actiui ꝑſonalis: ⁊ tunc nō debet cōce-
di ꝙ potētia natura gignēdi ſit in filio:qꝛ ſenſus eēt
ꝙ potētia eēt in filio q̄ ex natura poſſet generare:⁊ ſi
nō generaret:qꝛ q̄ ex potētia nature generat non ex
neceſſitate generat. Si aūt ſit gerundiuū verbi im-
ꝑſonalis vel verbi ꝑſonalis paſſiui tūc bñ pōt cōce-
di:qꝛ ſi eſt gerundiuū vbi imꝑſonalis/tūc ſenſus eſt
ꝙ potētia ex natura ſit in filio q̄ aliq̄s pōt generare.
Si vō eſt verbi ꝑſonalis paſſiui ſenſus eſt ꝙ poten-
tia ex natura ſit ī filio q̄ generet̄:⁊ hunc vltimū ſen-
ſum ponit mgr̄ in lr̄a:actꝰ em̄ om̄s ꝑticulariū ſunt
⁊ potentie:ſꝫ tñ potentie radicant̄ in natura: ⁊ ideo
ſm Dam̄. licet potētia ſit nature vt in q̄ fundat̄:ta-
men nō denoīat naturā ſꝫ ypoſtaſim:vñ dicit dam̄.
ꝙ lꝫ in xp̄o ſint due volūtates/tñ nō eſt niſi vnꝰ vo-
lens/⁊ nō duo volētes:⁊ iō nō oportet ꝙ actꝰ ſit na
ture immediate/ita ꝙ nō ypoſtaſis: vl' dicat̄ ꝙ h̄ ge-
neraliter verū eſt cuiꝰ eſt potētia eiꝰ eſt ⁊ actꝰ ſꝫ non
oportet ꝙ eodē mō:qꝛ potētia eſt alicuiꝰ ſm naturā
Ad 2m ⁊ actꝰ eſt eiuſdē ſm ypoſtaſim/ ⁊ ita eſt nature ī ypo
ſtaſi vl' ſuppoſito. Ad aliud dicendū ꝙ vna natura
eſt in tribꝫ ꝑſonis/ſed nō eſt eadē cōꝑatio nature in
illis:qꝛ ꝑ relationē vna diſtinguit̄ ab alia:⁊ iō inq̄ꝫ
tū natura eſt in vna cōparat̄ ꝑ potētie rōem ad vnā
ſm aliquē actū ſm quē eadē potentia in natura ma
nente nō pōt cōparari in alia:qꝛ nō eſt idē actꝰ vt ſ̄
diximꝰ/eo ꝙ potētia generandi ꝑ li generandi cōiū
git̄ rōni notionis patris quā cōiunctionē nō poteſt
habere in filio vel ſpirituſancto.

Arti. X An eadē ſit potentia qua pater potuit ge
D nerare ⁊ qua filius generari.

Einde querit̄ de hoc qd dicit mgr̄: Eadē ei
d potentia in filio qua potuit gigni q̄ eſt in pa-
Arg. p̄mo tre qua potuit generare ⁊c̄. ſ. a. Hoc em̄ non
videt̄ verū:qꝛ nō eſt eadē potētia actiui ⁊ paſſiui:gi-
2o gnere aūt ē actiuū ⁊ gigni paſſiuū. P̄. actiuū ⁊ paſ-
ſiuū diſtant ſicut efficiēs et materia: ſꝫ efficiēs cum
materia nunq̄ꝫ pōt eſſe idē in eſſentia/vt ꝓbat ph̄s:
3o g̊ nec eadē eſt potētia ad gignere ⁊ ad gigni. P̄. ī no
tionibꝫ etiā videmꝰ ꝙ nō eſt vna notio q̄ pater eſt gi-
gnens ⁊ q̄ filiꝰ eſt genitꝰ: g̊ nec erit vna potentia vt
Solo videt̄. Sol'o dōm ꝙ vna eſt potentia in rōne potē
tie naturalis/ſꝫ nō vna in rōne potentie ad actū:qꝛ
potētia ſm rōnem intelligēdi eſt media int̄ naturaꝫ
in qua radicat̄ ⁊ actū q̄ egredit̄ ab ipſa/⁊ mgr̄ loqui
tur ſm cōꝑationē illā in q̄ cōꝑat̄ ad naturā in q̄ radi
Ad p̄mū cat̄. Ad primū ergo dōm ꝙ in diuinis nihil eſt paſ
ſiuū/ſed principiās ⁊ principiatū vix admittit̄ ibi:
⁊ bene pōt vna potētia nature ſm ꝙ hmōi aliq̄d eſſe
principiās ⁊ principiatū/licet hec nō poſſit eſſe vna
Ad 2m potentia relata ad actū. Ad aliud dōm ꝙ illa ꝓpo-
ſitio vera eſt in his in quibꝫ eſt efficiens ⁊ actiuum ⁊
paſſiuū ⁊ materia phiſica/ſꝫ aliud eſt modꝰ actiui ⁊
actiuū ipm̄:⁊ aliud modꝰ paſſiui ⁊ paſſiuū ipm̄: gi-
gnere em̄ in diuinis nō eſt agere licet habeat modū
actiui quē attēdit grāmaticꝰ:ſil'r gigni nō ē pati ſm
modū grāmaticalē/ſed ad tale pati qd eſt in modo
Ad 3m ſcandi tm̄ ſufficit p̄ncipiatū eſſe q̄cūq̄ꝫ mō. Ad ali-
ud dōm ꝙ notio cōparat potētiā ad actū ⁊ ꝯiūgit eā
actui:⁊ iō nō eſt mirū ſi diſcrete tūc ꝑſonis cōuenit:

ſꝫ nō ſic facit natura q̄ hꝫ potētiā q̄ſi indiſtinctā:non
em̄ diſtincta eſt potentia niſi ꝑ actum.

Quō intelligēdū ſit filiꝰ habet vel non habet potentiā generandi.

Ita etiam cum dicit̄ filius nō habet potenti
am generādi quā pater habet dupliciter in-
telligi poteſt. Si em̄ dicat̄ filius nō habꝫ po
tentiā generandi quā ⁊ pater. ſ. qua potens
ſit ad generandū. i. vt genuerit vel vt gene-
ret ſicut pater verū eſt. Si vō intelligat̄ ſic:
non habet potentiā qua poſſit gigni vel ge-
nitꝰ eſſe qua eadē pater potens eſt vt genue
rit vel vt generet:falſum eſt. Sicut dicit̄: pa
ter habet potentiā qua poteſt eſſe pater: fi-
liꝰ vō nō habꝫ potētiā qua poſſit eē pater:et
ecōuerſo filius habet potentiā q̄ poteſt eſſe
filius:pater vero nō habet potētiā qua poſ-
ſit eſſe filius:habet ergo aliquā pater quaꝫ
non habet filius:⁊ econuerſo. Abſit: qꝛ ea-
dem eſt potentia patris qua poteſt eſſe pa-
ter:⁊ filij qua poteſt eē filius. Ita etiam ea-
dem eſt voluntas:qua pater vult eſſe pater
non filius:⁊ filius vult eē filius nō pater: et
eadem eſt voluntas filij qua vult eē genitꝰ
⁊ patrē genuiſſe:⁊ patris qua vult eſſe geni
tor ⁊ filium genitū eſſe.

Utrum illa ſit vera filius habet potentiā Arti. XI
generandi quam habet pater.

Einde querit̄, de illa quā in ſcdo cap̄. ponit:
d ⁊ diſtinguit eam:hanc. ſ. filiꝰ habet potentiā
generandi quā habet pater ⁊c̄. Hec em̄ vi- Arguit̄
det̄ diſtinguibilis nō eſſe ſꝫ abſolute falſa:qꝛ in nul-
lo videt̄ potentia cōiuncta actui et rōni oppoſite ad
actum illū:cum aūt dicit̄ potentia generandi/potē
tia cōiuncta eſt actui:⁊ cum dicit̄ filiꝰ habet hāc po-
tentiā quā pater/cōiungit̄ relationi filij ⁊ ꝓprietati
que repugnat ad actum:g̊ videt̄ abſolute falſa eſſe. Sol'o.
Sol'o dōm ꝙ in veritate duplex eſt ſicut dicit au- ⁊ argm
ctor:cū em̄ dꝛ filiꝰ hꝫ:ꝑ li hꝫ intelligit̄ hec determia-
tio ſm naturā/eo ꝙ nō hꝫ niſi ꝑ naturā:⁊ ſic fit cōꝑa
tio potētie ad naturā ⁊ ad actū: ⁊ ſm primā cōpara-
tionē vera eſt:ſm aūt ſcdam falſa eſt vt dicit mgr̄. A

De veritate et ꝓprietate ⁊ incōmutabilitate ⁊ ſimplicitate eēntie dei

DI. VIII de ꝓprietatibꝫ ⁊ cōditōibꝫ eēntia libꝫ trinitatiſ ⁊ vnitatiſ.

Hnc de veritate ſiue
n ꝓprietate ſiue incōmutabilitate
atq̄ꝫ ſimplicitate diuine nature ſi- a
ue ſubſtātie ſiue eēntie agēdū eſt. Eſt itaq̄ꝫ
deꝰ vt ait Augꝰ in. v. li. de tri. ſine dubitatō
ne ſubſtantia: vl' meliꝰ hoc appellat̄ eēntia:
quā greci vſiā vocāt. Sic̄ eni ab eo qd ē ſape b
dicta ē ſapia: ⁊ ab eo qd ē ſcire dicta eſt ſcia:
ita ab eo qd ē eē dicta ē eēntia. Et q̄s magis c
eſt q̄ꝫ ille q̄ dixit famulo ſuo: Ego ſum q̄ ſū: Exo. 3

d τ dices filijs iſrl: q̄ ē miſit me ad vos. Ip̄e ve
re ac ꝓprie dicit̄ eē̄ntia cui⁹ eē̄ntia nō nouit
p̄teritū vl̄ futurū. vñ hiero. ad marcellā ſcri
bēs ait: De⁹ ſol⁹ q̄ exordiū ñ hȝ: vere eē̄ntie
e nomē tȝ: q2 ī ei⁹ ꝯpatōe q̄ vere ē q2 icōmuta
bil' ē q̄ſi ñ ſūt q̄ mutabilia ſt. De q̄ ei dr̄ fuit:
f nō ē. τ de quo erit nōdū eſt. De⁹ aūt tm̄ ē q̄
nō nouit fuiſſe vl̄ futurū eē̄. Sol⁹ ḡ de⁹ vere
eſt: cui⁹ eſſentie cōpatū noſtrū eē̄ nō eſt.

A Unc de veritate ſiue ꝓprietate τ incōmu
tabilitate τc̄. Hic incipit tertia ps illi⁹
n tractat⁹ de gñatiōe filij: cū em̄ in oī ge
neratiōe ſit eſſentia aliquo⁰ cōiūcta ge
nito a gñante poſſet credi eē̄ diuiſa p cōi
cationē eterne gñatiōis: τ tūc nō eē̄t incōmutabilis
nec ſimplex: τ iō inducit̄ hic de iſtis vt ſciam⁹ nō eſſe
diuiſaȝ: τ tñ cōicatā in gñante τ genito. Diuidit̄ au
tē iſta diſtinctio in tres ptes. In q̄rū prima agit de
veritate τ ꝓprietate eſſentie diuine. In ſcd̄a aūt agit
de incōmutabilitate eiuſdē ibi [Dei aūt ſoli⁹ eē̄ntia
τc̄.] In tertia agit de ſimplicitate eiuſdē ibi [Eadē
q̄ȝ ſola ꝓprie ac vere τc̄.] Pria hap̄ diuidit̄ in duas
ptes. In p̄ma v̄itatē diuine eē̄ntie determiat. In ſcd̄a
aūt obijcit τ ſoluit ibi [Hic diligēt̄ aduertēdū ē τc̄.]

Arti. I Quid ſit veritas: quid ꝓprietas: τ quid incōmutabilitas.

Ncidūt aūt hic plurima dubia circa primā
i ptē: ſed añ l̄ram determinādā ſunt tria: quo
rū primū eſt / q̄d ſit v̄itas atq3 ꝓprietas τ incō
mutabilitas atq3 ſimplicitas. Scd̄m eſt penes q̄d
attēdit̄ nūer⁹ eoꝝ. Tertiū eſt de v̄catiōe iſtoꝝ noīm
natura / ſub̄a / eē̄ntia / eē̄ / q̄ mgr̄ ponit in pricipio iſti⁹
Arg. p̄mo capl'i. Dicit Aug⁹ ꝙ v̄itas ē entitas rei: ḡ vr̄ ꝙ veri
2⁰ tas nature diuine idē ſit qd̄ entitas ip̄i⁹. Itē q̄daȝ
diffiniūt verū dicēdo ꝙ verū eſt indiuiſio act⁹ a po
tētia. in diuinis aūt nō ē act⁹ τ potētia: ḡ nō ē ibi in
diuiſio act⁹ a potētia: ḡ diuine nature nō cōuenit ve
3⁰ ritas vt videt̄. P. v̄itas eſt rectitudo ſola mēte pce
ptibilis / vt dicit Anſel. hec aūt v̄itas nō cōuenit ſo
li diuine nature ſȝ ml'tis alijs: ḡ hec nō eſt v̄itas q̄ h̄
4⁰ querit̄. P. ph̄s dicit ꝙ verū et falſum ſūt in aīa ſm
ꝙ veritas eſt adeq̄tio intellect⁹ vl̄ ment̄ cū re: ſic ite
rū v̄itas nō erit ꝓpria diuīe nature / vl̄ ſi erit ibi ve
ritas erit in ydeis ei⁹ τ nō in natura ſm ꝙ natura ē
vt videt̄. Ulteri⁹ q̄rit̄ de rōe expōis quā dicit mgr̄
q̄ſtiuncula. v̄itas ſiue ꝓprietas: cōſtat em̄ ꝙ veritas pluribꝫ cō
obiectio ꝯ. uenit: ḡ nō eſt ꝓpriū ſoli⁹ diuīe nature. P. mgr̄ vbi
exeq̄ dȝ de q̄ntitate v̄itatꝭ ſiue ꝓprietatꝭ nature diui
ne exequit̄ de ꝓprietate entitatꝭ ei⁹: ḡ vr̄ ꝙ idē ſit ve
ritas τ entitas. Sol'o dōm ꝙ lȝ verū ſumat̄ ml'tꝭ
Solutio. mōis / vt ꝓbāt obiectiōes: tñ h̄ dr̄ verū idē qd̄ extra
nee nature impmixtū. Sūt ei tria extranea p̄cipue
ſcȝ p̄uatio q̄ extranea eſt entitati τ potētia τ diuerſū
vel diuerſitas in ip̄o ente: qd̄ em̄ in p̄uatōne ē nō eſt
ſȝ hȝ aptitudinē ad eſſe: qd̄ aūt in potētia eſt pōt eē̄: τ
qd̄ ex diuerſis eſt nō hȝ ens ꝓpriū: q2 diuerſoꝝ hȝ en
titatē: vñ v̄itas dr̄ h̄ impmixtio extranei ad ens / co
mō q̄ dicim⁹ verū aurū cupro nō pmixtū: τ ita non
erit vere ens niſi natura diuina q̄ nec p̄uatiōi ſubia
cet nec in potētia ē nec ex diuerſis cōſtat / ſic mgr̄ ꝓ
Ad p̄mū babit infra q̄ñ q̄ret̄ de q̄ntitate veritatꝭ iſti⁹. Dōm
ḡ ad p̄mū ꝙ bñ cōpetit diffinitio Aug. de vero: q2 ni
bil ita ꝓprie eſt id qd̄ eſt ſicut natura diuīa / eo ꝙ ip̄ſa
totū τ tantū eſt id qd̄ eſt τ nō pmixta eis q̄ ſm aliq̄d
non ſunt vel ex diuerſis ſunt. Ad aliō dōm ꝙ etiā Ad 2m
illa diffinitio ſatis cōuenit: q2 null⁹ act⁹ a potentia
adeo indiuiſus eſt ſicut ille q̄ idē eſt: ſȝ optet ꝙ potē
tia nō accipiat̄ ꝓ potētia materiali: q2 diuīa eē̄ntia
nec idē eſt cū potētia materie nec etiā indiuiſa ab ip̄a
τ h̄ iō: q2 cū diuīa eē̄ntia ſit motor vl'is oīm ſtabilis
in ſe manens nō pōt eē̄ mota: materia aūt ſp mota τ
mutabil' ē. Itē q2 diuīa eē̄ntia regit oēs res p̄terq̄ȝ
ꝙ miſceat̄ cū illis / vt dicit ph̄us / ſȝ materia pmiſcet̄
materialibꝫ: optet ḡ ꝙ accipiat̄ potētia actiue: τ tūc
ip̄a eſt idē potētie ſue: τ iō verior: q2 veri⁹ hȝ eē̄ agēs
q̄ȝ patiēs: τ ſic bñ hȝ diuīa eē̄ntia actū τ potētiā: τ hȝ
ea indiuiſa: q2 eſt eadē p̄ciſe ſm ꝙ act⁹ eſt in agēte / ſi
cut ſunt act⁹ interiores / vt intelligere velle τ hmōi
ſunt em̄ q̄dā extra ip̄m q̄ tenēt ſe ex pte acti / vt crea
tio / recreatio / gubernatio etiā aliquo⁰: τ illa nō ſūt
idē ipſi ſm ꝙ ſūt ī creatꝭ / recreatꝭ / gubernatꝭ τ hmōi
Ad id qd̄ de Anſel. obijcit̄ dōm ꝙ anthonomaſice Ad 3m
τ vere ſibi ſoli ꝯuenit: q2 ip̄a ſola per ſe recta ē / τ oīa
alia recta curuitate ſm potētiā admin⁹ ſūt pmixta:
τ iō nō oīmodā bñt veritatē ſicut natura diuīa. Ad Ad 4m
aliud dōm ꝙ verū τ falſū q̄ ſūt in aīa ſūt ab actu aīe
q̄ eſt cōponere vl̄ diuidere: τ de tali veritate nō q̄rit̄
hic: quia illa veritas eſt in ſigno τ eſt cauſata ab iſta
veritate. Ad aliud dōm ꝙ ꝓprietas idē eſt qd̄ diſpo Ad q̄ſtiūcl'ā
ſitio veritatis q̄ ſoli diuine entitati cōuenit ſm illaȝ
oīmodā impmixtionē de q̄ dictū eſt / ſic em̄ nulli alij
cōuenit. Ad aliud dōm ꝙ in veritate entitas ē ſub Ad obiectū
iectū v̄itatis ſm rōem ſȝ in diuinis in q̄bꝫ nō ē cōpo contra
ſitio eſt idē alit̄ ſcatū in vno τ alit̄ in alio. In entita
te em̄ ſcat̄ ſicut in cōceptu ſimplici añ quē nihil ē cō
cipere de re: q2 ens eſt p̄mū cadēs in nr̄m intellectū /
ſȝ v̄itas ꝓprietatē impmixtiōis tangit: τ iō mgr̄ enti
tatē / ꝓprietatē / veritatē vocat idē lȝ nō eodē modo ſi
gnificatū: quia entitas ē p̄mū τ ſeni⁹ / vt dic̄ Dyo⁹:
veritas aūt ē diſpō ei⁹ de q̄ dictū eſt: ꝓprietas aūt ē
ſm ꝙ eſt ꝯñs eē̄ diuinū / τ inq̄ntū diuinū eſt τ nō eſt
ꝯñs aliud eē̄ / ſicut etiā dicim⁹ ꝓprietatē trianguli re
ctilinei hr̄e tres equos duobꝫ rectꝭ eo ꝙ ſequit̄ triā
gulū inq̄ntū rectiline⁹ eſt triangul⁹.

Queritur penes q̄d ſumat̄ drña τ numer⁹ inter veritas: incōmutabilitas τ ſimplicitas. Arti. II B

Ecūdo q̄rit̄ penes q̄d iſta accipiunt̄. In diui
ſ nis em̄ ſunt tria. ſ. eē̄ntia / pſona / notio: ḡ vr̄
ꝙ hec tria ad illa tria debeāt reduci. Sȝ ꝯ h̄ Arg. p̄mo
eſt ꝙ oīa iſta ſūt nature diuīe in eo ꝙ natura diuīa
eſt: ḡ nō reducent̄ ad pſonā τ notionē / ſȝ ſm h̄: cū in Cōfirmatō
natura diuina nō ſit accipe niſi diuinitatē hītā τ ha
bentē ip̄am: h̄ eſt naturā τ ſuppoſitū / videt̄ ꝙ iſta nō
debeāt eē̄ niſi duo τ nō tria. P. nos videm⁹ ꝙ op 2⁰
ponit̄ ꝯrie τ vt p̄uatio τ habit⁹ τ ꝯdictionis idē eſt
ſubiectū circa qd̄ ſunt: ſȝ cōmutabilitas τ incōmuta
bilitas opponūt̄ ꝯrie aut vt priuatio τ habit⁹: ḡ de
bēt attēdi circa idē ſm rōem ſubiecti: ſȝ ī inferioribꝫ
cōmutabilitas nō eſt circa q̄ eſt ſȝ circa qd̄ ē vl̄ mate
riā: ḡ vr̄ qd̄ in diuinis ſm rōnē intelligēdi incōmu
tabilitas ſit circa idē: cū igit̄ in diuīs nō ſit ſuppoſi
tū niſi pſona / vr̄ ꝙ incōmutabilitas ſit de cōuenien
tibꝫ pſone ſm ſe τ ñ nature. Itē v̄itas τ entitas ſm Rō ꝓbās.
actū q̄ vera ē entitas ī inferioribꝫ nō eſt niſi gr̄a eē̄ vl̄
quo eſt: ḡ vr̄ ꝙ in diuīs v̄itas ſit de ptinētibꝫ ad eē̄n
tiā: ſimplicitas aūt dr̄ a p̄uatōe ptiū cōponētiū: ḡ vr̄

ꝙ ſimplicitas ſit a ꝑuatiõe ꝑmaꝝ ꝑtiũ cõponẽtiũ eẽ: hec aũt ſũt qͦ eſt ⁊ eẽ ſm Boeᵐ: ḡ ſimplicitas in di‑
Sol'o uinis erit ab indrña qͦ ẽ ⁊ eẽ in diuinis. Sol'o vltime obiectiõi cõſentiẽdo dicim⁹ ꝙ iſta tria accipiũt ita ꝙ veritas ſumet ab eẽ eſſentie: incõmutabilitas aũt ab eo qͦ eſt: ſimplicitas aũt ab indrña vtriuſq;. Et qͦ obijcit ſcðo loco ꝙ nõ eſt qͦ eſt in diuinis vel
Ad 2ᵐ ſuppoſitũ niſi in ꝑſona / dõm ꝙ hoc verũ eſt ſm rem ſ; ex mõ intelligẽdi cũ dr / de⁹ ſcat diuinitas in hñte ⁊ illud hñs dr ſuppoſitũ nõ in rõe ꝑſone: et gr̃a illi⁹
Ad primũ ſequit ſubam diuinã incõmutabilitas. Ad ꝑmũ ḡ dõm ꝙ bñ cõcedo ꝙ nõ ſumunt hec tria ab illis tribus / eo ꝙ ſunt cõſequẽtia eẽntiã in eo ꝙ eẽntia eſt: licet em̃ nõ ſint in diuinis niſi illa tria: tñ illa tria nõ ſunt ibi tria: q2 nõ faciũt nũerũ: eẽntia ṽo l; ſit vnũ tm̃ / tñ eſt ipam multꝫ mõis cõſiderare. ſ. in hñte ⁊ ex
Ad ꝯfirmationẽ tra habentẽ / vl' ſm vtrũq; vt dictũ ẽ. Ad aliõ dõm ꝙ nõ eſt in natura accipe niſi hñs ⁊ habitũ: ſ; ex hoc ipſo reſultat tertia cõſideratio ex cõꝑatõe vni⁹ ad alterum ꝑ indrñam. Ad alia patet ſolutio per dicta in principio ſolutionis.

Arti. III E Utrũ noĩa dicta de deo vt eſſentia: ſubſtãtia: ſcia: ſapia: bonitas ſignificẽt idẽ vel diuerſa: ⁊ vtrũ debeãt dici ſinonyma vel nõ.

Einde q̃rit de drña illoꝝ noĩm q̃ mgr̃ tãgit
D in ꝑncipio ſc; natura / ſuba / eſſe ⁊c. a. ⁊ gr̃a illorũ q̃rat etiã de alijs q̃ ſunt ſapia / ſcia / bonitas ⁊ oĩa que de deo dicunt. Et q̃rem⁹ duo. ſ. vtrũ iſta oĩno idẽ ſcent. Et ſcðo de cõpõe eoꝝ cũ deo vtꝝ
Arg. ꝑmo notet ibi fieri aliq̃ cõpoſitio vel nulla. Videt aũt ꝙ oĩa dicta de dõ eẽntialit ſint ſinonima: ſinonyma ei ſunt q̃ idẽ ſcant q̃uis etiã aliã ⁊ aliã habeãt ſm nomen interꝑtationẽ / vt lapis ⁊ petra: cũ ergo oĩs illa multitudo noĩm eẽntialiũ idẽ ſignificẽt l; aliã ⁊ aliam habeãt ſm nomẽ interꝑtationẽ / tñ ſinonima eſſe
2ᵒ vident. Itẽ ſinonima ſũt q̃ tm̃ hñt multitudinẽ ſm vocẽ / ſicut ononima q̃ hñt vnitatẽ ſm vocẽ ⁊ multitudinẽ ſm eſſe / ſ; in iſtis nihil inuenit ĩ eſſentia ⁊ ꝑſona qͦ illi multitudini rñdeat: q2 nec ſuba nec acci
3ᵒ dens: ḡ videt ꝙ iſta veriſſime ſint ſinonima. Item Aug⁹ ⁊ habitũ ẽ ſupra diſt. v. auctoritas ꝙ h̃ eſt ibi eſſe qͦ ſaꝑe: ⁊ eo de⁹ eſt quo ſapiens eſt / ⁊ eo ſapiens eſt q̃ eſt: ſ; hoc nõ poſſet eſſe niſi ſapia ⁊ eẽntia noĩarẽt idẽ ⁊ ſm idẽ: ḡ vr̃ ꝙ ſint tm̃ ſynonima: ⁊ eadẽ rõ ẽ de alijs: ḡ vr̃ ꝙ oĩa tm̃ ſint ſynonima. S; ꝯ / q̃cunq; noĩa ṽiſſime faciũt noticiã illoꝝ a q̃bꝫ ĩponũt ſi illa a q̃b⁹ imponunt nõ ſunt vni⁹ rõis: ipa noĩa nõ ſũt ſynonima. ſ; eẽntia ⁊ ſapia ĩ deo veriſſime faciũt noticiã eoꝝ a quibꝫ imponunt ⁊ nõ ſunt vni⁹ rõis: ergo nõ ſunt ſynonima. Prima patet de ſe: ſcða ꝓbat ſic: hic habet in lr̃a ꝙ ſol⁹ de⁹ vere eſt eẽntia: ſil'r Augu. dicit ꝙ ſol⁹ de⁹ vere ſapiẽs eſt: ſ; rõ eẽntie in eo ꝙ hmõi nõ eſt rõ ſapientie in eo ꝙ hmõi: q2 alit in oĩbus idem eſſet eſſe ⁊ ſapere / qͦ falſum eſt: ḡ iſta noĩa
Pria opĩo nõ ſunt ſynonima. Ad hoc q̃dã voluerũt dicere ꝙ iſta noĩa dicta de deo differũt ꝑ cõnotata ĩ creatura ⁊ nõ hñt aliquã drñam ſi in deo abſolute accipiant
Imꝓbatio S; cõtra / cõnotatũ ẽ effect⁹ in creatura / ſ; effect⁹ nõ ẽ niſi a cauſa vt cauſa: ḡ iſta noĩa nõ dicerent de deo niſi ſicut de cauſa vt cauſa / qͦ plane falſum eſt: q2 ſapientia vel ſapiens nullã noĩat cauſam vt cauſam. P. ponam⁹ ꝑ intellectũ nõ eẽ cõnatata in creatura q̃ro ſi adhuc de⁹ ſit ſapiens / bon⁹ / ens ⁊ hmõi cõſtat ꝙ ſic: ḡ illa ſolutio nll'a eſt. P. qͦ eſt poſteri⁹ nõ eſt cauſa diuerſitatis vl' identitatis / eo ꝙ eſt pri⁹ ſed cõnotata ſunt poſteri⁹ in tꝑe ergo nõ ſunt cauſa identitatis vel diuerſitatis eoꝝ que ſunt ab eterno
Ideo fuerũt alij q̃ dixerũt ꝙ in veritate de⁹ nõ h; nomen ꝓpriũ / ſ; nos dedim⁹ ei noĩa: ⁊ iõ iſta nomia transferunt in eũ ab his q̃ inuenim⁹ in creaturis: et penes illas accipiũt diuerſitatẽ. S; ꝯtra / aut iſta noĩant qͦ ꝓprie eſt in deo aut qͦ figuratiue eſt in ipſo. Si primo mõ nihil valet ſolutio: q2 adhuc remanet q̃ſtio qualit in ſignificãdo hñt drñam penes ea q̃ noĩant in deo. Si ſcðo mõ tunc de⁹ nõ vere vita ẽ ſed figuratiue / nec vere ſapiẽtia eſt qͦ abſurdiſſima hereſis eſt. P. ſupra habitũ eſt ſcða diſt. ꝙ talia ſm rem ꝑ pri⁹ de deo dicunt ꝑ poſterius de creatura. — ſcða opinio — Imꝓbatio

Sol'o ſine ꝑiudicio dõm ꝙ in oĩb⁹ talibꝫ nomĩbꝫ duo ſunt attendẽda. ſ. q̃d noĩant ⁊ in q̃ ſcat poni qͦ noĩant: cũ ei ego dico ſenſus / h̃ nomẽ ſenſus accipio ſm hoc qͦ noĩat tm̃: ⁊ iõ accipio in rõne vna cõmuni. Si aũt dico ſenſus hoĩs / ⁊ ſenſus bruti: iã et in alia ⁊ alia rõe accipio ſm ꝙ accipio ipm ĩ eo in q̃ notat poni ſcatũ ipſi⁹: ita dico de hmõi noĩbꝫ diuinis Si em̃ attendant ſm ea q̃ noĩant tm̃ tũc oĩa illa nomina diuerſitatẽ rõnis habent de ſe: alia eſt em̃ per ſe rõ eſſentia / ⁊ alia rõ ſapia ꝑ ſe ⁊ ſic de alijs. Si ãt attendo ea ſm id in quo ponit ſcatu; eorum hoc eſt tale ꝙ h; indrñam qͦ eſt ⁊ eſſe ⁊ aliq̃d eſſe. Hec em̃ tria ſm Boeᵐ drñt q2 qͦ eſt eſt id qͦ res eſt vere: ⁊ ſuppoſitũ / eſſe aũt ẽ eſſentia ei⁹ vl' act⁹ eſſentie. aliq̃d aũt eſſe eſt ꝑ aliq̃d trahẽs ipſum ad ꝑtem vl' ſpeciem ⁊ hec oĩa idem ſunt in diuinis: q2 in deo idem eſt qͦ eſt ⁊ eſſe / ⁊ ipe de⁹ etiã eſt q̃cq̃d habet: ⁊ ſic idem ẽ in ipo eſſe ⁊ aliq̃d eſſe. Si igit q̃rat q̃re ſapia ẽ bonitas ⁊ hec duo eſſentia ipſa. vñ em̃ eſt nõ dicet ꝙ hoc ſit a ſapia inq̃ntũ ſapia eſt vl' ab eſſentia in eo ꝙ eſſentia eſt ſ; dicet ꝙ hoc eſt ꝓpter id: q2 in q̃ ſunt iſta tãte ſimplicitatꝫ eſt ꝙ ipm id qͦ eſt / eſt ſuũ eſſe: ⁊ ſuũ eſſe ẽ id qͦ eſt. Ex prĩo igit eſt diuerſitas attributorũ: ex ſecũdo aũt identitas rerũ: ⁊ ſic pt; plana ſol'one ꝙ iſta nõ ſunt ſynonima etiã ab et̃no intellecta a deo et ab — Sol'o determinatõ Alberti
ſtracta ab om̃i cauſalitate. Ad primũ ḡ dõm ꝙ iſta nõ ſunt ſynonima q̃m nõ habẽt eandẽ rõem rei quã ſcant / ſ; ſunt idem in re nõ ꝓpt id a q̃ imponunt / ſed ꝓpt id in q̃ ponunt ſua ſcata: hoc aũt nõ eſt in petra ⁊ lapide: q2 ille nõ hñt diuerſitatẽ alicui⁹ rei / ſ; tãtũ — ad ꝑmũ
noĩs ſm ethimologiã nõ rei ſ; noĩs. Ad aliõ dõm ꝙ iſta nõ hñt tm̃ multitudinẽ ſm vocẽ / immo q̃tum eſt de natura ſuoꝝ ſcatoꝝ ml'titudinẽ habent rõis rei. S; ꝙ hec res eſt illa hoc nõ cõuenit eis ꝑ ſe ſed ꝑ — Ad 2ᵐ
aliud in quo ſunt. Ad aliud dõm ꝙ Aug. attendit identitatẽ rei q̃ eſt ex eo ꝙ iſta ſunt in tali ſubiecto et nõ attendit ſaꝑe ⁊ eſſe ſm intentiões q̃s noĩat. Ad id aũt qͦ obijcit cõtra ſolutões inductas bñ puto ꝙ nõ bñ ſe habent ſolutiões ille. — Ad 3ᵐ — Ad ĩprobatõnem ſolutionũ

Qualiter poſſit verificari cõpoſitio iſtoꝝ nominũ cũ deo qui nõ eſt compoſit⁹. — Arti. IIII D

Lteri⁹ q̃rit cũ iſta ſignificant cõponi circa id
V in quo ſunt cũ ex eo in q̃ ſunt oĩmodã habeãt identitatẽ q̃lit poſſit ſcari cõpoſitio eoꝝ: oĩs em̃ nota cõpõnis ſcat cõpoſitũ cõponi ex diuerſis / ſ; cũ dico: de⁹ eſt etern⁹ vl' incõmutabilis vl' ſapiẽs intercidit h̃ nota cõpõis: ḡ ſcat deũ cõponi ex diuerſis. Itẽ in ꝑmo phicoꝝ dicit phs ꝙ dicentes om̃ia — Arg. ꝑmo — 2ᵒ

vnū cõturbati ſunt cõpõis ſcatiõe/ ⁊ auferebāt no-
tā cõpõnis ſcatā in h̃ v̾bo eſt dicẽtes ꝙ nõ optet di-
cere ꝙ paries eſt albꝰ/ ſ; pies albat̃/ ⁊ h̃ nõ faciebāt
niſi q; li eſt ſcat quādā cõpõnē quā ſine cõpoſit; di-
uerſis nõ eſt ītelligere: g̃ in talib; vr̃ ſp falſa ſcatio/
cū dr/ deꝰ eſt ſapiēs/ deꝰ eſt bonꝰ. Si forte dicat̃ ꝙ ī
q̇buſdā cõpõnib; p̄dicat̃ idē de ſe/ vt cū dico/ hõ ē hõ
3º aſinꝰ eſt aſinꝰ. Hoc nihil eſt q; in talib; ſubijcit̃ li
homo gratia eiꝰ qd̃ eſt/ ⁊ p̄dicat̃ grã eiꝰ quo eſt: ⁊ in
ter illa hñ intercidit cõpoſitio. in deo aūt nõ eſt aliq̄
4º cõpoſitio. Itē p̄dicatū in oīm ꝓpõe cā innoteſcendi
ſubiectū ponit̃ ⁊ nõ ſunt idem ꝑ qd̃ aliq̇d innoteſcit/
⁊ id qd̃ ꝑ ipm̃ innoteſcit: g̃ in oīb; intercidit cõpoſi
Solo tio. Si forte dicat̃ ꝙ hmõi cõpoſitio ē ex ꝑte nr̃i in-
tellectꝰ q̇ nõ accipit ſimplex multis mõis ſcatū niſi
cõponendo vnū cū alio ⁊ diuidēdo licet cõpoſita et
obiectū ꝯ ſolutionē diuiſa idē ſint. Tūc obijcit̃ ꝙ ſm hoc oīs nr̃ intelle-
ctus eſt falſus de deo cū nõ accipiat rem ſicut eſt ſed
potiꝰ ſicut nõ eſt. Si forte dicat̃ ꝙ ſic eſt ſicut in ma
thematicis ꝙ abſtrahentiū nõ eſt mēdaciū eo ꝙ mo-
dum abſtractiõis nõ ponunt in re: ita hic intellectꝰ
componēs modū ſuū in re non ponit. Hoc nihil eſt:
q; licet mathematica ſm eē ſint in naturalibꝰ/ ⁊ nõ
ſeparata ab ipſis/ tñ per eſſe quantitat; nõ habent
rõem diffinitiuā a naturalib;: q; alit̃ equiuoce diffi
niret̃ linea lignea ⁊ lapidea per eſſe quantitatis qd̃
falſum eſt: vñ mathematica habent aliq̇d ex ꝑte rei
ſc; naturā quantitatis ſuꝑ qd̃ ponūt hmõi abſtra-
ctionē: aliter em̄ eſſet intellectꝰ falſus: hoc aūt in di
Solo uinis nihil videt̃ eſſe vñ oriat̃ hmõi cõpoſitio. So
lutõ ad hoc ſine p̄iudicio dd̃m ꝙ valde inſufficiētes
ſunt ſolutiones mgr̃oꝝ magnoꝝ quorundā: vñ di-
cendū ꝙ in veritate in diuinis nulla cõpoſitio eſt in
reipſa: tñ (vt dicit Dam̄.) quedam in diuinis ſignifi
cant naturā/ quedā qd̃ naturā aſſequit̃ ſicut iuſtꝰ et
Quõ intellectꝰ nr̃ i cõpõne iſtorū eſt in triplici actu ſapiēs. Vñ intellectꝰ noſter in hmõi cõpõne eſt ī tri
plici actu: ſi em̄ accipiat̃ vnūqdq; iſtoꝝ noīm ſm id
a quo imponit̃ vl̾ ſm id qd̃ ſignificat qd̃ ide; eſt erit
aliꝰ intellectꝰ ſub̃e ⁊ aliꝰ ſapie: ⁊ ita de alijs vt ante
dictū eſt. Si aūt accipiant̃ iſta ab intellectu noſtro/
nõ vt ab eo qd̃ ſignificant ſ; in ipo in quo ſunt acci-
pient̃ omnia vt vnū ⁊ idē ꝓpter duplicē ſimplicitatē
ipiꝰ. ſ. drñam qd̃ eſt ⁊ eſſe ⁊ aliq̇d eſſe ſiue habent; et
habiti. Tertiꝰ actꝰ intellectꝰ orit̃ ex collatõe vnius
modi ītelligēdi cū alio/ ſicut cõferimꝰ id qd̃ aſſequit̃
naturā in rõne aſſequētis nõ in rõne idētitat; ad na
turā ad quā aſſeq̇t̃: ⁊ ſic orit̃ intellectꝰ cõponēs vnū
cū altero ⁊ formās cõpõnes q̄ tñ nota cõpõis nõ eſt
in deo niſi in rõe ꝓpriā eoꝝ q̄ cõponunt̃: nota aūt cõ-
poſitiõis media eſt ab intellectu nr̃o q̇ nõ cõiūgit ea
q̄ ſm ſe hñt diuerſas rões ſine nota cõpõnis medie;
ex ꝑte aūt rei nõ notabit iſta cõpoſitio niſi identitatē
Et ſic patet q̄lit̃ intellectꝰ cõponēs aliq̇d h; in diui
Ad p̄mū nis ſuꝑ qd̃ fundat̃ ex ꝑte eoꝝ q̄ cõponit ſi ſm rõnes
ꝓprias accipiant̃. Ad primū g̃ dd̃m ꝙ cū dr deꝰ eſt
eternꝰ ⁊ hmõi notat cõpoſitio idētitatē inter ea que
ſm rõnes ꝓprias diuerſitatē hñt l; ex ſubiecto habe
ant identitatē: ⁊ iõ aliquo mõ fulcit̃ intellectꝰ cõpo-
nens ſuꝑ diuerſitatē rõnū vt habeat cõponibiliā: et
ſuꝑ identitatē rei ex ꝑte ſubiecti: ⁊ iõ cõponit ea com
põne notātē idē ſm rem/ in quo eodē mõ ſit diuerſi-
Ad 2m tas rõis ſm attributa ſibi. Ad aliud dicendū ꝙ ipi
auferebāt notā cõpõnis: q; ipi dicebāt tm̄ vnū eſſe
oīm mõ. ſ. re ⁊ rõne: ⁊ in talibꝰ nõ põt poni aliq̄ cõ-

poſitio eo ꝙ in talib; nulla cõponibilia re vel rõe in
ueniat intellectꝰ: ſ; nõ eſt ita in attribut; diuinis in
q̇bus ſaluat̃ diuerſitas rõnis attributoꝝ/ l; nõ di-
uerſitas rerū. Ad aliud dd̃m ꝙ cum dr/ hõ eſt ho- Ad 3m
mo ꝙ hoc verū eſt: q; inter illa cõpoſita notat̃ diuer
ſitas rerū: ſc; ꝙ eſt ⁊ eſſe: ⁊ ideo maior eſt diuerſitas
in iſta cõpoſitiõe/ hõ eſt hõ q̄; in iſta/ deꝰ eſt ſapiens
vel iuſtꝰ: nihilominꝰ tñ cū dr/ deꝰ eſt ſapiens eſt di-
uerſitas rõis nature ⁊ aſſequētis naturā: ⁊ illa ſuffi
cit intellectui cõponēti cõpõe notāte identitatē. Ad Ad 4m
aliud dd̃m ꝙ eſt innoteſcere q̄ ad nos ⁊ q̄ ad rei natu
rā: ⁊ nihil ꝓhibet in diuinis p̄dicatū facere ad hoc ꝙ
ſubiectū innoteſcat quo ad nos l; in rei natura ide;
ſint ſubiectū ⁊ p̄dicatū. Ad id aūt qd̃ cõtra ſolutio- Ad id qd̃ eſt ꝯ ſolutionē
nē quorundā obijcit̃ videt̃ eſſe cõcedendū.

Que ſit diuerſitas inter attributa noīm diuine nature ⁊ ſubſtātie ⁊ eſſentie. Arti. V

E

Is habitis vidēdū eſt de his q̄ dicunt̃ in lr̃a
b Et primo q̄rit̃ de diuerſitate hoꝝ noīm diui
ne nature ⁊ ſub̃e ſiue eēntie: ⁊ dicendū ꝙ iſta Solo
idē ſunt/ ſ; rõne drñt. Natura aūt accipit̃ dupl̾r ſm Natura accipit̃ dupl̾r
duas eiꝰ ſcatiões. ſ. vt ē virtꝰ intranea ſm qd̃ diffi
nit̃ eſſe p̄ncipiū ⁊ cā motꝰ ⁊ quietis in q̄ eſt ꝑ ſe ⁊ nõ Uno mõ
ꝑ accñs: ſic ei accipit̃ ꝓ vi etiā illa quā diffinit boeꝰ
ꝙ natura eſt vis inſita reb; ex ſil̾ib; ſil̾ia ꝓcreans: ⁊
ſic qñq; dr ꝙ pater v̾tute generat. In hac em̄ rõe na
tura eſt in ꝑſona p̄ncipiū aliqd̃ naturaliū actuū/ vt
gñare ſpirare ⁊c̄. Et iõ dicit Augꝰ ꝙ pater de natu
ra ſua gñat filiū: Et Anſel. dicit ꝙ pat̃ ⁊ filiꝰ de na-
tura ſua ſpirāt ſpiritūſanctū. Accipit̃ etiā natura ꝓ Alio mõ
forma ſm ꝙ diffinit Boeꝰ naturā ꝙ natura eſt vnā
quāq; rem informās ſpecifica drña: ⁊ ſic accipit̃ hic
nõ ꝙ velim dicere ꝙ natura diuina ſit ſpecifica diffe
rentia alicuiꝰ nec ꝙ genꝰ vel ſpēs ſit: q; nec genus
vel ſpēs nec īdiuiduū eſt vt infra patebit/ ſ; ꝙ iuxta
illū intellectū accipit̃ formaliter/ vt cū dr/ pat̃ natu-
ra diuina ē: ⁊ hoc mõ frequent̃ accipit̃ a ſctis Sub Sub̃a accipit̃ dupl̾r
ſtātia āt p̄t accipi duob; mõis. ſ. ab actu ſubſtādi vl̾
a drña ſubſtātie q̄ diuidit̃ cõtra accidens: ⁊ ſi primo
mõ accipiat̃ cū in diuinis ſint ꝓprietates q̇b; ſubſtāt
aliq̄ mõ intelligendi ꝑſone ſub̃a dicit tūc q̇d perſone
eo mõ q̄ Augꝰ dicit ꝙ ꝑſona ſcat ſubſiſtens ꝑ ſeipm̃
⁊ ſub̃am: ⁊ ſic greci cõcedunt tres ſub̃as eſſe in diui-
nis. Si aūt accipiat̃ nõ a differētia qua diuidit̃ cõ-
tra accñs tūc dicet̃ ſubſtātia ens ꝑ ſe/ ſicut accñs dr
ens ꝑ aliud: ⁊ ſic ſubſtātia vicinior eſt ad ſtandū pro
eēntia diuina q̄; ꝓ ꝑſonis ⁊ in hoc ſenſu negāt latini
eſſe tres ſubſtātias in trinitate. Eſſentia aūt abſtra Eſſentia eē
cte dr formalit̃ ſimplex ⁊ faciens eſſe/ ⁊ nõ hoc eē vl̾ ens drñt.
illud eſſe qd̃ ſpecificatū eſt ⁊ tractū in ꝑtem/ ſicut em̄
deitas formal̾r dicit deū: ita eēntia dicit eē indiſtin-
cte: ⁊ ſic dic̄ Anſel. in monologion ꝙ ſic drñt lux/ lu
cere ⁊ lucēs: ita drñt eēntia/ eſſe ⁊ ens: ⁊ ſic eēntia ē
q̄ formaliter res eſt et eſſe eſt actꝰ eius que habet in
eo ꝙ eſt id aūt ꝙ ē eſt ipm̃ ens cõcretū: ⁊ ſm h̃ pt; ꝙ
ens nõ dicit ſimplicē intellectū añq; nihil eſt ſm in-
tellectū. Alio mõ dr ens ſm ꝙ ens eſt cā p̄maria ad
oīa alia: ⁊ ſm hoc ens eſt primū ⁊ añ ipm̃ nihil eſt
⁊ ſic ens eſt viciniꝰ eſſentie diuine. primo aūt modo
vicinius eſt ꝑſone: ⁊ ideo in primo ſenſu concedit̃ a
q̇buſdā ꝙ pater ⁊ filiꝰ ⁊ ſpūſſanctus ſunt tres entes
ſed ſcd̃o intellectu nõ: q; ſm illū modū li ens dic̄ cau
ſam p̄mariā ad oīa: ⁊ ſic dicit ſimplicē naturā primā

45

ſm intellectū: vñ ſi ſic eēnt plures ſeqret ꝙ pr̄ ⁊ fili⁹ ⁊ ſpūſſctūs eſſent tria entia qd̄ falſum eſt.

Arti. VI. **An ſapientia dicitur a ſapere.**

Einde querit̃ de hoc qd̄ dicit [Sicut em̄ ab eo qd̄ eſt ſape dicta eſt ⁊c.]. §.b. Poti⁹ em̄ videt̃ ecōuerſo q̄ ſapere eſt act⁹ ſapiētie: ⁊ ef-fect⁹ poti⁹ dī a cauſa q̄ ēconuerſo. Sol'o dōm ꝙ Aug⁹ loquit̃ ſm intellectū abſtrahentē: ⁊ tūc vez eſt ꝙ abſtractū ſumit̃ a cōcreto ⁊ cōcretū innoteſcit per actū: ⁊ ideo ab actu accipit̃ abſtractio pͥma: ⁊ ſic ſa-pientia dicitur a ſapere.

Arti. VII. F **Utꝝ eſſe dicit̃ de deo ⁊ ſuis creaturis vni uoce: ⁊ vtrū ſm intenſionem ⁊ remiſſionem dicatur eſſe de deo ⁊ creaturis.**

Einde querit̃ de hoc qd̄ dicit [Et quis ma-gis eſt q̄ ille qui dixit ⁊c.]. §.c. Ex hoc em̄

Arguit̃ p̄o cōcludit̃ duplex incōueniēs: queūq̄ em̄ di-cunt̃ ſm magis ⁊ min⁹ recipiūt intenſionē ⁊ remiſ-ſionē: ſed eſſe dicit̃ ſm magis ⁊ minus: ergo recipit intēſionē ⁊ remiſſionē. Qd̄ ſi cōcedat̃ ſequit̃ ip̄m eſſe de genere accidentis: q̄ eſſentialia ⁊ ſubſtātialia nō

2o intēdunt̃ ⁊ remittunt̃. Similiter ſequit̃ vlterius ꝙ omne qd̄ eſt intendit̃ ⁊ remittitur: ſi em̄ omne qd̄ eſt fundat̃ ſuper ens: ſi ens intendit̃ ⁊ remittitur: vi-

3o detur ꝙ om̄e qd̄ eſt intēdatur etiā remittat̃. P̄ꝛe-terea quicqd̄ ſm magis ⁊ min⁹ dicit̃ de aliq̄b⁹ ip̄m ſm vnā rationē eſt in illis ens: ſm magis ⁊ min⁹ di-citur de creatoꝛe ⁊ creaturis: ergo ſm rationē vnam eſt in creatoꝛe ⁊ creaturis qd̄ falſum eſt: q̄ creatoꝛ ⁊

Solutio ⁊ ad pͥmū creatura ſm nihil vniuocant̃. Sol'o dicēdū ꝙ eſt intēſio ꝓpͥe: ⁊ eſt intēſio ſm aliqd̄ ꝓpͥe intēſum eſt qd̄ ſm cauſas intrinſecas intenſum eſt ſm acceſſum vel receſſum a termīo aliquo ſicut a vera noīs impo ſitiōe/ vel ad aliquid qd̄ in ſūmo habet illud ſicut bo nū in optīo eſt in deo: intēſio aūt ſm aliqd̄ eſt q̄n ali quid ex cauſis extrinſecis vel qd̄ verius eſt ex oꝛdine ſui ad cauſas extrinſecas dicit̃ ſm aliqd̄ min⁹ vl' ma gis vel etiā ex participādo illud foꝛtioꝛi differētia q̄ aliud: pͥmo mō intēdit̃ albū ⁊ calidū ⁊ hmōi: ſecun do dī magis bonū qd̄ nō habet cauſam ſue bonitat̃ ſed ip̄m eſt ſubaliter bonū q̄ illud qd̄ ab alio eſt bo-nū ⁊ hoc mō dicit̃ magis ens qd̄ per ſeip̄m eſt q̄ qd̄ p alterū eſt. tertio mō dī magis ens ſuba q̄ accidēs ⁊ magis ens act⁹ q̄ potētia: ⁊ ſecūdo mō dī de⁹ ma-gis ens ⁊ magis eē q̄ aliqͦ creatū: vñ patet ſol'o ad pͥmū: q̄ nō eſt incōueniēs hoc mō ens magis ⁊ mi nus aliquib⁹ cōuenire: ⁊ hoc nō eſt abſolute intēdi ⁊

Ad ſecūdū. remitti. Ad ſecūdū dicēdū ꝙ illa obiectio ꝓcederet ſi ſimpl'r intēderet̃ ⁊ remitteret̃: nō em̄ ſequit̃: Ineſt hoc huic ſm magis/ ⁊ illi ſm minus: ergo intendit̃ ⁊ remittit̃: q̄ vbi ꝓpͥe eſt intēſio ⁊ remiſſio in eodem ſubiecto qualitas pōt intēdi ⁊ remitti. Si tñ cōceda tur ip̄ꝛopͥe vt dictū eſt ꝙ intēdat̃: ⁊ ſm magis ⁊ mi nus ineſt diuerſis tūc ſoluēdū eſt p diſtictiōē dictā.

Ad tertiū Ad aliud dōm ꝙ ſicut pluries dictū eſt nō eſt ali-qd̄ vniuocū creature ⁊ creatoꝛi: ſicut vni⁹ rōnis exi-ſtēs in vtroq̄: ſed cōuenire pōt aliqd̄ ſm pͥ⁹ ⁊ poſte rius. Sed cū pͥ⁹ ⁊ poſteri⁹ dicat̃ tripliciť vt videt̃ ph̄s dicere in .iiij. pͥme ph̄ie. f. vel qd̄ pͥcipat̃ foꝛtio ri ⁊ debilioꝛi dīa: vt ens de ſuba ⁊ accidēte: vel ſicut in oꝛdine ad actū efficiētis q p ſe eſt vni⁹: ⁊ alia p ali ud appꝛopinq̄nt mō cauſalitat̃ efficiētis ſic medic⁹ dī medic⁹ p ſe ⁊ vetula imitādo vel īſtrumēta medi-cinalia vt p que exercet̃ act⁹ vl' p diuerſum reſpectū ad finē vnū: q̄ vno mō per ſe inducit̃ i vniuoco: ⁊ ita diuerſimode opant̃ ad inductionē ei⁹ ſicut ſanū i cō-plexionātib⁹ per ſe ⁊ vꝛina ſana: q̄ indicās ⁊ dieta ſa na: vt cōſeruās ⁊ medicina vt naturā coadiuuās. Cū in quā ita ſit nullo iſtoꝝ modoꝝ anologia eſt i deo: ⁊ creatura: ſed hoc mō ꝙ ens ⁊ hmōi per ſe ⁊ ſubalit̃ ſunt in deo ⁊ in creaturis p aliud ⁊ participatiue: et nō ita ꝙ de⁹ diuerſimode ſe habeat ad creata: vel ad aliqd̄ vnū ad qd̄ ſe habeāt creatoꝛ ⁊ creatura p pͥ⁹ ⁊ poſteri⁹: ſicut pꝫ in exēplis p̄habitis. Sed q̄ infe rioꝛa diuerſimōe ſe habēt ad creatoꝛē: licet em̄ pͥmū vno mō ſe habeat ad oīa ſm dyoñ. ⁊ p̄hm nō tamen vno mō ſe hñt ad ip̄m: ſic ḡ penes hāc anologiā pōt dici ꝙ aliqd̄ cōe eſt creatoꝛi ⁊ creature tñ ex magis ⁊ min⁹ dicto illo mō q̄ p̄dixim⁹ nō ſeqt̃ ꝙ vniuoce ꝯue niāt: ſ; ſeqt̃ ſi mag' ⁊ min⁹ accipet̃ ꝓpͥe ⁊ ꝓpͥa itērōe

Deus vno modo ſe habet ad creata. creata aūt ad deū multis modis.

An definitiōes eternitatis date ab autoꝛibus ſint bone. Arti. VIII. G

Einde querit̃ de hoc qd̄ dicit [Ipſe vero ꝓpͥe dī eēntia cui⁹ eſſentia nō nouit p̄teritū ⁊c.]. §.d. Hoc em̄ qd̄ hic dicit dictū eſt rōne eter nitatis. Uñ de eternitate b̄uit̃ aliqd̄ tāgēdū eſt eo ꝙ de ea alibi lati⁹ ſit tractatū. Querit̃ ergo qd̄ ſit eternitas: ⁊ qd̄ eternū: ⁊ q̄ in eternitate. Ad pͥmū ꝓcedit̃ ſic. Dicit Boe. ꝙ eternitas eſt interminabil' vite tota ſimul ⁊ ꝑfecta poſſeſſio. Uidet̃ aūt incōue-niens ꝙ diffinit p pͥuationē cū dicit Interminabil' nō em̄ pͥuatio aliqd̄ certificat niſi p ſpēm oppoſitā ei: ⁊ de illa ſpē nulla facta eſt mētio. P̄ videt̃ icō-

Definitio eternitat̃

Arguit̃ p̄o

uenies ꝙ cū eternitas dicat̃ ab eſſe: dī em̄ eternitas eſſe extra terminos finis ⁊ p̄ncipij ꝙ diffinit ip̄am p vitā. P̄ pͥma mēſura ſm intellectū pͥo videt̃ ſm intellectū ꝯuenire: ſ; eē eſt pͥuſq̄ vita: ḡ videt̃ ꝙ eter nitas q̄ pͥma mēſura eſt magis debeat diffiniri p eē q̄ p vitā. P̄ mēſura nō eſt niſi mēſurati: menſu ratū aūt pͥmū q̄ntū eſt vel dimēſiue vel potētial'r vel virtualiť: cū igit̃ eē ⁊ vita nō dicāt qd̄ diſtēſum virtua liter nō dꝫ diffiniri p eſſe nec p vitā. Itē eternitas eſt in genere duratiōis: poſſeſſio aūt vite nō dicit du rās aliqd̄/ vl' duratiōnē: ḡ male diffinit̃ p illud. P̄ poſſeſſio dī quaſi pedū poſitio: ⁊ trāſfert̃ ad res foꝛ-tune: ḡ nō ꝓpͥe eſt reſpectu vite. Itē oīs duratio ꝓteſa eſt: nullū ꝓtenſum eſt totū ſimul: ḡ eternitas q̄ eſt duratio nō eſt tota ſimul. P̄ infra habebit̃ fu-it qui nūq̄ defuit. ⁊ eſt qui ſemp eſt: erit qui nūq̄ dee-rit: fuit aūt ⁊ eſt ⁊ erit/ nō dicūt totū ſimul: ergo qd̄ cū illis eſt non eſt totū ſimul: eternitas autē cū illis eſt vt videt̃: ergo nō eſt totū ſimul. P̄ totū ⁊ ſimul videnť idē dicere: totū em̄ eſt cuius nulla partiū eſt extra ſe/ ⁊ ſimul cui⁹ partes in ſe cōſtāt: ergo altez ſu perfluit vt videt̃. P̄ omne totū habet partes: eter nitas aūt nō habꝫ partes: ergo eternitas nō bene di cit̃ tota. P̄ Iſaac in lib. de diffinitōib⁹ dīc Eterni tas eſt ſpaciū cōtinuū nō interſectū: ſpaciū autē vide tur habere partes ⁊ nō ſimul omnes: ergo videt̃ ꝙ male dicat̃ ꝙ eſt tota ſimul. Itē dyoñ. in lib. de di ui. no. ca. x. Eternitas ē antiquū ⁊ imutabile/ ⁊ vni uerſale: in metiēdo: hic autē neuter auctoꝝ diffinit per vitā: ergo videt̃ male diffinire Boecius. So lutio dicendū ꝙ in veritate Boecius diffinit eterni-tatē ſm qd̄ eſt i eo qd̄ vere eternū eſt: ⁊ hoc accipitur ab Anſelmo in monologiō vbi dicit ſic. Cum diuia

2o

3o

o4

5o

6o

7o

8o

9o

Decimo

Undecio

Duodecio.

Sol'o

ſuba nõ ſit aliud niſi vita ſua ⁊ eternitas ſua/ nec ſit
aliquo mõ terminabil'/ nec niſi ſiml' ⁊ ꝑfecte tota: q̇d
aliud eſt vera eternitas q̃ illi ſoli cõuenit q̄ꝫ intermi-
nabilis vita ſimul ⁊ ꝑfecte tota exiſtẽs vñ patꝫ ꝙ ip̄e
nõ diffinit eternitatẽ ſm ꝙ accipitur abſtracte ⁊ for
maliter: ſed potius material'r ſm ꝙ eſt ꝯſiderare eã
in durãte q̃ eſt cauſa duratõis alioꝝ: vñ vita durãs
dr̄ hic eternitas: vt mihi videt̃. Cũ aũt ſit multiplex
vita. ſ. ſm eſſe ⁊ ſm bñ eẽ ⁊ viuere: ſm bñ eſſe ſm ſen
ſum ſicut in voluptate: ⁊ ſm intellectũ ſicut in mori
bus ⁊ h̄ ſm ſtatũ moꝝ in ciuilibꝫ vel in gratia. Et vl
terius ſm ſtatũ vie ⁊ patrie ⁊ vlteriꝰ ſm creatorem ⁊
creaturã nõ accipit̃ hic vita ꝓprie ſm Anſel. explana
tionẽ niſi ſm intellectũ ⁊ in gloria ⁊ in creatore q̃ ſo-
lus ꝓprie eternꝰ eſt: ſed hic vita accipit̃ vt participata
vel in ſe. Si vt ꝑticipata ſic eſt in participãtibꝫ eterni
tatẽ: vt in beatis q̃ nõ ſunt eterna. Si aũt in ſe acci-
pitur adhuc dupliciť. ſ. ꝓut eſt actꝰ ſpũs ſm rõnẽ in-
telligẽdi ⁊ primꝰ: ⁊ ſic nõ accipit̃ in rõne mẽſure niſi
forte exẽplarit̃ prout alia ꝓpinquãt ad illud. Accipi
tur etiã ꝓut corꝑalit̃ al's formalit̃ ꝯſiderat̃ ꝑ ip̄a du
ratione: ⁊ ſic eſt in rõne menſure: ⁊ habet ſe ad alias
mẽſuras: vt cauſa ⁊ mẽſura/ ⁊ menſura exẽplaris/ ⁊
mẽſura excellẽs: vt cauſa q2 dicit Dyoñ. in lib. de di
ui. no. ca. x. Deus eternꝰ eſt laudãdus ſm ꝙ ipſe eſt
factor eui ⁊ tẽporis ante ſecula exiſtẽs Ut mẽſura au
tẽ exẽplaris: q2 alia imitant̃ ip̄am inquãtũ poſſunt.
Ipſa em̃ eſt ſimul in eſſe ⁊ potẽtia ⁊ actu ſm cõpara-
tionẽ ſui ad vere eternũ ⁊ euũ exit ab illa ⁊ imitatur
ip̄am ſimul in eſſe ⁊ poſſe: ſed nõ in actu q̃ eſt oꝑatio.
potẽtia em̃ angeli ꝑfecta eſt tota/ nec expectat actum
nec egredit̃ in ip̄m ſed ſm viciſſitudinẽ intellectuũ ⁊
affectionũ nõ eſt ſimul q̄nĩmo ſicut dicit Augꝰ ꝙ de
us creaturã ſpũalẽ mouet per tp̄s ⁊ nõ per locũ: tẽ-
pus vero licet forte ſit ſimul in ſuo tꝑali eſſe aliq̃ mõ
nõ tñ potẽtia eiꝰ eſt ſimul/ nec etiã actꝰ: quãto enim
elõgatio fit creaturaꝝ a primo tãto minꝰ participãt
de bonitatibꝫ eiꝰ ⁊ hoc eſt qđ dicit ph̄s ĩ lib. de cau
ſed qđ eſt eternũ eterno: hoc ⁊ eſt euiternũ euiterno/
⁊ tẽpꝰ tꝑali: ⁊ tangit imitationẽ duoꝝ ad tertiũ q̄n-
tũ poſſunt in rõne mẽſurãdi: ſm aũt ꝙ eſt mẽſura ex
cellẽs ſtãs in euo toto/ ⁊ tẽpore claudit p̄ſens eterni-
tatis euũ excellẽdo ip̄m ex parte principij ⁊ tẽpꝰ clau
dit excellẽdo ip̄m ex parte principij ⁊ finis: ⁊ hoc eſt
qđ dicit Anſel. ꝙ ſicut p̄ſens tẽpus claudit in ſe oẽm
locũ: ⁊ quicq̇d in eo eſt: ita eterno p̄ſenti claudit̃ om̃e
Ad primũ. tp̄s: ⁊ quicq̇d eſt in ipſo. Ad primũ ergo dõm ꝙ h̄
qđ dr̄ intermĩabil' eſt negatio cõſeq̄ns dĩam poſiti-
uã q̃ ꝓpt̃ ſimplicitatẽ eternitatis noĩari a nobis affir
matiue nõ p̄t: ⁊ ſic pꝫ ꝙ negatio interminabil' certifi
Ad ſecũdũ cat ex p̄ſuppoſita dĩa poſitiua. Ad aliđ dõm ꝙ eter
nitas eſt ĩ rõe duratõis: ⁊ ſic ꝓprie refert̃ ad potẽtiã:
vñ cũ prima potẽtia eterni in ſe manifeſtet̃ in vita: iõ
diffinit̃ ꝑ vitã ⁊ nõ ꝑ eſſe: vel dicat̃ ꝙ diffinit̃ eterni
tas in eterno ſm optimũ ſtatũ ſui ſm ꝙ etiã partici-
patũ ip̄m facit participare eternitatꝭ imobilitatẽ: h̄
aũt fit tm̃ in participãtibꝫ ip̄m vt eſt vita beata ⁊ nõ
ꝑ eſſe. Uñ Augꝰ in lib. cõfeſ. xij. Nimirũ celũ celi qđ
in principio feciſti creatura eſt aliqua intellectualis
q̄ꝫq̄ꝫ neq̄q̄ꝫ tibi eternitati coeterna ꝑticeps tñ eterni-
tatis tue valde mutabilitatẽ ſuã p̄ dulcedine feliciſ-
ſime cõtẽplatõis tue cohibet ⁊ ſine vllo lapſu ex q̃ fa
cta eſt excedit oẽm ĩherẽdo tibi volubilẽ viciſſitudinẽ
tẽpoꝝ: cũ ergo diffiniat eternitatẽ ſm ꝙ eſt ꝑs beati
tudinis: ⁊ cõmunicãs incõmutabilitatẽ eternitatis
diffinit ip̄am per vitã/ eo ꝙ ꝑ eſſe incõicabilis ſit: q̇a
ſic eſt eſſe ſine terminis qđ creaturis nõ põt cõueni-
re. Per hoc etiã patet ſol'o ad ſequẽs: q2 in ẽitate Ad tertiũ
prima mẽſura eſt eſſe durãtis in potẽtia ſiml' exiſtẽtꝭ
ſed ſic nõ eſt cõicabile ipis que ſunt eterna participa
tiõe ipſiꝰ: ſed potiꝰ per vitã. Ad aliud dõm ꝙ mẽ Ad quartũ
ſura formalit̃ accepta eſt quãti virtualit̃ vel dimẽſi
ue: ſed hic vt puta materialit̃ accipit̃ ꝓut eſt in eter-
no: ⁊ iõ nõ mẽſurat niſi vt exẽplar/ ad qđ alia beate
viuẽtia ꝓpinq̄nt quãtũ pure/ nec tñ mẽſurat vt exem
plar duratõis inquãtũ duratio: ſed potiꝰ vt exẽplar
vite beate. Ad hoc aũt q̇dã dixerũt ꝙ diffinit̃ ꝑ vi Sol'o quo
tã ad excluſionẽ reꝝ viuaꝝ q̃ eternitate nõ mẽſuran rundã.
tur: ſed primũ eſt ꝓbabiliꝰ. Ad aliud dõm ꝙ vite Ad quintũ
poſſeſſio dicit̃ hic eo ꝙ habet̃ ad nutũ tota potentia
vite in actu: ita ꝙ nihil eius expectet̃ extra: ⁊ ſic ẽ po
tẽtia vite ſtãs in tota duratiõe: vñ li poſſeſſio innuit
virtualit̃ ſtãs ſimul. Ad hoc autẽ qđ obijcit̃ ꝙ oĩs Ad ſextũ
duratio diſtẽſio quedã eſt: dõm ꝙ nõ oportet ꝙ diſ-
tẽdat̃ in ſe: q2 omne qđ in ſe diſtendit̃ habet partẽ re
motã a ꝑte: ſꝫ diſtẽſio eſt ĩ alio: q2 eſt ab ip̄o: ⁊ ſub ip̄o
⁊ ſic erit ſtãs in ſe habẽs ſub ſe diſtẽſum in tẽporali ⁊
tꝑe qđ excellit: ⁊ ipſa nõ dicit̃ duratio/ eo ꝙ diſtẽda-
tur: ſed eo ꝙ diſtẽſio nõ deficit: vt dicit Augꝰ in lit-
tera. Ad hoc qđ obijcit̃ de ratiõe poſſeſſiõis dicẽ- Ad >m.
dũ ꝙ trãſſumit̃ ad aliud. ſ. ad id qđ habet̃ ad nutũ vt
vita tota ſimul ſubſtãs cuiꝰ ĩ virtute viuẽdi nihil eſt
extra ſe. Ad aliud iã patet ſolutio: q2 hec eſt falſa: Ad octauũ
q2 nullũ protẽſum ſit totũ ſimul: protenſum enĩ hoc
qđ ſic protẽdit̃ ꝙ nulla protẽſio ſub ipſo deficit eſt to
tũ ſimul: Et hoc ideo eſt: q2 nõ protẽdit partẽ a ꝑte:
ſed ſtat vnũ ĩ tota duratõe. Ad aliud dõm ꝙ nũq̄ꝫ
deficit per hoc ꝙ adeſt totũ ſimul. Ad aliud dõm Ad nonũ
ꝙ totũ dicit hic idẽ qđ ꝑfectũ cuiꝰ nihil ẽ extra ſe ex-
pectatũ vel amiſſum in p̄terito: ſimul aũt remouet
ſucceſſionẽ: vnde totũ dicit̃ per oppoſitionẽ ad ꝑtes
diuerſas cõponẽtes durãs aliquid: ſiml' aũt oppo-
nitur nõ partibꝫ: ſed partiũ ſucceſſiõi. Ad aliud di Ad decimũ
cẽdũ ꝙ totũ accipit̃ hic ſm qđ dicit ph̄s in. iij. phiſi.
totũ aũt ⁊ perfectũ idem dico: nõ em̃ oĩno ꝑfectũ eſt
qđ partẽ potẽtie vel actus ſui habet in expectatione
futuri. Ad aliud dicendũ ꝙ Iſaac diffinit forma Ad II^m
liter eternitatẽ: prout eſt in ratiõe mẽſure: q2 ſic acci-
pitur vt extra eternũ: nihil em̃ intraneo ſibi proprie
mẽſurat̃: ſed quãtitas intranea quãtitate exteriori
mẽſurat̃ niſi hoc mõ quo numerꝰ partiũ mẽſurat: ſic
em̃ ꝑtes numerate aliquo mõ totũ mẽſurãt: ſꝫ eter-
nitas in diffinitiõe Iſaac ſignificat̃ vt mẽſura extrĩ
ſecꝰ adiacẽs: ⁊ nõ vocat ip̄am ſpaciũ/ eo ꝙ diſtẽditur
partibꝫ: q2 ſic aut partes ꝑmanerẽt: ⁊ tũc nõ differ-
ret a cõtinuo habẽte poſitionẽ vt linea vel ſuꝑficies
aut nõ ꝑmanerẽt: ⁊ ſic non differret a tꝑe: ſed iõ dicit
ſpaciũ: q2 nõ deficiẽdo includit ⁊ excellit oĩa nõ de-
ficiendo aũt nõ diſtendit̃: ſed ſtat in toto ſpacio cur-
rẽte ſub ipſo: ⁊ ideo vocat cõtinuũ a ſtatu/ ⁊ nõ inter-
ſectũ: q2 nõ intercipit̃ priori ⁊ poſteriori queadmo-
dũ tempꝰ. Ad aliud dicendũ ꝙ Dyoniſius vocat Ad duode-
antiquũ a carẽtia finis: ⁊ eſt modus loquẽdi greco- cimũ.
coꝝ ſicut etiã phi q̇dã antiquitatẽ motꝰ ⁊ mũdi eter
nitatẽ vocabãt licet falſum dixerũt. Immutabile au
tẽ dicit/ eo ꝙ nõ habet priꝰ ⁊ poſteriꝰ. vniuerſale au
tẽ dicit in metiẽdo ⁊ alia trãſlatio habet totũ ſm to-
tum metiri: quia ex parte eterni per ſe menſurat eſſe

ꝛ poſſe ꝛ actū vno indiuiſibili ſtāte nūc: ita ꝙ ſicut ex parte eterni nihil eſt de potētia ꝓtenſum extra ſe: ita nūc eternitatis ſtās / ꝛ nō mouēs ſeſe: vt dicit Boe. Nihil habet in futuro ſicut habet pñs tps cuius ps preteriit: ꝛ pars in inſtāti eſt / ꝛ ps in futuro expectaꝫ.

Arti. IX. H Quid eſt eternū ꝛ vtrū pene inferni poſſunt dici eterne ꝛ vtrū anni ꝛ tpa poſſunt dici eterna.

Arguiꝫ p̄o ꝙ ſolus deus ſit eternus. S Ecūdo q̄riꝫ qd ſit eternū videꝫ autē ꝙ ſit ſolus deus p Anſel. in mono. vel hoc ſolo verā eternitatē ſoli illi ineſſe ſube q̄ ſola nō facta: ſed factrix eē inuēta eſt apte ꝑcipiꝫ: qm̄ v̄a eternitas principii finiſq; meta carere intelligiꝫ: q2 nulli rerū creatarū eo ipſo ꝙ de nihilo eſt cōuenire cōuincitur: ergo videꝫ ꝙ nō ſit eternū aliqd niſi ſolus deus. Itē Anſel. Eternitas eſt earū rerū q̄ nō ſunt aliud q̄ȝ ipſa: ergo videtur ꝙ nihil ſit eternū niſi deus. Itē ꝑ rōnē: oē eē durās mēſurā hȝ ꝓpriā q̄ mēſuraꝫ: diuinū aūt eē durās quoddā eſſe eſt: ergo habebit ꝓpriā mēſurā: hec aūt nō ē niſi eternitas: ergo ſolus deus eternus eſt.

Arguiꝫ 2o ꝙ etiā alia a deo. Sȝ ꝯſcti dicūt penas inferni eternas. Et apl's ad Heb. vlti. dicitē poribꝫ eternis tacitis: ꝛ loqꝫ de p̄deſtinatiōe xp̄i. Augu. aūt in. xi. cōfeſſionū dicit angelos ꝑticipatōe eternitatis eternos / nō tñ deo coeternos: ergo videꝫ ꝙ multa ſint eterna.

Sol'o p̄ncipalis ꝛ ad obiecta in vtrāq; ꝑtem. Sol'o dōm ꝙ eternū eſt cuius ꝓpria mēſura eternitas eſt. Pōt aūt attēdi mēſurās tripliciter. ſ. vt adeq̄tū q̄ntitati virtuali mēſurati: ꝛ ſic ſolus deus eternus eſt: vl' vt excellēs mēſura: ꝛ ſic oīa euiterna ꝛ ſpūalia includūꝫ ī eternitate / eo ꝙ nō deficit alicui iſtorū: ꝛ tñ nll'ū illorū eternū eſt. Tertio mō ꝯſideraꝫ vt exēplar participatū ab aliis quātū ꝑ vnūquodq;: et ſic ipm adiacet aliquo mō euiternis ꝛ tꝑalibus ſuo nūc / ꝛ ſuo q̄n: vt cū diciꝫ q̄n deus eſt angelus eſt ꝛ motus eſt: ꝛ cū diciꝫ deus nūc eſt ꝛ angelus: ꝛ qd fertur in motu. Et his oībus modis aliqd eſt ī eternitate: licȝ nō ſit eternū niſi p̄imo mō: ꝛ accipiꝫ eternitas nō ꝓut eſt in eterno: ſed formaliꝫ ꝓ ipſa duratiōe. Si autē accipiaꝫ participata ꝑ vitā tūc dicetur aliqd eternū / eo ꝙ participat ipam ꝑ vnā ꝓprietatē eius vel duas vel plures ſm ꝙ maiorē vel minorē habet approp̄inq̄tionē ad deū q̄ veriſſime eſt eternus: vñ angeli cōtēplantes ꝛ beati quorū licet potētia defluxibilis ſit per naturā: tñ q2 ꝯſtat ſimul ꝙ inuariabilis eſt per gl'iam dicunꝫ eterni ſm Augm. Pene autē inferni dicunꝫ eterne a participatōe duratiōis ſine termino: tꝑa aūt eterna ſunt āni dei q̄ nō deficiūt qui nō dicunꝫ tꝑa ꝛ anni niſi ſm diſtinctionē ad inferiorē menſurā q̄ eſt tps. Vel dicaꝫ ꝙ tꝑa ꝑ li eternis trahanꝫ extra rōnē ſuā ꝛ ſtat ꝓ duratiōe eternitatis a qua fluit tps. Et per hoc pȝ ſol'o ad obiecta / quia bene ꝯcedo ꝙ eternitas deus eſt: ꝛ nihil ꝓprie dī eternū niſi ſolus deus. alia aūt quedā ſunt in eternitate

Eternorū dīa poniꝫ. clauſa nō eterna / neq; participantia eternitatē: vt tps ꝛ tꝑalia: quedā aūt in eternitate ꝛ participātia eternitatē ꝛ nō eterna: vt angeli: quedā autē in eternitate ꝛ eterna ꝛ eternitas ipſa vt deus trinitas: quedā aūt aliquid ſimile ꝑticipātia eternitati / nec tamē in etenitate ſunt nec eterna / nec eternitas: vt pene eterne: tēpora vero nō dicunꝫ eterna niſi improprie ſumantur: ſicut eternitas diciꝫ eternū tps vel eterna tꝑa / eo ꝙ licet in ſe nō diſtinguaꝫ: tñ ad tꝑalia diſtinguiꝫ per accidēs vt deus durauit plus ſex milibꝫ annorū vel hmōi.

Artīc X. I Quid ſit eē in eternitate.

T Ertio queriꝫ qd ſit eſſe in eternitate. Si eñ eternitas eſt interminabil' vite poſſeſſio videtur eſſe in eternitate: idē qd eſſe in vita interminabil' glorie: hoc etiā videꝫ: q2 de his q̄ ſunt ī penis eternis: nō diciꝫ ꝙ ſint in eternitate: ſed potius tps eorū erit in ſecula. Et q2 plurima dicta ſunt de h̄ alibi: iſta ſufficiāt.

Sol'o Sol'o dōm ad p̄dicta ꝙ eſſe in eternitate tribꝫ modis diciꝫ. ſ. ſicut mēſuratū in mēſura adequata: ꝛ ſic ſolus deus eſt in eternitate. Scdo mō diciꝫ eſſe in eternitate: ſicut menſuratū in menſura excellēti: ꝛ ſic euiterna ꝛ tꝑalia ſunt in eternitate tanq̄ȝ incluſa: vt dicit Anſel. Tertio mō diciꝫ eſſe in eternitate participātia ipm eternū ꝑ vitā: ꝛ ſic beati dicunꝫ eſſe in eternitate. Mali aūt dānati nō nec ſunt dicēdi eſſe eterni: licet cū determinatiōe cōcedatur. ſ. ꝙ ſint eterni in penis.

Arti. XI. K An creature cōparate ad creatorē dicuntur q̄ſi non eſſe.

D Einde q̄riꝫ de h̄ qd diciꝫ in l'ra: q2 in eius cōparatiōe q̄ vere eſt q̄ſi nō ſunt ꝛc̄.]. ſ. c. Cōtra hoc eſt q2 quicq̄d ſimpl'r cōuenit alicui h̄ per nullā cōparationē tolliꝫ ab ipſo: eſſe aūt ſubaliter ꝛ ſimpl'r cōuenit oī eo qd eſt: ergo per nullā cōparationē tolliꝫ ab ipo. P videꝫ ꝙ in eius cōꝑatōe magis ſint entia q̄ȝ ſint in ſe: cū eī ens creatū ꝯpeꝫ ad duo ſm ordinē. ſ. ad nihil: ꝛ ad ens creās entitatē nō accipit entitatē ſm qd cōꝑaꝫ ad nihil: ſed potius defectū ꝛ mutabilitatē: ergo entitatē accipit ab altera cōparatiōe. ſ. ad ens creans: ꝛ ſic ſue eſſentie cōparata mag' ſunt nō minus ſunt vt videꝫ. Itē Grego. Oīa in nihil deciderēt niſi ea manus oīpotētis cōtineret: ergo ex ꝯꝑatōe ad ipm accipiūt fortiorē entitatē: ꝛ ſic nō eſt verū qd dicit ꝙ q̄ſi nō ſunt q̄n ad ipm cōꝑanꝫ. Itē ſup p̄ma diſtīctōe habitū eſt: q2 bonus eſt ſumus ergo ex cōꝑatōe ad ipm: melius ſumus q̄ȝ ſine cōꝑatiōe.

Sol'o ad totū. Sol'o ad oīa hec eſt vna ſol'o ꝙ duplex eſt ibi cōꝑatio. ſ. vt ad cām nr̄i eſſe: ꝛ ſic nō ſumus niſi ꝑ cōparationē ad ipm: q2 q̄cq̄d ſumus ab ipſo ꝛ ad ipm: ꝛ in ipſo cōtinēte eſt. Secūda cōꝑatio eſt ꝓportōis eq̄ꝑantie vel ſil'itudinis: ꝛ ſic cōparati ad ipm q̄ſi nihil ſumus: q2 ſine rōne ꝓportiōis ab ipſo diſtamus: ꝛ ſil'iꝫ oē ens creatū: ꝛ hoc cōtīgit ꝓpꝫ tria q̄ de neceſſitate ſunt de noſtro eē: ꝛ oīs creati inq̄ntū creatū eſt. ſ. potētia ſm aliquā cām q̄ precedit noſtrū eſſe ꝛ priuationē poſtq̄ȝ ſumus ꝛ materiā eſſe recipientē: ꝛ ꝑ hoc patet ſol'o ad totū.

Arti. XII. L Utrū v̄ba cōſignificātia dīas tꝑis vt fuit ꝛ erit poſſunt dici de deo ꝛ de oībus creaturis.

P Oſtea q̄riꝫ de h̄ qd dī [De q̄ dī fuit nō ē ꝛc̄]. ſ. f Dubiū eñ eſt q̄liꝫ illa v̄ba cōſcātia dīas tꝑis dicanꝫ de eternis ꝛ euiternis ꝛ tꝑalibꝫ.

Q̄ non de eternis. De eternis nō videnꝫ dici: q2 hmōi v̄ba dicūt dīas tꝑis q̄ cauſanꝫ a motu vl' mutabilitate: tal' aūt motus vl' mutabilitas ī deo nō eſt: ergo de deo ſiue eterno dici nō poſſunt.

Q̄ non de euiternis. Sil'iꝫ videꝫ ꝙ nec de euiternis: q2 illorū eē eſt totū ſimul: ſil'iter poſſe in eis nō p̄cedit eſſe: ꝛ de poſſe eorū nihil eſt extra ſuū eſſe: ergo etiā poſſe ē totū ſimul: ergo videꝫ ꝙ totū ſit nūc ſtās: ꝛ nihil p̄teritū in eis / nec futurū / neq; pñs eo mō q̄ pñs eſt cuius ꝑs p̄teriit ꝑs ī inſtāti ē / ꝛ ꝑs futura.

Q̄ non de tꝑalibꝫ Sil'r videꝫ ꝙ nec de eſſe tꝑaliū ꝛ accipiaꝫ eſſe ſm ſubam: illud eī idē eſt eſſe ſm ſubam ꝑ totā durationē rei: ergo videꝫ ꝙ nō accipit p̄teritū ꝛ futurū ſm iſtā determiatiōȝ q̄ h̄ determinaꝫ qd p̄teritū eſt nō eſt / ꝛ qd futurū ē nōdū eſt.

Opinio ꝗrundā. Ad hoc vltimū dicūt q̄dā ꝙ eſſe rei duplicit̃ cōſideratur p̄cipue eē rei mobilis.ſ.in ſe: vel prout eſt in potētia mobilis ſm ꝙ mobile p̄mo mō dicūt ꝙ non mēſurat̃ t̄pe: ⁊ ſic nō cōuenit ei ꝑ ſe p̄teritū ⁊ futurū. Scd̄o mō habet ordinē ad t̄ps.q2 potētia mobil' ſm ꝙ mobile nō eſt tota ſimul. **Solō illiꝰ opiniōis.** Sȝ hec ſolō nō ſoluit: q2 iſta lr̄a vult ꝙ oī eſſe creato cōueniat p̄teritū ⁊ futuꝝ: ⁊ iō ꝓpriū ſit eſſe increato nō noſſe p̄teritū ⁊ futuꝝ. Hoc etiā videt̃ ꝑ hoc qd̄ dicit Augꝰ in.viij.ſuper Gen̄.ꝙ deus nec loco/nec tēpore motꝰ creaturā ſpiritualē mouet per tēpus/ ⁊ nō ꝑ locū: corporalem autē per locū ⁊ tēpus: ergo videt̃ ꝙ omnis creature ſit per tēpus mutari: ⁊ ita cōuenit ei p̄teritū ⁊ futurū. Itē Augꝰ in principio ſuꝑ Job.dicit ꝙ hoc verbū eſt: cum de creaturis dicit̃ t̄pales motus ſignificat.ſed nō cū de creatore: ergo videt̃ ꝙ glo.illoꝝ non ſit ſm intentionē Augu. **Solō principalis** Solō ſine p̄iudicio dicendū ꝙ in veritate ſententia Hiero.⁊ Augu.eſt ꝙ oē qd̄ eſt ab aliquo mō ſit t̄pale p̄ter creatorē/ ⁊ qd̄ fuit ⁊ erit aliquo mō dicāt̃ de oībus p̄terq̄ȝ de ipſo. Vn̄ videt̃ dicendū ꝙ cū dicit̃ de deo fuit vel erit ꝙ li fuit ⁊ erit dicūt nūc eternitatis ſtās in tota duratōe euiternoꝝ ⁊ t̄paliū: ⁊ iō illa duratio que facta eſt ex illo nūc nō eſt intercíſa aliquo vt dicit Iſaac ꝙ abſceſſerit a potētia eterni: ita ꝙ aliquid expectet̃: ſed variatio que ſignificat̃ in fuit ⁊ erit eſt in inferiori mēſura q̄ eſt t̄ps: ſic intelligit̃ diſtingui mēſura excellēs q̄n diſtinguit̃ ab ipſa minor mēſura: ⁊ ideo reſoluūtur hmōi locutiōes a doctoribꝫ ſic deus fuit: id eſt deus eſt reſpectu cuius nūc accipit̃ aliquid tēporale qd̄ p̄ceſſit duratio dei.deus erit.i.deus eſt reſpectu cuiꝰ accipitur aliquid tēporale qd̄ ſequit̃ duratio dei/ vl' durās deus: ſicut eſt in duabꝫ lineis/ vna infinita ⁊ altera finita/ ⁊ vna ſtāte ⁊ altera mota ſub ipſa. Infinita em̄ ſtās nō poteſt diſtingui in partē ⁊ partē aliquotā: ſed diſtinguit̃ ad motū vel diſtinctionē inferioris: nō tamē eſt oīno ſimile: q2 tēpꝰ nō habet partes permanētes: eternitas autē nō habet partē aliquā. **Opinio alioꝝ** Alij dicūt ꝙ t̄pis ꝯſignificati differētia ſit in intellectu nr̄o/ ⁊ nō in re ſignificata/ eo ꝙ noſter ītellectꝰ nō accipit durās ſemꝑ/nec cū parte trāſeūte et veniēte. **Solō illiꝰ eſt.** Sed hoc nihil eſt dicere: q2 duratio bene accipit̃ a noſtro intellectu ſm naturā durātis: ⁊ ita accipit̃ vt ſtans/vel vt nō ſtās ſm ꝙ diuerſimōe refert̃ ad ipſa durātia. **Ad hoc qd̄ vltimo obijcitur.** Ad hoc autē qd̄ obijcit̃ ꝙ de oībus creaturis alijs ꝓprie iſta verba ſm Augm̄ et Hiero.dicunt̃: videt̃ dicendū ſine p̄iudicio ꝙ ille eſt intellectus eoꝝ: q̄liter autē in duratiōe angeloꝝ vel potētia ad eſſe ſit tēpus/ difficile vel impoſſibile erit inuenire. Si tēpus dicat̃ vno mō vn̄ videt̃ eligēda hec via ꝙ tēpus dicit̃ multiplicit̃. Vno mō ꝓprie dr̄ t̄ps mēſura motꝰ primi mobilis: qui motꝰ eſt cauſa oīm alioꝝ motuū: ⁊ illud tēpus ſm ſe totū mēſurat motū primi mobilis: ſm partē autē mēſurat motus cauſatos ab ipſo ſm ꝙ ph̄us dicit ꝙ in tēpore eſſe eſt quadā parte tēporis mēſurari: ſic em̄ omne qd̄ eſt in tēpore excellit̃ ab ip̄o: cuiꝰ ꝓbatio eſt q2 cauſat̃ a motu cuius prima mēſura eſt tēpus: ſȝ cauſa eſt an̄ cauſatū: ergo ⁊ mēſura cauſe eſt ante mēſurā cauſati: ergo tēpus excellit ip̄m ex parte ante: ſimiliter cū vnūqd̄q̄ȝ cauſatū a motu mēſuret̃ periodo motꝰ qui accipitur in ꝑtibꝫ vel minutis reſpectuū ſtellaꝝ ⁊ ſignorū ⁊ figuraꝝ circuli cauſantis rē mēſurabit̃ periodo ⁊ cū numerꝰ ꝑiodi ſit finitus de neceſſitate motꝰ erit

poſt ip̄m ⁊ ita temp̄ꝰ: igit̃ omne qd̄ ſm eſſe ⁊ motū cauſat̃ a ſubiecto tēporis excellit̃ a tēpore ⁊ ex parte ante ⁊ ex parte poſt: ⁊ illa ꝓprie dicunt̃ eſſe in tēpore ſm ph̄os. Et ſi tm̄ dicamꝰ hoc modo t̄ps eſſe nō erit tēpus vnū de coequeuis/nec deꝰ mouebit angelos per tēpus in numero ⁊ ſucceſſiōe affectionū ⁊ intellectuū angeloꝝ: q2 nihil horū eſt ordinatū ad motū celi. Dicimꝰ ergo ꝙ tēpus dicit̃ alio modo mēſura cuiuſcūq̄ȝ mutatōis/ſiue habētis mediū/ſiue nō habentis mediū nō ordinate ad motū celi/ ⁊ hoc tēpus differt ⁊ numerat̃ ſm t̄palia/ ⁊ nō erit vnū t̄ps oīm tēpaliū. Tertio mō dr̄ t̄ps menſura mutationū ſimpliciū: ſicut velle ⁊ intelligere ⁊ hmōi: ⁊ hoc mō non erit iteꝝ idē tēpus. **Obiectio** Si aūt obijciat̃ ꝙ adhuc videtur eſſe idē tēpus: q2 t̄ps eſt numerus ⁊ eodē numero numerant̃ canes ⁊ oues nō valet obiectio: q̄a **Solō** tempꝰ nō eſt numerꝰ numerās tm̄: imo etiā numerꝰ numeratꝰ: eſt em̄ numerꝰ prioris ⁊ poſterioris ī motu: ⁊ ideo in q̄bus prius ⁊ poſteriꝰ motus cuius ip̄m eſt mēſura aliquo mō ſaluat̃: ibi erit idē tempꝰ ⁊ hoc nō eſt niſi in illis que ſicut ad cauſam ordinant̃ aliq̄ modo ad motū celi: hic aūt nō eſt ita: vnde numerus quo numeratꝰ in parte ꝯuenit cū tēpore in parte differt/ ab ipſo: vnde patet ꝙ nō eſt idē tēpus in ſecunda ⁊ tertia ſignificatiōe accepto t̄pe. Vlteriꝰ cū tempus nō habet cōtinuitatē ex ſe: ſed ex motu/ ⁊ motꝰ a ſpacio: vt dicit ph̄s nō eſt neceſſe ꝙ t̄ps in tertia ſignificatōe ſit cōtinuū/cū motꝰ illi indiuiſibiles ſint ⁊ nō cōtinui: ⁊ illud t̄ps nō eſt niſi numerꝰ ip̄oꝝ nūc vel viciſſitudinū affectōis ⁊ ītellectꝰ: ⁊ ſic large ſum pto t̄pe oīs creatura t̄palis eſt ⁊ in eſſe ⁊ in poſſe ⁊ in agere. In eſſe quidē: q2 in nihil decidit ex ſe: ⁊ ꝙ cōtinetur hoc habet ab alio/ ⁊ nō ex ſe/ ⁊ ideo ꝯtinuꝰ defluxus eſſe ꝑ naturā t̄palis eſt ⁊ aliquid in ipſo cōtinue p̄teriret niſi ab alio cōtineret̃. Sil'iter poſſe ſuū per cōſequēs nō ſtat totū ſimul quātū eſt de ſe. Operatio aūt patet ꝙ viciſſitudinē habet: ⁊ ſic ſoluit̃ qd̄ eſt in littera ꝙ p̄teritū habȝ etiā creatura ꝑpetua quātū eſt de ſe ⁊ futuꝝ. Si autē petat̃ q̄liter ſm t̄ps qd̄ cōſiderauerūt ph̄i dicat̃ angelus fuiſſe vel ſuba celi vel etiā eſſe rei gn̄abilis ⁊ corruptibil' poſſumꝰ dicere ſine preiudicio ꝙ in angelis duratio tota ſimul eſt ⁊ nō eſt ꝓprie potētia durādi: ꝓut potētia durādi aliquid minꝰ habet q̄ȝ ipſe actus duratiōis: ſed potētia durādi eſt in eis ipſa cōtinuatiōis eſſe neceſſitas: et ideo nō ſunt tēporales: ſed euiterni: ⁊ tūc exponitur fuit ꝙ dicat nūc/ vl' quādo euiterni: euū aūt ſiue euiternū excellit tempꝰ: ⁊ ideo nō in ſe: ſed in cōparatione ad ip̄m diſtinguit̃: ſic angelus fuit.i. creatura tēporalis aliq̄ eſt reſpectu cuiꝰ p̄ceſſit eē angeli durās angelus erit.i.creatura aliqua eſt q̄ ſi deſineret angeli eſſe durās eſſet poſt eā: ſicut etiā diximꝰ de eterno. Et ſil'it̃ de ſuba celi: licet nō ſit ſic de ſuba al's potētia motus eius que cōtinue exit in actū: ⁊ ideo t̄pe mēſurat̃: ſicut mēſura coequata ſibi: de eē aūt rei generabil' qd̄ idē videt̃ manere in toto t̄pe duratiōis illius rei pōt dici ſi placet: vt priꝰ in ſolutōe alioꝝ dictū eſt: vn̄ licet remaneat idē/non tamē oīno idē niſi ſm habitū ꝓpter ꝯtinuā deperditionē ⁊ reſtaurationē. Vel pōt dici alit̃ ꝙ eſſe rei generabilis ſit idē manēs: tn̄ ip̄m eſſe eſt ī eo qd̄ eſt: ⁊ id qd̄ eſt habet eē durans que duratio nō eſt ſimul: ⁊ iō potētia durationis eiꝰ qd̄ eſt nūc eſt ſimul ineſſe ſemꝑ ⁊ q̄ ad hāc potētiā habet priꝰ ⁊ poſteriꝰ ⁊ p̄teritū ⁊ futuꝝ.

Qualiter intelligẽda ſint verba Hiero. querendũ eſt.

Hic diligẽter aduertendũ eſt: quomõ intelligi debeant illa verba Hiero. ſ. deus tm̃ eſt ⁊ nõ nouit fuiſſe vel futurũ eẽ: tanꝙ nõ poſſit dici de deo fuit vel erit: ſed tm̃ eſt: cum de eo ſcriptũ frequẽter reperiam⁹ fuit ab eterno: fuit ſemꝑ: ⁊ erit in ſecula: ⁊ hmõi. Unde videtur q2 nõ eſt tm̃ dicendũ de deo fuit: vl' eſt vel erit. Si enim diceret̃ tm̃ fuit: putaret̃ ꝙ deſierit eſſe. Si diceret̃ tm̃ eſt: putaretur ꝙ nõ ſemper fuerit: ſed eſſe ceperit. Si tm̃ diceretur erit: putaretur nõ eſſe modo. Dicat̃ ergo quia ſemper fuit: eſt ⁊ erit: vt intelligat̃ quia nec cepit: nec deſijt: nec deſinit eẽ. De hoc Aug⁹ ſuper Johannẽ ita ait: Cũ de ſempiterna re ꝓprie dicatur eſt: ſm nos bñ di-
a citur fuit ⁊ erit: fuit quia nunꝙ deſijt: erit q2 nũꝙ deerit: eſt quia ſemper eſt: nõ preterijt ꝗſi qð nõ maneat: nõ erit quaſi qð non erat. Cum ergo noſtra locutio per tẽpora variet̃ de eo vere dicũtur verba cuiuſlibet tẽporis qui nullo tẽpore defuit vel deeſt vel deerit: ⁊ ideo nõ eſt mirũ ſi de ſpiritu veritatis veritas loquẽs dixit per futurũ: Quecũꝙ audiet loquetur. Audiet ſcʒ ab eo a quo ꝓcedit. Audire illius eſt ſcire idẽ etiã eſſe. A quo ergo eſt illi eſſentia: ab illo audiẽtia: id eſt ſciẽtia que nõ eſt aliud ꝙ eſſentia. Audiet ꝰ di-
Job. 16. xit de eo qð audiuit ⁊ audit. i. qð ſẽꝑ ſciuit: ⁊ ſciet. Ecce hic dicit Aug⁹ verba cuiuſlibet tẽporis dici de deo: ſʒ tamẽ ꝓprie eſt. Illud ergo qð Hiero. dicit ita intelligẽdũ eſt. Non nouit fuiſſe vel futurũ eſſe: ſed tm̃ eſſe id eſt cum dicit̃ de deo ꝙ fuit vel erit: non eſt intelligendũ ꝙ preterierit vel futurus ſit: ſʒ ꝙ exiſtat ſimpliciter ſine aliquo tẽporali motu. Licet enim verba ſubſtãtiua diuerſoꝝ tẽporũ de deo dicãtur vt fuit: erit: eſt: erat: nõ tamẽ tẽporales motus eſſe diſtinguũt: ſcʒ ꝓteritũ: vel futurũ: vel preteritũ imperfectũ: vel preteritũ perfectũ: vel preteritũ pluſꝙperfectũ: ſed eſſentiã ſiue exiſtentiã ſue diuinitatis ſimpliciter inſinuant. De⁹ ergo ſo-
b lus ꝓprie dicitur eſſentia vel eſſe. Unñ Hylarius in ſeptimo lib. de trini. ait. Eſſe nõ eſt accidẽs: ſed ſubſiſtens veritas ⁊ manẽs cauſa: ⁊ naturalis generis proprietas.

M o Ic diligent̃ aduertendũ eſt ⁊c̃]. Hic incipit pars illa in qua obijcit cõtra ꝑdicta ⁊ ſoluit Et ꝗttuor facit mgr̃ in ea: obijcit eñ / cõcedit obiectionẽ: ⁊ cõfirmat ita eſſe per Aug^m ⁊ quarto explanat intellectũ verboꝝ Hiero.

Utrũ idem ſit nunc eternitatis eui ⁊ tꝑis ⁊ vtrũ differãt nunc eternitatis ⁊ eternitas. Art. XIIII.

Ed hic incidit dubiũ vtrũ idẽ ſit nũc eternita-
e tis ⁊ eui ⁊ tẽporis. Et videt̃ ꝙ ſic: q2 ſi dico: deus eſt nũc ⁊ angelus: ⁊ id qð fert̃ in motu ſiue motũ ipm̃ virtute locutionis nõ ponit̃ niſi vnũ menſurãs hec tria: cũ ergo vnũ illoꝝ ſit eternũ: ⁊ aliud euiternũ: ⁊ aliud tẽporale: videt̃ ꝙ ſit vnũ nunc eternitatis ⁊ eui / ⁊ tẽporis. Arguit̃ ꝓ ꝙ ſic. Itẽ nũc tẽporis ⁊ nũc eternitatis: vt accipit̃ a verbis Boe. in lib. de trini. 2º differũt in hoc ꝙ nũc eternitatis eſt ſtans / ⁊ nõ mouens ſeſe: nũc autẽ tẽporis eſt fluens a priori in poſterius continue: hoc fluxu facit eẽ tẽporis: ergo abſtractis his in ꝗbus differũt remanet ſuba vna ĩ tribus: abſtrahat̃ ergo pri⁹ ⁊ poſteri⁹ inter ꝗ eſt ipſum nũc: videt̃ ꝙ remanet ſuba ipſius indiuiſibilis / ſuba duratiõis indiuiſibilis eſt nũc eternitatis: ergo nũc eternitatis ⁊ eui ⁊ tẽporis eſt idẽ ꝑ ſubam. ¶ Queritur vtrũ in aliquo differãt nũc eternitatis ⁊ eternitas / ⁊ nũc euiternitatis ⁊ euiternitas ipſa. Uidetur autẽ ꝙ differãt: q2 dicit Boe. ꝙ nũc eternitatis ſtãdo facit eternitatẽ: nõ autẽ idẽ eſt faciẽs ⁊ factũ: ergo eternitas nõ eſt nũc eternitatis. Eodẽ mõ obijcit̃ de nũc eui qð facit euũ. Queſtiũcula prima Obiectum primũ Scdm ¶ Stat⁹ ipſi⁹ nũc nõ ẽ ipm̃ nũc in ſuba: ſicut ab altera parte fluxus ipſius nũc in tẽpore nõ eſt ipm̃ nũc per ſubam: ergo cũ eternitas ſit ſtatus ⁊ permanẽtia ipſi⁹ nũc / nũc eternitatis nõ eſt ipſa eternitas. ¶ Cũ dicit̃ euũ eſt ſtans ⁊ totũ ſiml' ⁊ eternũ eſt ſtans ⁊ totũ ſimul queritur vtrũ in vna rõne accipiat̃ ſtare ⁊ totũ ſimul eſſe / ⁊ videt̃ ꝙ nõ: q2 ſi in vna rõne accipiant̃: videt̃ tũc ꝙ idẽ ſint eternitas ⁊ euiternitas / qð eſt falſum. Queſtiũcula ſcda ¶ Nõ videt̃ differre nũc tẽporis ab euo ⁊ eternitate / niſi per accidens: nũc eñ tẽporis mẽſura eſt exiſtẽtie nature mobilis in corporib⁊ celeſtib⁊: ⁊ eorundẽ corpoꝝ eſt menſura euũ: ergo nũc tẽporis eſt euũ. Obiectio ꝯ ſcdm. Probatio prime exiſtẽtia corporis mobilis in celo eſt id qð fert̃ in motu ⁊ huic reſpõdet nũc in tẽpore: vt dicit phus. renouationi autẽ ſitus eius in motu reſpondet tẽpus: ergo prima eſt va. Secũda accipit̃ a Boe. ꝗ vocat illa corpora ĩmortalia / eo ꝙ nihil variat̃ in exiſtentijs eoꝝ: eoꝝ autẽ que inuariabilia ſunt mẽſura eſt euũ: ſi ſint creata. Si forte dicat̃ ꝙ ꝯcluſio nõ ſeqt̃: q2 idẽ poteſt habere diuerſis mẽſuris. Cõ tra mẽſure adequate differũt ſm menſurã ſi ſint in primis menſuratis Alio eñ menſurant̃ grana tritici: ⁊ alio humida liquida: vt modio triticũ / cado oleũ / pãnus vlna ⁊ ſic de alijs: ergo videt̃ ꝙ cũ hec ſit vera ꝙ mẽſure ꝓprie ſm mẽſurata differãt ꝙ ꝯcluſio ſequat̃. Sol'o Sol'o dicendũ ad ꝓmũ ꝙ ſm opinionẽ quorũdã magiſtroꝝ nũc tẽporis dupliciter cõſiderat̃: ſcʒ ſm ꝙ eſt ſubiectũ ꝓoris ⁊ poſterioris: ⁊ ſm hoc pri⁹ ⁊ poſteri⁹ accidũt ipi nunc / ⁊ eſt ſeparabile ab illis / ⁊ tũc eſt ſubſtãtia ſtãs in ſe ⁊ ſm hoc dicunt ꝙ nunc tẽporis poteſt e eidẽ cũ nũc eternitatis ⁊ eui: quia ſm hoc nõ eſt niſi vnũ nũc eternitatis / qð numerat̃ in tẽpore toto per pri⁹ ⁊ poſteri⁹ que accidũt ei / ⁊ ſtat in eternitate ⁊ euo: ⁊ ſm h' intelligũt illud verbũ Boecij in de cõſolatione phie. Qui tẽpus ab euo ire iubes eo ſenſu dictũ ꝙ a nunc eui vel eterni per numeꝝ prioris ⁊ poſterioris fluat tꝑs / ꝗ tñ nũer⁹ accidit ipſi nũc ⁊ ſeparabil' ſit ab ipo. Alit̃ autẽ ꝯſiderat̃ ipm̃ nũc ꝓut ipm̃ adiacet mobili: ꝓut eſt in motu vel refertur ad motũ: cũ eñ mobile idẽ ſit in toto motu / idẽ erit nũc in toto tẽpore: cũ au-

tē mobile/ſiue id qđ ferꝛ̃ cōtinue remoueaꝛ̃ đ poſt in
ante vel de primo in vltimū in ſpacio ipſi nunc eſſen
tialiter cōiūgeꝛ̃ pri⁹ ⁊ poſteri⁹ ī ipſo tēpore: ⁊ ſic pri⁹
⁊ poſteri⁹ eſſentiales erūt differētie ipſi⁹ nūc: ⁊ ſic cō
ſideratū differt a nūc eternitatis ⁊ eui. Sed videtur
aliter dicendū ꝙ/nec vt ſubiectū/nec vt ſubſtantia
eſt idē nūc eternitatis ⁊ eui ⁊ tpis: qꝛ nūc eternitatꝫ
increatū eſt/nūc autē eui ſtās: ſed tēporis nō eſt ſtās
ſed fluens: vt dictū eſt: cōſideraꝛ̃ em̄ in toto tēpore ꝑ
prius ⁊ poſteri⁹ cōtinue: ſicut etiā id qđ ferꝛ̃ renoua
Ad primū. tur ⁊ iteratur renouatiōe ſitus in toto motu. Ad
obiectū dicendū ꝙ cū diciꝛ̃ de⁹ eſt nūc/⁊ angelus/⁊
id qđ ferꝛ̃ nūc dicit ibi nūc eternitatis tm̄: ſed ipſum
eſt mēſura excellēs angeli ⁊ illius qđ ferꝛ̃: ⁊ ſicut exē
plar menſurat exēplatū: ita menſurat eſſe angeli/⁊
eius qđ moueꝛ̃: ⁊ tūc nō ſequiꝛ̃ ꝙ ſit idē nūc/eui/⁊ tē
Ad ſecūdū poris. Ad aliud dđm ꝙ nūc/eternitatis ⁊ eui ⁊ tē
poris nō tm̄ differūt differentijs ſpecificantibꝫ ipſa
imo dīnt ſeipis: qꝛ nūc tpis eſt ſuba tpis deſtructibil'
⁊ ſil'iꝛ̃ eſt nūc eui: licet nō deſtruaꝛ̃: ſꝫ nūc eternitatis
nō eſt deſtructibile: ⁊ iō per intellectū remotis diffe
Ad q̄ſtiūcu rentijs adhuc differūt ſubaliter. Ad id qđ vlteri⁹
lam. queriꝛ̃ vtrū differāt nūc eternitatis ⁊ eternitas dicē
Ad primū. dū ꝙ in nullo niſi ꝭm rōnē. Ad id qđ cōtra obijciꝛ̃
dicendū ꝙ ſtat⁹ ipſi⁹ nūc/eſt nūc ſtans aliquo mō ſi-
gnificatū: qꝛ ī diuinis nō eſt cōpoſitio aliqua/nec eſt
ſil'e de tpe: qꝛ hoc ex parte mobilis cauſaꝛ̃ realiꝛ̃ ī dif
ferētijs ſuis: ſicut em̄ veꝝ eſt ꝙ mobile vnū eſt in to
to motu: ⁊ iō nūc eſt vnū: ita veꝝ eſt realiter ꝙ mobi
le reiteraꝛ̃ in ſitu: ⁊ renouaꝛ̃ ab ante in poſt: vel econ
uerſo: ⁊ iō realiter differūt pri⁹ ⁊ poſteri⁹ ab ipo nūc
ſed ſtat⁹ eterni nō differt ab ipſo eterno: niſi ꝭm rōꝫ
ſignificādi: ⁊ iō eternitas ⁊ nūc ſuū non differūt niſi
Ad ſecūdū. rōne. Ad id qđ obijciꝛ̃ ꝙ factū nō eſt faciēs dđm ꝙ
nō eſt facta eternitas ab ipſo nūc niſi ꝭm rōnē intelli
gendi tm̄: ꝭm em̄ ꝙ eternitas vt extra adiacēs intel
ligitur: ſic nō referꝛ̃ ad ſubam eterni: ⁊ eternitas ad
potentiā indeficiētie ipſi⁹: ⁊ hec potētia cū deo ī deo
idē eſt: ⁊ etiā ipſa duratio: vnde hec oīa deus ſunt/⁊
nō ſignificaꝛ̃ vnū facere aliud/niſi in mō intelligēdi
qui accipiꝛ̃ ī noīe. Si aūt iſta queſtio fiat de euo for-
tior erit: vtrū. ſ. nūc eui ſit euū: ⁊ ꝭm ꝙ poſſum h in-
telligere ī euiternis nō eſt idē ſuba durās: et ipa ſua
duratio: ſed vnū eſt cū alio/⁊ in alio. In euiternis eī
vt ſupra diximus nihil aliud eſt ipſa duratio q̄ꝫ ipſa
ſue impmutabilis ꝑmanētie neceſſitas: ⁊ illa ē tota
int⁹ in durāte: differēs tn̄ ab ipo: ita videꝛ̃ ꝙ nūc eui
differentiā habeat ab euo: ⁊ ꝙ euū tn̄ totū in ipſo ſit:
⁊ iō eſt indiuiſibile ſicut ⁊ ipm nūc eius. Et ſi queraꝛ̃
qualiꝛ̃ vnū indiuiſibile poſſit intelligi ſine alio dicē-
dū ꝙ eodē mō acceptis duobꝫ indiuiſibilibꝫ hoc non
eſt intelligibile ſed ſi vnū accipiaꝛ̃ vt ſuba: vel ſubie-
ctū: aliud aūt ſicut forma: vel differētia ſpecificans
ipm/tūc erit bn̄ intelligibile: ſicut etiā ī euiternis ac-
cipiꝛ̃ neceſſitas cōtinuationis eſſe īpermutabilis in
Ad q̄ſtiūcu ipſo ſtāte ⁊ durāte. Ad id qđ vlterius queriꝛ̃ vtrū
lā ſecūdā. nūc tpis ſit euū: dđm ꝙ nl'lo mō: nūc em̄ tpis nō ad-
iacet exiſtētie rei mobilis ꝭm ꝙ exiſtētia īuariabilis
eſt: ſed poti⁹ ꝭm ꝙ eſt eadē reiterata in toto motu: et
ſic exiſtētiā ipſi⁹ non mēſurat euū: ſed poti⁹ ꝭm ꝙ ipa
eſt īmobilis ⁊ īmota ad formā: ⁊ ſic dicunꝛ̃ illa cor-
Ad obiectū pora īmortalia ⁊ īuariabilia. Ad hoc aūt qđ ob-
ꝯ ſecundū. ijcitur ꝙ vni⁹ vna eſt mēſura debet reſpōderi ꝙ hoc
verū eſt ꝭm ꝙ vnū: ꝭm aūt ꝙ ipm eſt in diuerſis ge-
neribꝫ potentie cōparate ad actū/tūc nihil prohibet
ipm mēſurari diuerſis mēſuris: ſicut potētia corpo-
ris celeſtis ad actū qui eſt motus localis menſurabi
tur mēſura tēporis/⁊ exiſtētia ſua taliꝛ̃ accepta men
ſurabiꝛ̃ nūc tēporis/potentiā autē ſuā ad formaꝫ: q̄
ſemꝑ actui ꝯiuncta eſt: ⁊ īmutabiliꝛ̃ cōtinuaꝛ̃ in ipo
mēſurabit euū ⁊ exiſtentiā ipſius durantis menſu-
rabit nunc eui.

Utrū iſta verba eſt: fuit: ⁊ erit cōueniant deo diuiſim vel cōiunctim ⁊ que differentia tēporis maxime cōueniat deo eterno.

Arti. XIIII N

Einde queriꝛ̃ de hoc qđ dicit [Dicaꝛ̃ ergo: qꝛ
D ſemꝑ fuit/eſt/⁊ erit ⁊c.]. ꝺ. a. Queriꝛ̃ enim Queriꝛ̃ p̊o
vtrū iſta verba diuiſim deo cōueniāt vel con-
iunctim. Videꝛ̃ autē ꝙ ꝯiūctim tm̄: qꝛ ſi diuiſim tūc
ſignificaꝛ̃ defect⁹ rei tēporalis ineſſe deo: ergo videꝛ̃
ꝙ cōiunctim/vt vnū ſuppleat defectū alteri⁹. Itē Itē q̄riꝛ̃ 2o
queriꝛ̃ que differētia tēporis maxime cōueniat deo:
videꝛ̃ autē ꝙ p̄ſens: qꝛ id ſolū eſt de tēpore accipe: cū
igiꝛ̃ eternitas ſit tota p̄ſens videꝛ̃ ꝙ p̄ſens maxīe cō
ueniat ei: Sed videꝛ̃ ꝙ p̄teritū: qꝛ hoc ſolū eſt neceſ-
ſariū ⁊ īmobile. Cum igiꝛ̃ eternitas ſit neceſſarioꝝ ⁊
īmobiliū videꝛ̃ ꝙ maxime cōueniat ei p̄teritū. Econ
tra videꝛ̃ ei p̄cipue cōuenire p̄teritū īꝑfectū: qꝛ h tps
ſignificat p̄teritū includēs ipm p̄ſens/⁊ nō termina
tū ad ipm: cū igiꝛ̃ eternitas in ſe habeat perfectionē
⁊ neceſſitatē: ⁊ in hoc aſſimileꝛ̃ p̄terito/⁊ includat p̄-
ſens: ⁊ in hoc cū p̄ſenti cōueniat: videꝛ̃ ꝙ p̄teritū im-
perfectū ponat cōuenientiā reſpectu vtriuſqꝫ. So Solutio
lutio dđm ꝙ illa v̊ba diuiſim pn̄t cōuenire deo ꝭm ad p̊m q̄ſitū
intentionē prius expoſitā. ſ. ꝙ notent diſtinctionē in
mēſura exēplata inferiori: ⁊ nō in eternitate: ⁊ ſic nō
notant defect⁹ tēporales in ipſo eterno. Ad aliud Sol'o ad ſe
dicendū ꝙ inter ipſa min⁹ cōuenit futuꝝ/eo ꝙ h to- cūdū q̄ſitū.
tū in priuatiōe ⁊ potētia eſt: maxime aūt cōuenit p̄-
ſens: ⁊ quo ad aliud p̄cipue cōuenit p̄teritū: nl'lo au
tē mō vel minime cōuenit p̄teritū impfectū ꝓpꝛ̃ imꝑ
fectionē actus quē ſignificat/p̄ſens autē maxīe ei cō
uenit rōne ei⁹ ꝙ ipm ſolū eſt inꝛ̃ dīas tpis: ſed nō rō
ne ei⁹ ꝙ ipm ſtatim nō erit: ⁊ iō qđ ꝑfectiōis eſt deo
eſt attribuendū. Preteritū autē ꝑfectū cōuenit rōne
īmobilitatis ⁊ neceſſitatis: qꝛ ſolū illđ neceſſariū eſt
qđ p̄teritū eſt: ſed rōne deſitiōis nō eſt deo attribuē-
dū: futuꝝ autē minime cōuenit inꝛ̃ tꝑa: tn̄ ꝓprie at-
tribuiꝛ̃ ei: ſicut dicit Aug⁹ ꝙ erit q nūq̄ꝫ deerit. Pre
teritū autē impꝑfectū cū dicat act⁹ impꝑfectionē mīme
cōuenit: tn̄ attēdēdo rōnē quā tāgit obiectio. ſ. neceſ-
ſitatē p̄teriti cū incluſiōe ei⁹ qđ eſt in tēpore. i. p̄ſen-
tis legim⁹ ī ſcripturis: p̄teritū imperfectū qūqꝫ deo
attribui ꝭm eternitatē. vt Joh. I. In principio erat
verbum ⁊c̄.

An eſſe ſoli deo ſit ꝓpriū ⁊ alijs accidat: et quid eſt ſubſiſtēs veritas et manēs cauſa et naturalis generis proprietas.

Arti. XV. O

Einde q̄riꝛ̃ de hoc qđ dicit Hylarius [Eſſe
D nō eſt accidēs deo: ſed ſubſiſtēs ⁊c̄.]. ꝺ. b. Vi Arguiꝛ̃ p̊o
detur em̄ ꝙ nulli accidat eſſe: g̊ videꝛ̃ ꝙ h nō
ſit ꝓpriū deo. P̄ q̄d eſt ſubſiſtēs v̊itas ⁊ manēs cau
ſa ⁊ naturalis generis ꝓprietas. Sol'o dicēdū ꝙ Sol'o
accidens diciꝛ̃ qđ cōtingit ineſſe/⁊ nō ineſſe/⁊ cauſa p̄ncipaliſ ⁊
ꝯtingētie iſti⁹ ē ex ꝑte ſbiecti qđ cauſat accn̄s. Ad ſil'i ad obiecta.
tudinē ipſi⁹ ⁊ nō ꝓprie diciꝛ̃ h accn̄s qđ cōtigit alicui
ꝓpꝛ̃ h ꝙ eſt ī potētia nō cauſe ītrīſece: ſꝫ extrīſece q̄ eſt

efficiẽs: omne enim eſſe creatũ fuit in potẽtia / ꝛ po-
tuit nõ eẽ q̃ʒtũ ad potẽtiã cauſe efficiẽtꝭ: ꝛ iõ dr̃ accñs
Ad ſecũdũ qd̃ querit̃ d̃ veritate — Ad aliud dicendũ ꝙ veritas dicit̃ hic ens purũ ꝛ
impermixtũ: ꝛ hoc ſolũ cõuenit deo: oẽ em̃ eſſe crea-
tũ ꝑmixtũ eſt habitudinib; adminus ad cauſas exte
riores: ꝛ ad ſequẽtia: ſicut hoc ipm̃ ens: licet in ſe ſim
plex ſit: tñ ponit habitudinẽ ad creantẽ / ꝛ habitudi-
nẽ ad ea / cũ q̃b; eſt cõponibile: ꝛ iſte habitudines nõ
nihil ſunt in ente: ꝛ iõ ꝑmixtũ eſt: ꝛ nõ veritas pura
hʒ em̃ oẽ creatũ permixtã potẽtiã ꝛ priuationẽ: vt ſu
pra diximꝰ: ꝛ iõ nõ puꝝ: ꝛ ideo ꝓprie cõuenit deo ꝙ
ſit veritas ſubſiſtẽs quantũ ad eſſe ſuũ primũ in ſe cõ
ſideratũ. Eſt aũt manẽs cauſa nõ in ſe: ſed ad cauſa-
ta cõpata: cauſe em̃ naturales / ſiue ſint ꝓxime / ſiue
remote nõ cauſant manẽtes: ſed potiꝰ mote ꝛ mouẽ
tes ꝛ mutate in ſeipis: ꝛ iõ nõ poſſunt dici manẽtes
cauſe: ſed deꝰ in ſe nõ motꝰ: ꝛ vno mõ ſe habẽs cau-
ſat oĩa: ꝛ iõ ſibi ꝓprie cõuenit eſſe cãm manentẽ. Se
cũda aũt cõparatio dei ad res eſt ſm̃ ꝙ ſuis ꝓprietatib;
diſtinguit̃ ab oĩb; reb; ꝑ naturã: in q̃b; tñ eſt eẽntia
liter / p̃ſentialr̃ / ꝛ potẽtialit̃: ꝛ hec eſt ꝓprietas generꝭ
ſui. i. nature ſue cõnaturalis: vt ſemꝑ diſtinctũ habe
at eſſe ꝓpriũ / eo ꝙ nõ eſt ab alio mutuatũ.

Hic de incõmutabilitate.

Dei etiã ſolius eſſentia incõmutabilis dicit̃
ꝓprie q2 nec mutat̃ nec mutari põt. Vñ Au
a gu. in. v. li. de tri. Alie inquit eẽntie vel ſub
ſtantie capiũt accidẽtia q̃bꝰ in eis fiat vl̃ ma
gna vel quãtacũq; mutatio. Deo aũt aliq̃d
hmõi accidere nõ põt: ꝛ iõ ſola ſuba vel eſ-
ſentia q̃ eſt deus incõmutabilis eſt: cui ꝑfe-
cto maxime ac veriſſime cõpetit eſſe. Quod
em̃ mutat̃ nõ ſeruat ipm̃ verũ eſſe: ꝛ qd̃ mu-
tari poteſt: etiã ſi nõ mutet̃: põt qd̃ fuerat nõ
eſſe. Ideoq; illud ſolũ qd̃ nõ tm̃ nõ mutatur
verũ etiã mutari oĩno nõ põt: veriſſime dici
tur eſſe. i. ſuba patris ꝛ filij ꝛ ſpiritusſancti.
b Ideo q; apoſtolus loquens de deo ait: Qui
I. Thi. 6. ſolus habet imortalitatẽ: vt enim ait Augꝰ
in lib. i. de tri. Cũ aĩa quodãmodo imorta
lis eẽ dicat̃ ꝛ ſit nõ diceret apoſtolus: ſolus
deus habet imortalitatẽ: niſi q2 vera imorta
litas incõmutabilitas eſt quã nulla põt ha-
bere creatura: qm̃ ſolius creatoris eſt. Vn-
Jaco. I. de Jacobus ait: Apud quẽ nõ eſt trãſmuta
tio nec viciſſitudinis obũbratio. Et Dauid
ps. ooI. Mutabis ea ꝛ mutabunt̃. Tu aũt idẽ ipe es
Ideo Augꝰ ſuper Geñ. dicit ꝙ deus nec per
loca nec per tẽpora mouet̃: creatura vero ꝑ
c loca ꝛ tẽpora. Et per tẽpora moueri eſt ꝑ af-
fectiones cõmutari. Deus autẽ nec loco nec
Malac. 3. affectiõe mutari põt: q̃ per ꝓphetã ait. Ego
deus ꝛ non mutor: qui eſt imutabilis ſolus.
vnde recte ſolus dicitur habere imortalita-
tẽ. In omni em̃ mutabili natura (vt ait Au-
gu. contra Maximinũ) nõnulla mors eſt ipa
mutatio: q2 facit aliquid in ea nõ eẽ qd̃ erat.

Vnde ꝛ ipſa anima humana que ideo dicit̃
immortalis: q2 ſm̃ modũ ſuũ nũq̃ deſinit vi
uere: habet tamẽ quandã mortẽ ſuã: q2 ſi iu-
ſte viuebat ꝛ peccat: morit̃ iuſticie: ſi pecca-
trix erat ꝛ iuſtificat̃: morit̃ peccato: vt alias
eius mutatiões taceã: de q̃bus modo longũ
eſt diſputare. Et creaturarũ natura celeſtiũ
mori potuit: q2 peccare potuit. Nã ꝛ angeli
peccauerunt: ꝛ demones facti ſunt quoꝝ eſt
diabolus princeps: ꝛ q̃ nõ peccauerunt pec-
care potuerũt: ꝛ cuicũq; rationali creature
preſtat̃ vt peccare nõ poſſit nõ eſt hoc natu-
re proprie: ſed dei gratie. Et ideo ſolus deꝰ I. Thi. 6.
vt ait apoſtolus habet imortalitatẽ: qui nõ
cuiuſq; gratia: ſed natura ſua nec potuit nec
poteſt aliqua cõuerſione mutari: nec potuit
nec poterit aliqua mutatiõe peccare. Pro-
inde vt ait Augꝰ in. i. lib. de tri. Subſtantiã
dei ſine vlla ſui cõmutatiõe mutabilia faciẽ
tem: ꝛ ſine vllo ſuo tẽporali motu tẽporalia
creantẽ intueri ꝛ noſſe licet ſit difficile opor
tet. Vere ergo ac ꝓprie incõmutabilis eſt ſo
la diuinitatis eſſentia: que ſine ſui mutatio-
ne cunctas cõdidit naturas.

Ei etiã ſolius eẽntia proprie incõmutabilis P
d dicit̃ ꝛc̃.]. Hic oſtendit magiſter dei naturã
ſolã eẽ incõmutabilẽ: ꝛ hoc duob;. ſ. ꝙ nõ mu
tatur: ꝛ q2 mutari nõ põt: omnis aũt natura creata
de natura ſua mutat̃ vel mutari põt: ꝛ ex hoc in hoc
capl̃o cõcludit vlteriꝰ ꝙ ſola natura diuina eſt imor
talis / eo ꝙ variatio creature mors eſt: ꝛ tandẽ in fi-
ne capituli infert ꝙ p̄dicamẽta quãdo in diuina pre-
dicatiõe referunt̃ ꝙ ꝓprias eſſentias nõ predicãt: ſed
ſubam: ꝛ hoc eſt qd̃ dicit in hoc capl̃o.

Quid ſit incõmutabilitas ꝛ vtruʒ aliqua mutatio cadat in deũ. Arti. XVI.

Vbiũ poteſt hic eẽ quid ſit incõmutabilitas
d de qua hic loquit̃: ꝛ ſecũdo vtrũ aliqua mu-
tatio cadat in deũ vel nõ. Ad primũ ꝓcedit̃
ſic ex lr̃a trahit̃ ꝙ incõmutabilitas eſt ſuãs ipm̃ eſſe
qd̃ eſt ex eo ꝙ aliud a ſe nõ recipit. Sed videt̃ ꝙ h̃ Arguit̃ p̄o
nõ tollat omnẽ modũ mutatõis: quia habens habi
tũ ꝛ egrediens de ocio in actũ ſeruat ipſum eſſe quod
eſt nec alienũ a ſe recipit: ꝛ ſine aliquo modo muta-
tionis mutatur: ergo videt̃ ꝙ hoc nõ ſufficiat ad ꝓ-
batiõʒ ꝟe incõmutabilitatꝭ. Preterea nos videmꝰ 20
in creaturis multos modos mutatiõis per ſe ꝛ ꝑ ac
cidens: per ſe / aut ad formã ſubſtantialẽ / aut ab ipſa
aut ad formã accidentalẽ / aut ad perfectionẽ quãti-
tatis / aut ab ipſa: ſicut eſt generatio / corruptio / al-
teratio / augmẽtatio / diminutio / ꝛ eſt mutatio ad ſi-
tũ vel locũ: que nihil mutat in mobili: ſʒ ipm̃ qd̃ mo
uetur trãſfertur ad aliũ locũ: ergo videt̃ ꝙ illa vlti-
ma mutatio poſſit ineſſe deo: q2 nullã variationẽ po-
nit in ſubſtãtia eiꝰ qd̃ mouetur. Et ſi tu dicas ꝙ hec Solo
nõ põt ei ꝯuenire eo ꝙ vbiq; eſt / ꝛ qd̃ vbiq; eſt ad nul
lum locũ poteſt tranſferri / tunc videtur ꝙ huic mo- Obiectio
tui nõ repugnet nature incõmutabilitas: ſʒ potius

huic attribuitur ꝙ eſt im̄ēſitas: q̄ꝛ ibi loco nō inclu-
ditur: ⁊ hoc eſt cōtra litterā que vult ꝙ ex natura nō
poſſit ſibi accidere motus. P̄ de ſpū̄ſancto dicit̄ ꝙ
eſt mobilis/ ⁊ de ſapiētia ꝙ oib⁹ mobilib⁹ mobilioꝛ
eſt ſap̄. 7. ergo videt̄ ꝙ nō repugnet nature ſue mu-
tabilitas oīs. P̄ nos videm⁹ artificē mutari p̱ ap-
plicationē ſpecieꝝ ad materiā ⁊ carpentariū/ q̄ op̱ā-
do foꝛmas cōceptas mēte educit in ligna: pꝛimo mō
vnā poſtea aliā: ⁊ videt̄ ꝙ hm̄ōi cōmutabilitas ꝯue-
niat deo: q̄ꝛ dicit Aug⁹ in lib. lxxxiij. q̄ſtionū ꝙ alia
rōne creat hominē: ⁊ alia aſinū. Itē p̄hus dicit ꝙ
cauſa pꝛima mouet cauſatū pꝛimū. i. de⁹ celū/ ⁊ mo-
uet ip̄m a dextro in ſiniſtrū/ eo ꝙ ibi eſt virtus eius ⁊
mot⁹ ſcḋm virtutē mouētē ibi incipit ⁊ regirat per acci
dens: ſed moto mobili mouet̄: ⁊ id qḋ in ipſo eſt: g̊ vi
detur ꝙ virt⁹ ei⁹ moueat̄: ſed ipſe eſt virt⁹ ſua: ergo ⁊
ipſe mouet̄ p̱ accidēs: ⁊ ita videt̄ ꝙ nō om̄i motui re-
pugnat natura ſua. P̄ qḋ eſſet incōueniēs ſi pone
retur mutari per accidēs: hic em̄ motus eſt in oibus
⁊ etiā in ipſo. vt videt̄: q̄ꝛ de nō creāte fact⁹ eſt creās
⁊ de nō mouēte creaturā fact⁹ eſt mouēs/ ⁊ de nō gu
bernante gubernās. Et ſi dicas ꝙ hoc facit ſicut de-
ſideratū mouet deſideriū/ ⁊ deſideriū deſiderantē ſi-
cut videt̄ p̄hs dicere: hoc nihil eſt: q̄ꝛ nos nō ponim⁹
ip̄m tm̄ eſſe deſideratum: ⁊ ſic vno mō ſe habere: ſed
etiā dicim⁹ ip̄m creare omne id qḋ deſiderat eū ⁊ poꝛ
Solō tare ⁊ cōtinere ip̄m: ergo videt̄ aliter ſe habere q̄ꝫ ab
eterno habuit: ergo nō eſt incōmutabilis oio. So
lutio dicendū ꝙ dei ſolius natura ⁊ per ſe ⁊ per acci-
Ad pꝛimū. dēs incōmutabilis eſt/ nō tm̄ ſcḋm fidē: ſꝫ etiā ſcḋm oēs
p̄hos q̄ aliquid de ipſo intellexerūt. Dicendū g̊ ad
pꝛimū ꝙ cauſa im̄utabilitatis eſt ꝙ ſcḋat ip̄m eſſe qḋ
eſt per ſe: ⁊ qḋ ineſt ei: ſed hoc in deo nō eſt accidēs qḋ
ſeruat ineſſe: ſꝫ eſt ſub̄a ipſi⁹: habēs aūt habitū ⁊ exi-
ens ad operis exercitiū nō ſeruat totū eſſe: act⁹ em̄
aliquid eſt in agēte: ⁊ ideo alit̄ ſe habet hoc cū actus
eius nō ſit ipſe p̱pter qḋ etiā dicit p̄hs ꝙ hoc eſt alte-
rū gen⁹ alteratōis q̄ꝛ lꝫ nō recipiat aliū habitū q̄ꝫ ha
buit: tn̄ alio mō ſe habꝫ in actu: ⁊ hoc deo nō cōuenit
q̄ꝛ ſi ſumat̄ act⁹ dei: vt intelligere ⁊ velle ipſe eſt ſua
op̱atio eodē mō ſe habēs: ſi vero ſumant̄ op̱ationes
eius ſicut creare/ ⁊ infundere gr̄am/ ⁊ incarnari ipſe
nō mutat̄ illis: ſed aliquid mutat̄ ad ip̄m: alit̄ ſe ha-
bendo ad eū q̄ꝫ pꝛius habuit/ eo ꝙ creatio ſe tenet ſcḋm
rē ex parte creare: ⁊ nō ponit aliq̄d in deo niſi volū-
tatē ⁊ ydeā determīatā ad h̄: ⁊ hec creatura mō fiat
Ad ſecūdū. ⁊ hec determinatio volūtatis ⁊ ydee ad p̄finitū tp̄s
hui⁹ op̱is ab eterno ſe ī deo vno mō habuerūt. Ad
aliud dicendū ꝙ mutatio localis deo accidere nō p̄t
licet em̄ illa nihil mutet in ſubiecto mobil': tn̄ ex mu-
tatiōe aliq̄ q̄ accidit circa ip̄m eſt ad aliq̄d obtinēdū
qḋ nō fuit habitū ante motū: hoc p꞉ꝫ: q̄ꝛ oīs loci mu
tatio vel eſt ab anima: vel a natura. Si eſt a natura
tūc mouet̄ in ſuū locū: in quo eſt ꝯſeruatio ſue foꝛme
⁊ ſue ſp̄ēi ⁊ extra coꝛruptio: ſalutē ergo inuenit in lo
co quā extra nō habuit. Si aūt mouet̄ extra ſuū lo-
cū: hoc erit p̱ violentiā: ⁊ vis violētie aliq̄d eſt in ip̄o
qḋ nō fuit: ⁊ p̱pterea violent⁹ mot⁹ diſpoſitio eſt ad
coꝛruptionē. Si aūt eſt ab aīa nō fit motus p̱ceſſiu⁹
niſi pꝛi⁹ fuerit a pꝛincipio alicui⁹ delectabilis habē-
di p̱ motū ⁊ illud obtinet̄ p̱ ip̄m. Et ſi querit̄ de mo-
tu celi p꞉ꝫ q̄m ille multa inducit que nō ſunt habita
ſiue em̄ dicam⁹ ꝙ ille mot⁹ eſt ex deſiderio aſſil'atio-
nis ſue in aliq̄ ad p̄mā cauſam/ ſiue p̱pter gn̄ationē
⁊ coꝛruptionē inferioꝝ ſemp̱ eſt cōſecutio illi⁹ intēti
p̱ motū q̄n fuit habitū vel nō fuit hoc mō habitū: et
nullo mō pōt cōuenire deo: p̱pterea q̄ꝛ eſt incōmuta
bilis nullo indigens qḋ extra ſe querat̄: ⁊ p̱pterea
q̄ꝛ eſt vbiqꝫ: ⁊ p̱pterea q̄ꝛ eſt ſpūalis/ ⁊ ſpūalis natu-
ra oīno ſimplex p̱ ſe localit̄ moueri nō pōt: de motu
aūt angeloꝝ alibi habet queri: q̄ꝛ angelus nec oīno
ſimplex eſt/ nec oīno ſpūalis vt dicit Grego. Ad Ad tertiū
aliud dicendū ꝙ ſpū̄ſanct⁹ ⁊ ſapiētia dicunt̄ mobi-
les non in ſe ſed rōne effectuū ⁊ donoꝝ. Ad aliud Ad quartū
dicēdū ꝙ aliud eſt de artifice ⁊ aliud de deo: artifex
em̄ licet foꝛte vno mō ſe habeat in habitu ad totā do
mū: tn̄ volūtate ⁊ app̄hēſiōe accedēte ad op⁹ nō vno
mō ſe habet ad partes op̱is: q̄ꝛ mō app̄hēdit: ⁊ vult
fundamēta ⁊ p̱tes ei⁹: ⁊ poſtea ī ea app̄hēſiōe ea que
exigunt̄ ad parietē ⁊ tectū: ſꝫ nō eſt ita in deo: q̄ꝛ vno
modo ſe habet ab eterno in app̄henſiōe totius mūdi
⁊ partiū: ⁊ vno mō in volūtate vniuſcuiuſqꝫ ad p̄fi-
nitū ſpaciū in quo qḋlibet educeret̄: ⁊ qḋ dicit Aug⁹
alia rōne ⁊c̄: intelligit̄ p̱ cōparationē ydee ad exem-
plar ⁊ nō per cōparationē ydee ad ſe. Ad aliud di Ad quintū
cendū ꝙ p̄hus ſi intēdat deū p̱ cauſam pꝛimā/ tūc nō
intēdit niſi vnū modū mot⁹ ei⁹ quo mouet ſicut deſi
deratū mouet deſideriū: q̄ꝛ cū de⁹ nō ſit motoꝛ intra
neus ⁊ coiūctus ſcḋm p̱poꝛtionē motoꝛis ⁊ mobilis
cū aliquo mobili opoꝛtet aliū motoꝛē ponere qui ſit
ꝯiūct⁹ celo quicūqꝫ ſit ille: ⁊ iō nō opoꝛtet ꝙ ip̄e mo-
ueatur: ſed ꝙ motoꝛ celi diuerſimōe moueat̄ p̱cipiē-
do bonitates effluxas a deo que p̱cepte vlteri⁹ ma-
gis p̱cipiunt̄ in mobili ſcḋm oꝛiēs ⁊ occidēs: ſi aūt nō
intēdit deū: ſed pꝛimā cām vocat pꝛimū motoꝛē ī cau
ſis nature que mouēt ſcḋm p̱poꝛtionē mobilis. i. ꝙ tm̄
poſſent mouere quātū ip̄m mobile eſt mobile ſcḋm na
turā/ tūc nulla eſt obiectio: ſed quicq̄d de hoc ſit di-
cendū nō eſt ꝙ de⁹ ſit motoꝛ intrane⁹ celo in quo in-
cludit̄ niſi hoc mō quo ponim⁹ deū intra oīa nō in-
cluſum: ⁊ ideo virt⁹ ſigni oꝛiētis nō eſt ſub̄alis virt⁹
que de⁹ eſt: ſed eſt virtus ab eo creata. Ad aliud di Ad ſextū
cendū ꝙ incōueniēs ſequeret̄ ꝙ ipſe nō eſſet mouens
pꝛimū: ⁊ ꝙ ip̄e nō eſſet ſimplex ꝙ em̄ nō eſſet mouēs
pꝛimū: p꞉ꝫ q̄ꝛ mouēs pꝛimū eſt qḋ nullo mō motus
mouet̄/ nec per ſe/ nec per accidēs: per ſe non mouet̄
vt p꞉ꝫ ex p̄habitis: per accidēs aūt nō pōt moueri q̄ꝛ
per accidens nō eſt/ nec p̄exiſtit aliq̄d per ſe mouens
⁊ motū/ eo ꝙ per accidēs reducit̄ ad p̱ ſe: ſicut ad cau
ſam ⁊ ſubiectū: vnde ſi ipſe eſſet mot⁹ per accidēs nō
eſſet pꝛimū mouēs: ſed aliq̄d ante eū. Et per hoc pa-
tet ſolutio de pꝛimo articulo ⁊ ſecūdo.

An deus moueat ſe. Art. XVII.

Ertio querit̄ ſi ipſe mouet ſe. Videt̄ ꝙ nō: q̄ꝛ Q
t p̱bat Aug⁹ in. viij. ſup̱ Gen̄. ꝙ oīs mot⁹ aut Rōes p̱ric
eſt ab imobili: vn̄ ſi digitus mouet̄ ſtat ma-
nus: ⁊ ſi man⁹ ſtat bꝛachiū: ⁊ ita de alijs: ⁊ opoꝛtet
etiā ꝙ illud imobile foꝛti⁹ ſit moto: vt dicit q̄dā p̄hs
q̄ꝛ alit̄ id qḋ mouet̄ motu extruderet mouēs/ ita ꝙ
per ip̄m mouēs moueret̄ vel recederet a ſtatu vl' lo-
co ſuo: cū igit̄ de⁹ oīa moueat ipſe nō erit aliquo mō
motus: ergo nec mouet̄ a ſeipſo. Itē Boe. Sta- Argnit̄ in
bilíſqꝫ manēs dat cūcta moueri. Sed cōtra dic̄ Au oppoſitum
gu. ſuper Gen̄. 8. ꝙ ſpūs creatoꝛ mouet ſe/ nec p̱ tē- pꝛimo.
pus/ nec per locū: ſpiritū aūt creatū per tp̄s: ſed non
p̱ locū: ſed coꝛp⁹ creatū/ ⁊ per tp̄s/ ⁊ per locū: ergo vi
det̄ ꝙ ipſe moueat̄ a ſe. Itē in pꝛīcipio hierar. dyo 2°

niſij: Sed ⁊ oĩs pr̄e moto manifeſtatiõis lũinũ ꝓceſ
Solutio ſio in nos optĩe ac large ꝓueniẽs nos replet. So-
ad primũ. lutio dõm ꝙ ⁊ ſi cõcedat̃ aliquo mõ improprie ꝙ de-
us mouet ſe nõ puto eſſe cõcedendũ ꝙ mouet̃ a ſe vel
ꝙ mouet̃ ſimplicit̃: nõ eñ mouere d̃r ſe ꝓprie/eo ꝙ nõ
mouet ſe in ſe: ſed in donis ⁊ effectibꝫ: ⁊ dicit̃ mouere
ſe qñ creaturã mouet ad hoc ꝙ ip̃e in donis aliquibꝫ
inhabitet eã: q̃ motus nõ ponit alteritatẽ in ip̃o: ſed
potiꝰ in his q̃ aliter nunc q̃ꝫ prius ſe hñt ad ip̃m: ipſe
eñ vt dicit Dyo. vno ⁊ eodẽ mõ ſe habet ad oẽ qđ eſt
ſed nõ oĩa ſe hñt ad ip̃m vno mõ: cũ g̃ nõ moueat ſe ni
ſi in mouẽdo creaturã ad ſe ñ p̃t inferri ꝙ mouet̃ Sꝫ
obijcit̃ ꝙ ſm hanc ſolutionẽ Aug. nihil videt̃ dicere/
cũ dicit ꝙ mouet deus ſe/nec ꝑ tẽpus/nec ꝑ locũ: ille
eñ motus q̃ creaturã mouet eſt in tẽpore ⁊ loco fre-
quenter. Ad qđ dõm ꝙ Aug. bene dicit: intẽdit ei ꝙ
motus dei quo ſe ſic mouet vt ſit in creatura inq̃ꝫtũ
ab ip̃o eſt extra tẽpus eſt: licet creatura ſit in tẽpore ⁊
in loco: deũ eñ eſſe in creatura nõ facit tẽporalẽ deũ
Ad 2m vel localẽ: ⁊ hoc eſt qđ intẽdit Aug. Ad aliud dõm
ſe ꝙ lũinũ ꝓceſſio d̃r fieri patre moto/nõ ꝙ ĩ ſe ſit mo
tus: ſed in lũinibꝫ ⁊ donis: ſicut iã dictũ eſt.

Arti. XVIII
R

An diuĩa ſubſtãtia ⁊ vl̃r oĩs forma nulliꝰ accidentis ſubiectum eſſe poſſit.

D Einde querit̃ de hoc qđ dicit ĩ lr̃a: [Alie eſſẽ-
tie vel ſubſtãtie capiũt accñtia. ⁊c̃.] s̃. a. Hoc
eñ nõ videt̃ verũ vl̃r: dicit eñ Boetius ꝙ for
ma ſubiectũ eſſe nõ poteſt: g̃ nõ capit accidẽtia. Si
Argu. p̃mo forte dicat̃ ꝙ hoc intelligit̃ de eo qđ abſolute ẽ forma
⁊ h̃ ẽ ſolꝰ deꝰ. Cõtra ip̃e exẽplificat ibi đ hũanitate: g̃
2o videt̃ ꝙ hoc ꝯueĩat oĩ forme. P̃ ip̃e dicit ibidẽ ꝙ oẽ
qđ ſubijcit̃ gr̃a materie ſubijcit̃: cũ g̃ forma q̃cũqꝫ ſim
3o plex nõ ſubijciat̃ patet ꝙ forma inuariabilis eſt. P̃
hoc videt̃ dicere auctor. 6. p̃ncipioꝝ ꝙ forma eſt cõ-
ꝑõni cõtingẽs ſimplici ⁊ inuariabili eſſentia cõſiſtẽs
4o g̃ videt̃ ꝙ hoc nõ ſoli diuine eſſentie cõueniat. P̃
prime materie videt̃ cõuenire: dicit eñ Aug. in. II. cõ
feſſi. Uerũ eſt informitatẽ primã q̃ ꝓpe nihil eſt vices
temporꝝ nõ h̃re: q2 vbi forma nulla eſt vices tẽporꝝ eſ
ſe nõ pñt: g̃ materia p̃ma nõ recipit aliquã formã: vi
det̃ g̃ ꝙ nõ fuit mutata ꝑ accñtia: ⁊ ita videt̃ incõmu
5o tabilis in ſuo ſtatu fuiſſe/ſicut diuina eſſentia. Itẽ
accñtis non eſt accñs: q2 aliter oporteret ire in infini-
tũ: g̃ nec accñti cõuenit accñtia recipe: ⁊ ſic cõuenit ac
Solutio cidẽti ꝙ ſit incõmutabile/ſicut ſb̃a diuĩa. Solõ di
cendũ ꝙ nulli cõuenit nihil oĩno recipe niſi ſoli ſb̃e di
Ad primũ uine. Ad primũ g̃ qđ obijcit̃ de forma dõm ꝙ du-
2m ⁊ 3m ſil' plex eſt ſubiectũ. ſ. qđ eſt ſubiectũ accñti nature ⁊ in-
diuidui/ſicut eſt albedo ⁊ nigredo: ⁊ huic nõ eſt aliq̇d
ſubiectũ niſi cõpoſitũ ex materia ⁊ forma/ ⁊ qđ eſt/et
quo eſt: ⁊ tale ſubiectũ nõ p̃ot ẽẽ forma: ⁊ eſt ſubiectũ
qđ ſubijcit̃ ꝓprietati ſue ⁊ potẽtie vel alij paſſiõi ſue ꝓ-
prie: ⁊ ſic ſubiectũ bene eſt forma: illa aũt paſſio vel ꝓ-
prietas nõ eſt ꝑ eſſentiã idẽ ei cuiꝰ eſt ꝓprietas: ⁊ q̃ ad
p̃mũ modũ d̃r forma inuariabilis/⁊ nõ quo ad ſcđm
modũ. ſꝫ ſi hoc dictũ. 6. principioꝝ accipiat̃ genera-
liter de oĩ forma: vel poteſt dici melius ꝙ licet forma
in ſe ſimplex ſit: nõ tamẽ ita ſimplex eſt q̇n poſſit eſſe
pars cõpoſiti: ⁊ iđ alij eſt ꝯponibilis: ⁊ ſic mutabilis
⁊ variabilis: licet nõ variet̃ ſicut id qđ ſubijcit̃ muta-
tioni: q2 d̃r mobile (vt dicit ph̃us) multipl'r. ſ. vt ſub-
iectũ motus/⁊ vt id qđ abijcit̃ motu/⁊ ſicut id etiam
qđ acquirit̃ ꝑ motũ/⁊ nullo illoꝝ motuũ mobilis eſt

deus/vel eſſentia diuina. Ad hoc aũt qđ obijcit̃ de Ad 4m
materia dõm ꝙ ſi materia prima vocet̃ ſb̃a materie
ſm id qđ eſt ꝑ intellectũ ſeꝑata a priuatiõe ⁊ potentia
ſubijcibilis forme: tunc verũ eſt qđ dicit Augu. ꝙ ipſa
eſt extra tẽpus/⁊ tunc etiã nõ eſt receptibilis forme/
eo ꝙ ordo ip̃ius ad formã ſublatus eſt ab ea ꝑ intelle
ctũ: ſed tñ adhuc h̃et habitudinem ad creatorẽ ſm ꝙ
ip̃a exiuit in eſſe de nihilo: ⁊ ille exitꝰ quedã variatio
eſt/q̃ nõ cõuenit deo. P̃ materia licet non ſit ꝑs tñ
poteſt eſſe pars: ⁊ ita eſt ſuſceptibilis alteriꝰ. i. ſubſtã
tia ſua cõponibilis eſt cũ potentia ad formã/⁊ etiã cũ
forma: ⁊ ſic eſt variabil' in potẽtia: ſi eñ ordo ad potẽ
tiã abſtrahat̃ a materia ip̃a nõ erit materia: q2 ſm id
qđ eſt ſubijcit̃ potẽtie ⁊ p̃uatiõi: g̃ ꝑ intellectũ ſeꝑantẽ
anteq̃ꝫ ſubijciat̃ potẽtie eſt ſubijcibilis. Si forte di Obiectio.
cas ꝙ nõ eſt ſubijcibilis p̃uatiõi ⁊ potẽtie ſm id qđ ẽ
tunc ibi d̃r in infinitũ: ꝙ ſubijcibilitas q̃ eſt inter po-
tentiã ⁊ materiã eſt etiã potẽtia quedam/⁊ huic iterũ
nõ erit ſubijcibilis ſeip̃a ꝑ eandẽ rationẽ: hoc aũt im- Solõ.
poſſibile eſt: g̃ ſeip̃a ſubijcibilis eſt p̃uatõi: ⁊ ita ſeipſa
variabilis ẽ: ⁊ hoc nõ cõuenit deo. vñ nõ tenet obie-
ctio de mat̃ia. Ad id qđ obijcit̃ de accñte p̃t dici ꝙ Ad. 5m
ip̃m mutabile eſt/ſicut qđ obijcit̃ ⁊ adijcit̃ mutatiõe
deus autem nullo modo.

Utrũ ſolus deus habeat immortalitatẽ q̇d eſt ĩmortalitas ⁊ q̃ dicunt̃ viuere ⁊ mori.

Arti. XIX.
S

D Einde querit̃ de hoc qđ dicit [Qui ſolus ha-
bet ĩmortalitatẽ. ⁊c̃.] s̃. b. quid vocet̃ hic im-
mortalitas: Eſt eñ ĩmortalitas natural' po-
tẽtia ad nõ mori/vel ad reſiſtẽdũ his q̃ inducũt mor-
tem: ⁊ hec tñ in viuẽtibꝫ videt̃ eſſe: variabilia aũt nõ
oĩa viuũt: g̃ videt̃ ꝙ nõ moriant̃ Ad hoc dõm ꝙ vi Solutio.
uere ⁊ mori ſumunt̃ hic a vita cõmũiter accepta qua
dicimꝰ aquã viuã ⁊ lapidẽ viuũ: ⁊ hmõi: ⁊ hoc nihil
aliud eſt q̃ꝫ actus cõpletꝰ potẽtie q̃ eſt ſm rei naturã
qñ eñ illũ actũ facere poteſt d̃r viuere vt aqua viua
qñ eſt in impetu refrigerandi vinũ/viuũ qñ ꝑfecte pe
netrat in guſtu: petra viua in ſoliditate duriciei/⁊ ef
fectus ſm ſp̃em ꝯñtis: ſicut ſaphirꝰ viuus qñ expel-
lit venenũ/⁊ cũ hmõi vita ſit a proprietatibꝫ rerũ qñ
mutant̃ ĩ illis mutant̃ ĩ hmõi actibꝫ: ⁊ iđ mori dicũt̃

Quid vocetur obumbrata viciſſitudo: ⁊ vtrum conueniat omni creature.

Arti. XX
T

D Einde querit̃ de hoc qđ dicit: [Nec eſt viciſſi
tudinis obumbratio. ⁊c̃.] Quid dicat̃ hic ob
umbrata viciſſitudo: Et dõm ꝙ viciſſitudo ẽ
numerꝰ vicis/⁊ cõpetit oĩ creature etiã ſp̃ũali in reno
uatiõe viciſſitudinis affectuũ ⁊ app̃henſionũ: ⁊ dicit̃
obũbrata: q2 ex p̃uatiõe eſt/eo ꝙ creatura eſt poſt nil'
⁊ ex hoc ꝙ nõ eſt ſimplex creatura: illa ei duo trahũt
ad vmbram ꝙ id quod eſt in ſpirituali natura nõ eſt
ſicut in luce prima creatrice.

Utrũ ꝑ tp̃a moueri ſit ꝑ affectiões vl' per intellectꝰ ſpeculatiui app̃hẽſiões mutari.

Arti. XXI
U

V Lterius q̃rit̃ de hoc qđ dicit: [Et ꝑ tp̃a moue
ri eſt ꝑ affectões cõmutari. ⁊c̃] s̃. c. quare nõ
dicit ꝑ intellectꝰ ſpeculatiui app̃hẽſiões com-
mutari: Itẽ q̃rit̃ vtrũ ꝑ tp̃a variet̃ qñ afficiũtur Arg. p̃mo.
in deo ſm plures rões. ſ. ſicut in ſb̃a ſũma/ſicut ĩ bo-
nitate ſic in creatore/ſic ĩ ſapĩa/⁊ hmõi: videt̃ ꝙ nõ: q2
talia ñ ſil' vident̃ cadere ĩ affectũ: g̃ ſũt ĩ vno poſt aliđ
g̃ viciſſitudo eſt ibi Sed ꝯ Aug. in. xi. cõfeſ. dicit ꝙ 2o
feliciſſime cõtemplatiõis ꝑticipatõe eternitate ꝑtici-

pant angeli:ꝰ nõ viciſſitudinant̃ in illa. Jtẽ ſupꝛa di‑ſtinctiõe.I.habuimꝰ ab Aug. in li. de tri. ꝙ in quantũ de fruibili hic pꝛeguſtamꝰ intm̃ nõ in tpe ſumus:ꝰ multo minus angeli quo ad hoc ſunt in tpe.

Soľo ꝑncipal' ad pꝛimũ. Solutio dõm ꝙ ꝑ affectões dixit quo ad opus affectiuũ qõ faciũt circa nos: qꝛ licet angeli ſm ſbam ſint extra tẽpꝰ: tñ ſm oꝑatiões ſuas circa nos ſunt in tẽpoꝛe: ⁊ ideo poſuit affectiões: qꝛ ſonat in intellectũ pꝛacticũ / q̇ pꝛopꝛie exercet̃ circa nos in oꝑib⁊ / ⁊ nõ in ſpeculatione: qꝛ illa pꝛincipaliter eſt in verbo extra tẽpus: vt dicit Aug.

Ad aliud. Ad aliud dõm ꝙ in cõtemplatiõe dei in diuerſis rationib⁊ nõ eſt viciſſitudo / eo ꝙ nõ accipiũt ip̃as vt diuerſas: qꝛ ſic nõ eſſet materia gaudij: ſʒ accipiunt oẽs vt in vno ⁊ in vnũ qõ eſt deus: ſi ſapientia em̃ diuerſa ſit a bonitate nõ letificat multũ / ⁊ ecõuerſo: ſed qñ accipiant̃ vt vnũ qõ eſt eſſentia ſũma in q̃ ĩcipit cõtemplatio tũc nõ eſt viciſſitudo: ſed potiꝰ ſtatus ⁊ ĩmobilitas in vno in quo oĩa inueniunt̃ q̃ q̃rũtur ad ſciendũ ⁊ ad volendũ.

Hic de ſimplicitate.

Eadẽqʒ ſola pꝛopꝛie ac vere ſimplex eſt: vbi nec partiũ nec accidentiũ nec quarumlibet foꝛmaꝝ vlla eſt diuerſitas ſiue variatio vel multitudo. Ut aũt ſcias quõ ſimplex ſit illa ſubſtantia: te docet Aug. in. vi. li. de trinita. Animaduerte pꝛimo quare oĩs creatura ſit multiplex: ⁊ nullo mõ vere ſimplex: ⁊ pꝛimũ de coꝛpoꝛali: poſtea de ſpũali creatura. Coꝛpoꝛalis vtiqʒ creatura ex partibus ꝯſtat: ita vt ſit ibi aliqua pars minoꝛ: alia maioꝛ: ⁊ maius ſit totũ qʒ quelibet pars: et in vnoquoqʒ coꝛpoꝛe aliud eſt magnitudo: aliõ coloꝛ: aliõ eſt figura. Poteſt eĩ ⁊ minuta magnitudine mãere idẽ coloꝛ ⁊ eadẽ figura ⁊ coloꝛe mutato mãere eadẽ figura: ⁊ eadẽ magnitudo. ac per hoc multiplex eſſe conuincit̃ natura coꝛpoꝛis: ſimplex autem nullo modo.

x Adẽqʒ ſola ꝓpꝛie ac vere ſimplex eſt. ⁊c.] Hic
e incipit tertia pars iſtius diſtinctiõis / in qua agit̃ de ſimplicitate diuine nature: ⁊ diuidit̃ ĩ duas partes. Jn pꝛima oſtendit ſimplicitatẽ eſſe ꝓpꝛiã diuine nature in cõparatiõe ad coꝛpoꝛalẽ naturã ⁊ ad ſpũalẽ. Jn ſcõa cõcludit ex hoc ꝙ nõ cadit in p̃dicamẽto ſbe ibi [Unde nec ꝓpꝛie dꝛ ſubſtãtia] Pꝛima ſubdiuidit̃ in quinqʒ: quaꝝ p̃ma eſt ꝙ ſit ſimplex ita ꝙ eſt q̇cq̇d habet. Scõa ab hac ſimplicitate excludit naturã coꝛpoꝛalẽ ibi: [Animaduerte pꝛimo quare oĩs. ⁊c.] Et tertia ab hac excludit naturã ſpũalem ibi: [Creatura quoqʒ ſpũalis. ⁊c.] Jn quarta ſoluit obiectionẽ que poſſet fieri ex hoc ꝙ deus dicit̃ multiplicit̃ ibi: [Hic diligẽter notandũ. ⁊c.] Jn quinta remouet p̃dicamentũ accñtale ab ip̃a ibi: [Quaũt in natura. ⁊c.]

Arti. XXII. Utrũ diuina natura ſit ſimplex vel cõpoſita ex quo eſt ⁊ quod eſt.

Jc aũt p̃mo q̃rit̃ de ſimplicitate diuĩe nature
b et q̃runt̃ duo: Pꝛimũ eſt an ſit ſimplex. Secũdũ eſt de modis cõpoſitionũ / quos mgr̃ hic
Arg. p̃mo ponit. Tertiũ quare nõ ponit plures. Ad pꝛimũ obijcit̃ ſic: Oẽ qõ eſt ab alio hʒ ꝙ ſit: ⁊ alio hẽt ꝙ hoc ſit eſt deus: aut ꝰ eſt ip̃m eſſe ſm ꝙ eſſe / aut eſt hoc aliquid. ſi pꝛimo mõ tũc ip̃e eſt intẽtio entis q̃ conuenit oĩb⁊ / qõ ſlm eſt: qꝛ tũc eſſet ens qõ eſt in oĩ particulari ⁊ generali / ⁊ ſpeciali dñ̃a entis / qõ ſlm eſt: ꝰ ip̃e eſt hoc aliq̇d ab alio: ꝰ hẽt eſſe ⁊ ab alio ꝙ hoc ſit: ꝰ eſt cõpoſitus: ⁊ videt̃ ꝙ hec rõ cogat ſm noſtrũ intellectũ oẽ qõ hoc aliq̇d eſt eſſe cõpoſitũ. 2o Pꝛ deꝰ eſt ens. ⁊ ẽ pꝛimũ ens / ⁊ deꝰ eſt: aut ꝰ eodẽ eſt oĩa hec aut diuerſo. ſi eodẽ: ꝰ eo eſt ens q̇ eſt pꝛimũ / ⁊ ecõuerſo: ꝰ cui cõuenit ens cõuenit etiã pꝛimũ eſſe / qõ falſum eſt: ꝰ nõ eodẽ hẽt eſſe: ꝰ ab alio: ⁊ ita erit cõpoſitꝰ. Sed contra det̃ ꝙ alio eſt ens ⁊ alio hoc ens: ꝰ eſt cõpoſitꝰ: ſʒ ante oẽ cõpoſitũ ſunt ſua cõponẽtia ꝑ naturã: ꝰ deus nõ eſt pꝛimũ. Jtẽ cũ oẽ cõpoſitũ pꝛincipij ſui eẽ habeat ſua cõponẽtia: ſequit̃ ꝙ deus nõ ſit vniuerſitatꝭ pꝛincipiũ. Jtẽ cũ oẽ cõpoſitũ nõ ꝑ ſe ſit neceſſe: ſed ꝑ ſua cõponẽtia: ſequit̃ ꝙ deus nõ ſit ens neceſſe / et ꝙ nõ ſit ip̃m neceſſe eſſe ꝑ ſe Jtẽ cũ oẽ cõpoſitũ ſm ſua cõponẽtia ſit in potẽtia: ſequit̃ ex hoc ꝙ deꝰ ſit ens in potentia aliq̃ mõ / q̃ oĩa qꝛ abſurdiſſima ſunt opoꝛtet dicere ꝙ deꝰ ſit ens ſimplex ĩ ſine ſimplicitatꝭ

Rõẽs ꝓbãtes añ ꝯcluſionẽ.

Soľo. Solutio: cõcedendũ eſt deũ eſſe ſimplicẽ.

Ad pꝛimũ. Ad hoc autẽ qõ obijcit̃ ꝙ oẽ qõ eſt ab alio hẽt eſſe / ⁊ ab alio ꝙ hoc eſt: dõm ꝙ illa ꝓpoſitio eſt Boetij ⁊ Auicẽne in. 5. pꝛime phie: ⁊ intelligit̃ ſicut metipſi ſe gloſant de entibꝰ poſt pꝛimũ q̃ ſunt creatura / ⁊ ſcõa entia: deus em̃ ab eadẽ re hẽt ꝙ eſt: ⁊ ꝙ hoc eſt ſiue deꝰ: ⁊ hoc cõuenit ꝓpter indifferentiã eius qõ eſt cũ eſſentia ſiue cũ eẽ ipiꝰ. niſi em̃ poneremꝰ ip̃m eſſe hoc ens nihil poſſet negari de ip̃o / ſicut nec de ente ſm ꝙ eſt: vñ negatio alioꝛũ de ip̃o cõſequit̃ eũ: qꝛ eſt hoc ens: ſimplicitas aũt conſequit̃ eũ: qꝛ h̃ ens nõ ponit nũeꝝ ⁊ differentiã cũ eſſe abſoluto in ip̃o.

Ad 2m. Ad aliud dõm ꝙ cũ dꝛ pꝛimũ ⁊ deus: oĩa hec dicũt ſuã eſſentiã nihil addendo ſm rẽ: ſed tm̃ ſm modũ ſignificandi: vt ſepius dictũ eſt.

Arti. XXIII Querit̃ cũ ſit ꝯpoſitio m̃ltiplex quare magiſter ſolũ tangit triplicẽ. ſ. partiũ accidentium ⁊ foꝛmarum.
y

Ecũdo q̃rit̃ cũ ſit multiplex cõpõ: quare non
f tãgit̃ hic niſi triplex. ſ. ꝑtiũ accñtiũ ⁊ foꝛmaꝝ

Soľo Et ad hoc dõm ꝙ triplex ꝯpõ oẽm ꝯpõnẽ includit: aut em̃ eſt cõpõ eiꝰ qõ eſt ꝑs: aut eiꝰ qõ nõ eſt pars: ſed cõcretiue adheret: ſi eiꝰ qõ eſt ꝑs aut eſt ꝑs eſſentialis ex q̃ cõſtituit̃ hoc aliq̇d / ⁊ eſſentia rei: ⁊ tũc eſt cõpoſitio foꝛme cũ materia / vel eiꝰ qõ eſt q̇ eſt cum eo qõ eſt: ⁊ illã tangit vltimo ꝑ foꝛmaꝝ diuerſitatẽ: qꝛ illa foꝛma ſiue q̇ eſt facit nũeri ⁊ ſp̃ei diuerſitatẽ in reb⁊: nũeri ꝑ eſſe foꝛme in hac materia: ſp̃ei aũt ꝑ differẽtias ſp̃ales. vt hõ ⁊ aſinꝰ dñt: ⁊ hec cõpõ ẽ etiã in ſp̃ẽ ⁊ gñe ſubalterno: q̃ aũt cõpõ ſit in generaliſſimis infra habebit̃. Si aũt eſt ꝑs integralis vel virtual' q̃ in ſpũali ad integralẽ reducit̃: tũc eſt cõpõ quã pꝛimo tãgit cũ dicit: ex ꝑtib⁊. Si aũt eſt eiꝰ qõ nõ eſt ꝑs tũc eſt accñtis cũ ſubiecto / qõ nõ eſt pars eſſe.

Ar. XXIIII An ſolius dei natura ſimplex eſt.
A2

Einde q̃rit̃ de h̃ qõ dicit: [Eadẽqʒ ſola ac ꝓp̃e
d vere ſimplex eſt. ⁊c.] vbi ſ. videt̃ em̃ falſum.
Arg. pꝛimo ens em̃ ⁊ veꝝ ⁊ vnũ cõuertunt̃. Et ens videt̃
Cõfirmatõ dicere id in q̇ ſtat oĩs nr̃ intellectꝰ reſoluẽs cõpoſitũ ĩ ſimplex: ſed id in q̇ ſtat reſoluẽs intellectꝰ eſt ſimplex. ꝰ ens / vnũ / aliq̇d / veꝝ / bonũ ſunt ſimplicia
2o Pꝛ generaliſſima ſunt ob hoc ſimplicia: quia gñaliſſima ſunt

¶Pꝛobatio dcꝶ em̄ ipa eſſe cōpoſita:ḡ ſua cōponentia
erūt ſimpliciora ipis:ſꝫ ſimplicꝰ eſt generalꝰ:ḡ erūt
generaliora ipis:ḡ nō iſta ſunt generaliſſima/ qꝺ fal
ſū eſt:ḡ ipa ſr ſimplicia:nō ḡ dei ſolꝰ natura ſimplex
3m qꝺ eſt ↄ ſolōnem. eſt. Si forte dicaꝶ ꝙ hn̄t cōpōnē p̄ma ſimplicia ī h̄
ꝙ ſunt ab alio ꝑ creationē. Cōtra efficiēs cā nō eſt
aliq̄d rei:ſed tota eſt extra rē:ḡ nec ſimplicitatem in re
facit/nec cōpōnē:ḡ ens creatū ab hoc qꝺ eſt creatū nō
4o eſt cōpoſitā ꝑ ſi nulla creatura ſimplex eſt videꝶ ꝙ
intellectꝰ reſoluēs vadat in infinitū:hoc aliq̄d em̄ eſt
cōpoſitū ex qꝺ eſt ⁊ q̄ eſt:aut ḡ ipm̄ q̄ eſt ē ſimplex aut
cōpoſitū.ſi ſimplex hēo ꝓpoſitū ꝙ nō ſolus deus ſim/
plex eſt.ſi cōpoſitū q̄ro de ſuis cōponētibꝫ:aut ſūt ſim
plicia aut cōpoſita:aut em̄ erit ſtare in ſimplici/aut ī/
tellectꝰ reſoluet in infinitū.Si dicis ꝙ nō eſt incōue
niēs intellectū diuidentē ire in infinitū:qꝛ potētia eſt
diuiſiōis in infinitū/hoc ridiculū eſt:qꝛ hoc eſt de po
tentia diuiſiōis cōtinui ẜm naturā cōtinui:nos autē
loquimur hic de diuiſiōe ⁊ reſolutiōe rei in ſuā formā
Queſtiūcl'a Sed adhuc vlterius q̄riꝶ quare dicat vere ⁊ ꝓꝑie
tanq̄ꝫ alia que poſſint eſſe ſimplicia non vere ⁊ ꝓꝑie
Cōtra hoc em̄ eſt ꝙ qꝺlibet ſcꝺm eſt poſt monadē
primū:ḡ ẜm Dyoni.eſt duo:nō ḡ ſimplex. ꝑ ipm̄
eſt hoc ⁊ eſt:ḡ ẜm Boecium ab alio hēt ꝙ eſt/ ⁊ ꝙ hoc
Solo. eſt. ꝑ oīa in nūero/pōdere ⁊ mēſura creata ſunt:ḡ
nullū ſimpl'r. Sol'o dōm ꝙ ſolꝰ deꝰ vere ſimplex
Ad primū eſt:ſicut in p̄mo q̄ſtiōis articulo de neceſſitate cōclu/
ſum eſt. Ad primū qꝺ obijciꝶ de ente dōm ꝙ id ī q̄
ſtat reſolutio noſtri intellectꝰ eſt ſimplex ẜm q̄d ⁊ ſim
pliciꝶ cōpoſitū.Intellectꝰ em̄ reſoluēs abſtrahit vl'e
a ꝑticulari:⁊ vlterꝰ magis vl'e a minꝰ vl'i:⁊ iō nō au
fert niſi differētias coartātes:⁊ veꝝ eſt ꝙ ẜm ablatō
nē illaꝝ differētiaꝝ ens ſimplex eſt:⁊ iō ſtat in ipo re
ſolutio:ſed vlterꝰ cōpoſitū eſt ⁊ cōcretū habitudini/
bus potētialibꝫ.ſ.ꝙ ipm̄ eſt poſt nihil:⁊ iō variabile ī
nihil:⁊ iō p̄uatio ⁊ potētia decidētie eſt in eo niſi cōti/
neaꝶ:⁊ etiā hēt habitudinē ad ea cū quibꝫ eſt cōponi/
bile/q̄ habitudo nō nihil eſt in eo:ſicut ſup̄ diximus:
ſed tn̄ ille habitudines abſtrahi pn̄t ab eo ẜm intelle/
ctū:ſed illa q̄ eſt potētie p̄uatiōis nō pōt abſtrahi ab
ente creato:qꝛ in rōne eiꝰ eſt ꝑ hoc ꝙ ipm̄ eſt creatum
Si aūt obijciꝶ ꝙ ens abſtrahit ab ente creato ⁊ īcrea
to:dōm ꝙ hoc fl'm eſt:qꝛ ex hoc ſequiꝶ ꝙ ens increa/
tū eſſet cōpoſitū:ſi em̄ ens ꝑ vnā rōnē cōem cōueni/
ret ei ⁊ creato opoꝛteret ꝙ ens cōe coartareꝶ in ipa ꝑ
aliquā differentiā:⁊ ſic ab alio hēret eſſe ⁊ hoc eſſe:et h̄
ſupra improbatū eſt:ḡ ens in quo ſtat reſoluēs intel/
Ad ↄfirmationē. lectꝰ nō eſt ens increatū:ſꝫ ens increatū eſt ante ipm̄
ſicut cā. Ad hoc aūt qꝺ obijciꝶ ꝙ vnū/veꝝ/ ⁊ bonū
Ad 2m ⁊ aliq̄d ſunt de p̄mis ſimplicibꝫ dōm ꝙ hoc fl'm ē:q̄a
nō ↄuertunꝶ cū ente ẜm ſuas intētiōes:ſꝫ ẜm ſua ſup
poſita:⁊ ideo nō eſt dubiū q̄n illa ſint cōpoſita. Ad
aliud dōm ꝙ gn̄aliſſima ſunt ſimplicia in oꝛdine ge/
neraliſſimi.i.ꝙ nullū genꝰ eſt ſimplicꝰ illis:ſed genꝰ
nō dicit ſimpliciſſimū ſimpl'r:qꝺ pꝫ:qꝛ ens eſt ſimpli
cꝰ q̄libet gn̄aliſſimo:licet genꝰ gn̄aliſſimū dicaꝶ ſim
pliciſſimū inꝶ p̄dicata vniuoce:⁊ iō hn̄t gn̄aliſſima in
Ad 3m ſe ens ⁊ differētiā q̄ coartaꝶ ens in ipis:⁊ iō ſunt cō/
qꝺ ē ↄ ſol'oꝫ poſita. Ad aliud dōm ꝙ ſola relatio ad cām efficiē
tē nō facit eis ↄpōnē:ſed h̄ qꝺ relinquiꝶ in eis ex tali
exitu in eſſe/qꝺ ꝑ ſil'e videri pt: qꝺ ei ꝑ gn̄ationē exit ī
eſſe eſt ex materia q̄ eſt potētia ⁊ ſub p̄uatione:et licet
poſt gn̄ationē non ſit potētia in materia q̄ fuit ad illā
foꝛmā q̄ ꝑ gn̄ationē accepta eſt:tn̄ remanet potentia
ad foꝛmā aliā ex hoc ipo ꝙ ſic exiuit in eſſe. ſil'r etiā ex
hoc ipo ꝙ res erit in eſſe poſt nihil remanet potentia
tendēdi in nihil niſi ↄtineaꝶ ab alio. Ad id qꝺ obij/ Ad 4m.
ciꝶ de reſolutione intellectꝰ iā pꝫ ſol'o per ante dicta.
Ad vltimū dōm ꝙ eſt ſimplicitas ẜm q̄d in creatu Ad q̄ſtiun/
ra:ſicut dictū eſt:⁊ hec multiplex eſt ẜm modos mul/ culam
tos ex q̄bꝫ ponā breuiꝶ tāgendo quoſdā.Dico ḡ ꝙ eſt
ſimplicitas q̄dā p̄oꝝ p̄ncipioꝝ ↄponētiū/ſicut quo ē/
⁊ qꝺ eſt/⁊ materie ⁊ foꝛme/q̄ non eſt cōpoſiti ↄpoſito
rū ex qꝺ eſt ⁊ quo eſt.In natura ſpūali eſt ſimplicitas
quedā ſicut angeli ſine dependētia ad coꝛꝑalē mate/
riā:⁊ hec maioꝛ eſt q̄ꝫ nature rōnalis in aīa q̄ licet q̄ꝫ/
titate careat:tn̄ hēt dependentiā ad coꝛpꝰ.¶Poſt has
ſimplicitates eſt ſimplicitas coꝝ q̄ ſunt aliquo modo
in q̄ꝫtitate/⁊ hoꝝ q̄dā ſunt p̄ncipia q̄ꝫtitatis:q̄dā aūt Simplicitatis plurimi mōi hic ponunꝶ.
ipa ſunt q̄ꝫta in natura. Cū aūt q̄ꝫtitas ſit diſcreta
⁊ ↄtinua:⁊ illa q̄ eſt q̄ſi vtrūq̄ꝫ aliquo mō erit princi/
piū diſcreti ſimpliciſſimū/eo ꝙ nō habeat poſitionem
in ↄtinuo ſicut eſt vnitas:poſt hoc erit punctus eo ꝙ
hēat poſitionē in ↄtinuo:licet q̄ꝫtitate careat:⁊ poſt h̄
erit indiuiſibile qꝺ eſt p̄ncipiū tp̄is qꝺ eſt nūc/eo ꝙ tē
pus in ſui rōne hēat ↄtinuū ⁊ diſcretū:cū diciꝶ nume
rus motꝰ ꝑ prius ⁊ poſterꝰ.Quāta aūt nō ſunt ſim
plicia ita ꝙ nō habeāt ꝑtes:ſed dicunꝶ ſimplicia que
q̄ꝫtitatem hn̄t ſine ↄrietate/ſicut celeſtia coꝛꝑa:⁊ poſt
hec dicūꝶ ſimplicia illa q̄ hn̄t ↄrietatē:licet nō vtrūq̄ꝫ
ↄtrarioꝝ habeant ꝑmixta ſicut elemēta in quibꝫ ſūt
ſimplices q̄litates ↄriaꝝ:⁊ vlterꝰ diciꝶ ſimplex mi/
xtū ex ↄrijs ſil'e in toto ſiue homogeneū:ſicut lapis q̄
in oībꝫ ꝑtibꝫ lapis eſt:licet ſit mixtū:qꝛ dicit ph'us ꝙ
terra pura lapis nō ſit:qꝛ cōtinuationē nō facit:ſꝫ cō
minutionē:⁊ ſic dicunꝶ ſimplicia mineralia metallica
Vlterꝰ dicūꝶ q̄nq̄ꝫ ſimplicia:qꝛ paruā hn̄t mixtio/
nis ↄrioꝝ in partibꝫ differentiā/ſicut coꝛꝑa plantaꝝ
que licet quandā ꝑtē habeāt que eſt radix/quādā que
eſt ſtipes/⁊ quādā que eſt virga ⁊ ramꝰ:tn̄ mixtura
haꝝ partiū parua eſt differētia:⁊ iō q̄nq̄ꝫ ſimplicia di
cunꝶ:poſt illa ſunt cōplexionata que ſimilia ſūt fere/
ſicut animalia anuloſi coꝛꝑis/⁊ quedā coꝛꝑa piſciū.
Deinde ſunt cōpoſita ex oꝛganicis partibꝫ diſſimili/
bus/que etiā licet cōpoſita ſint valde:tn̄ q̄nq̄ꝫ ſimpli
cia dicunꝶ reſpectu ↄpōnis ſequētis ex coꝛꝑe ⁊ aīa
rationali.Diciꝶ ḡ deus vere ſimplex:qꝛ oīa alia ali/
quo mō ſunt ↄpoſita:ꝓꝑie aūt qꝛ hoc ſoli ſibi ↄuenit
Et nota ꝙ ſimplicitas eſt duplex.ſ.in eſſe que eſt pe/
nes indifferētiā qꝺ eſt ⁊ quo eſt/ſiue eē:⁊ ſcꝺo in his q̄
aduenticie nature ſunt in inferioꝛibꝫ vt accn̄tia ⁊ illa
ſimplicitas eſt qꝺ ipe eſt q̄cq̄d habet de abſolutis:hēt
em̄ pater filiū ⁊ ipe nō eſt filius.

Hic de ſpūali creatura oſtendit quō ſit multiplex ⁊ nō ſimplex.

Creatura quoq̄ꝫ ſpūalis vt eſt aīa in cōꝑatō
ne quidē coꝛꝑis eſt ſimplex:ſine cōꝑatōe v̄o
coꝛꝑis eſt multiplex ⁊ nō ſimplex.Que ideo a
ſimplex diciꝶ reſpectu coꝛꝑis: qꝛ mole nō dif
fundiꝶ ꝑ ſpaciū loci:ſed in vnoquoq̄ꝫ coꝛpo=
re ⁊ in tota aīa eſt: ⁊ in q̄libet eius parte to=
ta eſt: ⁊ iō cū ſit aliq̄d in q̄uis exigua ꝑticula
coꝛꝑis qꝺ ſentiat aīa:q̄ꝫuis nō fiat ī toto coꝛ
poꝛe:illa aūt tota ſentit:qꝛ totā nō latet.ſed
tn̄ nec in ipſa tota aīa vera ſimplicitas ē.Cū b

em̄ aliud ſit artificioſum eſſe: aliud inertem: aliud acutū: aliud memorē: aliud cupiditas aliud timor: aliud leticia: aliud triſtitia: poſſuntqꝫ hec ꝛ alia hmõi innūerabilia in aīe inueniri natura ꝛ alia ſine alijs: ꝛ alia magis ꝛ alia min⁹ manifeſtū eſt nõ ſimplicē ſed mul-
c tiplicē eſſe naturā. nihil em̄ ſimplex mutabile eſt: omis aūt creatura mutabil' eſt: nulla ğ creatura vere ſimplex eſt. De⁹ ꝟo ꝛ ſi multiplex dicat' vere tñ ꝛ ſūme ſimplex eſt. Dicit'
d em̄ magnus: bon⁹: ſapiēs: btūs. ver⁹: ꝛ q̄cq̄d aliud nõ indigne dici videt': ſed eadē magnitudo ei⁹ eſt q̄ ſapīa. Nõ em̄ mole magn⁹ eſt ſed virtute: ꝛ eadē bonitas eius eſt q̄ ſapīa ꝛ magnitudo ꝛ veritas: et nõ eſt ibi aliud ipm beatū eſſe ꝛ aliud magnū: aliud ſapiētē aut verꝫ: aut bonū eſſe: aut omnino eſſe.

Qualiter deus cum ſit ſimplex multiplex tamen dicatur.

Hic diligenter notandū eſt cū dicat Aug. ſolū deū vere ſimplicē eē: cur dicat eūdē multipl'r dici? Sed hoc nõ ꝓpter diuerſitatē accidentiū vl' ptiū dicit: ſed ꝓpter diuerſitatem ac multitudinē noīm q̄ de deo dicunt': q̄ licet multiplicia ſint: vnū tñ ſignificāt. ſ. diuinam naturā. Hec em̄ nõ ita accipiunt' cū de illa icõmutabili eternaqꝫ ſuba incõpabilit' ſimpliciore q̄ꝫ eſt hūanus anim⁹ dicunt': queādmodū cū de creaturis dicunt'. vñ Aug. i li. vi. de tri. Deo inq̄t eſt hoc eſſe qđ eſt fortē eſſe: vel ſapientē eſſe: vel iuſtū eſſe: ꝛ ſi q̄d de illa ſimplici multiplicitate vel multiplici ſimplicitate dixeris: quo ſuba ei⁹ ſignificet'. Humano aūt aīo nõ eſt hoc eſſe quod eſt fortē eſſe: aut prudentē: aut iuſtum. Poteſt em̄ eſſe anim⁹ ꝛ nullam iſtarum habere virtutem.

Arti. XXV Utrū aīa rõnalis ſit ſimplex vel cõpoſita
B2 ꝛ vtrū materia in corporalibus ꝛ ſpiritualibus non eſt vniuoca.

Einde q̄rit' de hoc qđ dicit [Creatura q̄ꝫ ſpiri
d tualis vt eſt aīa in cõpatiõe ad corpora. ꝛc.]
Rões cõcedēde ſm diſtinctionē iſol'on ephncipali. Videt' em̄ ꝙ in ſe cõpoſitū nulla cõpatiõe põt fieri ſimplex: aīa aūt in ſe ꝯpoſita eſt: ğ nõ eſt ſimplex in cõpatiõe aliq̄: ꝙ aūt ſit cõpoſita ꝓbat' multis rõnibus: ſicut dicit Boeci⁹ in li. de trini. ꝙ oē qđ eſt circa
pª primū ē hoc ꝛ hoc aīa eſt circa pmū: ğ eſt hoc ꝛ h̄: ğ eſt
2ª cõpoſita. Itē dicit Auicēna: Oē ſimplex eſſe ſuum
3ª hēt a ſeipo: ſed aīa eē ſuū nõ hēt a ſeipa: ğ ꝛc. Item Boeci⁹ in li. de hebdomadib⁹: Oē qđ ē pticipat eo ꝙ eſt eſſe vt ſit: alio ꝟo pticipat vt aliq̄d ſit: cū ğ aīa ſit h̄ aliq̄d ipa pticipat eſſe ꝛ alio: oē aūt qđ pticipat eſſe et
4ª alio cõpoſitū eſt: ğ aīa eſt cõpoſita. Itē Boecius in li. de tri. dicit ꝙ in deo nõ eſt vl'e ꝛ pticulare: q̄ꝛ ſequit' ex hoc ꝙ cõpõ eſſet in deo: ſed in aīa eſt accipe animā ꝑ abſtractionē ab hac aīa: ğ eſt in ea natura vl'is ꝛ particularis: ğ eſt cõpoſita
5ª Itē dicit phus in. 3. de aīa In oī natura aliud eſt q̄ eſt oīa fieri: ꝛ aliud q̄ eſt oīa facere: ğ etiā in angelo: ğ in aīa eſt potētia ſubſtās intelligibib⁹/ ꝛ agens intellectus: agēs aūt ꝛ ſuſtinēs/ vel ſubiectū non ſunt eiuſdē eſſentie in aliq̄ natura: ğ
6ª aīa ex diuerſis eſſentijs eſt cõpoſita. Itē Auic. in. I phie: Oē a quo negat' aliq̄d in ſua natura h̄ꝫ aliud q̄ꝫ
7ª ſimplex eſſe: ſed de aīa multa negant': ğ ꝛc. Itē incõmunicabile oīno ꝛ cõmunicabile nõ radicant' i eodē. in aīa eſt accipe incõicabile oīno ꝛ cõicabile: ğ illa nõ radicant' in eodē eſſentialit'. Probatio medie anima eſt hec aīa indiuidua: principiū aūt indiuiduatõnis eſt pncipiū incõicabilitatis: cū aūt dico hec aīa eſt aīa p̄dicat' cõicabilis natura: ğ in hac aīa ē natura cõmunicabilis ꝛ incõicabilis: ğ eſt cõpoſita ꝑ eſſentiam
8ª Itē dicit Boeci⁹ ꝛ Cõſtabol⁹ ꝙ ſimplex nõ pt eē ſubiectū: ğ cū anima ſit ſubiectū ſcientiarū ꝛ virtutū
9ª ipa erit ſba cõpoſita. Itē oīs cõpõ ſcdoꝝ eſt fluens a cõpõne priori ꝛ eſſentiali: ſed aīa hēt cõpoſitionē ſecundoꝝ: q̄ꝛ ſuaꝝ viriū cū ğ ille nõ fluāt ab eodē eodē mõ ſe hñte ſicut ſimplex: conſtat ꝙ ipa eſt cõpoſita in ſua natura: ꝛ q̄ꝛ facile eſt de h̄ multa adducere: ꝛ iſta ſunt de fortiorib⁹. ꝓpterea hec ſufficiāt: igit' male di-
cit Aug. ipam eſſe ſimplicē in cõpatiõe corpis. Sꝫ Arg. in oppoſitū pº ꝙ ſit ſimplex
cõtra q̄cq̄d eſt id qđ hēt ipm eſt ſimplex ꝑ auctoritatē Aug. hic poſitā in locutiõe: aīa eſt id qđ hēt: ğ eſt ſimplex. Probatio medie Bern. ſuꝑ cantica: In aīa tria intueor/ memoriā/ itelligētiā/ ꝛ volūtatē: ꝛ hec ipam
eſſe aīam Itē Aug. in li. de ſpū ꝛ aīa dicit ſepiſſime 2º
ꝙ eſt ſimplex ſba viſus in oculo/ audit⁹ in aure/ ꝛ ſic de alijs: ğ ipa eſt oēs potētie q̄s hēt: ergo eſt ſimplex.
Itē nihil cõpoſitū in ſe potētia eſt ad cõponendum 3º
aliud: ğ ſi aīa eſt cõpoſita in ſeipa nõ erit in potētia ad aliq̄d cõſtituendū. Probatio pme eſt ꝙ natura cõponit ſimplicia ad hoc ꝙ ſint i cõpoſit; nõ aūt cõpoſita ꝯiungit vlteri⁹:
Itē aīa (vt dicit Ariſ. in. 2. de aīa) 4º
nõ eſt hoc aliq̄d: ſed endelechia corporis phiſici potētia vitā habētis: oē aūt cõpoſitū eſt hoc aliq̄d: ğ aīa nõ eſt cõpoſita. Itē aīa eſt forma: oīs aūt forma eſt
ſimplex: ğ ꝛc. P compoſitio eſt ex materia ꝛ forma 5º
aīa nõ eſt ex materia ꝛ forma: ğ ꝛc. Probatio medie dicit Boeci⁹ in fine libri de duab⁹ naturis in vna ꝑſona xpi ꝙ ſpūales nature nõ ſūt ex materia: ğ media vera. Prima aūt ꝓbat' ꝑ nonū pme phie: q̄ꝛ ibi diuidit phus eſſe in potentiā ꝛ actū in tanq̄ꝫ pncipia pma ꝛ q̄ꝛ de hoc alibi multa dicta ſunt iſta ſufficiāt.
Solutio: cõſentio in hāc ptē ꝙ aīa ſit ꝯpoſita ex pncipijs eſſentialib⁹ q̄ ſunt qđ eſt ꝛ eſſe: ſed nõ ex materia ꝛ forma: licet hoc quidā dicere videant': ꝛ hoc iõ quia ſm phm materia determinat' ꝑ potentiā ad motū variātē aliq̄d in ſba vel ad motū localē: ꝛ cū potentia hmõi nõ ſit niſi in corpib⁹ nõ erit materia niſi in corpibus: nec tamē in oīb⁹ corporalib⁹ erit materia vniuoca: q̄ꝛ corruptibiliū ꝛ incorruptibiliū nõ eſt materia vna: ſicut nec potētia vna ad motū. Solutio.
Ad primū ğ dđm ꝙ Ad primū qđ 2º loco obijcit'.
aīa nõ eſt hoc qđ hēt ipm: ꝛ qđ dicit Bern. gloſandū eſt qđ ē p̄dicatio toti⁹ virtual' de ſua pte: ꝛ eſt p̄dicatio impropria. Si autē fiat vis in hoc qđ dicit/ ꝛ hec tria nihil aliđ eſſe q̄ꝫ ipam aīam debet gloſari ſm ſenſum/ q̄ notat⁹ eſt ſupra. iij. diſ. ꝙ aīa accipit' ab ipo vt totū potētiale: cui⁹ oēs ptes ſil' accepte ſunt ptās ei⁹ ita memoria/ intelligētia ꝛ volūtas ſil' accepta dicunt totū poteſtatis aīe ſm ſupiorē ptē.
Ad id qđ de li. Ad 2m
de ſpū ꝛ aīa dr negari põt ꝙ nõ eſt Aug. ſed cuiuſdā Guilhelmi ciſtercieñ. q̄ multa falſa dixit. Si autem

aliqͥs vult ſuſtinere pōt dici ꝙ anīa eſt viſus in oculo
ſicut totū virtuale ꝑdicatū de pte in qua eſt aliquid
ſue poteſtatis/eo ꝙ ipm̄ totū eſſentialiter adeſt parti
illi ꝛ cuilibet aliȷ̄:licet nō aſſit eiſdē ſm̄ oēm poteſtatē
Ad 3m ſuā. Ad aliud dōm ꝙ hec eſt falſa nihil cōpoſitū in
ſe ꝛc̄.ꝛ eſt inſtantia in corꝑe organico:ſed hec eſt vera
ꝙ nihil cōpoſitū cōpōne vltima poteſt cōſtituere aliō
ꝛ tunc nō tenet de anīa q̄ licet ſit cōpoſita:tamen po
teſt ↄponere aliud:qꝛ nō eſt ↄpoſita vt hoc aliqͩ con-
ſtitutū:ſed eſt ↄpoſita vt forma q̄ eſt ſb̄a ꝑfecta perfe-
ctione motoris/eo ꝙ nihil mouet niſi in ſe ꝑfectum.
Ad 4m Ad aliud dōm ꝙ hoc dicit phus ꝙ nō eſt anīa ꝑ ſe
vna ſicut hoc ſingulare in natura:ſed ipā eſt forma ꝛ
Ad.5m prima ſub̄a potēs eſſe ſine corpore. Ad aliud dōm
ꝙ ↄpoſitio corpoꝝ prima eſt ex materia ꝛ forma: ſed
nō ſpūaliū:ſed potius ex quo eſt ꝛ qō eſt/ſiue ex qō eſt
ꝛ eſſe:vt dicit Boetius.

Art.XXVI Utrū aīa ſit in toto corꝑe tota:ꝛ in quali-
E2 bet parte tota veꝝ ē diuiſibilis diuiſiōe cor-
poris:ꝛ vtrū anima rationalis ſit in toto to-
ta:ꝛ vtrū anīa ſit in corpore ſicut in loco.

Einde querit̄ de hoc qō dicit:[Et in toto to-
D ta aīa eſt:ꝛ in q̄libet ꝑte ei⁹ tota eſt.ꝛc̄.] ſ.a.
Arg.ꝓmo. Uidet̄ eñ ꝙ aīa nō in toto ſit tota:totalitas
eñ aīe referri nō p̄t niſi ad totalitatē viriū/eo ꝙ ipſa
alias partes ſue q̄ztitatis nō habeat: cū g̃ nō quo ad
2o oēs vires ſit in corꝑe:ipā non erit in toto tota. Itē
ōr a phis quibuſdā ꝙ eſt inſtrumentū ſpūs aīe ꝑ qō
operat̄ vitā:cū g̃ ſpūs(vt dicit Iſaac)oriatur tot⁹ ex
3o corde aīa tota videt̄ eſſe in corde. P̄ ſi in toto eſt to-
ta/ꝛ in qualibet parte:g̃ in manu eſt tota:g̃ cū ipā exi
ſtens tota in aliquo corꝑe faciat illud aīal man⁹ erit
Rō ꝓbās anīal/vt videt̄. Sed cōtra:aīa vbiqꝫ opat̄ ꝛ ſentit
prima in corpore:g̃ ꝑ virtutē operat̄ ꝛ ſentit:aut g̃ hec vir-
tus eſt in ipā aut nō.ſi nō:g̃ nō ↄtinuat̄ ei:g̃ nō ſentit
ſtatim ꝑ eā/qō falſum eſt:g̃ nō ſentit niſi ꝑ virtutē ſuā
ſed virtus nō eſt ſine ſubiecto:g̃ ſubſtātia aīe eſt vbi ē
virtus ſua:ſed virtutes ſue ſunt vbiqꝫ in corꝑe:g̃ ipā
2a eſſentialiter eſt in toto corꝑe. Itē forma ignis non
refert̄ ad partē nature ignis:ſed ad totū:qꝛ vbiqꝫ for
ma ꝑficit materiā:g̃ ſil'r cū aīa ſit forma corporis:ipā
Queſtiūcl'a ad totū tota refert̄. Sed tūc vlterius querit̄ vtrū
prima obie ipā ſit diuiſibilis diuiſiōe corporis:videt̄ ꝙ ſic:quia
ctū ↄ ꝓmā. diuiſo eo in quo eſt aliqͩ videt̄ ꝙ neceſſe ſit diuidi id
In ↄriū qō ineſt:ſed aīa eſt in corꝑe:g̃ ꝛc̄. Sed cōtra qō eſt
ob.ꝙ nō. in toto totū ꝛ in qualibet parte totū diuiſa qualibet
parte totū eſt in illa:ſed qō totū eſt in qualibet parte
nō diuidit̄ diuiſiōe partiū:g̃ videt̄ ꝙ aīa nō diuidat̄
Queſtiūcl'a diuiſiōe corporis. Ulterius querit̄ vtrū ratiōalis
ſcd̄a. aīa ſit in toto tota:videt̄ ꝙ nō:qꝛ dicit phus ꝙ intel
lectus nullius corporis eſt actus:g̃ nō eſt ī toto/nec ī
Obiectio parte ſicut actus:g̃ nec diuidit̄ diuiſiōe eius Sed
cōtra aliquid ꝑficit hominē ſm̄ ꝙ hō/nō aīa vegeta-
bilis/nō ſenſibilis:g̃ rationalis:g̃ anīa rōnalis ē act⁹
Queſtiūcl'a corporis hoīs. Ulterius querit̄ vtrū anīa ſit ī cor-
3a obȷ̄ciēs pore ſicut in loco:videt̄ ꝙ ſic:qꝛ in loco diffinitiue eē
cōtra id. eſt in loco opari:ſicut dicit Dam̄:ſed aīe opatōes ſūt
in corꝑe:g̃ ipā ſicut in loco eſt in corꝑe. Itē Ambro.
Locale eſt qō loco diffinit̄ ita ꝙ hic eſt ꝛ non alibi: ſi
aūt aīa eſt in corꝑe:g̃ eſt in ipō ſicut in loco ꝛ localis/
Rō ꝓbans vt videt̄. Sed contra dicit phus ꝙ anīa cōparat̄
ꝓma. ad corpus ſicut cōtinens ad cōtentū:ergo aīa eſt cōti
nēs:ergo ipā eſt potius locus corporis q̄ꝫ econuerſo:

quia loci proprie eſt cōtinere. Itē phus dicit ꝙ nō 2a
eſt eadē cōtinentia loci ꝛ materie:cū ergo corp⁹ ſit ma
teria anīe nō erit locus eius Itē locus ꝛ locatū ſūt 3a
diſtincta ꝑ eſſentiā:anīa aūt ꝛ corpus vnita:g̃ vnum
nō eſt locus alterius Itē omne locatū in aliq̄ vt in 4a
loco mobile eſt extra illud manente ſubiecto ꝛ ratiōe
idē anīa nō eſt mobilis extra corpus ſic:ergo ipā non
eſt in corpore ſicut in loco Solutio:quidā dixerūt Sol'o
ꝙ anīa vnit̄ corpori hoīs duplici medio:cū eñ corp⁹ quorundā.
ſit cōpoſitū corꝑale groſſum: ꝛ anima rationalis in-
corporea incorporalis ſpūalis diſtant in oīb; ꝓprie-
tatib;:ergo oportet habere duplex mediū.ſ.incorpo
reū ſpūale ꝛ corporale/qō in duob; cōuenit cū anīa:
ꝛ in vno cū corpore/ꝛ mediū corporeū corporale al's
corruptibile ſpūale: ꝛ hoc in duob; cōuenit cū corpo
re/ꝛ in vno cū anīa:ꝛ ita dicunt ꝙ anīa rationalis in
cōiunctione ſui ad corpus habet animā vegetabilē ꝛ
ſenſibilē loco primi mediȷ̄:ꝛ ſpm̄ corporeū quē dicūt
eſſe de natura quinti corporis habet mediū in ſecūda
rōne mediȷ̄:ex hac aūt poſitōe ſequit̄ ꝙ aīa vegetabi-
lis ꝛ ſenſibilis in homie ſint diſpoſitōes ad aīam rō-
nalē:ergo erunt accn̄tia qō abſurdū eſt. Eſt eñ ↄtra
phos.ſ.Auicennā in.6.probātē ꝙ anīa vegetabilis
ꝛ ſenſibilis nō ſint in hoīe vt ſubſtātie:ſed vt potentie
in quib; fundat̄ aīa rōnalis:ꝛ ita rōnalis aīa eſt act⁹
hoīs inquantū hō:ꝛ ſenſibile ꝛ vegetabile ſunt ꝑtes
ipſius potētiales.hoc eſt etiā ↄtra Ariſtote. in.16.de
animalib;:vbi dicit ꝙ ſicut corpus eſt vnū ita ꝛ anīa
vna. P̄ nō de facili ꝓbaret̄ qualit̄ ſpūs ille ſit de
natura quinti corporis cū phi dicāt ipm̄ eſſe aeree na Sol'o
ture/vel mediū inter ignē ꝛ aerē. Et ideo aliter ſen Alberti.
tientes dicim⁹ ꝙ anīa ↄſiderat̄ trib; modis.ſ.vt for
ma corporis ꝛ ſm̄ eſſentiā:ꝛ vt motor ſm̄ ꝙ eſt effici-
ens oīm opeꝝ corporis aīati.Si primo mō accipiat̄
dico ꝙ eſt ī toto tota ꝛ vnit̄ īmediate niſi velis dicere
ꝙ dependentia vni⁹ ad alteꝝ media ſit:ſed illa potē-
tia importat̄ in noīe forme/ꝛ in nomīe materie/eo ꝙ
nos dicimus ꝙ anīa eſt forma ſubſtātialis talis cor-
poris.ſ.phiſici potētia vitā habentis:ꝛ hoc mō bene
puto ꝙ eſt in toto tota ſm̄ aliā ↄſiderationē ſue eſſen-
tie:dico ꝙ eſt indiuiſibilis eſſentia:ꝛ adeſt cuilibet ꝑ-
ti ſue tota eſſētia ſua.ſ.ītellectui ꝛ ſenſui/ꝛ ſic de aliȷ̄s
ꝛ cū ſue potētie ſint diuiſe ꝑ corpus ꝛ ipā eſſentialiter
adeſt vnicuiqꝫ:ipā ꝑ eſſentiam ſuā tm̄ eſt in toto tota.
Si aūt ↄſiderat̄ vt motor eſt/ſic eſt efficiens opeꝝ:ꝛ
nō eſt efficiens opeꝝ niſi ꝑ omēs partes ſuas potētia-
les.vn̄ ſic ipā quaſi ↄſtituit̄ ex ſuis potētȷ̄s vt ꝑtib;: Ad primū
ꝛ ſic eſt in toto tota:ita ꝙ nō aliqua parte tota. Di
cendū ergo ad primū ꝙ aīa hēt multis rationib; tota
litatē.ſ.quo ad vires vnā ꝛ aliā quā tangit Augu.in
9.de tri.quo ad attributa ſua eſſentialia:ſicut ſunt vi
ta/eſſentia/ſb̄a/ſpūs:quo ad hec eñ tota pōt eſſe ī to
to corpore:qꝛ in qualibet parte eſt vita ꝛ ſub̄a ꝛ ſpūs
ꝛ anīa ꝛ ꝓncipiū ꝛ forma:ꝛ ſm̄ oīa hec in eſſe eſt in ra
tione cuiuſdā totalitatis in eē.Dicit̄ etiā totū idē qō
perfectū:ꝛ ſic iteꝝ tota in toto eſt ꝛ in qualibet parte
Si aūt ōr totalitas ab vniuerſitate viriū erit in toto
tota:ſed nō in q̄libet ꝑte tota. Ad aliud dōm ꝙ ſpi- Ad 2m
rit⁹ eſt inſtrumentū aīe quo ad opatiōes ꝓmas ipi⁹
que ſunt vitalis/naturalis/ꝛ aīalis:ꝑ ſpm̄ eñ vita-
lē influit vitā ꝛ pulſum.ꝑ naturalē aūt opera natu-
ralia:vt nutrire/augere/ꝛ generare. ꝑ animalē autē
anīalia:vt ſunt ſenſus ꝛ motus/ꝛ iſta ſunt eius ſm̄
ꝙ eſt motor corporis:ſed ſm̄ hoc ꝙ dat eſſe non hēt

Obiectio⁊ mediū. Et ſi obijcit̃ ꝙ ſm p̄hm viuere viuentibus
eſt eſſe:ğ viuere cuius inſtrumentū eſt ſpūs vitalis eſt
Sol'o. eſſe:⁊ ita vtit̃ eo vt dat eſſe. Dicendū ꝙ hoc impoſ-
ſibile eſt:q⁊ nō vtit̃ inſtrumēto niſi qđ eſt:ğ aīa vtens
inſtrumēto eſt iā in corpore ante inſtrumentū ꝑ rōnē
forme:⁊ ideo cū đr ꝙ viuere viuētibꝰ eſt eſſe intelligit
de actu vite q̄ eſt aīa cuius effectus dat eſſe aīale:
⁊ hoc eſt eſſe vite ⁊ viuere:ſed non intelligit̃ de viuere
Ad 3m qđ eſt ꝑ ſpm̄ ⁊ pulſum. Ad aliud dōm ꝙ non facit
partes eſſe aīalia:q⁊ nō eſt in eis vt aīa:ſed vt poten
tia aīe:potētia aūt nō facit animal:q⁊ nō eſt per ꝓ-
priū eſſe ip̄a potentia:ſed per eſſe eius cuius ip̄a eſt po
tentia:ſicut quelibet pars eſt ꝑ eſſe ſui totius qđ hēt ī
ip̄o:ſed veꝝ eſt ꝙ ſi pars eſſet diuiſa tūc ip̄a potentia
eſſet aīa ⁊ membrū eſſet animal. vnde dicit p̄hus ꝙ
Ad obiecta ſi oculus eſſet aīal viſus eſſet aīa eius. Ad aliud
ꝯ p̄mā q̄ſti. dōm ꝙ ip̄a anima rōnalis nō eſt diuiſibilis diuiſiōe
corporis:dicit̃ em̄ aliquid eſſe diuiſibile diuiſiōe ma-
terie in qua eſt.ſ. q̄a diuiſa materia eſt ip̄m in maiori
parte maius/⁊ in minori minus/⁊ in equali equale:
⁊ ſic diuiſiōe materie nō diuidunt̃ niſi forme haben-
tes ſitū in corpore:⁊ ſituales ꝑ ſe vel ꝑ accidens ſicut
albedo color. Scđo mō dicit̃ aliquid diuidi diuiſio-
ne corporis/qđ ſm vnā rōnē manet in qualibet par-
te diuiſa:ſed nō maius in maiori/⁊ minus in minori
⁊ in equali equale:⁊ ſic diuidit̃ forma ſubſtātialis in
homogeneis vel ꝓpinq̄s homogeneoꝝ nature/vt la-
pis ⁊ lignū:in planta em̄ diuiſa ꝑte cōualeſcit vtraqꝫ
pars per inſitionē:⁊ hoc eſt etiā in quibuſdā anima-
libus habētibꝰ mēbra quaſi ſilīa ꝑ totū corpus:aīa
aūt rōnalis nullo illoꝝ modoꝝ diuidit̃:⁊ hoc nō ha-
bet in quantū forma/nec in quātū eſt forma ſb̄alis:q⁊
ſic q̄libet forma ſub̄alis haberet hoc:ſed hēt in quātū
eſt ſub̄a diſtātes in opere/habens partes:⁊ ex hoc q̄-
rens magnā diuerſitatē organoꝝ in corpore in quo
eſt:⁊ hoc eſt dictū cōmētatoris ſuꝑ p̄ncipiū.2.de celo
Ad q̄ſtiūcu ⁊ mūdo. Ad aliud dōm ꝙ rōnalis aīa duo dicit:
lā ſcđam ſcꝫ ꝙ eſt aīa/⁊ ꝙ eſt rōnalis:ſi accipiat̃ vt aīa tunc eſt
⁊ ꝯ obiectū actus corporis:⁊ habet a ſe potētias efflūētes:quaꝝ
quedā affixe ſunt organis ⁊ quedā nō:⁊ ab illa hō eſt
hō:⁊ ꝯcedo bñ ꝙ a ſenſibili vel vegetabili hō non eſt
hō cū in hoīe nō ſint niſi ſicut potētie: ⁊ nō ſicut actꝰ
corporis. Si aūt accipit̃ ꝙ rōis eſt ſolū tūc nulliꝰ cor
poris eſt actus.i.nullius partis corporis:q⁊ ille ſue
potētie nō ſunt affixe organis:licet accipiāt ꝑ app̄hē
ſionē a potētia affixa organo/vt eſt fantaſia / vel me-
Ad q̄ſtiūcu moria/vel eſtimatio. Ad aliud dōm ꝙ aīa nō eſt in
lām tertiā corꝑe ſicut in loco:q⁊ ſic aīa nō eſſet in corꝑe niſi ꝑ ac-
Ad obiecta cidēs. Ad obiectū aūt ꝯtra dōm ꝙ nō diffinitur in
corꝑe ſicut locatū in loco:q⁊ illud qđ opat̃ in aliq̄ di-
ſtinctū ꝑ eſſentiā ab illo dicit̃ diffiniri:⁊ nō illud qđ
operat̃ vt vnitū:ſicut probāt obiectōes facte in ꝯriū

Ar. XXVII An aīa propter accidentia ſua bene pro-
D⁊ batur eſſe compoſita.

Einde querit̃ de hoc qđ dicit: [Cū em̄ aliud
Obiectō d ſit artificioſum eſſe ⁊c.] s.b. Videt̃ em̄ ꝙ hoc
nō inducat cōpoſitionē:q⁊ accidēs nō ineſt vt
pars rei:vt dicit p̄hus:nihil aūt cōponit niſi pars:ğ
Solo. ex h̄ nō probat̃ animā eſſe cōpoſitā. Ad hoc dicen-
dū ꝙ Aug. bene probat:q⁊ ex hoc accipit̃ ꝙ dupliciť
eſt cōpoſita.ſ.in ſua eſſentia/⁊ ꝯpōne ꝯcretiōis.in ſua
quidē ſub̄a:q⁊ nihil pōt eſſe ſubiectū accidētis niſi qđ
in ſe eſt cōpoſitū:⁊ hoc ꝓbat̃ ꝑ Boeciū in li. de trinit.

vbi dicit ſic: Forma ſimplex ſubiectū eſſe nō p̄t:ex h̄ ğ
ꝙ aīa eſt ſubiectū accidētiū/vt artiū ſcientiaꝝ ⁊ vir
tutū ip̄a relinquit̃ eſſe ꝯpoſita. Dōm ğ ad obiectū Ad obiectō
ꝙ Aug. ītēdit ꝙ accn̄tia illā cōpōnē demōſtrāt eſſen- nē.
tialē:⁊ inſuꝑ ꝯpōnē ꝯcretiōis faciūt in q̄ nō exigitur
ꝙ componēs ſit pars.

An bene ſequit̃ diuina eſſentia eſt ſimplex Ar. XXVIII
ergo incōmutabilis.

Einde q̄rit̃ de hoc qđ dicit [Nihil em̄ ſimplex
d mutabile eſt.⁊c.] s.c. Iſta eſt iā tertia rō ſim-
plicitatis q̄ extrahit̃ de lr̄a:prima em̄ fuit pe-
nes indifferētiā eiꝰ qđ eſt ⁊ eſſe eo ꝙ nulla ꝑs eſt ibi.
Scđa aūt ꝙ nō erat ſubiectū accn̄tiū. Tertia ꝟo eſt
iſta q⁊ incōmutabilis eſt diuīa eſſentia:⁊ hoc ꝓbat̃ ſic
Oē qđ mutat̃ aut mutat̃ ſm totū in ſitu/aut ad for-
mā. Si mutat̃ in ſitu vel in loco ip̄m eſt ꝯpoſitum ex
motore ⁊ mobili:vt ſup̄.iij.diſ.notatū eſt. Si aūt mu
tat̃ ad formā ip̄m erit ſubiectū illiꝰ forme: ⁊ ſic iterū
cōpoſitū:ğ patet ꝙ ſimplex oīno nō p̄t mutari:qđ ğ
ſic incōmutabile eſt oīno:đr etiā ⁊ ſimplex. P̄ qđ
mutat̃ ꝑ p̄uationē mutat̃ q̄ eſt in ip̄o:ſed p̄uatio non
eſt niſi in cōpoſito ex hn̄te p̄uationē ⁊ p̄uatiōe ſiue po
tētia:ğ qđ eſt oīno incōmutabile erit oīno ſimplex:et
hec eſt intentio Auguſtini.

Quō deus aliq̄d ſymbolice nominatur. Ar. XXIX.

Einde q̄rit̃ de h̄ qđ dicit: [Et q̄cq̄d aliud nō
d indigne dici videt̃.⁊c.] s.d. Videt̃ ei ꝙ ſym
bolice ſiue ꝑ ſilitudinē aliq̄d noīet̃ deꝰ:vt leo
⁊ lapis/qđ tn̄ indigne cōuenit ei. Sol'o Aug. ītel- Solo.
ligit de his q̄ ſm rē ꝑ p̄us inueniunt̃ in deo:licet no-
mine impfecte rep̄ſentēt ea:⁊ hoc vocat Augꝰ. digne
dici qđ meliꝰ eſt eſſe ſimpliciť vnicuiqꝫ rei q̄ꝫ non eſſe
eo modo quo ſupra in.ij.diſtinctiōe dictū eſt.

Tanta eſt dei ſimplicitas qđ nulli predicamentorū ſuijcitur.

Qđ aūt in natura diuina nulla ſit accidētiū
diuerſitas:nullaqꝫ penitus mutabilitas:ſed
perfecta ſimplicitas:oſtēdit Augu. in. v. de
tri. dicēs: Intelligamꝰ deū quantū poſſumꝰ
ſine qualitate bonū:ſine q̄ꝫtitate magnū: ſi-
ne indigētia creatorē:ſine ſitu p̄ſidentē:ſine
habitu oīa cōtinentē:ſine loco vbiqꝫ totū:ſi-
ne tp̄e ſempiternū:ſine vlla ſui mutatiōe mu
tabilia facientē:nihilqꝫ patientē. q̄ſq̄s deū
ita cogitat:⁊ ſi nōdū pōt oīno inuenire q̄d ſit
ip̄e:pie tn̄ caueat q̄ꝫtū pōt aliq̄d de illo ſenti
re qđ nō ſit. ecce ſi ſubtiliter intendas ex his
atqꝫ p̄dictis apit̃ illa p̄dicamēta artis dyale
tice dei nature minime conuenire:que nullis
eſt ſubiecta accidentibus.

Vtrum in deo poſſunt eſſe accidentia: et Arti. XXX
vtrum cauſet ea. E⁊

Einde querit̃ de hoc qđ dicit: [Qđ aūt in na
d tura diuinitatis.⁊c.] Cōtra videt̃ eſſe qđ deꝰ Ob. in op-
creat accn̄s ⁊ accn̄s ſit:aut ğ gn̄atione vniuo- poſitū.
ca/aut equoca. nō equoca:q⁊ gn̄atio equoca eſt qn̄ rō
geniti nō eſt in generāte:ſicut ſol gn̄at plātā vl' hoīe:
vniuoca aūt qn̄ rō geniti eſt in generāte vel creante:
ſed nō eſt aliq̄d creatū a deo cuiꝰ rō ꝓpria nō ſit in ip̄o

vt dicit Aug. ḡ videt̄ ꝙ oīum accn̄tiū rō ſit in deo: ⁊
vbi eſt rō accn̄tis ibi eſt accn̄s: ḡ accn̄s eſt in deo/ vt
Solutio videt̄ Solõ dõm ꝙ oīs ſpēs motꝰ reducit̄ ad imo
bile mouēs ſm illā ſpēm motus/ ſicut motꝰ inferio-
ris ad motū celi/ ⁊ motus celi ad motorē celi: ⁊ ſi ille
motus eſt reducit̄ vlteriꝰ ad motorē pmū ſimpliciter
vt motꝰ calidi reducit̄ ad motū ignis: ⁊ motꝰ ignis
ad motū ſtelle martis: vl' alterius q̄ in ſe nō diſponit̄
illa q̄litate/ ⁊ ſic de aliīs: ſic eſt de variatiōe accn̄tium
Ad obiectō ⁊ tpalium ꝙ reducunt̄ ſm ſe: ad primū cāns ea quod
nē nullo illorum diſponitur. Ad hoc autem qđ obiici
tur dicendum ꝙ ſi ſit in deo ratio calidi/ nō tn̄ eſt ca-
lidus vel albus ꝓpter rōnē albi. hec em̄ rō nō eſt diffi
nitio albi: ſed eſt ſicut rō in cā pma ex cuiꝰ virtute nō
qualitate procedunt huiuſmodi res.

Arti. XXXI Vtrū .ix. p̄dicamēta accn̄tiū tā ſm gn̄a q̄
f 2 ſm ſpēs poſſunt deo attribui: ⁊ vtrū deus p̄t
intelligi ſine qualitate bonus.

Einde querit̄ de hoc qđ dicit: [Intelligamꝰ
D quantū poſſumꝰ deū ſine q̄litate bonū. ⁊c.]
Arg. primo ḡ. a. Cōtra hoc em̄ eſſe videt̄ ꝙ a q̄cūq; remo
uet̄ genus ⁊ ſpēs: ḡ ſi ip̄e eſt ſine q̄litate ip̄e ē etiā ſine
2o bonitate/ vt videt̄. Itē cū dr̄ ſine q̄titate magnū nō
videt̄ ab ip̄o remoueri q̄titas rōe generis tm̄: ſ; etiā
3o rōe ſpēi: qꝛ in nulla ſpē diſcreti eſt vel ꝯtinui. Item
ſine indigentia ſui creatorē creator dicit relationē: ḡ
debet dicere ſine relatione creatorē: ſicut dixit ī aliīs
Solõ Si forte dicat̄ ꝙ hoc dici nō debuit: qꝛ relatio nō
4o mutat modū p̄dicādi in diuinis Hoc eſt ꝯ Boeciū
ꝯ ſolõnē. q̄ dicit in li. de tri. ſic: Ac cū hec. i. alia p̄dicamēta p̄ter
relationē q̄s in diuinā p̄dicationē verterit cūcta mu-
tant̄ q̄ p̄dicari pn̄t: ad aliq̄d v̄o oīno non p̄dicatur: ḡ
videt̄ ex hoc ꝙ a diuinis maxime remouetur relatio
5o Itē videt̄ male dicere: ſine ſitu p̄ſidētē: qꝛ dic̄ Boe
cius de ſitu ⁊ pōne ſic ſitū pōnēq; requiri in deo non
pōt: ḡ videt̄ ꝙ ſitꝰ eſt gr̄a generis ⁊ gr̄a ſpēi remouea
6o tur. Itē ſitꝰ cū ſit ꝑtiū ordinatio in toto/ vel in loco
vel vniuerſo pꝫ ꝙ non ꝯuenit alicui ſpūali creature: ḡ
7o multo minꝰ deo Itē obiicit̄ de hoc qđ dicit: Sine
loco vbiq; totū: vbi em̄ ⁊ qn̄ nihil p̄dicāt in eo de q̄ di
cūt̄: vt dicit Boeciꝰ: ḡ cū iſta nihil p̄dicent in eo de q̄
dicunt̄ nō oꝫ ea remouere a diuina p̄dicatiōe: qꝛ non
8o faciūt cōpōnē. Itē de qn̄ videt̄ ſl'm ꝙ nihil p̄dicet:
qꝛ ſi ego dicā deꝰ eſt ſp̄ p̄dicat̄ qn̄ eternitatis: ſ; deꝰ
eſt eternitas ſua: ḡ videt̄ ꝙ aliq̄d p̄dicet in ip̄o qđ eſt
9o ip̄e. Itē obiicit̄ de h̄ qđ dicit ſine ꝯmutatōe ſui mu
tabilia facientē: qꝛ dicit Aug. in li. in. lxxxiii. q. ꝙ fa-
cere deo etiā magis ꝓprie q̄ aliīs cōuenit: ḡ rōne ge-
10 neris/ nō debet remoueri a deo. Itē obiicit̄ de hoc
Nihilq; patientē. qꝛ videt̄ deus pati: ſicut dicit ſym-
Solutio. bolū: Crucifixꝰ/ mortuꝰ et ſepultꝰ. Solõ ad hoc
debet dici ꝙ oīa gn̄aliſſima ex generꝫ accn̄tis duo ha
bent in ſe. ſ. ꝙ accn̄tia ſunt ⁊ differētia q̄ abinuicē di-
ſtinguūtur: ꝙ em̄ q̄titas eſt q̄titas nō h̄ēt ab eo ꝙ ē
accn̄s: ſed ab eo ꝙ eſt dimēſio vel mēſura ſb̄e intꝰ vel
extra. Sil'r ꝙ q̄litas eſt q̄litas nō h̄ēt ab eo ꝙ eſt ac-
cidēs: ſed ab eo ꝙ eſt diſpō ſb̄e natural' vel adueniēs
intꝰ vel extra: ⁊ ſic ē de aliīs. Ab eo aūt ꝙ ſūt accn̄tia
oīa dicūt ordinē ad ſb̄am. vn̄ ph̄s in pncipio. xi. ph̄ie
pme dictū eſt de ente cui attribuūtur alia entis p̄dica
mēta: vbi dictū eſt de ſb̄a: dicūtur ei multa entia ſm
ꝙ reſpiciūt diffinitionē ſb̄e: vt q̄titas/ q̄litas/ ⁊ alia
q̄ dicunt̄ h̄ mō. Sil'r ꝑ dr̄am q̄ ꝑticipāt naturā acci-
dētis etiā reſpiciūt p̄dicamētū ſb̄e: ſicut pꝫ ꝑ eādē au-
ctoritatē/ vt q̄titas in rōne mēſure: q̄litas in rōe diſ
poſitōis ⁊c. ḡ cū hoc mō ſit ens imꝑfectū/ ⁊ ens ī alio
oīa q̄ aliq̄d p̄dicāt in eo de q̄ p̄dicant̄ rōne generis re-
mouent̄ a diuis. Et ad hoc iterꝫ intelligēdū notandū
ꝙ Boeciꝰ dicit ꝙ p̄dicamētorꝫ q̄dā p̄dicāt aliq̄d in eē
ei: de q̄ p̄dicant̄: q̄dā aūt extrinſecꝰ aſſiſtūt: q̄dā autē
p̄dicāt rē ſe h̄re ad id qđ extrinſecꝰ adiacet/ vt locus ⁊
tēpus. vn̄ q̄litas ⁊ q̄titas/ ⁊ agere ⁊ pati/ ⁊ ſitꝰ ⁊ ha-
bitꝰ aliq̄d p̄dicāt ineſſe. Sed relatio extrinſecus aſſi
ſtit vt dextrū ⁊ ſiniſtrū: pōt enī idē eſſe dextrū ⁊ ſini-
ſtrū ſine ſui mutatiōe. Qn̄ aūt ⁊ vbi p̄dicant id qđ ex
adiacētia exteriꝰ mēſurātis relinquit̄: illa ḡ q̄ p̄dicāt
aliq̄d ineſſe ꝓpter genus qđ ponit ordinē ad ſubſtātiā
remouent̄ ī gn̄e: ſed qꝛ gr̄a dr̄ne cōuenit ī ſpē/ eo ꝙ ꝑ
dr̄am dicit ordinē ad actum vel ad finē: ⁊ nō ad ſub-
iectū: iō in ſpē p̄dicat̄: p̄cipue ſi illa ſpēs ꝯſtituit̄ dr̄a di
gnitatis: vt bonꝰ/ ſapiēs ⁊c. Illa v̄o q̄ extrinſecꝰ aſſi
ſtētia ad alterꝫ ſūt gr̄a eiꝰ/ qđ eſt accn̄tis natura in eis
nō p̄dicant̄: ſed mutātur ī ſb̄am: ſed rōe eiꝰ qđ addūt
in gn̄aliſſimo: nō dicūt ordinē ad ſubam: ⁊ iō manēt.
⁊ ꝑ hoc iā pꝫ ſolõ ad pmū/ ⁊ ad id qđ obiicit̄: q̄re non
dr̄ ſine relatiōe relatꝰ. illa aūt q̄ p̄dicāt id qđ relinq̄t̄
ex adiacētia extra mēſurātis remouent̄ ī loco q̄dē ſm
qđ īnuit circūſcriptionē: ⁊ hoc eſt ī ꝑticulari: ſic ſi di-
ceret̄ eſſe alicubi/ non alicubi/ ⁊ h̄mōi. ⁊ ſi diceret̄ fuit
⁊ nō erit: vn̄ in talib; nō oportet excludere niſi qđ eſt
partis ⁊ imꝑfectiōis: ⁊ iō excludit tēpꝰ: qꝛ hoc eſt im
ꝑfectū: vt habitū eſt priꝰ. ⁊ ꝑ hoc patet ſolõ de vbi et
qn̄. Quedā aūt ⁊ īꝑfecta ſūt ī gn̄e accn̄tis: ⁊ etiā ꝑ id
qđ addūt/ vt ſitus q̄ corporaliū eſt/ ⁊ pati qđ eſt imꝑ-
fecti/ ⁊ habitus q̄ eſt corꝑaliū: ⁊ iō illa ſimplicit̄ remo Ad primū
uent̄ niſi ꝑ trāſlationē deo cōueniāt. ⁊ ꝑ hoc iterū pa pꝫ ſolõ ꝑ p̄-
tet ſolõ ad ea q̄ de illis ſunt obiecta Ad 2m dõm ꝙ dicta.
q̄titas ꝓprie nō eſt niſi corporaliū: ſed tn̄ accipit̄ hic ꝓ Ad 2m
quātitate virtutis. Add aliud dõm ꝙ mutatio cāt Ad 3m
relationē/ vt dicit ph̄us: mutatio aūt eſt indigētis: ⁊
iō id qđ ſonat imꝑfectionē p̄cipue remouet. Ad ali Ad 4m.
ud dõm ꝙ intellectꝰ Boecii eſt ꝙ formalit̄ reſpiciat ꝯ ſolõnē.
negatio diſtributionē ſigni: vt ſit ſenſus oīno nō p̄di-
cat̄. i. nō oīno p̄dicat̄: qꝛ mutat̄ gr̄a nature accn̄tis q̄
eſt in ip̄o: licet retineat p̄dicationē dr̄e quā ſuꝑaddit:
qꝛ illa facit ip̄m ad alterū eſſe: ⁊ hoc intēdit Boecius
cū dicit ꝙ nō oīno p̄dicat̄ ī diuis. Ad aliđ dõm ꝙ Ad 5m
ſitus dicit ꝑtiū ordinationē: ⁊ nō eſt ī ſpūalib; niſi ra
tiōe ordinis q̄ ibi ſaluat̄: qꝛ qđ eſt ibi de corꝑali natu
ra vel locali deo hoc non conuenit: ⁊ iō ſitus ſaluat̄
ibi ſm partē ſue rōis q̄ eſt ordo. Ad aliud dõm ſic Ad 6m
ſupra determinatū eſt de vbi. Ad aliud dõm ꝙ in ⁊ 7m pꝫ ḡ. ī
veritate cū dr̄ deus eſt ſp̄ ſignificat̄ eternitas ⁊ adia- ſolõne pnci
cētia ip̄ius ſm rōnē q̄ nō eſt aliud q̄ deus: qꝛ alit̄ plu pali.
ra fuiſſent ab eterno: ſed Aug. remouet tp̄s qđ ē exē- Ad 8m
platū eternitatis/ ⁊ eſt imꝑfectū qđ ꝑ ſꝑ poteſt intelli
gi. Ad aliud dõm ꝙ agere dupl'r accipit̄. ſ. ph̄iſice Ad 9m
⁊ ſic nihil agit niſi paſſum ⁊ mutatū: ⁊ hoc eſt agēs in
vſu n̄ro acceptū: ⁊ hoc attēdit hic Aug. dr̄ etiā agens
qđ ſine mutatiōe ſui educit ſpēm acti: ⁊ h̄ non ꝯuenit
niſi deo: ⁊ h̄ eſt agēs ꝑfectū: ⁊ h̄ eſt agēs de q̄ intēdit
Aug. qn̄ dicit ꝙ agere ſoli deo ꝯuenit: qꝛ. ſ. oē agens
ꝑfectū eſt reſpectu acti: ꝑfectū aūt p̄cipue eſt id qđ nū-
q̄ agit̄: ſed vl'iter agit oīa. Ad vltimū dõm ꝙ deꝰ Ad 10m
eſt paſſus rōne ſuppoſiti hoīs/ ⁊ nō ratiōe diuine na
ture: ⁊ ideo illa obiectio ſophiſtica eſt.

Qđ deus non proprie ſed abuſiue dicitur ſubſtantia

Unde nec proprie đr ſuba: vt Aug. oſtendit
in li. vij. de tri. Sicut ab eo qđ eſt eſſe appel-
lat̃ eſſentia: ita ab eo qđ eſt ſubſiſtere ſubam
dicim⁹: ſi tñ dignũ eſt vt deus dicat̃ ſubſiſte-
re. Hoc em̃ de his reb⁹ recte intelligit̃: in q̃-
bus vt ſubiectis ſunt ea q̃ in aliquo ſubiecto
eſſe dicunt̃ ſicut i corpe color aut forma. Cor-
pus em̃ ſubſiſtit. ꝛ iđ ſuba eſt. Res v° muta-
biles nec ſimplices proprie dicunt̃ ſube. De-
us aũt ſi ſubſiſtit vt ſuba proprie dici poſſit:
ineſt in eo aliqđ tanq̃ i ſubiecto: ꝛ nõ eſt ſim-
plex. Nephas eſt aũt dicere vt ſubſiſtat de-
us ꝛ ſubſit bonitati ſue: atq; illa bonitas non
ſuba ſit: vel poti⁹ eſſentia: neq; ipe de⁹ ſit bo-
nitas ſua: ſed in illo ſit tanq̃ in ſubiecto. Unde
manifeſtũ eſt deũ abuſiue ſubam vocari: vt
noie vſitatiore intelligat̃ eſſentia. qđ vere ac
ꝑprie đr ita vt fortaſſe ſolũ deũ dici oporte-
at eſſentiã. Eſt em̃ vere ſol⁹: q2 icõmutabilĩ ẽ

Ar. XXXII Utrũ p̃dicamentũ ſube põt deo attribui
Đ2 ita q̃ deus ſit in predicamento ſubſtantie.

Einde querit̃ de hoc qđ dicit [Unde nec ꝑpe
Rões ꝓbã d ſubſtantia dicit̃. ꝛc.] Rõnes magiſtri quib⁹
tes ꝓ p̃dica vtit̃ dicẽs deũ nõ eſſe in p̃dicamẽto ſube poſ-
mẽtis p̃a ſunt eſſe iſte: Quicq̇d eſt in genere ſube aut eſt ꝑ mo-
dũ principij / aut ꝑ modũ generis / aut ꝑ modũ cõten
ti in genere. Si ꝑ modũ p̃ncipij cũ p̃ncipia ſube ſint
duo tm̃. ſ. materia ꝛ forma: ſi deus eſſet hoc mõ in ge
nere eſſet ipe materia vel forma. Si aũt ꝑ modũ gene
ris tũc deus erit generaliſſimũ p̃dicabile vniuoce de
oib⁹ cõtentis in genere ſube. Si aũt eſſet ꝑ modũ cõ-
tenti tũc eſſet vel ſubalternum vel ſpecialiſſimũ vl' in-
2a diuiduũ: ꝛ nullũ hoꝝ eſt deus: g̊ nõ eſt in gñe. Itẽ
genus ſube in ſe habet ens / ꝛ aliud quo ſba eſt ſba: g̊
in ſe habet duo: g̊ eſt cõpoſita. deus aũt nõ eſt cõpoſi
Rões i op tus: g̊ ſubſtãtia nõ đr de eo vniuoce cũ alijs: g̊ ipe nõ
poſitũ p̃mo eſt in eodẽ genere cũ alijs. Sed ꝯ deus eſt ſubſtan
tia / aut eſt vera aut falſa. ſi vera aut ſubſtãtia p̃dicat̃
ibi vt p̃dicatũ ſubſtãtiale non cõuerſum / aut nõ. ſi nõ
g̊ p̃dicat̃ vt accñs qđ falſum eſt. ſi ſic: g̊ cũ oẽ p̃dicatũ
2o ſubſtãtiale nõ cõuerſum p̃dicat̃ de aliquo vt genus:
videt̃ q̃ de⁹ ſit in ſubſtãtia vt in gñe. Si dicat̃ q̃
hec eſt falſa deus eſt ſubſtãtia: ſed ꝯ q̇cq̇d eſt / eſt ſub-
3o ſtãtia vel accidẽs: g̊ de⁹ eſt accñs / qđ falſum eſt: g̊ eſt
ſuba. Itẽ deus eſt ꝑ ſe exñs ita vt nihil adeo exiſtit
Solo ꝑ ſe / ſicut deus: ſed ſuba eſt res ꝑ ſe exñs: g̊ de⁹ eſt ſba
ꝛ ſuba eſt deus. Solutio dđm q̃ in veritate de⁹
vel diuina eſſentia nõ eſt in gñe aliquo: ſicut probant
prime rões ꝓ magiſtro inducte: ꝛ cũ dicit̃ ſuba nõ
dicit̃ ſuba ab actu ſubſtandi ſcđe ſubſtãtie vel accñti
bus: ſed đr ſuba ens nõ ꝑ alteꝝ qđ diuidit̃ cõtra ens
ab alio ꝛ ens in alio: ꝛ illã ſubam vocant Boecius et
Ad primũ Dyoniſi⁹ eſſe ſuꝑ oẽm ſubam: q2 hec oẽs cauſat ſub-
ob. i oppoſi ſtantias / ꝛ illã imitant̃. Ad id qđ obijcit̃ vtrũ ſit p̃
tũ p̃m et 2m dicatũ eſſentiale: ꝛc. Dđm q̃ cũ đr: deus eſt ſuba idẽ
ſignificat̃ ſn ſubiecto ꝛ p̃dicato: licet alio mõ eo q̃ in
deo nõ eſt qđ eſt ꝛ quo eſt: ꝛ iđ nõ eſt p̃dicatũ eſſentia
le niſi cõuerſum: quia ſuba nõ p̃dicat̃ niſi vt idem ſub
alio mõ ſignificandi: ille em̃ argumẽtationes ſunt in
creatis nõ in diuinis. Si aũt obijcit̃ ꝑ cõuerſã ſub
ſtãtia eſt deus: g̊ oĩs ſuba: dđm q̃ non ſequit̃ / licet ſit
eſſentiale: tñ vt idem ſubiecto p̃dicat̃: ꝛ illa conuerti
nõ debet / nec diſtribui eo q̃ ſignũ nõ reſpicit ea q̃ ſũt
diuerſe nature. vñ cũ đr oĩs ſuba: ſuba nõ diſtribuit̃
pro ſuba dei: ſed tm̃ ꝓ creatura / ꝛ pro illis eſt illa lo- Ad 3m
cutio falſa. Ad aliud dđm q̃ hoc modo quo predi
ctum eſt loquendo de per ſe exiſtenti: deus eſt optime
per ſe exiſtens: aliter autem non.

Qđ non eſt aliquid in deo quod non ſit deus.

Huius aũt eſſentie ſimplicitas ac ſinceritas
tanta eſt q̃ nõ eſt in ea aliquid qđ nõ ſit ipſa
ſed idẽ eſt hñs ꝛ qđ habet. vñ Hilari⁹ in. vij.
li. de tri. ait: Nõ ex cõpoſitis deus q̃ vita eſt a
ſubſiſtit: neq; q̃ virt⁹ eſt ex infirmis cõtinet̃:
neq; q̃ lux eſt ex obſcuris coaptat̃: neq; q̃ ſpi-
rit⁹ eſt ex diſparib⁹ formalis eſt: totũ qđ i eo
eſt vnũ eſt. Idẽ in. viij. li. de tri. Nõ hũano
mõ ex cõpoſitis deus eſt: vt in eo aliud ſit qđ
ab eo habet̃: ꝛ aliud ſit ipſe q̃ habeat: ſed to
tũ vna eſt natura. ſ. pfecta ꝛ infinita: ꝛ non ex
diſparibus cõſtituta: ſed viuẽs ꝑ totum ipa.
De hoc eodẽ Boeci⁹ in. j. li. de tri. ait: Quo
circa hoc vere vnũ eſt in quo nullus numer⁹
nullũ in eo aliud preter id qđ in eo eſt: neq;
enim ſubiectum fieri poteſt. Auguſtin⁹ quo
q; in libro de fide ad Petrũ dicit: In dei ſub
ſtantia non eſt aliquid quod non ſit ſubſtan
tia: quaſi aliud ſit ibi ſubſtantia aliud quod
accidit ſubſtantie. Sed quicquid ibi intelli
gi poteſt ſubſtantia eſt. Uerum hec dici poſ
ſũt facile ꝛ credi: videri autem niſi puro cor
de omnino nõ poſſunt. Item Auguſtin⁹ in
in. xv. libro de trinitate: Sic habetur in natu
ra vniuſcuiuſq; trium: q̃ qui habet hoc ſit qđ
habet: ſicut immutabilis ſimplex q; ſubſtan-
tia. Unde Iſidorus ait: Deus ſimplex dici-
tur ſiue non amittendo quod habet: ſeu non
aliud habet quod non eſt ipſe: ꝛ aliud quod
in ipſo eſt. Et cũ tante ſimplicitatis atq; ſin- b
ceritatis ſit natura diuina: eſt tamen in ea
trinitas perſonarum. Unde Auguſtinus in
libro. xj. de ciuitate dei ait: Nõ propter hoc
naturam ſummi boni ſimplicem dicimus:
quia eſt pater in ea ſolus: aut filius in ea ſo-
lus: aut ſpirituſſanctus in ea ſolus: aut quia
eſt ſola iſta nominũ trinitas ſiue ſubſtantia
pſonaꝝ: ſicut ſabelliani putauerunt. Sed iđ
ſimplex dicit̃: q2 eſt hoc qđ habet: excepto q̃

relatiue queq; pſona ad alterā dicit̄: nec eſt ipſa. Nā vtiq; pater habet filiū: ad quē relatiue dicit̄. nec tñ ipſe eſt fili⁹: ⁊ fili⁹ habet patrē: nec tñ ipſe eſt pater: In quo v̄o ad ſemet ipm̄ dr̄: nō ad alteꝝ hoc eſt qđ habet: ſicut ad ſeipſum dicit̄: viuus habēdo vitā: ⁊ eadē vita eſt ipſe. Propter hoc vtiq; natura hec dicitur ſimplex qđ nō ſit aliud habēs: ⁊ aliud id qđ habet: ſicut in ceteris rebus eſt. Nō eñ habēs liquorē liquor ē: nec corp⁹ color: nec
c aīa eſt ſapia. Ecce q̄nta eſt idēptitas: q̄nta eſt vnitas: imutabilitas: ſimplicitas: puritas diuine ſubſtantie: iuxta infirmitatis noſtre valitudinem aſſignauimus.

Ar. XXXIII An Hilarius oēm modū cōpoſitiōis bene
D. 2. tangat p quattuor q̄ ponunt̄ in littera.

Einde querit̄ de h̄ qđ dicit [Nō ex cōpoſitis
d deus eſt ⁊c̄.] s̄. a. vtrū. ſ. Hilarius oēm mo
Prima. dū cōpoſitiōis tāgat p iſta q̄ttuor. Prima
eñ cōpoſitio q̄ eſt in re eſt ex ptib⁹ eſſentialib⁹ q̄ ſūt qđ eſt ⁊ quo eſt q̄ ſunt in re a q̄b⁹ ſumunt̄ vl'e ⁊ pticulare
2a ⁊ illā tāgit p̄mo cū dicit: Nō ex cōpoſitis ⁊c̄. Scđa
cōpoſitio eſt primoꝝ q̄ ſunt ex materia ⁊ forma: in q̄ cōpoſitiōe materia ſubiacet p̄uatiōi q̄ infirma ⁊ imp
3a fecta eſt. Tertia eſt cōpoſitio ex influētia corpis celeſtis ſup inferiora eo q̄ oīs mixtio ⁊ generatio inferioꝝ ad motū celi reducit̄ ſicut cauſam: corp⁹ aūt ſuperius mouet p influentiā lucis ſup obſcurū p̄cipue duoꝝ elementoꝝ q̄ ſunt terra ⁊ aqua: Illa eñ plus habūdant in corpib⁹ mixtoꝝ: ſiccū eñ terreſtre terminatiuū eſt hūidi aquei / ⁊ hūidū aqueū eſt ꝯtinuatiuū ſicci ⁊ ſic fit mixtio mouēte lumīe corpoꝝ ſupioꝝ per p̄ſentiā vel p aſpectū vel p applicationē aliquā ad ſtellam reſpiciente vel cōiunctionē vel oppoſitionē vel alias ꝓprietates q̄ in ſciētia ſtellarū ſunt determina
4a te. Ad hāc cōmixtionē ſequit̄ cōpoſitio cōplexionatoꝝ ⁊ organicoꝝ ad ſpūalē naturā q̄ eſt aīa. Prima eſt corpis celeſtis ⁊ angeli ⁊ anie rōnalis. Secunda eſt materie prime ad formam elemēti. Tertia eſt elemētoꝝ ad formā mineraliū. Quarta eſt cōplexionatoꝝ ad formā q̄ eſt aīa: p̄me opponit̄ vita ī toto: q̄r in cōpoſito vita eſt actiue eſſentie ⁊ id qđ eſt habet vitā pticipatiue. Scđe aūt opponit̄ virtus ꝓpter defectū p̄uatiōis q̄ infirma eſt. Tertie opponit̄ lux in toto ꝓpter opacū ⁊ obſcurū inferiorū elementoꝝ. Quarte opponit̄ eſſe ſpm̄ in toto ꝓpter diſpitatē groſſi ⁊ terreni corpis ad ſpūalē naturā aīe q̄ cōponit̄ ei.

Articulus Utrū relatio poſſit eſſe in deo ſalua eius
XXX. IIII. ſimplicitate.
I. 2. Einde q̄rit̄ de h̄ qđ dicit [Et cū tāte ſimplici
d tatis atq; ſinceritatis ⁊c̄.] s̄. b. Cū eñ rela
Arguit̄ p̄o tio ſit ens ⁊ nō vertat̄ in ſubſtantiā. videt̄ in
diuinis eſſe ſubſtātia ⁊ accñs: ḡ admin⁹ cōpoſitio cō
Solo. cretiōis. Si forte dicat̄ q̄ relatio nō dicit aliqđ vt
inherēs ſ; vt aſſiſtēs vt videt̄ velle Boeci⁹ ⁊ porreta
Cōtra ſolu niani dixerūt. Ad h̄ videt̄ ſeq̄ hereſis ſabellij: ſi eñ
tionē 2o. relatio nihil dicit in re / videt̄ q̄ ipa nō cōſtituat rem
in q̄ eſt. In diuis aūt nihil habem⁹ qđ cōſtituere poſſit pſonas niſi relatiōes: ḡ videt̄ q̄ ſi ille ī re nihil ſint q̄ nō fiat diſtictio pſonaꝝ ſ; ſola ſit noīm trinitas vt

dicit ſabelli⁹. P. relatio videt̄ in diuis mutare mo 5o
dū p̄dicādi ſicut ⁊ alia: q̄r pr̄ in ſe aliq̄d ē etiā ſi nō habeat filiū: eſt eñ veriſſime ſb̄a ſubſiſtēs: ḡ videt̄ relatiuū dicere ſb̄am: ḡ mutat modū p̄dicādi. Itē veriſ 4o
ſime pr̄ eſt ſuppoſitū ⁊ ypoſtaſis nature diuie. oē aūt ſuppoſitū ſubſtātie ſubſtātia ē vt pt; inducēdo ſingl'a ſuppoſita hoīs / angeli / canis / aſini ⁊ ſic de alijs: cū ḡ diuia natura ſuba ſit ſuppoſitū ſuū erit ſuba: ḡ relatiuū mutat modū p̄dicādi in diuis. Solo breuiter Solutio
dōm eo q̄ infra diſcutiet̄ q̄ relatio tria habet in ſe. ſ. ⁊ ad obiecta
naturā accñtis ⁊ q̄ ꝓprietas q̄dā eſt ⁊ ex h̄ h; ineſſe ſoli ⁊ h; in ſe q̄ ad alterū opponit̄ relatiue ⁊ ex h̄ habet determiari extra: vt cū dicit̄ pr̄ filij / ⁊ fili⁹ p̄ris ⁊ q̄ntū ad primū mutat modū p̄dicādi: q̄r ꝗ ad illud modus p̄dicādi ſuus ē mod⁹ accñtis faciētis cōpoſitionē cōcretiōis cū ſubiecto in q̄ eſt ⁊ p̄dicat̄ denoīatiue de ipo ⁊ talis p̄dicatio in deo nō pōt eſſe: ⁊ iō in diuinis amittit naturā accñtis ⁊ remanet natura ꝓprietatis in q̄ꝫtū eſt ꝓprietas. ſ. qđ eſt ſoli cōuenire ⁊ vlterius remanet ei itellect⁹ relatiōis ad alterū vt dictū eſt: ⁊ iō quidā dixerūt q̄ in diuinis relatio nihil eſt in pſona: ſ; eſt pſona ipa ⁊ id q̄ pſona ad alterū eſt volētes p hoc dicere q̄ naturā accñtis amittit / ⁊ ſic nō ineſt ⁊ retinet naturā ꝓprietatis ⁊ relatiōis. qđ autem Boeci⁹ dicit q̄ eſt aſſiſtēs relatio. itelligit ꝗ ad ſcđm ſc; ꝗ ad naturā relatiōis vt relatio ⁊ nō ꝗ ad naturā ꝓprietatis q̄ eſt in relatiōe. Ex h̄ p; q̄ nō tollit ſimplicitatē: q̄r nō tolleret niſi p naturā accñtis vt ē accñs qđ inducēdo diuerſū ens. i. ens diuerſe nature a ſubſtātia faceret multiplex ens ⁊ cōpoſitionē cōcretiōis inter illa: pſona eñ nō habet accñs aliqđ ſed veriſſime eſt ſubſtātia ⁊ ſuppoſitū. ⁊ hec ſentētia infra magis diſcutiet̄. xxvj. diſtinctione.

Quare cū multa ſint attributa diuine eſſē Ar. XXXV
tie ſolum magiſter determinat de tribus ſim K. 2.
plicitate idēptitate ⁊ vnitate.

Einde querit̄ de hoc qđ dicit [Ecce q̄nta eſt
d idēptitas q̄nta vnitas ⁊c̄.] s̄. c. Eſt dubium
cū m'lta ſint attributa diuie nature q̄re mgr̄ nō agit hic niſi de hījs trib⁹: ⁊ ad hoc dicēdū q̄ mgr̄ ſicut patuit agit hic de ſimplicitate ⁊ alījs ꝓut ſe habēt ad generationē filij de q̄ hic principal'r intendit̄ ⁊ q̄r generationē in inferiorib⁹ ſequit̄ vt natus vel genitus p̄us ſit in potentia ⁊ nō accipit vnitatē eſſentie patris ſm̄ actū ꝓpter impfectionē nature inferioris. ⁊ ſequit̄ ſcđo q̄ ipa eſſentia mutat̄ de potētia in actū: ⁊ tertio q̄ ipa diuidit̄ ſm̄ aliud eſſe in patre ⁊ ſm̄ aliđ eſſe in genito. Ideo de hījs trib⁹ p oppoſitū agit mgr̄ in gn̄atiōe diuia in q̄ genit⁹ verā eſſētiā accipit ſine cōmutabilitate ⁊ ī ſimplicitate q̄r vna ē ī pr̄e ⁊ filio ⁊c̄.

De diſtinctione triū perſonarū.

Hnc ad diſtinctionē Diſt. IX.
n triū perſonarū accedamus. Te De ꝓprieta
neamus ergo vt docet Aug. in li. tib⁹ ⁊ condi
de fide ad Petrū patrē ⁊ filium ⁊ ſpm̄ſanctū ctiōib⁹ pſo
vnū eſſe deū natural'r: nec tñ ipm̄ patrē eſſe nalib⁹ trini
q̄ fili⁹ eſt nec filiū eſſe ipm̄ q̄ pater eſt nec ſpi tatis ⁊ vni
ritūſanctū eſſe ipſum q̄ pater eſt aut filius. tatis.
Una eñ eſt eſſētia patris ⁊ filij ⁊ ſpiritusſcti
in q̄ nō eſt aliud pater: aliud filius: aliud ſpi a

rituſſanctus: q̄ꝛuis perſonaliter alius ſit pa-
ter alius filius alius ſpūſſanctus.

A Uncad diſtictōēꝫ ꝑſonaꝝ accedamꝰ ⁊c̄] Hic
n incipit q̄rta ⁊ vltima ꝑs tractatꝰ de gn̄atiōe
filij: in q̄ agit̄ de ip̄a reſpectu mēſurātis extra
ſm rōnem ſicut eñ dicit ph̄us Qđ eſt eternū eterno
hoc eſt euiternū euiterno ⁊ tēpus tp̄ali ꝓpter vnā rō-
nē mēſure in cōi. vn̄ ꝓbat̄ in iſta diſtinctiōe filiꝰ eſſe
coeternꝰ p̄ri. Diuidit̄ aūt in tres ꝑtes. In p̄ma ꝓbat̄
filiꝰ eſſe coeternꝰ p̄ri cōtra arrianos hereticos. In ſe
cūda q̄rit̄ q̄bus verbis cōgruētib' exp̄mit̄ eternitas
generatōis filij ibi [Hic pōt queri cum generatio filij
⁊c̄. In tertia ſoluit̄ obiectio arrij ex verbis Hylarij
ibi [Sed inq̄t hereticꝰ ⁊c̄ Prima harū ſubdiuidit̄
in duas. In prima ꝓbat̄ generatio eſſe coeterna p̄ri
generāti. In ſc̄da oñdit̄ eſſe ieffabilis ibi. [Sꝫ q̄ris a
me inq̄t ⁊c̄. Prima haꝝ adhuc vlterius ſcindit̄ in q̄t
tuoꝛ. Primo eñ manifeſtat p̄ris ⁊ filij coeternitatē.
Sc̄do ponit cōtra eā hereticoꝝ obiectionē ibi [Sed
ꝯtra h̄ inq̄t hereticꝰ. In tertia heretici obiectiōi po-
nit Aug. r̄n̄ſionē ibi [Qui h̄ dicit nō ītelligit ⁊c̄ ⁊ ad
iūgit Aug. cōtra hereticū obiectionē ibi [Itē ſi dei fi
lius ⁊c̄. In q̄rta cōtra eundē hereticū ponit Ambꝛo.
r̄n̄ſionē ibi [Eidē q̄ꝫ arriane q̄ſtiōi. ⁊ adiūgit Amb. ꝯ
hereticū inuectionē ratiōalē. [Itē dic inquā mihi ⁊c̄

Arti. I. **An eternitas ſit eſſentia diuina.**

Ic ante lr̄am opoꝛtet q̄rere ſi eternitas eſt eſ-
b ſentia diuina / ⁊ ſi eſt q̄liter intelligit̄ adiacere
ꝓceſſioni ꝑſonarū / ⁊ tertio ſm quē modū di-
ſtinguit̄ ab euo ⁊ tp̄e vt ſciat̄ generatio filij nō eſſe eui
Rōnes ꝓ- terna vel tp̄alis ſicut dixerūt heretici. Ad p̄mū ꝓ-
bātes p̄ma cedit̄ ſic. Anſ. dicit in monol'. ꝙ eternitas eſt eaꝝ reꝝ
que nō ſunt aliud q̄ꝫ ip̄a: ergo eternitas eſt idē qđ eſſē
2a tia diuina. Itē eternitas eſt ſine p̄ncipio ⁊ ſine fine
nihil aūt tale eſt niſi deus: g̃ eternitas eſt deus ipſe.
3a Item omne qđ eſt aut eſt creatura / aut creatoꝛ. ſi
creatura: ſed oīs creatura mutabilis ē vt dicit Aug.
⁊ in p̄cedēti diſtinctiōe habitū eſt: g̃ ip̄a eternitas eſt
mutabilis qđ eſt cōtra diffinitionē Dionyſij ſup̄ po-
ſitam ꝙ eternitas eſt antiquū ⁊ inuariabile ⁊c̄. g̃ ⁊c̄.
Rōnes in Sed cōtra ſi eternitas nihil aliud eſt q̄ꝫ deus: g̃ eſ-
oppoſitū p̄a ſe in eternitate eſt eſſe in deo. ſed omnia q̄dāmodo ſcꝫ
ſicut in mēſura excellēti ſunt in eternitate: g̃ oīa ſūt
2a in deo ſicut in mēſura qđ falſum eſt. Item eterni-
tas eſt duratio extrinſecus adiacēs: nihil aūt extrinſe
cus adiacens ē id cui adiacet: g̃ eternitas nō eſt deus
3a cū adiaceat duratiōi dei. Item mēſura ⁊ menſura
tū nō ſunt idem ſed eſt mēſura: eſſe aūt dei eſt menſu-
Solutio ratū g̃ ⁊c̄. Solutio dōm ꝙ eternitas ſm rem idē
p̄ncipalis ⁊ eſt qđ eſſentia diuina durās ⁊ duratio ip̄a: q2 quicq̄d
ad primū. eſt in deo deꝰ eſt: ſed aliū habꝫ modū ſignificādi ſicut
qđlibet aliud attributū diuinū cū ſapiētia dei ſit eſſē
tia dei tamē nō ſequit̄ ꝙ quicq̄d eſt in ſciētia ſit in eſſē
tia dei vel volūtate. ſil'r licet eſſentia dei durās ſit idē
qđ eternitas nō tamē ſequit̄ ꝙ quicq̄d eſt in eternita
te ſit in eſſentia dei durante ⁊ mutat̄ in talib' modꝰ
p̄dicādi qui inducit fallaciam figure dictiōis: vel qđ
verius eſt accn̄tis: quia licet idem ſint re nō tamen ſe
quitur ꝙ quicq̄d cōuenit vni cōueniat ⁊ alij. Nō eñ
eſt incōueniens ꝙ eſſentia diuina nō in ratione eſſen
tie ſed in ratione duratiōis ſit menſura durantium.
Ad 2m Ad aliud dicendū ꝙ eternitas nō extrinſecus ad-
iacet niſi ſm rationē: ſm rem eñ eſt intus eo ꝙ deus
eſt ſua duratio. Ad aliud dicēdū ꝙ hoc tenet in in- Ad 3m
ferioꝛib' ꝙ mēſura nō eſt mēſuratū ip̄m eſſentialiter
in ſup̄ioꝛi autē natura in qua nihil eſt qđ nō ſit ip̄ſa:
nō tenet niſi ſm rationē: quia mēſura ⁊ mēſuratū ſūt
idem re licet differāt rōne.

Qualiter eternitas intelligatur adiacere diſtinctioni perſonarū. Arti. II. B

Einde querit̄ q̄liter adiacere intelligat̄ diſtin Arg. p̄mo
d ctoni ꝑſonaꝝ. qđ eñ īmenſum eſt nec certifi-
cat q̄ntitatē alicuiꝰ nec certificat̄ ab aliq̄ q̄nti
tate: īmenſa aūt eſt eternitas: īmenſa ē etiā diſtinctio
ꝑſonarū ⁊ īmenſa eſſentia diuīa: g̃ videt̄ ꝙ nullū illo
rū adiacet alteri vt mēſura. Itē indiuiſibile nihil 2o
mēſurat nec mēſurat̄. Probatio oīs mēſura ē ad cer
titudinē q̄ntitatis habēdā. indiuiſibile aūt nō habet
q̄ꝫtitatē: ergo nō mēſurat̄ Sil'r nō aliquotiēs ſum 3o
ptū remetit̄ q̄ꝫtitatē: ergo nec menſura pōt eſſe: ergo
videt̄ ꝙ nō adiaceat vt mēſura. Solutio dicendū Solutio
ꝙ eternitas eſt q̄dāmodo infinita ⁊ q̄dāmodo nō in- principalis
finita ⁊ ſil'r deus vel durās eſſe diuinū. Si eñ acci- Ad primū
piat̄ eſſe diuinū infinitū priuatiue. ſ. qđ aptū natū eſt
habere finē ⁊ nō habēs / ſic nec deꝰ nec eternitas ſūt
infinita. Si aūt accipiat̄ negatiue id eſt nō finitū ite-
rū pōt accipi dupliciter. ſ. qđ nō finit̄ eo ꝙ ſit in par-
tibus ſine fine ꝓtenſum: hoc modo nō dicit̄ infini
tus deus vel eternitas eius: ſed dicitur infinitus de
us ⁊ eternitas eius eo ꝙ vtrūq̄ꝫ totum ſimul exiſtēs
nō defuit nec deeſt nec deerit / ⁊ hoc eſt infinitū qđ cō
ficit̄ ſtatu ꝑfectiſſimi qđ nihil a ſe abijcit nec aliq̄d ac-
cipit / ⁊ hoc infinitū nō ꝯtrariat̄ rōni mēſure ⁊ mēſu-
rati: ſed infinitū p̄mo ⁊ ſc̄do mō acceptū. Ad aliud ad 2m ⁊ 3m
dōm ꝙ indiuiſibile in rōne indiuiſibilis nō mēſurat
q2 ip̄m eſt certū nō ſm q̄ꝫtitatē ſed in ſe: eternitas aūt
eſt īdiuiſibile hn̄s ꝓtenſionē nō q̄dem in ꝑtib' ſm ſuc
ceſſionē vel potentiā ſed potiꝰ vt nō deficiētis alicui
qđ ſtat vel currit ſub ip̄o / ⁊ ſic licet ſit īdiuiſibilis / nō
tñ accipit̄ vt īdiuiſibilis imo in rōne duratiōis hoc
modo ꝓtenſe ⁊ ſic mēſurat: ⁊ eſſe diuinū hoc mō acce-
ptū vt durās mēſurat̄ duratiōe ſua que eſt idem qđ
ip̄m eſſe vel eſſentia diuina.

Quō diſtinguat̄ eternitas ab euo: ⁊ tēpo-re ⁊ vtrū aliqua non viua menſurant̄ euo et vtrū euū ſit in vno ſicut eternitas ⁊ tēpus. Arti. III. C

Ertio querit̄ de diſtictiōe eternitatis ab euo
t ⁊ tp̄e. Euū eñ eſt mēſura eoꝝ q̄ in toto ſūt ſil' Rōnes ꝓ-
g̃ videt̄ ꝙ ſit idē cum eternitate. Probatio ꝙ bātes p̄ma.
euū eſt totū ſil' ſicut videmus ꝙ prius ⁊ poſterius in
tp̄e cauſant̄ a p̄oꝛi ⁊ poſterioꝛi ī motu ⁊ totū eſſe ſil' in
eternitate cauſat̄ a ſimplicitate eterni. ita neceſſe eſt
ꝓprietates eui extrahere a ꝓprietate euiternoꝝ: eui-
ternoꝛū autem eſſe nō habet poſſe ante eſſe nec poten
tiam ſine actu aliquo modo: ergo cum nō eſſe ſimul
cauſetur a potētia abijciente ⁊ accipiente actum ip̄a
erūt tota ſimul quoꝛū poſſe ſemꝑ eſt in actu vel in eſſe
Item omnis ſucceſſio tēpoꝛis cauſatur a motu: g̃ 2a
in quoꝛū eſſe nullus eſt motus ip̄a nullā habent ſuc
ceſſionē: ſed eſſe euiternoꝛū nullū habet motū: g̃ nul-
lā in ſua mēſura cauſant ſucceſſionē: g̃ euū qđ eſt men
ſura eoꝝ eſt totū ſil' vt videt̄. Sꝫ ꝯtra q̄cūq̄ꝫ in to Argu. ꝯ p̄o
to ſil' ſūt vere īmutabilia ſūt: ſꝫ vera īmutabilitas eſt
vera eternitas vt dicit Aug. ergo quecūq̄ꝫ ſūt in to-
to ſimul ſunt eterna: ergo euiterna ſunt eterna qđ
falſum eſt: ergo euiterna nō ſunt in toto ſimul. Itē 2o

eſſe durans angeli nō eſt ſua duratio cum igiꝛ dura
tio nō ſit niſi ꝓtenſio eſſe indeficiēs videtur ꝙ nō ha-
beat illam partē durationis ſue angelus quā habebit
poſt mille annos: ergo tota duratio ſua nō eſt ſimul
ergo euiternitas nō eſt tota ſimul cū ipa ſit duratio
Queſtiuncula prima. illa vel adiacens illi. Juxta hoc vlterius queritur
vtrū aliqua nō viua mēſurētur euo ſic em̄ dicit Boe-
cius in li. de trinitate. ꝙ in mortalibꝫ corporibꝫ eſſe
ſimul dederūt phi. ergo videtur ꝙ nō tm̄ ſit menſura
angelorū. P. phs dicit ꝙ neceſſaria ꝛ impoſſibilia
nō ſunt in tēpore: ſed multa ſunt neceſſaria que non
ſunt deus ipe ſicut imutabilia: ergo videꝛ ꝙ cum nō
Queſtiūcula ſecunda. eterna ſint nec tēporalia ꝙ ſint euo mēſurata. Cō-
tra queriꝛ ſi euū ſit in vno queadmodū eternitas et
tempus: Videꝛ ꝙ ſic: quia dicit phs ꝙ vnūquodꝗ
mēſuratur minimo ſui generis ſed euiterna inquātum
hmōi ſunt in genere vno: ergo mēſuranꝛ aliquo mi-
nimo illius generis: ergo ipm euū erit in illo ſicut in
Obiectio prima. ſubiecto ꝛ cauſa. Sed cōtra eternitas eſt in vno:
quia ſicut dicit Anſ. nō poteſt eſſe niſi vnū ſine prin-
cipio ꝛ ſine fine: tēpus aūt eſt in vno: qꝛ omnia mota
reducunꝛ ad vnum ſicut ad cauſam: ſic em̄ nō eſt in
euiternis illa em̄ nec vnū ſunt tm̄/nec reducūtur ad
ſeinuicē ſicut ad cauſam: ergo videꝛ ꝙ nō ſint in vno
2a Jtem ſpiritualiū ꝛ corporaliū nō eſt vnum genus
cum ergo euum ſit ſpiritualiū non videꝛ ꝙ poſſit eſ-
ſe corporaliū ꝛ celeſtiū/ꝛ ſic videtur ꝙ erūt duo eua
quoꝝ vno menſuranꝛ ſpūales ſubſtantie: alio autem
3a corporales. P. non eſt eadem ratio quātitatis in
vtriſꝗ: ergo nec eadē menſura: ergo eſt alterius ra-
tionis euū angeli ꝛ corporū que Boecius dicit imor-
talia: ergo nō omnia euiterna poſſunt reduci ad vnū
4a euum vt videtur. P. ſubſtantiale eſſe generabiliū
ꝛ corruptibiliū idem videꝛ eſſe in tota duratiōe tem-
poris: ſed tēpus nō eſt mēſura eius qȝ idem eſt in to-
ta duratiōe: ſed potius menſura eius a quo aliquid
abijciꝛ ꝛ accipiꝛ: ergo videꝛ ꝙ neceſſe ſit tertiū euum
inuenire qȝ mēſuret ſubſtātiale eſſe eorū que generā-
Solutio principalis ad primū tur ꝛ corrūpunꝛ. Solutio dicendū ſine piudicio
ꝙ euū eſt totum ſimul ſicut ꝛ euiterna. Jn euiternis
em̄ nō eſt ratio indeficiētie ꝙ potētia ꝯtinue accipiat
actum: ſed potius ipa neceſſitas cōtinuatōis ꝛ inde-
ficiētie eſt ſcꝫ ꝙ ita cōpleta ſunt ꝙ nihil de potētia ad
eſſe eſt qȝ nō ſit completū: ꝛ ideo potētia eoꝝ ſtat in
eſſe imobiliter durante. Sed tamē eſſe ſimul eterni-
tatis ꝛ eui eſt equiuocū duplici de cauſa/quarū vna
eſt: quia i eterno potētia ſtans imobilis eſt idem qȝ
actus vel qȝ magis ꝓpriū eſt: quia nulla in eo eſt po-
tentia ꝑfecta vel ꝑfectibilis: ſed ſimplex eſſe durans:
ſed in euiternis eſt potētia ꝑfecta: licet nō ꝑfectibilis
ꝛ nō ſimplex eſſe durans. Secūda eſt: qꝛ eternū a ſe
habet ꝙ eſt eſſe ſtās ꝛ nō mouēs ſe in eſſe durāte: ſed
euiternū habet hoc a manu omnia cōtinētis dei: ſed
in hoc habūdat ſuꝑ alia: qꝛ in ſe nō habet cām pugne
quare eſſe ſuū in ſe diſtare incipiat ſicut habet mobi-
le inquātum mobile. Et ex hoc patet ꝙ nō ſequiꝛ ſi euū
eſt ſimul ꝙ ipm ſit eternitas: qꝛ eſſe ſimul nō eſt eiuſ-
dem ratiōis in vtroꝗ nec ipm euiternū eſt de natu-
ra ſua incōmutabile in eſſe ſicut eternū: ꝛ ideo nō ha-
Ad 2m bet veram eternitatē ſicut eternū. Ad aliud dicen-
dū ꝙ eſſe durās euiterni nō eſt ſua duratio nec tamē
duratio ſua habet partes: quia duratio nō poteſt ha
bere partes niſi ſucceſſiuas ꝛ tūc aliqd ex parte durā
tis erit cauſa durationis qȝ nō eſt in euiternis: quia

neceſſitas eſſendi in ipis imobilis eſt/nullo faciente
diſtare a ſeipa eſſentialia principia: ſed duratio ipoꝝ
ꝑ modū indeficiētie ſtantiū ꝛ imobiliū cadit in ratiōe
ꝓtenſi ꝛ menſurati que tamē neceſſitas eſſendi aliun
de eſt in eis quā a ſeipis vt dictum eſt. vnde cauſam du
rationis indeficiētie poſt mille annos iam habent.
Ad id qȝ queriꝛ vtrū non viua ſint in euo ſicut in Ad queſtiūculā pmā
menſura: oportet dicere ꝙ ſic: eſſe em̄ celeſtiū corpo-
rum nō eſt mutabile ꝛ nō menſuraꝛ nūc tēporis ſm
ꝙ hoc modo cōſideraꝛ vt imobile ad formā ſubſtan-
tialem vel accidentalē: ſed nunc adiacet ei ſm ipm qȝ
fertur vnū in toto motu qȝ ſm aliqd eſt in termino a
quo motus ꝛ ſm aliqd in termino ad quē eſt motus
ꝛ iō Boeciꝰ illa corpora vocat imortalia corpora: qꝛ
nihil in eoꝝ ſubſtātia aduenit vel recedit. Ad id qȝ Ad queſtiūculā ſcōam
vlteriꝰ queriꝛ vtrū euū ſit in vno ſūt q rōnibꝫ indu-
ctis dicūt ꝙ nō: ſed nō video quid ꝓhibeat quin ipm
ſit in ſimpliciſſimo euiterno ꝛ alia menſurētur ꝑ cō-
paratione ad illud. Ad id aūt qȝ contra obijcitur Ad obiectū
dicendū ꝙ nō eſt tota cauſa reductiōis ad vnū ꝙ idē primū.
ſit cauſa alioꝝ: ſed qꝛ ille motus eſt ſimpliciſſimꝰ mo
tuū aliorū: ꝛ ideo ꝑ quātitatē circuli vel partē motus
ſui certificat alios motus ꝛ quo ad hoc euum reduci-
tur ad vnū qȝ eſt ſimplicioris eſſentie: qꝛ in illo potē-
tia eſt in actu vt ita dicā ſtātior vel ſtātibilior eſt alijs
Ad aliud dicendū ꝙ corporalia vt corꝑalia nō ſūt Ad 2am
in eodē genere cū ſpūalibꝫ nec mēſuranꝛ eadē mēſura
corꝑalia em̄ vt dimēſa ſunt ordinanꝛ ad motum loca
lem qui habet prius ꝛ poſteriꝰ: ſed eſſe corporaliū ꝓ
ut ſunt eſſentia neceſſaria in quibꝫ nihil accedit vł re
cedit ad idē genus potētie reducūtur cū ſpiritualibꝫ
que potētia nō eſt potētia materie ordinata ad motū
ſed potētia ſtās in actu cōpleti imobiliter. Ad aliȝ Ad 3am
dōm vt iā dictū eſt ꝙ corꝑalia vt iā dictū eſt ꝑ quātita
tem dimenſiuā nō reducunꝛ ad euū: ſed potius ꝑ po
tentiā q eſt cōtinuatiōis eſſe neceſſitas. Ad aliud Ad 4am
dicendū ꝙ eſſe tꝑaliū vel eſſentia vel quocūꝗ alio no
mine noīeꝛ nō menſuraꝛ euo: ſed nūc tēporis vt eſt tē
poris/ꝛ hoc duabꝫ de cauſis/quarū vna eſt qm̄ ipm
eſt vnū in quo eſt variatio ꝓpter cōtinuā deꝑditionē
ꝛ ſicut nūc tꝑis nō eſt vnū in ſubſtātia cōiunctū priori
ꝛ poſteriori ꝛ ſm eſſe. Alia cauſa eſt qꝛ licet ipm in ſe
ſit ſimplex ꝛ manens tamē ſm eſſe qȝ habet in ſubie-
cto qȝ eſt materia ꝑmixta cōtrarijs ordinē habet ad
motū ꝛ mutationē ꝛ non ſtat poſſe ſuū completū cui
nihil adueniat ſicut ſtat poſſe euiternoꝝ. Sunt autē
quidam dicētes aliter in iſta queſtiōe. ſ. ꝙ eternitas nec
prius habet nec poſterius habet: tēpus aūt prius hꝫ
ꝛ poſterius: euū autē habet ante ꝛ nō habet poſt. Et
hoc nō bene eſt intelligibile ſi debemus cauſare euū
a potētia euiterni ſicut docet phs cauſare tēpus a mo
bile qȝ eſt i motu ꝛ eternitatē ab eterno: cū em̄ euū ſit
ꝓprietas euiterni ſicut tēpus motꝰ ꝛ eternitas eter-
ni oportet ꝙ cauſeꝛ a principijs euiterni. ꝛ tūc nō pūt
itelligi qȝ dicūt: qꝛ qualiter potētia ad eſſe durās hēat
aliqd an ꝛ nihil poſt i euiterno nō pōt bn̄ etiā fingi.

An filius ſit alius a patre. Arti. IIII.

Einde queriꝛ de hoc qȝ dicit in lr̄a [Jn qua D
D nō eſt aliud pr̄ aliud filiꝰ aliȝ ſpūſſctūs quāuis
ꝑſonalr̄ ſit aliꝰ ꝛc̄.] ſ. a. Si em̄ filiꝰ eſt aliꝰ a Argu. pmo
pr̄e hoc ꝯtingit rōne principij qꝛ pr̄. ſ. eſt principiū filij cū
ergo cōcedaꝛ ꝙ pr̄ eſt principiū diuinitatis totiꝰ ꝛ ſit princi
piū diuinitatis in ſeipo. videꝛ ꝙ pr̄ ſit alius a diuinitate
tota ꝛ alius a ſeipo. Jtē Aug. dicit ꝙ pater nō eſt 2o

ab alio q̄ꝫ a ſeipo: ḡ pater eſt a ſe ⁊ tñ nõ diſtinguit̃ a ſe
ergo ꝑ hoc ꝙ filius eſt a patre nõ videt̃ per hoc diſtin
3o gui a patre. P̄. ſi ly alius notat diſtinctionē: ḡ in h̄
ponit diſtinctionē in quo notat diuerſitatē: ſed eſt re-
latiuū diuerſitatis ſubſtãtie: ergo videt̃ ꝙ notet di-
ſtinctionē ſubſtãtie in patre ⁊ filio: cū igit̃ nõ ſit in eis
4o diuerſa ſubſtãtia nõ videt̃ pater aliꝰ eſſe a filio. P̄.
nos nõ dicimus ſortes albus/ eſt alius a ſorte nigro.
imo eſt idem ſed alter: ergo videt̃ ꝙ ly alius q̄rat di-
uerſitatē ſubſtãtie: ſi igit̃ pater eſt alius a filio/ videt̃
5o eſſe diuerſitas ſubſtãtie inter eos. P̄. cū in inferio-
ribus de omnibꝫ de quibꝫ poſſumus dicere: iſti ſunt
alij abinuicē poſſumus inferre: ergo ille eſt vnū ⁊ ille
eſt aliud: ergo videt̃ ꝙ etiã in diuinis poſſumus dice
re filius eſt alius a patre: ergo pater eſt vnū ⁊ filius
Sol'o eſt aliud ⁊ hoc negat mgr̃ in lr̃a. Si dicat̃ ꝙ hoc cõ
tingit ꝓpter diuerſum genus. ſ. maſculinū ⁊ neutrū.
Obiectio ꝯ ſol'onē 6o Cõtra genus nõ apponit niſi modū: ergo nõ mu-
tat verū ſignificatū: ſi igitur alietas notet in ſe diuer-
ſitatē ſubſtãtie ita notabit in maſculino ſicut in neu-
7o tro vt videt̃. P̄. bene cõcedimus de aliq̄ ꝙ ſui cau-
ſa eſt ſicut de libero: qui em̄ liber eſt ſui cauſa eſt vt di
cit phs. poſſumus ne eodē modo cõcedere de patre ꝙ
8o ſui cauſa eſt. videt̃ ꝙ ſic: qꝛ dicit Aug. qd̓ eſt a ſeipo: ḡ
ſui cauſa eſt. P̄. ſi eſt a ſeipo poteſt cõcedi ꝙ pater
ſit principiū ſui ipſius. Videt̃ ꝙ ſic qꝛ ꝑpoſitio notat
Rõ ꝓbans habitudinē alicuiꝰ pricipij: ḡ pricipiū loco ſui põt po
ni. Sꝫ ꝯ ſup̄ habitū ē ꝙ nulla res ſeipam generat
Solutio vt ſit P̄. nulla ꝑſona ĩ diuĩs a ſeipa diſtiguit̃: ḡ nec
aliq̄ eſt a ſe nec generat̃ a ſe vt videt̃. Sol'o dõm
ſine p̄iudicio ꝙ hec eſt impropria pater eſt a ſe ⁊ ꝑ pre
poſitionē nõ ponit̃ aliq̄ habitudo cauſe ad ſeip̄m ⁊ iõ
nõ hꝫ aliquã affirmationē ꝑ quã habitudo ꝑpoſitio-
nis exponat̃ ſed negatiue tm̄ exponit̃ pater eſt a ſe id
eſt nõ eſt ab alio. Dicendū ergo ad primū vt cum dici
tur pater eſt principiū totius diuinitatis/ ly totiꝰ nõ
habet diſtributiõeꝫ gratia aliquaꝝ partiū: qꝛ ꝑſone
nõ ſunt ꝑtes diuinitatis: ſed totū ibi ⁊ ꝑfectū ſūt idē
⁊ ideo exponit mgr̃ infra: quia eſt ꝑncipiū diuinitatis
in filio ꝑ generationē ⁊ diuinitatis in ſpũſancto per
ꝓceſſionē. vnde cū dicit̃ ꝙ eſt principiū diuitatis nõ
eſt diuinitas cadens ſub habitudine vel actu princi-
pij ſicut ſuper id qd̓ eſt actus ſed ſicut ſuꝑ id qd̓ eſt in
ip̄o qui eſt terminꝰ actus: qꝛ eſt principiū filij in quo
eſt tota diuinitas ⁊ ſpũſſancti in quo eſt tota diuitas
habitudo aūt ꝑncipij ad ſeip̄m nõ exponit̃ niſi nega-
tiue ſcꝫ nõ ꝙ ſit ab alio: ⁊ ideo nõ ſequit̃ ꝙ diſtingua-
tur a ſe vel a diuitate. Vel ſubtilius poteſt dici ꝙ ſi-
cut in ĩferioribꝫ pater generãs eſt principiū nati ⁊ ad
hoc ſequit̃ ꝙ ip̄e eſt principiū cõicatiõis ſue nature eo
ꝙ natus accipit naturã patris ab ipſo patre/ ita ſm
modū intelligēdi eſt in diuinis. vñ cuꝫ dicitur: pater
eſt principiū diuinitatis põt eſſe ſenſus vt a quo gene
ratur vel ꝓcedit diuitas ⁊ ſic falſa eſt locutio. vel põt
eſſe ſenſus vt a quo cõmunicat̃ diuitas ⁊ ſic vera eſt
quia pater per generationē ſuã diuinitatē cõmuni-
cãdo dat filio ⁊ per proceſſionē ſuaꝫ dat eam ſpiritui
ſctõ: licet em̄ nõ diſtincta ſit diuinitas tñ ad actū di-
ſtinctiõis ſm intellectū ſequit̃ actualis cõmunicatio
diuinitatis: ⁊ hoc modo nõ ſequit̃ ꝙ ip̄e pater diſtin
guat̃ a diuinitate: ſed potiꝰ ꝙ in diuitate vniatur ⁊
cõmunicet illi qui ab ip̄o ē ⁊ ab ip̄o diſtinguit̃. Ad
Ad 2m aliud ptꝫ ſolutio per ante dicta. Ad aliud dicendū
Ad 3m ꝙ alius eſt relatiuū diuerſitatis tñ quia adiectiuū eſt

ſubſtantiã recipit a ſuo ſubiecto ⁊ circa illã ponit for-
mã ſuam ⁊ cū illa ſit ſubſtãtia que eſt ypoſtaſis ⁊ nõ
natura nõ notat niſi diſtinctionē ꝑſone ⁊ nõ nature.
P̄. licet ſit nomē eſſentiale ꝑ ſe ſumptū ꝑ adiūctum
tñ perſonale trahitur ad ſtandū pro ꝑſona ⁊ iterum
ſm hanc rationē nõ notat alietatē niſi ꝑſone. Ad Ad 4m
aliud dicendū ꝙ ſecus eſt de ſorte albo ⁊ ſorte nigro:
quia nõ ſupponūtur ibi diuerſi ſubſiſtētes: ſed pater
⁊ filius nõ differūt ꝑ aliqd̓ accidēs ſed potiꝰ ſuis ſub
ſiſtētibꝫ ꝑſonis diſtinguūtur. Ad aliud dõm ꝙ ſe- Ad 5m
cus eſt ĩ inferioribꝫ in quibꝫ natura cõis multiplicat̃
⁊ diuidit̃ ſm eſſe. in diuinis autē nõ fit hoc: ſed potiꝰ
vna numero manet in tribꝫ: neutrū autē genus eo ꝙ
informe eſt refert̃ ad ſubſtantiã q̄ accipit̃ vt indiſtin-
cta: maſculinū autē ⁊ femininū qꝛ dicūt eſſentiã for-
matã referūtur ad ꝑſonã: ⁊ ideo qd̓ ſequit̃ in hūanis
nõ ſequit̃ in diuinis: ſed mutaret̃ quis in q̄d ⁊ accide
ret fallacia figure dictiõis. Ad id autē qd̓ obijcit̃ Ad 6m qd̓ ē ꝯ ſol'onē.
de modo dicendū ꝙ in tranſlatiua ſignificatiõe mo-
dus multū facit: licꝫ in ꝓpria ſignificatiõe retētis ter
minis nõ variet ſignificationē: ⁊ hoc iõ fit: qꝛ trãſla-
tio fit gratia modi ꝑncipal'r: ⁊ ideo cū iſta ſint in diui
nis p̄dicatiõibꝫ ex trãſlatiõe gratia formati generis
ponit̃ diſtinctio ⁊ gr̃a informis ponit̃ diuina natura
eo ꝙ illa nullo modo diſtinguit̃. Ad aliud dicēdū Ad 7m
ꝙ cū dicit̃ ꝙ liber ſui cauſa eſt itelligit̃ de cauſa fina-
li. ſ. qꝛ nõ eſt ꝓpter alium ⁊ hoc modo q̄libet ꝑſona ſui
cauſa eſt: quia ꝓpter ſe eſt ⁊ non ꝓpter aliū finē: ſed cū
dicit̃ ſui cauſa abſolute nõ debet cõcedi meo iudicio:
qꝛ notat habitudinē cauſe efficiētis principal'r: ⁊ iõ ꝑ
ſe dictū notaret ꝙ idem eſſet cauſa efficiēs ſuiipſius
qd̓ falſum eſt. Ad aliud dicendū ꝙ nõ puto eſſe cõ- Ad 8m
cedendã hanc/ pater eſt principiū ſuiipſius: licet hec
q̊dãmodo cõcedat̃ pater eſt a ſe ḡ nõ ab alio: qꝛ prin-
cipiū nõ tm̄ dicit ordinē ꝑuatiõis ad anteſꝫ etiã habi
tudinē actus ad ſequēs: ⁊ iõ nõ eſt idem eſſe a ſe ⁊ eſſe
ꝑncipiū ſuiip̄ius. vñ hec eſt ĩpropria pat̃ eſt a ſeipo.
hec autē falſa pr̄ eſt principiū ſuiip̄ius: ſed iſta falſior
eſt adhuc pater ē cauſa ſuiip̄ius/ ita ꝙ cauſa dicat cau
ſam efficientē. vñ ex illa pater eſt a ſe nec põt inferri: ḡ
generat ſe vel ꝓcedit a ſe vel diſtinguit̃ a ſe vel eſt aliꝰ
a ſe: ſꝫ ſm ſenſū dictū põt ꝯcludi ē a ſe ḡ nõ eſt ab alio

Hic de coeternitate filij cū patre.

Genitus eſt eni a patre filius ⁊ iõ alius: nec a
tamen ante fuit pater q̄ꝫ filius. Coeterne em̄
ſunt ſibi tres perſone.

Vtrū pater ſit ante filium. Arti. v.

Einde querit̃ de hoc qd̓ dicit in prima ratio- E
d ne [Nec tamē ante fuit pater q̄ꝫ filiꝰ ⁊c̄. a Pa Arguit̃ p̄o
ter enim eſt ſubſtantia a qua egreditur actus
generatiõis: ergo ſm rationē eſt ante actum illum ⁊
ſm rationē generatio eſt ante genitū: quia Aug. dicit
ꝙ quicq̇d habet filius ꝑ generationē habet: ḡ pr̄ ad
minus ſm rationē intelligēdi eſt ante filiū. P̄. hoc 2o
videt̃ penes ordinē quē eccl'ia ponit noiando ꝑſonas
cū dicit̃ pater ⁊ filiꝰ ⁊ ſpũſſctũs in quo ordine pr̄ no-
minat̃ ꝑmo. Item pater eſt principiū nõ de princi- 3o
pio. filiꝰ aūt pricipiū de pricipio ḡ pr̄ ē ꝑor filio ad mi
nus ſm rõnē. ꝑncipiū em̄ nõ d̓ ꝑncipio ſm rõnē itel-
ligēdi ē an̄ ꝑncipiū de ꝑncipio. P̄ vt dic̄ Aug. in li. 4o
de trini. ij. hereſis eſt attribuere deo qd̓ nec in ſpũali
nec in corporali creatura poteſt inueniri: ſed in nulla

creatura inuenit̃ hoc ꝙ vna ſubſtantia procedit ab
Rñſio ꝯ ſolutionē 1o. alia ⁊ ſit eidem a qua ꝓcedit coeua. Et ſi obijcis de
ſplendore a corpore luminoſo ꝓcedente nulla eſt ob-
iectio: quia nō eſt ſubſtātialis iſta ꝓceſſio: ſꝫ eſſet ſimi
le ſi vnū corpus lumioſum ꝓcederet ab alio: ergo vi-
Rñſio. detur ꝙ nō attribuendū deo. Si forte dicas ꝙ in
inferioribꝫ cauſa ⁊ cauſatum ſunt correlatiua, ⁊ dicit
phs ꝙ correlatiua ſimul ſunt natura: ⁊ iterū dicit ꝙ
cauſa ⁊ cauſatū ſimul ſunt: hoc iterū nihil eſt: q: licet
cauſa inqꝫtum cauſa ſit cū cauſato tamē ſubſtātia cau
ſe neceſſario eſt ante id qđ eſt cauſatū / ⁊ ſic iterū patet
alia obiectō ꝙ eſt cōtra. P. ſil'e qđ adducit̃ nullū eſt: quia etiā
cū ſplendor ꝓcedit ab igne vel a ſole ſm rationē obie-
ctio corporis luminoſi prior eſt qꝫ ſplendor. Proba-
tio deſ ēm corpus luminoſum obiectū nō eſſe nō erit
ſplēdor in eo cui obijcit̃: ergo ſequit̃ ſi ſplendor eſt cor
pus luminoſum obiectū eſt: ⁊ nō ecōuerſo: quia pōt
impediri: ergo obiectio corpis eſt prior natura: quia
prius natura eſt a quo nō cōuertit̃ ꝯſequētia ⁊ ſi ad-
huc cōuertat̃ ꝙ nihil impediat adhuc obiectio dire-
cta corporis luminoſi cauſa eſt ſplēdoris. ⁊ dicit phs
ꝙ priꝰ natura eſt cauſa: ergo pater ſm naturā eſt an-
te filiū ⁊ ſic tunc tenet obiectio heretici qꝫtum ad hoc
Rñſiones ꝓ ꝑitate pa Sed contra ratio eternitatis eſt vt ſup̄ habitū eſt
ꝙ ipa eſt tota ſil': ergo q̄ eterna ſunt ⁊ in eternitate ⁊
eternitas ipa nullū illoꝝ etiā ſm rationē intelligēdi
p̄cedit aliud: ſed generatio generās genitꝰ ſunt eter-
na ⁊ in eternitate ⁊ eternitas: ḡ nullū illoꝝ etiam ſm
2a naturā p̄cedit aliud nec etiā ſm rationē. Item in
tēporalibꝫ dicunt̃ eſſe ſimul q̄ ſunt in eodē loco vel in
eodem tēpore: ergo multo magis ſil' ſunt q̄ ſunt in eo
dē nūc tēporis. Nunc autē tēporis ꝓpter relationem
quā habet ad prius ⁊ poſterius magis eſt in ſe variū
⁊ diuerſum qꝫ nunc ſtans ⁊ nō mouēs ſeſe qđ eſt nūc
eternitatis: in illo autē ſunt generās generatio ⁊ ge-
nitus: ergo īpoſſibile etiā eſt intelligere qualiter vnū
3a precedat aliud. Item in quibꝫ eſt prius ⁊ poſteriꝰ
hoc cauſabit̃ de neceſſitate ab intellectu vel a tēpore
vel a loco vl' a dignitate ſm mores vel naturā. ꝙ aūt
in diuinis nō poſſint cauſari prius ⁊ poſterius ſm tē
pus ⁊ locum planū eſt: quia diuina nec loco nec tem-
pore diffinita vel circūſcripta ſunt: ergo ſi eſt ibi pri-
us ⁊ poſterius hoc erit ſm intellectū vel cauſam vel
dignitatē nature vel moꝝ. nō autē ſm dignitatē mo
rum: quia non eſt aliquid dicere in gradibꝫ honoris
in moribus qđ ſit in patre qđ nō cōueniat filio: ergo
hoc erit ſm dignitatē nature ſi eſt ſm dignitatē. Sꝫ
contra quia vnius nature numero ſunt cui nihil ac-
cidit nec in patre nec in filio: ḡ erūt ſm hoc equales ⁊
non vnus prior altero: ergo remanēt duo modi ſm
intellectū ⁊ cauſam; ſm intellectū autem prius eſt a
quo nō conuertit̃ cōſequētia. hoc autē prius eſt ſim-
plicius ⁊ generalius qꝫ ſuū poſterius: ſed inter patrē
⁊ filiū eſt eadē ſimplicitas: ergo hoc modo nō diſtant
per prius ⁊ poſterius: ergo remanet modo niſi prius
De diſtinctione pſonarum. cauſa qđ etiā heretici poſuerūt. Sed cōtra in qui-
buſcūqꝫ cauſa prior eſt qꝫ cauſatum cauſa illa ab alio
habꝫ ꝙ ſubſiſtit ⁊ ab alio ꝙ cauſa ſit. Detur ēm ꝙ ab
eodem habeat ꝙ ſubſiſtit ⁊ eſt hoc ſignatum ſiue hoc
aliqd ⁊ ꝙ cauſa eſt cum a cauſalitate habeat ꝙ cauſa
eſt ab eadē habebit ꝙ ē hoc aliqd ⁊ cū ipa cauſalitas
ſimul ſit natura cū cauſato ipa in eo ꝙ ſubſiſtit ⁊ eſt h̄
aliqd ſimul erit cū cauſato ⁊ ſic nullo modo prior eſt
qđ eſt cōtra poſitum: ergo ſi prior eſt ab alio habet ꝙ

hoc aliud eſt ⁊ ab alio ꝙ cauſa eſt: ergo a deſtructiōe
cōſequētis ſi ab eodē habet ipa ſm eſſe ⁊ ſm intelle-
ctū ſimul eſt: ſed pater ab eodem habet ꝙ eſt ſuppoſi-
tū diuine nature ſiue ypoſtaſis ſiue pſona ⁊ ꝙ pater
eſt: ergo ſi ipe in eo ꝙ pater ſm naturā ⁊ intellectum
eſt ſimul cū filio ipe etiam in eo ꝙ ypoſtaſis ⁊ pſona
eſt: eſt ſimul cū ipo. Probatio medie: quia prima ſa-
tis ꝓbata eſt nihil eſt diſtinguēs in diuinis niſi rela-
tio: ſed diſtinguēte ceſſante tollit̃ diſtinctio ⁊ diſtin-
ctū: ergo ſublata relatiōe a diuinis nō erit ibi aliqd
diſtinctū: ergo nō erunt ibi ſuppoſita vel ypoſtaſes:
ergo ꝙ pater eſt ypoſtaſis nature diuine habet a pa-
ternitate: ergo ꝓbata ē minor. ſ. ꝙ ab eodē eſt ypoſta
ſis ⁊ pater: ergo ipe omni modo natura ⁊ intellectu
eſt ſimul cū filio ⁊ nunqꝫ poteſt intelligi ante eum eſſe
⁊ iſta ratio eſt bona valde ⁊ notabilis: quia multa fa
citītelligere de diſtinctiōe perſonarū. Item video 4a rō
in inferioribꝫ quoſdā gradus ſimultatis cauſe ⁊ cau
ſati: quedā ēm agunt quaſi actione materie id eſt ꝙ
in ſua actione producēdo ſpecies ſimiles ſibi indigēt
materia que recipiat ⁊ ex qua ipa ſpecies educat̃ de
potētia ad actum ſicut elemēta agunt ⁊ elemētata et
omnia illa indigēt tempore in ſua actione / ita ꝙ actū
ipm nō poteſt ſimul eſſe cum ſuo agente tēpore. Ui-
deo alia que nō agunt niſi actione forme ſue ſicut lux
in luminoſo ⁊ ſimiliter ea que procedūt actu lucis vt
colores ad oculum vel ad ſpeculū. ⁊ video ꝙ illa non
indigent tēpore ꝓpter hoc ꝙ p̄ſentia eorū ſufficit ge-
nerationi ⁊ illorū generata ſunt ſimul tēpore cū ipis
ergo cum incōparabiliter formalior ſit eſſentia diui-
na iſtis in eſſentia diuina principiū generās ⁊ geni-
tus nō tm̄ ſimul erūt tempore vel ſpacio eternitatis
ſed etiam natura ſm intellectū. Item in natura in 5a rō
tellectuali ſunt gradus: eſt ēm intellectus hominis
ſciētiam ſui inquirēs ⁊ inueniēs vt dicit Aug. eo mō
quo ītelligere ſe ē diſcernere ſe ⁊ cogitare de ſe: eſt etiā
intellectus angelicus ſine inquiſitione ſciens ſe ita ꝙ
ſcire in ipo nō eſt pōt intellectū ſcientē tēpore: ergo cū
incōparabiliter ſimplicior ⁊ ꝑfectior ſit deus in ſuo
intellectu ſimul erit eternitate natura ipe intellectus
⁊ dicere ſe per intellectū: ſed dicere ſe per intellectū eſt
generare filiū: ergo ſil' intellectu ⁊ natura ſunt pater
⁊ filius. Solutio vltimis rōnibꝫ eſt ꝯſentiēdū: q: Solutio
ille neceſſarie ſūt: nō eſt ēm dōm ꝙ etiā pr̄ intellectu
ſit ante filiū: q: tūc nō valerēt rōnes hic inducte ſctō-
rū ſicut illa. ſi fuit quādo erat ⁊ pater nō erat mutatꝰ
eſt de nō patre in eſſe patrē ⁊ hmōi. vnde catholica fi
des cōfitetur patrē nec ſm eſſe nec ſm intellectū p̄ce-
dere filiū vllo modo prioritatis. ſ. ordine tpe loco di-
gnitate cauſa vel ītellectu. Ad p̄mū ḡ dōm ꝙ ſicut Ad primū
ꝓbatū eſt in obijciendo ꝙ pater ab eodem habet ꝙ ſit
ypoſtaſis a qua eſt generatio ⁊ ꝙ ſit pater: ⁊ ideo ſm
intellectū nec vtagēs nec vt pater eſt ante filium: ſed
in inferioribꝫ ſecus eſt vt dicit Ambro. q: nā ab eodē
habet pater carnalis ꝙ ſit generans ypoſtaſis ⁊ ꝙ ſit
pater ⁊ ideo pater in inferioribꝫ ſubſtātia q̄ eſt ypoſta
ſis eſt ante filiū. Ad aliud dicendū ꝙ principiū nō Ad 2m
de p̄ncipio ⁊ p̄ncipiū de p̄ncipio nō ponit prius ⁊ po
ſterius vt iam probatū eſt: ſed potius ſimultatē ex rō
ne relatiōis ⁊ ſi ponūt ordinē nō erit ordo ſimpliciter
ſed ordo nature de quo infra habebit̃ diſtinctiōe. xx.
⁊ ille eſt ordo quo alter ſit ex altero nō quo alter p̄or
eſt altero. Ad aliud dōm ꝙ eccl'ia id qđ ſine ordine Ad 3m
prioris ⁊ poſterioris eſt ſine ordīe verboꝝ nō poteſt

exp̄mere ⁊ hoc ꝯtingit hic ſicut in iſta diſtinctiōe dicit
Greg. ꝙ balbuciēdo excelſa dī reſonam⁹: q2 ſilet vox
nō hominū tm̄ ſed etiā angeloꝝ in expſſiōe ꝓceſſiōis
pſonaꝝ vt dicit Amb. vñ ſic̄ ſimplicia cōplexis v̄bis
⁊ cōpoſitis ⁊ eterna tp̄alibꝫ ita ⁊ ea q̄ ſunt ſimul enū-
ciamus verbis ordinatis quoꝝ vnū p̄cedit ⁊ alterū
ſequit̄/intendit tñ eccl'ia p ſuū ordinē quē tenet ꝓnū
ciādo tres pſonas doccre ordinē nature q̄ alter ē ex
Ad 4m altero nō q̄ alter p̄or altero. Ad aliud dōm ꝙ crea
ture impfecte ſunt ad creatorē rep̄ſentandū: ⁊ iō aliq̄
vtriq3 ſil'i inuēto optet p itellectū exaltare ⁊ attribue
re deo eminētius ſicut doc3 Pſal. 63. Accedat hō ad
cor altū ⁊c̄. vñ coeuitas creaturaꝝ licet nō ſit ſil' ibi
ſm intellectū indicat tñ in creatore coeternitatē ſm
Ad 5m ꝯ ſo intellectū ⁊ rem ip̄am. Ad hoc qđ obĳcit̄ ꝙ nō eſt
lutiōe3 ⁊ ad ſil'e de radio vel ſplendore dōm ꝙ hoc cōtingit ꝓpter
alia obiecta creature ipfectionē ⁊ ex hĳs ⁊ obiect̄ p3 ſol'o ad totū
ſimul.

Argumentatio arrianorum.

Sed cōtra hoc inq̄t hereticus: vt refert Am-
a bro. in li. j. de tri. Omne qđ natū eſt princi-
piū habet: ⁊ iō q2 fili⁹ nat⁹ eſt p̄ncipiū habet
⁊ eſſe cepit qđ hereticoꝝ ore ſic dictū eſt. Nā
ip̄e Arrius (vt meminit Aug. in. vj. li. de tri
nitate) dixiſſe fert̄. Si filius eſt: natus eſt: ſi
natus eſt erat qñ nō erat filius.

Arti. VI. An recte dicat̄ filius incepit quia habet
f principium.

Einde querit̄ de hoc qđ habet̄ in obiectione
d heretici vbi infert qđ natū eſt p̄ncipiū habet ⁊
vlterius cōcludit: filius natus eſt: ḡ principiū
Arguit̄ p̄o habet ⁊c̄. quare hoc nō ſequit̄. videt̄ em̄ ſeq̄ q2 nouū
eſt qđ q̄tum ad ſui p̄ncipiū eſt ꝓpinquū: ſed omne no
2o uū cepit: ḡ omne qđ habet p̄ncipiū cepit. Item ph̄s
dicit ꝙ principiū ⁊ initiū idem ſunt: ḡ qđ habet prin-
cipiū habet initiū: ſed qđ habet initiū cepit: ḡ a primo
qđ habet p̄ncipiū cepit: ſed filius habet p̄ncipiū: ergo
cepit ⁊ ſic videt̄ ꝙ ſequat̄ concluſio heretici qđ abſit.
P̄ro v̄itate Sed contra Pſ. 80. Iſrael ſi me audieris nō erit
in te de⁹ recēs: recēs aūt ē qđ cepit: ḡ nō erit nob̄ de⁹
Solutio qui cepit. Sol'o deceptus eſt hereticus p equiuoca
tionē p̄ncipĳ. eſt em̄ p̄ncipiū eſſentie ⁊ eſt p̄ncipiū na-
ture. principiū eſſentie ponit inceptionē ei⁹ qđ princi
piatū eſt ab ip̄o: ſed p̄ncipiū ordinis nature nō ponit
Ad primū imo ponit coeternitatē vt ꝓbatū eſt. Ad id aūt qđ
obĳcit̄ dōm ꝙ verū eſt ꝙ nouū eſt nunc primo ens ⁊
qđ ꝓpinquū eſt quo ad p̄ncipiū eſſentie: ſed nō eſt no-
uū cui ꝓpinquū eſt principiū ſm ordinē nature quo
Ad 2m alter ſit ex altero ⁊ nō alter prior altero. Ad aliud
dicendū ꝙ eſt p̄ncipiū intra ⁊ eſt principiū extra: prin
cipiū intra eſt ante qđ nihil eſt de re ⁊ ip̄m eſt p̄ma ps
rei ⁊ hoc cōuertit̄ cū initio ſi ꝓprie ſumat̄ initiū: quia
initiū rei eſt in q̄ res incipit ⁊ hoc eſt intra res omnes
q̄ habēt initiū: ⁊ de hoc p̄ncipio nō loquimur quādo
dicimus ꝙ pater eſt principiū filĳ.

Reſpōſio auguſtini catholica.

Qui hoc dicit nō intelligit etiā natum eſſe
deo ſempiternū vt ſit coeternus patri fili⁹ ſic̄
a ſplendor qui gignitur ab igne atq3 diffundit̄
b coeuus eſt illi ⁊ eſſet coeternus ſi ignis eſſet
eternus.

An poſſit dici ꝙ filius ſit coeternus patri Arti. VII.
⁊ vtrū in diuinis ſit aliqđ adiectiuū ⁊ vtrū ſi G
cut dicimus pater ⁊ filius ſunt due pſone ita
dicere poſſumus ꝙ pater ⁊ filius ſūt duo dĳ
duo ſapientes.

Einde querit̄ de hoc qđ dicit [Ut ſit coeter-
d nus pr̄i fili⁹ ⁊c̄.] ſ. a. Ex hoc em̄ ſequit̄ ꝙ pr̄ Argu. p̄mo
⁊ filius ſint due pſone coeterne: ḡ ſunt duo co
eterni ⁊ hoc videt̄ eſſe cōtra ſymbolū Athanaſĳ non
tres et̄ni ſ3 vn⁹ et̄n⁹. P̄. vna eſt et̄nitas triū: ḡ vi 2e
det̄ ꝙ tres ſint vn⁹ eternus nō tñ vn⁹ ſimpl'r. Itē 3o
in alĳs adiectiuis q̄ p̄dicāt id qđ naturā aſſequit̄ ſi-
cut dicit Dam. nō poſſumus p̄dicare in ſūma de tri-
bus niſi in ſingulari nūero: ſi em̄ dicā pater eſt ſapiēs
filius eſt ſapiēs nō poſſum inferre: ergo pater ⁊ fili⁹
ſunt duo ſapiētes: ḡ videt̄ ꝙ nec in iſto. Si dicat̄ ꝙ Sol'o.
adiectiua nūeꝝ ⁊ ſubſtātiā accipiūt a ſuis ſubſtātiuis
⁊ ita cū pſone ſint ſubſtātiua taliū adiectiuoꝝ nume-
rū accipiūt ⁊ ſubſtantia ab ip̄is ⁊ circa ip̄as ponunt
vim ſuā ⁊ ita p̄nt p̄dicari in plurali vt dicat̄ pater ⁊
filius ſunt duo ſapiētes. Cōtra ſapiētes vel ſapiēs 4o
nomē eſt: ḡ ſignificat nō tm̄ ſubſtantiā: ſed etiā q̄lita-
tem: illa aūt q̄litas ſapiētia eſt cū ergo vna ſit ſapiētia
triū ⁊ eternitas etiā ſi ſubſtātia q̄ eſt ypoſtaſis cadat
in plurale adiectiuū in plurale cadere nō pōt. Itē 5o
ſi ego dicā ſortes ⁊ plato ſunt albi licet ly albi ſumat
ſubſtantiā plurificatā: tñ hoc nō ſufficit ſibi ad plura
litatē: ſed etiā oportet ꝙ ſint ibi plures albedines vt
videt̄: ergo a ſimili in diuinis lic3 ⁊ pater ⁊ filius ſint
plures pſone cū tñ ip̄oꝝ ſit ſapiētia ⁊ eternitas vna
talia noīa adiectiua pluraliter de ip̄is predicari non
poſſunt. Sed contra videtur minus ꝙ ſubſtantiā Rōnes p
ſignificans ꝓpter modū adiectiui importatū in ver- v̄itata p̄ma
bo cadat in pluralitatē q̄3 id qđ p ſe ſubſtantiā nō ſi-
gnificat ⁊ cadit in pluralitatē ſi verbalit̄ ſignificat̄ ſi
cut Joh. 10. habet̄: Ego ⁊ pater vnū ſumus: ḡ multo
magis adiectiua. P̄. res magis ꝓpinqua eſt ſm ra 2a
tionē ſignificatiōi ſubſtātie q̄3 adiectiua ⁊ tñ ſup̄ ha-
buimus ꝙ pr̄ ⁊ fili⁹ ⁊ ſpūſſctūs ſunt tres res: ḡ etiā
adiectiua p̄nt de pluribꝫ pſonis p̄dicari. Iuxta h̄ Queſtiūcl'a
q̄ritur vlteri⁹ ſi aliq̄d ſit adiectiuū in diuinis: habui prima.
mus em̄ in diſtictiōe p̄cedēti ꝙ illa p̄dicamēta artis
dyalectice in deū non cadunt: q2 ipſe deus eſt quicq̄d
habet qđ ad ſe dicit̄ et idem eſt ibi ſapere qđ eſſe: qđ
aūt ſignificat ſubſtantiā eſt ſubſtātiuū ⁊ nō adiectiuū
vel nō adiectiue retentū: ḡ in diuīa p̄dicatiōe nihil eſt
adiectiuū vel adiectiue retentū. Itē Boecius dicit Obiectio
ꝙ cet̄a p̄dicamēta p̄ter relationē cū q̄s ī diuinā retu de Boecio.
lerit p̄dicationē oīa mutāt̄ in ſbam: ḡ nō p̄nt adiecti-
ue teneri. Ulteri⁹ q̄rit̄ iuxta illud q̄re poſſum dice Queſtiūcl'a
re pr̄ ⁊ fili⁹ ſunt due pſone ⁊ pater ⁊ filius ſunt duo ſecunda.
⁊ nō poſſum dicere pater ⁊ filius ſūt duo dĳ vel duo
ſapiētes ſm quoſdā. videt̄ em̄ ꝙ poſſum dicere: quia
duo terminus nūeralis eſt denotās notiōes quibꝫ
numerātur pſone: ḡ terminū adiunctū ſibi cogit ſta-
re ꝓ pſona: ḡ cū dicit̄ pater ⁊ filius ſunt duo dĳ intel
ligit̄ due diuine pſone: ergo cum pater ⁊ fili⁹ ſūt due
diuine pſone pater ⁊ filius ſunt duo dĳ vt videtur.
Solutio ſine preiudicio dico eo ꝙ hic ſint multo- Solutio
rum multe opiniones ꝙ tres diuerſitates īueniunt̄
circa adiectiua. quādoq3 enim habent tria trahentia
ad adiectiuitatē ⁊ tm̄ vnum ad ſubſtantiam et hoc in
diuinis; quia tm̄ de illis loquimur ⁊ quādoq3 habēt

duo tm̄ ⁊ quãdoqꝫ habẽt vnũ qđ coniũgitur duob⁹
vel tribus denotãdo pluralitatẽ ꝑſonaꝝ licꝫ nõ faci-
at ad modũ adiectiui tñ multũ facit ad relationẽ ad-
iectiui ad hoc ſuppoſitũ vel illud:ex ipo em̄ ſcit̃ vtrũ
ponat ipm adiectiuũ rem ſuã circa ꝑſonam vel circa
ſubſtantiã. verbi gr̃a verbũ adiectiuũ/adiectiuũ eſt ⁊
ſimil'r participiũ ⁊ nomẽ:ſed adiectiuũ verbũ ⁊ parti-
cipiũ tria habẽt de natura adiectiui.ſ.modũ ſignificã
di inherẽtie ⁊ modũ illũ quo ſignificãt agere ⁊ etiam
modũ illũ quo ſignificat verbũ cũ tp̄e ⁊ etiã pticipiũ:
licet minus inq̃ztũ vicinius noi:ſed nomen nõ habet
niſi duo.ſ.ſignificationẽ ⁊ modũ:ſignificationẽ q₂ rẽ
adiacẽtẽ ⁊ q̃ ineſt p̃cat ⁊ ſi nõ ẽ ĩ diuis h̃ẽ q₂ ĩ diuis ⁊
nõ ex rõne ſui ſignificati ſicut dicim⁹ eſſe q̃dã adiecti
ua ſignificatiõe ⁊ nõ mõ. Modo autẽ q₂ etiã modũ
adiectiui habẽt:q₂ ꝑ modũ cõcretiõis ſignificãt vt cũ
dicit̃ ſapiẽs bonus ⁊ hmõi. hĳs quoqꝫ iungit̃ ꝑ cõ-
poſitionẽ ꝑpoſitio denotans correlationes ꝑſone ad
ꝑſonã ſicut cũ dicit̃ coetern⁹ coeq̃lis vel equipotẽs ⁊
hmõi ꝑpõnes vel aduerbia faciũt ad hoc ꝙ talia adie
ctiua in recto dicũt ſuppoſita ꝑſonaꝝ ⁊ eſſentiã in ob
liquo. Dico g̃ ꝙ v̾ba ⁊ pticipia habẽtia tria vel q̃ttu-
or de iſtis ſm intellectũ viciniora ſunt ꝑſonis q̃ꝫ eſſen
tie:⁊ iõ p̃dicant̃ de pluribꝫ plural'r vt pater ⁊ fili⁹ ſa-
piũt/ſciũt/pñt/ſunt/volunt ⁊ hmõi oĩa ⁊ pticipia ſil'r
vt pater ⁊ filius ſunt ſciẽtes ſapiẽtes entes potẽtes.
ita ꝙ vnũqđqꝫ illoꝝ ſit pticipiũ pticipal'r retentũ:in
noibꝫ aũt qñ duo tm̄ ſunt quoꝝ vnũ habet ſolũ mo-
dũ adiectiui dixerũt antiq̃ ꝙ nõ deberẽt dici in plura
li:moderni aũt ꝯſiderãtes ꝙ ꝓpter illud ſolũ ſubſtã-
tiã ⁊ numerũ accipit a ꝑſona qñ cõiungit̃ ei:dixerũt
ꝙ pñt p̃dicari plural'r. Ego credo ꝙ pñt/ſed minus
ꝓprie:⁊ iõ nõ ſũt tales locutiões extẽdẽde ſꝫ interp̃-
tande qñ inueniũtur. Si aũt cuiqꝫ adiectiuo cõiun-
gat̃ ꝑpoſitio vel aduerbiũ notãs correlationẽ ꝑſona
rũ adiuicẽ tũc abſqꝫ dubio nõ debẽt dici niſi plural'r
de pluribꝫ in ſũma vt pater ⁊ fili⁹ ſunt coeterni ⁊ nõ
Ad primũ coetern⁹ ⁊ eq̃potẽtes ⁊ nõ equipotẽs. Scđm hãc
igit̃ diſtinctionẽ dicendũ ad primũ ꝙ Athanaſius at
tẽdit p̃dicationẽ eternitatis in diuinis:q₂ in diuinis
⁊ accipit eã ex ſignificatiõe eterni ⁊ nõ ex mõ p̃candi
nihilomin⁹ tñ attẽdẽdo modũ adiectiui poſſꝫ cõcedi
duo vl' tres eterni:⁊ ex h̃ nõ ſequit̃ ꝙ eſſẽt pl'es eterni
Ad 2m tates vt infra patebit. Ad aliud dicendũ ꝙ licet ſit
vna eternitas tñ hec nõ excludit pluralitatẽ ſuppoſi-
toꝝ ⁊ illa pluralitas ſufficit ad numeꝝ pluralẽ in ad
Ad 3m iectiuo. Ad aliud dicendũ ꝙ ea q̃ naturã aſſequũt̃
penes ſua ſignificata ꝯſiderãdo nõ p̃dicant̃ de pluri
bus plural'r:ſed penes modũ cõcretiõis nihil ꝓhibꝫ
Ad 4m vt iam patuit. Ad hoc aũt ꝙ obĳcit̃ ꝙ talia noĩa ſi
gnificant ſubſtantiã cũ q̃litate dicendũ ꝙ verũ eſt:ſed
q̃litatẽ ſuã ſignificãt inherẽter: ⁊ iõ a mõ illo plurali
tati eoꝝ ſufficit pl'alitas in ſuppoſitis ⁊ non opꝫtet ꝙ
res ſignificata ſit plures ⁊ ſi h̃ eſt in inferioribꝫ:Dicẽ
cendũ ꝙ h̃ nõ exigit nomẽ adiectiuũ ad pluralẽ nũe-
rũ conſignificandũ:ſꝫ ꝑ accñs fit h̃ ex pl'itate ſuppoſi
toꝝ differẽtiũ ꝑ ſubſtantiã ⁊ eſſentiã qđ nõ eſt in di-
Ad 5m uinis. Ad aliud dicẽdũ ꝙ falſum ponit in argumẽ
to.ſ.ꝙ ad pluralẽ numerũ adiectiui exigat̃ pl'alitas
rei quã ſignificat hoc em̄ nõ eſt veꝝ: ſed h̃ cõtingit in
inferioribꝫ ꝑ accñs.ſ.q₂ ſubſtantial'r differũt ſuppoſi
ta in q̃bꝫ eſt res quã ſignificat adiectiuũ. vñ ſi pona-
mus ꝑ impoſſibile ꝙ ſortes ⁊ plato habeãt vnã albe-
dinẽ:adhuc verũ eſt ꝙ ſortes ⁊ plato ſũt albi gr̃a plu
ralitatis ſuppoſitorũ. Ad illud qđ vlterius q̃rit̃ ſi Ad q̃ſtiũcu-
aliq̃d ſit adiectiuũ in diuinis dđm ꝙ ſic quo ad mo- lã p̃mã cum
dũ: ſed q̃ ad ineſſe ꝑ cõpoſitionẽ nõ ⁊ h̃ ĩtellexit Aug. obiecto.
ſup̃ in p̃cedẽti diſtinctiõe vbi ꝑ h̃ voluit remouere cõ
poſitionẽ accñtis nõ modũ p̃cãdi a ſimplicitate diuĩa
⁊ ꝑ h̃ etiã pꝫ ſol'o ad id qđ obĳcit̃ de Boe. Ad id qđ Ad queſtiũ
vlteri⁹ q̃rit̃ dđm ꝙ termini nũerales adiectiuũ ſunt culã ſcđam
⁊ in diuinis p̃cant notiões quibꝫ diſtinguũtur ⁊ nu cũ obiecto
merant̃ ꝑſone: qñ aũt ponũtur cũ verbo ſignificãte
ſubſtantiã res ſuas ponũt circa formã illius ⁊ ſigni-
ficãt eã numerari:⁊ iõ ꝑ ſe poſiti de ꝑſonis veri ſunt ⁊
etiã ſil'r iũcti cũ ꝑſonalibꝫ ſicut pr̃ ⁊ fili⁹ ſunt duo:pa-
ter ⁊ filius ſunt due ꝑſone:ſed cũ ponunt̃ cũ eſſentia-
libꝫ numerãt formas eſſentialiũ ⁊ q₂ vna eſt eſſentia
iõ locutiões falſe ſunt:tñ aliter ẽ de pticipĳs ⁊ noibꝫ
⁊ aliter eſt de noibꝫ adiectiuis q̃ꝫ ſubſtãtiuis vt patꝫ
per antedicta.

Que ſit differẽtia inter lumẽ lucẽ ſplẽdo- Arti. VIII.
rẽ radiũ reflexionẽ radĳ ſplendoris ⁊ lumis D
⁊ vtrũ exemplũ de ſplẽdore ſit cõueniẽs ⁊c̃.

Einde q̃rit̃ de h̃ qđ dicit [Sicut ſplẽdor q̃ gi
D gnit̃ ab igne atqꝫ diffundit̃ ⁊c̃.] ſ̃.b. que dif-
ferẽtia ſit inter lucẽ/lumẽ/ſplẽdorẽ/radiũ/re-
flexionẽ radĳ/⁊ ſplẽdoris ⁊ lumis. P̃. nõ videt̃ eſſe Arguit̃ p̃o
incõueniẽs exẽplũ:q₂ ſplẽdor nõ eſt de eſſentia ignis
ita ꝙ ſit idẽ nũero ſecũ in eſſentia.i. ꝙ eandẽ numero
eſſentiã habeat. P̃. q̃rit̃ vtrũ poterat inueniri exẽ- 2o
plũ magis ꝯueniẽs:ſplẽdor em̄ in alia materia ⁊ na-
tura eſt q̃ꝫ ignis. materia autẽ q̃ habet ꝓprietates eſt
vna in eis. vñ magis fuiſſet exẽplũ ꝯueniẽs in mate-
ria vt videt̃. Solutio ad primũ dđm ſm Dam̃. ⁊ Solutio
Auicẽ. ꝙ lumĩare eſt corpus lucẽs habẽs lucẽ in cõ- ad primũ
poſitione ſui ſicut lumĩare maius dicit̃ ſol ⁊ luna di- queſitum.
cit̃ lumĩare min⁹ Geñ.i. Lumẽ aũt dicit id qđ efflu-
xit iã a lumĩoſo ⁊ receptũ eſt ĩ medio trãſparẽti qđ re
cipit ipm in ꝓfundũ ſui nõ tm̄ in ſupꝫficie ſicut aer pl⁹
eſt trãſparẽs ⁊ ignis ⁊ aqua min⁹ ⁊ etiã corp⁹ q̃ntũ
q̃ꝫtum eſt de eo p̃ter ſtellas tranſparẽs eſt. Dicit em̄
phs ꝙ aer trãſparẽs eſt ſiue lucidũ ſm ꝙ cõmunicat
cum ꝑpetuo ſupꝫius corpore. Radius aũt eſt linea lu
minoſa viſualis egrediẽs de luminoſo corpore ad re-
ctam oppoſitionẽ. Splẽdor aũt ꝓprie eſt diffuſio ra
diorũ per reflexionẽ ad politũ planũ ſicut ad metallũ
vel lapidem polita vl' ad ſpeculum vel ad aquã. fit tñ
reflexio etiam ad alia corpora licꝫ non tanta. Refle-
xio aũt radĳ eſt refractio radĳ incidẽtis ĩ corpus re-
flectens ad angulos pares: probatũ eſt em̄ in ꝑſpe-
ctiua ꝙ reflexio radĳ ſemꝑ fit in angulũ equalẽ an-
gulo radĳ incidẽtis: ⁊ ideo quando ꝑpendiculariter
incidit radius reflectitur in ſeipm:quia aliter ſeque-
retur ꝙ nõ omnes anguli recti eſſent equales. Refle
xio aũt luminis eſt ĩmutatio tranſparẽtis vel termĩa
ti corꝑis ad amplius lumẽ ex radĳs reflexis ſicut vi-
demus vicina loca in quibꝫ nõ incidunt radĳ reflexi
amplius illuminãtur ex diffuſiõe luminis ex radĳs
reflexis accidẽte. Ad primũ dicendũ ꝙ terrenorũ Ad primũ
vt dicit Hilarius comparatio ad deũ nulla eſt ⁊ ſi cõ
tra nos interdum exempla cõparationis afferimus
nemo putet ea in ſe perfectionis rationem continere.
Splendor em̄ nec perſona eſt nec idem in eſſentia eſt
cum luminoſo vel luce ſed in hoc accipitur ſimilitu-
do ꝙ coeuus eſt. Ad aliud dđm ꝙ ſicut dicit btũs Ad 2m
Berñ. in. v. in de ꝯſideratiõe:nulla vnitas eſt q̃ tãta

eſt ſicut vnitas ꝑſonarū triū in eſſentia vna qḋ ſic ꝓ-
bat̄: eſt eñi inter vnitates rerū naturaliū triplex vni
tas .ſ. forme materie ⁊ ſubiecti. Forme aūt triplex ſcꝫ
generis ſpeciei ⁊ indiuiſio forme ĩ eo qḋ eſt hoc aliq̇d
⁊ idē nūero: materie aūt ſicut ꝑtiū in toto: qꝛ ſunt ex
eadē materia p̄cipue ſi homogeneū eſt. Subiecti aūt
magis vnitas eſt illa q̄ eſt ſubiecti ⁊ paſſionis. Inter
iſtas aūt vnitates maioꝛ eſt ſpeciei q̄ꝫ generis ⁊ ma-
ioꝛ eſt indiuiſiōis forme in indiuiduo q̄ꝫ ſpēi/ ⁊ hec ea-
dē maioꝛ eſt q̄ꝫ materie: qꝛ materia licet ſit vnū ꝑ ſub
iectū tñ multas hꝫ ꝓꝑietates q̄ nō ſunt ip̄a: qb̄ tñ
nō nūerat̄: ⁊ ideo vnitas ei⁹ admittit alienā naturā
qḋ nō facit indiuiſio forme in q̊ eſt hoc aliq̇d. hec etiā
maioꝛ eſt q̄ꝫ ſubiecti ⁊ ꝓꝑietatis: qꝛ ꝓꝑietas non eſt
eiuſdē eſſentie cū ſubiecto: ſed indiuiſio forme nō ad-
mittit alienā eſſentiā. ⁊ illi⁹ q̄ maťia eſt multū differt
ab vnitate perſonaꝝ in q̄ nec aliena eſſentia admittit̄
nec eſt ibi differētia vniuerſalis ⁊ ꝑticularis: nec dif-
ferētia qḋ eſt ⁊ eſſe q̄ oīa in eo ꝙ ē h̄ aliq̇d īueniunt̄: et
ideo ex ꝑte materie nō poterat poni exemplū nec ex ꝑ-
te forme indiuidui ꝓpter diuerſitatē vl'is ⁊ ꝑticularis
⁊ qḋ eſt ⁊ eſſe: ſed lux ⁊ ſplēdoꝛ ſunt eiuſdē forme licet
ex ꝑte recipientiū ſit aliq̄ diuerſitas: ⁊ iō q̊ ad coeter-
nitatē p̄cipue cōuenięti⁹ eſt exēplū: qꝛ in aliȷ̃s vnita-
tibus forme ⁊ materie nō eſt coeuitas. Ad poſitionē
eñi materie nō ponit̄ forma nec ad poſitionē generis
ponit̄ ſpecies nec ad poſitionē ſpeciei ponit̄ īdiuiduū
ſꝫ ad poſitionē lūinoſi obiecti pōit̄ ſplēdoꝛ ⁊ ecōuerſo

Oppoſitio Aug. cōtra hereticū.

Item: Si dei filius inq̇t Aug. virtus ⁊ ſapiē
tia dei eſt nec vnq̄ꝫ fuit deus ſine virtute ⁊ ſa
pientia: coeternus eſt ḡ deo patri filius. Di
I. Coꝛ. I. cit aūt ap̄ls xp̄m eſſe dei virtutē ⁊ dei ſapiē-
tiā. Aut ergo nō fuit qñ nō fuit filius: aut ali
qñ deus nō habuit virtutē ⁊ ſapientiā: qḋ de
mentis eſt dicere. Cōſtat eñi qꝛ ſemꝑ habuit
ſapientiā: ſemꝑ ergo habuit filium.

Reſponſio Ambꝛo. ad idem auto ritate fulta.

Eidem quoq̄ꝫ arrianice q̄ſtioni Ambꝛo. in
hunc modū rñdet: Ego inquā filiū eſſe natū
cōfiteoꝛ: qḋ reliquū eſt impietatis hoꝛreſco.
Scriptum eſt eñi in veteri teſtamēto: vt vel
Eſa. 43. vnū e pluribus dicā. Ante me nō fuit alius
deus: ⁊ poſt me nō erit. Quis ergo hoc dicit
pater an filius? Si filius ante me inq̇t nō fuit
ali⁹ de⁹. Si pať: poſt me inq̇t nō erit: hic pꝛio
rem ⁊ ille poſterioꝛē nō habet. Inuicē eñi in
ſe ⁊ pater in filio ⁊ filius in patre cognoſcit̄.
Cum eñi patrē dixeris: eius etiā filiū deſi-
Iob. 13. gnaſti: qꝛ nemo ipſe pater eſt ſibi. Cum filiū
nominas: etiā patrē fateris: qꝛ nemo ipſe ſi-
bi filius eſt. Itaq̄ꝫ nec fili⁹ ſine patre: nec pa
ter poteſt eſſe ſine filio: ſemꝑ ergo pater: ſem
per ⁊ filius eſt.

Arti. IX. Vtrū pater ſit ſapiēs ſapientia genita ſcꝫ
I filio vt obiecto.

Einde querit̄ de h̄ qḋ dicit [Si dei filius vir
D tus ⁊ ſapētia dei eſt ⁊c̄. Et hic querunt̄ duo
quoꝝ vnū eſt ſi pater ſapiēs ſit ſapiētia geni-
ta vt obiectio licꝫ nō ſit ea ſapiens q̄ſi formal'r ⁊ hoc
opoꝛtet q̄rere ex eo ꝙ quidā hoc dixerūt ⁊ ſcripſerūt.
Secundū eſt ſi hoc nō eſt verum nec catholicū vtrū
valeat ratio Auguſti. aliquid contra hereticū que po
nitur hic. Ad pꝛimū obȷ̃citur ſic/ ſi ſic dicā intelle- Arg. p̄mo
ctus me⁹ ītelligit ſe cadit ibi intellect⁹ in duplici rō-
ne ſcꝫ rōne intelligētis ⁊ in rōne intellecti. Ponam⁹
ergo ꝙ intellectus in rōne intellecti ſit ſufficiēs ratio
⁊ ſpecies oīm cognoſcibiliū tūc nō opꝫt me ad intel-
ligendū res habere aliq̇d in intellectu meo niſi intel-
lectū vt obȷ̃cit̄ intelligēti intellectui ſed ſic generat̄ fi
lius a patre: qꝛ idem eſt vt dicit Anſ. in monol'. ſum-
mo ſpiritui intelligere ⁊ dicere ſe: cum ergo dicēdo ſe
generet verbū ſuū ⁊ oīs rei rōnē ⁊ artē ip̄e hoc verbo
⁊ nō alio intelligit q̇cquid ītelligit ex hoc ſeq̇t̄ vlteri⁹
ꝙ nihil pōt intelligere niſi filio: qꝛ ſpēs nō accipit a re
bus ⁊ ſpēs nō ſunt apud ip̄m niſi ydeales rōnes ver
bi. Sed cōtra ponamus filiū nō eſſe ꝑ impoſſibile Rō ꝓ veri-
adhuc ille q̄ eſt pater intelligit ſe ⁊ oīa: ḡ nō exigit fi- tate.
liū ad intellectū ſuū. P. iſta eſt abuſio quā ſup̄ diſt.
iȷ̃. rep̄hendit Aug. qꝛ licꝫ in imagine creata ita ſit ꝙ
tota nō intelligit niſi ꝑ ītelligētiā tota nō mēoꝛat̄ ni-
ſi ꝑ memoꝛiā nō vult niſi ꝑ volūtatē q̇s tñ audeat di
cere ꝙ in illa ſūma trinitate pater nō intelligit niſi ꝑ
filiū ⁊c̄. Sol'o dōm ad hoc ſicut īfra ꝓbabit̄ ꝙ pr̄ Solutio
nullo mō eſt ſapiēs filio nō tñ idē eſt nō eſſe ſapientē
filio ⁊ nō intelligere filio. Intelligere eñi filio pōt eſſe
q̄ſi ītelligere a filio: ⁊ ītelligere ī filio. Pꝛio mō nō cō
uenit pr̄i: ſꝫ ſcḋo aliq̊ mō cōuenit ei lꝫ nō ꝑ illū modū
quo ꝓcedit obiectio facta. Et ad hoc ſciendū ꝙ pater
nihil accipit a filio nec intellectū nec intelligere nec q̊
ſit intellect⁹ nec obiectū: ſed oīa que hꝫ fili⁹ accipit a
patre. Intelligere etiā ⁊ dicere in ſūmo ſpū eſt equi-
uocū: qꝛ pōt eſſe eſſentiale ⁊ ꝑſonale: cū eñi pr̄ dicit ſe
nō pōt eſſe dicere idē qḋ generare ſꝫ ē eſſentiale ⁊ ſpūſ
ſctūs hoc modo dicit ſe ⁊ filius. ⁊ vnū eſt dicere triū
ſicut vna eſt eſſentia triū: ſed cū pater dicit verbū qḋ
eſt filius tunc dicere idē eſt qḋ generare ⁊ hoc dicere
nō cōuenit filio nec ſpūi ſctō ſicut nec generare cōue-
nit eis: ſed cū dicit̄: pater intelligit oīa in filio: ſenſus
eſt ꝙ pr̄ ītelligit filiū vt fili⁹ eſt ars ⁊ rō oīm viuētiū:
filiū aūt h̄ mō ītelligit q̄ ītelligit ſe eē pꝛincipiū filiȷ̃ in
hac rōne: qꝛ nō habet fili⁹ qḋ nō accepit a patre ⁊ ſic
ptꝫ ꝙ pater intelligēdo ſe ſic intelligit oīa in filio ⁊ ni-
hil accipit a filio īmo dat filio. Si autē q̄ras vtrū id
ſit ſimul vel ſucceſſiue dicendū ꝙ nō ſil'tm̄: ſꝫ ſimplex
⁊ vnū: qꝛ nihil ml'tiplex ē ī ſciā ⁊ ītellectu pr̄is ſꝫ veꝝ
eſt ī inferioꝛib̄ maťialib̄ ꝓcedit ītellect⁹ ī nob a rōne
p̄ncipȷ̃ ī id qḋ ē a p̄n° ⁊ ab illo ī illḋ vlteri⁹ cui⁹ illud
p̄ncipiatū eſt vlterioꝛ rō. Ad p̄mū ḡ qḋ obȷ̃cit̄ dicē- Ad p̄mū
dū ꝙ fili⁹ nō eſt obiectū intellectus vel rō intellect⁹ qḋ obȷ̃cit̄
patris vel mediū vel ſpecies vel quocūq̄ꝫ noīe noīet̄:
qꝛ ſic eſſet patris intellectus aliq̇d accipiēs a filio ad
hoc ꝙ intelligeret: ſed pater ſeip̄o intelligit filiū ⁊ oīa
q̊ꝝ ratio eſt filius ſiue verbum.

An ratio Aug. quā magiſter adducit ꝓce dat de ſapientia genita vel ingenita. Arti. X.

Ecundo hoc ſuppoſito q̄rit̄ q̇d valet rō Aug.
ſ videt̄ ꝙ nihil aut eñi arguit de ſapiētia geni-
ta aut de ſapiētia ingenita. ſi de genita tūc vi
detur ꝙ filius ſit ſapiētia patris q̄ ſapiens eſt qḋ īfra

magiſter ĩprobabit. Si aũt de ſapiẽtia ingenita ar-
guit tũc nõ põt ex hoc inferri coeternitas filij: nõ em̃
ſequit̃ ſi eſſentia coeterna eſt patri ꝙ ꝑpter hoc filius
Solõ ſit patri coetern⁹. Solõ dõm ꝙ Aug⁹ arguit de
ſapiẽtia ingenita: ꝓut eſt approꝑiabilis ſapiẽtie ge
nite.i. filio: approꝑiatũ em̃ ſupponit ꝓpriũ/ nec põt
fieri approꝑiatio niſi ſm intellectũ ꝑexiſtẽte ꝓprio ꝛ
ſic ſapiẽtia ingenita eterna infert ſapientiã genitam
coeternam.

Inuectio Ambroſij cõtra hereticum.

Itẽ dic inquã mihi heretice. Fuitne qñ oĩ-
potẽs deus pater nõ erat: ꝛ deus erat? Nã ſi
a pater eſſe cepit: deus ergo primo erat: ꝛ po-
ſtea pater factus eſt. Quõ ergo imutabilis
deus eſt? Si em̃ ante deus: poſtea pater fuit
vtiqꝫ generatiõis acceſſiõe mutatus eſt: ſed
auertat deus hanc amẽtiã.

Arti. IX. K De verbo Amb. prio erat ꝛ poſtea fact⁹ ẽ.
Einde querit̃ de hoc qd habet̃ in ſecũda rõe
d Amb. cõtra hereticũ [De⁹ primo ḡ erat ꝛ po
Arguit̃ ꝓ ſtea pr̃ fact⁹ ꝛc̃.]. ſ. a. Hoc ei nõ videt̃ vale
re/ eo ꝙ relationes fiũt in aliquo ſine ſui mutatione
ſit hic lignũ tricubitũ ꝛ rome ſit lignũ bicubitũ ꝛ re-
ſecet̃ iſtud lignũ qd eſt hic ꝙ efficiat̃ bicubitũ tunc fit
equale ligno qd eſt rome: ergo equalitas facta eſt in
ligno rome q̃ relatio cũ nulla mutatiõe facta eſt in li
20 gno rome: ergo nõ valet: ſi mõ pr̃ eſt relatiuũ: ꝛ ante
nõ fuit relatiuũ ꝙ ſit mutat⁹. Itẽ q̇cq̇d nihil in ẽẽ
p̄dicat ei de quo p̄dicat̃ adueniẽs vel recedẽs ei de q̃
p̄dicat̃ nõ facit mutationẽ in ipo: nihil aũt predicat
relatio ineſſe ei de quo p̄dicat̃: ergo adueniẽs vel re
cedẽs a relatiuo nihil mutatiõis oñdit in illo: ꝓbat̃
aũt prima/ eo ꝙ oĩs mutatio per ſe: vel ꝑ accidẽs eſt
aut in hoc ꝙ totũ mobile trãſferat̃ in loco vel ad lo-
cũ vel ꝙ accipiat aliã formã quã pri⁹ nõ habuit que
Solõ mõ inſit ei. Secũda aũt ſcribit̃ a Boe. in lib. de tri.
ad primũ. Solõ aliud eſt de relatiuis originis/ vel ſm cãm
ꝛ cauſatũ/ vel ſm principiũ ꝛ p̄ncipiatũ dictis: ꝛ ali
ud eſt de alijs relatiuis inferiorib⁊ q̃ fundant̃ ſuper
aliq̇d aliud. Prie em̃ relatiões nõ cauſant̃ ſine actu
ſubali q̇ eſt generatio: ꝛ iõ talia ſupponũt mutatões
in ſubiecto ſi adueniãt de nouo. P̄ aliud eſt de rela-
tiuis in diuinis ꝛ inferiorib⁊. In diuinis em̃ relatio
eſt etiã in rõe ꝓprietatis faciẽtis ꝑſonã in eſſe ꝑſona-
li: ꝛ iõ ibi aduẽtũ relatiõis ſequit̃ mutatio ꝑſonalis
licet in inferiorib⁊ in q̇buſdã relatiõib⁊ non in vtroqꝫ
Ad ſecũdũ. relatiuoꝝ ſequat̃ mutatio ex aduẽtu relatiõis: ſꝫ in
altero ſemꝑ ſequit̃. Ad aliud dõm ꝙ Boe. nõ attẽ
dit relationẽ ſm id qd eſt ꝓprietas quedã habẽs q̃ſi
vim differẽtie in cõſtitutõe ꝑſone: ſꝫ accipit relatiuũ
ꝛ nõ relationẽ: ꝛ ipm relatiuũ nõ attẽdit niſi ſm re-
ſpectũ quẽ importat: ꝛ qꝛ ſm illũ totũ ad alteꝝ eſt/ ꝛ
nõ ad ſe: vt dicit Aug⁹ Iõ dicit ꝙ nihil p̄dicat in re-
latiuo: ꝛ hoc eſt veꝝ q̃ ad reſpectũ relatiui: ꝛ nõ q̃ ad
hoc ꝙ relatio ꝓprietas eſt q̇dã que ſm rõnẽ ĩtelligẽ
di ineſt relatiuo.

Ineffabile eſt quõ filius ſit ꝛ nõ habeat patrẽ priorẽ: ſicut mod⁹ generatõis ĩintelligibilis et ĩeffabil.

Sed q̃ris a me inq̇t Amb. quõ ſi fili⁹ ſit: non
priorẽ habeat patrẽ? Quero itẽ abs te qñ vl̃
quõ filiũ putes ẽẽ gñatũ. Mihi em̃ ĩpoſſibi- a
le eſt gñatõis ſcire ſecretũ. Mẽs deficit vox b
ſilet: nõ mea tm̃: ſꝫ ꝛ angeloꝝ: ſupra ptãtes:
ꝛ ſupra angelos: ꝛ ſupra cherubin: ꝛ ſupra ſe
raphin: ꝛ ſupra oẽm ſenſum eſt: qꝛ ſcriptũ ẽ:
Pax xp̄i ſupra omnẽ ſẽſum eſt. Et ſi pax xp̄i Phil. 4.
ſupra oẽm ſenſum eſt: quõ nõ eſt ſupra oẽm
ſenſum tanta gñatio? Tu ergo ori manũ ad- c
moue: ſcrutari nõ licet ſuꝑna myſteria. Licꝫ
ſcire ꝙ nat⁹ ſit nõ licet diſcutere quõ nat⁹ ſit.
Illud mihi negare nõ licet: hoc q̃rere met⁹
eſt. Ineffabilis em̃ eſt illa generatio. Unde
Eſa. Generationẽ eius q̇s enarrabit? Eſa. 53.

Quidã preſumunt diſcutere generationis ſeriem.

Quidã tñ de ingenio ſuo p̄ſumẽtes dicũt il-
lã gñationẽ poſſe intelligi ꝛ alia hmõi: inhe-
rẽtes illi auctoritati Hiero. ſuꝑ Eccleſiaſtẽ
In ſacris ſcripturis q̇s ſepiſſime nõ ꝓ ĩpoſſi
bili: ſꝫ ꝓ difficili ponit̃ vt ibi: Gñationẽ eius
q̇s enarrabit. Sed hoc nõ dixit Hiero. iõ ꝙ
gñatio filij eterna plene intelligi vl̃ explica-
ri poſſit a q̇cꝫ mortaliũ: ſꝫ qꝛ de ea aliq̇d ĩtel
ligi vel dici põt. Quidã tñ hoc accipiũt di-
ctũ de tẽporali chriſti generatiõe.

An gñatio dĩna p̄t ſciri vel ſignificari. Arti. XII. L
Einde q̃rit̃ de h̄ qd dicit in ſequẽti ca. [Mi-
d bi em̃ impoſſibile ꝛc̃.] a. Qd em̃ nõ ſcit̃ nõ ſi Arguit̃ ꝓ
gnificat̃: ſꝫ generatio diuia nob mlt̃ mõis ſi-
gnificat̃: ḡ ſcit̃ aliq̃ mõ. Si dicas ꝙ nõ ſignificat̃ Solõ
niſi ſm q̇d. ſ. ſm ꝙ eſt ineffabilis. Cõtra/ multa ha- Obiectio
bem⁹ effata de cõueniẽtib⁊ generatiõi. ſ. ꝙ in eadem
eſſentia eſt ꝙ coeterna ꝛ hmõi q̃ ſignificãt aliq̇d effa-
tũ de gñatõe dĩna. Si forte dicas ꝙ ſcim⁹ ꝛ ſignifi Solõ
cam⁹ qꝛ: ſed nõ q̇d eſt generatio dĩna. Cõtra/ ſciẽtia Obiectio
qꝛ duob⁊ modis eſt. ſ. ꝑ effectũ vel ꝑ cãm remotã: ge
neratio aũt ꝑ cãm remotã nõ ſignificat̃ nob/ nec etiã
ꝑ effectũ tm̃: ḡ videt̃ ꝙ ſignificet̃ nob q̇d eſt gñatio di
uina: ꝛ ita eſt ſcita ꝛ ſignificata. P̄ ſcire rẽ in ſua ꝓ- Scda
pria natura eſt ſcire eã ſm dr̃as quib⁊ diſtinguit̃ ab
alijs q̃ ſunt in eodẽ gñe cũ ipſa: ſꝫ nos habem⁹ a ſan
ctis nobis traditas hmõi dr̃as. ſ. ꝙ eſt ſine diuiſiõe ge-
nerãtis qd nõ eſt ex potẽtia ĩ actũ qd eſt ĩmat̃ial̃ qd
nõ diuidit eſſe: vel eẽntiã q̃lia habemus ab Augu. ꝛ
Dam̃. ꝛ a Boe. ḡ videt̃ ꝙ ſcita ſit gñatio ĩ ꝓpria na-
tura: ſciẽtia aũt rei ſimplicis incõplexe ĩ ꝓpria natu-
ra eſt ſciẽtia q̇d eſt res in ꝓpria natura: ḡ videt̃ ꝙ nos
ſciam⁹ q̇d eſt gñatio diuina: ḡ nõ eſt verũ qd Amb.
dicit hic. Sed cõtra ſcire q̇d eſt/ eſt ſcire ꝓprios ter Rõ ꝓ veritate.
minos rei intra quos claudit̃ tota rei natura: ſed ſic
nõ cõtingit deũ ſcire: qꝛ ſic cõp̄hẽderet̃ vel clauderet̃
in noſtro intellectu qd ſuꝑ eſt improbatũ: cũ igit̃ ge-
neratio dĩna de⁹ ſit ipam nõ cõtingit ſcire vel ſigni- Solõ ad ꝓ
ficare q̇d eſt. Solõ dõm ꝙ ſicut dicit phs in prio mũ ꝯ ſolõꝫ primã.

de aïa oïs intelligẽtie q̃ eſt de q̃d eſt ꝼm̃ ſunt p̃tica-
rũ eĩn itelligẽtiaꝝ ꝼm̃ ſunt: oẽs ei alteri⁹ cauſa ſũt
ſcꝫ ꝓpter ei⁹ qđ cõſideraꝛ: ſpeculatiue vero rõnibꝫ ter
minanꝛ: ꝛ oïs rõ aut diffinitio eſt/ aut demõſtratio
in qua ſtat intelligẽtia ꝛ diffinitões oẽs diffinite ſũt
ad diffiniẽtia. Et iõ dico ꝙ nõ cõtingit ſcire q̃d ẽ de⁹
vel aliq̃d diuinũ/ eo ꝙ diffiniri a nobis nõ p̃t: ſꝫ erit
ſemꝑ ꝼm aliq̃d ſui extra nos vt ſupra diximꝰ in que
ſtiõe de ſcientia dei in di. ij. ꝛ hoc intelligit Amb. qñ
dicit ꝙ nõ ſciꝛ a nobis gñatio diuina/ nec etiã ab an
gelis: q2 per q̃d eſt ſcita nõ eſt niſi ab eo q̃ eſt deus tri
nitas: habem⁹ aũt ſciẽtiã de diuinis ſicut eſt ſciẽtia:
q2 ꝛ bñ cõcedo ꝙ plus ſcim⁹ de ea q̃ꝫ ꝙ ineffabil' eſt.
Ad p̃m ꝯ ſecundã obiectionẽ. Ad id qđ cõtra obijciꝛ dõm ꝙ verũ eſt ꝙ de ſciẽtia
q2 in demõſtratiõibꝫ que eſt cõcluſiõis ſciẽtia habeꝛ
illis duobꝫ modis: ſed ſic nõ ſciꝛ generatio diuina: ſꝫ
ſed poti⁹ vt incõplexũ cui⁹ ſciẽtia nõ habeꝛ ꝑfecte ꝑ
diffinientia ipm̃: ꝛ hec eſt ſciẽtia ſil'is ei que eſt ſcien-
tia q2/ ꝛ eſt ſcire in vniuerſali ꝛ nõ ĩ ꝓpria natura ꝼm
Ad ſecũdũ ꝯ eãdẽ. ꝙ ipm̃ eſt. Ad id aũt qđ obijciꝛ de differẽtijs eius
dõm ꝙ nõ ſignificaꝛ nobis differẽtijs niſi dupliciꝛ:
ſcꝫ negatiuis/ ſiue priuatiuis: ſicut ꝙ eſt impaſſibil'/
ĩmaterialis/ inuertibilis ꝛ hmõi: ille differẽtie non
certificãt: niſi q2 differẽtie cõſtituẽtes ſunt poſitiue.
Alie differentie que poſitiue ſunt/ ſunt remote: ſic ꝙ
eſt in eadẽ ſuba vel cõſubalis: ille eĩn nõ ſunt ꝓprie
vnde ĩ talibꝫ adhuc remanet occultũ ꝼm quẽ modũ
ſit in eadẽ ſuba: ꝛ iõ licet illis differẽtijs a q̃buſdã di
ſtinguaꝛ: tñ q2 nõ cõuertunꝛ cũ ipſa cõſtituẽdo non
ſpecificãt generationẽ: ꝛ iõ adhuc ignoraꝛ q̃d gene-
rationis: ꝛ iõ etiã nõ dicit Amb. ꝙ ſimpl'r impoſſibi-
le ſit ſcire generationẽ: ſed ꝙ ĩpoſſibile eſt ſcire gene-
rationis ſecretũ: q2 ſecretũ ei⁹ eſt q̃d ſit: ſed nõ eſt ſecre
tũ q̃d nõ ſit: ꝛ hoc ſciꝛ ꝛ effatur vnde effabilis eſt ꝼm
quid/ ꝛ nõ ſimpliciter.

Arti. XIII. An loquantur angeli.

M Einde queriꝛ de hoc qđ dicit [Vox ſilet/ non
o mea tm̃: ſed etiã angeloꝝ ꝛc̃]. s̃. b. Et q̃runꝛ
q̃ttuor. ſ. q̃liter loquanꝛ angeli: ꝛ vtrꝝ oïa lo-
qui poſſint: ꝛ vtrũ oẽs oïbus/ vel quidã quibuſdã/
ꝛ de auditu audiẽtiũ alioꝝ locutionẽ. Circa pri-
mũ ꝓcediꝛ ſic Dic̃ Baſi. ĩ q̃dã omelia ſuꝑ illõ Deuꝛ.
Arguiꝛ p̃o 27. Attẽde tibi ꝛc̃. Sermonis vſum nobis de⁹ qui
nos creauit indulſit ꝓ eo vt cordis occulta inuicem
nobis verbi miſterio panderem⁹ vt cõmuni in alte-
rutrũ affectiõi nature vnuſq̃ſqꝫ noſtrũ ꝓprimo ſuo ve
lut ex archanis q̃buſdã domicilijs ſecreta deprome
ret ſi eĩ nuda ſolũmõ atqꝫ ĩtecta aïa viuerem⁹ ex ipis
tm̃ mẽtis motibꝫ atqꝫ intẽtionibꝫ cogitationũ alte-
rutrũ noſceremur. Ex h̃ accipiꝛ ꝙ angeli cũ ſint de-
nudati a corꝑe ſine ſermone ſibi inuicẽ innoteſcũt: g̃
locutiõe nõ indigẽt: ꝛ nihil eſt vanũ in eis: ergo nõ lo
2o quũtur. Itẽ Job. 28. ſuꝑ id Nõ adequabiꝛ ei au-
rũ vel vitrũ: dicit Grego. ꝙ in reſurrectiõe vniuſcu-
iuſqꝫ mẽtẽ ab alteri⁹ oculis corpulẽtia nõ abſcõdet:
ergo mľtomagis cũ ſpũalior ſit natura angeli q̃ in
vno angelo eſt nõ latebit aliũ: ꝛ ita nõ indigẽt locu-
3o tione. Itẽ Baſili⁹ Qm̃ vigor aïe velamĩe carnis
operiꝛ ad indicãda atqꝫ in publicã faciẽ ꝓferẽda ea q̃
in ꝓfundo cordis vel cogitatiõibꝫ vel ſenſibꝫ cõmo-
uentur nobis/ ꝛ noïbꝫ ꝛ vocabulis indigem⁹: ex hoc
accipiꝛ ꝙ vbi nõ eſt velamẽ carnis nõ eſt neceſſarius
vſus loquẽdi. In angelis aũt nõ eſt velamẽ carnis:
ergo nõ loquunꝛ. Itẽ. I. ad Cor. 4 ſuꝑ illud: No- 4o
lite ante tẽpus iudicare: dicit glo. ꝙ geſta ꝛ cogita-
ta bona vel mala tũc erũt aperta: ꝛ q2 oïa tũc erunt
nota/ tũc oẽs poterunt iudicare de ſe/ ꝛ de alijs: ex h̃
accipiꝛ ꝙ etiã mali tũc videbũt cogitatiões oïm: er-
go multo forti⁹ angeli mõ vidẽt: ꝛ ex hoc iterũ ſequiꝛ
ꝙ nõ loquunꝛ. Itẽ Aug⁹ In patria nõ erũt cogi- 5o
tatiões volubiles hinc illinc/ aut inde huc: ſꝫ oïa ſi-
mul videbim⁹: ergo cũ angeli mõ ſint beati nõ indi-
gẽt locutiõe: ſed oïa ſiml' vidẽt. Itẽ Greg. ĩ dyal'. 6o
Quid eſt quod nõ vidẽt q̃ vidẽtẽ oïa vidẽt: ꝛ loquiꝛ
de angelis: ſi ergo oïa vidẽt: vidẽt etiã ea que ſũt in
ſe inuicẽ: ꝛ ita nõ indigẽt locutiõe. Itẽ Aug⁹ in li- 7o
bro de bono cõiugali poſt hãc peregrinatiõẽ futuꝝ
eſt: vbi oïm cogitatões patebũt inuicẽ/ nec inuicẽ re
pugnabũt: cũ ergo in futuro ſil'es erim⁹ angelis: vt
dicit dñs Matt. 22. ergo angeli mõ vidẽt inuicẽ co
gitatiões ſuas ꝛc̃. Sed cõtra hoc eſt qđ dicit glo. Obijciꝛ in
ad Cor. 13. ꝙ ſuꝑiores ſignificãt inferioribꝫ quod de ꝯtrariũ primo
dei volũtate ꝑceperũt nutibꝫ ꝛ ſignis. Itẽ Boeci⁹ ꝙ loquũꝛ.
Quicq̃d põt potẽtia inferior p̃t ꝛ ſuperior: cũ g̃ hõ q̃
eſt inferior potẽtia poſſit loqui: põt loqui ꝛ angelus
Itẽ Eſa. 6. Clamauit alter ad alteꝝ: ꝛ in Zacha.
vn⁹ loquiꝛ alteri: ꝛ in Dañ. Iuxta hoc vlteri⁹ q̃- Queſtiũcula prima
ritur ſi cõcediꝛ ꝙ loquanꝛ qualiꝛ loquanꝛ. Et videꝛ
glo. ad Cor. 8. dicere ꝙ loquunꝛ nutibꝫ ꝛ ſignis: ſed Obiectũ ꝯ
hoc videꝛ ſtare nõ poſſe: q2 nut⁹ ſeruit poti⁹ demon primũ.
ſtratiõi ipſi⁹ rei q̃ꝫ locutiõi. Itẽ ſigna illa aut ſunt Obiectũ ſecũdũ ꝯ que
a natura/ aut a placito. Si a natura tũc erũt eadem
apud oẽs. Si aũt ad placitũ tũc ante locutionẽ exi- ſtiunculam
gitur diſciplina ideomatis qđ etiã friuolũ eſt pone-
re in angelis. Itẽ Dam̃. dicit ꝙ tradunt ſibi ſuas
intelligẽtias ſine voce prolata intellectu. Sed quia An ꝯ quattuor coeq̃uis.
alibi de hoc plurima dicta ſunt iſta ſufficiãt. So-
lutio cõcedo ꝙ angeli loquunꝛ ꝛ qualiꝛ loquũꝛ ꝼm
ꝙ opinor ad hoc videndũ opꝫtet p̃ſupponere qđ dã ſi Solo
mile: ponam⁹ duo lumĩa diſtãtia a ſe: ad hoc ꝙ vnũ
illorũ luminũ penetret aliud nõ exigũꝛ niſi tria q̃rũ
vnũ eſt ꝙ vnũ directe ordineꝛ ꝯtra aliud in ſitu ꝛ ꝙ
nullũ mediũ ꝓhibẽs ꝛ claudẽs vnũ ab alio ſit inter-
poſitũ ꝛ ꝙ ſit diſtãtia ꝓportionata potẽtie ĩmutãdi:
q2 lumẽ pariſi⁹ exiſtẽs nõ ĩmutabit vſqꝫ ad lumẽ qđ
eſt rome: ſi aũt ponamus ꝙ vnũ illoꝝ luminũ ſit co-
gnitiuũ alteri⁹ ꝛ ecõuerſo ꝛ ꝙ habeãt libertatẽ arbi
trij tũc ſequiꝛ ꝙ ſe cognoſcẽt ſi voluerint ꝛ nõ cogno
ſcẽt: ſi nõ voluerit. Dicit eĩn Aug⁹ ꝙ lumẽ ſpẽs in-
telligibiliũ ſint ſemꝑ in aïa nõ tñ aïa ſemꝑ intelligit
q2 nõ vult: vñ ſi volũtas claudit intellectũ ſibi ꝙ ſcꝫ
nõ intelligit ꝼm actũ: multomagis habet p̃tãtẽ clau
dendi ſe ab alio: ſic ergo dico ꝙ eſt in angelis ꝙ ſunt
intelligibilia lumĩa: vt dicit Dyoñ. ꝛ ideo ad hoc ꝙ
loquanꝛ inuicẽ nõ exigiꝛ niſi volũtas cõmunicandi
alteri ſuã intelligẽtiã ꝛ cõuerſio ad ipm̃ in ordĩe ꝛ cõ
ceptio ſue ĩtelligẽtie ꝑ modũ exp̃ſſiõis ad alteꝝ: ali-
ter eĩn intelligim⁹ ꝛ aliter cogitam⁹ ĩ ordine exp̃ſſio
nis ad alterũ. Intelligim⁹ eĩn cũ noticiã habemus:
ſed cogitam⁹ cũ apud nos conferim⁹ ꝛ ordinam⁹ ad
exp̃ſſionẽ: cũ accipim⁹ cogitatũ noſtrũ ĩ aliquo vt ſi-
gno ad alterũ ꝛ nõ ampli⁹ meo iudicio exigiꝛ ad lo
qui angeloꝝ: hoc aũt ſignũ nõ eſt aliud q̃ꝫ ſpẽs intel-
ligibilis cũ ordine ad alterũ/ ꝛ volũtate cõmunicã-
di vt mihi videꝛ. Ad id ergo qđ primo obijciꝛ di- Ad primũ.
cendũ ꝙ Baſili⁹ intẽdit ꝙ nõ indigem⁹ ſermõe pro-
lato per attractũ aeris: nõ autẽ intẽdit ꝙ nõ indige-

mus ſermõe ſpirituali hocmõ quo determinatũ eſt
Ad ſecũdũ. dicto. Ad aliud dicẽdũ ꝙ eſt quedã mẽs creata ab
eo ꝙ cauſalit̃ beatificat:ſicut mẽs beatitudinis in q̃
ſunt dotes aĩe ex quaꝝ redũdantia ſunt etiã dotes
in corpore:⁊ de illa verũ eſt ꝙ nõ abſcõdit̃ ab oculis
alicuiꝰ beatoꝝ:qꝛ hoc nihil aliud eſt q̃ꝫ ꝙ q̃libet bea
tus videat ĩ alio quãtitatẽ glorie aĩe ⁊ corporis quã
habet a deo: ſed quiddã eſt in mẽte cauſatũ a libero
arbitrio in qꝺ põt ptãs volũtatis:⁊ illud dicit̃ pro-
prius cõceptꝰ cordis vniuſcuiuſq:⁊ illud nõ vide-
bit vnꝰ in alio ſine locutiõe:⁊ prima ſil'itudo eſt ĩ vi-
no inficiẽte vitrũ:qꝛ per vitrũ videt̃ color vini.ita in
Ad tertiũ gloria corporis videt̃ ⁊ perpẽdit̃ gloria mẽtis. Ad
aliud pꝫ ſol'o per dicta:qꝛ Baſi. loquit̃ de indigen-
Ad quartũ tia ſermõis que ſonat in aere. Ad aliud dõm ꝙ glo
ſa illa loquit̃ de cauſis cõdẽnatiõis vel ſaluatiõis:
qꝛ illas q̃libet videbit in alio vt iuſtior appareat con
dẽnatio maloꝝ ⁊ ſaluatio beatoꝝ:ſed tñ ex hoc nõ re
mouet̃ q̃n adhuc neceſſaria ſit locutio ⁊ bonis ⁊ ma-
lis ad cõceptꝰ illos qui ſubſunt libe.ar.alteri depro
Ad quintũ. mẽdos. Ad aliud dõm ꝙ cogitationes volubiles
appellant̃ cogitatiões diſcurrẽtes ab obſcuritate ve
ſtigij vel imaginis vl' enigmatis ⁊ ſpeculi fidei ad co
gnitionẽ dei habẽdã que hic incipit a creaturis:ſed
tũc nõ erit ita/ quoniã deũ in ſe videbimꝰ/ ⁊ alia or-
dinata ad beatitudinẽ in deo ſiml':qꝛ ibi ſunt ſimul
vbi ſunt: vt vnũ ſimplex qꝺ eſt cauſa ⁊ ydea omniũ:
ſed tamẽ ꝓpter illã cognitionẽ non remouet̃ illa quã
habet vnuſquiſq de ꝯceptu cordis ſui/ ⁊ illã nõ oſtẽ
dit verbũ/eo ꝙ nõ eſt beatificãs :ſed exigit̃ ad eã lo-
Ad ſextũ cutio. Ad aliud dicendũ ꝙ loquit̃ Grego. de ſub
ſtãtialibꝫ beatitudini ⁊ nõ de alijs. Uel dicat̃ ꝙ loq̃
tur de ſufficiẽtia ſubiecti nõ ꝺ ſciẽtia ſm actũ/hoc eſt
dicere ꝙ deꝰ in quo videri ſufficiẽt̃ poſſunt oĩa ſine
medio obijcit̃ eis:quo ad hoc nihil eſt qꝺ nõ videãt:
id eſt videre poſſint:nõ tamẽ eſt verũ ꝙ oẽs actualit̃
omnia videãt in eo:quia iã quilibꝫ tot haberet in eo
viſa ⁊ ſcita quot alter:⁊ ſic equales eſſent in nume-
Ad 7m ro ſcitorũ. Ad aliud dicendũ ꝙ Augꝰ nõ loquitur
de cognitis q̃ ſubſunt libe.arbi.ſed de cognitis in q̃
bus ſubſtãtialit̃ eſt beatitudo:hoc eſt in quibꝫ reſul-
tat in mẽte ⁊ in corpore per cõſequẽs deꝰ beatificãs
Ad obiectũ vt beatificãs. Ad id qꝺ cõtra obijcit̃ bene cõcedo
Ad q̃ſtiũcu ꝙ loquunt̃. Ad hoc autẽ qꝺ querit̃ qualit̃ loquũ-
lam. tur. dico cũ glo. ꝙ nutibꝫ ⁊ ſignis:⁊ nutus vocatur
ibi ordo ⁊ cõuerſio ad alterũ cũ volũtate innoteſcẽdi
⁊ cũ determĩatiõe ſil'itudinis quã habet apud ſe ad
rẽ. Signũ aũt vocat̃ forma que eſt in angelo/que eſt
ſignũ ⁊ ſil'itudo rei/ eo ꝙ ĩtelligẽtia eſt plena formis
a creatiõe ſui/ que forme ſunt rerũ ſil'itudines nõ q̃-
dẽ accepte a rebꝫ:ſed a creatiõe:⁊ ſunt ſil'itudines to
tius ordinis cauſarũ vniuerſaliũ vl' particulariũ ad
res factas/ ⁊ que ſunt ad futuras ⁊ ſub illarũ deter
minatõe ad hãc rem vel illã angeli exprimũt quicq̃d
Ad obiectũ volũt loqui. Ad id aũt qꝺ cõtra obijcit̃ dicendũ ꝙ
ꝯ q̃ſtiũculã nutꝰ hic ẽ intelligibilis demõſtratio ad quã ſufficit
primã ordo vnius ad alterũ cũ volũtate innoteſcẽdi. Ad
Ad ſecũdũ. aliud dicendũ ꝙ ſignũ eſt a natura: ſed determĩatio
eſt ad placitũ angeli:⁊ ideo nõ exigit̃ diſciplĩa ideo-
matis:⁊ eſt ſil'iter ſicut ſi ego habeã ſimilitudinẽ ho
minis apud me:⁊ illã per volũtatẽ cõuerto ad expri
mendũ ⁊ ſignificandũ illũ vel illũ:⁊ ponamꝰ ꝙ hoc
ſufficiat locutiõi ad te:patet eñi tũc ꝙ tu nõ ſuſcipes
aliquid a me:ſed determinãdo ſimilitudinẽ natura-
lẽ rei ad hoc reſtringeret̃ tibi cõmunitas ſil'itudinis
hoĩs:vt in illa quã habes apud te intelligeres cõce
ptũ meũ:⁊ hoc vocat Dam̃. tradere ſibi ĩtelligẽtias
ſine voce prolato ſermõe. Sed adhuc obijcit̃ quia Obiectio
neceſſe eſt ꝙ aliquid excitet audiẽtem ad hoc ꝙ per-
cipiat:⁊ illud excitãs oportet eũ ſuſcipere a loquẽte:
ergo aliq̃d recipit ab ipſo:⁊ ita aliq̃d egredit̃ ab vno
in aliũ/ ⁊ vnꝰ ẽ in potẽtia ad aliũ. Ad hoc dicẽdũ Sol'o
ꝙ nihil oĩno recipit qꝺ nõ habet de naturalibꝫ:ſicut
eſt locutio:quia ſicut prius diximꝰ ſola cõuerſio ſuf
ficit excitatiõi: vnde ꝑ hoc ipm ꝙ videt eũ ad ſe ꝯuer
ſum cũ vterq ſit lumẽ intelligibile/ ⁊ volũtas nõ eſt
claudẽs determinat̃ in ipſo audiẽte cognitio eiꝰ :ad
hoc qꝺ ille vult exprimere.

An angeli omnia loquant̃. Art. XIIII.

N

S Ecũdo querit̃ vtrũ oĩa loqui poſſint:⁊ videt̃
ꝙ nõ:qꝛ nõ poteſt aliq̃s exprimere qꝺ nõ ha-
bet in cognitiõe:ſed cõtingẽtia a libe.ar. de-
pendẽtia nõ habẽt in cognitiõe:ergo illa nõ pñt exp-
mere: prima patet:media ꝓbat̃ per hoc ꝙ nõ cogno
ſcũt niſi ea quorũ formas acceperũt in creatiõe/non
autẽ tũc acceperũt niſi eoꝝ q̃ ſm curſum nature eue-
niunt:ſicut patet ab Augu. ſuꝑ Gen̄. ꝙ acceperũt co
gnitionẽ vniuſcuiuſq rei fiẽde per opꝰ diſpoſitionis
⁊ ornatꝰ ⁊ ꝓpagatiõis antecq̃ꝫ eſſet in verbo vel a v-
bo:ergo videt̃ ꝙ de his que pure ſubſunt libe.arbi.
nõ habẽt ptãtẽ exprimẽdi. Sed cõtra dicit Boe.
ꝙ q̃cq̃d poteſt potẽtia inferior põt ⁊ ſuperior :ſꝫ nos
poſſumꝰ loqui oĩa que ſunt in corde noſtro tã a na-
tura q̃ꝫ a li.ar. depẽdẽtia:ergo ⁊ illi. Sol'o ad hoc Solutio
dõm ꝙ angeli oĩa cordis ſui cõcepta poſſunt depro- ad totũ.
mere ſicut ⁊ nos:⁊ hoc a natura habẽt /ita ꝙ nõ indi
gent verbo:qꝛ etiã demões ita loquunt̃:⁊ ſicut ĩ no-
bis eſt q̃ꝫdiu eſt cõceptꝰ mẽtis in ſola poteſtate li.ar.
ꝙ tũc nõ cognoſcit̃ niſi a nobis ⁊ deo:ita eſt in illis:
ſed ſicut in nobis ꝓnũciatio ordinat cõceptũ ad na-
turalia inſtrumẽta ꝓnũciãdi vel audiẽdi/ ⁊ tũc natu
ralit̃ audit̃:ita in angelis ordo cõuerſionis ad aliũ
cũ volũtate exprimẽdi cauſat auditũ in vno rẽ/locu-
tio in alio:⁊ illa cõuerſiõe cõceptꝰ qui ſubfuit li.ar.
extrahit̃ extra ipm ad naturalia quodãmõ/ ⁊ tũc ab
alio eſt intelligibile vt dictũ eſt priꝰ. Et qꝺ obijcit̃ ꝙ
nõ habẽt cognitionẽ eorũ que pure ſubſunt libe.ar-
verũ eſt q̃ꝫdiu tm̃ in libe.ar.ſunt: ſꝫ qñ ordinant̃ ad
ordinẽ pronũciatõis iã ſũt naturalia:qꝛ ſicut nobis
naturale eſt audire loquẽtẽ/ſiue ipſe velit/ſiue nõ ve
lit dũmõ loq̃t̃ :ita naturale eſt audire angelo/ ſiue
ſuſcipere ad ſe ꝯuerſum ſub volũtate exprimẽdi :⁊ ſi
militudinẽ rei ad rẽ determinatã ꝑ intẽtionẽ ĩnote-
ſcendi rẽ illã alteri:⁊ hoc vocat Baſi. motus intẽtio
nũ q̃bus innoteſceremꝰ inuicẽ/ ſi tm̃ nuda ⁊ intecta
anima viueremus.

An angeli omnes oĩbus vel quidã q̃buſdã loquãtur ⁊ vtrũ diſtãtia põt eis facere loquele impedimentũ ſicut apud nos. Arti. XV.

O

T Ertio querit̃ vtrũ oẽs oĩbus vel quibuſdã Q nõ oẽs
loquant̃. Uidet̃ aũt ꝙ tm̃ q̃dã q̃buſdã ꝑ glo. oĩbꝫ loq̃nt̃
ad Cor. 3. que dicit ꝙ ſuꝑiores ĩferioribꝫ qꝺ
de dei volũtate ĩtellexerũt ſignificãt nutibꝫ ⁊ ſignis
que lingue vocant̃. P loqui eſt illuminare de cõce-
ptu cordis:cũ ergo illumĩatiões deſcẽdãt a ſuꝑiori-
bus in inferiores:⁊ nõ ecõuerſo: videt̃ ꝙ tm̃ ſuꝑio-
res loquant̃ inferioribꝫ ⁊ nõ ecõuerſo. Sed cõtra Q oẽs oĩ
bus loq̃nt̃

apud nos oēs indifferent̄ poſſumꝰ oībus loqui per naturā: ꝗ cū non ſint inferioris ꝓtātis angeli ꝙ̄ nos
qſtiūcula. videt̄ ꝙ ipſi oēs oībus loq̄ poſſunt. Itē3 querit̄ ſi diſtātia pōt eis facere impedimētū loquele ſicut apud nos nō audit nos qui plus vel minus diſtat vltra ꝙ̄
Obiectio poſſumꝰ frangere aerē. Videt̄ ꝙ ſic: q2 legimꝰ angelos clamare alterū ad alterū. Eſa. 6. Nō autē eſt neceſſarius clamor niſi ꝓpter ſurditatē vel ꝓpter diſtātiā: ſurditas autē nō accidit angelis: ergo clamor eſt ꝓpter diſtantiā vt videt̄.
Sol'o ad ꝑma in vtrāq3. Sol'o dico ſine preiudicio ꝙ duplex eſt locutio in angelis: vna que vocatur illuminatio a Dyoñ. ⁊ illa eſt de his que manifeſtātur in verbo: ⁊ nō ſunt de ſuba beatitudinis in ſpeciali: ſed ſunt de diſpēſatiōe mūdi futura ⁊ ſacramētorū ⁊ eccleſie: ⁊ verū eſt ꝙ illa locutio deſcēdit a ſuperiorib3 in inferiores: q2 illa illuminatiōe ſuꝑiores purgāt/illumināt/⁊ perficiūt inferiores ſe. Alia autē eſt locutio de cōceptis in corde ꝓprijs: ⁊ illa locutione ⁊ boni ⁊ mali loquūtur/⁊ oēs oībus.
Ad queſtiūculam. Ad id qđ querit̄ de diſtātia dicendū ꝙ diſtātia loci nihil facit in eis: ſed tm̄ ordo cōuerſiōis ad alterū ꝑ intētionē īnoteſcēdi ſibi.
Ad obiectionem. Ad id qđ obijcit̄ de clamore dicēdū ꝙ clamor angeli ſignificat magnitudinē exprimēdi nō neceſſitatē audiētis vel ſpaciū diſtātie inter audientē ⁊ loquētē.

Arti. XVI. P

An angeli ī ſuis locutōibꝰ ⁊ auditibꝰ vtūtur linguis auribꝰ aut q̄buſdā organis.

Qđ āgelꝰ nō habeat organa. V ltimo querit̄ de organis audientiū ⁊ loquētiū. Cū em̄ angelus ſit ſuba ſeparata: videt̄ nō habere organa nec etiā potētias ad hmōi organa determinatas: ſicut habēt aīe exute a corporibus: ſicut legit̄ de lingua diuitis dānati ⁊ digito
Obiectio Lazari. Sed ſi hoc cōcedat̄/tūc videt̄ ꝙ loqui eoꝝ ⁊ audire nihil addit ſuꝑ ītelligere ſm actū qđ falſum eſt: q2 hoc nō habet rōnē loquele.
Sol'o ad primū Ad hoc dicēdū ſine ꝑiudicio ꝙ angeli habēt linguas ſpūales: ⁊ ille nihil aliud ſunt ꝙ̄ poteſtas cōmunicādi cōſilia ⁊ cōceptus ſuos inuicē.
Ad obiectionē Ad hoc autē qđ obijcit̄ ꝙ loq̄ eorū nō videat̄ eē niſi ītelligere ſm actū dicēdū ꝙ ad loqui cōcurrūt tria. ſ. intelligere ſm actū/⁊ cōuerſio ad alterū ſub volūtate īnoteſcēdi/⁊ intētio dirigens ſil'itudines ad res de quib3 eſt ſermo. Sil'iter ad auditū iſta cōcurrūt. ſ. ꝯuerſio ad loquentē/⁊ voluntas accipiēdi ꝯceptū/⁊ directio ſil'itudinis ad rē eandē.
qſtiūcula. Et ſi queris quomō pōt hoc eē ꝙ vno cōuerſo ad alterū ⁊ ecōuerſo ille cōuertit̄ ad iſtū.
Sol'o Dicēdū ꝙ h̄ contingit ꝑt̄ lumē intelligētie vnīꝰ directe ad alteꝝ: ſicut em̄ radiꝰ lumis corporalis applicat̄ alteri: ita etiā3 radiꝰ lumis ſpūalis vnīꝰ intelligētie in vno angelo applicat̄ radio intelligentie angeli alteriꝰ: ⁊ hoc mō etiā applicant̄ aīabus in reuelatiōe. Ex hoc etiā p3 ꝙ nec cōmunitas formaꝝ impedit intellectū cū forma ſemꝑ ꝑ directionē ad rē determinet̄/nec etiā decipiunt̄ equiuocis ⁊ amphibologicis: q2 res deſminata excludit omnia illa.

Art. XVII. Q

An licet ſcrutari ſuperna myſteria.

D Einde querit̄ de hoc qđ dicit [Scrutari nō licet ſuꝑna myſteria ⁊c. [. ſ. c. Oēs em̄ ſcti doctores ſcrutati ſunt myſteria trinitatis et diſcuſſerūt: ergo videt̄ ꝙ oēs peccauerūt.
Sol'o Ad hoc reſpōdendū eſt per hoc qđ dicit Bernñ. ſuꝑ cant. ſermōe. xvij. Spūs ſcrutat̄ nō ſolū hominū corda ⁊ renes: ſed etiā ꝓfunda dei: ⁊ ſiue ad yma/ſiue ad alta ſecurus ſequor eū quocūq3 ierit tm̄ vt cuſtodiat corda noſtra ⁊ intelligētias noſtras/ne forte cū nō aderit ad eſſe putemꝰ/noſtrūq3 pro ipſo ſeq̄mur ſenſum deuiātes: vnde ſcrutātes ſcrutinia ſuo ſenſu ⁊ vi ratione volentes potius interrūpere in ſecreta dei ꝙ̄ ꝑ doctrinā ſpiritus introduci hic rep̄hēdunt̄ ſicut infideles qui terminos articuloꝝ fidei nō cuſtodiunt: nō aūt rep̄hēdūt̄ ſtudētes ⁊ inq̄rētes cū pietate.

Utrū debeat dici ſemper gignitur vel ſemper genitus eſt filius.

Hic queri pōt cu3 generatio filij a patre nec principiū habeat nec finē: q2 eterna eſt vtrū debeat dici: filius ſemꝑ gignit̄: vel ſemꝑ genitus eſt: vel ſemꝑ gignet̄. De hoc Grego. ſuper Job ait: Dñs deus ieſus in eo ꝙ virtus ⁊ ſapiētia dei ē de patre añ tēpora natꝰ eſt: vł potius: q2 nec cepit naſci: nec deſijt dicamꝰ verius ſemper natus: nō aūt poſſumꝰ dicere ſemꝑ naſcitur ne imperfectus eſſe videatur.
At vero vt eternus deſignari valeat ⁊ perfectus. ⁊ ſemꝑ dicamꝰ ⁊ natus quatenus ⁊ natus ad perfectionē ꝑtineat: ⁊ ſemper ad eternitatē: ꝙ̄uis per hoc ipſum ꝙ ꝑfectū dicimꝰ: multū ab illiꝰ veritatis exꝑſſione deuiamus quia qđ factū nō eſt: non poteſt dici proprie perfectū: ſed balbutiēdo vt poſſumꝰ excelſa dei reſonemꝰ. Et dñs noſtre infirmitatis verbis cōdeſcēdens. Eſtote inquit perfecti ſicut ⁊ pater vr̄ celeſtis perfectus eſt. Super illū locū etia3 pſal. Ego hodie genui te. De hac generatiōe filij ita loquit̄ Augꝰ Quāq̄ per hoc ꝙ dicit hodie poſſit etiā intelligi dies ille quo chriſtus ſm hominē natus eſt: tamen q2 hodie preſentiā ſignificat atq3 in eternitate neq3 preteritū quicq̄ eſt quaſi eē deſierit: neq3 futurū quaſi nondū ſit: ſed p̄ſens tm̄: q2 quicquid eternū eſt ſemꝑ eſt: diuinitꝰ tamē accipit̄ de ſempiterna generatiōe ſapientie dei. Ecce his verbis oſtēdit Augꝰ ꝙ generatio filij ſemꝑ eſt: nec preterit nec futura ē: q2 eterna eſt. Ideo dixit genui: ne nouū putaretur. ſ. ne videret̄ incepiſſe. Hodie dixit: ne preterita generatio videret̄. Ex his ergo verbis prophete: vt ait Johannes Chryſ. nihil aliud manifeſtat̄: niſi q2 ex ipſa eſſentia patris ſemꝑ genitus eſt filius. a
Mat. 5.
pſ. 2. b

R

b H Ic q̄ri pōt cū generatio filij a patre ⁊c̄]. Hic incipit ſecūda pars diſtinctōis illiꝰ in qua docet magiſter quib3 verbis vtēdū eſt in eternitate diuine generatōis exprimēda. Et diuidit̄ ī partes q̄ttuor: in quaꝝ prima ꝓbat ꝙ cōuenietiꝰ exp̄mitur verbis p̄teriti ⁊ p̄ſentis tēporis ſimul acceptis. In ſcđa obijcit ꝯtra hoc per v̄ba origenis ibi: [Origenes dicit ⁊c̄. In tertia ſoluit ibi [S3 ne tāti doctores] In quarta ex ſolutiōe elicit q̄liter ⁊ q̄b3 v̄bis de

de gñatiõe diuina loq̃ndũ eſt ibi [Dicam⁹ ḡ filiũ ⁊c̄.

Arť.XVIII **An generatio filij a p̄re ſit finita vľ ĩfinita**

Ncidit aũt hic q̃ſtio in principio: vtrũ gene-
Arguiť p° q̄ infinita. i ratio filij a patre ſit finita vel infinita. Videť
aũt q̄ ĩfinita: q2 in eternitate: nihil aliť ſe ha-
bet: ergo ſi pať genuit veꝝ eſt q̄ adhuc generať. ge-
neratio aũt que ſemp̱ eſt in actu gñatiõis nũq̄3 finiť:
20 ergo videť q̄ generatio filij a patre ĩfinita ſit. Jtē
q̄cq̄d eſt in deo nõ finiť duratiõe/ vel loco/ vel intel-
lectu: gñatio diuina eſt in deo: ergo nullo hoꝝ finiť
Arguiť 2° q̄ ſit finita. ergo videť q̄ ſemp̱ gñať. Sed ꝯtra q̄cq̄d ſemp̱ eſt
in generari nũq̄3 eſt ingenitũ eſſe: ḡ ſi fili⁹ ſemp̱ eſt in
generari nũq̄3 eſt ingenitũ eſſe/ qđ falſum eſt: q2 non
2° eſſet fili⁹ niſi eſſet genit⁹. Jtē q̄cq̄d ſemp̱ eſt in ge-
nerari nũq̄3 eſt cõpletũ per generationē: ḡ ſi fili⁹ ſem
per eſt in generari/ fili⁹ nũq̄3 eſt perfect⁹ ⁊ cõplet⁹ p̱
generationē qđ iteꝝ falſum eſt: ergo generatio eius
Soľo nõ eſt infinita. Si dicas q̄ idē eſt in generari ⁊ ge-
Obiectio nitũ eſſe. Cõtra/ aut ergo ſimul ſunt duratiõe gene-
rari ⁊ genitũ eſſe: ſed nõ natura/ aut ſimul natura ⁊
tp̱e. Si primo mõ ergo gñari eſt prius natura q̄3 ge
nitũ eſſe: ſed in oĩbus talib9 prius infert poſterius ⁊
nõ cõuertiť: nõ em̄ ſequiť in milleſimũ annũ ſi geni-
tũ eſt: ergo generať: ſ3 ſequiť bñ ſi generať: ergo ge-
nitũ eſt: ergo cũ mõ verũ ſit q̄ fili⁹ eſt genit⁹ nõ eſt ve
rũ q̄ generať qđ falſu3 eſt cũ recipiat fides hmõi lo-
Soľo cutões/ fili⁹ ſemp̱ generať: vt hic p̱bat mgř. Si di
Obiectio cas q̄ gñatio filij eſt finita ad genitũ eſſe. Videť fal
ſum eſſe: q2 tũc aliq̄ñ fuit incõpleta ⁊ ingenitũ eē fa-
3° cta eſt cõpleta. P̄ q̄ñq3 fuit in gñrari: q̄ñq3 aũt in-
genitũ eſſe: ⁊ ita variatio eſt in eternitate qđ ſtare cũ
q̃ſtiũcula. p̱habitis nõ põt. Jtē eſt ne cõcedẽdũ ſaltē ſm intel
Obiectio lectũ q̄ generari eſt añ genitũ eſſe. Videť q̄ ſic: cũ fi-
lius nõ accipiat eē qđ eſt niſi p̱ generationē: ergo ge-
neratio vt videť eſt ante. Si hoc dať. Cõtra eſt ĩtel
Soľo ad oĩa predicta. lect⁹ eternitatis q̄ eternũ ponit totũ eſſe ſimľ. So
lutio dõm q̄ iſta q̃ſtio in dĩnis nõ habet locũ: q2 nec
ibi eſt finitũ nec infinitũ. Jnfinitũ nõ eſt: q2 illud eſt
imp̱fectiſſimũ/ cui⁹ p̱tes accipiẽtes ſemp̱ eſt aliquid
extra accipere: ⁊ iõ etiã in naturalib9 ⁊ mathematic3
infinitũ nõ eſt niſi in eo qđ eſt finitũ actu ⁊ in potētia
in illo ⁊ nõ actu: infinitũ em̄ qđ iteratiõe ſiue regene
ratiõe eiuſdē mot⁹ circuli ſine q̄etis ĩterpoſitõe ē in-
finitũ nõ põt ibi eſſe: q2 nõ iterať ſemp̱ eadē genera-
tio ſine q̄ete: ſicut mot⁹ circuli infinit⁹ diciť regene-
ratiõe q̄ntũ ad principia naturalia: vñ nullo mõ eſt
ibi ĩfinitũ ſic acceptũ niſi hoc mõ quo ſupra dictũ eſt
q̄ infinitũ eſt nõ finitũ vel mẽſuratũ tp̱e/ loco/ vľ po
teſtate cõp̱hẽdentis intellect⁹. Finitũ etiã nõ eſt ibi:
q2 finitũ diciť vel qđ attingit cõplemẽtũ poſt motũ/
q̄ñ. ſ. poſt moueri eſt ĩmotũ eē: ⁊ ſic nõ põt eē in diui-
nis penit⁹ ĩmutabilib9. Alio mõ diciť finitũ cõten-
tum intra fines terminãs ip̄m intra vel extra: ſicut
res termĩať ad formã ⁊ figurã ſuã vel ad eēntiã ſuã
extra quã de re nihil eſt. Extra aũt ſic res terminať
ad locũ/ ⁊ neutrũ illoꝝ cõpetit diuinis: q2 deo nõ cõ
ſtituiť termin⁹ ſue eēntie: licet ip̄e ſibi finit⁹ ſit tñ nõ
finiť ad aliq̄d creatũ q̄ ſemp̱ ſit nõ incluſus: ſed extra
incõparabiliť. Vñ dicim⁹ q̄ gñatio diuina nec fini-
ta eſt/ nec infinita eſt: ſ3 ſimplex. Simplex em̄ vt di-
cit p̄hs/ nec finitũ/ nec infinitũ eſt/ nec hoc eſſet dõm
q̄ generari differat a genitũ eſſe: q2 iã ſup̄ p̱batũ eſt
q̄ nõ ē fieri aliqđ añcedẽs filiũ/ nec actio aliqua inť
patrē ⁊ filiũ per quã exeat fili⁹ a patre: ſed generatio
dicit rõnē p̱ quã fili⁹ eſt a patre: vñ generatio actiue
intellecta idē eſt qđ paternitas vel pať licet differãt
in mõ ſignificãdi. ſiľiť generatio paſſiue accepta idē
eſt qđ fili⁹ differēs ĩ mõ intelligẽdi tm̄: ⁊ iõ nihil eſt
qđ queriť vtrũ generari ⁊ genitũ eſſe ſimul ſint tp̱e ⁊
naſci vel natura pri⁹ vnũ alio: ſed nõ tp̱e: q2 neutro
mõ ſunt. Jdē em̄ ſibi nõ eſt ſimľ ſecũ/ eo q̄ ſimultas
ſit diuerſoꝝ: que ſunt in loco vel tp̱e vno: ſ3 generari
⁊ generatio ⁊ fili⁹ in diuinis ⁊ genitũ eſſe ſunt idem
aliter tñ ſignificatũ: ⁊ iõ nõ eſt ibi/ nec pri⁹ natura/
nec eternitate/ nec ſpacio: ſed cũ diciť fili⁹ generať a
patre ſignificať mod⁹ quo fili⁹ eſt a patre: cũ aũt di-
citur generatio ſignificať rõ illi⁹ exiſtẽtie qua ē a pa-
tre. cũ diciť fili⁹ genit⁹ ſignificať mod⁹ quo eſt in fi-
lio id qđ patris eſt. cũ diciť fili⁹ ſignificať determi-
natio habẽtis principiũ in cõparatõe reſpect⁹ ad p̄n
cipiũ illud: ⁊ q2 oẽs iſti modi ſunt eiuſdē in ſignificã
do ip̄m diuerſimõe. Jõ fides admiſit oĩa verba tp̱is
exprimẽtis modũ talis exiſtẽtie: ⁊ p̱ hoc p3 ſoľo ad to
tũ: nõ em̄ pono ibi fieri vel actũ inter patrē ⁊ filiũ: ſ3
verbũ importãs actũ generatõis in humanis quã-
do trãſferť in diuina abſtrahiť ab agere vľ pati ⁊ tē
pore/ ⁊ retinet tm̄ rõnē act⁹ ſui q̄ ratio in diuinis di
cit notionē hoc vľ illo mõ ſignificatã: ⁊ iõ totũ qđ ibi
eſt p̱fectũ eſt nihil in fieri nihil in factũ eſſe: ſ3 filij de-
mõſtratio a patre p̱fecti a p̱fecto ⁊ vni⁹ ab vno.

Vtrũ fili⁹ ſemp̱ poteſt dici nat⁹ ⁊ genit⁹ ⁊ quid notãt tria tp̱a importata in participio: verbo: aduerbio diciť fili⁹ eſt ſemp̱ nat⁹. Arti. XIX. S

Einde queriť de hoc qđ dicit ibi [Et ſemp̱ di
D camus ⁊ natũ ⁊c̄. ſ. a. Jn talib9 em̄ locutõi
bus vbi duo tp̱a ſignificãť/ vnũ tm̄ determi
nat cõparationē: ⁊ alteꝝ eſt reſpectu cui⁹ alteꝝ acci-
pitur: vt cũ diciť ille amat⁹ eſt tp̄s p̄ſens qđ accipiť
p̱ li eſt nõ eſt mẽſura actus vel paſſiõis q̄ importať p̱
li amat⁹: ſed poti⁹ p̄teritũ tp̄s qđ cõſignificať in hoc
q̄ dico amat⁹. Et tp̄s accipiť ibi reſpectu p̄ſent3 ad
qđ terminatũ eſt illud p̄teritũ: ḡ videť q̄ ſiľiter cũ di
citur filius ſemp̱ natus eſt q̄ preteritũ referať ad ge q̃ſtiũcula
nerationē ⁊ preſens ſit nũc ad quod terminatur pre
teritio p̄terita. Preterea cũ diciť ſēp̱ natus eſt tria
tp̄a importãť: ⁊ queriť q̄d notēt illa tria circa gene-
rationē diuinã. P̄ queriť qđ iſtoꝝ tẽpoꝝ magis
cõpetit diuine gñatiõi. Soľo dõm q̄ hmõi parti Soľo
cipia nat⁹ ⁊ genit⁹ abſtrahẽda ſũt a ꝯſignificato tp̱e p̄ncipaľ ad
⁊ ſiľiter verba: ⁊ tm̄ debet intelligi retinere id qđ no q̃ſitũ p̄mũ.
bilitatis eſt in ipſis q̄ntũ ad differẽtias tp̱is cõſigni
ficatas: ſicut p̄teritũ a p̄teritiõe eſt abſtrahendũ ⁊ re
tinere debet neceſſitatē: q2 p̄teritũ eſt neceſſariũ ſolũ
inter tẽporalia: ⁊ ideo verbũ vel participiũ p̄teriti tē
poris notat circa diuinã generatõe3 neceſſitatē tm̄.
Similiť p̄ſens ſolũ eſt in tẽporib⁹ entitas: ergo de-
bet referri in diuĩa ⁊ mutabilitas ⁊ tẽporalitas ab-
ſtrahi. Futurũ aũt vicini⁹ enti eſt q̄3 p̄teritũ: q2 futu-
rũ aliquãdo erit: p̄teritũ aũt iã deficit/ tũc igiť futu-
rũ accipiať ratiõe entis qđ nõ deficit ex tẽpore: ⁊ tũc
ꝯuenit diuinis: ſed futuꝝ inſup̱ dicit in potẽtia ens
⁊ nõ in actu: ⁊ hoc diuinis nõ cõuenit. Ex hoc patet
q̄ nľľa eſt obiectio prima: q2 nõ notãt tẽporales mo
tus in diuinis verba vľ participia: ſed referũtur ad
diuina rõne eius qđ habẽt de perfectiõe. Ad hoc Ad q̃ſtiũcu
qđ queritur quid notēt tria tẽpora in verbo impor- lam
tata participio ⁊ aduerbio: dõm q̄ aduerbiũ notat

eternitatis indeficiētiā: participiū aūt notat gñatio
nis neceſſitatē / ⁊ verbū notat entitatē ipſiꝰ.

Arti. XX. C Utrū generatio filij ex maria virgine ſit
a patre aut a tota trinitate.

Einde querit̃ de hoc qđ dicit [Quāq̄ per h
D qđ dicit hodie etiā poſſit intelligi dies ⁊c.].
Arguit̃ po ſ.b. Hoc em̄ falſum videt̃: qꝛ nec pater nec
ſpiritusſanctus genuit eū ex maria virgine. Ipē em̄
generatōe tēporali eſt in terris ſine patre: ſicut gene
20 ratiōe eterna in celis eſt ſine matre. P cū tres cō-
muniter incarnationē eius fecerunt ſm hoc qđ dicit
tres cōiter patres fuerūt: ⁊ genuerūt eū: ergo ipē fi-
Solutio lius genuit ſeipm̄ qđ falſum eſt. Solutio dicēdū
ad totū. ꝙ improprie locutus eſt Augꝰ ⁊ ſm tēporalē gene-
rationē ſi dicat̃ ꝙ pater genuit: exponēdū eſt. i. fecit
ꝙ generaret̃: ⁊ eſt ſimilis modꝰ loquēdi. Mat. 3. ſup
illud: Potēs ē deꝰ de lapidib; iſtis ⁊c. vbi dicit glo
ſa in hmōi rei teſtimoniū deus de ſara genuit filiū h
eſt fecit ꝙ generaret̃ de ſara.

Origenes videtur dicere cōtra-riū: ait enim ꝙ ſemper generatur filius a patre.

Origenes vero ſuper Hieremiā dicit ꝙ filiꝰ
ſemꝑ generat̃ a patre: his verbis: Saluator
noſter eſt ſapiētia dei: ſapiētia vero eſt ſplē
dor eterne lucis: ſaluator ergo noſter ſplen-
dor eſt claritatis. Splēdor aūt nō ſemel na-
a ſcitur ⁊ deſinit: ſed quotiēs ortū fuerit lumē
ex quo ſplēdor orit̃: totiēs orit̃ etiā ſplēdor
claritatis. Sic ꝫ ſaluator ſemper naſcit̃. Un̄
ait i lib. Sap̄. Añ oēs colles generat me dñs
Nō vt q̄dā male legūt: generauit. His ver-
bis aperte oſtēdit Origenes ſane dici poſſe
⁊ debere filius ſemper naſcit̃. Qđ videt̃ con
trariū illi verbo Grego. premiſſo. ſ. nō poſſu
mus dicere ſemper naſcitur.

Exponit p̄miſſa verba Gregorij ne putetur inter doctores eē cōtrarietas.

Sꝫ ne tāti auctores ſibi cōtradicere i re tāta
videant̃ illa ꝟba Grego. benigne interp̄te-
mur Dñs inq̄t ieſus añ tp̄a natꝰ ē de pr̄e: vl̃
potiꝰ: qꝛ nec cepit naſci nec deſijt: dicamꝰ ve
rius ſemper natꝰ. Sed quō verius dicitur h
ſcꝫ ꝙ filiꝰ ſemꝑ natꝰ eſt q̄ꝫ illud. ſ. ꝙ de patre
añ tp̄a natꝰ eſt. Illud em̄ ſincera ⁊ catholica
fides tenet ac p̄dicat: vt iſtud. Quare ꝫ ait
dicamꝰ verius: cū vtrūq̄ꝫ pariter ſit ver̄: niſi
qꝛ volebat intelligi hoc ad maiorē euidētiā
⁊ exp̄ſſionē veritatis dici q̄ꝫ illud. His etem̄
verbis oīs calūniādi verſutis hereticis ob-
ſtruitur aditus q̄bus xp̄i ſm deitatē genera
tio ſine initio ⁊ ſine fine eſſe ac ꝑfecta mōſtra
tur. Nō aūt adeo aperte ſemꝑ manifeſtatur
veritas: cū dicit̃ filius ante tēpora genitꝰ eſt
de patre vl̃ filius ſemꝑ naſcit̃ de patre. Et iō
dicit Grego. ꝙ nō poſſumꝰ dicere ſemꝑ naſci
tur. Nō inquā ita cōuenieter: nō ita cōgrue
ad explanationē veritatis. Pōt tñ dici ſi ſa-
ne intelligat̃: ſemꝑ em̄ naſcit̃ filius de patre:
(vt ait Origenes) nō ꝙ quottidie iteret̃ illa
generatio: ſꝫ qꝛ ſemper eſt: ſemꝑ ergo naſcit̃
id eſt natiuitas eius ſempiterna eſt.

An filius ſemper generetur a patre: ſicut Arſ. XXI. A
ſplendor a lumine.

Einde querit̃ de hoc qđ dicit [Quotiens lu
D mē ortū fuerit ex quo ſplēdor orit̃ ⁊c.]. ſ. a.
Hoc em̄ videt̃ falſum: qꝛ ſm hoc filiꝰ multo- Solō
tiens generaret̃ qđ hereticū eſt. Rñſio dōm ꝙ nō
iterat̃ diuina generatio: ſicut ſplēdor iterat̃: ſꝫ qꝛ ge-
neratio nō dicit niſi rationē qua filius eſt a patre: ⁊
illa cōtinue demōſtratur ⁊ non ſemel ⁊ deficit: ideo
recipit fides ꝙ filius ſemper generatur: ⁊ ex hoc tūc
nō ſequitur ꝙ nūq̄ꝫ generatio eiꝰ perficiat̃: ſed ꝙ rō
exiſtētie filij a patre cōtinue demōſtret̃ in patre ⁊ fi-
lio: qualit̃ autē ſplēdor cōtinue generat̃ a luce ꝓbat
Augꝰ i vj. ſuꝑ Gen̄. ſic Qđ illuminatū eſt / nō illumi
natur ampliꝰ: ſed aer cōtinue illuminat̃ a ſole p̄ſen-
te ſole: ergo nūq̄ꝫ pōt dici ꝙ illuminatꝰ ſit: ⁊ in talib;
ſimul ſunt illuminari ⁊ illuminatū eſſe: ſed tñ vſus
habet ꝙ illuminari dicit̃: qꝛ nūc primo recipit lumē
illuminatꝰ aūt qñ iā recepit.

Qđ filius ſemꝑ generatur cōfirmatur ex dictis Hylarij.

Hylarius quoq̄ꝫ dicit filiū naſci ex patre i li.
vij. de trini. his verbis: Uiuēs deus ⁊ natu
re eterne viuētis poteſtas eſt: ⁊ qđ cū ſacra-
mēto ſciētie ſue ex eo naſcit̃: nō potuit aliud Joh. 6.
eē q̄ꝫ viuēs. Nā cū ait: Sicut miſit me viuēs
pater: ⁊ ego viuo propter patrē: docuit vitā
in ſe per viuētē patrē ineſſe. Ecce hic habes
qꝛ filius naſcitur ex patre. Itē in eodē: cum
dicit chriſtus: Sicut pater habet vitā i ſe: ſic Joh. 5.
⁊ filio dedit vitā habere in ſemetipſo: oīa
viua ſua ex viuēte teſtatus eſt. Qđ aūt ex vi a
uo viuū natū eſt habet natiuitatis perfectū
ſine nouitate nature. Nō em̄ nouū eſt qđ ex
viuo generat̃ in viuū: quia nec ex nihilo eſt:
⁊ vita q̄ natiuitatē ſumit ex vita: neceſſe eſt
per nature vnitatē ⁊ perfecte natiuitatis ſa-
cramentū: vt ⁊ in viuēte viuat: ⁊ in ſe habe-
at vitā viuentē. Ecce ⁊ hic habes quia gene
ratur ex viuo viuens filius. Itē in eodē: In
deo totū qđ eſt viuit: deꝰ em̄ vita eſt: ⁊ ex vi-
ta nō poteſt quicq̄ꝫ eſſe niſi viuū: neq̄ꝫ ex de- b
riuatione: ſed ex virtute natiuitatis eſt. Ac
ſi dū totū quod eſt viuit: ⁊ dū totū qđ ex eo
eſt naſcitur virtus eſt: habet natiuitatē filiꝰ:
nō demutationē. Et hic dicit quia naſcitur.

Itē in .ix. lib. de trini. Donat pater filio tan
c tū eſſe quantū eſt ipe: cui innaſcibilitatis eē
imaginē ſacramēto natiuitatis ipartit: queʒ
ex ſe i ſua forma generat. Hic dicit: quia ge=
nerat pater filiū.

Breuiter docet quid de hoc cō=cedendum ſit.

Dicamus ergo filiū natū de patre ante tēpora: ⁊ ſemp naſci de patre: ſed cōgruēti⁹ ſemp natū ⁊ eundē fateamur ab eterno eſſe ⁊ patri coeternū .i. auctori. Pater em̄ generatione auctor filij eſt: vt in ſequēti oſtēdeꝛ. Ut ergo pater eſt etern⁹: ita ⁊ filius etern⁹ eſt: ſʒ pater ſine auctore: fili⁹ vero nō: qꝛ pater innaſcibilis: filius natus. Et vt ait Hylari⁹ in vij. li. de trini. Aliud eſt ſine auctore ſemp eſſe eternū: aliud patri .i. auctori eſſe coeternū. Ubi aūt pater auctor eſt: ibi ⁊ natiuitas eſt. quia ſicut natiuitas ab auctore eſt: ita et ab eterno auctore eterna eſt natiuitas. Omne autē qꝺ ſemp eſt etiā eternū eſt: ſʒ tamen nō oē qꝺ eternū eſt: etiā innatū eſt: qꝛ qꝺ ab eterno naſciꝛ habet eternū eſſe qꝺ natū eſt. Qꝺ aūt nō natū eſt id cū eternitate nō natū eſt: qꝺ vero ex eterno natū ē: id ſi nō eternū natū eſt iā nō erit ⁊ pater auctor eternus. Si quid ergo ei q̇ ab eterno patre nat⁹ ē ex eternitate defuerit: idipʒ nō ē auctori ambiguū defuiſſe: qꝛ ſi gignēti eſt infinitū gignere: et naſcēti etiā infinitū naſci eſt. Mediū em̄ q̇d inter natiuitatē dei filij ⁊ generatiōeʒ dei patris nec ſenſus admittit: qꝛ ⁊ in generatione natiuitas eſt: ⁊ i natiuitate gn̄atio ē: q̇a ſine vtroqʒ neutrū ē: vtrūqʒ ꝫ ſine intuallo ſui ē.

Argumentatio heretici.

Sed inquiet hereticus: Om̄e qꝺ natū eſt nō ſemper fuit: qꝛ in id natū eſt vt eſſet. Nemo ambigit quin ea que in rebus humanis nata ſunt aliqn̄ nō fuerint. Sed aliud eſt ex eo naſci qꝺ ſemper nō fuit: aliud eſt ex eo natū eē qꝺ ſemp eſt. Ibi nec ſemp fuit qui pater eſt: nec ſemp pater eſt: ⁊ q̇ nō ſemp pater eſt: non ſemper genuit: vbi aūt ſemp pater eſt: ſemp fili⁹ eſt. Qꝺ ſi ſemp deo patri ꝓpriū eſt ꝙ ſemper eſt pater: neceſſe eſt filio ſemp ꝓpriū eſſe ꝙ ſemp eſt filius. Quō ergo cadet in intelligentiā noſtrā vt non fuerit ſemp cui propriū eſt ſemp eſſe qꝺ natū eſt. Natū ergo vnigenitū deū cōfitemur: ſed natū ante tēpora: nec ante eſſe q̄ʒ natū: nec ante natū q̄ʒ eſſe: qꝛ naſci qꝺ erat iā nō naſci eſt: ſed ſeipm̄ demutare naſcēdo. Hoc aūt humanū ſenſum ⁊ intelligētiā excedit mūdi. Nō h̾ capit rō hūane intelligētie: ſed prudētie fidelis ꝓfeſſio eſt.

An viuū tm̄ naſcatur ex viuo. — Arti. XXII x

Einde queriꝛ de hoc qꝺ dicit Hylari⁹ [Qꝺ
d aūt ex viuo natū eſt habet natiuitatis ꝑfectū ⁊c.] .ſ. a. Hoc em̄ videꝛ falſum: qꝛ puer naſciꝛ de viuo: ⁊ tn̄ nō habet natiuitatis ꝑfectū: naſciꝛ em̄ de patre ⁊ matre viuētibꝫ. Ad hoc dicēdū ꝙ nihil naſciꝛ ex oīno viuo niſi qꝺ naſciꝛ ex vita ipa prima: ⁊ ideo ſolus fili⁹ naſciꝛ ex viuo. Et hoc ꝓbaꝛ ſic. Solo
In generatiōe ſimpliciū mineraliū nihil eſt viuū: qꝛ illa nō viuūt: ſicut ſi luminoſum ꝓferat lucē vel elemētū ſpēm ſuā vel ex cōmixtiōe elemētorū fiāt lapides vl' metalla. In generatōe aūt viuoꝝ duplex modus eſt: ſcʒ ex generāte viuo / ⁊ ex mortuo: ſicut i his que ex putrefactis naſcunꝛ quoꝝ modū generatōis ſupra tetigim⁹: ⁊ in illis patet ꝙ nō eſt generatio ex viuo. Ex viuo autē generāte / neqʒ in plātis / neqʒ in aīalibus / neqʒ in hoībus fit generatio niſi ex ſemīe / qꝺ nō viuit actu aīe: ⁊ illa ex quo vt eſſentialiter i nato remanēte non fit generatio ex viuo: ſed in diuinis ſi ꝑpoſitio notat idēptitatē eſſentie: qꝛ nihil niſi viuū eſt in patre: fit generatio ex ipſa vita ⁊ viuo: ⁊ hoc attendit Hylari⁹ quādo dicit ꝙ nō pōt eſſe niſi viuū / qꝺ eſt ex viuo natū. Un̄ Joh. 6. Sicut habet paꝛ vitā in ſemetipſo: ſic dedit ⁊ filio vitā h̄re in ſemetipſo.

An veri⁹ ſit qꝺ dicit magiſter: neqʒ ex deriuatiōe: ſed ex virtute. — Arti. XXIII y

Einde queriꝛ de hoc qꝺ dicit [Neqʒ ex deri=
d uatiōe: ſed ex virtute ⁊c] .ſ. b. Videꝛ ꝙ deriuenꝛ i filiū q̄ ſunt in patre: qꝛ generatio q̄dā deriuatio eſt. ꝑ Dyon. ⁊ Anſel. cōparāt prēm fonti ⁊ filiū ⁊ ſpiritūſanctū riuis. Solo dicēdū ꝙ nō eſt deriuatio in gn̄atōe ꝓprie niſi q̄ qn̄qʒ eſt in fieri. hec aūt nō cōpetit diuine generatiōi: ⁊ hoc vocat Hyla. eſſe ex virtute: qꝛ quicq̄d eſt in fieri eſt in potētia infirmitatis. Dyon. autē ⁊ Anſel. dicūt in patre eſt fontana deitas ꝓpter virtutes generatiuā ⁊ ꝓceſſiuā: nō tn̄ oportet ꝙ oīa que ſunt in fonte ⁊ riuis ad diuinā generationē vel ꝓceſſionē transferanꝛ: qꝛ in ſimbolicis nō attēdunꝛ oīa: ſed tm̄ ea q̄ nobilitatē ꝑdicāt: vnde de riuo nō transferꝛ plus ad filiū q̄ʒ ꝙ ex alio eſt: ſicut riuus a fonte eſt. Solo ad totū

Quō intelligaꝛ quādo dicit: Cui inaſcibilitatis eſſe imaginem. — Arti. XXIIII.

Einde queriꝛ de hoc qꝺ dic̄ [Cui innaſcibili
d tatis eſſe imaginē ⁊c] .ſ. c. Hoc em̄ falſum videꝛ: qꝛ imago eſt: ſicut habebiꝛ infra .xxix. di. rei ad rem coeq̄ndā imaginata ⁊ indiſcreta ſilitudo: fili⁹ aūt a patre nō eſt indiſcret⁹ quantū ad inaſcibilitatē: q̇n poti⁹ paꝛ eſt inaſcibil' / ⁊ fili⁹ naſcibil'. Solo dōm ꝙ abſtractū reduci habet ad cōcretū: ⁊ eſt ſenſus innaſcibilitat̄ ⁊c. i. ſui inaſcibilis dat ei eſſe imaginē. Alia que dicūtur vſqʒ ad finē iſtius diſtinctiōis ꝑ an̄ dicta de facili patēt. Solo

Hic de ſpūſancto agitur: et pri⁹ ꝙ ſit amor patris et filij diciꝛ.

Di. X. de eterna ꝓceſſiōe ſpūſcti q̄ntū ad ꝑſonā q̄ ꝓcedit

H Hnc poſt filij eternitatē de ſpūſancto quātū deo donante videre cōcediꝛ diſſeram⁹.

Spiritusſanctus amor eſt ſiue charitas: ſiue dilectio patris et filij. Unde Auguſt. in. xv. lib. de tri. ait: Spūſſanctus nec patris eſt ſolius: nec filij eſt ſolius: ſz amborū: et ideo cōmunē qua inuicem ſe diligūt pater et fili⁹ nobis inſinuat charitatem.

A Hunc vo poſt filij eternitatē rc]. Hic incipit ps illa que eſt de pceſſiōe ſpūſſancti et diuidit in duas partes: in quaꝝ pria agit de pceſſiōe eius eterna. In ſecunda autē agit de pceſſione eius tēporali que incipit in. xiiij. diſtinctione ibi [P diligēter annotādū eſt ꝙ gemina eſt proceſſio rc]. Prima diuidit vlterius in tres. In quaꝝ prima agit de mō pceſſionis ei⁹ in noīe. In ſecūda de pceſſiōe eius in cōparatiōe ad terminū a quo: que incipit in. xj. di. ibi [Hic dicēdū eſt ſpiritūſctm̄ eē a patre et filio. In tertia de differētia proceſſiōis ſpūſſancti et generatiōis filij q incipit in. xiij. diſt. ibi [Poſt hec cōſiderādū eſt quātū a talib: quales nos rc]. Prima harū partiū cōtinetur tota in hac di. que diuidit in tres partes: qrū prima continet qualit ſpirituiſctō attribuit ꝙ ſit charitas vel amor. Secūda cōtinet ꝙ vt amor procedit a patre et filio que incipit ibi [Nūc vero qd icepimus oſtēdere. In tertia aſſignat ratio hui⁹ noīs ꝙ ipſe dicit ſpūſſanctus ꝓprio nomie ibi [Hic notādū eſt ꝙ ſicut ſpūſſctūs in trinitate dicit rc. In pria haꝝ cōtinet qnqꝫ quoꝝ primū habet ꝙ ſic ſpūſſctūs eſt pr̄is et filij cōitertita inſinuat amor vtriuſqꝫ. Secūda habet ꝓbatiōnē hui⁹ p canonicā Jobis ibi [Johānes autē in ep̄la] Tertia ꝓbatiōnē hꝫ ꝙ charitas in diuinis dicit eēntialit et pſonalit ibi [Neſcio cur ſapiētia et pr̄] Quarta hꝫ ꝓbatōꝫ p exēplū ibi [Plurib eni exēplis. Quīta hꝫ ꝓbatōꝫ ꝙ ſpūſſctūs ē charitas de qua dic Johes ꝙ de⁹ ex deo eſt ibi [Spūs aūt ſctūs vbi ſit dict⁹ charitas inuenim⁹ rc. Ex his patet ſentētia lr̄e per totā diſtinctionē.

Arti. I. Quō differāt noīa que attribuūtur ſpūiſancto amor dilectio charitas.

i Incidit aūt qſtio. Prio de hoc qd dicit. Spiritusſctūs amor ē/ſiue dilectio/ſiue charitas rc. Et qrunt duo: quoꝝ primū eſt de dr̄a horū noīm q tāgit. Et ſecūdo vtrū ſpūſſctūs vt amor ꝓcedat: videt autē nō eſſe dr̄a: qr Aug⁹ dicit ſup illud

Qd nō differāt prio. Jobs. 21. Symō Jobis diligis me: et ſubiūgit i fine dicēs: Amas me ꝙ amor et dilectio ſunt idē: ergo vi-

2o detur ꝙ nō drāt. Itē dyon. in li. de di. no. ca. iiij. mihi videt theologi cōe qdē ducere dilectiōis et amoris nomē. Itē ibidē rephēdit dyon. diſtiguētes int dilectionē et amorē dicēs ꝙ faciūt vim i leuib ſonis qn̄ nos nō poſſim⁹ quāt vnū per his duo/ et primam p natale ſolū ſignificaret: ḡ videt ꝙ amor et dilectio et

Qd drāt primo charitas ſint idē. Sed cōtra Iſid. dicit amorē eē rōnaliū et irrōnaliū/ dilectionē aūt rōnaliū tm̄: ḡ vi-

2o det ꝙ nō ſint idē. Itē nos dicim⁹ nos multa amare q nō amam⁹ ex charitate: ḡ amor et charitas non

3o ſunt idē. Itē etiā in turpi amore hn̄ vſitam⁹ nomē amoris: ſed nō nomē charitatis: ḡ iſta nō ſunt idē ſimilit nec ponim⁹ ordinē in his q ex charitate diligimus: in dilectiōe aūt p̄la ſunt: qr diligim⁹ cibū/potū/ et hmōi: nō tn̄ charitatē habem⁹ ad illa: ḡ videt

Sol'o pulc in his eē dr̄a. Sol'o dōm ꝙ amor et dilectio et charitas in gratuitis donis noīant idē ſm diuerſas tn̄ cōſideratiōes: tn̄ in ſe cōſiderata ſe hn̄t ſicut ſuperius et inferius: ſi enim iſta ponāt circa gratuitū amorē tm̄ tūc noīant eundē habitū ſm diuerſam cōſideratione

Amor dilectio: charitas dīnt. ſui actus. Amor em̄ dicit adheſionē affect⁹ ipi bono qd amat. Dilectio aūt dicit eūdē affectū ſm ꝙ eſt ex electiōe rōne pelligētis illud de bonis alijs q amāt ſicut dicit in cāticis: Dilect⁹ me⁹ elect⁹ ex milib: ſed charitas noīat eūdē affectū ſm ꝙ ſub ineſtimabili p̄cio ponit amatū: chaꝝ em̄ dicit qd magni precij eſtimatur: ſicut habet in cant. 8. Si dederit hō omnē ſubam dom⁹ ſue ad mercādā dilectionē tāqꝫ nihilū deſpiciet illā. Si aūt iſta tria nō circa gratuitū amorem cōſiderent: ſed in ſe tūc differūt: ſicut gen⁹ et ſpecies. Oīs em̄ dilectio eſt amor: ſed nō ꝯuertit: et oīs charitas eſt dilectio et amor: ſed nō cōuertit: qr tūc amor eſt in ſenſibilit amatis et rōabilit: ſed dilectio eſt in rōabilit amat; tm̄: charitas aūt i ḡtuitis tm̄.

Ad hoc aūt qd prio obijcitur dōm ꝙ qōnis ibi ter qſiuit vt acciperet cōfeſſionē Petri nō de amore ſz de amoris circūſtātijs ſm beatū Bern. q ſunt diligere dulcit qd eſt amoris inquātū eſt amor/ et diligere ſapiēt qd ē dilectōis inqntū ē dilectio diligere. feruēt qd eſt charitatis inquātū eſt charitas: et nō intendit ibi dicere Aug⁹ ꝙ iſta nō differāt rōe: ſz ꝙ nō drant re. Ad primū.

Ad id qd obijcit de Dyon. dōm ꝙ Dyon. non rephēdit diſtinguētes in rōe noim: ſz poti⁹ loquit ꝯ quoſdā q dixerūt ꝙ amor nō acciperet in bona ſignificatiōe: et iō nō deberet poni in diuis ꝯ quos adducit etiā illud ſapiētie. 8. Amator fact⁹ ſum forme illius et illud qd dixit diuin⁹ Ignati⁹ martyr de dn̄o ieſu xpo: Me⁹ amor crucifix⁹ eſt: vn̄ idē noiat amor ꝙ dilectio licet ſub alia noīs ratiōe. Ad ſecūdū.

Utrū ſpūſſctūs ꝓcedit vt amor et vtrū charitas in hoie et angelo ſit habit⁹ volūtatis. Arti. II.

B

s Ecūdo qrit vtꝝ ſpūſſctūs ꝓcedat vt amor. Et videt mltiplici rōe ꝙ nō. Primo ſic: noē nomē qd nō noīat vt diſtictū ens: ſed vt i alio nō cōuenit pſone p ſe exn̄ti: amor autē id qd noīat dicit vt in aliq exiſtere: ḡ nō cōpetit pſone p ſe exn̄te pfecte: ſpūſſctūs eſt pſona p ſe pfecta: ḡ nō cōpetit ei ꝓcedere vt amor. Primo.

Itē amor eſt ei⁹ in quo requieſcit affectus: ḡ accipit ſemp vt in aliud ꝓcedēs: ſpūs aūt ſanctus nō ꝓcedit in aliud: imo ipſe ꝓcedēs manet in ſe ipſo diſtinct⁹: ḡ nō ꝓcedit vt amor. 2o

Itē pſone dīne ypoſtaſes ſunt pfecte ſic filius et pr̄: nullus aūt amor ſm rōnē amoris dicit ypoſtaſim: ſz habitū et accidēs ypoſtaſis: ḡ ſpūſctūs non ꝓcedit vt amor. 3o

Itē tm̄ amatur ſpiritus a patre ſicut filius: ergo amor medius eſt nexus pr̄is et ſpūſſcti: ſi ḡ ſpūſſctūs eſt amor erit amor amoris qd in nullo eſt: qr ſic iret in infinitū: ergo ſpūſſctūs nō ꝓcedit vt amor. 4o

Si forte dicas ꝙ amor dicat diſtinctū ab amāte: et iō illa diſtinctio pſonalitatē facit et perſonā. Cōtra/ eēntia diuia eſt eius amor quo de⁹ amat et ſe et alia: et tamē cū dicat diſtinctionē ſm nomē nō diſtinguit eſſentia a patre: ergo talis diſtinctio nō ſufficit ad faciēdū pſonā. Obiectio 5o

Preterea pater nomiat ſubſtātiā diſtinctā et ſimiliter fili⁹ et ḡnatio dic actū nature in cōicatiōe nate a pr̄e i filiū: amor aūt nec dic ſubam ſm nomē nec dicit rōnē ꝓceſſiōis ſuba. ergo videt ad diſtinctionē pſonalē nō pertinere. cōfirmatio

P cū in natura intellectuali ſint alie potētie/ et alij habitus qꝫ voluntas et amor 6o

videꝛ ꝙ ꝓceſſio cuiuſlibet potentie in habitū vl' actū
deberet facere ꝑſonalē diſtinctionē/ſicut potentia q̄
eſt ad arduū q̄ iraſcibil' vocaꝛ ⁊ diuidiꝛ cōtra cōcupi
7o ſcibilē cuiꝰ habitꝰ amor attribuiꝛ ſpūiſctō. Itē app̄
henſio boni eſt añ amorē boni: ⁊ ita videꝛ ſm natu-
rā prius in deo ꝓcedere boni app̄henſio q̄ȝ amor: et
Sol'o ita magis illa proceſſio debet cauſare ꝑſonā q̄ȝ iſta.
8o Si forte dicas ꝙ app̄henſio boni ꝑtinet ad filium
eo ꝙ ipſe eſt ars ⁊ ratio patris. Contra/filio aſcribi
tur veritas: ergo boni app̄henſio cum ſm rōnē dif-
9o ferat/ſicut intellectꝰ ſpeculatiuus ⁊ practicꝰ/ videꝛ
ad alteriꝰ ꝑſone diſtinctionē ꝑtinere. Item cū mul
ti ſint motꝰ ⁊ paſſiones conupiſcibilis/ſicut cōcupi-
10 ſcere/deſiderare/velle/quare penes actꝰ iſtos vl' ha
bitus nō accipiꝛ aliqua ꝑſona diſtincta. P̄. in men
te amor ꝓcedit a mente vt actꝰ nō vt potentia diſti-
In oppoſi- cta: ergo videꝛ ꝙ nulla in diuinis ꝑſona penes hāc
tū ⁊ ꝑ vita- ꝓceſſionē diſtingui debeat. Si forte ꝓpter hoc di-
te rōes p̄a caꝛ ꝙ ſpūſſanctꝰ nō ꝓcedit vt amor. cōtra/q̇dā ph̄s
dicit ꝙ ſube ſeparate ſpūales diuiduntꝛ ꝑ potentiaȝ
intellectꝰ ⁊ voluntatis ⁊ nō plus: g̈ ſicut in deo ha-
Scd̄a bemꝰ vnā ꝓceſſionē ꝑſonalē ex ꝑte itellectꝰ: ita vnā
debemꝰ habere ex parte affectus: illa aūt nō eſt niſi
amoris: ergo amor notabit in diuinis ꝑſonalem di
Tertia. ſtinctionē. Itē homines bene viuentes nō ꝯcordāt
in natura tm̄/ſȝ potius q̄runt cōſenſum amicicie: q̄r
dicit ph̄s ꝙ amicicia ē beatitudo: aut nō ſine beati-
tudine: g̈ pater ⁊ filiꝰ cū nō in paucioribꝫ cōueniant
q̄ȝ nos cōueniūt etiā in cōſenſu amicicie: amicicia au
tem ſemꝑ ſpirat amorē: ergo ſpiratꝰ ip̄e ſic amor eſt/
Quarta ⁊ ꝓcedit vt amor. Item Hylariꝰ in libro de ſyno-
dis: Qd̄ ſcriptū eſt vt ſint q̇dā ꝑ ſubſtantiā tria: ꝑ cō
ſonantiā v̄o vnū nō habet calumniā: q̄r cognoīato
ſpū. i. paraclito cōſonātie potiꝰ q̄ȝ eēntie ꝑ ſil'itudinē
eſſentie p̄dicare ꝯuenit vnitatē: ex hoc accipiꝛ ꝙ paꝛ
⁊ filiꝰ nō tm̄ cōueniunt in ſil'itudine ſiue identitate
eſſentie/ſed etiā in cōſonantia amoris: cum ergo ille
amor in deo exiſtens nō poſſit eſſe niſi deus erit illa
Quinta cōſonantia ſpūſſanctꝰ. Itē cū mens nr̄a amat ſe ita
eſt aliq̇d in ipſa amor ſui/ſicut noticia ſui/ſed noticie
in diuinis reſpondet ꝑſona filij: g̈ amori reſpōdebiꝛ
Solutio. alia ꝑſona/⁊ illā vocamꝰ ꝑſonā ſpūſſancti. Solu-
tio dicimꝰ ꝙ ſpūſſanctꝰ ꝓcedit a p̄re ⁊ filio vt amor
quo ſeinuicē diligūt: ⁊ hoc precipue cogit iſta ratio
quia abſurdū eſt ponere ꝙ pater ⁊ filiꝰ in nullo con
ueniant inquantū diſtincti ſunt: in eſſentia aūt con
ueniūt inq̄ntum vnū ſunt: ſed nos videmꝰ ꝙ in om
ni natura rōnali ⁊ nō rōnali om̄es delicie ⁊ iocun-
ditates quas poſſunt habere in vita inquantū ſunt
differentes ꝑſone fundanꝛ omnes ſuꝑ mutuū amo-
rem: ꝓpter qd̄ etiā q̇dam ph̄i/p̄ncipia oīs nature po-
nebāt litē ⁊ amiciciā tanq̄ȝ alterū natura ab ip̄o vni
uerſitatis p̄ncipio vt diuinū quoddā acciperet: ſci-
licet amiciciā qd̄ cōgregat ⁊ vnit: alterū aūt haberet
ſcȝ litē ex ip̄a priuatiōe materie ſibi cōcretū: vñ p̄r et
filiꝰ in eo ꝙ ꝑſone diſtincte ſunt cōueniūt in h̄ amo-
re q̇ ꝓcedit ab ip̄is q̊ ſeinuicē amant: ⁊ ille eſt ſpūſſan
Ad p̄mū ctus. Ad id g̈ qd̄ primo obijciꝛ dōm ꝙ amor dupl'r
cōſiderari pōt. ſ. ſm id qd̄ noīat/⁊ ſic non noīat ypo
ſtaſim cōpletā/ſicut nec verbū: verbū em̄ nr̄i intelle
ctus noticia eſt q̄ accidētalis eſt intellectui. Alio mō
cōſideraꝛ ſm ꝓportionē ad naturā in qua eſt. ſ. diui-
nā vel humanā: ⁊ ſm hoc erit ꝑfectꝰ vel imꝑfectus/
ſicut ⁊ verbū: vñ cum in natura diuina nihil ſit imꝑ

fectū opꝫ ſpm̄ a ꝑſonis vt ꝑſone ſunt ꝓcedentē eſſe
ꝑfectā in ſubſtātia ꝑſonā. Ad aliud dicendū ꝙ ſpūſ- Ad 2m
ſctūs ꝓcedit vt in aliud ⁊ manet in ſeipſo diſtinctus
hec em̄ nō ſunt oppoſita: inquantū em̄ referꝛ ad pa-
trē ⁊ filiū vt ad vnū principiū ſui ſic manet in ſe diſti
ctus ab vtroq̄ȝ ꝑ relatiuā oppoſitionē/ſed inquantū
in rōne amoris ꝑſonalis ꝓcedit nihil ꝓhibet ꝙ a pa
tre ꝓcedat in filiū ⁊ econuerſo a filio in patrē p̄cipue
cum hec ſit vera/pater ⁊ filiꝰ diligūt ſe ſpūſancto: ⁊
pater diligit filiū ſpūſctō: ⁊ filius diligit patrē ſpiri
tuſancto: in quibꝫ om̄ibꝫ accipiꝛ qd̄ ꝓceſſionis eſt/ ⁊
qd̄ amoris q̇ ſpecificat modū ꝓcedendi: et ſi accipiꝛ
ꝓceſſio in ſe nō cauſabit niſi diſtinctionē ꝓcedentis
ab his a quibꝫ ꝓcedit. Si accipiꝛ modꝰ quo ſpecifi-
caꝛ ſic cauſaꝛ nexꝰ patris ⁊ filij in vinculo amoris q̇
eſt ſpirituſſanctꝰ. Ad aliud dicēdū ꝙ hec eſt falſa: Ad 3m
nullus amor ſm rōnem amoris ⁊c̄. q̄r amor ꝑſona-
rū diuinarū cui non cōuenit niſi ꝑfectio ſubſtātie et
nō accñs eſt amor ꝑfectus in ypoſtaſi. Ad aliud di- Ad 4m
cendū ꝙ ſpūſſanctus amaꝛ a patre ⁊ filio dilectione
eēntiali ⁊ nō amore q̇ diſtinguaꝛ a ſpūſctō: ⁊ hoc ꝑꝫ
in ſil'i: q̄r ſiue attendamꝰ in imagine ſiue in diſtinctꝭ
hoibꝫ nūq̄ȝ amor cauſat aliū amorē q̊ diligaꝛ ille. in
imagine q̇dē q̄r bñ videmꝰ ꝙ a noſcēte ⁊ noticia cau
ſaꝛ amor eiꝰ qd̄ notū eſt/ſȝ vlterior amor nō cauſaꝛ/
ſȝ ip̄e amor diligiꝛ eodē amore. Sil'r inter hoies di-
uerſos cōſenſus cauſat amorē q̊ cōſpirāt ⁊ cōcordāt
hoies: ſȝ non ab h̄ amore cauſaꝛ alter q̊ diligaꝛ ille. Obiectio
Si dicas ꝙ nō eſt ſil'e: q̄r amor in inferioribꝫ nō eſt Sol'o
ꝑſona diſtincta amabil'/ ſm hoc facilꝰ habeo ꝓpoſi
tū ꝙ nō eſt alter amor: ꝑſona em̄ illa in nullo diſtin-
guiꝛ ab alijs ꝑſonis niſi in oppōne relatiua ille ſcd̄s
amor aut diſtinguiꝛ oppōne relatiua a p̄mo aut nō/
ſi ſic: g̈ ſpēali ꝓprietate drn̄t ab eo: g̈ ſic p̄r ⁊ filiꝰ inq̄ȝ
tū ſūt vnū p̄ncipiū ſpūſſcti nō dicunꝛ amor ꝑſonal':
ita ille amor ſcd̄s nō dȝ dici amor ſȝ ab alia ꝓprieta-
te oppoſita denoīari/ſic fit in p̄re ⁊ filio qd̄ falſū eſt.
Si aūt nō differt habeo ꝓpoſitū qd̄ eſt idē iſti ⁊ non
ſunt duo ſȝ vnꝰ amor. Ad aliud dōm ꝙ eēntia di- Ad 5m
uina eſt amor patris ⁊ filij ſȝ aliter q̄ȝ amor ꝑſonalis
ſicut em̄ diximꝰ ponere patri ⁊ filio cōuenīētiam in
eēntia tm̄ h̄ eſt parū/q̇nimmo ſi ponamꝰ ꝑ impoſſi-
bile p̄rem ⁊ filiū nō eſſe vnū deū ſed duos ⁊ ꝑfectos
ſicut ſunt/adhuc cōuenient in amore q̇ ꝓcedit ab eis
etiā diſtinctꝭ ⁊ inquantū ꝑſone ſunt: ⁊ ille amor q̇ ſic
ꝓcedit ab eis diſtinctꝭ nō vñ vnū ſunt in eēntia pſo-
nalis ⁊ notionalis eſt/vñ ꝙ eēntia amor eſt ⁊ dr̄ hoc
nō eſt p̄ris ⁊ filij inquantū ſunt ꝑſone diſtincte: ſȝ po
tius inq̄ntū vnꝰ deus: ⁊ iō nō eſt eorū vt ab ipſis ſed
potius eſt eorū vt ipſe eſt: ideo nō eſt diſtinctus ille/
ſed perſonalis qui eſt eorū/nō vnde ſunt vnus deꝰ
ſed inquantū ꝑſone ſunt ꝯſpirantes ille ē eorum vt
ab ipſis: ⁊ ideo diſtinguiꝛ ille ab vtroq̄ȝ. Ad aliud Ad 6m
dicendū ꝙ natura ſpiritualis mltiplex eſt: q̇dā em̄
eſt q̄ referꝛ ad corpus multaꝝ ⁊ diſſimiliū partiū ſi-
cut anima rōalis ad corpꝰ organicū: ⁊ illa hȝ varie-
tatē ꝑtiū multaꝝ ſm ꝓportōnē ad ꝑtes corporis q̄s
ſuis ꝑtibꝫ ꝑficit ⁊ mouet: q̇dam v̄o nō habet relatio
nē talē ad corpꝰ: ⁊ iō non oportet ꝙ habeat ꝑtes hu-
iuſmodi: vñ dicit cōmentator ſuꝑ metaphiſicā ꝙ in
ſubſtātijs ſeparatꝭ nō manifeſtanꝛ potētie niſi itellectꝰ
⁊ volūtatꝭ: ⁊ q̇cq̇d ſit de hoc ſiue veꝝ ſit dictū ſiue nō
dōm ꝙ ille ſube nō habēt multas illarū potentiarū
q̄ ſunt anie in corꝑe/ ⁊ p̄cipue vegetabilis/ ⁊ etiam

quaſdā ſenſibilis aīe nō habēt/licet em̄ cognoſcant
ſenſibilia ꝑticularia: ⁊ ſic dicant̄ habere ſenſum erit
ſenſus eq̄uoce dictꝰ ad nr̄m ſenſum/eo ꝙ nr̄a ſenſibi
lis cognitio nō ſit in actu niſi variata ab ip̄oꝝ ſenſi-
biliū immutatiōe qđ abſurdū eſſet in talibꝫ ſubſtan
tijs ponere: ſil'r aūt in deo ſm̄ hoc nō erit ponere ſm̄
naturā ꝟtutes niſi intellectꝰ ⁊ volūtatꝭ: q2 amplio-
ris potētie erūt in eo q̃ȝ in nobis; q2 intellectꝰ erit re-
ſpectu ſenſibiliū ⁊ vl'iū: ⁊ volūtas reſpectu oīm bo-
noꝝ: ⁊ ita nō opꝫ ꝙ penes potētias pl'es ſint plu-
res ꝑſone ꝓcedentes. De habitibꝫ aūt qđ q̄rit etiam
illa obiectio dōm ꝙ ſm̄ rōnē multi ſunt habitꝰ rō-
nalis ſube ſȝ nullꝰ eſt intimi affectꝰ demōſtratiuꝰ ni
ſi charitas: om̄es em̄ alij aut imꝑfecti ſūt aut ad ali
q̇d extra ⁊ nō ad id qđ eſt in eadē natura: amoꝛ autē
p̄cipue eſt intimꝰ ⁊ in id qđ ꝑtinet ad nature eiuſdeȝ
ſocietatē ⁊ vnionē: ⁊ iō penes ip̄m accipit̄ ꝓceſſio ꝑ-
ſone ⁊ nō penes alios habitꝰ. Eadē aūt obiectio po
nit q̄ōnem de iraſcibili ꝙ ſcȝ penes ip̄am debet acci-
pi ꝑſona ſicut penes cōcupiſcibilē: ⁊ hāc obiectionē
faciūt q̇dā ſupponētes ꝙ in natura anīe rōnalis vt
rōnalis eſt/ ⁊ in natura angeli/ ⁊ in natura diuina
ſm̄ rōnē debeant eſſe ꝯcupiſcibil' ⁊ iraſcibilis: ⁊ hoc
a nullo auctoꝛe habet̄ oīno niſi ab eo libꝛo q̇ falſo in
ſcribit̄ Auguº q̇ dꝛ de ſpū ⁊ anīa. Phs em̄ in fine ꝓ
mi ethicoꝝ/Dam̄. Gregoꝰ/nixenꝰ ⁊ auicēna/dicūt
ꝯtrariū: ſil'r glo. ſuꝑ pꝛincipiū Ezechiel' q̇ recitat ſen
tentiā Platonis ꝙ ꝯcupiſcibilē poſuit in epate: ira
ſcibilē aūt in felle: ⁊ ratio huiꝰ eſt: q2 ille potentie ſūt
denominate a paſſionibꝫ que ſunt ira ⁊ cōcupiſcētia
omnibꝫ aūt (etiā qui parū nouerūt) patet hoc ꝙ paſ-
ſiones nō ſunt rōnalis nature ſed ſunt inferentes vl'
illate in ſenſu: vñ plane poſſumus dicere ꝙ queſtio
falſum ſupponit: ſcȝ in natura oīno ſpūali eſſe cōcu-
piſcibilē ⁊ iraſcibilē in q̄ ꝓpꝛie eſt voluntas: q2 ſic di
cit phs: In rōnali voluntas fit in irrōali deſideriū
Queſtio ⁊ animꝰ. Si aūt ſm̄ hoc q̄rat̄: cuiꝰ ḡ vis eſt chari-
Sol'o tas q̄ in deo ⁊ in angelo ponit̄: dōm ꝙ volūtatis ſi
obiectio. obijciat ꝙ etiā amoꝛ noīat paſſionē: ⁊ ita eſt alicuiꝰ
Sol'o. ꝑtis ſenſibilis aīe: ⁊ nō dei vel angeli dōm ꝙ nō eſt
verū generalit̄/ſȝ ꝑ coꝛpoꝛalē actū: ⁊ habens cōtra-
riū veꝝ eſt ꝙ noīat paſſionē ſȝ nō amoꝛ q̇ dic̄ affectū
volūtatꝭ rōnal'. Si aūt nō fiat ī h̄ vis ſȝ volumꝰ ꝯce
dere duplicē iraſcibilē ⁊ duplicē ꝯcupiſcibilē. ſ. hūa
nā ⁊ ſenſibilē/tūc dicimꝰ ꝙ nō ē ſil'e de hitu iraſcibil'
et cōcupiſcibil': q2 iraſcibilis eſt reſpectu eiꝰ qđ eſt ex
tra qđ repelli hꝫ ꝑ victoꝛiā ſuꝑ ip̄m: cōcupiſcibil' au
tem eſt reſpectu eoꝛū que vnienda ſunt intꝰ ⁊ reſpe-
ctu vnientiū: ⁊ ideo penes habitū cōcupiſcibilis eſt
Ad 7m ꝓceſſio ꝑſone/ ⁊ nō penes habitū iraſcibilis. Ad ali
ud dōm ꝙ appꝛ̄henſio om̄is attribuit̄ filio/ ⁊ p̄cipue
appꝛ̄henſio boni: q2 illa ſpirare facit amoꝛē/ ⁊ eſt ope
ratiua vt ars operat̄: ſpeculatiua em̄ eſt in vniuerſa
li/ ⁊ nō eſt de rebꝫ niſi in potētia exiſtētibꝫ: lȝ aūt ſpe-
culatiuꝰ ⁊ pꝛacticꝰ differāt: nō tn̄ penes ſpeculatiuū
accipit̄ ꝟbum qđ eſt filiꝰ: q2 ꝟbū illud (vt dicit Au-
guſtinꝰ in. viij. de tri.) eſt noticia amata: ⁊ ideo eſt in
rōne optimi/ſȝ penes ſpeculatiuū ꝑ appꝛopꝛiatōnē
nō ita cōuenit accipe ꝑſonā duabꝫ de cauſis: quarū
vna eſt: q2 ip̄e eſt a re intꝰ ꝓcedens in ſpeculatione:
⁊ ideo oppoſitū modū hꝫ ad ꝓceſſionē ꝑſone de ꝑſo-
na/ſed pꝛacticꝰ eſt ꝓcedens de intelligente in opus
⁊ iō ille ſimilioꝛ eſt ꝓceſſioni ꝑſonaꝝ. Scđa cauſa ē
ꝙ ſpeculatiuꝰ nō eſt rei in ꝓpꝛia natura/ ſȝ potiꝰ in

rōne vniuerſali in q̄ res nō eſt niſi in potentia: ſȝ pꝛa
cticꝰ eſt de ꝓpꝛia natura rei: ⁊ iō iterū magis ꝯuenit
ꝑſonarū ꝓceſſioni q̄ ꝓpꝛiā naturā accipiūt a ꝑſona a
q̄ ꝓcedunt. Ad aliud dicendū ꝙ filio nō attribuit̄ Ad 8m
ſpeculatiuꝰ niſi attributiōe minꝰ ꝓpꝛia: q2 ydeal' in-
tellectꝰ in diuinis eſt oꝑatiuꝰ oīm rerū ydeatarū q̄
ꝓcedunt in opus: ⁊ ille ſm̄ Augum in lib. lxxxiij. q.
attribuit̄ filio. Ad aliud dōm ꝙ ſupponēdo ꝙ cha Ad 9m
ritas vel amoꝛ ſint ꝯcupiſcilis in natura ſpūali nul
lus alioꝝ actuū dicit cōpletā ⁊ intimā inclinationē
affectꝰ ad amatū: ⁊ hoc ſic ꝓbat̄/ velle dicit actū vo
lūtatis ꝑ ſe q̇ cōis eſt intimo ⁊ cōpleto/ ⁊ nō intimis
⁊ incōpletis: cetera aūt patēt ꝑ pſal. 118. vbi dic̄: Cō
cupiuit anīa mea deſiderare iuſtificatiōes tuas: vñ
ꝯcupiſcere minꝰ eſt q̃ȝ deſiderare: deſiderare aūt ad-
huc minꝰ q̃ȝ velle/ ⁊ velle minꝰ q̃ȝ amare ex charita-
te. Ad vltimū dōm ꝙ ſecꝰ eſt de imagine creata et Ad 10m.
deo: q2 imago in multis eſt diſſimilis p̄cipue in ſim-
plicitate nature ⁊ ꝑfectiōe: ⁊ iō ꝙ accñs ē in ip̄a ypo
ſtaſis diuina diſtincta eſt in deo/vt patet ꝑ antedi-
cta: tn̄ ſi quis cōſideret dicta Auguſtini ſuꝑ notata/
diſti. iij. amoꝛ ⁊ noticia nō omnino ſunt accidētalia
menti: ſed ſm̄ aliquē modū ſubſtātialia ſunt.

Qđ ſpūſſanctꝰ ꝓpꝛie dilectio dicatur: ⁊ tn̄ trinitas ſit dilectio.

Johannes aūt in epiſtola canonica ait: De- I. Joh. 4.
us charitas ē nō dixit ſpūſſctūs charitas eſt
Qđ ſi dixiſſet abſolutioꝛ eēt ſermo: ⁊ nō par
ua pars q̄ſtionis deciſa: ſȝ q2 dixit: deꝰ cha-
ritas eſt: incertū eſt: ⁊ iō q̄rendū eſt vtrū de
us pater ſit charitas: an filiꝰ: an ſpūſſanctꝰ:
an deꝰ ipſa trinitas: q2 ⁊ ip̄a non tres dij: ſed
vnꝰ eſt deꝰ. Ad qđ Augꝰ in eodē libꝛo ita di
cit: Neſcio cur ſicut ſapientia ⁊ pater dicit̄ ⁊
filius ⁊ ſpūſſanctꝰ: ⁊ ſimul omnes nō tres ſȝ
vna ſapientia: nō ita ⁊ charitas dicat̄ pater
⁊ filiꝰ ⁊ ſpūſſanctꝰ: ⁊ ſimul oēs vna charitas
Nō iō tn̄ q̇ſq̃ȝ nos incōuenięter eſtimet cha-
ritatē appellare ſpiritūſctm̄: q2 ⁊ deꝰ pater
⁊ deus filiꝰ pōt charitas nūcupari: ſicut pꝛo a
pꝛie verbū dei etiā ſapientia dei dicit̄: cū et
pater ⁊ ſpirituſſanctꝰ ſit ſapientia.

An verbū ꝓpꝛie cōueniat filio. Arti. III.

E inde q̄rit̄ de hoc qđ dic̄: [Sicut ꝓpꝛie ꝟbū E
d dei ⁊ ſapiā ⁊c̄. s̄. a. Ex hoc ei accipit̄ ꝙ ꝟbū ꝓ Arg. p̄mo
pꝛie cōuenit filio. Sȝ ꝯtra pr̄ dicit ſe/ filiꝰ di
cit ſe/ ⁊ ſpūſſctūs dicit ſe: aut ḡ dictū ab eis eſt ꝟbū/
aut nō/ ſi ē ꝟbū ⁊ ꝟbū ꝓcedit a dicēte: ḡ filiꝰ ꝓcedit
nō tm̄ a pr̄e ſȝ etiā a ſe/ ⁊ a ſpūſctō. Si aūt nō ē ꝟbū:
cōtra/ qn̄ a dicēte nō dꝛ ꝟbū nihil dꝛ: ḡ filiꝰ dicēdo ſe
⁊ ſpūſſctūs dicēdo ſe nihil dicūt/ qđ abſurdū eſt. P̄. 2º
ſicut dicit Anſel. in mono. q̇libet triū dicit ſe in aliū
vl' in alios duos: ḡ vr̄ ꝙ nō tm̄ filiꝰ dicat̄ ꝟbū. P̄. 3º
dicit oēs creaturas ſic dic̄ ī p̄n. Geñ. Dixit deꝰ/ fiat
lux ⁊c̄. ⁊ Ps̄. Ipſe dixit ⁊ facta ſunt/ ipſe mandauit
⁊ creata ſunt. hoc aūt dicere eſt creare: cum ḡ om̄ibꝰ
eq̄lit̄ cōueniat hoc dicere oībꝫ cōueniet ꝟbū ab ip̄is
ꝓcedere. Sȝ ꝯ̄ Augꝰ: in eo eſt ꝟbū quo filiꝰ ſȝ filiꝰ ē
gn̄atione q̄ diſtinguit̄ a pr̄e: ⁊ a ſpūſctō: ergo verbū

eſt eadē gñatōe diſtinguēte. Itē Anſel. Mirū qdē ⁊
ineffabile video ſcꝫ tres dicentes quoꝝ qlibet dicit
ſe ⁊ alios duos: ⁊ tñ vnū ſolū v̾bū ⁊ vni⁹ tm̄ eē ver/
bū q2 patris: ḡ videt̾ ꝙ tm̄ notionalit̾ verbū ſumat̾
Solõ Solõ dōm queſtio de v̾bo longa eſt ⁊ difficilis: et
infra ſuo loco tractabit̾/ ſꝫ hic mō ſufficiat ꝙ meo iu/
dicio verbū dicit̾ dupliciť. ſ. eēntialiter ⁊ ꝑſonaliter
⁊ v̾bū eēntialiter dictū appropriate cōuenit filio ꝑſo
nalit̾ v̾o nō niſi ꝓprie cōuenit ei: ſicut em̄ duo nomi/
na habem⁹ ex ꝑte ſpūſſancti quoꝝ vnū ꝯuenit ꝓprie
ſicut ſpūſſanct⁹/ alteꝝ aūt vno mō dictū cōuenit ꝓ/
prie/ ⁊ alio mō dictū ꝯuenit appropriate. ſ. amor vł
charitas: ita eſt ex ꝑte filij ꝙ hꝫ vnū nomen cōueni/
ens nō niſi ꝓprie. ſ. fili⁹/ aliud aūt vno mō dictū cō/
uenit ꝓprie/ alio mō dictū appropriate/ ⁊ hoc eſt ver
Ad ṗmū bū. Ad id ḡ qđ ṗmo obijcit̾ dōm ꝙ dicere equocū ē
ad dicere eēntiale quo qlibet dicit ſe ⁊ aliū/ ⁊ ad di/
cere notiōale q ſol⁹ pater dicēdo generat filiū. Sūt
aūt q dicunt ꝙ dicere d2 tripliciť. ſ. eēntialit̾ quō q/
libet dicit ſe/ ⁊ eēntialit̾ cōnotando effectū in creatu
ra q qlibet dicit creaturā: ⁊ notionalit̾ q ſol⁹ pat̾ di
cit v̾bū/ ⁊ in hac tertia ſola ſ̾catione rñdet ei verbū:
⁊ hoc eſt verū ꝙ rñdet v̾bū ꝑſonale/ ſed ꝙ in duplici
alia ſ̾catione nullū v̾bū rñdeat abſurdū eſt: q2 q di
cendo nō dicit verbū nihil dicit/ q2 nihil d2 niſi ver/
Ad 2m bū. Ad aliud dōm ꝙ Anſel. vult dicere ꝙ ex plura
litate dicētiū nō multiplicat̾ rō v̾bi ꝑ appropriatio
nē: verbū em̄ a quocunqꝫ dicat̾ ſiue etiā ab om̄ibꝫ ſi
ue a duobꝫ ſemꝑ eſt appropriabile filio mag̾ q̄ȝ alij.
Ad 3m Ad id qđ obijcit̾ de Augu° dicendū ꝙ eo v̾bū eſt
quo fili⁹. i. ea relatiōe d2 v̾bū lꝫ nō ea rōne noīs: et
hoc intelligit de verbo ꝑſonaliter dicto.

Sicut verbū dei ꝓprie dicit̾ ſapiā: ⁊ tamē tota trinitas dicit̾ ſapiētia ita ⁊ ſpūſſanctus ꝓprie dicit̾ charitas: ⁊ tamen pater ⁊ filius ⁊ ſpirituſſanctus dicitur charitas.

Si ergo ꝓprie aliqs hoꝝ triū charitas nun/
cupari debet qs apti⁹ q̄ȝ ſpūſſctūs. vt. ſ. in il
la ſumma ſimplicīqꝫ natura nō ſit aliud ſub/
ſtantia ⁊ aliud charitas: ſed ſubſtātia ipa ſit
charitas: ⁊ charitas ipſa ſit ſubſtātia: ſiue in
a patre ſiue in filio ſiue in ſpirituſctō: ⁊ tñ ſpi/
rituſſanct⁹ ꝓprie charitas nuncupat̾. Ecce
his verbis aperte dicit Aug⁹: ꝙ in trinitate
charitas aliquando refert̾ ad ſubſtantiam:
que cōmunis eſt triū perſonarū ⁊ tota in ſin
gulis: aliquando ſpecialiter ad ꝑſonam ſpi/
rituſſancti ſicut ſapientia dei aliquando ꝓ
ſubſtantia diuina aliquando pro filio acci/
pitur: ⁊ hoc in multis fieri reperit̾.
Arti. IIII An ſpūſſanct⁹ ꝓprie nuncupet̾ charitas.
D Einde qrit̾ de hoc qđ dic̄ [Et tñ ſpūſſctūs ꝓ/
d prie charitas nuncupat̾ ⁊c̄. ſ. a. Hoc em̄ vi
Qđ nō p°. det̾ falſum eſſe: q2 qcqd eſt cōmune tribꝫ non
pōt eſſe ꝓpriū vni⁹/ ſꝫ charitas eſt cōis tribꝫ: ḡ nō po
2° teſt eſſe ꝓpriū ſpūſſancti. P. charitas magis videt̾
appropriari pr̄i: q2 in qdā antiphona de trini. cātat
ecclīa: Charitas pr̄ eſt/ gr̄a xp̄s/ cōicatio ſpūſſanct⁹.
Itē charitas virtutū eſt forma: ⁊ ſic oēs v̾tutes ali 3°
qd accipiūt a charitate: ḡ magis ſilīs ⁊ appropriabi
lis eſt ꝑſone a q alie accipiūt q̄ȝ illi q ab alijs accipit
qđ ab ipſa nulla alia accipit: hec autē eſt ſpūſſanct⁹:
ḡ nō cōuenit ſpūiſancto. Itē charitas eſt finis ṗce/ 4°
pti/ vt dicit aplūs. I. ad Timoth. 3. Finis aūt cōue/
nit ei in quē vltimū ſ̾m nature ordinē recurrimus.
Ille aūt eſt pater/ vt ſupra habitū eſt diſtin. iij. ḡ vi/
det̾ charitas nō eē ꝓpria ſpūiſctō. P. d2 eēntia cha/ 5°
ritas in diuinis: ſilr̄ d2 ſpūſſanct⁹ charitas: ⁊ ſimili
ter charitas qdā importat̾ cū d2/ pr̄ ⁊ fili⁹ diligūt ſe.
In v̾bo em̄ diligūt importat̾ charitas qdaꝫ. ⁊ qrit̾ qſtiuncula.
qliter ille charitates in diuinis differāt. Solõ di/ Solõ.
cendū vt pri⁹ habitū eſt ꝙ charitas duplex eſt/ eſt ei ⁊ ad pm.
ꝑſonalis ⁊ eēntialis: ⁊ ꝑſonalis d2 ſpūſſctūs ꝓprie:
ita ꝙ null⁹ ali⁹: eēntialis aūt d2 ipē appropriate ſꝫ
cōiter qlibet ali⁹. Ad aliud dōm ꝙ ꝓprie innuit̾ in Ad 2m
auc̄tate Aug. ꝑ appropriate. Ad aliud dōm ꝙ cha/ Ad 3m 4m
ritas accipit̾ dupliciť. ſ. in ſe ſiue ad ꝓpriū actū: ⁊ ſ̾ꝫ et 5m ſimul
ꝙ ſe habet ad alias v̾tutes ſi in ſe ē ipſa in gn̄e amo/
ris ⁊ ꝑtinet ad ſpm̄ ſctm̄: ⁊ hec eſt ſua ꝓpria cōſidera
tio. Si aūt accipit̾ vt cōparat̾ ad alias v̾tutes ſic hꝫ
rōnē cuiuſdā principij ad alias v̾tutes/ et ſic aptat̾
patri. Et ꝑ hoc ptꝫ ſolõ ad duo ſequētia q in illa con
ſideratiōe charitatis ꝓcedunt. Ad vltimū dōm ꝙ Ad qſtiūcl'ā
in v̾itate in diuinis eſt charitas eēntial' et notional'
⁊ ꝑſonalis. Et ptꝫ ꝑ rōne ⁊ exēplo: rōe ſic/ pr̄ ⁊ fili⁹
diligunt ſe inqn̄tū vnū ſunt in natura: ⁊ in hac dile
ctiōe neceſſario etiā includit̾ ſpūſſctūs q eſt eiuſdem
eēntie cū patre ⁊ filio: vn̄ li diligunt dicit actū chari
tatis eſſentialis: cum aūt dico ſic/ pater diligit filiū
amore qui eſt ſpūſſanct⁹ importat̾ duplex amor. ſ.
notionalis in verbo quo pater ⁊ fili⁹ vnū ſunt inſpi
rando amorē/ ⁊ alius amor importat̾ per nomē qđ
eſt amore qui eſt ſpirituſſanct⁹. Exemplo aūt id idē
oſtendit: ſponſus em̄ ⁊ ſponſa diligunt ſe in conue/
nientia nature ⁊ ſocietatis que eſt inter homīes be/
ne cōuiuentes: ⁊ a tali dilectione nō excludunt̾ alij
boni ſocij ad eandē vitam pertinentes: ⁊ hec dilectō
quantū poteſt reſpondet dilectioni eſſentiali. Dili/
gunt ſe etiā ſponſus ⁊ ſponſa ad actum cōmunicatō
nis nature ꝑ generationē: ⁊ ab hac dilectiōe excludi
tur etiā ꝓles genita: ⁊ hec reſpondet quantū pōt di/
lectioni notionali in quantū ſunt principiū ſpūſſan/
cti pr̄ ⁊ fili⁹/ q dilectio nō eſt ſpūſſanct⁹: q2 ſpūſſctūs
nō eſt principiū quo pater ⁊ fili⁹ ſpirant ſpm̄: ſic nec
fili⁹ eſt paternitas q pater generat filiū. Tertia di/
lectio eſt qua cōplacent ſibi in ꝓle genita: ⁊ eſſet hoc
magis ſil'e ſi ꝓles eſſet amor: q2 tunc diligerent ſe in
amore illo: ⁊ hec dilectio reſpōdet perſonali dilecti/
oni. Aliđ exemplū magis cōueniēs eſt in mente: po/
namus em̄ memoriā nō generare intelligentiā ad/
huc diliget eam inqn̄tū ad eandē naturā ment̾ ſecū
ꝑtinet: ſi aūt ponamus ſicut verū eſt cōcordiam me
morie ⁊ intelligentie in ꝓducendo voluntate ſui ipā
concordia ꝓducendi dicet amorem ſimilē notionali
amori in diuinis: voluntate aūt iam ꝓducta ipā vo
luntate nectente memoriā ⁊ intelligentiā iterū dili/
gunt ſe: ⁊ erit dilectio ſicut ꝑſonalis.

Exemplis firmat eadē noīa ꝓprie ⁊ vniuerſaliter accipi.

Plurib⁹ em̄ exemplis doceri poteſt multa

rerũ vocabula ⁊ vniuerſaliter poni: ⁊ ꝓprie
quibuſdã rebus adhiberi: ſicut legis nomie
a aliquãdo ſimul oĩa veteris inſtrumẽti ſigni
ficanẽ eloquia: aliquando aũt ꝓprie vocaẽ
Joh. I. lex que data eſt ꝑ Moyſen. Multa alia ſup⸗
petunt exempla: ſed in re aperta vitãda eſt
b longitudo ſermõis. Sicut ergo vnicum dei
verbũ proprie vocamꝰ noĩe ſapientie: cũ ſit
vniuerſaliter ⁊ ſpiritusſanctꝰ ⁊ pater ipſa ſa
pientia: ita ſpiritusſanctꝰ proprio vocabulo
charitas nuncupaẽ: cum ſit pater ⁊ filiꝰ vni⸗
uerſaliter charitas.

Einde q̃riẽ de hoc qd̓ dicit: Sicut leg̃ noĩe
d aliqñ ſimul oĩa ⁊c̃. s̃. a. vbi ſic in ſcriptura ac
cipiẽ. Et dõm ꝙ Joh. xv. lex poniẽ ꝓ toto ve
teri teſtamẽto: vbi dicit dñs/ Ut impleaẽ ſermo q̃ in
lege eoꝝ ſcriptus eſt/ qꝛ odio habuerũt me gratis: h̃
em̃ in pſal. 118. ſcriptũ eſt/ q̃ nõ dꝛ lex niſi qꝛ eſt de ve
teri teſtamẽto qd̓ etiã inſtrumentũ eſt qꝛ inſtruit: et
ſicut inſtrumẽtũ armoniã lr̃e ad ſpiritũ ⁊ typi ad ve
ritatẽ oſtendit. Silr̓ ibi/ Beati immaculati in via q̃
ambulãt in lege dñi: ibi em̃ tota ſcriptura poteſt di⸗
ci lex. Et ibi: Jn lege dñi fuit voluntas eiꝰ/ ⁊ in lege
eiꝰ meditabiẽ die ac nocte. De data lege ꝑ Moyſen
eſt iſtd̓ Joh. I. Lex ꝑ moyſen data ẽ gratia ⁊ veritas
ꝑ ieſum chriſtũ facta eſt. Jtẽ Eccli. 24. Legẽ manda
uit nobis moyſes in p̃ceptis iuſticiaꝝ. Et Deuẽ. 33.
Jn dextera eius ignea lex.

Arti. V An ſapiã nõ ſit ꝓpria ſꝫ appropriabil̓ tm̃.
E Einde q̃riẽ de hoc qd̓ dicit: Sicut g̃ vnicum
d dei v̓bũ ꝓprie vocamꝰ noĩe ſapientie ⁊c̃. s̃. b.
Arg. pmo Hic em̃ dubiũ põt eſſe ꝙ ſapiã ẽ appropria⸗
bilis ⁊ nõ ꝓpria: charitas aũt appropriabilis ⁊ pro⸗
2o pria q̃ ſit cã huiꝰ. Jtẽ cũ v̓bũ ſit appropriabile ⁊ ꝓ⸗
priũ/ vt priꝰ oſtenſũ eſt: q̃re nõ ſilr̓ ſapiã? Si dicas
ꝙ ſapiã in ſapiẽte eſt vt ꝑfectio ipſiꝰ ẽm ſape: ⁊ iõ nõ
põt eſſe ꝓpria: qꝛ tunc pater ſaꝑet q̃ſi formaliter ſapi
3o entia q̃ ab ipſo eſſet. Cõtra/ eodẽ mõ video ꝙ amor
eſt in amante ſicut ꝑfectio vl̓ amare vl̓ diligere: g̃ nõ
Solutio debet eſſe ꝓpriꝰ ſed appropriatꝰ. Sol̓o dõm ſine p̄
ad pm ⁊ 3m iudicio ꝙ rõ iſtiꝰ dicti dependet a rõe noĩm: qꝛ ſi cha
ritas h̃ qd̓ dicit/ dicit vt in aliud vl̓ in aliũ ꝓcedens:
vñ Augꝰ dicit ꝙ charitas minꝰ q̃ꝫ inẽ duos haberi
nõ põt: ſapiã aũt h̃ qd̓ dicit/ dic̃ vt inherẽs ipi ſapiẽ⸗
ti q̃ſi ex alio de quo eſt ſapiã: qꝛ ſapiã de reb; eſt: ⁊ li⸗
cet in deo ſit cauſa rerũ ⁊ nõ cauſata a reb;/ tñ h̃ non
dicit ipſo noĩe: ⁊ iõ nõ potuit cõgrue ꝓpriũ eſſe ꝓceſ⸗
ſioni ꝑſonarũ: ⁊ ꝑ hoc patet ſol̓o ad primũ ⁊ vltimũ.
Ad 2m Ad mediũ dõm ꝙ v̓bum dicit vt ꝓcedens ab alio/
cuiꝰ ipm̃ eſt intentio ⁊ ſil̓itudo p̄cipue qñ aliq̃s dicit
ſe: ⁊ iõ illud in ſe claudit rõnem eiꝰ qd̓ eſt eſſe ab alio
ſicut ⁊ charitas vel amor: ⁊ ideo cũ ꝑ eſſe ab alio di⸗
ſtinguanẽ ꝑſone ꝓcedẽtes in diuinis: illa noĩa erãt
apta vt repreſentarẽt plus q̃ꝫ alia.

Auctoritatẽ ponit ꝙ filius ꝓprie dicitur ſapientia.

Sꝫ dei verbũ. i. vnigenitꝰ dei filiꝰ aperte di⸗
ctus eſt dei ſapiã: ore apl̓i dicentis xp̄m dei
virtutẽ ⁊ dei ſapiam. Spũs aũt ſctũs vbi ſit
dictꝰ charitas inuenimꝰ: ſi diligenter Johã
nis apl̓i eloquiũ ſcrutamur: qui cũ dixiſſet:
Diligamꝰ inuicẽ qꝛ ex deo eſt dilectio: adiũ 1. Joh. 4.
xit: Et oĩs qui diligit ex deo natꝰ eſt: qꝛ dile
ctio deus eſt. Hic manifeſtauit ſe dixiſſe eã
dilectionẽ eſſe deũ quã dixit ex deo. Deꝰ er
go ex deo eſt dilectio: ſed qꝛ ⁊ filiꝰ ex deo pa
tre natꝰ eſt: ⁊ ſpiritusſanctꝰ ex deo patre ꝓce
dit: quẽ potiꝰ eoꝝ hic debeamꝰ accipere di⸗
ctũ eẽ dilectionẽ: merito queriẽ. Pater em̃
ſolꝰ ita deꝰ eſt vt nõ ſit ex deo: ⁊ iõ dilectio q̃
ita deꝰ eſt vt ex deo ſit nõ ip̃e pater eſt: ſꝫ aut
filiꝰ aut ſpiritusſanctꝰ. Sed in cõſequentibꝰ
cũ dei dilectionẽ cõmemoraſſet Johannes
qua dilexit nos: ⁊ hinc hortatꝰ eſſet vt ⁊ nos
inuicem diligamꝰ: atq; ita deus in nobis ma
neat qꝛ vtiq; dilectionẽ deũ dixerat: ſtatim
volens de hac re apertiꝰ aliq̃d eloqui: inq̃t:
Jn hoc cognoſcimꝰ qꝛ in ipſo manemus et
ipſe in nobis: qꝛ de ſuo ſpiritu dedit nobis.
Spiritus itaq; ſctũs de quo dedit nobis: fa
cit nos in deo manere: ⁊ ipſum in nobis: hoc
aũt facit dilectio. Ip̃e ergo deus ẽ dilectio.
Deꝰ ergo ſpũſſanctꝰ q̃ ꝓcedit ex deo: ſignifi
caẽ vbi legiẽ: Deus dilectio eſt ⁊ dilectio ex
deo eſt. Ecce his v̓bis aperte dicit Auguſt.
ſpiritũ ſanctũ eſſe charitatẽ patris ⁊ filij ⁊ in
tantũ quoq; ſermonẽ ꝑduxit: vt videaẽ di⸗
xiſſe ſpm̃ſctm̃ nõ ſolũ eſſe dilectionẽ patris a
⁊ filij qua ſe inuicem ⁊ nos diligunt: ſed etiã
qua diligimus deum. Sed vtrũ ipſe ſit cha⸗
ritas qua nos diligimus deum: in ſequenti
explicabitur.

Utꝝ ſpũſſctũs ſit dilectõ q̃ pr̃ ⁊ filiꝰ diligũt Arti. VI.
ſe ⁊ nos: ⁊ etiã qua nos diligimꝰ deum. F
Einde q̃riẽ de hoc qd̓ dicit: Spm̃ſctm̃ nõ ſo
d lum eſſe dilectionẽ patris ⁊ filij q̃ ſe inuicẽ et
nos diligũt: ſꝫ etiã dilectõnẽ q̃ diligimꝰ deũ
⁊c̃. s̃. a. Hoc em̃ vr̃ falſũ ꝓ prima ꝑte: qꝛ dilectio q̃ Arg. pmo
pr̃ ⁊ filiꝰ diligũt nos notat effectũ in creatura rõna⸗
li: ſꝫ om̃e tale nomẽ ẽ eẽntiale/ eo ꝙ ille effectꝰ cõiter
eſt totiꝰ trinitatꝭ: g̃ illa dilectio nõ eſt ſpẽal̓r ſpũſſan
ctus. Jtẽ vna ẽ oꝑatio triũ: diligere aũt nos eſt idẽ 2o
qd̓ facere in nobis gr̃am q̃ diligamꝰ deũ: g̃ eſt indi⸗
uiſibiliter triũ: nõ g̃ dicit ſpẽaliter dilectionẽ q̃ ẽ ſpi⸗
ritusſanctꝰ. Jtẽ dicit dyoꝰ in diui. no. ca. iiij. Amor 3o
eſt virtꝰ ſimplex ꝑ ſe motiua ad vnitiuã q̃ndã cõcre⸗
tionẽ ex bono vſq; ad extremũ exñtium: ⁊ ab illo rur
ſus ꝯñr ꝑ om̃ia ad bonũ ex eodẽ ⁊ ꝑ eadẽ/ ⁊ in eadem
ſeipſam reflectens ⁊ ad eadẽ ⁊ ſemꝑ eodẽ mõ reuolu
ta: cũ g̃ iſta ꝓceſſio amoris ⁊ reflexio in primũ bonũ
amans ſit cõmuniter omniũ ꝑſonarũ/ nõ videẽ ſpi⸗
ritusſanctꝰ ſpẽaliẽ eſſe charitas illa q̃ deꝰ diligit ſe
et nos. Jtẽ hoc vr̃ eẽ ꝯ Augm hic in vlti. cap. iſtius 4o
diſti. vbi inducit illud apl̓i ad Coloſſeñ. pmo. Trãſ
tulit nos in regnum filij charitatis ſue ſic dicens:

ſi ergo nō eſt in illa trinitate charitas dei niſi ſpūſſā⸗
Solutio. ctus/filiꝰ ē etiā ſpūſſanctꝰ. Solʼo dōm ſicut ſup̄ di⸗
pncipalis ctū ꝙ triplex eſt in diuīs charitas: ⁊ illa triplex cha⸗
ritas q̄druplicit̄ ſignificat̄: ⁊ qn̄qꝫ etiā quinqꝫ mōis
ſignificat̄ em̄ eēntialiter charitas/ qn̄qꝫ ꝑ ſe ſolā: vt
cum dr̄/deꝰ charitas eſt. I. Joh. 4. qn̄qꝫ etiā ſcat̄ no
tionaliter ſolū/ vt cū dr̄ pater diligit filiū/ inq̄ztū ꝑ⸗
ſone diſtincte exn̄tes ꝯueniūt in ſpirando. ſcat̄ etiā
ꝑſonalit̄ ſolū/ſicut cū dr̄/ charitas eſt deꝰ ex deo: ſic
Augꝰ hic dicit in p̄cedenti cap. ꝑ cōtextionē ⁊ ꝯn̄am
quā accipit ex epl'a Johis. ſcat̄ etiā qn̄qꝫ ſil' eēntiali
ter ⁊ notionaliter: vt cū dr̄/ tranſtulit nos in regnū
filij charitatis ſue: ⁊ hoc ſupra ꝓbatū eſt ſup̄ diſtin.
quintā. ſcat̄ q̄nto mō qn̄qꝫ eēntialit̄ ⁊ notionalit̄ et
ꝑſonalitet ſimul/ vt cum dr̄/ pater ⁊ filius mittūt vl'
dant ſpiritū ſctm̄: ibi em̄ in effectu cōnotato accipit̄
charitas eſſentialis/ ⁊ in rōne miſſiōis notionalis ⁊
in dono ipſo qꝺ dat̄ charitas ꝑſonalis intelligit̄: et
Ad pmū hoc vltimo mō accipit mgr̄ hic. Dōm ḡ ad primū/
ꝙ licet ꝑ effectū cōnotatū accipiat̄ eſſentialis chari⸗
tas: tn̄ nō ſolus effectus eſt ibi/ immo in effectu illo
q̄ eſt appropabil' ſpirituiſctō intelligit̄ mitti ſpūſſan
ctus/ ⁊ ita notionalis cū illo ⁊ ꝑſonalis accipit̄: vn̄
eſſentialis accipit̄ in talibꝫ in recto/ et notionalis et
Ad 2m ꝑſonalis in obliquo: ⁊ hoc magis declarabit̄ infra
cū de miſſione diſputabit̄/ſup̄. xiiij. ⁊. xv. diſti. Ad
aliud dōm ꝙ vna eſt opatio triū/ſꝫ illiꝰ operati ap⸗
propriatio nō equalit̄ cōuenit tribꝫ/ſꝫ eſt qn̄qꝫ ope⸗
ratū appropriabile vni ꝑſone/ſꝫ ſepabile a miſſiōe il
lius ꝑſone/ſicut virtꝰ politica vel bonitas gr̄e gra⸗
tiſdate appropriabilis eſt ſpirituiſctō: nō tn̄ neceſſa⸗
rio eſt miſſus ſpūſſanctꝰ in collatiōe huiꝰ gr̄e. qn̄qꝫ
aūt operatū triū ꝑſonaꝝ eſt appropriabile vni inter
ꝑſonas ⁊ inſepabile a miſſione vniꝰ ꝑſone/ſicut cha⸗
ritas creata data rōnali creature q̄ appropriabilis
eſt ſpūiſctō ⁊ inſeparabil' a miſſione ſpirituſſancti in
eū cui cōfert̄ donū charitatis: ⁊ tunc rōne appropa⸗
tiōis ⁊ inſepabilitatis in talibꝫ accipit̄ notionale et
Ad 3m ꝑſonale in eēntiali. Ad aliud dicendū ꝙ dyoꝰ diffi
nit amorē in vl'i nō prout eſt huiꝰ vel illiꝰ. In vl'i au
tem dico ꝓut ex primo bono p̄cedens efficiēdo in oī
bus entibꝫ aliq̄d vel eſſe vel viuere vel ſentire vel in
telligere vl' aliq̄d boni naturalis vl' ſupadditi reuer
tit̄ in fontē vn̄ emanauit/ reordinando oīa entia in
ipm̄ ſm boni appetitū/ ſm ꝙ dicimꝰ ꝙ bonū eſt qꝺ
om̄ia appetūt: ⁊ nō loquit̄ in ſpēali de amore q̄ ē cha
ritas: tn̄ etiā ille amor appropriabilis eſt ſpūiſctō li
Ad 4m cet miſſio ſpūſſancti ſepabilis ſit ab ipſo. Ad aucto⸗
ritatē aūt Augu. patet ſolutio ꝑ antedicta.

Redit oſtendere qꝺ ꝓpoſuerat: ſcꝫ ꝙ ſpūſſanctꝰ ſit amor quo pater a filio ⁊ filius a patre diligit̄.

Nūc ꝟo qꝺ incepimꝰ oſtēdere curemꝰ. ſ. ſpi
ritūſanctū dilectionē eſſe ſiue amorē patris
⁊ filij quo ſcꝫ pater diligit filiū ⁊ filiꝰ patrē.
a De hoc hieroꝰ ſup̄. xiiij. pſal. ait: Spūſſan⸗
ctus nec pater eſt nec filiꝰ: ſꝫ dilectio quā hꝫ
pater in filiū: ⁊ filiꝰ in patrē. Augꝰ q̊ꝫ in. vi.
li. de tri. ait: In oībꝰ eq̄lis ē pr̄i filiꝰ: ⁊ ē vniꝰ
eiuſdēqꝫ ſub̄e. Quapropter etiā ſpūſſctūs ī
eadē vnitate ſubſtātie ⁊ eq̄litate cōſiſtit.

Utrū ſpūſſctūs p̄cedit a patre in filiū et Arti. VII
reflectat̄ a filio in patrem: ita ꝙ ſit amor filij B
in patrē ⁊ patris in filiū: et vtrū iſta ſit vera
locutio: pater ⁊ filius diligūt ſe ſpūſctō: et
etiā vtrū iſte ſint vere: pater diligit ſe ſpūſā
cto: ⁊ vtrū iſta debeat cōcedi: pater ⁊ filiꝰ di
ligūt ſe dilectiōe que eſt ſpūſſanctus:
Einde q̄rit̄ de hoc qꝺ dicit in penul. cap̄. de
d verbo Hiero. [Spūſſanctꝰ nec pater eſt nec
filiꝰ/ ſꝫ dilectio quā pater hꝫ in filiū ⁊ filiꝰ in
patrē ⁊c. ſ. a. Uidet̄ ei ex h̄ ꝙ ſpūſſctūs p̄cedat a pa⸗
tre in filium ⁊ nō quieſcat ibi/ ſed reflectat̄ a filio in
patrē: ⁊ hoc falſuꝫ videt̄: q̄cq̄d em̄ p̄cedit ab aliquo Primū.
in aliquē vel in aliud/ aut recipit̄ ab illo in qꝺ p̄ce⸗
dit aut nō: ſi recipit̄: ḡ videt̄ ꝙ filiꝰ recipit ſpm̄ſctm̄
a patre: ⁊ hoc ſonat indigentiā ſpūs eſſe in filio/ qꝺ
abſurdū eſt. P. aut filiꝰ recipit qꝺ hꝫ aut qꝺ nō ha⸗ 2m
bet: ſi qꝺ habet: ḡ receptio eſt habiti qꝺ nō eſt intelli
gibile. Si forte dicas ꝙ nō hoc mō habet: ḡ varia
tio ponit̄ circa filiū: q2 alio mō ſe hꝫ recipiēdo qꝺ ha⸗
bet a pr̄e q̄ꝫ an̄ ſe habuit vl' q̄ꝫ nō recipiendo: ⁊ h̄ here
ticū eſt. P. de cōuerſa q̄rit̄ qn̄ dicit ꝙ eſt amor filij 3m
in patrē: ḡ pater etiā recipit a filio/ vel qꝺ nō habet
vel qꝺ nō hoc mō habet quo recipit: ⁊ hoc abſurduꝫ
eſt: ḡ videt̄ ſpūſſanctꝰ nō eſſe amor patris in filium
⁊ filij in patrē. Juxta hoc vlteriꝰ querit̄ de queſtio Queſtiūcu
ne antiqua cū dr̄/pater ⁊ filiꝰ diligunt ſe ſpūſancto/ la pma
vtrū vera ſit locutio: ⁊ in qua habitudine ablatiuꝰ
cōſtruat̄ cū ꝟbo: ꝙ aūt ſit falſa videt̄: q2 hec eſt falſa pm obiectū
pater eſt ſapiens ſapīa quā genuit: ḡ a ſimili hec eſt
falſa/pater ⁊ filius diligunt ſe dilectione que ab ip⸗
ſis procedit: hec autē eſt ſpirituſſanctꝰ: ergo hec ē fal
ſa/pater ⁊ filius diligūt ſe ſpirituſancto. Itē in di⸗ 2m
uinis nō eſt aliud diligere q̄ꝫ eſſe: ḡ ſi pater ⁊ filiꝰ di
ligunt ſe ſpirituſctō/ ipſi ſunt ſpirituſancto: et ꝓbat̄
ꝙ teneat argumentū ſup̄ diſtin. v. cap̄. primo vbi a
ſimili argumentat̄ mgr̄/ ⁊ etiā Augꝰ ꝙ non eſt pa⸗
ter ſapiens ſapientia quā genuit: q2 ibi non eſt aliꝺ
ſapere q̄ꝫ eſſe: vn̄ ſi eſſet ſapiens ſapiētia quā genuit
eſſet etiaꝫ ſapientia quā genuit. Item ponamꝰ per 3m
impoſſibile ſpm̄ſanctū non eſſe/ adhuc verū erit qm̄
pater ⁊ filiꝰ diligūt ſe aliqua dilectione q̄ veriſſima
dilectio eſt: ergo videt̄ ꝙ nō diligūt ſe ſpirituſancto
q2 poſito ſpiritu illa dilectio nō aufert̄ ab eis. Itē 4m
fortiꝰ obijcit̄ ſic: q̄cq̄d equalē oppoſitionē habet ad
duo nō refert̄ ad ipſa niſi vt ad oppoſita relatiue/ſpi
rituſſanctꝰ equalē hꝫ oppoſitionē relatiōis ad patrē
⁊ filiū inquantū ſunt vnū principiū ſpūſſancti: ḡ nō
refert̄ ad ipos niſi ſicut vnū relatiuoꝝ ad aliud op⸗
poſitum: ḡ nō refert̄ ad ipſos/ vt forma amoris vni⸗
ens ⁊ nectens eos. Item vnum relatiuorū non po 5m
teſt intelligi eſſe forma diſponēs reliquum: cum er⸗
go ſpirituſſanctus relatiuū ſit ad patrem ⁊ filiū/ nō
capit etiā intellectꝰ ꝙ poſſit eſſe forma vniens ⁊ ne⸗
ctens patrē ⁊ filiū. talis aūt forma vl' q̄ſi forma im⸗
portat̄ in verbo diligēdi: ḡ locutio ſimplicit̄ eſt falſa
Item nihil idē principiū eſt oppoſitiōis ⁊ vnionis 6m
vel nexus. p̄ceſſio ſpūſſancti pncipiū eſt oppoſitio⸗
nis relatiue: ḡ nō pōt eſſe pnm vt forma vniēs vl' ne
ctēs. P. q̄rit̄ cū dr̄/pr̄ ⁊ filiꝰ diligūt ſe ſpūſctō/cuiuſ q̄ſtiūcl'a 2a.
modi actū dicat li diligūt: aut em̄ dicit actū eſſentia qꝺ eſt 7m
lem/ aut notionalē: ſi eēntialē/ tūc ſequit̄ ꝙ ſunt ſpū⸗
ſanctō: q2 ſm hoc ideꝫ eſt ibi eſſe qꝺ diligere: ſed hoc

eſt falſum:ğ nō dicit actū eſſentialē:ſi ṽo dicit notio
nalē:cōtra/ſm hoc loco eius poteſt poni verbū qđ
denotat illū actū:ꝛ ſꝫ hoc poſſemꝰ dicere:pr̄ ꝛ filiꝰ
ſpirant ſpiritusancto:hoc aūt eſt falſum:qꝛ nō ſpirāt
8m ſpiritusancto/ſed potiꝰ ſpiritūſanctū. P̄.ſi dicit no-
tionē/aut notōnē q̄ diſtinguit̄ pater ꝛ filiꝰ ab inuicē
aut eā in q̄ ſunt vnū:ſi primo mō tunc diceret pater
nitatē vl' filiatōnē qđ apte falſum eſt:ſi aūt ſcđo mō
dicat notionē/tūc videt̄ ꝙ dicat notionē illā q̄ eſt p̄n
cipiū:ğ poſſum dicere pater ꝛ filiꝰ principiāt ſpiritū
9m ſctm̄ ſpūſctō:ꝛ hoc iterū falſū eſt. P̄.q̄rit̄ quare ad-
mittit̄ illa:pater ꝛ filiꝰ diligūt ſe ſpiritusancto:non
aūt hec/ſpirant ſpiritusctō cū ſpirāt ꝛ diligūt dicāt
10m eandē notionē. P̄.q̄rit̄ de habitudine ꝓnomis ad
ṽbū/videt̄ em̄ eſſe reciprocū vel retranſitiuū/ſi ē re
ciprocū tunc dilectio q̄ importat̄ in actu diligēdi no
tat̄ tranſire in eundē a q̄ exiuit:eſt em̄ ſenſus/pater
diligit ſe ſpiritusctō/ꝛ filiꝰ diligit ſe ſpiritusancto.
Sꝫ cōtra/ṽbum notās notionē notat eā in rōe di-
ſtinctiōis ad ꝑſonā in q̄ eſt oppoſita notio:ğ non dꝫ
eſſe tranſitio actꝰ ab eodē in eundē:ſꝫ potiꝰ diſtinctꝰ
notari dꝫ ꝓcedere a diſtincto.Si aūt eſt retrāſitiua
vt ſit ſenſus/pater ꝛ filiꝰ diligūt ſe ſpūſctō.i.paṫ di-
ligit filiū ſpiritusctō:ꝛ filiꝰ diligit patrē ſpūſctō/ſic
innuit auctas Hiero.cōtra/qꝛ ſm hoc notat̄ filius
habere actū dilectiōis a ſpiritusctō in patrem ꝛ ecō-
uerſo patrē in filiū:ğ ſpūſſanctꝰ nō habet ab ipſis ſꝫ
11m potiꝰ illi ab ipſo. Juxta hoc querit̄ vlteriꝰ vtrū hec
cōcedi debeat/pater diligit ſe ſpūſancto/ꝛ filiꝰ dili-
git ſe ſpūſancto:videt̄ aūt ꝙ nō:qꝛ pater ꝛ filiꝰ ſunt
vnū principiū ſpiritusſancti/ꝛ vnꝰ nō ſine alio:ğ cū
diuiſim ſcant̄/ſcant̄ vt pricipia plura ꝛ nō vt vnū:
ğ hec eſt falſa/pater diligit ſe ſpiritusancto.Sꝫ ꝯtra
ſi em̄ pater nō pōt diligere ſe ſpūſancto/aut hoc ē qꝛ
impotens eſt ſpirare ſpiritūſanctū ſine adiutore aut
qꝛ nō vult/ꝛ vtrunqꝫ eſt abſurdū:ğ hec eſt vera/pa
q̄ſtiūcl'a 3a. ter diligit ſe ſpiritusancto:ꝛ hec ſil'r/filius diligit ſe
qđ eſt 12m. ſpūſancto. Ulteriꝰ querit̄ de habitudine ablatiui
ad ṽbū:nō em̄ cōſtrui pōt in rōe cauſe efficientis:qꝛ
ſpūſſanctꝰ nō eſt cauſa efficiens ꝙ pater et filiꝰ dili-
gūt ſe. Si forte dicas ꝙ in diuinis nō eſt cauſa ſed
principiū:cōtra/iteꝝ hec eſt falſa:ſpūſſanctꝰ eſt p̄nci
piū eius ꝙ pater ꝛ filiꝰ diligunt ſe:ğ nec in rōne cau
ſe nec in rōne principij cōſtrui pōt ablatiuꝰ ille:nec
cōſtruit̄ in rōe materie:qꝛ ſpiritusſanctꝰ nō eſt mate
ria circa quā ſolā eſt dilectio nec in q̄ ſola nec ex qua
nec etiā diſpoſitio materialis:cum ergo materia nō
ſumat̄ pluribꝫ modis/vr̄ ꝙ in rōne cauſe material'
nō cōſtruit̄ nec cōſtrui pōt in rōne principij final':qꝛ
pater ꝛ filiꝰ nō diligūt ſe ꝓpter ſpm̄ſanctū ſed ꝓpter
ſeipſos. P̄.finis mouet/ꝛ ſm hoc eēt ſenſus ꝙ ſpūſ
ſanctꝰ moueret intētionē pr̄is ꝛ filij ad hoc vt dilige
rent ſe/qđ iteꝝ falſū eſt:qꝛ ſic ſpūſſanctꝰ ſm rōnē eēt
an̄ dilectionē q̄ importat̄ in ṽbo ſicut finis in inten
tiōe eſt an̄ opꝰ efficientis:nec videt̄ ꝙ in rōne cauſe
formalis poſſet cōſtrui:qꝛ forma eſt diſpō agent̄ ad
actū:ğ ſenſus eēt ꝙ ſpūſſanctꝰ eēt forma diſponens
patrē ꝛ filiū ad diligendū ſe:ꝛ ſm hoc pr̄ ꝛ filiꝰ a ſpi
ritusctō ſicut a forma haberēt ꝙ ſe inuicē diligerent:
qđ abſurdū eſt:qꝛ nō hn̄t ab ip̄o:ſꝫ ip̄e oīa q̄ hꝫ/hꝫ ab
illis. Propt̄ hec ꝛ ſil'ia dicit mgr̄ ſymon tornaceñ.
ꝙ ablatiuꝰ ille nō cōſtruit̄ in hītudine alicuiꝰ cauſe
ſꝫ ponit̄ in deſig̃tiōe ſigni:ꝛ iō iſte eſt ſenſus:paṫ ꝛ fi
lius diligūt ſe ſpiritusctō.i.ſpūſſanctꝰ vnꝰ in ꝑſona

ſpiratꝰ cōit̄ a pr̄e ꝛ filio ſignū eſt ꝙ pr̄ ꝛ filiꝰ diligūt
ſe. Sꝫ ꝯtra/ſm hoc diuiſe q̄s Hieroꝰ ponit n̄ eēnt
vere.ſ.pr̄ diligit filiū ſpūſctō/ꝛ filiꝰ diligit pr̄em ſpi
ritusctō:qꝛ ſpūſſanctꝰ nō ē nccm̄ ſignū ꝙ pr̄ diligit
filiū ꝛ ecōuerſo:qꝛ ſine h̄ p̄t intelligi ꝙ pr̄ diligit fili
um. P̄.ſigm eſt alicui ſigm q̄ illo ſigno cognoſcat:
ſꝫ nō oꝑtuit patrē ꝛ filiū ſibijpis facere ſignū ſue di-
lectiōis:ğ hoc ſignū erit reſpectu creati:ğ ſi ponamꝰ
nullū creatū eē tūc erit falſa vl' nugatoria iſta:pr̄ ꝛ fi
liꝰ diligūt ſe ſpūſctō. P̄.ſapīa genita ꝛ ſapīa creata
ſignū eſt ꝙ pr̄ ſit ſapiens:ğ vr̄ ꝙ pr̄ ſit ſapiēs ſapien-
tia genita vl' creata. Jtē amor creatꝰ ſigm eſt ꝙ pa-
ter ꝛ filiꝰ ꝛ ſpūſſanctꝰ diligūt ſe:ğ vr̄ ꝙ ſꝫ h̄ poſſimꝰ
dicere ꝙ pr̄ ꝛ filiꝰ diligunt ſe amore creato:qꝛ amor
creatꝰ ſignū eſt ꝙ ipſi ſe diligūt. Jtē q̄rit̄ iuxta h̄ ſi q̄ſtiūcl'a 4a
hec cōcedit̄/pr̄ ꝛ filiꝰ diligunt ſe dilectiōe q̄ eſt ſpūſſā
ctus:ꝛ q̄ ſit magis ꝓpria. Sol'o dōm ſine p̄iudicio Sol'o
ad primū ſaluando Hieronm ꝙ ſpūſſanctꝰ ē dilectio
q̄ pater ꝛ filiꝰ diligūt ſe:ſed ad intelligendū q̄lit̄ hu-
iuſmōi locutiōes ſunt vere/ꝛ q̄liter ſunt a q̄buſdam
negate ꝛ a q̄buſdam cōceſſe:prenotandū ꝙ cū dr̄ pa
ter ꝛ filiꝰ diligūt ſe ſpūſctō:verbū diligunt eſt notio
nale ꝛ importat ꝓceſſionē ſpūſſancti actiuā/ꝛ inſuꝑ
importat modū ꝓceſſionis eiꝰ/ſicut h̄ ṽbū generat̄
nō tm̄ dicit ꝓceſſionē filij a patre/ſꝫ inſuꝑ dicit etiā
modū ꝓceſſiōis filij:qꝛ aūt modꝰ ꝓceſſiōis ſpūſſan-
cti eſt ꝙ ꝓcedit vt amor:iō modū dicit in principali
ſcato:ꝓceſſionē aūt dicit ex cōſequēti ſm intellectū:
quidā aūt attendētes tm̄ ꝓceſſionē ſcatā in ṽbo ne
gabant iſtā/pr̄ ꝛ filiꝰ diligūt ſe ſpiritusctō ꝓpter ob-
iectiōes factas/ꝛ dixerūt ꝙ Augꝰ retractauit eā in
ſuo ſimili/qn̄.ſ.retractauit hanc/pater eſt ſapiēs ſa-
pientia genita.Sꝫ qꝛ nō eſt cōſuetudo Aug.niſi fa-
ciat mentionē in ſpeciali de iſto:iō aliter eſt dicendū
qꝛ qn̄ dr̄/pater ꝛ filius diligūt ſe ſpiritusancto abla
tiuꝰ in duplici habitudine ſe hꝫ ad verbū ſm ꝙ duo
ſunt in verbo:eſt em̄ in eo ꝓceſſio actiua ꝛ ad hāc nō
pōt eſſe ablatiuꝰ in hītudine cauſe alicuiꝰ:ſꝫ erit q̄ſi
in rōne p̄ncipiati vl' ſigni/ſicut dicit tornacē. Sꝫ qꝛ
hoc nō ē p̄ncipale ſcatū in ṽbo/ſꝫ potiꝰ modꝰ ꝓceſſi
onis:iō ablatiuꝰ p̄t ſe hr̄e in rōne cauſe q̄ſi formalis
ad ṽbū:ſicut dixerūt q̄dam alij.Quō aūt debeat in
telligi in rōe cauſe q̄ſi formalis ablatiuꝰ/declarat̄
infra diſti.xxxij.in p̄mo dubio circa quartā opinio-
nē/ꝛ ſic ꝯñr ad finē dubij. Ad id ğ qđ primo obijcit̄ Ad primū
dicendū ꝙ ex illa locutione non accipit̄ ꝙ filius ac- 2m 3m ſil'
cipiat ſpiritūſanctū a patre tanq̄ꝫ non habitū:ſꝫ po
tius accipiat ab ipſo ꝙ ab eo procedat ſpiritusſan-
ctus:qꝛ hoc eſt patrem diligere filiū ſpiritusancto/
filium ab ipſo accipere ꝙ ab eo ꝓcedat amor in quo
nectant̄ ꝛ concordent:cum aūt dicit̄/filius diligit
patrem ſpiritusancto/nō eſt aliꝰ ſenſus niſi ꝙ a fi-
lio procedat ſpiritusſanctꝰ in quo nectit̄ cum patre:
ꝛ ideo patet ꝙ ex falſo intellectu verbi procedunt il
la argumēta. Ad id qđ vlterius querit̄ de iſta/pa Ad.q.p̄mā
ter filium diligit ſpiritusctō/ꝛ pater ꝛ filius diligūt
ſe ſpiritusancto/dico ſine preiudicio ꝙ vere ſunt om
nes. Ad id qđ contra obijcit̄ dicendū ꝙ nō eſt ſimi- Ad id qđ ꝯ
le de ſapientia ꝛ amore/vt ſupra diximꝰ:qꝛ ſapien- arg.p̄mo.
tia dicit comparationē ad ſapientē tm̄:amor autē
dicit vt ab amāte:ꝛ ita mag̃ ꝯuenit ꝑſone diſtincte
ꝛ inſuꝑ diligere ip̄ortat actū notionalē cū dicat actū
ꝓcedētē ꝛ trāſeuntē ab amāte:ſapiē aūt nō ita dicit:
immo potius tranſit ad ſapientē q̄ꝫ ab ip̄o ꝛ magis

Ad2m eſt recipe ꝙ̄ dare vl'agere. Ad aliud dōm ꝙ in diui
nis eſt diligere dupl'r.ſ.notionale ⁊ eētiale:ſꝫ ſepe
Ad3m nō eſt niſi eētiale:⁊ iō nō eſt ſil'e. Ad aliud dōm ꝙ
ſi ponaꝛ ſpūſſanctꝰ nō eſſe nō erit in diuinis niſi di-
ligere eſſentialiꝛ dictū:⁊ hoc diligere eſt vn̄ pater et
filiꝰ vnū ſunt ſm eētiā:⁊ iō ex illo nō ſequiꝛ ꝑſonā
eſſe/ſꝫ tūc nō erit oīmoda ꝑfectio in diuinis cū defici
at cōicatio nature diuine ꝑ modū amoꝛis:ſi em̄ ꝑſo
ne nō ſint deficiet aliq̄ ꝑfectio in deo.ſ.cōicatio natu
re nō ꝙ vna ꝑſona indigeat alia/ſꝫ qꝛ nō demōſtraꝛ
nature ꝑtās in cōicabilitate niſi ſint in ea pl'es ypo-
Ad4m ſtaſes/ſicut infra ꝓbabiꝛ. Ad aliud dōm ꝙ ſpūſſan
ctus dicit duo.ſ.entē ab alio ⁊ modū q̄ ab alio eſt:et
q̄ntū ad hoc ꝙ eſt ens ab alio nō impoꝛtat niſi oppo
ſitiōꝫ relatiuā/ſꝫ q̄ ad modū quē ſuꝑaddit dicit nexū
⁊ h̄ nihil eſt incōueniēs ſicut in mult̄ relatiuis inue
niꝛ/ſic hic ip̄m genꝰ ⁊ ſpēs q̄ q̄ ad relatōnē ſūt oppo
ſita/tn̄ ſi cōſideraꝛ id qđ eſt genꝰ ip̄m eſt ꝑs ſpēi:⁊ eſt
Ad5m potiꝰ ꝑncipiū cōueniētie ꝙ̄ driē ⁊ oppoſitiōis. Ad
aliud dōm ꝙ verū ē vt relatiuū accipiꝛ in rōe ſue op
poſitiōis/ſꝫ ſi aliq̄d addiꝛ relatiuo gr̄a cuiꝰ nō oppo
niꝛ id pōt eſſe vnitiuū ⁊ q̄ſi foꝛmale ſicut ē videre/cū
dico cā foꝛmal'r:ſi em̄ attēdo rōnē cāʒlitat̄ ⁊ rōnē cāti
ſunt oppoſita/⁊ vnū nō eſt foꝛma alteriꝰ:ſi aūt attē
do rōnē foꝛme quā ponit cā foꝛmal' ſuꝑ intentioneꝫ
cauſalitat̄ eſt id qđ eſt relatm̄ vnitm̄ ⁊ foꝛma ſui coꝛ
Ad6m relatiui qđ eſt cātū. Ad aliud eadē eſt ſolutio ex ꝑte
illa q̄ eſt ꝑncipiū oppōnis nō eſt ꝑncipiū nexꝰ ⁊ foꝛ-
Ad.q.2am me. Ad aliđ dōm ꝙ h̄ vbū diligūt dicit notōꝫ:alio
loco 7mi. tn̄ mō ꝙ̄ hoc vbū ſpirāt:qꝛ li ſpirāt nō dicit niſi actū
ꝓceſſiōis abſolute ⁊ in ſe:⁊ gr̄a illiꝰ actꝰ vbū nō po
teſt determinari ablatiuo niſi ſicut dixit toꝛnacen̄.
in deſignatiōe ſigni/ſed in h̄ ſenſu nō ſcripſerūt ſan-
cti auctatē iſtā/ſꝫ li diligūt ſuꝑ actū ꝓceſſiōis addit
modū ꝓcedendi quo ſpūſſanctꝰ vt amoꝛ/⁊ vt donū
ꝓceſſit vel ꝓcedit:⁊ iō cū hic ſit q̄dā foꝛma vt poſtea
patebit recipit determinatōnē ablatiui in habitudi
Ad8m ne q̄ſi foꝛme cuiuſdā. Ad aliud dōm ꝙ li ꝑncipiat ⁊
ſi dicat eādē notionē/nō tn̄ dicit niſi vt actū ꝓceſſio-
nis a quo ⁊ nō ſpecificat modū ſicut facit li diligunt
Ad9m Ad aliud iā ꝑꝫ ſol'o ꝑ dicta. Ad id qđ q̄riꝛ de ꝓno
Ad10m. mine dōm ꝙ vtrūqꝫ meo iudicio eſt verū.ſ.vt ſit reci
ꝓcū ⁊ retranſitionē notās:⁊ ſi dicaꝛ eſſe recipꝛocū
Ad11m ad argumentū factū iam data eſt rn̄ſio:qꝛ li diligūt
nō dicit ſolū actū diſtinctiōis ⁊ ꝓceſſiōis/immo ad
dit modū/⁊ ille cōcoꝛdat foꝛme vl' q̄ſi cuidā foꝛme q̄
eſt in eo aliq̄ mō a q̄ eſt:⁊ hoc patebit ī fine vbi ſoluē
tur obiecta de habitudine ablatiui.Si aūt eſt retrā
ſitiua tūc iterū vera eſt ſicut dicit Hieroꝰ.⁊ ſolutū ē
ſupra qđ obijciꝛ ꝙ ex h̄ nō ſequiꝛ ꝙ pater aliq̄d reci-
piat vl' ꝙ filiꝰ aliq̄ indigeat/ſꝫ ꝙ ab ip̄is eſt dilectio
q̄ ꝯcoꝛdāt in q̄ntū ꝑſone diſtincte ſunt:bn̄ em̄ cōcedo
ꝙ pr̄ diligit ſe ſpūſctō ſub hoc ſenſu quē pono in vbo
ſic:a patre eſt ſpūſſctūs ꝑ modū amoꝛis q̄ amoꝛ ꝑſo-
nalis vnit ip̄m ⁊ nectit ad ea q̄ amat q̄ſi q̄daꝫ foꝛma.
Ad.q.3am. Ad id qđ vlteriꝰ queriꝛ de habitudine ablati dōm
qđ ē 12m ꝙ reſpiciendo ad modū notionalis actꝰ q̄ ip̄oꝛtaꝛ in
vbo cōſtruiꝛ cū vbo ablatiuꝰ in h̄itudine q̄ſi foꝛme:
ſꝫ duplex ē foꝛma.ſ.ſm eē ⁊ ſm bn̄ eſſe. In rōe foꝛme
ſm eē nō ꝯſtruiꝛ ablatiuꝰ cū vbo.Foꝛma aūt ſm bn̄
eſſe adhuc dupl'r accipiꝛ:ſcꝫ abſoluta q̄ quieſcit in eo
cuiꝰ eſt foꝛma ⁊ reſpiciēs ad alterū ꝓcedēs ab eo cu-
ius eſt foꝛma:ſicut cum dico/ille eſt ſapiens ſapien-
tia/ablatiuꝰ dicit foꝛmā quieſcentē in eo cuiꝰ eſt foꝛ-
ma/⁊ nō in rōne ꝓcedentis a ſapiente/vt priꝰ ē dictū
Cum aūt dico/iſti diligūt ſe amicicia/amicicia ē foꝛ
ma:⁊ foꝛma dependet a verbo ad verbū.Sꝫ hec foꝛ
ma tria in ſe claudit:ſcꝫ ꝙ eſt ꝓcedens ab his q̄ dili-
gunt ſe/⁊ ꝙ nō eſt in eis abſolute/⁊ ꝙ amicicia eſt q̄
ſi mediū ligans/ſimiliꝛ ſm rōnem intelligendi acci-
piꝛ in diuinis cum diciꝛ/pater ⁊ filiꝰ diligūt ſe ſpi-
rituſctō/nō accipiꝛ ibi ſpūſſctūs vt ſpūſſctūs.i.ꝙ eſt
tm̄ ꝑſona in ſe vna ⁊ diſtincta ab alijs ſm ꝙ ſignifi-
caꝛ in hoc nomine ſpūſſanctꝰ/ſed accipiꝛ vt nexus ⁊
amoꝛ:⁊ ideo eſt quaſi foꝛma ꝓcedens ab vtroqꝫ dili
gente ⁊ reſpectu vtriuſqꝫ diligentis:qꝛ ſe inuicem di
ligunt:⁊ eſt in ſe nexus vtriuſqꝫ. Ad id qđ vlteriꝰ Ad poſitōꝫ
queriꝛ de poſitōe mḡri ſymonis dōm ꝙ ſuſtineri po mḡri ſymo-
teſt ſi li diligunt nō dicat niſi actum ſpirandi:⁊ tunc nis toꝛnac̄.
ſumptū eſt in aptitudine quo ad perſonā ſpiratam.
Ad id qđ q̄riꝛ vlteriꝰ vtrū pater ⁊ filiꝰ diligūt ſe di Ad q̄ſtiūcl'ā
lectiōe q̄ eſt ſpūſſanctꝰ dōm ꝙ illa vera eſt ⁊ magis quartam.
ꝓꝑia ꝙ̄ illa:pater ⁊ filiꝰ diligūt ſe ſpūſctō.

Quid ſit ſpirituſſanctus hic ape-
ritur.

Siue enim ſit vnitas amboꝛū ſiue ſanctitas
ſiue charitas:manifeſtum eſt ꝙ non aliquis a
duoꝛū eſt quo vterqꝫ coniungiꝛ:quo genitꝰ
a gignente diligaꝛ:genitoꝛēqꝫ ſuum diligat
ſintqꝫ nō participatiōe ſed eſſentia ſua neqꝫ b
dono ſuperioꝛis alicuius:ſed ꝓꝑio ſuo ſer-
uantes vnitatē ſpiritꝰ in vinculo pacis.Ec-
ce hic habes ſpiritū ſanctū eſſe quo filius di
ligiꝛ a patre ⁊ pater a filio:⁊ quo illi duo ſer
uant vnitatem pacis. Spiritus ergo ſanctꝰ c
(vt ait Aug.in eodē)cōmune eſt aliquid pa
tris ⁊ filij:quicq̄d illud eſt.At ip̄a cōmunio
cōſubſtantialis ⁊ coeterna eſt:que ſi amici-
cia cōuenienter dici poteſt:dicaꝛ:ſed aptiꝰ
diciꝛ charitas:⁊ hec quoqꝫ ſubſtantia:quia
deus ſubſtātia eſt:⁊ deus charitas eſt. Tria d
ergo ſunt ⁊ non amplius:vnus diligēs eum
qui de illo eſt:et vnus diligens eum de quo
eſt ⁊ ipſa dilectio:que ſi nihil eſt:quomō de
us dilectio eſt.Si non eſt ſubſtātia:quomo-
do deus ſubſtantia eſt.

Utrū ſpirituſſanctꝰ ſit vnitas patris ⁊ filij Arti. VIII
⁊ qualiter ſanctitas vtriuſqꝫ. D

Einde queriꝛ de hoc qđ dicit:[Siue enī ſit
d vnitas amboꝛū ſiue ſanctitas ſiue charitas
⁊c̄.Aut enī intelligiꝛ de vnitate eſſentie aut
ꝑſone:cōſtat ꝙ nō eſſentie:qꝛ licet ſpirituſſanctus ſit Ꝙ nō eſſen
eſſentia/tamen ipſe nō eſt aliquis duoꝛū/vt h̄ dicit tie
Augꝰ:ſed vnitas eſſentie eſt vterqꝫ eoꝛum.Si autē
eſt vnitas ꝑſone:cōtra/pater ⁊ filius non ſunt vna Ꝙ nō ꝑſōe
ꝑſona.ergo ſpirituſſanctꝰ nō eſt vnitas ꝑſone eoꝛū.
Si foꝛte dicaꝛ ꝙ eſt vnitas notiōis:cōtra/illa no-
tio nō erit niſi cōmunis ſpiratio actiua:ſpūs autem
ſanctꝰ non eſt notio illa:ḡ videꝛ ꝙ nullo mō ſit vni-
tas pr̄is ⁊ filij. Ulteriꝰ q̄riꝛ q̄liꝛ dr̄ ſctītas duoꝝ: q̄ſitū 2m
q̄liter em̄ ſit charitas iam habitū eſt. Solutio vni Sol'o
tas eſt ꝑſonalis q̄ ꝑſona eſt ſpirituſſanctꝰ nō vt ſpūſ-

ſanct⁹/ſ3 vt amoꝛ ⁊ intelligaꝛ vnitas q̄ſi foꝛme quo
ad hũc actũ q̄ eſt in quocunq3 mõ viuere vnione con
feſſionis ⁊ amoꝛis q̄ vnio ꝓcedit ab vnitis ⁊ neuter
vnitoꝝ eſt/ ſicut duo lapides qñq3 vniunꝛ aliquo
humoꝛe ex vtroq3 egrediente/ l3 illud exemplũ tãte
rei nõ cõpetat: vñ etiã ſicut in phiſicis non ſequiꝛ ꝙ
oĩe qð habet actũ vni⁹ faciat ſimpl'r vnũ: ⁊ omne
qð habet actũ foꝛme ſit ſimpliciꝛ foꝛma ei⁹ in quo ẽ.
Ita videꝛ mihi vere dðm de ſpiritusancto ꝓut ꝑcaꝛ
amoꝛe ꝑſonali: ipſe eñ eſt vnitas patris ⁊ filij nõ ꝙ
ſit indiſtinct⁹ ⁊ vn⁹ cum patre ⁊ filio ꝑſonaliter: ſed
q2 eſt vniens eos in hoc ꝙ ꝑſone diſtincte ſunt in cõ-
ſenſu amoꝛis: ⁊ ſic etiã cum dꝛ pater ⁊ fili⁹ diligunt
ſe ſpiritusancto habet actũ cuiuſdã foꝛme/ ſicut ami-
cicia vel amoꝛ eſt foꝛma: nõ tñ ita ꝙ ipe diſponat pa
trẽ ⁊ filiũ ſic foꝛma foꝛmatũ: ſ3 q2 vnit ⁊ vnire actus
foꝛme eſt: ⁊ ſic pt3 ꝙ nõ ſequiꝛ ꝙ pater ⁊ fili⁹ effician
tur vna ꝑſona in ipo/ ſed ſequiꝛ ꝙ cõcoꝛdãt ⁊ ipſe eſt
Ad q̄ſitũ ſe- cõcoꝛdia eoꝝ. Ad hoc qð q̄riꝛ q̄lr dicaꝛ ſanctitas/
cundũ dðm ꝙ hoc habet ꝑm aliud nomen ſuũ qð eſt ſpũs:
q2 ſpiritus eſt liber a materialib⁹ imundantib3 ⁊ ob
ſcurantib3: ⁊ iõ ipe q̄ ſpũs alioꝝ eſt ꝑ appꝛopꝛiatio-
nẽ dꝛ puritas amboꝝ ⁊ ſanctitas.

Arti. IX. J — An ſpũſſanct⁹ põt dici ꝑſona media.

Einde q̄riꝛ de hoc qð dicit: [Manifeſtũ ẽ ꝙ
Arg. ꝑmo d nõ aliq̄s duoꝝ eſt quo vterq3 cõiungiꝛ ſ. a.
Ex hoc eñ videꝛ ſpũſſanct⁹ media eſſe in tri
nitate ꝑſona qð eſt cõtra oꝛdinẽ eccl'ie q̄ ita ꝓnũciat
2° Gl'ia patri ⁊ filio ⁊ ſpirituiſctõ. Item ꝑm oꝛdinem
nature pꝛincipiũ nõ de ꝑncipio eſt ante pꝛincipium
de ꝑncipio/ ⁊ ꝑncipiũ de pꝛincipio eſt ante nõ pꝛinci-
piũ reſpectu ꝑſone de ꝑncipio qð eſt ꝑſona vel ꝑſone
ſed pater eſt pꝛincipiũ nõ de pꝛincipio: fili⁹ aũt pꝛin
cipiũ de pꝛincipio: ſpũs aũt ſanct⁹ nõ eſt ꝑncipiũ re
ſpectu alicui⁹ ꝑſone ſed de pꝛincipio: g̊ videꝛ nõ eſſe
q̄ſitũ ſcðm. mediũ cõiungẽs ſed poti⁹ vltimũ pꝛincipiatũ. Si
foꝛte dicas ꝙ ſpũs vt eſt amoꝛ eſt mediũ vt eſt ſpiri-
obiectũ cõ- tuſſanct⁹ ẽ tertiũ. Cõtra/ vt ẽ amoꝛ ꝓcedit ab vtroq3
trariũ. qð aũt ꝓcedit ab vtroq3 ꝑm oꝛdinẽ nature eſt poſte-
Solutio. rius vtroq3: g̊ ſolutio illa nõ eſt vera. Ad hoc ſine ꝑ
ad ꝑma ob- iudicio debet reſponderi ꝙ null⁹ oꝛdo q̄ ſimpliciꝛ ſit
iecta. oꝛdo eſt inter ꝑſonas: oꝛdo eñ nature nõ ẽ oꝛdo ſim
pliciter qð patet: q2 oĩs oꝛdo ponit pꝛius ⁊ poſte-
rius ꝑm aliquẽ modũ: cum aũt diffiniꝛ oꝛdo nature
diffiniꝛ ꝑ negatõnẽ pꝛioꝛis ⁊ poſterioꝛis ſic oꝛdo na
ture eſt quo alr̄ ſit ex altero nõ quo alter ſit pꝛioꝛ al-
tero/ infra diſtin. xx. qð tñ ſine pꝛioꝛi ⁊ poſterioꝛi eſt
in diuinis nõ contingit enunciari ſine pꝛioꝛi ⁊ poſte
rioꝛi: ⁊ iõ in enunciatione ꝑſonaꝝ vna poniꝛ añ ali-
am vt ſignificeꝛ oꝛdo nature: ⁊ ꝑ hoc pat3 ſolutio ad
Ad q̄ſitũ ſe- duo obiecta. Ad ſcðm aũt qð queriꝛ q̄liter g̊ ſpũſſã
cundũ ctus ſit mediũ ſimul ⁊ vltimũ q̄dãmõ dðm ꝙ ꝑm oꝛ
dinẽ nature eſt ꝑſona tertia: ſ3 q2 ꝓcedit vt amoꝛ et
act⁹ amoꝛis eſt vnire ⁊ coniungere: ꝑ hunc actũ di-
ad obiectũ ciꝛ mediũ. Ad id qð cõtra obijciꝛ dðm ꝙ bene con-
in ꝯtrariũ. cediꝛ ꝙ ꝓcedit ab vtroq3 ⁊ multa media ſunt que tñ
ab vtriſq3 extremis ꝓcedũt ꝑcipue inter amicos q̄ꝝ
vtriuſq3 cõſenſus tendit in aliũ: ⁊ illud mediũ hab3
actum viuẽdi ꝑ modũ cõcoꝛdie: ⁊ cõſueuit cõſil'e po-
ni in compõne ꝓpõnis quã q2 ſine cõpoſitꝭ nõ eſt in-
telligere aliquo mõ ꝓcedit a cõpoſitis: ⁊ tñ medium
ꝯiungẽs eſt ipa cõpoſita: ⁊ cũ ſitu ſit mediũ: tñ dꝛ no
ta ei⁹ eẽ qð ẽ tertiũ adiacẽs ſ3 tñ nõ ẽ oĩno ſil'e.

Quõ pater ⁊ filius dupliciter vniunꝛ. Arti. X K
Einde queriꝛ de hoc qð dicit: Sintq3 nõ ꝑ-
d ticipatiõe alicui⁹ ſed eẽntia ſua neq3 dono ſu
perioꝛis ⁊c. ſ. b. Ex hoc eñ videꝛ ꝙ eſſentia
ꝓcedat de eſſentia: ſed q̄cq̄d ꝓcedit diſtinguiꝛ: ergo
eſſentia diſtinguiꝛ ab eſſentia vl' a ꝑſona q̄ꝝ vtrũq3
ſupꝛa impꝛobaꝛ in diſtin. v. Sol'o Aug⁹ intendit Solutio.
dicere ꝙ dupliciꝛ vniunꝛ pater ⁊ fili⁹ in eſſentia q̄
nõ ꝑticipatiue eſt in eis: ſed vterq3 eſt tota eſſentia et
eſſentia eſt tot⁹ pater ⁊ tot⁹ fili⁹: hoc eñ habeꝛ ꝑtici
patiue qð habeꝛ ꝑm ꝑtem ſue eſſentie/ vel ꝑm ꝑtem
ſue potẽtie/ ſicut animal ab hoĩe: q2 nõ habeꝛ ꝑm to-
tũ poſſe ſuũ: q2 poſſe ſuũ eſt ꝑdicari de ml'tis ⁊ ineſſe
eis ſil'r hõ ab hoĩe habeꝛ ꝑticipatiue/ ⁊ bꝛeuiꝛ dicen
do qðlibet ſuperi⁹ a ſuo inferioꝛi: q2 ſuperi⁹ ꝑticula
tur ⁊ cõtrahiꝛ in inferioꝛi: ſic aũt nõ ꝑticulaꝛ nec cõ
trahiꝛ eſſentia in patre ⁊ filio: ſ3 q2 paꝛ ⁊ fili⁹ nõ tm̄
vnũ ſunt in eſſentia ſed etiã in eo ꝙ ſunt ꝑſone diſtin
cte habẽt cõuenientiã ꝓcedentẽ ab eis in eo ꝙ ꝑſone
ſunt/ ſic etiam cõueniũt dono ſui amoꝛis qð neuter
eoꝝ eſt: nec etiã natura ꝑmittit nec intellectus capit
ꝙ ꝓcedens a ꝑſona diſtincta ſit idem in ꝑſona cum
ipſa a q̄ ꝓcedit: habet tñ rõnem vnientis ꝑ modũ di
ſtincti ab vnitis vt amoꝛ ⁊ amicicia/ ſicut ſupꝛa di-
ctũ eſt: ⁊ hoc eſt qð dicit ꝙ ſuo dono ſeruant vnitã-
tem ſicut in vinculo pacis.

An ſpũſſanct⁹ ſit cõmune patri ⁊ filio. Arti. XI L
Einde queriꝛ de hoc qð dicit: [Spũſſanct⁹
d cõmune eſt aliquid ⁊c. ſ. c. q̄liter eñ eſt com
mune: Rñſio/ dupliciꝛ. ſ. ꝑm rõem pꝛĩcipij: Sol'o.
q2 eſt ab vtroq3/ ⁊ ꝑm rõnem medij ⁊ actũ amoꝛis ⁊
foꝛme: q2 cõiũgit ⁊ vnit/ ſ3 diſſil'itudo poniꝛ ad ami
ciciã inferioꝝ: q2 illa vniens duos amicos nõ ẽ ſub
ſtantia/ nec ypoſtaſis diſtincta ab eis ꝑticipans ta-
lem naturã hominis cũ ipſis/ ſ3 in diuinis ꝓpꝛ ꝑfe-
ctionẽ eſt ypoſtaſis diſtincta/ ⁊ eſt ſuppoſitũ eiuſde3
nature: vñ ſicut verbũ ibi habet ꝓpꝛiũ actũ verbi: et
tñ eſt ypoſtaſis: ita amoꝛ ibi ꝓpꝛium actũ habet amo
ris: ⁊ tamen eſt ypoſtaſis diſtincta ⁊ vna perſona in
trinitate: ⁊ hoc intendit.

An plures poſſint eſſe diuĩe ꝑſone q̄3 tres. Arti. XII. M
Einde q̄riꝛ de hoc qð dicit [Tres ergo ſunt
d ⁊ nõ ampli⁹ ⁊c. ſ. d. ⁊ eſt hic queſtio vtrũ plu
res poſſint eſſe ꝑſone diuine q̄3 tres. Et ſecũ-
do vtrũ neceſſe ſit eſſe iſtas tres ⁊ non alias: Videꝛ Arg. ꝙ ſint
aũt ꝙ plures poſſint eſſe ⁊ debeant: dicit eñ Boe⁹ plures
ꝙ eſſentia ꝯtinet vnitatẽ: relatio aũt multiplicat tri
nitatẽ: ſ3 relatio nõ eſt ſine extremis relatiõis: g̊ ꝑm
ꝙ exigit numer⁹ relationũ erit multitudo ꝑſonarũ:
cũ ergo vna relatio duo querat extrema/ due relatõ
nes quattuoꝛ extrema requirent/ ⁊ ita erunt q̄ttuoꝛ
ꝑſone ⁊ nõ due. Itẽ eſſe ab alio/ nõ eſſe ab alio ſuffi 2°
ciunt in genere ad diſtinctiões ꝑſonaꝝ/ aut opoꝛtet
apponere ſpeciẽ ſi in genere ſufficiunt: g̊ cum non ſint
niſi duo. ſ. eſſe ab alio/ ⁊ non eſſe ab alio/ videꝛ ꝙ tm̄
due ſint ꝑſone. Si aũt opoꝛtet addere modũ in ſpe 3°
cie/ videꝛ ꝙ ml'te efficianꝛ ꝑſone: ſicut eñ eſt ab alio
eſſe ꝑ generationẽ: ita eſt ab alio eſſe ꝑ ſpirationẽ/ et
ab alio eſſe ꝑ vite collationẽ/ ⁊ ſic de alijs attributis
diuinis: g̊ ꝑm hoc iam multe erũt ꝑſone. P. ſicut ha 4°
bemus vnã ꝑſonã penes eſſe ab alio ꝑ generationẽ/
⁊ vnã penes eſſe ab alio ꝑ ſpirationẽ: ita videꝛ ꝙ de
beam⁹ vnã habere penes nõ eẽ ab alio ꝑ generatõꝫ

⁊ aliā penes nō eſſe ab alio ꝑ ſpirationē: iā ergo habe
mus q̄ttuoꝛ/adminus duas penes nō eſſe ab alio ⁊
5o duas penes eſſe ab alio. Itē in genere video ꝙ iſta
differūt nō eſſe ab alio: nō eſſe ab alio a q̄ alius: nō eē
ab alio a q̄ null⁹. nō eſſe ab alio a q̄ aliȷ̄ diuerſis mo
dis ꝓceſſiōis. nō eē ab alio a q̄ aliȷ̄ vno mō ꝓceſſiōis
ergo videt̄ ꝙ q̄nq₃ debemus habere ꝑſonas q̄ nō eſ
ſent ab alio: ſil'r multos modos facile eſt īuenire pe
nes eſſe ab alio: ergo videt̄ ꝙ multas valde ꝑſonas
6o hr̄e debemus. Itē videt̄ ecōtrario ꝙ nō niſi duas
nō em̄ aliq̄ relatio mltiplicat trinitatē niſi relatio oꝛi
ginis: ſ₃ illa ꝯſtituit̄ vno actu ſimplici q̄ eſt generatio
ergo nō debēt eſſe ꝑſone vt videt̄ niſi determinate ꝑ
7o generationē: ille aūt tm̄ ſunt generās ⁊ genit⁹: g̊ vi
det̄ ꝙ nō debēt eſſe ꝑſone diuine niſi pr̄ ⁊ fili⁹. Itē
ſunt obiectiōes ſil'es illis q̄s notauimus ſup̄ de filio
diſtinctiōe. vij. Aut ſpūſſctūs habet potētiā ſpirati
uā aut nō ſi ſic g̊ ſpirat aliū ſpm̄ vl' potētia in ipo eſſet
ocioſa: ⁊ ille aliū ⁊ ſic in īfinitū. Sil'r aut potētia iſta
deficit in filio ⁊ p̄ſpirato iā ſpūſctō aut nō/ſi nō aut
fruſtra erit aut ſpirabūt alios mltos ſpūs/ſi deficit g̊
variati ſunt ⁊ facti ſunt īpotētes efficere id qđ q̄nq₃
efficere potuerūt: de filiȷ̄ aūt generatiōe ſup̄ eſt expedi
Rōnes ꝓ- tū. Sȝ qꝛ oēs infideles garriūt ꝯtra fidē de nūero
bātes nūeꝝ ꝑſonarū: ponam⁹ rōnes efficaces ad ꝓbandū q̄₃tum
ternariū ꝑ- pōt humanū ingeniū ſufficere numeꝝ eſſe trinū. Et
ſonarū. ṗmo ſic relatio diſtinguit trinitatē aut ſm̄ gen⁹ aut
ſm̄ ſpeciē. nō ſm̄ gen⁹: qꝛ ī genere nihil refert̄ ⁊ nihil
eſt in genere qđ nō ſit ī aliq̄ ſpecieꝝ: g̊ ſm̄ ſpeciē diſtin
guit̄ ⁊ ſupponat̄ hic illa relatio eſſe oꝛiginis ⁊ nō alia
qꝛ h̄ infra neceſſario ꝓbabit̄: cū g̊ eſſe ab alio nō eſſe
ab alio ſint relatiōes in genere nō diſtinguūt trinita
tē: oꝑtet g̊ addere ſup eſſe ab alio ⁊ nō eſſe ab alio ⁊ q̄
ramus ꝑ quid additū hoc pōt ſpecificari: ſi em̄ dicā
ſic/nō eſſe ab alio ꝑ generationē ⁊ negatio nō ſpecifi
cat niſi intelligat̄ eſſe ab ali q̄ alio mō q̄₃ ꝑ gn̄ationē
in eo aūt qđ nullo mō eſt ab aliq̄ nō ſpecificat ſi dicat
partē cōitatis q̄ eſt in negatiōe in genere qđ em̄ nullo
mō eſt ab alio nō eſt ab alio ꝑ generationē ſ₃ nō cōuer
tit̄: g̊ nō eſſe ab alio ꝑ generationē eſt ꝑs eius qđ ē nō
eē ab alio ſimpl'r ⁊ ita nō ponit aliq̄d ſup ipm̄: g̊ oꝑt₃
ꝙ determiet̄ ex ꝑte poſt ꝑ affirmatōe₃ ſic q̄ nō ab alio
a quo alius: tūc em̄ aliq̄d affirmatiue eſt additū ſ₃ cū
adhuc hoc ſit in genere nō ſpecificat: g̊ oꝑtet vlterius
ſpecificare ſic q̄ nō ab alio a q̄ ali⁹ hoc mō vl' illo ꝙ de
terminet oꝛiginē in ſpecie ꝑſone ſicut ꝑ gn̄ationē vel
ſpirationē: mō oſtēdā ꝙ nō pn̄t eſſe niſi iſti duo modi
ſpecificātes. in natura ſpūali diuina ſimplici nō eſt in
telligere ex ꝑte qđ eſt niſi naturā ⁊ intellectū ⁊ volū
tatē: ſed natura indiuiſibilis ē ⁊ hoc ꝓbatū ē ſupꝛa in
diſtinctōe. viȷ̄. g̊ ſi plurificet̄ hoc erit ex ꝑte intellect⁹
Ex parte in ⁊ volūtatis. Intellect⁹ aūt dicit ſe ⁊ dicit aliđ: ſ₃ cū
tellectus. dicit aliud illud eſt extra eſſentiā ſuā: ⁊ iō nō pōt eſſe
ypoſtaſis: qꝛ oīs ypoſtaſis eſt intra in natura cuius
eſt ypoſtaſis: g̊ dicēdo ſe dicit illud qđ eſt intra natu
rā: dictū aūt diſtinctū eſt a dicēte: g̊ eſt ibi diſtinctū in
ypoſtaſi ⁊ vnū in natura ⁊ oſtenſum eſt ſup̄ ꝙ dicere
ſūmo ſpiritui eſt generare: g̊ habemus vnū modū q̄
ꝓducit duas ꝑſonas. ſ. generantē ⁊ genitū: ⁊ ille mo
dus ſup̄ ꝓbatus eſt in diſt. iiȷ̄. v. vj. ⁊. viȷ̄. ⁊ pꝛobatū
eſt ibidē ꝙ nō pōt eſſe niſi vn⁹ generās ⁊ vnus genit⁹
Ex ꝑte vo- Ex ꝑte aūt cōicatiōis ꝑ volūtatē id qđ ꝓcedit iā ma
luntatis. nēs intra naturā eius a quo ꝓcedit nō eſt niſi amoꝛ
⁊ cū nō habeat oppoſitionē diuerſa₃ ad patrē ⁊ filiū
neceſſe eſt ꝓcedere ab vtroq₃ vt ꝓbabit̄ in ſequēti di
ſtinctiōe. Cū aūt in diuinis nō ſit multitudo ꝓꝑꝛieta
tū ꝑ materiā ſed ꝑ ſpeciē tm̄ nō pōt eſſe amoꝛ amoꝛis:
vel alius amoꝛ ſic ſup̄ ꝓbatū eſt ꝙ nō pōt eſſe alius fi
lius: g̊ nō pn̄t eſſe niſi tres ꝑſone. Item in imagie
verbū nō ꝓducit ṽbū nec dicēs ſe aliđ verbū q̄₃ vnū
nec amoꝛ alium amoꝛē nec verbū: qꝛ eſt amoꝛ verbi
nō ꝙ verbū ſit dictū vel genitū ab amoꝛe: ſed ſic erit
etiā in diuīs: g̊ nō ſunt niſi tres ꝑſone. Itē nō ma
nifeſtat̄ aliq̄d niſi duobꝫ modis diſtinctis. ſ. ꝑ modū
veri ṽbi ⁊ ꝑ modū boni/ſi em̄ manifeſtat̄ natura nō
eſt diſtinctus mod⁹ manifeſtatiōis: g̊ cū pat̄ q̄ eſt ṗn
cipiū nō de ṗncipio manifeſtet ſe in ꝓceſſione ꝑſonaꝝ
nō manifeſtabit ſe niſi iſtis duobꝫ modis: ſed bonum
eſt poſt verū ⁊ ita ſpūſſctūs erit a filio cui ꝯuenit veꝝ.
Itē ꝑfecta iocūditas ē in tribꝫ nō in duobꝫ: duo em̄
nō vniūtur niſi ꝑ naturā ⁊ naturalia ⁊ h̄ nō cōplet ꝑ
fectā iocūditatē niſi vniant̄ etiā ī eo qđ vnū ē ī eis di
ſtinctis ſicut ē amoꝛ vel amicicia: g̊ cū illđ in diuīs nō
poſſit eſſe niſi ꝑfectū erit ꝑſona in diuinis ⁊ ita erunt
tres ꝑſone. Solutio dicimus ꝙ tm̄ ſunt tres ꝑſo- Solutio
ne. Ad om̄ia autē que obȷ̄ciunt̄ in cōtrariū dicendū ad oēs rō-
ꝙ penes eſſe ab alio ⁊ nō eſſe ab alio nulla accipit̄ ꝑſo nes in ꝯ̄riū.
na niſi plus addat̄ ſicut etiā ꝓbat obiectio facta. Un̄
tria ꝯſiderāda ſunt in eo qđ facit ꝑſonā. ſ. ꝙ ſit ꝓꝑꝛie
tas in ſpecie determiata ⁊ ꝙ ſit ꝓꝑꝛietas oꝛigīs ⁊ ꝙ
habeat oppoſitionē relatiuā ad om̄e id a q̄ diſtinguit
vn̄ cū nō eē ab alio nō ſit in ſpē determiata ꝓꝑꝛietas ⁊
ſil'r eſſe ab alio nulla ſumit̄ diſtinctio penes illa: ſ₃ nō
eſſe ab alio a q̄ ali⁹ ꝑ gn̄ationē ⁊ nō eſſe ab alio a quo
alius ꝑ ſpirationē: ſunt quidē in ſpecie determiate ꝓ
pꝛietates ſed nō habēt oppoſitionē: ⁊ iō nō ꝯſtituūt
diuerſas ꝑſonas ſ₃ vnā tm̄: ſimil'r eſſe ab alio cum ſit
in genere nulllam facit: ſed eſſe ab alio per generatio
nem ⁊ eſſe ab ab alio per ſpirationē inter ſe non ha
bent oppoſitionē ⁊ iō neceſſario vni ꝑſone conueniūt
ſicut ⁊ ṗcedētes: vel opoꝛtet ꝙ aliq̄ oppoſitio querat̄
inter eas ⁊ hec eſt oppoſitio ꝙ eſſe ab alio ꝑ ſpiratio
nē dicit eſſe a patre ⁊ filio ⁊ ideo ꝑ generationē eſſe ab
alio ⁊ ꝑ ſpirationē eſſe ab alio vni nō cōueniūt ⁊ ex h̄
patet ſolutio ad oīa obiecta q̄ obiecta ſunt de relatio
nibꝫ ⁊ de eo qđ eſt eſſe ab ab alio ⁊ nō eſſe ab alio: pat₃
em̄ ꝙ nō eſt neceſſe ꝙ q̄libet relatio ponat duo extre
ma q̄ ſint ꝑſone diuerſe: qꝛ vna relatio nō habet vnā
oppoſitionē ad aliā: ⁊ ideo duo reſpectus eidē cōueni
re pn̄t. Ad id aūt qđ obȷ̄cit̄ de potētia ſpirādi ſup̄ Ad 7m et
ſolutū eſt in ſuo ſimili de generatiōe filȷ̄: qꝛ ſi ſpiraret̄ vltimū.
alius oſtenſum eſt ꝙ nullā differentiā haberet ad iſtū
⁊ ſic nō faceret numerū.

Qđ ſpūſſanctus ſicut cōmunis eſt patri et filio: ita cōmune nomē habet pꝛopꝛium.

Hic notandū eſt ꝙ ſicut ſpūſſctūs in trinita
te ſpēaliter dicit̄ charitas q̄ eſt patris ⁊ filȷ̄
vnio ita ⁊ nomen tenet ꝓpꝛie qđ patri ⁊ filio
cōmuniter quodāmodo ꝯgruit. vnde Aug.
in. xv. li. de trinitate. Si charitas inq̄t qua
pater diligit filiū ⁊ patrē diligit filius ineffa
bilē cōmunionē demōſtrat amboꝝ q̄d cōue
niētius q̄₃ vt ille ꝓpꝛie dicat̄ charitas q̄ ſpūs

eſt cõmunis ambob⁹. Hoc em̃ ſanius credit
ꝛ intelligit: vt nõ ſolũ ſpũſſctũs charitas ſit
in illa trinitate: ſed nõ fruſtra ꝓprie charitas
nuncupet ꝓpter illa que dicta ſunt: ſicut nõ
ſolus in illa trinitate vel ſpũs eſt vel ſanct⁹:
qꝛ ꝛ pater ſpũs: ꝛ filius ſpũs: ꝛ pater ſctũs: ꝛ
fili⁹ ſctũs: ꝛ tñ ipſe nõ fruſtra dicit ſpũſſctũs
Qui em̃ eſt cõis ambobus: id vocat ipſe pro
prie qḋ ambo cõiter. Alioqn ſi in illa trinita
te ſolus ſpũſſanctus eſt charitas: ꝑfecto ꝛ fi
lius nõ ſolius patris: ſed etiã ſpũſſancti fili⁹
Coll.1. inuenit. Ait em̃ apl's de deo patre: Tranſtu
lit nos in regnũ filij charitatis ſue. Si ḡ non
eſt in iſta trinitate charitas dei niſi ſpũſſan-
ctus: filius eſt etiã ſpũſſancti. Sed qꝛ hoc ab
ſurdiſſimũ eſt: reſtat vt nõ ſolus ibi ſit chari-
tas ſpũſſanctus: ſed ꝓpter iſta de quibus ſa
tis diſſerui ꝓprie ſic vocatur.

Arti.XIII. Qualiter hoc nomẽ ſpũs cõueniat ſpẽal'r
N ſpũiſctõ ꝛ quõ ſanctus dicat.

Einde querit de hoc qḋ continet in vltimo
D ca.ibi [Hic notandũ eſt ꝙ ſpũſſctũs ꝛc̃.] Et
Arguit ꝙ ñ q̄rit de h̃ noĩe qḋ eſt ſpũſſctũs q̄liter cõueniat
ſit ꝓpriũ no ſpẽaliter ſpũiſancto: ſpũs em̃ poni cõſueuit in ſacra
men. ſcriptura ꝑ pncipio vite ſicut Joh.6. Spũs eſt q̄ vi-
uificat: caro aũt nõ ꝓdeſt quicq̃. Et in Geñ. Spũs
dñi ferebat ſuꝑ aquas: qꝛ in aq̄s primo appuit ania
vite: cũ ḡ vna ſit vita triũ nõ debet ſpũs ꝓprie referri
ad vnã ꝑſonã. Si forte dicat ꝙ dicit a ſpũalitate hoc
iteꝝ nihil eſt: qꝛ hec cõuenit nature diuine ꝓprie. Si
dicat ꝙ ſpũs dicit a ſpirãdo hoc iteꝝ nihil eſt: qꝛ ſpi-
Solutio rare cõuenit omnibꝫ. Sol'o dõm ſine p̄iudicio ꝙ
dicit a ſpirãdo: ſed ſpirare dicit a ſpũ emittẽdo: ſpũs
em̃ eſt de iterioribꝫ affect⁹. vñ emiſſio amoris eſt emiſ
ſio ſpũs tũ qꝛ calidũ ſpirare fac̃ ꝛ amor ignis diuin⁹
eſt q̄ ſpirare facit affectũ: tũ etiã qꝛ hoĩes cõcordãtes
cõſpirãt in oſculo in q̄ eſt cõiũctio oris ſpirãtis ad os
ſpirãs vt notet cõiunctio ſpirituũ interius ꝑ hũc mo
dũ/cũ veriſſima coniũctio ſit inter patrẽ ꝛ filiũ in ſpũ
cõiunctio ipã ſpũs vocat. Sctũs aũt addit: qꝛ dicit
ſinceritatẽ ad actũ ſpirandi ſicut em̃ quedã noĩa que
abſolute dicta notãt generales habit⁹ ſicut bon⁹ ſan
ctus ꝛ hmõi ꝛ cõiuncta cũ alijs ordinatis ad actum
aliquẽ dicũt bonitatẽ ad actũ illũ ſicut cũ dicit bon⁹
citharedus ꝛ hmõi: ita dicit ſpũſſctũs ꝓpter ſctĩtatis
mũdiciã ꝛ ĩmaterialitatẽ conſpirãdi amorẽ in patre
ꝛ filio ꝛ qꝛ ꝓcedit vt amor: ideo congruentiã habet a
noĩe qḋ eſt ſpũſſanctus. Et per hoc patet ſolutio ad
obiecta de facili.

Qḋ ſpirituſſanctus procedit a patre et filio.

Diſt.XI. Ic dicendũ eſt ſpiri-
b tũſanctũ a patre eſſe ꝛ filio: ꝛ pro
cedere a patre ꝛ filio: qḋ multi he
retici negauerũt. ꝙ autẽ de vtroq̃ procedat
multis diuinorũ eloquiorũ teſtimonijs cõ-
Gal.4. probatur. Dicit em̃ apl'us: Miſit deus ſpi-
ritũ filij ſui ĩ corda noſtra. Ecce hic dicit ſpi-
ritus filij. Et alibi: Qui aũt ſpm̃ xp̄i nõ habꝫ Rom.8.
hic nõ eſt eius. Ipſe etiã filius de ſpũſctõ di
cit in euangelio: Quẽ ego mittã vobis a pa- Joh.16.
tre. Patris aũt ſpũs dictus eſt vbi legit: Si
ſpũs eius qui ſuſcitauit chriſtũ a mortuis ha
bitat in vobis. Et ipſe xp̄s dicit: Non enim Matth.10
vos eſtis qui loq̄mini: ſed ſpũs patris veſtri
q̄ loquit. Et ĩ alio loco: Quẽ mittet pater in Joh.16.
noĩe meo. Et alibi ipſe filius de ſpũſctõ ait:
De patre procedit. His ꝛ alijs autoritatib⁹ Joh.15.
pluribus oſtendit ꝙ ſpũſſanctus a patre ꝛ fi-
lio procedit.

Ic dicẽdũ ſpm̃ſctm̃ eſſe a p̄re ꝛ filio ꝛc̃.] Hic A
b incipit ꝑs illa in q̄ agit de ſpũſſcti ꝓceſſione ꝑ
cõparationẽ ad ẗminũ a quo ſiue ad p̄ncipiũ
a quo ꝓcedit. Et diuidit in duas ꝑtes in quarũ pri-
ma ꝓbat ꝙ ꝓcedit tã a p̄re q̃ꝫ a filio. In ſcḋa aũt ꝓbat
ꝙ nõ pleni⁹ ab vno q̃ꝫ ab alio ꝛ hec incipit in diſtin-
ctiõe.xij.ibi. [Itẽ querit cũ ſpũſſctũs ꝓcedat a patre
ꝛ filio. Iſta diſtinctio q̄ primã partẽ ꝯtinet diuidit in
q̄ttuor ꝑtes: in quaꝝ p̄ma oſtẽdit ſpm̃ a patre ꝛ filio
ꝓcedere. In ſcḋa ponit oppoſitiões grecoꝝ in ꝯtrium
ibi [Greci tñ dicũt ſpm̃ſanctũ ꝛc̃. In tertia ſoluit ibi
[Nos aũt illa verba ita determinam⁹. In q̄rta ꝛ vl
tima ꝯfeſſionẽ grecoꝝ reducit ad noſtram ibi [Sci-
endũ eſt tñ ꝙ greci ꝯfitent ꝛc̃. vt ĩfra. Lr̃a aũt ꝑ ſe pꝫ.

Quid ſit procedere. Arti. 1.

Nte lr̃am occurrũt q̄nqꝫ querẽda quoꝝ pri-
a mũ eſt q̄d ſit ꝓcedere: Scḋm vtrũ procedere
ſꝫm vnã rõnẽ cõueniat vtriqꝫ ꝑſone ꝓcedenti
ꝛ q̄t modis cõtingat ꝓceſſionẽ fieri in diuinis. Ter-
tiũ vtrũ ꝓcedat ſpũs a patre ꝛ filio inq̃ꝫtum vnũ ſũt
vel inq̃ꝫtũ plures. Quartũ ſi ꝓcedit ab eis inq̃ꝫtum
vnũ ſunt: vtrũ vniẽs ſit eſſentia vel notio vel ꝑſona:
Quintũ ꝛ vltimũ de potẽtia ſpiratiua q̄liter ſit in pa
tre ꝛ filio ꝛ vtrũ vna ſit in tribꝫ. Ad primũ ꝓcedit Arg.p̄mo
ſic: ꝓcedere dicit exitũ alicuius ab aliq̄: ḡ ſi ꝓceſſio ſit
in diuinis erit ibi exit⁹ alicui⁹ ab aliq̄. Sed ꝯtra
indiſtantiũ ꝑ ydẽptitatẽ nulla eſt receſſio abinuicem
pater ꝛ filius ꝛ ſpũſſctũs ſunt indiſtãtes ꝑ ydẽptita-
tẽ nature: ḡ nulla eſt eoꝝ receſſio abinuicẽ: oĩs aũt ꝓ
ceſſio eſt receſſio quedã: ḡ ꝓceſſio nõ cõuenit in diuis
Itẽ. ꝓceſſio ſumit a motu ꝓceſſiuo: ille autẽ motus 2o
cauſat ab indigẽtia vt dicũt phi: ḡ videt ꝙ nõ cõue-
niat diuinis. Itẽ oĩs ꝓceſſio eſt ex aliquo in aliud: 3o
nulla aũt ꝑſona eſt ſic ex aliq̄ ꝙ ſit in aliud: ſed poti⁹
vt ſit in ſeipa: ḡ ꝓceſſio nõ cõuenit diuis. Itẽ. motus 4o
ꝓceſſiõis claudit in quodã circulo vt dicit phs: mo-
uet em̃ p̄mo deſideriũ a deſiderabili ꝛ poſtea deſide-
rãs cõiungit deſiderabili ꝑ motũ ꝓceſſiuũ/ꝛ ſic circu
lus claudit in re exterius. qꝛ deſiderabile eſt mouẽs
p̄mũ ex quo eſt motus ꝛ in qḋ vltimũ recurrit mot⁹
ꝓceſſiuus. Item deſideriũ mouet in rem ꝛ acceptã 5o
reducit in ſeip̄m ꝛ ſic circulus claudit in deſiderãte.
poſſum ne dicere ꝙ ad ſimilitudinẽ ipius motus in
diuinis ſumat ꝓceſſio: videt em̃ ꝙ ſic ꝑ trimegiſtũ q̄
dicit ꝙ monas gignit monadẽ ꝛ in ſe reflectit ardorẽ
Item ꝑ Dionyſiũ in li. de diui. no. ca. iiij. vbi ſic di 6o
cit Aliquãdo quidẽ ip̄m eloquia amorẽ ꝛ dilectionẽ
dicũt aliquãdo amicabilẽ ꝛ diligibilem. huius em̃ eſt

quidē ipē cauſa ꝛ ſicut emiſſoꝛ ꝛ ſic ꝓgenitoꝛ: h autē
ipē eſt ꝛ hoc quidē mouetur: illud aūt mouet anteq̄
ipē ſuīpius ꝛ ſibiīpi eſt adductiuus ꝛ motiuus. ſen-
ſus eſt ꝙ pr̄ deus cauſa ꝛ principiū eſt amoꝛis ꝛ dile
ctionis ꝛ eſt vltimū dilectum ꝛ amatū ꝛ mouet amo
re ꝛ mouet̄ vt amatus: ḡ videt̄ ꝙ ipē ſeipm̄ in amoꝛe
ſic ſibiīpi adducat ꝛ in ſeipm̄: ḡ eſt ibi q̄ſi ꝓceſſio circu
7o laris. Jtem hoc videt̄ ꝑ auctoꝛitatē Hierony: in p̄
cedēti diſtinctiōe habitā q̄ dicit ꝙ ſpūſſctūs eſt dile-
ctio q̄ pater diligit filiū ꝛ filius patrē. Sed ſi hoc cō-
cedat̄ cōtra eſt: quia ſm̄ hoc aliq̄d recipit pater a filio
ergo videt̄ ꝙ ſpūs nō habet ꝓceſſionē q̄ ſit in diuinis
8o a filio in patrē. Jtē amoꝛ gratuitus ex ſola libera-
litate ꝓcedit vt dicit Rich. de ſctō victo. amoꝛ aūt de
bitus magis ex debito iuſticie: cū ḡ pater nihil debe-
at filio/ſed om̄ia filius patri. videt̄ ꝙ nō exhibeat fi-
lius patri amoꝛē gratuitū: hic aūt eſt ſpūſſctūs: ḡ nō
eſt ꝓceſſio a filio in patrē. Sꝫ ſi q̄s vellet h dicere ſeq̄
tur ex hoc ꝙ filius nō diligit patrē amoꝛe gratuito ꝛ
ꝙ nō diligit eum ſpūſancto que omnia ſunt cōtra ſan
9o ctoꝛū auctoꝛitates. P̄: in circulari motu vnum eſt
pꝛincipiū/vnde motus ſicut dextrū aliud aūt eſt vn̄
regiratio ſed nō vnde motus: qꝛ nō eſt motus niſi a
dextro ita videt̄ eſſe in iſta ꝓceſſione ꝙ em̄ ſpūſſanctꝰ
ꝓcedit a filio hoc habet a patre ꝛ ita videt̄ adhuc ſal-
Solo. uari ſilr̄itudo motus ꝓceſſiui. Si foꝛte dicas ſicut
q̄dā dixerūt ꝙ nō eſt ibi ſimilitudo ꝓceſſionis ad mo
tum localē ꝓceſſiuum eo ꝙ filius nō eſt vt ad quem ſi
cut ad terminū ꝓcedat ſpūſſanctus vt ita ſit ſimilitu
do ꝓceſſionis in motu recto/nec filius eſt vt per quē
regrediat̄ in patrē: quia ſic filius haberet virtutē de
ficientē ad ſpirandū ſpiritū/ſicut eſt ſiniſtra deficiēs
reſpectu dextre: ſed eſt ibi ꝓceſſio ſicut cauſatū ꝓcedit
Obiectio ꝯtra ſolōne a cauſa. Si inquā ſic dicat̄ vident̄ falſa omnia que
ſupꝛa determiāta ſunt de exitu vt nexus ꝛ vt vnitas
ꝛ vt cōiunctio amboꝝ: nō em̄ coniūgit cauſatū aliud
cum cauſa: ergo videt̄ ꝙ adhuc redit ꝙ ſit circularis
exitus vt in motu ꝓceſſiuo ꝓgreditur amoꝛ ex aman
10 te in amatū ꝛ redit in amantē. Sed cōtra Dam̄. j.
li. ca. x. Credimꝰ in vnū ſpiritūſanctū deū ꝛ viuificā
tem ex patre pꝛocedentē ꝛ in filio requieſcentē: ergo
videt̄ ꝙ a pr̄e ꝓcedat ꝛ nō reuertat̄ ꝛ ita videt̄ ꝓceſſi
uus ſumi vel ad ſimilitudinē cauſati de cauſa vel ad
ſilr̄itudinē motꝰ recti ex alijs ꝛ in aliō. Jtē ſpūſſan
ctus ꝓceſſio eſt ſm̄ oꝛiginē: quia ꝓcedere ſibi ab alio
eſt eſſe ab alio/ſm̄ oꝛiginē autem ꝓcedit niſi cauſatū
Solutio a cauſa: ḡ videt̄ ꝙ hoc mō ſumat̄ iu diuinis. So-
lutio dicendū ꝙ nulla ſimilitudo ſm̄ veritatē pōt de-
monſtrare ꝓceſſionē eternam ſicut nec filij genera-
tionē tn̄ ſm̄ aliq̄d longe ſimilitudine ſumpta ſumit̄
ratio ꝓceſſionis a ꝓceſſione cauſati/ꝛ ſm̄ aliud a pꝛo
ceſſione motus ꝓceſſiui. ſpiritus em̄ ſanctus ꝓcedit
ratione ꝑſone diſtincte a patre ꝛ filio vt ab vno pꝛin-
cipio/ꝛ quo ad hoc ſumit̄ magis ſimilitudo a pꝛoceſ-
ſione cauſati a cā ſua qō ꝓceſſiōe ſui exit ab ea ꝛ diſtin
guit̄ ab ea/ꝛ noto modo cauſam efficientē ꝛ cauſatū
cauſe efficiētis effectū: ſm̄ autē ꝙ attendit̄ modus ꝓ
ceſſionis: quia ſcꝫ pꝛocedit vt amoꝛ ſic habet ſimilitu
dinē ad aliud qō eſt in motu ꝓceſſiuo ſicut ad amoꝛē
qui mouet in ꝓceſſiuo motu: diligens em̄ quodāmo
do egreditur in rem dilectā ꝛ dilectus in rediligēdo
quodāmodo regredit̄/ꝛ ipē amoꝛ eſt mediū egrediēs
ab eis ꝛ quo ad hoc eſt ſimilitudo licet exigua ad mo-
tum ꝓceſſiuū/ſed quo ad hoc ꝙ ſpūſſanctus eſt in ea-
dem eſſentia cū patre ꝛ filio eſt diſſimilitudo ad pꝛo-
ceſſionem cauſati a cauſa. quia cauſatum cauſe effici-
entis non eſt eiuſdē eſſentie cum cauſa/quo ad hoc ve
ro ꝙ nō eſt ꝓceſſio diſtans per locum ꝛ motū eſt diſſi
militudo ad motū ꝓceſſiuum. Dicēdū ergo ad pꝛi- Ad pꝛimū
mū ꝙ licet indiſtātia ſit ibi ꝑ naturā ꝛ eſſe. eſt tamen
ibi diſtinctio loco diſtantie/diſtinctio inquā ꝑſone ꝓ-
cedentis ab eis a quibꝫ pꝛocedit. Ad aliud dicen- Ad 2m
dum ꝙ ꝓceſſio inq̄ꝛtum eſt motus ad aliū locum in
quo eſt deſideratū dicit indigentiā/ſed quedā ꝓceſſio
eſt cōmunicatiōis ſui de qua dicit Dionyſius ꝙ bo-
num pꝛocedit in om̄ia bonū participātia: ꝛ illa pꝛo-
ceſſio fit ex largitate ꝛ illa maxime cōuenit ꝓceſſioni
perſonarū que nō oſtendit indigentiā ſed cōicationē
nature per modū amoꝛis. Ad aliud dicendū ꝙ mo Ad 3m
dus ꝓceſſionis ex parte illa qua localis ꝛ indigēs eſt
ex aliquo in aliud: ſed nō ab illo tranſſumit̄ ſimilitu-
do/ſed potius vt amoꝛ ꝓcedit ab aliquo quē vnit cū
eo quē diligit ſicut amoꝛ appetitus in motu pꝛoceſſi
uo ꝓcedit in deſideratū/ꝛ ſi deſideratū amare poſſet
ecōuerſo pꝛocederet amoꝛ ſuus in amantē: ſed tamē
adhuc hoc per om̄ia nō eſt ſimile niſi vnus amoꝛ pꝛo
cederet ab amante ꝛ amato ꝛ ſe illa duo amarent illo
amoꝛe. Ad aliud dicendū ꝙ in veritate pater dili- Ad 4m
git filium amoꝛe qui eſt ſpūſſanctus ꝛ ecōuerſo filius
patrē amoꝛe qui eſt ſpūſſanctus tamē nō videtur cō-
cedendū ꝙ ſpūſſanctus ꝓcedit a patre in filiū ꝛ econ
uerſo: qꝛ cū dicit̄ ꝓcedit in filiū vel in patrē ꝑ pꝛepoſi
tionē in nō notat̄ habitudo pꝛincipij ſed potius reci-
piētis. vnde cum pater ꝛ filius habeant ſe ad ſpiritū
ſanctū vt pꝛincipiū nō conceditur iſta/ſpūſſanctus pꝛo
cedit a patre in filiū ꝛ minus iſta cōceditur ecōuerſo/
ꝛ quo ad hoc nō habet ſimilitudinē cū circulo in quo
clauditur motus ꝓceſſionis: ſed quo ad hoc ꝙ virtꝰ
ſpirandi ꝛ ꝓceſſiua ſpiritus eſt a patre in filio per ge-
nerationē ꝛ refertur hoc ad patrem per denotationē
em̄ auctoꝛitatis ipatre habꝫ aliquā ſilr̄itudinē cū cir-
culo licet remotā ſicut eſt in omnibꝫ ſilr̄ibus terrenis
quādo ad diuīa referunt̄. Ad aliud dicendū ꝙ pa Ad 5m
ter in ſe reflectit ardoꝛem per recognitionē auctoꝛita
tis ſpirādi vt dictum eſt. Ad aliud dicendū ꝙ Dio Ad 6m
nyſius loquit̄ ibi de amoꝛe eſſentiali qui mouet ſe ad
effuſionē donoꝛū in rationalē naturā angelicā ꝛ hūa
nā ꝛ etiā in oīa naturalia ꝛ mouet illa reoꝛdināda in
deū vt diligant vel naturali appetitu vel ratiōali vel
per gratiā vel gloꝛiā. Ad aliud dicendū ꝙ auctoꝛi- Ad 7m
tas Hierony. nō intendit ꝙ pꝛocedit a patre in filiū
ꝛ ecōuerſo: ſed ꝙ vniat quodāmodo nō ꝓpꝛie patrē
ꝛ filiū/ꝛ de illo modo vnionis dictū eſt. Ad aliud Ad 8m
dicendū ꝙ nullū eſt debitū in diuinis: debitū em̄ ſo-
nat obligationē: licet em̄ in vna ꝑſona ſit auctoꝛitas
ꝛ pꝛincipiū ad aliā tamen ſunt vniꝰ honoꝛis ꝛ equa
lis dignitatis ꝓpter vnitatē ſubſtātie: ꝛ ideo filius ꝓ
fundit amoꝛē gratuitū ſicut ꝛ pater. Ad aliō dicē Ad 9m
dum ꝙ quo ad hoc ꝙ in circulari motu pꝛoceſſiuo ꝛ
etiam celi eſt dextrū ꝛ ſiniſtrū non ſumit̄ ſimilitudo:
quia hoc ſine dubio nō cōuenit: quia licet filius ha-
beat a patre ꝙ pꝛocedit ab eo/tamen ipē eſt cum pa-
tre vnum pꝛincipiū ſpiritusſcti ita ꝙ in filio in nullo
deficit vis ſpiralis. Ad aliud dicendū vt ſupꝛa di- Ad obiectū
ctū eſt ꝙ in parte ſimilitudinē habet ꝓceſſio cauſati ꝛ ꝯtra ſolōne
in parte nō. Ad id qō vltimo obijcit̄ de Dam̄. dicē Ad 10m.
dum ꝙ ipē nō intēdit dicere ſpiritū nō eſſe filij: quia
hoc dicit infra ꝙ dicimus eſſe filij ſpiritū: a filio autē

nõ dicimus ⁊ hoc verũ eſt ꝙ nõ eſt a filio auctoꝛe ſpi-
ratiõis ⁊ hoc vult dicere per hoc qđ dicit ꝙ in filio re
quieſcit: qꝛ nec filius reddit potẽtiã ſpiritalẽ/nec trãſ
fundit in aliũ qui ſpiret cũ patre ⁊ filio ſicut ipe virtu
tem ſpirãdi a patre accepit. Sunt tñ qui ſimpl'r di-
cunt Dam. hic grecoꝝ opinionẽ vel erroꝛem ſapuiſſe
quicq̃d tñ de hoc ſit gloſa vera eſt quã nos poſuimꝰ/
⁊ ita ſuſtineri põt p̄cipue cũ dicta eius in ſententijs ⁊
a mgr̃is valde venerabil'r ſuſcipiant᷑. ⁊ mgr̃ in ſentẽ-
tijs de ipõ dicit ꝙ liber catholicus ſit ⁊ ꝙ papa Eu-
genius eum tranſferri fecerit.

Arti. II B **Utrũ ꝓcedere vniuoce cõuenit filio ⁊ ſpi
rituiſctõ ⁊ quare proceſſio potius addit᷑ ſpi-
rationi q̄ȝ generationi.**

Secũdo querit᷑ vtrũ ꝓcedere ꝑ vnã rationẽ cõ
uemat filio ⁊ ſpũiſancto. Dicit em̃ filius de ſe:
Ego ex deo ꝓceſſi: ⁊ dicit de ſpũſctõ: ſpũs q̃
Obiectio. a patre ꝓcedit: aut ergo vniuoce aut equoce. ſi vniuo
ce ergo vnus modus ꝓceſſiõis tm̃ eſt in diuinis qđ
falſum eſt: qꝛ filius procedit ꝑ generationẽ: ſpũſſctũs
per ſpirationẽ nõ ꝑ generationẽ. Si autem equiuo-
cũ ergo nihil habet cõmune: ⁊ ſic ſi vnus eſt ab alio/
Queſtiũcl'a alius nõ erit ab alio qđ falſum eſt. Ulterius q̄rit᷑
cũ procedere ſit cõmune generatiõi ⁊ ſpiratiõi quare
retinet ipm ſpiratio potius q̄ȝ generatio. Uidet᷑ em̃
ecõuerſo eſſe debere: qꝛ ꝓcedere naſcẽdo/eſt procede-
re ꝓceſſione nature: procedere aũt vt amoꝛ a cõſenſu
nõ videt᷑ eſſe ꝓcedere niſi ſm quid: ⁊ ita videt᷑ ꝙ filiꝰ
Solutio ad queſitũ primũ. magis ꝓꝛie procedit q̄ȝ ſpũſſanctus. Solutio q̃-
dã dicũt ꝙ dicit᷑ vniuoce ⁊ in rõne ⁊ in noĩe generis/
⁊ hec ratio ẽ exire ab alijs vel ab alio ꝑſonal'r: ſed hoc
nihil eſt: qꝛ in diuĩs nulla eſt rõ generis vel ſpẽi vel
alicuius cõis vt cõis niſi eiꝰ qđ eſt cõe re ⁊ natura. vñ
dico ꝙ cũ dicit᷑ de filio ꝙ ꝓcedit idẽ ſignificat᷑ in ſub-
iecto ⁊ p̄dicato ſub altero mõ ſignificãdi. ſimil'r cũ de
ſpũſancto dicit᷑ ꝙ ꝓcedit. Jlle aũt modus ſignificã-
di eſt quedã intẽtio cõitatis ꝓceſſiõis ad actũ ꝓceſſio
nis vtriuſq̄ȝ filij ⁊ ſpũſſancti/⁊ in rõne ꝓceſſionis hȝ
Ad obiectũ vnã rationẽ. Ad id qđ cõtra obijcit᷑ dõm ꝙ diffe-
rens modus accidit ꝓpter aliud ſignificatũ genera-
tionis ⁊ proceſſiõis. ⁊ ſpiratiõis ⁊ proceſſiõis nõ de-
bet dici ꝙ gñatio ⁊ proceſſio ſint ſpẽs ⁊ genꝰ in diui-
Ad q̄ſtiun-culam nis ⁊ ſil'r nec ſpiratio ⁊ proceſſio. Ad id qđ vlteriꝰ
querit᷑ dõm ꝙ generatio ſm intellectũ licet nõ ſm rẽ
addit ſuꝑ ꝓceſſionẽ in qua ſignificat᷑ rõ ꝓcedẽtis ſcȝ
filiatio: qꝛ filij eſt naſci ⁊ generari: ſpiratio autẽ ſpũſ-
ſancti nõ audeo dicere ꝙ nihil vel minꝰ addit q̄ȝ ge-
neratio filij: ſed tñ eſt ꝑ modũ amoꝛis/⁊ amoꝛ ſm ſuũ
nomẽ nõ ſonat in aliquẽ diſtinctũ ſicut filius. ideo re
tinet ꝓceſſionis nomẽ que dicit adminus diſtantiã
diſtinctiõis. Sunt tñ qui dicũt ꝙ minus addit ſpi-
ratio ſue ꝓceſſioni q̄ȝ generatio: qꝛ ſpiratio ſm ſuũ no
men nõ dicit ſubſtantialẽ fluxũ ꝑſone a ꝑſona: ⁊ ideo
retinet nomẽ generis/ſicut ꝓꝛiũ dicit᷑ p̄dicatũ cõuer
tibile: tñ cũ duplex ſit p̄dicatũ ꝯuertibile ſcȝ eſſentiale
vt diffinitio ⁊ accñtale ꝯuertibile accñtale nomẽ ꝓꝛij
retinet ⁊ ſic in multis fit.

Arti. III. C **Utrũ ſpũſſanctus procedit a patre ⁊ filio
inq̄ȝtum vnus ſunt vel plures.**

Tertio querit᷑ q̄ſtio difficilis vtrũ. ſ. ſpũſſctũs
ꝓcedat a p̄re ⁊ filio inq̄ȝtũ vnũ vel vnꝰ ſũt vel
Primo. inq̄ȝtũ plures. videt᷑ ꝙ procedat ab eis inq̄ȝtũ
ſunt plures: aut em̃ p̄ ⁊ filiꝰ ſũt vnꝰ ſpirãs ſpm̃ ſctm̃
aut pl'es: ſi dicas ꝙ pl'es. Cõtra ad pluralitatẽ ſup-
poſitoꝝ ſeq̄t᷑ pl'alitas actus etiã in diuis: qꝛ nõ dicit᷑
ego ⁊ p̄ vnũ ſum: ſȝ dicit᷑ ego ⁊ p̄ vnũ ſumꝰ: ſȝ cũ dꝛ
ſpirãs ꝑ̄cipiũ ſignificat actũ: g̃ pluralitatẽ accipit a
pl'alitate ſuppoſitoꝝ: ſȝ p̄ ⁊ filiꝰ ſũt pl'a ſuppoſita: g̃ 2o
p̄ ⁊ filiꝰ ſũt ſpirãtes ⁊ nõ vnꝰ ſpirãs. Itẽ ſpiratio
actiua ꝓꝛietas eſt: g̃ nõ ineſt eſſẽtie vt determinet eã
qꝛ nulla ꝓꝛietas determĩat eſſentiã: g̃ ineſt patri ⁊ fi
lio inq̄ȝtũ ꝑſone ſunt nõ aũt p̄ ⁊ filiꝰ ſunt vna ꝑſona
g̃ ineſt eis in eo ꝙ pl'es ſunt: ſed ſpirãt inq̄ȝtũ habent
ꝓꝛietatẽ ſpirãdi: g̃ ſpirãt ſpm̃ inq̄ȝtũ pl'es ſunt ⁊ non 3o
inq̄ȝtũ vnus. P. cũ hec dictio vnus adiũgit᷑ termi
nis ꝑſonalibꝫ vel notionalibꝫ ſignificat vnitatẽ ꝑſo-
ne: ſed p̄ ⁊ filiꝰ nõ ſunt vna ꝑſona: g̃ nõ ſunt vnꝰ ali-
q̃s: ſed vnus ſpirãs eſt vnꝰ aliq̃s ab eq̄pollẽti: g̃ pat᷑
⁊ filiꝰ nõ ſunt vnꝰ ſpirãs. Itẽ due ꝑſone nõ p̄nt in 4o
telligi vniri in actu ꝑſonali. Probatio/due ꝑſone nõ
p̄nt itelligi vniri vñ diuerſificant᷑ ⁊ diſtinguũtur: ſȝ
in actibꝫ ꝑſonalibꝫ diſtinguũtur abinuicẽ: g̃ due ꝑſo-
ne nõ ſunt vnũ in actu ꝑſonali: ſed ſpirare eſt actꝰ ꝑſo
nalis: g̃ pater ⁊ filius nõ ſunt etiã vnũ nedũ vnus in
actu ꝑſonali aliq̃. P. ſi diceret᷑ ꝙ vniũtur ſicut vir- 5o
tus aggregata de pluribꝫ potẽtijs vnit᷑ ad actũ ſicut
eſt in tractu nauis ⁊ in eleuatiõe lapidis. hoc nihil eſt
qꝛ ſm hoc ſequeret᷑ ꝙ neuter eoꝝ poſſet per ſe ſpirare
qđ hereſis abſurdiſſima eſt: g̃ videt᷑ ꝙ ſpirẽt eum ꝑ ſe
inq̄ȝtum pl'es ſunt. Itẽ nõne ſpũſſanctus eſt amoꝛ 6o
quo amat pater filiũ ⁊ ecõuerſo filius patrẽ: cõſtat ꝙ
ſic. amoꝛ aũt eſt eoꝝ inq̄ȝtum ꝑſone diſtincte ſunt: qꝛ
aliter eſſet amoꝛ eſſentialis: g̃ inq̄ȝtum plures ſunt:
ſed hoc eſt eſſe ſpm̃ amoꝛẽ eoꝝ qđ eſſe amoꝛem ab eis
ergo ꝓcedit ab eis inq̄ȝtum plures ſunt/⁊ nõ inq̄ȝtũ
vnũ. Sed ꝯtra nihil vnũ vt vnũ ſimplex cauſat᷑ a 7o
duobꝫ imediatis ſibi ſm vnũ modũ cauſatis: qꝛ ali-
ter cauſatũ eſſet ſimplicius cauſa qđ eſſe nõ põt: g̃ nec
in diuinis hoc eſſe põt: per rationẽ p̄ncipij: cũ g̃ ſpũs
ſctũs ſit vnũ ſimplex ñ põt ꝓcedere a duobꝫ ſm vnã
principij rationẽ niſi diceret᷑ ꝙ aliter eſſet p̄ncipiũ vt
pater ⁊ aliter vt mater qđ abſurdũ eſt: qꝛ ex hoc ſeq̄-
ret᷑ ꝙ ſpũs eſt genitꝰ ⁊ material'r ab vno ⁊ actiue ab
alio ⁊ ſeq̄ret᷑ ꝙ eſſet ex cõmixta diuinitate duoꝝ ⁊ ſe-
q̄ret᷑ ꝙ exiuiſſet de potẽtia ad actũ ⁊ alia ml'ta abſur
da: g̃ nõ põt hmõi poni. Itẽ in nũeris ita eſt ꝙ cõ- 8o
poſitioꝛ numerus ſemꝑ eſt poſt ſimplicioꝛẽ ꝓcedens
ab ipõ ſicut Dionyſius dicit: Poſt monadẽ dyas et
poſt dyadẽ ternariꝰ ⁊ ſic de alijs. ergo videt᷑ ꝙ in di-
uinis vnũ vt vnũ nõ poſſit eſſe a duobꝫ ſm vnã prin
cipij rõnẽ cũ huiꝰ exẽplũ in creaturis inueniri nõ poſ
ſit. Si dicas ꝙ inuenit᷑ exemplũ: qꝛ caloꝛ natura- 9o
lis in ſemĩe (vt dicit ph̃s) vnus eſt ⁊ agit in triplici vir
tute. ſ. ignis ⁊ celi ⁊ anime hoc nihil eſt: qꝛ ille ſic vni-
tus nõ ꝓducit ſimplex ſed potius cõpoſitũ: caloꝛ em̃
ille in vi elemẽti p̄parat materiã attrahẽdo homoge-
neũ ſibi ſeparando etherogeneũ groſſum generatiõi
nõ aptũ. In vi aũt celi vel ſtellarũ agit ad foꝛmã ſpe-
cificã ⁊ operationes ſequẽtes cõpoſitionẽ ſpeciei. In vi
aũt aĩe agit ad vitẽ influentiã: ſpũs aũt ſctũs eſt vnũ
ſimplex ⁊ ad idẽ in ipõ eſt p̄ncipiũ ſpiratiõis patris ⁊
filij: ergo videt᷑ ꝙ hoc nõ ſit intelligibile ꝙ ſpũſſctũs
ꝓcedat a duobꝫ vt duo ſunt. Solutio abſq̄ȝ ſcru- Solutio principalis
pulo ambiguitatis dõm eſt ꝙ ſpũſſanctus ꝓcedit a
patre ⁊ filio vt vnũ ſunt ⁊ nõ vt plures ſũt/ꝓcedit tñ
ab eis pluribꝫ. vnde vnum dicẽdo ꝓcedit a duobꝫ vt
duo vnũ ſũt in ſpirãdo: ⁊ ideo neceſſe eſt rñdere fere

Ad primū oib⁊ rōnib⁊ īductis ⁊ ꝓ vna pte ⁊ ꝓ altera. Ad pri/
mū ergo dōm ꝙ pater ⁊ filius nō ſunt vnus ſpirans
ꝓpter rōnē obiectōis tn̄ vnū ſūt in ſpirādo: q᷑ ſpirās
dicit actū ſuppoſitoꝝ/ ⁊ nō dicit ita ꝑncipal'r cōpara
tionē ad ſpm̄ vel ad vim ſpiratiuā in patre ⁊ filio: ſed
tn̄ ſunt vnū principiū: q᷑ ꝑncipiū noīat notionē ſm
cōparationē ad ſpiratū ⁊ principiatū/ ⁊ in cōparatio
ne ad vim ſpiratiuā: ſpirās autē nō habet cōparatio/
nē niſi ad ſuppoſita eoꝝ que ſpirant/ ⁊ quia illa ſunt
duo/ pater ⁊ fili⁹ ſunt duo ſpirātes nō vnus: ſed vnū
Ad 2m ꝑncipiū ſpiratiōis. Ad aliud dicēdū ꝙ ſpiratio acti
ua ꝓprietas eſt que nō determīat eſſentiā ſed pſonas
patris ⁊ filij ⁊ qđ obijcit̄ ꝙ vna ꝓprietas nō eſt duo/
rū ſubiectoꝝ. Dicendū ꝙ hoc verū eſt in illis ſuppoſi
tis q̄ per eſſentiā ⁊ ſubſtantiā diuidunt̄ abinuicē: in
illis em̄ qđ ineſt vni idē nūero nō ineſt alij: ſed duob⁊
ſuppoſitis q̄ in nullo diuerſa ſunt niſi inter ea eſt rela
tionis oppoſitio pōt ineſſe idē inq̄ꝫtū nō relatiue op/
ponunt̄: pater aūt ⁊ filius talia ſunt ſuppoſita diuie
nature ⁊ ſm ꝙ cōparātur ad virtutē ſpiralē ⁊ ad ſpm̄
ſctm̄/ nō habent oppoſitionē relatiuā inter ſe: g̃ ſm h̄
remanēt idē/ ⁊ ſic vnū numero erit/ qđ in hac cōpara
tione ineſt eis: hoc aūt eſt ꝓprietas ſpirādi/ ⁊ ſic vnū
Ad 3m ſunt ꝑncipium ſpirandi ſpiritūſctūs. Ad aliud di
cendū ꝙ cōcedo ꝙ pater ⁊ filius nō ſunt vnus qui ſit
ꝑncipiū nec vnus ſpirās: q᷑ li vnus adiectiuū eſſet vl'
ſubſtantiuū/ ⁊ in vtroqꝫ ſenſu falſa eſſet locutio: quia
li vnus ſemꝑ diceret vnitatē pſone ſpirātis: ſed vt di
Ad 4m ctū eſt: ſunt vnū ꝑncipiū vel vnū in ſpirādo. Ad ali
ud dicēdū ꝙ in actu pſonali īportāte rōnē oppoſitio/
nis ⁊ diſtinctiōis pſonaꝝ vna nō pōt alij vniri ſm rē
nec ſm ītellectū/ vt pr̄ ⁊ nō fili⁹ vniunt̄ in generādo:
quia generare dicit rationē oppoſitiōis inter patrē et
filiū: ſed in actu nō importāte rationē oppoſitiōis in/
ter eas de neceſſitate vniunt̄/ cum ī omnib⁊ idem ſint
Ad 5m niſi vbi diuidit eos oppoſitio relationis. Ad ali/
ud bene concedo ꝙ non ſic vniuntur: ſed vt vnum in
Ad 6m ſpirando. Ad aliud dicendū ꝙ q̄ꝫuis amor perſo/
nalis ſit eorum diſtinctorū/ vt in precedenti diſtin/
ctione probatū eſt/ nō tamen ꝓcedit ab eis vt diſtin/
Ad 7m cti ſunt: ſed vt vnū/ ⁊ ideo obiectio illa nō valet. Ad
⁊ 8m id qđ obijcit̄ in cōtrariū dicendū ꝙ in inferiorib⁊ ad
cauſandū cōpoſitū oportet cōſtruere multiplicē mo/
dū cauſantis: quia vnus modus cauſantis nō ꝓdu/
ceret niſi vnū: ſed in ſupiorib⁊ nō eſt cauſa ſꝫ ratio ꝑn
cipij ⁊ pater ⁊ filius ſimul nō faciūt cōpoſitionē prin
cipij: imo ꝓpter eoꝝ indiuiſibilitatē que ē inter eos in
oib⁊ in q̄b⁊ relatiōis oppoſitione nō diſtinguūtur eſt
in eis vnū principiū vnde ſpirāt. ⁊ per hoc etiā patet
ſolutio ad ſequēs. q᷑ ſcꝫ aggregatio prioris numeri
cū adiecta vnitate cōſtituit poſteriorē ⁊ ſequēs com/
poſitior eſt q̄ꝫ precedēs: ſed nō ſic pater ⁊ filius aggre
gati ſunt aliquo adiecto/ vel ſimul ipi ſoli exiſtētes cō
Ad 9m ſtituūt ſpm̄ſctm̄. Ad aliud dicendū ꝙ de calore na
turali nō eſt ſimile: quia ſimplex nō eſt id qđ conſtat
ex diuerſis virtutib⁊: pater autē ⁊ filius vt vnū prin
cipiū accepti nō faciūt compoſitionē: ⁊ ideo vna ⁊ ea/
dem ⁊ eodem modo ſe habēte ⁊ ſm idem ſpūali virtu
te ſpirāt ſpm̄ſanctū.

Arti. IIII. Utrū vniant̄ pater ⁊ fili⁹ inq̄ꝫtū ſūt ꝑnci/
D piū ſpūſcti ꝑ eſſētiā vl' ꝑ notionē vl' ꝑ pſonā

Quarto q̄rit̄ vtrū vniātur pr̄ ⁊ fili⁹ inq̄ꝫtū ſūt
q ꝑncipiū ſpūſcti ꝑ eſſentiā vel ꝑ notionē vel ꝑ
Arguit̄ ꝑo pſonā: Uidet̄ aūt ꝙ in eſſentia vniātur: q᷑ di

cit Anſelm⁹ ꝙ ꝑ eſſentiā patris ⁊ filij tota deitas eſt
in ſpūſancto. Itē ibidē ꝙ ridiculū eſt credere ꝙ ꝓ/
pter relationē patris tota deitas ſit in ſpirituſancto:
ergo videt̄ ꝙ ſpirāt ſpm̄ſanctū inq̄ꝫtum vnū ſunt in
eſſentia ⁊ natura. Itē hoc videt̄ in diuinis nō ſunt
niſi tria. ſ. eſſentia/ notio ⁊ pſone. pſone aūt diſtincte
ſunt/ notiones ꝟo diſtinguūt: ergo nō vniūt: ergo ſi
aliquo vniunt̄ pſone: hoc erit eſſentia: ſed pater ⁊ fi/
lius ſunt ꝑncipiū ſpūſſancti vt vnū ſunt: ergo videt̄
ꝙ hoc vnū ſit vnū eſſentie. Itē ſpirare eſt dare eſſē
tiam diuinā ſpūiſancto: g̃ ꝓceſſio ſpūſſancti eſt ſubſtā
tialis: q᷑ ꝓcedēdo accipit ſubſtantiā: ſicut ⁊ filius: g̃
videtur ꝙ ſicut generatio eſt actus nature ⁊ ſubſtan/
tie vt dicit Dam. ita etiā ꝓcedere ⁊ ſic reducit̄ ad vni
tatem ſubſtātie patris ⁊ filij. Sed cōtra eadē vni/ 2o
tas eſſentie q̄ eſt in patre ⁊ filio eſt etiā in ſpūſancto: ſi
ergo hec vnitas in patre ⁊ filio ſufficiēs cauſa eſt ſpi/
randi ſpm̄ſctm̄: erit etiam in ſpūſctō ſufficiēs ꝙ ſpiret
ſpm̄ſanctū qđ falſum eſt. Si forte dicas ꝙ in ſpū Sol'o
ſancto relatiōis habet oppoſitionē ad ſpirare ⁊ in pa
tre ⁊ filio habet relatiōis oppoſitionē ad ſpirari ⁊ pr̄
⁊ filius ꝑ vnitatē eſſentie ſpirāt: ſpūſctūs aūt nō ſpi
rat ꝑ vnitatē eſſentie ſed ſpirat̄. Cōtra ſm hoc re/ 3o
dit incōueniēs qđ ſupra diſtinctiōe. iiij. iprobatū eſt.
ſcꝫ ꝙ eſſentia diuia diſtinguit̄ in pſona/ ⁊ ſic eſſentia
diuina in vna pſona eſt alia q̄ꝫ eſſentia diuina in alia
pſona ⁊ ſm hoc etiā ꝓprietates determināt eſſentiam
in pſona q̄ oīa reſpuit fides catholica: ergo nō vide
tur ꝙ ſpirēt ipm ꝑ hoc ꝙ ſunt vnū in eſſentia. Si ꝓ/
pter hoc dicat̄ ꝙ ſpirāt eū per hoc ꝙ ſūt vnū in notio/
ne q̄ eſt ſpiratio. Cōtra notio ꝓprietas eſt q̄ ſm rō 4o
nē itelligēdi ꝑncipiat̄ ab actu ſpirādi. dicit em̄ Aug.
ꝙ pr̄ eſt pr̄: q᷑ genuit: g̃ ⁊ pr̄ ⁊ fili⁹ ſūt vnū ꝑncipiū: q᷑
ſpirauerūt ſpm̄ſctm̄: g̃ nō ſpiratio cā eſt ſpirādi: ſꝫ po/
tius cauſata a ſpirādo. P. ſm hoc ꝙ ridiculū dicit
Anſ. ſ. ꝙ relatio vel notio cā eſſet ꝙ tota diuitas eſt
in ſpūſctō/ nec pōt dici ꝙ ſpirēt eū inq̄ꝫtū ſunt vna p/
ſona. Sol'o dōm ſine piudicio ꝙ pr̄ ⁊ filius ſpirāt Solutio
ſpm̄ſctm̄ inq̄ꝫtū ſunt vnū in virtute ſpirali/ ſicut pr̄ ge
nerat filiū inq̄ꝫtū in ipo eſt virt⁹ generatiua/ q̄ nō eſt
in filio nec in ſpūſctō vt ſup̄ ꝓbatū eſt ī diſtinctiōe. vij
vnitas aūt virtutis ſpiralis cōplectit̄ vnitatē eſſen/
tie ⁊ vnitatē notiōis eo ꝙ mediū eſt inter pſonā ⁊ eſſē
tiā ſm modū intelligēdi vt ſup̄ ꝓbatū eſt de potentia
generādi: ⁊ ſi q̄rit̄ q̄ ſit iſta virtus ſpiralis in ſequēti
q̄ſtiōis articulo determinabit̄. Ad ꝑmū g̃ dōm ꝙ Ad primū
Anſ. dicit verū ꝙ eſſentia eſt cā ſicut in q̄ vt in radice
eſt ꝟtus illa: ſꝫ nō tn̄ ſola eſſētia eſt ſufficiēs cā. Ad Ad 2m
id aūt qđ ꝯ obijcit̄ dōm vt ſup̄ de potētia generatiua
ꝙ licet vna ſit eſſētia triū/ nō tn̄ eadē eſt cōꝑatio eſſen
tie ad notiōes ⁊ relatiōes in trib⁊: ꝑcipue q᷑ potentia
dicit eſſentiā in potēte ⁊ nō in ſe. dico aūt nō eſſe vnā
cōparationē: q᷑ nō ad eandē rōnē cōparat̄ in trib⁊.
Ad id aūt qđ obijcit̄ ꝙ eſſentia ſm hoc determīat̄ Ad 3m
ꝓprietate. dicendū ꝙ falſum eſt: nō em̄ idē eſt eſſentiā
cōparare ad ꝓprietatē ꝑ ydēptitatē cū hac pſona vel
illa qđ eſt determīari: q᷑ determinari eſt diſtingui ꝓ
prietate: cōparare aūt ad hoc eſt eſſentiā in hac vel il/
la pſona oñdere idē illi ⁊ cauſare naturales in ea opa/
tiones ꝓut potētia eſt cauſa. Ad id qđ obijcit̄ ꝙ no Ad 4m
tio ſit poſt actū ſpirādi ſm rationē intelligēdi. Dicē/
dū ꝙ in diuinis nō eſt veꝝ: nō em̄ pōt agere niſi pſo/
na diſtincta: nō aūt diſtinguit̄ niſi ꝓprietate: ergo di
ſtinguēs ⁊ diſtinctū. i. pſona ⁊ ꝓprietas ſm rōnē in/

telligendi ſunt ante actū notionalē:ſed in inferioꝛib
in quib relatiōes a motu ꝛ mutatiōe cauſanꝉ verū
eſt qđ obijcitur.

Arti. V. **Qualiter potētia ſpiratiua ſit in patre ꝛ fi**
lio ꝛ vtrū vna ſit in trib⁹ ꝛ qualiter differūt
virtus ſpiratiua ꝛ generatiua.

Quinto ꝛ vltimo queriꝉ de potētia ſpiratiua
qualiter ſit in pr̄e ꝛ filio ꝛ vtrū vna ſit in trib
ꝛ ꝓcediꝉ ſic. ſpirare in inferioꝛib diciꝉ duob
modis. ſ. ſpūalē ſubſtātiā emittere h̄ mō quo dicim⁹
humidū ſpirare: qꝛ vapoꝛabil'r rarificaꝉ in aerē. ꝛ h̄
mō coꝛpa rara cōſueuim⁹ ſpm̄ vocare vt ventū vel ae
rem ſicut ibi ſm expoſitionē Chꝛyſoſt. ſpūs vbi vult
ſpirat ꝛ vocē eius audis Joh. 3. ibi ſm expoſitionē
Baſilij in exameron: ſpūs dn̄i ferebaꝉ ſuper aquas
Gen. 1. vbi ſpūs aer. ſm Baſiliū diciꝉ. Alio mō dici
mus ſpirare quedā viua vel oīa ſicut q̄ a tractu ſpi
ritualis ſubſtātie q̄ eſt aer dirigēdo illā ꝛ ſubtiliādo
inſpirādo ꝛ exſpirādo in ſpū retēto habēt vitā vel vi
te adminiculū ſicut reſpirātia ꝛ inſpirantia ſicut ea q̄
habēt pulmonē ꝛ cānā. Dia aūt dicimus ſpirare ſm
ꝙ ſpūs generaꝉ ex euapoꝛatiōe hūidi in alimēto ad
coꝛ vel ad membꝛū qđ eſt loco coꝛdis ꝛ ibi digeriꝉ/
vt fiāt in eo oꝑatiōes naturales ꝛ vitales ꝛ aīales
ſm ꝙ ad diuerſa dirigiꝉ: ſm naturā em̄ ſpūs oꝛiūtur
a coꝛde ſicut humoꝛes ab epate: ſi ḡ in diuīs eſt virt⁹
ſpiralis videꝉ ꝙ aliq̄ iſtoꝝ eſſe debeat. videꝉ autē ꝙ
Obiecta ꝯ nullus cōpetat. Pꝛimus em̄ nō cōpetit cū euapoꝛa
iſtā diſtin tio ſiue coꝛꝑalis ſiue ſpūalis ſit ad ſubtilioꝛē naturā
ctionē. ꝙꝫ euapoꝛās ꝛ ſpirās: ſpūſſanctus aūt nō eſt ſubtilio
ris nature ꝙꝫ pater ꝛ filius. Scđs etiā nō cōpetit: qꝛ
ſic ſpūſſanctus eſſet aliqđ extrinſecus aduenīēs pr̄i ꝛ
filio qđ fuit hereſis impijſſimi cuiuſdā theodoꝛici qui
dixit ſpm̄ eſſe alienā virtutē a patre ꝛ filio: ꝛ hoc fuit
etiā hereſis neſtoꝛij ꝛ ſabellij q̄ nō ponebāt niſi vnam
ꝑſonā eſſe in diuinis: ſicut erat vna ſubſtātia ꝛ dice
bant ſpm̄ oīs libertatis eſſe ſeruū patris ꝛ filij/ ſicut
aliena virt⁹ ſuꝑingrediēs in nos ſeruit nobis. Ter
tiū iterū nō videꝉ cōpetere: qꝛ illa euapoꝛatio eſt ab
extrinſeco nobis ingeſto ꝑ oꝑationē caloꝛis natura
lis: nihil aūt taliū cadit in deū: ḡ videꝉ ꝙ in deo non
ſit v̄tus ſpiralis. P. illa virt⁹ aut eſſet eſſentia aut
ꝑſona: ſi eſſentia cōueniret omnib/ ſi aūt ꝑſona tunc
eſſet hec ꝑſona vel illa ꝛ nō alia qđ iterum falſum eſt.
Si dicas ꝙ ſit notio h̄ falſuꝫ eſt: qꝛ notiōes nō ſm
rem ſeꝑate ſunt a ꝑſonis diuinis. vn̄ qđ nō eſt in ꝑſo
na aliqua nō eſt notio quicq̄d autē ineſt ip̄a eſt. vnde
cū nō ſit ꝑſona aliqua nō erit etiā in aliqua ꝑſona vt
notio in ea. Si aūt ꝓpter hoc dicaꝉ ꝙ nō eſt virt⁹
ſpiralis in deo. Cōtra cuius eſt actus eius eſt poten
tia: ſed actus ſpirādi eſt in deo: ḡ eſt potētia in ip̄a ad
Solutio ſpirandū. Solutio dicimus ꝙ in v̄itate virt⁹ ſpi
ad oīa iſta. rādi eſt in patre ꝛ filio ꝛ eſt media inter eſſentiā pure
ꝛ ꝑſonā pure ſumptā ꝑ omnē eundē modū quo vir
tus generatiua ſit mediū. Et ſi q̄ris q̄ ſilitudine: di
co ꝙ ad emittere ſpm̄ eſt in eo virtus ſpiratiua/ ꝙ em̄
in inferioꝛib eſt attractio ſpūs hoc eſt indigētie pꝛo
pter refrigeriū pectoꝛis: ſꝫ ſi de ſuꝑhabūdātia homo
poſſet emittere ſpm̄ ſuū vt in illo cōicaret naturā mē
tis ſpūalis hoc eſſet aliquo mō ſimile ſic em̄ eſt in pa
tre ꝛ filio ꝙ nō cōcoꝛdāt tm̄ vnitate eſſentie imo etiā
conſenſu ſpūs in volūtate. vn̄ ſicut pater cōmunicat
naturā ꝑ generationē ita etiam pater ꝛ filius cōicant
naturā ꝑ emiſſionē hmōi ſpūs: ꝛ ab hoc ſpū q̄ eſt na
tura ſpūalis diciꝉ vis ſpiratiua in patre ꝛ filio. bene
aūt cōcedo ꝙ nō ſumiꝉ ſil'itudo a coꝛꝑalib ſpiritib
niſi remote valde: licet quidam dicāt ꝙ a coꝛꝑali ſpū
ſumiꝉ ſil'itudo: hoc aūt timeo dicere: qꝛ ſm hoc ſpūs
metaphoꝛice cōueniret diuinis/ ꝛ ſimil'r vis ſpirādi
in deo diceretꝉ ſymbolice. vnde credo melius ꝙ diciꝉ
a virtute emittēdi ſpm̄ cui cōmunicaꝉ natura diuina
ſicut cōicatur ꝑ generationē filio. Ad id autē qđ q̄
ritur vtrū ſit eſſentia vl' ꝑſona: dicendū ꝙ quicq̄d eſt
in diuinis eſt eſſentia: qꝛ nihil diſtinguiꝉ ab eſſentia
nec eſſentia diſtinguiꝉ ab aliquo/ nō tamē idem eſt ꝓ
pter hoc modus ſignificādi. ꝛ ſm modū dico eſſe me
dium inter eſſentiā ꝛ ꝑſonā: ꝛ quia radix eſt eſſentia ꝛ
actus eſt ꝑſone. vnde potētia cum actu ꝛ in actu acce
pta mediū eſt ſm aliq̄d ip̄ius tenēs rationē vnius/ ꝛ
ꝛ ſm aliq̄d rationē alterius. Et nota ſi queraꝉ quali
ter differūt virtus generatiua ꝛ virtus ſpiratiua. di
cendū ꝙ planū eſt ad hoc rn̄dere ꝑ comparationē ad
actus: quia tūc differūt ſicut ſpirare ꝛ generare. Si
aūt accipianꝉ in radice dicendū ꝙ nō differunt re ſed
rōne: quia generatiua radicaꝉ in radice ſm ꝙ eſt na
tura: ſpiratiua aūt radicaꝉ in ip̄a ſm ꝙ eſt voluntas
nō quidē volūtas cōparata ad extra ſicut ad cauſatū
ſed voluntas amoꝛis cōmunicādi tm̄ eſſe ꝙꝫtum eſt
ip̄e cōmunicans.

Qđ greci non cōcedunt ſpiritū ſanctū pꝛocedere a filio.

Greci tamē dicūt ſpiritūſanctū ꝓcedere tm̄
a patre ꝛ nō a filio. Qđ iō dicūt: qꝛ v̄itas in
euāgelio fidē integrā cōtinēte: de pꝛoceſſio
ne ſpūs loquēs ſolū patrē cōmemoꝛat dicēs
Spūs q̄ a patre pꝛocedit. Et etiā iō: quia in Joh. 15.
ꝑncipalib⁹ cōcilijs q̄ apud eos celebꝛata ſūt
ita ſymbola eoꝝ ſubiūctis anathematib⁹ ſan
cita ſunt vt nulli de trinitatis fide aliud do
cere vel aliter ꝑdicare ꝙꝫ ibi cōtineꝉ: liceat.
In q̄bus quidē ſymbolis cū ſpūſſanctus cō
mēoꝛetꝉ pꝛocedere a patre ꝛ nō a filio. Qui
cūqꝫ inq̄t a filio eū ꝓcedere addūt: anathe
ma incurrūt: vn̄ ꝛ nos arguūt anathematis
reos. Addūt etiā ad aſſertionē ſue opiniōis
ꝛ ī teſtimoniū noſtre dānatōis de ſymbolo fi
dei: qđ ſm traditionē ꝑdictoꝝ cōcilioꝝ Leo
iij: rome trāſſcꝑtū ī tabula argētea poſt alta
re bt̄i pauli poſita poſteris reliq̄t pꝛo amoꝛe
(vt ipſe ait) et cautela fidei oꝛthodoxe. In
quo quidē ſymbolo in pꝛoceſſione ſpūs ſo
lus cōmemoꝛaꝉ pater his verbis: Et in ſpm̄
ſanctū dn̄m ꝛ viuificatoꝛē ex patre pꝛocedē
tem: cum patre ꝛ filio coadoꝛandū ꝛ gloꝛifi
candū ꝛc̄. Illud eſt ſymbolū qđ in miſſa can
tatur editum in Niceno cōcilio: in fine cui⁹
ſubiūctū eſt: Qui aliud docuerit vl' aliꝉ ꝑdi
cauerit: anathema ſit. Ideoqꝫ greci nos ana
thematizatos dicūt: qꝛ dicim⁹ ſpm̄ſctm̄ a fi

lio procedere qđ ibi nõ continet. Qđ eñ ſm
nos ibi dicit: Qui a patre filioqȝ procedit: al
terũ a latinis eſt additũ .ſ. filioqȝ.

Arti. VI. f. Queritur de cõtrouerſia grecoꝝ ⁊ latino-
rũ de proceſſiõe ſpũſſancti vtrũ a patre pro
cedat tm̃ vt dicũt greci: vel a patre ⁊ filio ſi-
cut dicunt latini.

Einde q̃rit đ hoc qđ dicit [Greci tñ ⁊c.] Et
D querit hic de controuerſia grecorum ⁊ latino
rũ de ꝓceſſiõe ſpũſſancti: Et ponem⁹ p̄mo rõ
nes ⁊ auctoritates ꝓ grecis, poſtea ꝓ latinis ſolue-
Obĳcit ꝓ grecis p̄o ꝑ rõnes dionyſĳ. mus rõnes ⁊ auctoritates grecoꝝ. Dicit aũt Diony
ſius q̄ pr̄ eſt fontana deitas: g̃ videt q̄ fili⁹ ⁊ ſpũſſan
ctus ſũt riui: nullus aũt riuus ſil' orit a fonte ⁊ riuo
g̃ nec ſpũſſctũs ꝓcedit a filio nec ecõuerſo a ſpũſctõ fi-
2a lius. Itẽ Diony. in li. de di. no. c. ĳ. Pr̄ q̄dẽ eſt fon
tana deitas. fili⁹ aũt ⁊ ſpũſſctũs deigene deitatis/ ſi
ita opꝫ dicere pullatiões diuie nature ⁊ ſicut flores
⁊ ſicut ſuꝑſubſtãtialia lumĩa a ſctĩs eloquĳs accepi-
mus: ſꝫ neqȝ pullulatiões eiuſdẽ radicis neqȝ flores
vnius virge neqȝ lumĩa vni⁹ lucis vel luminoſi ad ſe
inuicẽ ſm p̄ncipia origĩs reducũt: g̃ videt q̄ nec fili⁹
3a ſit a ſpũſctõ nec ecõuerſo ſpũſſctũs a filio. Itẽ Dio
ny. in li. de myſtica theologia ca. iĳ. In theologicis
ypothipoſibꝫ maxĩe ꝓprie affirmatiue theologie lau-
dam⁹/ quõ diuĩa ⁊ bona natura ſingularis đr/ quõ
trina q̃ ſm ip̃am dicta pr̄nitas ⁊ filiatio q̄d vult mon
ſtrare ſpũs theologia quõ ex ĩmateriali ⁊ ſimplici bo
no in corde manẽtia bonitatis pullulauerũt lumina
⁊ quõ a mãſione in ip̃o ⁊ in ſeipis ⁊ in ſeinuicẽ coeter
na pullulatiõe ꝑmãſerũt inegreſſibilia ⁊ ſm cõmẽtũ
vocat cor patrẽ ſm illud: Eructauit cor meũ v̾bũ bo
nũ: ergo pullulatiões filĳ ⁊ ſpũſſancti ſũt ex corde qđ
eſt pr̄: g̃ videt q̄ licet ſint in ip̃o ſicut in p̄ncipio origi-
nis ⁊ in ſe in exiſtẽtia ꝑſonali ⁊ inuicẽ ſm ydẽptitatẽ
nature q̄ tñ ſm originẽ nature ſpũs nõ reducit ad fi-
liũ nec ecõuerſo: ypothipoſes ãt idẽ ẽ qđ diuie ꝑſone
Rões damaſceni p̄a. cet̾a auctoritatꝫ v̾ba plana ſũt. Itẽ Dam̃ li. j. c. vĳ.
Spm̃ dei edocti ſeq̃ntẽ cũ v̾bo/ ⁊ manifeſtantẽ eius
oꝑationẽ nõ ſpiratione ⁊ anipoſtatũ .i. nõ ſubſiſtentẽ
intelligim⁹: ex hoc accipit q̄ ſpũs ſequit verbũ ⁊ ma
2a nifeſtat opus ei⁹: g̃ nõ ꝓcedit a verbo. p̄. Dam̃ li.
p̄mo ca. x. Credim⁹ in vnũ ſpm̃ſctm̃ deũ ⁊ viuifican-
3a tẽ ex pr̄e ꝓcedentẽ ⁊ in filio requieſcentẽ. Itẽ ca. xj.
Spm̃ſctm̃ ⁊ ex pr̄e dicim⁹/ ⁊ ſpm̃ pr̄is noĩam⁹ ex fi-
lio eñ ſpm̃ nõ dicim⁹/ ſpm̃ v̾o filĳ nominam⁹. Joh. j.
Suꝑ quẽ videris ſpm̃ deſcẽdentẽ ⁊ manentẽ h̓ eſt q̄
baptizat cũ deſcẽſus t̄palis ꝓceſſionẽ eternã manife-
ſtet vt infra ꝓbabit. videt eñ q̄ a pr̄e ꝓcedit ⁊ in filio
Rõ ex legẽda .ſ. andree requieſcit ⁊ manet vt dicũt greci. Itẽ in legẽda ſancti
andree dicit: Pax vobis ⁊ vniuerſis q̄ credũt ĩ vnũ
patrẽ ⁊ in vnũ filiũ eius dñm ieſum xp̄m/ ⁊ in vnum
Rõ Gregorĳ nazãzeni ſpm̃ſctm̃ ꝓcedẽtẽ ex patre ⁊ in filio ꝑmanentẽ. Itẽ
Gregori⁹ nazãzen⁹ q̄ vocat theologus Sic radĳ ſo
laris lumĩs ab eo ꝓcedẽtes nec ſemꝑ a lumine nec ſꝑ
abinuicẽ abſcindũtur ⁊ vſqȝ ad nos gr̃am lumĩs emi
cant vel emittũt: eodẽ mõ filius ⁊ ſpũſſctũs gemin⁹
pr̃is radius vſqȝ ad nos miſerũt lumẽ claritatis ⁊ pa
tri ſũt coniũcti ⁊ queẽadmodũ a quodã fonte aquarũ
duo riuuli manãt poſitiõe diuiſi: hmõi v̾o q̄litatem
vnã ⁊ eãdẽ poſſidẽt: eodẽ mõ pater fons vite ꝑ fluuiũ
quẽdã filĳ ⁊ ſpũſſancti in nos mittit gratiã ⁊ iſti vſqȝ
ad nos ꝓceſſerũt ⁊ inſeꝑabiles a patre/ nihilominus

extiterũt. ex hoc idẽ accipit. Ratiões etiã ſunt gre Rõnes grecoꝝ prima.
corũ ſuꝑ illud Dionyſĳ de di. no. c. j. q̄ vniuerſaliter
nõ audendũ nobis dicere aliq̄d de ſuꝑſubſtãtiali dei-
tate p̄ter ea q̄ nobis ex ſctĩs eloquĳs ſũt exp̄ſſa cũ in
euãgelio nuſq̄ȝ legat ſpũs a filio ꝓcedere nõ erit dicẽ
dum: aut quas rõnes ponit mgr̃ in lr̃a de cõcilĳs ⁊
anathemate. Itẽ hoc nos videmus in ſimilibꝫ ſplẽ Rõ ex ſimilibꝫ 2a.
dor eñ ⁊ radius oriunt ex ſole ita q̄ neutrũ ꝑ aliud.
Itẽ in mẽte ⁊ noticia ⁊ amore ſepe eſt cõuerſio mẽ- 3a
tis ad amorẽ p̄ter q̄ȝ q̄ noticia p̄cedat. Item amor 4a
quãdoqȝ p̄cedit noticiã vt dicit Aug. ſicut ardor que
rẽdi anteq̄ȝ ſit notũ: g̃ ille ardor ex ſola mente ꝓcedit.
Itẽ in ſpiritu exteriori q̄ñ verbũ ꝓnunciat videm⁹ 5a
q̄ ante ſonũ verbi attrahit ſpũs in quo format ver-
bũ ⁊ ille ꝓcedit a dicẽte in verbi opus qđ eſt manife-
ſtatio: ergo videt q̄ ſpũs ſit verbi ſicut in quo mani-
feſtat: patris aũt ſicut a quo ꝓcedit. Sed ꝯtra hec Rõnes ꝯ grecos pro latinis.
plurime rõnes ſũt ⁊ auctoritates tam in euãgelio q̄ȝ
in originalibꝫ ſctõꝝ quarũ ſufficientiã in lr̃a mgr̃ ad-
ducit. Rõnes aũt ſunt iſte/ ſpũs a nobis ⁊ eis poni Prima.
tur a filio diſtingui: g̃ diſtinguẽs ꝓpriũ eſt iter filiũ et
ſpm̃ſctm̃: diſtinguẽs aũt in diuinis nõ eſt niſi oppoſi-
tio relatiõis: g̃ inter filiũ ⁊ ſpm̃ſanctũ eſt oppoſitio re
lationis: ſed nulla inter ſe relatiua opponũtur ex hoc
q̄ referunt relatiue ad aliqđ tertiũ/ q̄n potius cõueni
unt: ergo filius ⁊ ſpũſſanctus nõ opponunt ex hoc re
latiue inter ſe: ſed cõueniũt ⁊ vniũtur q̄ ambo ſunt a
patre: ergo opꝫ q̄ alter ſit ab alio: nullus aũt dicit
filiũ eſſe a ſpũſancto: ergo opꝫ dicere ſpm̃ſanctũ eſſe
a filio. Item inter patrẽ ⁊ filiũ oĩmoda manet idẽ- 2a
ptitas p̄ter id qđ ad alterũ eſt: ergo a ſimili ex eadem
cauſa inter filiũ ⁊ ſpm̃ſanctũ oĩmoda manet idempti
tas preter id qđ ad alterũ eſt: aut g̃ id qđ eſt ad alterũ
diſtinguit in eo qđ ad alteꝝ eſt aut nõ: ſi nõ hoc falſũ
eſt: q̄r ſic diſtinguerẽtur abſolute: ergo diſtiguit inq̄ȝ
tum ad alteꝝ eſt: ſed ſi nec filius ſit a ſpũ nec ecõuerſo
in nullo vnus refert ad aliũ: ergo in nullo vnus di-
ſtinguit ab alio qđ abſurdũ eſt: ergo opꝫ vnũ eſſe ab
alio. Itẽ ſi aliq̄d de abſolutis eſſet in vno qđ nõ eſ- 3a
ſet in alio nõ quicq̄d haberet vnus haberet ali⁹: ſꝫ fi-
lius ⁊ ſpũſſanctus ſi vn⁹ nõ ſit ab alio nõ diſtinguũt
niſi abſolutis: q̄r relationẽ adinuicẽ nõ habẽt: g̃ non
quicq̄d habet vn⁹ habet alius qđ falſum eſt. For- Solõ.
te ſi dicat q̄ in hoc inter ſe diſtinguũtur: q̄r ab eodem
diuerſimode ꝓcedũt. Cõtra ille modus aut dicit Obiectio.
ens abſolutũ aut reſpectiuũ. ſi abſolutũ tũc neceſſa-
rio ſequit q̄ diuiſi ſint in eſſentia ⁊ ſubſtantia: q̄r omẽ
ens abſolutũ ſupponit ſubſtantiã in diuinis: ſi autẽ
dicit relatiuũ. Cõtra relatiuũ ſiue ad aliq̄d eſt cuius
hoc ip̄m eſſe qđ eſt ad alterũ eſt. Quero igit qđ ſit illđ
alterũ ad qđ eſt eſſe relatiui: ſi qđlibet alterũ: ergo pr̄
nõ eſſet tm̃ filĳ pater ſed etiã cuiuſlibet alteri⁹ qđ ab-
ſurdũ eſt: ſi aũt illđ alterũ ad qđ eſt eſſe relatiui eſt op-
poſitũ relatiue: ergo ex hoc q̄ filius eſt ad patrẽ non
habet eſſe qđ diſtinguat eũ a ſpũſancto: quia relati-
uũ nec eſt ens nec eſſe habet niſi ad id ad qđ eſt ꝑ op-
poſitionẽ: ergo redit primũ q̄ ex hoc nõ diſtinguunt
abinuicẽ filius ⁊ ſpũſſctũs q̄ ambo diuerſo modo re
ferunt ad patrẽ. Item in omnibꝫ inter patrẽ ⁊ filiũ 4a
manet idẽptitas p̄ter id qđ ad alterũ eſt: ergo in qui
buſcũqȝ pater nõ opponit filio eſt idem illi ſed in ſpirã
do nõ habet oppoſitionẽ ad ip̄m: g̃ in ſpirãdo eſt vnũ
illi. Itẽ conſtat q̄ oĩs nature cõicatio ponit ordinẽ 5a
ad vnũ ex quo eſt cõicatio illa ſicut ĩ hominibꝫ ⁊ alĳs

oībꝫ:ḡ ſi in diuīa natura eſt cōicatio nature ipīs per⸗
ſonis ponit̄ ordo nature ad vnū:nō aūt ē ordo ſi duo
ſūt ab vno īmediate.qꝛ tūc neutꝝ ordīe nature ordi⸗
nat̄ ad alteꝝ: ḡ oꝫ ꝙ duoꝝ vnꝰ ſit ab alio. Si forte
aliq̄s tm̄ īſaniat ꝙ dicat ꝙ nō ī oībꝫ ꝑſone ſūt vnū p̄t
oppoſitionē relatiōis ꝯuicit̄ ex natura ſimplicitatꝭ di
uine:qꝛ ex h̄ ſeq̄t̄ ꝙ nec vna natura nec vnū ſimplex
ſint ꝑſone ſꝫ aliq̄d de abſolutis facit nūeꝝ cū alio: vel
aliq̄d de abſolutis eſt ī vno q̄d nō eſt ī alio. Cōuincit̄
etiā ꝑ auctoritatē Diony.in li. de di.no.c.ix. vbi dicit
oīa alia vnita eē/ꝛ ꝑ auctoritates q̄ꝫ pl'es Boecij ī li.
de tri.q̄ ꝓbat h̄ ꝙ ſi relatio aliq̄d abſolutū diceret in
deo nō poſſet eē niſi faceret cōpoſitionē vel cōueniret
Solutio oībꝫ ꝑſonis. Sol'o dicimꝰ in v̄itate ꝙ error eſt di⸗
cere ſpm̄ nō ꝓcedere ꝛ defendere hereſis ē:cū ꝛ ſcti h̄
dicūt q̄ p̄res ꝯciliorꝝ fuerit ſicut ꝓbat̄ in lr̄a ꝛ rō id co
git ꝛ canō euāgelij h̄ innuit vt infra patebit. Rōnes
Ad rōnes aūt grecoꝝ ꝛ auctoritates nō difficile ē ſoluere. Ad
Dionyſij id em̄ q̄d Diony. loq̄t̄ dōm ꝙ ſil'itudo nō ſumit̄ ex ter
renis ad deū niſi ſic id q̄d ē in ꝑte v̄cat q̄d ē in toto. qn̄
em̄ pullulātibꝫ cōparat ramis aut fluētibꝫ riuis aut
germinātibꝫ floꝛibꝫ:ꝯſtat ꝙ in oībꝫ his nō eſt vna eſſē
tia nūero/neqꝫ q̄cq̄d eſt ī vno de eſſētia ē etiā ī alio. vn̄
cū in h̄ nullꝰ dicat ſtare poſſe illā ſil'itudinē patꝫ ꝙ in
Ad auctori pl'ibꝫ eſt diſſil'is q̄ꝫ ſil'is. Ad auctoritates alias di⸗
tates dam̄. cendū ꝙ Dam̄. veꝝ diceret ſi cōparet ſpm̄ſctm̄ ad ver
bi īcarnationē:qꝛ dicit Aug. ꝙ v̄bū cordis ē ſic v̄bū
ab eterno genitū/ꝛ h̄ eſt v̄bū mētis: verbū aūt in vo⸗
ce eſt ſicut verbū in carne ꝛ ſicut ſpūs manifeſtat ver
bū in voce nō aūt in corde:ita ſpūs miſſus a p̄re opa⸗
bat̄ carnē v̄bi in q̄ manifeſtaret̄ nobis. Sed ſi loq̄t̄
ad verbū interiꝰ falſa eſt cōꝑatio:qꝛ illud v̄bū a ſola
Ad auctori mēte ꝯcipit̄ ꝛ ab eo ꝛ mēte ſpūs amoris nō ſonatiōis
tates Gre⸗ vel vocis diffundit̄ vel emittit̄. Ad id q̄d obijcit̄ de
gorij nazā⸗ Grego.nazāzeno ꝛ vita bti andree ꝛ de Job. dōm ꝙ
zeni. ipi loquūtur de miſſiōe ꝑſonaꝝ filij ꝛ ſpūſſcti q̄ miſſe
ſūt a p̄re:ita ꝙ p̄r nō legit̄ miſſꝰ nō tn̄ negat qn̄ ſpūs
a filio mittat̄:qꝛ hoc legit̄ in euāgelio ꝛ ſm̄ hūanita⸗
tē deſcēdit ſpūs in eo ꝛ manſit in aīa eius ꝛ req̄euit in
ipo eo ꝙ nō inuenit in alijs vbi delectabil'r req̄eſceret
pes eiꝰ ſicut colūba emiſſa de archa vn̄ autoritates
nō cogūt. Ad id q̄d obijcit̄ ꝑ rationē dicendū ꝙ ni
hil valet:qꝛ falſum ſupponūt rōnes ille:ſplendor em̄
ꝓcedit a radijs licet etiā ꝓcedat a corꝑe luminoſo ꝛ h̄
eſt ꝓ latinis q̄ ſpm̄ dicūt ab vtroqꝫ ꝓcedere. Aliud
ſil'r eſt falſum:qꝛ dicit Aug. ꝙ ignotū q̄dē amare poſ
ſumus ꝛ illud eſſe credimꝰ. vn̄ de q̄ nō eſt noticia nec
ſciētie nec credulitatis: de illo nullꝰ eſt amor ꝛ ita ne⸗
ceſſe eſt ꝙ noticia ſit p̄riꝰ a mēte vel actu vel habitu.

Reſponſio vbi determinantur predicta.

a Nos aūt illa verba ita determinamus: Qui
aliud docuerit vel aliter p̄dicauerit: vel cō⸗
trarium docuerit: vel cōtrario modo p̄dica⸗
uerit: anathema ſit. Aliud ergo poſuit pro
oppoſito qualiter ꝛ ap̄ls in epiſtola ad Gal.
Gal.1. Si quis aliud euāgelizauerit id eſt contra⸗
riū anathema ſit. Non dicit: ſi quis addide⸗
rit. Nam ſi illud diceret ſibiipi (vt ait Aug.)
preiudicaret q̄ cupiebat venire ad quoſdaꝫ
Theſſal.3. quibus ſcribebat: ſicut ad Theſſa. vt ſupple⸗
ret que illorū fidei deerant. Sed qui ſupplet
q̄d minus erat addit: non quod inerat tollit.
Qui aūt pretergredit̄ fidei regulam nō ince b
dit in via: ſed recedit a via. Ad illud autem
q̄d de euangelio opponūt: reſpondemus ita:
quia cum dicat ī eo veritas ſpm̄ſanctū a pa
tre procedere: nō addit ſolo: ꝛ ideo etiam a
ſe procedere nō negat: ſed ideo patrē tm̄ no⸗
minat: quia ad eū ſolet referre etiā q̄d ipſiꝰ
eſt: quia ab illo habet.

Contrariū ſacre ſcripture quid ſit. Arti. VII. B

Einde querit̄ de h̄ q̄d dicit [Qui aliud vl' ali
d ter p̄dicauerit in cōtrariū ꝛc.] s̄.a. Illa enim
expoſitio nō videt̄ ꝯueniēs: qꝛ nō q̄dlibet ali
ud eſt contrariū. Ad hoc dōm ꝙ in expoſitionibꝫ
tenet talis ratio ꝙ nihil aliud eſt niſi cōtrariū: omne
em̄ q̄d pertinet ad declarationē intus eſt/ꝛ id q̄d nō
eſt intus cōtrariū eſt. vn̄ Anſ. Omnis veritas ſacre
ſcripture veritas eſt que ſacre ſcripture nō cōtradicit
Ueritur etiaꝫ que ſit fidei regula quā tangit Regula fi⸗
q ibi [Qui autē pretergeditur regulā ꝛc.] s̄.b. dei que ſit.
Et dicendū ꝙ regula fidei eſt concors ſcriptu
rarū ſenſus cum articulis fidei: quia illis duobꝫ re⸗
gularibꝫ p̄ceptis regitur theologus.

Q̄d greci in ſenſu nobiſcū conueniunt et ſi verbis differant.

Sciendum eſt tamen ꝙ greci confitētur ſpiri
tū ſanctū eſſe filij ſicut ꝛ patris: quia ꝛ ap̄lus
dicit: Spiritū filij. Et veritas in euangelio Gal.4. a
ſpiritū veritatis. Sed cū nō ſit aliud ſpiritū
ſanctū eſſe patris ꝛ filij: q̄ꝫ eſſe a patre ꝛ filio
etiam in hoc in eandem nobiſcū fidei ſenten
tiam conuenire videntur: licet in verbis diſ⸗
ſentiant.

Au idem ſit dicere ſpiritū eſſe filij ꝛ ſpiritum eſſe a filio. Arti. VIII.

Einde q̄rit̄ de hoc q̄d dicit [Cū non ſit aliud
d ſpm̄ p̄ris eſſe vl' filij q̄ꝫ eſſe a p̄re ꝛ filio] licꝫ em̄
ad h̄ poſſit haberi rō ex natura genitiui q̄ ſm̄
ſuū nomē originē notat tn̄ ſunt alie q̄ꝫ plures habitu
dines quas notat ſicut cū dico cappa ſortis vel for⸗
ma imaginis vel natura hoīs: in quoꝝ nullo notat
originem principij. Solutio dicendū ꝙ in verita⸗ Solutio
te in diuinis nō pōt eſſe aliud: ſꝫ in creaturis nō opꝫ
ꝙ genitiuꝰ notet ſp̄ hītudinē origis licꝫ illā p̄ncipal'r
notet: ꝛ iō ab ea denoīat̄. Ratio aūt quare in diuinis
opꝫtet ꝙ ſit idē dicta eſt ſup̄: qꝛ diuina nō p̄nt habere
diuerſitatē ꝛ diſtinctionē quā notāt cōſtructiōes ob
liquoꝝ niſi tm̄ ſm̄ relatiōes originis: ſi ḡ in iſta locu⸗
tione ſpūs filij obliquꝰ notet diſtinctionē inter ſpm̄ ꝛ
filiū illa erit ſm̄ originis relationē: ꝛ ita ſequit̄ ꝙ idē
ſit ſpm̄ eſſe filij ꝛ a filio.

Quare latini auſi fuerit addere ſymbolo in ꝯcilio: Qui ex p̄re filioqꝫ ꝓcedit cū greci ad h̄ nō fuerint vocati nec conciliū indictū. Arti. IX. D

Ed q̄rūt greci qualiter auſi fuerimus appo⸗
f nere ſymbo edito in ꝯcilio ꝛ q̄re in additōe epi
coꝝ nō ſint vocati vel quare conciliū nō fue⸗

rit indictum. Ad omnia hec rn̄det Aug. ꝙ non eſt additū qḋ in illo erat intellectū quia id qḋ in alio eſt intellectū ꝛ incluſum: ſi hoc exprimat̄ non debet dici additū: ſed ꝙ latuit incluſum ſit manifeſtatū: ſic etiā de deſcenſu ad inferos nihil in ſcḋo ſymbolo cōtinet̄ ꝛ licet addere ꝛ nobis ꝛ eis: neceſſariū aūt fuit addere ꝓceſſionē ſpūſſancti a filio: ſicut dubitatio grecorū ipoꝝ adhuc probat. Ꝑ nō oportuit ad hoc eos vocare cū auctoritas fuerit publicandi apud eccl'iam romanā: p̄cipue cū vnicuiqꝫ etiā ꝑticulari eccleſie liceat id qḋ catholicū eſt promulgare: ꝓpter aliquā neceſſitatē ꝑ cantum ꝛ legēdas publicas. Et nota ꝙ octo

Octo fuiſſe cōcilia gn̄alia.

cōcilia generalia in primitiua eccleſia celebrata ſunt: quattuor ab apl'is / ꝛ quattuor a patribꝫ. Ab apoſtolis primū ꝓ electione Mathie loco iude. Secundū de electiōe ſeptē dyaconoꝝ. Tertiū de circūciſiōe nō imponēda illis q̄ crediderūt. Quartū de nō ꝓhibendis legalibꝫ illo tēpore iudeis ꝓpter ſcandalū ne crederet̄ vetus teſtamentū tanq̄ ſacrilegū abiiciēdū eē. ꝛ hec quattuor enumerant̄ in quadā gloſa ſuꝑ actus primo. Quattuor etiā fuerūt patrū. ſ. nicenū / epheſinū / calcedonēſe / ꝛ conſtantinopolitanum.

Auctoritatibus grecorū oſtendit ſpiritumſanctum procedere etiam a filio.

Unde etiā quidā eoꝝ catholici doctores intelligentes vnā eandēqꝫ fore ſniam p̄dictorū verboꝝ quib⁹ dͤ ſpūſſctūs ꝓcedere a filio ꝛ eſſe filii: ꝓfeſſi ſunt ſpm̄ſanctū etiā procedere a filio. vnde Athanaſi⁹ i ſymbolo fidei Spūſſctūs a patre ꝛ filio nō factus: nec creatus: nec genitus: ſed procedēs. Ecce ſpm̄ſanctū aperte dixit ꝓcedere a patre ꝛ filio. Didimus etiā eoꝝ maximus doctor in li. de ſpiritu ſctō ſpm̄ſctm̄ a filio ꝓcedere dicit: Saluator inqt q̄ eſt veritas. Nō eīm loquet̄ a ſemetipſo: hoc ē nō ſine me ꝛ ſine meo ꝛ patris arbitrio: q̄r inſeparabilit̄ eſt a me ꝛ a patris voluntate: q̄r ex ſe nō eſt: ſed ex patre ꝛ me eſt. Hoc eīm ipm̄ qḋ ſubſiſtit ꝛ loquit̄ a patre et a me illi eſt. Itē: Spūſſctūs q̄ eſt ſpūs veritatis ſpūſqꝫ ſapie nō pōt audire a filio loquēte

a

q̄ neſcit: cū hoc ipm̄ ſit qḋ profert̄ a filio. i. ꝓcedens deus de deo. Spūs veritatis procedens a veritate: cōſolator manās ex cōſolatiōe. nā Cyrillus epūs i epl'a Neſtorio directa ait: Spūs intelligit̄ ꝑ ſe ſm̄ ꝙ ſpūs eſt et nō filius: ſed tn̄ nō eſt alien⁹ ab eo. Spūs eīm veritatis nominat̄ ꝛ ꝓfluit ab eo ſicut ex deo patre. Joānes quoqꝫ Chriſ. in homel. quadā de expoſitiōe ſymboli ſic ait: Iſte eſt ſpiritus ꝓcedens de patre ꝛ filio: q̄ diuidit dona ꝓpria prout vult. Idē in alia homel. Credēdū eſt ſpm̄ſctm̄ patris eſſe ꝛ filii: iſtū ſpm̄ſanctū dicim⁹ patri ꝛ filio coequalē: ꝛ procedētem de patre ꝛ filio. Hoc credite ne colloqa mala corrūpant bonos mores. Ecce a doctoribus grecorum aperta habemus teſtimōia quibus ſpirituſſanctus a patre ꝛ filio procedere oſtenditur. Omnis ergo lingua cōfiteatur ſpiritumſanctū procedere a patre ꝛ filio.

An ſpirituſſanctus procedat a filio vt verbum: vel vt amor.

Artis X J

Einde querit̄ de hoc qḋ dicit: [Spūs ſapientie nō poteſt audire a filio loquente que neſcit

b

cū hoc ipm̄ ſit qḋ ꝓfertur a filio. ꝛc.] ſupra. a. Ex hoc eīm ſequit̄ ꝙ ſpirituſſanctus ꝓcedit a filio vt verbū / ꝛ nō vt amor. Ad hoc dicendū ꝙ loq̄ eſt manifeſtare ſe: intelligit̄ aūt māifeſtat ſe verbo / ꝛ tale loqui notionaliter ſumptū nō cōuenit niſi patri: ꝛ proferri ſic nō cōuenit niſi filio: loqui aūt eſſentialit̄ ſumptū cōuenit tribus. Eſt aūt loq̄ etiā manifeſtatio affectus ſiue voluntatis: ꝛ hec manifeſtatio nō fit in verbo: ſed amore procedente ab affectu ſiue voluntate: ꝛ ſic ſpūſſctūs profertur a filio vel a verbo.

Utrū ſpūſſanctus prius vel plenius procedat a patre q̄ a filio.

Diſtin. XII.

Tem queritur cū ſpirituſſanctus a patre procedat et a filio: vtrū pri⁹ vel magis proceſſerit a patre q̄ a filio. qḋ nitit̄ hereticus oſtendere ita dicens: Si proceſſit vtiqꝫ ſpūſſanct⁹

i

a

a patre proceſſit vtiqꝫ aut nato iam filio: aut nō nato filio. Si vo iam nato filio proceſſit: aū natus eſt filius q̄ proceſſerit ſpirituſſanctus: preceſſit ergo natiuitas filii proceſſionē ſpirituſſancti. Si aūt proceſſit a patre nō genito filio: ante proceſſit q̄ filius genitus fuerit.

Reſponſio Auguſtini ad id qḋ primo querebatur. ſ. an prius a patre q̄ a filio proceſſerit.

His ꝛ huiuſmodi queſtionibus magis laborioſis q̄ fructuoſis reſpondet Auguſtinus in xv. libro de trinitate dicens: In illa ſumma trinitate que deus eſt interualla temporum nulla ſunt per que poſſet oſtendi: aut ſaltem requiri vtrum prius de patre natus ſit filius ꝛ poſtea de ambobus proceſſerit ſpirituſſanctus. Nunquid ergo poſſumus querere vtꝝ iam proceſſerat de patre ſpirituſſanct⁹ quādo natus eſt filius: an nondum proceſſerat: ꝛ illo nato de vtroqꝫ proceſſit. Non poſſunt prorſus ibi iſta queri: vbi nihil ex tempore incohoatur: vt ex conſequenti perficiatur in tempore. Ideo qui poteſt intelligere ſine tēpore generationem filii de patre: intelligat ſine tpe ꝓceſſionē ſpūſſcti de vtroqꝫ. ecce his vbis abſoluta eſt q̄ſtio illa q̄ q̄rebat̄ vtrū p⁹

ꝓceſſerit ſpirituſſanctus a patre ꝙ̄ a filio.

A [T]em q̄rit̄ cū ſpūſſctūs ꝓcedat a pr̄e filio ⁊c̄.]
1 Hic incipit pars illa in qua ꝓbat mgr̄ ꝙ non
pri⁹ ⁊ pleni⁹ ab vno ꝓcedit ꝙ̄ ab alio. Et di-
uidit̄ in ꝑtes duas: in quaꝝ prima oſtēdit ꝙ nō pri⁹
a pr̄e ꝙ̄ a filio ꝓcedit. In ſcd̄a aūt ꝓbat ꝙ nō plenius
vel ꝑncipali⁹ ꝓcedit ab vno ꝙ̄ ab alio/⁊ ſoluit aucto-
ritates q̄ vident̄ eſſe cōtra hoc ibi: [Nūc tractandū ē
qd̄ ſcd̄o q̄rebat̄.] In ꝑma ꝑte ſūt duo. ſ. obiectio ⁊ ſo
lutio q̄ incipit ibi: [His ⁊ hmōi q̄ſtiōib; magis labo
rioſis ꝙ̄ fructuoſis: ex hoc patet ſnīa ꝑmi capituli.

Arti. I Utrū ſpūſſctūs imediate ꝓcedit ab vtroq̄;
[I]ncidit aūt dubiū ꝑmo hic in lr̄a vtrū ſpūſſan-
i ctus imediate ꝓcedat ab vtroq̄;: Uidet̄ ꝙ nō
Arg. primo q2 in diuinis eſt ordo nature q̄ alr̄ ſit ex altero
⁊ ſm hūc ordinē eccl'ia filiū ordinat ante ſpm̄ſctm̄: g̊
videt̄ ꝙ a filio ꝓcedat imediatius ꝙ̄ a pr̄e. Itē i mē
2o te ſic eſt ꝙ amor procedit immediate a noticia: cum g̊
mēs ſit imago trinitatis: videt̄ ſil'r in trinitate ſpūſ-
ſctūs ꝓcedere imediate a vbo: ⁊ ſic imediate ē a filio.
Itē in veſtigio ſic eſt ꝙ bonū eſt imediate poſt veꝝ
3o cū g̊ veꝝ attribuat̄ filio/⁊ bonum ſpūiſctō: videt̄ ſpiri
tuſſctūs imediati⁹ eſſe a filio ꝙ̄ a pr̄e. Sed ꝯ q̄cq̄d
4o cōuenit alicui ꝑncipalit̄ ⁊ alij nō ꝑncipalit̄ imediati⁹
erit principali ꝙ̄ nō principali a pr̄e/vt dicūt ſcti: ꝑn-
cipal'r ꝓcedit ſpūſſctūs: a filio aūt nō ꝑncipalit̄: g̊ ime
diati⁹ ꝓcedit a pr̄e ꝙ̄ a filio Itē qd̄ ꝯuēit alicui ꝓp̄e
5o ⁊ alij n̄ ꝓp̄e imediati⁹ ē illi cui ꝯuēit ꝓprie ꝙ̄ ei cui cō-
uēit n̄ ꝓp̄e: ſ; ſcti dicūt ꝙ ſpūſſctūs ꝓprie ꝓcedit a pr̄e: a
filio aūt nō adeo ꝓprie: g̊ imediati⁹ ꝓcedit a pr̄e ꝙ̄ a fi
6o lio. Itē ꝙ ſpūſſctūs ꝓcedat a pr̄e hoc hēt pr̄ a ſeipo
ꝙ aūt ꝓcedit a filio hoc hēt fili⁹ a pr̄e: ⁊ qd̄ a ſeipo con
uenit imediati⁹ ꝯuenit ꝙ̄ qd̄ ab alio habet̄: g̊ a patre
7o imediati⁹ ꝓcedit ꝙ̄ a filio. Itē q̄cq̄d hēt fili⁹ etiam
de abſolutis refert ad pr̄em: ſicut mea doctrina non
eſt mea: g̊ ſil'r etiā eſt in ꝑtāte ſpirādi ſpm̄ſctm̄: g̊ ime-
Rōes ꝓbā-tes. diati⁹ conuenit pr̄i ꝙ̄ filio. Sed ꝯ vtrūq̄; videt̄ ꝙ
equalit̄: q2 q̄cq̄d ꝓcedit a duob; nō vt duo: ſ; vt vnū
ſunt ſimplex ⁊ indiuiſibile hoc equaliter procedit ab
vtroq̄;: ſpūs ita ꝓcedit a pr̄e ⁊ filio/vt ꝓbatū eſt in ꝑ-
cedenti diſ. g̊ equalit̄ ꝓcedit ab vtroq̄;. Itē det̄ ꝙ
inequalit̄ ꝓcedat: g̊ nō eque referūt̄ pr̄ ⁊ fili⁹ ad actū
ſpirādi: q̄cūq̄; aūt nō eq̄ referunt̄ nō vna nūero ꝓprie
tate referunt̄ ad actū: g̊ pr̄ ⁊ fili⁹ nō hn̄t vnā nume-
ro ꝓprietatē in ſpirādo: qd̄ falſum eſt. Cetera q̄ poſſēt
Solo. obijci in ꝑcedenti diſtinctiōe expedita ſunt. Sol'o
dōm ꝙ eq̄ imediate ſpūs ſanct⁹ ꝓcedit ab vtroq̄;: li-
cet quidā dicāt aliter: ſed eoꝝ opinio abolita eſt mō: ⁊
hoc iō q2 ſcti cōiter dicūt ꝙ ꝓcedit ab eis inq̄ʒtū ipſi i
perſonis ſuis diſtincti entes vnū ſunt in ſuba: ⁊ hoc
intelligit̄ ſicut ſupra expoſitū eſt ꝙ ſuba ⁊ eſſentia nō
accipiunt̄ hic abſolute: ſed ꝓut eſt in rōne potētie que
cōiuncta actui q̄ſi mediū efficit̄ ſm intellectū int̄ pu-
re eſſētiale ⁊ pure ꝑſonale: ⁊ ſic i tali cōꝑatōe natura ē
in pr̄e ⁊ filio diſtinctis vna/eo ꝙ in hoc nulla diuidat
eos oppiniōis relatio: ⁊ ſm hoc ꝙ procedit ab eis vt
Ad primū vnū ſunt eque imediate ꝓcedit ab vtroq̄; Ad ꝑmū
g̊ dōm ꝙ ordo in diuinis nō ponit prius ⁊ poſteri⁹:
nec mediatū ⁊ imediatū/eo ꝙ ordo nature nō eſt or-
do ſimplicit̄: ſed ſm quid. ſ. quo alter ſit ex altero: nō
alter prior altero eſt ſm intellectū: vt ſupra ꝓbatū eſt
nō em̄ in diuis aliud eſt cē ꝑſone/⁊ aliud relatiui: ⁊ cū
relatiua ſint ſimul natura: etiā ꝑſone ſimul erunt na
tura: et ſm intellectū. Ad aliud dicendū ꝙ imago Ad 2m
creata in multis deficit in repreſentando exemplar
tn̄ ꝑt dici ꝙ ex equo egrediunt̄ a mēte verbū ⁊ amor
licet amor ſit ab vtroq̄;: ꝓcipue ſi ponim⁹ verbū men
ti coeuū. vt videt̄ dicere Aug. Ad aliud dōm ꝙ in Ad 3m
veſtigio eſt ordo/⁊ in hoc nō reſpondet trinitati: ſed
tm̄ in qualicūq̄; vniōe triū in ſubſtātia vna. Ad id Ad 4m
qd̄ obijcit̄ in oppoſitū dicendū ꝙ ſancti dicunt ꝙ pri
cipaliter cōuenit patri: nō vt deſignet ꝙ imediatior
ſit ꝓceſſioni ꝙ̄ filius: ſed vt notet̄ auctoritas eſſe pe-
nes patrem ſm quā ipe principiū nō de ꝑncipio exi-
ſtens eſt principiū totius diuinitatis in filio ⁊ ſpiritu
ſancto. Ad aliud dōm ꝙ ꝓprie dicit̄ cōuenire patri Ad 5m
ex eo ꝙ hoc nō recipit aliunde ſicut filius/⁊ nō ideo:
q2 imediator ſit vnde principaliter refert̄ ad auctori
tatē: ⁊ proprie ad modū habendi potentiā ſpirandi.
Ad aliud dicendū ꝙ habere ab alio/vel nō habere Ad 6m
ab alio nō cauſat mediatū ⁊ imediatū: ſed auctorita-
tē ⁊ ſubauctoritatē. Ad vltimū dicēdū ꝙ refert vt Ad 7m
auctorē: nō vt ad eū qui imediatior ſit in ſpirando vl'
potentior vel efficatior.

Utrum ſpirituſſanctus prius procedit a Arti. II
patre ꝙ̄ a ſpirituſancto. B
[D]einde querit̄ de hoc qd̄ dicit in littera ꝙ ſi ꝓ
D ceſſit ſpūſſanctus de patre. ⁊c̄. ſ. a. Uidet̄ ei Arg. ꝑmo
ꝙ ꝓceſſit primū a patre: quia dicit phus ꝑmū
⁊ principiū idē dico: ſed pater eſt principiū nō de prin
cipio: ergo primū proceſſit a patre. Itē dicit phus 2o
ꝙ prima cauſa eſt in qua eſt ſtat⁹: ergo primū princi-
piū eſt in quo eſt ſtatus: cū ergo in ordine nature qui
eſt in diuinis non ſit ſtatus niſi in patre: pater videt̄
eſſe primū principiū ſpirationis ſpūſſancti. Item 3o
prima cauſa eſt ſm phm̄ que cauſat nō ſuppoſita alia
ergo a ſimili principiū primū eſt qd̄ principiat nō ſup
poſita alio: filius aūt principiat ſpm̄ſanctū ſuppoſito
nullo principio ſui: q2 ſuppoſito patre: pr̄ aūt nō ſup
poſito alio: ergo videt̄ ꝙ pater ſit principiū primum
ſpūſſancti: ⁊ filius ſit principiū ſcd̄m. Itē a ſanctis 4o
cōcedit̄ ꝙ ꝑncipaliter procedit a patre: quare non ita
cōcedit̄ ꝙ primo a patre. Itē videt̄ ꝙ obiectio here 5o
tici teneat: quia nato vel nō nato opponunt̄ vt affir-
matio ⁊ negatio circa idē: ergo alteꝝ neceſſario eſt dā
dū: quia affirmationis ⁊ negatiōis nullū eſt mediū.
Sol'o dicendū ꝙ nō eſt cōcedendū ꝙ primo proce Solutio
dat a patre: quia cū ꝑmū dicat ordinē/⁊ oīs ordo po
nat prius ⁊ poſterius/oportet dicere ꝙ poſterius ꝓ-
cederet a filio. Unde ad primū dicendū eſt ꝙ ꝑmū Ad primu
⁊ principiū cōuertuntur in ratione cauſe: ſ; licet nos
principium dicamus eſſe in diuinis: non tn̄ dicim⁹
cauſam ꝓpter rōnē ſupra aſſignatā: ⁊ iō ꝑncipiū ⁊ pri
mū in diuinis nō cōuertunt̄. Ad aliud dōm ꝙ pri Ad 2m
ma cā eſt in q̄ ſtat⁹ eſt in reſolutōe cauſatoꝝ i cām: ta
lis aūt nō eſt reſolutio in diuis: q2 cauſatū nō eſt i ea
dē ſimplicitate cū cā: ⁊ iō nō adeo ſimpl'r ſuſcipit cām
ꝑme cē/ſicut eſt in ipa: ꝓpter qd̄ locū hēt reſolutio cā-
ti ad cām ꝑ abſtractionē ei⁹ qd̄ hēt a cā ꝑma ⁊ ſuꝑad-
dito: ſed in diuis nō hēt locū ꝓpter vniformē i oib; ꝑ
ſonis ſimplicitatē: in eadē em̄ ſimplicitate fili⁹ hēt eſ
ſentiā/i q̄ eſt i pr̄e: ⁊ iō non eſt ibi aliq̄ cā ꝑma vel ſcd̄a
reſpectu alterius. Ad aliud dōm ꝙ cā ꝑma cāt nō Ad 3m
ſuppoſita alia/eo ꝙ prima nō addit ſuꝑ ſcd̄am: ſ; poti⁹
abſtrahit. cā vo ſcd̄a iō nō cāt niſi ſuppoſita ꝑma: q̄a
ſcd̄a addit ſuꝑ ꝑmā: ⁊ nō abſtrahit ꝯrio. ſ. cauſe ꝑme
ſ; q2 in ꝑſonis diuinis nō eſt talis abſtractio ⁊ talis:

additio:iō nulla eſt cauſa prima/ ⁊ nulla ſcđa:nec pn-
Ad 4m. cipiū pmū vel ſcđm. Ad aliud dđm ꝙ principalit᷑
ſm intellectū quo accipit᷑ a ſctis nō ponit primū:ſed
auctoritatē in patre:vt in pcedēti queſtiōe dictum eſt

Ad. 5m Ad aliud dđm ꝙ licet natū ⁊ nō natū habeāt mo-
dū cōtradictiōis ꝯdictiōi eoꝝ:tñ ꝓpoſitiões in quib⁹
ponunt᷑ nō ſūt ꝯdictorie:iſte.ſ.aut ꝓceſſit iā nato/aut
proceſſit iā nō nato.q: negatio nō fert᷑ ad cōpoſitionē
⁊ ideo ſunt ambe affirmatiue:⁊ eſt inſtantia ſit ꝙ ſor
tes nō ſit muſicus:hec eſt falſa ſortes eſt muſicus hō
⁊ hec ſil'r:ſortes eſt muſicus nō homo:licet hō ⁊ non
hō habeāt modū oppōnis cōtradictorioꝝ. Si autē
ſm huncmodū inferat᷑ ſpūs ꝓceſſit filio iā nato/aut
nō proceſſit filio iā nato:tūc videt᷑ dđm ꝙ vtraq; du/
plex eſt:cū em̄ dico ꝓceſſit filio iā nato ſignificari pñt
duo tēpa:vnū p aduerbiū qđ ſignificat nūc ꝓpinquū
preſenti.vt dicit phūs: nato aūt participium cōſigni
ficat pteritū tēpus:⁊ tūc illa duo tpa ordinata ſunt
ꝙ aduerbiū dicit nūc ſignificatū iuxta pñs ad quod
terminat⁹ eſt actus vel paſſio importata in pticipio
⁊ ſic falſa eſt locutio ſub hoc ſenſu fili⁹ pus nat⁹ erat
⁊ poſtea ꝓceſſit ſpūſſctūs/ ⁊ in eodē ſenſu cōtradicto-
ria eſt vera:ſi aūt pticipiū abſtrahat᷑ a tēpore/ ⁊ conſi
gnificet pfectionē natiuitatis:⁊ aduerbiū dicat pñs
eternitatis.ſicut ſupra in.ix.diſtinctione notatū eſt:
vera eſt affirmatiua ⁊ cōtradictoria falſa ſub hoc ſen-
ſu:ſpūſſctūs ꝓceſſit dū natus eſt filius pfecta natiui-
tate:ex hoc em̄ nō ſignificat᷑ prioritas vnius vel alte
rius:ſ; potius ſimultas ſm modū eternitatis:ſ; tūc
poteſt eſſe dubiū ſi diſtinguibilis eſt ꝓpoſitio:quare
Aug.eā neget ſimplicit᷑. Et ad hoc dđm qđ p occaſio
nē calūnie neget:q: ſimplicitas fidei fugit calumniā
vel forte:q: heretic⁹ ip̄am ſumebat in pmo ſenſu tm̄.

Hic agitur de eo qđ ſcđo querebatur.ſ.an plenius vel magis proceſſerit a patre q̄ȝ a filio.

Nunc tractandū eſt qđ ſcđo querebat᷑:ſcȝ an
plenius aut magis procedat ſpūſſctūs a pa-
tre q̄ȝ a filio. Ad qđ dicimus:q: ſicut nō ante
procedit a patre q̄ȝ a filio:ita nō pleni⁹ vl' ma
gis procedit a patre q̄ȝ a filio. Aug.tm̄ in.xv.
li.de tri.dicit ꝙ ſpūſſctūs pncipal'r procedit
de patre. Nō fruſtra inqt in hac trinitate nō
dicit᷑ verbū dei niſi fili⁹: nec donum dei niſi
ſpūſſanctus:nec de quo genitū eſt verbū:et
a de quo procedit ſpūſſctūs pncipalit᷑ niſi de⁹
pater. Ecce audiſtis q: ſpūſſctūs principali
ter procedit a patre. Sed ne te hoc turbaret
ipſe cōtinuo ex quo ſenſu hoc dixerit apit di
cens: Jđ addidi pncipaliter:q: ⁊ de filio ſpi-
ritūſſctūs procedere repit᷑:ſed hoc quoq; illi
pater dedit nō iā exiſtenti.⁊ nōdū habenti.
ſed quicqd vnigenito verbo dedit gignēdo
dedit. Sic ḡ eū genuit vt etiā de illo donum
cōe procederet:⁊ ſpūſſctūs ſpūs eſſet ambo-
rū. Ecce expoſuit ipſemet quō ſpūs pncipa-
liter procedat a patre:nō q: prius vel magis
procedat a patre q̄ȝ a filio:ſ; q: cū procedat
a filio hoc ipſum habet filius a patre.

Vtrū ſpiritusſanctus plenius a patre pro Arti. III
cedat q̄ȝ a filio. C

Einde querit᷑ de hoc qđ dicit:[Nūc tractan-
d dū eſt qđ ſcđo querebat᷑.⁊c.] Videt᷑ em̄ pleni Arg. pmo.
us ꝓcedere a p̄re:q: ꝓpter qđ vnūquodq; ta-
le id magis eſt tale:ſed filius nō ſpirat niſi ꝓpt᷑ patrē q̄
dat ei ſpirare:ḡ p̄r magis ſpirat. Itē qđ pncipalit᷑ 2o
cōuenit magis cōuenit q̄ȝ qđ nō pncipalit᷑:ḡ p̄r ma-
gis ſpirat. Itē oīs cauſa pmaria magis influit ſup 3o
cauſam q̄ȝ ſecundaria:ſed p̄r eſt principiū nō de prin-
cipio:ḡ magis influit ſpirationē q̄ȝ filius. Solutō Solutio
oīm hmōi argumēta facile ſoluunt᷑ p antedicta:quia ad primū
nō magis ſpirat p̄r q̄ȝ filius:⁊ qđ dicit phūs intelli-
git de cauſis in quib⁹ nō eſt equalis influētia:ſi enim
ex principiȷ̄s influētib⁹ ſup ꝯcl'onē cognoſcim⁹ cōcl'o
nē neceſſe eſt vt principia magis cognoſcamus:talis
aūt diuerſitas nō eſt inter patrē ⁊ filiū:q: licet pater
det/ ⁊ filius accipiat:tñ idē accipit ⁊ ſm equalē ſimpli
citatē ⁊ virtutē vt eſt in patre/ ⁊ p acceptū eque potēs
eſt patri danti niſi ꝙ in patre eſt auctoritas. Ad ali Ad 2m
ud dđm ꝙ pncipalit᷑ nō ponit magis:ſed auctoritatē
vt dictū eſt. Ad aliud dđm ꝙ pater nō eſt cauſa pri Ad 3m
ma filȷ̄:nec etiā pncipiū pmariū ꝓpter rōnes dictas
in precedenti queſtione.

An principali⁹ procedit a patre q̄ȝ a filio. Arti. IIII.
D

Einde querit᷑ de hoc qđ dicit [De quo ꝓcedit
d principaliter ſpūſſctūs.⁊c.] ſ.a. Videt᷑ enim
falſum:q: ſi do tibi equū ius in meis ex tunc Argu. pmo
equā etiā habes auctoritatē:ḡ cū pater dederit filio
equū ius in ſuis vt poſſit ſpirare ex eadē auctoritate
videt᷑ fili⁹ ſpirare ſicē p̄r:⁊ ita pncipal'r nec auctoritatē
nec pōritatē nec plenitudinē pt notare:ḡ locutio ſim
plicit᷑ fl'a videt᷑. P̄ ſi hec ꝯcedit᷑ ſpūſſctūs ē a p̄re pn 2o
cipal'r pt ne ſil'r p oppoſitū ꝯcedi iſta:ſpūſſctūs eſt a fi
lio ſcđario:videt᷑ ꝙ ſic:q: đr pncipal'r reſpectu ſcđarȷ̄
Solo dđm ꝙ ſpūſſctūs đr a p̄re pncipal'r ꝓcedere
ꝓpt᷑ auctoritatē q̄ eſt i p̄re. Ad id aūt qđ ꝯ obȷ̄citur Solo.
dđm ꝙ ſi tu das mihi equū ius in tuis eq̄ poſſū tuis ad primū.
vti ſicut tu:ſ; niſi ſim igrat⁹ collationem ip̄am ſp i te
refero:⁊ ſic eſt int᷑ p̄rem ⁊ filiū:q: fili⁹ refert in patrē
qđ i veritate ſuū eſt eo ꝙ ab illo. Ad aliđ dđm ꝙ nō
pt hec ꝯcedi ꝙ ſpūs eſt a p̄re pncipal'r ⁊ a filio ſcđario Ad 2m
⁊ hui⁹ cā eſt:q: pncipȷ̄ auctoritas non iportat rōnē
pōris vel pmi in p̄re:vt ſ̄ mōſtratū eſt:⁊ iō nō oppo-
nit᷑ ſcđario:ſ; ei qđ eſt ab alio habere ꝙ ſpūſſctūs ꝓ-
cedat ab ip̄o:⁊ hoc conceditur ⁊ verum eſt.

Ex eodē ſenſu etiā dicitur ſpūſſctūs ꝓprie procedere a patre.

Ex eodē ſenſu etiā đr procedere prope de pa
tre. vñ Hiero. i expoſitōe catholice fidei ni-
ceniq; ſymboli ait: Credim⁹ in ſpm̄ſctm̄ q̄ de
patre procedit prope. Itē ſpm̄ſctm̄ veꝝ deū
inuenim⁹ i ſcriptura:⁊ de patre eſſe proprie
Et itē de patre fili⁹ ⁊ ſpūſſctūs proprie ⁊ ve
re de patre procedit. Ecce apte dic̄ ſpm̄ſctm̄
prope eē đ p̄re:⁊ prope ꝓcedere a patre:qđ ñ
eſt ita intelligendū tanq̄ȝ pus vl' pleni⁹ a pa
tre procedat q̄ȝ a filio:ſed quia hoc habet pa
ter a ſe non ab alio:vt de ipſo ſit et procedat

ſpūſſctūs. Filius aūt nō a ſe: ſed a patre hoc
habet: vt de ipſo ſit ⁊ procedat ſpūſſanctus.
Arti. V Quō ſpūſſanctus differēter dicat̄ ꝓcede
E re a patre principaliter proprie ⁊ per ſe.
Einde querit̄ de hoc qđ dicit: [Ex codē ſenſu
D dr̄ ꝓprie ꝓcedere de patre quid differēs dicat
principalit̄ ꝓprie ⁊ ꝑ ſe q̄ hic patri attribuunt̄
nullū eñ illoꝝ cōuenit niſi rōne auctoritatis: ḡ vide
Solō tur ꝙ idē ſint hec tria. Solō dico ꝙ idem dicūt. ſ.
auctoritatē ꝓceſſiōis eſſe in patre: ſed diuerſa rōne: qꝛ
in auctoritate tria ſūt: vnū qđ ꝑncipiat ꝑmo quicq̄d
in diuinis ꝑncipiat̄ ratiōe huius cōuenit ei ꝑncipalit̄
aliud eſt qđ nō ab alio hēt hoc / ⁊ rōne hui⁹ conuenit
ei ꝑ ſe. Tertiū eſt ꝙ h̄ ſoli cōuenit / ⁊ rōne hui⁹ cōuenit
proprie: qꝛ propriū eſt qđ vni ſoli conuenit.

Ex eodē ſenſu dicitur ſpūſſctūs eſſe ⁊ mitti a patre per filium.

Forte etiā iuxta hanc intelligentiā dicit̄ ſpi
rituſſctūs mitti ꝑ filiū: ⁊ a patre eſſe ꝑ filium
Unde Hilari⁹ ad deū patrē de ſpūſancto ⁊
filio loquens in. xij. li. de tri. ait: In ſpūſan-
cto tuo ex te profecto ⁊ ꝑ eū miſſo. Item an-
te tempora vnigenitus tuus ex te natus ma-
net: ita ꝙ ex te per eū ſpūſſctūs tuus eſt qđ ⁊
ſi ſenſu nō percipiā: tamē teneo cōſciētia. In
ſpūalib⁹ eñ rebus tuis hebes ſum. Itē in eo
dem: Cōſerua hāc oro fidei mee religionem
vt qđ ī regeneratiōis mee ſymbolo profeſſus
ſum ſemꝑ obtineā: te patrē. ſ. ⁊ filiū tuū vna
a tecū adorē: ſpm̄ſanctū tuū qui ex te per vni-
genitū tuū eſt promerear. Ecce aperte dicit
ſpm̄ſctm̄ a patre per filiū ⁊ mitti ⁊ eſſe: qđ nō
eſt intelligēdū q̄ſi a patre ꝑ filiū minorē mit
tat̄ vel ſit: ſed qꝛ ex patre ⁊ filio eſt: et mittit̄
ab vtroq;: ſʒ hoc ipm̄ habet filius a patre: vt
ab ipō ⁊ ſit ⁊ mittat̄ ſpūſſctūs. Hoc ḡ voluit
ſignificare Hilarius diſtinctionē faciēs in lo
cutiōe: vt oſtenderet in patre eſſe auctorita-
tē. Inde eſt etiā ꝙ veritas oſtēdēs patrē eſſe
auctorē ꝓceſſiōis q̄ ꝓcedit ſpūs a filio: dixit
in euāgelio: De patre ꝓcedit cū ⁊ de patre ⁊
filio ꝓcedat ſpūſſctūs. vnde Aug. in. xij. li.
de tri. querit: Si de patre ⁊ filio ꝓcedit ſpiri
tuſſctūs: cur filius dixit de patre procedit?
Cur putas niſi qꝛ ſolet ad eū referre etiā qđ
ipſius eſt ſicut ⁊ de quo ⁊ ipſe eſt ſic ait: Mea
doctrina non eſt mea: ſed eius q̄ miſit me. Si
ergo hic intelligit̄ eius doctrina quā tamen
nō dixit ſuā ſed patris: quāto magis illic in-
telligēdus eſt ſpirituſſanctus de ipſo proce-
dere: vbi ſic ait: de patre procedit: vt nō dice
ret de me nō procedit. A quo autē habet fi-
lius vt ſit deus: eſt enim deus de deo: ab illo
vtiq; habet vt etiā de illo procedat ſpirituſ-
ſanctus: ⁊ ideo ſpirituſſanctus vt etiam de fi
lio procedat: ſicut procedit de patre ab ipſo
habet patre. Quapropter qui poteſt intelli-
gere in eo qđ ait filius: Sicut habet pater vi
tam in ſemetipō: ſic dedit ⁊ filio vitā habere
in ſemetipſo: nō ſine vita exiſtēti iam filio vi
tam patrē dediſſe: ſed ita eū ſine tempore ge
nuiſſe: vt vita quā pater filio gignēdo dedit
coeterna ſit vite patris q̄ dedit. Intelligat
etiam ſicut habet pater in ſeipſo vt de illo ꝓ
cedat ſpirituſſanctus ſic dediſſe filio: vt etiā
de iſto procedat idē ſpūſſanctus: ⁊ vtrumq;
ſine tempore. Ita ergo dictū eſt ſpiritūſan-
ctum de patre procedere: vt intelligat̄ ꝙ etiā
procedit de filio de patre eſſe ⁊ filio. Si enim
quicquid habet: de patre habet filius: de pa
tre habet vtiq; vt et de ⁊ illo ꝓcedat ſpirituſ b
ſanctus: ſed nulla ibi tempora cogitant̄ que
habeant prius ⁊ poſterius: quia ibi omnino
nulla ſunt.

De verbo Hilarij quo dicit̄ ſpm̄ſctm̄ trinū Arti. VI
promerear qui ex te eſt per vnigenitū. F

Einde querit̄ de hoc verbo Hilarij: [Spm̄-
D ſanctū tuū qui ex te ꝑ vnigenitū tuū eſt ꝓme-
rear. ⁊c̄.] s̄. a. Ex hoc videt̄ ſequi ꝙ principiū
ſit in filio per auctoritatē: ſicut prepoſitus facit hoc ꝑ
regē: virtute eñ ꝑpoſitiōis notat̄ auctoritas in re ac
cuſatiua Solutio ꝑpoſitio equiuoce ponit̄ cum di Solutio
uerſis caſualibꝫ: quādoq; eñ notat auctoritatē in ca
ſu cui adiungit̄: quādoq; ſubauctoritatē vt dicūt qui
dam: tamē verbū ſubauctoritatis nō inuenit̄ poſitū
a ſanctis. Sed dicendū ꝙ notat quādoq; auctorita-
tē: ſi ī alio ponit̄ auctoritas vt cū dicit̄ rex facit ꝑ ſuū
prepoſitū: ita Hilarius dicit hic ⁊ intendit ꝙ ſpirituſ
ſanctus ſit a patre ⁊ filio: ⁊ quia hoc fili⁹ habet a pa-
tre: ſicut etiam hic exponitur.

An quicquid habet filius habet a patre ꝑ Arti. VII
generationem. G

Einde q̄rit̄ de hoc qđ dic̄: [Quicq̄d hēt de pa Arg. primo
D tre habet filius. ⁊c̄.] ſupra. b. ſed nō habet ni
ſi ꝑ generationē: ḡ per generationē habet q̄c-
quid habet: ſed habet proceſſionem ſpūſſctūs a ſe: ḡ ꝑ
gn̄ationē hēt illā: ḡ ꝓceſſio eſt ꝑ gn̄ationē / qđ fl'm eſt
cū dicāt diuerſos flux⁹. Itē ſi q̄cq̄d hēt fili⁹ habet 2o
a pr̄e: ḡ q̄cq̄d hēt ſpūſſctūs hēt ab vtroq;: ḡ ꝙ ꝓcedit
ab vtroq; hʒ ab vtroq;: ḡ ꝙ ꝓcedit a pr̄e hʒ ab vtroq;
ḡ ꝙ ꝓcedat a pr̄e hēt a filio / qđ falſum eſt. Ad hec ⁊ Solutio
hmōi ſophiſmata dōm ꝙ q̄cq̄d hʒ fili⁹ hʒ a pr̄e ꝑ gn̄a ad primū
tionē: ſed nō ſequit̄ ꝙ totū ſit natū qđ hēt: ſicut ſupra
eſt determinatū: qꝛ filius nat⁹ eſt ⁊ generatiōe eſt / ⁊
alia ſunt in ipō ꝑ idēptitatē ad natū: ⁊ ſic vis ꝓceſſiua
eſt in ipō / ſiue ſpiratio actiua. Ad aliud dicendum Ad 2m
ꝙ quicquid habet ſpirituſſanctus habet ab vtroq; di
uiſim ⁊ cōiuncti: qꝛ totū habet a filio: ⁊ totū habet a
patre / qđ autē infert̄: ergo ꝙ procedit ab vtroq;. ⁊c̄.
poſſum⁹ dicere ſicut cōiter ſoluit̄ / ꝙ eſt cōmutatio ꝑ
dicamēti: qꝛ ꝓcedere nō ē q̄d: ſʒ ad aliq̄d Sʒ qꝛ poſ Obiectō
ſet opponi ꝙ ſm̄ h̄ nō valeret rō Aug. ꝓbātis ꝙ fili⁹
habet a pr̄e ꝙ ab ipō ꝓcedat ſpūs: qꝛ q̄cq̄d habet hēt

Sol'o a patre. Cócedaꝛ hec ꝙ qcqd hēt habet ab vtroqꝫ: ꝛ cócedaꝛ cóiunctim tm̄: ꝛ ſi poſtea inferꝛ: ḡ habet a filio ꝙ procedit a patre: patet ꝙ nō ſequiꝛ: q2 ab imo

Obiectio bili ſuppōne ꝓcedit ad mobile. Si aūt obijciꝛ ꝙ h̄ eſt cōtrariū huius qd̄ dictū eſt. ſ. ꝙ qcqd habet habet

Sol'o ab vtroqꝫ diuiſim ꝛ cóiuncti. Dōm ꝙ nō: q2 ꝑma ſuppoſitio nō eſt niſi ꝓ ſubalib2: cū aūt aſſumiꝛ ſcd̄a in diſtributiōe termini claudiꝛ/ etiā notionaliꝛ cóue- niēs: ꝛ q2 notionale eſt in vtroqꝫ cóiunctim: iō nō eſt mirū ſi variaꝛ ſuppōnis mod9. vel pōt dici ꝙ etiā rō Auguſtini nō tenet de filio niſi gratia materie. in for- ma enim peccat mutando quid in ad aliquid.

Quare ſpūſſctūs cū ſit de ſuba patris nō dicatur genitus vel fili9: ſed tm̄ ꝓcedens.

Diſtin. XIII

Eſt hec conſiderādū

p eſt quātū a talibus quales nos ſu- mus intelligi pōt: cū ſpūſſctūs ꝓ- cedat de patre: ꝛ ſit de ſuba patris: cur nō di caꝛ eſſe natus ſed potius ꝓcedere: ꝛ cur non dicaꝛ filius: Quare aūt ſpūſſctūs non dicaꝛ vel ſit nat9: ꝛ iō nō ſit fili9 Aug. oñdit in. xv.

a li. de tri. ita dicēs: Si ſpūſſctūs fili9 diceretꝛ: āboꝝ vtiqꝫ fili9 diceretꝛ: qd̄ abſurdiſſimū ē. fi li9 qppe null9 ē duoꝝ niſi patris ꝛ mris. abſit āt vt iter deū patrē ꝛ deū filiū tale aliqd ſu ſpicemur. Abſurdiſſime ḡ fili9 diceretꝛ āboꝝ .i. patris ꝛ filij. Amboꝝ eī fili9 diceretꝛ: ſi eū ambo genuiſſent qd̄ abhorꝛet oīm ſctōꝝ ſen- ſus. Nō ḡ ab vtroqꝫ eſt genit9: ſed ꝓcedit ab vtroqꝫ amboꝝ ſpūs. His verbis oſtēdiꝛ cur ſpirituſſanctus cū ſit de patre: nō tamē dica tur genitus vel filius.

A Eſt hec cōſiderandū quantū a talib2 quales

p nos ſum9. ꝛc.] Hic incipit pars illa in q̄ de- terminat magiſter differētiā gn̄atiōis ꝛ ꝓceſ- ſiōis. Et diuidiꝛ in duas partes: in quaꝝ ꝑma oñdit ꝙ ſpūſſctūs nō pōt dici genitus/ eo ꝙ nō ſit natus vt filius. Jn ſcd̄a aūt determinat ꝙ nō pt dici ingenit9 eo ꝙ ipe nō ſit nō ab alio vt pr̄ ibi: [Nūc aūt cōſiderā dū eſt cū ſpūſſctūs.] Prima haꝝ hēt tres ptes: in q̄- rū prima tangit quare ſpūſſctūs nō dicaꝛ nat9 vel fi- lius: ſed tm̄ ꝓcedere. Jn ſcd̄a tāgit ecōuerſo quare fi- lius dr̄ naſci ꝛ ꝓcedere ibi: [Cū aūt ſpūſſctūs nō di- caꝛ natus. ꝛc.] Jn tertia oſtēdit ꝙ ineffabilis eſt di- ſtinctio inter naſci ꝛ ꝓcedere dū hic viuim9 ibi: [Inꝛ generationē ꝟo filij. ꝛc.]

Arti. 1 Qualis eſt differētia generationis ꝛ pro- ceſſionis in diuinis.

i Ncidit aūt dubiū circa primū de dr̄na gn̄atō nis ꝛ ꝓceſſiōis: videꝛ aūt nulla eſſe dr̄na mul tis rōib2/ quaꝝ qdā ſunt vl'es ꝛ probabiles

Vl'es rōes quedā aūt ꝓrie. Vl'es ſunt iſte inꝛ ſpēm ꝛ genus

ꝑma dr̄na nō aſſignaꝛ: ſed inꝛ ſpēm ꝛ ſpēm eiuſdē generis cū ḡ oē qd̄ naſciꝛ ꝓcedat/ ꝛ nō ecōuerſo: vt dicit in iſta lectiōe Aug. inꝛ gn̄atiōnē ꝛ ꝓceſſionē nulla eſt diffe-

2a rētia/ vt videꝛ. Jtē ea q̄ diſtinguūt ypoſtaſes eiuſ- dē nature aut drn̄t nūero/ aut ſpē. ſi nūero hoc nō pt eſſe: q2 differre nūero eſt/ differre materia: ḡ ſi diſtin- guunꝛ ypoſtaſes diuine nature ꝑ ea q̄ drn̄t ſpē opoꝛ tet diſtinguere: ſed ꝓcedere ꝛ naſci nō differunt ſpē: ḡ inter ea nō eſt talis differētia q̄ cōſtitutiua ſit diuer- ſaꝝ ꝑſonaꝝ. Jtē qcqd ſm vnā rōnē ſui nois pluri- 3a bus cōuenit nō diſtinguit inter illa: ḡ a filii qcqd ſm vnā rōnē ſui nois cōuenit filio ꝛ ſpūiſctō nō diſtiguit inꝛ filiū ꝛ ſpūſctm̄ āt ꝓcedere ſm vnā rōnē ſui nois cōuenit filio ꝛ ſpūſctō: ḡ nō diſtinguit inter eos P 4a ex ꝓrijs videꝛ ꝓbari ꝙ nulla dr̄na ſit oīs eī emana- tio vel flux9 alicui9 de aliq̄/ aut diſtinguiꝛ penes ter- minū a q̄/ aut diſtiguiꝛ penes ꝛminū ad quē/ aut pe- nes ipſā emanationē/ aut penes duo illoꝝ qcūqꝫ ſint ſil'/ aut penes oīa tria: ſꝫ in diuīs ſunt due emanatō- nes filij ꝛ ſpūſcti vtraqꝫ a ſuba pr̄is/ ꝛ vtraqꝫ in ſuba ꝛ vtraqꝫ ſubali hoc mō emanatiōis: q2 nihil de acci- dēte eſt mixtū/ nihil min9 accipit vn9 de ſuba patris q̄ alius: ḡ videꝛ ꝙ ī nullo differāt. Si forte dicas ꝙ ſpūſſctūs eſt a duob2 hoc nō ſoluit: q2 poſito ꝙ ſit ab vno adhuc ſpūſſctūs nō erit fili9/ ſicut dicūt greci. Replica Si aūt dicas ꝙ filius eſt imago patris ꝛ nō ſpiri- Sol'o tuſſancti: ꝛ hoc iteꝝ nō ſoluit: q2 nō eſſe ſimilē in his que q̄ſi extern9 ſūt ꝯueniētia nō dirimit rationē gene ratōis ꝛ filiatiōis: dūmō hmōi emanatio ſit ibi ſuba liter ſilē: ſpūs aūt ſctūs in oīb2 ſubalib2 ſilis eſt pr̄i: ḡ nō eſt diſtictio inter filij gn̄ationē ꝛ ꝓceſſionē ſpūſcti

Si forte velles dicere ꝙ eſt dr̄na in mō emanatō- Replicaq̄d nis ſic: q2 gn̄atio eſt in ſil'e ſpē ꝛ forma ꝛ rōne: ꝓceſ- eſt 5m arg. ſio aūt nō hoc nihil eſt. Nos eīm nō litigam9 de noie Sol'o ſꝫ de re ipa: ſpūs ḡ cū ſit ſilis pr̄i in forma/ in ſpē/ ī na- tura/ in ſuba/ ꝛ in oīb2 abſolutis: videꝛ ꝙ ſpirit9 erit natus ſicut fili9. Si forte dicas ꝙ gn̄atio eſt op9 Replica. nature: ꝓceſſio aūt eſt opus voluntatis/ eo ꝙ ſpūs ꝓcedit per modū dilectiōis. Cōtra opus volun- Sol'o tatis vt dicit Damaſc. eſt creatio: ḡ ſm hoc ſpūs eſſet creatus/ qd̄ falſum eſt: ḡ nō erit ꝓceſſio ſpiritus op9 volūtatis ſm illā rationē q̄ diuidiꝛ opus volūtatis cōtra opus nature: redit ḡ adhuc ꝙ ꝓceſſio ſpirit9 ſit opus nature: ꝛ ita ſpūs eſt natus ſicut fili9 Jtē 6m in inferiorib2 eſt motus ꝛ mutatio: ꝛ motus ꝛ muta- tio ſil': ꝛ determināt phi ꝙ motus eſt de ſubiecto ad ſubiectū/ eo ꝙ non pōt moueri aliqua ſpē motus niſi actu ens ꝛ ſubſiſtēs: mutatio aūt inꝛ ſbam ꝛ nō ſbaꝫ ſimplr̄: mutatio aūt ꝯiūcta motui eſt ī materia ſubie cta formis hn̄tib2 ꝯrietatē: q̄ inqꝫ mām ꝓcedit ꝛ erit ad actū alicui9 forme: oēs aūt hmōi mot9 ꝛ mutatō- nes determināꝛ ꝛ trahunꝛ ī ſpēs penes terminū ad quē ſūt: ḡ licet ī diuīs deſit id qd̄ mot9 ꝛ mutatōis ē eo ꝙ nō ſit ibi exit9 d̄ potētia ad actū: cū tn̄ nō deſint termī inꝛ q̄s ſūt emanatōes diuie: videꝛ ꝙ penes ter mios diſtigui debeāt: ħaūt termin9 vtrobiqꝫ nō ē ni ſi ſba ꝛ ſuppoſitū: ḡ videꝛ ꝙ ambe emanatōes. ſ. filij ꝛ ſpūſcti ſint vni9 rōis: ḡ nulla dr̄na inꝛ vnā ꝛ aliā.

Jtē in oī natura in q̄ eſt cōicatio ſm fluxū originis 7m ypoſtaſū eſt vna rō exit9 oīm ypoſtaſū illi9 nature: h̄ ꝓbaꝛ ꝑ inductionē ī ſingul'/ hoīe/ aſino/ leone/ et ſic de alijs: ḡ cū ī diuīs n̄ ſit cōicatio nature plurib2 ypoſta ſib2 niſi ſm fluxū origīs videbiꝛ vna rō cōicatōis na ture eē ī filio ꝛ ſpūſctō: ḡ videꝛ ꝙ nulla ſit dr̄a emana tionū vni9 ꝛ alteri9. Jtē ī oī natura ſic video ꝙ vbi 8m eſt eadē rō nature in ſpē/ in illis eſt etiā eadē rō ſuppo ſitoꝝ: q2 eīm ſortes ꝛ plato ſūt vni9 rōis ī h̄ cōi qd̄ eſt hō: ſunt etiā vni9 rōis in h̄ cōi ſeqntī id qd̄ ſuppoſitū eſt: nō eīm alia rōe ſortes eſt ſuppoſitū hois q̄ plato:

q2 tūc ſuppoſitū equoce diceret̃ ď illis:ğ cū natura di
uia nō ſolū vnius rōis ſed etiā nūero ſit in filio ꝛ ſpi-
rituſctō: videt̃ ꝙ eadē rō ſuppoſiti ſit ī eis: ğ ſi vnus
9m eſt filius ꝛ ali⁹: vel ſi vnus nō eſt fili⁹/ nec ali⁹. Itē
oē qđ diſtinguit̃ ab alio aut diſtiguit̃ ſubali differen
tia aut accn̄tali: accn̄talis aūt differētia ī diuis nulla
eſt: ğ ſi differūt filius ꝛ ſpūſctūs ꝑ ſubam differūt: et
hoc eſt falſum: ğ videtur ꝙ ſi vnus đ2 naſci ꝛ alius di
cet̃ naſci/ vel ſi vn⁹ ꝓcedere/ ꝛ ali⁹ ſil'r ꝓcedere dicet̃
10m Itē ſupra habitū eſt ꝙ nō eſt ī diuis niſi relatio ori
ginis: vna aūt eſt relatio originis ī oīb; originatis in
natura vna: ſicut ꝓbat̃ īducēdo ī ſingulis: ğ videt̃ cū
ambo .ſ. fili⁹ ꝛ ſpūſſctūs originati ſint ꝙ habēt vnam
11m originis ratione. Ꝑ ſimilia q̄ inducunt̃ nō vident̃
valere: cū eñ đ2 ꝙ ex ſole ꝓcedit lumē ꝛ calor: quorū
vnū attribuit̃ filio/ alteꝝ ſpūiſctō: nō eſt vera ſimilitu
do: q2 licet vtrūq; ſit ex ſole: tñ alteꝝ tm̄ ex eo ꝙ ē na-
turale ſoli/ ꝛ diſponit ipm̄ .ſ. lumē: calor aūt nō: quia
ſol nec calidus nec frigidus eſt in natura ſui: vt proba
tū eſt in naturali phia: ğ ſm hoc ſpūſſctūs eſſet effect⁹
patris in natura aliena: ꝛ nō in natura diuina ꝓcede
Replica de ret/ qđ falſum eſt. Ꝑ ſi ſol emittat radios ꝑ aſpectū
ſole. ad ſaturnū vel aliā ſtellā nunq̄ȝ calefaciet eā: ğ ſi diui
nus ſol emittat lumē in id qđ eſt nature diuine: ex h̄
nō procedit calor aliquis/ vt videt̃: ğ nihil valet ſil'e ꝑ
qđ diſtiguit̃ int̃ generationē ꝛ ꝓceſſionē. Si forte
dicas ꝙ ex ſole ꝓcedat radius ꝛ lumē: ꝛ ita duo diſti
cta tūc adhuc nō valet ſimilitudo: quia lumē eſt qua-
litas diſponēs radiū ꝛ ſolē: ꝛ nō eſt diuerſe ꝓprietatꝭ
ğ videt̃ ſm hoc ꝙ adhuc nō poſſit diſtingui inter ge-
Replica de nerationē filij ꝛ ꝓceſſionē ſpūſſcti Si aūt dicas ꝙ
igne. in igne inuenit̃ ſimilitudo vera diſtinctōnis: quia ab
igne procedit lumen ꝛ calor/ ꝛ vtrumq; erit ab igne.
Iterum hoc nō valet duab; rationib;/ quaꝝ vna eſt
ꝙ lux nō eſt naturalis igni: vt dicit Alexāder phus:
quia nō lucet ī ſphera ſua: aliter enim tegeret a nobis
ſtellas: quia corpora lumīoſa tegunt ea que ſunt poſt
ſe: ſicut vna ſtella eclipſat aliā quādo ſubijcit̃ ei inter
noſtrū viſum/ ꝛ illā que eſt ſuperior. Alia ratio eſt q̄a
ꝛ ſi dabimus ꝙ ignis de natura ſua lucet: nō tamē ca
lor ꝛ lumen reducunt̃ ad eandem naturā in igne: ſed
vnū ad lucē ꝛ alteꝝ ad calorē. ex hoc igitur tūc ſequit̃
ꝙ filius ꝛ ſpūſſanctus nō eſſent ex eadē natura pr̄is/
12m qđ hereſis eſt. Ꝑ ſi hec diſtinguunt̃ adinuicē/ ſicut
ſe habebit diſtinguens ad diſtinguens/ ſic diſtinctio
ad diſtinctionē/ ꝛ diſtictū ad diſtinctū: ſ; diſtinguēs
a diſtinguente differt ſubſtātialiter/ eo ꝙ accidētalis
diſtinctio in diuinis nulla eſt: ğ diſtinctio a diſtinctō
ne: ꝛ diſtinctū a diſtincto differūt ſubſtātialiter: ſ; di
ſtincti ſunt filius ꝛ ſpūſſanctus: ergo filius ꝛ ſpiritus
ſanctus differūt ſubſtātialiter: quecūq; aūt differūt
ſubſtātialiter vnū eoꝝ habet aliquā ſubſtātiā quam
nō habet aliud: ğ aliqua ſubſtātia eſt in filio que non
eſt in ſpūſancto/ quod falſum ꝛ hereticū eſt: ergo non
differūt emanatiōes due inter ſe. Itē in omnib; in
quib; eſt vniuocatio vnius cōis nature/ eſt vn⁹ act⁹
vniuocus/ ꝑ quē vna natura ꝓpagat̃ ex vno hoc pro
bat̃ in ſingulis: ğ ſi vniuocatio nature diuine eſt in fi
lio ꝛ ſpūſancto erit actus vniuoc⁹ quo illa natura ex
vno patre eſt accepta: ğ ſi ꝑ gn̄ationē accipit fili⁹ ꝑ ge
nerationē accipit ꝛ ſpūſctūs/ vel ſi procedēdo accipit
Replica ſpūſctūs eo mō accipiet ꝛ fili⁹ Si forte aliq̄s velit
inſtare p̄me ꝓbationi in ſtellis/ in quibus eſt natura
Sol'o. vna: ꝛ tamē nō ꝓpagant̃ ex vna ſtella: inſtātia ridicu

loſa eſt: quia ſtelle nō ſunt vni⁹ nature que ſit forma
ſpēi: quia ſi hoc eſſet veꝝ cū determiātū ſit ꝙ etiā ſint
vnius materie nō diuerſificate ꝑ impreſſiōes peregri
nas: ſed tm̄ habentis potentiā ad motū circularē oīs
ſtella cū oī ſtella eſſet eiuſdē effectus/ quod eſt abſur-
dū/ ꝛ ꝯtra ꝑitos aſtroꝝ Si aūt forte voleT aliq̄s i-
ſtare per angelos adhuc minus dubia eſt inſtātia: q2
nō eſt probatū ꝙ angeli ſint eiuſdem ſpēi: vl' ſi ſunt vt
quidā dicūt nō eſt inſtātia: quia ī eis nō eſt natura cō
municabilis: vt ſupra ī. iiij. diſtinctōe probatū eſt: p̄-
ma aūt propoſitio eſt de hijs in q̄bus natura cōmu-
13m nicabilis eſt per originis actū vel proprietatē. Itē
nō videt̃ eſſe differētia quā quidā de nouo hic inuene
rūt. ſ. ꝙ duo ſint ī diuīa natura. ſ. eſſe ſiue eſſentia/ et
ſpūalitas ipius: ꝛ ideo penes iſta duo ſūt duo actus
cōicatiōis nature. ſ. generatio que cōmunicat eſſe et
eſſentiā: ꝛ proceſſio que cōmunicat ſpūalitatē: aut ei
Obiectio ſpūalitas vocat̃ attributū diuinū/ quo ipa natura di
uina diſtiguit̃ a natura corꝑali. aut ſpūalitas vocat̃
vis ſpiratiua/ de qua habitū eſt ſupra diſtinctiōe. x.
Si p̄mo modo tūc nihil eſt qđ dicūt: quia hoc ī nul-
la natura cōmunicabili eſt ꝙ alio actu originis cōmu
nicet̃ eſſentia ipius: ꝛ alio ſm rationē proprietas dif
ferentiaꝝ eius ab alijs naturis aliaꝝ reꝝ ī generatō
ne eñ homis naſcitur hic homo/ ꝛ eadē gn̄atiōe per
ꝯſeq̄ns habet ꝙ rōnalis eſt ꝙ bipes ꝙ aīal diſcipline
ſuſceptibile/ ꝛ alia oīa hmōi: ğ videt̃ ꝙ cōicatio huiuſ
modi ſpūalitatis nō admittit diuerſum actū cōicatō
14m nis ſue ab actu cōicatōis eſſentie vel nature. Ꝑ ad
huc redibit idē incōueniēs qđ p̄us fuit: quia genera-
tiōe accipit filius ꝛ naturā ꝛ ſpūalitatē ꝛ generatio-
nem accipit ſpūſſanctus ꝛ naturā ꝛ ſpūalitatem na-
ture: ğ videt̃ ꝙ idē ſit gn̄are ꝛ ꝓcedere Si forte di
cas ꝙ filius ſm p̄us accipit naturā/ ꝛ ſm poſteri⁹ ac
cipit ſpūalitatem: vel per hoc ꝙ ſpūalitas eſt idem illi
ſed ſpūſſctūs ſm p̄us accipit ecōuerſo. ſ. ſpūalitatē: et
accipit naturā per hoc quod eſt poſterius ad illā: vel
per hoc qđ eſt idē illi/ eo ꝙ ī diuīs nō eſt prius ꝛ poſte
rius. Cōtra oē qđ accipit naturā aliquā ꝛ ꝓprieta
tem ipius nature ſubſtātialem ſm p̄us/ ꝛ ꝑ ſe accipit
naturā q̄ȝ ꝓprietatē q̄ eſt ꝯſequēs/ vl' idē illi q̄ eſt ğ rō
ꝙ dicas ſpm̄ per ſe accipe ſpūalitatē: q̄a hoc eſt cōtra
oēm intellectū. Itē oīs ypoſtaſis ꝑ ſe ſubijcit̃ natu
re ꝛ ꝓprietati nature per ꝯn̄s: cū ğ ſpūs ſit ypoſtaſis
diuine nature per ſe ſubijciet̃ nature/ ꝛ ꝑ ꝯn̄s ſm in-
tellectū ꝓprietati eiuſdē ſiue attributis. Itē cum ī
diuīa natura multa ſint attributa eque notiōalia/ ſi
cut ſpūalitas/ ſicut eternitas/ īcōmutabilitas/ ſimpli
citas/ bonitas/ ptās/ ꝛ hmōi: q̄re nō eſſet aliq̄ cōicatō
nature penes ypoſtaſes ſm oīa illa. Si dicas ꝙ hoc
eſt iō: q2 illa reſpiciūt actū: ſpūalitas aūt naturā: hoc
plane fl'm eſt/ īcōmutabilitas/ ſimplicitas eternitas
nullū actū determināt: ſ; naturā ſolā. Si aūt dicat̃
ꝙ ſpūalitas nō ſumit̃ h̄ a ſpūalitate nature: ſ; a vi ſpi
ratīa/ h̄ eſt aliđ: q2 vis ſpiratīa (vt s̄ ꝓbatū eſt) eſt ꝑ ſe
vel ī ꝑſona: tūc q̄ro ſi illa vis ſpiratīa ꝓducit ꝑfectū ī
rōe ſpūs: ꝛ nō nature vl' ꝑfectū ī rōe nature: ꝛ nō rōe
ſpūs/ aut ꝑfectū ī vtroq;: ꝛ tūc aut ꝓductio p̄o eſt de
natura: ꝛ ꝓpt̃ idēptitatē de rōe ſpūs/ aut ecōuerſo ꝑ
ſe eſt ꝓductio nature: et ꝓpt̃ idēptitatē ſpūalitatꝭ ad
naturā: ē etiā ꝓductio ſpūs: q2 n̄ p̄t pluribꝰ mōis va-
riari niſi dicas ꝙ eſt eque vtriuſq;/ vel neutri⁹: quod
autē hic dicitur ꝓpter idēptitatē: iō fit ꝙ in diuinis
ꝓpter oīmodā ſimplicitatē n̄ ē p̄⁹ et poſteri⁹: ſ; idē tm̄

Primo mõ ratio diuerſa eſt. Si ꝑmo mõ.ſ. ꝙ ꝓceſſio dicat ꝓ-
ductionẽ ſpũs:⁊ non nature ſequit̃ hereſis Sabellij
ꝙ ſpũſſctũs nõ accipiat naturã a patre ꝓcedẽdo:⁊ eſt
2º mõ etiã cõtra auctoritates Aug[i]. hic inductas. Si ſe-
cũdo mõ.ſ.ꝙ ꝓceſſio dicat ꝓductionẽ nature/⁊ non
ſpũs:ſequit̃ ꝙ ſpũſſctũs nõ debeat dici ſpũs:ſed fili⁹
3º mõ qđ iteꝝ falſum eſt. Si tertio mõ.ſ.ꝙ ꝓceſſio dicat
productionẽ ꝑfectiõis in natura q̃ ꝓductio etiã ſit ſpi
ritus ꝓpter idẽptitatẽ ſpũalitatis ad naturã:tũc ſeq-
tur ꝙ ſpũs eodẽ mõ ꝓcedet quo fili⁹:gñatio em̃ diui
na eſt ꝓductio ꝑfecti in natura/q̃ etiã ꝑfectus eſt ſpi-
ritus/eo ꝙ idẽptitatẽ habeat ſpũalitas cũ natura:et
4º mõ hoc iteꝝ falſum eſt. Si quarto mõ.ſ.ꝙ ꝓceſſio di-
cat ꝓductionẽ ecõuerſo ſpũs:⁊ ꝑ idẽptitatẽ dicat ꝑfe
ctũ in natura. Cõtra hoc eſt ꝙ oĩs ꝓductio illi⁹ ẽ ꝑ ſe
qđ imediatũ eſt actui ꝓducẽti:hoc aũt in oĩ cõicatiõe
nature eſt ſuppoſitũ nature: ğ nõ eſt prius attributi
5º mõ ꝙ̃ eius q̃ eſt in natura perfectus. Si 5º mõ dicas
huius exẽplũ nec in ſpũali natura/nec in corꝑali na-
tura inuenit̃ ꝙ duo ſint in vno ex equo ordinata ad
6º mõ vnũ actũ vt termini ei⁹ ſm rõnẽ. Si ſexto mõ di-
cas tũc ſequit̃ ꝙ ſpũs in diuinis nulla ꝓductiõe ꝓdu
cit̃/qđ fl'm eſt:ğ iſta opinio nouella ſtare nõ põt:ſ; for
te ꝓpter iſtas rõnes niſi ad oppoſitũ alie fortiores in
Primo ſic. Rões albti in oppoſitũ ducerent̃ hereſis ꝯfirmaret̃ Un̄ ſic ꝓcedit̃ ad oppo
ſitũ: Oĩs cõicatio diuine nature poſſibilis danda eſt
ei/cũ ğ poſſibilis ſit ei cõicatio ꝑſonaꝝ diſtinctarũ in
amore:illa neceſſario dãda eſt ei:ğ non erit illi tm̃ cõi-
catio nature ꝑ actũ nature:ſed erit etiã cõicatio amo-
ris ꝑ actũ amoris:amor ğ ille q̃ eſt a ꝑſonis diſtictis
aut eſt aliq̃d aut nihil.ſi nihil eſt:ğ nõ eſt amor.ſi aũt
eſt aliq̃d aut diſtinctũ aut nõ diſtinctũ. ſi nõ diſtictũ
ğ hoc nõ eſt a ꝑſona diſtincta:ſed poti⁹ eſt a natura.ſi
aũt eſt diſtinctũ/aut eſt ꝓprietas aut ꝑſona.nõ ꝓprie-
Cõcluſi. ꝑa tas:qꝛ ꝓprietas eſt in ꝑſona/nõ a ꝑſona:⁊ diſtinguẽs
nõ diſtincta:ergo relinq̃t̃ ꝙ ſit ꝑſona:⁊ ſic hẽo ꝓpoſi-
Cõcluſi. 2a tũ in duabꝫ ꝯcl'õibꝫ intẽtis: q̃rũ vna eſt ꝙ ſpũſſctũs ẽ
2º ſic ꝓcedit̃ ꝑſona. Scõa eſt ꝙ mod⁹ ſue ꝓceſſiõis nõ eſt modus
ꝓceſſiõis filij Itẽ pr̃ ⁊ fili⁹ cõueniũt in eo ꝙ vnum
ſũt ⁊ in natura. Et ſi q̃ro a te q̃re fili⁹ eſt eiuſdẽ natu-
re cũ pr̃e:tu dices qꝛ genit⁹ eſt a pr̃e:⁊ qđ naſcit̃ naſcẽ
do accipit naturã ei⁹ a q̃ naſcit̃. Nõ q̃ro vlteri⁹ ſi pr̃
⁊ fili⁹ pñt hr̃e aliquã cõionẽ ꝑter naturã: Probo ꝙ
ſic:qꝛ ſic eſt inter ea q̃ ſũt eiuſdẽ nature ꝙ ĩ ſocietate vi
te vnuſq̃ſq; de ꝓprio ſuo dat alij in amore ⁊ amicitia:
ğ pr̃ diſtinct⁹ de ꝓprio ſuo pt̃ dare filio/⁊ econuerſo:
illud aũt eſt amor:ğ amor eſt int̃ pr̃em ⁊ filiũ diſtict⁹
⁊ vt diſtincti ſũt:nõ tñ inq̃ztũ ſũt vnũ in natura:illud
aũt qđ ſic dat pr̃ aut eſt a pr̃e diſticto/aut ab eo inq̃z-
tũ cõicat in natura cũ filio. Si ꝑmo mõ tũc hẽo ꝓpo-
ſitũ:qꝛ tũc amor eſt a pr̃e ⁊ filio/⁊ diſtiguit̃ a ꝑſonis
coꝝ alit̃ q̃z fili⁹ a pr̃e. Si ſcõo mõ:ğ ille amor nõ ꝓce
dit ex ꝓprio pr̃is/⁊ ex ꝓprio filij:⁊ ſic deficientiores in
amãdo erũt pr̃ ⁊ fili⁹ q̃z ego ⁊ tu: qꝛ ego poſſum tibi
ex ꝓprio amorẽ impẽdere/⁊ tu mihi. Si forte dicas
ꝙ ille amor nõ eſt ꝑſona hoc nihil eſt:qꝛ hoc ſupra pro
batũ eſt in diſ.x. Si autẽ dicas ꝙ amor ille eſt in pr̃e
virtute eſſentie diuine:⁊ ita nõ eſt ꝓpri⁹:hoc iterũ ni-
hil eſt:qꝛ etiã potẽtia generãdi eſt in patre virtute eſ-
ſentie:⁊ tñ gñare ꝓpriũ eſt patris/⁊ nõ eſſentie:ğ lic;
vis ſpiratiua amoris ſit in pr̃e ⁊ filio rõne eſſentie ni
hilominꝰ tñ diligere qđ dicit exitũ huius amoris ab
vtroq; erit ꝓpriũ ⁊ diſtinctiuũ:ita etiã in me ⁊ te potẽ
tia amãdi nos inuicẽ eſt in nobis virtute nature cõis
mihi ⁊ tibi:⁊ tñ diligere nos inuicẽ mihi ⁊ tibi eſt ꝓ-
priũ. Item in inferiori natura nobili video dupli- 3º
cẽ modũ ꝓceſſiõis:natura em̃ ꝓceſſit in cõicationẽ ꝑ
actũ generatiõis q̃ propter imꝑfectionẽ eſt de poten-
tia in actũ:volũtas aũt vni⁹ ꝓcedit ĩ aliũ ꝑ amorẽ:q̃
ꝓceſſus ꝓpter imꝑfectionẽ nature ẽ accñtalis cũ igit̃
natura inferior exemplata ſit a ſuperiori: videt̃ ꝙ iſti
duo proceſſus nobili⁹ ſũt in ſuperiori natura: ğ erit
ibi generatio ſine exitu de potẽtia ad actũ:⁊ erit ibi ꝓ
ceſſio amoris ſine accñtali natura:⁊ ſic ſicut filius ge
nerat̃ ſm ſubam a patre:ita ſpũs ſm ſbam procedit
ab vtroq;:⁊ tñ vnus modus nõ eſt alter. Itẽ quo 4º
rũcũq; ꝓceſſuũ propria ꝑncipia differẽtia ſũt/⁊ ipſi
differẽtes ſũt:ſed ꝑncipiũ amoris eſt volũtas: ꝑnci-
piũ generatiõis eſt natura:ğ proceſſio ſpũſſcti differt
a generatiõe filij/ſicut differunt voluntas ⁊ natura.
Si forte dicas ꝙ volũtas in deo idẽ eſt qđ natura Sol'o
nõ eſt inſtãtia:qꝛ ſupra diſ.iiij.probatũ eſt ꝙ licet ta- Obiectõ
lia attributa ſint ĩ deo:idẽ tñ nõ ſũt ſynonima/⁊ dif-
ferũt ĩ relatione ad actus:hic aũt ego accipio naturã
vt natura principiũ eſt gñatiõis:⁊ volũtatẽ vt princi
piũ eſt amoris:ğ ꝓcedit rõ inducta ſine impedimẽto
inſtãtie. Itẽ cũ due ſint cõiones ĩ natura nobili vna 5º
ad eſſe/altera ad bene eſſe ambe habebũt aliq̃d reſpõ
dẽs ĩ deo cũ vtraq; ſit nobilitatis: ſed illa q̃ eſt ad bñ
eſſe in creatura nobili differt ab illa q̃ eſt ad eſſe in re
cõicata/⁊ mõ cõicatiõis:qꝛ res cõicata ĩ vna eſt eẽ na
ture:res aũt cõicata in alia eſt amor: cũ ğ oĩmoda ſit
ſimplicitas ĩ exteriori ſi ille cõicatiões inferunt̃ ĩ di-
uina oꝫ ꝙ nõ differãt re nature:ſed mõ. qꝛ alit̃ nõ eſ-
ſent due:ğ ĩ diuis mod⁹ ꝓceſſiõis filij differt a mõ ꝓ-
ceſſiõis ſpũſſcti:⁊ tñ id qđ cõicat̃ vtroq; mõ erit ſuba
liter vnũ qđ eſt natura vel ſuba:⁊ hoc eſt veꝝ. Itẽ 6º
obijcit̃ ꝑ ſimilia:videm⁹ em̃ ſil'r ĩ mẽte hũana:⁊ ange
lica:q̃ imago trinitatis eſt ꝙ ali⁹ eſt ꝓceſſus noticie a
mẽte/⁊ ali⁹ eſt ꝓceſſus amoris:⁊ tñ re idẽ eſt amatũ
⁊ notũ:qꝛ ſuba mẽtis:ğ ſil'r erit in diuis. Itẽ vide 7º
mus a ſole ꝓcedere lumẽ ⁊ radiũ:⁊ ĩ radio ab eodẽ ſo
le ꝓcedere virtutẽ viuificatiuã:cũ ğ ſpũs vitã det/et
fili⁹ lumẽ ſciẽ infundat:patet ꝙ ambo iſti diuerſo mõ
ſil'tñ a ſole diuio oriuntur. Itẽ nõ eſt idẽ mod⁹ ꝓ- 8º
cedẽtis vt nex⁹ diſtictoꝝ:⁊ ꝓcedẽtis vt diſticti in na
tura:filius aũt oĩs ſiue in deo ſiue in natura alio mõ
ꝓcedit a pr̃e ſuo vt diſtict⁹ ĩ natura:amor aũt oĩs ꝓ-
cedit vt ꝯnectẽs diſtictos: ğ nõ eſt idẽ mod⁹ ꝓceſſiõis
iſtoꝝ duoꝝ. Sol'o dõm ꝙ ĩ veritate ꝓceſſio ſpũſ- Solutio
ſcti differt a gñatiõe filij:⁊ media iſtaꝝ vltimarũ rõ- ꝑncipal' ad
nũ oñdit nũeꝝ ⁊ rõnẽ differẽtiaꝝ:⁊ ſũt ĩ vniuerſo ſe- q̃ſitũ.
ptẽ differẽtie q̃ colligi pñt. Prima eſt ex ꝑte princi Prima.
pij a q̃:qꝛ vna eſt a potẽtia generãdi ĩ pr̃e: alia autẽ a
potẽtia ſpiratiua/q̃ licet ſm rẽ nõ differãt: tñ vere et
nõ ſynonime ſunt in deo. Secũda eſt quã hic tan-
git Auguſtinus ꝙ filius eſt ab vno: ſpiritus aũt ſan 2a
ctus eſt a duobus:nõ vt a patre ⁊ a matre: ſ; vt vna
⁊ eiuſdẽ ratiõis potẽtia ſpirantibus cũ. Tertia eſt
quia proceſſio ſpiritusſancti eſt ex cõmuniõe ꝯſenſus 3a
patris ⁊ filij diſtinctoꝝ.filius aũt eſt penes cõmuni
cationẽ nature:que licet iteꝝ in deo idẽ ſint re ⁊ ſubie
cto:tamẽ hec idẽptitas nõ impedit diuerſitatẽ modi
in procedẽdo:quia idẽptitas ex attributo ſimplicita
tis cauſat̃/⁊ rationẽ propriã nõ tollit ab vtraq; cõi-
catiõe. Quarta eſt penes ꝓcedẽtes:qꝛ fili⁹ ꝓcedit
vt diſtinct⁹ in eẽ:ſpũs aũt ſctũs ꝑ modũ bñ eſſe di 4a
ſtictoꝝ:qđ tñ ab ipo ñ tollit naẽ ꝑfectõnẽ.qꝛ ĩ diuis

quicquid eſt ꝑ bene eſſe vel eſſe totū ꝑfectū in ſubſtan
tia ⁊ ypoſtaſi eſt:⁊ iō dicit etiā Aug.ꝙ ſpūs eſt iucūdi
5a tas ⁊ delectatio duoꝝ. Quīta ſumit᷑ iteꝝ ex pte eo
rū q̄ procedūt:q2 filius dicit rōnē accipientis naturā
ſpūs aūt ſctūs dicit rationē accipientis ⁊ nectēt᷑ eos
6a a quib9 accipit:ſicut ſupra eſt determinatū Sexta
eſt ſumpta penes aptitudinē ꝓcedentiū:q2 filius per
hoc ꝙ filius eſt nihil dicit niſi relationē ad patrē:⁊ iō
nō ponit aptitudinē ad h̄ ꝙ donet᷑ cū ſit ex natura:
ſed aptitudinē ad hoc ꝙ ſibi impendat᷑:ſpūs autē.ſ.ꝑ
hoc ꝙ vt amor ꝓcedit ex liberalitate pr̄is pōit aptitu
dinē ad h̄ ꝙ ipe donet᷑:⁊ iō dicit Aug.ꝙ ab eterno vt
donabilis ꝓcedit:donū eñ eſt patris ⁊ filij qđ ſibi īn
7a uicē gratuito amorē impendūt:eſt etiā vlteri9 dona
bile nobis ꝗuis nunꝗ daret᷑. Septima differen
tia eſt quā etiā tangit Aug.in li.de tri.xiiij.ꝙ amor ē
in mēte:nō vt natus ſed vt ſpiratus: q2 appetit9 ei9
tenuis q̄dē eſt in mēte:etiā anteꝗ gignat noticiā ſuā
q̄ tñ appetutus fit amor noticie iā nate: ⁊ iō ipe poti9
eſt vnio parētis ⁊ prolis ꝗ nat9.⁊ differētia hec Au
guſtini fundat᷑ ſuper hoc ꝙ vniēs aliqua duo neceſ
ſario diſtinguit᷑ ab vtroq:⁊ iō amor q̄ eſt vnio paren
tis ⁊ prolis neceſſario nō habebit nomē ⁊ rationē pa
Ad primū. rentis:nec habebit nomē ⁊ rationē prolis. His ha
bitis reſpondendū eſt ad obiecta ꝑ ordinē. Ad pri
mū ḡ dōm ꝙ inter genus vt genus acceptū ⁊ ſpēz nō
aſſignat᷑ differētia:q2 genus ⁊ ſpēs ſunt ſm rē mag᷑
rōnes couenientie ꝗ drē/licet ſm hec noīa ſpēs ⁊ ge
nus q̄ ſcđe intētiōis noīa ſunt opponant᷑ relatiue:vt
dicit Porphiri9:ſed inter ſpēm ⁊ genus ꝓ ſpē poſitū
⁊ loco ſpeciei aſſignat᷑ differentia:⁊ ita eſt hic:q2 ꝓceſ
ſio ſpecialē modū emanatiōis ſpūſſcti expmit:nec fi
at hic vis de ſpē ⁊ genere:ſed quecūq cōitas eoꝝ qui
nō couertunt᷑ adinuicē vocet᷑ habitudo generis ⁊ ſpe
ciei.eo ꝙ in diuinis nō eſt ſpēs ⁊ gen9:ſicut infra oſtē
Ad 2m det᷑. Ad aliud dōm ꝙ hoc mō ſumpto ꝓcedere: vt
dictū eſt/ꝓcedere ⁊ naſci dn̄t ſpē:⁊ hec obiectio fun
dat᷑ ſupra falſum. P̄ hoc eſt etiā falſum ꝙ differen
tia numero ſemꝑ differāt materia:q2 dicit phs ꝙ nu
meꝝ etiā facit dr̄a cauſe ⁊ cauſati ſine materia ſicut ē
numer9 etiā in intelligētijs agentib9 ſm decē ordīes
q̄ ſm phos cauſant᷑ ab intelligētia pma q̄ eſt de9:vel
ſi hoc extraneū videt᷑:tūc imitamur verbo Dam.di
centis:q2 differētia eſt cauſa numeri/⁊ numeri perſo
naꝝ erit cauſa diſtictio ꝑſonaꝝ:⁊ ſicut dicim9 nume
rata differre:ita dicim9 differre cauſam numeri:⁊ iō
ſicut diſtincte ꝑſone dn̄t ꝑſonaꝝ numero: ita ꝓprie
tates diſtinguētes dn̄t numero ꝓprietatū:hn̄ tñ cō
cedo ꝙ ī nulla vna ꝑſona vel duab9 vel trib9 ſūt due
ꝓprietates differētes tm̄ nūero/⁊ nō ſpē ꝓprietatum
q2 nō ſunt due pn̄itates/nec due filiatiōes/nec due
Ad 3m innaſcibilitates/⁊ ſic de alijs. Ad aliud dōm ꝙ id
qđ eſt pncipiū couenientie/nō eſt pncipiū diſtinctōnis
ſicut id qđ probat᷑ de plurib9:pncipiū eſt couenientie
pluriū de illo:ſed hoc mō nō accipit᷑ h̄ qñ querit᷑ dif
ferētia inter generationē ⁊ ꝓceſſionē:ſed poti9 ꝓcedit
Ad 4m. ſpecialit᷑ expmit emanationē ſpūſſcti. Ad aliud di
cendū ꝙ ſi ex ꝓprijs loquamur/ſicut oportet in diui
nis tunc emanatio ſpūſſcti diſtinguit᷑ ab emanatiōe
filij/⁊ quantū ad principiū a quo/⁊ quantū ad termi
nū in quē/⁊ quantū ad ipam emanationē:pncipiū ei
a quo eſt ꝓceſſio ſpūſſcti eſt vis ſpiratiua/vel ꝯſenſus
patris ⁊ filij.pncipiū aūt a quo ꝑ ſe eſt generatio a pa
tre eſt vis generatiua vt generatiua. Termin9 ſimi
liter in quē hoc mō ꝓut poteſt in diuinis accipi termi
nus in vna parte eſt filius/⁊ in alia eſt amor ꝑſona
lis vel donū patris ⁊ filij:modus emanatiōis vnius
eſt gn̄atio alterius eſt dilectio notionalis vel ſpiratio
Ad id aūt qđ obijcit᷑ de rōe imaginis dōm ꝙ bene Sol'o
cōcedit᷑ ꝙ hoc nō opat᷑ multū ad diſtinctionē. Ad Ad ꝓbatō3
id qđ vlterius cōtra obijcit ꝙ ſub̄alis eſt fluxus ſpiri quarti
tuſſancti/⁊ a ſub̄a ⁊ in ſub̄am ꝙ hoc nō impedit diffe
rentiā aſſignatā:iō q2 id qđ in diuinis eſt gratia ſim
plicitatis nature nō tollit ꝓpria a ꝑſonis:ſed ſi tolle
ret tunc ꝓcederet obiectio:licet eñ pater vere ſit na
tura diuina ⁊ fili9 vere ſit natura diuina:nō tñ pater
eſt filius:⁊ licet generatio vere ſit natura diuina/⁊ ꝓ
ceſſio vere ſit natura diuina:nō tñ generatio eſt ſpira
tio vel ꝓceſſio hoc modo dicta/nec modus generatō
nis eſt modus ꝓceſſiōis:⁊ hoc accidit: q2 a ſb̄ſtantia
a qua ꝓcedit filius nō eodē mō ſignificādi ꝓcedit ſpi
rituſſctūs:ſed filius eſt ex ipa ſm qđ eſt vis generatiā
in patre:ſpūs aūt ſctūs ex ea eſt ſm qđ eſt vis ſpirati
ua in patre ⁊ filio:⁊ hoc eſt qđ dicit Dyoniſi9 in li.đ
di.no.ca.2.vbi dicit ſic:Eſt aūt ⁊ diſcretio ſuꝑſubſtā
tialib9 theologijs non quā dixi tm̄ ſpm̄/qđ ſm ipam
vnitionē imixte ⁊ icōfuſe collocat᷑ vnaqq pncipaliū
ꝑſonaꝝ:ſed ꝙ ⁊ ea que ſunt ſuꝑſubſtātial' dei fecūdi
tatis nō couertūtur ad ſeinuicē.ex hoc accipit᷑ ꝙ ī vni
tate ⁊ ſimplicitate nature ſunt diſcretiōes ꝑſonarum
⁊ ꝓprietatū immixte ⁊ incōfuſe/⁊ nō couertunt᷑ ad ſe
inuicē ꝓpter nature ſimplicitatē:q2 ſicut dicit ibidem
Dyoniſi9:Solus fons ſub̄alis deitatis eſt pat᷑/nec
fili9 eſt pater:nec pater filius cuſtodiētib9 hymnis ꝓ
pa religione thearchicaꝝ ꝑſonaꝝ:ḡ ꝓpria nō couertū
tur ſuper ſe ex ſimplicitate eſſentie:⁊ iō licet ſubſtātia
ſit amor/ſub̄a ſit filius/⁊ ſub̄a ſit vis ſpirandi ⁊ ſub̄a
ſit vis generādi/⁊ ſub̄a ſit generatio/ſub̄a ſit etiā ſpi
ratio:nō ſequit᷑ ꝙ non differāt abinuicē generatio ⁊
ſpiratio:ſicut nō ſequit᷑ ſub̄a eſt pater/⁊ eadē ſubſtan
tia eſt filius:ḡ pater ⁊ filius ab inuicē nō diſtinguun
tur. Ad id aūt qđ obijcit᷑ vtrū ſic differāt ꝙ fili9 di Ad 5m
cat ſm rationē generatiōis fluxū in filij ſpē ⁊ natura/
ſpūs aūt nō dōm ꝙ hoc cōdemnatū eſt:⁊ iō nō eſt di
cendū ꝙ ſpūſſctūs nō ſit in filij natura ⁊ ſub̄a ⁊ ratiōe
ſicut filius:licet mō ſignificādi ⁊ ꝓprietate differāt:vt
pater ex phabitis. Ad aliud dōm ꝙ in inferiorib9 Ad 6m
eſt potētia ⁊ exitus eius ad actū q̄ eſt motus vl' mu
tatio vel vtrūq:⁊ terminus eſt in quo mot9 eſt ī mo
tū eſſe/vel mutatū eſſe:⁊ talia nō eſt ponere ī diuinis
Et ſi dicas ꝙ ſm rationē intelligendi ſpiratio eſt ſpi
ritus ſicut generatio filij:licet nō ſit generatio ꝓdu
cēs filiū de nō filio/nec ſpiratio ꝓducēs ſpm̄ de non
ſpū:tūc bene dico ꝙ ſpiritus ⁊ filius diſtinguuntur
q2 vnus ꝓcedit vt amor:alius aūt vt filius:⁊ ſic de
nominant᷑ ab eis emanatiōes eoꝝ.ſ.ſpiratio a ſpū/⁊
generatō a filio:⁊ ſi obijcis ꝙ in vtroq eſt acceptio ſb̄
ſtantie iā ſolutū eſt hoc:q2 hoc nō impedit diſtinctio
nē. Ad aliud dōm ꝙ in inferiori natura nō eſt cōi Ad 7m
catio in toto ⁊ ꝑfecta:generās eñ cōicat naturā per
generationē/⁊ deſcindit partē/nec totū dat:⁊ dat id
ipm qđ dat in potētia materiali/ex quo tñ poſſit fie
ri ſimile in ſpē:⁊ nō hn̄s eandē naturā numero cum
dāte:⁊ hoc magne imperfectōnis eſt:oīs eñ natura
q̄ ſe pōt cōicare eandē in numero ⁊ ſpē:multo liben
tius facit hoc ꝗ ſe cōicet in ſpē tm̄. Et probatio hui9
eſt:q2 ſi in cōicatiōe querat᷑ ſalus ⁊ ꝑmanētia nature
q̄ indita eſt ꝑ appetitū vnicuiq multo intentius q̄rit᷑

ꝑmanentia in eadē natura numero ꝙ̄ in eadē ſpecie
⁊ hoc experimentū docet quēlibet: qꝛ dicit apl'us ad
Rom. 8. Nā ⁊ q̇ ſumꝰ in hoc coꝛpe ingemiſcimꝰ gra
uati/eo ꝙ nolumꝰ expoliari ſꝫ ſupindui vt abſoꝛbea
tur qȯ moꝛtale eſt a vita. Sil'r ſi q̄rit̃ iocunditas ſo
cietatis in pluribꝫ ypoſtaſibꝫ maioꝛ habet̃ in cōiun-
ctis in eadē numero natura: qꝛ ille ypoſtaſes a ſe diſ
ſentire nō poſſunt ꝙ̄ in eadē ſpecie ⁊ nō numero: ⁊ iō
cū in inferioꝛibꝫ iſta optima nature cōicatio eſſe non
poſſit appetit̃ ea que eſt poſt eā poſſibil' inferioꝛi na-
ture. ſ. vt cōicet̃ ī ſpecie. Sil'r inferioꝛ natura qn̄ cō-
municat affectū intimū libent̃ ī affectu vellet ꝙ ſub
ſtantia eius ꝓcederet in illū quē ſicut ſe diligit/ ⁊ in
amoꝛe ipō eſſet ſuba/ ſꝫ ꝓpt̃ materialitatē ⁊ ignobili
tatē eſſe nō pōt: ⁊ iō duo modi cōicandi imꝑfecti ī in
ferioꝛibꝫ ſūt in ſupioꝛi natura ſꝫ ꝑfectā rōnē. ſ. cōica
tio nature: ita ꝙ genitꝰ ⁊ generās ſint in eadē natu
ra ⁊ cōicatio cōſenſus/ ita ꝙ ipſe cōſenſus ſit ſuba et
ſuppoſitū: vn̄ ꝙ in inferioꝛi natura eſt tm̄ vnꝰ mo-
Ad 8m dus cōicatiōis nature hoc eſt ex imꝑfectōe ſicut oſtē
ſum eſt. Ad aliud dōm ꝙ lꝫ vniꝰ rōnis ſit cōicatio
ſuppoſiti nō tn̄ oꝑtet ꝙ idē ſit diſtiguēs ſuppoſita: ħ
em̄ in nulla natura eſt ꝙ eadē ꝓꝛietas q̄ ſingulari-
tatē cōferendo ſupponit huic nature ſit ſingularita-
tē cōferēs etiā alij q̄ ſubſtat eidē nature: ⁊ iō illa ob-
Ad 9m iectio ſophiſtica fuit tanꝙ̄ ex rōne ſuppoſiti poſſꝫ ha-
beri vna rō diſtinguēdi ſuppoſita. Ad aliō dōm ꝙ
hoc nihil eſt querere vtrū iſti modi dr̄n̄ant differen-
tia ſubali vel accn̄tali/ ſicut nec aliq̇d eſt dictu ī diui
nis vtrū ꝑſone differāt differētijs ſubalibꝫ vl' accidē
talibꝫ: qꝛ ſmones ſm materiā inq̄rēdi ſunt: vn̄ dōm
ꝙ dr̄n̄t ꝓꝛietatibꝫ q̄ nō ſunt accn̄a ſed ꝓpter oīmo-
dā ſimplicitatē ſūt ſuba/ nō tn̄ ſunt dr̄n̄e ſubales qꝛ
nō faciūt differre ſm ſubam ⁊ eēntiā q̄ vna numero
eſt in diuinis/ ſꝫ faciūt diſtingui ꝑſonas ſuis ꝓꝛie-
Ad 10m. tatibꝫ/ ⁊ ipē ꝓꝛietates diſtinguunt̃ ſeipīs: qꝛ aliter
iret̃ in infinitū. Ad aliud dōm ꝙ ħ veꝝ eſt ꝙ nulla
diſtinctio eſt in diuinis niſi ꝑ relatiōes oꝛiginis/ ſed
iam oſtenſum eſt ꝙ rō oꝛiginis in diuinis nō eſt vna
ſꝫ duplex: eſt em̄ pater oꝛigo filij ꝑ generatōnē: ⁊ pa
ter ⁊ filiꝰ oꝛigo ſpūſſancti ꝑ ꝓceſſionē ⁊ oſtenſum eſt
ꝙ in natura oīmode ꝑfectiōis cōicatio amoꝛis cōiū
ctam hꝫ ſibi cōicationē nature in ipō amoꝛe ⁊ dono.
Ad 11m et Ad id qȯ obijcit̃ contra ſil'itudines inductas dōm
ad replicā ꝙ vtrunqꝫ ſimile ſatis bonū eſt dūmō debite intelli
ſimul gat̃: ſicut em̄ ſupꝛa diximꝰ ex auctoꝛitate Hylarij cō
paratio terrenoꝝ ad deū nulla eſt/ ⁊ ſi qua nos in-
terdū afferimꝰ exempla nemo putet ea in ſe ꝑfectio-
nē rōis cōtinere: vn̄ dicimꝰ ꝙ ex ſole eſt lumen ⁊ ca-
loꝛ/ ſed caloꝛ eq̇uoce dꝛ ad caloꝛē elementi ⁊ caloꝛem
ſolis niſi em̄ eſſet ex ſole caloꝛ nō diceret phs in. xvj
li. aīaliū. ꝙ ſemē mouet caloꝛe celi ⁊ caloꝛe elemēti ⁊
caloꝛe aīe/ ſed verū eſt ꝙ ille caloꝛ vt dixi nō eſt vniꝰ
rōnis cū caloꝛe inferioꝛū/ ſicut em̄ motꝰ ſm locū re-
fert̃ ad immobile pꝛimū: ita neceſſe eſt ꝙ alterās om
ne referat̃ ad alterās pꝛimū nō motū ſm q̄litatē al-
terantē: ⁊ oīs ei vera alteratio reducit̃ ad alteratio-
nē pꝛimarū q̄litatū: ⁊ alteratio pꝛimarū q̄litatū ad
elementa/ ⁊ hec vlteriꝰ ad virtutes ſtellaꝝ que alte-
rant ⁊ nō alterant̃/ ſicut dicit phs in li. de natura oꝛ
bis/ ſed verū eſt ꝙ in hoc deficit ſil'e ꝙ ad vnā ſimpli
cem eſſentiā ſolis nō poſſunt reduci lumen et caloꝛ:
qꝛ ſicut dicit Dyoꝰ: Cauſata recipiūt bonitatē cau-
ſe inferioꝛi modo ꝙ̄ ſit in cauſa ipſa: ⁊ ideo vnū nūe-
ro qȯ eſt in ſole operans hec duo ſignificat q̄ntū pōt
etiam vnū ſimplex in natura diuina. Eodē mō dico Ad replicā
ad id qȯ obijcit̃ cōtra ſil'e acceptū ab igne: qꝛ admi- de igne.
nus in inferioꝛi igne vna ſpēs ignis lux eſt/ vt dicit
phs/ ⁊ vnꝰ ignis eſt lucens ⁊ calens/ lꝫ nō ſimplici
virtute/ ſꝫ qꝛ per eminentiā a cauſato ad cauſam aſ-
ſurgimꝰ intelligimꝰ ꝓceſſionē ꝑſonarū eſſe in natu-
ra ſimplici in creatoꝛe. Ad aliud dicendū ꝙ pꝛima Ad 2m
ꝓpoſitio vera eſt lꝫ q̇dam ferāt inſtantias q̄s poſui-
mus ⁊ q̇dam euadere eā volētes ferūt inſtantiam in
eua q̄ nō ꝑ generationē naturā humanā accepit: ſꝫ in
ſtantia nulla eſt: qꝛ miracula dei nihil variāt in ha-
bitudinibꝫ naturalibꝫ p̄dicatoꝝ ad ſua ſubiecta ī ꝓ-
poſitionibꝫ: cōcedendo ḡ pꝛimā dicimꝰ ꝙ hoc qȯ in
ferioꝛibꝫ nō eſt niſi vnꝰ modꝰ cōicatōis nature: ⁊ nō
cōicatiōis nature ꝑ amoꝛē ei quē diligimꝰ/ hoc ē im
ꝑfectiōis vt ſup̄ oſtenſum eſt/ q̄ ſi detrahat̃ ⁊ aliō qȯ
nobilitatis eſt deo attribuat̃ erit vera ꝓpoſitio: ⁊ tn̄
in deo erit duplex modꝰ cōicatiōis nature ꝑ cōſenſū
volūtatū ⁊ ꝑ generationē. Ad aliud dōm ꝙ hec nō Ad 13m
eſt vera/ ſi generatio ⁊ ſpiratio in diuinis differunt
ꝙ ſubalit̃ differūt nec etiā accidentaliter: oſtenſū eſt
em̄ ſupꝛa ꝙ in diuinis nō ſunt ille ꝓpꝛie differentie
ſꝫ eſt ibi ꝓꝛietas q̄ ſuba eſt: vn̄ generatio q̄ eſt ſubſtā
tia differt a ꝓceſſiōe q̄ eſt ſubſtātia/ ⁊ tn̄ nō differūt
ſubſtantial'r: ⁊ rō huiꝰ patuit ſupꝛa. Ad id qȯ obij ad obiectōꝫ
cit̃ ꝙ iſta cōicatō nō ſit penes ſpūalitatē q̄ nature di in ꝯriū.
uine attributū eſt q̄ntū poſſum intelligere videt̃ eſſe
cōcedendū/ ſꝫ bn̄ cōcedo ꝙ eſt penes ſpūalitatē q̄ eſt
vis ſpiratiua/ vt ſupꝛa determinatū eſt. Ad hoc āt Ad 14m
qȯ querit̃ vtrū ſit pmo ⁊ ꝑ ſe nature vl' ſpūalitatꝭ ſi-
ue ſpūs. dōm ꝙ in diuinis nihil eſt pꝛiꝰ/ et nihil eſt
poſteriꝰ/ ſꝫ penes intētiōes noīm q̇bꝫ ſcat̃ emanatō
ponit vis ſpiratiua ꝑ ſe rōnē ad ſpm̄ in eo ꝙ ſpūs vl'
amoꝛ eſt: ſꝫ qꝛ oīe qȯ ꝓcedit in diuinis a ꝑſona di-
ſtincta ꝑfectū in ſuba ⁊ diſtinctū ē. iō ꝑ idētitatē ypo
ſtaſis cū tali rōne amoꝛis eſt ille amoꝛ q̄ ꝓcedit ypo-
ſtaſis ꝑfecta ⁊ diſtincta/ ⁊ hec videt̃ eſſe intentio Au
guſtini in lib. de trinita. vj. vbi dicit ſic: Spūs cōe
eſt aliq̇d pr̄is ⁊ filij q̇cq̇d illud eſt ac ipā cōicatō ſuba
lis eſt ⁊ coeterna eſt q̄ ſi amicicia cōuenient̃ dici pōt
dicat̃: ſed aptiꝰ dicit̃ charitas/ ⁊ hec q̄ꝫ ſuba: qꝛ deꝰ
ſuba eſt ⁊ deus charitas eſt. Hic innuit ꝙ ꝑ intentō
nē noīs virtutis ſpirandi ꝑ ſe ponat̃ ꝓceſſio amoꝛis
ſed qꝛ totū ꝑfectū eſt qȯ eſt in diuinis: iō amoꝛ ē ſub-
ſtantia ⁊ ypoſtaſis ꝑfecta: ⁊ iō videt̃ cōcedendū ꝙ ꝓ
ductio ꝑ ſe eſt ſpūs/ ⁊ ꝓpter ꝑfectionē nature diuine
⁊ identitatē ſube cum amoꝛe ſit ſpūs ꝓductꝰ ꝑſona
ꝑfecta/ ⁊ hic eſt vltimꝰ quinqꝫ modoꝝ quos tangit
obiectio. Ad id aūt qȯ cōtra obijcit̃ dōm ꝙ imme- Ad id qȯ in
diatū ⁊ mediatū nō eſt in diuinis ſꝫ bn̄ cōcedo ꝙ ſm 40o tāgit̃.
rōnem intelligendi ꝑ nomen vis ſpiratiua ꝑ ſe ē ad
ſpiritū: ⁊ hoc eſt actꝰ nō terminꝰ ſꝫ quaſi terminꝰ: ⁊
hoc pōt bene eſſe in diuīs vbi eſt cōicatio nature du
plex ſicut diximꝰ/ ſicut cum dico: ego diligo id qȯ ꝑ
ſe ꝓcedit a me in actu vbi ſcatū eſt amoꝛ. Et qȯ ob-
ijcit̃ ꝙ actui cōicationis nature immediata eſt ypo-
ſtaſis vt ē hec ſuba dōm ꝙ ħ ē verū in actu in q̄ natu
ra cōicat̃ vt natura/ hoc ē in ḡn̄atiōe. In alio vō mō
cōicatiōis nō eſt verū/ ſꝫ potiꝰ eſt ecōuerſo.

Vtrū ſpiritusſanctus poſſit dici filiꝰ am- Arti. II
boꝝum a quibus ꝓcedit. B

Einde q̄rit̃ de hoc qȯ dicit in pꝛimo cap̄. ibi:
D [Si ſpūſſanctꝰ filiꝰ diceret̃ amboꝝ vtiqꝫ ſi

li⁹ diceret ꝛc̄. ḡ.a. Hec eñ rõ nõ vr̄ valere: q꜡ q̄uis
nõ ꝓcedat ab ambob⁹ adhuc erit drn̄a inter gn̄atio
nem ꝛ ꝓceſſiõem: ꝛ illã debuit aſſignare Aug⁹. Si
dicas ꝙ etiã ſi nõ ꝓcedat ab ambob꜡ tn̄ diceret ſpi-
rit⁹ amboꝝ/ ſicut greci dicũt eũ eſſe ſpm̄ filij/ nõ aũt
a filio/ ꝛ ita ſequeret̄ ꝙ eēt fili⁹ ſi eſſet ſpũs filij. Con
tra: q꜡ hoc eēt verũ ſi cũ d꜡/ ſpũs filij/ cõſtrueret̄ geni
tiu⁹ in hĩtudĩe cauſe efficient̄ vl' principij: ꝛ nõ poſ-
Sol'o ſet habere aliã cõſtructiõ3. Ad h̄ dõm ꝙ Augu^l ob
iectio fundat̄ ſup̄ rõnem neceſſariã/ ꝛ ſup̄ auctorita-
tē canonis. Rõ aũt neceſſaria poſita eſt ſup̄ diſti. x.
vbi ꝓbatũ eſt ꝙ ſpũſſanct⁹ ꝓcedit a duob꜡. Auctori-
tas aũt illa habet̄ ad Rom. 8. vbi dicit apl's/ ſpm̄
eſſe ſpm̄ filij: ꝛ bn̄ ꝯcedo ꝙ ſcḋm veritatē nõ põt habe
re cõſtructionē niſi in habitudine cauſe efficient̄: et
hoc ſupra diſtin. x. ꝓbatũ eſt: vbi q̄ſitum eſt/ ſi idem
ſit ſpiritũ eſſe filij ꝛ a filio.

Arti. III. C Utrũ ꝓceſſio ſit de rõne generatiõis ꝛ ſpi
rationis: ꝛ quare nomen ꝓceſſiõis magis re
maneat ſpiritui ſctõ q̄3 filio.

Einde q̄rit̄ de hoc qḋ dicit in ſcḋo ca. [Cum
D aũt ſpũs non dicat̄ genit⁹ ꝛc̄. Ex hoc eñ qḋ
Arg. p̄mo ibi dicit Aug⁹ vr̄ ꝙ ꝓceſſio ſit de rõe gn̄atio-
nis ꝛ ſpiratiõis: p̄dicat̄ eñ de ipſis ꝛ nõ cõuertibili
ter: aut ḡ vt ens de rõne eoꝝ aut vt nõ ens de rõe eo
rũ. Si dicas vt ens de rõne eoꝝ hēo ꝓpoſitũ ꝙ vni
uoce d꜡. Si aũt dicas ꝙ vt nõ ens de rõe eoꝝ/ tunc
cõuenit eis ꝑ accidens: ꝛ hoc falſum eſt: q꜡ accn̄s nõ
q̄ſtiuncula. eſt in diuinis. Si aũt det̄ ꝙ vt gen⁹ p̄dicat̄ q̄rit̄ q̄re
magis remanet nomen ſpũi ſctõ q̄3 filio: Itē ſi gen⁹
eſt ſequit̄ ꝙ vl'e ꝛ ꝑticulare ſint in diuinis/ qḋ repu-
gnat ſimplici' ſumme/ vt dicit Boe⁹. Sol'o ſic ſup̄
Solutio determinatũ eſt diſtin. xj. dico ꝙ nec vt gen⁹ nec vt
p̄ncipalis accn̄s p̄dicat̄ aliq̄d in diuinis nec de eſſentia nec de
ꝛ ad p̄^m ob ꝑſona nec de notiõe/ ſ3 bene aliq̄d p̄dicat̄ in diuinis
iectum vt ſ̄catũ intentiõe cõlori q̄3 id de q̄ p̄dicat̄: licet ei in
diuis ſꝑ eadē res ſit in p̄dicato ꝛ ſubiecto/ eſt tn̄ ali⁹
mod⁹ ſ̄candi: ꝛ iõ nõ valet diſtinctio ſic facta ſi pre-
dicat̄ ꝙ predicet̄ vt ens de ratione ſubiecti: vel pre-
dicetur vt non ens de rõne ſubiecti: quia non oppo-
nunt̄ ille due vt cõtradictoria/ ſ3 ſic diuidēdo p̄dica
tur vt ens ꝛc̄. vl' nõ p̄dicat̄ vt ens ꝛc̄. Cõcedo iſtam
nõ p̄dicat̄ vt ens ꝛc̄. In illo ſenſu ꝙ negat̄ includit
totũ p̄dicatũ ꝛ determinationē p̄dicati. Si aũt q̄rit̄
q̄liter p̄dicat̄/ dõm ꝙ p̄dicat̄ vt idē ſub altera inten-
Ad q̄ſtiũcl'ã tione ſ̄candi. Ad id aũt qḋ q̄rit̄ quare ſpũſſctũs no
men retinet ſupra rn̄ſum ꝛ q̄ſitũ eſt. S3 h̄ põt dici ꝙ
iõ retinet: q꜡ cũ ꝓceſſio in inferiorib꜡ in duob꜡ dicat̄
ſc3 in motu ꝓceſſiuo ꝛ egreſſu cauſati a cauſa emana
tio ſpũſſancti ad vtrunq3 aliquã ponit ſil'itudinē vt
ſupra ꝓbatũ eſt: emanatio aũt filij nõ ponit ſil'itudi-
nē niſi ad alterũ. ſ. ad exitũ cauſati de cauſa.

Cũ ſpũſſanctus nõ dicat̄ genitus cur filius dicatur ꝓcedere.

Cũ aũt ſpũſſanct⁹ nõ dicat̄ genit⁹ ſed tm̄ ꝓ-
cedens: queri ſolet cur filius nõ d꜡ tm̄ genit⁹
ſed ꝛ ꝓcedens. Sicut ip̄e in euãgelio Iohã
Ioh. 16. nis ait: Ego ex deo proceſſi vel exiui ꝛ veni
in mundũ. Non ergo tm̄ ſpũſſctũs ꝓcedit a
patre ſ3 etiã fili⁹. Ad qḋ dicim⁹ ꝙ cũ vterq3
ꝓcedat a patre: diſſil'r tn̄. Nã ſpũſſctũs (vt
ait Aug. in. v. li. de tri.) ꝓcedit a patre: non a
quõ natus ſed quõ dat⁹ vel donũ. Fili⁹ aũt
proceſſit naſcendo: exijt vt genit⁹. Ac ꝑ hoc
illud eluceſcit vt põt. ſ. cur ſpirituſſanct⁹ eti
am nõ ſit filius cum ꝛ ipſe a patre exeat. Iõ
ſpũs non dicit̄ fili⁹: q꜡ neq3 nat⁹ eſt ſicut vni
genit⁹: neq3 fact⁹ vt ꝑ dei gratiã in adoptio-
nem naſceretur ſicut nos.

C Utrũ ſpũſſanct⁹ procedit a patre nõ quõ Arti. IIII
nat⁹ ſed quõ donũ vel dat⁹: ꝛ vtrum fili⁹ ꝓ- D
cedit vt donum.

Einde q̄rit̄ de hoc qḋ dicit [Procedit a p̄re
D nõ quõ nat⁹ ſ3 quõ dat⁹ vl' donum ꝛc̄. ḡ.a. obiectõ p̄a.
Hoc eñ nõ videt̄ verũ/ rõ eñ dati ꝛ doni nõ
videt̄ eſſe vt immediatũ ꝓceſſiõi vl' ꝓcedenti/ ſ3 poti
us videt̄ eſſe ꝯn̄s ſcḋm intellectũ eũ q̇ ꝓcedit: vnaq̄q3
eñ res pri⁹ eſt in ſe q̄3 in cõꝑatione ad alterũ: ḡ ꝓce
dens ſpũſſanct⁹ pri⁹ eſt ſpũs in ſe q̄3 ſit cõparat⁹ ad
alterũ/ datũ aũt ꝛ donũ dicũt cõparationē ad dan-
tem ꝛ ad eũ cui dat̄: ḡ videt̄ ꝙ iſta cõſequant̄ ꝓcedē
tem/ ꝛ ſic nihil dicit Aug⁹. Item datũ ꝛ donũ ē ſpi 2a.
rituſſanct⁹ ex tꝑe: tꝑale aũt nõ ē rõ et̄ni: ḡ cũ ꝓceſſio
et̄na ſit q̄ ꝓcedit ſpũſſanct⁹ nõ videt̄ ꝓcedere vt da
tũ vel donũ. Sol'o dõm ꝙ ꝓcedit vt donũ: ꝓbatũ Sol'o.
eſt ei ꝙ ꝓcedit vt amor gratuit⁹: ꝛ rõ aũt amoris gra
tuiti in eo ꝙ gratuiti eſt rõ primi doni qḋ donat̄: q꜡
quicq̄d dat̄ ſibĳnuicē a diligentib꜡ amor gratuitus
eſt pri⁹ illo ꝛ cauſa illi⁹: ꝛ iõ dicit Aug⁹ ꝙ amor q̇ ē
ſpũſſanct⁹ ē donũ in quo oĩa dona donant̄. Ad ob Ad primũ
iectũ aũt dõm ꝙ in iſta ꝓceſſione aliud eſt q̄3 in illa q̄
eſt nature vt natura eſt: q꜡ qḋ ibi primũ eſt hoc h̄ eſt
adiunctũ ꝑ ydentitatē: vñ ꝑ ſe hic ꝓcedit donũ amo
ris qḋ tn̄ ꝑfecta eſt ꝑſona ꝓpter ꝑfectionē nature di-
uine ꝛ identitatē ſimplicitat̄: ꝛ hoc ꝓbatũ eſt ſup̄ in
prima qõe hui⁹ lectõis. Ad aliud dicendũ ꝙ donũ Ad 2^m
ab actu donandi dictũ cõuenit ſpiritui ex tꝑe ſed ab
aptitudine dictũ cõuenit ei ab eterno. Sed adhuc Inſtãtia ꝯ
nõ videt̄ valere Augu^l diſtinctio: q꜡ etiã fili⁹ ꝓcedit rõem Aug.
vt donũ. Probatio Eſa. 9. Paruul⁹ eñ nat⁹ ē no-
bis ꝛ fili⁹ dat⁹ eſt nobis: nihil aũt datũ eſt in tꝑe niſi
qḋ ab eterno donabile fuit: ḡ fili⁹ ab eterno ꝓceſſit
vt donabilis. Sol'o dõm ꝙ fili⁹ nõ ꝓcedit vt do- Sol'o
nũ: eo ꝙ rõ generatiõis nõ dicit rõnē primi doni/ ſi-
cut amor gratuit⁹: ſ3 dicit rõnē primi exn̄tis: ꝛ ideo
mgr̄ infra diſtin. xviij. dicit ꝙ fili⁹ ꝓceſſit ab eterno
nõ vt donũ ſed q̇ dari poſſet eo ꝙ ab altero eſt: ꝛ iḋo
dantē ſe ꝛ mittentē habere poterat: ꝛ iõ obiectio te-
net de filio q̄ p̄mo facta ē ꝛ de ſpũſctõ ꝙ rõ doni ꝯſe
quit̄ eē filij ſcḋm intellectũ/ ſ3 rõ doni eſt de ip̄a rõe ꝓ-
ceſſiõis ſpũſſancti/ vt amor ē ꝛ ab amãtib꜡ ꝓcedit.

C An duodecim modi generatiõis poſiti ab Arti. V
Arrio heretico ſint ſufficienter poſiti: an eti E
am alij ſint addendi.

Einde querit̄ de hoc qḋ dicit ibi [Inter nãq3
D gn̄ationē filij ꝛc̄.] Sumo duodecim modos
gn̄atiõis q̄s arri⁹ cõtra Uictorinũ diſputãs
induxit q̇ licet heretic⁹ fuerit tn̄ modi notabiles ſũt
ꝛ boni. Prim⁹ eſt penes fluxũ linee a pũcto/ ſi motu
ſuo lineã facere poſſet. Scḋs eſt penes emiſſiõe3 ra
dij a ſole vel alio corꝑe luminoſo. Tertius eſt penes
ſigillationē caracteris/ ſicut figura fit in cera a ſigil

lo. Quartꝰ eſt penes immiſſionē vt qn̄ a deo immit
tit̄ hōi bona voluntas. Quintꝰ eſt penes exitꝰ ꝓꝓrie
tatis vel accidētis a ꝓ̄ncipijs ſubiecti. Sextꝰ eſt pe-
nes abſtractionē intentiōis ab hoc ꝑticulari/ſic ſpe-
cies rerū generant̄ in aīa. Septimꝰ eſt penes exci-
tationē ſicut liberū arbitriū excitatū a gr̄a vl̄ alio ꝓ
cedit in generationē actuū. Octauꝰ penes tranſfi-
gurationē/ſicut ex ere fit ſtatua/⁊ ſic figura in figu-
ra inciſiōis. Nonꝰ eſt penes ꝓductōnē ſicut motꝰ ꝓ
cedit ab immobili primo. Decimꝰ eſt penes exitū ſpe
ciei a gn̄e ꝑ exitū differētiarū diuidentiū genꝰ ⁊ con
ſtituentiū ſpēm. Undecimꝰ eſt penes ydeationē ſicut
arca exterior eſt ab archa q̄ eſt in mente archarij: ⁊ ſa
nitas iſtiꝰ curati eſt a ſanitate que eſt in aīa medici.
Duodecimꝰ eſt penes naſcentiā vt hō filiꝰ naſcit̄ ab
hoīe patre: patet aūt ꝙ ille hereticꝰ nō oīs modos
generatiōis enumerat: q2 naſcunt̄ ex putrefactione
mlt̄a ⁊ ex vegetabilibꝰ/ꝑcipue ex virtute ſtellarū q̄
nō tetigit: ⁊ ideo inſufficiens fuit: ⁊ idō a Uictorino
reprehendit̄ et oſtendit̄ ꝙ nulliꝰ harū generationū
diuina generatio plenā habet ſilr̄itudinē.

Qd̄ nō poteſt diſtingui a nobis inter generationē filij ⁊ ꝓceſſionē ſpiritusſancti.

Inter generationē vō filij ⁊ ꝓceſſionē ſpūſ
ſcti dū hic viuimꝰ diſtinguere nō ſufficimꝰ.
vn̄ Augꝰ Maximino ꝑmiſſā queſtionē refri
canti. ſ. q̄rēti cur ſpūſſctūs nō diceret̄ filius
cū de patris eēt ſubſtātia: rn̄dēs ſic ait: Que
ris a me ſi de ſuba patris eſt filiꝰ: de ſubſtan
tia patris eſt etiā ſpūſſctūs: cur vnꝰ filiꝰ ſit: ⁊
aliꝰ nō ſit filiꝰ? Ecce rn̄deo: ſiue capias ſiue
nō capias. De patre ē filiꝰ: de patre eſt ſpūſ
ſctūs: ſ3 ille genitꝰ eſt: iſte procedēs. Jō ille
filiꝰ eſt patris de q̊ eſt genitꝰ. Jſte aūt ſpūs
eſt vtriuſqꝫ: qm̄ de vtroqꝫ ꝓcedit: ſ3 idō cū de
a illo loqueret̄ ait: De patre ꝓcedit qm̄ pater
ꝓceſſiōis eiꝰ auctor eſt q̄ talē filiū genuit: et
gignendo ei dedit: vt etiā de ipō ꝓcederet
ſpūſſctūs. Nā niſi ꝓcederet etiā de ipō: non
diceret diſcipul̄: Accipite ſpm̄ſctm̄: eūqꝫ in-
b ſufflādo daret vt a ſe q̊3 ꝓcedere ſignificās
aꝑte oſn̄deret flādo qd̄ ſpirādo dabat occul-
te: q2 g̊ ſi naſceret̄: nō tm̄ de patre nec tm̄ de
filio: ſ3 de ambobꝰ vtiqꝫ naſceret̄ ſine dubio
filius diceret̄ amboꝝ. Ac ꝑ hoc q2 filius am
borū nullo mō eēt: non oportuit naſci eū de
ambobus. Amborū eſt ergo ſpiritusſanctus
procedendo de ambobus.

Arti. VI. Utrū illa ſit cōcedenda ꝙ pater ſit autor
ꝙ ſpiritusſanctus procedit a filio et ꝙ pater
ſit autor filiationis filij: et ꝙ ſit autor eſſen-
tie in filio.

Einde q̄rit̄ de hoc qd̄ dicit ibi [Qm̄ pater ꝓ
Arg. ꝓ̄mo d ceſſiōis eiꝰ autor ē q̄ talē genuit filiū ⁊c̄. ſ. a.
g̊ ꝙ ſpūs ꝓcedit a filio auctor eſt pater: nō au
tē eſt auctor niſi generando: g̊ vr̄ ꝙ pater generādo
ſit auctor ꝓceſſiōis ſpūſſancti: cuiuſcunqꝫ aūt pr̄ eſt
auctor generādo ille eſt filiꝰ: g̊ videt̄ ꝙ ſpūſſanctꝰ ſit
filius/qd̄ falſum eſt. Jtē cuiuſcūqꝫ pr̄ eſt auctor ge- 2o
nerādo illud genuit/ꝓceſſiōis eſt auctor gn̄ando: g̊
ꝓceſſionē genuit vl̄ in filio adminꝰ genuit. Jtē pōt 3o
ne iſta etiā cōcedi ꝙ pater ſit auctor filiatiōis filij/vi
det̄ ꝙ ſic: q2 ſi filiatio eſt in filio hoc eſt ꝑ generatōe3
patris: g̊ videt̄ ꝙ ipſe ſit auctor filiatiōis filij. Jte3 4o
pōt ne iſta etiā cōcedi ꝙ pater ſit auctor eſſentie in fi
lio/vr̄ ꝙ ſic: q2 ipſe eſt auctor ꝙ eēntia ſit in filio: g̊ ip
ſe eſt auctor eēntie filij/ſed cuiuſcūqꝫ pr̄ eſt auctor ab
illo diſtinguit̄: ſed pr̄ eſt auctor eēntie filij: g̊ ab eſſen-
tia filij diſtinguit̄: ſed a quocunqꝫ diſtinguit̄ hoc af-
firmatiue nō ꝑ̄dicat̄ de ipō: g̊ pater nō eſt eēntia filij
qd̄ falſum eſt. Eadē rōe ꝓbat̄ ꝙ pat̄ nō eſt vis pro 5o
ceſſiua vel ꝓceſſio q̄ ſpūs ꝓcedit a filio: ſi em̄ illiꝰ eſt
auctor (vt dicit Augꝰ) tūc ab illo diſtinguit̄: ⁊ a q̄ di
ſtinguit̄ hoc affirmatiue nō ꝑ̄dicat̄ de ipſo: q2 diſtin
ctū ⁊ a q̄ diſtinguit̄ opponunt̄ relatiue in diuinis: g̊
pater nō eſt ꝓ̄ncipiū ſpiratiōis qd̄ eſt in filio/qd̄ fal-
ſum eſt: q2 ꝑſona ē ꝓꝓrietas ſua: vn̄ cū eadē ꝓꝓrietas
numero ſit in pr̄e ⁊ filio ad ſpirandū ſpm̄ſctm̄/pr̄ eſt
ꝓ̄ncipiū ſpūſſcti qd̄ eſt in filio: ⁊ ex hoc videt̄ vlteriꝰ
ſeq̄ cōcluſio q̄ abſurdiſſima videt̄ in diuinis ꝙ cuiuſ
cunqꝫ pr̄ eſt auctor hoc eſt ab ipō/⁊ ſi ipē pr̄ eſt h̄ cuiꝰ
eſt auctor/ipē eſt hoc qd̄ ab ipō eſt: qd̄ ſup̄ diſti. v. re-
putatū eſt hereſis. Sol̄o dōm ꝙ pater eſt auctor fi Sol̄o
lij ⁊ oīm eoꝝ q̄ ſunt in filio ꝓut ſunt in filio: ⁊ bn̄ cō-
cedo ꝙ oīm eoꝝ que ſunt in filio pater eſt auctor per
gn̄ationē vel generando. Ad primū g̊ dōm ꝙ illud Ad ꝓ̄mū
argumentū nō ſequit̄: ſi em̄ dabo iſtā/pr̄ gn̄ando ē
auctor ꝓceſſiōis ſpūſſcti a filio: nō ſequit̄ ꝙ ipſe au-
ctor ſit generando ſpūſſancti: ſ3 ſequit̄ ꝙ ipē generā
do auctor eſt ꝙ ſpūs ꝓcedat a filio: ⁊ hoc verum eſt.
Ad aliud dicēdū ꝙ hec eſt falſa/cuiuſcūqꝫ pater eſt Ad 2m
auctor generādo illud genuit/ nec in hūanis tenet:
q2 cordis filij pater carnalis eſt auctor gn̄ando/nec
tn̄ cor genuit ſ3 filiū: actꝰ em̄ gn̄atiōis ꝑſone nō ē ni-
ſi ypoſtaſis/⁊ alia fiunt in ypoſtaſi/ſ3 auctoritas re
ſpicit oīa quecunqꝫ vel ꝑ ſe ⁊ primo/vl̄ ꝑ accn̄s et
ꝯn̄ter habent̄ ꝑ generationē: vn̄ ꝓceſſionē nec per ſe
genuit nec ꝓceſſionē in filio genuit/ſ3 genuit filiū q̄
naſcendo accepit ꝓceſſionē/ſicut oīa alia in q̄b3 non
opponit̄ relatiue patri. Ad aliud dōm ꝙ pater eſt Ad 3m
auctor filiatiōis filij: ⁊ hoc generādo/nō tn̄ genuit fi
liationē/ſicut iam dictū eſt. Ad aliud dicendū ꝙ pa Ad 4m
ter nō eſt auctor eēntie in filio/ſed bn̄ cōcedo hanc ꝙ
pater eſt auctor ꝙ et/q2/vel q̄re eſt eſſentia in filio:
q2 licet auctoritas ſit reſpectu omniū que ſunt in na
to/nō tn̄ eſt reſpectu eoꝝ que aliquo mō ſe habēt ad
generatōnē vt t̄mini ſiue ꝑ ſe ſiue per aliud ſiue prio
ſiue cōiter: eſſentia aūt/nec in ſe/nec in alia ꝑſona ſe
habet aliquo mō vt ens ab alio/ſ3 eēntia in filio nō
eſt eſſentia ſm modū intelligendi: ſed potiꝰ acceptio
eſſentie ⁊ modꝰ habendi eam: ⁊ idō illud aliquo mo-
do referri pōt ad auctoritatē gn̄atōis. Ad aliud di Ad ꝓbatō3
cendū ꝙ auctoritas eſt cauſa diſtinctiōis eo mō quo quarti
refert̄ ad generata ſiue ad genitū: refert̄ aūt ad geni
tū vl̄r nō primo neqꝫ ꝑ ſe: vn̄ nō eſt cauſa diſtinctōis
ſimplicit̄ ſed ſm q̄d: verbi gr̄a cū dr̄: pater eſt auctor
qd̄ eſſentia eſt in filio/non ſequit̄ ꝙ pater diſtinctus
ſit ab eſſentia vel ab eſſentia in filio: q2 neutro mo-
do ipſe eſt auctor eſſentie/ſed ſequit̄ ex hoc ꝙ eſſentia

eſt in filio/hoc eſt a patre ⁊ alio mō habet pater eēn-
tiā ⁊ alio mō filiꝰ: qꝛ pater habet nō ab alio/ filiꝰ au
Ad 5m tem ab alio. Ad vltimū dōm ꝙ pater eſt auctoꝛ ꝓ-
ceſſionis ſpūſſancti a filio ꝓut eſt a filio: ſed ex hoc ſi-
cut iā habitū eſt nō ſequiť ꝙ eadē ꝓceſſio actiua non
ſit in patre ſꝫ ꝙ nō eodē mō habeat eā pater ꝗ̊ habet
eā filiꝰ: ⁊ hoc verū eſt: qꝛ pater habet eam a ſe/ ⁊ fili-
us habet eam a patre: ⁊ hec diſtinctio eſt ī modo ha-
bendi non in eo qđ habeť.

B An bene ſequiť ſpiritus tempaliter ꝓce-
dit a filio: ergo ab eterno.

Einde queriť de hoc qđ dicit vt a ſe ꝗ̊ꝫ ꝓcede
D re ſignās apte oſtēderet flando ⁊c̄. ſ̄.b. Nō
eīm videť valere argumētū de tpali ꝓceſſiōe
ad eternā: qꝛ greci bn̄ cōcedūt ꝙ a filio mittiť: nō tn̄
Solutio. cōcederēt ꝙ a filio ꝓcedit. Solo bonū eſt argumē-
tū: qꝛ ſicut infra ꝓbabiť eterna ꝓceſſio ċcať in tpali
mitti aūt ē cognoſci ꝙ ab alio ſit ꝑ effectū appꝛopꝛia
bilē ꝑſone: ⁊ ideo ſi ſignificať ꝓcedere tpaliter de ip-
ſo filio de neceſſitate etiam ab eterno ꝓcedit ab eo: et
hoc infra oſtendeť diſtinctiōe.xv.

Hic dicit ꝙ nō valet inter illa duo diſtinguere.

Quid aūt inter naſci ⁊ ꝓcedere interſit: de il
la excellētiſſima natura loqns explicare qs
pōt? Nō oē qđ ꝓcedit naſciť: ꝗ̄uis oīe ꝓce
dat qđ naſciť. Sicut nō oīe qđ bipes eſt: hō
eſt: ꝗ̄uis bipes ſit oīs q̄ hō eſt. Hoc ſcio: di
a ſtinguere aūt inter illā generationē ⁊ hāc ꝓ
ceſſionē neſcio: nō valeo: nō ſufficio: ac ꝑ h̊
qꝛ ⁊ illa et iſta ē ineffabilis: ſicut ꝓpheta de
filio loquens ait: Generationē eius qs enar
rabit? Ita de ſpiritu ſancto veriſſime diciť.
Proceſſionē eius qs enarrabit? Satis ſit er
go nobis: qꝛ nō eſt a ſeipo filiꝰ ſed ab illo de
quo natus eſt: nō eſt a ſeipſo ſpūſſctūs ſꝫ ab
illo de quo ꝓcedit. Et qꝛ de vtroqꝫ pꝛocedit
ſicut iam oſtendimꝰ. De ſpūſctō quō ipe de
deo ſit: nec tn̄ ipe filiꝰ ſit: qm̄ pꝛocedēdo nō
naſcendo legiť eſſe de deo: iam ſuperiꝰ quā-
tum viſum eſt diſputauimus.

Neſcio nō valeo nō ſufficio differūt.

Einde queriť de illis tribꝫ q̄ tangit ibi [Ne-
D ſcio nō valeo nō ſufficio ⁊c̄. ſ̄.a. quō differāt
Videť eīm eſſe inculcatio eiuſdē. Et dōm ad
hoc ꝙ neſcire dicit defectū habitꝰ in cognoſcēdo: nō
valeo aūt dicit defectū rōis ad intellectū diuinoꝝ:
nō ſufficio aūt dicit obſcuritatē q̄ remanet etiā pꝰ il-
lūinationē fidei ꝓpť obſcuritatē ſpeculi ⁊ enigmatꝭ.

An ſpirituſſanctus debeat dici ingenitus.

Nunc cōſiderandū eſt cum ſpūſſanctus non
ſit genitus: vtrum debeat dici ingenitꝰ. Ad
qđ dicimꝰ ſpiritūſanctū nec genitū nec inge
nitum debere dici. vnde Augꝰ ad Oroſium
ait: Spiritūſanctū nec genitū nec ingenitū
fides certa declarat: qꝛ ſi dixerimꝰ ingenitū
duos patres videbimur affirmare. Si autēꝫ
genitū duos credere filios culpamur Sicut
eīm ſolus filius diciť genitꝰ ita ⁊ ſolus pater
diciť ingenitꝰ: eo ꝙ ab alio nō ſit. vn̄ Aug. in
xv. li. de tri. Pater inquit ſolꝰ nō eſt de alio a
Jdō ſolus appellať ingenitꝰ: nō quidē in ſcri
pturis: ſed in cōſuetudine diſputantiū: ⁊ de
re tanta ſermonē qualē valuerint ꝓferenti-
um. Filius aūt de patre natus eſt: ⁊ ſpūſſan
ctus de patre pꝛincipaliter ⁊ cōiter de vtroqꝫ
ꝓcedit. Jdōqꝫ cū ſpm̄ſctm̄ genitū nō dicamꝰ:
dicere tn̄ ingenitū nō audemꝰ: ne in h̊ voca-
bulo vł duos patres in illa trinitate: vł du-
os qui non ſunt de alio q̄ſpiā ſuſpiceť. Ecce
his verbis aperte oſtēdit ſpiritūſanctū nec
genitū nec ingenitū debere dici.

Unc ꝯſiderandū eſt ⁊c̄. [Hic incipit ſcđa ps D
n iſtiꝰ diſtinctiōis in qua oſtēdit ꝙ ſpūſſanctꝰ
nō debet dici ingenitꝰ. Et diuidiť in partes
quattuoꝛ. Jn quarū pꝛima oſtendit ꝑ Augum ꝙ ſpi
ritꝰ nō dꝛ ingenitꝰ. Scđo ꝑ Hierom oſtendit ꝙ di-
ciť ingenitus ibi [Hieronymꝰ tn̄ ⁊c̄.] Jn tertia ſol-
uit cōtrarietatē eoꝛum ibi [Sed vt iſtam que videť
⁊c̄. Jn quarta ꝓbat ſolutionē ibi [Q autem Hiero
nymꝰ ita acceperit ⁊c̄.

Utrum ſpirituſſanctꝰ poſſit dici ingenitꝰ. Arti. VII

Ncidit aūt dubiū circa pꝛimū capitulū vtrū
I ſpūſſanctꝰ poſſit dici ingenitꝰ: Videť ꝙ ſic: Q ſic pꝛiō:
dant eīm ſophiſte ꝓ regula ꝙ ꝓpoſitio de infi-
nito p̄dicato eq̄pollet negatiue/ vt iſte nō eſt homo:
⁊ iſte eſt nō hō: cum g̊ iſta ſit vera/ ſpūſſanctꝰ nō ē ge
nitꝰ/ videť etiā hec eſſe vera/ ſpūſſanctꝰ eſt ingenitꝰ.
Jtem ſpūſſanctꝰ aut eſt ingenitꝰ aut nō eſt ingeni- 2o
tus: ſi eſt ingenitꝰ habeo ꝓpoſitū/ ſi aūt nō eſt inge-
nitus: g̊ nō eſt nō genitꝰ: ſed hec eq̄pollet huic eſt ge
nitus: cū ergo hec ſit falſa/ erit ⁊ hec falſa/ nō eſt non
genitꝰ: g̊ ⁊ iſta/ nō eſt ingenitꝰ: g̊ illa fuit vera/ eſt in
genitꝰ: ⁊ hoc negat Aug. P̄. dať ꝓ regła ꝙ ſi duo 3o
termini ſe habent ſicut ſuperiꝰ ⁊ inferiꝰ ⁊ ambo ne-
genť vel coniunganť cū negatione ꝙ inferioꝛ efficiť
ſuperioꝛ ⁊ ecōuerſo: verbi gr̄a: hō ⁊ aīal ſe habēt ita
ꝙ homo eſt inferiꝰ ad anīal: nō hō aūt ſuperiꝰ ad nō
animal/ cū de pluribꝫ poſſit dici nō homo ꝗ̄ꝫ nō aīal:
g̊a fiłi cum in cōitate ꝑſonarū ens ab alio ⁊ genitꝰ
ſe habeant ſicut ſuperiꝰ et inferiꝰ/ ſi cōiungať eis ne
gatio de pluribꝫ verificabiť ingenitus ꝗ̄ꝫ nō eſſe ab
alio/ ſed nō ens ab alio verificať de vno. ſ. a patre: g̊
ingenitꝰ verificať ad minꝰ de duobꝫ: g̊ diceť de ſpiri
tuſctō. Solo dōm cū Damo ꝙ hoc qđ dico ingeni Solo.
tū dupliciter diciť: dicit eīm ſic libꝛo. j. cap̄. ix. Opoꝛ
tet ſcire qm̄ ingenitū ꝑ vnū n/ ſcriptū ſcꝫ idē qđ non
genitū ſignificat. Jngēnitū ꝑ duo n n/ ſcriptū. ſ. oſtē
dit ꝙ nō generatū eſt: ⁊ dicit ꝙ in pꝛimo ſenſu geni- Jngēitū ꝗ̄t
tū ⁊ nō genitū diſtinguūt inter naturas creatā. ſ. et mōis acci-
increatā: qꝛ diuina natura eſt ingenita. i. increata/ pitur.
ſm ꝙ genitū dꝛ a geneſi. i. a creatiōe. Jngenitū autē
in ſcđo ſignificato cōuenit nature create ⁊ increate:
qꝛ aliq̄s in natura diuina eſt ingenitꝰ vt ſolꝰ pater/
vt dicit Dam̄. ⁊ aliq̄ alia etiā in natura creata dicū-

tur ingenita/ſicut oīm aīaliū ꝓp̄rie p̄rime ypoſtaſes
id eſt indiuidua q̄ nō nata ſ; a cōditione facta ſūt/ vt
p̄rimi duo aſini ꝛ p̄rimi duo leones ꝛ p̄rimi duo ho
mines ꝛ ſic de alijs. Tn̄ nota ꝙ ſm ꝓp̄rietatē latine
lingue nō eſt iſta diſtictio: q̄ꝛ ingennitū ꝑ duo n/ i la
tina lingua nihil ſignificat: ſ; qd̄ nō eſt generatum
dicim⁹ ingenitū. Et iō aliꝗ dōm ꝙ ingenitū dupli-
ciꝗ pōt recipere ꝑpoſitōnē in. ſ. in vi ꝑuatiōis ꝛ in vi
negatiōis: ſi recipiat eam in vi p̄riuatiōis tūc nō di
ceꝗ niſi de non nato/apto tn̄ ad hoc vt naſcaꝗ vł gñe
tur: ꝛ ſic nec de patre/nec de ſpūſctō/nec etiā de filio
pōt couenienꝗ dici. Si aūt recipiat ꝑpōnē in vi ne-
gatiōis tūc pōt negare negatio extra gen⁹ vł in gñe
Si extra gen⁹ tūc tātū valet ingenitū q̄ntū ens nō
genitū vel non ens genitū ſimplr̄: ꝛ ſic vł̄r verificaꝗ
de oīb; nō ab alijs vel ab alio exn̄tib;: ꝛ etiam de
his q̄ ab alio vel ab alijs ſunt dūmō nō ſint ꝑ gene-
ratione ab alio vel ab alijs. Si aūt negat in genere
nature diuine adhuc pōt facere triplicē negationē:
ſc; ꝙ negatio tm̄ neget gen⁹ generationis vel tm̄ ip
ſam generationē relinquendo gen⁹ vel vtrunq; ſił:
verbi gratia: gen⁹ generatiōis eſt eſſe ab alio: poteſt
ergo eſſe ſenſus: ingenitus. i. nō ens ab alio: ꝛ ibi ſi-
ſtat negatio: ꝛ in hoc ſenſu ſumit Aug⁹ in p̄rimo ca-
pitulo iſti⁹ ꝑtis: ꝛ ſic non couenit niſi patri: vel pōt
eſſe ſenſus/ingenitū. i. ens ab alio nō ꝑ generationē
ꝛ ſic negatio nō finiꝗ niſi ad ſpēm geniti ꝛ non ad ge
nus: ꝛ ſic nō couenit niſi ſpirituiſctō: ſ; in hoc ſenſu
nullus ſanctoꝝ in hac locutiōe vſus eſt. Tertio mō
pōt intelligi negatio finiri ad totū qd̄ eſt ingenito. i.
ad ens niſi ab alio ꝑ generationē ſimul ꝛ coiūnctim
vt idem ſit ingenitū qd̄ nō ens ab alio ꝑ generatiō;
ꝛ cōiter couenit patri ꝛ ſpirituiſctō: ꝛ in hoc ſenſu ſu
Ad p̄rimū mit Hiero⁹. Hac ergo habita diſtinctiōe rn̄dēdū
eſt ad p̄mū ꝙ cum dr̄ ꝙ ꝓpoſitio de infinito p̄dicato
equipollet negatiue nō ſumiꝗ infinitū et p̄riuatiuū
idē. nō genitū em̄ nō eſt idem cū ingenito nec ecōuer
ſo niſi in quodā ſenſu/ vt iam dictū eſt: vn̄ licet Au-
guſtin⁹ cōcedat ſpm̄ eſſe nō genitū ſm ꝙ negatione
gat totū qd̄ ponit genitū/nō tn̄ cōcederet ꝙ eſt inge-
nitū: q̄ꝛ hoc ꝓp̄rie couenit patri/ ꝛ eſt notio p̄ris ſm
ꝙ negatio non negat niſi gen⁹ geniti: hoc eſt ens ab
Ad 2m alio: q̄ꝛ ſic nō couenit niſi patri. Ad aliō dōm ꝙ ſpi
rituſſanct⁹ eſt ingenit⁹/ ꝛ nō eſt ingenit⁹ in diuerſis
ſenſib;/ vt iam patuit: ꝛ iō ſolutio ad illud etiam pa
Ad 3m ter. Ad aliud dōm ꝙ ingenitū ſm ꝙ negatio ſubin
tellecta negat totū efficiꝗ ſupi⁹ ad nō ens ab alio: ſed
in illo ſenſu nō vtiꝗ Aug⁹/ſ; Hiero⁹ vt iā dictū eſt.

Arti. VIII Vtrū nō eſſe ab alio ſit notio patris: ꝛ vtrū
J p̄r ꝛ fili⁹ pn̄t dici idē p̄rincipiū ſpūſcti.

Eindeq̄riꝗ de hoc qd̄ dicit [Pater inq̄t ſol⁹
D nō eſt ab alio ꝛc̄. ſ. a. Si em̄ non eſſe ab alio
Arg. p̄mo notio eſt patris/ videꝗ etiā ꝑ oppoſitū eſſe ab
alio notio eſſe filij ꝛ ſpūſcti qd̄ falſum eſt: ğ nec nō eē
2o de alio notio eſt patris. Itē ſicut pater eſt innaſcibi
lis ita etiā eſt imp̄roceſſibilis: ğ videꝗ ꝙ hec debeat
3o eſſe notio ſua ſicut innaſcibilitas. P. ſicut ingenitū
eſſe ſm vnū ſenſū couenit patri ꝛ ſpirituiſctō: ita im-
p̄roceſſibilē eſſe couenit patri ꝛ filio: quare ğ nō po-
niꝗ eſſe vna ꝓp̄rietatū patris ꝛ filij in cōmuni/ ſicut
Hiero⁹ ponit ingenitū couenire in cōmuni patri et
Solo ſpirituiſctō. Si dicas ꝙ hoc impedit cōitas: q̄ꝛ qd̄
cōmune eſt nō habet intentionē ꝓp̄rij: q̄ꝛ ꝓp̄riū eſt qd̄
Obiectio couenit vni ſoli. Hoc nihil eſt: q̄ꝛ ſpiratio actiua ſm
quā pater ꝛ fili⁹ ſunt vnū p̄rincipiū ſpūſſancti/ cōis
eſt patri ꝛ filio: ꝛ tn̄ eſt notio: ğ rō cōmunitatis non
impedit notionis intellectū. Vlteri⁹ queriꝗ ſi dici q̄ſtiuncula.
mus patrē ꝛ filiū ꝑ vnā notionē eſſe p̄rincipiū ſpūſ-
ſancti/ ꝛ cōcedim⁹ eos eſſe vnū p̄rincipiū/vtrū poſſi
mus cōcedere ꝙ ſint idem p̄rincipiū/ videꝗ ꝙ ſic: q̄ꝛ Obiectio ꝯ
ſunt p̄rincipiū/aut ſunt idem p̄rincipiū aut diuerſū
q̄ꝛ idem ꝛ diuerſum ſequunꝗ oē ens inquātū ens
eſt: nō aūt ſunt diuerſum p̄rincipiū ſpūſſancti pater
ꝛ fili⁹: ğ ſunt idē. Cōtra/ ſup̄ diſtin. x. mgr̄ voluit cō
cedere de patre ꝛ filio ꝙ eēnt idē deus vel ali⁹ deus
tn̄ cōceſſit ꝙ eſſent vnus de⁹: cū ğ nō magis vnio ſit
patris ꝛ filij in cōmuni notiōe q̄ ſpirant ſpm̄ ſctm̄ q̄;
in eēntia diuina/ videꝗ ꝙ nō debeat ꝯcedi ꝙ ſint idē
p̄rincipiū vel aliud ſiue diuerſum. Solo dōm ad Solo.
p̄mo queſitū ꝙ ad eſſe notionis tria exigunꝗ quoꝝ
vnū eſt p̄rincipale a quo etiā notiōis vocabulū tra-
hiꝗ. ſ. ꝙ ꝑ ipſum innoteſcat ꝑſona vł ꝑſone cui⁹ ē no-
tio ſiue quaꝝ eſt notio. Scōm aūt ē ꝙ ſonat aliquā
dignitatē: q̄ꝛ ꝑſone nomen dignitatē ſonat ſiue na-
ture ſiue officij. cōiter ei ſonat dignitatē nature: vn̄
indiuidua aliaꝝ naturaꝝ p̄reter rōnalē nō vocam⁹
ꝑſonas vt hoc lignū vel hunc lapidē/ eo ꝙ nō habēt
honorē imaginis in qua ē ſilitudo diuinaꝝ ꝑſonaꝝ
Tertiū eſt ꝙ aliquo mō habeat naturā relatiōis ad
aliud: q̄ꝛ alie ꝓp̄rietates in diuinis eſſe nō poſſunt/
niſi relatiōes originis/ vt infra diſtincꝗ. xxvj. ꝓbaꝗ
His habitis facile rn̄deꝗ obiectis. Ad p̄rimū ei di Ad p̄mū
cendū ꝙ eſſe de alio nō ꝑtinet ad dignitatē ex ſe: ꝛ iō
notio eſſe nō poteſt/ dico aūt ex ſe: q̄ꝛ ex mō aliquo ſu
peraddito poſſet notare dignitatē eē ens de alio qd̄
in inferiorib; couenit vilib; reb;/ vt pilo/lūbrico/pe
diculo: hec em̄ ſunt exempla Auguſtini: ğ ex ſe nō di
cit dignitatē in ꝑſona: ſ; ſi addereꝗ eſſe de alio ꝑ gñā
tionē/ tūc generatio dignitatē afferret ei quā nō ha-
bet a ſe: q̄ꝛ genit⁹ (vt dicit Hylari⁹) in honore eſt ge-
nerantiſ: geniti em̄ honoris admiratio in honore ge
nerantis eſt: ꝛ hoc habitū eſt ſupra diſtinc̄. v. nō eſſe
aūt ab alio de ſe dicit dignitatē: ꝛ in ſuperiorib; ꝛ in
ferioꝛib;: q̄ꝛ qd̄ nō eſt ab alio eo ip̄o ꝑfectiſſimū eſt/ ꝛ
notiſſimū: ꝛ ideo illud eſt notio patrꝭ. Ad aliud di- Ad 2m
cēdū ꝙ inaſcibilitas eſt notio q̄ includit in ſe imp̄ro-
ceſſibilitatē vt ꝑtem ſui: ꝛ hoc pꝫ ex ſuperiori diſti-
ſtinctōe poſita/ de hoc qd̄ eſt ingenitū ſm ꝙ negatio
negat gen⁹ geniti: q̄ꝛ ſic tm̄ eſt notio patris/ tūc em̄
idem eſt innaſcibilitas qd̄ eſt nō exn̄tia ab alio: ꝛ qd̄
nō eſt ab alio nec generatiue eſt ab alio nec etiā p̄ro-
ceſſiue eſt ab alio. Vel dicaꝗ ſi placet ꝙ naſcibile ꝛ ꝓ
ceſſibile ſe habēt ſicut ſuperi⁹ ꝛ inferi⁹: ğ ſi adueniat
negatio vel p̄riuatio/ qd̄ inferi⁹ eſt fit ſuperi⁹ ꝛ ecō-
uerſo: ğ ingeneratio ſiue innaſcibilitas eſt ſuperius
ad ip̄roceſſibilitatē: ꝛ ſic in innaſcibilitate intelligiꝗ
imp̄roceſſibilitas: ꝛ hec eſt ſolo quorundā/ ꝛ nō va-
let: q̄ꝛ cū diciꝗ ꝙ ꝑ negationē min⁹ cōe efficiꝗ magis
cōmune nō intelligiꝗ hoc niſi de ſuppoſitis de q̄bus
dicitur ꝙ hoc de plurib; poteſt p̄redicari q̄; illud: et
nō ꝙ ipſum ponaꝗ in intellectu illius vt pars: licet
em̄ homo ſit pars animalis/ ꝛ poſito homine pona-
tur animal: ꝛ ſimiliꝗ poſito nō animali poniꝗ nō ho
mo: non tamen eſt pars que cadit eſſentialiꝗ ſub nō
homine: ſimiliꝗ hō ſub animali per qd̄ diffiniꝗ. P.
ego pono obiectionē de inſpirabilis que poſita ē de
imp̄roceſſibilis: ꝛ tunc nō valet ſolutio eoꝝ: ſ; opoꝛ Ad 3m cum
tet redire ad p̄rimā ſolutionē. Ad aliud dōm ꝙ in- obiectione.

genitū ſm ꝙ cōiter conuenit patri ⁊ ſpirituiſctō ſm intellectū Hieronymi nō eſt notio: ſic eñ tantū valet quantū nō ens ab alio ꝑ generationē / ita ꝙ negatio reſpiciat totū coniūctim / ⁊ hoc nō eſt dignitas: qꝛ nō eſt ab alio ꝑ generationē quin valde indigne ē ab alio / vt patet in exemplis Augu. / vt vermis lumbꝛicus eſt nō ab alio ꝑ generationē / ſed ab alio ꝑ putrefactionē: ⁊ iō nulla eſt queſtio vlteriꝰ de ꝓceſſibi-

Ad q̄ſtiūclā lis vel inſpirabilis. Ad id qđ vlteriꝰ querit̃ vtrum pater ⁊ filiꝰ poſſint dici idem pꝛincipiū ſpirituſſancti: ſine pꝛeiudicio dico ꝙ nō: ⁊ hoc ꝓpter articulum qui claudit̃ in intellectu eiꝰ qđ eſt idem qui denotat ydentitatē ſuppoſiti ⁊ ꝑſone: pater autē ⁊ filiꝰ licet ſint vnus deꝰ / nō tñ idem deus / maſculine ſuſcipiēdo li idem: ⁊ ſilr licet ſint vnū pꝛincipiū / nō tamē idē

ad obiectiōꝫ pꝛincipiū: qꝛ non eadē perſona / ſed ipſi due perſone ſunt vnum pꝛincipiū. Ad id qđ cōtra obijcit̃ reſpōdendū eſt vt ſup̄ diſtin. v. ꝙ nec idem pꝛincipiū ſunt nec diuerſum: qꝛ diuerſuꝫ exigit alietatē foꝛme que nō eſt ibi: idem aūt exigit identitatē ꝑſone q̄ iterū nō eſt ibi: ⁊ ꝙ dicit phs ꝙ idē ⁊ diuerſum ſequunt̃ omne ens inquantū ens: dōm ꝙ intelligit de creatis ⁊ nō de perſonis increatis.

Qđ Hieronymus dicit ſpiritūſanctum ingenitū: quod videtur pꝛedictis aduerſari.

Hieronymus tñ in regulis diffinitionū contra hereticos dicit ſpiritūſanctū ingenitum

a eſſe his verbis: Spūſſanctus pater nō eſt: ſꝫ ingenitus atq; infectus. Pater nō eſt: qꝛ patris eſt ⁊ in patre eſt: ꝓceſſionē habet ex patre ⁊ nō natiuitatē. Filius aūt nō eſt: qꝛ genitꝰ nō eſt. Ecce his verbis dicit̃ ſpirituſſanctus eſſe ingenitus: qđ videt̃ aduerſari pꝛemiſſis verbis Auguſtini.

Determīatio ſcđm diuerſas acceptiones dicit eos locutos.

Sꝫ vt iſtā q̄ videt̃ repugnātiā de medio abigamus. Dicimꝰ ꝙ Hieroꝰ aliter accepit nomen ingeniti: ⁊ aliter Auguſtinus. Accepit eñ auguſtinꝰ ingenitū q̄ vel qđ de alio non eſt: ⁊ ſm hoc đ ſolo patre dicit̃. Hieronymꝰ vero ingenitum dicit non genitū: et ſm hoc de ſpirituſancto poteſt dici: cum ſpirituſſanctus non ſit genitus.

Arti. IX. Quid pꝛedicet ingenitꝰ qñ đꝛ: ſpūſſanctus

R eſt ingenitꝰ: an eēntiā: ꝑſonam vel notionē. Et qua cōitate. ſ. vel rōnis vel realis dicat̃ de patre ⁊ filio.

Einde q̄rit̃ de hoc qđ dicit ibi in ſcđo caplo:

d [Spūſſanctꝰ pater nō eſt ſed ingenitus ⁊c̄.

Arg. p̄mo ſ. a. Quid eñ p̄dicat li ingenitꝰ qñ đꝛ de ſpirituſctō aut eēntiā aut ꝑſonā aut notionē? qꝛ nō ſūt plura in diuinitate: cōſtat ꝙ non eſſentiā: qꝛ ſic conueniret eq̄liter tribꝫ qđ falſum eſt: nec ꝑſonam vt pꝫ in ſingulis: qđ eñ ꝑſonā ſpirituſſancti nō p̄dicet patet: qꝛ ſpirituſſanctꝰ nō pꝛedicat̃ de patre ſed ingenitus pꝛedicat̃ de ipſo. Si vero dicat̃ ꝙ notionē pꝛedicat: cōtra / nō ſunt niſi quinq; notiōes / tres patriſ ⁊ earū vnā habet cum filio: vna filij ⁊ vna ſpūſſancti. P. qñ cōiter đꝛ de ſpūſancto ⁊ de patre qua cōitate đꝛ: aut rei aut rōnis: ſi rei: ḡ aliqua vna notio eſt in patre ⁊ ſpirituſancto / ſicut aliq̄ vna eſt in patre ⁊ filio / qđ falſum eſt: cū nō ſint notiōes niſi q̄nq; vt mgr̃ infra ꝓbabit. Si aūt cōmune rōnis: ḡ vniuerſale eſt in diuinis qđ negat Boetiꝰ in lib. de tri.

Solo Obiectio q̄ſtiūcula.

Solo / cū ingenitꝰ p̄dicat̃ de patre et ſpūſancto nō dicit notionē vt ſupꝛa ꝓbatū eſt / nec eſſentiā nec ꝑſonā / ſed eſt negatio ꝯñs modū exiſtentie ſpūſſancti / ſicut ex hoc ipō q' aliq̄s eſt homo ſequit̃ ꝙ nō ſit azinꝰ nec lapis: ita ex hoc ipō ꝙ ſpūſſanctꝰ eſt ſpiratꝰ ſequitur ꝙ nō ſit genitꝰ: ⁊ ex hoc ipō ꝙ pater nō ē ab alio ſequit̃ ꝙ nō ſit genitus. Ad aliud dicendū ꝙ eſt cōmune rōnis vt negatio ꝯñs eſt cōmune: ſꝫ illa non ponit vle ſubale nec accñale: ⁊ iō non ſequit̃ ꝙ ī trinitate ſit vle ⁊ ꝑticulare: ex hoc eñ ꝙ homo nō eſt lapis ipſe nō eſt aliq̄d ꝑ ſe vel ꝑ accñs: affirmatio eñ cauſare pōt negationē ſed nō ecōuerſo negatio affirmationē: vñ ex hoc ꝙ ſpūs ſpiratꝰ eſt / eſt nō genitus vel ingenitꝰ: ſed nō cōuertit̃ ꝙ ex hoc ſit ſpiratꝰ vel aliq̄d qđ eſt ingenitus / in illa rōne ſumendo ingenitū in qua ſumit Hieroꝰ / vt ſupꝛa dictū eſt.

Solo ad p̄mū.

Ad q̄ſtiūclā

Ex verbis Hieronymi oſtenditur ex quo ſenſu dixit ſpiritumſanctū ingenitum.

Qđ aūt Hieronymꝰ ita acceperit: oſtendit̃ ex verbis ſuis quibꝰ in eodē tractatu vtitur faciēs talē diuiſionē: Oē qđ eſt aut ingenitū eſt: aut genitū: aut factū. Eſt ḡ qđ nec natū eſt nec factū: ⁊ eſt qđ natū eſt: ⁊ factū non eſt: ⁊ eſt qđ nec natū eſt nec factū eſt: ⁊ eſt qđ factū eſt: ⁊ natū nō eſt: ⁊ eſt qđ factū eſt ⁊ natum eſt ⁊ renatū eſt: ⁊ eſt qđ factū eſt ⁊ natū eſt ⁊ renatū nō eſt. Nunc p̄poſitoꝛū ſingulis rebus ſubſiſtentiā deſtinemꝰ. Qđ ergo nec natū nec factum eſt pater eſt: nō eñ ab alio aliquo eſt. Qđ aūt natū ē ⁊ factū nō eſt filiꝰ eſt: q̄ a patre genitꝰ eſt nō factus. Qđ iterū nec factū nec natū eſt: ſpūſſanctꝰ ē qui a patre ꝓcedit. Qđ etiā factū ē ⁊ natū nō eſt: celum ⁊ terra ceteraq; inſenſibilia ſunt. Qđ autem factū ⁊ natū ⁊ renatū eſt: homo eſt. Qđ ꝟo factum eſt ⁊ natum eſt: ⁊ renatum nō eſt: animalia ſunt. Ecce his verbis oſtēdit Hieronymus ſe ingenitū accipere non genitum Aliter enim non eſſet pꝛemiſſa diuiſio vera ſcꝫ: omne qđ eſt aut ingenitum eſt: aut genitum: aut factum. Atq; in diuiſionis huiꝰ pꝛoſecutione: in aſſignatione ingeniti vbiq; ponit non natum.

a

Quare eſſe ab alio ⁊ alium non eſſe ab eo non dicat̃ notio ſpirituſſancti: ⁊ quare eſſen

Arti. X

L

tie ſicuti perſone nulla eſt emanatio:

d Einde queriꝫ de hoc qᷓ dicit in vltimo cap. ibi [Omne qᷓ eſt aut eſt ingenitū aut genitū aut factum ꝛc̄. ſ. a. Hic em̄ ſub ingenito ſm Hieronym̄ cōprehendiꝫ ſpūſſanct⁹: q̄riꝫ ḡ cū eſſe ab alio ꝛ aliū non eſſe ab ipſo cōueniat ſpirituiſctō / q̄re illud nō dicaꝫ notio ſpūſſancti: videꝫ ꝙ dici debeat q2 nō eſſe ab alio ꝛ alium eſſe ab ipſo / ꝛ eſſe ab alio ꝛ alium eſſe ab ipſo: ꝛ eſſe ab alio ꝛ aliū nō eſſe ab ipſo cōuenit perſonis diuinis / ꝛ qᷓ vni cōuenit alij non cōuenit: ḡ cōueniunt ſicut ꝓprietates: q2 ꝓprietates ſunt que diſtincte cōueniūt ꝑſonis diuinis: ḡ iſta ſūt ꝓprietates. Ulterius q̄riꝫ quare nulla emanatio eſt eſſentie cum Hiero⁹ hic tangat factū: ꝛ nō factū. In inferiorib᷒ em̄ videm⁹ ꝙ aliq̄d emanat ab eēntia creata qᷓ nō eſt ipa. Itē videꝫ ꝙ eēntia ſm iſtã diuiſionē Hieronymi habeat ꝓprietatē q̄ deꝫminat eã aut em̄ eſt ingenita aut genita aut facta: q2 ſub his trib᷒ cōprehendit Hiero⁹ oīa: cōſtat ꝙ nō eſt facta / nec genita: ḡ eſt ingenita: ḡ determinaꝫ ꝓprietate ingn̄atiōis: q̄cq̄d aūt determinaꝫ diſtinguiꝫ: ḡ eſſentia diuina diſtinguiꝫ. P̄. Hiero⁹ in iſta diuiſione idem bis ponit. ſ. qᷓ nō factū nec genitū ſed ingenitū eſt: ḡ videꝫ ꝙ idem cōtra ſe diuidaꝫ qᷓ nō pōt eſſe homo em̄ ſub aīali nō diuidiꝫ cōtra hoīem. Itē videꝫ falſum dicere / cū dicit ꝙ eſt qᷓ factū: ꝛ natū ꝛ renatū ē vt hō: multi em̄ hoīes nunq̄ renaſcunꝫ vt gētiles ꝛ iudei. Sol'o ad hec / leue ē ſoluere ſm ſupra determinata. Ad p̄mū em̄ dōm ꝙ non eſſe aliū ab aliquo nullã importat dignitatē: ꝛ iō nō poteſt eſſe notio. Ad aliud dicēdū ꝙ de ꝑſonis diuinis q̄dam ſingulariter dicunꝫ vt notōes ꝛ quedã etiã vt negatiōes q̄ modum exiſtentie notionū vel ꝑſonarū cōſequunꝫ: ꝛ ille negatiōes nō importãt notiones ſpēales ſicut pri⁹ oſtenſum eſt. Ad aliud dōm ꝙ ab eēntia diuina nō potuit eſſe emanatio ꝑſonarū: q2 vna eſt in trib᷒ / ꝛ illō a quo eſt emanatio diſtinguiꝫ. Ad id qᷓ cōtra obijciꝫ dōm ꝙ eſſentia inferior nō eſt ſimplex / ꝛ id qᷓ emittit nō eſt ipſa: ꝛ hoc ꝓpter omnimodã ſimplicitatē nō pōt cōuenire eſſentie diuine. Ad aliō dōm ꝙ ingenitū ſm intellectū Hieronymi nō dicit notionē ſed negationē cōem cōſequentē exiſtentie modū / vt prius dictū eſt. Ad aliud dōm ꝙ Hieronym⁹ nō ponit idē bis in diuiſione / ſed in exēplificatione oſtendit illam ꝑtem que eſt ingenitū ꝛ non factum ꝓ duob᷒ in cōmuni verificari: ꝛ hoc bene cōtingit in oīm diuiſione qᷓ aliqᷓ diuidētiū verificaꝫ ꝓ vno ꝛ aliud ꝓ duob᷒. Ad vltimū dōm ꝙ Hieronym⁹ accipit renaſci ſm aptitudinē vt pꝫ in exemplis: quia homo aptus eſt vt renaſcaꝫ: ſed non brutum animal. Uel poteſt dici ꝙ nō loquiꝫ vniuerſaliter ꝓ omnib᷒ ſed ꝓ q̄buſdã q̄ xp̄iani ſunt.

Arg. p̄mo | 2o | q̄ſtiuncula. | obiectio p̄a | obiectio 2a | 3o | 4o | Sol'o | Ad p̄mū | Ad 2m | ad q̄ſtiūcl'ã | Ad obiectōnē primã | Ad 2m | Ad 3m | Ad 4m

Di. XIIII.

Qᷓ gemina eſt proceſſio ſpiritusſancti.

a b p **P**Reterea diligēter annotandū eſt ꝙ gemina eſt ꝓceſſio ſpūſſancti: eterna videlicet que ineffabilis ē: qua a patre ꝛ filio eternaliter ꝛ ſine tempe proceſſit: ꝛ temporalis qua a patre ꝛ filio ad ſanctificandã creaturam procedit. Et ſicut ab eterno cōmuniter ac ſimul ꝓcedit a patre ꝛ filio: ita ꝛ ī tempore cōmuniter ꝛ ſiml' ab vtroq3 ꝓcedit ad creaturã: non diuiſim a patre in filiū: ꝛ a filio ad creaturã. Uñ Aug⁹ in. xv. li. de tri. ait: Spiritusſanct⁹ nō de patre ꝓcedit in filiū: ꝛ de filio ꝓcedit ad ſanctificandã creaturã: ſed ſimul de vtroq3 ꝓcedit. Q̄uis hoc filio pr̄ dederit: vt ſicut de ſe ita etiã de illo ꝓcedat. A

p Reterea diligenꝫ annotandū eſt ꝙ gemina eſt ꝛc̄.] Hic incipit pars illa ī qua agiꝫ de ꝓceſſione tꝑali ſpiritusſancti. Et diuiditur in tres ꝑtes. In quarū prima determinaꝫ hec ꝓceſſio ſm comparationē ad mittētē ſiue ad id a quo eſt. In ſecunda determinanꝫ modi duo ſc3 viſibilis ꝛ inuiſibilis iſti⁹ ꝓceſſiōis: ꝛ hec incipit in diſtin. xvj. ibi [Nūc de ſpūſancto videndū eſt ꝛc̄. In tertia aūt determinaꝫ nomen ꝯn̄s hãc ꝓceſſionē ex parte ꝓcedentis qᷓ eſt donū ꝛ datū: ꝛ hec incipit in diſtin. xviij. ibi [Preterea diligenꝫ cōſiderandū eſt cū ſpūſſanct⁹ dicaꝫ ꝛc̄.] Prima harū ſubdiuidiꝫ in duas. In quarū prima ꝓbaꝫ ꝙ ſpūſſanct⁹ a patre ꝛ filio mittiꝫ ꝛ daꝫ ꝛ nō ab hominib⁹. In ſcd̄a autem q̄riꝫ vtrū a ſe mittaꝫ ꝛ deꝫ vel nō: ꝛ hec incipit in diſtin. xv. ibi [Hic cōſiderandū eſt cum ſpūſſanct⁹ detur a patre ꝛc̄.] Hec diſtinctio q̄ p̄mo occurrit ſcindiꝫ in duas ꝑtes. In p̄ma oſtēdiꝫ ſpm̄ mitti a patre ꝛ filio. In ſcd̄a oſtendiꝫ eū nō mitti nec dari ab hominib᷒ ibi: [Hic q̄riꝫ vtrū ꝛ ſancti viri dent vl' poſſunt. In priori ſunt tres partes ꝑ tria capitula in q̄rum primo oſtendiꝫ gemina eſſe ꝓceſſio ſpūs. In ſecundo oſtendiꝫ ꝙ vtraq3 eſt a patre ꝛ filio ibi [De tēporali aūt ꝓceſſione ꝛc̄. In tertio oſtendiꝫ ꝙ nō tm̄ dona eius ſed etiã ipſe ſpūs in tempali ꝓceſſione ꝓcedit ibi [Sūt aūt aliqui q̄ dicunt ꝛc̄.

Quid ſit temporalis proceſſio.

b Ic ante litterã incidit dubiū q̄d ſit tempalis ꝓceſſio q̄d tempalis apparitio: q̄d tempalis miſſio: ꝛ q̄d tꝑalis datio: ꝛ qualiter vnū iſtorū differat ab alio: ꝛ quot mōis fiat ꝓceſſio: ꝛ q̄d tēporalis ꝓceſſio addit ſup eternã: Queraꝫ ḡ p̄mo q̄d eſt ꝓceſſio tꝑalis: Dicit aūt hic mgr̄ in principio lectiōis ꝙ ꝓceſſio ſpūſſancti eſt collatio gratie in tempore. Hoc aūt non cōuenire videꝫ: q2 gratia creata eſt: ḡ in collatione gr̄e nō eſt ꝓceſſio ſpūſſancti. P̄ ſm hoc videꝫ ſequi ꝙ ſpūſſanct⁹ eſſet gratia collata: q2 ſpūſſanct⁹ eſt ꝓceſſio ſua. Item ꝓceſſio hui⁹ gratie vel ꝓcedere in gratia hmōi videꝫ eq̄liter cōuenire toti trinitati qᷓ ꝓbaꝫ ꝑ Dyom̄ in lib. de diui. no. ca. ij. vbi dicit ſic: Diuina diſcretio eſt ꝓceſſio bono cōueniens vnitiōis diuine ꝛ ſupunite ſeipſa bonitate in pluralitatē agentis ꝛ multiplicantis: cum ergo hec actio ſui in pluralitatē donoꝝ eq̄liꝫ cōueniat omni ꝑſone / videꝫ ꝙ hec ꝓceſſio cuiuſlibet eſſet ꝑſone. Si dicas ꝙ de eterna ꝓceſſione loquaꝫ Dyo⁹ falſum ꝓbaꝫ ꝑ id qᷓ cōſequiꝫ ꝯñr in lr̃a ſic vnite quidem ſunt ſm diuinã diſcretionē incōprehenſibiles traditiones ſunt ſubſtãtificationes / viuificationes / ſapientificatiōes ꝛ alia dona bonitatis q̄ eſt omniū cauſa ſm q̄ ex ꝑticipatōnib᷒ ꝛ ꝑticipantib᷒ laudanꝫ nō ꝑticipãꝫ ꝑticipata: ex h̄ accipiꝫ ꝙ ipſe loquiꝫ de attributꝭ diuinis q̄ ꝑ cōnotata pl'a ſūt / ꝛ cauſata ī nob: cū ḡ h̄ eq̄liꝫ cōueniat cuilibet ꝑſone / vꝫ ꝙ ꝓcede

Arti. I | Arg. p̄mo | 2o | cōfirmatio | Sol'o | Replica

Ratio. re ſit cuiuſlibet ꝑſone. Sꝫ ꝯ nō ꝓcedit niſi q̄ mittit᷑
nō mittit᷑ niſi q̄ ab alio ē/ vt dic̄ Aug.4.de tri.ca.20.
g̃ nō ꝓcedit niſi q̄ ab alio eſt: g̃ p̄ri nō cōuenit ꝓcede/
Solutio. re. Sol'o dōm ꝙ ſine dubio t̄palit᷑ ꝓcedere nō cō/
uenit niſi ſpirituiſctō ⁊ filio/ ⁊ ꝓprie cōuenit ſpiritui
ſctō ſi accipiam⁹ ꝓcedere ꝓut diuidit᷑ ꝯtra genera/
tionē/ vt ſup̄ expeditū eſt: ⁊ tūc ꝓceſſio ſatis bn̄ dicit᷑
manifeſtatio ſpūſſancti in collatiōe doni gratūfaciē
tis ad ſctificādā creaturā/ q̄ diffinitio de plano h̄ in
Ad p̄mū p̄mo cap̄.colligi pōt. Ad primū g̃ dōm ꝙ lꝫ ꝓceſſio
eterna inq̄ntū hmōi nō dicat aliqđ creatū tn̄ mani/
Ad 2m feſtari pōt ꝑ aliqđ creatū/ ⁊ ſm ꝙ ſic māifeſtat᷑ ſpūs
⁊ ad replicā ꝓcedēs dr̄ ꝓceſſio t̄palis. Ad aliđ dōm ꝙ Dyo⁹ nō
loquit᷑ ibi de hmōi ꝓceſſione q̄lis q̄rit᷑ hic a nobis.
vn̄ notandū ꝙ duplex eſt ꝓceſſio bonitatis diuine ī
entia: q̄dā eīm eſt boni ſm qđ bonū eſt diffuſiuū ſui/
⁊ eſſe ꝑ actū creatiōis ſm quē modū vocat ea q̄ non
ſunt tanq̄ꝫ ea q̄ ſunt: ⁊ ſic ꝓcedit in omnia bonū/ ſm
qđ dicit᷑: Uidit de⁹ cūcta q̄ fecerat ⁊ erāt valde bo/
na: ⁊ licet ip̄m ſit equalit᷑ ſe hn̄s ad oīa/ nō tn̄ equali
ter ſe hn̄t alia ad ip̄m: ⁊ iō dicit Dyo⁹ ꝙ ꝑticipat᷑ qđ
eſt impticipabile ī ſe q̄dē ī ꝑticipabile: q2 eq̄liter adeſt
ſed in alijs q̄ nō eq̄liter ſibi aſſunt ꝑticipatū: q2 ali/
q̄d recipit ſm eſſe tm̄/ aliq̄d ſm eſſe ⁊ vitā: aliq̄d ſm
eſſe viuere ⁊ ſentire: ⁊ aliq̄d ſm eſſe/ viuere/ ſentire/
mouere ⁊ intelligere/ ⁊ ſic de alijs: ⁊ huic ꝓceſſioni
nō eſt cōiuncta ꝓceſſio ſpūſſancti vt in q̄ manifeſtet᷑.
Sed eſt iterū ꝓceſſio boni in effectib⁹ gratie gratum
facientis rōnalem naturā/ ſicut eſt charitas ⁊ hmōi
⁊ q2 talia manifeſtant amorē gratuitū ad nos: ideo
in his manifeſtat᷑ collatio doni primi: ⁊ hoc ē ſpūſſā
ctus: g̃ in his manifeſtat᷑ ꝓceſſio ſpūſſancti.

Arti. II Quid ſit tempalis apparitio.

B
De habito optet q̄rere q̄ ſit tempalis appa/
b ritio: Dicit aūt Caſſian⁹ in.ij.li.de incarna/
tiōe filij dei cōtra Neſtoriū/ Apparuiſſe dici/
Arg. p̄mo tur qđ ſubito monſtrat᷑. Et ibidē dicit/ Apparuiſſe
dr̄ qđ inſolita fulget claritate. Cū aūt ī omī ꝓceſſio/
ne t̄pali ſit fulgor inſolite gratie/ videt᷑ ꝙ apparitio
2o ⁊ miſſio ſint idem. Itē.nō venit niſi q̄ mittit᷑ ad nos/
3o ſed q̄ apparet venit: g̃ mittit᷑ ad nos. Itē.hoc videt᷑ ꝑ
id qđ habet᷑ ad Titum.I. Apparuit benignitas et
humanitas ſaluatoris noſtri oīb⁹ hominib⁹ eru/
diens nos vt abnegantes impietatē ⁊c̄. g̃ apparitō
eſt ad ſanctificandā creaturā: cum g̃ vt hic dr̄ ad idē
Rō ꝓbās. ſit miſſio videt᷑ apparitio idem eſſe qđ miſſio. Sed
cōtra/ Aug⁹ ſcđo de trini.cap̄.xxviij. Temere nō di
cam⁹ q̄ nam ex trinitate ꝑſona cuilibet patrū vl' pro
phetaꝝ in aliquo corpe vel ſil'itudine corpis appa/
ruerit niſi cū cōtinentia lectiōis aliq̄ ꝓbabilia circū
ponit indicia. Ipſa eī natura vl' ſubſtātia vl' eſſentia
vel quolibet alio noīe appellandū eſt/ idip̄m qđ de⁹
eſt quicquid illud eſt corporaliter videri nō poteſt.
Per ſubiectā v̄o creaturā nō ſolum filiū vel ſpiritū
ſanctū/ ſed etiā patrē corporali ſpecie vel ſimilitudi/
ne mortalib⁹ ſenſib⁹ ſignificatōꝫ ſui dare potuiſſe cre
dendū eſt: ex hoc accipit᷑ ꝙ apparitio aut eſt eſſentie
diuine ꝑ ſubiectā creaturā/ aut ſi cōuenit ꝑſone hoc
erit gratia eſſentie ⁊ nō ꝑſone. Ad qđ cōfirmandū
plurima induci poſſunt ex ſcđo de trinit᷑. ſed ad hoc
vnū ſufficiat qđ Aug⁹ in eo.cap̄. vbi dicit ſic/ Per
ſubiectā (vt ſepe dixim⁹) creaturā exhibēt᷑ oīa hec vi
ſibilia ⁊ ſenſibilia ad ſignificandū inuiſibilē atq̄ꝫ in/
telligibilē deū/ nō ſolū patrē ſed etiā filiū ⁊ ſpm̄ ſan/
ctum ex quo oīa/ ꝑ quē oīa/ in quo oīa. So/ Sol'o.
lutio dicim⁹ ꝙ apparitio ꝓut dr̄ de manifeſtatiōib⁹
illis q̄ facte ſunt patrib⁹ vete.teſta.ſ. Abraā ⁊ Loth
⁊ Jacob ⁊ alijs ꝓprie fuit ad manifeſtationē eſſentie
vel in ſe vel ſm ꝙ eſt in ꝑſonis vna numero exn̄s ⁊ ꝑ
ſonas vniens. Ad primū g̃ dōm ꝙ apparitionem Ad p̄mū et
diffinit ibi Caſſian⁹ in p̄ma ſcatione ſm vſum loq̄n ad reliq̄.
tiū ſm qđ aliq̄d ſubito ꝓducit᷑ qđ neſciebat᷑/ et cui⁹
inueſtigatio nō pōt inueniri: ⁊ illa rō cōmunis eſt ⁊
apparitioni q̄ eſt manifeſtatio eſſentie diuine in ſub/
iectā creaturā ⁊ miſſioni ſiue ꝓceſſioni ꝑſone: ſi tn̄ pe
nes fines ꝯſiderent᷑ apparitō ⁊ ꝓceſſio diffiniunt᷑ di
uerſis diffinitionib⁹: q2 apparitio eſt manifeſtatio
eſſentie/ ⁊ ꝓceſſio manifeſtatio ꝑſone. Et ꝑ hoc patet
ſolutio etiā ad ſequens: vtriuſq̄ꝫ eīm manifeſtatio.ſ.
eſſentie ⁊ ꝑſone fulget vt lux noua nobis: q2 nr̄a ra/
tione non poſſumus in ipſam.

Arti. III. Quid ſit mitti ⁊ quid ſit miſſio.

C
Tertio q̄rit᷑ q̄d ſit mitti ⁊ miſſio: ⁊ hec diffini/
t tio accipit᷑ ab Augu° in.li.q̄rto de trini.cap̄.
xx. vbi dicit ſic: Sicut natū eſſe ē filio de pa/
tre eē ita mitti ē filio cognoſci ꝙ ab illo ſit/ ⁊ ſic ſpiri/ Definitō ipſius mitti.
tuiſancto donū dei eſſe eſt a patre ꝓcedere: ita mitti
eſt cognoſci ꝙ ab illo ꝓcedat/ nec poſſum⁹ dicere ꝙ
ſpūſſanct⁹ ⁊ a filio nō ꝓcedat: nec eīm fruſtra idē ſpi/
ritus ⁊ patris ⁊ filij dicit᷑. Ex hoc accipit᷑ ꝙ mitti in
cōmuni ſignificatiōe eſt cognoſci ꝙ ab alio ſit. Sed Arg. p̄mo
obijcit᷑/ om̄e qđ cognoſcit᷑ ꝑ aliq̄d aliud cognoſcit᷑: g̃
debebat poni in diffinitiōe ei⁹ qđ eſt mitti id ꝑ qđ co
gnoſcit᷑. Item cognitio appropriat᷑ filio: ergo vide 2o
tur ꝙ mitti nō cōuenit niſi filio/ qđ eſt cōtra litteraꝫ:
q2 ſpiritus mittit᷑ ſicut filius. Si dicas ꝙ hoc per Sol'o
qđ cognoſcit᷑ nō eſt cognitio ſed effect⁹ creat⁹ in ra/
tionali creatura appropriabilis q̄n̄q̄ꝫ filio quādoq̄ꝫ
ſpirituiſctō. Contra effect⁹ ille cōmunit᷑ eſt totius Obiectio
trinitatis: g̃ manifeſtat totā trinitatē/ cui tamen nō
cōuenit ab alio eſſe. Itē.ſi aliquis effect⁹ appropria
bilis eſſet filio ⁊ oſtenderet filiū ab alio eſſe/ videret᷑
ꝙ ille eſſet ſapientia ⁊ ſcientia ⁊ fides ⁊ alia dona q̄
ꝑtinent ad intellectū: ſed hec manifeſtant ſpm̄ ſctm̄/
ſicut habet᷑ ꝑ illud.I.Corinth.12. Unicuiq̄ꝫ dat᷑ ma
nifeſtatio ſpirit⁹ ad vtilitatē: alij quidē per ſpiritum
dat᷑ ſermo ſapientie: alij fides ſm eundē ſpiritū: alij
ſermo ſciētie in eodē ſpū: ex hoc accipit᷑ ꝙ gr̄a collata
manifeſtat ſpiritū etiam in donis intellectus: nō er
go aliqua gratia filiū ab alio eē vel mitti manifeſtat
⁊ ita ſm hanc diffinitionē filio mitti non cōuenit qđ
falſum eſt. Itē.ſi per effectū manifeſtat᷑ ab alio eſſe h̄
non erit niſi appropriate: q2 ille effect⁹ proprie eſt to
tius trinitatis/ ſed appropriata non ducunt in pro/
pria/ vt ſupra diſtin.ij.ꝓbatū eſt: ergo videt᷑ ꝙ ex ta/
libus effectib⁹ non cognoſcit᷑ ꝙ ab alio ſit aliquis: ſꝫ
poti⁹ potentia/ ſapientia/ bonitas q̄ ſūt approp̄ata.
Solutio dicendū ꝙ in veritate optime determīat
Auguſtin⁹ miſſionē quādo dicit ꝙ mitti eſt cogno/ Solutio
ſci ꝙ ab alio ſit/ ⁊ bene cōcedo ꝙ hoc fit per effectum
ſed nō quēlibet ſed duo exigunt᷑: ſcꝫ appropriabili/
tas ad propriū/ ⁊ ꝙ ſit effectus gratie gratūfacien/
tis cui coniuncta ſemꝑ ſit ꝓceſſio perſone ⁊ ꝑſona ip
ſa: oportet eīm ipam ꝑſonā cū effectu ſuo preſentē no/
uo mō monſtrari ſi debeat dici t̄paliter ꝓcedere/ vt
infra patebit. Ad primū ergo dicendū ꝙ ille effect⁹ Ad primū
importat᷑ in rōne cognitiōis: q2 nō fit cognitio inui/
ſibilis niſi in aliquo qđ creatū eſt. Ad aliud dōm Ad 2m

ꝙ cognitio in eo ꝙ cognitio attribuit̃ filio: nõ tamen
id per qḋ cognitio accipit̃ attribuit̃ filio: ſicut dictũ
Ad obiectũ eſt in obiectõe. Ad id qḋ obijcit̃ dicẽdũ ꝙ ſapiẽtia
dupliciť cõſideraẗ. ſ. ad actũ cõpata: ⁊ ſic appropaẗ
filio: ⁊ manifeſtat filij miſſionẽ. vel põt cõſiderari in
cõparatiõe ad finẽ: q. ſ. eſt ad cõducẽdũ ad charita-
tẽ ⁊ meritũ: ⁊ ſic maifeſtat miſſionẽ ſpũſſancti: ⁊ hoc
nõ eſt incõueniẽs: q: ſepe in eodẽ dono manifeſtatur
miſſio vtriuſq;: ſicut etiã vterq; mittit̃ ad rõnaľ crea
ture reductionẽ ⁊ ſanctificationẽ.

Arti. IIII. **Quid ſit datio ſiue donatio ⁊ quõ dr̃ant.**

D Q Uarto querit̃ quid ſit datio vel donatio/ qḋ
verius cõpetit deo. Dicit aũt phus ꝙ donũ
eſt datũ irreddibile ex hoc accipit̃ ꝙ donatio
Obo pª. ſiue datio eſt collatio doni irreddibilis. Sʒ cõtra
hoc obijcit̃ in dei dono/ ſiue nature/ ſiue gr̃e gratuʒ
faciẽtis cõfert̃ aliḋ a deo qḋ nõ reddit/ nec reddi ſpe
rat: ergo videt̃ ꝙ datio tũc ſit. Sed cõtra hic queri
tur de datiõe cũ qua vel qua deꝰ dat ſe: nõ autẽ ĩ oĩ
dono dat ſe: ſed cũ gratia gratũ faciẽte: ergo videtur
Scḋa ꝙ in illa nõ ſit donatio ſiue datio. Sed ſi hoc daẗ/
tũc videt̃ ꝙ donatio ſiue datio idẽ ſit qḋ miſſio: quia
q: cũ dat talẽ effectũ erit ille effectꝰ appropriabiľ ali
cui perſonarũ: ⁊ ita oſtẽdit illã ab alio eſſe: ergo vide
Solo tur ꝙ miſſio ⁊ datio ſint idẽ. Soľo dicẽdũ ꝙ do-
natio ſiue datio q: hic pro eodẽ accipiũt̃ eſt collatio
gratie alicuiꝰ que facit gratũ: ⁊ hoc irreddibiliť: q̇a
deo ſuũ donũ retribui nõ põt: ſed q: omne donũ cõ-
fertur in primo dono qḋ eſt amor gratuitus. Jḋ oẽ
Ad primã. donũ talis gratie dicit̃ donũ ſpũſſancti. Ad id qḋ
obijcit̃ de donis naturalibꝫ dicendũ ꝙ illa data ſũt
⁊ dicũtur: ⁊ nõ ſm qḋ donatio querit̃ hic: ſcʒ in qua
⁊ cũ qua donũ primũ ſit per preſentiã effectus alicu
ius opantis ad reductionẽ nature ratiõalis aberrã-
Ad ſecũdã. tis ad ſanctificationẽ. Ad aliud dicendũ ꝙ datio/
ſiue donatio ⁊ miſſio in materia ⁊ fine non differũt:
quia materia vtriuſq; eſt effectꝰ gratie gratũ facien-
tis ⁊ finis vtriuſq; reducere rõnalẽ creaturã ad ſan-
ctificationẽ: ſed differũt in ratiõe actꝰ importati ĩ no
mine cũ dicit̃/ miſſio/ ⁊ cũ dicit̃ donatio. Miſſio eñ
importat comparationẽ ad mittentẽ: q: non mittit̃
niſi nũciꝰ a mittẽte ⁊ importat cõparationem ad eũ
cui mittit̃: q: ratõali creature mittit̃ ⁊ importat etiã
rationẽ negocij ꝓpter qḋ miſſio fit. Donatio aũt non
importat niſi duo vltima: ſcʒ cui datur ⁊ finẽ datio-
nis. Si forte obijcias ꝙ omis datio a dãte aliquo
eſt: ſicut ⁊ miſſio a mittẽte. Dicendũ ꝙ miſſio impor
tat perſonã diſtinctã miſſam: nõ eñ ꝓprie id qḋ ap-
portat nũcius dicit̃ mitti vel nunciꝰ: ſed hoc datur
per eũ qui mittitur: donatio autẽ nunciũ ſiue miſſuʒ
nõ importat: quia multa donari poſſunt ſine nũcio
medio: ⁊ ideo donatio nõ importat ꝑſonam que ab
alio ſit: ſicut miſſio: ⁊ hoc modo nõ dicit cõparatõeʒ
diſtinctiõis ꝑſonalis a dãte ſicut facit miſſio.

Arti. V. **Quõ differãt inuicẽ tẽporalis miſſio pro-**
E **ceſſio apparitio ⁊ tẽporalis datio.**

Q Uinto querit̃ qualiter differãt iſta ab inuicẽ
Arguit̃ p° Et videt̃ ſm determinata ꝙ miſſio ⁊ proceſ-
ſio tẽporalis habẽt ſe ſicut cõuertibilia: quia
cuicũq; cõuenit mitti cõuenit procedere/ ⁊ ecõuerſo:
nõ eñ cõuenit mitti niſi exiſtẽte ab alio: ⁊ procedere
etiã nõ cõuenit niſi ab alio. Sed cõtra proceſſio pro
prietas eſt ſpũſſancti ⁊ nõ filij/ proceſſio dico paſſiua
filio autẽ cõuenit mitti: ergo iſta tria nõ cõuertũtur.
Itẽ nõ mittit̃ niſi nũcius: procedit autẽ etiã ille q̇ 2°
nõ eſt nũcius: ergo mitti ⁊ procedere nõ ſunt idẽ/ nec
cõuertũtur. Itẽ ſupra habitũ eſt ꝙ procedere dici 3°
tur in parte per ſimilitudinẽ a motu ꝓceſſiuo: ⁊ ĩ par
te per ſimilitudinẽ ꝓceſſionis ſiue exitꝰ cauſati a cau
ſa: neutrũ autẽ iſtorũ eſt ratio miſſi: ergo videtur ꝙ
iſta nõ ſunt idẽ. Item apparitio ⁊ tẽporalis ꝓceſ- 4°
ſio ſe videnẗ habere ſicut ſupius ⁊ inferius: quia in
omni miſſiõe eſt apparitio: ſed nõ cõuertit̃. In oĩ eñ
miſſiõe eſt ſubito per effectũ apparẽs aliq̇d fulgẽs ⁊
Obiectio diuinũ: ergo in omni miſſiõe eſt apparitio. Sʒ cõ
tra hoc eſt ꝙ apparitio nõ vocat̃ a ſanctis manifeſta
tio aliqua facta niſi illa que eſt per ſubiectã creaturã
ſiue vnitã ſibi/ ſiue nõ vnitã: miſſio autẽ non ſemp eſt
ita: ergo nõ omnis miſſio ponit apparitionẽ. Pre 5°
terea apparitio bene fit per angelos: vt ĩ apparitio-
ne Abrae in cõualle mãbre Gen. 18. ⁊ in apparitiõe
Moyſi. Exo. 3°. Miſſio autẽ nunq; fit niſi ĩmedia
te per perſonas diuinas: ergo miſſio nõ eſt apparitio
nec ſpẽs eiꝰ. Itẽ videt̃ ꝙ datio nullũ illoꝝ ſit: q: 6°
datio poteſt fieri ſine manifeſtatiõe dãtis per ſubie-
ctã creaturã: ⁊ nõ eſt apparitio: ⁊ poteſt fieri ab eo q̇
nõ ꝓcedit ab alio: ⁊ ſic non eſt ꝓceſſio: ⁊ põt fieri ſine
nũcio mediãte: ⁊ ſic nõ ẽ miſſio: ergo videt̃ ꝙ oĩa hec
Solo ad totũ. ab inuicẽ differũt. Solutio dicẽdũ ꝙ iſta ad inui-
cẽ habẽt differẽtiã: q: ſicut obiectũ ẽ apparitio ſm ꝙ
hic vtimur ea nõ fit niſi ꝑ ſubiectã creaturã: ⁊ oĩs ap
paritio que facta eſt antiquis ꝑ diſpẽſationẽ angelo
rũ facta eſt: ⁊ ordinabaẗ ad apparitionẽ verbi in car
ne factã: ⁊ ꝙ hoc ſit verũ accipit̃ ab Augu. in. iij. de
trini. ca. iiij. vbi dicit ſic: Illa oĩa que patribꝫ viſa ſũt
cũ deus illis ſm ſuã diſpẽſationẽ tẽporibꝫ quõdã p-
ſentaret̃ per creaturã facta eſſe manifeſtũ eſt: ⁊ ſi nos
latet quõ eã miſſus angelus fecerat. ex hoc habet̃ ꝙ
oẽs apparitiões facte ſunt ꝑ angelos: ꝙ autẽ vt ad
finẽ ſint ordinate ad apparitionẽ chriſti in carne di-
cit. iiij. de trini. ca. xix. ſic: Quecũq; ꝓpter faciendã fi
dem qua mũdaremur ad cõtemplandã veritatẽ in re
bus ortis ab eternitate prolatis ⁊ ad eternitatẽ rela
tis tẽporaliter geſta ſunt/ aut teſtimonio miſſiõis hu
ius ſcʒ filij ĩ carne fuerũt/ aut ipſa miſſio filij dei: pri
us autẽ habitũ eſt ꝙ apparitio p̃ncipaliter eſt ad ma
nifeſtandã naturã diuinã/ vel in ſe/ vel in perſonis:
q̄uis eñ ſub numero aliquo angeli quãdoq; appa-
ruiſſent: vt tres viſi ſunt ab Abraã ⁊ duo a Loth et
in hoc videatur eſſe manifeſtatio numeri perſonarũ
tamẽ principaliť manifeſtabaẗ nature vnitas: ⁊ iḋ
dicit̃ de Abraã ꝙ tres vidit ⁊ vnũ adorauit: ⁊ iḋ pa-
tet ꝙ apparitio nõ eſt proceſſio vel miſſio tẽporalis/
Ad ꝓbatio nẽ p̃mi ob- iecti. nec etiã genꝰ eius. Ad id autẽ qḋ obijcit̃ ꝙ vbi eſt
miſſio ibi eſt cognitio exiſtẽtis ab alio per aliud ⁊ ita
apparitio. Dicendũ ꝙ equocatio eſt in apparitõe: q:
apparitio a ſanctis vocat̃ per aſſumptã creaturã ad
ſenſum manifeſtatio: ſʒ cognitio que eſt in miſſiõe eiꝰ
ad intellectũ. Itẽ ĩ nouo teſtamẽto apparuerũt ꝑ-
ſone: vt paẗ in voce ⁊ ſpiritꝰ in igne linguis ⁊ flatu ⁊
filiꝰ in carne: ſed ille dicũtur miſſiões viſibiles de q̇-
bus infra diſtin. xvj. erit ſermo: ſed hoc mõ nõ loqui
mur niſi de apparitiõe veteris teſtamẽti. Proceſſio
autẽ ⁊ miſſio (ſicut etiã probat obiectio) nõ differũt
niſi ſm rationẽ: quia ꝓceſſio nõ dicit niſi cõparatio-
nẽ procedẽtis ad eũ a quo procedit: ⁊ ſi dicit̃ tẽpora-
lis proceſſio iterũ nõ addit niſi cõnotationẽ effectus

in creatura:ſed miſſio dicit cóparationē illā. Proceſſio cō parationē ad cū ad quē vel in quē mittit᷑. datio aūt nó dicit diſtinctionē pſone nūciātis. Vñ iſta tria dif ferūt:qꝛ pceſſio principalit᷑ dicit diſtinctionē pcedē tis ab eo a quo pcedit:miſſio autē principalit᷑ diſtin ctionē nūcij ad nunciātē: ꝛ eū cui fit nūciatio: datio autē principalit᷑ effectū cónotat.

Arti. VI. F

Quot modis fiat pceſſio ſiue miſſio.

Sexto q̄rit᷑ quot modis fiat hmōi pceſſio ſiue
s miſſio. Videt᷑ em̄ nó poſſe redigi ad numerū artificialē:ſi em̄ fit ad reuocādā creaturā ra tionalē ꝛ multis modis illa reuocatur: videt᷑ ꝙ tot modis fiat pceſſio ꝛ miſſio. Si forte dicat᷑ ꝙ nó fit ad reuocandā creaturā rónalē. Cótra Aug⁹ in.iiij. de trini.ca.j. Qm̄ exulauim⁹ ab incómutabili gau dio/nec tamē inde pciſi atqꝫ abrupti ſum⁹:ſic vt non etiā in iſtis mutabilibꝫ ꝛ tpalibꝫ veritatē beatitudi nēqꝫ q̄rerem⁹/nec mori em̄/nec falli/nec turbari vo lumus:miſſa ſunt nobis diuinit⁹ viſa cógrua pere grinatiōis noſtre quibꝫ āmoneremur nó hoc eſſe qđ querim⁹:ſed illuc eſſe ab iſta redeundū: vnde niſi pē deremus:hic eā nó quererem⁹:ex hoc patet ꝙ miſſio eſt ad hoc vt reuocet eū qui aberrauit: ꝛ ita videtur
Solutio ad totū. ꝙ infinitis mōis fiat:q̄bꝫ etiā fit aberratio. Solu tio dōm ꝙ materialit᷑ fit multis modis/quos nó eſt poſſibile in numeꝝ artificialē redigi:ſꝫ modi forma les nó extēdunt᷑ vltra q̄ttuor:cū em̄ i effectu cū quo ſemp eſt pſona ens ab alio inoteſcit:ꝛ hoc eſt aut in teri⁹ ad intellectū:ꝛ ſic eſt per donū intellect⁹ vel per donū affect⁹:ꝛ ecce duo modi:aut hoc eſt exteri⁹ ad ſenſum ordinatū:cū ad intellectū ꝛ tūc neceſſe eſt fie ri in creatura aſſumpta:ꝛ illa vel eſt vnita aſſumēti/ vt eius qui miſſus eſt in mundū filij p aſſumptā na turā humanā/aut eſt aſſumpta nó vnita: vt eſt vox ſonās ꝛ lingua ꝛ colūba ꝛ hmōi/de quibꝫ infra pro prio loco querer᷑. Et per h̄ patet ſol'o ad totū.

Art. VII. G

Quid addat pceſſio tpalis ſup eternā.

Arguit᷑ p̄o Septimo querit᷑ quid addat pceſſio tpalis ſu
s per eternā. Videt᷑ aūt ꝙ nihil:qꝛ omne id cui poſſibilis eſt additio eſt i potētia ad id qđ nó habet:in eternis aūt nihil eſt in potētia ad id qđ nó habet:ergo tēporalis nó pōt addere ſuper eternam.
20 Preterea nó videt᷑ dicere pceſſio tēporalis niſi eternā cū effectu in creatura appropriabili pſone pcedēti:ſꝫ il le effectus tm̄ eſt ex parte creature:ꝛ nó ex parte p ſone pcedētis:ergo nó addit᷑ ei:ergo remanet adeo ſimplex/ſicut pri⁹:ergo videt᷑ ꝙ nihil addat᷑. Si hoc dicat᷑. Cótra pceſſio eterna non recipit aliq̄ mō gra tia ſui hāc denominationē ꝙ ſit vel dicat᷑ tēporalis: ſi ergo dicit᷑ tēporalis: videt᷑ ꝙ hoc ſit gratia alicui⁹
Sol'o ad duo obiecta. additi:ergo tēporalis aliq̄d addit. Sol'o dicendū eſt ad hoc ꝙ in veritate eterno ſubaliter ꝛ accidēta liter nihil addi poteſt:ſed tamē aliquid ſe ad ipm ali ter habere poteſt q̄ꝫ ante habuit:ꝛ ita dico hic ꝙ pro ceſſio tpalis claudit i ſe intellectū eterne pceſſiōis ꝛ addit reſpectū qui cauſat᷑:ex hoc ꝙ creatura rōnalis ex dono dei aliter ſe habet ad ipm in gratia q̄ꝫ aū ha buit. Et licet hec nó poſſint addi:vt faciāt rē aliquā numero vnā:tamē hec poſſunt ſimul ſignificari no mine vno:ſicut eſt proceſſio tēporalis: vnde pceſſio addit i modo intelligēdi ꝛ ſignificādi:licet nó addat in re:ita vt tēporale faciat eternū vel accidēs eterni ꝛ ex hoc etiā patet ſol'o ad ambo obiecta.

An magiſter hic bene determinat de miſ ſione tēporali. Arti. VIII. H

His viſis q̄ q̄ſi adminiculū ſunt ad totum iſtū
h tractatū accedēdū eſt ad litterā. Et primo q̄ ritur de hoc qđ dicit. [Preterea diligēter ānotādū eſt ꝛc.ſ.a. Videt᷑ em̄ hic male poni iſte tractat⁹ de Arguit᷑ p̄o tpali pceſſiōe:cū em̄ magiſter agat hic de his que ab eterno deo cōueniūt: iſta aūt ꝯueniūt ex tpe:male vi detur hic introduci. Itē ſunt quedā tpalit᷑ deo cō uenientia:de q̄bus mgr̄ infra di.xxx.determinabit:er go inter illa deberet poni iſte tractat⁹ vt videt᷑. Preterea 2o de miſſiōe in carnē agit᷑ in lib.iij.cū ergo illa pncipa lis omniū fuerit miſſionū vt videt᷑:debebat mgr̄ ſi mul agere ibi/etiā de iſtis miſſiōibꝫ quas hic tāgit.
Sol'o dicendū ꝙ nó agit᷑ hic de illis inquātū tpa Sol'o lia ſunt:ſed inquātū in tpali clauſum inoteſcit eter nū:ꝛ iō qꝛ diſtinctio ꝛ eterna.ſ.emanatio pſonaꝝ in tēporali cognoſcit᷑:ideo ps hec introducit᷑. Ad pri Ad primū. mū ergo dicēdū ꝙ alie que ex tēpore deo cōueniunt: vt creator ꝛ dñs q̄ dicit᷑ a dñio ſm actū nó oſtēdūt diſtinctionē pſonaꝝ:ꝛ ideo cū illis iſtud ordinari nó potuit. Ad aliud dicendū ꝙ in.iij.agit᷑ de his que faciūt ad incarnationē ſm vitatē nature aſſumpte ꝛ aſſumētis:ꝛ hoc nó eſt de ratiōe miſſionis:qꝛ miſſio poteſt eſſe in creatura nó vnita:ſꝫ hic tāgit᷑ de his ali q̄d licet paꝝ prout ſubalia ſunt miſſiōi oſtēdēti eter nū exitū filij a patre:ſic potuit patere in ſeq̄nti diſti ctōe in q̄ tāgit᷑ de miſſiōe filij in carnē/nó tm̄ i carne.

An pceſſio ſpiritusſancti gemina dici poſ ſit ꝛ an ſint due. Arti. IX. I

Deinde querit᷑ de hoc qđ dicit ꝙ gemina eſt p
d ceſſio eterna videlicet ꝛc̄].ſ.b. Videt᷑ em̄ h̄ Rō p̄ma. eſſe falſum:ſi em̄ gemina eſt pceſſio:aut eadē eſt iterata:aut ſunt due pceſſiōes:ꝛ iō gemina dicit᷑ cóſtat ꝙ nó primo mō:qꝛ pceſſio eterna nó pōt itera ri. Nec videt᷑ ſecūdo mō eſſe veꝝ:qꝛ tpalis nó addit ſup eternā niſi effectū cónotatū in tpe vel tpali:ḡ vi detur ꝙ nó ſint due. Itē diuerſum in accidēti nó Rō ſcđa. fac duo dūmō ſbiectū ſit vnū:nó em̄ duo ſūt ſortes albꝫ ꝛ ſortes muſic⁹:ſꝫ vnū:ḡ a ſil'i cū pceſſio eterna ſit in tpali ꝛ nihil plus niſi cóparatio ei⁹ ad hūc effe ctū ad quē pri⁹ nó cóparabat᷑ vident᷑ ille pceſſiones eſſe vna ꝛ nó duo. Sed cōtra vna eſt eterna:ꝛ alia Arguit᷑ p̄o tpalis:ꝛ eternū nó eſt tpale:ergo due ſunt. Item 2o vna eſt ſpūs in ſe:alia i hoīe ſanctificādo: cū ergo hec duo ſunt:erūt hic due pceſſiōes. Sol'o ad h̄ dōm Sol'o ꝙ in veritate ſm ſubam nó eſt h̄ pceſſio niſi vna ſpi ritſſancti:ſicut pbāt prie rōnes/nec mgr̄ dicit ꝙ ſint due:ſed dicit ꝙ vna eſt gemina:tn̄ qꝛ recipit additio nē in tpe:ꝛ ideo quo ad hoc dicit᷑ geminari. Ad id Ad primū. qđ cōtra hoc obijcit᷑ dōm ꝙ vna nó remouet᷑ ab alia gratia ei⁹ qđ eſt pceſſio:ſed gratia additi vn̄ pceſſio cū effectu ſignificata nó eſt pceſſio ſine effectu ſcata: nó quidē ſubiecto:qꝛ ſubiecto ſunt idē:ſꝫ rōne diffi niēte vtrāqꝫ ex et̄no vnā/ꝛ ex tpali aliā: gr̄a ei hui⁹ oppoſitiōis rōnū vna remouet᷑ ab alia. Ad aliud Ad ſecūdū. dōm ꝙ hec additio tpalis eſt p cōpationē ad hoīem ſctificādū ñ diuerſificat ſbiectū:ſꝫ rōꝫ tm̄ ex addito.

De tēporali proceſſiōe ſpūſſan cti ſpecialiter agitur.

De tpali aūt pceſſiōe Beda i omelia dñice prie poſt aſcēſionē ita loq̄t᷑: Cū gr̄a ſpiritus

ſancti datur hominibus: profecto mittitˀ ſpi
ritꝰ a patre: mittitˀ ⁊ a filio: procedit a patre
ꝓcedit ⁊ a filio: q2 ⁊ eius miſſio eſt ipſa ꝓceſ
ſio. His verbis apte oſtēdit donationē gra-
tie ſpūſſancti dici ꝓceſſionē vł miſſionē eiuſ
dē. Sed cū donatio vel datio nō ſit niſi tēpo
ralis: cōſtat q2 ⁊ hec ꝓceſſio ſiue miſſio tēpo
ralis eſt. Hāc quoqꝫ tēporalē ſpūſſancti pro
ceſſionē Augꝰ in. xv. lib. de trini. inſinuat di
cens ſpiritūſanctū ꝓceſſiſſe a chriſto qñ poſt
reſurrectionē inſufflauit ī diſcipulos his v̾-
bis. Cū reſurrexiſſet chriſtꝰ a mortuis ⁊ ap-
Joh. 21. paruiſſet diſcipulis: inſufflauit ⁊ ait: Accipi
te ſpiritūſanctū: vt etiā eū d̾ ſe ꝓcedere oſtē
a deret: ⁊ ipſe eſt virtus q̄ de illo exibat: vt le-
gitur in euangelio: ⁊ ſanabat oēs: ⁊ vt oñde-
ret hāc ꝓceſſionē ſpūſſancti nō eſſe aliud q̄ꝫ
donationē vel dationē ipſius ſpūſſancti: ad
b didit. Poſt reſurrectionē dñs Jeſus bis de-
dit ſpiritūſanctū: ſemel in terra ꝓpter dile-
ctionē ꝓximi: ⁊ iterꝝ de celo propter dilectio
nē dei: q2 ꝑ ipm donū diffunditˀ charitas in
cordibꝰ nr̄is: q̄ diligimꝰ deū ⁊ proximū.

Arti. X. An proceſſio ſpūſſcti pōt dici tp̱alis.
R Einde queritˀ de hoc qd̾ dicit ī. ij. ca. ibi [De
Arguitˀ po d tēporali autē ꝓceſſiōe ⁊c̄.] Videtˀ em̄ nō re-
cte dici tp̱alis: q2 ſpūs opꝰ ⁊ trinitatis opus
ſupra tp̄s eſt cū ergo iſta q̄ tp̱alis dicitˀ nihil addat ſu
per illā niſi effectū cū quo ſpūs eſt videtˀ nō recte tp̱a
2o lis dici. Itē Augꝰ in. iiij. de tri. ca. xx. dicit ſic ꝼm
ꝙ mēte aliq̄d eternū quātū poſſumꝰ capimꝰ nō in h̾
mūdo ſumꝰ: ergo videtˀ ꝙ ſi effectꝰ ille attollit ſupra
mundū ⁊ tp̄s ꝙ ipſe multomagis ſit ſupra tp̄s ⁊ mū
dū: ⁊ ſic incōgrue dicitˀ tp̱alis ꝓceſſio ab illo effectu.
Solˀo Solˀo dicimꝰ ꝙ tēporale dicitˀ multis modis: di-
ad totū citur em̄ tp̱ale qd̾ ſubiacet ⁊ facit ſubiacere tp̱is va-
riatiōi: ⁊ ſic tp̄s dicitˀ eſſe cā corruptōis: q2 ꝑ motū ⁊
mutatiōeꝫ fac̄ diſtare qd̾ eſt: ⁊ ſic ꝓceſſio in creaturā
nō dicitˀ tp̱alis: q2 magis facit eſſe ꝓpinquū vere in-
corruptiōi. Dicitˀ etiā tp̱ale cuiꝰ ortꝰ eſt in tp̄e / etiā ſi
nō varietˀ ꝼm ſuū eſſe cū tp̄e: ſicut creatio huiꝰ aīe ī tē
pore eſt: q̄ tñ in tp̄e non corrūpitˀ. Dicitˀ etiā tp̱ale qd̾
quātū ad ſui initiū eſt in tp̄e: licet quo ad ſuū actū ſit
extra tp̄s: ſicut ꝓceſſio tp̱alis q̄ facit nos aliquo mō
ꝓ poſſibilitate noſtra attingere eternū: ⁊ hoc mō gra
tia eſt in tp̄e: ⁊ alia que eleuāt nos ad deū que danˀ
nobis in tēpore.

Arti. XI. Utrū v̾tꝰ debeat attribui pr̄i vł ſpūiſctō.
L Einde queritˀ de hoc qd̾ dicit [Ipſe eſt virtꝰ
d que de illo exibat ⁊c̄.]. ſ. a. Cōtra hoc em̄
Arguitˀ po eſt qd̾ dicitˀ. I. Ad Cor. I. Chriſtū dei virtutē
⁊ dei ſapiētiā: ergo videtˀ ꝙ virtꝰ appropriet filio: ⁊
2o ſic manifeſtat ꝓceſſione filij ⁊ nō ſpūſſancti. P̄ vi-
detur virtꝰ attribui patri. Dicit em̄ phs ꝙ virtꝰ eſt
vltimū potētie in re: ſed potētia attribuitˀ patri: ğ et
virtꝰ: ergo multomagis manifeſtat miſſionē patris
Solˀo ſi mitti pōt q̄ꝫ ſpūſſancti. Solˀo virtꝰ eſt duplex. ſ.
ad totū. virtus potētie naturalis ⁊ virtꝰ operans. Operās
aūt eſt duplex. ſ. ad eſſe / ⁊ ad bene eſſe. Virtꝰ aūt po-
tētie naturalˀ ordinatˀ ad attributū patris cui attri-
buitur potētia fortitudinis naturalis / eo ꝙ hꝫ rōnē
principij nō de principio: principiū autē habet rōnē
potētie: verbū aūt ⁊ ſapiētia practici intellectꝰ habēt
etiā virtutē opandi ad eſſe: cū hec virtꝰ ſit ad eē ydea
torū opans attribuitˀ filio. P̄ robur fortitudis in
pugna attribuitˀ filio / eo ꝙ ipſe pugnādo in carne vi
cit fortē. Eſt aūt virtꝰ operās ad bene eſſe ꝼm ꝙ phs
dicit ꝙ virtꝰ in difficilimis eſt optimorū opatiua: ⁊
ꝼm ꝙ dicit Augꝰ ꝙ virtꝰ eſt bona qualitas mētis q̄
recte viuitˀ qua nemo male vtitˀ: ⁊ ad huiꝰ ſil̾itudi-
nē dicitˀ etiā virtꝰ curationū ⁊ miraclˀoꝝ virtꝰ: q2 cu
rat extra in teſtimoniū interioris curatiōis: ſicut di
cit ps̄. c2. Qui ꝓpiciatˀ oībus iniquitatibꝫ tuis q̄
ſanat oēs īfirmitates tuas: ⁊ ꝑ h̾ pꝫ ſolˀo ad obiecta.

Quotiēs dñs miſit ſpm̄ ſctm̄ vtꝝ bis vł ter. Arti. XII.
Einde queritˀ de h̾ qd̾ dicit [Dñs Jeſus bis M
d dedit ſpiritūſanctū ⁊c̄]. b. Videtˀ em̄ ter de- Arguitˀ po
diſſe: q2 etiā ante reſurrectionē miſit eos ⁊ de-
dit eis poteſtatē ſuꝑ oīa demonia vt languores cura
rent: ⁊ poſt reſurrectionē dedit eis inſufflādo dicēs:
Accipite ſpiritūſanctū quoꝝ remiſeritis pctā remit-
tuntur eis. Joh. 20. ⁊. 3o. dedit ſpiritūſanctū de celo
Act. 2. Seditqꝫ ſuꝑ ſingulos eorū ſpūſſanctꝰ. P̄ 2o
q̄d eſt ꝙ ꝑ ipm donū diffunditˀ charitas: diffuſio em̄
humidi eſt qd̾ non cōuenit charitati. P̄ quare hec 3o
diffuſio magis attribuitˀ charitati q̄ꝫ alicui alij v̾tu
ti. Solutio ad primū dicēdū ꝙ ad inſinuādū duo Solˀo
precepta charitatis bis dedit: id eſt in duobus locis ad primū
quia in celo in quo magis refulget gloria dei q̄ cha-
ritate diligēdus eſt: ⁊ in terra in qua nobiſcū cōuer-
ſatur proximus: ꝙ autē ante paſſionē dedit ſpritum
ſanctū: hoc etiā ordinabatˀ ad dilectionē ꝓximi: ⁊ ſic
quo ad hoc nō facit numerū. Si autē cōſiderentur
actus ſpiritus ſiue miſſiōis tūc ter dedit: quia primo
ante paſſionē ad operationē miraculorū poſt paſſio-
nē ad poteſtatē clauiū miniſtrorū eccleſie: poſt aſcen-
ſionē autē ad conuerſionē gentiū: ⁊ hoc patet per ad-
iuncta vnicuiqꝫ collatiōi ſpiritusſancti. Primo em̄
dicitˀ ꝙ dedit eis poteſtatē ſupra omnia demonia vt
languores curarēt. Secūdo dicitˀ: Accipite ſpiritū-
ſanctū quorū remiſeritis peccata remittūtˀ eis. Ter-
tio dicitˀ: Loquebātur varijs linguis: ꝓut ſpūſſan-
ctus dabat eloqui illis. Ad aliud dicendū / diffu- Ad ſecūdū.
ſio ſumitˀ metaphorice ab humido qd̾ fecūdat diuiſū
per partes terreſtres ſiccas: q2 ſic charitas terrena
corda ſicca rigat ad fecunditatē. Ad aliud dicen- Ad tertiū
dū ꝙ charitas ſola informis eſſe nō poteſt ⁊ facit om
nē meriti quantitatē: ⁊ ideo ipſa quo ad hoc ſparſa ⁊
diffuſa eſt in dei virtute.

Qd̾ aliqui dicunt ipſum ſpiritū-ſanctū nō dari ſed dona eius.

Sūt aūt aliqui qui dicūt ſpiritūſanctū ipm
deū nō dari: ſed dona eius: que nō ſunt ipſe
ſpūs: ⁊ vt aiūt: ſpūſſctūs dicitˀ dari: cū gra-
tia eiꝰ: q̄ tñ nō eſt ipſe qui datˀ hoībus: ⁊ hoc
dicunt Bedā ſenſiſſe in ſuꝑioibus verbis q̄-
bus dicit ſpiritūſanctū ꝓcedere cū ipſiꝰ gra
tia datˀ hoībus tanq̄ꝫ nō ipſe detur: ſꝫ gratia

eius. Sed ꝙ ipſe ſpũſſanctus qui deus eſt ⁊ tertia ĩ trinitate perſona deẜ: apte dicit Augu. in. xv. li. de tri. ita dicẽs: Eundẽ ſpiritũſanctũ datũ cũ ĩſufflaſſet Jeſus de quo mox ait: Jte baptizate oẽs gẽtes in nomĩe patris ⁊ filij ⁊ ſpũſſancti: ambigere nõ debemꝰ Jp̃e eſt ergo qui etiã de celo datus eſt die pẽthecoſtes. Quõ ergo deꝰ nõ eſt qui dat ſpiritũſanctũ: ĩmo quãtus eſt deus q̃ dat deũ. Ecce his verbis aperte dicit ſpiritũſanctũ ip̃m ſcȝ deũ dari hoĩbꝰ a patre ⁊ a filio. Et ꝙ ipſe ſpũſſanctus qui deus eſt ac tertia in trinitate ꝑſona nobis detur: noſtriſq; infundaẜ atq; illabaẜ mẽtibus apte oſtẽdit Amb. in. i. lib. de ſpũſancto dicẽs. Licet multi dicanẜ ſpiritus: qꝛ legitur: Qui facit angelos ſuos ſpũs vnus eſt tamẽ dei ſpiritus. Jp̃m ergo vnum ſpiritũ ⁊ apoſtoli ⁊ ꝓphete ſunt cõſecuti: ſi-
a cut etiã vas electiõis dicit: quia vnũ ſpiritũ potauimus: quaſi eũ qui non queat ſcindi: ſed infundaẜ animis: ⁊ ſenſibus illabaẜ: vt ſecularis ſitis reſtringat ardorẽ: qui ſpũſſanctus nõ eſt de ſubſtãtia rerũ corporaliũ: nec de ſubſtãtia inuiſibiliũ creaturarũ. His verbis aperte dicit ſpiritũſanctũ ip̃m qui creatura nõ eſt: infundi mentibus noſtris. Jtẽ in eodẽ: Omnis creatura mutabilis eſt: ſed nõ mutabilis ſpũſſanctꝰ. Quid autẽ dicere dubitem: quia datus eſt ⁊ ſpirituſſanctus: cum ſcriptũ ſit: Charitas dei diffuſa eſt in cordibus noſtris ꝑ ſpiritũſanctũ qui datus eſt nobis. Qui cũ ſit inacceſſibilis natura: receptibilis tamẽ ꝓpter bonitatẽ ſuã nobis eſt complens virtute omnia: ſed qui ſolis participetur iuſtis: ſimplex ſubſtãtia opulẽs virtutibus: vnicuiq; p̃ſens: diuidẽs de ſuo ſingulis ⁊ vbiq; totus. Jncircũſcriptus: ergo ⁊ infinitus eſt ſpũſſanctus qui diſcipuloꝝ ſenſus ſeparatorũ ĩfudit: quẽ nihil poteſt fallere. Angeli ad paucos mittebãtur: ſpũſſanctus aũt populis infundebaẜ. Quis ergo dubitet q̃n diuinũ ſit quod infundiẜ ſimul pluribus nec
b videẜ. Vnus eſt ergo ſpũſſanctus qui datꝰ eſt oĩbꝰ: licet ſeparatis aplĩs. Et hic aperte dicit Ambro. ꝙ ſpũſſanctꝰ qui eſt ſubſtãtia ſimplex cũ ſit vnus datur pluribus. Alia q̊q; auctoritate hoc idẽ aſtruiẜ: ſcȝ ꝙ ſpũſſanctꝰ qui eſt equalis filio hoĩbus deẜ. Ait em̃ Augu. de ꝟbis aplĩ ſic: Charitas dei diffuſa eſt in cordibus noſtris per ſpiritũſanctũ q̇ datꝰ eſt nobis. A quo daẜ? Ab illo qui dedit oĩa hominibus. Que donaẜ? Spiritumſanctũ: qui tale donum dat qualis eſt ipſe. Magna eſt miſericordia eiꝰ: donũ dat ſibi equale: q̇a donũ eiꝰ ſpũſſanctꝰ eſt. Premiſſis his ⁊ alijs pluribus auc̃tatibus aperte mõſtraẜ ꝙ ſpũſſanctus equalis patri ⁊ filio nobis daẜ: nec ideo tñ minor eſt patre ⁊ filio. vñ Augꝰ ĩ. iiij li. de tri. ait: Nõ iõ inq̇t minorẽ ſpm̃ſctm̃: qꝛ ⁊ eũ paẜ miſit ⁊ filiꝰ arbitrandũ eſt.

Arti. XIII. N

Vtꝝ ſpirituiſancto cõuenit mitti alicubi vel dari aliq̇bus ⁊ quare magis ſpũiſctõ q̃ȝ alij perſone ⁊ quare nõ cõuenit patri mitti ſicut filio ⁊ ſpirituiſancto.

Arguiẜ p̊

d Einde q̃riẜ de his que dicunẜ ĩ. iij. ca. [Sũt autẽ q̇dã qui dicũt ſpiritũ nõ dari ⁊c̃. Videtur em̃ multis rõnibꝰ opinio illoꝝ eſſe vera. Primo qꝛ qõ vbiq; totũ eſt nuſq̃ȝ deeſt: g̃ nuſq̃ȝ mittitur: qꝛ qõ mittiẜ de loco tranſit in locũ: ergo videẜ cũ ſpiritus vbiq; ſit: vt dicit Amb. ꝙ nuſq̃ȝ mittaẜ.

2o Jtẽ ſi añ miſſionẽ vbiq; eſt eſſentialiẜ ⁊ p̃ſentialiẜ ⁊ potẽtialiẜ poſt miſſionẽ non videẜ aliquid plus in iſto eſſe ad quẽ mitti diciẜ niſi tm̃ donũ creatũ: g̃ videtur ꝙ nõ ipſe deẜ aliẜ q̃ȝ prius affuit: ſed tm̃ donũ eius.

3o Jtẽ effectꝰ creatus eſt cõiter totiꝰ trinitatis ⁊ nõ vniꝰ ꝑſone plus q̃ȝ alteriꝰ g̃ rõe illiꝰ effectꝰ aut q̃libet ꝑſona diciẜ miſſa / aut nulla ſed nõ q̃libet ergo nulla.

4o Jtẽ hoc daẜ ꝓprie qõ habeẜ ad vſum poſtq̃ȝ collatũ eſt: ſpũs aũt ſanctꝰ nũq̃ȝ habeẜ ad vſum: ſed ad fructũ a viris ſanctis: ergo ſpũſſctũs nõ daẜ vel mittiẜ: ſed dona eiꝰ tm̃.

Queſtiũcula prima. Ulteriꝰ queriẜ quare hoc magis cõuenit ꝑſone ſpũſſcti q̃ȝ filij: Obiectio prima. filiꝰ ad p̃cipuã miſſionẽ venit qñ venit in carnẽ: ergo ſibi magꝭ conuenit mitti q̃ȝ ſpũiſancto. Secunda. Jtẽ cuicũq; cõuenit ſummũ in aliquo principaliẜ illi etiã cõuenit p̃ncipaliter eſſe qõ eſt ab illo: ſȝ ꝑ meritũ filij miſſus eſt filiꝰ ꝑ meritũ inquã quo meruit nobis ſpiritũ in paſſiõe: g̃ videtur ꝙ ſibi p̃ncipaliẜ cõuenit mitti.

Queſtiũcula ſecũda. Obiectõ ꝓ Solo. Ulteriꝰ queritur quare patri nõ conuenit mitti ⁊ dari: ſunt ei q̇dã dona ſibi appropriabilia ſicut ⁊ filio ⁊ ſpũiſctõ.

Solo dõm ꝙ dari in donis p̃cipue cõuenit illi q̇ ab eterno ꝓcedit vt donũ: in quo alia dona donãtur ⁊ hic vt ex p̃dictis ptȝ nõ eſt niſi ſpũſſanctꝰ.

Ad primũ. Ad h̃ ergo qõ primo obijciẜ dõm ꝙ ſpũs vbiq; eſt vt deus qꝛ deꝰ eſt: ſed tñ ꝑ hũc effectũ quo manifeſtaẜ in ſctis nõ oſtendit ſe vbiq;: ⁊ ideo quo ad hoc mitti diciẜ: q̇a ipſe ꝑſonaliter ⁊ eſſentialiẜ adeſt ſpãli mõ vbi ſic operatur: ſed in omni loco modis generalibꝰ eſt. ſ. p̃ſentialiter potẽtialiẜ ⁊ eſſentialiẜ.

Ad ſecũdũ. Ad aliud dõm ꝙ poſt miſſionẽ ſpãliter eſt ſpũſſanctus in ſanctis: ſȝ hec ſpecialitas referẜ ad opꝰ: nõ ad diuerſum modũ ſpiritꝰ ⁊ quo ad hoc ꝙ ſancti aliter q̃ȝ priꝰ ſe habẽt ad ip̃m ⁊ aliter q̃ȝ res alie.

Ad tertiũ. Ad aliud dicendũ ꝙ effectꝰ ſanctitatis inquãtũ effectꝰ cõmuniter eſt eternitatis: ſȝ inquãtũ ſanctitas eſt nõ eſt equaliẜ appropriabil' trinitati: ſed potiꝰ ex ratiõe ſanctitatis ponit ꝯueniẽtiã ad ꝓpriũ ſpũſſcti qõ eſt donũ vel amor in quo oĩa dona donanẜ.

Ad quartũ. Ad aliud dõm ꝙ hoc daẜ qõ habetur ad vſum ⁊ qõ iuuat ad vſum: licet em̃ gr̃a effecta ad vſum habeaẜ: tñ ſpũs iuuat ad vſum: qꝛ aliẜ nõ valeret gr̃a aliq̇d efficere niſi adeſſet ſpũſſctũs ꝑ ſeip̃m: vt infra patebit.

Ad queſtiũculã primã. Ad id qõ vlteriꝰ q̃riẜ quare mitti vel dari magis conuenit perſone ſpũſſancti q̃ȝ patris vel filij: dicendũ ꝙ ſi attẽdaẜ ratio datiõis p̃ter

rõnē miſſiõis: tūc planū eſt reddere rationē: qꝛ ſpūs
ꝓcedit vt donū nõ pater ⁊ filiꝰ. Si autē attendatur
rõ miſſiõis: tūc adhuc põt cõſiderari duobꝫ modis:
ſcʒ quãtū ad cõparationē illã ꝙ miſſus dicit ab alio
eſſe: ⁊ ſic conuenit filio mitti: ſicut ſpirituiſctõ. Põt
etiã cõſiderari miſſio ad finē miſſionis / que eſt ſancti
ficatio creature rõnalis: ⁊ ille finis magis eſt appro
priabilis ſpirituiſancto ꝙ̃ filio: ſʒ de patre planū eſt
qꝛ illi nullo mõ cõuenit mitti ſm Augm: qꝛ nõ eſt ab
Ad obiecti alio. Ad id autē qd̃ cõtra obijcit̃ dõm ꝙ in miſſio-
onē primã. ne viſibili pcipua. ſ. miſſio cõuenit filio: qꝛ ipſe viſibi
lē creaturã vniuit ſibi: ⁊ magis ipm cõueniebat mit
ti in illa miſſiõe ꝙ̃ ſpiritūſanctū: ſicut ꝓbat̃ in. iij. hꝰ
volūinis di. j. ſʒ in miſſiõe inuiſibili miſſibilis eſt ſpi
rituſſctūs: ſicut filius: vel magis eo ꝙ ipſe maiorem
Ad ſecūdã. habet appropriationē in donis ſanctificantibꝫ. Ad
aliud dõm ꝙ miſſio in carnē ſūma fuit miſſionū du-
pliciter: ſcʒ qꝛ alie ſine illa nõ valuiſſent ad redēptio
nē: qꝛ illa per vnionē effectꝰ creati a trinitate facta eſt
ſed in ſanctificatiõe interiori ꝑſonali eque vl̾ magis
Ad qſtiūcu conuenit mitti ſpirituiſancti. Ad aliud dõm ꝙ pr̄i
lã ſecundã. nõ ꝯuenit mitti ꝓpter cãm ſepe dictã: ꝓpt̃ hoc qd̃ dic̄
Augꝰ ꝙ mitti eſt cognoſci ꝙ ab alio ſit: pr̄ autē nõ eſt
ab ablio: vtꝝ autē pater det ſe vt mgr̃ infra determi
ad obiectõʒ nabit ⁊ poſtea determinabit̃. Ad id qd̃ obijcitur
ꝙ quedã dona ſunt appropabilia patri dõm ꝙ hoc
veꝝ eſt: ſed illa de ſe nõ ſunt gr̃tū facientia: potētia em̄
nõ facit gratū: ⁊ ideo cū miſſio vl̾ datio nõ fiat niſi in
illis que ſanctificãt nõ ſequit̃ ꝙ in illis donis pater
det ſe: tm̄ de pr̄e dicit filiꝰ: Ad eū veniemꝰ ⁊ apud eū
manſionē faciemꝰ: ſed hoc cõtingit eo ꝙ inhabitant
inſeparabilit̃ ſanctas aĩas tres ꝑſone: vñ in illa mã
ſione ſolus ſpūs mittit̃: ſicut ptʒ ꝑ id qd̃ p̃cedit: Si
qs diligit me ſermões meos ſeruabit: ⁊ pater meus
diliget eū: ⁊ ad eū veniemꝰ ⁊c̄. In collatiõe em̄ dile-
ctionis ſolus ſpūs mittit̃ rõne appropriatiõis non
tm̄ ſolus ſpūs inhabitat: imo inhabitatio eſt triū ſiml̾.

Arti. XIIII An ſpūſſctūs põt dici cibus ⁊ potꝰ.

Q Einde querit̃ de hoc qd̃ dicit [Unū ſpm̄ po-
Arguit̃ p̊o D tauimꝰ ⁊c̄. d̃. a. Uidet̃ em̄ ſpūs nõ eſſe potꝰ
2o vel qua ſil̾itudine vocat potū. P̃ qd eſt ſpi
3o ritū potari: Uidet̃ ꝙ hoc ſit donis eiꝰ infundi. P̃
ſuꝑ illud Eſa. 4. Panē noſtrū comedemus ⁊c̄. dicit
glo. ꝙ ml̾res ſũt dona ſpūſſancti: cibꝫ autē mulierū
eſt pat̃ ſic̄ ⁊ xp̄i: noſter autē cibꝫ eſt xp̄s q de celo de-
ſcendit panis viuꝰ: ergo videt̃ ꝙ ſpūs reficiat̃ patre
vt pane: nos autē potamur ſpū: ⁊ iſta nõ videnẗ cõ-
4o uenire. P̃ potū eſſe magis cõuenit filio: qꝛ ita di-
citur Eccl̾i. 15. Aqua ſapiētie ſalutaris potaui eū ⁊
Prouerb. 9. Bibite vinū qd̃ miſcui vobis dicit ſapi
Solo entia. Sol̾o dõm ꝙ in veritate ſpūs metaphori-
ad duo p̊a ce põt dici cibꝫ ⁊ potꝰ. Potꝰ dicit̃ vt inuit hic Augꝰ
inquãtū ſecularis ſitꝭ reſtringit ardorē. Uñ Joh. 7.
Qui credit in me: flumĩa de vētre eiꝰ fluent ⁊c̄. Pa-
Ad tertiū nis autē dicit̃ inquãtū cõfortat cor in gratia. Ad
id qd̃ obijcit̃ de glo. dõm ꝙ pat̃ ponit̃ ibi ꝓ volunta
te patris: ⁊ dicit̃ pr̄is volũtas cibꝫ mulieꝝ effectiue
ſcʒ qꝛ faciūt nos refici in volũtate pr̄is: ſicut chriſtus
dixit: Meꝰ cibꝫ ē vt faciã volũtatē pr̄is mei. Et no
ta ꝙ dona ſpūs reficiūt: ſed niſi duo habeant ab ipſa
ſuba ſpūs: que eſt cū donis in nobis nõ faciãt: quo-
rū vnū eſt ſapor ad tollēdū faſtidiū: alteꝝ autē eſt vis
reficiēdi: qꝛ oē id qd̃ nõ eſt creator nõ ſaciat mētē ho-
Ad quartū minis. Ad aliud dõm ꝙ eſſe potū põt cõuenire at

tributo filij / ⁊ attributo ſpūs diuerſis cõſideratiõi-
bus: ſi em̄ cõſideret̃ effectꝰ q eſt reſtrictio ſecularis ſi
tis nõ fit niſi per guſtū ſpūs: de quo dicit Grego. in
moral̾. Guſtato ſpū deſipit oĩs caro ⁊ carnalis dele
ctatio. Si autē cõſideret̃ humor potus cuiꝰ actꝰ eſt
ferre nutrimētū ad mēbra: ꝯuenit hoc ſapiētie ⁊ pru
dētie attributis: que habēt moderari in actibꝫ dono
rū quãtū cuilibet ſit dandū vel indulgēdū ſit.

An ſpirituſancto nõ exiſtēte pater poteſt Arti. XV.
immitere dilectionē ſuã. P

Einde querit̃ de hoc qd̃ dicit [Unꝰ eſt ſpūſſã
D ctus q datꝰ eſt oĩbus licet ſeꝑatis ⁊c̄. [. d̃. b.
Si em̄ nõ ſit ſpūſſanctꝰ: ſi hoc. ſ. ꝑ impoſſibi- Arguit̃ p̊o
le ponat̃ adhuc deꝰ diliget creaturã rõnalem: ⁊ ſuã
eis infundet dilectionē: ergo videt̃ ꝙ imiſſio dilectio
nis nõ ſit miſſio ſpūs. P̃ ponamꝰ nullã eſſe perſo- 2o
nã eo modo quo fides diſtinguit ꝑſonas: quero vtꝝ
adhuc deo cõueniat mitti videt̃ ꝙ nõ: qꝛ mitti eſt co-
gnoſci ꝙ ab alio ſit / tūc autē nullus ab alio erit: g̃ vi
detur ꝙ nõ cõueniat ei tūc mitti. Cõtra adhuc erit
ꝑfecte potēs ſaluare: non autē põt eſſe ſalus niſi ꝑ id
qd̃ ſanctificãdo reuocat aberrãtes: ergo videt̃ cū hoc
ſit mitti ꝙ adhuc poſſit mittere ⁊ dare ⁊ mitti ⁊ dari
Sol̾o dõm ꝙ ſi ponamꝰ ſpm̄ſctm̄ nõ eſſe nõ erit Sol̾o
dilectio in diuinis niſi eēntialis tm̄: ⁊ illa cordibꝫ in ad primū
funderet̃: vt dictū eſt: ſed hoc nõ erit miſſio alicuius
ꝙ em̄ nõ eſt filij patet hoc qꝛ nõ eſt effectꝰ appropria
bilis filio: ꝙ autē nõ patris pʒ: qꝛ pat̃ nõ eſt ab alio. Ad ſecūdū.
Ad aliud dõm ꝙ ſi nulla ponat̃ eſſe perſona non
erit aliqua miſſio ꝓprie loquēdo: ſed adhuc deus p̃t
dare ſe in effectu gratie.

An viri ſancti et eccleſie p̄lati dēt vl̾ dare poſſint ſpiritūſanctū ꝙ nõ dant hic oſtendit.

Hic q̃rit̃ vtꝝ ⁊ viri ſcti dent vel poſſint dare
alijs ſpm̄ſctm̄. Quē ſi alijs dãt cū eiꝰ dona-
tio ſupra ſit dicta ꝓceſſio videt̃ ab eis ꝓcēde
re ſpūſſctūs vel mitti: ſʒ creator a creat̃a nõ
mittit̃ vel ꝓcedit. Reſtat g̃ vt ſpm̄ſctm̄ ipſi
nõ dēt nec poſſint dare. vñ Augꝰ i. xv. li. de
tri. Nõ aliqs diſcipuloꝝ xp̄i dedit ſpm̄ſctm̄.
Orabãt qppe vt veniret ĩ eos qbꝰ manū ĩpo
nebãt: nõ ĩpi eū dabãt. Quē morē in ſuis p̄-
poſitis etiã nūc ſeruat eccl̾ia. Deniqꝫ ⁊ ſimõ
magꝰ offerēs apl̾is pecuniã nõ ait: Date mi
hi ⁊ hãc ptãtē: vt dem ſpm̄ſctm̄: ſʒ cuicūqꝫ in
qt ĩpoſuero manꝰ: accipiat ſpm̄ſctm̄: qꝛ nec
ſcriptura ſupiꝰ dixerat. Uidēs aũt ſimõ: qꝛ
apl̾i darēt ſpm̄ſctm̄: ſʒ dixerat: Uidēs autē
ſimõ: qꝛ ꝑ impoſitionē manuū apoſtoloꝝ da
retur ſpūſſanctus. Ecce his verbis oſtendit
Augꝰ nec apoſtolos nec alios eccleſie prela
tos dediſſe vel dare ſpiritūſanctū.

Qd̃ nõ pñt dare ſpm̄ſctm̄ h̃ docet.

Et qd̃ plus eſt nõ poſſe etiã dare dicit in eo-
dē libro ſubdēs: De chriſto ſcriptū eſt ꝙ ac-
ceperit a patre ꝓmiſſionē ſpūſſancti: ⁊ effu-

derit:in quo vtraqꝫ natura mõſtrata eſt: hu
mana.ſ.⁊ diuina. Accepit quippe vt homo:
effudit vt deꝰ. Nos aũt accipere q̇dẽ h̄ do=
nũ poſſumꝰ ꝓ modulo noſtro. Effundere vͦo
ſuꝑ alios nõ vtiqꝫ poſſumus: ſed vt hoc fiat:
deũ ſuꝑ eos a quo id efficiẗ inuocamꝰ. His
verbis exp̄ſſe dicit nos ſp̄m̄ſctm̄ nõ poſſe ſuꝑ
alios effundere.i.aliꝭs dare.

Qꝺ̄ videtur contrariũ.

Sed huic videẗ cõtrariũ qꝺ̄ apl's ad Gal'.de
ſe loquẽs ait: Qui tribuit vob̄ ſpiritũ: ⁊ opa
tur virtutes in vobis. Ecce euidẽter dicit ſe
tribuiſſe ſpiritũ. Sed intelligẽdũ eſt hoc di=
xiſſe apl'm: nõ qꝛ haberet poteſtatẽ ⁊ aucto=
ritatẽ dãdi ſpiritũ ſanctũ: ſed qꝛ miniſteriũ
habuerit in quo dabatur a deo ſpũſſanctus
vt eñ ait Augu. ſuper eũdẽ locũ exponens
illud apl'i verbũ. Ab apl'o p̄dicata eſt eis fi=
des: in qua p̄dicatiõe aduentũ ⁊ p̄ſentiã ſpi
ritusſancti ſenſerãt: ſicut illo tp̄e in nouitate
inuitatiõis ad fidẽ etiã ſenſibilibꝰ miraculis
p̄ſentia ſpũſſancti apparebat: vt in actibus
apl'orũ legiẗ. Aperte hic oſtendit quõ illis
ſpiritũ ſanctũ apl's tribuerit. Nõ vtiqꝫ ipſuꝫ
mittẽdo in eos: ſed predicãdo eis fidẽ chri=
ſti quã illis recipiẽtibꝰ ꝙ ſpũſſanctus in eis
eſſet aliquibus ſignis viſibilibus mõſtraba=
tur. Nõ ergo homĩes quantũcũqꝫ ſancti da
re poſſunt ſpiritum ſanctũ.

Arti. XVI. Vtrũ viri ſancti pñt dare ſp̄m̄ſctm̄.

Q Einde queriẗ de hoc qꝺ̄ dicit [Hic queritur
d vtrꝝ ⁊ ſancti viri ⁊c̄.]. Hic ei icipit p̄s illa in
qua determinat vtrꝝ viri ſancti dẽt ſp̄m̄ſctm̄
⁊ oſtẽdit ꝙ nõ. Et habet tria capl'a. In q̄rꝝ p̄rio oſtẽ
dit ꝙ nõ dãt. In ſcd̄o ꝙ nõ poſſunt dare ibi [Et qꝺ̄
plus eſt ⁊c̄]. In tertio obijcit in cõtrariũ ⁊ ſoluit ibi
Arguiẗ p̄o [Sed huic videẗ cõtrariũ ⁊c̄]. Videẗ eñ ꝙ viri ſan
cti pñt dare ſp̄m̄ſctm̄: qꝛ infra dictũ eſt eis: accipite
ſp̄m̄ſctm̄ quoꝝ remiſeritis pctã remittunẗ eis: pec
catũ aũt nõ remittiẗ niſi ꝑ ſp̄m̄ſctm̄: ergo dãt ſpiritũ
2o ſctm̄. Itẽ q̇ occaſionẽ dãni dat in iudicio hominũ
dãnũ intuliſſe iudicaẗ: ergo ſi miniſtri eccleſie faciũt
hoc ad qꝺ̄ inceſſanter ſequiẗ collatio ſpũſſanct vide
3o tur ꝙ ipſi ſp̄m̄ſctm̄ cõferãt. Item nos videmꝰ in
luminibꝫ materialibꝫ ꝙ vnũ accẽſum ad alteꝝ vlte
rius incẽdere põt alia: ḡ videẗ in lumĩe interiori ſpi
rituali ꝙ hõ accenſus in gr̄a ſpũſſancti vlteriꝰ alios
4o incẽdere poſſit: ⁊ ita cõferre ſp̄m̄ſctm̄. Itẽ angeli
ſeinuicẽ illuminãt/purgãt/ ⁊ ꝑficiũt. ergo cũ eccl'ia
ſtica hierarchia ſit ad exẽplar celeſtis hierar. videẗ ꝙ
etiã inter viros ſanctos vnꝰ aliũ poſſit purgare/il
luminare/ ⁊ perficere: nõ autẽ hoc pñt niſi cõferendo
Sol'o ſp̄m̄ſctm̄: ergo ⁊c̄. Sol'o dõm cũ magiſtro ꝙ viri
ſancti/nec etiã miniſtri eccl'ie dãt neqꝫ cõferũt ſp̄m̄
ſctm̄. Et huius cauſa eſt: qꝛ dans ſp̄m̄ſctm̄ habꝫ au
ctoritatẽ ⁊ influẽtiã adminꝰ ſuꝑ effectũ: ĩ quo datur
ſpũſſanctꝰ: ⁊ hic effectꝰ eſt gr̄a gratũ faciẽs: que nõ
eſt niſi a ſolo deo ꝑ efficiẽtẽ cãm ⁊ auctoritatẽ. Ad Ad primũ
primũ ergo qꝺ̄ obijciẗ dõm ꝙ chriſtꝰ dedit eis mini
ſteriũ ad id in quo habeẗ ſpũſſanctꝰ: hoc eſt ad diſpẽ
ſationẽ ſacramẽtoꝝ: ſed auctoritatẽ ⁊ efficiẽtiã non
dedit eis. Ad aliud dõm ꝙ q̇ dat occaſionẽ dãni Ad ſecũdũ.
iudicaẗ nocẽs nõ tñ iudicaẗ efficiẽter dãnũ intuliſſe
niſi efficiat cũ illo qui dãnũ infert: ſed in collatiõe ſpi
ritusſancti nõ põt potẽtia oꝑatiua homĩs oꝑari ali
quid: ſed põt oꝑari ad illud ⁊ ſub illo: ⁊ iõ nõ eſt ſil'e:
qꝛ potẽtia creata põt ad illationẽ dãni: nõ autẽ col
lationẽ ſpũſſancti. Ad aliud dicendũ ꝙ in lumĩbꝫ Ad tertiũ
fit accẽſio vnius ad aliud ꝓpter materie ſimilitudi
nẽ: qꝛ per illã eſt vnũ cõbuſtibile et cibꝫ ignis: ſic ali
ud: ſed nõ eſt ita ſimilitudo potẽtie oꝑantis in deo: ⁊
in miniſtris in collatiõe ſpũſſancti. Ad aliud dicẽ Ad quartũ
dũ ꝙ purgare angeloꝝ eſt a diſſil'itudinis habitu in
vi cognitiua.i. ab habitu/ vl' habituali ignorãtia/ ſi
ue neſcientia alicuius occulti reuelãdi: ⁊ illuminari
eſt accipi lumẽ in illo in quo videaẗ: ꝑfici autẽ eſt cõ
uerti ſᷓm hoc lumẽ ad fontẽ lumĩs: hoc eſt ad verbũ
eternũ. Vñ oĩa hec tria ſunt ex parte intellectꝰ ⁊ per
modũ doctrine ⁊ effectꝰ doctrine ⁊ hoc mõ bene poſ
ſunt facere miniſtri eccleſie: vnꝰ aliũ docẽdo/illũina
re/ ⁊ purgare a neſciẽtia ⁊ perficere oſtẽdẽdo ſcientiã
verbi dei ꝯducere ad deũ: ſed hoc qñqꝫ ſequiẗ gratia
qñqꝫ nõ: ⁊ ꝙ qñ ſequiẗ hoc eſt ex ſuperiori infunden
te cauſa ⁊ operante.

Vtrum ſpiritusſanctus a ſeipſo detur.

Ic conſiderãdũ eſt cũ Di. XV.
b ſpiritusſanctus detur hominibus a
patre ⁊ filio qꝺ̄ eſt ip̄m tẽꝑaliter
ꝓcedere ab vtroqꝫ vel mitti: vtrꝝ
etiã a ſeipſo detur? Si daẗ a ſe: ⁊ ꝓcedit vel
mittiẗ a ſe. Ad qꝺ̄ dicimus: qꝛ ſpũſſanctus ⁊ a
deus eſt: ⁊ donũ ſiue datũ: ideo dat ⁊ datur.
Dat quidẽ inquantũ deus ⁊ datur inquãtũ
donũ ſiue datũ. Cũ autẽ donatio ſiue datio
ſpiritusſancti ſit operatio dei ⁊ cõmunis ſit
⁊ indiuiſa operatio triũ perſonarũ: donatur
itaqꝫ ſpiritusſnanctus non tm̄ a patre ⁊ filio:
ſed etiã a ſeipſo. Unde Augꝰ in. xv. lib. de
trini. dicit ꝙ ſeip̄m dat. Sicut inquit corpus b
carnis nihil eſt aliud q̄ꝫ caro: ſic donũ ſpiri
tusſancti nihil eſt q̄ꝫ ſpiritusſanctus. Intãtũ
ergo donũ dei eſt: inquantũ datur eis q̇bus
datur. Apud ſe autẽ deus eſt: ⁊ ſi nemini da
tur: quia deus erat patri ⁊ filio coeternꝰ an
teq̄ꝫ cuiq̄ꝫ daretur: nec quia illi dãt ⁊ ip̄e da
tur: ideo minor eſt illis. Ita eniꝫ datur ſicut
dei donũ: vt etiã ſeipſum det ſicut deꝰ. Non
eñ dici poteſt non eẽ ſue poteſtatis: de quo
dictũ eſt: Spiritus vbi vult ſpirat. Ecce aꝑ
te dicit ꝙ ſpiritusſanctus ſeipſum dat. Si eñ c
ſpiritusſanctus ſeip̄m dare non poteſt: ⁊ eum
pater dare poteſt: ⁊ filius: põt itaqꝫ pater da
re aliquid ⁊ filius: qꝺ̄ non poteſt ſpũſſanctꝰ.

Item Si pater ⁊ filiꝰ dant ſpiritū ſanctū: nec ipſe dat aliquid: ergo pater operatᷣ ⁊ filius: qđ nō opatᷣ ſpūſſanctꝰ. Dat ergo ſpūſſanctꝰ
d ſeipm̄. Si autē ſeipm dat: tūc ⁊ a ſeipſo ꝓcedit ⁊ mittitᷣ qđ vtiqꝫ verū eſt. Nā ꝓceſſio tpalis ſpūſſancti vel miſſio ipſius eſt donatio: ⁊ ipſa dei opatio. Procedit ergo ſpiritusſanctus tpaliter a ſe: ⁊ mittitᷣ a ſe: qꝛ datur a ſe.

A Ic cōſiderādū eſt cū ſpūſſctūs detᷣ hominib ⁊c̄]. Hic incipit pars ſecūda ī qua
b agit magiſter de miſſione ſpūſſancti ſꝫm cōparationē ad principiū miſſiōis q̄rendo vtrū ſit miſſus a ſeipſo: ⁊ habet diſtictio iſta tres q̄ſtiones principales: quarū prima eſt/ an ſpūſſanctus mittitᷣ a ſeipſo: ⁊ hec terminatᷣ in primo ca. Secūda eſt de miſſione filij ꝑ quā ꝓbatᷣ miſſio ſpūſſancti: ⁊ incipit ibi [Ne ā mireris ⁊c̄. Tertia eſt cur pater nō legitᷣ mitti: ⁊ incipit ibi [Cur pꝛ ⁊c̄.].

Arti. I. Utrū miſſio ⁊ datio ſint tēporalia ⁊ eterna ſicut proceſſio.

Arguitᷣ pº i Accidit autē hic dubiū ante lrām vtꝝ miſſio ⁊ datio ſint tēporalia ⁊ eterna ſicͭ ꝓceſſio. Uidetur aūt ꝙ ſic qꝛ mitti eſt cognoſci ꝙ ab alio ſit: cognoſci aūt pͭ eſſe ex ꝑte aptitudinis cogniti vl' ex parte cognoſcētis ſꝫm actū: ſicut etiā dicit Augu. ꝙ ab eterno ſpūs donū ē ſꝫm aptitudinē: cū ergo ab eterno ab alio ſint filiꝰ ⁊ ſpūſſanctꝰ/ ab eterno conuenit ei ꝙ ſit miſſus ſꝫm habitum vel aptitudinem.

20 P. in hac eadē lectōe habetur ꝙ quidā dicebāt ꝙ ſꝫm eternā gn̄ationē miſſus dicitᷣ filiꝰ ⁊ nō rep̄hēdūtur: cū ergo hoc nō poſſit eſſe niſi miſſio ſit eterna. Uidetur ꝙ mitti ſꝫm vnū mūdū cōuenit ab eterno: ⁊ ſic
30 erit duplex miſſio/ eterna ⁊ tēporalis. Itē datū eſſe vel donū magis ſe tenet ex parte creature q̄ꝫ mitti vt ſupius ꝓbatū eſt: ſed ſpūſancto ab eterno cōue-

Rō ꝓbans ꝓpoſitū. nit ꝙ ſit donū: ergo multo magis ꝙ ſit miſſus. Sꝫ cōtra mitti eſt cognoſci ꝙ ab alio ſit in effectu approp̄riabili ꝑſone: quo intelligitᷣ ꝓpriū illiꝰ ꝑſone: effectus aūt nō eſt niſi in tpe: ergo miſſio ⁊ datio nō ſūt eterna. Itē ſupra habitū eſt ꝙ miſſio dicit cōparationē ad eū cui mittitᷣ: ſed ille cui miſſio fit nō eſt ab

Solo eterno. Sol'o dōm ad h̄ ꝙ miſſio ⁊ datio nō dicūtur niſi tpaliter ſiue ex tpe. Ad hoc qđ cōtra obijci-

Ad primū. tur dōm ꝙ cognitio q̄ importatᷣ in rōne miſſiōis eſt cognitio q̄ fit in effectu appropriabili ꝑſone: ſicͭ fuit obiectū in cōtrariū. Ad aliud dōm ꝙ ſꝫm eternam

Ad ſecūdū. gn̄ationē nō dicitᷣ miſſio ſꝫm cōpletā rōnē miſſionis ſed habetᷣ cōgruitas ad hoc ꝙ genitꝰ poſſit mitti: qꝛ ex hoc ipſo ꝙ ab alio eſt mitti pōt: ⁊ hoc intēdūt illi q̄

Ad tertiū. hoc dixerūt/ ⁊ nō ꝙ miſſio ſua fuerit ab etn̄o. Ad aliud dōm ꝙ ab eterno ſpūs dꝛ donū ab aptitudine donādi: ſed miſſio datio ⁊ hmōi noīa vbalia ſunt: ⁊ reſpiciūt magis actū miſſiōis q̄ nō eſt niſi in tpe: ⁊ iō nō dicūtᷣ dupl'r: ſicͭ ꝓceſſio q̄ de ſe magis dicͭ cōꝑatōꝫ ad p̄ncipiū a q̄ q̄ꝫ ad eū ad quē ꝓcedit vl' ꝓcedere pͭ.

Arti. II. B Utꝝ ſpūſſanctus eſt deꝰ: ⁊ etiā donū ſiue datū ⁊ vtrū ſpūſſctūs datur a ſe?

d Einde queritᷣ de hoc qđ dicit in littera primi ca. ibi [Ad qđ dicimꝰ ꝙ ſpūſſanctꝰ ⁊ deꝰ eſt

Arguitᷣ pº ⁊ donū ſiue datū ⁊c̄]. ſ. a. Uidetᷣ hoc eē falſum: qꝛ dās ⁊ datū ſubalem habēt diſtinctionē: ſpiritus aūt ſctūs: vt eſt deꝰ: ⁊ vt eſt donū nō hꝫ ſubalē diſtinctionē: ergo nō cōuenit ei dare inq̄ntū ē deꝰ ⁊ dari inquātū eſt donū. Si forte dicas ꝙ dās ⁊ datū in hoc loco nō differūt ſubalitᷣ. Cōtra ſtatim in lr̄a aſſignādo rōnē q̄re ſpūſſctūs ſit dās īquātū deꝰ dicit: Cū autē datio ſiue donatio ſpūſſcti ſit opatio dei/ ⁊ cōis ſit ⁊ indiuiſa opatio triū ꝑſonaꝝ: donatᷣ itaqꝫ ſpūſſctūs nō tm̄ a patre ⁊ filio: ſed etiā a ſeipſo: cōſtat autē ꝙ opatio triū perſonaꝝ nō eſt cōtra ſbaꝫ q̄ eſt ſpūſſctūs: ergo ſpūſſctūs nō eſt datꝰ: ꝗ etiā hic differūt ſubalitᷣ dans ⁊ datū: ⁊ ita habetᷣ ꝓpoſitum. — Sol'o inſtātia qđ ē 2m argm

Itē quicq̄d datᷣ ſeparatᷣ a dāte vel a dn̄io dantis vel recipit cōicationē alteriꝰ dn̄ij: verbi grā a dante ſepatᷣ qn̄ porrigo a me datū tibi: a dn̄io autē quādo licet mecū corꝑaliter remaneat: tn̄ nō ampliꝰ habeo dn̄iū in re data tibi: accipit autē aliud dn̄iū: ſi do tibi ptātem cōicatiōis in bonis meis: nullo iſtoꝝ modorū ſpūſſanctꝰ dat ſe: ergo hec eſt ſimplicitᷣ falſa ꝙ ſpūſſanctꝰ inq̄ntū deꝰ eſt dās/ ⁊ inquātū donū ē da- 3º
tū. P donū eſt ꝑſonaliter ⁊ ab eterno: ſi ergo datꝰ 4º
eſt inquātū donū eſt ipſe datū ſꝫm eē ſuū ꝑſonale qđ habet ab eterno: ſed ſꝫm id qđ eſt ab eterno eſt deus dās: ergo ſꝫm id qđ habet ⁊ eſt ab eterno: ⁊ eſt dans
⁊ datus qđ falſum eſt. Itē in oī donatiōe aucto- 5º
ritas eſt dātis ſuꝑ donatū: ſpūs autē ſanctꝰ nullam
habet auctoritatē ſuꝑ ſeipm̄: ergo nō dat ſe. Item 6º
omne datū dicit vt eſſe a dāte: datū em̄ a dante eſt: cū ergo ſpūſſanctus nō ſit a ſeipſo ſpūſſanctus non
dat ſe. Ulterius queritᷣ de hac: ſpūſſanctꝰ datur a q̄ſtiūcula.
ſe. In hac em̄ prepoſitio notat habitudinē cauſe efficientis in re ablatiͥ: ſꝫ ſpūſſanctꝰ nō habet aliquā habitudinē talis principij reſpectu ſui: ergo hec locutio eſt falſa: ſpūſſanctꝰ datᷣ a ſe quā ponit augꝰ ī littera.

Si forte dicās ꝙ ſpūſſanctꝰ vt eterna ſuba eadēꝫ Sol'o
cū pꝛe pōt hr̄e habitudinē reſpectu ſui: vt eſt in tēpore ꝓcedēs. Cōtra hec nō cōceditᷣ: ſpūſſantꝰ in tpe vel Obiectio
hodie eſt a ſe etn̄o: ꝗ videtᷣ ꝙ nullā habeat hītudinē cauſe p̄poſitio: ⁊ ſic locutio eſt falſa. Sol'o: in hac Solutio
q̄ſtiōe ſunt pluriū opiniōes valde diuerſe: quidā em̄ quorūdā.
dicūt ꝙ dare ⁊ dari dicuntᷣ duob modis. Uno mō p̄mi dicūt
ſꝫm ꝙ intētio dātis notat auctoritatē reſpectu dati ⁊ datū ſub auctoritatē reſpectu dātis: ⁊ ſic ſpūſſanctꝰ nō dat ſe nec donatᷣ a ſe. Alio mō dicitᷣ īꝓprie dās ꝓ influēs ⁊ dari ꝓ inſpirari vel īmitti: ⁊ ſic cōcedūt ꝙ ſpūſſctūs dat ſe ⁊ datᷣ a ſe: qꝛ influit ſe ⁊ inſpiratᷣ a ſe mētib fideliū: ⁊ hec opinio fundatᷣ ſuꝑ illud Aug. qđ hic habetur: ſi pater ⁊ filius dant ſpiritūſanctū/ nec ipſe dat ſe aliquid: ergo operatur pꝛ ⁊ filiꝰ qđ nō operatᷣ ſpūſſanctꝰ: ⁊ ex hoc em̄ innuit Augꝰ ꝙ cū dicit ſpūſſanctus dat ſe nō intelligit niſi opus inſpirationis in mētes fideliū: ⁊ hec eſt ſentētia antiquoꝝ p̄poſitiui ⁊ Guilhelmi. Alij dicūt ꝙ dare in accuſatiuo Alij dicūt.
nō dicit auctoritatē reſpectu dati: ſed ſufficit differētia ſꝫm rōnē: ⁊ ideo concedunt ꝙ ſpūſſanctus vt in ſe cōſideratur dans eſt ⁊ datus eſt ſꝫm qđ eſt in iſto/ vl' illo cuius mentē inhabitat ⁊ illi nō concedūt ꝙ idem ſit dare quod mittere vel procedere: ⁊ dicunt ꝙ idem poteſt eſſe dās ⁊ datū ⁊ ꝙ nō ſequūtᷣ rōnes inducte.

Tertij dicūt qb vꝛ mihi magͥſ eē cōſentiēdū ꝙ duplex eſt dās ⁊ datū: ponunt em̄ iſta quādoqꝫ dominiū: ⁊ in quo eſt dominiū illud/ vel quaſi dominiū: quia nō dat aliq̄s niſi cuius dn̄s eſt ⁊ in quo habet auctoritatē: hoc mō nec pater dat/ nec filius/ nec ſpirituſſctūs ſpiritūſanctū; qn̄qꝫ aūt dicitᷣ dās reſpectu — Tertij dicunt qb cōſentit Alb.

dati nõ a poteſtate dñij:ſed a vi amoris:ſicut eſt datio inter amicos:in qua datõe vn⁹ dat bñ alij quod habet:ꝛ qð ipſe eſt ſicut dicit amicus ad amicũ:Ego do me tibi:ꝛ hoc mõ cũ ſpũſſctũs ſit donũ:ĩ quo oĩa dona donãt:cõcedũt ꝙ ſpũſſctũs dat ſe:ſi em̃ in inferioribꝫ inquiũt illi:amicus amico dat ſe:ꝛ ſi amor medi⁹ q̇ eſt inter eos eſſet pſona perfecta ſeipm̃ vterq; amicoꝝ daret integrũ:ita cũ in diuinis ſpũſſctũs ſit amor dicũt ꝙ ipſe dat ſeipm̃ ꝛ hoc videt̃ magis ꝓbabile.

Ad primũ. Scðm hoc ergo reſpõdeo ad primũ ꝙ dans ꝛ datũ ſm primã intẽtionẽ dicũt ſubalẽ diſtinctõez dãtis ꝛ dati:ſed nõ ſm ſecũdã.

Ad ſecũdũ. Ad aliud dðm ꝙ in donatiõe ſpũſſcti duo ſunt:vnũ qð eſt donũ principale:qð eſt ſpũſſctũs dat⁹. Aliud eſt donũ qð datur in illo ꝛ cuꝫ illo.in illo dico:qꝛ ipſe ſm Aug^m eſt donũ in quo oĩa dona donant̃:cũ illo aũt ideo dico qꝛ gratia infundit̃ ſpũſſancti:ꝛ reſpectu illi⁹ qð dat̃ in dono ſpũſſcti:ꝛ cũ ipſo ponit̃ opatio patris ꝛ filij ꝛ ſpũſſancti:qꝛ hoc eſt effect⁹ in creatura ſubalit̃ differẽs a ſpũſctõ.

Ad tertiũ. Ad aliud dðm ꝙ quicq̇d dat̃ ſm ꝙ dãs habet dñiũ ſup datũ:ꝛ ex rõne auctoritatis ꝛ dñij habet auctoritatẽ dãdi hoc:vel ſeparat̃ ab eo loco vel vſu vel trãſit in cõmunitatẽ alteri⁹ dñij:ſed nõ in datiõe vbi ratio dãtis nõ fundat̃ niſi in amore:qꝛ ibi dãs remanet tot⁹ ꝛ tot⁹ dat̃ alteri ꝛ a ſeipo vt pri⁹ patuit in exẽplo amicoꝝ ꝛ amoris eorũ:ſi ille amor eſſet pſona ꝛ ſe donare poſſet.

Ad quartũ. Ad aliud dicendũ ꝙ perſonalit̃ eſt donũ ꝛ ab eterno p aptitudinẽ donãdi:vt dicit Aug⁹ vt licet ab eterno ſit donũ ꝛ pſona:nõ tñ rõ doni ſm modũ ſignificãdi eſt rõ pſe:qꝛ donũ dr̃:vt ab aptitudine donabilitatis paſſiue.ſ.ꝙ donari poſſit:pſona aũt dicit̃ in ſe:ꝛ iõ inq̃ntũ eſt pſona ꝛ de⁹ habet virtutẽ dãdi actiue:ꝛ inq̃ntũ eſt donũ habet ꝯgruitatẽ vt det̃ paſſiue:ꝛ ideo in argumẽto illo incidit fallacia accidẽtis:qꝛ licet pſona ꝛ de⁹ ꝛ donũ ſit ſpũſſctũs ab eterno:nõ tñ optet ꝙ oẽ qð ei cõuenit inquãtũ eſt donũ cõueniat ei ĩ eadẽ rõne inquantũ eſt vna perſona in trinitate.

Ad idem. Ad aliud dicẽdũ ꝙ licet datũ ſm actũ nõ ſit niſi in tẽpore tñ nõ ſequit̃ ꝙ nullũ eternũ cõueniat ei:põt enim eternũ eſſe ratio ei⁹ qð fit in tẽpore:ſicut oẽ donũ eſt ratio quare dari poſſit in tpe.

Ad quintũ. Ad aliud dicẽdũ ꝙ hec eſt falſa ꝙ in omni donatiõe ſit auctoritas dãtis ſup donatũ:hec em̃ ꝓpoſitio nõ eſt vera niſi in illa donatiõe vbi rõ donatiõis eſt poteſtas ex dñio ſup donatũ vl' ex auctoritate/talis aũt eſt nõ hic vt patuit.

Ad ſextũ. Ad aliud dðm ſiĺiter ꝙ eſſe datũ in donatõe cui⁹ rõ fundat̃ in ptãte dñij vel auctoritatis dicit vt procedẽs a dãte:ſed nõ illo qð fundat̃ ĩ vi amoris amicitie.

Ad queſtiũculam ꝛ ad obiecta. Ad id qð vlteri⁹ querit̃ vtrũ ſpũſſctũs det̃ a ſe inueniũt̃ diuerſificari doctores:q̇dã em̃ dicũt paſſiuã min⁹ ꝓpriã q̃ʒ actiuã ꝓpter rõnẽ quã tãgit obiectio. Alij ecõtra dicũt actiuã minus ꝓpriã q̃ʒ paſſiuã:qꝛ dicũt ꝙ habitudo ꝑpoſitõis refert̃ ad effectũ cõnotatũ:cui⁹ cauſa eſt ſpũſſctũs ſicut ꝛ pater:mihi videtur ꝙ paſſiua ſit vera ꝛ min⁹ ꝓpria q̃ʒ actiua:ſicut dicũt pmi ꝛ habitudo ꝑpõis nõ notat tm̃ cãm reſpectu effect⁹ qꝛ effect⁹ nõ ſupponit̃ in re ſui cauſalis:ſʒ poti⁹ ſpũſſctũs:ſed notat ꝑpõ ſm hoc nõ auctatẽ:ſʒ ptãtẽ dãdi ex vi amoris vel virtute:ꝛ ex hoc nõ põt inferri datur a ſe:ergo eſt a ſe:vel ergo habet auctoritatẽ reſpectu ſui:vel ḡ habet rõnẽ pricipij reſpectu ſuipſi⁹:qꝛ illa nõ exigit talis donatio cui⁹ ptãs tota in libertate volũtatis ꝛ amoris cõſiſtit. Hũc ſenſum videt̃ cõfirmare intẽtio littere:qꝛ cũ debeat ꝓbare ꝙ põt dare ſe inducit ꝙ eſt ſue poteſtatꝭ ꝛ libertatis ibi vbi dicit:nõ em̃ dici põt nõ eſſe ſue ptãtis:de q̃ ſcriptũ eſt Spũs vbi vult ſpirat q̃ſi diceret ĩ libertate volũtatis habꝫ ꝙ ſe det:ꝛ hec libertas nõ ponit auctoritatẽ reſpectu ſui:ſed cõſiſtit ibi vi amoris eorũ q̇bus ſe dat.

Vtrũ nullũ donũ detur niſi ſpũſſanct⁹:ꝛ vtrũ corpus carnis ſit aliud q̃ʒ caro. — Arti. III. — E

D Einde querit̃ de hoc qð dicit [Sicut corp⁹ carnis nihil aliud eſt q̃ʒ caro ꝛc̃.]. ŝ.b.

Arguit̃ po. Ex h̃ ei ſeq̇t̃ ꝙ nullũ aliud donũ det̃ niſi ſpũſſanctus:ꝛ h̃ ñ ẽ veꝝ qꝛ dãt̃ nob etiã ṽtutes ꝛ grã:ſic pꝫ p diffinitionẽ virtutis quã dat Aug⁹ ꝙ eſt bona q̃litas mẽtis qua recte viuit̃:qua nemo male vtit̃ quã deus in nobis ſine nobis opat̃. Et Sap̃. 7. Venerunt mihi pariter oĩa bona cũ illa. Et Sap̃. 8. Sobrietatẽ ꝛ prudẽtiã docet quibꝫ in vita nihil eſt vtilius hoĩbus:ergo videt̃ ꝙ donũ ſpũſſancti aliq̇d aliud ſit q̃ʒ ſpũſſctũs. P̃ corp⁹ carnis videt̃ eſſe aliq̇d aliud q̃ʒ caro:qꝛ corp⁹ dicit cõpoſitionẽ ex membris diſſiĺibꝫ:ſicut eſt pes ꝛ man⁹:caro aũt nõ dicit h̃ ergo corp⁹ carnis aliq̇d aliud eſt q̃ʒ caro.

Solo ad primũ. Sol'o dicẽdũ ꝙ Aug⁹ nõ intẽdit negare q̇n multa creata dent̃ cũ ſpũſcõ ꝛ in ſpũ:ſed intẽdit dicere ꝙ in noĩe ꝛ conſtructiõe nihil aliud ſignificat̃ q̃ʒ ſpũſſctũs:cũ em̃ dicitur donũ ſpũſſcti ꝓpter trãſitionẽ obliqui crederet aliq̇s ꝙ diuinitas eſſet inter obliquũ ꝛ rectũ. Unde vult Aug⁹ ꝙ obliqu⁹ cũ recto intrãſitiuã habet cõſtructionẽ:ſicut cũ dicit̃ corp⁹ carnis vel creatura ſimul.

Ad ſecũdũ. Ad vltimũ dicẽdũ ꝙ Aug⁹ vocat corp⁹ qð libet qð hꝫ trinã dimẽſionẽ:ꝛ ſic corp⁹ carnis eſt caro ꝛ corp⁹ oſſis ẽ os:ꝛ nõ vocat corp⁹ aĩatũ qð cõponitur ex organis diſſimilibꝫ diuerſis.

Vtrũ p̃t pater aliq̇d qð nõ p̃t ſpũſſctũs. — Arti. IIII. — D

D Einde querit̃ de hoc argumento qð facit ibi [Si em̃ ſpũſſctũs ſeipm̃ põt dare ꝛc̃.]. ŝ.c.

Videt̃ em̃ nõ valere:qꝛ ſpũſſctũs nõ põt ſpirare ſpiritũſanctũ/ꝛ cũ pater põt ſpirare:ꝛ tñ ex hoc nõ ſequit̃ ꝙ pater poſſit vel faciat aliq̇d qð nõ poſſit vel faciat ſpũſſanct⁹ cũ ſpirare nõ ſit aliq̇d:ſʒ ad aliquid:ergo a ſiĺi:ꝛ hoc nõ valet cũ ſm magr̃m idẽ ſit dare qð ꝓcedere tpaliter.

Solo. Sol'o dðm ꝙ hic tenet argumẽtũ ꝓpter cõnotatũ in creatura qð claudit̃ in intellectu ei⁹ qð eſt dare:hoc em̃ operari eſt eoꝝ que ſubijciunt̃ potẽtie:ꝛ ideo ſi ab h̃ excluderet̃ ſpũſſanctus ſeq̇t̃ ꝙ aliq̇d poſſet pr̃ qð nõ poſſet ſpũſſctũs.

Querit̃ an ṽe ſint ille tres ꝓpões.ſ. ſpũs mittit ſe:ſpũs mittit̃ a ſe:et ſpũs ꝓcedit a ſe. — Arti. V. — E

D Einde querit̃ de hoc qð dicit [Si aũt ſeipm̃ dat tũc ꝛ a ſeipſo ꝓcedit ꝛ mittit̃ ꝛc̃.]. ŝ. d.

Eſt em̃ hic dubiũ ſi ſpirituſſctũs mittat ſe:ꝛ ſi iſta aliq̃ mõ cõcedit̃:dubia adhuc erit iſta:ſi ſpũſſanctus mittit̃ a ſe:ꝛ ſi ambe iſte in aliquo ſenſu concedãtur adhuc remanet hec dubia ſi ſpũſſanct⁹ procedit a ſe.

Arguit̃ po. Videt̃ em̃ hec eſſe falſa:Spũſſanct⁹ mittit ſe. Supra em̃ habitũ eſt ꝙ mitti eſt cognoſci ꝙ ab alio ſit:ergo a quo mittit̃ aliq̃ pſonarũ cognoſcit̃ ab illo eſſe:ſed ſpũſſctũs mittit ſe vt tu dicis:ḡ ſpũſſanctus eſt a ſe qð falſum eſt:qꝛ dicit Anſel. ꝙ nec natura admittit nec intellectus capit:ꝙ idem ſit a ſeipſo. Itẽ cũ dicit̃ mittit ſe ſuppoſitũ verbi eſt in q̃ nota

tur auctoritas respectu eius qđ supponit̄ in ꝓnomīe
ſed hoc eſt idē cū relatiuū referat idē qđ eſt in ante: ğ ī
locutione ſignificat̄ idē habere auctoritatē respectu
3° ſui: cū ğ hoc nō ſit veꝝ videt̄ locutio eſſe falſa. Item
mittens ꝛ miſſus querūt diſtinctionē ꝑſonalē admi
nus: hec aūt nō eſt hic cū dr̄ ſpūſſctūs mittit ſe: ğ locu
4° tio eſt falſa. Itē pr̄ nō mittit̄ ab aliq̄ (vt dicit Aug)
eo ꝙ a nullo ē: ğ a ſilī nec ſpūſſctūs mittit ſe/eo ꝙ a ſe ñ
Solō eſt. Si forte dicas vt ſupra ꝙ eſt ptās collationis
ex vi amoris/ꝛ ex vi auctoritatis: ꝛ ex vi amoris mit
Inſtantia. tit ſe ſpūſſctūs/ſicut etiā dat ſe. Cōtra dare de ſua
intentiōe nō dicit cōꝑationē ad ꝓceſſionē eternā: cū
infra cōcedat̄ hec: pr̄ dat ſe. mitti aūt incluſam hēt ī ſe
proceſſionē: ğ nō eſt ſilē: qꝛ nec ex vi amoris/nec ex ra
tiōe auctoritatis vel dominij ſpūſſctūs hēt ꝙ ſit a ſe
Solō ipō: ğ nullo mō mittit ſe. vt videt̄. Si forte dicas
ꝙ in veritate iſta locutio falſa eſt/nec eā ponit Aug.
ſed mgr̄: ꝛ ꝙ mgr̄ in hoc falſum dicit. Cōtra Aug. di
cit in. 5. li. de tri. Spūs mittit ſe ꝛ dat ſe: ğ nō tm̄ ma
Queſtiūcl'a giſter hoc dicit: ſed ꝛ Aug. Ulterius querit̄ de iſta
prima. ſpūſſctūs mittit̄ a ſe: Paſſio eñ ſꝑ eſt illata ab alio: li
Obiectō. I. cet nō actō: ğ paſſiuū magis dicit rōnē eſſendi ab alio
ꝙ̄ꝫ actiuū: ğ videt̄ ꝙ paſſiua maiorē habeat rōnē fal
2a ſitatis ꝙ̄ꝫ actiua. Itē intellect⁹ nō capit ꝙ idē agat
ꝛ patiat̄ respectu eiuſdē: ğ cū hoc ſignificet̄ in iſta locu
Rō ꝓbās. tione: ſpūſſctūs mittit̄ a ſe videt̄ eſſe falſa. Sed cō
tra Aug. dicit in. 4. de tri. ca. 20. Tūc cuiq̄ꝫ mittit̄ cū
a quoq̄ꝫ cognoſcit̄ atq̄ꝫ ꝑcipit̄ quantū cognoſci ꝛ ꝑci
pi pōt. ꝛ hec auctoritas infra in hac eadē diſtinctōne
ponit̄ in lr̄a: ſed talem cognitionē facit in nobis ſpūſ
ſctūs: ꝛ vere dicitur ꝙ hec cognitō eſt a ſpiritufancto
ꝛ mittitur ab eo: ergo videt̄ ſi hoc eſt eū mitti ꝙ vere
Queſtiūcl'a mittat̄ a ſeipō. Ulterius querit̄ de iſta: Spūſſan
ſcōa. ctus ꝓcedit a ſe. hec eñ videt̄ fr̄a/eo ꝙ ſm ſupra dicta
Argu. ꝓmo procedere nō ponit cōꝑationē niſi ad primū a quo
cū ğ ipē ſpūſſctūs nō ſit ꝓncipiū ſui videt̄ ꝙ nullo mō
Solō. a ſe ꝓcedat. Si dicat̄ ꝙ nō ꝓcedat a ſe ſimpliciť: ſꝫ
Inſtātia ꝓcedit a ſe in creatura. Contra ꝓceſſio in creatura
qđ eſt 2° oñdit eternā/ꝛ nihil aliđ ſuꝑaddit: ğ ſi ſm eternā nō
ꝓcedit a ſe ſm temporalē nō debet oſtendi ꝓcedere a
ſe: ğ relinquit̄ adhuc hec eē falſa: ſpūſctūs ꝓcedit tem
3° poraliter a ſe Itē a quocūq̄ꝫ negat̄ genus quelibet
ſpēs illius generis negat̄: ſed ſpūs non ꝓcedit a ſe: ğ
4° nec tempali ꝓceſſiōe/nec eterna ꝓcedit a ſe. Itē a q̄
cūq̄ꝫ negat̄ actus nature negat̄ etiā modus illi⁹ act⁹
ſed ꝓceſſio a ſe negat̄ de ſpūſctō: ğ ꝛ modus debet ne
5° gari. ſ. ꝙ nō ꝓcedit a ſe tēpaliter. Itē qꝛ pr̄ nō eſt ab
alio: ideo nō cōuenit ei vt oſtendat̄ tēpaliter ab actu
eſſe: ğ a filī: qꝛ ſpūſſctūs nō eſt a ſe: ideo nō conuenit ei
vt tēpaliter a ſe eſſe oſtendat̄: ſed oſtendit̄ cū dr̄ ꝓcede
Solō. re a ſe: ğ locutio illa falſa eſt. Solutio ſicut diximꝰ
Oppio ꝓa in ꝓncipio iſtius diſtinctiōis ſuꝑ expoſitiōe ꝛ verita
te ꝛ ꝓprietate iſtaꝝ locutionū diſcors doctoꝝ īuenit̄
ſnīa. ſunt qui rōnib⁹ ſupra inductis dicunt oēs iſtas
eſſe falſas: ſpūs mittit ſe: ſpūs mittit̄ a ſe: ſpūs proce
dit a ſe: ꝛ dicūt ꝙ ſi in auctoritate inueniant̄ exponē
de ſunt ſic: ſpirit⁹ mittit ſe. i. a ſpū eſt effectus in quo
cognoſcit̄ miſſus: ſed qꝛ in auctoritatib⁹ ſctōꝝ inueni
unt̄ expreſſe: ꝛ hic a magiſtro cōcedunt̄: difficile vide
Oppi. 2a tur mihi ꝙ dicant̄ falſe. Unde alij dicunt ꝙ mit
tere ꝛ ꝓcedere dupliciť dicunt̄. ſ. ꝓprie ꝛ improꝓe. ꝓ
prie qñ dicit diſtinctionem nuncij ꝛ nūciantis: et ſic
nō ſumit̄ in iſtis locutionib⁹. qñq̄ꝫ aūt mittere idē eſt
qđ dare: ꝛ ſic ſumit̄ minus ꝓprie: ꝛ ī hoc ſenſu ꝯcedūt

iſtas: ꝛ hoc volūt trahere ex lr̄a/vbi magiſter dicit ꝙ
ſpūſſctūs dat ſe/ꝛ dat̄ a ſe: qđ eſt ipm̄ tꝑaliter ꝓcede
re ꝛ mitti. Alioꝝ ſententia eſt ꝙ nō eſt intentio Au Oppi. 3a
guſti ꝛ magiſtri dicere ꝙ mitti ꝛ dare vel mittere ſint
idē niſi ſm rationē ꝛ ſuppoſitū: nō aūt ſm intentionē
ꝛ illi dicūt ꝙ cū dr̄ ſpūſſanctus mittit ſe duo impor
tant̄ in verbo: vnū ex ꝓncipali ſignificato verbi: quia
mittit ſignificat miſſionē/ſicut ambulat ambulatio
nē. Aliud eſt qđ eſt in verbo. ſ. actus effectiu⁹ illi⁹ cō
notati/qđ cōfert̄ in tꝑe ei cui fit miſſio: ꝛ ideo dicunt
cū dicit̄ ſpiritusſanctus mittit ſe ꝙ ſpūſſanct⁹ nō red
dit ſuppoſitū verbo niſi gratia ſcōi: cū aūt additur ſe
tranſit actus huius verbi mittit in duo: quorū vnū
eſt in altero: ꝛ ideo ſunt vt vnū cōiunctū: actus eñ ef
fectiu⁹ cōnotati trāſit ſuꝑ id qđ efficit̄ in ipā miſſione
ſed qꝛ in illo manifeſtat̄ ſpūs: vt in eo ſpeciali mō exi
ſtens: ideo etiā tranſit ſuper ſpm̄ nō ſimpliciť: ſed ſm
qđ ſpecialiť in illo exiſtit/vt ipā miſſione tꝑali nō fiat
ſpūs ſimplr̄: ſed fiat vt ibi exiſtat hoc mō quo ꝓus ibi
nō fuit: ꝛ hoc ꝑ rōnē illius effecti oſtēdat̄: ſicut etiā di
cimus ꝙ verbū nō eſt factū: ſed tñ eſt factū ſm carnē
ita hic ſpūs nō fit miſſione: ſꝫ fit ipā miſſione qđ eſt in
iſto aliter ꝙ̄ꝫ prius: ꝛ hec opinio magis cōcordat cum
dictis ſanctoꝝ: ꝛ ideo magis placet mihi: eſt ğ ſenſus
ſpūſſanctus mittit ſe. i. a collatiōe ſpūs qua ſe dat eſt
effectus in q̄ manifeſtat̄ ſpm̄ eſſe ab alio: ꝛ in iſto cui
mittit̄: qꝛ ꝓncipale ſignificatū verbi ex ipā miſſiōe oſtē
dit ab alio eſſe: qꝛ aliter nō cōueniret ei mitti ſe Ad
obiecta ğ dōm ꝑ ordinē. Ad primū ꝙ ſpūs mittit Ad primū.
ſe: ꝛ bene cōcedo ꝙ miſſio paſſiua facit ꝯgnoſci ꝙ miſ ꝛ ꝓmā ꝓpōſ
ſus ab alio ſit: actiua aūt ꝙ miſſus ab illo ſit q̄ mitiť
ſed iā dictū eſt ꝙ gratia ꝓncipalis ſignificati nō egre
dit̄ actus miſſiōis a ſuppoſito locutiōis: ſed grā act⁹
cauſantis effectus illos in quib⁹ cognoſcit̄ ab alio eē
ꝛ ideo ꝓnomē oſtēdit ineſſe ſpūſctō miſſionē paſſiuā
ſuppoſitū aūt nō oſtendit ineſſe miſſionē actiuā: ꝛ ſub
hoc mō ſenſus eſt: ſpūs mittit ſe. i. a ſpūs collatiōe in
qua dat ſe eſt effectus in quo cognoſcit̄ ꝙ ab alio ſit:
ꝛ hoc veꝝ eſt. Ad aliđ dōm ꝙ ſuppoſitū in illo actu Ad 2m
cuius ſuppoſitū eſt nō querit auctoritatē in appoſito
qꝛ hec miſſio eſt ex ꝑtāte amoris: nō ex ꝑtāte auctori
tatis vel dominij: vt ſuperius in alia queſtiōe dictū
eſt. Ad aliud dōm ꝙ hec eſt veꝝ ꝙ mittere ꝛ mitti Ad 3m
grā ꝓncipalis ſignificati exigūt diſtinctas ꝑſonas: ſꝫ
nō gratia alterius actus q̄ ibi etiā eſt cōis triū ꝑſona
rū. ſ. collatiōis effectiue illius doni in quo fit vt inſit
ſpūſſctūs: ꝛ ideo nō oportet ꝙ ſpūſſanctus diſtingua
tur a ſe. Ad aliud dōm ꝙ aliud eſt in patre: qꝛ ī pa
tre ꝓncipale ſignificatū verbi qđ eſt miſſio paſſiua in Ad 4m.
quantū tenet ſe ex parte appoſiti: nec reſpectu ſui: nec
reſpectu alicuius ſaluari pōt: qꝛ nullo mō eſt ab alio
vt mitti poſſit: ꝛ ideo nō poteſt ſignificari eſſe ab alio
ſed in filio ꝛ ſpūſctō ſignificatū verbi paſſiuū ſaluat̄
ſm ꝙ tranſit in pronomē reciprocū: licet nō ſaluetur
reſpectu illius ſuppoſiti: ſed abſolute reſpectu ſuppo
ſiti qđ intelligit̄ operari cū ſuppoſito eundē actū: q̄a
actus denotans effectū in creatura cōis eſt triū ꝑſo
naꝝ: ꝛ oēs ꝑſone ſupponunt̄ in locutōe ex natura ver
bi: licet tm̄ vna ſignificet̄ in locutione: ꝛ iō verbū id q̄
ad actū donatiōis hēt oēs ꝓ ſuppoſito: ſed q̄ ad actū
quē addit miſſio habet ꝓ ſuppoſito ꝑſonas quib⁹ cō
uenit miſſio. Si aūt tu queras quare magis exꝓ Queſtiūcl'a
mit̄ ibi vna ꝑſona ꝙ̄ꝫ alia ſi act⁹ ille cōis ē: Reſpō Reſpōſio.
ſio ꝙ hoc fit eo ꝙ actus ille magis ꝑ approꝑationem

Ad q̄ſtiūcu oſtenſiu⁹ eſt vnius ꝑſone q̄ꝫ alterius: vt ſapiētia col-
lā ꝓmā id eſt lata oſtendit filiū/ ⁊ gratia ſpm̄ſctm̄. Ad id qđ vlte
ad ſcđam ꝓ rius querit̄ de iſta: Spūſſctūs mittit̄ a ſe. dico ſine
poſitionem p̄iudicio ꝙ hec eſt magis impropria q̄ꝫ actiua ꝓpter
duo: q2 hic ſignificat̄ paſſiue miſſio reſpectu ſui: et q̄a
ponit̄ ꝓnō denotās principiū: tn̄ concedere oportet
eo ꝙ ſancti eā ponūt: ⁊ tunc cōcedit̄ ſub eodē ſenſu ꝙ
diuidat̄ verbū ſm̄ actus importatos .ſ. collatiōis et
miſſionis: ⁊ referat̄ ſm̄ vnū actū ad ſuppoſitum ſpūſ
ſcti/ ⁊ ad alias ꝑſonas/ q̄ꝫuis ei cōueniat appropria-
te: ⁊ ſm̄ aliū actū referat̄ ad ꝑſonas ſm̄ intellectū ſe-
cū opantes. ⁊ ꝑ hoc patet ſol'o ad totū qđ cōtra illam
ꝓpoſitionē obijciebat̄. Et nota ꝙ ſunt quidā breuit̄ ⁊
leuit̄ ſe hic expedientes/ ⁊ dicūt ꝙ ꝓprie pr̄ ⁊ fili⁹ mit
tunt ſpm̄ſctm̄: ſed ſpūſſctūs nō ꝓprie mittit ſe: ⁊ ideo
dicit̄ mittere ſe: q2 approbat ſuā miſſionē ab illis fa-
ctā: ſicut de aliquo ſpontaneo đr ipē facit ſe facere h̄:
quia facit hoc ex libertate ſue voluntatis ⁊ ex amore

Ad q̄ſtiun/ lā ſcđam .ſ. ad tertiā ꝓ pōnē. Ad id qđ vlterius querit̄ de iſta: Spūſſctūs ꝓce-
dit a ſe: dico ꝙ meo iudicio iſta minus habet ꝓprieta
tis q̄ꝫ aliqua aliaꝝ: tn̄ q2 ſctūs eam dicit cōcedo eam
ſub hoc ſenſu ꝙ intelligat̄ de ꝓceſſione paſſiua tēꝑali
Ad primū obiectum. ⁊ tunc expono eā ſicut etiā illā aliā: ſpūſſctūs mittit ſe
q2 licet ꝓceſſio nō dicat niſi cōparationē ad ꝓncipiū a q̄
tn̄ q̄ñ addit̄ determinatio tꝑalis addit̄ etiā cōparatō
Ad 2m ad effectū/ ⁊ ad eū in quē ꝓcedit. Ad id aūt qđ con-
tra obijcit̄ dđm ꝙ ꝓceſſio tꝑalis oſtendit eternā: ſed
nō oſtendit eā eſſe ab eodē ſuppoſito qđ ſignificat̄ in
Ad 3m locutione: vt prius dictū eſt. Ad aliud dđm ꝙ cum
dicit̄ tēporalis nō ponit̄ ꝑ hoc in ſpēm aliquā ꝓceſſio
ſpūſſcti: nō em̄ aduenit vt differentia: ſed poti⁹ vt ac
cidens nō ꝓceſſioni in ſe: ſed accidit ei ex pte termī in
quē eſt ꝓceſſio tꝑalis: ⁊ ideo etiā dirimit rōnē ipſi⁹:
Obiectio q2 ꝓceſſio tēporalis eſt ꝓceſſio ſm̄ q̄d. Et ſi tu ob-
Sol'o ijcias ꝙ ſm̄ hoc nō debet inferre eā. Dđm ꝙ nō di
rimit in actu ꝓceſſionis: ſed poti⁹ in modo ſignificā-
di eā: quia tꝑalis pōt ſignificari ī ſuppoſito cui nō cō
uenit vt cū dicit̄ ſpūs procedit a ſe nō cōuenit ꝓceſſio
paſſiua eterna huic ſuppoſito ꝙ agēs eā ſignificat̄ ni-
ſi gratia actus donatōnis effectus/ in quo ſpūs eſt ⁊
dat̄: ⁊ nō gratia ſignificati principalis: ⁊ ideo etiam
quo ad hoc nō infert eā. nō em̄ poſſum inferre ſpirit⁹
procedit a ſe tēporaliter: ḡ ꝓcedit a ſe: ſed ſic ergo ꝓce
Ad 4m dit a quocūqꝫ ꝓcedat. Ad aliud dđm ꝙ nō eſt mo-
dus iſte qui reſpiciat ꝓncipale ſignificatū in verbo: vt
ſpecificādo ipm̄: ſed potius dirimendo eū: vt ī ſuppo
Ad 5m ſito tali ſignificat̄/ vt dictū eſt. Ad vltimū dđm ꝙ
nō eſt ſil'e de patre: ⁊ huius rō prius dicta eſt: q2 ꝓn
cipale ſignificatū actus nō habet in ipō locum reſpe-
ctu alicuius ſuppoſiti.

Non eſt mirū ſi ſpirituſſanctus dicatur mitti vel procedere a ſe: cū etiā filius dicatur mitti a ſe.

Ne aūt mireris ꝙ ſpūſſctūs dicit̄ mitti vel ꝓ
cedere a ſe. nā ⁊ de filio dicit Aug. in .ij. lib.
de tri. ꝙ nō tm̄ a patre miſſus eſt: ſed etiā a ſe
ipſo ⁊ a ſpūſctō: querens quomō fili⁹ vel ſpi
rituſſctūs ſit miſſus: cū vterqꝫ ſit vbiqꝫ tanq̄ꝫ
deus: Nā vterqꝫ inquit Augu. legit̄ miſſus.
Joh. 14. de ſpūſctō em̄ legit̄: Quē mittet pater in no-
mine meo. Et iterū: Si abiero mittā eum ad Joh. 16.
vos. Et filius de ſe dicit: Exiui a patre ⁊ ve- Ibidē.
ni in mūdū. Et ap'lus dicit: Miſit deus filiū Gal. 4.
ſuū. In propheta autē ſcriptū eſt ex perſona
dei: Celū ⁊ terrā ego impleo. Itaqꝫ vbiqꝫ de
us eſt: ⁊ vbiqꝫ ergo eſt filius: vbiqꝫ etiā ē ſpi-
rituſſanctus. Illuc ergo miſſus eſt fili⁹ ⁊ ſpi- a
rituſſanctus vbi erat.

Einde querit̄ de ſcđa parte q̄ incipit ibi: [Ne
D aūt mireris. ⁊c̄.] Totus em̄ tractat⁹ de miſ f
ſione filij inducit̄/ vt ꝓbet̄ miſſio ſpūſſcti. Di-
uidit̄ aūt in duas ptes. In ꝓma oſtēdit quis miſit fi-
liū. In ſcđa declarat modos ſue miſſiōis ibi [Si aūt
querit̄ vtrū ſemel tm̄.] Prima ſubdiuidit̄ in tres ꝑ-
tes. In prima oſtēdit ꝙ mitti deū a deo eſt poſſibile.
In ſcđa ꝑ verba Ambro. ⁊ Aug. oſtendit filiū eē miſ-
ſum a ſpūſctō ibi: [Et ꝙ a ſpūſctō miſſus ſit.] In ter
tia oſtendit ꝙ etiā a ſe miſſus eſt ibi [Deinde oſtendit
eſſe datū etiā a ſpūſctō ſeipo] Subdiuidere aūt has
partes eſt leue.

An miſſio filij magis ſit manifeſta q̄ꝫ miſſio ſpirituſſancti. Arti. VI

Ncidit aūt hic dubiū circa primū: q2 rō magi
I ſtri in lr̄a videt̄ nō valere a minori quā facit:
q2 in xp̄o diuerſe ſunt nature: ⁊ ſi non diuerſe Obiectio.
ꝑſone: ⁊ ita magis gr̄a diuerſaꝝ naturaꝝ cōuenit ei
mittere ⁊ mitti q̄ꝫ ſpūſctō: ḡ a minori nō eſt ratio ſua
Itē Aug. dicit ꝙ filio ⁊ ſpūſctō cōuenit equaliter
mitti: ḡ vnū nō pōt ꝓbari ꝑ alteꝝ. Solutio dđm Solutio
ꝙ eſt rō a ſil'i cōfirmato ꝑ auctoritatē/ q̄ a virtute au-
ctoritatis accipit formā inferendi ſuū ſil'e. Uel dđm
ꝙ miſſio filij magis eſt manifeſta q̄ꝫ ſpūs: ⁊ iō ꝓbatur
illa ꝑ iſtā. vel dicat̄ ꝙ eſt a minori: q2 filiū quantū eſt
de rōne ꝓncipij magis cōuenit mittere q̄ꝫ ſpūiſancto
ſm̄ ꝙ magis cōuenit qđ pluribꝫ rōnibꝫ cōuenit q̄ꝫ id
qđ paucioribꝫ. Ad obiectū ꝯ dđm ꝙ licet in chriſto Ad obiectō nē illā.
ſint diuerſe nature: tn̄ mittere ⁊ mitti nō cōuenit niſi
ꝑſone: ſed veꝝ eſt ꝙ cōuenit ei gratia naturaꝝ q̄ ſunt
in ipō: ⁊ ſic etiā ꝯuenit ſpūſctō dare ⁊ dari/ vt ſupra
dictum eſt: licet non conueniat ei facere ⁊ fieri/ eo ꝙ ef
fectibꝫ in quibꝫ dat̄ nō vnit̄. vnde licet filius in carne
nō eſſet factus adhuc in carne eſſet datus/ dū ī carne
illa fuiſſet: ſpūs eſſentialit̄ eſt ī donis in quibꝫ datur

Utrū quelibet ꝑſona diuina pōt mitti et q̄d ſignificēt hec verba mittere ⁊ mitti. Arti. VII

B
Einde querit̄ de hoc qđ dicit [Illuc ḡ miſſus
D eſt filius ⁊ ſpūs vbi erāt ꝓus. ⁊c̄.] ſ. a. Hoc Arg. primo
ei videt̄ impoſſibile: q2 ſup Ezechielē .xvj. di-
cit gloſa Hiero. Qđ intus eſt mitti nō pōt/ eo ꝙ miſ-
ſus ſepat̄ a mittēte: ḡ cū ꝑſona q̄libet ſit in natura di
uina intus in ſeipā: videt̄ ꝙ mitti nō poſſit. Itē in 2o
corꝑali miſſiōe ſic eſt ꝙ miſſum naturaliter ⁊ localit̄
ſepat̄ a mittēte: ḡ videt̄ ꝙ hoc etiā debeat eſſe ī ſpūalit̄
ḡ videt̄ ꝙ nulli ꝑſonaꝝ cōueniat mitti. P̄ videt̄ ꝙ 3o
mittēs ſꝑ veniat cū miſſo. id em̄ qđ vnū eſt ⁊ idē cum
nūcio ſꝑ venit q̄cūqꝫ venit miſſio ſiue nūci⁹: ſed pr̄ eſt
vnū ⁊ idē cū filio ⁊ ſpūſctō: ḡ videt̄ ꝙ pr̄ venit q̄cūqꝫ
mittit̄ filius ⁊ ſpūſſctūs: ſꝫ q̄cūqꝫ aliqs ꝑ ſeipm̄ venit
nō eget nūcio. pr̄ ꝑ ſeipm̄ vēit ad oēs ad q̄s mittit filiū
⁊ ſpm̄ſctm̄: ḡ ſupfluit miſſio filij ⁊ ſpūſſcti. Si forte Obiectio.
dicas ꝙ venit ꝑ vnitatē nature: ſed nō ꝑ effectū cōno

tatū in creatura:hoc falſum eſt:qꝛ ille effectus eſt cōi-
Queſtiūcl'a ter ⁊ īdiuiſibilit̄ triū. Sʒa huius vlterius q̄rit̄ q̄d
pꝛima. ſignificēt hmōi verba mittere ⁊ mitti:⁊ videt̄ ꝑ Au-
Arg.pꝛimo guſtinū in.4.de trinitate ⁊ hic a magiſtro ꝙ ſignifi-
cet ꝓncipij cōmendationē:ḡ ſunt notionalia: hoc idē
videt̄ ꝑ hoc ꝙ nō oībꝫ cōueniunt:qꝛ mitti nō cōuenit
2o patri:ḡ eſt diſtinctū ⁊ notionale. Itē infra habebi
tur ꝙ ꝑ hoc ꝙ pr̄ mittit ⁊ filius mittit̄/⁊ ſpūſſctūs nō
oſtendit̄:pater eē maioꝛ filio vel ſpūſctō:hoc aūt eſſe
nō poteſt:ſi eſſent verba eſſentialia:ḡ vident̄ p̄dicare
3o notionē vel actū notionalē. Itē Aug. dicit:vt ſup̄
habitū eſt ꝙ mitti eſt cognoſci ꝙ ab alio ſit.nō aūt ꝑ
eſſentiā vel ꝑ eſſētialia cognoſcit̄ ꝑſona eſſe ab alio:ḡ
hec verba notionalia ſunt/⁊ diſtinctionē impoꝛtant
Obiectō Sed cōtra notionalia ab eterno cōueniūt:iſta aūt
cōueniūt ex tēpoꝛe:ḡ nō ſunt notionalia. Itē oīe
verbū ꝯnotans effectū in creatura ſignificat eſſentiā
diuinā.hec eīm regula diu data eſt:ſed iſta verba con
Solutio notāt effectū in creatura:ḡ ⁊c̄. Sol'o dōm ad pꝛi-
ad pꝛimū mū ꝙ Hiero.aut loquit̄ de miſſiōe coꝛꝑali aut intel
ligit ꝙ intus eſt ꝑ indiſtīctionē ꝑſone ⁊ nature ꝙ hoc
mitti nō p̄t:ſed ꝓmū videt̄ eſſe de intellectu Hieron.
qꝛ dicit q̄ð ſociatū eſt in coꝛꝑe ꝙ hoc mitti nō poteſt.
Ad 2m Ad aliud dōm ꝙ in miſſiōe ſpūali vbi miſſio nō eſt
loci mutatio:ſed noui effectus in q̄ ꝑſona cognoſcat̄
acceptio nō exigit̄ loci mutatio:qꝛ loci mutatio eſt ꝓ-
pter impꝑfectōnē miſſi q̄ ī oī loco id ad q̄ð mittit̄ cauſa
Ad 3m re nō p̄t:qꝛ nō eſt vbiqꝫ Ad aliud dōm ꝙ hoc bene
ꝯcedo ſiue miſſio filij fiat in mundū/ſiue miſſio filij ſil'
⁊ ſpūſſcti fiat in mentē ꝙ ſempꝑ mittēs eſt cū miſſo.de
pꝛimo dicit xp̄s:Qui me miſit mecū eſt/⁊ non reliq̄t
me ſolū:qꝛ q̄ placita ſūt ei facio ſp.de ſcd̄o ip̄e idem di
cit:Ad eū veniemus.ſ.ego ⁊ pater ⁊ ſpūſſctūs/⁊ mā-
ſionē apud eū faciemus:ſed tm̄ in argumēto cauendū
eſt ꝙ licet pater ſit vnū cū filio:tm̄ nō eſt idē cum filio/
Ad obiectū niſi neutraliter li idē accipiat̄. Ad id q̄ð cōtra obij-
cit̄ dōm ꝙ nō ſupꝑfluit miſſio/nec deſtruit̄ rō miſſi:qꝛ
miſſio eſt(vt ſupꝛa dictū eſt)oſtendēs fidem ſm̄ diſtin
ctionē ꝑſonaꝝ/quam oſtēdit in effectu appꝛopꝛiabili
vni magis q̄ʒ alij:ſʒ veꝝ eſt ꝙ ſupꝑflueret ſi ad nihil ali
ud eſſet niſi vt pater:qꝛ al's venire nō poſſet ꝑ filium
miſſum:⁊ per ſpm̄ſctm̄ veniret ad nos:hoc eīm abſur
dū eſſet ⁊ infidele ſentire.pater eīm ꝑ ſeip̄m venire p̄t
ſicut ⁊ filius ⁊ ſpūſſctūs:ſed vtilis ē nobis miſſio:vt
dictū eſt:qꝛ oſtendit nobis fidē diſtinctiōis ꝑſonarū.
Ad q̄ſtiūcu Ad id q̄ð vlterius querit̄ diuerſimode r̄ndet̄ a do
lā cū obiect̄ ctoꝛibꝫ:quidā eīm dicunt ꝙ hec verba ꝓncipaliter di-
cunt diſtinctionē:⁊ ſcd̄ario eſſentiā gratia effect⁹ cō-
notati.quidā aūt dicunt ecōuerſo:⁊ puto ꝙ illi veri⁹
dicūt.Eſt eīm quoddā eſſentialiter eſſentiale vt eſſen
tia/ſubſtantia/⁊ huiuſmodi.⁊ quoddā eſt perſonalit̄
ꝑſonale/vt pater generans.⁊ quoddā ꝑſonalit̄ eſſen-
tiale/vt deus de deo.⁊ quoddā eſſentialiter notiona
le vel perſonale/vt mittere ⁊ mitti.hec eīm gratia effe
ctus ſuper quē eſt actus impoꝛtatus per verbum di
cunt eſſentiam diuinā/⁊ cōſignificant ex modo ſue ſi
gnificatiōis diſtinctionē perſonaꝝ.⁊ ꝑ hoc patet ſo-
lutio ad oīa obiecta:qꝛ notionale cōſignificatū facit
ꝙ nō oībꝫ perſonis ꝯuenit mittere ⁊ mitti.effect⁹ aūt
facit ꝙ cōueniūt ex t̄pe/⁊ ꝙ referūt̄ ad eſſētiā diuinā.

Quō itelligēda ſit miſſio vtriuſqꝫ.

Quocirca querēdū eſt quomō intelligatur
miſſio filij vel ſpūſſancti. Pater eīm ſolus(in
quit Aug.in eodē)nuſq̄ʒ legit̄ miſſus: ſed fi-
lius ⁊ ſpūſſctūs. ⁊ de filio pꝛimo videamus Gal.4
quō miſſum eū ap̄lus dicat: Miſit deus filiū
ſuū factū ex muliere: vbi ſatis oſtēdit eoīp̄o a
miſſum filiū quo factū ex muliere. Pꝛoinde
mitti a patre ſine ſpūſancto non potuit: quia
pater intelligit̄ miſiſſe eū cū fecit ex femina:
q̄ð vtiqꝫ nō fecit ſine ſpūſctō. Ecce hic dicit fi
lium miſſum a patre ⁊ ſpiritu ſancto.

Utrū filius eoīp̄o dicat̄ miſſus quo fact⁹ Arti. VIII.
Einde querit̄ de hoc q̄ð dicit:[Oſtēdit eo fi- H
d liū miſſum quo factū.⁊c̄.] Hoc eīm nō videt̄
cū ad aliud referat̄ eius miſſio q̄ʒ factio:qꝛ ſe- Arg.ꝓmo.
pius mitti poteſt:nō autem ſepius caro fieri Item
ſpūſctō ꝯuenit mitti:nō tm̄ incarnari:nō ḡ eoīp̄o miſ 2o
ſus eſt quo factus eſt. Ad hoc dōm ꝙ ideo dicit b̄
Aug.quia miſſio filij in mūdū cognoſcit̄ ex hoc ꝙ ca- Solutio
ro factus eſt:quia illa miſſio cōiuncta eſt ſm̄ rē incar
natiōi:licet alia ſit intentio vnius ⁊ alterius. Ad
id q̄ð obijcit̄ dōm ꝙ miſſio in mundū nō poteſt ſepi⁹ Ad pꝛimū
fieri:ſed miſſio in mentē ſepius:vt infra magiſter oſtē
det in lr̄a. Ad aliud dōm ꝙ ſpūſctō nō cōuenit in
mundū mitti:qꝛ hoc cōiunctū eſt ad incarnari.et de Ad 2m
illa miſſione q̄ eſt in mundū loquit̄ hic Auguſtinus

Q̄ð a ſpūſancto filius ſit miſſus auctoꝛitatibus confirmatur.

Et ꝙ a ſpūſctō filius ſit miſſus(vt ait Augu.
in eodē)auctoꝛitatibus cōfirmat̄:ipſe xp̄s di
cit ꝑ Eſaiā: Nunc miſit me dn̄s ⁊ ſpūs ei⁹.de
hoc Amb̄.in li.ij.de ſpūſancto ita ait: Quis Eſa.48
eſt qui dicit: Me miſit dn̄s ⁊ ſpūs eius:niſi q̄
venit a pr̄e:vt ſaluos faceret pctōꝛes.i.xp̄s a
ḡ ⁊ pater filiū miſit ⁊ ſpūſſctūs. Idē in eodē
Datus eſt a patre.vt Eſa.dicit: Puer natus
eſt nobis:⁊ filius datus eſt nobis. Datus eſt Eſa.9.
audeo dicere ⁊ a ſpū:qꝛ ⁊ a ſpūſancto miſſus
eſt. Dicit eīm filius dei: Spūs dn̄i ſuper me: Eſa.61.
pꝛopter q̄ð vnxit me:euangelizare paupib⁹
miſit me:pꝛedicare captiuis remiſſionē.⁊c̄.
q̄ð cū de libꝛo Eſaie legeret ait in euāgelio:
Hodie cōpleta eſt hec ſcriptura in aurib⁹ ve Luce.4.
ſtris:vt de ſe dictū eſſe ſignaret. Bene autē
dixit ſuper me:quia quaſi filius hominis et
vnctus eſt ⁊ miſſus ad pꝛedicādū. Nā ſm̄ di
uinitatē nō ſuper xp̄m eſt ſpūs: ſʒ in chꝛiſto b
ecce his verbis oſtendit Ambꝛoſi⁹ filiū eſſe
miſſum ⁊ datū nobis:nō tm̄ a patre:ſed etiā
a ſpirituſſancto.

Utrum filius poteſt dici miſſus a ſpiritu- Arti. IX
ſancto:⁊ vtrum ſpirituiſancto conuenit mit I
tere filium in carnem:⁊ vtrum ſpirituſſanct⁹
dat filium.
Einde querit̄ de hoc q̄ð dicit [Miſit me do-
d minus ⁊ ſpūs eius.⁊c̄.]ſ.a. Ex hoc eīm vult
pꝛobare ꝙ miſſus ſit a ſpūſctō:⁊ ſi dicat̄ ꝙ b̄

cōuenit ei ſm hoīem/ſm ꝙ etiā minoꝛ eſt patre ⁊ ſpi-
Rō ꝑma. rituſctō ⁊ ſeipō. Queraꝛ iuxta hoc vtrū conueniat
ſpūiſctō mittere filiū in mentē: Videꝛ ꝙ ſic: qꝛ filiꝰ ſe-
ipm mittit: ḡ ꝑ li mittit nō impoꝛtaꝛ auctoꝛitas reſpe
ctu ſuppoſiti qd̄ ſupponit verbo: ḡ videꝛ ꝙ poſſit cō-
2a cedi. Itē quicunqꝫ ab alio eſt illi conuenit mitti re-
ſpectu vniuſcuiuſqꝫ. vt videꝛ magiſter hic dicere: ſed
filius ab alio eſt: ḡ cōuenit ei mitti ab vnaqꝫqꝫ ꝑſona-
Argu. ꝓmo rū: ḡ pōt cōcedi ꝙ ſpūſſctūs mittat filiū. Sed con-
in oppoſitū tra nec filius eſt a ſpūſctō: nec etiā ſpūſſctūs operaꝛ ꝑ
filiū: qꝛ ꝓpō nullā poſſet notare hītudinē ꝑncipij re-
ſpectu filij: cū ḡ nō ſint plura in locutione qꝫ ſignifica
tū miſſiōis ⁊ effectus in creatura/nō videꝛ eſſe conce
2o denda hec: ſpūſſctūs mittit filiū. Ꝓ hec nō videtur
eſſe cōcedēda: ſpūſſctūs mittit filiū in carnē. aliō eīn
eſt in carnē mittere: ⁊ aliud eſt in carne exiſtentē mit-
tere. in carnē eīn mittere nō ꝯuenit niſi exñtē ꝑter car
nē: ⁊ ſic nō cōuenit niſi filio ſm ꝙ eſt eterna ꝑſona: ſic
aūt ſpūs nō habet auctoꝛitatē reſpectu ipius: ḡ videꝛ
Queſtiūcl'a ꝙ ſpūſſctūs nō mittit eū in carnē nec in mentē. Ul
terius queriꝛ ſi ſpūſſctūs dat filiū: videꝛ ꝙ nō: quia
dans in dato aut hēt ptātē auctoꝛitatis/aut amoꝛis
pꝛimā aūt nō habet ſpūſſctūs in filio: ſed videꝛ ꝙ nec
ſcd̄am ꝙ filius nō eſt donū amoꝛis: imo hoc eſt ſpūſ-
ſctūs cū donū amoꝛis hmōi efficiat ptātē nō videtur
hoc cōuenire ſpūiſctō reſpectu filij: ſed potius filio re
Solo. ſpectu ſpūſſcti. Sol'o dōm quidā diſtinguūt h̄ tri
plicē miſſionē. ſ. in mentē/⁊ in carnē/⁊ ad p̄dicandū:
⁊ dicunt ꝙ ſpūſſctūs nō mittit filiū duabꝫ miſſionibꝫ
pꝛimis/ſed tertia. ⁊ hoc dicunt ꝓpter ratōes īductas
⁊ hec eſt ſententia Guilhelmi antiſiodoꝛeñ. ⁊ trahiꝛ
ex lr̄a infra: vbi dicit Ambꝛoſius: Uñ dicit ſpūs dñi
ſuꝑ me: quia q̄ſi filius hoīs ⁊ vnctus eſt ⁊ miſſus ad
pꝛedicandū. vnde innuiꝛ ꝙ ſcti de illa ſola miſſiōe lo
quunꝛ quādo dicunt ſpm̄ſctm̄ mittere filiū: alij ſunt
qui aliter dicunt cōſentientes ꝙ cuilibet ꝑſone cōue-
nit mittere: ſed nō cuilibet cōuenit mitti: mitti eīn nō
cōuenit patri: ſed filio ⁊ ſpūiſctō. vnde quelibet perſo
na p̄t mittere illā cui mitti cōuenit: ⁊ hoc ideo: quia li
mittere non dicit auctoꝛitatē in ſuo ſuppoſito reſpe-
ctu eius ſuꝑ qd̄ tranſit actus verbi/in quo eſt miſſio
paſſiua: ſed recipit ſuppoſitū gratia actus cōis q̄ cau
ſat effectū cōnotatū in quo cognoſciꝛ ꝑſona miſſa: et
qꝛ hoc videnꝛ ſentire ſancti q̄ pꝛobant miſſionē ꝑ cō-
parationē iſtius effectus: ideo magis placet nob̄ iſta
Ad pꝛimū opinio. cōſentiamus igiꝛ pꝛimis duabꝫ rōnibꝫ hoc ꝓ
obiectū. bantibꝫ. Ad id qd̄ cōtra obijciꝛ ꝙ filius nec ē a ſpi
rituſancto: nec etiā ſpirituſſanctus oꝑaꝛ ꝑ ipm̄ dicen
dū ꝙ veꝝ eſt: ſed h̄ nō exigiꝛ ad mitti a ſpū: ſed ſufficit
Ad 2m ꝙ ſpirituſſanctꝰ opereꝛ effectū in quo ſit ⁊ cognoſcaꝛ
filius ens ab alio: vt ſupꝛa diximus. Ad id quod
queriꝛ vtrū mittat eū in carnē: dicendū ſm hanc opi
nionem ꝙ ſic: quia operatur carnē in qua cognoſciꝛ:
⁊ eſt filius ens ab alio: ⁊ hoc nō exigit auctoꝛitatē ali
quam in ſuppoſito verbi reſpectu materie actus/ſiue
Ad q̄ſtiun- reſpectu appoſiti. Ad hoc qd̄ vlterius queriꝛ vtrū
culam ſpūſſanctus det filiū: cōcedo ꝙ ſic in eodē ſenſu: ⁊ nō
opoꝛtet ꝙ ſit aliqua poteſtas vel auctoꝛitas ſignifi-
cata in ſpūſancto reſpectu filij: quia cū diciꝛ ſpūſſan-
ctus dat filiū: nō ſupponit li ſpūs verbo niſi quantū
ad actū effectiuū cōnotati effectus: vt pꝛius habitū ē
in quo tamē effectu accipiꝛ filius ens ab alio: ⁊ ſic pla
num eſt reſpondere ad omnia.

Arti. X. R An ſpūſſctūs p̄t dici ſpūs xp̄i ⁊ in xp̄o.

Einde queriꝛ de hoc qd̄ dicit: [Scd̄m diuini
D tatē nō ſuꝑ xp̄m eſt ſpūs: ſed in xp̄o. ⁊c.] ſ. b.
Ex hoc eīn videꝛ innuere opinionē grecoꝝ eē
verā ꝙ ſpūs ſit xp̄i: ſicut etiā in ipō requieſcens/et a
patre indiſtanter ꝓcedēs. Solutio li in habet no- Solutio
tare multas habitudines. ſ. idemptitatē nature/ſm
quā quelibet ꝑſona eſt in alia: ⁊ hēt notare ſimultatē
nature ſm ꝙ vnū relatiuoꝝ ſil' hēt eſſe cū alio: ⁊ in i-
tellectu eius: ⁊ hoc mō intelligit ſpm̄ eſſe in xp̄o: ⁊ ex
hoc ſequiꝛ ſpm̄ eſſe a xp̄o: vt ſuꝑ ꝓbatū ē in diſtin. iiij

Qd̄ filius ſit datus etiā a ſeipſo

Deinde oſtēdit eſſe datū etiā a ſeipſo: ita di
cens in eodē libꝛo: Cū eīn nō diffinitū fuerit
ꝑ pꝛophetā a quo datus eſt filius oñdiꝛ datꝰ
gr̄a trinitatis: vt etiā ipſe filiꝰ ſe dederit. Ec
ce hic dicit ꝙ filiꝰ ſe dedit: qꝛ trinitas eū de- a
dit. Si aūt filiꝰ a ſe datꝰ eſt: a ſe ḡ miſſus eſt:
⁊ a ſe pꝛoceſſit. Et hoc vtiqꝫ veꝝ eſt ⁊ cōcedi
opoꝛtet: cum eius miſſio ſit diuina operatio

Utrū hec ſit cōcedenda trinitas mittit ſe Arti. XI L
⁊ vtrū trinitas dat ſe: ⁊ vtrū pr̄ mittat filium
⁊ filiꝰ mittat ſe ⁊ ſpm̄: ⁊ ſpūs mittat ſe ⁊ filiū:
⁊ vtrū pater filius ⁊ ſpūſſctūs mittant filiū
⁊ ſpiritumſanctum.

Einde queriꝛ de hoc qd̄ dicit: [Trinitas eū
D dedit. ⁊c.] ſ. a. Queriꝛ eīn iuxta hoc ſi hec cō
cedenda ſit trinitas mittit ſe: ⁊ videꝛ ꝙ nō: qꝛ Rō pꝛima
trinitas nō eſt ab alio: cū ḡ mittere ſit cognoſci ꝙ ab
alio ſit: videꝛ ꝙ trinitas nō mittit ſe Itē ſi trinitas 2a
mitteret ſe trinitas mittereꝛ a ſe: ḡ ⁊ pr̄ mittereꝛ qd̄ ē
ꝯ Auguſt. dicentē ꝙ pr̄ ſolus miſſus nō legiꝛ. Cō- Arg. ꝓmo
tra Aug. dicit ꝙ trinitas illabiꝛ mentibꝫ fideliū: cum
ergo nō illabaꝛ niſi īmiſſa videꝛ ꝙ ipa mittat ſe. Ꝓ
imago trinitatis eſt in aīa: ḡ videꝛ ꝙ trinitas in illa
cognoſciꝛ/⁊ cognoſci in effectu cauſat miſſionē: ḡ vi-
deꝛ ꝙ trinitas mittat ſe. Ulteriꝰ quero ſi trinitas Queſtiūcl'a
dat ſe: videꝛ ꝙ nō: qꝛ nō habet aliquā auctoꝛitatem multiplex
reſpectu ſui. Queriꝛ vlterius ſi pr̄ mittit filiū: ⁊ fi- ꝑma.
lius mittit ſe ⁊ ſpm̄ſctm̄: ⁊ ſpūſſctūs mittit ſe ⁊ filium Queſtiūcl'a
ſm ſupꝛa dicta: vtrū pluraliter poſſum inferre: ḡ pr̄ ſcd̄a.
⁊ filiꝰ ⁊ ſpūſſctūs mittūt filiū ⁊ ſpm̄ſctm̄: videꝛ ꝙ ſic
qꝛ ſingulare geminatum infert ſuū pl'e. in p̄miſſis au
tē geminanꝛ ſingulares miſſiōes: ḡ infert pl'e. Sꝫ Obiectō
cōtra cum dico pr̄ mittit filiū ⁊ ſpm̄ſctm̄ in ſuppoſito
verbi notaꝛ auctoꝛitas reſpectu appoſiti: ⁊ etiā oꝑa-
tio effectus cōnotati: cū aūt dico: filius mittit ſe ⁊ ſpi
rituſctm̄: vel ecōuerſo nō ſemꝑ notari pōt auctoꝛitas
ḡ in alia ⁊ alia rōne accipiꝛ li mitti: ſed plura dicta eq̄
uoce nō inferunt aliqd̄ plurale: nō eīn ſequiꝛ hoc ē ca
nis marinꝰ ⁊ celeſtis: ḡ ſunt hec canes: ḡ videtur ꝙ
nō poſſum inferre pluraliter. Sol'o dōm ꝙ vt op Solutio
pinoꝛ hec nō eſt concedenda: trinitas mittit ſe/eo ꝙ
trinitas nō ſit ab alio/ſicut pꝛobāt pꝛime due rōnes
Ad id qd̄ ꝯ obijciꝛ dōm ꝙ ꝓcedit ab inſufficiēti: nō Ad pꝛimū.
eīn ſufficit oꝑatio effectus in quo cognoſcaꝛ: ſꝫ opoꝛ Ad q̄ſtiūcu-
tet ꝙ cognoſcaꝛ ab alio eſſe/⁊ ꝙ ſit ab alio ex ipa rōe lā pꝛimā.
miſſionis paſſiue: nec imago eſt talis effectus qualis
exigiꝛ ad miſſionē: qꝛ ille eſt effectus reuocans ⁊ ſan
ctificans creaturā q̄ aberraret niſi ad ipam mittereꝛ
vt ſuꝑ ꝑ verba Aug. pꝛobatū eſt. Ad id qd̄ vlteriꝰ
queriꝛ dōm ꝙ trinitas dat ſe ſm ꝙ dare dicit pote-

ſtatē dandi ex amore ſolo: hanc enī poteſtatē quilibet habet reſpectu ſui in collatiōe ſui ei quē amat. ⁊ ꝑ hoc
Ad q̄ſtiūculā ſcđam etiā patet ſolutio ad id qđ cōtra poſſet obijci. Ad id qđ vlterius querit̄ vtrū pater ⁊ filius ⁊ ſpūſſctūs ſil' mittant: quidā rōne inducta dicūt ꝙ nō: ſed non video quare nō poſſit cōcedi ꝙ ſil' mittūt: ꝑcipue cū habeamus in lr̄a ꝙ filiꝰ cū prē ⁊ ſpūſctō ſe mittit. Ad
Ad obiectū id ḡ qđ cōtra obijcit̄ dōm ꝙ diuerſa habitudo ſuppoſiti nō facit equocationē miſſionis: ꝑcipue cū gratia illius actus q̄ eſt opari effectū cōnotatū in eo ad quem mittit̄ tres ꝑſone equaliter ad verbū illud referātur.

Qđ filius ſit miſſus a ſe.

Qđ aūt a ſe mittat̄ Augu. aſtruit in lib. ij. de tri. dicens: Forte aliquis cogat vt dicamus etiā a ſeipſo miſſum eſſe filiū: qꝛ ⁊ marie cōceptus ⁊ partus operatio trinitatis eſt. Sed inquit aliquis quomō pr̄ eū miſit: ſi ip̄e ſe miſit? Cui reſpondeo querēs vt dicat: Quō eū pater ſctificauit ſi ⁊ ipſe ſctificauit. Vtrūꝙ enī dn̄s ait: Quē pater inquit ſanctificauit ⁊ miſit in hunc mūdū. ⁊ alibi: Ego pro eis ſanctifico meip̄m. Itē q̄ro quomō pater eū tradidit ſi ip̄e ſe tradidit. Vtrūꝙ enī legit̄: Credo ꝙ reſpondebit ſi probe ſapit: quia vna voluntas eſt patris ⁊ filij: ⁊ inſeparabilis operatio. Sic igitur intelligat illā incarnationē ⁊ ex virgine natiuitatē: in qua filius intelligitur miſſus: vna eademꝙ operatiōe patris ⁊ filij inſepabiliter eſſe factū: nō inde ſepato ſpūſancto. Ergo a patre ⁊ filio miſſus eſt idē filius: quia a patre et verbo eius factū ē vt mitteret̄. i. incarnatus hominibus appareret. Non enī miſſus eſt mutando locū: quia in mundo erat. Quapropter ⁊ pater inuiſibilis vna cū filio ſecū inuiſibili eundem filium viſibilē faciendo miſiſſe eū dictus eſt: qui ſi ita viſibilis fieret: vt cū patre inuiſibilis eſſe deſiſteret. i. in ſubſtantia inuiſibilis verbi in creaturā viſibilē mutata ſi tranſiens verteretur: ita miſſus a patre intelligeret̄ filius: vt tm̄ miſſus nō etiā mittens cū patre inueniretur: cū xo ſic eſt accepta forma ſerui: vt maneret incōmutabilis forma dei: manifeſtum eſt ꝙ a patre ⁊ filio nō apparentibus factū ſit qđ appareret in filio. i. ab inuiſibili patre cū inuiſibili filio idē ipſe filiꝰ viſibil' mitteret̄.

Summatim colligit que ex predictis aſtruuntur.

Ex predictis apte mōſtrat̄ ꝙ filius miſſus ē a patre ⁊ ſpūſancto ⁊ a ſeipſo: ⁊ q̄ ſit ipſa miſſio. ſ. incarnatio. i. ꝙ factus eſt homo per qđ viſibilis apparuit: quod eſt opus cōmune patris ⁊ filij ⁊ ſpirituſſancti.

Arti. XII An veꝝ ſit ꝙ pr̄ ſanctificauit chriſtū.
M

Einde querit̄ de hoc qđ dicit: [Quomō pat̄
d eum ſanctificauit ⁊c̄.] ſ. a. Sanctificat̄ enim qđ de nō ſctō ſctm̄ efficit̄: ⁊ hoc nō ꝯuenit xp̄o q̄ nunꝙ fuit nō ſanctus. Ad hoc dōm ꝙ ſanctificare ſumit̄ hic ꝓ ſanctū facere: nō ita ꝙ prius nō fuerit ⁊ poſtea factus ſit ſctūs: ſed ꝙ totū ſimul factum eſt ſcilicet ſubiectum ⁊ ſanctitas ip̄a. Solutio

Queſtio cur dicit a meipſo nō vēi.

Sed ad hoc opponit̄: Si filiꝰ a ſeipſo miſſus eſt cur ergo ait: A meipſo non veni? Ad hoc Aug. reſpondet in. ij. lib. de trinitate dicēs: hoc dictū eſſe ſm formā ſerui: ſm quā non fecit vt mitteretur. i. nō eſt operatus incarnationem: ſed ſm formam dei.

An filius poteſt dici veniſſe a ſeipſo. Arti. XIII

Einde querit̄ de hoc qđ dicit: [Sed ad h̄ op-
d ponit̄ ſi filius a ſeip̄o. ⁊c̄.] Videt̄ enī ꝙ etiam cōueniat ei ſm formā dei: qꝛ etiam ſm formā dei a ſeip̄o nō eſt: ḡ nec venit/nec aliq̄d facit a ſeip̄o: qꝛ regula eſt ꝙ q̄cq̄d eſt/⁊ q̄cq̄d facit ꝑſona ꝓcedens habet ⁊ facit a perſona a qua procedit. Solutio ſine Solutio dubio verificari poteſt vno modo locutio. ⁊c̄. ſm formā dei ſi pronomē notet diſcretionē: quia tūc ſenſus eſt a meip̄o nō veni tm̄. Si aūt negatō reſpiciat pronomē ſm operationē aduentus tm̄ nō pōt verificari niſi ſm formam ſerui: quia ip̄e ſm formam dei cauſa fuit aduentus ſui ſicut ⁊ pater.

Vtrum ſemel tm̄ miſſus ſit filiꝰ an ſepe.

Hic querit̄ vtrū ſemel tm̄ miſſus ſit filius an ſepe mittatur? Si enī miſſio filij ipſius tm̄ incarnatio eſt: cū ſemel tm̄ incarnatus ſit ⁊ ſemel tm̄ videtur miſſus. At ſi ſepe mittit̄ eſt ⁊ alia eius miſſio ꝙ̄ incarnatio. Sed que eſt illa? Nunquid eterna genitura miſſio eius dicenda eſt: an etiā alia miſſio querenda eſt.

Ic q̄rit̄ vtrum ſemel tm̄. ⁊c̄.] Hic incipit ma- N
b giſter diſtinguere modos miſſiōis filij: ⁊ habet tres partes pars iſta. In prima. ſ. in duobus p̄mis capitulis mouet queſtionē de modis miſſionis ⁊ determinat. In ſecunda oſtendit ꝙ ſm alterū iſtoꝝ modoꝝ ſepe mittit̄ filiꝰ: ⁊ ſm alteꝝ ſemel tm̄ ibi: [Ecce diſtincti ſunt duo modi.] In tertia oſtēdit ꝙ ſm alteꝝ modū mittit̄ in mundū/⁊ ſm alteꝝ non ibi: [P̄. notandū eſt ꝙ cū his duob' modis. ⁊c̄.]

Quare filius potius mittitur duobus modis ꝙ̄ ſpūſſanctus: ⁊ quare pater nō apparuit niſi in voce: ⁊ filius in carne: ſpūs in colūba linguis igneis ⁊ inflatu. Arti. XIIII

Ic incidit dubiū de duob' modis miſſionis fi-
b lij/quare. ſ. potius duob' modis mittit̄ ꝙ̄ ſpirituſſanctus? Videt̄ enī ſpūſſanctus etiā viſibiliter ⁊ inuiſibiliter miſſus eſſe. ſ. cū mente percipit̄: ⁊ cū in colūba ſup xp̄m deſcendit. P̄ pater apparuit in creatura nō vnita ſibi/ſpūſſctūs ſimilit̄: q̄re non legit̄ filius vnꝙ in creatura nō vnita ſibi apparuiſſe. Obiectū p̄mū. Queſtiūcl'a prima.
Et ſi tu dicas ꝙ tres apparuerunt Abrae i ſignū triū ꝑſonaꝝ: ⁊ ita filiꝰ apparuit in creatura ſubiecta Inſtantia

nõ vnita ſibi: vel ꝙ apparuit moyſi in igne flãme ru
Solõ bi. Hoc nihil eſt: q2 ſupra oñſum eſt ꝙ hec oĩa fa
cta ſunt ꝑ miniſteriũ angeloꝝ in ꝑſona dei apparen/
tiũ. ſed ego quero de creatura aſſumpta in qua diui/
na ꝑſona ꝑ ſeipam apparuit/ ſicut ſpũs in colũba/ et
pater in voce/ ⁊ ſpũs in linguis ⁊ in flatu: ſic em̃ non
Queſtiũcľa 2a legit̃ filius apparuiſſe niſi cũ carnẽ aſſumpſit ꝓ q̃/
re pater nõ apparuit niſi in voce loquẽte: filius autẽ
tm̃ in carne aſſumpta/ ⁊ ſpũſſctũs in triplici creatura
aſſumpta: ſicut in colũba igneis linguis ⁊ flatu q̃ in/
Solõ flauit filius in diſcipulos. Solutio dõm ad pmũ
ꝙ filius hẽt duos modos miſſiõis viſibilit̃. ſ. in crea/
tura vnita ſibi/ ⁊ inuiſibilit̃ qñ mittit̃ in coꝛ/ eo ꝙ ipe
ſolus vnibilis eſt creature aſſumpte. ⁊ hoc pꝛobatur
Ad obiectũ in tertio iſti⁹ volumĩs diſ. I.. Ad id qd̃ ꝯtra obij́ci
tur dõm ꝙ viſibilitas nõ tam attendit̃ hic in mõ miſ/
ſiõis filij q̃ʒ vnibilitas: ⁊ illa deficit in miſſiõe ſpiritus
Ad q̃ſtiũcu lã. ſancti. Ad aliõ dõm ꝙ filius nõ debuit apparere ĩ
creatura nõ vnita/ eo ꝙ ipe habuit ꝯgruẽtiã ad vnio
nẽ/ alie aũt ꝑſone nõ: ⁊ ideo alie apparitiões facte ſũt
ꝓpter ſuã: qd̃ em̃ vnibile eſt creature nõ vnitũ nõ cõ/
Ad q̃ſtiun culã ſcdãm gruit apparere. Ad aliud dõm ꝙ pater eſt cui con/
uenit ꝯm eternã generationẽ dicendo generare: ⁊ iõ
cõgruentiã habet ad hoc: vt dicẽdo in voce ſe manife
ſtet: q2 ſic manifeſtat̃ in actu ꝑſonali quo ſe hẽt ad fi/
liũ: ⁊ pcipue in voce qua dicit: Hic eſt filius me⁹ dile
ctus. ⁊c. illud em̃ in quantũ vox fuit manifeſtauit di
centẽ/ ⁊ ꝑ ipm qd̃ dictũ eſt oſtẽdit pꝛem: vt ſic vtroqʒ
mõ oſtendat̃ generans/ ⁊ verbũ/ ⁊ filius: quoꝝ vnũ
ſignificat manifeſtationẽ intellectus/ alteꝝ manifeſta
tionẽ nature. Spũs aũt ſanctus operat̃ triplicit̃. ſ.
in donis ad actus operis oꝛdinatos/ ⁊ in remiſſione
peccati/ ⁊ a terrenis remouẽdo ad celeſtia: ⁊ q̃ ad pꝛi/
mũ oſtendit̃ in colũba: quo ad ſecundũ in igne/ qui ẽ
cõſumptiue nature: ⁊ quo ad tertiũ in ſpũ flatus qui
ſpũalis eſt: ſicut etiã cantat̃ de ipo: Tu aſpirãdo das
ſpiritales eſſe hoĩes. Uel dicat̃ ꝙ ſpũs habet quid/
dã ex nomine doni qd̃ ꝓpꝛie dicit̃: ⁊ quiddã ex nomi/
ne amoꝛis qd̃ iteꝝ ꝓpꝛie dicit: ⁊ q̃ddã ex noĩe ſpũſſctĩ
qd̃ iteꝝ pꝛopꝛie dr̃. ⁊ quo ad pꝛimũ apparet in colum
ba: quo ad ſecundũ in igne/ q2 amoꝛ ignis eſt: ⁊ q̃ ad
tertiũ in flatu ſpũali: ⁊ q2 nõ ſunt plura ꝓpꝛia nomĩa
ſpũſſcti: ideo nõ ſunt eius viſibiles miſſiones plures
filius aũt habet cõgruentiã ad hoc vt vniat ſibi crea/
turã aſſumptã: ⁊ ideo nõ apparuit in nõ vnita: hũa/
na aũt natura cõgruentiã habet vt vniat̃: ⁊ iõ in ipſa
ſola miſſus eſt filius.

Qd̃ duob⁹ mõis dicitur fili⁹ mitti

Ad quod dicimus ꝙ duobus modis dicit̃ fi/
lius mitti pꝛeter illã eternã geniturã que in/
a effabilis eſt: ꝯm quã etiã miſſus poſſet dici:
vt videt̃ quibuſdã: ſed melius ac verius ꝯm
eã dicit̃ genitus. Pꝛeter eã ergo duob⁹ mo/
dis dicitur mitti. ſ. vel cũ viſibiliter mundo
b apparuit carne indutus: vel cũ ſe in animas
pias ſic tranſfert: vt ab eis percipiatur ac co/
gnoſcatur. Hos duos miſſionis modos aper
te Aug. dinſtinguit in. iiij. li. de tri. dicens:
Non eo ipſo ꝙ de patre natus eſt miſſus dici
tur filius: ſed vel eo ꝙ apparuit huic mundo
verbũ caro factũ. vnde dicit: A patre exiui:
⁊ veni in mundũ: vel eo ꝙ ex tempe cuiuſq̃ʒ
mente percipit̃: ſicut dictũ eſt de ſapientia.
Emitte illã de celis ſanctis tuis: ⁊ a ſede ma
gnitudinis tue: vt mecũ ſit ⁊ mecum laboꝛet
id eſt doceat me laboꝛare. Et tunc vnicuiqʒ c
mittitur cũ a quoq̃ʒ cognoſcitur atqʒ percipi
tur quantũ cognoſci ⁊ percipi poteſt: pꝛo ca
ptu vel pꝛoficientis in deum: vel perfecte in
deo anime rationalis.

An eterna generatio etiã ſit miſſio. Arti. XV. Q

Einde querit̃ de hoc qd̃ dicit [Scdm̃ quam
d miſſus etiã poſſet dici. ⁊c.] ſ̃. a. Hoc em̃ non
videt̃: q2 eterna generatio nõ dicit cõparatõ/
nẽ ad terminũ ad quẽ: miſſi aũt dicit cõpationẽ ad eũ
cui mittit̃: g̃ eterna generatio nõ eſt miſſio. Dõm ad
hoc ꝙ nõ fuit intẽtio iſtoꝝ ꝙ eterna gñatio ſit miſſio
ſed ꝙ facit cõgruitatẽ ad miſſionẽ: q̃ em̃ genit⁹ eſt ab
alio eſt: ⁊ qui ab alio eſt mitti congrue poteſt.

Utrũ filius mittat̃ in pias anĩas: vel tm̃ Arti. XVI. P
ſpũſſanctus: ⁊ hoc cũ gratia gratũfaciente:
aut ſine ipſa.

Einde querit̃ de hoc qd̃ dicit: [Cũ ſe in aĩas
d pias ſic tranſfert. ⁊c.] ſ̃. b. Pie em̃ anĩe ſunt Arg. pꝛimo
ſanctoꝝ aĩe: g̃ videt̃ ꝙ filius ſpũaliter nõ mit/
tat̃ niſi in ſctõs. Sed ꝯtra ſpũſſctũs mittit̃ ad ſan 2o
ctificandã creaturã: ⁊ ad idẽ nõ poſſunt duo mitti ni
ſi vterqʒ eoꝝ ꝯm ſe ſit inſufficiẽs: g̃ videt̃ ꝙ cũ ſe trãſ/
fert ſapientia in aĩas ſanctas ꝙ hoc ſit miſſio ſpũſſctĩ
⁊ nõ filij. Itẽ ſctificatio oĩs eſt bonitatis: bonitas 3o
aũt eſt attributũ ſpũſſctĩ: g̃ videt̃ ꝙ miſſio in aĩas pi/
as ſit ſpũſſctũs ⁊ nõ fili⁹. Itẽ ſup̃ habitũ eſt ꝙ miſ 4o
ſio eſt ad ſctificandã ⁊ reuocandã creaturã rõnalẽ/ q̃
aberrauerat: hoc aũt nõ põt fieri niſi ꝑ gratiã gratũ/
facientẽ: cũ g̃ in illa mittat̃ ſpũſſctũs videt̃ ꝙ fili⁹ nõ
mittat̃ in anĩas pias. Itẽ amicos dei cõſtituere ꝓ 5o
pꝛie dilectiõis eſt: cũ g̃ (vt hic habet̃) amicos dei con/
ſtituat miſſio videt̃ ſpũſſctũs mitti/ q̃ ꝓpꝛie in trinita
te dilectio eſt. Si foꝛte dicas ꝙ miſſio filij eſt ĩ hoc Obiectio
ꝙ cõſtituit ꝓphas/ qd̃ ꝑtinet ad illũinationẽ intelle/ qd̃ eſt 6m.
ctus: ⁊ miſſio ſpũſſctĩ eſt ad ꝑfectionẽ affectus in con
ſtituendo amicos dei per amoꝛem. Contra. I. Co/ 7m
rinth. 12. inter dona ſpũs in quib⁹ ꝓpꝛie ſpũs mani/
feſtat̃ ponit̃ ſapiẽtia/ ſcĩa/ fides/ oꝑatio miraculoꝝ ꝓ
phetia: g̃ videt̃ ꝙ vtrũqʒ oſtendat miſſionẽ ſpũſſctĩ/ ⁊
nõ filij. Si foꝛte dicas ꝙ filius mittit̃ in illũinatõ 8m qd̃ eſt q̃
ne intellectus ſiue gr̃a gratũfaciẽte: ſicut quidã dicũt rũdã opio.
Cõtra: miſſio nõ eſt vt aſſit q̃ pꝛius nõ affuit: cũ q̃li/ Rõ pma ꝓ
bet ꝑſona ſit vbiqʒ: ſed vt aliter/ vel ad aliud aſſit qui bans.
pꝛius eſſentialit̃/ p̃ſentialit̃/ ⁊ potẽtialit̃ affuit. Si 2a
militer miſſio nõ eſt ita vt tm̃ donũ ꝑſone aſſit/ ⁊ non
ꝑſona: q2 ſic ꝑſona ipa falſo miſſa diceret̃: cũ g̃ nõ poſ
ſit alit̃ vel ad aliud adeſſe niſi ꝑ gr̃am gratũfacientẽ/
opoꝛtet ꝙ ⁊ miſſio filij ⁊ miſſio ſpũſſctĩ ſint in gr̃a gra
tũfaciẽte. ꝓ de miſſiõe filij dicunt̃ hic duo. ſ. ꝙ in 3a
aĩas ſctãs ſe trãſfert amicos ⁊ ꝓphas cõſtituit: ⁊ aliõ
quod dicit: Mitte illã de celis ſanctis tuis vt mecũ
ſit ⁊ mecum laboꝛet: vt ſciam quid acceptum ſit corã
te oĩ tempe. neutrũ aũt iſtoꝝ eſt ſine gr̃a gratũfaciẽte
g̃ cũ de miſſiõe nõ poſſim⁹ loq̃ niſi ſicut habem⁹ tra/
ditũ a ſctis: videt̃ ꝙ nõ debeat dici ꝙ mittat̃ fili⁹ ſine 4a
gr̃a gratũfaciẽte. Itẽ Sap. I. In maliuolã aniam

nõ introibit ſapiētia: nec habitabit in corpe ſubdito
petis: cū ḡ ſapiam introire in mentē ſit ſapiam mitti
3a videt̄ ꝙ nõ mittat̄ niſi pijs. Itē miſſio ſapie in mū
dū fuit in collatiõe maxime gr̄e: cū ḡ vna miſſionum
rñdeat alij: mittit̄ em̄ in mentē vt gr̄a miſſiõis in mū
dū valeat nobis: videt̄ ꝙ z miſſio in mentē ſit in col
Solutio pncipal' et ad pmū latiõe gr̄e. Sol'o dōm ad pmū ſicut ordinabant̄
aperte miſſiões filij z ſpūſſcti: ita z ordinant̄ occulte
z ſp ambe ſunt ad eundē finē: licet non ad eundē actū
ſemp. ſicut em̄ dicit Bern. Pmo venit filius z do
cuit fidē / z poſtea venit ſpūſſctūs z accendit ad amo
rē: z ideo cõcedo hoc ꝙ ſm intentiões ſctōꝝ nec fili⁹ /
nec ſpūſſctūs mittit̄ niſi in gr̄a gratumfaciēte. nõ em̄
ſpūſſctūs donū dr̄ qđ ſibiĩuicē pr̄ z fili⁹ dãt: ſed qa
nobis dant eū: z eo mõ dr̄ filius etiā datus / nõ ꝙ tm̄
datū ſit aliqđ / qđ habet̄ ſine ipo: ſed qꝛ ipe ĩ dato da
tur: ſicut dr̄ Jacob. I. Si qs indiget ſapia poſtulet a
deo q̄ dat oĩbꝫ affluenter z nõ improperat: vnde dico
ꝙ in fine iſte miſſiões nõ diſtinguunt̄: ſed in actu pri
Ad 2m mo: qꝛ filius illūinat intellectū / z ſpūs accendit affe
ctū. z p hoc patet ſol'o ad pmū. Ad aliud dōm ꝙ
finis miſſiõis eſt ſanctificatio z reductio: z hoc nõ tm̄
eſt ſpūſſcti: qꝛ reductio dicit oſtēſionē vie: z quo ad hͦ
eſt filij / z dicit adeptionē boni: z q̄ ad hoc eſt ſpūſan
cti. ſi' em̄ mittunt̄ / nec tñ alter eſt imperfectus / vel eſt
Ad 3m z 4m ſupflu⁹: qꝛ ita oportet ꝓpter duplicē ptē aĩe noſtre q̄
eſt intellectus z affectus. Ad aliđ dōm ꝙ licet gr̄a
in genere / z quo ad actū q̄ eſt gratū facere ſit attribu
ta z oſtenſiua ſpūſſcti: tñ hec gr̄a vel illa eſt vel pt ee
attributū filij: z ideo cū miſſio ſit in collatiõe gr̄e par
Ad 5m ticularis ad intellectū vel affectū: dico ꝙ tunc mittit̄
filius. Ad aliud dōm ꝙ ad amicos cõſtituere duo
exigunt̄. ſ. noticia amicitie z amici / z eoꝝ p q̄ cõtrahi
tur z cõſeruat̄ amicitia: z hoc eſt filij. z aliud eſt qđ ē
amor amici z fundamentū amoris / qđ eſt honeſtū ex
Ad obiectū qđ eſt 6m. pars honeſti. vt dicit phus: z quo ad hoc mittit̄ ſpūſ
ſctūs. Ad aliud dōm ꝙ ꝓphetia dr̄ quadrupl'r ſm
Aug. ſcꝫ a viſione corpali / ſpūali / intellectuali: z a di
gnitate vel cõgruitate pceptiõis ſecretoꝝ dei: ſic di
ctus eſt Abraā ꝓpha: de quo Gen. 18. dr̄: Nū celare
poſſum abraā q̄ geſtur⁹ ſum / cū futur⁹ ſit in gētē ma
gnā. zc. z in pſ. 104. Nolite tangere xpos meos. z ĩ
ꝓphis zc. z quo ad hoc vltimū ad ꝓphetiā exiguntur
duo. ſ. illūinatio / z gr̄a gratūfaciēs: z in illa ſola ꝓphe
tia eſt cõpleta miſſio: nõ aūt in alijs tribꝫ niſi ſm quid
aliud em̄ infundere eſt reuelationē: z aliđ eſt in ipam
Ad 7m animā ſapiam ſe trãſferre: in primo em̄ nõ mittit̄ ſa
pientia niſi ſm qđ. in ſcđo aūt mittit̄ ſimplicit̄. Ad
aliud dōm ꝙ diſtributio oĩum donoꝝ ſpūaliū perti
net ad ſpūmſctm̄ ſm illā ꝓprietatē ſpūs q̄ viuificat
corpus myſticū: qꝛ in illa rõne ſicut noſter ſpūs
diuidit ſingulis mēbris ꝓportionabilia ſibi: ita ſpūſ
ſctūs viuēs eccl'iam diuidit dona put vult: ſed tamē
Ad opinionē qđ ē 8m ipa dona p ſe cõſiderata aliqñ oſtēdunt filiū: z in hac
rõne loquit̄ apl'us: vt pꝫ ĩtuēti circūſtãtias l'r̄e Ad
aliđ dōm ꝙ ſic ꝓbatū ē ita opior illā opinionē fl'aꝫ eē

Arti. XVII An cognitõ nr̄a ſit ſubalis miſſiõi ita ꝙ ad
Q miſſionē exigat̄ cognitio: z vtrū aliqs ſcire
poteſt an odio vel amore dignus ſit.

Einde querit̄ de hoc qđ dicit: [Et tūc vnicui
Argu. pmo o qꝫ mittit̄ cū a quoqꝫ cognoſcit̄. zc.] ſ. c. Ex hͦ
em̄ videt̄ ꝙ cognitio noſtra ſubalis ſit miſſiõi
Sed ꝯtra hoc eſt ꝙ pcipue miſſio ſit ſimplicioribus /

q̄ magis habēt in munere gratiā q̄ʒ in cognitiõe: ve
tula em̄ qñqꝫ paꝝ cognoſcit vel nihil: z tñ mittitur ei
frequēti⁹ q̄ʒ magno theologo multum cognoſcenti.
P Ecc. 9. Nemo ſcit vtrū odio vel amore dignus
ſit: ſed cui miſſus eſt ſpūſſctūs / z cui miſſus eſt filius 2o
ſi cognoſcit miſſionem cognoſcit ſe eſſe dignum vita
eterna: ergo cognoſcit ſe eſſe dignum amore: et ita
falſificatur verbū Eccs. Si dicas ꝙ nemo ſcit in 3o
quantū hō: ſed dicit Aug. ꝙ inquantū aliqđ de miſ
ſiõe iſta mēte pcipimus intm̄ nõ in hoc mundo ſum⁹
z ita in hac via põt aliqđ ſciri ſicut ſciuit apl'us de ſe
cū dixit: An experimentū queritis ei⁹ q̄ in me loquitur
xps Et ad Roma. 8. Cert⁹ ſū ꝙ neqꝫ mors / neqꝫ 4o
vita poterit me ſeparare a charitate dei q̄ eſt in xpo ieſu.
Si inquã ſic dicas: cõtra Job. 3. ſup illud: Uiro Obiectū ꝯ pdicta.
cui⁹ abſcondita eſt via z circūdedit eū de⁹ tenebris.
ibi dicit Greg. ꝙ precipua cauſa fletus eſt viro ſctō /
ꝙ neſcit vtrū odio vel amore dign⁹ ſit: qꝛ eſt via q̄ vi
det̄ hoĩ recta: z nouiſſima ei⁹ ducūt ad mortē. Itē
p quid ſciet hō ꝙ miſſus eſt ſibi ſpūſſctūs: ſpūs enim
actus ſimilimi ſunt cū actibꝫ nature vel cordis: ſicut
in hoc ipo actu q̄ eſt diligere videri poteſt: poſſū autē
ſcire ꝙ diligo deū propter ſe z ſup oĩa: ſed vtrū hoc ex
charitate ꝓcedat nõ poſſum ſcire / cū phus determinet
vere forte gratia boni / z ꝓpter bonū virtutis etiā vi
tā cõtemnere: z tñ illud nõ neceſſario ꝓcedit ex chari
tate. Sil'r dicit apl's. I. Coꝝ. 13. Si tradidero cor
pus meū ita vt ardeā: charitatē aūt nõ habeam nihil
mihi prodeſt: ḡ patet ꝙ ꝓpter deū poſſum poſtpone
re vitā: z tñ neſciā me habere charitatē: ḡ neſciā mihi
miſſum eſſe ſpūmſctm̄. Sol'o: cognitio exigit̄ ad miſ Solutio ad pmū
ſionē vt mihi videt̄: ſed nõ oĩs. ſed triplex. ſ. vna q̄ eſt
ex parte cogniti. ſ. vt ſentiā ĩ me donū in q̄ vt ĩ ſigno
cognoſcibilis ſit pſona miſſa: ſignū aūt voco id quod
habet actū gratie facientis gratū / z appropriabile eſt
filio vel ſpūſſctō. Secunda eſt habitualis cognitio.
Tertia eſt cõiecturalis ex ſignis / ſicut ſi videā me poſ
ſe de facili q̄ nõ hñs gr̄am vel non põt / vel cū magna
difficultate põt. ſi videā ſpm̄ meū eē liberū a vana ſpe
z vano amore / z vano gaudio / et caduca triſtitia / et
timore mundano / z hmõi: z illā triplicē cognitionem
puto ſufficere ſm habitū ad miſſionē: z dico nõ opor
tere ad eſſe cognitionē ſm actū. z p hoc patet ſol'o ad
pmū. Ad aliud dicendū ꝙ Eccs nõ excludit co Ad 2m
gnitionē ex ſigno z cõiecturalē z habitualē / cui enim
miſſus eſt ſpūs habet habitū in quo hoc cognoſci pt:
ſi apiat̄ ocul⁹ / vel p reuelationē poſt mortē. Ad ali Ad 3m
ud dōm ꝙ apl'us loquit̄ ibi de inhabitatõe xpi p ope
ratione miraculoꝝ / z poteſtatē ſignoꝝ / q̄ ex ſe expt⁹
fuerat. z hoc nõ eſt mitti ſapientiā niſi ſm qđ: vt pꝫ
habitū eſt. Ad aliud dōm ꝙ apl's aut loquit̄ ibi ex Ad 4m
reuelatiõe ſibi facta pter legē cõem: aut loquit̄ ex cõ Ad alia obiecta.
iecturis. Ad id aūt qđ dicūt ꝙ ſcientia certa exigit̄
credo falſum eſſe / qđ dicunt.

Qđ ſm alterū ſemel: ſm alterū ſepe ſit miſſus: z ſm alteꝝ vt ſit hõ z ſm alteꝝ vt ſit cum homine.

Ecce diſtincti ſunt duo modi miſſionis filij:
z ſm alteꝝ ſemel tm̄ miſſus eſt dei filius: ſm
alterū ſepe miſſus eſt: z mittitur quottidie.
Nam ſm alterum miſſus eſt vt ſit homo: qđ

ſemel tm̄ factum eſt. Scd̄m alterū vo mittit
vt ſit cū homine: quomodo quottidie mittit
a ad ſanctos: ⁊ miſſus eſt etiam an̄ incarnatio-
nem ⁊ ad omnes ſanctos qui ante fuerunt: ⁊
etiam ad angelos. Unde Auguſtinus de fi-
lio. i. de ſapientia patris loquens. iiij. libro
de trinitate ait: Aliter mittitur ſapientia vt
ſit cū homine: aliter miſſa eſt vt ſit homo. In
animas em̄ ſanctas ſe tranſfert: ⁊ amicos dei
b ⁊ prophetas cōſtituit: ſicut implet etiam ſan
ctos angelos. Sed cum venit plenitudo tem
poris miſſa eſt non vt impleret angelos: nec
vt eſſet angelus: nec vt eſſet cum hominibus
vel in hominibus: vt antea in patribus erat
⁊ in prophetis: ſed vt ipſum verbū fieret ca-
ro id eſt homo.

Arti. XVIII R Utrū ſpūſſanctus plenius ſit miſſus poſt
incarnationē q̄ʒ ante: ⁊ vtrū celibatus Iohā
nis cōiugio abrae ſit preferendus.

Einde querit de hoc qd̄ dicit: [Miſſus ē etiā
d ante incarnationē ad oēs ſanctos. ⁊c.] ſ. a.
Dubiū em̄ pōt eſſe vtrū plenius mittebatur an̄
Arg. pmo incarnationē q̄ʒ poſt: Uidet em̄ ꝙ poſt pleni9 ſit miſ-
ſus: q2 plenior eſt gratia noui teſtamenti q̄ʒ veteris:
cū ḡ miſſio ſit ꝓpter gratiā videt plenius mitti filius
2o vel ſpūſſanctus in nouo q̄ʒ in veteri. Sed ꝯtra hoc
eſt qd̄ dicit Aug. in li. de bono cōiugali ꝙ nō pfert ce
libat9 Ioānis cōiugio abrae: ḡ nec ceta dona pferū-
Solutio tur: vt videt. Ad hoc reſpondeo ꝑ Augm. in. 4. de
trinitate cap. 20. dicentē ſic qd̄ dicit euangeliſta: Qr
ſpūs nondū erat datus: q2 ihs nondū erat glorifica
tus: quomō intelligitur? niſi ꝙ certe illa ſpūs datio
vel miſſio poſt clarificationē xpi futura erat q̄lis nū-
q̄ʒ antea fuerat: neqʒ em̄ antea nulla erat: ſʒ talis nō
fuerat: ⁊ infra ibidē: Oportebat ſpūs aduētū ſignis
ſenſibilibus mōſtrari vt oſtenderet totū orbē terraꝝ
atqʒ oēs gentes in linguis varijs cōſtitutas creditu
ras in xp̄m ꝑ donū ſpūſſancti / vt cōpleret: qd̄ in pſ.
18. cantat: Nō ſunt loquele neqʒ ſermones quoꝝ nō
audiant voces eorū ſm̄ hoc diſtinguendū eſt / ꝙ eſt
miſſio in gratia ꝑſonali ⁊ miſſio ordinata ad ꝯuerſio
nē orbis: ⁊ eſt miſſio inuiſibilis / ⁊ miſſio in viſibili ſi-
gno. Perſonalis igit ⁊ inuiſibilis ſe hn̄t ante aduen
tū ⁊ poſt / vt excedentia ⁊ exceſſa: quia quibuſdā ꝑſo
nis ibi plus infundebat gratie ⁊ quibuſdā plus hic.
Sed miſſio vniuerſalis ⁊ viſibilis talis fuit poſt q̄-
Ad primū lis nunq̄ʒ ante fuerat. Ad primū ḡ dōm ꝙ verū eſt
qd̄ obijcit quantū eſt de cōditione ſtatus: ſed quedā
Ad 2m perſone ibi in veteri teſtamēto exiſtentes (vt dicit Au
guſtinus) ꝑtinebāt ad nouū: ⁊ quedā ecōuerſo. Ad
id qd̄ in oppoſitū obijcit dōm ꝙ hoc verū eſt qd̄ dicit
Aug. quantum ad habitū cōtinentie q̄ maxim9 fuit
in patriarchis: ſed quantū ad actū cōtinentie ⁊ ſtatū
prefert virginitas omni coniugio.

Arti. XIX S Utrū ſpūſſanctus mittatur ad angelos.

Einde querit de hoc qd̄ dicit: [Sicut etiam
d implet ſctōs angelos ⁊c.] ſ. b. Ex hoc em̄ vi
Arg. pmo. det ꝙ mittat ſpūſſctūs ad angelos. Sed con
tra nō ad eūdē eſt miſſio q̄ eſt in ſtatu nūcij: ſed angel9
nūcius eſt miſſiōis ſepi9: vt videt: q2 cū mitteret fili9
in carnē angelus nūciauit: ⁊ qn̄ miſſio debet fieri in
mente / angelus ad hoc obſequit cuſtodiēdo ⁊ ſugge
rendo: vt dicit Bern̄. ⁊ inter animā ⁊ deū diſcurren
do deo pn̄tās aīe vota ⁊ deſideria: aīe aūt apportās
grām: ḡ videt ꝙ ad angelos nō ſit facta miſſio. Itē 2o
nō fit miſſio niſi ad diſtans: nō aūt diſtat q̄ ſꝑ eſt in ſe
creto domus: ḡ nō fit miſſio ad angelū. Itē miſſio 3o
fit (vt dicit Aug. in auctoritate ſupra poſita) vt reuo-
cet q̄ aberrauerat: angelus bonus nunq̄ʒ aberrauit
ḡ nō fit miſſio ad angelū. Itē miſſio fit ad ſctifican 4o
dā creaturā: ſctificare aūt eſt de nō ſancto facere ſan-
ctū: hoc nō poteſt fieri in angelo / nec vnq̄ʒ factū eſt: ḡ
⁊c. Sed ꝯ ad eū q̄ eſt ſctūs nō futura eſt miſſio ſm̄ Rō.
hoc niſi ſemel. ſ. in prima grā / qd̄ flm̄ eſt: q2 dicit Au
guſtin9 ꝙ totiēs mittit quotiēs interioris grē aliq̄d
ꝑcipit: hoc aūt ſepe cōtingit. Itē hic dicit ꝙ fili9 in
uiſibilit ſepe mittit. Solō dicimus ꝙ miſſio fit in Solutio
ꝑceptiōe grē ⁊ in augmento grē: q2 ſꝑ aliter ſentit ad
eſſe ſpūs q̄ʒ pri9 affuit ⁊ ad angelos miſſus eſt: ⁊ mit
tit quo ad nouas reuelationes: licet nō augmentet
in eis grā q̄ ſubalis eſt premio. Ad hoc aūt qd̄ pri- Ad primū.
mo obijcit dicēdū ꝙ angelus nō eſt nūci9 in illa miſ-
ſione: ita ꝙ ipē cū grā menti illabat: ſed eſt nūcius vt
obſequēs dn̄o miſſo ⁊ ꝑparās viā ꝑ amotionē impe
dimentoꝝ: ⁊ hoc ꝑ opationē extrinſecā menti: ſicut ē
ſuggeſtio ⁊ doctrina ⁊ adhortatio ⁊ hmōi: ſed nō ſi-
cut eſt inſpiratio q̄ intrinſeca eſt menti: ⁊ ideo ad eam
eſt facta ⁊ fit miſſio. Ad aliud dōm ꝙ diſtātia quā Ad 2m
exigit iſta miſſio nō eſt localis: ſed ſicut natura diſtat
a gratia: q2 ꝑ naturā ⁊ naturalia nō poteſt haberi: ſʒ
a ſolo deo: ⁊ ideo cū ſic a gratia diſtat angelus / ad eū
neceſſaria eſt miſſio. Ad aliud dicendū ꝙ reuocare Ad 3m
aberrantē dupliciter eſt. ſ. qui aberrauit iam / vel ne
aberret ille qui eſt in via: ⁊ hoc ſecundo modo eſt miſ-
ſio ad angelū ⁊ ad ſanctos: qui iam tamē habent ſpi-
ritumſanctū: licet nō ſint cōfirmati ſicut angelus: et
ideo crebriori indigeant miſſione. Ad aliud eodem Ad 4m.
modo dicendū ꝙ ſanctificatio fit in augmento gratie
⁊ in prima gratia: quia ſanctificatio dicitur trib9 mo
dis. ſ. ſimul facere ſubſtantiā ⁊ gratiā vt in chriſto / vl
facere naturam / ⁊ addere gratiam / vt in primo ho-
mine ⁊ angelo bono / vel facere de nō ſancto ſanctū /
ſicut in peccatoribus conuerſis.

Qd̄ ſm̄ alteꝝ modū dicitur miſſus in mundū: ſm̄ alterū non.

Preterea notandū eſt ꝙ cū his duobus mo-
dis mittatur filius: ſm̄ alteꝝ dicit miſſus in
mūdum: ſm̄ alteꝝ vo nō. Eo em̄ mō miſſus
dicit in mūdū quo viſibilis mundo apparu-
it. vn̄ Aug. in eodē libro ait: Cū ex tp̄e cuiuſ
q̄ʒ mente ꝑcipit mitti quidē dr: ſed nō in hūc
mundū. Nō em̄ ſenſibiliter apparet. i. corpo
reis ſenſibus preſto eſt. Nā ⁊ nos ſm̄ ꝙ mēte a
aliquid eternū capimus nō in hoc mundo ſu
mus: ⁊ omniū iuſtorum ſpiritus etiam in car
ne viuentiū inquantū diuina ſapiunt nō ſūt
in hoc mundo. Ex predictis liquet ꝙ preter
ineffabilem genituram duobus modis mitti
tur filius. ſ. cum viſibiliter apparuit: vel in-
uiſibiliter percipitur mente.

Arti. XX. **An aĩa mente capiẽs qđ eſt eternũ ſit eſſẽ**
l **tialiter in celo ⁊ extra hunc mundũ.**
Einde querit de hoc qđ dicit [Nã ⁊ nos etiã
d ſm ꝙ mẽte aliqđ eternũ capimus nõ in h mũ
Arg. pmo do ſumus ⁊c. ſ. a. Ex hoc eñ videt accipi ꝙ
aĩa mente aliqđ eternũ capiẽs eſſential'r ſit in celo licʒ
ꝑ accñs. ſ. qꝛ mẽte id ꝑcipit qđ eſt in celo. qđ etiã mul
Arguit 2o. tis rõnibꝫ videt poſſe ꝓbari ſic/aĩa nõ refert ad lo
cum niſi per accidẽs: nõ eſt eñ in loco iſto in quo ego
ſum aĩa mea niſi quia corpꝰ in quo ẽ: eſt in loco iſto: ſi
ergo ꝑ accidẽs eſſe in loco aliquo facit eã ſubſtantial'r
eſſe ibidem cũ per accidẽs ſit in celo: ipa ſubſtantial'r
3o erit ibidẽ ⁊ eſſentialiter. Itẽ forma nõ determinat
ſibi locũ ꝑ ſe. etiã corꝑalis: quia videmus ꝙ eadẽ for
ma ſm rationẽ forme eſt in omni ſitu corporis ſupra
⁊ infra. Inde ſic: nulla forma determinat ſibi locũ ꝑ
ſe ſed ꝑ accidẽs: omne autẽ tale eſt in omnibꝫ locis ad
que ꝑ accidẽs determinat: ergo forma eſt in omnibꝫ
locis ad q̃ ꝑ accñs determiat: ſʒ aĩa ẽ nobiliſſima for
marũ: ergo aĩa eſt in omnibꝫ locis ad que ꝑ accidens
determinat. ꝑ accidẽs aũt determinat ad id qđ capit
ergo ipa eſt in loco ipius qđ mente capit: ergo cũ hoc
qđ mente capit ſit extra mundũ: ipa erit eſſentialiter
4o vt in loco extra mũdũ. Itẽ hoc videt dicere Aug.
ꝙ anima verius eſt vbi amat q̃ʒ vbi eſt. Item apl's
5o Noſtra cõuerſatio ĩ celis eſt. Item Dionyſiꝰ in li.
de di. no. ca. iij. dicit ꝙ virtute oratiõis nõ attrahi
mus nobis deũ vbiqʒ preſentẽ: ſed nos extendimus
Rationes noſipos in deũ. Sed contra videtur eſſe ꝙ forma
in oppoſitũ nõ habet eſſe naturale niſi in materia: ⁊ naturale eſſe
prima eſt ꝓpriũ eſſe forme: ergo aĩa ꝑ id qđ eſt/nõ eſt niſi in
2a materia corporis Item idem eſt in quibuſdã mo
uens ad formã ⁊ ad locum. vt dicit phs eo ꝙ motor
dat mobili ⁊ ſuã formã ⁊ omnia naturalia conſequẽ
tia illã ⁊ dicit phs ꝙ naturale cõſequẽs formã ignis
eſt locus ſuꝑior: ergo videt ꝙ forma in ſuo eſſe deter
3a minet locũ. Itẽ ſi dico forma eſt ĩ materia aut per
accidẽs eſt in materia: aut ꝑ ſe: cõſtat ꝙ nõ per accñs
qꝛ ſic nõ cõſtitueret aliqđ vnum in natura: ergo per
ſe eſt in ipa: ergo magis refertur ad locum materie q̃ʒ
ad locum alterius cui non coniungitur niſi per acci
Solutio dens. Solutio dicẽdũ ꝙ aĩa ſm id qđ eſt ⁊ ꝑ eſſen
tiã q̃ʒ diu viuit hõ nõ eſt niſi in corꝑe. In quolibet eñ
de quo cogitat vel a q̃ afficit eſt ſicut in obiecto ad cu
ius locũ in ſua eſſentia nec ꝑ ſe nec ꝑ accidẽs refertur
Ad pmũ ⁊ Ad primũ ergo dõm ꝙ Aug. loquit ꝙ non in hoc
ad queſitũ mũdo ſumus q̃ʒtum ad modũ cognoſcẽdi vel viuẽdi:
principale qꝛ ſm viam mũdi cognoſcimꝰ ꝑ ſpeculũ in enigmate
ſed inq̃ʒtum eternũ aliquid accipimus cognoſcimus
aliq̃liter attingẽdo ſpeciẽ ⁊ abſtrahimur a materiali
Ad 2m bus huiꝰ mũdi. Ad aliud dicẽdũ ꝙ hoc verũ eſt ꝙ
aĩa nõ eſt in loco corꝑali niſi ꝑ accñs ſed illud accidẽs
eſt ei cõiunctũ per naturã: ꝑ corpus eñ eſt in loco ⁊ ni
ſi eſſential'r eſſet in corꝑe nõ eſſet in loco corꝑis ⁊ ideo
ꝑ illud in quo ipa nõ eſt eſſential'r: ſed potius illud eſt
in ipa ꝑ eſſentiã ⁊ ſil'itudinẽ/nõ habʒ locũ aliquẽ nec
Ad 3m ꝑ ſe nec ꝑ accidẽs. Ad aliud dicendũ ꝙ forma ꝑ ſe
id eſt ſine materia non determinat ſibi locũ: qꝛ ſic eſt
ſimplex: ſed ſic nõ eſt niſi ꝑ intentionẽ ſed ꝑ eſſe ſuum
in materia determiat ſibi locũ. ita etiã ꝙ moueat ad
locum illũ niſi ꝓhibeat vt dicit phs. eſſe aũt nõ ita ac
cidẽtale eſt ſicut accidẽtale eſt qđ cõtingit eidẽ adeſſe
⁊ abeſſe in natura manẽti: ſed eſt accidẽtale ſicut per
aliud cõueniẽs ſicut ꝑ hoc qđ eſt in materia ⁊ hoc eſt
naturale nõ accidẽtale forme/ſi accidẽs ꝓprie ſm na
turã accidẽtis accipiat. vñ formã tripl'r eſt conſidera
re ſcʒ vt eſt intellecta/⁊ ſic eſt ſpẽs in aĩa intelligentis
⁊ ſpecies q̃ eſt in aĩa vnius nõ eſt ſpecies q̃ eſt in aĩa al
terius. vel vt ratio nature cõis/abſtrahens a q̃libet
ꝑticulari ⁊ ſic eſt in q̃libʒ ſuo ꝑticulari ⁊ ſemꝑ. vel ſm
eſſe qđ habet in natura ⁊ ſic eſt in eo qđ eſt hoc aliqđ:
⁊ nõ ꝑ accñs ſed natural'r: abſurdum eñ eſt dicere ꝙ
forma accñtal'r habeat eſſe ĩ materia niſi h mõ ſum
pto accñte qđ eſt ꝑ aliđ cõuenire: ſʒ h accñs nõ repug
nat ſubſtãtiali ⁊ naturali: ſicut ptʒ ꝙ h accñte: ſortes
ꝑ accñs eſt aĩal/⁊ tñ eſſe aĩal ſubſtantial'r ⁊ natural'r
cõuenit ſorti. Ad aliud dõm ꝙ Aug. vocat verius Ad 4m
eſſe nobilius eſſe ⁊ nõ verius in natura: qꝛ aĩa ⁊ que
libet forma nobiliꝰ eſſe habet in nobiliori cauſa q̃ʒ in
ſe: qꝛ in cauſa prima nõ admiſcet priuatiõibꝫ ⁊ mate
rialibꝫ quẽadmodũ in ſeipa vel in corꝑe. Ad aliud Ad 5m
dõm ꝙ virtute oratiõis attrahimꝰ nos in deũ: nõ lo
co ſed merito vtʒ ſcʒ aliter aſſimus ei q̃ʒ prius affuimꝰ

Cur pater nõ dr̃ miſſus cum ab ali quo cognoſcitur vt filius.

Hic querit cur pater nõ dicitur miſſus: cum
ex tẽpore a quoq̃ʒ cognoſcit ſicut filius? Ad
qđ dicimus: qꝛ in eo eſt principij auctoritas
que nõ habet de quo ſit: a quo filius eſt ⁊ ſpi
ritusſctũs. Pater eñ eſt (vt ait Aug. in eodẽ
li.) principiũ totius diuinitatis: vel ſi meliꝰ
dicitur deitatis: qꝛ principiũ eſt filij ⁊ ſpũſſã
cti. Nam vt ait Aug. in eodem. Si voluiſſet
etiã deus pater ꝑ ſubiectã creaturã viſibil'r
appareret: abſurdiſſime tñ aut a filio quẽ ge
nuit: aut a ſpũſancto qui de illo ꝓcedit: miſ
ſus diceret. Congruẽter aũt ille miſſus dicit
qui in carne apparuit: miſiſſe autẽ ille qui in
ea non apparuit.

Putauerũt quidam filiũ ⁊ ſpiritũ ſanctum mĩores fuiſſe patre quia miſſi dicuntur.

Ideoq̃ʒ putauerũt quidã heretici: cũ pater
nõ ſit miſſus: ſ filiꝰ ⁊ ſpũſſctũs pr̃em eẽ maio
rẽ ac filiũ mĩorẽ eẽ ⁊ ſpm̃ſctm̃: atq̃ʒ patrẽ q̃ſi
maiorẽ miſiſſe vtrũq̃ʒ q̃ſi minorẽ. Qđ Aug.
improbat. iiij. li. de tri. ill'r ꝯdicẽs. Nõ iõ in
q̃t arbitrãdũ ẽ mĩorẽ eẽ filiũ ꝙ miſſꝰ ẽ a pr̃e:
nec iõ mĩorẽ ſpm̃ſctm̃ ꝙ ⁊ pr̃ eũ miſit ⁊ filius.
Siue eñ ꝓpter viſibilẽ creaturã: ſiue potiꝰ
ꝓpt pncipij autoritatẽ vl' cõmẽdationẽ: nõ
ꝓpter ineq̃litatẽ vel iparilitatẽ vel diſſimili
tudinẽ ſubſtãtie in ſcripturis hec poſita ĩtel
ligunt. Nõ ẽ iõ dicit pr̃ miſiſſe filiũ vel ſpm̃
ſctm̃ ꝙ ille eſſet maior ⁊ illi minores: ſed ma
xime propter autoritatẽ principij cõmendã
dã ⁊ qꝛ in viſibili creatura nõ ſicut ille appa
ruit. Ecce oſtenſum eſt que ſit miſſio filij: ⁊ q̃
bus modis mittatur.

U Einde querit̃ de tertia pte diſtinctiõis q̃ inci
d pit ibi [Hic q̃rit̃ cur pater nõ dicit̃ miſſus. et
diuidit̃ in duas. In pma oñdit patrẽ nõ eſſe
miſſum. In ſcda oñdit ꝙ nõ iõ filius ⁊ ſpũſſctũs ſũt
minoꝛes: qꝛ miſſi ſunt ibi [Ideoqꝫ putauerũt quidã
heretici ⁊c.

Arti. XXI. **An pater det ſe vel detur a ſe.**

Ubiũ eſt hic vtrũ pater det ſe vel det̃ a ſe: qꝺ
d eñ mitti nõ põt vel ꝓcedere ſatis cõſtat ex ꝑ
Arguitur dictis. Videt̃ aũt ꝙ nõ: qꝛ ſm magiſtrũ dare
pmo ꝙ nõ. ſe eſt ꝓcedere a ſe tpaliter ⁊ mitti: ſed hoc nõ cõuenit
In ꝯrũ pº pñi: g̃ nec dare. Sed cõtra dare nihil dicit niſi con
ferre donũ: cum g̃ pater habeat poteſtatẽ ex libertate
amoꝛis ſicut fili⁹ ⁊ ſpũſſanctus / pꝛ põt dare ſe ſicut fi
2º lius ⁊ ſpũſſanctus. Itẽ ſicut ſapiẽtia appꝛopꝛiat̃
filio ⁊ gr̃a ſpũiſctõ / ita potẽtia pr̃i: cũ g̃ ſepe conferat
Solutio poſſe videt̃ ꝙ det ſe. Solõ mgr̃i ꝯcedũt ꝙ pꝛ dat
ad totum. ſe ⁊ dat̃ a ſe / ⁊ ꝙ dare nõ dicit mittere ſm rõnẽ nec ꝓ
cedere. ⁊ h̃ ſup̃ ſatis determinatũ eſt nõ tamẽ dicunt
ꝙ habeat effectũ ita diſtinctũ pꝛ ſicut filius ⁊ ſpũſſan
ctus: qꝛ licet poſſe attribuat̃ patri tñ poſſe aĩaꝝ ſan
ctaꝝ eſt in donis intellect⁹ ⁊ affectus: ⁊ iõ nõ ita ma
nifeſtat̃ pater dãdo ſe ſicut filius ⁊ ſpũſſanctus: ⁊ iõ
a ſanctis nõ ita ponit̃ ꝙ det ſe ſicut ꝙ filius dat ſe vl̃
Obiectio ſpũſſanctus. Sed cõtra pater eſt pncipiũ toti⁹ di
Solõ uinitatis: g̃ ſui. Solõ nõ ſequit̃ qꝛ ſenſus eſt ꝙ eſt
pncipiũ filij ⁊ ſpũſſancti in quibꝫ eſt tota diuinitas:
dicit aũt ꝙ melius deitatis qꝫ diuinitatis: qꝛ diuinũ
eſſe eſt ꝑpetuũ eẽ ⁊ h̃ eſt cõicabile creaturis ſm ꝙ phs
dicit ꝙ oĩa appetũt eſſe diuinũ ⁊ ꝓpter illud agũt qc
qd agũt. deitas aũt eſt foꝛma a qua imponit̃ hoc no
men de⁹ qꝺ nõ eſt cõicabile creaturis vt. s. in. ij. di
ſtinctione notatum eſt.

De miſſiõe ſpũſſcti que fit duobus modis viſibiliter ⁊ ĩuiſibilit̃.

Diſt. XVI. **Unc de ſpũſancto vi**
n **dendũ eſt ꝓter illam ineffabilẽ et
eternã ꝓceſſionẽ qua ꝓcedit a pa
tre ⁊ filio: ⁊ nõ a ſeipſo: que ſit eius tẽpoꝛalis
ꝓceſſio: q̃ dicit̃ miſſio ſiue datio. Ad qꝺ dici
mus: quia ſicut filius duobus modis dicitur
mitti: vno quo viſibiliter apparuit: altero q̃
inuiſibiliter a caſtis mentibus ꝑcipit̃. Ita ⁊
ſpũſſanctus a patre ⁊ filio ac a ſeipõ duobus
modis ꝓcedere ſiue mitti ſiue dari dꝛ: vno vi
ſibiliter: altero inuiſibiliter. Datus eſt enim
viſibilis creature demonſtratiõe: ſicut in die
penthecoſtes: alijſqꝫ vicibus: ⁊ datur quoti
die inuiſibiliter illabẽdo mẽtib⁹ fideliũ.**

B Unc de ſpũſctõ vidẽdum eſt ⁊c.] Hic incipit
n ps illa q̃ eſt de modis miſſionis ſpũſſancti ⁊
ſunt duo modi. ſ. viſibilis ⁊ inuiſibilis. De vi
ſibili agit mgr̃ pꝛimo in hac diſtinctiõe. de inuiſibili
aũt cõſequẽter in ſequẽti ibi [Iã nũc accedamus ⁊c.
Iſta aũt diſtinctio diuidit̃ in duas partes. In pma
determinat q̃liter ſpũſſanctus dicit̃ miſſus viſibili
modo. In ſcda q̃liter nõ minoꝛ dicit̃ patre ꝓpter illã
miſſionẽ viſibilẽ cũ tñ fili⁹ minoꝛ patre dicat̃ ꝓpter il
lam miſſionẽ ibi [Sed pus q̃rẽdũ eſt cũ filius dicat̃.

Quid ſit mitti viſibiliter ⁊ vtrũ fuerit in veteri teſtamento ſicut in nouo ⁊ vtrũ pater poteſt mitti ſicut filius. Arti. I.

In pꝛima pte nõ eſt niſi vnũ capl̃m circa qꝺ in
n cidit dubiũ ante lr̃am quid ſit mitti viſibil̃r ⁊
vtrũ iſta miſſio fiat congruẽter ad oẽs vel ad
aliq̃s ⁊ vtrũ ſit ad gratiã gratũfacientẽ vel gratis da
tã. ⁊ q̃rto vtrũ eã cõueniebat fieri ꝑ filiũ vel ſpm̃ſctm̃.
Ad pꝛimũ ꝓcedit̃ ſic: Si mitti viſibiliter eſt appa Arg. pmo.
rere ꝑſonã viſibili ſigno ſicut videt̃ Aug. dicere in lr̃a
cũ in veteri teſtamẽto ꝑſone viſibilibꝫ ſignis ſepe ap
paruerint videt̃ ꝙ iſta miſſio in veteri teſtamẽto ſepe
facta fuerit. P̃. hoc videt̃ etiã alia rõne: miſſio eñ 2º
viſibilis oꝛdinat̃ ad inuiſibilẽ: ſed ĩuiſibilis in veteri
teſtamẽto ſepe facta eſt: g̃ ⁊ viſibilis. Pꝛobatio pme
in lr̃a dicit Aug. ꝙ in illis creaturis viſibilibꝫ ſpũſſan
ctus ad hoc erat vt ꝑ eas oſtenderet̃ ſpũſſctũs in illis
eſſe ad q̃s ille creature veniebãt. Scda autẽ ꝓbatur
Sap̃. 9. Mitte illã de cel̃ſctis tuis ⁊ de ſede magni
tudinis tue vt mecũ ſit ⁊ mecũ laboꝛet. hoc eñ dictũ
eſt in veteri teſtamẽto: g̃ videt̃ ꝙ hmõi miſſio viſibil̃ 3º
tũc fuerit. Itẽ ſi viſibilis creatura oſtendẽs aliq̃d
diuinũ ſufficit ad rationẽ viſibilis miſſionis: cũ ſicut
ſup̃ habuim⁹ / pater in viſibili creatura apꝑuit videt̃
pater eſſe miſſus Geñ. 18. Tres vidit ⁊ vnũ adoꝛa Solõ.
uit. Si dicas ꝙ hec viſa patrũ ꝑ angelos ãmini q̃rũdã
ſtrata ſunt: ⁊ iõ nõ intelligit̃ in eis miſſio hoc nõ excu
ſat obiectionẽ tribꝫ rationibꝫ quarũ pma eſt ꝙ Aug.
dicit ꝙ abſurdiſſimũ eſt dicere patrẽ ſi voluiſſet ĩ crea Ratio pª
tura viſibili apparere nõ potuiſſe: poſito ergo ꝙ ap
paruerit nihil debet ſequi incõueniẽs: ſequit̃ autẽ ꝙ
miſſus ſit: ergo hoc non videtur incõueniens ⁊ hoc
negatum eſt ſupꝛa: ergo ⁊c. Secũda ratio quia ſi Rõ 2ª.
creatura irratiõalis ⁊ in ĩtellectualis (vt ita liceat di
cere) ſufficit ad demonſtandã miſſionẽ ꝑſone ſicut co
lumba vel flatus: multo magis creatura intellectua
lis ⁊ pꝛecipue angelus. In illa eñ tanto magis diui
num aliquid cognoſcit̃ quãto ipſa eſt nobilioꝛ ⁊ diui
nioꝛ: cum ergo tales miſſiones angeloꝛũ in veteri te
ſtamento ſepius facte ſunt / videtur ꝙ ſepe miſſe ſunt
perſone ⁊ etiam pater. Tertia ratio eſt ab auctoꝛi Rõ 3ª
tate Danielis vbi legitur ꝙ antiquus dierũ ſedit et
libꝛi aperti ſunt coꝛam eo. ⁊ Eſaie. 6. Uidi dñm ſe
dentem ſuper ſoliũ excelſum ⁊ eleuatũ ⁊c. Nec pote
ris dicere ꝙ hoc fuerit angelus in perſona dei: quia
angeli ſeraphin nõ clamãt ſanctus ſctũs ſanctus nec
angelus in perſona dei iudicabit. Si foꝛte dicas Solõ.
ꝙ hoc fuerit reuelatio ⁊ nõ apꝑitio vel miſſio. Con Obiectio.
tra talis oſtenſio quecũqꝫ ſit fuit conſtituens ꝓphe
tas: quia ꝓphetas vocamus quibꝫ iſta facta ſunt: ſed
ꝓpꝛius effectus miſſiõis eſt pꝛophetas ⁊ amicos dei
cõſtituere ſicut habuimus in pꝛecedẽti diſtinctiõe ex
ſapiẽtie. 7. Per natiões in aĩas ſanctas ſe tranſfert
amicos dei ⁊ ꝓphetas conſtituit. Item faciamus
vim in eo qꝺ dicit per natiões: ergo nõ in noſtra na
tione tm̃ ſꝫ etiã ĩ natiõe patrũ iſta facta ſũt: g̃ videt̃ ꝙ
tunc facta fuerit miſſio viſibil̃ ⁊ ꝙ pater ⁊ ſingule ꝑ
ſone miſſe ſint. Sed contra ad Gal̃. 3. Lex in ma 4º
nu mediatoꝛis diſpoſita eſt oꝛdinata per angelos do
nec veniret ſemen cui repꝛomiſerat: ergo videtur ꝙ
omnia viſa patrum fuerunt per manus angeloꝛum
vſqꝫ ad aduentum chꝛiſti. ſupꝛa autem pꝛobatum eſt
diſtinctiõe. xiiij. ꝙ ꝑſona nõ dicit̃ mitti niſi in effectu

in quo ipā ſubſtantial'r ad aliud ꝗꝫ ſm ꝙ eſt vbiqꝫ:⁊
hoc habeť in lr̄a ab Aug. ḡ in talibꝰ viſis nulla vnq̄ꝫ
fuit pſona miſſa. Itē Aug. in. iiij. de trinitate dicit
ꝙ abſurde diceť pater miſſus vel ab eo quē genuit vľ
ab eo q̄ ab ipō ꝓcedit ⁊c̄. ſi dicať apparuiſſe cū oīs q̄
mittiť ab aliquo mittať:⁊ pater nō poſſet ab aliquo
mitti videť ꝙ nō mittať. Itē Aug. in. iiij. de trini-
tate vt habitū eſt ſup̄. diſt. xiiij. ꝙ mitti eſt cognoſci ꝙ
ab alio ſit:pať aūt ab alio eſſe nō cognoſciť: ergo nō
5º qđ eſt ob mittiť. Sed adhuc cōtra hoc opponi pōt:qꝛ patri
iectio. attribuiť potentia:cū ergo potentiā efficiat in nobis
ipē venit in nos ſicut filius per ſapientiā ⁊ ſpūſſctūs
6º per charitatē. Itē hec cōcediť ⁊ habita eſt ſup̄. pať
eſt a ſeipō:ſm autē ꝙ eſt a ſeipō videť ꝙ in eadē habi
tudie ꝑpoſitiōis debeat ꝯcedi hec/mittiť a ſeipō ⁊ pr̄
7º mittit ſeipm̄. Itē Aug. ꝓbans ꝙ ſpūſſanctus mit-
tit ſe ⁊ dat ſe ꝓbat hoc: qꝛ eſt ſue poteſtatis ⁊ hoc eſt
ſup̄ habitū diſtinctiōe p̄cedēti nō eſſet aūt ſue ptātis:
Cōfirmatō ſi nō poſſet mittere ⁊ dare ſe:ḡ a filī nō erit pr̄ ſue po-
teſtatis ſi nō poſſit mittere ⁊ dare ſe:cū ergo ſꝑ om̄es
pſone fuerit ſue ptātis ſemꝑ potuerūt mittere ſe oēs
Solutio ⁊ dare ſe ⁊ in veteri ⁊ nouo teſtamēto. Sol'o ſup-
poſitis hijs q̄ ſup̄ in p̄ncipio. xiiij. diſtinctiōis deter-
minata ſunt facile eſt rn̄dere hijs obiectis: dicimꝰ em̄
ꝙ nō eſt idē apparere ⁊ mitti. ⁊ bene cōcedimus ꝙ pr̄
in ſubiecta creatura apparere potuit ꝑ miniſteriū an
geli ⁊ ꝑ ſeipm̄ ⁊ adhuc pōt:ſed nō pōt mitti ꝓpter cau
ſas ſup̄ aſſignatas: qꝛ miſſio paſſiua ſupponit ꝯgrui
tatē nūcij ⁊ rationē in ſubiecto:⁊ illa ratio eſt ab alio
eſſe qđ patri non cōuenit:ideo apparere potuit mitti
ad pᵐ dōm aūt nō potuit. Ad primū ḡ primū dōm ꝙ licet vbi
cūqꝫ eſt miſſio viſibilis ſit apparitio alicuiꝰ pſone vi-
ſibili ſigno nō tn̄ cōuertiť: qꝛ miſſio viſibilis addit ſu
per appꝑitionē duo: ſ. exiſtere ab alio ⁊ ꝑ ſeipm̄ adeſſe
ad aliud ꝗꝫ ſit vbiqꝫ hoc aūt nō legiť in veteri teſtamē
to ſicut poſtea patebit: qꝛ pſone nō leguntť ꝑ ſeipas fu
Ad 2ᵐ iſſe in illis ſignis q̄ apparebāt. Ad aliud dicendū
ꝙ miſſio viſibilis nō ordinať ad ꝗꝫcūqꝫ miſſionē inui
ſibilē:ſed ordinať ad miſſionē inuiſibilē q̄ eſt fundans
⁊ plantās eccl'iam: nō em̄ viſibilis ſemꝑ p̄cedit inuiſi
bilē etiā in nouo teſtamēto:ſed p̄ceſſit vt ſignificareť
habūdātia copie ſpūs eſſe apud illos qbꝰ viſibilis fa-
cta eſt/ita vt ex ipoꝝ copia redundaret in fundationē
Ad 3ᵐ ⁊ plantationē eccl'ie. Ad aliud dōm ꝙ ratio iā di-
cta eſt quare hoc nō ſufficit:⁊ q̄re pater nō potuit vel
Ad ſol'onē nō pōt mitti. Ad id autē qđ obijcit ꝙ miſſio hmōi
datam. debuit dici apparitio angelica in veteri teſtamento.
dicendū ꝙ in veritate illa ſol'o quā ponūt quidā non
ſufficit:ſed illa eſt rō quā diximus: qꝛ mitti addit ſuꝑ
Ad id qđ p̄- appꝑere ſicut dictū eſt. Ad aliud dōm ꝙ creatura in
ma ⁊ 2ª rō tellectualis meliꝰ oſtēdit vnitatē eſſentie in tribꝰ pſo-
nibꝰ obijciť nis:ſꝫ effectū gr̄e vľ modū ꝓceſſionis pſone a pſona:
nō ita oſtēdit eo ꝙ ipā de natura ſua nō ita exprimit
gr̄e ⁊ ꝓceſſiōis ꝓprietates/nō em̄ angelus ꝓcedit ab
Prima rō. angelo ſicut flatus a ſufflāte/nec angelo ꝓpriū eſt in-
nocētia ⁊ aptitudo imolatōis ꝓ redēptōe p̄mogeniti
ſicut colūbe nec angelo ꝓpriū ex natura eſt. vn̄ cōue-
niat cū actu charitatis:⁊ iō angelus in nūero pſona-
rū apparentiū ⁊ vi interp̄tandi ꝑ ſermonē pōt facere
fidem trinitatis ⁊ vnitatis: licet nō habeat cōuenien
2ª rō. tiā vt ꝑ ipm̄ expleať miſſio. Et alia ratio eſt ꝙ do-
num datū eſt a miſſo ſicut a cauſa faciēte. dico autem
donū gratie gratūfacientis qđ eſt in omni miſſione.
Angelus autē nō poteſt eſſe cauſa gratie nec debet in

telligi eſſe cauſa:ḡ nec ipē pōt mitti miſſione illā: nec
etiā ſi mittereť eſſet vtile: qꝛ crederet gratia ab illo eſ-
ſe/⁊ ſic ꝑtraheret in ydolatriā. Tertia ratio eſt: qꝛ 3ª rō.
miſſus cū gratia habeť illapſus in ſubſtantiā anime
eius cui miſſio fit/vt ſup̄ habitū eſt in diſtinctiōe p̄ce
denti. Angelus aūt nō poteſt illabi in ſubſtantiā mē-
tis noſtre:ḡ ꝑ ipm̄ nō poteſt āminiſtrari hmōi miſſio
Quarta ratio eſt: qꝛ cū gratia ſit creata ſi ſepareť 4ª rō.
ab eo ꝑ quē mittiť vel ille eſſet creatura vel eſſet totū
ſubiectū vanitati ſicut oīs creatura. ad hoc ḡ vt gr̄a
ſeꝑare nos poſſit a vanitate ⁊ cōiungere diuinitati/
oportet miſſū q̄ eſt cū gratia eſſe deū. Et hijs rōnibꝰ
nō pōt expleri hmōi miſſio niſi ꝑ pſonā ꝓcedentē ab
alio. Alij aūt ponūt alias q̄ nō ꝓbant quicq̄ꝫ. ſ. ꝙ
miſſionē cōueniebat a remotis incipꝑe ⁊ poſtea appro
pinquādo magis ad deū accedere:⁊ ideo in veteri te-
ſtamēto cōueniebat fieri ꝑ angelos: in nouo autē per
pſonas. Sed hoc nihil eſt: qꝛ ſm hoc etiā inuiſibilis
miſſio que omnibꝰ ſctīs in veteri teſtamēto facta eſt/
debuit fieri ꝑ angelos qđ falſum eſt. Ad aliud di- Ad id qđ in
cendū ꝙ viſa Eſaie Daniel' ⁊ Ezechiel' nec fuerūt ꝓ- 3ª rōne fuit
prie loquēdo apparitiōes nec miſſiōes nec ꝓceſſiōes obiectū.
ſed reuelatiōes in viſione imaginaria q̄ multis facta
eſt: quia apparitio ſtricte ſumpta diciť oſtenſio vnita
tis eſſentie in figura aliq̄ viſa ad ſenſum. Sed ſi appa
ritio ſumať cōiter tunc erit genus ad reuelationē miſ
ſionē ⁊ hmōi. Ad id aūt qđ ꝯtra obijciť dicendū ꝙ Ad obiectū
talia viſa nō faciūt ꝓphetas: quia ſic pharao fuiſſet ꝓ contra
pheta qđ falſum eſt: quia nō fuit ꝓpheta niſi ſm qd:
quia vt Aug. dicit in. 12. ſuꝑ gen̄. Propheta ſimpl'r
nō diciť niſi a viſione intellectuali:⁊ ideo Ioſeph pro
pheta fuit viſorū a pharaone:⁊ Daniel ꝓpheta fuit vi
ſorū Nabuchodonoſor ⁊ balthaſar: ſed bene conce-
do ꝙ a miſſione inuiſibili filij ⁊ ſpūſſancti conſtituti
ſunt ꝓphete: quid aut quādo de quibꝰ ⁊ quare ꝓphe-
tarent reuelationibꝰ triū modorū viſionis oſtenſum
eſt eis ſcꝫ corporali/imaginaria/⁊ itellectuali. Sunt
tamen qui dicūt ſpiritū tunc miſſum non in quantū
ſanctus: ſed in ꝗꝫtum eſt ſpūs: quia ſpiritus reuelat:
ſed nō ſanctificat ⁊ donum ꝓphetie non facit ſanctū:
ſed videntē. In nouo aūt teſtamēto miſſus eſt vt ſan
ctus qui ſctīficabat in illis viſis. Sed hoc nō ſoluit:
quia nemo vnq̄ꝫ ſanctus fuit niſi mittereť ſibi ſpiri-
tus:⁊ ideo ſi de ſtatu veteris teſtamēti eſſet vt non
mittereť vt ſanctus/nec inuiſibiliter vt ſanctꝰ mitte-
retur. vnde prima ſolutio melior eſt. Ad id qđ obij Ad 4ᵐ
citur ꝙ apparitiōes facte ſunt per angelos/bene con
cedo: quia hoc vult Aug. in. iiij. de trinitate. ⁊ Dio-
nyſius in celeſti hierarchia. ſed tamē nō ꝓpter hoc eſt
remotū quin ꝑ ſe apparere potuerint ⁊ pater ⁊ filius
⁊ ſpūſſanctus vt dicit ibidem Aug. Ad id autē qđ Ad 5ᵐ qđ
obijciť cōtra hoc ꝙ nō dicitur mitti pater. Dicendū eſt obiectio.
ꝙ potentia attribuiť patri: ſed vt dictū eſt mitti non
dicitur pſona reſpectu cuiuſcūqꝫ doni: ſed tm̄ in do-
no in quo ipſa eſt ⁊ habetur. vnde ſi pater daretur in
potentia illa eſſet potētia gratūfaciens. Potētia aūt
illa nō eſt diſtincta a donis intellectus ⁊ affectus: qꝛ
ꝑ dona hmōi ſumus potētes in actibꝰ gratie ḡ datio
pr̄is nō habet diſtinctū donū ab eo in q̄ dať filiꝰ ⁊ in
quo dať ſpūſſctūs: ⁊ ideo a ſctīs expreſſe nō inueniť
ꝙ pater det ſe vel detur a ſe. Sūt tamen circa dubi Opiniōes
tationē iſtam tres alie opiniōes quarū vna eſt ꝙ pr̄ tres de miſ-
dat ſe ⁊ datur a ſe: ⁊ hec non eſt multum cōmunis. ſiōe pr̄is p̄ª
Alia dicit ꝙ nō dat ſe/nec datur a ſe/eo ꝙ potentia 2ª

que ſibi appropriaꝛ̃ pſupponiꝛ̃ in miſſiõe ⁊ datione fi
lij ⁊ ſpũſſcti: qꝛ nullũ donũ daꝛ̃ nob niſi pſuppoſita
capacitatis potẽtia illius doni:⁊ iõ cũ hec capacitas
ꝑ naturã ſit in nobis/ſumus eñ creati ſuſceptibiles
3a gr̃e nõ oꝑtet patrẽ dari in illo. Tertia opĩo eſt quã
magis approbo q̃ prius dicta eſt ꝙ pr̃ bene venit in fi
lio ⁊ ſpũſctõ:ſed nõ daꝛ̃ nec dat ſe/⁊ ſi cõcedaꝛ̃ ꝙ dat
ſe nullo mõ tñ cõcediꝛ̃ ꝙ mittiꝛ̃ a ſe vel mittit ſe vt pꝰ
Ad 6m dictũ eſt. Ad aliõ dõm ꝙ hec ꝯcediꝛ̃ pr̃ ẽ a ſe ſm ꝙ
exponiꝛ̃ ꝑ negationẽ ſic:pater eſt a ſe.i.nõ eſt ab alio:
ſed mitti ĩportat affirmatiue eſſe ab alio.vt ſuperius
Ad 7m habitũ eſt:⁊ iõ nõ cõuenit ei mitti. Ad aliud dõm
ꝙ pater eſt ſue poteſtatis ⁊ ſꝑ fuit ⁊ erit ſicut filius et
ſpũſſanctus:ſed ex illa ptãte nõ põt ꝯcludi niſi ꝙ ipe
oꝑetur cũ filio ⁊ ſpũſctõ illũ effectũ quẽ dat in miſſio-
ne:qꝛ li mittit dicit duo.ſ.actũ oꝑatiõis ⁊ effectũ qui
datur in miſſione ⁊ ſm actũ hunc eſt ipm cõe tribus
ꝑſonis ⁊ ꝯſignificat ex mõ ſignificãdi pncipalis ſigni
ficati qõ eſt miſſio paſſiua venire ab alio. ⁊ q̊ ad h̃ nõ
dicit ptãtẽ aliquã.ſed tm̃ rõnẽ originis q̃ nõ cõuenit
patri q̊ ad primũ g̊ fuit ꝓbatio Aug. ꝙ ſpũs dat ſe ſi-
Ad ꝯfirmationem. cut alij cũ dant ⁊ nõ quo ad ſcõm. Ad id aũt qõ vl
terius volebat cõcludere ꝙ in veteri teſtamẽto eſt iſta
poteſtas ſicut in nouo.dõm ꝙ miſſio inuiſibilis fuit
ex quo homo creatus eſt ſuꝑ terrã:nullus eñ vnq̃
aliq̃d boni meritorij facere potuit ſine ĩuiſibili miſſio
ne:ſed miſſio viſibilis in veteri teſtamẽto eſſe nõ po-
tuit.i.nõ debuit de cõgruitate:qꝛ illa eſt ad copiam
gratie demonſtrandã ⁊ gr̃e ꝓpagationẽ q̃ nõ fuit ad-
huc priori tabernaculo habẽte ſtatũ:quia ieſus non-
dũ erat homo ⁊ nondũ glorificatus:que autẽ ratio
huius ſit eſt determinatũ in q̃ſtione illa qua queriꝛ̃:
quare diſtulit aduentũ ⁊ quare lr̃e obſeruationẽ cõ-
ueniebat pcedere ſenſum ſpũalem.

Arti. II. B **Utrũ miſſio viſibilis debet eſſe ad om̃es vel ad aliquos ⁊ vtrũ ad oẽs qui ſunt de nouo teſtamẽto ⁊ ꝙ ſigna ſiue miracula non debent ſemper fieri.**

S Ecũdo queriꝛ̃ vtrũ iſta miſſio viſibilis ſm cõ
gruentiã debebat eſſe ad oẽs vel ad aliq̊s:⁊ q̃
ramus vtrũ ad oẽs q̃ ſunt in nouo teſtamẽto
qꝛ iam habitũ eſt ꝙ nõ cõgruebat eã fieri in veteri te-
Arg. pmo ſtamẽto. Uideꝛ̃ aũt ꝙ ſic:quia diciꝛ̃ Johel.2. Effun
dam de ſpũ meo ſuꝑ omnẽ carnẽ ⁊c̃. ⁊ iterũ ſuꝑ ſer-
uos meos ⁊ ſuꝑ ancillas:ergo videꝛ̃ ꝙ ad om̃es de-
2o beat ſic viſibiliter deſcẽdere. Itẽ cũ primo venit in
linguis igneis nullꝰ excipiebaꝛ̃ ſꝫ ſuꝑ oẽs.ſ.cxx.maſ-
culos ⁊ feminas: g̊ videꝛ̃ ꝙ nec poſtea debuit alicui
3o ſubtrahi hmõi miſſio. Itẽ poſtea aplĩs pdicantibꝫ
ſicut Petro in domo Cornelij ⁊ alijs cecidit ſpũſſan
4o ctus ſuꝑ oẽs q̃ audiebãt verbũ g̊ ⁊c̃. Itẽ hoc qõ nõ
fit põt nobis generare deſperationẽ ex hoc qõ cõiter
Solõ. tunc fiebat ꝙ nos nõ ſimus de ſaluãdis g̊ ⁊c̃. Si
dicaꝛ̃ ꝙ illi dati fuerũt nobis in ſemen ex quo creſce-
ret ⁊ multiplicareꝛ̃ ſeges fidei:mõ autẽ tẽpus eſt col
Obiectio. ligendi qõ ſeminatũ eſt ⁊ nõ ſeminãdi amplius:h̃ fal-
ſum ẽ:quia diciꝛ̃ Apoc. vltio. Qui audit dicat veni.
⁊ in euãgelio cõdempnaꝛ̃ ſeruus piger q̃ abſcõdit pe-
Pro veritate rõnes pª cuniã dñi ſui:ergo videꝛ̃ ꝙ adhuc reſtat tẽpus ſemi-
nãdi:ergo adhuc ita deberet deſcẽdere. Sed ꝯtra
ꝓbabiꝛ̃ infra in ſequẽti articulo q̃ſtionis ꝙ hec miſ-
ſio indicat plenitudinẽ redundãtie.⁊ copie ſpũs.non
omnibus autẽ datur ſpiritus ad redundantiã: ergo
nõ ad omnes cõgruit fieri hanc miſſionẽ. Item in 2a
operibꝫ ruſticorũ ꝓbamus hoc ꝙ per multa fomen-
ta fiunt nouelle plantule que nõ fiunt arbori iam ro-
borate:ergo ſimil'r debuit fieri in eccl'ie plantatione:
cũ ergo hec miſſio fuerit ad plantationẽ eccleſie non
cõgruebat eam fieri in eccleſia iam roborata. Itẽ 3a
aliter cõualeſcit fides ⁊ aliter habet meritũ:quia con
ualeſcit bene ⁊ roboraꝛ̃ ex auditu ratiõis ⁊ viſu mira-
culi:ex illis tamen nõ habet rationẽ meriti: ſed potiꝰ
inq̃ꝫtum recipit a ratõe ⁊ viſu ⁊ tota innitiꝛ̃ pme veri
tati:cũ ergo viſibilis miſſio ſit ad cõualeſcentiã fidei
tẽpore merẽdi per fidẽ poſtq̃ꝫ fides cõualuit adhiberi 4a
nõ debuit. Item miſſiones ſpũſſancti reſpondent
miſſionibꝫ filij:ſed in miſſione filij prius exhibebatur
qõ erat viſibile:vt dum viſibiliter deũ cognoſcimus
per hunc in inuiſibilũ amorẽ rapiamur:poſtea autẽ
expediebat aplĩs vt ſubtrahereꝛ̃ pſentia corꝑalis/vt
ſic tranſiret affectus ad amorem inuiſibilis deitatis
ergo ſimil'r cõueniebat fieri in miſſione ſpũſſancti vt
primo exhibereꝛ̃ viſibilis ſpẽs/per quã ſcireꝛ̃ ad eſſe
ſpũs ⁊ poſtea ſubtrahereꝛ̃ vt in inuiſibili ſpũs ſubſtã
tia requieſcamus. Solutio hijs vltimis rõnibus Solõ
conſentiẽdo quarum quelibet medio ſuo dicit vnam
rationem quare nõ ſemper ⁊ ad omnes cõuenit fieri Ad primũ.
hunc modũ miſſionis. Dicimus ad primũ ꝙ Joel
loquiꝛ̃ de ſtatu eccl'ie pmitiue quãdo tẽpus erat plã-
tationis fidei. Ad aliud ⁊ ad tertiũ ⁊ ad quartũ di- ad 2m ⁊ 3m
cendũ eodem modo ꝙ tunc ideo fiebat vt hoĩes viſi-
bili miraculo ſtupefacti ad fidem ꝓperarent. Ad id Ad 4m
qõ obijcitur per rationẽ dicendũ ꝙ nõ cogit nos hoc
deſperare:quia iam edificati ſumꝰ ad fidem: quia ab
hijs qui audierũt cõfirmata eſt nobis fides conteſtã
te deo ſignis ⁊ virtutibꝫ ⁊ ſpũſſancti diſtributionibꝫ
ſm ſuam voluntatẽ vt diciꝛ̃ ad Heb.2. P̃ nos ſen
timus preſentiã meliorẽ in donis:ſicut eñ dicit apo
ſtolus ad Rom.8. Ipſe ſpiritꝰ teſtmoniũ reddit ſpi- Ad obiectionem.
ritui noſtro ꝙ ſimus filij dei. Ad aliud dicendum
ꝙ licet omnis homo debeat alium vocare ad fidem ⁊
conuerſionẽ moꝝ non tñ oportet ꝙ vocet per mira-
cula:quia iam ipſa multiplicatio fidei teſtis eſt veri-
tatis fidei:⁊ quia ſufficit ad veritatem fidei oſtenden-
dam in vno tẽpore miracula oſtendiſſe ⁊ viſibilia ſi-
gna.ſi eñ prius fides per hec probata eſt:in eternũ ꝓ
bata erit ⁊ vera. vnde ea que tunc facta ſunt modo
ſunt alijs referenda non iterum exhibenda ſicut dicit
Joh.in canonica ſua prima Qõ vidimus qõ audiui
mus quod manus noſtre cõtrectauerũt de verbo vi-
te annũciamus vobis.

Utrũ miſſio ſit gratie gratũfacientis vel gratie gratis date. Arti. III. C

T Ertio queriꝛ̃ vtrũ iſta ſit miſſio gratie gratũ
faciẽtis vel gratis date. Uidetur autẽ ꝙ gra Arguiꝛ̃ pº.
tis date:quia exterius:nihil autẽ exterius ex
tra hominẽ eſt gratie gratum faciens: ergo videtur
ꝙ hec miſſio non ſit gratie gratũfacientis. Item 2o
dicit Ariſtote.in quarto metheoroꝝ.ꝙ per eſſe aper-
tum iudicamus de occulto:ergo per actũ iſtius miſ-
ſionis iudicamꝰ cuius gratie cauſa ſit: ſed actus eiꝰ
eſt lingue prophetie ⁊ huiuſmodi que omnia non di-
cunt niſi actum gratie gratis date:ergo illa miſſio eſt
ad actum gratie gratis date. Item miſſio inuiſi- 3o
bilis eſt ad actum gratie gratũfacientis/vt ſupra ꝓ-
batum eſt:cum ergo ſuperfluũ ſit duos habere mo-
dos ad idem perficiendum precipue apud perfectum

ꝺꝑantē miſſio viſibilis non erit ad eandē gratiā: igit̃
4° erit ad gratiā gratis datā. Itē miſſio filij ē ad gra
tiā gratis datā: qꝛ ad illumīationē intellectus in re-
uelatiōe ⁊ ꝓphia ſciētia ⁊ hmōi: ergo magis miſſio ſpi
ritusſancti pōt eſſe ad gratiā gratis datā ⁊ nō eſt inte
Rationes rioꝛ ad illā: ergo exterioꝛ. Sed cōtra a partibꝫ ſuf-
ꝓ veritate pª ficiēter enūeratis ꝓbatur ꝙ hec miſſio nunq̄ʒ exhibi-
ta eſt niſi ad plenitudinē redūdantie in gratia gratū
faciēte demonſtrandā: qꝛ exhibita eſt tribꝫ modis fla
tu/igne/colūba. ⁊ patet in ſingulis q̄liter oſtendebat
ſpūs redundātiā gratie ſicut infra oſtendet̃ qñ oſten
detur ſufficiētia nūeri iſtaꝝ miſſionū: ḡ manifeſtū eſt
2ª ꝙ nō oſtēdit gratiā gratis datā. Itē nō diceret̃ ſpi
ritus miſſus ſi tm̄ daret̃ donū eiꝰ. vt ſup̄ habitū eſt:
ḡ ſpūs tunc dicit̃ miſſus qñ oſtendit̃ ꝑ donū inhabi-
tare ꝑ gratiā: ſed nō inhabitat ꝑ donū gratie gratis
date: dicit em̄ autoꝛitas ꝙ in ſolis ſanctis eſt ꝑ inha/
bitantē gratiā. in multis autē eſt ꝑ actū grẽ gratis
3ª date q̄ nō ſunt ſcti: ergo ip̄e nō mittit̃ nec viſibilit̃ nec
inuiſibiliter niſi ꝑ gratiā gratūfacientē. Itē in lr̃a
habemus ab Aug. ꝙ ꝑ illas creaturas viſibiles oſtē-
debat̃ ꝙ ſpūſſctūs in illis erat ad q̄s mittebant̃ crea-
ture ille/⁊ nos videmus ꝙ in omnibꝫ illis habūdan-
tia redūdantie fuerit ad quos talis miſſio facta eſt.
Solutio Solutio dicendū ꝙ in veritate iſta miſſio redūdā-
tis gratie eſt oſtenſiua ⁊ penes modū redūdātie mul
Ad primū tiplicat̃ vt poſtea patebit. Ad p̄mū ergo dicendū
ꝙ nō eſt ita exterius ꝙ nō ſit interius: quia modꝰ vi-
ſibilis miſſionis eſt oſtenſiuus inuiſibilis ſpūs miſſi
inuiſibiliter: ⁊ ideo fructꝰ miſſiōis eſt intus: licet mo
Ad 2m tus viſibilis ſpeciei ſit extra. Ad aliud dicendū ꝙ
ꝑ rem manifeſtā dupl'r eſt iudicare ſcʒ vt iudiciū īme
diate cauſe habeatur per effectū apertū: ⁊ ſicut cauſa
cauſe vel ratio cauſe per effectū habet̃: verbi grã/vi-
dendo apertū actū ꝓphetie vel linguarū in actu ſtati
accipit̃ habitus qui eſt cauſa huius actus vt īmedia
tus ei/⁊ hic eſt habitꝰ gratie gratis date. Ulteriꝰ
aūt conſiderādo tēpus actus ⁊ modū actus ſcʒ ꝙ eſt
ad fidei ꝓpagationē/tēpus nouelle eccl'ie cognoſco ꝙ
in illis eſt ſpiritus redundās in aliquos per gratiam
gratū facientē ſicut etiā in naturis videndo motum
Ad 3m cognoſco mouēs ⁊ rationē mouētis/tunc potius q̄ʒ
alio tēpoꝛe ⁊ ſic potius q̄ʒ aliter. Ad aliud dicendū
ꝙ ad idem vt idem ſuꝑfluerent duo modi: ſed ad idē
vt aliter ſe habēs nō ſuꝑfluūt: quia vnus eſt ad gra-
tie inſpirationē ſiue receptionē vel augmentū. alius
Ad 4m autē ad redundantiā eiuſdē oſtendendā. Ad aliud
dicendū ꝙ ſm quoſdā filiꝰ nō mittit̃ niſi in gatia gra
tis data. dicūt em̄ ꝙ ſi eſt gratūfaciēs ꝙ refert̃ ad miſ
ſionē ſpūſſancti: ſed hoc ſupꝛa īpꝛobatū eſt. Unde di
co ꝙ hec eſt falſa ꝙ filius mittat̃ in gratia gratis da-
ta: quia vno miſſo om̄es tres veniūt ⁊ inhabitāt licʒ
Obiectio per illū effectū oēs tres nō dicātur mitti. Si autē
aliquis obijciat cōtra hoc qꝺ dictū eſt ꝙ ſuper multi
tudinē audientiū verbum viſibiliter cecidit ſpūs: ſed
Solo nō legitur ꝙ in omnibꝫ illis redūdauerit. Reſpon
dendū eſt ꝙ caſus ſuper multitudinē oſtendit redun-
dantiā in pꝛedicāte fidem nouellā ⁊ ex parte eius ſuꝑ
quē cadit habet rationē fomenti fidei nouelle ſicut ſu
pꝛa diximus: ⁊ ideo etiā nō expꝛimit̃ quo ſigno ceci-
dit ſpiritus ſuper eos: ſed tm̄ ꝙ in ſigno viſibili appa
ruit qꝺ indicabat redūdantiā in apoſtolis: modo aūt
nō eſt in eccl'ia illis de cauſis q̄ dicte ſunt.

Arti. IIII. D

Utrum miſſio viſibilis fieri debuit magis per filiū q̄ʒ per ſpiritūſctm̄ vel ecōuerſo.

Quarto querit̃ vtrū cōueniebat hanc miſſionē
q magis per filiū fieri q̄ʒ per ſpiritūſctm̄ vel ecō
uerſo. Videt̃ aūt ꝙ per filiū: quia filiꝰ eſt ver Arguit̃ p̄o
bum indicatiuū patris ⁊ os loquēs patrem: ſicut di
citur Ioh. I. Deū nemo vidit vnq̄ʒ vnigenitꝰ qui eſt
in ſinu patris ip̄e enarrauit: ergo cū hec miſſio ſit ad
inſtructionē ad fidem cōueniebat vt fieret per filium.
Itē illa miſſio viſibilis eſt ad plātandā fidē: ſed di- 2°
cit Bern. ꝙ filius venit ⁊ fidem docuit: ergo filiū in
tali miſſione mitti cōueniebat. Sed cōtra dñs di- Ratio pꝛo
xit diſcipulis Cū venerit ſpūſſanctꝰ ille vos docebit veritate.
omnia ⁊ ſuggeret vobis oīa que dixero vobis: ergo
plena inſtructio eſt ꝑ ſpiritūſanctū. cū ergo veritas
mūdo manifeſtari debuit cōueniebat fieri ꝑ miſſionē
ſpūſſancti. Item Matth. 10. Non vos eſtis q̄ loq̄ Rō 2ª.
mini ſed ſpūs patris veſtri qui loquit̃ in vobis: ergo
ad loquendū in cōuerſione gentiū mittēdus eſt ſpūſ-
ſanctus nō filius. Solutio dicendū ꝙ ſpm̄ſanctū Solo.
in creatura nō vnita viſibili mitti cōueniebat: filium
aūt in creatura vnita viſibili. Ad id autē qꝺ pꝛimo Ad pꝛimū
obijcit̃ dicendū ꝙ inſtructio ꝑtinet etiā ad ſpm̄ſctm̄.
eſt em̄ inſtructio ꝑ interp̄tationē ⁊ locutionē/⁊ iſta cō
uenit verbo ⁊ ei qui eſt os patris: ⁊ eſt inſtructio non
ꝑ verbū: ſed ꝑ inſpirationē veritatis/⁊ illa ꝯuenit ſpi
ritui veritatis. i. a veritate ꝓcedēti qui annūciat ea q̄
accipit a veritate ſicut factū in miſſione ſpūſſancti il-
luminauit ſpūs ad plenū intellectū eoꝝ que audita
erant a filio. Ad aliud dicendū eodē modo ꝙ inq̄ʒ- Ad 2m
tum auditus cauſat fidē que eſt per verbū xp̄i: ſi con
ueniebat fidem doceri per verbū miſſum in carnem
Inq̄ʒtū aūt fides eſt aſſenſus pꝛime veritatis nō pōt
haberi niſi ꝑ inſpirationē. vnde etiā apl'i qui ante fle-
xibiles erant in aſſenſu cum haberēt fidem per audi/
tū verbi: poſtea cōfirmati ſunt cū habebāt aſſenſum
ꝑ inſpirationē ſpūſſancti miſſi in eos. ⁊ hoc notat idē
dñs in fine Luc. Vos aūt inquiēs ſedete in ciuitate
quoaduſq̄ʒ induamini virtute ex alto.

Quare ſunt duo modi miſſionis filij ⁊ ſpirituſſancti. Arti. V. E

Einde querit̃ de hoc qꝺ dicit in lr̃a in pꝛimo
D capl'o ibi [Dicimus ꝙ filius dicitur duobus
modis ⁊c̄.] Et eſt dubitatio quare ſint duo Arg. p̄mo.
modi miſſionis filij ⁊ ſpūſſancti. cum em̄ ſint due par
tes hois ſcʒ coꝛpus ⁊ anima/ videt̃ ꝙ neutro modo
dicat̃ mitti ad coꝛpus vt quidā volūt reddere rōnē: ḡ
videtur ꝙ ambo modi accipi debēt penes partes ani
me: ſed cum ſimus imago dei penes tres potētias vi
detur ꝙ tres debent eſſe modi miſſionis. Itē miſ- 2°
ſio eſt ad reuocandā creaturā rationalē vt ſupꝛa habi
tum eſt: reuocat̃ autem ſm rōnalem iraſcibilē ⁊ con-
cupiſcibilē: ergo tres debēt eſſe modi miſſiōis. Itē 3°
reuocatio fit per fidem/ſpem/⁊ charitatē: ergo tres
debēt eſſe modi miſſiōis. Solutio dicimꝰ ꝙ duo Solo.
tm̄ ſunt: quia cū miſſio oſtendat diſtinctionē ꝑſone
a ꝑſona nō poterat oſtēdi niſi per ꝑceptibile in intelle
ctu ſm ſe vel ꝑ acceptū a ſenſu: ⁊ ideo vt ſufficiēter de
terminaret̃ diſtinctio ex parte ꝑſonarū ꝓcedētiū mit-
tebat̃ ſigno ſenſibili ⁊ ſpecie intelligibili. Itē cū miſ
ſio adducat grãm nō poterat eſſe grã niſi ꝑſonalis q̄
eſt in miſſione viſibili collata/vel vniuerſalis q̄ eſt re-
dūdās in oēs ⁊ illa efficit̃ viſibili vtriuſq̄ʒ ꝑſone miſſi
one. Ad ea aūt q̄ ꝯ obijciunt̃ dicēdū ꝙ oēs ꝑfectio- Ad tria ob-
nes illarū virium ⁊ tres habitus illarum virtutum iecta ſimul.

reducunt̄ ad inuiſibilē miſſionē/que licet vno modo
fiat in genere nō tamen vno modo in ſpecie.

Prius de illo mō miſſionis qui fit viſibiliter agit.

Et primo agamus de illo miſſiōis mō q̇ fit vi
ſibili ſpecie. De hoc Aug. in .ij. lib. de tri. ita
a ait. In ꝓmptu eſt intelligere de ſpūſctō cur
miſſus ⁊ ipſe dicat̄. Facta eſt em̄ quedā crea
ture ſpecies ex tēpore in qua viſibiliter oſtē
b deret̄ ſpūſſanttus: ſiue cū in ipſum dn̄m cor-
porali ſpecie columbe deſcendit: ſiue cum in
die penthecoſtes factus eſt ſubito de celo ſo
nus: quaſi ferret̄ flatus vehemēs: ⁊ viſe ſunt
illis lingue diuiſe ſicut ignis: q̇ ⁊ inſedit ſup
vnūquēqȝ eoꝝ. Hec opatio viſibiliter expſ-
ſa ⁊ oculis oblata mortalibꝰ: miſſio ſpūſſan-
cti dicta eſt: nō vt appareret eis ipſa ſubſtan-
tia q̄ ⁊ ipſe inuiſibilis ⁊ incōmutabilis eſt: ſi-
c cut pater ⁊ filius: ſed vt exterioribꝰ viſis cor
da hominū cōmota a tēporali manifeſtatiōe
venientis: ad occultā eternitatē ſemp p̄ntis
cōuerterent̄. Ecce his verbis apit Aug. illū
modū miſſionis q̇ viſibiliter exhibet̄: cū tm̄
d ipſe ſpūs in ſui natura nō videat̄: qui nec in
illis creaturis magis erat q̄ȝ in alijs: ſed ad
aliud. In illis em̄ erat vt per eas ad homīes
veniens oſtenderet̄ eſſe in illis ad quos ille
creature veniebāt. Non em̄ ſpūſſctus tēpo-
rali motu tunc venit: vel in hoīes deſcēdit:
ſed per tēporalē motum creature ſignificata
eſt ſpūalis ⁊ iuiſibilis ſpūſſancti infuſio. Et
vt aptius dicam per illum modū miſſionis
ſpūſſancti corpaliter exhibitū monſtrata eſt
ſpūalis ⁊ interior miſſio ſancti ſpūs ſiue do-
natio de qua agendū eſt.

Arti. VI. f

Quare filius apparuit in creatura ſibi vnita ⁊ ſpūſſanctus nō apparuit ī vnita ſibi: ⁊ an colūba illa in qua apparuit fuit naturale animal ⁊ de motu colūbe qualis fuerit.

Einde querit̄ de hoc qȯ dicit ibi [In ꝓmptu
d eſt intelligere de ſpūſancto ⁊c̄.] ſ. a. Et que-
rūtur hic tria quoꝝ primū eſt. Cur filius ap
paruit ⁊ miſſus eſt in creatura ſibi vnita ⁊ ſpūs in nō
vnita? Scdȯ querit̄ q̄re ſpūſſctūs ⁊ ad q̇d miſſus eſt
ad filiū cū filius nunq̄ȝ miſſus ſit ad ſpm̄ſctm̄? Ter-
tio q̄rit̄ cū pater apparuerit in ſono q̄re tm̄ apparuit
in audibili creatura ⁊ ſup filiū ⁊ nūq̄ȝ ſup aliquē aliū
Arguit̄ p̄o hoīem. Ad primū ꝓcedit̄ ſic: ſpūſſanctus eſt a p̄re
⁊ filio: ḡ maiorē rationē miſſionis videt̄ habere q̄ȝ fi-
lius: ḡ videt̄ cū ab alio eſſe ſit ratio vnibilitatis ꝙ ſpi
rituſſctūs ſit magis vnibilis creature aſſumpte q̄ȝ fi
lius. Sed qꝛ de hoc ſatis notatū eſt ſup̄ principiū ter
Queſtiūcl'a tij. Querat̄ ſi colūba in qua apparuit ſpūſſanctus
de colūba. fuit verū ⁊ naturale aīal vel nō? Videtur ꝙ animal
Obiectio p̄ fuerit: quia ſpūs veritatis nihil debet fingere: ſed fi-
cticiū eſſet ſi tm̄ eſſet figura colūbe ⁊ nō veritas: ergo
videtur q̄ȝ vera fuerit colūba. Itē p̄ſtigia demonū 2o
ſunt deludere ſenſus hoīm p quaſdā figuras: ergo h̄
nō cōpetit ſpūi veritatis. Itē in colūba appuit ꝓ- 3o
pter colūbe ꝓprietates: ille autē ꝓprietates nō cōue-
niūt niſi vere colūbe: ergo vera fuit colūba vt videt̄.
Sed cōtra ſancti dicūt ꝙ illa colūba pacto officio Rōnes ꝓ
reuerſa eſt in priſtinā materiā: hoc aūt nō fuiſſet ſi ve veritate.
ra fuiſſet columba: ergo nō fuit niſi figura columbe.
Itē ſi vera fuiſſet colūba nō duxiſſet in aliud: ergo
videt̄ ꝙ ad hoc ꝙ duceret in aliud ꝙ nō verā cōuenie
bat eſſe columbā: ſicut etiā doctores dicūt ꝙ ſpecies
panis ⁊ vini in ſacramēto euchariſtie in illo ſunt ad Queſtiūcu-
hoc ꝙ in aliud ducāt. Sed tūc querit̄ q̇d mouit eā la de motu
motu locali ſi nō fuit viua? nō em̄ mouet̄ aliq̇d mo- columbe.
tu locali ꝓceſſiuo niſi verū anīal: columba illa moue-
bat̄ motu locali: ergo fuit verū anīal. Solutio di Solutio
cendū ꝙ ſpūſſanctus nō eſt vnibilis alicui creature: principalis
qꝛ om̄e qȯ in ypoſtaſi vnit̄ alicui pſone eſt pſona vna ⁊ ad primū
in trinitate vn̄ irrōnali nature vniri nō potuit: quia
incōueuiēs eſſet ꝙ colū ba eſſet deus vel aliqȯ brutū
animal: filiū autē cōueniebat vniri creature ratiōali
que eſt hō cuius ratio in tertio aſſignat̄ ⁊ nō eſt rō ꝙ
ſpūs ſit a duob͛/filiꝰ aūt ab vno ꝙ ipe ſit magis vni-
bilis q̄ȝ filius: qꝛ in hoc nō attendit̄ rō vnibilitatis.
Ad aliud dicendū ꝙ illa columba ſpecies colūbe Ad q̄ſtiūcu-
fuit ⁊ nō naturale ⁊ verū aīal. Ad id qȯ cōtra obij lā ȯ colūba
citur dōm ꝙ nō eſt fictū nec falſum qȯ oſtēdit hoc ꝓ- Ad obiectū
pter qȯ eſt aſſumptū/vnde ſpecies illa vera fuit quia
directe oſtēdebat illud ꝓpter qȯ aſſumebat̄. hoc aūt
nō erat natura anīalis ſed potius actus gratie ſicut
poſtea patebit. Ad aliud dicendū ꝙ p̄ſtigia demo- Ad 2m
nū ſunt ad hoīes deludēdos vt dicit Petrus in itine
rario clemētis: miracula autē xp̄i ad hoīes inſtruen-
dos ea que ſibi ſunt vtilia ⁊ ſic ſunt ille apparitiōes:
nō em̄ poſſumus dicere columbā fuiſſe aīal ſicut nec
linguas membrū aīalis. Ad aliud dicendū ꝙ aliȯ Ad 3m
eſt ꝓprietates intelligere ſm̄ tranſlationē ad ſpūalia
⁊ aliud ꝓprietates habere ſibi cōnaturale. ſm̄ tranſ
lationē in intellectu bene accipiūtur ꝓprietates in ſpe
cie colūbe: licet in ipa ſpecie nō ſint vt ꝓprietates na-
turales. Ad vltimū dicēdū ꝙ h̄ qȯ mouet̄ a moto Ad queſtiū
re ſibi vnito ⁊ motu ꝓceſſiuo illud eſt anīal: ſed ita nō culā de mo-
mouebat̄ colūba imo mouebat̄ a motore nō vnito ſi- tu columbe
bi q̇ motus fuit volūtatis dei cui omnia obediūt.

Quare ſpirituſſanctus mittatur ad filium ⁊ nunq̄ȝ filius ad ſpm̄ſanctū.

Arti. VII. g

Ecūdo querit̄ quare ſpūſſanctus miſſus ſit
f ad filium ⁊ nunq̄ȝ filius ad ſpiritūſanctum?
videtur em̄ ꝙ mitti nō debuit ad filium: quia Argu. p̄mo
omnis miſſio vt ſupra habitū eſt: eſt ad ſanctificandā
creaturā: Chriſtus autē ſanctificatiōe non indiguit:
ergo ſpūſſanctꝰ ad eū mitti nō debuit. Itē miſſio 2o
exterior oſtendit interiorē: ergo videt̄ ꝙ interius etiā
ad chriſtū miſſus ſit ſpūſſanctus. Itē nunq̄ȝ legit̄ 3o
miſſus ad patrē/nec legitur filius miſſus ad ſpiritūſ:
ergo cum miſſio ſignificet indigentiā in eo ad quē ſit
miſſio/ videtur ꝙ nec ſpirituſſanctus debuit mitti
ad filium. Solutio ſpiritus nō fuit miſſus ad filiū Solutio
per ſe id eſt ꝓpter indigentiā filij: ſed vt oſtenderet re- ad totum.
dundantiā illius plenitudinis. de qua dicit̄ Joh. I.
De cuiꝰ plenitudie accepimꝰ oēs gratiā ꝓ grā: mit-
tebatur em̄ ad ipm̄ in baptiſmo/in quo xp̄s nihil ac-
cepit: ſed baptiſmꝰ accepit ab eo: quia ſicut dicit Be-
da Tactu ſue mundiſſime carnis vim regneratiuā

cõtulit aliq̃s ⁊ illã redũdantiã ⁊ copiam ſignificabat
miſſio viſibilis ſpũſſcti ⁊ ꝑ h̃ patʒ ſol̃o ad totũ: nõ eñ
eſt ſil̃e de patre ⁊ ſpũſctõ/ex quibꝫ nõ fluxerũt ſacr̃a vt
in quoꝝ ꝑſonis ꝑacta ſint ſicut fluxerũt ex ꝑſona xp̃i.

Arti. VIII. D **Cur pater tm̃ apparuit in ſono audibili ⁊ nõ in alia ſpecie corporali.**

t Ertio q̃rit̃ q̃re pater tm̃ appꝛuit in ſono audi-
bili ⁊ non in alia ſpecie corꝑali: ex audibili eñ
ſpecie nõ potuit cognoſci ꝙ p̃r fuit q̃ appꝛuit.

Sol̃o Sol̃o dõm ꝙ p̃r verbi q̃ vno verbo qđ genuit vt
dicit Aug. oĩa dixit ⁊ facta ſunt. congruẽter in ſono
⁊ voce exprimẽte filij generationẽ/etiã in recreatione
appꝛuit ⁊ licet ſonus in genere patrẽ nõ manifeſtet tñ
ſonus articulatꝰ ⁊ lr̃atus nominãs filiũ declarat eũ
cũ dixit: Hic eſt filius meus dilectus in quo mihi cõ
placui ipm̃ audite.

Arti. IX. I **Quare ſpũſſctũs tm̃ in his tribus ſpeciebus linguaꝝ colũbe ⁊ flatus apparuit.**

d Einde q̃rit̃ de h̃ qđ dicit In ipm̃ dñm corpa-
li ſpecie deſcẽdit colũbe ⁊c.] s.b. Eſt eñ du-
biũ q̃re tm̃ in hijs tribꝫ ſp̃ebꝫ legit̃ manifeſta
Sol̃o tus. ſ. in ſpecie colũbe ⁊ in ſpecie linguarũ ignearum
⁊ in ſpecie flatus. Ad hoc dicendũ ꝙ in ſpũſctõ tria
accipiunt̃. ſ. ꝑſona ꝓceſſio ⁊ rõ doni: ſi attendat̃ rõ ꝑ-
ſonalitatis eius ip̃e charitas eſt/⁊ ꝑ hoc ponit cõueni
entiã ad ignẽ: effectus aũt iſtius ignis fuit tũc redun
dãtia gr̃e in cõuerſione mũdi: ⁊ iõ in linguis figura-
bat̃ ignis vt ſeſſio diceret ꝑmanẽtiã i eccl̃ia ignis q̃ eſt
charitas ⁊ ignis diuinꝰ: lingue aũt ſciẽtiã loq̃le quã
acceperũt apl̃i. vnde cãtat̃ de ip̃o: Ignis vibrãte lu-
mine lingue figurã detulit v̇bis vt eſſent ꝓflui ⁊ cha
ritate feruidi. Si v̇o attẽdit̃ in donis ſic ſignificat̃
in colũba q̃ fecũda ſimplex ⁊ gemẽs ⁊ ſine felle mali-
cie in epate eſſe legit̃: q꜠ talia faciũt dona eius in ſctĩs
Si aũt attendit̃ modus ꝓceſſionis eius ip̃e a filio
vt ſpũs vite ⁊ ſctĩtatis ꝓcedit cõferens toti eccl̃ie ſen-
ſum ⁊ motũ eo ꝙ procedit a capite ⁊ quo ad hoc ma-
nifeſtatur in flatu.

Arti. X. K **Utrũ preter miſſionẽ interiorẽ inuiſibilẽ neceſſaria fuerit exterior miſſio.**

Arg. p̃mo d Einde q̃rit̃ de h̃ qđ dicit [Ut exterioribꝫ vi-
ſis corda hoĩm ⁊c.] s.c. Illa eñ viſa aut ſuffi
ciebãt ad cognitionẽ occulte deitatis ⁊ diſtin
ctiõis ꝑſonaꝝ ſine interiori miſſione aut nõ: ſi ſic tũc
2º interior miſſio inutilis fuit. P. cũ interior cõferat
gr̃am: videret̃ tũc ꝙ cognitio trinitatis ſine gr̃a poſſʒ
haberi qđ falſum eſt. ſicut ſup̃ in. iij. diſtinctiõe oſten-
ſum eſt. Si aũt oportuit adeſſe interiorẽ cũ illa ꝑin-
ſpirationẽ doceat/videt̃ tunc inutilis fuiſſe exterior.
Sol̃o ad totũ Sol̃o dicendũ ꝙ in v̇itate exterior eſt teſtimoniũ
interioris vt dicit̃ in lr̃a: q꜠ ſignificabat̃ ꝙ in illis q̃-
bus fiebat talis miſſio vel ad quoꝝ p̃dicationẽ fiebat
⁊ interceſſionẽ eſſet gr̃a redundãs vt dictũ eſt ⁊ ideo
nõ erat ꝓceſſio inutilis exterior ꝓ ſtatu ⁊ tp̃e.
d Einde q̃rit̃ de hoc qđ dicit [Qui nec in illis
creaturis magis erat ⁊c.] s.d. Hoc eñ non
videt̃ q꜠ magis cognoſcit̃ aliq̃d in eſſe ꝑ maio
rem effectũ plus aũt effecit i illis q̃ʒ in alijs: g̃ magis
Sol̃o. erat in illis. Solutio: iſta rõ peccat ex h̃ ꝙ mutat̃
diſcretũ in intenſius: nõ eñ ſequit̃ ꝙ ſi pluribꝫ mo-
dis infuit ꝙ magis infuerit niſi illi modi facerẽt intẽ
ſionẽ vñ mgr̃ bñ dicit ꝙ ad aliud infuit.

Cum filius ſit minor patre ſm̃ formã creatã in qua apparuit cur nõ et ſpũſſanctus ſimiliter.

Sed ꝑ̇us querẽdũ eſt: cũ filius dicat̃ minor
patre ſm̃ miſſionẽ qua in forma creata appa
ruit: cur ⁊ ſpũſſctũs nõ dicat̃ ſimil̃r minor pa
tre cũ in forma creata apparuit. Nam de fi-
lio ꝙ minor ſit patre ſm̃ formã q̃ miſſus appa
ruit: apte oſtẽdit Aug. in. iiij. li. de trinitate
dicẽs: Miſit deus filiũ ſuũ factũ ex muliere Gal. 4.
factũ ſub lege: vſq꜠ adeo paruũ vt factũ: eo
itaq꜠ miſſum: quo factũ. Fateamur ergo fa-
ctũ minorẽ: ⁊ intantũ minorẽ inq̃ʒtum factũ
⁊ intantũ factũ inq̃ʒtũ miſſum. Ecce habes:
q꜠ filius inq̃ʒtũ eſt miſſus: id eſt factus mĩor
eſt patre. Cur ergo ſpũſſanctus nõ dicat̃ pa-
tre minor: cũ ⁊ ipſe creaturã aſſumpſerit in
qua apparuit: q꜠ aliter ſpũs aſſumpſit creatu
ram in qua apparuit: aliter filius. Nam filiꝰ
accepit per vnionẽ: ſpiritus vero nõ. Filius
eñ accepit hominẽ ita vt fieret homo. Spũs
vero ſanctus nõ ita accepit columbã vt fie-
ret columba. De hoc Aug. in. ij. li. de trinita
te ita ait: Ideo nuſq̃ʒ ſcriptũ eſt ꝙ deꝰ pater
maior ſit ſpũſancto: vel ſpũſſanctus minor
patre: quia nõ ſic eſt aſſumpta creatura in q̃
appareret ſpũſſanctus: ſicut aſſumptus eſt fi
lius hoĩs. in q̃ forma ipſius dei v̇bi ꝑſona p̃-
ſentaret̃: nõ vt haberet verbum dei ſicut alij
ſcti ſapiẽtes: ſed ꝙ ipſum verbũ erat. Aliud
eſt eñ verbum in carne: aliud verbũ caro: id
eſt aliud eſt verbũ in hoĩe: aliud verbũ hõ.
Caro eñ pro hoĩe poſita eſt in eo ꝙ ait: Ver Joh. 1.
bum caro factũ eſt. Nõ ergo ſic aſſumpta eſt
creatura in qua apparuit ſpũſſanctus: ſicut
aſſumpta eſt caro illa ⁊ hũana forma ex vir-
gine maria. Non eñ columbã vel illũ flatũ
vel illũ ignem beatificauit ſibiq꜠ in vnitatẽ
ꝑſone cõiunxit in eternũ. Ex predictis apte
oſtẽſum eſt ſm̃ q̃d filiꝰ dicat̃ mĩor patre ⁊ q̃-
re filiꝰ dicat̃ mĩor patre ⁊ nõ ſpũſſanctus.

L ſ Ed ꝑ̇us q̃rẽdũ eſt cũ filiꝰ dicat̃ minor patre]
Hic incipit ſcđa ꝑs iſtius diſtinctiõis q̃ habʒ
tria capl̃a ⁊ tres ꝑtes. In q̃ꝝ p̃ma oñdit̃ filiꝰ
mĩor p̃re ſm̃ hũanitatẽ. In ſcđa oñdit̃ mĩor ſe ſm̃ hu
manitatẽ ibi [Notãdũ aũt ꝙ filiꝰ ſm̃ ꝙ hõ. In tertia
oñdit̃ p̃r maior filio nõ tñ filiꝰ mĩor p̃re ſm̃ ꝙ deꝰ eſt
ibi [Hilarius aũt dicere videt̃ ⁊c.

Arti. XI. **Utꝝ xp̃s ſm̃ ꝙ hõ ſit mĩor p̃re ſpũſctõ ⁊ ſe.**

h Ic aũt icidit dubiũ vtꝝ xp̃s ſm̃ ꝙ hõ ſit mĩor
p̃re ⁊ ſe ⁊ ſpũſctõ: q꜠ hec qđ ad idẽ redit i ill̃ tri
Arg. ꝙ ſic. bus modis. videt̃ ãt ꝙ ſic q꜠ ſm̃ ꝙ hõ poſſum
dicere ꝙ ẽ factꝰ ⁊ creatura ⁊ hmõi q̃ oĩa ſonãt miora
tionẽ: ergo ip̃e ſm̃ ꝙ hõ eſt minor patre ⁊ ſeipſo ⁊ ſpi-
2º tuſancto. Itẽ hoc concorditer dicunt omnes ſancti
Arg. ꝙ nõ Sed cõtra chriſtus ſm̃ ꝙ homo eſt homo: ſi g̃ xp̃s

ſm ꝙ homo minoꝛ eſt ſe:ergo xp̄s minoꝛ eſt ſeip̄o ⁊ h̄
nō pōt eſſe:qꝛ nulla res minoꝛ eſt ſeip̄a. Itē xp̄s nō
videť eſſe niſi vnius q̄ntitatis: ğ videť ꝙ ſm illā aut
ſit maioꝛ tm̄ aut minoꝛ tm̄ aut equalis. Itē xp̄us
ſm ꝙ hō eſt minoꝛ ſe:ğ xp̄s ſm ꝙ hō eſt nō eſt eq̄lis ſi
Solo. bi:qꝛ minus ⁊ magis opponūtur equali. Solu-
ad totū tio ad hm̄ōi rn̄dere leue eſt:qꝛ cū dꝛ xp̄s ſm ꝙ hō mi-
noꝛ eſt patre ⁊ ſpūſctō abſolute vera eſt: ſi autē dicať
xp̄s ſm ꝙ hō minoꝛ eſt ſe/relatiuū pōt referre añs cū
determīatiōe ⁊ eſt falſa. vel ſine determīatiōe ⁊ eſt ve
ra:qꝛ nō ſupponit tūc niſi ꝑſonā ſimpľr ⁊ tūc nō ſeq̄ť
ğ xp̄s hō:qꝛ cū diciť xp̄s homo diciť xp̄s ens hō ⁊ h̄
nō dicit niſi ꝑſonā. In ꝑſona aūt li ſm dicebat natu-
re cōditionē:ſicut mgr̄ in.iij. huius voluminis dicit
diſt.j.ſiľr cū diciť:xp̄s ſm ꝙ homo/eſt eq̄lis ſibi:hec
vera eſt ſi li ſibi referat añs cū determīatiōe:ſi ſine de
terminatiōe eſt falſa ⁊ hec ſoľo tota in hoc fundať ꝙ
li ſm nō dicat niſi cauſam ſm nature cōditionē:ſi aūt
diceret vnitatē ꝑſone tūc cū diciť xp̄s ſm ꝙ hō ſenſ⁹
eſſet/xp̄s hō ꝑſonaľr eſt minoꝛ ſe/⁊ falſa eſſet locutio
⁊ vera ſi diceret ſibi equalis.

Q̄ð filius ſm ꝙ hō factus eſt non modo patre: ſed ſpūſancto et etiā ſeip̄o minoꝛ eſt.

Notandū autē ꝙ filius ſm ꝙ homo fact⁹ eſt
non tm̄ patre:ſed ſpūſancto ⁊ etiā ſeipſo mi
noꝛ diciť. Et ꝙ etiā ſeip̄o minoꝛ dicať ſm foꝛ
mā ſerui. Aug. oſtēdit in p̄mo li. de trinitate
dicēs: Errauerūt homīes ea q̄ de chꝛiſto ſm
hominē dicta ſunt ad ei⁹ ſubſtantiā q̄ ſempi
terna eſt transferētes ſicut illud qð ipſe dn̄s
Ioh.14. ait: Pater maioꝛ me eſt qð ꝓpter foꝛmā ſer-
ui veritas dicit: ſm quē modū etiā ſeipſo mi
Phiľ.2. noꝛ eſt fili⁹. Quō em̄ nō etiā ſeipſo minoꝛ fa
ctus eſt q̄ ſeipſum exinaniuit foꝛmā ſerui ac-
cipiens. Non em̄ ſic accepit foꝛmā ſerui: vt
amitteret foꝛmā dei: in qua erat equalis pa
tri. In foꝛma ergo dei vnigenit⁹ patris eq̄-
lis eſt patri. In foꝛma ſerui etiā ſeipſo mīoꝛ
eſt. Non ergo īmerito ſcriptura dicit vtrūq̄
ſcȝ ⁊ equalē patri filiū ⁊ patrē maioꝛē filio.
Illud em̄ ꝓpter dei foꝛmā hoc aūt ꝓpter foꝛ
mā ſerui intelligiť. De hoc eodē.ij.li. de tri.
Aug. ait: Dei filius eſt equalis patri ſm dei
foꝛmā in qua eſt: ⁊ minoꝛ patre ſm foꝛmā ſer
ui quā accepit: in q̄ nō modo patre: ſed etiā
ſpūſancto nec hoc tm̄: ſed etiā ſeipſo minoꝛ
inuētus eſt. Propter qð vt idem in li. cōtra
Maximinū ait: Nō tm̄ patre ſed etiā ſeip̄o ⁊
ſpūſancto minoꝛ factus eſt: ⁊ etiā minoꝛatus
paulomin⁹ ab angelis. Eſt ergo dei filius vt
ipſe ait in.j.li. de trinita. deo patri in natu-
ra equalis habitu mīoꝛ.i. in foꝛma ſerui quā
accepit. His autoꝛitatibus oſtendiť aperte
filius ſm foꝛmā ſerui minoꝛ patre: ⁊ ſeipſo ⁊
ſpirituſancto.

An angelus ſit melioꝛ homīe vel ecōtra. Arti. XII.
Itē de xp̄o ⁊ de nobilitate hūane nature in M
chꝛiſto ⁊ in beata virgine ⁊ de duplicib⁹ do-
nis que deus infundit his inferioꝛib⁹ ⁊ q̄ȝ dif
ferēť ⁊ vtꝝ gr̄a deť ſm capacitatē naturaliū

Einde q̄riť de hoc qð dicit [Minoꝛat⁹ pau
d lomin⁹ ab angelis ⁊c.] ſ.a. Videť em̄ h̄ eſſe Arguiť p̄º
falſum:qꝛ hō etiā abſolute videť eſſe nobilioꝛ
angelo:qꝛ ſi optimus equus optimo aſino melioꝛ eſt
⁊ equ⁹ ſimpľr aſino melioꝛ ē:ſȝ optim⁹ hō optīo an-
gelo melioꝛ eſt:ğ hō ſimpľr melioꝛ eſt. Pꝛīa ſcribiť
in.iij. topicoꝝ. ſcða ꝓbatur ꝑ chꝛiſtū qui optim⁹ eſt
inter oēs creaturas ⁊ ſuꝑ oēs. Itē qð eligit ſapiēs 2º
magis eligēdū eſt:ſed hūanā naturā elegit ſapientiſſi
mus:qꝛ ſapīa pr̄is ⁊ nō angelicā:ğ humana natura
eſt melioꝛ. qð em̄ ē magis eligēdū meli⁹ eſt. Itē qð 3º
melioꝛib⁹ ineſt magis eligendū eſt:ſed optimo qꝛ dei
filio ineſt hūana natura:ergo melioꝛ eſt q̄ȝ angelica.
Itē Aug. Inter mentē noſtrā ⁊ deū nihil ē mediū 4º
ğ nihil meli⁹ citra deū:qꝛ meli⁹ eſt qð deo eſt vicini⁹
ğ natura angelica nō eſt melioꝛ. Itē.I. ad Coꝛ.6. 5º
Neſcitis qm̄ angelos iudicabimus ibidē dicit gloſa
ꝙ iudiciū cōꝑatiōis erit inter hoīes ⁊ angelos ⁊ qui
buſdā inuenīētur q̇dā hoīes excellētioꝛes:ğ videť ꝙ
vel maioꝛes ſimus vel equales. Itē Deuť.32. ſm
aliā trāſlationē. Statuit termīos ppľoꝝ iuxta nūe-
rū angeloꝝ dei:ſȝ nō ſtatuerenť a iuſto deo termini
hoīs iuxta termīos angeloꝝ niſi ꝟtute ⁊ merito poſ-
ſemus eſſe eq̄les:ğ videť ꝙ nō ſunt excellētioꝛes nob
angeli. Itē Aug. cōtra maximinū: Natura hūana 6º
quā aſſumpſit fili⁹ dei q̄ pctō depꝛauari nō potuit ni
hil melius eſt niſi ſolus deus. Sed cōtra Pſ̄.8. 7º
Minoꝛaſti eū paulomin⁹ ab angelis. ⁊ ad Heb.2.
Eū aūt q̄ paulomin⁹ ab angelis minoꝛatus eſt vidi-
mus ieſum xp̄m per paſſionē moꝛtis ⁊ gľia ⁊ honoꝛe
coꝛonatū. Hic a q̄buſdā poniť ⁊ cōcediť erroꝛ ꝓpter
tales obiectiōes: deus ſūme liberalis ⁊ ſūme bonus
eſt:ğ vnicuiq̄ influit tm̄ ſue bonitatis q̄ȝtū ip̄e capax
eſt:ſi ğ angelus ſm naturā capatioꝛ eſſet hoīe plus
influeret ei:ſed plus influxit hoī qꝛ gratiā vniōis:ğ
ꝑ naturā capacioꝛ eſt nobilitatis ⁊ bonitatis diuine
q̄ȝ angelus. Itē inter hoīes qui habet melioꝛa na- 8º
turalia maioꝛē neceſſario habebit gratiā:ğ ab effectu
q̄ maioꝛē gratiā recipit: ğ melioꝛa habet naturalia:ſȝ
hō maioꝛē gr̄am recipit: ğ melioꝛa habet naturalia
q̄ȝ angelus. Itē ſi duo ſunt quoꝝ vnū eſt ꝓpter al- 9º
terū id melius ⁊ dignius eſt ꝓpter qð eſt alteꝝ q̄ȝ qð
eſt ꝓpter ip̄m:ſed hō ⁊ angelus duo quedā ſunt ⁊ an-
gelus eſt ꝓpter hoīem. Pꝛobatio. Angelis ſuis mā-
dauit de te vt cuſtodiant te ⁊c̄. Et ad Heb.1. Nonne
oēs ſunt āminiſtratoꝛij ſpūs ī miniſteriū miſſi ꝓpter
eos qui hereditatē capiūt ſalutis:ğ hō melioꝛ ⁊ nobi-
lioꝛ eſt angelo. Hoc aūt ſi cōcedať eſt ꝯtra Diony. Rō ꝑ ꝟita
qꝛ ip̄e vult ꝙ ſm gradus entiū eſt ꝓpinq̄tas ad deū: te ī ꝯꝛiū p̄ª
vn̄ intellectualis natura vicinioꝛ eſt q̄ȝ rōnalis: ⁊ cō-
tra Aug. in.xij. confeſſionū vbi dicit ꝙ angelus crea
tus eſt ꝓpe deū. Itē erit cōtra phiam q̄ ponit aīam 2ª
rōnalē eſſe inſtrumentū intelligētie vel angeli. Itē 3ª
erit cōtra rationē:qꝛ illumīatio deſcēdit a ſuꝑioꝛi ad
inferius: illumīatiōes aūt fiūt ab angelis in aīabus
hominū ſicut dicit Aug. in.xj. ſuꝑ gen̄. Soľo ſine Solutio
p̄iudicio dicim⁹ ꝙ angelica natura in natura ꝯſide-
rata multo nobilioꝛ eſt q̄ȝ humana ⁊ nobilioꝛ eſt etiā

ꝙ anima rónalis in ſua natura cōſiderata: qꝛ aīe rō-
nali naturale eſt vniri corpi/⁊ hec vnibilitas ipſius fa
cit ipam materialiorē ⁊ viciniorē materie ꝙ ſit ange-
lus tñ natura hūana ſm ꝙ referꝫ ad vnitatē cū deo
⁊ ꝓut referꝫ ad ſtatū btītudinis eq̄lis vel melior eſt
angelis ⁊ hoc eſt ſm q̇d eſſe meli⁹ vel equale. Referꝫ
aūt ad vnitatē cū deo dupl'r.ſ.ſm id qð vnitū eſt deo
de natura nr̄a in xp̄o.⁊ ſm id ex quo ſumptum eſt qð
vnitū eſt ſicut in btā virgine in quā ꝑuenit ſpūſſctūs
cū virtute altiſſimi purgās ipam/⁊ virtutē dei verbi
cōferēs ipi ſil'⁊ generatiuā ſicut habeꝫ infra in.iij.li.
diſt.iiij.vnde etiā dignior eſt omī pura creatura ⁊ ex-
altata eſt ſuꝑ choros angeloꝝ ad celeſtia regna ſm re
lationē ad ſtatū cōtēplatiōis verū eſt ꝙ eq̄bimur an-
gelis: qꝛ ſm grad⁹ ſortis angeloꝝ erit aſſumptio no
Ad primū ſtra in regnū. Ad illa q̇ tria q̄ primo obijciunꝫ ex
2m ⁊ 3m cōſiderat iōib⁊ phi dōm ꝙ tenēt in hijs q̄ ꝑ ſe ⁊ ex na-
tura ſunt talia/⁊ nō ꝑ accñs ⁊ ꝑ relationē ad aliud ſic
Ad 4m nō eſt nr̄a natura in xp̄o nec electa ab ip̄o. Ad aliḋ
dōm ꝙ Aug. loq̄ꝫ de mō cōtēplatiōis ⁊ nō de natu-
Obiectio ra. Si aūt obijcias ꝙ Aug. dicit in li. de q̄ntitate
anīe ꝙ natura aīe q̇ddā habet inferius vt aīa pecca-
Sol'o toris q̇ddā ſuꝑius vt deū q̇ddā par vt angelū. Ite
rū dico ꝙ ꝑalitas nō referꝫ ad naturā vt natura eſt:
ſed ad ſtatū q̇ poſſibilis eſt nature ꝑ meritū: qꝛ natu-
Ad 5m ra aīe vt aīa eſt/inferior eſt natura angeli. Ad aliḋ
dicendū ꝙ hoc iterū referꝫ ad meritū qð dono dei aſ-
Ad 6m ſeq̄mur ⁊ nō ad naturā. Ad aliud dōm ſicut ſupra
dictū eſt ꝙ aſſumptibilitas hoīs nō facit naturā ei⁹
meliorē eſſe natura angeli: qꝛ nō cōuenit ei ex natura
Ad 7m libus ſibi. Ad aliud dōm ꝙ de⁹ duplicia dona ef-
fundit ſcꝫ naturalia/⁊ hec effundit ſm nature capa-
citatem. verbi gratia materie habenti ſolam potentiā
ad vbi infundit formā celi: materie autē prime ſimpli
ci habenti potentiā ad vbi ⁊ ad formā infundit formā
elementi: materie autē cōmixte tm̄ infundit formam
mineralē: mixte aūt ⁊ aliqualiter cōplexionate in par
tibus ſimilib⁊ infundit formā vegetabilis aīe: ſed mi-
xte cōplexionate cōpoſite ex organis diſſimilib⁊ in-
fundit formā ſenſibilis. materie autē maxime accedē
ti ad equalitatē ⁊ recedenti a cōtrarijs ad ſimilitudi-
nē aliquā celi infundit formā quā creat ad ſuam ima
ginē ſcꝫ animā rationalē. Alia dona effundit que ſūt
dona gratie/⁊ illa non dat ſm ꝓportionē nature: ſed
potius ſm ſuā liberalitatē ⁊ conatū preparātis ſe ad
accipiendū: ꝙ eīm det ex liberalitate patet in euange-
lio vbi dicit: Volo autē ⁊ huic nouiſſimo dare ſicut ⁊
tibi. ꝙ etiā det ſm conatū patet vbi dicit: Dedit vni-
cuiqꝫ ſm propriā virtutē/⁊ ꝑfectus eſt ſtatim. ibi eīm
Ad 8m virtus accipiꝫ ꝓ conatu. Ad aliud dicendū ꝙ hoc
eſt falſum ꝙ qui habet meliora naturalia habet ma-
iorem gratiā: ſed hoc verū eſt ꝙ ſi duo ſint qui habēt
equalē grām ⁊ nō naturalia eq̄lia: ille q̇ habet melio-
ra naturalia meliorē vſum habebit in actib⁊: ſed tñ ex
hoc nō ſequiꝫ ꝙ habeat mai⁹ meritū ī faciliori vſu: qꝛ
difficultas operādi: etiā q̄nqꝫ facit ad aliqð mai⁹ me
Ad 9m ritū vl' ad aliquā ꝯditionē maioris meriti. Ad aliḋ
dōm ꝙ h̄ ꝙ angeli cuſtodiūt nos ⁊ obſequūꝫ nobis
nō oñdit indigniorē eoꝝ naturā: ſꝫ charitatē ⁊ obedi
entiā ipoꝝ noſtrā aūt indigentiā: ſed rō vera eſſet de
hijs que per ordinem nature ita ſe habēt vt vnum ſit
ꝓpter alterum vt corꝑale ꝓpter ſpirituale ⁊ brutum
ꝓpter rationale.

Hilarius aliter dicit.ſ.ꝙ pater ſit
maior nec filius tamē minor.

Hilarius autē dicere videꝫ ꝙ pr̄ maior ſit fi-
lio: nec tñ fili⁹ minor pr̄e. Pater eīm diciꝫ ma
ior ꝓpter autoritatē: qꝛ ī eo eſt autoritas ge
neratiōis ſm quā dicit: Pater maior me eſt. Joh.14.
Et apl's. Donauit ei nomen qð eſt ſuꝑ omne Phil.2.
nomē. Cū ergo ait: Pater maior me eſt hoc
eſt ac ſi diceret: donauit mihi nomē. Si ergo
(inq̄t Hilarius in.ix.li.de tri.) donātis auto
ritate pater maior eſt: nunq̇d ꝑ doni confeſſi
onē filius minor eſt. Maior itaqꝫ donans eſt
ſed minor iam non eſt cui vnū eſſe donaꝫ. ait
eīm: Ego ⁊ pater vnū ſumus. Si nō hoc dona Joh.10.
tur ieſu vt cōfitendus ſit in gloria dei patris
minor patre eſt. Si autē in ea glīa dei donaꝫ
eſſe qua pater eſt habes ⁊ in donātis autori-
tate: qꝛ maior eſt: ⁊ in donati cōfeſſione quia
vnū ſunt. Maior itaqꝫ pater filio eſt: ⁊ plane
maior. cui tantū donat eſſe quantus eſt ipſe
cui innaſcibilitatis eſſe imaginē ſacramento
natiuitatis impartit: quē ex ſe in forma ſua
generat. Audiſti lector q̇d ſuꝑ hoc dicat Hi
larius cuius verba vbicūqꝫ occurrerint dili-
genter nota: pieqꝫ intellige.

An pater poteſt dici maior filio ⁊ fili⁹ mi- Arti.XIII.
nor patre. N

D Einde queriꝫ de hoc qð dicit [Hilari⁹ autē
dicere ⁊c. Videꝫ eīm falſum: qꝛ maior aut di
cit relationē aut eſſentiā: ſi relationē tūc corre
latiuū ſuum erit in filio ⁊ ita fili⁹ erit minor. Si aūt
dicit eſſentiā tunc ſimpl'r falſum eſt qð dicit. Ad h̄
quidā dicūt ꝙ pater diciꝫ maior: qꝛ habet tres notio
nes.ſ.innaſcibilitatē paternitatē ⁊ ſpirationē. tertia
vero haꝝ eſt in patre ⁊ filio ⁊ ideo penes illā nō diciꝫ
maior. paternitas aūt habet oppoſitā relationē qua
diciꝫ fili⁹ nō minor: ſed tertia eſt īnaſcibilitas q̄.ſ.pr̄
diciꝫ maior: qꝛ vero in illa naturā habet ſibi reſpon-
dentē in filio. ideo fili⁹ ab oppoſito reſpectu nō pōt di
ci minor. Sed hoc nihil eſt: qꝛ Hilarius hic in lr̄a di
cit ꝙ maior donās eſt: ſed donās eſt paternitate ergo
maior ē pr̄nitate. Jō dōm ꝙ autoritate gn̄atiōis ma
ior eſt ⁊ li maior nō dicit niſi auctoritatē ꝓncipij: ſed
qꝛ ꝑ rationē relatiōis in oppoſito poniꝫ ꝑ naturā eq̄-
le ꝑ oīa: ideo nō ſequiꝫ ꝙ filius ſit minor: ſed ineq̄lis
maiori: q̇ eīm naſciꝫ nō ꝓcedit in min⁹: ſed equale na-
tura ⁊ eſſentia ⁊ ꝑ oīa/⁊ hec eſt intētio Hilarij vt pꝫ
cōſiderāti lr̄am capl'i ſecus aūt eſſet ſi relatio patris
importaret exceſſum ſicut dñs: quia tūc ſequitur ꝙ
filius eſſet minor.

De miſſione ſpirituſſancti qua
inuiſibiliter mittitur.

I Am nūc accedamus Diſt.XVII.
ad ſignandā miſſionem ſpūſſancti De inuiſibi
qua inuiſibiliter mittitur in corda li ſpūſſancti
fidelium. Nam ipſe ſpūſſanctus qui de⁹ eſt: miſſione.
ac tertia in trinitate ꝑſona (vt ſupra oſtēſum

eſt) a patre ꝛ filio ac ſeipſo tēporaliter proce⸗ dit: id eſt mittitur ac donat̃ fidelibus: ſed q̄ ſit iſta miſſio ſiue donatio: vel quō fiat con⸗ ſiderandum eſt.

A Am nunc accedam⁹ ad aſſignandā ꝛc.] Hic incipit oſtēdere inuiſibilē modū miſſiōis ſpūſ ſancti: Et habet hec diſtinctio duas ptes. in quaꝝ prima tāgit mgr̄ qs ſit modus inuiſibilis miſ ſionis. In ſcōa vo quedā obijcit i ↄtrariū ꝛ ſoluit ibi [Hic qrit̃ ſi charitas ſpūſſctūs eſt ꝛc.] Prima diui dit̃ in tres ptes. In quaꝝ prima ꝓlibat quedā q̄ perti gunt̃ ad miſſionē iſtā intelligendā in duob⁹ paruis caplīs. In ſcōa ꝓbat̃ ꝙ ſpūſſctūs eſt charitas qua di ligimus inuicē ꝛ deū ibi [Ne aūt in re tāta aliqd de noſtro. In tertia cōcludit ꝓpoſitū ꝙ mitti dicit̃ inuiſi biliter cū charitas q̄ diligimus deū nobis infundit̃ ibi [Tūc eñ nobis mitti vel dari dicit̃ ꝛc.]

Arti. I. Utrū charitas qua diligimus deū ſit ſpūſ ſctūs vel aliqḋ donum habituale creatum.

Ncidit aūt hic ante lrām q̄ſtio cōis vtrū cha⸗ ritas q̄ diligim⁹ deū ſit ſpūſſctūs. Uidet̃ aūt ꝙ ſic tā auctoritatib⁹ q̄ rōnib⁹: ſed q2 mgr̄ po

Arguit̃ pᵒ nit plurimas que valde expſſe vident̃: ideo rōnib⁹ in ſtemus ſit nihil indigni⁹ inferiori pōt ſupius iferiori cōiungere: ſed nulla creatura nō rōnalis eſt dignior creaturā rōnali: ergo nō pōt eā cōiungere nature ſu⸗ periori: charitas eſt creata vt tu dicis ꝛ nō rōnalis: q2 nec hō nec angelus: g̃ nō pōt hoīem ſupiori natu⸗ re coniūgere. ſed coniūgit: g̃ a deſtructiōe cōſequētis nō eſt creatura.

2º Itē nihil eſſentie finite h3 v̄tutē vl̄ actū ifinitū: charitas ſi creatura ē eſſentie finite: g̃ nō h3 v̄tutē ad actū ifinitū/ſ3 h3 vi ad actū ifinitū: g̃ nō ē eſſētie finite: g̃ nō eſſētia creata: ꝓbatio ꝙ h3 effectū ifi nitū: rōnalis natura ꝛ de⁹ diſtāt infinite/ꝛ tñ p cha⸗

3º ritatē cōiungūtur: g̃ charitas eſt increata. Itē he⸗ reſis Pelagij eſt ꝙ hō ex ſe h3 vñ placeat deo: g̃ vnde placet hō deo meli⁹ eſt hoīe: ſ3 nullū accñs melius eſt hoīe: g̃ charitas vñ placet hō deo nō eſt accñs: g̃ ſub ſtātia aut creata aut increata: ſi creata q̄ melior eſt ho mine nō pōt eſſe niſi angel⁹ cōfirmat⁹ qḋ abſurdum

4º eſt: q2 nec ille habet ex ſe vñ placere deo poſſit: g̃ opꝫ ꝙ ſit ſubſtātia increata ꝛ ſic erit de⁹. Itē oīs forma ſm opinionē Ariſto. ꝑter intellectū educit̃ aliq̄ modo de materia: ſi g̃ charitas ē forma/charitas educet̃ de

5º materia: ſed nō educit̃ de materia: g̃ non eſt forma: g̃ videt̃ ꝙ ſit ſuba diuia in nobis. Itē oīs creatura ſubiecta eſt vanitati: vanitas aūt nō ↄuenit veritati ꝛ p̄cipue increate: ſi g̃ charitas eſt creata ꝛ accñs ma gis etiā erit ſubiecta vanitati q̄ hō q̄ eſt ſuba: g̃ v̄ita⸗ ti p̄me cōiungere nō pōt: ſed ↄiūgit: g̃ nō eſt creatura

6º ergo creator eſt charitas q̄ diligim⁹ deū ꝛ nos inui⸗ cē. Itē aīa p ſeipam ſine medio viuificat corp⁹ cū g̃ de⁹ ſit vita aīe p ſeipm eſt vita aīe: ſ3 charitas eſt vita

7º vt dicit Aug. ꝛ mgr̄ ꝛ Hugo de ſctō victore: g̃ chari⸗ tas eſt de⁹. Itē natura expedit ſe pauciſſimis: q2 vbi ſufficit agēs vnū nō ponit duo: cū g̃ ſpūſſctūs ſit pfectior q̄ natura ipe paucioꝛib⁹ additis opabit̃: ſed

8º pōt p ſeipm mouere ad diligendū deū ꝛ p̄mū: ergo ipe in motu illo nō vtet̃ medio habituali. Itē lux p ſeipam illumiat aerē cū g̃ charitas ſit lux q̄dā pellēs tenebras ſpūales. videt̃ ꝙ de⁹ p ſeipm ſit lux illa ſine

9º medio hituali aliq̄. Itē oīs virt⁹ motoꝛis q̄to vi⸗ cinior eſt motori tāto ſimplicior ꝛ nobilior eſt: ſ3 nul⸗ la eſt ita vicina ſicut illa in q̄ in ſeipo mouet: g̃ illa eſt nobiliſſima: ſpūs aūt ſctūs eſt motor aīe: g̃ nobiliſſi⸗ mo motu mouebit ſeipo: ſ3 nobiliſſim⁹ motus eſt cha ritatis actus: g̃ illo actu opat̃ ſeipo ꝛ nō habitu aliq̄ 10

Itē opus recreatiōis debet rñdere opi creatiōis ꝛ beatificationis ſ3 ſeipo creauit ꝛ ſeipo ſine medio bea tificabit: ergo etiā recreat ſeipo ſine medio. Item re⸗ creatio p̄cipue ↄſiſtit i charitate q̄ diuidit inter filios regni ꝛ pditiōis. vt infra dicit in lrā: g̃ charitas recre 11º ans eſt ipe de⁹. Itē Pelagiana hereſis videt̃ ha⸗ bere ꝙ aliq̄ creatura poſſit p ſe cōiūgi deo: nihil autē cōiungit aliqḋ deo niſi ipm p ſe deo ſit ↄiunctū: ergo pelagiana hereſis eſt dicere ꝙ coniūgens nos deo ſit creatū: charitas aūt ↄiūgit nos deo: g̃ pelagiana he⸗ reſis eſt dicere charitatē qua deū ꝛ nos diligim⁹ eſſe 12º habitū creatū. Itē nihil facit hoīnē ꝛ opus eius valere vitā eternā niſi meli⁹ vita eterna vel equalēs illi: charitas facit hoīem ꝛ opus ei⁹ valere vitā eter⸗ nā: g̃ eſt aliqḋ meli⁹ vita eterna vel equalēs illi: nihil aūt creatū eſt meli⁹ vita eterna vel equalēs illi: g̃ cha 13º ritas nō eſt qḋ creatū in nobis. Itē oīne ens crea⸗ tū h3 modū ſpeciē ꝛ ordinē: g̃ ſi charitas eſt creata h3 modū ſpeciē ꝛ ordinē: ſed modus ſpēs ꝛ ordo in oīb⁹ hijs in quib⁹ ſunt pñt diminui: g̃ in charitate pñt di⸗ minui: diminuta aūt deformāt: g̃ charitas pōt defor mari: g̃ pōt fieri informis qḋ abſurdū eſt: forma eñ informis eſſe nō pōt cū g̃ charitas forma ſit non pōt 14º eſſe informis: g̃ nō eſt creata ſed creator. Itē in oī genere opis eſt potētius ſubiectū accidēte: q2 accidēs cauſat̃ a ſubiecto: ſi g̃ charitas ē habit⁹ accñtalis ſub iecto qḋ eſt aīa vt tu dicis: videt̃ ꝙ in ope dilectiōis ſubiectū qḋ eſt aīa potētius ſit charitate qḋ eſt here⸗ ſis pelagij: q2 ſi potētius eſſet ſine habitu poſſet dili⸗ gere deū meritoꝛie: g̃ charitas nō eſt accñs ꝛ nō eſt Rationes ꝑ v̄itate pᵃ ſubſtātia creata: ſicut pꝫ cuilibet defacili: g̃ eſt ſuba diuina vt videt̃. Sed cōtra nulla potētia agit bñ niſi ſit pfecta p habitū vel naturalē vel acquiſitū vel infuſum: g̃ multo minus pōt facere ſūmū ꝛ p̄cipuū actū: ſed maxim⁹ ꝛ p̄cipu⁹ oīm actuū eſt diligere deū meritorie: g̃ ad hūc maxie exigit̃ habit⁹ pficiens po⸗ 2ᵃ tentiā. Itē in oī ope opat̃ deus in potentia opante ſicut ipe dicit: Pater me⁹ vſq₃ mō opat̃ ꝛ ego operor aut g̃ in volūtate diligēte opat̃ aliter q̄ in alijs potē⸗ tijs aut eodē mō: ſi aliter ille alius modus nō pōt eſſe ex pte ſui: g̃ erit ex pte nr̄i n̄ niſi p aliqḋ additū potētie in actu: hoc qḋ nō addit̃ in alijs: g̃ aliqḋ adijcit̃ potē⸗ tie. hoc aūt qḋ adijcit̃ potētie ordinate ad op⁹ eſt ha⸗ bitus: g̃ opat̃ iſtū actū p habitū. Si forte ita inſane mentis ſit aliquis ꝙ dicat nihil addi ſequitur ꝙ non opat̃ aliter in volūtate q̄ in lapide ꝛ ſic nō gratificat 3ᵃ operantē qḋ falſum eſt ꝛ abſurdū Itē ſi ꝓpter iſtas rōnes q̄ inducte ſunt charitas nō eſt aliqs habit⁹ in nobis ſequit̃ p eaſdē rōnes ꝙ etiā gr̄a nihil ſit in nob. Hereſis aūt pelagij nō excluſit deū ab aīa operātē eo mō q̄ eſt in omnib⁹ creaturis operās: g̃ ex ipa poſitio 4ᵃ ne ſequit̃ hereſis pelagij vt videt̃. Itē de hoīe q̄ eſt in charitate dicim⁹ ꝙ ipe eſt ſctūs/ꝛ ponam⁹ p ipoſ ſibile ꝙ nullā habeat v̄tutē niſi charitatē adhuc ſan⸗ ctus eſt: g̃ aut aliq̄ habitu formal'r bonus eſt ꝛ ſctūs eſt aut nō: ſi aliq̄ habitu: g̃ ille habitus aliqḋ erit non niſi charitas: ergo charitas eſt habit⁹ creatus. ſi nō eſt aliqs habitus q̄ ſctūs eſt ꝛ bonus: g̃ deus eſt deno minatiua bonitas ꝛ ſctitas iſtius qḋ abſurdum eſt.

5a Item ſm mgr̄m actus charitatis creatus eſt/ſed
nō habitus: dicam⁹ ḡ de aliq̄ dormiēte q̇ eſt in ſtatu
ſalutis aut ille hꝫ charitatē aut nō: ſi nō ḡ nō ē dign⁹
vita eterna cū dormit qḋ falſum eſt. ſi ſic ꝯſtat ꝙ nō ꝑ
actū: qꝛ dū nō agit actus nō eſt nec ꝑ habitū: ergo nō
eſt plus in charitate q̄ꝫ lapis in q̄ etiā eſt ſpūſſctūs po
6a tētialiter p̄ſential'r ꝛ eſſential'r. Itē pueri ſm hoc
nō habebūt charitatē niſi ſicut lapides habēt eā. Si
dicas ꝙ nō eſt ſil'e: qꝛ hn̄t aptitudinē vt agāt actū cha
ritatis. Cōtra iſta aptitudo nō eſt ī aliq̄ habitu: ergo
Solutio eſt ī potētia materiali tm̄ qḋ abſurdum eſt. Sol'o
Opiniōes hic ſunt q̄dā abſurditates dicte a q̄buſdā: ꝯcedūt em̄
q̄rundā q̄s cū mgr̄o ꝙ charitas q̄ diligim⁹ deū ꝛ ꝓximū ſit īcrea
reprobat Albertus. ta: ſed qꝛ vt ſup̄ inducte rōnes ꝓbāt ꝙ ip̄a ſit ſpūſſan
ctus qḋ etiā mgr̄ nitit̄ ꝓbare in lr̄a: iō dicūt ꝙ ſpūſſā
ctus eſt charitas illa. Et ſicut lux duplex hꝫ eſſe. ſ. in
ſe ꝛ in ꝑſpicui extremitate ad corpus terminatū: ꝛ ibi
eſt ypoſtaſis ꝛ eſſentia coloꝝ vt dicit phus: ita dicūt
ꝙ ſpūſſctūs in ſe animā illuminat/ꝛ ſic habet actum
gratie quā dicūt eſſe lucē aīe ꝛ habet eſſe in volunta
te ſibi cōformi ꝛ ibi habet eſſe per rationē charitatis
ꝛ hāc vnionē cū creatura rōnali dicūt ꝙ licꝫ ſit oꝑati
ue triū ꝑſonaꝝ: qꝛ oēs ſimul operent̄ eā/tn̄ ſibi ꝛ in ſe
vnitiue nō eſt niſi ſpūſſancti nō patris neq̄ꝫ filij ſicut
etiā filius vniuit ſibi naturā noſtrā ꝛ ip̄am vnionē fe
cerūt cōiter ꝛ indiuiſibil'r tres ꝑſone: ſꝫ ſibi ꝛ in ſe nō
vniuit ſibi naturā noſtrā niſi filius/ꝛ hoc dicūt ſen-
ſiſſe ap̄l'm. I. ad Coꝝ. 6. Qui adheret deo vnus ſpūs
eſt ꝛ nō vnus pr̄ eſt. Addere aūt volūt errori ſuo rōnē
qꝛ filius vt filius ꝓcedit actu generatiōis vt a natu-
ra: ꝛ iō naturā ſibi vniuit: ſpūs aūt vt ſpūs ꝓcedit vt
amor: qꝛ eſt ꝑfectio volūtatis: ꝛ ideo vniuit ſibi volū
tatē: licet lōge inferiori vnione q̄ꝫ fili⁹ ſibi vniuit car-
nē: qꝛ carnē ſibi vniuit filius ineternū. ſpūs aūt ſan-
ctus vniuit ſibi volūtatē ſeꝑabiliter. ꝛ ideo dicūt ꝙ
ip̄e eſt charitas voluntatē ꝑficiēs: ſed hoc fatuū eſt: qꝛ
in tertio ꝓbat̄ ꝙ ſpūſſctūs nullo modo vnibilis eſt.
Reprobatio illarū. ℞. illa vnio aut eſt ꝑ gratiā aut per naturā: ſi per
gratiā ergo oꝑtet habere habitū gr̄e mediū/ꝛ ſic ſe-
quūtur eadē incōueniētia de gr̄a ſicut de charitate. ſ.
ꝙ accn̄s deo cōiungit ꝙ creatū vnit increato ꝛ hmōi
qualia ſuꝑius cōcluſa ſunt. Si aūt eſt a natura cum
vna natura ſit in omnib⁹ nobis eſſet hec vnio vna q̄
ad oēs nos qḋ falſum eſt. ℞. cū dicit̄ lux in extre-
mitate ꝑſpicui ad corp⁹ terminatū eſſe coloris ypo-
ſtaſis/nō eſt ypoſtaſis vnius coloris indeterminato
corꝑe: ſed potius ꝑ hunc modū eſt ypoſtaſis ꝛ eſſe for
male oīm coloꝝ q̄ ſunt viſibiles actu in corꝑe nō trā
ſparēti qḋ a phō vocat̄ determinatū ab effectu qꝛ de-
terminat viſum/ita ꝙ viſus nō tranſit ꝑ ip̄m: ḡ ſi hec
ſimilitudo aliq̄d valet videt̄ tūc ꝙ nulla virtus aliq̄d
ſit in nobis: ſed quib⁹ virtus ſit vnio vel mixtio ſpūſ
ſancti cum potētia aīe noſtre. Itē in ſimili ſuo ſup-
ponit̄ q̄ddā valde groſſum falſū ſcꝫ eſſe coloris nihil
aliḋ eſſe niſi extremitatē ꝑſpicui in corꝑe determīato
ꝛ hoc eſt cōtra phm̄ q̄ tangit colorum generatiōes in
multis locis libroꝝ ſuoꝝ ex actiōe primarū qualita-
tū ꝛ paſſione. vn̄ relinquit̄ ꝙ eſſe formale quo color
actu eſt habet ab extremitate ꝑſpicui in ſuꝑficie deter
minata corꝑis in q̄ eſt ip̄e color ꝛ nō hꝫ eſſe materiale
ab eadē extremitate ꝑſpicui: qn̄ em̄ extrēitas ꝑſpicui
corꝑis nō eſt ī actu lucidi adhuc ſm eē materiale ſūt
colores in ſuꝑficie determīati corꝑis. vn̄ pꝫ ꝙ falſum
Opio Alb. ſupponit̄ in ſimili adducto. Sicut ergo cōiter fere
oēs meliores cōcordāt cōtradicendū eſt mgr̄o in iſta
ꝑte ꝛ dicendū ꝙ charitas q̄ habitual'r diligim⁹ deū
ꝛ ꝓximū nō eſt ſpūſſctūs: ſꝫ ſpūſſctūs approꝑate nō
ꝓprie eſt charitas q̄ effectiue diligim⁹ deū ꝛ ꝓximū
hoc em̄ efficiūt in nobis cōiter pater ꝛ fili⁹ ꝛ ſpūſſan-
ctus licet approꝑate ſpūſſanctūs: qꝛ ip̄e eſt ꝓprie cha
ritas ꝛ ſic eſt exēplar noſtre charitatis ꝛ eſt diſtribu-
tor donoꝝ in quo oīa dona donant̄ ꝑ quā rōnē in li.
de ſpū ꝛ aīa ꝓximior nobis eſſe dicit̄ ꝛ hec vnica ſolu
tio aptatur omnibus auctoritatib⁹ in lr̄a adductis.
Ad rōnes aūt ꝑ ordinē rn̄dendū dōo ad primā ꝙ Ad primū.
indignius dupliciter dicit̄ ſcꝫ indignius in genere et
indignius ſm rationē boni: charitas ꝑ hoc ꝙ accn̄s
eſt ꝛ in genere accidētis indignius aliq̄d eſt in genere
q̄ꝫ ſubſtātia. ſi aūt attēdit̄ rō boni tūc ip̄a eſt dignior
oīm bono creato: qꝛ ratio boni in ip̄a eſt ꝙ eſt effect⁹
ſil'imus bonitati dei: ita ꝙ etiā ip̄e deus ab effectu h̄
nunq̄ꝫ ſeꝑat̄ ſed ſꝑ cū ip̄o ꝛ in ip̄o dat̄ ei cui dat̄ chari
tas: ꝛ ideo etiā inq̄ꝫtū eſt ſil'itudo bonitatis dei ꝛ deū
habet in ſe ad aliud q̄ꝫ alie creature vn̄ ip̄a inferiorem
in bonitatis rōne naturā pōt coniūgere nature ſuꝑi-
ori. Ad aliud dōm ꝙ charitas in ſe conſiderata eſt Ad 2m
eſſentie ꝛ virtutis finite. inq̄ꝫtū aūt agit ꝑ rationē bo
ni ſimilis bonitati dei deum habēs in ſe operantē ſic
pōt cōiungere infinite diſtātia. hoc eſt ſine ꝓportione.
Ad aliud dicendū ſicut in ſolutiōe p̄mi dictum eſt. Ad 3m
Ad aliud dōm ꝙ ſunt forme in materia ex qua fi- Ad 4m
unt res ꝛ ille educūt̄ de materia ꝑ agēs phicū. ſūt etiā
forme in ſubſtātia ꝛ potētijs aīe ꝑ ordinē ad deū ꝛ ſta
tum btītudinis ꝛ ille oēs ſūt a datore taliū forma-
rum q̄ eſt deus: corda mūda creans in nobis ꝛ ſpm̄
rectū innouās in viſcerib⁹ nr̄is. Ad aliud dicendū Ad 5m
ꝙ charitas nō iūgit nos ꝑ h̄ ꝙ eſt creatura ſed ſm ꝙ
eſt ſil'itudo ꝛ emanatio quedā bonitatis dei q̄ deus
ex eadē bonitate in ip̄a iūgitur aīe. Ad aliud dicē Ad 6m
dum ꝙ de aīa nō eſt ſil'e: qꝛ aīa ſe habet ad corpus vt
motor ꝛ forma: ꝛ ideo īmediata eſt ei ſicut forma ma
terie: ſed ſpūſſctūs ſe habet ad animā vt motor nō cō
iunctus ſm eſſentiā. ℞. ꝓportio ē inter aīam ꝛ cor
pus: inter aīam autē ꝛ deū nō: ſed diſtātia infinita: ꝛ
ideo neceſſe eſt medio coniūgi. ꝛ forte etiā hoc falſum
eſt ꝙ aīa ꝑ ſe ſit vita corꝑis. eſt em̄ duplex vita q̄ dicit̄
corp⁹ viuū q̄ꝝ vna eſt vita ꝑ cām efficiētē ꝛ hec eſt aīa
alia eſt influxa corꝑi ab aīa ꝛ adheret corꝑi vt forma
ꝛ hec ſcḋa ſil'is eſt charitati habituali: p̄ma autē ſpūi
ſctō. Ad aliud dōm ꝙ mediū illud nō requirit̄ ꝓ- Ad 7m
pter īꝑfectionē operātis ſpūs: ſꝫ poti⁹ ꝓpter īꝑfectio-
nē noſtrā: qꝛ noſter affectus nō pōt in actū cū ſpū ꝓ-
gredi niſi ꝑficiat̄ per habitū illi actui congruū. Ad Ad 8m
aliud dicendū ꝙ lucēs primū mouet ꝑ influentiā lu-
cis q̄ nō eſt ip̄m: ſed ē lumē effluxū ab ip̄o in id qḋ mo
uet̄ lucēte p̄mo ita eſt hic ꝙ charitas eſt quaſi lumen
effluxū a ſpūſctō in nos: ſpūs aūt ſctūs eſt q̄ſi ſol fons
luminis ꝛ caloris in nobis. Ad aliud dicendū ꝙ vir- Ad 9m
tus motoris p̄mi adeo ſimplex eſt ꝙ ſicut eſt ī ip̄o nō
pōt recipi a quoq̄ꝫ creato vnde ſicut eſt in mobili p̄mo
ꝙ ip̄m oportet habere ꝓprietatē diſponentē ſe ad hoc
ꝙ recipiat influentiā motus primi motoris quecūq̄ꝫ
ſit illa ꝓprietas/ita eſt ex parte affectus noſtri ꝙ influ
entiā ſpūſſancti ad actum digniſſimū qui eſt diligere
nō recipiet ſm ꝙ eſt in īmediatus ſpūiſctō: ſed oportꝫ
eſſe habitū eleuantē potentiā ad hoc ꝙ ſit poſſibilis
recipe influentiā ſpūs ad actum. Ad aliud dicen-
dum ꝙ opus recreatiōis reſpondet operi creationis Ad 10m

in aliquo ꝛ in aliq̄ non. creatiōis eīm opus eſt factiuū
ſubſtantie ſed opus recreatiōis bene eſſe: ꝛ ideo in il-
lo nō potuit eſſe habitus quo reciperet̄ opus creatio
nis: q2 ante ſubſtantiā nullus eſt habitus: ſed opus
recreatiōis nō educit ſubſtantiā ad eſſe ſed ad bene eſ
ſe tm̄ ꝛ ad illud bene eſſe qđ ſe teneat formaliter no-
biſcū indigemus habitu ſed in hoc ꝯueniūt ꝙ vtrūq3
eſt a deo operāte ꝑ ſeipm̄ in formā ſubſtantialē dantē
Ad. 11m. eſſe: hic aūt formā habitualē dantem bene eſſe. Ad
Ad 12m aliud patet ſolutio per ante dicta. Ad aliud dicen-
dū ꝙ charitas ſm hoc ꝙ cōiuncta eſt deo ꝑ ſimilitu-
dinē ſue bonitatis eſt valēs vitā eternā nō condigni-
tate: q2 vita eterna deus eſt cui nihil eſt condignū ſed
reputatiōe diuina: q2 deus nō tm̄ exigit a nobis pro
vita eterna q̄tū valet: ſed q̄tum nos valemus dare
ex ſuo dono: maius aūt p̄ciū qđ offerre poſſumus ex
Ad 13m ſuo dono charitas eſt ꝛ actus charitatis. Ad aliđ
dicendū ꝙ charitas eſt ſpecies/modus ꝛ ordo volū-
tatis in bonū ordināte ſm ꝙ diuerſimode cōſideraт̄.
inq̄tū eīm eſt forma eſt ſpecies inq̄tum aūt habet tm̄
poſſe ad actū eſt modus: ordo autē eſt penes finē ſm
quē eſt vinculū ꝑfectiōis. In ſe aūt etiā habet iſta: q2
ratio forme ꝛ ratio poſſe ſui ꝛ ratio ordinis ad finē
aliq̄d ſunt in ip̄a: nec eſt verū ꝙ in omnib9 iſta tria di-
minuibilia ſint ſine deſtructione ſubſtātie vñ chari-
Ad 14m tas hec nō amittit̄ manēte ſubiecto. Ad vltimū di-
cendū ꝙ ſubiectū nō eſt potētius accidēte niſi vtrūq3
conſierādo ſm naturā ſui generis. ſ. ſubiectū in rōne
ſubſtātie ꝛ accidēs in ratione accidētis: ſed gr̄a ꝛ cha-
ritas alias hn̄t ꝯſideratiōes: q2 etiā ſm phm̄ nō dici
mus hominē alteratū quādo attingit virtutē ſed po
tius ꝑfectū vñ hmōi habitus habēt rationē ꝑficiētiū
ſm bene eſſe ex hoc ꝙ ſunt influētie quedā diuine lar-
gitatis ꝛ bonitatis ꝛc̄.

Premittitur q̄ddā ad hanc oſtenſionē neceſſariū ſc3 ꝙ ſpūſſanctus eſt charitas qua diligimus deum et proximum.

Hoc autē vt intelligibilius doceri: ac pleni9
ꝑſpici valeat p̄mittendū eſt quiddā ad hoc
valde neceſſariū. Dictū quidē eſt ſupra ꝛ ſa
cris autoritatibus oſtenſum: ꝙ ſpūſſanctus
amor eſt patris ꝛ filij quo ſeinuicē amant et
nos. His autē addendū eſt: ꝙ ip̄e idem ſpūſ-
ſanctus eſt amor ſiue charitas: qua nos dili-
gimus deū ꝛ proximū que charitas cum ita
eſt in nobis vt nos faciat diligere deū ꝛ pro-
ximū: tunc ſpūſſanctus dicit̄ mitti vel dari
nobis: ꝛ qui diligit ipſam dilectionē qua di-
ligit proximū: in eoipſo deū diligit: q2 ipſa
dilectio deus eſt. i. ſpūſſanctus.

Arti. II. Utrū mitti poſſet filius: ita ꝙ non mittat̄
B ſpūſſanctus.

Einde querit̄ de hoc qđ dicit in lr̄a in ſcđo ca
D pitulo p̄me ꝑtis ibi [Que charitas cū ita eſt
in nobis vt nos faciat diligere deū ꝛc̄.] ŝ. a.
Arguitur Dubiū eīm adhuc eſt ꝓpter q̄ſdā vtrū poſſit mitti
ꝙ ſic p̄mo. filı9 ita ꝙ n̄ mittat̄ ſpūſſctūs. videt̄ eīm ꝙ ſic: mitti eīm
eſt cognoſci ꝙ ab alio ſit: ſed fili9 pōt cognoſci ab alio
eſſe ita ꝙ nō cognoſcat̄ ab alio eſſe ſpūſſctūs: ğ mitti
pōt fili9 ita ꝙ nō mittat̄ ſpūſſctūs. Itē multe ſunt 2a
reuelatiōes occultoꝝ in ſomnijs ꝛ viſionib9 ſicut in
ꝓphetijs in q̄b9 nō eſt cōiūcta gr̄a gratūfaciēs: ğ cum
in gr̄a ꝑfectiōis intellect9 dicat̄ mitti fili9/fili9 mittit̄
ita ꝙ nō habet̄ gr̄a gratūfaciēs. Itē in pŝ. 110. In 3a
tellectus bonus omnib9 faciētib9 eū: ğ videt̄ ꝙ nō fa
cientib9 malus ſit ꝛ tñ eſt intellect9: ğ cū gr̄a intelle-
ctus mittat̄ fili9/filius mittit̄ ſine gr̄a gratūfaciēte.
Sed cōtra p̄mo q̄rat̄ ab iſtis q̄ rōnes has indu- Rō in op-
cunt vbi a quoq3 ſanctoꝝ legerint ꝙ filius mittat̄ nō poſitū ꝙ nō
ſctis ꝛ nō eſt inuenire auctoritatē nec vnā ꝛ ecce mul prima.
tas ponemus ꝙ in gr̄a gratūfaciente Aug. in. iiij. de
trini. ꝛ ponit̄ in diſtinctiōe. xv. in lr̄a aliter mittit̄ ſa-
piētia vt ſit cū hoīe. aliter mittit̄ ſapiētia vt ſit hō: in
aīas eīm ſctās ſe tranſfert ꝛ amicos dei ꝛ ꝓphetas cō
ſtituit ſicut etiā implet alios ſctōs: cōſtat aūt ꝙ ami-
cos dei nō cōſtituit niſi gr̄a gratūfaciēte: ergo ex ver-
bis Aug. colligit̄ ꝙ in gr̄a gratūfaciētte mittit̄ filius
Itē Aug. loquēs de miſſione ſpūali filij dicit ſic in 2a
iiij. de trinitate Cū ex tp̄e cuiuſq3 mente ꝑcipit̄: mitti
quidē dicit̄ ſed nō in hunc mundū: nō eīm ſenſibiliter
apparet. i. ſenſibus corporis eſt p̄ſto/nā nos etiā ſm
ꝙ mente eternū aliq̄d capimus nō in hoc mundo ſu-
mus ꝛ oīm iuſtoꝝ ſpūs etiā adhuc in hac carne viuē
tiū inq̄tū diuina ſapiūt nō ſunt in hoc mundo. Hic
iterū patet qđ dicit ꝙ fili9 mittit̄ in donis gratie gra
tūfaciētis. Itē Aug. in. ij. de tri. dicit ꝙ hō aſſum- 3a
ptus a verbo nō habuit verbū vt alij ſcti ſapiētes ec-
ce ꝛ hic dicit ſctōs q̄ verbum ad ſe miſſum habuerūt.
Item in fine iſtius libri determinat̄ ꝙ deus nō eſt 4a
cū malis: ſi ergo mittit̄ filius in ſpūali miſſione vt ſit
cum hoīe vt dicit Aug. nō mittit̄ ad malos. So- Solutio
lutio leue eſt adducere multa ad hoc: quia ſancti hoc
concorditer innuūt vnde dico vt ſupra ꝙ aliud eſt re-
uelatio occultoꝝ ꝛ aliud filij miſſio. reuelatio eīm oc-
cultoꝝ. pōt fieri etiā ꝑ angelos ſine miſſione filij: non
eīm dicit̄ miſſus filius niſi ip̄e cum effectu adueniat.
vñ ſpūſſanctus ſicut nō dicit̄ miſſus niſi in donis in
quib9 ip̄e eſt/ita credo ꝙ abſoluta miſſione nō dicat̄
miſſus filius niſi in donis gr̄e gratūfaciētis in quib9
eſt ip̄e cū hoīe ꝛ q̄liter bene hoc poſſit eſſe in miſſione
ſpūſſancti iam ſup̄ dictū eſt. Si ṽo dicat̄ filius mitti
in alijs donis hoc erit ſm q̄d ꝛ nō ſimpl'r ſicut ꝛ ſpūſ
ſctūs ſm q̄d ꝛ nō ſimpl'r q̄n̄q3 mitti dicit̄. qual'r autē
eadē dona ſint filij ꝛ ſpūſſcti diuerſimode ſup̄ eſt expe
ditū. Ad primū aūt qđ obijcit̄ dđm ꝙ fili9 in miſſi Ad primū
one q̄ ſimpl'r miſſio eſt debet cognoſci ab alio eſſe ꝛ no
biſcū eſſe ſicut dicit̄ Sap. 9. Mitte illā de celis ſan-
ctis tuis ꝛ de ſede magnitudis tue vt mecū ſit ꝛ me-
cū laboret vt ſciā q̄d acceptū ſit corā te oīm tempore.
Illa eīm eſt ſcia īfuſa ḡtuita. Si aūt obijciat aliq̄s ꝙ
ſola charitas gratos nō facit ille neſcit q̄d obijciat: q2
licet ſola charitas informis fieri nō poſſit/non tñ eſt
actus eius gratos nos facere: ſed potius gr̄e ꝛ vniuſ
cuiuſq3 virtutis ſm aliq̄d. Ad aliud dicendū ꝙ nō
in omnib9 reuelatiōib9 occultoꝝ mitti dicit̄ filius vt Ad alia ob-
iam habitū eſt. Ad aliud dđm ꝙ intellectu gratui- iecta.
to mittit̄ filius ꝛ nō in alio niſi ſm quid.

Autoritatibus ita eſſe cōfirmat.

Ne autē in re tanta aliq̄d de noſtro influere
videamur: ſacris autoritatib9 qđ dictum eſt
corroboremus. De hoc Aug. in. viij. li. de tri

nitate ait: Qui proximū diligit: conſequēs
eſt vt ipſam p̄cipue dilectionē diligat. De⁹
aūt dilectio eſt: cōſequēs ergo eſt vt p̄cipue
deū diligat. Itē in eodē. Deus dilectio eſt.
1. Joh. 4. vt ait Johēs ap̄ls. Ut q̄d ergo imus ⁊ curri-
mus in ſublimia celoꝝ ⁊ ima terraꝝ querētes
eū qui eſt apud nos: ſi nos apud eū eſſe veli-
mus. Nemo dicat: non noui q̄d diligā: dili-
a gat fratrē: ⁊ diligat eandē dilectionē. Ma-
gis em̄ nouit dilectionē qua diligit q̄ꝫ fratrē
quē diligit. Ecce iam potes notiorē deū ha-
bere q̄ꝫ fratrē. Plane notiorē: q᷑ preſentiorē
b q᷑ interiorē: q᷑ certiorē. Amplectere dilectio
nē deum: ⁊ dilectione amplectere deū. Ipſa
eſt dilectio que oēs bonos angelos ⁊ omes
dei ſeruos cōſociat vinculo ſctitatis. Quan
to ergo ſanctiores ſumus a tumore ſupbie:
tanto ſumus dilectiōe pleniores: ⁊ quo niſi
deo plenus eſt qui plenus eſt dilectiōe. His
verbis ſatis oſtēdit Aug. ꝙ dilectio ipa qua
diligimus deū vel proximū de⁹ eſt. Sed ad
huc apertius in eodē libro ſubdit dicēs: Di-
c lectionē quā cōmendat Johānes ap̄ls attē-
1. Joh. 4. damus. Qui diligit inquit fratrē: in lumine
manet: ⁊ ſcādalū in eo nō eſt. Manifeſtū eſt
ꝙ iuſticie perfectionē i fratris dilectiōe po-
ſuerit. Nam in quo ſcandalū nō eſt vtiq̄ꝫ pfe
ctus eſt. Et tn̄ videt̄ dilectionē dei tacuiſſe:
q̄ꝺ nunq̄ꝫ faceret niſi q᷑ in ipſa fraterna dile-
ctione vult intelligi deū. Apertiſſime enim
1. Joh. 4. in eadē epiſtola paulo poſt ait: Ita dilectiſſi
mi diligamus inuicē: q᷑ dilectio ex deo eſt:
⁊ oīs qui diligit ex deo natus eſt: ⁊ cognouit
deū. Qui nō diligit nō cognouit deū: q᷑ de⁹
dilectio eſt. Iſta cōtextio ſatis aperte decla
rat eandē ipſam fraternā dilectionē (nā fra-
terna dilectio eſt qua diligimus inuicē) non
ſolū ex deo: ſed etiā deū eſſe tanta autorita-
te predicari: ſcꝫ iohānis. Cum ergo de dile-
ctione diligimus fratrē de deo diligim⁹ fra-
trem. nec fieri poteſt vt eandē dilectionē nō
precipue diligamus qua fratrē diligimus:
quoniā deus dilectio eſt. Item qui nō dili-
git fratrē nō eſt in dilectione: ⁊ qui nō eſt in
dilectiōe: nō eſt in deo: q᷑ deus dilectio eſt.
Ecce apte dicit fraternā dilectionē deū eſſe.

Arti. III. Utrū qui ꝓximū diligit etiā dilectionē
C diligat ⁊ q̄ ſunt diligēda ex charitate.

Einde querit̄ de hoc q̄ꝺ dicit [Ne aūt in re tā
d ta ⁊c̄.] Hic em̄ p̄mo accipiēda eſt diuiſio: q᷑
hec ps habet tria capl'a in quoꝝ p̄mo ꝓbat̄
ꝙ charitas eſt deus. In ſecūdo ꝙ eſt ſp̄uſſanctus ibi
[Cum aūt fraterna dilectio ſit deus ⁊c̄.] In tertio
excludit reſpōſionē que poſſet fieri ſcꝫ ꝙ eſſet dictum
p̄ cauſam ibi [Sed forte aliq̄s dicat. Incidit hic du-
biū primo de hoc q̄ꝺ dicit [Qui proximū diligit con-
ſequēs eſt vt p̄cipue ipam dilectionē diligat ⁊c̄. Hoc Arguit̄ p̄o
em̄ videt̄ falſum. ſi em̄ diligit dilectionē/dilectio dili
gibilis eſt ex charitate. nō ergo tm̄ ſunt quattuor ex
charitate diligēda vt dicit Aug. ſ. deus nos ⁊ corp⁹
⁊ aīa ꝓximi. Itē in naturalibꝫ potentijs ita eſt ꝙ 2o
nō eſt eadē potētia ſup obiectū ⁊ actum: q᷑ cum dico
video album ⁊ video me videre album nō eſt eadem
potētia qua video album ⁊ qua pcipio me videre al-
bum: ſed primo ſenſu pticulari ſiue ꝓprio ⁊ in ſenſu cō
muni. ergo videt̄ ꝙ nec eodē habitu diligamus obie
ctū ⁊ actū. Itē idem non denominat ſeipm̄: nō em̄ 3o
aliq̄d eſt dictu albedo eſt alba: vel etiā vt denoīatio fi
at verbaliter vt dicat̄ albedo albat̄: ergo a ſili nihil
eſt dictu dilectio diligit̄. Itē diligo dilectionē aut 4o
eadē dilectiōe aut alia. nō eadē ſicut probatū eſt iā: ḡ
alia ⁊ iterū diligo dilectiōe ⁊ iterū illam ⁊ ſic abibit in
infinitū q̄ꝺ falſū eſt: ergo nō diligo dilectionē. P. 5o
in argumēto Aug. videt̄ eſſe fallacia equiuocatiōis:
quia cū dico diligo deū li diligo importat actū dile-
ctiōis: cū autē dico diligo dilectionē iportat hītū vt
videt̄: ergo nō ꝓcedit directe argumētādo. Sol'o Solutio
ſine p̄iudicio dico ꝙ Aug. arguit ſm ꝙ cauſa exēpla-
ris accipit̄ in exēplato. vn̄ ſenſus eſt diligens deū di-
ligit dilectionē in exēplari ſm ꝙ reſultat in illa: chari
tas em̄ increata reſultat in creata ⁊ ita ī illa vt in ſpe
culo eius diligit̄. Ad primū ergo dicendū ꝙ q̄ttu- Ad primū
or ſunt diligibilia ex ordine charitatis q̄ ad beatitu-
dinem referūtur vt beatificās ⁊ beatificabile ſcꝫ de⁹
⁊ noſipi ⁊ corpus ⁊ aīa ꝓximi. ⁊ in ꝓximo includitur
alius ordo ꝙ primo magis coniūctos ⁊ poſt hoc mi-
nus coniūctos ⁊ ſic vſq̄ꝫ ad inimicos tn̄ multa alia re
ferunt̄ ad charitatē/vel vt vtilia vel vt fruibilia vl' vt
diſpoſitiones vel pfectiōes anime ad hoc ꝙ egrediat̄
in actus meritorios/⁊ ſic diligit̄ dilectio ⁊ alie virtu
tes. Ad aliud dm̄ ꝙ ſi hec ꝓpoſitio ꝙ potētie eiuſ- Ad 2m
dē nō eſt reflecti ſup actū ⁊ obiectū general'r ꝓponat̄
falſa eſt: quia ſm hoc vltimū actum vltime potentie
cognoſcere nō poſſemus. vel oporteret potētias eſſe
infinitas. vnde dicimus ꝙ ꝓpoſitio intelligit̄ de potē
tijs ſitis in talibꝫ organis quoꝝ cōplexio ex ſuis cō-
ponētibꝫ nō eſt niſi ad pceptionē vnius generis con-
trarietatis vel ſi pcipit alia contraria ꝙ illa ſicut effe
ctus ꝓprij cauſant̄ ex cōtrarietate vna: verbi gratia
viſus eſt potētia ſita in oculo cuius compoſitio eſt ex
humore criſtallino ⁊ humido habituali: ⁊ quia humi
dū criſtallinū ex ſua dyaphaneitate receptiuus eſt co
loris ⁊ ex cōpreſſione quā habet aer retētiuus meli⁹
q̄ꝫ aer. Et p̄terea q᷑ humor aq̄ humor incorpalis eſt
humor aūt aeris eſt humor ſp̄ualis ⁊ incorporalis vt
dicit ph̄s inſup quia lumen habituale q̄ꝺ eſt in ip̄o fa
cit actu aliqualiter ſpeciē coloris. ideo nō recipit niſi
q̄ꝺ eſt in genere coloris/⁊ actū coloris qui eſt lumen
⁊ ſic eſt de alijs ſenſibus p̄ter tactum qui nō tam ſen
ſus eſt q̄ꝫ differētia animalis: q᷑ omne aīal habet ſen
ſum tactus/⁊ quādoq̄ꝫ nullū aliū habet niſi forte gu
ſtum ſm ꝙ eſt q̄dā tact⁹ nō ſm ꝙ eſt indiciū ſaporis.
In illis ergo eſt illa ꝓpoſitio vera ⁊ nō in alijs/nō em̄
viſu video me videre ſed ſenſu cōmuni cuius neceſſi-
tas eſt vt dicit Auicē. vt pcipiā actus ſenſuū particu-
lariū ⁊ cōpoſitiones ſenſibiliū ꝓpriorū vt eadem po-
tētia iudicetur/hoc album eſſe dulce ⁊ ꝙ apprehendi
poſſunt ſenſata cōia in quibꝫ ſunt ꝓpria. In alijs aūt

potētijs que cōponere τ diuidere poſſunt ꝓpoſitio eſt
falſa. vñ eadē potētia poſſum diligere obiectū aliqͦd τ
Ad 3m ipam dilectionē. Ad aliud dōm ꝙ in li. de trinita-
te inuenit̄ iſta albedo eſt alba τ plures alie: ſed abſq̄
dubio nō ſunt ꝓprie: τ ideo dico ꝙ nō eſt hic denoia-
tio cū dico diligo dilectionē/cū diligo diligibile. dico
em̄ ꝙ vno actu numero diligo dilectionē τ rem dile-
ctam: ſed differūt/dilectio em̄ eſt appetitus volun-
tatis tendēs in bonū vel in deſideratū τ ille appetit⁹
p̄mo eſt ipius act⁹ τ ꝯſequēter obiecti τ vnū eſt ibi ꝓ-
pter alterꝫ: quia actus ꝓpter obiectū τ ideo ſequit̄ ꝙ
diligo dilectū ꝓpter ſe/τ dilectio placet mihi ꝓpt̄ aliō
q2 nō quero actū exire de potētia ꝓpter actū ſ3 poti⁹
ꝓpter obiectū. τ ſic vtrūq3 eſt in appetitu τ tunc dile-
ctio dilectiōis eſt appetit⁹ actus τ dilectio dilecti eſt
amor tendēs in ipm̄ τ hec ſimul ſunt. vnde ibi idē nō
Ad 4m denoiat ſe ſicut cū dicit̄ albedo albat̄. Ad aliud di-
cendū ꝙ vt iam patet nō ibit̄ in infinitū: q2 actus di-
lectionis ſtat in appetitu ex quo egredit̄/τ ille appeti-
tus nō habet aliū appetitū: ſed poti⁹ mouet̄ ab eo qͦd
diligit̄/τ illud mouet ſeipo qͦd eſt in rōne p̄mi moto-
ris in hoc ordine: ſed dilectū ſtat in amore qui ſignifi-
Ad 5m catur in verbo cū dicit̄ diligo. Ad vltimū dicendū
ꝙ in veritate in alia rōne ſumit̄ dilectio in cōcluſione
τ in p̄miſſa: ſed tñ bene ſequit̄ ꝑ modū qui dictus eſt
in ꝑncipio ſolutionis: quia nemo diligit amicū niſi di-
lectionē habeat τ hanc velit appetitu volūtatis τ in il-
la dilectiōe vt cauſa τ exēplar increata dilectio reſul-
tat: τ ideo habet apud ſe vbi deū quē diligere debet
Obiectio inueniat τ diligat. Si aūt tu obijcias ꝙ de⁹ reſul-
tat in q̄libet creatura/τ ita eadem ratio eſſet de q̄libet
Sol'o creatura. Dicendū ꝙ non eſt ſimile: q2 in iſto reſultat
vt in exēplato τ reſultat vt intimū affectus noſtri qͦd
eſt amor. In alijs aūt reſultat vt in veſtigio τ in ima-
gine/vel ſi reſultat vt in exēplato ſicut facit in vita τ
ſapiētia τ hmōi donis tñ nō reſultat in eis vt intimū
nr̄i affect⁹: τ ideo in illis amor nr̄ nō ita fert̄ in ipm̄.

Arti. IIII. D

Utrū proximus quē diligimus minus ſit nobis notus q̄3 ipſa dilectio. Et vide diſtinctionē intellectus agentis.

Einde querit̄ de hoc qͦd dicit [Magis enim
D nouit dilectionē q̄ diligit q̄3 fratrē quē diligit
Arg. p̄mo τc.] ſ.a. Hoc em̄ videt̄ falſum q2 fratrē no-
uimus ſenſu imaginatiōe τ intellectu dilectionē autē
2o tm̄ intellectu. Itē ſi dilectio de qua loquit̄ eſt cha-
ritas increata regulatiua τ exēplaris noſtre charita-
tis/videt̄ oīno falſum qͦd dicit: q2 oculus noſtri intel-
lectus ad manifeſtiſſima nature eſt ſimilis diſpoſitio-
ni oculoꝝ veſptilionis ad lumē ſolis: ergo multo ma-
3o gis ad ea q̄ ſunt ſupnaturalia. Item. I. ad Tim. 6
Qui habitat lucē inacceſſibilē quē nullus hominū
4o vidit: ſed nec videre pōt. Itē Exod. 33. Non vide-
bit me homo τ viuet. τ Joh. I. Deū nemo vidit vnq̄3
ergo videt̄ ꝙ multo notior ſit nobis ꝓximus q̄3 de⁹
quē tñ vocat hic charitatē ꝓpter ſui p̄ſentiā in anima.
Sed cōtra quecūq3 ſeipis noſcunt̄ magis noſcūtur
q̄3 q̄ ꝑ alia ſicut ꝑncipia magis q̄3 cōcluſiones. Pri-
Alia obie- ma ſeipis noſcunt̄ ergo magis q̄3 alia: deus aūt ma-
cta in ꝯriū rime primus eſt ergo ſeipo noſcit̄. Itē quecūq3 p̄-
primū ſentiora ſunt in intellectu magis noſcunt̄: q2 p̄ſentia
eſt cauſa noticie. ſed q̄ ſuis eſſentijs ſm id qͦd ſunt in
intellectu ſunt magis ſunt p̄ſentia q̄3 ea q̄ ſuis ſilitu-
dinib9 tm̄ ſunt in intellectu: ḡ magis noſcunt̄: ſed di-
lectio ſm id ꝙ eſt in aīa intellectiua eſt ꝓximus ꝑ ſili-
tudinē tm̄: ergo dilectio magis noſcit̄ q̄3 proximus.
Inde obijcit̄ vlterius quecūq3 ita p̄ſentia ſunt vt 2m
ſint penetratiua ſubſtantiā τ id qͦd eſt intellect⁹ in to-
to τ nihil de intellectu ſit qͦd nō penetrāt. illa ſūt ma-
gis p̄ſentia q̄3 illa q̄ aſſunt vt intrinſeca p̄ſentia intel-
lectui: charitas increata eſt p̄ns vt totū intellectū pe-
netrās/creata aūt vt intrinſecus p̄ns tm̄: ḡ charitas
increata magis eſt p̄ns q̄3 creata τ q̄ ſunt magis p̄ſen-
tia ſunt magis nota vt dicit Aug. ergo videt̄ ꝙ deus
ſit mag' not⁹ nob q̄3 qcqd aliō eſt vel pōt eſſe. So- Solutio
lutio ſine p̄iudicio loquēdo puto hic eſſe diſtinguēdū dupli'r acci-
in intellectu: eſt em̄ aliqs intellectus in nobis accipi- pit intelle-
ens ex fantaſmate τ i illo perit ſcia ſi perit ſenſus: vñ ctus agēs.
cecus natus nō demonſtrat de colorib9. Eſt aūt ali⁹
intellectus nō accipiēs ex fantaſmate/ſed in lumine
agētis intellect⁹ tm̄ τ in hijs in quib9 illuminat̄ etiā
ampliori lumie q̄3 ſit lumen agētis intellect⁹ ſicut eſt
radius diuinus/vel radi⁹ reuelatiōis angelice. nec
hoc itelligo ꝙ ſint duo intellectus nūero τ ſubiecto:
ſed duo ꝑ modū cōuerſionis ad ſupius τ inferius ſi-
cut dicit Aug. in li. de ciui. dei inducēs apulegiū pla
tonicū de deo ſocratis ꝙ dixit ꝙ deū nō videre pote-
rāt p̄hi niſi intellectu ſe a carne abſtrahētes τ adhuc
nō niſi raptim q̄ſi p̄micāte lumie. Primus autē mo-
dus eſt q̄ſi generalis nobis dū ſumus in via. Scōs
aūt magis erit in actu poſt viā. Si ḡ querat̄ quō in-
intellectus ſit potētior ad intelligendū: diſtinguēdū
eſt q2 de natura ſui magis ſe habet ad ſupius/de ſta-
tu aūt huius vite magis ad inferi⁹. Silr̄ diſtinguo
ex p̄te eius qͦd noſcit̄. aliqͦd em̄ ita noſcit̄ ſm ſui p̄tātē
ꝙ ipm̄ eſt lux τ ratio ad alia cognoſcēda/τ ſi attendat̄
p̄tās noticie vel intellectus ex parte obiecti mouētis
intellectū magis erit notum qͦd noſcit̄ in luce ꝓpria/τ
eſt rō cognoſcēdi alia q̄3 id qͦd tm̄ cognoſcit̄ in luce ali-
ena τ hoc modo dicit p̄hs in ꝑncipio de aīa ꝙ noticia
de aīa certior eſt q̄3 noticia de corpe aīato: q2 anīa eſt
ꝑncipiū q̄ cognoſcūtur accñtia τ opa τ paſſiōes ani-
maliū. Alia noticia eſt ſm p̄tātē noſcētis τ intellect⁹
q̄ mouet̄ ab eo qͦd noſcit̄/τ ſm illū modum frequēter
magis noſcunt̄ q̄ in natura ſunt poſteriora ſicut effe-
ctus plus q̄3 cā/τ hoc mō dictū eſt ꝙ intellect⁹ nr̄ ſi-
cut viſus noctue ad lumen ſolis ſe habet ad ea q̄ ſunt
in natura manifeſtiſſima. Hac diſtinctiōe habita di-
co ꝙ de⁹ τ charitas increata τ oīa q̄ p̄ñtia ſunt in aīa
ſunt magis nota p̄mo modo intellect⁹ τ ſm potēta-
tē intelligibilis mouētis. Frater aūt τ ꝓxim⁹ τ oīa
q̄ ſenſui appropinquāt ſunt magis nota ſecūdo mō
intellect⁹ ſm p̄tātē intelligētis τ hoc videt̄ Aug. ſen-
tire q2 ſic exponit plane notiorē: q2 p̄ſentiorē q2 inte-
riorē q2 certiorē: τ hoc mō eſt facile rñdere obiectis.
Ad p̄imū ergo dōm ꝙ hoc ꝓcedit de intellectu ſe- Ad primū.
cūdo mō τ ſm p̄tātē intelligentis τ de hoc nō loquit̄
Aug. τ eodē mō dōm eſt ꝙ p̄hs loquit̄ de intellectu
accipiēte a fantaſmate. Ad aliud dōm ꝙ hō dicit̄ Ad 2m
humana vita τ hūano mō intelligēs τ hoc eſt accipiē-
do a fantaſmate. Ad aliud dōm ꝙ nō viuere dicit̄ Ad 3m
mori quo ad actū vite intellect⁹ cōiunctū carni τ fan-
taſmatib9 ſed ſi videt aliqs viuit tūc vita p̄ie q̄ ad in-
tellectū. Ad aliud dōm ꝙ deū in ſuba quid eſt/ne- Ad 4m
mo vidit vnq̄3: q2 hoc eſt cōprehēdere ſicut ſup in ſcōa
diſtinctiōe dictū eſt: ſed tñ ſubſtantiā dei multi vide-
rūt. Ad aliud dicendū ꝙ oīa illa ꝓcedūt q̄ in ꝯriū Ad alia ob-
obijciunt̄ ſm primū modū intellect⁹ τ ſm poteſtatē iecta i ꝯriū.

eius qđ noſcit̃ ⁊ nõ ẜm intellectũ fantaſticũ ⁊ ẜm po-
teſtatẽ intelligẽtis in via in quo magna frequẽtia ſen
ſibiliũ ⁊ fantaſmatũ obcecat oculũ intellectꝰ ẜm pri-
mũ modum conſiderati.

Arti. V. E **An aliqs poteſt ſcire in via ſe habere cha-ritatem.**

Einde querit̃ de hoc qđ dicit [Quia interio-
Arg. ṗmo. D rẽ q₂ certiorẽ ⁊c̃.] ẽ.b. Ex hoc eñ videtur ꝙ
ꝙ certa ſit nobis charitas in nobis: g̃ aliqs
2o in vita poteſt ſe ſcire habere charitatem: qđ etiã videt̃
ꝑ illđ ad Rom. 8. Certus ſum ꝙ neq₃ mors neq₃ vi-
3o ta poterit me ſeꝑare a charitate dei ⁊c̃. Itẽ ſi chari
tas eſt nobis certior q̃₃ ꝓximus: ſed ꝓximũ ita noui-
mus ꝙ de ip̃o nõ dubitamus: g̃ videt̃ ꝙ nos etiã ita
nouimꝰ eẽ i charitate ꝙ de charitate nr̃a nihil dubi-
4o tamus. Itẽ charitas lumẽ eſt ṗma ca. Ioh. 2. Qui
ꝓ veritate. diligit fratrẽ in lumĩe eſt lumen aũt ſeip̃o manifeſtat̃
g̃ videt̃ ꝙ nullus iuſtoꝝ habeat aliqđ dubiũ de cha-
ritate ſua. Sed cõtra Eccs. 9. Nemo ſcit vtrũ odio
Solutio vel amore dignus ſit. Solo dõm ꝙ nullꝰ ſine re-
uelatiõe ad ſe facta põt ſe ſcire eſſe in charitate duabꝫ
de cauſis quarũ vna iã dicta eſt: q₂ licet charitas ma
nifeſta ſit de ſe nõ tñ nob ita manifeſtat̃ ꝓpter tumul-
tũ cõcupiſcẽtie ⁊ fantaſmatũ in cordibꝫ nr̃is. Alia cã
eſt q₂ amor naturalis ſil'imũ h₃ actũ cũ actu charita-
tis qñq₃: ⁊ ideo vnas videt̃ ꝓ alia. ſ. dilectio natura-
Ad primũ lis ꝓ gratuita. Ad primũ g̃ dõm ſicut in p̃cedenti
q̃ſtiõe dictũ ẽ ꝙ h̃ eſt verũ q̃ ad ṗmũ modũ intellectꝰ
Ad 2m ⁊ ĩtelligibilis ⁊ nõ q̃ ad ſcõm vtriuſq₃. Ad aliud di
cendũ ꝙ aut apl's loquit̃ ex reuelatiõe ad ſe facta aut
vocat noticiam charitatis ex ſigno feruoris ⁊ hmõi.
Ad 3m Ad tertiũ in ṗma ſolutione ⁊ in q̃ſtione p̃cedenti.
Ad 4m Ad aliđ dõm ꝙ charitas lumẽ eſt effectiue q₂ pel-
lit tenebras pcti ⁊ etiã ſi lumen eſſet ꝑ ſe ſpũale qđ tñ
magis cõuenit veritati nõ ſequit̃ ꝙ ſeip̃a videret̃ ꝓ-
pter cauſas ṗus dictas ꝙ eſſet viſibilis de ſe.

Arti. VI. F **An deꝰ in via videri poteſt a nobis per ſe-ip̃m aut per ſpeciem.**

Einde q̃rit̃ de hoc ꝙ dicit [Qui diligit fra-
Argu. ṗmo D trẽ in lumĩe manet ⁊c̃.] ẽ.c. Videt̃ eñ ex hoc
ꝙ charitas diuina ſit lumẽ: ſed lumẽ ſeip̃o vi-
det̃: g̃ videt̃ ſeq̃ ex hoc ꝙ deus hic in via videat̃ ꝑ ſe-
2o ip̃m a nobis g̃ videt̃ ꝑ ſpeciẽ. P. ſi videat̃ in ſpecie
q̃ eſt ſil'itudo q̃ ſpẽs ponet̃ ei: nõ eñ ab ip̃o abſtrahi
põt ſpẽs aliqua: ⁊ ſi aliq̃d ip̃e creat in nr̃o intellectu il
lud nõ erit ſpẽs ſua q̃ ſit rõ cognoſcendi ip̃m: g̃ videt̃
Solo. ꝙ aut nõ cognoſcit̃ aut cognoſcit̃ ꝑ ſeip̃m. Si di-
Inſtantia cas ꝙ videt̃ ꝑ effectũ. Cõtra hec viſio etiã cõpetit nõ
habentibꝫ charitatẽ ⁊ etiã nõ hñtibꝫ fidẽ catholicã: g̃
videt̃ ꝙ cũ nobiliori viſiõe videat hñs fidẽ ⁊ charita-
tẽ in q̃ deꝰ ꝑ eſſentiã ⁊ inhabitãtẽ gr̃am eſt ꝙ ille vi-
Ratio in deat ꝑ ſpeciẽ cũ q̃ eſt ip̃e deꝰ. S₃ ꝯtra apl's. I. Coꝝ.
oppoſitũ 14. Videmꝰ nũc in enigmate ꝑ ſpeculũ tũc aũt facie
ad faciẽ. nũc cognoſco ex ꝑte tũc cognoſcã ſicut ⁊ co-
2o gnitꝰ ſum. Itẽ. 2. ad Coꝝ. 6. Quãdiu i corꝑe ma-
nemus ꝑegrinamur a dñо: ꝑ fidẽ eñ ambulamꝰ nõ
Solo ꝑ ſpeciẽ. Solo q̃dã iſtis rõnibꝫ moti dicũt ꝙ deꝰ
hic ꝑ ſpeciẽ videt̃: ſ₃ adeo tenuis eſt viſio ꝙ viſio non
põt appellari. hoc aũt nõ videt̃ niſi forte in raptu qñ
hõ nõ vtit̃ ĩtellectu ex fantaſmate accipiẽte. Et iđ vi-
det̃ mihi ꝙ deꝰ pñs i aĩa cernit̃ in ſuo effectu q̃ eſt gr̃a
nobis data ⁊ p̃cipue i charitate q̃ optĩa ṽtutũ ⁊ inti-
ma eſt ⁊ ſil'ima p̃ie: q₂ eſſential'r ⁊ ſubal'r manet i pa-
Ad primũ tria licet modꝰ eiꝰ ſit aliꝰ. Ad ṗmũ g̃ dõm ꝙ cha-
ritas lumẽ eſt ꝑ effectũ lumĩs q̃ eſt mltiplex: ſ₃ tñ q̃t-
tuor ſũt ṗncipaliores actꝰ eiꝰ: q̃ꝝ ṗmꝰ ẽ illuminãdo
pellere tenebras. Scđs eſt oñdere ea q̃ latebãt ⁊ hoc
p̃cipue ẜm ꝙ eſt in extremitate ꝑſpicui tangẽte corꝑa Effectꝰ lu-
terminata: q₂ ſic facit actum coloris ⁊ colorata. Ter- minis.
tius ẽ ex mltiplicatiõe radioꝝ diſſoluere ⁊ calefacere
ẜm ꝙ magis ꝑpẽdiculariter opponit̃ id qđ illumĩat
q₂ ẜm illã ꝓportionẽ reflexio fit ad acutiores vel hebe-
tiores angulos. Quartꝰ effectꝰ eſt nõ oĩs lucis ſ₃ celi
ſ. mouere ad ſpẽ₃ ꝑ ṽtutẽ viuificatiuã q̃ſi reꝝ gñabi-
liũ naturaliũ ⁊ corruptibiliũ. Dico g̃ ꝙ charitas ⁊ ṽi
tas diuidũt iſtos actꝰ int̃ ſe: q₂ ṗmꝰ q̃ ad illumĩare
magis ꝯuenit ṽitati ⁊ q̃ ad expulſionẽ tenebraꝝ ĩgrã
tie ⁊ ĩfidelitatis: ſed q̃ ad expulſionẽ pcti qđ naſcit̃ ex
corrupto affectu magis ꝯuenit charitati: q₂ charitas
operit multitudinẽ pctõꝝ. Scđs aũt totꝰ eſt ṽitatis.
Tertiꝰ aũt totus charitatis ꝑ ſe loquẽdo. Quartus
aũt vtriuſq₃: q₂ vtraq₃ fecũdat ṽitas intellectũ ⁊ cha
ritas affectũ. Ad aliud dõm ꝙ deꝰ videt̃ hic a nob Ad 2m
in ſpecie ſue ſil'itudĩs q̃ eſt affectꝰ gr̃e eiꝰ in nobis ⁊ il
le effectus gr̃e q̃ nõ eſt affectus cõis.

Qđ fraterna dilectio cũ ſit deꝰ nõ eſt pr̃ vel filius vel ſpũſſanctus.

Cũ ãt fratr̃na dilectio ſit deꝰ: nec pr̃ ẽ nec filiꝰ
ſed tñ ſpũſſctũs q̃ ꝓprie in trinitate dilectio
vel charitas đr. Vñ Aug. in. xv. li. de tri. Si a
in donis dei nihil eſt maiꝰ charitate: ⁊ nullũ
eſt maiꝰ donũ dei q̃₃ ſpũſſctũs q̃d cõſequẽtiꝰ
eſt q̃₃ vt ip̃e ſit charitas q̃ dicit̃ ⁊ deꝰ ⁊ ex deo.
Ita eñ ait Iohã. Dilectio ex deo eſt. Et pau I. Ioh. 4.
lo poſt. Deus dilectio eſt. Vbi manifeſtat eã
ſe dilectionẽ dixiſſe deũ quã dixit ex deo deꝰ
g̃ ex deo eſt dilectio. Itẽ in eodẽ Iohes vo-
lens de hac re aptius loq̃. In h̃ inq̃t cognoſci
mus q₂ in ipſo manemus ⁊ ipſe i nobis: q₂ de
ſpũ ſuo dedit nobis. Spũs itaq₃ ſanctus de
quo dedit nobis facit nos in deo manere: ⁊
ip̃m i nob. h̃ aũt facit dilectio. Ip̃e eſt g̃ deꝰ
dilectio. Ipſe igit̃ ſignificat̃ vbi legit̃: deꝰ di
lectio eſt. Ex hijs ergo apparet ꝙ ſpũſſanctꝰ
charitas eſt.

An charitas ſit maximũ omniũ donoꝝ. Arti. VII.

Einde q̃rit̃ de hoc qđ dicit in ſcđo ca. iſtiꝰ par G
D tis vbi dicit̃ [Si in donis dei nihil maiꝰ eſt
charitate. ẽ.a. videt̃ ei ſapĩa maximũ donoꝝ Arguit̃ ṗo
eſſe: q₂ inter dona ſpũſſcti ṗmo enũerat̃. Itẽ ſapĩa 2o
h₃ i ſe charitatẽ ⁊ nõ ꝯuertit̃: q₂ ſapĩa đr ſapecũ ſapo
re ⁊ ſapor eſt cũ charitate: g̃ videt̃ ꝙ ſapĩa ſit maiꝰ do
nũ. Itẽ in ſapĩa mittit̃ filiꝰ: g̃ videt̃ ꝙ tñ adminus 3o
eſſe ſic charitas i q̃ mittit̃ ſpũſſctũs: g̃ nõ videt̃ verũ
ꝙ charitas ſit maximũ donoꝝ. Solo dõm ꝙ cha Solo.
ritas ſit maximũ oĩm donorũ ſimpl'r ſicut dicit hic
Aug. Ad primũ aũt qđ obijcit̃ dõm ꝙ ſapĩa dicit̃ Ad primũ
ṗmũ donũ int̃ dona ibi enũerata q̃ ẜm Greg. dat̃ in
adiutoriũ potẽtiaꝝ vel viriũ: vel dicat̃ melius ꝙ ſa-
piẽtia ṗmo ponit̃ habet hoc a ſapore charitatis ꝯiun
cto ſibi: q₂ ſapĩa nihil aliud eſt q̃₃ ſapor dei in ſuis do-
nis vel in ſe quẽ ſaporẽ facit charitas ⁊ iđ ſapiẽtia nõ
erit maior niſi ꝑ accñs ⁊ nõ ꝑ ſe: q₂ h̃ ꝙ ṗmũ donũ ſit

habet a charitate: ꝛ iõ charitas q̃ ħ hꝫ a ſe maioꝛ eſt.
Ad 2m Ad aliud dõm ꝙ ħ facit magnitudinē ꝑ accñs: qꝛ
vt dicit Aug. in hijs q̃ nõ mole mag̃ ſūt idē eſt maiꝰ
eſſe qd̃ meliꝰ. vñ charitas q̃ eſt foꝛma oīs boni ꝛ vin
Ad 3m culū ꝑfectiōis eſt optimū donoꝝ. Ad aliud dõm ꝙ
in ſapīa mittiꝛ̃ filiꝰ hoc veꝝ ē: ſꝫ tñ ab illo oꝛdīe nõ ſu
mit ſapīa eq̃litatē: qꝛ ītellectꝰ vlteriꝰ oꝛdīaꝛ̃ ī nob ad
affectū. Intellectꝰ eñ eſt bonꝰ oīb faciētib eū. ꝛ iõ
etiā ꝑfectio affectꝰ oꝛdīe finis melioꝛ eſt ꝑfectiōe ītel-
lectꝰ ꝛ cū charitas ī ꝑfectiōe affectꝰ ſit vltimū ꝛ opti
mū charitas eſt maximū donoꝛū.

Qd̃ nõ ē dictū ꝑ cām illd̃ deꝰ charitas ē ſicut illud tu es patiētia mea et ſpes mea.

Sed ne foꝛte aliquis dicat illud eſſe dictum
per expꝛeſſionem cauſe: Deus charitas eſt
ſcꝫ ꝙ charitas ſit ex deo ꝛ non ſit ipſe deus. ſi
cut dicitur: Deus nr̃a patiētia eſt ꝛ ſpes: non
ꝙ ipē ſit iſta: ſꝫ qꝛ iſta ex deo ſūt occurrit Au
guſti. oſtendēs hoc nõ eſſe dictū ꝑ cām ſicut
illa in. xv. li. de tri. ita dicēs: Nõ dicturi ſu-
mus charitatē nõ ꝓpterea eſſe dictā deū: ꝙ
ipſa charitas ſit vlla ſubſtātia q̃ dei digna ſit
Ps. 70. noīe: ſ ꝙ donū ſit dei: ſicut dictū eſt deo: Tu
es patiētia mea. Nõ vtiqꝫ iõ dictū eſt: tu es
patiētia mea: ꝙ dei ſuba eſt nr̃a patiētia: ſed
Ps. 61. qꝛ ab ipō nobis eſt. Vñ alibi: Ab ipſo eſt pa
tiētia mea. Huc eñ ſenſum facile refellit ſcri
ps. 57 ꝛ 58 pturarū ipſa locutio. tale ē eñ: Tu es patiē-
tia mea: quale eſt: Dñe ſpes mea ꝛ deꝰ meus
miſcdia mea: ꝛ multa ſilia. Nõ eſt aūt dictū:
Dñe charitas mea aut tu es charitas mea:
aut deus charitas mea. Sed ita dictum eſt:
1. Job. 4. Deus charitas eſt: ſicut dictū eſt: deus ſpūs
eſt. Hoc q̃ nõ diſcernit intellectū a dño: non
expoſitionē querat a nobis. Non eñ aptius
quicq̃ poſſumus dicere. Deꝰ ergo charitas
eſt. Ex ꝑdictis clareſcit ꝙ ſpūſſctūs charitas
eſt q̃ diligimꝰ deū ꝛ ꝓximū vñ faciliꝰ ē nob
oñdere quō ſpūſſctūs mittaꝛ̃ ſiue deꝛ̃ nobis.
Arti. VIII. Vtrū patiētia ſit dei ſubſtantia ꝛ vtrū fi-
D des: ſpes: ſalus: patientia: habeant in deo
exemplaria.
Einde q̃riꝛ̃ de hoc qd̃ dicit [Dei ſuba eſt nr̃a
D patiētia ſed qꝛ ab ipō nobis eſt ꝛc̃.] ſ. a. Sꝫ
Arguiꝛ̃ pō cõtra ſm cõmunē opinionē q̃ fere ab oīb mõ
teneꝛ̃ charitas nr̃a nõ eſt dei ſuba: ſꝫ ab ipō nobis eſt
ḡ videꝛ̃ ꝙ ſit ſil'e. Si dicas ꝙ charitas nr̃a eſt exē-
Sol'o. plū charitatis diuīe: patiētia aūt ꝛ fides ꝛ hmōi non
habēt exēplar in deo ſibi rñdens: ꝛ iõ diciꝛ̃ charitas
Inſtantia. deus nõ aūt patiētia. Cõtra nihil creaꝛ̃ a deo ſine
exēplari: ḡ nec patiētia. Itē q̃d diceꝛ̃ de ſalute cū dꝛ
Solutio ſalus mea nunq̃d ſalꝰ nõ eſt exēplariꝛ̃ in deo. So
lutio dõm ꝙ q̃dā ſonāt imꝑfectionē. vt fides/ſpes/pa
tiētia/fides ꝓpter foꝛmā ꝛ actū: ſpes aūt ꝓpter genus
qd̃ eſt expectatio: patiētia ꝓpter ſubiectū: ſalꝰ aūt etiā
reſpicit euaſionē ꝑiculi; vñ patiētia ꝛ ſalus ſūt in ſub-
iecto paſſibili. et iõ exēplar nõ habēt in deo. Dicendū Ad primū
ergo ad pꝛimū ꝙ charitas ē a deo ſicut vltimū ꝛ opti
mū ad qd̃ in genere virtutis ſe habet nr̃ affectus. alia
aūt dona nõ ſic: ꝛ ideo magis relucet in charitate q̃
in alijs. Ad aliud dõm ꝙ exēplar virtutis nõ vo- Ad īſtātiā.
caꝛ̃ idea ſub qua creatur omne qd̃ creatur: ſed exem-
plar vocaꝛ̃ qd̃ ꝑ pꝛius eſt in deo ſm rem ſicut vita/ſa
pientia/charitas ꝛ hmōi.

Quō ſpūſſanctus mittatur vel detur nobis.

Tūc ei mitti vl' dari diciꝛ̃ cū ita ī nob eſt: vt
faciat nos diligere deū ꝛ pꝛoximū: ꝑ qd̃ ma-
nemus in deo: ꝛ deus in nobis. Vnde Aug.
hunc miſſionis modū inſinuās in. xv. lib. de
trini. ait: Deus ſpūſſctūs q̃ ꝓcedit ex deo cū
datꝰ fuerit hoī: accēdit eū ad diligēdū deū ꝛ
pꝛoximū: ꝛ ipſe dilectio eſt. Nõ eñ hꝫ hõ vñ
diligat deum: niſi ex deo. Ecce quō daꝛ̃ vel
mittiꝛ̃ nobis ſpūſſctūs ſm ꝙ diciꝛ̃ datum ſiue
donū. Qd̃ donū cõmendat Aug. explanans
aptius quō detur in eodē libꝛo. Dilectio in- Rom. 5.
quit dei diffuſa eſt in coꝛdibus noſtris: vt ait
apl'us per ſpiritūſanctū qui datus eſt nobis.
Nullum eſt iſto dono dei excellentius. So-
lum eſt qd̃ diuidit inter filios regni ꝛ filios ꝑ
ditionis. Dantur ꝛ alia per ſpiritū munera:
ſed ſine charitate nihil pꝛoſunt. Niſi ergo tñ
impartiaꝛ̃ cuiq̃ ſpūſſctūs: vt eū dei ꝛ ꝓximi
faciat amatoꝛē: a ſiniſtra ñ trāſferꝛ̃ ad dexte-
ram. Neqꝫ ſpūſſctūs ꝓpꝛie diciꝛ̃ donum niſi
pꝛopter dilectionē quā qui nõ habuerit: ꝛ ſi 1. Coꝛ. 13.
loquaꝛ̃ omnibus linguis: ꝛ habuerit pꝛophe
tiā ꝛ omnē ſcientiā ꝛ omnem fidem ꝛ diſtri-
buerit omnē ſubſtantiā ſuā: ꝛ tradiderit coꝛ-
pus ſuū ita vt ardeat: non ei pꝛodeſt. Quan
tū ergo bonū eſt ſine quo ad eternā vitam ne
minē tanta bona ꝑducūt. Ipſa vo dilectio
vel charitas (nā vnius rei nomen eſt vtrūq̃)
ꝑducit ad regnū. Dilectio ergo q̃ deus eſt ꝛ
pꝛopꝛie ex deo eſt ſpūſſanctꝰ eſt ꝑ quē diffū-
ditur in coꝛdibus nr̃is deus charitas: ꝑ quā
nos tota inhabitat trinitas. Quo circa rectiſ
ſime ſpūſſanctus cum ſit deus: vocatur etiā
donum dei. Qd̃ donū pꝛopꝛie quid niſi cha-
ritas intelligendū eſt: que ꝑducit ad deum:
ꝛ ſine qua quodlibet aliud dei donū nõ per
ducit ad deum. Ecce hic aperiꝛ̃ qd̃ ſupꝛa di-
ctum erat. ſ. ꝙ charitas ſit ſpūſſctūs: ꝛ donū
excellētius: ꝛ quō hoc donum id eſt ſpūſſan
ctus detur nobis ſcꝫ cum ita impartitur ali-
cui. i. ita habet eſſe in aliquo vt eū faciat dei
ꝛ pꝛoximi amatoꝛē. Qd̃ cū facit: tunc aut da
ri dicitur ſiue mitti alicui ꝛ tunc ille dicitur
pꝛopꝛie habere ſpiritūſanctū.

Arti. IX. An ſolā charitas diuidat inter filios regni
I ꝛ ꝑditiōis: ꝛ vtrū in quolibet augmēto chari
tatꝭ dicitᷣ mitti ſpūſſctūs: ꝛ vtꝛ͂ mittatᷣ ī aliȷs
muneribus ꝙ̄ charitate.

Einde queritᷣ de hoc qȯ dicit [Solū eſt qȯ di
d uidit inter filios regni ꝛ ꝑditionis. ꝛc̄.] s. a.
Queſtiūcl'a Hoc eīm̄ videtᷣ flm: q2 q̄libet virt⁹ ſepatᷣ a vi
prima. tio ſibi ꝯrio: nō ḡ tm̄ charitas. P̄ q̄ritᷣ vtrū ſpm̄ſā
2a ctū debem⁹ dicere mitti ī aliȷs muneribꝫ que dantᷣ
ꝑ ipm̄ vt hic dicit. videtᷣ ꝙ nō: q2 cū illis nō adeſt per
grām inhabitantē: miſſum aūt mittitᷣ vt aſſit nobis
ſicut ꝛ donū ſuū: ḡ videtᷣ ꝙ nō cū illis nō mittitᷣ ſpiri
3a tus. Itē q̄ritᷣ vtrū in q̄libet augmento charitatis
mitti dicatᷣ ſpūſſctūs: videtᷣ ꝙ nō: q2 nō ad aliȯ adeſt
Solutio ꝙ̄ prius: ſed ad mai⁹. Sol'o dōm ꝙ nulla virtus
ad primū vl'iter diuidit niſi charitas: q2 ipa vno mō eſt forma
Ad 2m oīum: ꝛ iō cū nullo vitio habetᷣ. alie aūt virtutes non
excludūt niſi vitiū vnū/ ꝛ nō oīa. Ad aliud dōm ꝙ
vt puto nō dicetᷣ mitti niſi in charitate ſimpl'r: ſꝫ ſcm̄
Ad 3m q̇d in aliȷs vt mittatᷣ videlicet ī aliȷs vt ſpūs eſt ꝛ nō
vt ſctūs eſt. Ad aliud dōm ꝙ eſt augmētū ſenſibile
ꝑ ſignū/ ꝛ augmētū inſenſibile: verbi grā: charitas ī-
cipiēs manēs in ſtatu incipiētiū augetᷣ: ſed inſenſibili
ter. ſed illa q̄ mutat ſtatū vt iā ſit ꝑficiēs/ ꝛ fiat ꝑfecta
in illo augmēto: ḡ qȯ eſt ſenſibile ꝑ ſignū dico ꝙ ſpūſ
ſctūs mittitᷣ: ꝛ hoc eſt qȯ dicit Aug. Spūs ꝛ chari-
tas nō hn̄ti datᷣ vt habeat: ꝛ hn̄ti vt magis habeat.
ꝛ habebitᷣ in lr̄a ſequētis ꝑtis: ſed nō dꝛ mitti rōe au-
gmēti qȯ eſt inſenſibile/ eo ꝙ in miſſione eſt cognitio ꝑ
effectum: vt ſupra dictum eſt.

Utrū cōcedendū ſit ꝙ ſpūſſanctus augeatur in homine vel magis vel minus habeatur vel detur

Hic q̄ritᷣ ſi charitas ſpūſſctūs eſt: cū ipſa au-
geatᷣ ꝛ minuatᷣ in hoīe: ꝛ magis ꝛ minus ꝑ di-
uerſa tpa habeatᷣ: vtrū cōcedendū ſit ꝙ ſpūſ-
ſctūs augeatᷣ vel minuatᷣ in hoīe: ꝛ magis et
minus habeatᷣ? Si eīm̄ in hoīe augetᷣ ꝛ magis
vel min⁹ datᷣ ꝛ habetᷣ mutabilis eſſe videtur
de⁹ aūt oīno imutabilis ē. Videtᷣ ḡ ꝙ vl' ſpi-
rituſſctūs nō ſit charitas: vel charitas nō au
geatᷣ vel minuatᷣ in hoīe. Itē charitas ꝛ non
hn̄ti datᷣ vt habeat: ꝛ hn̄ti vt plenius habeat
Si ḡ ſpūſſctūs charitas eſt: ꝛ nō hn̄ti datᷣ vt
habeat: et hn̄ti vt plenius habeat. Sed quō
datᷣ nō hn̄ti: cū ipe vt deus ſit vbiqꝫ: et in oī-
bus creaturis totus: et quō pleni⁹ datᷣ vl' ha
betᷣ ſine ſui mutatiōe.

Reſpōſio ad primā queſtionē.

His itaqꝫ reſpondem⁹ dicētes ꝙ ſpūſſanct⁹
ſiue charitas penit⁹ imutabilis eſt: nec in ſe
augetᷣ vel minuitᷣ: nec in ſe recipit magis vel
minus: ſed in hoīe vel poti⁹ hoī augetᷣ et mi-
nuitᷣ: et magis vel min⁹ datᷣ vel habetᷣ: ſic de⁹
dꝛ magnificari et exaltari in nobis: q̄ tn̄ in ſe
nec magnificatᷣ nec exaltatᷣ. Unde ꝓpheta:
Accedat hō ad cor altū et exaltabitᷣ de⁹. ſupᷓ Ps. 53.
quē locū ait auctoritas: Deus nō in ſe: ſed in
corde homīs grandeſcit. Sic ergo ſpūſſctūs
homini datur: et datus amplius datur. i. au-
getur: et magis et minus habetur: et tamē im
mutabilis exiſtit.

Reſponſio ad ſecundam.

Cūqꝫ vbiqꝫ ſit et in oī creatura totus: ſunt tn̄
multi qui eū nō hn̄t. Nō eīm̄ oēs ſpm̄ſctm̄ hn̄t
in q̄b⁹ eſt: alioq̇n et irrōnabiles creature ha-
berēt ſpm̄ſctm̄ qȯ fidei pietas nō admittit

Ic queritᷣ ſi ſpūſſanct⁹ eſt charitas. ꝛc̄.] Hic
b incipit ſcd̄a pars iſtius diſtinctiōis: in q̄ mgr̄ R
ſoluit ꝯ ſe obiecta. ꝛ diuiditᷣ in tres ꝑtes: in q̄-
rū prima obȷ̄cit ꝑ rōnē ꝛ ſoluit. In ſcd̄a obȷ̄cit ꝑ au-
ctoritates ꝛ ſoluit ibi: [Supra dictū eſt ꝙ ſpūſſctūs
ꝛc̄.] In tertia obȷ̄cit ꝑ vnā auctoritatē q̄ maxime vi
detᷣ eſſe cōtra eū: ꝛ ſoluit ibi: [Alias quoqꝫ inducunt
rōnes. ꝛc̄.] In prima parte ſunt tria capitula: quoꝝ
primū habet obiectionē. ſecundū ſolutionē ibi [His
ita rn̄demus.] Tertiū cōfirmationem ſolutōis ſicut
patet in rubrica.

An charitas poteſt augeri vel minui. Arti. X.
Ic incidit queſtio difficilis de hoc qȯ hic ſup-
b ponitᷣ: charitas augetᷣ. ꝛ a magiſtro dꝛ ꝙ non
eſſentialitᷣ augetᷣ: ſed nobis vel in nobis. oēs
aūt moderni fere dicūt ꝯriū: videtᷣ aūt ꝙ nō augetur Arg. primo
in his eīm̄ q̄ ſimplicia ſūt ſi vnū alteri additᷣ nil' mai⁹
efficitᷣ: ḡ ſi eſſentia charitatis eſſentie charitatis ad-
datᷣ nihil mai⁹ efficitᷣ: ḡ augmētari nō p̄t. Itē ſi pū
ctū puncto addā duplicaui punctū: ſed extēſiue nō fe 2o
ci lineā: ḡ a ſili ſi eſſentiā charitatis eſſentie charitatꝭ
addā nihil mai⁹ effeci q̄ſi extēſiōe cōtinua: ſed dupli-
caui charitatē. ſꝫ hoc nihil eſt: q2 ꝛ ſi ponatᷣ charitas
augeri: nō tn̄ ſꝑ augetᷣ in duplū. Itē q̄cūqꝫ augentᷣ
aut augentᷣ ꝑ aliq̇d additū/ aut ꝑ multiplicationē ī ſe 3o
ipis: ſicut fecit dn̄s de q̇nqꝫ panibꝫ: aut ꝑ rarificatō-
nē/ aut ꝑ ꝓductionē: ſicut illa q̄ malleantᷣ vt fiāt lon-
giora. cōſtat aūt ꝙ charitas nullo iſtoꝝ modoꝝ a ma
giſtris ponatᷣ augeri niſi ꝑ additionē vel ꝑ multipli-
cationē. Sed ꝯ id qȯ augetᷣ ꝑ additionē hēt ī ſe vir
tutē vn̄ additū vniat ſibi. q̄ eſt ḡ virt⁹ illa ī charitate Queſtiūcl'a
cōuertēs ī ſe aliā ꝑtē charitatis: nō p̄t etiā fingi vt vi
detᷣ Si dicatᷣ ꝙ additᷣ ſic ignis igni Cōtra ignis
trāſit ī locū ignis. ꝛc̄. ſic ī q̄ cōſeruatᷣ ſpēs ei⁹. ḡ videtᷣ Sol'o.
ꝙ oporteret talē ꝟtutē mouētē charitati addite adeē Obiectio.
q̄ moueret ipam ad h̄ vt illi vniretᷣ. ꝛ q̄ eſt illa? Si
aūt dicas ꝙ multiplicatᷣ in ſe. Cōtra ſimplex in ſe Sol'o
nō multiplicatᷣ: ſicut ſi milies multiplicetᷣ pūct⁹ non Obiectō
efficiet magnū: ḡ charitas nō hoc mō augetᷣ Item
ad q̇d augetᷣ? q2 mīma charitas valet reſiſtere cuilibꝫ 4o
tēptatōi vt dicūt: ꝛ mīma charitas ſufficit ad meritū
vite et̄ne: cū ḡ n̄ hēatᷣ niſi ꝓpᷣ iſta duo: videtᷣ ꝙ chari-
tas ſuꝑflue augetᷣ. Si dicas ꝙ augetᷣ ꝟtute ꝛ n̄ eſ
ſentia: h̄ videtᷣ n̄ poſſe ſtare: q2 ꝟt⁹ nō ē niſi ī eſſētia vt Sol'o
in ſubiecto. vn̄ tāta eſſētia tm̄ p̄t/ ꝛ tātā hꝫ ꝟtutē: ꝛ ni Obiectio.
ſi augmētetᷣ nō p̄t plus. Si ꝓpter h̄ dicatᷣ ꝙ chari
tas nō augetᷣ. Cōtra ſuꝑ illȯ: Aſcēſiōes ī corde ſuo Sol'o
diſpoſuit ꝛc̄. gloſa: Grad⁹ q̄bꝫ aſcendit: q2 ſemꝑ pro- Rōes ꝓ ve
ritate ꝙ au
getᷣ cha. p̄a.

ficit in corde ſuo: quãto eñ plus amauerit tãto altiꝰ
2ª aſcendit. Itẽ .2. Corinth. 12. ſuꝑ illud ſuꝑimpen
dar ego ipe ꝓ aĩab3 veſtris. gloſa: Perfecta charitas
eſt vt quis paratus ſit mori ꝓ fratrib3: ſ3 nunqd mox
vt naſcit̃ charitas iã ꝑfecta eſt: immo vt ꝑficiat̃ naſcit̃
⁊ cũ fuerit nata nutrit̃: ⁊ cũ fuerit nutrita roborat̃: et
cũ fuerit roborata ꝑficit̃: ⁊ cũ venerit ad ꝑfectionẽ di
3ª cit cupio diſſolui. Itẽ charitati debet̃ premiũ: ſed
maius premiũ debet̃ vni q̃3 aliȷ̃: ḡ charitas maior: ḡ
4ª augeri poteſt. Itẽ Joh. 14. Maiorẽ hac charitatẽ
nemo habet: vt aĩam ſuã ponat quis pro amicis ſuis
Queſtiũcl'a Ulterius querit̃ in hac ꝑte vtrũ poſſit minui: ⁊ vi
Rõ in ꝯriũ det̃ ꝙ ſic: q2 cõtraria ſunt circa idẽ: ſed augmentum ⁊
diminutio ſunt cõtraria: ḡ videt̃ ꝙ ſi charitas auget̃
Rõ ꝓ veri ꝙ etiã poſſit diminui. Sed cõtra: nihil diminuit̃
tate niſi ab aliquo diminuẽte ipm. ſi ḡ charitas diminuit̃
erit aliqd diminuẽs eã: aut ḡ deꝰ / aut volũtas in q̃ eſt
aut pctm: cõſtat ꝙ nec deus / nec voluntas: q2 deus
dat ⁊ auget eã / ⁊ volũtas habet eã. Si aũt pctm di
minuit aut veniale / aut mortale. nõ veniale: q2 nõ at
tingit eã: q2 nõ eſt in ſuꝑiori parte aĩe. nec mortale:
q2 nõ põt ſtare cũ ipa in eodẽ: oẽ aũt diminuẽs eſt cũ
Sol'o diminuto in eodẽ: ḡ non diminuit̃ Si dicas ꝙ au
Imꝓbatio get̃: ⁊ tñ nõ diminuit̃ / eo ꝙ augmentũ inſit ei ꝑ natu
rã: hoc nihil eſt: q2 cõtrariũ qđ ineſt ꝑ naturã ſemper
eſt vno mõ: vt calor in igne: ⁊ nõ maior / nec minor ni
ſi ꝑ accñs. augmenntũ aũt ineſt charitati ita ꝙ de mi
nori efficit̃ maior: ⁊ ſi rediret ad priorẽ q̃3titatẽ dice
Solutio ret̃ diminuta charitas. Solutio dicendum ꝙ hec
queſtio vna eſt ⁊ eiuſdẽ rõnis in augmẽto oim virtu
tũ: cõcedo aũt ſimpliciter ꝙ auget̃ charitas ꝑ additiõ
nẽ eſſentie ad eſſentiã. ⁊ bene videt̃ mihi in hac parte
Ad primũ. mgr̃ falſum dixiſſe Ad primũ ḡ dõm ꝙ eſt ſimplex
in cõtinuo habẽs poſitionẽ: ⁊ hoc additũ aliȷ̃ nihil ef
ficit maius: ⁊ eſt ſimplex in diſcreto hñs ordinẽ: ⁊ hoc
additũ aliȷ̃ facit diſcretionẽ pluralitatis: exemplũ pri
mi eſt punctus: ſcdi aũt vnitas. eſt etiã ſimplex quod
nõ habet extenſionẽ molis / ſ3 virtutis: ⁊ hoc additũ
Ad 2m aliȷ̃ facit magis in eſſentia ⁊ virtute / ⁊ nõ mole Ad
aliud dõm eodẽ mõ ꝙ nõ eſt ſimile de puncto: q2 pũ
ctus puncto eſt equalis: ſed eſſentia addita charitati
Ad 3m ⁊ cui addit̃ nõ neceſſario eſt equalis: ſed minor Ad
Ad q̃ſtiũcu aliud dõm ꝙ iã dixi ꝙ auget̃ additiõe. Ad hoc aũt
lam. qđ querit̃ de virtute vnitiua dico ꝙ ſeipis ſibi vniũ
tur in voluntate q̃ eſt propriũ ſubiectũ vtriuſq3: ſicut
ignis igni in loco ignis: ⁊ ipa ſpẽi idẽptitas in addito
⁊ in eo cui fit additio facit facilẽ tranſitũ vniꝰ in aliud
Ad 4m Ad aliud dõm ꝙ licet mĩma charitas ſufficiat reſi
ſtere: nõ tñ ſufficit eque faciliter. vñ ſicut natura non
tm̃ dat ſpẽm materie: ſed etiã ſpẽi fortificationẽ ꝓpter
alterationes ſequentes. ita eſt in gr̃a. nõ ꝙ gr̃a par
ua etiã debilis ſit reſpectu peccati: ſed q2 ſubiectũ eiꝰ
debile eſt: ⁊ ideo oportet ꝙ multũ fortificet̃ habitu ĩ
formãte: ſimiliter licet minime charitati debeat̃ reg
Ad q̃ſtiun nũ: tñ maior meret̃ augmentũ premiȷ̃. Ad id qđ vl
culam terius querit̃ ſi diminui põt: dõm ꝙ nõ. ⁊ bene con
cedo ꝙ nõ valet illa ſol'o quã quidã dãt / eo ꝙ augmẽ
tũ ſibi ſit naturale charitatẽ diminui nõ poſſe: ſ3 ſicut
probat obiectio: iõ nõ diminuit̃: q2 nihil eſt diminu
Charitas ens eã: ſed aliqd deſtruẽs vel augẽs inuenit̃ Nota
ꝑficit quat tñ ꝙ charitas ꝑficit quattuor modis. ſ. quo ad radi
tuor modis cationẽ in ſubiecto ex diuturnitate quo ad facilitatẽ
operandi ſm eã. ex cõſuetudine affectionũ ⁊ operum
charitatis quo ad nũeꝝ meritoꝝ ex multitudine ope
rũ: ⁊ quo ad modũ feruoris ex actuali cõſideratione
beneficioꝝ dei: ſicut nouiciȷ̃ qñq3 plus feruẽt aliȷ̃s ex
eo ꝙ actualiter ⁊ de nouo mouent̃ circa beneficia di.
⁊ id qđ de nouo mouet plus prouocat feruorẽ: pret̃
iſtos quattuor modos eſt augmentum eius propriũ
per additionem igitur ⁊c̃.

Auctoritate confirmat vtramq3 reſponſionem.

Ut aũt certius fiat qđ diximus auctoritate
cõfirmamus ꝙ ſpũſſanctus magis ac minus
percipiat̃ ⁊ homi augeat̃: ⁊ nõ habẽti det̃: et
habenti vt plus habeat̃ Aug. oſtẽdit ſuꝑ Jo
hãnẽ dicẽs: Sine ſpũſctõ cõſtat nos chriſtũ
nõ diligere: ⁊ eius mandata ſeruare nõ poſſe
⁊ id nos poſſe atq3 agere tanto minus quãto
illũ ꝑcipimus minus: tanto xõ amplius q̃3to
illũ ꝑcipimus amplius. Jdcoq3 nõ ſolũ non
habẽti: verũ etiã habẽti nõ incaſſum ꝓmitti
tur. Nõ habẽti quidẽ vt habeat̃. habẽti aũt
vt amplius habeat̃. Nã ſi ab alio minus ⁊ ab
alio amplius nõ haberet̃: ſanctus heliſeꝰ ſan 4. Reg. 2.
cto helye nõ diceret: Spũs q̃ eſt in te duplo
ſit in me. Chriſto aũt q̃ eſt dei filiꝰ nõ ad men a
ſurã datus eſt ſpũs: neq3 eñ ſine gr̃a ſpũſſan Job. 3.
cti eſt mediator dei ⁊ hoium hõ chriſtus. Qđ
eñ eſt vnigenitus dei filiꝰ equalis patri: nõ
eſt gratie ſed nature. Qđ aũt in vnitatẽ ꝑſo
ne vnigeniti aſſumptus eſt hõ: gratie eſt: nõ
nature: ceteris autẽ ad mẽſurã dat̃: ⁊ datus
addit̃ donec vnicuiq3 pro modo ſue ꝑfectio
nis propria mẽſura compleat̃. Ecce expreſſe
habes ꝙ ſpũſſanctus magis ⁊ minus datur:
vl' accipit̃: ⁊ hoĩ datus auget̃: ⁊ habenti ⁊ nõ
habenti dat̃: q2 ſpũſſanctus eſt charitas que
nõ hñti dat̃: in habẽte auget̃ ⁊ ꝓficit. Jmmo
vt veriꝰ ⁊ magis proprie loquar: hõ ĩ ea pro
ficit ⁊ deficit aliqñ: ⁊ tũc ipſa dr̃ ꝓficere vl' dẽfi
cere. q̃ tñ nec ꝓficit nec deficit ĩ ſe: q2 deꝰ ẽ. vñ
Aug. ĩ homel. ix. ſuꝑ epl'am Johã. ait: Pro
bet ſe q̃ſq3 q̃3tũ in illo profecerit charitas. vel
potiꝰ q̃3tũ ip̃e ĩ charitate profecerit. nã ſi cha
ritas deꝰ eſt: nec deficit nec proficit. ſic ḡ in te
proficere dr̃ charitas: q2 tu in ea proficis. Ec
ce quomõ intelligendũ ſit cũ dr̃ ſpũſſctũs au
geri ĩ nobis: quia nos in eo ſc3 proficimus ſic
⁊ alia huiuſmodi.

Qđ aliqui dicunt ſpiritũſanctũ nõ eſſe charitatem qua diligimus deum ⁊ proximum.

Supra dictũ ẽ ꝙ ſpũſſctũs charitas ẽ pr̃is et Roma. 5.
filiȷ̃ q̃ ſeinuicẽ diligit ⁊ nos: ⁊ ip̃e idẽ ẽ chari
tas q̃ diffũdit̃ ĩ cordibꝰ nr̃is ad diligẽdũ deũ

⁊ proximū. Hoꝝ alteꝝ oēs chatholici conce-
dunt.ſ.ꝙ ſpiritusſanctꝰ ſit charitas pr̄is ⁊ fi-
lij. Qḋ autē ipſe idem ſit charitas qua diligi-
mus deū ⁊ proximū a pleriſqꝫ negat̃. Dicūt
eñ: Si ſpiritusſanctus charitas eſt pr̄is et fi-
lij ⁊ noſtra eadē ergo charitas eſt qua deus
diligit nos: ⁊ qua nos diligimus eū. Hoc au-
tē ſctōꝝ auctoritates negare vident̃. Dicit
eñ Aug. in li. de ſpiritu ⁊ lr̄a: Unde eſt dile-
ctio niſi vnde ⁊ ip̄a fides.i. a ſpiritusſctō: Nō
eſſet eñ in nobis niſi diffunderet̃ in cordibꝰ
noſtris ꝑ ſpm̄. Charitas aūt dei dicta eſt dif-
fundi in cordibus noſtris. nō qua nos ipſe di-
ligit: ſꝫ qua nos facit dilectores ſuos. Sicut
iuſtitia dei dicit̃ qua nos iuſti eiꝰ munere ef-
ficimur: ⁊ dñi ſalꝰ qua nos ſaluat: ⁊ fides xp̄i
qua nos fideles facit. His verbis videt̃ mon-
ſtrari diſtinctio inter charitatē q̄ nos deꝰ di-
ligit: ⁊ q̄ nos diligimus: ⁊ ſicut iuſtitia nr̄a dr̄
dei: nō ꝙ ipſe ſit ea iuſtus: ſed quia ea nos iu-
ſtos facit. ſilr̄ et fides ⁊ ſalus: ſic videt̃ dicta
dei charitas q̄ eſt in nobis. nō ꝙ ipſe ea dili-
gat: ſed qꝛ ea nos diligere facit. De hoc etiā
idē Aug. in li. xv. de tri. ait: Cū Joānes com-
memoraſſet dei dilectionē nō qua nos eū: ſꝫ
qua ipſe dilexit nos: ⁊ miſit filiū ſuū libera-
torē pro peccatis nr̄is. Ecce ⁊ hic videt̃ mani-
feſte diuidere dilectionē qua nos diligimus
deū ab ea q̄ ip̄e diligit nos. Si ergo inquiūt
ſpiritusſctūs dilectio eſt qua deus diligit: et
qua nos diligimus duplex dilectio eſt: imo
duo diuerſa eſt: qḋ abſurdū ⁊ a veritate lon-
ge ē. Nō eſt ergo dilectio qua diligimꝰ: ſꝫ q̄
deus tm̄ diligit nos.

Reſponſio ad predicta determi-nans auctoritates.

His reſpōdemus predictaꝝ auctoritatū ver-
ba determināntes hoc mō: Charitas dei dicta
eſt diffundi in cordibꝰ nr̄is: nō qua ipſe nos
diligit: ſꝫ qua nos diligere facit. ⁊c̃. His ver-
bis nō diuidit̃ nec diuerſa oſtendit̃ charitas
qua deus nos diligit ab ea qua nos diligimꝰ
ſed potius cū ſit vna ⁊ eadē charitas: ⁊ dicat̃
ipſa dei charitas ⁊ diuerſis de cauſis ⁊ rōni-
bus dei charitas appellari in ſcriptura oſten-
dit̃. Dicit̃ eñ dei charitas: vel quia deus ea
diligit nos: vel qꝛ nos ea ſuos dilectores fac̃

Determiātio prime auctoritatis

Cū ergo ab apl̄o dicitur charitas dei diffun-
Rom.5. di in cordibus noſtris non eſt dicta charitas
dei qua diligit nos: ſꝫ qua facit nos diligere
id eſt nō ibi appellat̃ charitas dei: eo ꝙ deus
nos ea diligit: ſꝫ eo ꝙ nos ea ſui dilectores fa-
cit. ⁊ ꝙ ea ratiōe poſſet dici charitas dei: q̇a
nos ea diligere facit: ex ſimili genere locutō-
nis oſtendit: ſicut dr̄ iuſtitia dei qua nos iu-
ſtificat: ⁊ dñi ſalꝰ qua nos ſaluat: ⁊ fides chri-
ſti qua nos fideles facit.

Determinatio ſecunde.

Similiter ⁊ aliā exponimus auctoritatē: vbi
ait dilectionē dei cōmemorari. nō q̄ nos eū:
ſꝫ qua ipſe dilexit nos: ac ſi diceret: cōmemo-
rat dilectionē dei. nō ſm ꝙ ea nos diligimus
deū: ſed ſm ꝙ ipſe ea diligit nos.

Aliud obijciunt.

Sed aliud eſt inquiūt qḋ magis vrget. dixit
eñ ſupra Augu. ꝙ dilectio eſt a ſpū ſancto: a
quo fides: ſicut ergo fides nō eſt ſpūſſanctus
a quo eſt: ita nec charitas. Quō g̊ ſpūſſctūs
eſt ſi ab ipſo eſt: nā ſi ab ipſo ē ⁊ ipſe eſt: ergo
ſpūſſanctus a ſeipſo eſt. Ad qḋ dicimꝰ: Spi-
ritusſanctus quidē a ſeipſo nō eſt: ſed tñ a ſe-
ipſo dat̃ nobis: vt ſupra dictum eſt: dat enim
ſeipſum nobis ſpūſſanctꝰ. Et ex hoc ſenſu di-
ctū eſt ꝙ charitas ab ipſo eſt in nobis: ⁊ tamē
ipſa ſpūſſanctꝰ eſt. fides aūt eſt a ſpū ſancto:
⁊ nō eſt ſpūſſanctus: qꝛ donū vel datū ſolū-
modo eſt: nō deus dans.

Qḋ alias inducūt rōnes ⁊ au-ctoritates ad idem probandum.

Alias quoqꝫ inducunt rōnes ad idē oſtendē-
dū.ſ. ꝙ charitas nō ſit ſpūſſctūs: qꝛ charitas
affectio mentis eſt ⁊ motus animi. ſpūſſctūs
v̇o nō eſt affectio anī vel motus mentis: q̇a
ſpūſſanctus immutabilis eſt ⁊ increatus: nō
eſt ergo charitas.

Qḋ charitas ē motꝰ vl̄ affectō anī

Qḋ aūt charitas ſit affectio anī ⁊ motꝰ men-
tis auctoritatibꝰ cōfirmāt. Dicit eñ Aug. in
iij. li. ḋ doctrina chri. Charitatē voco motū
anī ad fruēdū deo ꝓpt̃ ipſum: ⁊ ſe ac proximo
ꝓpter deū. Idē in li. ḋ moribꝰ eccl̄ie catholi-
ce: tractās illḋ verbū apl̄i: Nec mors nec vi- Rom.8.
ta poterit nos ſepare a charitate dei. Chari-
tas ḋi inq̄t dicta ē virtꝰ q̄ anī nr̄i rectiſſima af-
fectio ē q̄ ꝯiūgit nos ḋo q̄ eū diligimꝰ. Ecce
his verbis exp̄mit̃ ꝙ charitas ē affectō ⁊ mo-
tus anī: ac ꝑ hoc nō videt̃ eſſe ſpūſſanctus.

Rn̄ſio determinās auctoritates.

Ad quod dicimus hoc ita dictum eſſe: ſicut
dicitur: Deus eſt ſpes noſtra ⁊ patientia no-
ſtra: quia facit nos ſperare ⁊ pati: ita chari-
tas dr̄ eſſe motus ſiue affectō animi: quia per

ea mouet̃ ⁊ afficit̃ animus ad diligendũ deũ. Nõ aũt mireris ſi charitas cũ ſit ſpũſſanctus
Sap.8. dicat̃ motus mentis: cũ etiã in libro Sap. di-
Sap.7. cat̃ de ſpũ ſapiẽtie: ꝙ attingit a fine vſqꝫ ad fi nẽ ꝙ eſt actus mobilis: certus: incoinqnatus qḋ nõ iḋ dr̃ ꝙ ſapiẽtia ſit mobile aliqd vl̃ act⁹ aliquis: ſed qꝛ ſui ĩmobilitate oĩa attingit nõ locali motu: ſed vt vbiqꝫ ſp ſit: ⁊ nuſqꝫ incluſa teneat̃. Sic ğ charitas dr̃ motus animi: nõ ꝙ ipa ſit motus vel affectio vel virt⁹ anĩ: ſed qꝛ ꝑ eã quaſi eſſet virtus: afficit̃ mẽs ⁊ mouetur. Sed ſi charitas ſpũſſanctus eſt ꝙ operat̃ in ſingulis prout vult: cũ ꝑ eũ mens hoĩs afficiat̃ ⁊ moueat̃ ad credendũ vel ſperandũ: et hmõi ſicut ad diligendũ: quare nõ ſic dicitur charitas motus vel affectio mentis ad credẽdũ vel ſperandũ ſicut ad diligendũ? Ad qḋ ſane dici poteſt: qꝛ alios actus atqꝫ mot⁹ virtutũ operat̃ charitas .i. ſpũſſanctus mediantibus virtutib⁹ quaꝝ act⁹ ſunt vtpote actum fidei .i. credere fide media: ⁊ actũ ſpei .i. ſperare media ſpe. Per fidẽ eñ ⁊ ſpem ꝓdictos opat̃ actus: diligẽdi vo actũ ꝑ ſe tm̃: ſine alicuius virtutis medio opat̃ .i. diligere. Aliter ğ hunc actũ opat̃ qꝫ alios virtutũ actus. iḋqꝫ differẽter de hoc ⁊ de alijs loquit̃ ſcriptura: que iſtũ ſpecialiter charitati tribuit. Eſt ergo charitas vere ſpũſſctũs. vñ Aug. ꝓmiſſũ verbũ apl̃i tractãs in eodẽ li. charitatẽ dicit eſſe bonũ quo nil melius eſt: ⁊ ꝑ hoc ipam eẽ
Roma.8. deũ ſignificat dicẽs: Si nulla res ab ei⁹ charitate nos ſepat qḋ eſſe nõ ſolũ meli⁹: ſꝫ etiã
Cor.12. certius hoc bono poteſt? Ecce dicit qꝛ charitate nihil melius eſt: charitas ğ ſpũſſanctus eſt qui deus eſt: ⁊ donũ dei ſiue datũ qui diuidit ſingulis fidelib⁹ dona: nec ipſe diuidit̃ ſed indiuiſus ſingulis dat̃. vnde Augu. vbi Joãnes dicit nõ ad menſurã chriſto dari ſpiritũ ait: ceteris vo diuidit̃: nõ quidẽ ipe ſpiritus ſed dona eius.

Arti. XI Utrũ xp̃o datus eſt ſpũs nõ ad mẽſuram
L ita ꝙ gratia eius ſit infinita.

Einde querit̃ de hoc qḋ dicit: [Chriſto autẽ
d qui eſt filius dei nõ ad menſurã datus eſt ſpiritus:] ğ videt̃ ꝙ gratia ei⁹ ſit infinita / quod
Solutio falſum eſt. Solo: grã in ſe finita eſt: ſed attingit ꝑ vnionẽ diuinitatẽ in oꝑe: qꝛ agens in grã eſt deus et hõ: ⁊ ideo rõne vniõis põt dici infinita: ⁊ hoc probatũ ⁊ exemplatũ eſt in .iij. hui⁹ volũinis diſtinctiõe .j.

Arti. XII Quid intelligit̃ ꝑ hoc qḋ dicit̃ ꝑ Heliſeũ Sit in me ſpũs tuus duplex.

Einde querit̃ de hoc qḋ dicit: [Oro vt ſpirit⁹
Solo. d tuus duplex ſit in me ſm intellectũ lr̃e. Dicendũ ꝙ in helia duplex fuit ſpũs ad ꝓphetiã / ⁊ miracula / ⁊ hũc petiuit heliſe⁹: nõ vt duplũ haberet qꝫ helias habuit: ſm aũt ꝙ hic iducit̃ tũc ſpũs ad vnũ fuit in xp̃o: ħ eſt ad virtutes. in nobis aũt duplicat̃ nõ in qꝫtitate: ſed in effectu: qꝛ eſt in nobis ad virtutes / ⁊ ad pulſionẽ pc̃ti. in illa aũt ſolutõe ꝙ mgr̃ ſoluit vltimã auctoritatẽ: vbi dicit: [Ad qḋ ſane dici pt qꝛ aliqs act⁹ ⁊c̃.] mgr̃ apte petit qḋ eſt in ꝑncipio: qꝛ idẽ eſt in qſtiõe / qḋ ipe ſupponit in ſolutiõe.

An concedendum ſit ꝙ per donum dentur dona.

Jc queritur cũ ſpiri- Diſt.XVIII
b tuſſctũs ꝑ quẽ diuidunt̃ dona ipſe ſit donũ vtrũ cõcedẽdũ ſit ꝙ ꝑ donũ diuidant̃ ac dent̃ dona? Ad qḋ dicim⁹ qꝛ ꝑ donũ qḋ ẽ ſpũſſctũs ſingulis ꝓꝓa diuidũt̃ ⁊ ipm cõiter oẽs hñt. vñ Aug. in .xv. li. de. trini. ait: Per donũ qḋ eſt ſpũſſctũs in cõe oĩb⁹ mẽbris xp̃i multa dona ꝙ ſunt quibuſqꝫ ꝓꝓa diuidunt̃. Nõ eñ ſinguli qꝫqꝫ hñt oĩa: ſꝫ hi illa: alij alia: qꝫuis ipm donũ a quo cuiqꝫ ꝓꝓa diuidunt̃ oẽs habeãt .i. ſpm̃ſctm̃. Ecce aperte dicit per donum dona donari.

Jc querit̃ cũ ſpũſſctũs ⁊c̃.] Peracto tractatu A
b de duplici ꝓceſſione ſpũſſancti agit magiſter hic de relatiõe determinãte ſpm̃ſctm̃ ſm rõnẽ ſue ꝓceſſiõis: ſicut eñ filiatio ex rõne ꝓceſſionis ꝙ eſt gñatio determinat filiũ: ita donũ eſſe ex rõne ꝓceſſionis que eſt ſpiratio amoris determĩat ſpm̃ſctm̃: ⁊ de hoc agit hic magiſter: ⁊ cõtinet̃ tota ꝑs iſta in hac diſtinctiõe que diuidit̃ in tres partes: in quaꝝ p̃a determinat magiſter rationẽ doni: hoc eſt qualiter hoc nomẽ cõuenit ſpũiſctõ. Jn ſc̃da tangit probatõnẽ ꝙ hoc nomẽ habet ex rõne proceſſiõis ibi: [Et notãdũ ꝙ ſicut filius naſcendo accepit. ⁊c̃.] Jn tertia concludit ex rõne nominis ꝙ per hoc nomẽ donũ refert̃ ad patrem ⁊ ad filiũ: ſed per hoc nomẽ datũ nõ tm̃ cõparatur ad patrẽ ⁊ filiũ dantes: ſed etiam ad nos ꝙ accepimus ⁊ noſter vocat̃ ibi: [Et ſm hoc ꝙ ſempiterne donũ eſt refertur ad patrẽ ⁊ filiũ. ⁊c̃.] Jn prima parte haꝝ partiũ ſunt tria: in quorũ primo querit̃ vtrũ per donũ dentur dona. Jn ſecundo quare dicat̃ donum ⁊ datũ ibi: [Ꝓ diligenter cõſiderandũ ⁊c̃.] Jn tertio tangit ꝙ ex proprietate eterna habet ꝙ ſit donũ: ſed nõ ꝙ ſit datũ ibi: [Donũ vo dicat̃ nõ ex eo tm̃ ⁊c̃. per hoc patet ſententia

Utrũ per donum quod eſt ſpirituſſanctus omnia alia dona donantur. ⁊c̃. Artic. I

Ncidit aũt hic dubiũ circa primũ capitulum
i vtrũ ꝑ donũ dent̃ dona? Uidet̃ aũt ꝙ nõ: qꝛ per motũ nõ fit motus generaliter: quia dicit philoſophus ꝙ non eſt alterationis alteratio: ⁊ oĩno nõ eſt mutatiõis mutatio: ğ a ſimili etiam per donũ nõ datur donũ. Arg. primo ꝙ nõ.
Jtem videtur ꝙ hoc abeat in infinitum: quia ſi hec eſt ratio ꝙ dãtur dona: quia in dono dant̃: id donum neceſſe eſt etiam in dono donari ⁊ ſic de alijs: ergo hoc abibit in infinitũ. 2º
Jtẽ cũ dico: Jn dono dant̃ dona / aut oĩa / aut quedã. ſi oĩa: ğ donũ in quo oĩa dona donant̃ datur in dono: ğ eſt donũ aliqḋ preter oĩa dona / qḋ falſum eſt. ſi qdã ⁊ nõ oĩa: ğ illud donũ in quo donant̃ dona illa nõ ha- 3º Obiectio

bēt generalē influentiā ſup collationē donoꝝ: ḡ non hēt rōnē cauſalitatis ad oīa dona qḋ eſt incōueniēs: qꝛ illud donū eſt ſpūſſctūs. Itē fili⁹ eſt vnū de da-
4º tis nobis. vnde Eſa. 9. Paruulus em̄ natus eſt nobis/ ꝛ filius datus eſt nobis: ḡ hoc donū daꝝ in ſpūſancto. dari aūt in dono eſt ꝙ donū habeat influentiā cauſe ſup illud qḋ daꝝ: ḡ ſpūſſanctus habet influētiā cauſe ſup filiū/ qḋ falſum eſt/ vt videꝝ: qꝛ ſpūs eſt a
5º filio/ ꝛ nō ecōuerſo. Itē ponamus ꝑ impoſſibile ſpiritūſanctū nō eſſe: aut adhuc pater ꝛ fili⁹ eſſent eque liberales/ vt prius/ aut nō. ſi nō: ḡ liberalitatē habēt a ſpūſctō/ qḋ falſum eſt. ſi ſic: ḡ adhuc dabūt dona: et nō in hoc dono: ḡ videꝝ ꝙ hec nō ſit rō ꝙ ſpūſſctūs ſit
Solutio donū in quo alia dona donanꝝ. Solō dōm ꝙ ſpiritusſanctus eſt donū in quo alia dona donanꝝ: et in hoc dono danꝝ dona. ꝛ rō huius eſt: qꝛ qcq̄d aliquis alicui gratuito ꝛ liberalr̄ dat: primo ante illud dat ei amorē/ ꝛ in illo poſtea cōmunicat ei de bonis ſuis/
Ad primū ꝛ dat ei ꝛ ſe: ꝛ qcq̄d dat. Dōm ḡ ad primū ꝙ nō eſt alterat iōis alteratio: hoc eſt ꝙ alteratio ſit ad alterationē vt ad terminū motus: qꝛ ſic nunq̄ʒ eſſet quieſcere: ꝛ ſic etiā nō eſt mutatiōis mutatio: ſed frequenter vnus motus cauſa eſt alterius: ꝛ vna alteratio cauſa eſt alteri⁹. ſic dico hic ꝙ primū donū cauſa eſt oīm alioꝝ: vt dictū eſt: qꝛ in primo dono daꝝ nobis amor
Ad 2m dei/ q̄ eſt ſpūſſctūs q̄ donū vocaꝝ ab eterno. Ad aliḋ dōm ꝙ hoc nō abibit in infinitū: qꝛ ſicut in cauſa motuū ſtaꝝ in primo motu q̄ eſt cauſa oīm inferioꝝ: ita ī donis ſtaꝝ in primo dono/ qḋ eſt cauſa oīum ſcdoꝝū.
Ad 3m Ad aliḋ dōm ꝙ nō oīa dona donanꝝ in dono alio a ſe: qꝛ primū donū daꝝ in ſeipſo: qꝛ ipm̄ eſt amor gra
Ad obiectionē tuitus in quo ꝛ ipē ꝛ oīa alia ſcda dona danꝝ. Ad hoc aūt qḋ cōtra obijciꝝ dōm ꝙ donū primū ſeipō ſe influit: non tm̄ habet cauſalitatē reſpectu ſui: qꝛ ſpūſſanctus ſeipō dat ſe ꝛ mittit ſe: ſed nō per hoc tollitur generatio vel cauſalitas influendi ſup oīa dona crea
Ad 4m ta. Ad aliud dōm ꝙ filius daꝝ in eo ꝙ natus et factus eſt: ꝛ in eo ꝙ ſic datus eſt datus eſt in hoc dono qḋ appropriate eſt ſpūſſctūs: ſicut magiſter determinat in. iij. huius voluminis. vnde Joh. 3. Sic deus dilexit mundū vt filiū ſuū vnigenitū daret. fili⁹ autē ſm eternā generationē non habet rationē doni: quia ſic nō eſt a ſpūſctō: ſed tēporalis eius generatio a ſpū
Ad 5m ꝛ in ſpūſctō eſt. Ad aliud dōm ꝙ ſi per impoſſibile ponaꝝ ſpūſſanctus nō eē: ſequiꝝ ꝙ pater ꝛ filius non mittāt ꝛ dent amorē ꝑſonalē/ in quo oīa alia dona dētur: ſed ſequiꝝ ꝙ in amore eſſentiali denꝝ dona cui nō cōuenit mitti/ nec procedere tēporaliter ab ipis: ſicut nec eſſentie cōuenit. vnde nō ſequiꝝ ꝙ aliq̄d accipiant a ſpūſctō: ſed ꝙ tūc nō mittēt amorē/ nec ꝓcedit amor temporaliter: quia ꝙ proceſſio tēporalis in ſe claudit eternā: hoc eſt ex proprietate ꝑſonali ſpūs non ex aliq̄ defectu eſſentie diuine.

Utrum eadē rōne ſpūſſctūs dicatur donū ꝛ datū ſiue donatum.

Preterea diligenter cōſiderandū eſt cū ſpiritusſanctus dicaꝝ donū ꝛ datū: vtrū ꝛ eadē ratione vtrumq̄ʒ nomen ei cōueniat: qḋ vtiq̄ʒ videri poteſt.

Quare ita eſſe videtur.

Cum em̄ idē ſit ſpm̄ſanctū dari: ꝛ ſpm̄ſanctū donari: ex eadē ratiōe videꝝ ſpūſſanctus dici datum ꝛ donum. Hoc etiā videꝝ Auguſtinus ſignificare in. xv. li. de trinita. q̄ ait: Spiritusſanctus intantū donū dei eſt inquātum datur eis quibus datur: apud ſe autē de⁹ eſt ꝛ ſi nemini datur. Ecce aperte dicit ſpm̄ſanctum donū appellari: quia daꝝ. Si aūt ex eo tm̄ appellaꝝ donū: quia datur non ab eterno fuit donum: quia nō datur niſi ex tēpore.

Reſponſio quare datū ſiue donatum dicatur ſpiritusſanctus.

Ad quod dicimus quia ſpūſſanctus ꝛ donū dicitur ꝛ datum ſiue donatum: ſed datū ſiue donatum ex eo tm̄ dicitur: quia datur vl' donatur: quod habet tm̄ ex tempore.

Utrū vna ſit ratio doni ꝛ dati. Arti. II

Einde queriꝝ ſupra ſcdm capitulū: [Ꝓ diligē B
D ter cōſiderandū. ꝛc.] Utrū vna rō ſit doni ꝛ dati: videꝝ aūt ꝙ ſic mobilis ꝛ moti vna ratio Arg. primo
ſubſtantie eſt nō differēs niſi ꝑ actū ꝛ potentiā: ſʒ donū dr̄ eo ꝙ dari poteſt: datū aūt eo ꝙ daꝝ: ḡ illa habebunt vnā rationē. Ꝓ in omnib₃ actus nobilior eſt 2º
ꝛ melior potētia: cū ḡ datū conueniat ſm actū dandi donū aūt a potētia videꝝ nobilius cōuenire ſpūſancto: ꝛ prius datum q̄ʒ donū. Ꝓ Jacob. I. diſtinctio 3º
fit inter dona ꝛ data: cū dicit: Oē datū optimū. ꝛc. ſm gloſam ibidē datū referꝝ ad naturalia. donū autē gratuita. conſtat autē ꝙ vtraq̄ʒ dantur a ſpūſancto: ꝛ in vtriſq̄ʒ diuidit ſpūs ſingulis prout vult: ḡ videꝝ ꝙ ſpūſancto ita cōueniat eſſe datū ſicut eſſe donum.
Itē phs dicit ꝙ donū eſt datio irreddibilis: ḡ da- 4º
tio ſe habet vt ſuperius ad donū: ḡ eſt prius ſm intellectū: ḡ generali dono in quo oīa danꝝ magis cōpetit ḡ ſpūſſanctus magis diciꝝ datio vel datū q̄ʒ donum cuius cōtrariū determinatur in littera. Solutio Solō
dicendū ꝙ donū proprie cōuenit ſpūſancto/ ꝛ nō da principal' ꝛ
tū vel datio/ vel etiā donatio. ꝛ cauſa huius triplex ē ad primū
Una eſt: quia donū nomē eſt/ ꝛ ſignificat ſubſtātiam cū qualitate. qualitas aūt doni donabilitas eſt que poniꝝ circa id qḋ eſt donū/ hoc eſt ſpūs procedens vt amor. vnde cū donabilitas q̄ eſt qualitas q̄ eſt principiū intelligēdi donū nō ponit niſi ordinē ad dandum ipm̄ magis cōpetit eternitati q̄ʒ datū qḋ eſt ꝑticipiū/ ꝛ cōſignificat tp̄s. ſilr̄ datio ꝛ donatio noīa ſunt verbalia/ ꝛ ita act⁹ tꝑales cōſignificantia. licet nō cōſignificāt tꝑa. Alia cā eſt ꝙ donū eſt datio irreddibilis vt dic̄ phs: ꝛ ſol⁹ ſpūſſctūs ſic daꝝ vt nunq̄ʒ retribui poſſit ꝓpter ſui ꝑtātē. vn̄ ps. Quid retribuā domino pro oīb₃ q̄ retribuit mihi. ꝛc. Tertia cā ē: qꝛ donū referꝝ ad gratuita: datū aūt ad naturalia: ꝛ meliora ſūt gratuita naturalib₃: ꝛ iō rō doni magis cōpetit optimo donoꝝ oīm q̄ʒ rō dati. dōm ḡ ad pmū ꝙ donū et datū nō tm̄ dr̄nt ꝑ potētiā ꝛ actū: ſʒ etiā rōib₃ dictis.
Ꝓ illa potētia q̄ eſt ī dono: ſic̄ dic̄ mgr̄: nō eſt potētia reſpectu doni: hʒ eſt ꝙ aliq̄d ſit deficiēs de ꝑfectiōe doni: ſed eſt tm̄ reſpectu act⁹ ad alteꝝ. i. ad recipientē iſtā cōꝑationē: ꝛ iō ille act⁹ q̄ ſignificaꝝ ī dato nō ē vt ſibi aduenies in quo. ſ. ipm̄ donū efficiaꝝ vel perficiatur in actu: ſʒ potius in quo per ipm̄ donum perficiatur recipiens ipſum. vnde illa obiectio non procedit

nisi de potētijs naturalib; q̄ ꝑficiunt suis actibus ad
Ad 2m ueniētib; sibi / ad quos etiā diffiniunt. Ad aliō di
cendū ꝙ actus q̄ eſt forme ꝑfectio nobilior eſt potētia
⁊ habitudine talis potētie ⁊ talis actus nō ſe habent
donū ⁊ datū: ſed potius donū eſt ipa ſumma ꝑfectio
⁊ actus dandi q̄ expectat eſt actus reſpectu alterius
hoc eſt reſpectu ſuſcipientis ipm donū ad ſui ꝑfectio-
nē: ſi em̄ adueniret ille actus dono vt potētie oporte
ret ꝙ mutaret aliqd i illo qd̄ eſt abſurdū. vnde ꝑ ipm
Ad 3m magis aduenit donū ad ſuſcipientē / ⁊ mutat ipm in
melius. Ad aliud dōm ꝙ licet in nobis diſtinguā-
tur gratuita a naturalib;: tñ in deo dante nō eſt ſic:
Ad 4m. oīa em̄ dat in vno dono gratuito qd̄ eſt ſpūſſctūs ſi-
cut etiā oīa facit vno verbo qd̄ eſt filius. Ad aliud
dōm ꝙ datio nō cadit in diffinitiōe doni ſm ꝙ con-
uertit cū dato. prout hic accipit a magiſtro: ſed ꝓut ē
nomē vl'e / ⁊ abſtrahit a rōne doni ⁊ dati: ⁊ ſic nō ſeq
tur ꝙ datū vt hic ſignificatū prius cōueniat ſpūiſan-
cto qꝫ donum.

Arti. III An ꝓprium ſit ſpūiſctō eſſe donum.

C Einde obijcit ſup primū ꝑncipiū tertij capitu
D libi: [Donū vo dr nō ex eo tm̄ ꝙ donet. ⁊c.]

Arg. ꝑmo. Ex hoc em̄ videt magiſter velle ꝙ ꝓpriū ſit ſpi
rituiſancto ꝙ donū eſt. Sed ꝯ rō doni videt eſſe con
ſequēs rōnē eius qui ꝓceſſit. Probatio ex eo hēt ra-
tionē doni: q2 proceſſit vt amor: ǧ videt ꝙ ſit cōe con
Solo ſequēs potius qꝫ eſſe propriū. Si dicas ꝙ eſt ꝯñs
Inſtātia ſed propriū nō cōe. Cōtra filius etiā ꝓceſſit vt qui
qd̄ eſt 2m. dari poſſit: ſicut dicit in lr̄a in hac eadē diſtinctiōe: ǧ
3m ratio doni eſt cōe cōſequēs ⁊ non propriū. Itē ea q̄
propria ſunt ꝑſonaꝝ in actib; ꝑſonalib; ſignificātur:
vt cū dr pr̄ gñat filiū: generat cōſignificat paternita-
tē / ⁊ gñare filiationē: ǧ videt ꝙ ſi eē donū ꝓpriū ſit ſpi
rituſſancti ꝙ poſſim dicere pr̄ ⁊ fili⁹ ab eterno donāt
ſpm̄ſctm̄: aut ǧ donāt ſibijnuicē ſpm̄ / aut alijs. nō ſi-
bijnuicē: q2 hoc negat hic in lr̄a: ⁊ indigentiā ſignifi-
caret / nec alijs donāt ab eterno: q2 alij nō ſunt: ǧ ſpi-
ritus nō eſt donū proprie: ſed approp̄ate / vt videtur
4m Itē video in alijs ꝓprijs ꝙ nō tm̄ nō cōueniūt alij
ꝑſone: ſed etiā ꝙ nunqꝫ pn̄t cōuenire: filius em̄ nec eſt
pater / nec poteſt vnqꝫ eſſe pater nec ecōuerſo: ǧ vide
tur ꝙ ſi ſpūſſctūs eſt ꝓprie donū ꝙ rō doni nunqꝫ poſ
ſit alij cōuenire: ſed hoc falſum eſt: q2 qd̄ dat gratis /
⁊ irreddibiliter donū eſt / ſicut determinatū eſt in p̄ce
denti queſtiōe. filius datus eſt gratis ⁊ irreddibilit:
Rō ꝓ veri- ǧ eſt donū. Sed cōtra rō primi doni eſt amoris cō
tate. munio: amoris aūt ꝓcedentis cōio nō cōuenit niſi ſpi
rituiſctō: ǧ rō doni nō cōuenit niſi ſpūiſctō. Item
filius aut datus eſt ex amore aut nō. ſi nō / hoc abſur
dū eſt: q2 eſt cōtra euangelium dicēs: Sic deus dile-
xit mundū. ⁊c. ſi ſic: ǧ amor ille ſm rationē intelligē-
di prius datus eſt: ǧ filius nō habet primā rōnē do-
Solutio ni: ǧ eſſe donū nō cōuenit ei ꝓprie. Solo dōm ꝙ eē
donū cōuenit ſpūiſctō ꝓprie: ſi rō ſumat a primo do-
no ꝓcedēte ab eo q̄ donat vel donare habet. donator
em̄ ⁊ donū diſtinctōnē relatiuā hn̄t: ⁊ donū eſt exiēs
a donatore: ⁊ eſt id qd̄ primo habet rōnē doni: ⁊ hoc
nō eſt niſi amor ꝓcedēs a patre ⁊ filio. amor em̄ eſſen
tialis nō habet ꝓceſſionē diſtinctā ⁊ diſtinguentē: et
iō deficit a rōne doni. fili⁹ aūt nō ꝓcedit vt amor: ſed
poti⁹ vt fili⁹ q̄ poſſit amorē gratuitū impēdere / ⁊ cui
Ad primū. poſſit amor gratuitus impēdi. Ad id ǧ qd̄ primo
obijcit dōm ꝙ rō doni nō eſt ꝯñs ꝓceſſionē / vel intē-
tionē generalē: ſed eſt ꝯñs ꝓceſſionē in ſpē q̄ ſpiratio ē
que ſpiratō ex vi ſpiratiua (vt diximus ſupra imediā
te) producit amorē: ſed ſi acciperet ꝓceſſio ſm genera
lē intentōnē: tūc veꝝ eſſet ꝙ eſſet cōſequēs ſm intelle
ctū. Ad aliud dōm ꝙ eſſe donū eſt ſpūi ꝓpriū cui⁹ Ad 2m
cauſa eſt dicta in principio ſolutiōis. Ad aliud dicē Ad 3m
dū ꝙ multiplex eſt ꝓpriū. ſ. qd̄ nō ponit niſi reſpectū
ad ꝑſonas a quib; diſtinguit in actu ꝑſonali: ⁊ illud
propriū in diuinis habet actū ꝑſonalē in quo ſignifi
cat: ſicut filius ⁊ pater. quoddā eſt ꝓpriū qd̄ nō ponit
reſpectū ꝑ actū ꝑſonalē: ſed potius ꝑ priuationē / ſicut
innaſcibilitas: ⁊ hoc nō ſignificat in actu ꝑſonali: ſil'r
eſt propriū qd̄ eſt ex ratione actus in procedēte ꝑſona
⁊ hoc eſt donū: q2 ſpūſſanctus eſt donū: hoc eſt ex ta-
li proceſſiōe: quia. ſ. procedit vt amor: ⁊ q2 hoc ponit
ordinē cōicatiōis ſui in rōe doni etiā ad alios: iō ſim-
plici actu ꝑſonali qui tm̄ notet diſtinctionē vnius ab
alio ſignificari nō poteſt. ⁊ ratio hui⁹ magis patebit
infra in ſequētib; queſtiōib; huius diſtinctōis. Ad Ad 4m
aliud dōm ꝙ ſub rōe procedētis doni ⁊ primi hoc ꝓ-
priū nō cōuenit alijs: nec cōuenire poteſt. filius enim
⁊ ſi datus ſit nō tamē procedit vt donū: nec eſt etiam
in rōne primi doni: vt prius dictum eſt.

Hic quare donum.

Donū vo dicit nō ex eo tm̄ ꝙ donet: ſed ex ꝓ
prietate quā habuit ab eterno. vñ ⁊ ab eter-
no fuit donū. Sempiterne em̄ donū fuit non
q2 daretur: ſed quia proceſſit a patre ⁊ filio.
Unde Aug. in. iiij. libro de trinitate ait: Si-
cut natū eſſe eſt filio a patre eſſe: ita ſpūiſan-
cto donū dei eſſe eſt a patre ⁊ a filio procede
re: hic aperte oſtendit ꝙ ſpūſſanctus eo do-
nū eſt ꝙ procedit a patre ⁊ a filio: ſicut filius
eo eſt a patre ꝙ natus eſt ab eo. Nō em̄ idem
eſt filio eſſe a patre ⁊ ſpū ſancto. i. nō ea pro-
prietate filius dicit eſſe a patre qua ſpūſſan-
ctus. Nā filius dicit eſſe a patre: quia genit⁹
eſt ab eo. Spūſſanctus vo dicit eſſe a patre
⁊ a filio: quia ſpūſſanctus eſt donū patris et
filij. i. quia procedit ab vtroqꝫ. Eo em̄ dicit
ſpūs quo donū: ⁊ eo donū quo procedens.
vnde Aug. in. v. li. de tri. ait: Spūſſctūs qui
nō eſt trinitas: ſed in trinitate intelligit: i eo
ꝙ ꝓprie dr ſpūſſctūs: relatie dr: cū ⁊ ad pr̄em
⁊ filiū refert: q2 ſpūſſctūs ⁊ pr̄is ⁊ filij ſpūs ē
ſʒ ipa relatō nō appet i hoc noīe: appet āt cū
dr donū dei. donū ē eni pr̄is ⁊ filij: q2 ⁊ a pr̄e b
procedit ⁊ a filio. Ecce his verbis apte oñdi
tur eadē relatiōe dici ſpm̄ſctm̄ ⁊ donū. donū
aūt q2 procedit a pr̄e ⁊ filio. Proprietas ǧ
q̄ dr ſpūſſctūs vel donū proceſſio ipſa eſt de
q̄ poſt plenius agemus cū alijs. cū ǧ ab eter-
no proceſſerit ab vtroqꝫ ⁊ ab eterno donū fu-
it: ergo ſpūſſanctus eo tm̄ dicit donum quia
donatur: nā ⁊ ante fuit donum qꝫ donaretur.
Unde Aug. in. v. libro de trini. Semp ſpūſ-
ſctūs procedit: ⁊ nō ex tp̄e: ſed ab eternitate

c procedit. Sed quia ſic procedebat vt eſſet
donabile: iã donũ erat anteq̃ eſſet cui dona
ret. Aliter eñ intelligit cũ dicit donũ: aliter
cũ dicit donatũ: nã donũ poteſt eſſe etiã an-
teq̃ detur: donatũ aũt niſi datũ fuerit nullo
modo dici poteſt. Sempiterne ergo ſpũſſan
ctus eſt donũ: temporaliter aũt donatũ. his
verbis aperte oñdit q ſicut ſpũſſctũs ab eter
no procedit ita ab eterno donũ eſt. nõ q2 do-
naret a patre filio: vel a filio patri: ſed q2 ab
eterno proceſſit donabilis.

Queritur cui donabilis.

Sed querit cui donabilis vtrũ patri & filio:
an tm̃ nobis qui nondũ eramus? Si aũt non
erat donabilis patri & filio ſed tm̃ nobis: & ex
eo donũ erat: quia ſic donablis procedebat
videt q filius ſemp eadẽ ratione donũ fue-
rit: quia ab eterno proceſſit a patre donabi-
lis nobis in tẽpore: nã & de filio legit q dat9
Eſa. 9. eſt nobis. Ad qd dicimus quia ſpũſſctũs no-
bis tm̃ nõ patri vel filio donabilis proceſſit:
ſicut & nobis tm̃ datus eſt. Et filius vere da-
tus eſt nobis: & ab eterno nõ proceſſit a pre:
nõ vt donabilis tm̃: ſed vt genitus q̃ & dona-
ri poſſet. Proceſſit ḡ vt genit9 & donabilis: ſz
ſpiritusſanctus non procedit vt genitus: ſed
tm̃ vt donũ. Donũ aũt ſemp fuit nõ ſolũ q̃a
donabilis: ſed quia ab vtroq̃ proceſſit: et q2
donabilis fuit. Unde Aug. in. v. li. de trini.
ait: Eo ipſo q daturus erat eũ deus: iã donũ
erat etiã anteq̃ daretur: & ideo donabilis eſt
ſed aliter donabilis q̃ filius. nã & aliter dat:
Eſa. 53. & aliter proceſſit q̃ filius. Filij eñ proceſſio
genitura eſt vl' natiuitas. Spiritusſancti vo
pceſſio natiuitas nõ eſt: vtraq̃ vo ieffabil'ẽ.

Arti. IIII. An ſpũſſanctus eo dicit ſpũſſanctus quo
D donũ: & eo donũ quo ſpũſſanctus.

Einde querit de hoc qd dicit [Eo eñ dicitur
d ſpũs quo donũ: & eo donũ q̃ pcedẽs. &c.] ſ. a
Argu. pmo Hoc eñ videt falſum rõne prime partis & ſe
cunde. alia enim rõ eſt ſpũs / & alia doni. Probatõ: ſi
nunq̃ daret / nec haberet rõnẽ doni: adhuc eſſet ſpi-
ritus & eſſentialit & pſonaliter: nõ ḡ eo dr ſpũs q̃ do-
2o nũ. Itẽ ſpũs manifeſtat in actu ſpirandi / q̃ eſt act9
eternus nõ notans diſtinctionẽ niſi eterne pſone ab
eterna pſona: donũ aũt dr ſm cõpationẽ ad actũ do-
nãdi / q̃ nõ eſt actus eternus: ſed tẽporalis / eo q non
dant ſibĳnuicẽ pater & fili9 ſpm̃ſctm̃: ſed nobis ḡ vi-
3o det q nõ eo eſt ſpũs quo donũ. Ex altera pte vide
tur etiã falſum. ſ. q eo ſit donũ q̃ pcedẽs: q2 ſi pona-
mus q nunq̃ rõnẽ doni habeat vel det adhuc ipe p
4o cedet a patre & filio: nõ ḡ eo donũ eſt q̃ pcedẽs. P
ex dicto Aug. hic videt accipi q donũ ſpũs pcedẽs &
amor ſignificet eandẽ notionẽ: & hoc nõ videt eſſe ve-
rũ: q2 vnius notionis vna eſt rõ q̃ pſonã notã vel in-
noteſcere fac: nõ aũt vna rõe mãifeſtat ſpũs ſub his
noib: ḡ iſta ñ ſignificãt notionẽ vnã / vt videt Sz Rões p ve
cõtra notiões ſunt quinq̃ / quaꝝ in patre ſunt tres: ritate pma.
in filio due: ſed vna eſt eadẽ numero in patre & filio: ḡ
relinquit q in ſpũſctõ tm̃ ſit vna: ḡ quocũq̃ nomine
proprio ſibi ſignificet nõ poteſt ſignificari niſi notio
vna. Itẽ vnã ſolã hñt notionem pater & filius ſm 2a
quã referunt ad ſpm̃ſctm̃: ḡ vna ſola eſt in ſpũſancto
reſpondẽs illi: ḡ vna ſola notio in omnib noib pro-
prijs ſpũſcti ſignificat Sol'o dõm ad primũ q cũ Solutio
Aug. dicit eo q donũ eſt quo eſt ſpũs vel econuerſo: ad primũ
debet intelligi in eadẽ pprietate nõ eadẽ rõne nomis
q2 bene cõcedo q vna pprietas tm̃ eſt in ſpũſctõ: ſz il-
la diuerſis modis poteſt ſignificari: & iõ diuerſa ha-
bet nomia. p hoc patet ſol'o ad ſequens Ad hoc qd Ad 2m
vlterius querit dõm eodẽ mõ: q2 in veritate adhuc Ad 3m
procederet ſi nõ eſſet donũ: ſed hoc nõ remouet q ea-
dẽ proprietate nõ dicat donũ q̃ procedit: ſed cogit ad
hoc q in alio mõ pprietas illa vtroq̃ noĩe ſignificet.
Ad id qd vlterius querit dõm q ſpũs procedẽs / Ad 4m
amor / donũ dicũt eandẽ pprietatẽ q̃ notio eſt ſub di-
uerſo mõ ſignificandi. ſpũs eñ dicit vt a vi ſpiratiua
patris & filij. pcedẽs aũt dicit vt actũ quo fit diſtictõ
ſed amor dicit modũ determinãtẽ pceſſionẽ. donum
aũt addit ad amorẽ habitualitatẽ cõicãdi alteri: et iõ
ſm modũ intelligẽdi ſic eſt ordo q ipe eſt pcedẽs ſpi-
ritus: vt amor / qui eſt donũ cõicabile amicis vl' crea
ture rõnali. Si aũt obĳcias q notio dicitur ab i-
noteſcendo: quia facit innoteſcere / & cũ multis mõis
iſtis nomib inoteſcat ſpũſctũs: vident illa nomina
dicere multas notiões: dicendũ q iſta multa nomĩa
ſequũtur ex vno. ſ. q ſic procedit ſpiratus: & ideo rea
liter dicũt vnã notionẽ modo ſignificãdi tm̃ differẽtẽ

An donum etiam importat relationem ſi- Arti. V
cut pater & filius diſtinguẽs ſpiritumſanctũ E
ab vtriſq̃.

Einde querit de hoc qd dicit: [Sed ipa rela
d tio nõ apparet in hoc ſpũs noĩe: apparet autẽ
cũ dicit donũ dei. &c.] ſ. b. Ex hoc eñ accipi Arg. primo
tur q donũ eſt relatio diſtinguẽs ſpiritũſanctũ a pa-
tre & filio: hoc aũt nõ videt eſſe veꝝ: quia relatiua ſũt
quoꝝ hoc ipm eſſe qd ſunt ad aliud ſunt: ſed donum
eſt aliquid in eſſe: licet illud aliquid ſit ab alio & detur
alĳ: ḡ videt q donũ nõ ſit relatiuũ. Itẽ ſi relatiuũ 2o
eſt tunc habet correlatiuũ in diuinis / ad qd determi
nat reſpectus eius: id aũt nõ erit niſi donator: ſed h
nõ videt eſſe veꝝ: q2 ſi donũ donatoris donũ eſt / tũc
etiã cantus cantoris cantus eſt / & cantus eſſet relati
uũ / & ſimilit lectio lectoris lectio erit: & hoc nihil eſt: ḡ
videtur q nulla relatio apparet in hoc nomine donũ
Item per rationẽ doni comparatur ad creaturas 3o
dicitur eñ ſpiritusſanctus donũ noſtrũ: nihil autem
habens cõparationẽ ad creaturam diſtinctiuũ eſt in
diuinis: ergo videtur q donum eſſe non diſtinguat.
Probatio medie: quia prima cõſtat q habet cõpa Cõfirmatõ
tõne ad creata cõnotat eñ effectũ in potẽtia vel actu
& oẽ tale ſignificat eſſentiã diuinã q̃ nil' diſtinguit in
diuinis. P quare magis manifeſtat in hoc nomi- 4o
ne donũ q̃ in hoc nomine ſpiritus: ita eñ dicit ſpũs
ſpiratoris ſpirit9: ſicut dicit donũ donatoris donũ.
Itẽ ad potentiã ſpirãdi magis ↄuertibilit videt ſe Cõfirmatõ
habere ſpũs q̃ donũ: ḡ videt q eterna relatio magis

5m apparcat in hoc noīe ſpūs q̄ȝ in noīe donū. Itē ſpi
ritus magis noīat ypoſtaſim in ſe ꝑfectā ineſſe q̄ȝ do
nū: qꝛ donū pt̄ eſſe res q̄ nō eſt ꝑſona: ḡ videt̄ magis
apparere relatio diſtinguēs in noīe ſpūs q̄ȝ in nomie
6m doni. Item magis manifeſtat relationē ꝑſe quod
nec ꝑ ſe nec ꝑ ꝯñs alij ꝑ ſe ꝑſone cōuenit q̄ȝ id qđ cōue
nit alij ꝑ ꝯñs: ſed nō ꝑ ſe. ſed donū ꝑ ꝯñs ꝯuenit filio
ſpm̄ſctm̄ eſſe nullo mō cōuenit niſi ſpūiſctō: ḡ magis
manifeſtat̄ relatio diſtinguens noīe ſpūſcti q̄ȝ noīe
Solō doni. Solutio dicendū ꝙ relatio duobꝫ modis cō
ſideratur. ſ. per ſe / ꝛ vt mixta alij enti: ꝑ ſe ſicut ſeruus /
dñs / magiſter / diſcipulus / ꝛ pater ꝛ fili⁹ / ꝛ hmōi. in
mixta aūt alij enti / ſicut dicimus actionem ponere re
ſpectū ad paſſionē / ꝛ agens ꝛ patiens / ꝛ hmōi: ꝛ ideo
etiā quidā pħi dixerūt ꝙ relatio nō eſſet genus entis
ſed eſſet reſpectus reſperſus in oībꝫ generibꝫ entium
vnde dico ſine preiudicio ꝙ hoc mō ſcđo ſm rationē
intelligendi ſignificat̄ i hoc noīe donū: qꝛ ſine dubio
nō totū qđ importat̄ ꝑ nomē eſt ad alteꝝ: ſed ſignifi
cat quiddā circa qđ ponit̄ reſpect⁹ ad dantē / ꝛ ad eū
cui dat̄ vel dabit̄: ſic aūt nō eſt in hoc noīe pater vel
filius: qꝛ pater id qđ eſt ſm ſignificationē noīs ad al
Ad primū teꝝ eſt ꝛ ſilr̄ filius. Dōm ḡ ad primū ꝙ nō probat̄
qn̄ ſit relatiuū: ſed ꝙ in intentiōe ſua ſit plus q̄ȝ rela
Ad 2m tio: ꝛ hoc bene concedo ſm modū intelligendi. Ad
aliud dōm ꝙ donator eſt correlatiuū eius: vt hic di
cit̄ in lr̄a: ꝛ tunc nō eſt ſil'e: qꝛ alia noīa q̄ importātur
ab habitu alicuius actus vel officio nō dicūt nomen
cāe ꝛ originis prime / ſicut donator: qꝛ cātor habet h̄
ab habitu vel officio / ꝛ ſic ab alio: ſed donator ſeipſo
donator eſt ꝓpria liberalitate. Itē donator donat
de ſuo qđ ꝓcedit ab ipo tanq̄ȝ ab origine: ꝛ hoc nō eſt
Ad 3m in alijs. vnde illi dicūt ordinē ad actū aliquē exercen
dū / ꝛ nō ita importāt relationē originis Ad aliud
dōm ꝙ ꝑ rōnē doni nō ꝯꝑat̄ ad creaturas niſi donū
ſumat̄ in actu: ꝛ ideo hoc nō impedit qn̄ dicat relatō
nē: ſed hoc verū eſt ꝙ aliquid addit / vt mihi videt̄. fi
lius aūt ꝛ pater nihil addunt ſm modū ſignificandi
Ad ꝓbatōȝ Ad aliđ dōm ꝙ reſpectu effect⁹ cōnotati pōit cau
ſalitatē cōmunē omnibꝫ ꝑſonis: qꝛ ille eſt effect⁹ oīm
ꝑſonaꝝ: ſed rō doni in quo donant̄ alia dona non eſt
cōis / immo eſt propria: ꝛ illa ratio doni dicit̄ ꝑ donū
qn̄ đr eſſe ꝓpriū ſpūs: ꝛ hoc notabile eſt ꝓpter ſeq̄ntia
Ad 4m Ad aliud dōm ꝙ Aug. dicit ꝙ magis apparet re
latio in li donū ꝓ tāto: qꝛ ſpūs magis dicit ſpūalita
tē nature q̄ȝ entē ab alio: donū aūt in ſuo nomie ens
Ad 5m ab alio determinat. Ad id qđ cōtra obijcit̄ dicēdū
ꝙ licet donū poſſit eſſe nō ꝑſona ꝓcedens: tn̄ in diui
nis primū donū nō poteſt eſſe niſi ꝑſona ꝓcedens: et
hoc attēdit Aug. Ad aliud dōm ꝙ ſpūſſctūs vt in
hoc noīe ſignificat̄ nō ſignificat̄ vt ꝑſona ens ab alio
qꝛ magis illa noīa dicunt nature proprietatē vel at
tributū q̄ȝ ꝑſonā. vnde dictū eſt ſupra ꝙ hoc qđ cōue
nit ambobꝫ cōiter attribuit̄ ei ꝓprie / eo ꝙ procedit ab
ambobꝫ: nō aūt rō doni cōuenit ambobꝫ: ſed ita con
Ad 6m uenit ſpūiſctō ꝙ nō pr̄i vel filio. Ad aliud dicendū
ꝙ donū in rōne primi doni ꝓcedentis nō cōuenit fi
lio: nec primo / nec ꝑ cōſequens: ſed rō dati poteſt ei ꝑ
ꝯñs ꝛ nō ꝑ ſe cōuenire.

Arti. VI Utrū fili⁹ pōt dici datū ab eterno.

F Einde querit̄ de hoc qđ dicit: [Ab eterno ꝓ
D cedit: ſȝ qꝛ ſic ꝓcedebat vt eſſet donabile iam
Primū. donū erat. ꝛc.] ſ. c. Uidet̄ eīm ꝙ eadē rōe fili⁹
dicat̄ datū ab eterno: qꝛ aut ſic genitus eſt vt poſſit
dari in tēpore / aut nō. ſi nō: ḡ videt̄ ꝙ repugnātia ſit
datiōis ſue in tēpore ad generationē eternā: ꝛ h̄ falſū
eſt: qn̄ potius habuim⁹ ſupra diſ. xv. ꝙ qdā etiam ge
nerationē eternā miſſionē dicebāt: qꝛ dat habituali
tatē ad hoc ꝙ genitus poſſit eſſe miſſus: qꝛ genit⁹ eſt 2o
ab alio. Si aūt ſic genit⁹ eſt ab eterno vt poſſit da
ri tunc eadē rōne filius dicet̄ datū ab eterno / ſicut ſpi 3o
ritusſctūs donū. Itē ſicut video ꝙ effectus cāti in
creatura quidā ſunt de ꝑfectiōe affectus in quibꝫ da
ri đr ſpūſſctūs / ꝛ rōne aptitudinis ad hoc ab eterno
dicit̄ donū: ita ſunt quedā dona de ꝑfectōe intellect⁹
in quibꝫ dat̄ filius ꝛ rōne eterne aptitudinis ad hoc
videt̄ ipe etiā dici donū vel datū: ḡ videt̄ ꝙ hoc non
cōuenit ab eterno tm̄: ſed etiā datū Itē ſi hec eſt cā 4o
ꝙ dicit̄ donū ꝙ daturus eū erat pater vel fili⁹ in tē
pore videt̄ tēporale eſſe cā vel rō eterni / qđ cōſtat in
cōueniēs cū potius ſit ecōuerſo. Itē pono ꝙ crea 5o
ture nunq̄ȝ ſint vel future ſint: videt̄ ꝙ adhuc nō tol
lat̄ rō eterni: donū aūt habet rationē eterni: qꝛ cōue
nit ab eterno: ḡ videt̄ ꝙ nō eo dicat̄ donū: qꝛ datur⁹
eū erat in tēpore. Si tu dicas ꝙ tunc ponit aptitu Solō
dinē ad creaturā q̄ poſſet eſſe: licet nō erit. pono tunc Replica
ꝙ nec poſſit eſſe creatura: adhuc eīm erit diſtinctio ꝑ
ſonaꝝ: ꝛ ita ſpūs ꝓcedit in rōne doni / ſi ab eterno cō
uenit ei donū eſſe. Itē obijciūt quidā ꝙ donū ſi di
cit ordinē ad creaturā: ḡ cōnotat effectū potentialit̄ 6o
in creatura: ḡ ſignificat diuinā eſſentiā: qꝛ regula eſt
ꝙ oīs dictio cōnotās effectū in creatura ſignificat di
uinā eſſentiā. Et ſoluūt ad hoc ꝙ hoc veꝝ eſt de cō Solō
notantibꝫ effectū nō in potētia: ſed in actu. Sȝ cō Replica
tra cuius eſt actus creatiōis effect⁹ in creatura eiuſ
dē eſt potentia: ſed actus eſt cōmuniter triū: ḡ ꝛ potē
tia: ḡ rōne ordinis vel potētie videt̄ li donū ſignifica
re eſſentiā ꝛ nō ꝑſonā. Solō ſine ꝑiudicio dico ꝙ Solō.
li donū nō ſignificat niſi rationē ſpūſcti: ꝛ hoc dico
ſimplicit̄ cōſentiendo Aug. Ad obiecta aūt ſoluen
da a pluribꝫ gloſantibꝫ locū iſtū inuenta eſt talis di
ſtinctio ꝙ li donū dicat̄ triplicit̄: vno mō ꝙ nō dicat
niſi reſpectū ad patrē ꝛ filiū. ſcđo mō vt addat ſuꝑ re
ſpectū illū ordinē ad tēpus in quo dari poſſit. tertio
mō vt ſuꝑ reſpectū ꝛ ordinē addat actū quo det̄ / ꝛ di
cunt ꝙ primo mō cōuenit ab eterno / etiā ſi nunq̄ȝ fu
tuꝝ ſit aliqđ cui dari poſſit. ſcđo mō cōuenit ab eter
no: ſed cōſignificat eſſentiā ꝓpter obiectionē vltimo
factā: ꝛ cōuenit hac cōditiōe ꝙ aliqđ futurū ſit vel eē
poſſit cui det̄ vel dandū ſit. tertio mō dicūt ꝙ nō cō
uenit niſi ex tp̄e: ſed hoc eſt cōtra rōnē doni: qꝛ p̄mus
intellectus eſt extra rationē doni: ꝛ iō nō pōt accipi
in diſtinctiōe termi. vnde vbiq̄ȝ Aug. aſſignās rōnē
doni dicit ꝙ dandum erat. ꝛ ideo dico ꝙ duo vltimi
ſunt de rōne termi: ſed nō p̄m⁹ ſenſus: ꝛ dico nihilo
minus ꝙ ꝑſonalit̄ đr in ſcđo ſenſu: ꝛ tertio đr ꝑſona
liter cōſignificās eſſentiā. Ad primū ḡ dōm ꝙ non Ad primū
cōuenit ab eterno datū: qꝛ ipm̄ eſt ꝑticipiū ꝛ cōſigni
ficat tēpus: ꝛ ideo nō cōuenit niſi ſm actū: ꝛ iō etiam
filius nō ab eterno poteſt dici datū. Ad aliud iam Ad 2m
ſupra ſolutū eſt: qꝛ licet filius ꝓcedit a patre: ꝛ ex hoc
mitti ꝛ dari poſſit: tn̄ ipa ſua ꝓceſſione nō dicit ratō
nē primi doni / ſicut facit ſpūſſctūs ꝓcedens vt amor
Ad aliud dōm ꝙ effectus in intellectu nō habent Ad 3m
rationē p̄mi doni ex parte dantis: ſed potius amor
q̄ reſpondet ꝑfectioni affectus. Ad aliud dōm ꝙ Ad 4m
tēporale nec cauſa nec rō eſt eterni: ſed potius ecōuer
ſo. vnde dicendū ꝙ cū đr ꝙ ſpūs đr donū: qꝛ dādus

erat in tēpe li dandus vel datur⁹: cū dicit̄ pr̄ datur⁹
ſpūſctū̄ vt eſt donū. nō dicūt cauſam vel rōnē: ſꝫ po
tius terminū / ⁊ ꝯñs rōnē doni: ⁊ eſt ſenſus: qꝛ donū
Replica erat donū: iō cōſequebat̄ datio. Si aūt velis īfer
re ꝙ ſi dat donū dat: ⁊ ita videt̄ rō doni inferri ex da
Solō to: ⁊ ita cauſari. Dōm ꝙ eſt cauſalitas cōſequētie /
⁊ nō cōſeq̄ntis: ⁊ ſic bene effectus infert cām: ⁊ ē cau
ſalitas ꝯñtis: ⁊ ſic nō infert effectus cām: ſed magis
ecōuerſo. ⁊ ſic eſt hic: vñ qñ ex tp̄ali infert̄ eternū: nō
Ad 5m eſt niſi rō cōſequētie / ⁊ nō ꝯñtis. Ad aliud dōm ꝙ
etiā ſi creature nō poſſent eſſe: adhuc ſpūs donum eſt
⁊ rōne q̄ eſt in eo q̇ poſſit dare: ſi poſſit eſſe accipiēs: ex
Ad 6m hoc ei ꝙ auffert̄ rō accipiēdi nō auffert̄ rō doni. Ad
vltimū dōm ꝙ cū dꝛ dictio cōnotās effectū ſignificat
eſſentiā intelligit̄ de potētia ⁊ actu: ſed illud cōnotat
effectū qđ ſuo noīe ponit cauſalitatē ad effectū: ſꝫ hoc
nō facit li donū: ſed ponit potius rōnē eius in q̄ dat̄
oīs effectus: ⁊ illud eſt primus amoꝛ / q̇ etiā nō eſt ef
fectiuū: ⁊ iō illđ nō eſt eſſentiale: ſꝫ cū dicit̄ ab actu dā
di tunc ponit cauſalitatē ad effectū. ⁊ ideo tunc conſi
gnificat eſſentiam ⁊ notionem ſimul.

Qđ ſicut filius naſcēdo accepit non tm̄ vt eſſet filius: ſed etiā eſſentia: ita et ſpūſſctūs pꝛocedendo accepit non tm̄ vt eſſet donū: ſed etiā vt eſſet eſſentia.

Et notandū ꝙ ſicut filius naſcendo accepit:
nō tm̄ vt filius ſit: ſed oīno vt ſit: ⁊ vt ipſa ſb
ſtantia ſit: ita ⁊ ſpūſſanctus a patre ⁊ filio ꝓ
cedendo accepit: nō tm̄ vt ſpūſſanctus ſit vł
donum: ſed etiā vt oīno ſit: ⁊ vt ſubſtātia ſit:
qđ vtiqꝫ nō accepit ex eo quo dat̄: nā cū non
detur niſi ex tempoꝛe: ſi hoc haberet ex eo ꝙ
datur accepiſſet ergo ex tēpoꝛe vt eſſet. Vñ
Aug. in. v. li. de trinitate. Filius non hoc tm̄
habet naſcendo vt ſit filius: ſed omnino vt ſit
Queritur ergo vtrū ſpūſſanctus eo ꝙ datur
habeat: nō tm̄ vt donū ſit: ſꝫ oīno vt ſit? Qđ
ſi nō eſt niſi quia datur. i. ſi nō habet eſſe niſi
eo ꝙ datur: ſicut filius naſcēdo habet nō tm̄
vt ſit filius qđ relatiue dicit̄: ſꝫ oīno vt ſit ipa
ſubſtantia quomō iam ſpūſſanctus erat ipſa
ſubſtantia: cū nō pꝛius daret̄ q̄ꝫ eſſet cui da
ret̄? Nō ergo eo ꝙ datur: ſed pꝛocedēdo ha
bet vt ſit donū: ⁊ vt ſit eſſentia: ſicut filius nō
eo ꝙ datus eſt: ſed naſcendo accepit: non tm̄
vt ſit filius: ſed vt ſit eſſentia. Unde Augu.
in. xv. libꝛo de trinitate ait: Sicut filio p̄ſtat
eſſentiā ſine initio tempoꝛis: ſine mutabilita
te nature de patre generatio: ita ſpūiſctō p̄
ſtāt eſſentiam ſine vllo initio tēpoꝛis ſine vl
la mutabilitate nature de vtroqꝫ pꝛoceſſio
Arti. VII. An hec ſit vera: filius accepit naſcendo:
B vel habet naſcendo ꝙ ſit deus: vł eſſentia di
uina.

Einde querit̄ de hoc qđ dicit: [Et notandum
d ꝙ ſicut filius. ⁊c̄] Ibi em̄ incipit ſcđa pars di
ſtinctiōis: ⁊ habet duas p̄tes: in quaꝝ pꝛima
oſtendit ꝙ filius naſcendo accipit ꝙ ſit filius ⁊ deus
⁊ eſſentia diuina ⁊ ſpūſſctūs ꝓcedendo. In ſcđa oſtē
dit ꝙ ex hoc nō ſequit̄ ꝙ filius natiuitate ſit deus / et
ſpūs pꝛoceſſione ſit deus ibi [Hic oꝛitur queſtio ſi fi
lius. ⁊c̄.] Pꝛima nō habet niſi vnum capitulum.

Qđ ex pꝛedictis videtur ꝙ filius nō tm̄ ſit filius natiuitate. ſed etiā de ſimili eſſentia ⁊ ſpūſſanct⁹ pꝛoceſſione.

Hic oꝛit̄ queſtio ſi filius naſcendo habet non
tm̄ vt ſit filius: ſed vt ſit eſſentia: ⁊ ſpirituſſan
ctus pꝛocedendo nō tm̄ vt ſit donū: ſed vt ſit
eſſentia: ergo ⁊ filius natiuitate eſſentia eſt:
⁊ ſpirituſſanctus pꝛoceſſiōe eſt eſſentia: cum
alibi dicat̄ ꝙ nec pater eo pater eſt quo deus
nec filius eo filius quo deus: nec ſpūſſanctus
eo donū quo deus: quia vt ait Aug. in. vij. li
bꝛo de trinitate: His nominib⁹ relatiua eoꝝ
oſtendunt̄: nō eſſentia. vnde poſt plen⁹ age a
mus. Ad quod bꝛeuiter reſpondētes dicim⁹
quia nec filius natiuitate eſſentia eſt: ſed tm̄
filius: nec ſpūſſanctus pꝛoceſſiōe eſſentia eſt
ſed donū tm̄: ⁊ tñ vterqꝫ ⁊ ille naſcēdo: ⁊ iſte
pꝛocedēdo accepit vt eſſet eſſentia. Non em̄ b
vt ait Hilari⁹ in. v. li. de trinitate: p defectio
nē aut pꝛotēſionē: aut deriuationem ex deo
deus eſt: ſed ex virtute nature in naturā ean
dē natiuitate ſbſiſtit filius: ⁊ ex virtute natu
re i naturā eādē ꝓceſſione ſubſiſtit ſpūſſctūs

Exponit verba Hilarij.

Qđ ita intelligi poteſt ex patre q̄ eſt virt⁹ in
genita: naturā quā habet eādē filius natiui
tate. i. naſcēdo ⁊ ſpūſſctūs ꝓceſſiōe. i. pꝛoce
dēdo habet. Vñ ipe idē apti⁹ eloquēs qđ di
xerat apit dicēs: Natiuitas inq̄t dei nō pōt
nō eā de qua ꝓfecta eſt tenere naturā. Non
em̄ aliud q̄ꝫ deus ſubſiſtit: qđ nō aliūde q̄ꝫ de
deo ſubſiſtit. Ecce his verbis apit̄ quō itelli
gēdū ſit illud: De p̄re gñatio p̄ſtat eſſentiā fi
lio ⁊ de vtroqꝫ ꝓceſſio p̄ſtat eſſentiā ſpūiſctō
Nō qꝛ ille eſſentia ſit fili⁹: ⁊ iſte eſſētia ſit ſpi
rituſſctūs: imo ꝓpꝛietate pſonali: ſꝫ qꝛ ⁊ ille
naſcēdo ⁊ iſte ꝓcedēdo eſſentiā hēt eandem
⁊ totam que in patre eſt.

Qđ ſpūſctūs dꝛ donū ⁊ donatū ſḿ duos pꝛedictos modos ꝓceſſiōis

Ex p̄dictis patet ꝙ ſpūſſctūs ſempiterne do
nū eſt: ⁊ tēpoꝛalit̄ datū vel donatū. Ex quo
apparet illa diſtinctio gemine ꝓceſſionis de

q̄ ſupra egim⁹. Nā ſm alterā ꝓceſſionē dicit̄ donatū vel datū: ſm alterā v̄o dicit̄ donum.

c Irca qd̄ dubitat̄ vtrū hec ſit vera: fili⁹ naſcēdo accepit ꝙ ſit deus/vel naſcendo h̄et/vl̄ naſcēdo eſt de⁹/vel eſſentia diuina: Uidet̄ ꝙ nō

Arg. ꝑmo. q2 q̇cq̇d eſt naſcēdo hoc diſtinguit ip̄m a generāte: ſi ḡ deus eſt naſcēdo deo vel eſſentia diuina diſtinguit̄ a pr̄e/qd̄ f̄l'm eſt.

2o Itē q̇cq̇d filius eſt naſcēdo illud eſt natū: ḡ ſi filius eſſentia eſt naſcēdo ipſa eſt nata. eadē obiectio prorſus eſt de hac ſpūs ꝓcedēdo eſt de⁹/vel eſſentia diuina.

Solutio ad totū. Ad hoc dicūt q̇dā ꝙ hec ſimplr̄ eſt cōcedenda: filius naſcendo accipit/vel filius naſcēdo habet ꝙ eſt deus ꝛ diuina eſſentia: ſicut mgr̄ hic ī lr̄a dicit. ꝛ hoc ideo: q2 in tali locutiōe li naſcēdo non determinat niſi ſuppoſitū: ꝛ eſt ſenſus: filius q̇ naſcēdo eſt filius accipit ꝙ ſit deus vel eſſentia diuina/vel h̄et hoc: cū aūt d2 filius naſcendo eſt de⁹/vel eſſentia diuina: dicūt ꝙ gerundiuū p̄t dicere cām reſpectu ꝑdicati: ꝛ ſic falſa eſt locutio: q2 natiuitas nō attingit eſſentiā diuinā: vt ꝓbatū eſt ſup̄ diſ. v. vel pōt exponi ꝑ dū: vt ſit ſenſus: filius dū natus eſt h̄et eſſentiā ita ꝙ notet cōcomitantiā: ꝛ ſic dicūt eā eſſe verā: ꝛ hoc non videt̄ eſſe de intētione lr̄e: q2 in lr̄a habem⁹ ꝙ natiuitas p̄ſtat eſſentiā filio qd̄ videt̄ inuere cām. Sz ad hoc dōm eſt ꝙ diſtinctio illa ſuplenda eſt: q2 cū gerūdiuū dicit rōnē principij originalis ꝙ p̄t determinare cōpoſitionē verbi ex ꝑte ſubiecti tm̄: vt ſit ſenſus: filius naſcēdo. i. q̇ naſcendo eſt filius accipit vel habet vel eſt deus/vel eſſentia diuina. vel pōt determiatio referri ad cōpoſitionē ſignificādo actū trāſeuntē ſup ꝑdicatū/ꝛ ſic falſa: q2 ſequeret̄ ꝙ eſſentia eēt nata aliq̄ mō: ꝛ h̄ ſenſu ꝓcedūt obiectōes: ꝛ iō p3 ſolō ad illas.

Arti. VIII. **An iſta ſit vera fili⁹ natiuitate eſt deus.**

d Einde querit̄ de hoc qd̄ dicit ibi: [Ad qd̄ breuiter reſpondem⁹ ꝙ nec fili⁹ natiuitate eſſentia eſt deus. ꝛc̄.] ſ̄. a. Eadē em̄ rō videt̄ eſſe de iſta: filius natiuitate eſt deus. ꝛ de hac: filius naſcendo eſt deus: ꝛ ſi diſtinguat̄ ꝙ li natiuitate determiēt

Solō. cōpoſitionē verbi ex ꝑte ſuppoſiti vera erit. Ad hoc dōm ꝙ re vera diſtinguibilis eſt: ſed q2 ablatiu⁹ h̄et ſubintellectā ꝑpoſitionē q̇ h̄et ꝓprie determinare cōpoſitionē ex ꝑte ꝑdicati: ꝛ ita videt̄ notari cauſalitas natiuitatis ad deū vel eſſentiā: iō mgr̄ negat eam.

Arti. IX. **An iſti ſunt tres modi generatiōis tm̄ ꝑ defectionē: protēſionē: ꝛ deriuationem.**

d Einde querit̄ de hoc qd̄ dicit: [Hilarius per defectōnē aut ꝓtēſionē aut deriuationē ꝛc̄.] ſ̄. b. Hec em̄ dicūt tres modos gñatiōis: ꝛ q̄rit̄ in q̄ dr̄nt.

Solutio Et dōm ꝙ oē qd̄ naſcit̄ ex aliq̄ modo materialiter/aut exit de potētia cū abiectiōe forme ꝑus exñtis in materia: aut exit retinēdo formā illi⁹ ſbſtantialē. Si primo mō vocat Hilari⁹ defectionem ꝑ gñari/ſicut calamus ex grano. Si aūt gñat̄ ita ꝙ retinet formā ſpecificā/tūc nō accipit niſi formā artis ꝛ illa forma ē ꝑ mat̄ie extēſionē vel collectionē vl̄ diffuſionē: ꝛ ꝑmo mō ꝓducit̄ aliq̇d ex ferro ꝛ metallis q̄ ꝓducunt̄ ꝑ extēſionē materie. ſcd̄o mō lacus ex riuo ꝛ tertio mō riu⁹ de fonte: ꝛ illos ſcd̄os modos cōprehendit ſub vno

Sd̄m hoc ꝙ donum eſt refertur ad p̄rem ꝛ filium ſm ꝙ datū ad eū qui dedit et ad eos quibus datū ē

Et ſm hoc ꝙ ſempiterne donum eſt: refert̄ ad patrē ꝛ filiū: ſm hoc v̄o ꝙ d2 datū vl̄ donatū ꝛ ad eū q̇ dedit refert̄ ꝛ ad eos q̇b⁹ dat̄: ꝛ ei⁹ d2 eſſe q̇ dat: ꝛ illoꝝ q̇b⁹ dat̄. Un̄ Aug. in. v. li. de tri. ait: Qd̄ datū eſt ꝛ ad eū q̇ dedit refert̄: ꝛ ad eos q̇b⁹ dedit. Itaq3 ſpūſſctūs non tm̄ p̄ris ꝛ filij q̇ dederūt: ſed etiā nr̄ d2 q̇ accepimus. Spūs ḡ ꝛ dei eſt q̇ dedit: ꝛ nr̄ q̇ accepim⁹ nō ille ſpūs nr̄ quo ſum⁹: q2 ip̄e eſt ſpūs hoīs q̇ in ip̄o eſt: q̄uis ꝛ illū ſpm̄ q̇ hoīs dicit̄ vtiq3 accepimus: ſed alit̄ iſte: alit̄ ille nr̄ dicit̄. Aliud eſt em̄ qd̄ accepim⁹ vt eſſem⁹: aliū qd̄ accepimus vt ſcti eſſem⁹. Qd̄ aūt ſpūſſctūs nr̄ dicat̄ ſcriptura oñdit. Scriptū eſt enim de Ioāne ꝙ in ſpū Helye veniret. Ecce dictus Luc. I. eſt helye ſpūs quē accepit helyas. ſ. ſpūſſanctus. Et moyſi ait dñs: Tollā de ſpū tuo ꝛ dabo eis. i. dabo illis de ſpūſctō quē iā dedi tibi. Num. II. Ecce ꝛ hic dict⁹ eſt ſpūs moyſi. Patet igit̄ q2 ſpūſſctūs nr̄ d2 ſpūs: ſed q2 nobis datus et datus vtiq3 ad hoc vt ſancti eſſem⁹. Spūs v̄o creatus ad hoc eſt datus vt eſſemus.

An filius cū ſit nobis datus poſſet dici noſter vt ſpūſſanctus.

Hic querit̄ vtrū et filius cū ſit nobis dat⁹ dicat̄ vel poſſit dici nr̄? Ad qd̄ dicimus: q2 fili⁹ d2 nr̄ panis: nr̄ redēptor: et hmōi: ſed nō dicit̄ nr̄ fili⁹: q2 fili⁹ d2 tm̄ relatiue ad eū q̇ genuit. Et iō nr̄ filius nō pōt dici. ſed p̄ris tm̄. In eo aūt ꝙ d2 datus: et ad eū q̇ dedit: et ad eos q̇bus datus eſt refert̄: vt ſpūſſctūs q̇ etiā cū in ſcriptura (vt ſupra dictum eſt) dicat̄ ſpūs nr̄: vel ſpūs tu⁹: vel illi⁹: vt de moyſe et helya dictum eſt: nuſq3 tm̄ ī ſcriptura occurrit ita dici ſpūſſctūs nr̄ vel tuus vel illius: ſ3 ſpūs nr̄ vl̄ tuus vel illius: q2 ſpūſſctūs eo d2 quo donū. et vtrūq3 relatiue d2 ad p̄rem et ad filiū et hoc ſempiterna relatiōe. Si tm̄ aliq̄ñ d2 donū noſtrū: accipit̄ donū ꝓ donato vel dato. Cū v̄o donū accipit̄ eō mō quo ſpirituſſanct⁹ donū p̄ris et filij d2: nō hoīs: ita et filius ſub hac appellatiōe nō p̄t dici nr̄ vt dicat̄ filius nr̄: ſicut nec dicit̄ ſpirituſſanct⁹ nr̄: et tm̄ de filio d2 panis nr̄: et de ſpū ſpirit⁹ nr̄. Ille noſter panis q2 nos reficit nob̄ datus: iſte nr̄ ſpirit⁹ q2 nobis inſpirat̄ a patre et filio: et in nobis ſpirat ſicut vult. Unde Aug. in. xv. li. de trinitate ait: Qd̄ de patre natū eſt ad patrē ſolū refert̄ cum dicit̄ filius. Et ideo fili⁹ patris eſt: et nō noſter. Dicimus tamē ꝛ panē noſtrū da nobis: ſicut dicimus ſpiritum noſtrum.

Utꝝ ſpūſſctūs ad ſeip̄m referat̄

Poſt hec querit vtrum ſpũſſanct⁹ ad ſeipm̃
referat: hoc em̃ videt ex predictis poſſe pro=
bari. Si em̃ qđ dat refert ad eũ qui dat ⁊ ad
eũ cui dat: ⁊ ſpũſſanctus datur a ſeipo vt p̃=
dictum eſt: ergo refert ad ſeipm̃. Hui⁹ que=
ſtionis determinationẽ in poſteꝝ differimus
donec tractemus de his que relatiue dicunt
de deo ex tpe: in q̇bus datũ ⁊ donatũ ꝑtinet
Arti. X. D Cũ quibus nominibus diuinis poſſit con=
iungi hoc pronomẽ noſtrum vel meum.

Einde querit de vltima parte iſtius diſtinctõ
d nis que incipit ibi: [Et ſm ꝙ ſempiterne do
nũ eſt. ⁊c̃.] Et habet tres partes: in quaꝝ pri
ma tangit qualit dicat noſter ſpũs. In ſecunda q̃re
nõ dicat noſter filius cũ ſit dat⁹ nobis ibi: [Hic q̃ri
tur vtrũ filius ⁊c̃.] In tertia querit ex quo ſpũs dat
ſe nob: ⁊ ex h̃ refert ad nos: vtrũ etiã referat ad ſe ibi
Arg. primo [Poſt hec querit vtrũ ſpũſſctũs ad ſeipm̃. ⁊c̃.] Eſt
aũt hic generalis queſtio cũ quibꝫ nominibꝫ diuinis
poſſit cõiungi hoc pronomẽ noſtrũ vel meũ: dicit em̃
deus noſter cũ tamẽ li deus nõ ſignificet reſpectũ ad
nos; ergo videt ꝙ nõ tm̃ cũ his cõiungibile ſit que re
2º ſpectũ ponũt ad effectũ in creatura Itẽ dicit pater
noſter cũ tamẽ li pater dicat eternũ reſpectũ quo di=
ſtinguitur perſona a perſona: g̃ videt ꝙ eadẽ ratione
3º dicat filius noſter ⁊ ſpũſſanctus noſter. Itẽ Eſa.
9. Filius datus eſt nobis. ⁊ quod nobis datũ eſt no=
4º ſtrũ eſt: ergo eſt filius noſter. Itẽ in ſpũſancto bene
dicimus ſpũs noſter: ⁊ nõ dicimus ſpũſſanctus no=
ſter: hoc aũt nõ poteſt eſſe propter rationẽ ſpũs: quia
dicit ſpũs noſter: ergo erit propt rationẽ ſanctitatis
Obiectõ Sed cõtra: ipe opat ſanctitatẽ in nobis ſicut ſpi=
5º ritualitatẽ: ergo rõne vtriuſq; debet dici nr̃. Item
quare non dicit donũ noſtrũ cũ donũ dicat reſpectũ
ad eũ cui dat: nihil aũt ita vere noſtrũ eſt ſicut id qđ
gratuito donat. gratuito aũt dat nobis donũ: ergo
6º eſt donũ noſtrũ. Itẽ in nomibꝫ eſſentialibꝫ q̇ ſigni
ficant attributa: vt ſapientia / bonitas / ⁊ huiuſmodi
nõ em̃ dicit ſapientia noſtra / nec eſſentia noſtra: ſꝫ đr
ſalus noſtra / patientia noſtra / fortitudo noſtra / ⁊ hu
Solutio iuſmodi q̇ eſt rõ huius? Solutio dđm ꝙ quattuor
exigunt ad hoc ꝙ termin⁹ ſignificãs diuinã eſſentiã
vel ꝑſonã poſſit recipere hoc ꝓnomẽ nr̃m / vel meũ / vel
tuũ / vel ſuũ: quoꝝ primũ eſt ꝙ ſignificet effectũ ĩ crea
tura. Scđm eſt ꝙ ſignificet habitudinẽ agentis ad ef
fectũ illũ. Tertiũ ẽ ꝙ nõ ſignificet relationẽ diſtĩguẽ=
tẽ in diuinis. Quartũ eſt ꝙ nõ ſignificet habitudinẽ
forme in cõparatiõe ad id cui ineſt forma illa. In tribus
iſtoꝝ deficit eſſentia diuina ⁊ deitas / ⁊ hmõi. ſ. p̃mo
⁊ ſecundo ⁊ vltimo: quedã aũt alia deficiũt in quibuſ
Ad primũ. dã ſicut facile eſt videre. Dđm ergo ad p̃mũ ꝙ de⁹
ſignificat vt in habente deitatẽ: ⁊ imponit ab actib⁹
quibuſdã ſignificantibꝫ effectũ in creatura: ⁊ illi ſunt
ſumme prouidere / ⁊ hmõi: ſicut ſupra in diſtinctione
Ad 2m v. dictũ eſt in queſtione de hoc nomĩe de⁹ Ad aliđ
dđm ꝙ cũ dicit pater nr̃ ſumit rõ paternitatis / vel a
creatõe vel recreatõe: ⁊ ideo tota trinitas eſt pater nr̃
ſic aũt nõ eſt de filio: q2 nõ põt dici proprie filius no=
ſter ꝙ ſit a nobis ꝑ eſſe gratie vel nature: licet ipſe di=
cat ꝙ q̇ fecerit volũtatẽ patris ipe ſit ſuus frater ⁊ ſo
ror ⁊ mater: ⁊ hoc veꝝ eſt ſub determinatiõe. ſ. ſm h̃
Ad 3m ꝙ ipe ſimpliciter eſt pater noſter Ad aliud dicendũ
ꝙ cũ dicit ſpũs etiã notat effectus ſpũalitatis ratiõe
cuius dicit noſter: cũ aũt addit ſanctus eſt circũlocu
tio nominis eterne perſone: ⁊ ideo tunc nõ refert ad
nos. Ad hoc autẽ quod obijcit gratia cuius hoc ſit Ad obiectõ
dicendũ ꝙ hoc eſt gratia vtriuſq; cõiuncti: quia con= nẽ
iunctũ eſt diſcretũ: diſiunctũ cõuenit toti trinitati: ſi=
cut ⁊ effectus cõnotatus. Ad aliud dicendũ ꝙ do= Ad 4m
nũ dicit relationẽ eternã qua refert ad patrẽ ⁊ filium
⁊ ideo nõ poteſt dici donũ noſtrũ. Ad id aũt quod Ad 5m
obijcit in cõtrariũ dicendũ ꝙ datũ eſt noſtrũ: ſed non
donũ / ita ꝙ li noſtrũ ⁊ li donũ ex eadẽ parte orationis
cõſtruant: quia tunc li noſtrũ dicit ꝙ in illa habitu=
dine ſe habet ad nos q̇ importat in nomine: ⁊ ſm hoc
ſi eſſet donũ noſtrũ oporteret ꝙ eſſet donũ a nobis: ⁊
ſi eſſet filius noſter / ſi li noſter immediate cõſtruatur
cũ li filius eſſet filius a nobis: qđ cũ falſum ſit nõ di=
cit filius noſter / nec donũ noſtrũ. ⁊ nõ ſequit eſt da=
tus nobis: ergo eſt noſter filius / vel noſtrũ donũ: et
eſt fallacia accñtis: quia cõuenit ei eſſe noſtrũ ſub ra=
tione dati: nõ tamẽ ſub ratione doni vel filij niſi li no
ſtrũ ⁊ li filij vel doni nõ ex parte vna orationis cõſtru
antur: vt dicatur filius eſt noſtrũ datũ / ⁊ donum eſt
noſtrũ datũ. Ad aliud dicendũ ꝙ ſapiẽtia dicit or= Ad 6m
dinẽ forme ad id cuius eſt forma illa: ⁊ ideo illius eſſe
dicitur: ⁊ ideo ipe nõ eſt ſapientia noſtra: q2 ſignifica
retur / ꝙ eo formaliter ſapientes eſſemus: ſed patiẽtia
ſpes / ſalus / fortitudo / firmamentũ / omnia dicunt ef=
fectũ cauſatũ in creatura / ⁊ a deo: ⁊ important cauſa
litatem ex modo ſignificandi: ⁊ ideo cũ talibus iungi
tur li noſtrum ex eadem parte.

Hic de qualitate trium ꝑſonaꝝ

Hunc poſtq̃ coeternita Diſti. XIX. De ꝑperati

n tẽ triũ perſonarum pro modulo fa= bus ⁊ ꝯdi=
cultatis noſtre inſinuauimus: iã de tiõibꝫ q̇dã=
earundem equalitate aliquid eloqui ſupeſt mõ eſſentia
Fides em̃ catholica ſicut coeternas: ita ⁊ co= libꝫ: ⁊ q̇dã=
equales tres perſonas aſſerit. Equalis ẽ em̃ mõ ꝑſonali
in om̃ibus patri filius: ⁊ patri ⁊ filius ſpũſſã= bus trinita
ctus: q2 vt ait Aug. in li. de fide ad petrũ bre tis ⁊ vnita=
uit apperiẽs quõ intelligat equalitas docet tis.
Null⁹ hoꝝ aliũ aut p̃cedit eternitate: aut ex a
cedit magnitudine: aut ſupat ptãte: q2 nec fi
lio nec ſpũiſctõ quantũ ad nature diuĩe vni=
tatẽ ꝑtinet: aut anterior aut maior eſt pr̃ nec b
filius ſpũſctõ. Eternũ quippe ⁊ ſine initio eſt
ꝙ fili⁹ de natura patris extitit: ⁊ eternũ ac ſi=
ne initio eſt: ꝙ ſpũſſanct⁹ de natura patris fi
lijq; ꝓcedit. Ob hoc ergo tres vnũ recte cre=
dimus ⁊ dicimus deũ: quia vna prſus eterni
tas: vna imẽſitas: vna naturaliter eſt triũ ꝑ=
ſonaꝝ diuinitas. Ecce breuit aſſignauit Au c
guſtinus in quo triũ ꝑſonaꝝ cõſiſtat eq̃litas
ſcꝫ q2 alia aliã nõ excellit: aut eternitate: aut
magnitudine: aut poteſtate

Unc poſtq; coeternitatẽ triũ perſonaꝝ. ⁊c̃.]
n Hic incipit ſecunda pars iſtius tractatus de A
trinitate: in qua magiſter agit de equalitate ꝑ
ſonaꝝ. Ad diſtinctionẽ em̃ ꝑſonaꝝ in diuinis ſicut

ſupra dictū eſt in diſ.iiij.exigebatᷣ ꝙ remaneret equalitas eſſentie ī natura ſub qua diſtinguuntᷣ/ ⁊ equalitas predicationis:⁊ de his magiſter determinat vſq̄ ad.xxvj.diſtinctionē. Diuiditᷣ aūt in tres partes: in quaꝝ prima agit de his in quibꝫ attenditᷣ equalitas pſonaꝝ. Jn ſecunda aūt de diuerſitate nominū ſubſtantialitᷣ ⁊ pſonaliter dictoꝝ vt accipiantᷣ notiōalia ⁊ perſonalia/de quibus intendit:⁊ hec incipit diſtinctiōe.xxv.ibi [Poſt predicta differendū nobis videtᷣ de nominū diuerſitate.⁊c̄] Jn.3ᵃ. agit de dictiōib⁹ numeralibꝫ que adiungi habent ⁊ eſſentialibꝫ ⁊ pſonalibus ⁊ notionalibꝫ:⁊ hec incipit diſtinctōe.xxxiiij ſcꝫ: [Hic diligēter inq̄ri oportet cū in trinitate.⁊c̄.] Prima haꝝ duas habet partes.ſ.illā que eſt de his in quibꝫ perſone attenditᷣ equalitas/⁊ illā q̄ occaſionatᷣ ex iſta.ſ.q̄d ſit dictū cū dicitᷣ ſolus pater:cū equalitas ponat pluralitatē:⁊ de aliȷ̄s ſignificationibꝫ dictōnū excluſiuaꝝ q̄ incipit diſtinctione.xxj.ibi [Hic oritᷣ queſtio trahens originē ex predictis.] Harū anterior adhuc ſcinditᷣ in duas:in quaꝝ prima venando in quibꝫ attendatᷣ equalitas probat tres pſonas equales eſſe in magnitudine. Jn ſcd̄a ꝓbat eq̄les eſſe in potētia diſtin.xx.ibi:[Nunc oñdere reſtat quō aliqua haꝝ pſonaꝝ.⁊c̄.] Hec diſtinctio diuiditᷣ in tres partes:in quaꝝ prima oñdit in quibꝫ eſt eq̄litas. Jn ſcd̄a oſtendit qualiter equales ſunt magnitudine ibi [Nunc ḡ ſupeſt oſtēdere.⁊c̄.] Jn tertia repetit vt q̄dā addat ibi: [Sciendū ḡ tantā equalitatē eſſe in trinitate] Prima haꝝ habet tria capitula:ī quoꝝ p̄mo venatᷣ ea in quibꝫ eſt equalitas. Jn ſcd̄o oſtēdit ꝙ realiter ab eſſentia non differūt ibi: [Cū enumerentᷣ iſta q̄ſi diuerſa ⁊c̄.] Jn tertio dicit ꝙ de equalitate eternitatis iam habitū eſt:vñ reſtat dicere de magnitudine ibi: [Ex autem eternitate

Artic. 1 **An in diuinis poſſit eſſe equalitas.**

Jcincidit dubiū ante lr̄am ſi equalitas eſt ī di
b uis:⁊ ſi eſt tunc q̄ritᷣ cū etiā in diuinis ſit idē
ptitas ⁊ ſimilitudo:quare magiſter nō fac̄ ſpe
Argu.p̄mo cialē tractatū de illis: Ad primū obȷ̄citᷣ ſic:a quocūq̄ remouetᷣ cauſa ⁊ cauſatū:vnitas q̄ȝtitatis dimē ſiue cā equalitatis eſt:⁊ hec nō eſt in diuinis: ḡ videtᷣ
2º ꝙ nec equalitas. Jtē a quocūq̄ remouetᷣ genus et ſpēs:ſed genus equalitatis eſt ꝓportio:⁊ hec nō eſt in diuinis:ḡ nec equalitas. Probatio minoris: ꝓportio em̄ eſt cōmēſuralitas q̄ȝtitatū:⁊ hec nō cōuenit di
3º uinis Jtē equalia ſunt ſicut in geometricis dicitur q̄ ſibi ſuppoſita ſeſe nō excedūt/nec excedunttᷣ. vna autē pſona aliȷ̄ nō ſupponitᷣ/nec dignitate/nec applica
Solᷣo tione:ḡ nō cōuenit eis equales eſſe. Si forte dicas ꝙ ille rōnes locū habēt in his q̄ mole magna ſunt:ſꝫ equalitas perſonaꝝ attenditᷣ in quātitate virtutis.
Replica Cōtra infinito nihil eſt equale: ſed virtus cuiuſlibet pſonaꝝ eſt infinita:ḡ nō habet rationē equalita
4º tis. Jtē quod oīno vnū ⁊ idē eſt nō eſt equale:quia equale ponit plura. virtus aūt perſonaꝝ oīno vna ⁊
5º eadē eſt:ḡ videtᷣ ꝙ non habeat rōnē eq̄litatis. Alia via iteꝝ obȷ̄citᷣ in cōtrariū/quod em̄ oīno ſimplex eſt nullā habet quantitatē:qđ aūt nullā habet q̄ȝtitatē nullā habet eq̄litatē:ḡ cū in diuinis ſit oīmoda ſim
Solᷣo plicitas nulla videtᷣ eſſe equalitas. Solᷣo dico ꝙ ī diuinis eſt equalitas:⁊ bene cōcedo ꝙ in diuinis nō poteſt eſſe quātitas dimēſiua/quā Aug. vocat q̄ȝtita
Ad primū tē molis:ſed eſt ibi q̄ȝtitas virtutis Unde dōm ad primū ꝙ cauſa equalitatis q̄ eſt idēptitas virtutis in rebus nō tollitᷣ a diuinis:⁊ ideo pōt in eis eſſe equa
litas. Ad aliud dōm ꝙ ꝓportio eſt diuerſoꝝ in ſub Ad 2ᵐ
ſtantia:⁊ ideo remouetᷣ a diuinis. ſupra aūt diſti.viij oſtenſum eſt ꝙ ſi genus aliqđ remouetᷣ a diuinis non oportet ꝙ propter hoc remoueatᷣ ſpēs: q̄a ſpēs q̄nq̄ nō rōne generis tranſſumitᷣ ad diuina:ſed rōne differētie quā addit ſupra genus:⁊ ſic eſt hic. Probatio: equalitas em̄ eſt ꝓportio aliquoꝝ ad inuicē ſm̄ vnā quantitatē:⁊ rōne ei⁹ qđ eſt habere vnā q̄ȝtitatē vir
tutis tranſſumitᷣ ad diuina/⁊ nō rōe antecedētis qđ
eſt ꝓportio diuerſoꝝ. Ad aliud dōm ꝙ illa diffini Ad 3ᵐ
tio datᷣ de equalibꝫ in q̄ȝtitate dimēſiua quā conſiderat geometer:ſed eq̄litas in virtute aliqua eſt tm̄ poſ
ſe ſicut ille: ⁊ hec cōpetit in diuinis Ad aliud dōm Ad replicā.
ꝙ cū dr̄ virtus patris eſſe infinita nō intelligitᷣ infinita:q2 ſic virtus ſua excederet ip̄m:ſed intelligitᷣ infinita/eo ꝙ nō finitᷣ extrinſeco aliquo. ⁊ huius rō ſupra diſ.iij.eſt explanata. ⁊ hoc mō infinitū qđ ſibi finitiſſimū eſt habet equale:licet nō habeat equale extra ſuā eſſentiā. vnde ſic virt⁹ filiȷ̄ equatᷣ virtuti patris/⁊ ecō
uerſo. Quidā aūt hoc aliter ſoluūt dicentes ꝙ in Solᷣo aliorū.
finitū infinito eſt equale. vnde ⁊ ſi virtus patris infi
nita eſt/etiā virt⁹ filiȷ̄ eſt infinita:⁊ ſic equantᷣ. Sꝫ Obiectio.
hoc nihil eſt:q2 infinitū nō ꝑticipat rationē equalitatis:q2 ſua q̄ȝtitas nec in ſe nec ad aliud eſt certa: ⁊ ita nō equatᷣ:q2 impoſſibile eſt etiā intelligere equari ab aliquo cuius q̄ȝtitas ſemꝑ accipitᷣ. vñ prima ſolutio ē
verior. Ad aliud dōm ꝙ licet virtus diuina oīno Ad 4ᵐ
eadē ſit:tñ hec virtus eſt pluriū pſonaꝝ/⁊ habetur a pluribus pſonis ⁊ gratia illaꝝ habet cōparatōnē:q2 ſunt plures q̄ in vna virtute equantᷣ. ſed hoc veꝝ eſt
ſi vna eſſet in ſe/⁊ vni⁹ tm̄ in pſona/tunc nō poſſet aſ Ad 5ᵐ
ſignari rō equalitatis. Ad aliud dōm ꝙ virtus diuina in ſe nullā habet q̄ȝtitatē:ſꝫ q̄ȝtitas virtutis attenditᷣ ad extra.ſ.penes obiecta ⁊ act⁹. dicim⁹ em̄ ꝙ achilles ⁊ hercules equalis ſunt virtutis q̄ñ vn⁹ tot vincere pōt quot alius ⁊ q̄ñ vnus oēm actū facere p̄t quē pōt facere alius:⁊ ſic dicimus in diuinis ꝙ talis equalitas non repugnat ſimplicitati. q̄cq̄d em̄ poteſt pater poteſt filius ⁊ ſpirituſſanctus/⁊ ecōuerſo.

Cum in diuinis ſit ſimilitudo ⁊ idēptitas Arti. II
quare illa nō tangit magiſter ſicut eq̄litatē. B
Ecundo queritᷣ cū in diuinis ſit ſimilitudo ⁊
ſ idēptitas:quare magiſter nō tangit illa ſicut
tangit equalitatē: Videtᷣ aūt ꝙ de idēptitate Arg. p̄mo.
tangere debeat:q2 dicit pħus ꝙ vnū in ſubſtātia cauſat idē: vnū aūt in q̄ȝtitate cauſat equale/⁊ vnū in q̄litate cāt ſimile:ſed dicit Boeci⁹:⁊ habitū eſt ſupra diſtinctiōe.viij. ꝙ oīa p̄dicamēta relata in p̄dicationem diuinā preter relationē mutantᷣ in ſubām:ḡ videtᷣ ꝙ ea que dicūt quantitatē virtutis ⁊ que dicunt qualitatem in diuinis predicant ſubſtantiam ḡ videtur ꝙ ex vna virtute vel ſapiētia cauſatᷣ idē/⁊ nō equale vel
ſile. Jtē magis ſunt vnū q̄ idē ſunt q̄ȝ ea q̄ ſunt eq̄ 2º
lia:ſed pſonaꝝ in diuina natura ⁊ attributis ei⁹ maxima eſt vnitas. vt dicit Bern.5. de cōſideratione:ḡ videtᷣ ꝙ ip̄aꝝ ſit idemptitas in ip̄a/⁊ non equalitas.
Jtē q̄ oīno eadē ſunt/ſunt equalia/⁊ non cōuertitᷣ 3º
ḡ videtᷣ ꝙ magis cōpetat pſonis vniri vnione idēpti
tatis q̄ȝ equalitatis. Jtē tres pſone ꝓprietatibꝫ di 4º
ſtinguuntᷣ/⁊ ſubā cōueniūt:ſed cōuenientia ſubſtātie facit idē:ḡ videtᷣ ꝙ in his que in lr̄a tangit cauſatᷣ idēptitas ⁊ nō equalitas. Ulterius queritᷣ quare nō Queſtiūcl'a

Obo ꝓma. agat hic de ſimilitudine triū ꝑſonaꝝ/cū videaꝛ ſimi-
litudo magis proprie ꝯuenire perſonis ꝙ̄ equalitas
qꝛ quedā ſunt in diuinis:vt dicit Dam̄ q̄ p̄dicāt ſub-
ſtantiā:quedā aūt que id qꝺ aſſequiꝛ vt iuſtꝰ ⁊ bonꝰ
cū igiꝛ trium ꝑſonaꝝ ſit vna iuſtitia /⁊ vna bonitas/
erit triū perſonaꝝ vna ſimilitudo:⁊ ita determinan-
2a da eſt ſimilitudo triū perſonaꝝ. Itē ea que ſubſtā-
tiā aſſequunꝛ habent inter ſe differentiā: q̄dā em̄ ſūt
que quo ad aliquas ſuas ſpēs couen iunt ſpūalibus
ſubſtātijs:quedā autē corporalibꝫ tm̄ ꝑſonis couen i
unt ſicut qualitas q̊ ad diſpōnē ⁊ habitū ⁊ naturalē
potentiā ⁊ impotentiā ſpūalibus couenit ꝓprie/quā-
titas aūt cōtinua p̄cipue cui couenit rō magnitudi-
nis/nō couenit niſi corporalibꝫ:ḡ videꝛ ꝙ q̄litas ma-
gis vicina ſit diuine predicatōi ꝙ̄ quātitas: ḡ etiam
vnitas qualitatis magis ꝓprie eſt in diuinis ꝙ̄ vni-
tas ꝙ̄titatis:ſed vnitas qualitatis facit ſimile: vni-
tas aūt ꝙ̄titatis cauſat equale:ḡ in diuinis magis ē
Solutio determinā da ſimilitudo ꝑſonaꝝ ꝙ̄ equalitas So
lutio dōm ꝙ in veritate vnū in ſubſtātia facit idem ⁊
vnū in quantitate facit equale/⁊ vnū in qualitate fa
cit ſimile:ſicut dicit phus.5.methaphiſice.ſed de eo-
dē nō erat hoc determinandū: qꝛ idē cū eo cui eſt idē
nō dicit diſtinctionē ꝑſone.hic aūt nō determinatur
niſi de his que dicūt perſonaꝝ diſtinctaꝝ vnitatem.
vnde etiā ſupra diſtinctiōe.xiiij.probatū eſt ꝙ filius
patri nec eſt idē deus/nec eſt alius deus:ſed bene eſt
equalis:quia li idē vult habere idēptitatē ꝑſone:aliō
aūt diuerſitatē eſſentie:cū aūt in tota iſta parte libri
magiſter determinet de diſtinctiōe perſonaꝝ nō de-
buit tangere de idēptitate principali tractatu /tāgit
tamē hic de incidenti qualiter vna perſona eſt in alia
ꝑ idēptitatē eſſentie.ſimilitudo aūt paꝝ nimis dicit ī
diuinis:quia nō ſequiꝛ vt dicit Augu.ſi aliqua duo
ſunt ſimilia ꝙ continue ſint equalia: ſed econuerſo ſi
ſunt equalia quātitate virtutis ſequiꝛ ꝙ ſint ſimilia
quia quātitas virtutis eſt etiā ſm̄ poſſe eoꝝ/que ſm̄
ſuū nomē qualitatē ſignificāt:vt poſſe ſapiētie/⁊ poſ-
ſe bonitatis/⁊ hmōi:⁊ ideo equalitas maxime cōpe-
Ad primū tit diſtinctōi ꝑſonaꝝ diuinaꝝ. Ad primū ḡ dicen-
dū ꝙ licet in diuinis quantū ad rē oīa p̄dicamēta p̄di
cēt ſbam vel relatōnē.nō tn̄ q̊ ad modū ſignificādi:qꝛ
q̄dā p̄dicāt ꝑ modū q̄litatis/⁊ q̄dā ꝑ modū ꝙ̄titatis
virtualis. Si vo queriꝛ quid ſubſit huic mō:h̄ eſt
expoſitū ſupra diſtin.viij.dubio.3.in principio ſolu-
Ad 2m tionis queſtiōis. Ad aliud dōm ꝙ illa que ſunt ea-
dē magis ſunt vnū ꝙ̄ equalia:tn̄ nō ita cōpetit idem-
ptitas diſtinctis ꝑſonis in quātū diſtincte ſunt:ſicut
Ad 3m iā dictū eſt:⁊ ideo hoc nō determinaꝛ. Ad aliud di
⁊ 4m. cendū ꝙ hec eſt falſa que oīno eadē ſunt equalia:quia
nō habent diſtinctionē q̄ exigiꝛ ad equalitatē: ⁊ ideo
Ad q̄ſtiūcu illa rō nō ꝓcedit. Ad id quod vlterius queriꝛ dicē
lā ⁊ ad obm dū ꝙ ſimilitudo nō ſufficit diſtinctōi ꝑſonaꝝ/ſicut ṗ
primū. us dictū eſt:quia licet de ſe habeat diſtinctionē ſimi-
liū/eo ꝙ dicat Boecius ꝙ ſimilitudo eſt reꝝ differen
tiū eadē qualitas:nō tamē dicit ꝙ vna ꝑſona tm̄ ha-
Ad 2am beat quātū altera:ſicut exigiꝛ in ꝑſonis diuīs Ad
aliud dōm ꝙ licet ꝙ̄titas ꝑ ſe ſit corporaliū:tn̄ nō ſic
tranſſumiꝛ in diuina:ſed potius ꝓ quātitate virtua
li/vt ante dictū eſt:⁊ ideo ſuū vnū equat diſtinctas ꝑ
ſonas:vnū aūt qualitatis nō equat vnā alij: ⁊ iō ma
gis couenit ꝙ̄titas ꝙ̄ qualitas:ſed tm̄ trahiꝛ ex illa
ratione ꝙ qualitas tranſſumiꝛ in diuina in pluribꝰ
ſpēbꝫ ꝙ̄ quātitas.vnde dōm ⁊ melius ꝙ licet q̄litas
in ſuis ſpēbꝫ melius poſſit trāſſumi in diuina ꝙ̄ ꝙ̄ti
tas in ſuis:nihil tn̄ prohibet vnū qꝺ eſt in quātitate
magis cōpetere ꝙ̄ vnū qꝺ eſt in qualitate/eo ꝙ vnū
quātitatis equat perſonas:vnum aūt qualitatis nō
equat:vt prius dictum eſt

Penes quid ſumitur equalitas in diuinis ostenditur. Arti. III

Einde queriꝛ de hoc qꝺ dicit:[Nullus horū
aliū aut p̄cedit eternitate/aut excedit magni-
tudine/aut ſuperat poteſtate.⁊c̄.]ē.a.In his
em̄ vult ꝙ equalitas cōſiſtat.Sed obijciꝛ cū ſit acci- Arg.ꝓmo.
pere equalitatē penes quālibet ſpēꝫ quātitatis:⁊ ipē
vnū ponit qꝺ rn̄det quātitati extrinſecus adiacenti:
vt eternitatē que rn̄det tēpori.Aliud aūt ponit quod
reſpōdet quātitati cōtinue ſm̄ ſuas ſpēs que eſt ma-
gnitudo.Tertiū aūt ponit qꝺ rn̄det ꝙ̄titati virtuali
qꝺ eſt potētia.videꝛ ꝙ aliq̄d debeat rn̄dere etiā loco
⁊ numero vt eſſet perfecta equalitas inter eos Itē 2o
Aug.dicit ꝙ in his que nō mole magna ſunt idem eſt
maius eſſe ⁊ melius eſſe:ḡ videꝛ ꝙ penes id quod eſt
magnitudo nō noteꝛ equalitas:ſed potius ſimilitu-
do:quia bonū ⁊ melius dicūt cōparationē in quali-
tate ⁊ nō in quātitate. Si forte dicas ꝙ magnum Sol'o
⁊ paruū ſunt qualitates circa quātitatē dicte Hoc Obiectio
nihil eſt:qꝛ penes illas qualitates nō attendiꝛ ratio
equalitatis:ſed potius penes ſubiectū ipaꝝ Item 3o
cū Aug. dicat ꝙ in diuinis nō eſt qualitas molis:ſꝫ
virtutis videꝛ idē magnitudo qꝺ potētia:⁊ ſic nō ſūt
niſi duo/in quibꝫ attēdiꝛ equalitas/⁊ nō tria.vt enu-
merat in lr̄a. Solutio dōm ꝙ tria in quibꝫ atten- Solutio
diꝛ eq̄litas/oīa dicūt ꝙ̄titatē virtualē/eo ꝙ alia ꝙ̄ti-
tas ſimplicitati diuine nature nō cōpetit.hec aūt vir
tus eſt cōſiderata penes triplicē ambitū.ſ.duratiōis
⁊ loci ⁊ operis:quibꝫ tribus oē qꝺ limitaꝛ limitatur.
duratione em̄ ſtante tota ſil'r tres ꝑſone includūt pre-
ſenti nūc oē tēpus ⁊ euū/⁊ q̇cq̇d eſt in euo ⁊ tempore.
Ambitu aūt loci includūt oēm locū/⁊ q̇cq̇d eſt in ipſo
nec includunꝛ.ambitu aūt potētie oēm virtutē ope-
rantē/ſiue ſm̄ naturā/ſiue ſm̄ propoſitū liberi arbi-
trij:ſiue etiā ſupra naturā/nec includunꝛ.Cū ḡ hꝫ
tribus modis includat deus oē qꝺ eſt/nec includaꝛ.
in his tribꝫ ꝑfecte accipiꝛ ꝙ̄titas virtualis couenīes
nature diuine:⁊ cū in hoc modo incluſiōis couenīāt
tres ꝑſone eſt hec ꝙ̄titas vnū in eis ⁊ cauſans equa-
litatē. Qꝺ vt melius intelligaꝛ oſtendamꝰ deum
oībꝫ his modis oē creatū includere:⁊ ipm̄ nō inclu- Nota tria
di:ſed excedere dicit Anſelmus ꝙ ſicut in nūc preſen- penes q̄ ſu-
ti/qꝺ eſt ſuba tēporis eſt oīs locus.⁊ oē quod in loco miꝛ eq̄litas
eſt ita in eterno eſt oē tp̄s:⁊ oē qꝺ in tēpore eſt.cōſtat in ꝑſonis di
aūt ꝙ adhuc plus eſt ī ipō:quia eſt in eo ꝙ nō habuit uis primū:
ṗncipiū/⁊ nō habebit finē:ḡ eternitas eſt mēſura in-
cludēs totū tēpus ⁊ totū euū eadē ratiōe/⁊ excellēs
vtrūqꝫ:⁊ quantū ad mēſurata ⁊ quantū ad duratō-
nē.quātū ad mēſurata quidē:quia mēſurat eternum
ſicut dicit phus:qꝺ eſt eternū eterno/hoc eſt euiternū
euiterno/⁊ tēpꝰ tēporali.Sil'r cōſtat ꝙ deꝰ eſt vbiqꝫ 2m
eſſentialiter/potētialiter/ preſentialiter:ḡ eſt ī om̄ hꝫ
ꝑ eſſentiā/⁊ ꝑ potentiā cōtinēdi ⁊ oꝑandi/⁊ per ſpien-
tiam noticie:ḡ in loco ⁊ locato.Eſt aūt inſuꝑ in ſe qui
in infinitū excedit omne quod eſt:ergo ſua magnitu-
do ambit omne quod eſt:⁊ nō īcluditur in oī quod eſt
adhuc remanet extra infinitus: ⁊ hoc iteꝝ conuenit
omnibus perſonis:hec igitur eſt magnitudo. Itē 3m

omne poſſe nõ eſt poſſe niſi ꝑ ſuũ poſſe ⁊ in ſuo: ⁊ inſu-
per ſuũ poſſe eduxit oẽ eſſe ⁊ poſſe: ⁊ in ſe manet reſpe-
ctu ſui infinitũ: ḡ etiã in virtuali poteſtate includit oẽ
qđ eſt/ ⁊ nõ includit᷑: ⁊ hoc eſt qđ intẽdebamꝰ. penes
ergo hunc triplicẽ ambitũ accipiunt᷑ tria in quibꝫ cõ
Ad primũ. ſideraꝛ equalitas diuinaꝝ ꝑſonaꝝ. Ad primũ ergo
dõm ꝙ magnitudo reſpondet loco/ hoc modo q̃ deus
ſuo ambitu locat. i. cõtinet ⁊ ſaluat ⁊ ambit oẽ qđ eſt
⁊ nõ includit᷑ illo: ⁊ nõ ſumit᷑ hic magnitudo ab hĳs
que intrinſecus menſurãt ſubam vt linea ſuperficies
⁊ ſolidũ: quia illa de ſua rõne dicũt quantitatem mo
lis: ⁊ ideo diuinis aptari nõ poſſunt: ſed locꝰ dicit cõ
tinentiã que eſt nobilitatis: ⁊ ideo penes ꝓprietatem
cõtinẽtie diuinis poteſt aptari: numerus aũt in plu-
ribus eſt: ⁊ ideo ſingulorꝝ ad ſingulos penes numeꝝ
nõ poteſt attendi equalitas/ de qua hic intendit᷑: ſed
Ad 2m potius penes nũeꝝ attendit᷑ equalitas pluriũ ad ꝑlu
res. Ad aliud dicendũ ꝙ Aug. intelligit ex cõſeq̃n
ti/ ⁊ nõ ṗncipaliter: quia ĩ veritate q̃ɜtitas virtualis
ſm rationẽ differt a bonitate ſua: ſed ad maiorẽ quã-
titatẽ virtutis ſequit᷑ in ſpũalibus ſemꝑ maior boni-
Ad 3m tas: ⁊ ideo penes principale virtutis attendit᷑ equali
tas/ ⁊ nõ ſimilitudo. Ad aliud dõm ꝙ magnitudo
ſumit᷑ hic ꝓ magnitudine virtutis: ſed nõ eſt vna rõe
dicta virtus: ⁊ ideo potentia ſumit᷑ hic ſtricte/ ſcɜ ſm
ꝙ dicit ambitũ oĩs operis/ qđ poteſt demõſtrare ꝑfe
ctionẽ potẽtie opantis. oẽ em̃ id poteſt deus ⁊ ṗt am-
plius: magnitudo aũt refert᷑ ad aliũ ambitũ q̇ eſt q̃ſi
ſm rõnẽ locantis includentis oĩa ⁊ rõ incluſi in oĩbꝫ
nec in aliquo.

Arti. IIII. An equalitas cõueniat tribꝰ perſonis ita
D vt quelibet dicatur equalis alteri.

Einde querit᷑ de hoc qđ dicit: [Aut anterior
D aut maior eſt pater nec filius ſpũſancto. ⁊c̃.]
s̃. b. Ex hoc em̃ videt᷑ ꝙ mutua ſit equalitas
Arg. primo inter ꝑſonas. Sed contra videbit᷑ aduerſari eis q̃
poſtea dicent᷑ ꝙ in patre eſt vnitas/ in filio equalitas
in ſpũſctõ vnitatis equalitatiſq; cõnexio: ḡ videtur ꝙ
pater nõ ſit equalis filio: ſed potius ecõuerſo. Itẽ
2o eq̃lis de ſuo intellectu videt᷑ ſibi ṗponere aliũ: vt cum
dr iſte eſt equalis intelligit᷑ cui ſit equalis: pater enim
de ſuo intellectu nõ preponit ſibi aliũ: ḡ videt᷑ ꝙ equa
3o litas nõ cõueniat pr̃i. Itẽ videt᷑ etiã ꝙ nõ cõueniat
ſpũiſancto: q2 ſpũſanctꝰ nõ procedit vt videt᷑ ꝑ actũ
nature: ſeꝑ potius voluntatis qui procedit vt amor
diligere aũt dicit actũ voluntatis/ que aũt ſic proce-
dunt non procedunt vt equalia ei a quo procedunt
ḡ videt᷑ ꝙ ſpũiſancto ex rõne proceſſionis nõ cõpetat
equalitas: ſed ſoli filio q̇ procedit ꝑ actũ nature q̇ eſt
generatio. Itẽ nõ ſequit᷑ iſte eſt amor illius: ergo ẽ
4o equalis illi: ſed bene ſequit᷑ iſte eſt filius illius. ergo ẽ
equalis illi niſi natura defecerit: cũ ḡ in diuinis non
deficiat videt᷑ ꝙ ſolus filius de rõne ſui habeat equa
litatẽ/ ⁊ nõ pater nec ſpũſanctus. Ite Dyoniſius
5o in eque potẽtibus poſſibile eſt equalia ⁊ ſimilia inter
ſe eſſe ⁊ cõuerti: in cauſatis aũt ⁊ cãtis nõ recipimus
reciprocationẽ/ cũ ḡ pater ſit principiũ filĳ ⁊ ſpũſctĩ:
videt᷑ ꝙ ſm rõnẽ Dyoniſĳ filius nõ ſit equalis patri
nec ſpũſanctus equalis filio vel patri. Sed cõtra
Arg. ꝯ ṗo ſicut priꝰ habitũ eſt vnũ in q̃ɜtitate eſt equalitas. vñ
equalitas nihil aliud eſt q̃ɜ reꝝ diſtinctaꝝ vna quãti
tas: cũ ḡ triplex ambitus virtutis vnus ſit in tribꝫ ꝑ
ſonis: vt prius probatũ eſt videt᷑ ꝙ oẽs tres perſone
ſibĳnuicẽ ſint equales. Itẽ Athanaſius in ſymbo 2o
lo tres perſone coeterne ſibi ſunt ⁊ coeq̃les. Sol'o Solutio
dicimus ꝙ equales ſibi ſunt tres perſone/ ſicut vlti-
mo ꝓbatũ eſt. Ad id qđ primo obĳcit᷑ dõm ꝙ in fi Ad primũ
lio eſt equalitas ſm quandã rationẽ appropriati nõ
ꝓprĳ: ⁊ illã rationẽ tangit quedã obiectionũ. ſ. quan
tũ eſt de rõne ꝓceſſionis emanat a patre in equali na
tura: ⁊ quia equale de rõne ſua ſemꝑ ſupponit vnum
cui ſit equale: ⁊ iſta rõ etiã in quadã alia obiectiõe eſt
tacta: ſed licet filio ꝑ aliquẽ modũ ſit appropriabile:
nõ tamẽ eſt ꝓpriũ ita ꝙ alĳs nõ cõueniat. Ad aliđ Ad 2m
dicendũ ꝙ nõ preponit vnũ: ſed ſupponit vnũ ꝓpter
diſtinctionẽ que ſignificat᷑ in vocabulo: ⁊ ideo cõue-
nit oĩbꝫ perſonis: ſed nõ vni ꝑſone: imo vni in cõpa-
tione ad aliã/ in qua eſt eadẽ quãtitas virtual'. Ad Ad 3m
aliud dicendũ ꝙ licet proceſſus volũtatis nõ impor-
tet equale de rõne emanatiõis in genere: tamẽ prout
eſt in diuinis importat: quia in diuinis nõ poteſt eſſe
emanãs niſi per om̃ia equalis: tamẽ illã rõnẽ q̃ poni
tur in obĳciẽdo attenderũt q̇ filio appropriauerunt.
Ad aliud dicendũ ꝙ amor vt amor nõ eſt equalis Ad 4m
amanti/ nec verbũ vt verbũ eq̃le dicẽti: ſed amor vt ĩ
diuinis/ ⁊ verbũ vt dei verbũ de neceſſitate habẽt eq̃
litatẽ cũ dicente ⁊ amante: vt dictũ eſt. Ad vltimũ Ad 5m
dicendũ ꝙ Dyoniſiꝰ loquit᷑ de cõparatiõe creatorũ
ad creantẽ: quia illoꝝ deus eſt cauſa: ⁊ nõ poſſunt ei
equiparari: ſed ꝑſone ſunt equepotentes/ ⁊ nõ ẽ vna
cã alteriꝰ ſed ṗncipiũ. ⁊ ideo eq̃les ſibĳnuicẽ eſſe pñt

Quid ſignificent iſta nomina equalitas: Arti. V
equalis: ſimilitudo: ſimilis: et vtrũ pater et E
filius et ſpũſſanctus pñt dici vna eq̃litas.

Einde querit᷑ de hoc qđ dicit ibi [In q̇ trium
D perſonaꝝ cõſiſtit equalitas. ⁊c̃.] ſupra. c. Du Rões ꝓbã
biũ em̃ poteſt eſſe quid ſignificent iſta nomĩa tes. ṗma
equalitas ⁊ equalis ⁊ ſimilitudo ⁊ ſimilis: videt᷑ em̃
ꝙ notiones: quia quecũq; in diuinis notãt diſcretõ-
nẽ ſignificãt ea quibꝫ fit illa diſcretio: ſed iſta in diuĩs
ſignificãt diſcretionẽ: ḡ ſignificat illa quibꝫ fit illa di-
ſcretio: hec aũt ſunt notiones: ḡ iſta ſignificãt notões
Itẽ Hilarius dicit ꝙ ſimilitudo non ſibi eſt: ḡ nec 2a
equalitas ſibi eſt: ergo iſta ſignificãt ꝑſonas q̇ in plu
ralitate ⁊ relatiõe cõſiſtũt. Itẽ eſſentialia predican 3a
tur ſingulariter de pluribꝫ in ſumma: iſta aũt de plu
ribꝰ in ſumma ṗdicant᷑ pluraliter: dicimus enim ꝙ
pater ⁊ filius ⁊ ſpũſanctus nõ ſunt vnus equalis: ſɜ
plures equales: ḡ iſta nõ ſignificant eſſentiã vt videt᷑
Sed cõtra tres ꝑſone nõ ſunt vnũ in ꝑſonalitate: Rões op-
quia ꝑſonalitas vniꝰ nõ eſt ꝑſonalitas alteriꝰ ⁊ vnũ poſite ṗma.
requirit᷑ ad equale eſſe: ḡ nõ ſunt equales in ꝑſonali-
tate: ḡ neceſſe eſt ſi ſunt equales ꝙ ſint equales in eſ-
ſentia ⁊ eſſentialibꝫ. Itẽ notionibꝫ ſunt ꝑſone ine- 2a
quales: q2 pater habet tres: filius duas: ſpũſanctꝰ
vnã: ḡ ſi ſunt equales hoc erit in eſſentia ⁊ eſſentiali-
bus. Itẽ triplex ambitus virtualis q̃ɜtitatis qui 3a
ſupra determĩatꝰ eſt cõuenit ꝑſone grã eſſentie: et nõ
grã alicuius ꝑſone determĩate: ḡ videt᷑ ꝙ equalis et
ſimilis dicũt eſſentiã ⁊ nõ notionẽ vel ꝑſonã. Ulte Queſtiũcl'a
rius querit᷑ vtrũ poſſit dici pater ⁊ filius ⁊ ſpũſctũs
ſunt vna equalitas: ⁊ videt᷑ ꝙ ſic: quia ſunt vna eſſen
tia que eſt eq̃litas triũ: ḡ videt᷑ ꝙ ſint vna equalitas.
Sol'o dõm ꝙ iſta noĩa equalis/ ſĩlis/ ⁊ ſimilitudo Solutio
⁊ equalitas in ſuo intellectu claudũt duo. ſ. diſtĩctas ⁊ ad oĩa ſil'
ꝑſonas ⁊ vnitatẽ eſſentie: ſed qñ vt cõcreta accipiunt᷑

tūc ſignificāt pſonas in recto/ꝛ eſſentiā in obliquo: et
qn̄ accipiunt̄ vt abſtracta fit ecōuerſo ꝙ.ſ. ſignificant
eſſentiā in recto/pſonas in obliquo: ſed tn̄ retinent ſp
vtrūqꝫ: ꝛ p hoc patet ſol'o fere ad oīa obiecta. ꝙ autē
ita ſit vt dictū eſt patet ſi exponant̄ dictōes ille: equa
les em̄ ſunt pſone vnā habētes quātitatē/ꝛ ſil'es pſo
ne vnā habētes qualitatē: ꝛ patet ꝙ in hac expoſitōe
pſone ſunt in recto/ꝛ eſſentia in obliquo. Si aūt ab-
ſtracta ſumant̄ cōtingit ecōtrario: qꝛ equalitas ē di-
ſtinctaꝝ pſonaꝝ eadē quātitas: ꝛ ſimilitudo eſt rerū
Ad tres primas rōnes — differentiū vel pſonaꝝ eadē qualitas/vbi eſſentia eſt
in recto/ꝛ pſone in obliquo. Dōm ḡ ad primas rō
nes ꝙ oīa que cōcludūt nō ꝯtingūt ex hoc ꝙ tm̄ ſigni
Ad tres rōnes in op. — ficēt notiōes vel pſonas: ſed qꝛ ſignificāt pſonas ī re
cto. Ad illa aūt q̄ in cōtrariū ſunt nō cogunt plus
Ad q̄ſtiunculam — niſi ꝙ eſſentia in illis nominib' dicat̄ in obliq̄. Ad
aliud dōm ꝙ meo iudicio nō debet cōcedi ꝙ tres ſint
vna equalitas: quia licet ibi ſignificet̄ eſſentia ī recto
tamē etiā pſone ſignificant̄: ꝛ nō valet ſunt id in quo
eſt equalitas ſicut eſſentia ꝛ virtus: ḡ ſunt equalitas
ꝛ incidit locus ſophiſticus accn̄tis ꝓpter diuerſū mo
Notandū — dū ſignificādi in equalitate: ꝛ eo in quo notat̄ illa eq̄-
litas/ſiue hoc ſit virt⁹/ſiue eſſentia. Nota ḡ ꝙ iſta
ſunt relatiua intrinſecus qn̄ ꝓferunt̄ pluralit̄: extrin
ſecus ſunt relatiua qn̄ ꝓferunt̄ ſingularit̄/ꝛ exigunt
determinationē extra/vt iſti ſunt equales. relatiuū ē
intrinſecus claudens in ſe ea q̄ referunt̄ ad ſe/ꝛ deter
minant̄ a ſeipīs intrinſecus: cū aūt dꝛ filius eſt equa
lis oportet addere patri ꝛ ſpūiſctō vel ambob': ſūt tn̄
ita relatia ꝙ ꝯſignificāt etiā eſſentiā ī obliq̄: vt dictū ē

Q̄d eternitas et magnitudo et poteſtas in deo ſunt vnū. licet po- nantur quaſi diuerſa.

Cūqꝫ enumerent̄ iſta quaſi diuerſa: in deo tn̄
vnū ꝛ idē ſunt. ſ. eſſentia diuina ſimplex ꝛ in-
cōmutabilis. Unde Aug. in. vij. li. de trini.
Nō alio magnus alio deus eſt: ſed eo magn⁹
quo deus: qꝛ nō eſt illi aliud magnū eſſe: ali-
ud deū eſſe. Eadē q̄ppe eius magnitudo eſt
que virtus: ꝛ eadē eſſentia que magnitudo.
Pater ḡ ꝛ filius ſil' vna eſſentia ꝛ vna magni
tudo: ita etiā ꝛ potētia dei ꝛ eſſentia diuīa ē.
Un̄ Aug. in. vij. li. cōfeſ. Uolūtas ꝛ poten-
tia dei deus ipē eſt: eternitas q̄ꝫ dei eſſentia
diuina eſt. q̄d Aug. oñdit ſup illū locū pſal.
a — In generatiōe ꝛ generationē anni tui. Eſt ge
neratio generatōnū q̄ nō tranſit: collecta de
oībus generatiōib⁹. i. ſancti. In illa erūt an-
ni dei q̄ nō tranſeūt. i. eternitas dei. Non em̄
ſunt aliud anni dei: aliud ipē: ſꝫ anni dei eter
nitas dei eſt. eternitas v'o ipa dei ſuba eſt ni
hil habēs mutabile. Incōcuſſe ḡ teneam⁹ ꝙ
vnū ꝛ idē eſt. ſ. eſſentia diuina: dei eternitas
potētia: magnitudo: ꝛ tn̄ conſueuit ſcriptura
hec ꝛ his ſimilia q̄ſi diſtincte ponere. In his
ergo verbis triū pſonaꝝ equalitatē breuiter
cōplexus eſt Aug. qꝛ ali⁹ aliū nec eternitate
nec magnitudine: nec potētia ſupat. Q̄d aūt
eternitate aliqua triū pſonaꝝ aliā non exce-
dat ſupra oſtēſum eſt vbi coeternitas trium
perſonarum inſinuata eſt.

Utrū in eternitate ſunt anni a generatio- ne in generationem. — Arti. VI F

Einde querit̄ de hoc q̄d dicit: [In generatōe
d — ꝛ generatōnē anni tui. ꝛc̄.] ſ. a. Eternitas cū
indiuiſibilis eſt: ḡ videt̄ ꝙ ſibi nō ꝯpetāt anni
ann⁹ em̄ eſt reuerſio ſolis ad aliq̄d pūctū zodiaci in q̄ — Argu. pmo
figit̄ motus eius ſicut in ariete/vel alio loco: ḡ videt̄
ꝙ hmōi mēſura eternitati nō competat: ḡ male dicit. — 2o
P quid eſt q̄d dicit: In generatiōe ꝛ generationē:
ſi em̄ p hoc vult dicere deū nō trāſire in trāſitu ſucceſ
ſiōis gn̄ationū/hoc paꝝ eſſe videt̄: qꝛ etiā terra vt di
cit Eccs. in eternū ſtat dū gn̄atio pterit/ꝛ gn̄atō ad-
uenit Sil'r ſi gn̄atio ꝛ gn̄atio ſunt inq̄eta ꝛ nō ſtāt — 3o
q̄ꝫdiu deus voluerit vſqꝫ. ſ. ad gn̄ationē/q̄ colligit̄ ex
oīb' gn̄ationib': ꝛ hic dꝛ q̄ eſt gn̄atio ſctōꝝ neceſſe eſt
ꝙ habeat in oī ſucceſſione gn̄ationū inq̄etū mouens
hoc aūt nō pōt eſſe p naturā niſi motus corpoꝝ cele
ſtiū: ḡ videt̄ ꝙ anni motus illius etiā ſint in gn̄atiōe
gn̄ationū: ꝛ ideo hoc nō cōpetit ſoli deo: vt videtur.
Sed cōtra aū pmittit in pſ. Ipi. i. celi peribūt: tu — Rō ꝯria
aūt pmanes/ꝛ anni tui nō deficiēt: ḡ videt̄ ꝙ ſoli deo
cōueniat. Sol'o ſicut ſupra diſ. viij. dictū eſt: anni — Solo
dei dicunt̄ eternitas ſua nō diſtinguibilis in ſe: ſꝫ ad — pncipal'r
mēſuras inferiores: ꝛ vocat̄ ann⁹ dei eternitas exce- — ad primū
dēs reuolutiōes annoꝝ: q̄tcūqꝫ ei reuolutiōes anno
rū accipiant̄ eternitas īfinities excedit eas aū ꝛ poſt
qꝛ infinities tm̄ eſt duratio eternitatis aū ꝛ poſt: vn̄
nō ſequit̄ ꝙ eternitas in ſe diuidat̄ vel diſtinguat̄. et
per hoc patet ſol'o ad primū. Ad aliud dōm ꝙ gn̄a — Ad 2m
tio gn̄ationū dꝛ nūerus electoꝝ ex oī gn̄atōne colle-
ctus: vt hic dicit Aug. ſed in illa ſucceſſiōe nō ſtat ita
ꝙ terra nō ſit mutabilis ſm diſpoſitionē ꝛ partē: mō
em̄ p circl'arē gn̄atōnē eleemētoꝝ ꝛ mixtionē ī elemē
tis tranſmutat̄ terra ſm ptē: ꝛ nō ſm totū. in fine aūt
mūdi alterabit̄ in ſuis q̄litatib' actiuis ꝛ paſſiuis/et
cauſatis ex illis: ſed veꝝ eſt ꝙ in eternū ſtabit ſm ſub-
ſtantiā: dicit em̄ Aug. ꝙ preterit figura hui⁹ mundi:
ſed nō ſuba. Ad aliud dōm ꝙ motus celi ꝛ ipm̄ ce- — Ad 3m
lū ſtabūt dū durat gn̄atiōis ſucceſſio: ſꝫ tn̄ ad temp⁹
referunt̄. celū em̄ refert̄ ad nūc tēpis ſicut ad menſu
rā: ꝛ ipē motus ſm ptes ſuas eſt in tēpore ſicut in nu
mero: tēpus aūt in ipo ſicut in cauſa: ꝛ in celo ſicut in
ſubiecto: ſed deus nec mutatur vt terra: nec vt tēpus
refertur vt celum ꝛ motus.

Hic de magnitudine ꝙ ea ali- qua perſonarum aliā non excedit.

Nunc igit̄ ſupeſt oſtendere ꝙ magnitudine
vel potentia alius aliū nō excedat: ꝛ pri⁹ de
magnitudine videamus.

Utrū due ꝛ tres pſone ſint maius aliquid q̄ꝫ vna. — Arti. VII. G

Einde ſumenda eſt pars illa/in qua oſtendit
d — equalitatē pſonaꝝ ſm magnitudinē: q̄ diui-
dit̄ in duas ptes: in quaꝝ prima oſtendit ꝙ ꝓ
pter equalitatē vna pſona eſt in alia: ꝛ hec incipit ibi:
[Nunc ſupereſt oſtendere. ꝛc̄.] In ſecunda aūt ꝓbat

ꝙ propter equalitatē a deo remoueť rō partis ꝛ vni-
uerſalis ꝛ materie ꝛ cōtēparionis ibi: [Sed iā nunc
ad ꝓpoſitū redeamus ceptoq; inſiſtam⁹ ꝛc.] In pma
ſunt tria capitula: in quoꝝ primo nō eſt niſi tranſit⁹
a dictis ad dicēda. In ſcđo oſtendiť equalitas ma-
gnitudinis eſſe in eſſentia ibi: [Sciendū eſt igiť ꝛc.]
In tertio ex ꝯñti ex hoc oſtendiť ꝙ vnaqueq; pſonaꝝ
eſt in alia ibi: [Et inde eſt ꝙ pater diciť ꝛc.]

Qđ non eſt maioꝛ vna perſona alia nec maius aliquid due q̃ʒ vna nec tres vel due q̃ʒ vna.

Sciendū eſt ergo qꝛ pater nō eſt maioꝛ filio
a nec pater vel filius maioꝛ ſpirituſctō: nec ma
ius aliquid due pſone ſimul ſunt q̃ʒ vna: nec
tres ſiť maius aliquid q̃ʒ due nec maioꝛ eſt eſ-
ſentia in tribus q̃ʒ in duabus: nec in duabus
q̃ʒ in vna: qꝛ tota eſt in ſingulis. Unde Joh.
Damaſceñ. ait: Cōfitemur deitatis naturam
omnē pfecte eſſe in ſingula ſuaꝝ hypoſtaſeō
id eſt pſonaꝝ oēm in patre: omnē in filio: om
nē in ſpūſctō. ideoq; perfectus deus pr̄: per-
fectus deus filius: pfectus deus ſpūſſanctus

Arg. pmo. b Ubium eſt hic qđ dicit in ſcđo capitulo: [Nec
maius aliqd due pſone ſimul ſunt q̃ʒ vna ꝛc]
q̃.a. Inſtantiā em̄ hoc videť habere in om̄ibꝫ
2° diſcretis ꝛ collectis: vnū em̄ eſt ps duoꝝ ꝛ ois pars
mioꝛ eſt tota: videť g̃ ꝙ due pſone ſint aliqd mai⁹ q̃ʒ
vna/ꝛ tres q̃ʒ due Similiter habebimus in diſti.
3° xxi. ꝙ hoc nomē trinitas collectiue ſignificat pſonas
cū g̃ q̃libꝫ de populo ſit pars populi: videť ꝙ vna p-
ſona ſit minus aliqd q̃ʒ tota trinitas. Item pſona
vna aliq̃ mō ſe habet ad trinitatē: aut vt idem/aut vt
equale/aut vt maius/aut vt minus. nō vt idē: qꝛ aliť
opoꝛteret ꝙ ſuppoſita illa pſona ſupponereť tritas:
qđ eſſe nō poteſt/nec vt maius/nec equale vt videtur
qꝛ equalia que ſunt vnius eſſentie cōuertunť ſuper ſe
Solutio ad primū nō aūt ꝯuertiť pdicatio de trinitate ad aliquā pſona
rū: g̃ videť ꝙ ſe habeat vt minus: g̃ nō eſt tm̄ vna pſo
na quantū due vel tres. Solꝰ dōm ꝙ tm̄ ꝛ quan
tū dicūt hic equalitatē in eo qđ eſt quātitas: ꝛ non in
numero notionū vel pſonaꝝ: q̇ tñ nō eſt ſimpľr nūe-
rus: vt infra oſtendeť. in numero em̄ notionū quē fa
ciūt notiōes due pſone ſūt plures vna ꝛ tres plures
Ad 2m q̃ʒ due vel vna: ſed nō ſunt aliqd plus vel maius: ꝛ eſt
proceſſus in primo argumēto a diſcreto ad cōtinuū.
vnde incidit fallacia figure dictōis. Ad aliud dicē
dū ꝙ trinitas nō eſt collectiuū: qꝛ foꝛma collectionis
ſimpľr eſt plures/ꝛ ſm q̇d vna: trinitas aūt vnit pſo
nas ſimpliciť in vna natura: ſed dꝛ quaſi collectiuū/
Ad 3m eo ꝙ in ſe colligit oēs pſonas. nō vt ptes: ſed vt vnū
in natura q̄ nō eſt totū ad illas: ſed idē vnicuiq; earū
qđ nō eſt in toto quātitatio vel integrali Ad aliud
dicendū ꝙ vna pſona ſe habet ad trinitatē duobꝫ mo
dis: qꝛ duo dicit tritas. ſ. collectionē pſonaꝝ: ꝛ vnio
nē quo ad collectoꝝ diſcretionē ſe habet vna perſona
vt in paucioꝛi diſcretōe notiōali q̃ʒ collectio trium ad
vnionē aūt ſe habet vt equale ꝛ idē: qꝛ ipā eſt idē eſſen
tie vnitati ꝛ equalis p eſſentiā oib⁹ tribus ſimul. vñ
meo iudicio ad tľes ñ ē dāda rñſio ſine hmōi diſtictōe

Quō diciť eē deus pꝛ in filio et filius in patre ꝛ ſpūſſctūs ī vtroq; ꝛ ſingulus in ſingulis.

Et inde eſt qđ pater diciť eſſe in filio: ꝛ filius
in patre: ꝛ ſpūſſanctus in vtroq;: ꝛ ſingulus ī
ſingulis. vnde Auguſtin⁹ in libꝛo de fide ad
Petrū: Propter vnitatē naturalē totus pať
in filio ꝛ ſpūſancto eſt: totus quoq; ſpūſſan-
ctus in patre ꝛ filio eſt. Nullus hoꝛum extra
quēlibet ipoꝝ eſt propter diuine nature vni
tatē. Ecce hic aperit aliquatenus. nō em̄ ple
ne poteſt tm̄ ab homine reſerari archanū: ex
qua intelligentia dicať ſingula pſonaꝝ tota
eſſe in alijs. Unde etiā Hilarius iſta interi⁹
perquirens in libꝛo. iiij. de trinitate ait: Af-
fert pleriſq; obſcuritatē ſermo domini cū di-
cit: Ego in patre ꝛ pater in me eſt: nec īmeri- Joh. 14.
to: Natura em̄ intelligentie humane rationē a
dicti huius nō capit: nec exemplū aliqđ reb⁹
diuinis cōparatio humana preſtabit: ſed qđ
non intelligibile eſt homini deo poſſibile eſt
Cognoſcendū itaq; atq; intelligendū eſt q̇d
ſit illđ: Ego in patre ꝛ pater in me eſt. ſi tamē
cōpꝛehēdere hoc ita vt eſt valebimus: vt qđ
natura reꝝ pati nō poſſe eſtimať: id diuīe ve
ritatis ratio cōſequať. Patrē ergo in filio: ꝛ
filiū in patre eſſe: plenitudo in vtroq; diuini
tatis perfecta ē: quia plenitudo diuinitatis
eſt in filio qđ in patre eſt: hoc ꝛ in filio eſt: qđ
in ingenito eſt: hoc in genito alter ab altero:
ꝛ vterq; vnū. Js. ſ. qui eſt nihil habēs quod
nō ſit etiā in eo a quo eſt nō duo vnus: ſꝫ ali⁹
in alio: quia nō aliud in vtroq;: vt vnū ſint in
fide noſtra: vterq; nō vnus nec eundē vtrūq;
nec aliud cōfitemur: quia deū ex deo natum
nec eundē natiuitas: nec aliud eſſe permittit
Eandē ergo in vtroq; ꝛ virtutis ſimilitudinē
ꝛ deitatis plenitudinē cōfitemur: quia veri-
tas dicit: Ego in patre ꝛ pater in me eſt. Oia
em̄ filius accepit a patre. Nā ſi patrē eiuſdē b
qui genuit accepit: neuter ergo perfectus eſt
deeſſet em̄ ei vnde deceſſit: nec plenitudo in
eo erit qui ex poꝛtōe cōſtiterit. Neuter ergo
perfectus eſt ſi plenitudinē ſuā ꝛ qui genuit
amittit: nec q̇ natus eſt cōſequiť. Fateamur
g̊ ꝙ pr̄ eſt in filio: ꝛ filius in pr̄e: ꝛ deus ī deo.
vt idē Hilari⁹ ait in. vij. li. de tri. nō p dupli- c
cē cōuenientiū generū cōiunctionē: nec p inſi-
tam capacioꝛis ſubſtātie naturā: ſed p natu-
re vnitā ſimilitudinē: per natiuitatē viuētis
ex viuente natura dum res non differt: dum d
naturam dei non degenerat natiuitas: dum
nō aliud aliquid ex deo q̃ʒ deus naſcitur: dū
nihil in his nouū eſt: nihil alienū: nihil ſepa-

bile. Ecce his verbis ꝓut humana ꝑmittit in
ſirmitas aperiť ex quo ſenſu xp̄s dixerit ſe eſ
ſe in p̄re ⁊ patrē in ſe. Ex eodē etiā ſenſu in-
telligiť ſpūſſctūs eſſe in vtroq̄z: ⁊ ſingula pſo
narū in ſingulis: q̄ꝛ. ſ. in ſingulis eſt eadē ple
nitudo diuinitatis: ⁊ vnita ſil'itudo nature:
q̄ꝛ nō eſt maioꝛ diuina natura in aliq̄ harum
pſonaꝝ: ſed vnius ⁊ indifferētis nature ſunt
he tres pſone. Ideoq̄z altera in altera eſſe di
citur vt p̄dictū eſt. Vn̄ Amb. p̄dictoꝝ ver-
boꝝ ſententiā nobis aperiēs ſup epl'am. ij.
ad Coꝛ. ait: Per hoc intelligitur pater eſſe
in filio: ⁊ filius in patre: q̄ꝛ vna eſt eoꝝ ſub-
ſtantia. Ibi em̄ eſt vnitas: vbi nulla diuerſi-
tas. Ecce trib⁹ illuſtriū viroꝝ teſtimonijs. ſ.
Aug: Hilarij Amb. in idē cōcurrētibus re-
uelatiōe ſpūſſcti in eis loquētis: pie credere
volētibus oſtēdiť: tn̄ quaſi p ſpeculū ⁊ in eni
1. Coꝛ. 13. gmate: q̄liter accipiendū ſit cum diciť: pater
in filio eſſe: vel filius in patre: vel ſpiritus ſan
ctus in vtroq̄z.

Arti. VIII. Vtrū pater pōt dici eſſe in filio ⁊ vna per-
H ſona in alia.

Einde q̄riť de h̄ qđ dicit [Et inde eſt ꝙ pr̄ di
Arguiť p̄o d ciť eſſe in filio ⁊c̄.] Videť em̄ ꝙ ſm nullū mo-
dū dicēdi in iſta ꝯueniāt. Dicit em̄ ph̄s in. iiij
ph̄icoꝝ accipiendū eſt q̄t modis aliq̄d in alio dicitur
vno q̄dē igiť modo ſicut digiti ī manu ⁊ oīno ptes in
toto. Alio v̄o ſic̄ totū in ſuis ptib⁊ nō em̄ eſt p̄ter ptes
totū. Alio mō ſicut hō in aīali ⁊ oīs ſpēs in genere et
oīs ps ſpēi in rōne ſpēi. Adhuc aūt ſicut ſanitas in ca
lidis ⁊ frigidis ⁊ oīno ſpēs in materia. Adhuc ſicut
in grecoꝝ rege ⁊ omnino in pꝛimo motiuo. Ampli-
us ſicut in optimo ⁊ omnino in fine. hic autem eſt cu-
ius cauſa fit. Oīm aūt maxie ꝓpꝛiū eſt ſicut in vaſe ⁊
oīno ī loco. Ex hoc accipiť ꝙ mō eſſendi aliq̄d in alio
diciť bis octo modis enūeratis vel nouē ſi vltim⁹ in
duos diuidať: q̄ꝛ eſt loc⁹ ſic̄ vas ⁊ etiā loc⁹ nō ſic̄ vas
ſed īmobilis q̄ ſimpl'r eſt loc⁹: cōſtat aūt ꝙ nullo illo-
rū modoꝝ vna pſona eſt ī alia: g̃ videť ꝙ ſimpl'r vna
2o nō ſit in alia. Itē cū diciť: pr̄ eſt in filio p̄poſitio cū
ſit trāſitiua neceſſario īpoꝛtat aliquā diſtinctionē nō
aūt eſt diſtinctio niſi ſm relationē oꝛigīs: g̃ videť ꝙ
notet auctoꝛitatē p̄ris ad filiū: cū aūt diciť ecōuerſo:
fili⁹ eſt in p̄re eadē rōne notabit diſtinctionē ⁊ nō ſub
eade rōne q̄ p̄mo. g̃ videť ꝙ nō eadē rōne pr̄ eſt in filio
3o ⁊ filius in patre ⁊ eadē rō eſt de ſpūſancto. Itē q̄ꝛ
eſt vnū ad alterū vt diſtinctū apud diſtinctū neutrū
illoꝝ eſt in altero: ſed verbū ab eterno erat apud deū
vt diſtinctū apud diſtinctū: g̃ videť ꝙ nunq̄z fuerit in
4o p̄re nec pr̄ in ipō ⁊ ſic nihil eſt qđ hic dr̄. Itē dupli-
cē hitudinē videť īpoꝛtare li in qn̄ dr̄ pr̄ eſſe in filio. ſ.
vnitatē eſſentie q̄ tāgiť hic ab Hilario ⁊ Aug. ⁊ Am
bꝛoſio ⁊ etiā exiſtētie relatiuoꝝ quā tāgit Dam. vnū
em̄ relatiuoꝝ eſt ī alio p ītellectū: g̃ videť ꝙ ſemel po-
5o ſita equoce ſm duas hitudines ſumať. Itē tres il
Aug⁹. Hi- luſtres doctores exponūt h̄ de vnitate eſſētie: ⁊ q̄ro
larius Am- in q̄ hitudīe ſumať ibi li in ⁊ dicam⁹ pr̄ eſt in eſſentia
bꝛo. vide in diuīa/ ⁊ fili⁹ eſt in eadē eſſentia aut em̄ eſt ſicut in to-
textu. to qđ infra notať aut eſt ſicut in foꝛma vel ſic̄ in loco.

cōſtat aūt ꝙ nullo mō: g̃ li in nō notat hitudinē eſſen
tie hic ⁊ ſic male exponiť. Sol'o dōm ꝙ in v̄itate ſi Solutio
cut dictū eſt in obijciēdo p̄poſitio notat duplicē hitu-
dinē. ſ. oꝛigīs vel relatiōis ⁊ ydēptitatis eſſentie ⁊ q̄
ad illā q̄ eſt relatiōis nō eodē mō diciť eſſe pr̄ in filio ⁊
filius in p̄re ⁊ de ſpūſctō ſil'r eſt. Ad pꝛimū dōm ꝙ Ad pꝛimū
nullo illoꝝ modoꝝ ſumiť hic in: q̄ꝛ ph̄s ibi nō tangit
modos q̄b⁊ aliq̄d eſt in aliq̄ niſi q̄ aliquā hn̄t ſil'itudi-
nē cū illo mō q̄ aliq̄d eſt in alio ſicut in loco: q̄ꝛ de illo
ſolo ibi intendit: poſſet tn̄ licz remote reduci ad illū q̄
cauſatū eſt in cā: q̄ꝛ licet cā in diuis nō ſit: eſt tn̄ ibi po
tētia p̄ncipij. Ad aliud patz iā ſol'o p an̄dicta. Ad ad 2m ⁊ 3m
aliud dōm ꝙ li apud notat diſtinctionē pfecti ⁊ eq̄lis
ſm modū ſignificādi: q̄ꝛ in reb⁊ coꝛpalib⁊ dictū notat
vicinitatē lateralē ⁊ illa vicinitas pōit eq̄litatē/ tn̄ in
diuis nō remouet q̄n diſtinctoꝝ vn⁹ poſſit eſſe ī alio
tū p intellectū p̄ncipij ⁊ exn̄tis de p̄ncipio/ tū etiā per
vnitatē eſſentie: ſꝫ in coꝛpalib⁊ q̄ nō pn̄t eſſe vni⁹ eſſen
tie ſi diſtincta ſūt: veꝝ eſt ꝙ ſeq̄ť ꝯcluſio illius rōnis.

Ad aliud dōm ꝙ licet pſona ⁊ eſſentia differāt ſm Ad 4m
modū ſignificādi tn̄ real'r idē ſunt: ⁊ iō etiā diſtinctio
pſonalis ⁊ vnitas eſſētialis vno termino ſignificari
q̄nq̄z pn̄t ⁊ nō eſt ſignū equocū: q̄ꝛ vnū accipiť in alio
ſicut etiā ſup̄ explanatū eſt. Ad aliud dōm ꝙ nō p- Ad 5m
pꝛie dr̄ pr̄ eſt in eſſentia diuīa: ſꝫ poſſet dici fili⁹ eſt in
natura vel eſſentia p̄ris vel ecōuerſo vbi notareť aliq̄
diſtinctio nō q̄dē eſſentie ad pſonā: ſꝫ pſone ad pſonā
q̄ ſecū eſt vnū in eſſentia. Si tn̄ ꝯcedať tūc dōm ꝙ p̄-
poſitioni ſufficit trāſitio in mō ſignificandi non in re:
⁊ ille modus ſignificandi erit ꝙ pater eſt in eſſentia ſi
cut quis in quo eſt ⁊ eſſentia in patre ſicut quo eſt in
q̄s: ⁊ q̄ꝛ indifferētia eſt in diuis inter q̄s eſt ⁊ q̄ eſt: iō
p̄poſitio exponiť p rei ydēptitatē ⁊ hoc non pōt ad ali
quē modoꝝ ph̄i reduci: q̄ꝛ nec ipſe omnes poſuit: ſed
eos q̄ habebant ſil'itudinē cū vltimo de q̄ intendebat
vt dictum eſt.

Einde q̄riť de hoc qđ dicit [Natura intelli- I
d gētie hūane rōnē hui⁹ dicti nō capit ⁊c̄. s. a.
Hoc em̄ videť falſum q̄ꝛ ſup̄ iij. diſtinctione
data ſunt ſil'ia veſtigiū ⁊ imago ad hoc rep̄ſentandū.
Ad hoc dicendū ꝙ nullū ſimile rep̄ſentat ſufficiēter
⁊ hoc intēdit Hilarius.

An filius addat aliq̄d ſuper id quod acce Arti. IX.
pit a patre.

Einde q̄riť de h̄ qđ dicit [Nā ſi partē eiuſdē q̄ Arg. in op-
d genuit accepit neuť g̃ pfectus ⁊c̄.] s. b. Hoc poſitū.
ei videť falſū: q̄ꝛ aut fili⁹ aliq̄d addit ſup id qđ
accipit a p̄re aut nihil ſi addit nō totū pr̄ habet qđ hꝫ
filius qđ hereticū eſt. ſi nihil addit: aut g̃ totū ⁊ idem
habet aut nō totū ⁊ aliud. Si p̄mo mō: g̃ pr̄ ⁊ filius
ſunt in toto idē qđ falſum eſt cū ſup̄ negatū ſit diſtin-
ctiōe. iiij. ꝙ etiā nō ſūt idē de⁹. Si aūt nō totū ⁊ aliđ
accipit tūc nō eſt eq̄lis ⁊ in eſſētia eadē cū p̄re qđ iteꝝ
abſurdū eſt: g̃ videť ꝙ ille ſermo q̄ hic diciť ſit falſus.

Si foꝛte dicas ꝙ filius addit ꝓpꝛietatē que non eſt Sol'o.
aliq̄d ſed ad aliq̄d. Cōtra ſi illā addit filius nō addit Obiectio.
niſi ei qđ accipit a p̄re: eſſentiā aūt accipit: ergo addit
eſſentie: ergo ꝓpꝛietas determinat eſſentiam/ qđ fal-
ſum eſt: quia ſic eſſentia diuina filij nō eſſet patris eſ-
ſentia ſic̄ nec pſona filij eſt p̄ris pſona: g̃ videť ꝙ nec
addat aliq̄d nec ad aliq̄d ⁊ ita remanet penitus idē.

Solutio dicēdum ꝙ filius nihil addit oīno ei qđ Sol'o.
accipit a patre nec tamē ſequiť ꝙ filius ſimpliciter ſit
idem patri: ſed ſequiť ꝙ fili⁹ in accepto ſit idem patri

Queſtiūcl'a z hoc verum eſt abſolute. Si autē queris in quo
Solō ergo diſtinguūtur pater z filius. Dicendū q̄ in eo q̄ ille eſt accipiēs p generationē ille aūt dans z hec non diſtinguūt acceptū ab eo a quo accipit: ſed potius accipientē a dante: z ideo pater q̄ q̄ tm̄ accipit q̄ntus eſt ideo ſequit̄ q̄ accipiēs z dans ſint eq̄les: q̄ ꝟo ille dans iſte accipiēs ideo ſequit̄ q̄ nō ſunt idē ſed alius z ali⁹ z p hoc patet ſolutio.

Arti. X. An omne qđ naſcit̄ naſcitur ex duplici genere ſcȝ maſculo z femina.

R Einde q̄rit̄ de hoc qđ dicit ibi [Nō p duplicē
D cōuenientiū generꝫ cōiunctionē zc̄.] d. c. Non em̄ oē qđ generat̄ / generat̄ inſitiue vel p du-
Solutio plicē cōuenientiū generū ꝯiūctionē. Et ad hoc dicendū q̄ Hilari⁹ loquit̄ hic de generatiōe viui / ſicut patꝫ in ip̄o textu: viuū aūt aut eſt ſenſibile aut vegetabile. In ſenſibili autē in omni eo qđ eſt pfectū. i. qđ ex ſe habet pducere tale alterū quale eſt ip̄m neceſſe eſt q̄ ſit duplex genus cōmixtū. ſ. maſculus z femina q̄ in omi aniali vt dicit ph̄s eſt mas z femina niſi in anguilla in q̄ nunq̄ȝ mas z femia apparuit: z iō etiā piſcatores dicunt q̄ anguille de ſupfluitate alioꝝ piſcīū generant̄ quedā etiā impfecta q̄ nō pn̄t pducere tale alterū q̄lia ſūt ip̄a q̄ naſcūtur ex putrefactiōe vegetabile aūt viuū p inſitiuā ꝟtutē cōualeſcit. i. p vim inſitā ſibi: z ideo vna plāta inſerit̄ in alia: q̄ ſicut dicit ph̄s. plāta vbiq̄ȝ ip̄regnat z ip̄regnat̄ z iſtos duos modos hic remouet Hilari⁹ in generatiōe diuia in qua viuū naſcit̄ in viuum.

Arti. XI. Unde cōtingit aliquid degenerare z que ſint cauſe eius.

Einde q̄rit̄ de h̄ qđ dicit [Dū naturā dei non
D degenerat zc̄.] d. d. In q̄ ei degenerat natura: z ad h̄ dōm̄ q̄ degenerat m̄ltis de cauſis. quarū vna z p̄cipua eſt q̄ generatio eſt de ſupfluitate alimēti in q̄ originata eſt virtus formatiua ex virtute generatiua q̄ eſt in p̄re ſicut notatū eſt ſup tertiū diſtinctiōe. v. z iō gn̄atio nr̄a q̄ eſt de aſſūptiōe alimēti vtil' ei aſſūptiōe alieni z ſic degener efficit̄ qđ ñ ꝯuēit diuine. Sil'r etiā nō idem in celo mouet ad generationē omniū: q̄ celū in conſtellatiōe nō eodē mō ſe hꝫ ſed cōtinue mutādo ſitū z ꝓportiōes aſpectuū mouet aliter z aliter. Tertiū eſt q̄ nō eodē modo mobilis et cōmiſcibilis eſt materia z illa omnia intendit remouere a diuia generatiōe: q̄liter aūt nr̄a ſit noua z nouū accipiēs ſup diſtinctiōe. viij. expeditū eſt.

Ad id qđ ceperat redit ſcȝ vt oſtendat q̄ magnitudine alius aliū nō ſuperat.

Sed iam nūc ad ꝓpoſitū redeamus: ceptoq̄ȝ inſiſtamus oſtēdentes q̄ magnitudine nulla triū pſonaꝝ aliā ſupat: q̄ nulla maior aliis nec maius aliqd ſunt due q̄ȝ vna nec tres q̄ȝ due nec maior de⁹ q̄ȝ ſinguli horū. q̄ ſingul⁹ hoꝝ pfect⁹ ē: nec ē a quo creſcat illa pfectio.

Ed iam nūc ad ꝓpoſitū redeamus zc̄.] Hic
L e incipit oſtendere equalitatē magnitudīs triū pſonarū per remotionē partis generis ſpeciei materie z cōtemplatiōis a diuinis z hoc facit in p̄ma parte huius partis. In ſcđa obijcit contra ibi [Hijs aūt videt̄ aduerſari zc̄. In tertia ſoluit ibi [Hec aūt que hic dicunt̄. Penes p̄ma aūt quinq̄ȝ ſunt in p̄ma parte q̄nq̄ȝ capl'a. Et p̄mū illoꝝ eſt q̄ diuia eſſentia nō dicit̄ de pſonis vt totū integrale cuius partes cōſtituētes ſunt pſone.

Arti. XII. An eſſentia predicet̄ de pſonis ſicut quoddam totum.

Circa hoc accidit hic dubiū. Primū vtrū eſ-
c ſentia pdicet̄ de pſonis vt quoddā totū: Uidetur aūt q̄ ſic: eſſentia em̄ diuina pdicat̄ de tri- Arguit̄ p°
bus z de ſingulis eoꝝ: ḡ videt̄ q̄ ſit totū ad illas z pſone ſint ptes. Itē quicq̄d remouet̄ ab aliq̄ z non 2°
differt ab illo genere vel ſpecie vel numero / videt̄ eſſe pars illius: ſed q̄libet pſona remouet̄ a trinitate non differēs ab ea genere vel ſpecie vel nūero: ḡ q̄libet pſonarū eſt ps trinitatis. Item duo ſunt plures vno: 3°
ergo ſūt totū ad vnū z ſimil'r tres ad duos z ad vnū ergo videt̄ q̄ ſint totū ad duos z ad vnū / z ſic videt̄ q̄ vna pſona ſit pars trinitatis z ſimil'r due. Item 4°
in l'ra ſepe dicit̄ tota eſſentia tota trinitas: ḡ videt̄ q̄ ſit totum z ſic in diuinis eſt ratio ptis z ratio totius.
Itē deꝰ q̄ p̄r ſit tota deitas z tot⁹ de⁹ / aut ḡ fili⁹ eſt 5°
illud idē aut aliud nō aliud: ḡ idē: ſed q̄cūq̄ȝ vni z eidē ſunt eadem penitus ſm rem / ip̄a ſunt eadem ſm rem ſed pater z fili⁹ vni z eidē deitati vel eſſentie ſunt idē ſm rem: ḡ ip̄i ſunt idem ſm rem: ſed quecūq̄ȝ vel quicūq̄ȝ ſunt idē ſm rem nulla re diſtinguūtur: ḡ pater z filius nulla re diſtinguūtur z venit ſup nos hereſis ſabellij qui in ſolis noīb; poſuit trinitatē: ḡ videt̄ q̄ pater nō ſit tota eſſentia diuina: ergo eſt pars. Itē 6°
alia via videt̄ pbari q̄ totū z pars ſint in trinitate: in nulla em̄ natura ita eſt q̄ res nature fiat ex natura ſola: ſi em̄ ſola natura faceret rem nature cum ip̄a vno modo habeat ſe nō faceret rem nature niſi vno modo hoc aūt falſum etiā in diuinis: q̄ res nature diuine ſunt tres: ḡ videtur q̄ natura ſit in pſona cū aliq̄ alio: ergo videtur natura eſſe pars eſſentialis perſone. Itē Boeci⁹ Omē qđ eſt p̄ticipat eſſe vt ſit z par- 7°
ticipat alio aliquo vt hoc ſit: ſed pater ē hic: ergo participat duob; ſcȝ eſſe vt ſit z paternitate vt hic vel ille ſit z ſic iterum redit q̄ eſſentialis pars patris vel alterius perſone eſt eſſentia diuina. Item hoc videtur 8°
q̄ ſepius habuimus q̄ Aug. dicit q̄ pater non eo eſt quo pater eſt: quia eſſentia eſt z paternitate pater eſt ergo videt̄ eſſentia pars eſſētialis patris eſſe. So- Solutio
lutio dicendū q̄ nulla ratio totius z nulla ratio partis eſt in diuinis z hoc ideo eſt: q̄ omne totū ex ſuis partib; cōpoſitū eſt z hoc dico ſi vere totum eſt: pars aūt impfecta eſt ad ſuū totum z neutrū illorū competit diuinis: quia ſimplicitas repugnat primo / pfectio aūt repugnat ſecundo. Dicendū ergo ad p̄mū q̄ Ad primū
eſſentia diuina pdicatur conuerſim de perſona. Hec em̄ eſt vera: pater eſt eſſentia diuia / z eſſentia diuina eſt pater. Si aūt ſic obijciat̄ p̄r eſt quicq̄d eſt eſſentia diuia adhuc vera ē z ꝓcedat̄ vlteri⁹ eſſentia diuia eſt filius: ergo pater eſt filius ſatis patet q̄ mutatur qđ in ad aliqđ. vnde non ſequit̄ argumentū. vñ qcq̄d eſt eſſentia diuina eſt pater z ecōuerſo. Si autē fiat hoc argumentū de hoc noīe trinitas ſic p̄r eſt aliqđ trinitatis z nō tota trinitas: ḡ eſt pars trinitatis. Dicē- Improbatio.
dū q̄ hec eſt falſa / p̄r eſt aliqđ trinitatis: q̄ li aliqđ notat ptitionē ſi aūt ſic ꝓponat̄ pater eſt aliq̄s trinitatis tunc eſt vera / ſi poſtea procedat vlterius ſic: eſt aliq̄s trinitatis z non tota trinitas: ergo eſt pars trinitatis iam ſup ſolutum eſt: q̄ q̄ pater nō eſt tota trini-

tas hoc nõ impedit vnitas trinitatis/ſed pluralitas
pſonaꝝ ſignificata in hoc noĩe trinitas. vñ ex h̃ nõ ſe
quitˀ ꝙ pr̃ ſit ps: ſed ſequitˀ ꝙ pr̃ nõ eſt tot q̃t ſũt tres
Ad 2m ſilˀ vniti in vna eſſentia ſicut dixim⁹ ſup̃. Ad aliud
dõm ꝙ hec ꝓpoſitio quicq̃d remouetˀ ab aliq̃ ⁊c̃. intel
ligitˀ ſic ꝙ illud ſit in ipo ſicut hñs eſſe actu ĩ illo ⁊ nõ
in ſe/ſicut pes in ſorte vel alia ps ĩ ſuo toto: ſic aũt p-
ſone nõ hñt ſe in trinitate: q꜡ in trinitate non hñt eſſe
in potẽtia nec trinitas eſt in eis ſicut totũ in ptib꜡: ſed
potius pſone ſignificantˀ in hoc noĩe trinitas ſicut ſilˀ
ſumpte: ⁊ ideo q̃libet vna p ſe ſũpta remouetˀ a trini-
Ad 3m tate ⁊ trinitas ab ea/⁊ illi⁹ cã iam dicta eſt. Ad ali
ud dõm ꝙ hoc eſt verũ ꝙ duo ſunt plures vno: ⁊ ſic
bñ ꝯcedo ꝙ due pſone nũero quẽ faciũt relatiões ſũt
plures vna: ſed tñ vna nõ eſt ps duaꝝ nec vnitas il-
la eſt ps binarij alicuius. Et hoc patet ſic: in inferio-
ribus eſt forma ſubalis vniuſcuiuſq꜡ cuius actus eſt
rem in ſe termĩare ⁊ ſepare ab alijs in q̃b꜡ nõ eſt eadẽ
forma nũero p actũ: g̃ forme illi⁹. ſ. act⁹ q̃ eſt in ſe ter-
mĩare ⁊ ab alijs diuidere facit ipam rem eſſe vnã/⁊
eſt vnitas ei⁹: ⁊ iõ q꜡ ille vnitates q̃ ſunt in duab꜡ re-
bus ⁊ conſequũtur formas ſubſtãtiales nõ ſunt vna
nec vnũ. Ideo ſequitˀ ꝙ vnitas iſtius ⁊ vnitas illius
aggregate faciũt binariũ ⁊ tres ?nariũ/⁊ ſic deiceps
ſm ꝙ phs dicit ꝙ numeꝝ cognoſcim⁹ diuiſione con
tinui. In diuinis aũt eſſentia nõ diuidit ſed potius
vnit pſonas ⁊ iõ vnitas pſone vt pſona nõ eſt eſſẽtia:
ſed notio vel relatio diſtinguit ĩ diuĩs/⁊ facit hec no-
tio vel illa vnitatẽ pſone: facit em̃ pſonã in ſe exiſtere
⁊ diſtinctã ab alia: ⁊ ideo hec pſona ⁊ illa ſunt due pſo
ne nũero notionũ: ſed q꜡ notio nõ diuidit pſonã a pſo
na eſſentialˀr: ideo non ſimplˀr facit pluralitatẽ: g̃ nec
ſimplˀr facit binariũ. vnde licet in diuĩs ſint due pſo-
ne nõ tñ binarius/⁊ licet ibi ſit pluralitas perſonarũ
nõ tamen multitudo: ⁊ ideo nõ puto eſſe concedendũ
ꝙ vnũ in diuĩs ſit pars duoꝝ etiã diſcreta ſicut vni-
tas eſt pars binarij vel ternarij: ſed bene concedo ꝙ
vna pſona eſt nõ tot ſicut due vel tres ⁊ due nõ tot ſi
cut tres nec ita pauci ſicut vna: quia nũerus quẽ fa-
cit notio in diuinis nõ eſt ſimplˀr numerus: ⁊ hoc in-
Ad 4m fra magis determinabitˀ. Ad aliud dicendũ ꝙ ſan
cti vocãt totũ idem qõ perfectũ: ſicut phs dicit in. iij.
Ad 5m phic. totũ autẽ ⁊ pfectũ idem dico. Ad aliud dicen
dũ ꝙ pater eſt tota deitas ⁊ totus deus ⁊ filius ſimi
liter ſed qõ poſtea ſubinfertˀ: quecũq꜡ vni ⁊ eidẽ ſunt
eadem ⁊c̃. intelligendũ eſt ꝙ hoc verum eſt ſm ꝙ ſũt
idem illi: nõ autẽ eſt ibi p̃dicatio vel cõparatio perſo-
narũ ad eſſentiã niſi in rõne abſoluti de abſoluto. q̃c-
quid em̃ cõparatˀ ad eſſentiã in diuinis comparatˀ vt
abſolutũ ad abſolutũ: relatiuũ em̃ nõ eſt ad alterum
niſi ad id cui opponitˀ: ⁊ ideo ad eſſentiã cõparatũ nõ
eſt ad alterũ. vnde ex illa ꝓpoſitione non ſequitur ꝙ
pater ⁊ filius ſint idem: ſed ꝙ in omnib꜡ abſolutis
ſint idem ⁊ in hijs in quib꜡ ad ſeinuicẽ referũtur hñt
Ad 6m diſtinctionẽ. Ad aliud dicendũ ꝙ eſſentia diuĩa nõ
eſt pars patris vt dicit alterius pſone/⁊ verum eſt ꝙ
eſſentia nihil ſibi additũ habet in patre quo cõſtituat
perſonã: quia iam dictũ eſt ꝙ nihil comparatˀ eſſentie
in diuinis niſi penes ydẽptitatẽ abſolutã ꝓpter vlti-
mã ſui ſimplicitatẽ: ſed licet paternitas ab eſſentia in
patre nõ differat re/tamen differt modo ſignificandi
qui licet in cõparatione ad eſſentiã ſit modus ⁊ non
res eſt tamen res in cõparatione ad oppoſitã pſonã
⁊ ideo pſone nõ differunt modo nominũ tm̃. Sed ſi
ab vtraq꜡ parte eſſet modus. ſ. a parte eſſentie ⁊ a pte
pſone tunc tm̃modo differẽtia nominũ differrẽt pſo-
ne vt dixit ſabellius. Ad aliõ dõm ꝙ etiã ſm phos Ad 7m
primũ nullo niſi ente pticipat ⁊ nec illo participat vt
partẽ ei⁹ capiat ſicut diſputatũ eſt ſupra diſtinctione
viij. ſed ad hoc ꝙ aliq̃s ſit pater ſufficit habere aliq̃d
differẽs ab eſſe in modo ſignificandi q̃ modus ſit res
nõ cõnumerabilis eſſentie ſed in cõpatione ad aliam
pſonã que eſt res eiuſdẽ nature. Ad aliud dõm ꝙ Ad 8m
Aug. intẽdit ꝙ nõ eodẽ mõ pr̃ eſt ⁊ eſt pater ſm mo-
dũ ſignificãdi qui ſit res reſpectiua licet nõ ſit res di-
uerſa a natura.

Qõ nulla perſonarum pars eſt in trinitate.

Nec eſt aliqua triũ perſonarũ pars dei vel
diuine eſſentie: q꜡ ſingula harũ verus ⁊ ple-
nus de⁹ eſt: ⁊ tota ⁊ plena diuĩa eſſentia eſt:
⁊ ideo nulla iſtarũ in trinitate ps eſt. Unde
Aug. in li. ij. cõtra maximinũ hereticũ ſic ait
Putas deũ patrẽ cũ filio ⁊ ſpũſctõ vnũ deũ
eſſe nõ poſſe: times em̃ ne pr̃ ſit pars vni⁹ dei
q̃ conſtet ex tribus: noli hoc timere nulla em̃
ſit partiũ in deitatis vnitate diuiſio: vn⁹ eſt
deus pr̃ ⁊ filius ⁊ ſpũſſanctus: id eſt ipa trini
tas vnus eſt de⁹. Ergo inq̃s de⁹ pr̃ eſt ps dei
abſit. Tres em̃ pſone ſũt pr̃ ⁊ filius ⁊ ſpũſſan
ctus ⁊ hi tres q꜡ vni⁹ ſubſtãtie ſunt: vnũ ſũt:
⁊ ſumme vnũ ſunt: vbi nulla naturarũ: nulla
eſt diuerſitas voluntatũ. Si em̃ natura vnũ
eſſent: ⁊ cõſenſione vnũ nõ eſſent: nõ ſumme
vnũ eſſent. Si võ natura diſpares eſſent nõ
ſũme vnũ eſſẽt. Hi g̃ tres q꜡ vnũ ſunt ꝓpter
ineffabilẽ cõiunctionẽ deitatis q̃ ineffabili-
ter copulantˀ vn⁹ deus eſt. Pars g̃ trinitatis
eſſe nõ poteſt quicũq꜡ vnus eſt in tribus. In
trinitate ergo q̃ de⁹ eſt ⁊ pr̃ deus eſt: ⁊ filius
de⁹ eſt: ⁊ ſpũſſanctus deus eſt: ⁊ ſimul hi tres
vnus deus. Nec huius trinitatis tertia pars
eſt vnus: nec maius aliq̃d duo q̃ vnus eſt ibi
nec maius aliq̃d ſũt oẽs q̃ ſinguli: q꜡ ſpirita
lis nõ corporalis eſt magnitudo. Qui põt ca Matth. 19 a
pere capiat: q̃ aũt nõ põt: credat: ⁊ oret vt qõ
credit intelligat. Uerũ eſt em̃ qõ per ꝓphetã
dicitur: Niſi credideritis: non intelligetis. Eſa. 7.
Hijs verbis aperte oſtendit indifferentẽ ma
gnitudinẽ trium perſonarum. Item in eodẽ
Tu nempe dixiſti vnum deum non ex parti-
bus eſſe compoſitum: ⁊ hoc de patre tm̃ vis
intelligi: Ille inquis virtus eſt ingenita ſim
plex: et tamen in hac ſimplici virtute multa
videris cõmemorare cum dicis: Deus deum
genuit: bonus bonum genuit: ſapiens ſapi-
entem: clemens clementem: potens poten-
tem. Nũquid ergo bonitas ⁊ ſapientia ⁊ cle-

mentia ⁊ potẽtia tres partes ſunt vnius virtutis quã ſimplicẽ eẽ dixiſti: Si dixeris partes ſunt. Simplex ergo virtus ex partibꝰ cõſtat. Et ſimplex iſta virtus te diffiniẽte vnus eſt deus: ergo deũ ex ꝑtibus cõpoſitũ eſſe dicis. Non dico inq̃s: non ſunt ꝑtes. Si ergo in vna ꝑſona patris: ⁊ illa inuenis q̃ plura videntur ⁊ ꝑtes nõ inueneris: q2 vna virtꝰ ſimplex eſt. q̃nto magis pater ⁊ filius ⁊ ſpũſſctũs ⁊ ꝓpter indiuiduã deitatem vnus deus ⁊ ꝓpter vniuſcuiuſq3 ꝓprietatẽ tres ꝑſone ſunt: ⁊ propter ſinguloꝝ ꝑfectionẽ ꝑtes vniꝰ dei nõ ſũt. Virtus eſt pr̃: virtus eſt filius: virtus eſt ſpiritusſctũs. Hoc verũ dicis: ſ3 ꝙ virtutẽ de virtute genitã ⁊ virtutẽ de ꝟtute ꝓcedentẽ: nõ vis eandẽ habere naturã: hoc falſum dicis: hoc cõtra fidem rectã ⁊ catholicã dicis. His verbis apte docet̃: ꝙ tres ꝑſone ille non ſunt partes dei vel diuine eſſentie. Nulla q3 illaꝝ trinitatis pars dicenda eſt nec vna al̃s vlla maior alijs.

Arti. XIII. M — An fides ꝑcedat ĩtellectũ ita ꝙ nihil intelligat̃ niſi prius credatur.

Et inde q̃rit̃ de h̄ qđ dicit ĩ eodẽ ca. [Oret vt qđ credit ĩtelligat ⁊c̃.] s̃.a. Ex h̄ eñ videt̃ ſeq̃ ꝙ fides ꝑcedit ĩtellectũ. Sed ꝯ q2 dic̃ Aug. ꝙ credere eſt cũ aſſenſu cogitãre. aſſenſus autẽ nõ eſt niſi ĩtelligẽtis cui ſit aſſentiẽdũ: g̃ ĩtellectꝰ eſt ante fidem.

Arguit̃ p̀o d

Solutio ad argum. — Soluũt ad h̄ cõiter ꝙ eſt ĩtelligere q2 eſt ⁊ h̄ ĩtellectus ꝑcedit fidẽ. ⁊ eſt ĩtelligere ꝙ eſt res vel qual̃r eſt ⁊ hic ſequit̃ fidẽ. Aliã ſolutionẽ ſuꝑ hoc notatam inuenies ſupra diſtinctione q̃nta.

Cũ dicimus tres perſonas eẽ vnã eſſentiã: nec vt genus de ſpẽbꝰ nec vt ſpẽm de indiuiduis ꝑdicamus: q2 nõ eſt eſſentia genus ⁊ perſona ſpecies: vel eſſentia ſpecies ⁊ perſona indiuiduum.

Hic adijciendũ eſt ꝙ tanta ẽ eq̃litas triũ ꝑſonaꝝ atq3 indifferẽs magnitudo ꝙ cũ dicamꝰ tres ꝑſonas vnã eẽ eſſẽtiã vel ſubãm: neq3 vt genꝰ de ſpẽbꝰ: neq3 vt ſpẽm de ĩdiuiduis ꝑdicamꝰ. Nõ eñ eſſẽtia diuia genꝰ eſt: ⁊ tres ꝑſone ſpẽs: vel eſſẽtia diuia ſpẽs: ⁊ tres ꝑſone ĩdiuidua: qđ Aug. rõnibus ꝓbabilibꝰ atq3 irrefragabilibꝰ apte demõſtrat in li. vij. de tri. dicẽs. Si eſſẽtia genꝰ ẽ: ſpẽs aũt ꝑſona: vt nõnulli ſentiũt: opt3 appellari tres ſubas: vt appellãt̃ tres ꝑſone. Sic cũ ſit aĩal genꝰ ⁊ equꝰ ſpẽs appellant̃ tres eq̃ idẽq3 tria aĩalia. Non eñ ibi ſpẽs plural̃r dr̃: ⁊ genꝰ ſingularit̃: vt ſi diceret̃: tres eq̃ ſũt vnũ aĩal: ſ3 ſic tres eq̃ ſpeciali noĩe: ita tria aĩalia noĩe gñali dicunt̃.

Cũ g̊ tres ꝑſonas vnã fateamur eſſe eſſentiã nõ tres eẽ eſſẽtias: cum tres eq̃ tria aĩalia dicant̃ nõ vnũ: pat3 noĩe eſſẽtie nõ ſignificari genus: nec noĩe ꝑſone ſpeciem.

Hic probat ꝙ non dicitur vt ſpecies de indiuiduis.

Si ꝟo dicũt noĩe ꝑſone nõ ſpẽm ſignificari: ſ3 aliq̃d ſingl̃are atq3 ĩdiuiduũ: ⁊ noĩe eſſentie ſpẽm ĩtelligi: vt ꝑſona nõ dicat̃ ſic hõ: ſ3 quõ dr̃ h̄ hõ: velut abraã: iſaac: iacob: vel q̃s aliꝰ q̃ etiã digito pñs demõſtrari poſſit. Sic q3 illos eadẽ rõ cõfutabit. Sicut eñ dicũt̃ abraã iſaac iacob tria indiuidua: ita tres homĩes ⁊ tria aĩalia. Cur g̊ pr̃ ⁊ filius ⁊ ſpũſſctũs ſi ſ̃m genꝰ ⁊ ſpẽm ⁊ ĩdiuiduũ iſta diſſerimꝰ: nõ ita dicũtur tres eſſentie vt tres ꝑſone.

Alio modo probat idem.

Alio q3 mõ idẽ ꝓbat Aug. ſ. ꝙ eſſẽtia diuia nõ eſt genꝰ: nec ꝑſone ſpẽs: vel eſſẽtia nõ eſt ſpẽs nec ꝑſone ĩdiuidua. Una inq̃t eſſentia nõ h3 ſpẽs: ſic vnũ aĩal nõ h3 ſpẽs. Pr̃ g̊ ⁊ filius ⁊ ſpũſſctũs nõ ſũt tres ſpẽs vniꝰ eſſentie. Diuia g̊ eſſẽtia genꝰ nõ ẽ: ſ3 nec ſpẽs ẽ eſſẽtia diuia ⁊ ꝑſone ĩdiuidua: ſic hõ ſpẽs eſt: ĩdiuidua autẽ abraã iſaac ⁊ iacob. Si eñ eſſentia ſpẽs ẽ vt hõ: ſic nõ dr̃ vnꝰ hõ eſſe abraã iſaac ⁊ iacob ita nõ dr̃ vna eſſẽtia eſſe tres ꝑſone. Non itaq3 ſ̃m genꝰ ⁊ ſpẽs iſta dicimus.

Nec ſ̃m materialẽ cauſam dicunt̃ tres perſone vna eſſentia.

Notandũ etiã ꝙ eſſẽtia diuia nõ eſt materia triũ ꝑſonaꝝ vt Aug. in eodẽ libro docet tãq3 ſ̃m cõem eãdẽq3 materiã tres ꝑſone dicant̃ eſſe vna eſſẽtia: ſic ex eodẽ auro ſi fierẽt tres ſtatue: diceremꝰ tres ſtatuas vnũ auꝝ. Non aũt ſic trinitatẽ. i. tres ꝑſonas dicimus vnã eſſẽtiã ⁊ deũ vnũ tãq3 ex vna materia tria q̃dã ſbſiſtãt. In ſtatuis eĩ eq̃libꝰ plꝰ auri ẽ tres ſil̃ q3 ſingule: ⁊ minꝰ auri ẽ vna q3 due. In illa ꝟo eſſẽtia trinitatꝭ nll̃o mõ ẽ ita. nõ g̊ ſ̃m materialẽ cauſam tres perſonas vnam dicimus eſſe ſubſtãtiam vel eſſentiã: ſicut tres ſtatue dicunt̃ vnum aurum.

Nec ita dicũtur tres perſone vna eſſentia vt tres homines vna natura vel vnius nature.

His q3 addẽdũ eſt ꝙ tres ꝑſonas nõ ita dicimus eſſe vnã eſſentiã vt Aug. in eodem ait: vel vnius eſſentie: ſicut dicimꝰ aliquos tres homines eiuſdẽ ſexus ⁊ eiuſdẽ tẽperationis corporis: eiuſdẽq3 animi vnã eſſe naturã vel

vniusnature. Nam in hijs rebus non tm̃ eſt
vnus homo q̃tum tres homies ſimul: ⁊ plus
aliqd ſunt hoies duo q̃ vnus homo: ſicut in
ſtatuis eſſe diximus: at in deo nõ eſt ita. Nõ
eñ maior eſſentia eſt pr̃ ⁊ filius ſil' q̃ ſolꝰ pa
ter vel ſolus filius: ſed tres ſimul eſſe ille pſo
ne equales ſunt ſingulis. Ex p̃miſſis patet ꝙ
tres pſone dicunt̃ diuina eſſentia: nec ẜm ma
terialẽ cauſam vt tres ſtatue vnum aurũ nec
ẜm cõplexionis ſilitudinẽ vt tres hoies vniꝰ
nature: nec vt genus p̃dicat̃ de ſpeciebus: vl'
vt ſpecies de indiuiduis. i. continẽs de con-
tentis: maius de minoribus.

Que videntur aduerſari p̃dictis.

His aũt vident̃ aduerſari q̃ quidã ſacre ſcri
pture tractatores catholici ĩ ſuis ſcriptis tra
diderũt. In q̃bus ſignificari vident̃ ꝙ eſſen-
tia diuina ſit quoddã cõmune et vniuerſale
velut ſpecies tres vo pſone ſint tria pticula-
ria: tria indiuidua nũero differẽtia. vñ Ioh.
damaſcenꝰ inter doctores grecoꝝ maximus
in libro quẽ de trinitate ſcripſit: quẽ ⁊ papa
Eugenius transferri fecit ait: Cõia ⁊ vniuer
ſalia p̃dicant̃ de ſubiectis ſibiipſis pticulari
bus. Cõe ergo ſubſtãtia eſt: pticulare vo hy-
poſtaſis. i. pſona. Particulare autẽ dicit̃ nõ
qđ partẽ nature habet: ſed pticulare nũero:
vt athomus. i. indiuiduũ. Numero eñ ⁊ nõ
natura differre vident̃ hypoſtaſes. Item in
eodẽ. Subſtantia ſignificat cõmunẽ ⁊ circũ-
plectiuã ſpeciẽ homoideõ. i. ſimiliũ ſpecie:
hypoſtaſeõ. i. pſonarũ vtputa deus hõ. Hy-
poſtaſis aũt indiuiduũ demonſtrat. ſ. patrẽ
filiũ ⁊ ſpm̃ſanctũ: Petrũ Paulũ ⁊ hmõi. Ec
ce apte dicit ſubſtantiã eſſe vniuerſale: hypo
ſtaſim vo pticulare: ⁊ ꝙ deꝰ eſt ſpecies vt hõ
⁊ ꝙ pater ⁊ filius ⁊ ſpũſſctũs ſunt indiuidua:
ſicut petrus ⁊ paulus: eo ꝙ numero differũt:
que premiſſe ſentẽtie Auguſtini penitus cõ-
tradicere vident̃. Quid ergo dicemꝰ ad hec
Hoc vtiq; dicere poſſumus atq; debemus ꝙ
ea que Aug. tradidit ſuperius ſine omni he-
ſitatione tenenda ſunt.

Arti. XIIII. An in diuinis ſit ratio cõmunicabilis vel
incõmunicabilis.

Eindeq̃rit̃ de ſcđa pte vbi'a diuis remouet p̃
dicationẽ gener[?] ibi [Hijs adijciẽdũ ẽ ꝙ tãta
eſt eq̃litas ⁊c̃.] Et querunt̃ hic duo q̃ꝝ p̃mũ
eſt vtrũ in diuis ſit rõ cõicabilis ⁊ incõicabilis. Se-
cũdũ aũt vtrũ in diuis ſit rõ vl'is ⁊ pticularis. Ad
Rationes ꝓ veritate p̃a — primũ ꝓcedit̃ ſic: in q̃buſcũq; eſt vniens vnũ ⁊ aliud
diſcernens in natura vna/ in hijs eſt ratio cõicabil' et
incõicabil': in diuis eſt vniẽs pſonas ĩ natura vna: q2
eſſentia ⁊ eſt in diuinis diſcernens vnam perſonã ab
alia quia ꝓprietas: ergo in diuinis eſt ratio cõmuni-
cabilis ⁊ incõicabilis. Item in diuinis eſt illud qđ 2
predicat̃ de vnaq̃q; hypoſtaſi ⁊ eſt qđ p̃dicat̃ de vna
⁊ nõ predicat̃ de alia: ergo in diuinis eſt cõicabile et
incõicabile. Itẽ Damaſcenꝰ dicit ꝙ in diuis cõmu 3
ne re conſiderat̃ ratione autẽ qđ diuiſum eſt: ergo ibi
eſt cõmunicabile ⁊ incõicabile. Sed contra cõmu Rõnes in oppoſitũ p̃a
nicabile ⁊ incõicabile aut cauſant̃ ab eodẽ principio
eſſentie aut a diuerſis: ſi ab eodem: ergo idẽ eſt princi-
piũ cõitatis ⁊ ſingularitatis ſiue diſcretionis: ſed q̃c-
quid eſt principiũ diſcretionis eſt oppoſitũ cõmuni-
tati: ergo idem eſt principiũ cõitatis ⁊ oppoſitũ cõita
ti qđ nõ eſt intelligibile: ergo cauſant̃ a diuerſis. Cui
cũq; autẽ inſunt diuerſa illud eſt compoſitũ: ergo de
us eſt aliqđ compoſitũ: ⁊ ita ſequit̃ ꝙ ipẽ non ſit eſſe
primũ nec ſumme ſimplex qđ falſum eſt: ergo non eſt
in eo cõmunicabile ⁊ incõicabile. Item cõmunica- 2
bile dicit id qđ vnũ poteſt eſſe in pluribꝫ; Incõicabile
autẽ id qđ non poteſt ineſſe niſi vni ſoli: ſi ergo iſta in
diuinis ſunt eadẽ: idẽ numero ineſt pluribꝫ/ ⁊ non in
eſt pluribꝫ ſimul ⁊ ſemel: ergo cõtradictoria verificã-
tur de eodem. Si autẽ ſunt diuerſa ⁊ ſunt in vno tũc
illud vnũ eſt cõpoſitũ in diuinis qđ eſt abſurdũ ⁊ hoc
etiã infideles ethnici dicũt. Solutio dõm ꝙ in di Solutio
uinis eſt cõicabile ⁊ incõicabile ſiue vt magis ꝓprie lo
quamur cõmune et ꝓpriũ: ſed differũt ĩ diuinis ⁊ hu-
manis ſiue in creatis: q2 in creatis pluribꝫ eſt vnum
ratione nõ eſſe ⁊ ꝓpriũ eſt materia indiuiduãtibꝫ con
ſtitutũ. In diuinis aũt cõmune eſt re ⁊ eſſe: q2 eadem
res numero ⁊ eſſe que eſt in patre etiã eſt in filio ⁊ ſpi-
rituſancto: ꝓpriũ autẽ ſiue diſcretũ nõ eſt natura ſed
ꝓprietas conſtituẽs vel exiſtens hypoſtaſis que rela
tione al's reuelatiõe diſcernit̃. Ad primũ ergo dicẽ Ad primũ in oppoſitũ
dũ ꝙ p̃ncipiũ cõicabilitatis in diuinis ſi velimꝰ vim
facere nullũ eſt: q2 eſſentia diuina eſt ip̃a ſua cõitas.
Si aũt accipiamꝰ ẜm rationẽ intelligẽdi tũc p̃ncipiũ
cõitatis eſt natura cõmunis ⁊ principiũ incõicabili-
tatis eſt ꝓprietas ſiue relatio pſonalis ⁊ ꝓprietas eſt
natura diuina re: ſed differunt ab ip̃a modo ſignifi-
candi. Et ſi tu queras vtrũ ille modus poſſit poni in Queſtiũcl'a
re. Dico ꝙ in cõparatiõe ad eſſentiã nõ ẽ niſi modꝰ: Sol'o
ſed in cõparatiõe ad aliã perſonã eſt res diſtinguens
perſonã a pſona: ⁊ hoc eſt incõueniẽs. Si autẽ quera
tur exẽplũ huius in inferioribꝫ dicẽdum ꝙ inueniri
nõ poteſt ꝓpter nimiã ſimplicitatẽ dei ſicut etiã in infe
rioribꝫ nõ inuenit̃ ꝙ idẽ ſit eſſentialiter ſubſtantia ⁊
bonitas ⁊ ſapiẽtia: ſed tamẽ in deo etiã ph̃i hoc ita eẽ
ꝓbauerũt: ⁊ ideo dicũt antiq̃ mg̃ri ꝙ licet eſſentia idẽ
ſit qđ notio/ nõ tamẽ ſuppoſita eſſentia ſupponit̃ no-
tio nec ecõuerſo. Ad aliud eodẽ mõ dõm eſt qđ cõe Ad 2m
ineſt pluribꝫ ⁊ ꝓprium vni ſoli: ſi vo ꝓprium eſt ⁊ hec
quidẽ re nõ differũt in deo ꝓpter ſimplicitatẽ: ſed tñ
differũt actu ⁊ ſuppoſitiõe ⁊ modo ſignificãdi ⁊ hu-
ius cauſa notata eſt ſup̃ diſtinctiõe. viij. quia hoc nõ
habẽt gratia ſui ꝙ idẽ ſũt: ſed ex eo in quo ſunt ⁊ ideo
nõ amittũt ex hoc id qđ ꝓprie efficere habent. ſ. pluri
bus vel vni ſoli cõuenire.

An in diuinis ſit vniuerſale ⁊ pticulare ſi- Arti. XV.
cut cõicabile ⁊ incõicabile.

Ecundo querit̃ vtrum in diuinis ſit vniuer-
ſale ⁊ particulare. Et videtur ꝙ ſic. id eñ qđ Arguit̃ p̃o
p̃dicat̃ de pluribꝫ eſt vl'e: eſſentia autẽ ⁊ deus
in diuinis p̃dicat̃ de pluribꝫ: ergo eſt vl'e. Item vl'e 2o
eſt vbiq; ⁊ ſemper vt dicit Ariſto. hoc eſt in omni ſuo
particulari ⁊ ſemꝑ ſequẽs illud: ſic aũt eſſentia diui-

na eſt in q̄lib; pſona/ ⁊ ſp ſeq̄t pſonā: ḡ ipa de pſona p̄
3o dicatur vt vniuerſale. Item vniuerſale eſt qđ eſt in
multis ⁊ de multis eſſentia ē de multis ⁊ in multis:
Solo. ḡ eſt vl'e. Si forte tu dicas/ eſt ens in ml'tis nō diui
ſum ab illis: q2 eſt in q̄libet illoꝝ p eſſe illi9 in quo eſt
Obiectio. Adhuc videt̄ cōpetere ſm hāc rōnē etiā magis ſu/
perioribꝫ q̄ inferioribꝫ: q2 eſſentia diuia eſt in pſonis
nō diuiſa ab illis ⁊ eſt in ſingulis p eſſe pſonarū: non
em̄ h; diſtinctū eſſe a pſonis ⁊ ē etiā de ml'tis: q2 p̄di
cat̄ de ill': ḡ videt̄ ꝙ ipa ſit ī rōne vl'is ⁊ pſone ī rōne
2a obiectio pticl'aris. Itē iā cōceſſū ē ꝙ cōe ⁊ cōicabile ē ī diuis
oē aūt cōicabile cauſat rōnē vl'is: ḡ vl'e ē in diuis vt
Rationes videt̄. Sed ꝯtra dicit Boeci9 ꝙ ī diuis nō eſt vl'e
p veritate. ⁊ pticulare: ḡ in deo gr̄a eſſentie nō eſt vl'e. Itē ſi in
deo eſſet vl'e ⁊ pticulare cū illa dicant duo eſſe id in q̄
ſunt ſc; qđ eſt ⁊ quo eſt/ videret̄ ꝙ in deo differrēt qđ
eſt ⁊ quo eſt/ ⁊ ſic eſſet ipe compoſit9. Itē ſi eſt ī deo
vniuerſale aut gen9 aut ſpecies aut differētia aut p/
priū aut accn̄s: genus aūt ⁊ ſpecies hic pbant̄ in lr̄a
nō eſſe in deo: de alijs aūt etiā p ſe patet: q2 illa p̄dicā/
tur in q̄le: eſſentia aūt de pſona p̄dicat̄ in q̄d: ḡ nō eſt
Queſtiūcl'a vl'e in diuinis. Sed ſi hoc ꝯcedat̄, q̄rit̄ q̄re in diui/
nis cōcedit̄ eſſe cōicabile ⁊ in cōicabile ⁊ nō vl'e ⁊ pti/
culare cū illa duo eadē videant̄ eſſe in iſtis duobus.
Solutio Solutio dđm ꝙ in diuinis ſicut pbāt vltime rō/
nes nō eſt vl'e ⁊ pticulare ⁊ cauſa tangit̄ in obijciēdo
Ad primū Ad primū ergo dicendū ꝙ pſone non ſunt ſimpl'r
plura vt pat; ex antedictis. Uniuerſale aūt requirit
multitudinē actu vel potētia q̄ ſimpl'r ſit multitudo
Ad 2m ⁊ ſic eſſentia nō p̄dicat̄ de pſonis vt de multis. Ad
aliud dđm ꝙ eſſentia nō ſic comparat̄ ad pſonas ſm
vbiq; ⁊ ſp eſſe vt vniuerſale ad pticulare: q2 vniuer/
ſale cōparat̄ ad pticulare qđ eſt ſub ipo addens ei ali
quid qđ nō eſt ipm quo efficit̄ pticulare ⁊ hoc nō fa/
Ad 3m cit pſona. Ad aliud dicendū ꝙ eſſentia quidē eſt in
⁊ ad obm. pſonis ⁊ p̄dicat̄ de ipis: ſ; nō p̄dicat̄ de ipis/ nec eſt in
ipis vt de ml'tꝭ ⁊ ī ml'tꝭ: q2 pſone nō abſolute ſt̄ ml'ta.
Ad q̄ſtiūcu/ Ad aliud dđm ꝙ cōicabile dicit̄ dupl'r ſc; ſm cōi/
lā ⁊ ad ſecū/ tatē rei ⁊ eſſe ⁊ hoc nō poteſt eſſe vni9 naturein hijs
dā obiectōꝫ q̄ ſimpl'r multa ſunt: ⁊ hec cōicabilitas eſt in diuinis
⁊ nō cauſat vl'e. Eſt alia cōitas non eſſe ſed rōnis ſm
intentionē rei abſtrahentē ab hoc ⁊ ab illo: ⁊ hec cōi/
tas eſt coꝝ que ſimpl'r multa ſūt/ in quibꝫ eſt natura
vna p rationē ⁊ hec cauſat rōnē vniuerſalis ⁊ pticu/
laris vn̄ hec nō eſt in diuinis ⁊ p hoc patet ſolutio ad
id qđ vltimo eſt queſitum.

Arti. XVI. Utrū in diuinis eſſentia ſit genus.

P Einde querit̄ de hoc qđ dicit [Si eſſentia ge
D nus eſt ſpecies aūt pſone ⁊c̄.] ſ.a. Uidet̄ em̄
Arg. p̄mo. nō valere: q2 multe ſpecies de vno ſolo p̄dicā
2o tur vt ſol ⁊ luna. P̄. ſepe ſupra habuim9 in verbis
Hilarij ꝙ gen9 eſſentiā vocauit: ḡ videt̄ ꝙ ipa ſit ge/
Sol'o nus. Solutio Aug. hic loquit̄ de hijs vl'ibꝫ q̄ ha/
principalis bēt plura ſuppoſita ⁊ de illis nō habet inſtantiā q̄n̄
ad primū. multiplicat̄ forma ad ml'tiplicationē ſuppoſitoꝝ ſm
eſſe: ſed diuia natura plura habet ſuppoſita ⁊ tn̄ ſm
Ad 2m eſſe nō multiplicat̄ in illis. Ad aliud dicēdū ꝙ mo/
dus loquēdi Hilarij ꝙ naturā vocat gen9 nō ē ꝙ ſit
materia vel ſubiectū primū vel generatiōis p̄ncipiū
ſed q2 general'r cōuenit pſonis nō vt vl'e: ſed vt idem
⁊ cōe ſm rem ⁊ eſſe vt prius dictū eſt.

Qđ ſane pn̄t ītelligi que iohānes dicit ⁊ quō oſtendit.

Hec aūt que hic dicunt̄ licet in ſermōis ſup/
ficie aliq̄d a fide alienū reſonare videant̄: ſa
ne tn̄ intelligi queūt: piū q̄ lectorē atq; intel
lectorē plurimū efflagitāt. In quoꝝ expla/
natiōe mallē ſilens alios audire: q̄ loquēdo
maliuolis detrahēdi occaſionē p̄ſtare. Ui/
det̄ tn̄ mihi ita poſſe accipi: cū ait: Subſtātia
eſt cōe: ⁊ hypoſtaſis eſt pticulare. Nō ita hec
accepit cū de deo dicāt̄ vt accipiūt̄ in phica
diſciplina. Sed p ſimilitudinē eoꝝ q̄ a phis
dicunt̄ locutus eſt: vt ſicut ibi cōe vel vniuer
ſale dicit̄ qđ p̄dicat̄ de pluribus: particulare
vo vel indiuiduū qđ de vno ſolo: ita hic eſſē
tia diuia dicta ē vniuerſale: q2 de omnib9 p/
ſonis ſil': ⁊ de ſingul' ſepatim dicit̄. Particu/
lare vo ſingula q̄lib; pſonaꝝ: q2 nec de alijs
cōiter nec de aliq̄ aliaꝝ ſingulariter p̄dicat̄.
Propter ſil'itudinē ḡ p̄dicatiōis ſubam dei
dixit vl'e: ⁊ pſonas pticularia vel indiuidua
ppter hoc idē etiā eandē diuinā eſſentiā di/
xit eē ſpeciē cōem ⁊ circūplectiuā ſimiliū ſpe
cie pſonaꝝ: q2 ſicut hec ſpēs hō de ſuis p̄dica
tur indiuiduis: velut de petro ⁊ paulo ⁊ alijs
nec iſta ſpecie differūt ſed conueniūt p oīa:
ita deus de tribus p̄dicatur perſonis que in
diuinitate nō differunt: ſed per omnia cōue
niunt. Hanc ergo ſil'itudinē inter res ſempi/
ternas ⁊ res tēporales perpēdens Iohānes
vniuerſalitatis ⁊ pticularitatis nomina: que
rebus tēporalib9 pprie ꝯueniūt: ad res eter
nas tranſtulit. Aug. vo maiorē videns diſſi
militudinē q̄ ſimilitudinē inter res p̄dictas:
ab excellentia trinitatis predicta nomina re
mouit.

Ex quo ſenſu dixerit perſonas differre numero.

Qđ autē iohannes dicit hypoſtaſes differre
numero nō natura: in eo ꝙ nō differre natu/
ra ait: veriſſime ⁊ ſine ſcrupulo loq̄tur. Qđ
vo dicit differre numero: cauēdū quō intel/
ligatur. Diuerſis enim modis dicuntur ali/
qua differrre numero.

Quibus modis dicātur differre numero et ſcđm quē modū poſſit cōuenire perſonis.

Dicuntur em̄ aliqua differre numero q̄n̄ ita
differūt: vt hoc nō ſit ilud nec aliq̄d qđ illud
eſt vel ī ipo ē: q̄l'r differūt ſocrates ⁊ plato: ⁊
hmōi q̄ apud phos dicuntur indiuidua vel
particularia: iuxta quē modum non poſſunt
dici tres perſone differre numero. Dicuntur
q̄ differre nūero. que in enūeratiōe ſiue cō/

putationenō ſibi adiūgunť:ſed a ſeinuice m
diſcernunť:vt cū de aliqbus rebus loquētes
dicimus:vna:due:tres:ꝛ ſm hunc modū foꝛ
te dixit Johānes hypoſtaſes.i. ꝑſonas dif-
ferre numero. Poſſumus em̄ dicere pater eſt
vnus:ꝛ pr̄ ꝛ filius ſunt duo:ꝛ pater ꝛ filius et
ſpū ſſanctus ſunt tres. Et itē. Hec ꝑſona eſt
vna:ꝛ hec illa ſunt due:ꝛ hec ꝛ illa ꝛ alia ſūt
tres. Cōueniētius tm̄ tres ille ꝑſone ꝓꝓꝛieta
tibus tm̄ diſtingui dicūť:de quaꝝ diſtinctio
ne ſm ꝓꝓꝛietates in ſequēti tractabiť. Nūc
ꝟo ad inceptū redeamus q̄ dicta ſunt repetē
tes vt ſepiꝰ ꝟſando familiariꝰ innoteſcat.

Qꝺ vna perſona non eſt maioꝛ alia nec tres ſimul ꝙ̄ vna ꝛ hoc rōne oſtendit catholica.

Sciendū eſt ergo tātam equalitatē eſſe in tri
nitate:vt ait Aug.in.viij.li.de tri. vt nō ſolū
pr̄ nō ſit maioꝛ ꝙ̄ filiꝰ:ſed nec pr̄ ꝛ filiꝰ ſiľ ma-
ius aliqd ſunt ꝙ̄ ſpū ſſanctus:aut q̄libet ꝑſo
na minus aliqd ſit ꝙ̄ ip̄a trinitas. Qꝺ aūt ita
ſit:aliquo mō ſi fieri pōt demonſtrandū eſt.
Quantū ergo ip̄e creatoꝛ adiuuat attēdamꝰ
Jnqt Aug.in eodē:quō in hac trinitate due
vel tres ꝑſone nō ſūt maiꝰ aliqd ꝙ̄ vna eaꝝ

Ratione vtiť ſubtiliſſima ad oſtē- dendum ꝙ ita ſit.

Qꝺ ibi magnū diciť aliū de magnū nō eſt:q̄ꝫ
eo quo vere eſt:qꝛ ibi magnitudo ipſa ꝟitas
eſt:ꝛ ꝟitas eſſentia. Non ḡ ibi maiꝰ eſt qꝺ ve
rius nō eſt. Non aūt veriꝰ eſt pr̄ ꝛ filiꝰ ſiľ q̄ꝫ
pr̄ ſolꝰ vel filiꝰ. Non ḡ maiꝰ eſt aliqd vterqꝫ
ſiľ q̄ꝫ ſingulus eoꝝ. Et qꝛ eq̄ vere ē etiā ſpūſ
ſctūs:iō pr̄ ꝛ filius ſiľ nō ſunt aliqd maius ꝙ̄
ip̄e:qꝛ nec verius ſunt. Jtē in eſſentia verita
tis hꝰ ē veꝝ eē qꝺ ē eſſe:ꝛ hꝰ ē eē qꝺ eſt magnū
eſſe. Hoc eſt ḡ magnū eē qꝺ veꝝ eſſe. Qꝺ igi
tur ibi eque veꝝ eſt:ꝛ eque magnū eſt. Qꝺ ḡ
ibi plus ꝟitatis nō habet:nō plus hꝫ magni-
tudinis. Plus aūt veritatis nō hꝫ. qꝺ veriꝰ
nō eſt. Nō eſt aūt verius vna ꝑſona ꝙ̄ alia:
vel due ꝙ̄ vna:vel tres ſimul ꝙ̄ ſingula. Nō
ergo plus ꝟitatis habet vna ꝙ̄ alia: vel due
ꝙ̄ vna:vel tres ſimul ꝙ̄ ſingula. Sic ḡ ꝛ ipſa
trinitas nō eſt maiꝰ aliqd ꝙ̄ vnaq̄ꝙ̄ ibi ꝑſo-
na:ſed tam magnū ꝙ̄ ſingula. Nō em̄ ibi ma
ioꝛ eſt que verioꝛ non eſt: vbi ip̄a veritas eſt
magnitudo. Ecce modo cōuenienti ꝛ ratio-
ne catholica oſtenſum eſt quō indifferens ſit
magnitudo trium perſonarū: quia nec vna
maioꝛ eſt alia:nec due maius aliquid ꝙ̄ vna
nec tres ſimul maius aliqd ꝙ̄ ſingula.

An tres ꝑſone differant nūero in diuinis. Arti.XVII.
Einde ſumēda eſt pars in qua ſoluit obiecta Q
d in contrariū que incipit ibi [Hec autē que hic
dicūtur ꝛc. Jbi em̄ incidit queſtio vtrum Arguiť p̄o
tres ꝑſone differūt numero. videtur ꝙ ſic. Jn nume-
ro em̄ differunt que ſibi in numero non adiungūtur:
ſed tres perſone nō ſibi numero adiungūtur ſed po-
tius diſcernūtur abinuicē:ergo tres ꝑſone differunt
numero. Jtem Dam̄. dicit ꝙ differentia eſt cauſa 2o
numeri:ſed tres ꝑſone differūt:ergo cauſatur in eis
numerus:ergo differūt numero. Jtem aut diffe- 3o
runt numero. aut genere aut ſpecie aut oīno nō diffe
runt ſed nō genere vel ſpecie vt pꝛobatū eſt:ergo re-
linquiť ꝙ aut differunt numero aut oīno non diffe-
runt ſed nō oīno nō differunt quia hoc eſſet erroꝛ ſa-
bellij:ergo relinquiť ꝙ differūt nūero. Jtem qui- 4o
buſcūqꝫ diſcerni ꝯuenit a ſeinuicē illis cōuenit nume-
rari:ꝑſonis aūt diuinis cōuenit diſcerni:ḡ eiſdē cōue
nit nūerari. Jnde ſic:qbuſcūqꝫ cōuenit numerari/illa
differūt numero:ꝑſonis diuinis cōuenit numerari:
ergo differūt nūero. Jtem qbuſcūqꝫ eſt applicabiľ 5o
nūerus q̄ nūeramꝰ illa differūt nūero:ꝑſonis diui-
nis eſt applicabilis numerus quo numeramꝰ:ergo
differūt numero. Pꝛobatio minoꝛis:dicimus enim
vna ꝑſona due ꝑſone tres ꝑſone:ſed vnus duo tres
ſunt numerus quo nūeramus. Sed cōtra Jſido- Rationes
rus in li. ethim̄. dicit ꝙ numerus diciť quaſi nutus ꝓ ꝟitate p̄a
memeris id eſt diuiſiōis:ſed in diuinis nō eſt diuiſio
ergo nō eſt ibi nutus diuiſionis:ergo nō eſt ibi nume
rus ergo nec differre numero. Jtem ph̄s in nō ha- 2a
bētibꝫ materiā nō eſt nūerꝰ niſi ſm cauſam ꝛ cauſa-
tū:ſed ī ꝑſonis diuinis nō eſt cauſa ꝛ cauſatū nec ma
teria:ergo nō eſt ibi nūerus:ergo tres ꝑſone nō diffe
runt numero. Jtem ph̄s dicit ꝙ numeꝝ cognoſci- 3a
mus diuiſione ꝯtinui:ſed in diuinis nō eſt hmōi dici
uiſio:ergo nō eſt ibi nūerus. Jtē quecūqꝫ differūt 4a
numero ſimpľr ſunt plura:ſed ꝑſone diuīe nō ſimpľr
ſunt plura vt ſup̄ ꝓbatū eſt:ḡ ꝑſone diuine nō diffe-
rūt nūero. Jtem ſi ſoꝛtes ſit muſicus albus ꝛ citha 5a
redus ex hoc nō dicitur ip̄e plura numero:ſed potiꝰ
vnū numero eſt plures habēs ꝓꝓꝛietates:ergo a ſimi
li cū tres ꝑſone ſint vnus deus numero diſtincte/tn̄
penes ꝓꝓꝛietates q̄ in diuis ꝑſone ſunt nō debet dici
differre numero. Solutio dōm ꝙ tres ꝑſone non Solutio
differūt numero q̄ ſimpľr ſit nūerus:ſed differūt nu- pꝛincipalis
mero relationū vel numero ꝑſonarum. ꝛ hoc non eſt ꝛ ad pꝛimū
ſimpliciter differre numero:quia ſicut ſupꝛa dixim̄ꝰ dicendū.
foꝛma diuidēs inq̄ꝫtum diuidens eſt cauſa numeri ꝛ
ideo ſubſtantialis vnitas rei ꝑ cauſam loquendo eſt
ip̄a foꝛma. Dico aūt foꝛma ſubſtātialis: qꝛ accidēta-
lis foꝛma nō diuidit qꝺ patet ex hꝰ qꝛ plures eſſe pn̄t
in eodem ſine diuiſione ſubiecti:ſed plures ſubſtātia-
lēs in eodē eſſe nō pn̄t qꝺ ſic ꝓbatur. Foꝛma ſubalis
dr̄ qꝛ facit actu ſubam in eſſe ꝛ rōne. actu aūt ꝛ rōne
eē eſt eē ꝑ ſpēm ꝛ naturā ꝓꝓꝛiā:in natura aūt nō ē niſi
vnicū eſſe vniꝰ rei ꝛ vna res q̄ hꝫ vnicū eſſe cū ḡ vnū
qꝺqꝫ vnū tm̄ ſit vt dicit Boecius vnūqꝺqꝫ tm̄ vnū
eſſe habet:ḡ tm̄ vnā foꝛmā ſubſtantialē q̄ dat eſſe illꝺ
Et ſi obijcias de foꝛma generis ſubalterni ꝛ vſqꝫ Obiectio.
ad generaliſſimū in ſpecie. ridiculoſa ē obiectio:qꝛ de Solō.
terminatū eſt in alia ſciētia ꝙ oēs ille ſūt potētia ad vl
timā q̄ eſt actus. Hec igiť foꝛma ſubſtātialis qꝛ p̄mꝰ

eius actus eſt terminare eſſe in hoc cuiꝰ eſt forma neceſſaria ꝑ ꝯſequēs diuidit ab aliꝗs ⁊ ſic cauſat vnitatē ꝙ̄ pricipiū nūeri eſt q̄ iſtud aggregatū cū alio inuenit differre vnitate ſui ab alio ⁊ ſic differre numero. Jam aūt ſuꝑ hac eadē diſtinctiōe oſtēſum eſt ꝙ talis diuiſio ⁊ termiatio nō eſt in ꝑſonis diuinis: ergo nō erit ibi ſimpl'r numerus: ſed nūerus q̄dā ꝑſonarū. ſ. q̄ eſt penes diſtinctionē relationū quibꝫ referunt̄ perſone adinuicē. Ad auctoritates ergo Dam. adductas in lr̄a

Ad primū. mgr̄ ſatis couenieṫer ſoluit. Ad id aūt qḋ ꝓmo obiectū eſt dicendū ꝙ ex illo nō habet̄ ꝙ tres ꝑſone ſimpliciter differāt nūero: ſed ꝙ diſtinguant̄ tali modo quo ſibi nō adiūgunt̄: ⁊ hoc eſt numero ꝑſonarū vel ꝓꝓrietatū ⁊ nō ſimpl'r. ⁊ nō ꝓꝓrie dicūt̄ hec differre: q̄ꝛ differre eſt actus differentie: ſed diſtingui poſſunt dici/eo ꝙ diſtinctio minus dicit q̄ꝫ differre ⁊ ſufficit ei

Ad 2m actus relatiōis. Ad aliud dicendū ꝙ differētia eſt cauſa nūeri: ſed nō concedendū eſt ꝙ aliq̄ differentia tres ꝑſone differāt: ſed potius ꝓꝓrietatibꝫ diſtinguūtur.

Ad 3m tur. Ad aliud dicendū ꝙ nullo illoꝝ modoꝝ differūt tres ꝑſone: illa em̄ diuiſio locū habet in hiꝗs que ad ſeinuicē ſcḋm eſſentiā diuidunt̄: ſed diſtinguunt̄ in in nūero qḋ vel dictū eſt: ⁊ ideo nō ſequit̄ ꝙ oīno ꝑſo

Ad 4m ne ſunt eedē. Ad aliud dōm ꝙ hec ꝓpoſitio eſt falſa q̄buſcūq̄ꝫ couenit diſcretū a ſeinuicē ⁊c̄. q̄ꝛ diſcerni dicit minus q̄ꝫ differre: ⁊ ideo que diſcernunt̄ nō nu

Ad 5m merant̄ niſi ſcḋm q̄d. Ad aliud dicendū ꝙ numerus quo nūeramus abſtrahit̄ a numeratis ⁊ vbi nūerata ſimpl'r diuiſa ſunt ab inuicē ſuis eſſentiꝗs: ibi nūerus abſtractus habet diſcretionē oīmodā: ſed talis nūerus nō applicat̄ ꝑſonis: ſed potiꝰ nūerus ꝓꝓrietatū vel relationū: q̄ꝛ ille ſolus cōpetit ꝑſonis ⁊ ideo numerus quo nūeramus per prius ⁊ poſterius dicitur de nūero ꝑſonarū ⁊ numero creaturaꝝ ⁊ ꝑ prius inuenit̄ in inferioribꝫ: ꝑ poſterius aūt in ꝑſonis.

Qḋ deus non eſt dicendus triplex ſed trinus.

Preterea cū deus dicat̄ trinus: nō tamen debet dici triplex. Ibi em̄ nō eſt triplicitas: vbi ſūma eſt vnitas ⁊ indifferēs equalitas. vnde Aug. in li. vj. de trini. ait: Non q̄m deus trinitas eſt ideo triplex putādus eſt: alioq̄n minor eſſet pr̄ ſolus vel filius ſolꝰ q̄ꝫ ſimul pater ⁊ filius. Cū itaq̄ꝫ tantus eſt pr̄ ſolus vel ſolus filius: vel ſolus ſpūſſanctus q̄ntus eſt ſimul pater ⁊ filius ⁊ ſpūſſanctus: nullo modo triplex dicēdus eſt deus. Non em̄ pater cum filio ⁊ ſpūſancto maior deus eſt q̄ꝫ ſinguli eoꝝ q̄ꝛ nō eſt quo creſcat illa ꝑfectio. Perfectus autē eſt ⁊ pater ⁊ filiꝰ ⁊ ſpūſſanctus: ⁊ ꝑfectꝰ dicit̄ deus ſingulus eoꝝ. Et ideo trinitas potius q̄ꝫ triplex dici debet.

Arti. XVIII An pōt cōcedi ꝙ deus ſit triplex.

R Einde querit̄ de hoc qḋ dicit in vltima parte

d in q̄ repetit vt addat i illo ca. [Preterea cum deus dicat̄ trinus non tn̄ debet dici triplex]

Arg. ꝓmo Cōtra hoc em̄ eſſe videt̄ qḋ dicit Jſidorus deū eē

2o multiplicē. Jtē Sap. 7. dicit̄ ſpūs ml'tiplex. Jtē

Queſtiūcl'a deus dicit̄ multipl'r ſignificari in attributis. P. q̄re nō conceditur deus eſſe triplex: triplex em̄ poteſt eſſe vbi eſt vnitas: vnus em̄ pannus triplex eſſe pōt: ergo illa nō videt̄ eſſe cauſa quā tāgit in lr̄a. Ad h̄ leue eſt Solutio

rn̄dere: q̄ꝛ triplex dicit ml'tiplicationē ꝑ exceſſum partiū ter ⁊ hoc in diſcretis. Jn cōtinuis dicit plicationē partis ſuꝑ partē ter/⁊ neutrū horū couenit diuinis. Ad primū

Ad obiectū primū dōm ꝙ improprꝗſſime locutus eſt Jſido. ⁊ vocat multiplicē vel triplicē idē qḋ trinū.

Ad aliud dōm ꝙ illa referunt̄ ad ſpm̄ in effectibus Ad 2m

q̄ multiplices ſunt. Et ſi obꝗcias ergo quo ad effectum Obiectio

pōt etiā dici triplex. Dicendū ꝙ nō: q̄ꝛ ſic poneret̄ li Solo

mitatio ſuis effectibꝫ q̄ in nullo numero determiato poſſunt poni ꝓpter nimiā ſpūs largitatē ⁊ bonitatē.

Ad aliud dōm ꝙ cauſa bona eſt/q̄ꝛ vere vnū eſt vt Ad queſtiū

dicit Boecius in quo nullus eſt nūerus ⁊ nō eſt hoc culam.

⁊ hoc/⁊ hoc eſt: q̄ꝛ vere ſimplex ⁊ huic hmōi trinitas couenire nō poteſt.

Qḋ non eſt ita in rebus corporeis vt in trinitate.

Jn rebus corporeis non tm̄ eſt vna quantum tres ſimul: ⁊ plus ſunt due q̄ꝫ vna res. Jn trinitate vero ſumma tm̄ eſt vna perſona q̄ntum tres ſimul: et tm̄ ſunt due q̄ntū vna: et in ſe infinite ſūt: q̄ꝛ nō eſt finis magnitudis eaꝝ. Ac ꝑ hoc aperit̄ qḋ ſuperius dictū eſt: quō ſingula ſunt in ſingulis: et oīa in ſingulis: et ſingula in omnibus: et oīa in oībus: et vnū in omībus eſt: et vnū oīa. Ecce iam oſtēdimus ſufficiēter qualiter in trinitate aliqua perſona aliā nō ſuperet magnitudine.

An in rebus corꝑalibus tanta poteſt eſſe Arti. XIX.

vna conſequēte tres. S

Einde q̄rit̄ de hoc qḋ dicit in vltimo ca. [Jn

d rebꝫ corporeis nō eſt tm̄ vna q̄ꝫtū tres ſimul ⁊c̄.] Contra hoc em̄ quidā ferunt inſtantiā de luce q̄ eſt cū aere in eodē loco nō creſcēte ⁊ de igne q̄ eſt cū ferro candente in eodē loco nō creſcēte: ergo tm̄ ſūt due q̄ꝫtum tres/vel due q̄ꝫtū vna. Sed diſputare Solo.

de hoc nō preſentis negocꝗ eſt: ſed hic ſufficit ꝙ hoc nec ab auctoritate habitū eſt ꝙ lux ſit corpus nec hoc eſt verum ꝙ in ferro candēti ſit aliud corpus q̄ꝫ ipm̄ ferrū. vnde inſtātie ambe abſolute falſe ſunt ⁊ hoc facile eſſet ꝓbare ſi de hoc eſſet hic intentio.

Oſtēſo ꝙ aliqua perſonarū aliam nō ſuperat magnitudinē nunc oſtendit ꝙ alia non excedit aliam potentia.

Nunc oſtēdere reſtat Diſt. XX. De triū ꝑſonaꝝ eq̄litate q̄ꝫtum ad poteſtatē.

n quō aliqua harū ꝑſonarū aliā nō excellat potētia: vt ſicut vna ⁊ indifferēs ē magnitudo triū ita vna ⁊ indifferēs mōſtret̄ potētia triū. Sciēdū eſt ergo: q̄ꝛ nō eſt potētior pater filio: nec filius vel pater ſpūſancto. Nec maiorē potētiā habēt duo vel tres ſimul q̄ꝫ ſingulus eoꝝ: quia nec plus pōt pater ⁊ filius ſimul q̄ꝫ ſolus ſpūſſctūs. Nec hi tres ſimul plus poſſunt q̄ꝫ ſin-

gulus eoꝝ: q2 omnipotentiā quā habet pater ⁊ filius accepit naſcēdo: et ſpūſctūs ꝓcedendo: qđ Aug. rōnibus ⁊ autoritatibꝰ ꝓbabiliter aſtruit in li. cōtra Maximinū qui dicebat patrē meliorē ac potētiorē filio.

A

Unc oſtendere reſtat quō aliq̄ ꝑſonarū ⁊c.]

n In hac diſtinctiōe mgr̄ oñdit eq̄litatē triū ꝑſonarū in potētia diuina q̄ ſubſtantialis eſt. Et diuidit̃ in tres ꝑtes. In quaꝝ p̄ma cōtinēte duo ca. ꝑ auctoritates oſtēdit eq̄les eſſe ꝑſonas. In ſcđa cōtinēte q̄ttuor capl'a cōtra hereticū oſtēdit q̄ttuor modis filiū equalē patri. ⁊ prima ꝓbatio eſt de rōne generatiōis: q2 generās ⁊ genitus ſunt eq̄les ꝑ potentiā nature. Scđa eſt in ſcđo capl'o ꝑ auctoritatē. 16. Joh. Oīa q̄ habet pater mea ſunt. Tertia eſt in tertio ꝑ rōnē ꝙ aliter impotēs aut iuidus fuiſſet. Quarta eſt in q̄rto ꝑ ſil'itudinē hūanā. In tertia ꝑte rñdet obiectis herici in vltima parte diſtinctiōis iſtius ibi. [Sed forte dicis eo ip̄o.

Arti. I

An potētia ſm omne genus eſſe ſit in deo vel ſm aliqđ genus tm̄.

Ic aūt ante lr̄am incidūt tria dubitabilia quoꝝ

b primū eſt: Si potētia ſm oē genꝰ cauſe ſit in deo vel ſm aliqđ genus tm̄. Scđm eſt vtrū potentia vnius rōnis ſit ad potentiā creandi ⁊ ꝓceſſionis ꝑſonarū. Tertiū ē vtrū ille potētie hn̄t ordinē ſm rōnē intelligētie q̄ illaꝝ ſit p̄us. Uidet̃ aūt ꝙ oīs potētia ſit in deo ꝑ hoc ꝙ oīs potētia nobilitatis eſt: ḡ omē genus potētie debet ſibi attribui. Itē conſtat ꝙ ip̄a eſt efficiēs: ſed tres in vnū coincidūt vt dicit phs: ḡ ip̄e etiā ē formalis ⁊ finalis: ḡ potētia cauſe formalis ⁊ finalis eſt ī ip̄o ⁊ hoc ip̄m cōiter dicit̃. vn̄ etiā v̄ſus dicit̃. Efficiēs cā deꝰ eſt: formal' idea. Finalis bonitas: materialis yle. Itē dicit Apoc. vltimo ꝙ ip̄e eſt alpha ⁊ o p̄ncipiū ⁊ finis. Finis aūt ⁊ forma ſunt idē: ſꝫ de potētia cauſe materialis videt̃ etiā poſſe ꝓbari ſic ⁊ eſt obiectio Alexādri cuiuſdā greci ⁊ Dauid de dināto latini q̄cūqꝫ ſunt ⁊ nullo mō differūt eadē ſunt. deꝰ ⁊ materia p̄ma ſunt ⁊ nullo modo differūt: ergo eadē ſunt. Probatio minoris q2 p̄ma cōſtat ſimplicia oīno nullā habēt differētiā: q2 qđ hꝫ differētiā cōpoſitū eſt: ſed deus ⁊ materia p̄ma ſimplicia ſūt ḡ nullā habēt differētiā: ḡ ſunt idē: ḡ deꝰ eſt potētia material' oīm ſicut efficiēs ⁊ alie cauſe. Itē deꝰ abſtrahit ab oī ente qđ trahit̃ in ꝑtē entis: ſed oē actu ens tractū ⁊ det̃miatū ē ī ꝑtē entis: ḡ abſtrahit ab omni ente actu: ḡ relinquit̃ tm̄ ens in potentia: ḡ ens in potētia eſt primū. Primū aūt eſt ante qđ non eſt aliquid poſſibile intelligere: illud aūt primū ante qđ nihil poſſibile eſt intelligere eſt deꝰ: ḡ ens in potentia ⁊ deus idē ſunt: ens aūt primo in potentia ponit materiā primā: ḡ deus ⁊ materia ſunt idem. Item q̄cq̄d neceſſe eſt p̄ſupponere ante oē fieri ⁊ poſt oē corrūpi ip̄m eſt ſine p̄ncipio ⁊ fine. potentiā materialē neceſſe eſt preſupponere ante omne fieri ⁊ poſt omne corrumpi: ergo ip̄ſum eſt ſine principio ⁊ fine: ergo potētia materialis eſt ſine principio ⁊ ſine fine. Prima patet ꝑ ſe. Scđa ꝓbat̃ ꝑ hoc ꝙ ī omī fieri neceſſe eſt aliquid p̄ſupponere ſubiectum: ⁊ poſt omne corrūpi neceſſe eſt relinq̄re id in qđ corrūpunt̃ q̄ corrūpunt̃ ⁊ h̄ eſt potentia materialis: ḡ eſt ſine p̄ncipio ⁊ fine ⁊ nihil eſt ſine p̄ncipio ⁊ fine niſi deus: ḡ in deo eſt potentia materialis ſicut potētia cauſarū aliaꝝ. Sed cō

Rōnes p̄rie ꝓbantes de cā efficiente formali ⁊ finali.

Rō 2a probās de materiali potētia.

Rō 3a ad idem.

Ultimū argumentū.

Rōnes in

tra phs dicit ꝙ efficiēs nunq̄ꝫ eſt factū: ergo vl'r efficiens nō eſt vniuerſaliter factū: vniuerſal'r efficiēs deꝰ eſt: q2 ip̄e agit q̄cq̄d fit. vl'r aūt factū ē materia: ḡ deꝰ ⁊ materia vel potētia materialis nō ſunt idē. Itē phs primū regit res p̄ter q̄ꝫ ꝙ cōmiſceat̃ cū eis: ſꝫ materia cōmiſcet̃ cū oībꝫ: ḡ materia nō eſt deꝰ nec potentia material' potētia diuīa. Itē nihil eſt adeo imꝑfectū ſicut id qđ ꝑficit̃ oībꝫ aduenientibꝫ ſibi. mat̃ia p̄ma ꝑficit̃ oībꝫ aduenientibꝫ ſibi: ḡ ip̄a eſt īꝑfectiſſima. Itē nihil eſt adeo ꝑfectū ſicut id qđ oībꝫ largit̃ ⁊ nihil recipit. primū efficiens omnibꝫ largit̃ ⁊ nihil recipit: ergo deus eſt maxime ꝑfectꝰ. Inde ſic: ꝑfectiſſimū ⁊ īꝑfectiſſimū maxie diſtāt: deꝰ ē ſūme ꝑfectū materia p̄ma ſūme īꝑfectū ſm naturā: ḡ maxie diſtāt ⁊ drn̄t.

oppom pro veritate p̄a

2a

3a

4a

Sol'o dđm ꝙ in deo eſt potētia vl'r efficiētis cauſe ⁊ ſubām materie ⁊ formas in ea. In natura autē nō eſt potētia efficiēdi niſi formā ⁊ ſil'r in arte. Potētia aūt cauſe formalis ītelligit̃ duobꝫ modis: eſt em̄ forma intrīſeca dās eſſe ⁊ extr̄s ꝑs eiꝰ cui dat: ⁊ hec nō ē deꝰ. Eſt etiā formalis extra ⁊ exēplar formale eſt ad exēplatū vt ligneū ſotular ſe hꝫ ad calceū ⁊ ſic deꝰ eſt cā formal' ꝑ ideā. Potētia aūt finalis eſt ip̄e: q2 ꝓpter ip̄m ſūt fiūt ⁊ ꝯſtāt oīa / ⁊ oīa ip̄m appetūt ſm ꝙ pn̄t. potētia aūt cauſe materialis nullo mō ſicut neceſſario ꝓbatū eſt cōuenit ei. Ad id ḡ qđ obijcit̃ dđm ꝙ ml'ta dr̄nt q̄ ſeip̄is dr̄nt. ⁊ eſt inſtātia ad argumentū hō ⁊ aſinꝰ dr̄nt rōnali ⁊ irrōnali. rōnale aūt ⁊ irrōnale drn̄t nō ꝑ differētiā quā vt ꝑtē ſui claudūt in ſe: ſed ſeip̄is: aliter em̄ oꝑteret in īfinitū abire in differētijs. Ad aliud dđm ꝙ ens increatū nō abſtrahit̃ ab ente vt ſimplicīꝰ a minꝰ ſimplici / ⁊ h̄ ꝓbatū eſt in diſtinctiōe viij. ſꝫ abſtrahit̃ vt cōe ꝓportiōis qđ vere ⁊ ꝓp̄e eſt in deo ⁊ ſimpl'r: in creatura aūt receptū ⁊ cōcretū hītudinibꝫ. Sil'r ens in potētia nō ponit̃ ꝑ ens qđ eſt primū principiū formale entis / qđ patet ex hoc ꝙ ens qđ eſt p̄mū in ītellectu abſtrahēte diuidit̃ ꝑ potētiā ⁊ actū. Un̄ etiā ſi p̄ma rō nō impediret tn̄ falſum ſupponit̃ in obiectione. Ad aliud dđm ꝙ materia nō p̄ſupponit̃ ante oē fieri niſi fieri ſtricte accipiat̃ ꝓ motu vel mutatiōe q̄ eſt cū motu. Si aūt fieri ſumat̃ general'r ad creari. nō p̄ſupponit̃ materia: illud em̄ fieri cū nō dicat niſi nunc p̄mo exiſtere creatū ante qđ nihil fuit de creato nō exigit ſubiectū: ⁊ illo fieri ducit̃ materia in eſſe. ſil'r licꝫ materia nunq̄ꝫ habitura ſit finē / tn̄ poſſet in nihil decidere ſi manus omnipotentis non contineret.

Solo.

Ad id qđ 2o obijcitur de potētia materiali.

Ad rōnē tertiā.

Ad vltimū

Arti. II.

B

Utrū potētia operādi in filio vniuoca ſit cū potētia generādi ⁊ ſpirandi.

Ecūdo q̄rit̃ vtrū potētia operādi in deo vni-

s uoca ſit cū potētia generādi ⁊ ſpirādi. Uidet̃ ꝙ ſic: q2 vtraqꝫ eſt in deo: ⁊ q̄ ſunt in deo ſunt vnius nature ſimplicis: ḡ vnius rōnis ſm naturā: ḡ potētia operādi ⁊ illa q̄ ꝓcedūt ꝑſone ſunt vniuoce in deo. Sed cōtra potētia diffinit̃ ꝑ actū ⁊ actus non ſunt vnius rōnis: ḡ nec potētie. Sol'o ſup̄ determinatū eſt hoc ꝙ potētia cōſiderata in radice potentie q̄ eſt eſſentia vnius rōnis eſt: ſed cōſiderata vt eſt coniuncta actui eſt alterius rationis.

Solo

Arti. III.

An in deo prior ſit potentia ſpirandi q̄ꝫ potentia operandi.

Ed tunc tertio q̄rit̃ q̄ ſit prior in deo: Uidet̃

s aūt ꝙ potētia operādi: q2 illa eſt eſſentialis ⁊ eſſentia ſm rationē eſt ante ꝑſonā: ḡ potētia eſſentialis ante potentiā ꝑſonalē. Sed cōtra Anſel

Arguit̃ ꝙ potētia operādi eſt p̄or.

mus dicit ꝙ ꝓceſſio pſonarũ eſt cauſa ꝓceſſionis crea
turarũ/ſicut etiam patet in illo vſu. Ipe dixit ⁊ facta
ſũt/ipe mãdauit ⁊ creata ſũt: ⁊ illo vbo dñi celi firma
ti ſũt ⁊c̃. qd̃ exponẽs Aug. dicit: vbũ genuit in q̃ erat
vt fieret: cũ g̃ cã ſit ante cauſatũ. videt̃ ꝙ potẽtia q̃ ꝓ-
cedũt pſone ſit añ potẽtiã creãdi ⁊ operãdi. Idẽ acci-
pit̃ Joh. I. Oĩa ꝑ ipm facta ſũt: g̃ neceſſe eſt verbũ et
potentiam proceſſionis verbi omnib9 preſupponere.

Solo Sol'o ad h̃ eodẽ mõ ſoluẽdũ eſt ſic̃ imediate ꝙ po-
tẽtia cõſiderat̃ dupl'r. ſ. ſm radicẽ in q̃ eſt: ⁊ ſic vna et
eadẽ eſt potẽtia generãdi/ſpirãdi/⁊ creãdi: ſ3 ad aliud
eſt in pr̃e ⁊ aliud in filio eſt ⁊ ſpũſctõ potẽtia generãdi
⁊ ſpirãdi ſic̃ dictũ eſt ſup̃ diſtinctiõe. vj. vna aũt ⁊ ea-
dẽ in trib9 pſonis. Si aũt ꝯſiderat̃ ad actũ determĩa
ta ſic eſt alia ⁊ alia potẽtia. ⁊ potẽtia generãdi ⁊ ſpirã-
di ſm rõnẽ intelligẽdi eſt ante potẽtiã creãdi ſicut ꝓ-
batũ eſt in obiectiõe: ⁊ ꝑ h̃ pat3 ſol'o ad totũ.

Arti. IIII. An ſolus ſpũſſctũs põt tm̃ q̃tũ pr̃ ⁊ filius.

L Einde q̃rit̃ de h̃ qd̃ dicit in lr̃a in ꝑte ꝓma vbi
D dicit ꝙ nec pl9 põt pr̃ ſil' ⁊ fili9 q̃3 ſol9 ſpũſſctũs
Obiectio ⁊c̃.] ſ̃. a. Si ei ſol9 ſpũſſctũs põt tm̃ q̃tũ pr̃ ⁊
Solutio fili9/nõ g̃ pr̃ põt tm̃ q̃tũ pr̃ ⁊ fili9 qd̃ falſũ ẽ. Ad h̃
dõm ꝙ hec eſt duplex ſolus ſpũſſctũs põt tm̃ q̃tum
pr̃ ⁊ fili9 ex eo ꝙ dictio excluſiua. ſ. li ſolus põt ſiſtere
in ſubiecto/⁊ ſic vera eſt locutio ſub h̃ ſenſu: ſol9 ſpũſ
ſctũs ⁊c̃. id eſt ille q̃ ſolus ẽ ſpũſſctũs ita ꝙ ali9 nõ eſt
ſpũſſctũs: põt tm̃ ⁊c̃. Si aũt ſit circa ſubiectũ in cõ-
ꝑatiõe ad p̃dicatũ tũc excludit alias pſonas a ꝑticipa
tiõe p̃dicati ⁊ ſic falſa ẽ ⁊ ſic ꝓcedit obiectio fc̃tã i ꝯ̃riũ

Qd̃ nõ põt minus filius q̃3 pr̃.

Nihil inq̃t pr̃e minus h3 ille q̃ dicit: Oĩa q̃
Joh. 16. h3 pr̃ mea ſũt. Nã ſi min9 h3 in ptãte aliq̃d q̃3
pr̃: nõ ſunt eius oĩa q̃ h3 pr̃. Sed eius ſũt oĩa
q̃ h3 pr̃. tantã g̃ h3 poteſtatẽ fili9 q̃tã pr̃. Eq̃-
lis g̃ eſt patri. Non em̃ põt q̃ accipit ineq̃lis
eſſe ei q̃ dedit. Tu aũt hoc de potẽtia ſapis
ꝙ potẽs ſit fili9: ſed potẽtior pr̃: vt ſm doctri
nã veſtrã potens potentẽ potuerit generare
vel gignere: ⁊ nõ omnipotẽs oĩpotentẽ. Ha-
bet g̃ pr̃ oĩpotentiã quã nõ h3 fili9: ⁊ ſi h̃ eſt:
falſũ eſt qd̃ ait fili9: Oĩa q̃ h3 pr̃ mea ſunt.

Hoc verũ fatebat̃ hereticus ex quo progrediebatur ad falſa.

Sed inq̃s pater a nemine potentiã accepit:
fili9 aũt a pr̃e. Fatemur ⁊ nos filiũ accepiſſe
potẽtiã ab illo de quo natus eſt potẽs: patri
vo potentiã nullus dedit: q2 nullus eum ge-
nuit. Gignẽdo em̃ dedit pater potentiã filio
ſicut omnia q̃ habet in ſubſtantia ſua: gignẽ-
do dedit ei quẽ genuit de ſubſtantia.

Queſtio Auguſtini qua artat hereticum.

Sed querit̃ vtꝝ ei tantã q̃ta ipi eſt potentiã
pater filio dederit an minorem. Si tantam
non ſolum potentem ſed etiam omnipoten-
tem genuiſſe omnipotẽs intelligit̃. Si vo mi
norem: quõ omnia que habet pater filij ſunt.
Si patris oĩpotẽtia filij nõ ẽ: nõ oĩa ꝓculdu-
bio que habet pater filij ſunt. At omnia que
habet pater filij ſunt. omnipotentia g̃ patris
etiã ẽ filij nõ eſt ergo pater potentior filio.

An pater filius ⁊ ſpũſſanctus ſunt in potẽ tia equales. Arti. V. D

Einde q̃rit̃ de hoc qd̃ dicit in ſcd̃a ꝑte [Po-
D tens potentẽ potuerit gignere ⁊ nõ oĩpotens
oĩpotentẽ ⁊c̃.] ſ̃. a. Videt̃ em̃ ꝙ teneat ratio Arguit̃ p̃o
heretici aut em̃ poſſe gignere filiũ eſt aliq̃d poſſe aut
nõ: ſi nõ tũc nõ tenet ratio Aug. cõtra hereticũ facta
cũ dicit: aut potuit gignere eq̃lẽ ⁊ noluit aut voluit ⁊
nõ potuit aut potuit ſed nõ voluit: ſi voluit ⁊ nõ po-
tuit: ergo impotẽs fuit: ſi em̃ poſſe gignere nõ eſt ali-
q̃d poſſe/ſi hoc nõ potuit pater nõ ſequit̃ ꝙ impotẽs
fuerit: ſed hoc ſequit̃ vt dicit infra: g̃ poſſe gignere eſt
aliq̃d poſſe ⁊ hoc non põt fili9: g̃ pater põt qd̃ nõ põt
filius ⁊ ſic nõ ſunt equales in potẽtia. Itẽ eſt habe 2o
re a ſe eſſentialiter ⁊ pſonal'r. ⁊ eſt habere ab alio eſſen
tialiter ⁊ pſonal'r ⁊ duo media. ſ. habere ab alio pſo-
naliter ⁊ nõ eſſential'r ⁊ hr̃e ab alio eſſential'r ⁊ nõ ꝑ-
ſonaliter: ſed ille vltim9 modus eſſe nõ põt qm̃ q̃cũq3
eſſentia eſt ab alio/oẽs pſone illius ab alio ſunt: ſ3 vi-
deo ꝙ non habere ab alio eſſential'r ⁊ pſonal'r eſt ſũ-
me potẽtie pſonal'r habere ab alio ⁊ eſſential'r eſt ĩpo
tẽtie: g̃ habere ab alio pſonal'r ⁊ nõ eſſential'r partim
erit potentie ⁊ partim ĩpotentie/⁊ hoc cõuenit filio ⁊
ſpũſancto: g̃ potentie eoꝝ ꝑmixte ſunt in potentia ⁊
ita nõ equepotẽtes patri. ergo nõ ſunt equales in po-
tentia. Itẽ pater oꝑat̃ per filiũ ⁊ nõ ecõuerſo: ergo 3o
aliq̃d ſm potentiã poteſt pater qd̃ nõ põt filius nec
ſpũſſanctus: ergo nõ ſunt equales. Item nihil re- 4o
ceptũ ab aliquo eſt equepotẽs danti: ſed potẽtia filij
⁊ ſpũſſancti eſt accepta/patris aũt dãs g̃ nõ eſt eque
nobil'r in filio ⁊ in ſpũſancto ſicut i patre. P. ꝓpter 5o
aliqd̃ ſpeciale patri attribuit̃ potẽtia ⁊ nõ filio nec ſpi
ritui ſctõ: g̃ videt̃ ꝙ ſibi potẽtia ſm aliq̃d plus cõue-
niat q̃3 alijs duob9. Itẽ rõ principij eſt rõ potẽtie: 6o
ſed maiorẽ rõnẽ principij habet p̃ncipiũ nõ de p̃nci-
pio q̃3 principiũ de p̃ncipio vel q̃3 nõ p̃ncipiũ pſone ſ3
de vtroq3 p̃ncipio: ſed p̃ncipiũ cõuenit pr̃i: g̃ pr̃is po
tẽtia nõ eſt equalis potẽtie filij ⁊ ſpũſſancti ⁊ ſic videt̃
ꝓcedere obiectio heretici. Sed cõtra genit9 niſi na Ratio pro
tura degeneret vel deficiat generãs in oĩa ſil'ia natu- vitate
re ꝓducit̃ cũ generãte. cũ g̃ potẽtia ſit de p̃cipuis na-
ture neceſſario in ſimilẽ ꝓducit̃ potẽtiã filius cũ pr̃e
Itẽ quoꝝ vna eſt natura ⁊ eadẽ numero illoꝝ eſt
vna potẽtia illi9 nature/triũ pſonaꝝ ẽ vna natura ⁊
eadẽ nũero: g̃ ipaꝝ ẽ ptãs vna vl' potẽtia. Itẽ q̃cũq3
ita ſe hñt q' oẽ opus eoꝝ ẽ indiuiſibil'r oĩm illoꝝ ẽ po
tentia operãs vna numero. ita ſe habẽt tres pſone in
omni oꝑe ſuo: ergo ipaꝝ eſt vna potẽtia numero: g̃ eſt
equalis. Itẽ dct̃ ꝙ maior ſit patris. ꝯtra filij potẽ
tia eſt infinita ⁊ ſpũſſancti qd̃ patere põt in actu creã-
di qui educẽdo aliquid de nihilo que infinite diſtant
ꝓbatur eſſe infinitus: filius autẽ creat ⁊ ſpũſſanctus
ſed infinito nihil eſt maius: ergo patris potentia non
eſt maior potẽtia filij ⁊ datũ fuit ꝙ eſſet maior. So- Solutio
lutio dicendũ ꝙ tres pſone oĩno equales ſunt in po- principalis
tẽtia. Et dicendũ ꝙ poſſe generare filium aliquid eſt ⁊ ad primũ
poſſe ⁊ eſt ad aliq̃d poſſe ſicut ſupra diſtinctiõe vij. ex
planatũ eſt. Si em̃ potentia ſumat̃ per comparatio-
nẽ ad id in quo radicat̃ tunc eſt aliq̃d poſſe/⁊ eſt vna

in trib⁊ ꝑſonis licet non ad idem in omnib⁊ trib⁊. Si
aũt ſumat̃ ſm cõiunctionẽ ad actũ tunc nõ eſt aliq̃d
poſſe: ſed ad aliq̃d poſſe ⁊ ſic ineſt tm̃ patri. Hereticꝰ
aũt negauit hoc ineſſe filio ſm vtrũq; modũ ſil': ⁊ iõ
ꝓcedit rõ Aug. ꝙ hoc eſſet ipotẽtie ſcʒ nõ habere na-
Ad 2m turã fecũdã q̃ eſt in patre: q2 ſic eſt aliq̃d poſſe. Ad
aliud dicendũ ꝙ habere ab alio ꝑſonal'r nõ eſſential'r
nõ eſt mediũ inter illa extrema: q2 extrema illa ſine ꝓ
portione diſtãt: ⁊ iõ mediũ nõ habẽt/ſed potius ha-
bere ab alio ꝑſonaliter ⁊ nõ eſſentialiter dicit auctori
tatẽ principij in vno ⁊ ſubauctoritatẽ in alio ⁊ eq̃lita
Ad 3m tem in habito vel eo qd̃ habet̃ ab ambob⁊. Ad aliud
dicendũ ꝙ cũ dicit̃: pater operat̃ ꝑ filiũ: ꝑpoſitio nõ
notat cauſam inſtrumẽtalẽ: ſed tm̃ auctoritatẽ in pa-
tre ſm rationẽ originis ⁊ ideo ſunt in opere equales.
Ad 4m Ad aliud dicendũ ꝙ illa ꝓpoſitio vera eſt in recipiẽ
tib⁊ in diuerſitate nature ſicut corpus a ſpũali natu-
ra ⁊ elementũ a celo ⁊ hmõi. In hijs aũt que ſũt agẽ-
tia vniuoce ⁊ ſm eandẽ naturã etiam in creaturis fal
ſa eſt niſi intelligat̃ ꝙ quo ad hoc nõ eſt eque nobile:
q2 receptũ vt eſt receptũ eſt in potentia ⁊ poſtea fit in
actu ⁊ tunc falſa eſt in deo: q2 filius nõ eſt accipiẽs in
Ad 5m potẽtia ⁊ poſtea mutatus ad actum. Ad aliud di-
cendũ ꝙ potẽtia attribuit̃ patri ꝓpter principij rõnẽ
que eſt in ip̃o totius diuinitatis. ꝑncipiũ aũt de ſe po
nit potentiam. hmõi autẽ rationẽ ꝑncipij nõ facit pa
Ad 6m trẽ potentiorẽ ſed auctorẽ vt ſepiꝰ dictũ eſt. Ad ali
ud dicendũ ꝙ illa ratio ꝑncipij licet appropriet̃ ei po-
tentia non tamen ꝓprie dicit potentiã ſed originis ꝓ-
prietatem: ⁊ ideo non tollit equalitatẽ in potentia a fi
lio ⁊ ſpirituſancto.

Aliter probat filiũ equalẽ patri

Item alio modo ꝓbat filiũ equalẽ patri cõ-
tra maximinũ ita dicens: Tu dicis ꝙ pater
genuit filiũ minorẽ ſeipo in quo ⁊ patri dero
a gas: qui ſi filiũ vnicũ minorẽ genuit: aut nõ
potuit: aut nõ voluit gignere equalẽ. Si di-
cis q2 nõ voluit eũ inuidũ eſſe dixiſti. Si au
tem nõ potuit vbi eſt omnipotẽtia dei patris
Prorſus ad hunc articulũ res colligit̃ vt deꝰ
pater equalẽ ſibi gignere filiũ: aut nõ potue
rit aut noluerit. Si nõ potuit infirmus: ſi no-
luit inuidus inuenit̃. Sed vtrũq; hoc falſum
eſt: patri ergo filius verus equalis eſt. Ge-
nuit ergo pater ſibi equalẽ filiũ: ⁊ ab vtroq;
ꝓcedit vtriq; equalis ſpũſſanctus. Si enim
formã ſuam (vt ait Aug. cõtra eundẽ) pater
in vnico filio plenã gignere potuit nec tamẽ
plenã genuit ſed minorẽ: cogimini patrẽ inui
dum dicere. Plenũ ergo deum: ⁊ equalem ſi
bi genuit filium.

Per ſimile oſtendit ꝙ nõ mino-rem pater filium genuit.

Hoc aũt per ſiſitudinẽ hũanã ita eſſe demõ
ſtrat inquiens: Homo pater ſi potuiſſet eq̃-
lem filium genuiſſet: Quis ergo audeat dice
re ꝙ hoc oĩpotẽs nõ potuit. Addo etiã: ſi poſ
ſet homo maiorem melioreq; ſeipo gigneret
filium. Sed maius vel melius deo quicq; eſ-
ſe non poteſt. Deus ergo cur non equalẽ (vt
ais) filiũ genuit: cui nec anni neceſſarij fue-
runt: per quos adimpleretur equalitas: nec
omnipotentia defuit. An forte noluit: ergo
(qd̃ abſit) inuidit. Sed nõ inuidit: equalem
ergo genuit filium. Credamus ergo filium ei
eſſe equalem.

Utrũ deus voluit ſed non potuit: aut po- Arti. VI.
tuit ſed nõ voluit creaturas facere meliores E
Einde querit̃ de ꝓceſſu Auguſtini quẽ ponit
d ibi [Aut nõ potuit aut non voluit ⁊c̃.] ſ̃.a.
Uidet̃ eñ inſtãtia eſſe: q2 aut voluit ⁊ potuit
me meliorẽ facere: aut voluit ſed non potuit: aut po-
tuit ⁊ non voluit: ſi primo modo ergo ego optimꝰ fa
ctus ſum/⁊ eadem eſt ratio de qualib⁊ creatura. Si
voluit ſed nõ potuit: ergo impotẽs: ſi potuit ⁊ nõ vo-
luit: ergo inuidus fuit. Solutio dicendũ ꝙ infe- Solutio
rior natura equari deo nõ poteſt/⁊ eſt opus volunta
tis eius ⁊ nõ nature. generatio autẽ ⁊ ꝓceſſio ſunt in
eadẽ eſſentia: ⁊ ideo equalitatẽ ꝑticipare poſſũt filius
⁊ ſpũſſanctus. vnde in illa natura ſequit̃ ⁊ nõ in infe
riori. Si aũt obijcias ꝙ ſm hoc adminus omnes Obiectio.
creaturas debuit facere in optimo vna nobilitate cu
ius perceptibiles erant. Dicendũ ꝙ non ſequit̃ quia Sol'o
inferior natura reſpicit ſuũ principiũ qd̃ eſt volũtas
⁊ ſapiẽtia ordinans: ⁊ ideo erit in gradib⁊ cõpetẽtib⁊
decori vniuerſi. ſuperior autẽ natura huic non ſubia-
cet/⁊ ideo neceſſe eſt ꝙ emanatiões eius ſint ſm equa
les perſonas.

Opionẽ heretici põit vt deſtruat.

Sed forte dicis eo ip̃o pr̃ ẽ maior filio: q2 de
nullo genitus genuit tñ equalẽ. Ad qd̃ cito
rñdebo: imo ideo nõ eſt pr̃ maior filio: q2 eq̃-
lem ſibi genuit. Originis eñ queſtio iſta eſt
quis de quo ſit: equalitatis autẽ qualis aut a
quãtus ſit qd̃ eſt dicere: Ad originẽ pertinet
q̃ſtio qua querit̃ qs de quo ſit: ad equalita-
tem vo illa qua querit̃: qualis aut quantus
qs ſit. Nec cũ dicit̃ filiꝰ a patre genitus: oſtẽ b
ditur inequalitas ſubſtãtie: ſed ordo nature
nõ quo alter prior eſſet altero: ſed quo alter
eſt ex altero. Nõ ergo ſm hoc ꝙ pater genuit
⁊ filius genitus eſt: vel ſpũſſanctꝰ ab vtroq;
ꝓcedit equalitas vel inequalitas ibi exiſtit:
q2 nõ ſm hoc alia ꝑſona alij equalis vel ine-
qualis dicit̃. Ecce eq̃litas trinitatis: ⁊ vna
eadẽq; ſubſtantia quantũ breuiter potuimꝰ
demonſtrata eſt in ſupioribus: qualiter. ſ. ali
qua triũ ꝑſonarũ quãlibet aliam nec eterni-
tate: nec magnitudine: nec potẽtia excellat.
Einde querit̃ de hoc qd̃ dicit̃ vltimo cap'lo. f
d [Equalitatis aũt q̃lis ⁊ quãtus ſit ⁊c̃.] ſ̃.a.
Hoc eñ nõ videt̃: q2 qualis potius dicit ſi-
militudinẽ q̃ʒ equalitatẽ: q2 ſicut in ꝑcedenti diſtin-
ctiõe habitũ eſt vnum in qualitate facit ſimilitũdinẽ.
Ad hoc dicendũ ꝙ in deo nõ eſt niſi q̃ntitas virtu- Sol'o.

tis ⁊ illa bñ radicat̃ in eo qd̃ ſm modũ ſignificãdi di-
cit q̃litatẽ. dicit eñ Aug. ꝙ in hĳs q̃ nõ mole ſed vir-
tute magna ſunt idẽ eſt maius eſſe qd̃ eſt meliꝰ eſſe.

Arti. VII. **An in diuinis ſit ordo:**

Einde querit̃ de hoc qd̃ dicit [Non oſtendit̃
Arguit̃ pͦ d ineq̃litas ſube: ſed nature ⁊c.] ſ. b. Videtur
eñ ex hoc ꝙ ordo ſit in diuinis/qd̃ etiã rõne
ꝓbari põt cauſa eñ ordine nature eſt ante cauſatum
dicãt Chriſ. ſup ep̃lam ad heb. ⁊ Dam. li. j. ca. viij.
ꝙ p̃r eſt cauſa filĳ: g̃ ordine itelligẽtie ⁊ nature eſt añ
2° filiũ. Itẽ ſm rõnẽ intelligẽdi ṗncipiũ nõ de ṗnci-
pio eſt ante principiũ de principio: ergo videt̃ ꝙ in di
3° uinis ſit prius ⁊ poſterius ſm intellectũ. Itẽ cum
dicit̃ p̃r ⁊ filius ⁊ ſpũſſanctus ſunt tres ꝑſone/aut eſt
ibi aggregatio ſine ordine aut cũ ordine: ſi ſine ordĩe
g̃ eſt ibi aggregatio cõfuſa qd̃ incõueniẽs eſt. ſi aũt cũ
ordine: g̃ eſt ibi prior ⁊ poſterior ꝑſona g̃ prius ⁊ po-
4° ſterius. Itẽ ſup̃ ſepe habuimꝰ ꝙ ſpũſſctũs ẽ tertia
in trinitate ꝑſona/nõ aũt dicit̃ de p̃re ꝙ ſit tertia vel
ſcd̃a ꝑſona: ſed ṗma: g̃ eſt ibi ṗmus ſcd̃s tertiꝰ: ſ; iſta
noĩa ordinabilia ſunt g̃ eſt ibi ordo ſm prius ⁊ poſte-
rius. Sed contra ſi eſt ibi prius ⁊ poſterius hoc erit
ſm aliq̃nẽ modũ prioris. Cõſtat aũt ꝙ prius t̃pe vl'
duratiõe nõ eſt in diuinis ꝑſonis nec prius dignita-
te: g̃ eſt ibi priꝰ cauſa vel itellectu. prius aũt naturali
intelligẽtia ſimpliciꝰ eſt q̃ʒ qd̃ poſterius eſt: g̃ pater eſ
ſet iã ſimplicior filio ⁊ filiꝰ aliq̃d adderet p̃ri/qd̃ falſũ:
eſt ⁊ hereſis. Si aũt eſſet ibi prius natura eodẽ mõ q̃
prius natura eſt ṗus cauſa tunc ſequit̃ cũ cauſatũ ſit
maioris cõcretiõis vel cõpoſitiõis q̃ʒ cã vel poſteriꝰ
ipõ ꝙ eſſet filiꝰ cõpoſitior p̃re vel poſterior in eſſe/qd̃
totũ abſurdũ eſt: g̃ nõ eſt in diuinis prius ⁊ poſteriꝰ
ergo nec ordo cũ oĩs ordo dicat prius ⁊ poſterius

Queſtiũc'la prima. Vlterius q̃rit̃ iuxta hoc q̃d dicat li nature: vtrũ
ꝑſonã vel ſubſtantiã vel notionẽ: ſi ꝑſonã tũc diceret
aliquã ꝑſonã ⁊ tũc idẽ eſſet ordo nature qd̃ ordo ꝑſo-
ne qd̃ nõ eſt verũ: q2 nõ verificat̃ de aliq̃ ꝑſona in ſpe-
ciali. Si dicit ſubſtantiã tũc idẽ eſſet ordo nature qd̃
ordo ſubſtãtie qd̃ iterũ nõ eſt verũ: q2 in ſuba nullus
eſt ordo nec ipa ordinat̃. Si aũt dicit notionẽ tũc ali
quã diceret ⁊ hoc iterũ incõueniẽs eſt/ſicut pat; diſ-
Solo. currẽti ꝑ ſingulas notiões. Si dicas ꝙ li ordo nõ
dicit ordinẽ ex ꝑte ordinatoꝝ ſed dicit rõnẽ ordinis.
Obiectio. Cõtra rõ ordinis ſumit̃ ex rõne prioris ⁊ poſterio-
ris ⁊ nõ eſt in diuinis rõ ṗoris ⁊ poſterioris vt ꝓba
tũ eſt: g̃ nõ eſt ibi rõ ordinis. Si aũt dicas ꝙ li ordo
dicit ordinata ipa ⁊ li natura dicit id in q̃ attendit̃ rõ
ordinis: hoc iteꝝ non videt̃ ꝙ in natura vnũ ⁊ nõ or
dinate ſunt ꝑſone diuine: g̃ videt̃ ꝙ improprĳſſime lo
Solo cutus ſit Aug. Solutio ad hoc dd̃m ꝙ in diuinis
nullꝰ ẽ ordo nec aliq̃ mõ priꝰ ⁊ poſteriꝰ/ſic h̃ ſuppo-
nit̃ i lr̃a ⁊ ordo nõ ẽ ordo ſimpl'r: ſ; ordo ſm q̃d cũ eñ
ordo de ſe dicat duo. ſ. diſtinctionẽ ⁊ prius ⁊ poſteriꝰ
hic abſtrahit̃ ab altero. ſ. a priori ⁊ poſteriori ⁊ rema-
net ſibi diſtinctio tm̃. cũ autẽ additur nature cũ na-
tura ſit vt dicit ph̃s ex quo pullulat pullulãs intelli-
gitur alter diſtinctorũ eſſe ex altero ⁊ non alter prior
altero. vnde dico ꝙ li ordo nature quaſi in vi vnius
termini ſunt ſumẽda vt ex ṗmo habeat̃ diſtinctio. ex
Ad primũ ſecũdo autẽ ratio exiſtẽdi alterũ ex altero. Ad pri-
mũ ergo dicendũ ꝙ in diuinis nõ eſt cauſa: quia cau
ſa eſt ad cuius eſſe ſequit̃ aliud. vnde cauſa ⁊ cauſatũ
ponũt prius ⁊ poſterius: ſed greci vtunt̃ hoc nomine
cauſa pro eo qd̃ nos vtimur principio qd̃ dicit minꝰ
q̃ʒ cauſa. Ad aliud dd̃m ꝙ principiũ nõ de princi- Ad 2m
pio nõ eſt ante principiũ de principio ſed ſimul vt in
diſtinctiõe. ix. probatũ eſt: quia in principio nõ de ṗn
cipio intelligit̃ principiũ de principio. nec vnq̃ʒ etiam
per intellectũ ṗcedit. Et que contra obĳci poſſunt in
diſtinctiõe. ix. ſupra ſunt ſoluta ⁊ obiecta. Ad aliud Ad 3m
dicendũ ꝙ non eſt in diuinis pluralitas confuſa: q2
eſt ibi ordo nature ⁊ nõ ordo ſimpl'r: ⁊ ideo nec eſt ibi
confuſio nec prius nec poſterius. Ad aliud dicen- Ad 4m
dũ ꝙ eccleſia ordinãte ꝑſonas vnã ꝓnunciat prius et
aliam poſterius/⁊ hoc contingit ꝓpter defectũ noſtri
materialis intellectus. ⁊ eccl'ia refert ordinẽ ꝓnũcia-
tionis ad ordinẽ nature ⁊ nõ ad prius ⁊ poſteriꝰ ſm
ordinẽ ſimpl'r. Ad id qd̃ vlterius querit̃ dicendũ
ꝙ li nature ſupponit eſſentiam non ſm ꝙ eſſentia ſed
ſm ꝙ natura hoc eſt ſm ꝙ virtute eius eſt potentia
ꝓceſſionis vnius perſone de alia: licet eñ eſſentia nõ
generet/tamẽ pater generat virtute eſſentie vt eſt na-
tura. dicit ergo eſſentiã in ꝑſona non ſimpl'r ſed vt eſt
natura ṗdicto modo accepta; ⁊ ideo nõ eſt idem ordo
nature ⁊ ordo ſubſtantie vel eſſentie ꝓpter diuerſum
modũ ſignificandi ⁊ per hoc etiã patet ſolutio omniũ
que circa hoc obiecta ſunt.

Queritur quõ poſſet dici ſolus pater vel ſolus filius vel ſolus ſpiritusſanctus cũ ſint inſeꝑabiles.

Icoritur queſtio tra- Diſt. XXI. qualiter di-
h hens originẽ ex ṗdictis. Dictũ eſt ctiões exclu
enim ſupra ꝙ tantus eſt ſolus pa- ſiue capiãt̃
ter vel ſolus filiꝰ vel ſolus ſpũſſanctus q̃ʒtũ in diuinis.
ſimul illi tres: ⁊ ꝙ due vel tres perſone ſimul
non ſunt maius aliquid q̃ʒ vna perſona ſola.
Ideo querit Aug. in. vj. li. de trinitate. quõ
hec ſane dici poſſunt: cum nec pater ſit ſolus
nec filius nec ſpũſſanctus. Sed ſemꝑ ⁊ inſe-
ꝑabiliter ⁊ filius cum patre: ⁊ pater cũ filio:
⁊ ſpũſſanctus cum vtroq;. Inſeꝑabiles enim
ſunt he tres ꝑſone. Ad qd̃ ita reſpõdet Aug.
in eodem. Solũ deũ patrẽ dicimus nõ quia
ſeꝑatur a filio vel a ſpũſancto: ſed hoc dicen
tes ſignificamus: q2 illi ſimul cum eo nõ ſunt
pater. Solus eñ pater pater eſt: qd̃ nõ dicit̃
q2 ip̃e ſit ſolus id eſt ſine filio vel ſpũſancto:
ſed per hoc filius vel ſpũſſanctus a paternita
tis conſortio excludunt̃. Ita ⁊ cũ dicit̃: ſolus
filius filiꝰ eſt: vel ſolus ſpũſſctũs eſt ſpũſſan
ctus non diuiditur filius a patre vel ſpũſſan
ctus ab vtroq;: ſed a cõſortio filialis ꝓprie-
tatis excludũtur pater ⁊ ſpũſſanctus: ⁊ a cõ-
ſortio ꝓceſſibilis ꝓprietatis pater ⁊ filiꝰ. Cũ
ergo dicit̃ tantus eſt ſolus pater q̃ʒtum ſimul
illi tres per hoc ꝙ dicit̃ ſolus: nõ ſeꝑatur pa-
ter ab alĳs: ſed hic eſt ſenſus: Solus pater. i.
pater qui ita pater eſt: ꝙ nec filius nec ſpũſ-
ſanctus tãtus eſt ⁊c. Similiter intellige cum
dicit̃: ſolus eſt filius: vel ſolus eſt ſpũſſanctꝰ

Solus ergo pater dicit̄ vt ait Aug. in codē: q̄ʒ nō niſi ipe ibi pater eſt ⁊ ſolus filius: q̄ʒ nō niſi ipe ibi filius eſt ⁊ ſolus ſpūſſctūs: q̄ʒ non niſi ipe ibi ſpūſſanctus eſt.

A Jc oꝛit̄ q̄ſtio trahēs originē ex p̄dictis ⁊c̄.]

b Hic incipit p̄s illa q̄ occaſionat̄ ex p̄cedēti. cū em̄ habitū ſit ꝙ i cōitate eſſētie tres pſone diſtincte ſunt / videt̄ nō poſſe multiplicari ſolitudo circa aliquā illarū: ⁊ iō in hac parte querit̄ q̄liter dictiones excluſiue ponātur circa ſubiectū vel p̄dicatū in diuinis ſiue circa pſonas ſiue etiā circa terminos eſſentiales. Et diuidit̄ iſta diſtinctio in tres ptes. Jn q̄ꝝ p̄ma mgr̄ tāgit q̄liter dictiones excluſiue adiūgunt̄ ꝓpoſitioni ex vtraqʒ habēti termīos pſonales vt cum dicit̄ ſolus pr̄ eſt pater. Jn ſcd̄a aūt tangit qual'r adiungunt̄ ꝓpoſitionibꝫ ex altera pte habētibꝫ termīos pſonales / ex altero aūt termīos eſſentiales / vt ſolus pater eſt deꝰ vel pr̄ eſt ſolus deus / vel trinitas eſt ſolus deus ⁊ hec incipit ibi [Poſt hec querit̄ vtꝝ ſicut dicit̄ ſolus pater eſt pater. Jn tertia aūt obijcit contra determinata ⁊ ſoluit ibi [Sed q̄rit̄ quō ipam trinitatē dicimus ſolum deū ⁊c̄.

Arti. I. An dictiōes excluſiue pn̄t poni in diuinis.

Arguit̄ p̄o i Ncidit aūt hic q̄ſtio ante lr̄am vtꝝ dictiones excluſiue pn̄t poni in diuinis. Videt̄ autē ꝙ nō: ſup̄ em̄ diſtinctiōe. v. in ꝟbis Hilarij dicitur ꝙ ſolitariꝰ nō eſt nobis deꝰ cōfitēdus: ğ ſolitudo nō cōuenit diuis: cū ğ dictiōes excluſiue implicēt ſolitudinē circa ea quibꝫ adiūgunt̄ / videt̄ ꝙ dictiōes ille

2o nō cōpetāt diuis. Jtē ſup̄ diſtinctiōe. ix. in Amb. verbis ꝙ pr̄ ꝑ intellectū ſemꝑ eſt in filio ⁊ filiꝰ in pr̄e ⁊ ſpūſſctūs in vtroqʒ: ſi ğ dictio excludens filiū a patre apponat̄ alicui pſonarū erit implicatio falſi ⁊ ſic locutio falſa. hoc aūt facit dictio excluſiua: ğ videt̄ ꝙ in diuinis dictiōes ille nō cōpetāt.

3o Jtē dictio excluſiua alicui adiūcta excludit alia q̄ nō ſunt illud / om̄is aūt excluſio eſt reſpectu alicuius qȯ pticipat̄ ab illo circa qȯ notat̄ excluſio: nihil aūt habet pr̄ qȯ nō hʒ filiꝰ et ſpūſſctūs: ğ videt̄ ꝙ nunq̄ʒ poſſit dictio notās excluſionē poni circa aliquā pſonaꝝ in diuis.

4o Jtē in lr̄a dicit Aug. ꝙ hec eſt vera ſolus pr̄ eſt pr̄ ⁊ ꝙ nō notat̄ ſolitudo circa patrē: ſʒ alij a cōſortio paternitatis excludunt̄.

Queſtiuncula prima. Querat̄ ğ vtrū ſil'r poſſit dici pr̄ eſt ſolus pater. ⁊ videt̄ ꝙ ſic: q̄ʒ expoſitiue eiꝰ ſunt vere. ſ. pater

Obiectio eſt pr̄ ⁊ nō aliꝰ q̄ʒ pr̄ eſt pr̄: ergo pater eſt ſolus pr̄. Cōtra pater eſt ſolus pater: ğ pater eſt pr̄ ſolus: ğ nō eſt

5o cū filio ⁊ ſpūſctō qȯ falſum eſt. Jtē hec nō eſt vera nō ſolus pr̄ eſt pater. Probatio pr̄ eſt pr̄ cū filio exiſtens ⁊ cū ſpūſctō: ğ nō ſolus pr̄ eſt pater: ğ eius contradictoria eſt falſa. hec. ſ. ſolus pr̄ eſt pater quā tn̄ in

Queſtiūcula ſecunda. lr̄a concedit Aug. Jtē q̄uerit̄ iuxta hoc vtrū hec ſit vera pr̄ eſt tm̄ pr̄. videt̄ ꝙ ſic: q̄ʒ pr̄ eſt pater ⁊ non eſt aliud a pr̄e: eſſentia em̄ nō eſt aliō a pr̄e ğ pr̄ eſt tm̄ pr̄.

Obiectio cōtraria. Sed cōtra dicit Aug. ꝙ eſſe patrē nō eſt eſſe deū ğ pr̄ nō eſt deꝰ qȯ falſum eſt ğ ⁊ hec pr̄ eſt tm̄ pr̄. Et eadē obiectio eſt de hac filiꝰ eſt tm̄ filiꝰ ⁊ de hac ſpūſſanctus eſt tm̄ ſpūſſctūs.

Solutio Sol'o dicēdū ꝙ ꝑm ꝙ innuit Aug. hic ⁊ mgr̄ dictio excluſiua pōt poni circa diuina ⁊ p̄cipue in ſubiecto ⁊ circa nomen pſone qȯ eſt q̄ſi ſingl'are i diuis vt pr̄ ⁊ filiꝰ ⁊ ſpūſſctūs cū ꝑm Ariſt. idē eſt ſolus qȯ eſt nō cū alio: li nō cū alio dicit priuationē aſſociatiōis: ⁊ ideo ꝓprie nō cōuenit termino in ſua ſuppoſitiōe ⁊ ſignificatiōe importāte aſſociationē ſicut facit oīs terminus cōis. vt hō aſinus ⁊ hm̄oī. vnde nō ꝓprie dicit̄ ſolus aſinus vel ſolus hō niſi prius adiūgat̄ termino cōi q̄ debet eſſe ſubiectū huiꝰ dictionis ſolus ꝙ trahat ipm ab aſſociatione cōitatis quā importat vt dicat̄ vnus ſolus hō: ſed dictiōi ſingulari ꝓprie adiungit̄ vt cū dicit̄ ſolus plato vel ſolꝰ pr̄ q̄ndā em̄ ſil'itudinē cū ꝓprijs in diuis hn̄t noīa determinataꝝ pſonaꝝ: ⁊ iō pōt adiūgi dictio excluſiua vt dicat̄ ſolus pr̄ vel ſolus filius. Sed tūc q̄ʒtum ptinet ad pn̄s capitulū ſi ſequat̄ predicatū pſonale vt dicat̄ ſolus pater eſt pr̄ dicendū ꝙ locutio eſt triplex ⁊ in duobꝫ ſenſibꝫ eſt vera ⁊ in tertio eſt falſa. hec em̄ dictio ſolus cū ſit adiectiuū pōt facere ſimpl'r implicationē ſue forme circa ſubiectū qȯ eſt ſuū ſubiectū ⁊ tūc notabit ſolitudinē circa ſubiectū / ⁊ ſic falſa eſt locutio vt probatū eſt ꝑ verba Hilarij: q̄ʒ pater nec ſolitarius eſt nec ſingularis eſt confitēdus. Pōt etiam dictio excluſiua ſiſtere in ſubiecto ⁊ p̄uare aſſociationē reſpectu forme in ſubiecto ⁊ tūc ſenſus eſt: ſolꝰ pr̄ eſt pr̄. i. ille q̄ eſt pater ita ꝙ alius cū eo nō eſt pater eſt pater. Vel pōt apponi ſubiecto in cōparatiōe ad p̄dicatū. ſ. vt excludat alios a pticipatiōe p̄dicati: ⁊ quia p̄dicatū ⁊ forma ſubiecti idē ſunt in locutione in qua idem de ſe p̄dicat̄ erit iſta locutio in vtroqʒ ſenſu vera ſed ſecūdus ſenſus eſt quē Aug. ponit in lr̄a ⁊ ꝑ iſtam diſtinctionē iam fere patʒ ſolutio ad totū qȯ obiectū

Ad primū. eſt. Dicendū em̄ ad primū ꝙ Hilarius accipit dictionē excluſiuā ꝑm ꝙ notat implicationē ſolitudīs ⁊ ſic nō accepit Aug.

Ad 2m Ad aliud dicēdū ꝙ licet vnū relatiuoꝝ intelligat̄ in alio nō tn̄ ſic intelligit̄ in ipo ꝙ pticipet eandē formā relatiōis cū ipo / ſed intelligit̄ in ipo vt ad qȯ determiat̄: duo em̄ ſunt in relatiuis: vnū gratia relatiōis ⁊ alterū gratia oppoſitiōis: grā relatiōis vnum intelligit̄ in alio: gratia oppoſitionis vnū excludit̄ a forma alterius ⁊ ideo dictio excluſiua nō excludēs primū ſed notās ſcd̄m ſcʒ ꝙ cū alio pticipet formā bene poteſt poni in diuinis ⁊ nō notabit ſolitudinē.

Ad 3m Ad aliud dicendū ꝙ pticipatio in diuis large accipit̄. ſ. ꝓ habere aliq̄d quocūqʒ mō ⁊ ſic aliq̄d pticipat vna pſona qȯ non pticipat alia q̄ʒ habet ſuā ꝓprietatē qua pater eſt pater / ⁊ filiꝰ filiationē.

Ad 4m cū q̄ſtiuncula. Ad aliud dicendū ꝙ hec cōcedi pōt ſicut ⁊ prima pater eſt ſolus pater hoc eſt ſub eadē diſtinctiōe / ⁊ tunc nō valet: ergo pater eſt ſolus pr̄: q̄ʒ qn̄ dictio excluſiua ſeq̄t̄ ſuū ſubiectū vel p̄dicat̄ de ipo poteſt notare ſolitudinē p̄dicatā de illo: ⁊ q̄ʒ in predicato grā forme magis venit inclinat̄ ad illū ſenſū vt cū dr̄ hō currit ſolꝰ vel ſortes currit ſolus notat̄ ꝙ currit ſolitarius etiam ſi alij currāt. vn̄ cū pater nō ſit ſolitarius nō eſt dicēdū ꝙ pater ſit pater ſolus ſicut nō dicimus: pater eſt pr̄ ſolitariꝰ vel ſingl'aris.

Ad 5m Ad aliud dicendū ꝙ hec nō ſolus pater eſt pater non eſt vera niſi in illo ſenſu in q̄ li ſolus notat implicationē ſolitudinis circa patrem ⁊ in hoc ſenſu eius ꝯtradictoria eſt ſup̄ negata.

Ad queſtiūculā ſcd̄am Ad aliud dicendū ꝙ hec eſt abſolute vera / pater eſt tm̄ pr̄ ſi em̄ aliq̄d cū dictiōe excluſiua p̄dicat̄ de aliquo ſubiecto nō excludunt̄ ab eo ea que in illo p̄dicato eſſentialiter ſignificant̄ vt cū dicit̄ ſortes eſt tm̄ homo nō ſequit̄ ergo nō eſt animal / ſed ſequit̄ ꝙ ipe nihil aliud eſt q̄ʒ homo. ita hic nō ſequit̄ / pater eſt tm̄ pater: ergo non eſt deus vel eſſentia diuina.

Ad obiectionem. Ad obiectū autē in cōtrariū dicendū ꝙ Aug. loquit̄ de rōne nominis ⁊ nō de ratione rei: ſic em̄ verū eſt ꝙ nō ſapiens eſt eo q̄ bonꝰ eſt ⁊ tn̄ ꝑm rē idē ſūt ſapiētia ⁊ bonitas i deo.

Utrū poſſit dici ſolus pr̄ eſt deus: ſolus filius ē deus: vel ſolus ſpūſ⸗ ſctūs eſt deus vel pr̄ ē ſolus deus vel filius eſt ſolus deus: vel ſpiri⸗ tuſſanctus eſt deus.

Poſt hec q̄rit̄ vtrū ſic̄ dicit̄ ſolꝰ pr̄ eſt pr̄: vel
ſolus filiꝰ ē filiꝰ: ita poſſit dici: ſolꝰ pr̄ ē deꝰ:
a vel ſolus filiꝰ eſt deꝰ: ita ⁊ de ſpūſctō. Aut pr̄
eſt ſolus deꝰ filiꝰ eſt ſolus deꝰ. Ad qd̄ dicimꝰ
qꝛ pr̄ ⁊ filiꝰ ⁊ ſpūſſctūs dicit̄ ⁊ eſt vnus deus:
b ⁊ hec trinitas ſil̄ ꝓprie dicit̄ eſſe ſolus deꝰ ſic̄
ſolus ſapiēs: ſolus potēs: Sed nō videt̄ de⸗
bere dici a nobis verbis nr̄is vtētibꝰ: niſi vbi
ſermo auctoritatis occurrit. ſolus pr̄ eſt deꝰ:
vel pr̄ eſt ſolus deꝰ: ita de filio ⁊ ſpūſctō dici
mus. vn̄ Aug. in. vij. li. de tri. ait: Qm̄ oñdi⸗
mus quō poſſet dici ſolus pr̄ vel ſolus filius
cōſiderāda eſt illa ſnīa qua dicit̄: Nō eſſe ſo⸗
lū patrē deū veꝝ ſolū: ſed patrē ⁊ filiū ⁊ ſpm̄
ſctm̄. Ecce habes. qꝛ nō ſolus pr̄ dicēdus eſt
eſſe verus deus. Itē in eodē. Si q̄s interro⸗
gat vtrū pater ſolus ſit deus: quō rn̄debimꝰ
nō eſſe: niſi forte dicamꝰ ita eſſe q̄dē patrem
deū ſed nō eū eſſe ſolū deū. Eſſe aūt ſolum
deū dicamus patrē ⁊ filiū ⁊ ſpm̄ſctm̄. Ecce ⁊
hic habes: qꝛ pater nō debet dici ſolus deus
atq; hoc ſolū in ꝑte ſubiecti tm̄ accipe q̄dam
volūt: in ꝑte vͦo p̄dicati ſi ſit cōcedūt ꝙ pr̄ eſt
eſt ſolus deꝰ. Sed ex verbis Aug. videt̄ oſtē
di ꝙ ꝓprie ſolꝰ deꝰ dici debeat tota trinitas.
Et hec trinitas (vt ait Aug. ꝯtra maximinū)
1. Tim. 6. intelligit̄ cū apl̄s dicit: Btūs ⁊ ſolus potēs.
Rom. 16. ⁊ ibi. Soli ſapienti deo: ⁊ ibi: Inuiſibili ſoli
1. Tim. 1. deo. Non em̄ de ſolo patre hec accipiēda ſūt
vt contēdebat maximinus ⁊ alij heretici: ſed
1. Tim. 6. de trinitate. Sicut ⁊ illud: Solꝰ habet imor⸗
talitatē: qꝛ ſm̄ rectā fidē ipa trinitas eſt vnꝰ
ſolus deus btūs: potēs: ſapiēs: iuiſibilis. vn̄
Aug. in eodē. Cū vnus deus ſit trinitas: hec
ſit nobis ſolutio q̄ſtionis: vt intelligamꝰ ſo⸗
lū deū ſapientē: ſolū potentē: patrē ⁊ filiū ⁊
ſpm̄ſctm̄ q̄ eſt vnus ⁊ ſolus deus.

Quō dicitur trinitas ſolus deus cum ipſa ſit cum ſpiritibus et ani⸗ mabus ſanctis.

Sed iterū querit̄ quō ipam trinitatē dicimꝰ
ſolū deū cū ſit cū ſpiritibus ⁊ animabꝰ ſctis.
Ad qd̄ rn̄det Aug. in. vj. li. de trini. ita dicēs
Trinitatē dicimus deū ſolum: q̄uis ſemper
ſit cū ſpiritibus ⁊ aīabus ſctis: ſed ſolū dici⸗
mus: qꝛ non aliud q̄ ipa trinitas deꝰ eſt. Nō
illi cum illa deus ſunt vl̄ aliqua alia: ſed ipa
trinitas tm̄ nō illi vel alia deus eſt.

An iſta ſit vera ꝙ ſolus pater eſt deus. Arti. II. B
Einde querit̄ de hoc qd̄ dicit [Poſt hec q̄rit
d vtrū ſicut dicit̄ ⁊c.] Hic em̄ mgr̄ negat hāc
ſolus pater eſt deus. Videt̄ aūt ꝙ ſit vera eiꝰ
em̄ expoſitiue vident̄ vere ſcʒ pater eſt deus ⁊ qui nō
eſt alius q̄ pater eſt deus: ergo ſolus pater eſt deus.
Item ſi hec eſt falſa ſolus pater eſt deus: ergo eius
cōtradictoria erit vera. ſ. non ſolus pater eſt deus: g̃
plures patres ſunt deꝰ vel pater nō eſt deus: qꝛ ſi il⸗
la eſt vera nō ſolus pater eſt deus: gr̄a alterius illaꝝ
verificat̄. ſ. qꝛ aut plures patres ſunt deus vel pater
nō eſt deus: negatio em̄ nō poteſt reſpicere predicatū
remouēdo a ſubiecto niſi gratia implicatiōis vel gra⸗
tia predicati. Solutio dicendū ꝙ hec ſolus pater Solutio
eſt deus eſt duplex ſcʒ ex eo ꝙ negatio poteſt ſiſtere in
ſubiecto vel in comparatiōe ad predicatū: ſi ferat̄ ad
ſubiectū in cōparatiōe ad predicatū falſa eſt locutio:
qꝛ ſic excludit alias ꝑſonas a participatiōe predicati.
Si autē ſiſtat in ſubiecto abſolute adhuc eſt duplex
ſcʒ ex eo ꝙ pōt notare implicationē ſolutudinis circa
patrē ⁊ ſic iterū falſa eſt / vel poteſt notare excluſionē
aliarū perſonarū a ꝑticipatiōe forme ſubiecti ⁊ ſic ve⸗
ra eſt ⁊ hoc modo ꝓbat̄ ⁊ per hoc patʒ ſol'o ad. totū.

An iſta ſit vera pater eſt ſolus deus ⁊ iſta Arti. III.
pater eſt vnus ſolus deus.
Einde querit̄ de iſta quā ponit ibidem pater
d eſt ſolus deꝰ ⁊c̄. s̄. a. ⁊ dicit in lr̄a ꝙ ſi ſolus
ſit in parte p̄dicati quidā concedunt ꝙ pater
eſt ſolus deꝰ. Hoc videtur incōueniēs cum em̄ li plꝰ Arg. p̄mo
dicat aſſociationis priuationē non videtur proprie
poni circa terminū cōmunē: ergo nihil eſt dictu / pa⸗
ter eſt ſolus deus ſicut nihil eſt dictu / ſortes eſt ſolus
homo. Item ſi li ſolus ſit in predicato erit adiectiuū
huius termini deus: ⁊ ſic notabit ſimilitudinē circa
ipm: ergo idem eſt pater eſt ſolus deꝰ qd̄ pater eſt ſo⸗
litarius deus. hec autē eſt falſa vt ſupra determina⸗
uit Hilarius: ergo ⁊ hec eſt falſa: pater eſt ſolus deꝰ.
Item dictio excluſiua ſolꝰ dicitur differre ab hac 2o
dictione tm̄ / que etiam notat excluſionē in duobus
ſcʒ ꝙ tm̄ poteſt adiungi termino cōmuni: ſolus autē
ſingulari ⁊ ꝙ tm̄ notat adequationē predicati cū ſub
iecto: ſolus autem priuationē aſſociatiōis: ergo vide
tur ꝙ nō poſſit hec recipi pater eſt eſt ſolus deus niſi
li ſolus tm̄ valeat q̄tum ſolū aduerbialiter ſumptū /
vt ſit ſenſus: pater eſt ſolus deus id eſt ſolū deus hoc
eſt tm̄ deus: ſed hec eſt vera pater eſt tm̄ deus: ergo
⁊ hec pater eſt ſolus deus / ⁊ tamen mgr̄ negat eā in
lr̄a. P̄. mgr̄ in lr̄a videtur dicere ꝙ dictio excluſiua 3o
ſit adiectiuū predicati ⁊ exponit per modum illū quo
eſt adiectiuū ſubiecti / ſic pater eſt ſolus deus ⁊ nō ali
us a patre eſt deus: ſic em̄ patet ꝙ excluſio notatur fi
eri circa ſubiectū in cōparatiōe ad predicatum: ergo
male exponit: quia Aug. intendit ꝙ cadat in ſubiecto
vt pater in expoſitione ⁊ ipſe dicit ꝙ cadit in predica⸗
to. Ulterius queritur de hac pater eſt vnus ſolus Queſtiūcl'a
deus vtrum li deus teneatur eſſentialiter vel ꝑſona⸗
liter: ſi eſſential'r tunc eſt ſenſus / vnus ſolus deus eſt
qui eſt pater. Cōtra hoc eſt qd̄ dicit Hilariꝰ ꝙ no Obiectio.
bis ſolitariꝰ deꝰ nō eſt ꝯfitēdus. Si aūt ꝑſonal'r tūc
ſenſus eſt vna ſola ꝑſona eſt q̄ eſt pꝛ ⁊ vtrūq; falſum

Solutio eſt:q2 plures ꝑſone ſunt. Solutio ad hoc dicendũ
ꝙ cũ dicit̃ pater eſt ſolus deus locutio eſt duplex/ex
eo ꝙ li ſolus poteſt eſſe adiectm̃ ſubiecti:⁊ tunc diſtin
guendũ eſt ſicut ante imediate dictũ eſt. Si aũt ſit ad
iectm̃ p̄dicati tunc abſq3 dubio improprie ⁊ fere incõ
grue ponit̃/eo ꝙ adiungit̃ termio qui eſt locutio cõ-
munis in diuinis. Poteſt tamẽ dici ꝓpter magr̃m ꝙ
põt teneri aduerbialit̃:⁊ ſic eſt vera. vel noĩalit̃/⁊ tũc
notabit ſolitudinẽ circa deũ:⁊ tunc eſt falſa:licet ei cõ
fiteamur vnũ deũ:nõ tñ dicim⁹ ſolũ deũ:⁊ licet dica
Ad primũ mus vnũ ſolũ deũ:nõ tamẽ dicimus ſolũ deũ eſſe:et
Ad 2m huius rõ patet ex predictis. Dõm ḡ ad primum ꝙ
Ad 3m magiſter accipit ſolus loco huius dictiõis tm̃. Ad
Ad q̄ſtiun- aliud patet ſolutio ꝑ predicta. Ad ſeq̄uẽs dicendũ
culam ꝙ nõ proprie ponit̃:ſed vt dictũ eſt aduerbialit̃ Ad
id q̄ð vlterius querit̃ dõm ꝙ hec eſt vera:pr̃ eſt vnus
ſolus deus:⁊ li deus tenet̃ eſſentialit̃:nec ſequit̃ ex h̃
ḡ ſolitarius eſt deus:licet em̃ ſit vnus ſolus de⁹:nõ
tamẽ ſequit̃ ꝙ ſit ſolus deus abſolute:q2 li vnus no
tat diſtinctionẽ circa formã dei/⁊ dictio excluſiua ad
ueniẽs excludit plura a ꝑticipatiõe illius forme qb⁹
pluribus vel multis opponit̃ vnitas importata per
li vnus:cũ aũt dicit̃ ſolus deus abſolute notaret̃ ſo-
Ad obiectõ litudo:q2 aliter cõgrue nõ adderet̃ ei li ſol⁹:vt dictũ
nẽ eſt. Ad id q̄ð obijcit̃ de expoſitiõe magiſtri dõm ꝙ
in veritate Aug. cadat ꝙ intẽdit in ſubiecto:ſed ma-
giſter accipit ſenſum ẜm ordinem verboꝝ/⁊ non ẜm
intentionem Auguſtiui.

Arti. IIII. An iſta ſit vera: Trinitas eſt ſolus deus
C Einde querit̃ de hac locutiõe quã ibidẽ ponit
Ar. ꝙ ſit fl'a D [Trinitas eſt ſolus deus. ⁊c.] s. h. Hec em̃
videt̃ oĩno falſa vel incõgrua: q2 cũ li ſol⁹ nõ
poſſit eſſe adiectm̃ termĩ cõis in p̄dicato poſiti:nec ſb
Obo alia iecti:q2 nõ cõuenit cũ ſubiecto in gñe: videt̃ nihil eſſe
dictu trinitas eſt ſolus deus. Si forte dicas ꝙ li
deus nõ eſt oĩno cõis termin⁹ ſicut hõ/eo ꝙ nõ eſt cõ
municabilis in diuinitate eſſentie. hoc nihil eſt:quia
hẽt cõmunitatẽ ſuppoſitoꝝ:li ſolus aũt ꝑ rõnẽ exclu
ſionis quã importat dicit priuationẽ aſſociatõnis in
Solo ſuppoſitis:⁊ ita incõgrue videt̃ ei addi. Ad h̃ dici
põt vel ꝙ hec dictio ſolus aduerbialit̃ ponit̃ pro ſolũ
vel tm̃/vel ꝙ refert̃ ad ſubiectũ:non gr̃a gñis:ſed gr̃a
cõtenti. ſed hoc nihil eſſe videt̃ cũ ſuppoſita ſint plu-
ra/⁊ li ſolus ſit ſingularis nũeri:⁊ iõ ſtat ibi pro tm̃.
ꝯ ſolõnẽ. Sed cõtra hanc ſolutionẽ obijcit̃ ſic ꝙ ẜm hoc eſt
hec vera:trinitas eſt tm̃ deus. Quero ḡ vtrũ etiã
Ꝙ ſit vera hec ſit vera a conuerſa ſimplici tm̃ deus eſt trinitas:
probat̃. vel ſolus deus eſt trinitas: Uidetur ꝙ ſic:quia de-
us eſt trinitas ⁊ nihil quod non ſit deus eſt trinitas
ergo ſol⁹:deus eſt trinitas:vel tm̃ deus eſt trinitas
Sed contra ſolus deus eſt trinitas:ḡ pr̃ eſt trini-
tas/⁊ filius eſt. ⁊c. q2 poſſum deſcendere in deo. ⁊ ſi
Solutio dicas ꝙ imobilitat̃ ꝑ dictionẽ excluſiuã tũc ſumo eã-
ꝑncipal'⁊ dẽ ſic:deus eſt tm̃ tritas:ḡ pr̃ eſt tm̃ tritas. Solo
ad totũ. dõm ꝙ cũ ðr ẽ de⁹ tm̃ tritas vera eſt locutio: cũ aũt
ðr ſolus deus eſt tritas vt li ſolus ponat̃ ꝓ li tm̃:ite
rũ vera eſt:q2 imobilis eſt ſuppõ/⁊ excludit a ꝑticipa
tione p̄dicati ea q̄ hẽt oppõnẽ vel alietatem ad formã
ſubiecti:vñ nõ excludit ꝑſonas. cũ aũt ðr:deus eſt tm̃
trinitas põt locutio eſſe duplex. ſ; ꝙ li tm̃ notet ade-
quationẽ p̄dicati ad ſubiectũ cũ ꝑuatione exceſſus:⁊
rõne adequationis q̄ reſpicit ſubiectũ gr̃a ſue forme
nõ põt fieri deſcenſus in ſubiectõ:vt dicat̃:ḡ pr̃ ẽ tm̃
trinitas. vel poteſt ẜm intellectũ li tm̃ facere excluſio-
nẽ eſſentialẽ reſpectu alioꝝ q̄ habent eſſentialẽ oppo
ſitionẽ ad predicatũ:⁊ in hoc ſenſu eſt vera. vel poteſt
notare excluſionẽ reſpectu forme predicati:⁊ ſic falſa
eſt locutio:quia tunc ſequit̃ deus eſt tm̃ trinitas:er-
go deus non eſt pater/nec filius: quia cũ ſignificatio
iſtius nominis trinitas ſit quaſi collectiua excludet
tũc perſonas ſingulares a ſubiecto per predicationẽ
⁊ per hoc patet ſolutio ad totum.

Et ſi de patre ſolo predicta dicerentur nõ tamen excluderetur fili⁹ ⁊ ſpirituſſanctus.

Uerũtamẽ vt ait Aug. ⁊ ſi de ſolo patre pre- I. Ioh. 5.
dicta dicerent̃ nõ tamẽ excluderet̃ filius vel
ſpũſſanctus: quia hij tres vnum ſunt:ſicut in Apoc. 9.
Apoc. de filio legitur ꝙ habet nomẽ ſcriptũ
quod nemo ſcit niſi ip̃e:nõ enim inde ſepara
tur pater vel ſpirituſſanctus. Et cũ dicitur: Math. 11.
Nemo nouit patrem niſi filius. nõ inde ſepa a
ratur pater vel ſpirituſſanctus: quia inſepa-
rabiles ſunt. Aliquãdo etiã nominant̃ pater
⁊ filius ⁊ tacet̃ ſpũſſanctus: vt veritas ad pa- Ioh. 17.
trẽ loquens ait: Ut cognoſcãt te ⁊ quẽ miſi-
ſti ieſum xp̃m eſſe vnũ veꝝ deũ. Cur ḡ (inq̄t
Aug⁹) tacuit de ſpũſancto: quia cõſequens
eſt vt vbicũq3 nominat̃ vnus: ſic pater ⁊ fili⁹
tanta pace vni adherens intelligat̃ etiã ipſa
pax q̄uis nõ cõmemoret̃. vno ergo iſtoꝝ no-
minato etiam reliqui intelliguntur: quod in
pluribus ſcripture locis occurrit.

An dictõ excluſiua addita patri excludat Arti. V
filium. ⁊c. D
Einde queritur de hoc quod dicit in vltimo
D capitulo ibi: [Uerumtamẽ vt ait Auguſtin⁹
⁊c.] Hoc enim nõ videtur: cũ enim pater ha-
beat alietatem ad filium videtur ſi ad patrem dictio
excluſiua ponatur ꝙ excludat filium. Sed contra Obiectio
magis ſunt vnũ ⁊ idem pater ⁊ filius q̄3 ſortes ⁊ pes
ſortis: cum autem dico ſolus ſortes ineſt domo non
excluditur pes ſortis: ergo a ſimili propter maiorem
idemptitatem cum dicitur ſolus pater eſt ſapiens nõ
excluditur filius. Solutio dicendum ꝙ omnes Solo
tales ſunt duplices eadem diſtinctione quam ſupra
diximus ſcilicet ꝙ dictio excluſiua poteſt notare im-
plicationem ſue forme circa ſubiectum vel addi cino-
tando priuationem aſſociationis: ⁊ hoc duplicit̃: ſ3
in comparatione ad formã ſubiecti/vel in participa-
tione predicati: ⁊ primo ⁊ vltimo ſenſu falſa eſt locutõ
in medio aũt vera Ad argumentũ ergo quod factũ Ad obiectõ
eſt ꝙ non excluditur perſona alia per dictionẽ exclu- nẽ.
ſiuam dicendum ꝙ licet maior/idemptitas ⁊ minor
diuerſitas ſit inter patrem ⁊ filium q̄3 inter totum et
partem: tamẽ illa diſtinctio que eſt inter patrem ⁊ fi-
lium ponit alietatẽ perſonaꝝ gratia cuius poteſt eſſe
excluſio: ſed illa que eſt inter totũ ⁊ partẽ non: ⁊ ideo
ibi excluſio non fit partis a toto. Et nota ꝙ quidam
diſtinguunt hanc: pater eſt ſolus deus/ex eo ꝙ li ſo-
lus poteſt poni pro tm̃: ⁊ tunc dicunt eam eſſe veram
Uel ex eo ꝙ poteſt notare adequationem predicati

ad ſubiectū:ꝛ ſic dicūt eā eſſe falſam: quia licet paꝛ ſit deus/nō tm̄ ita eſt deus/ꝗn deus etiā alijs cōueniat ꝛ ita videꝛ velle magiſter in lr̄a ꝛ in hoc ſenſu li ſolus quaſi venit ꝓ tm̄ ita ꝙ notet adequationē:ſed ille ſenſus improprius eſt valde:ꝛ hoc eſt qꝺ dicunt ſophiſte alijs verbis ꝙ dictio excluſiua poſita in predicato poteſt excludere a ꝑticipatōe forme ꝑ̄dicati/vel a ꝑticipatiōe ſubiecti:vt cū dꝛ iſte ſolus comedit vel comedit ſolus.ſi aūt excludat a ꝑticipatiōe ꝑ̄dicati:ſenſus eſt ꝙ iſte currit ꝛ nullus alius.Si aūt a ꝯꝑticipatōe ſenſus eſt ꝙ ꝛ ſi plures currāt/tm̄ nullus in eodē loco ſecū participat curſum:ꝛ quo ad hūc ſenſum dictō ex cluſiua proprie ſequiꝛ ꝛ̄minū/a cuius ꝑticipatiōe notat excluſionē:vt cū diciꝛ ſolus abbas comedit alius ſenſus eſt ꝗꝫ cū diciꝛ abbas comedit ſolus:ꝛ ſic intendit magiſter ꝙ vltimo modo accipiaꝛ:vt ſit ſenſus pꝛ̄ eſt ſolus deus vel eſt deus ſolus: quia ſic falſa eſt: et tamē vere ꝛ ſubtiliter cōſiderando in oī ſenſu dictio excluſiua retorqueꝛ ad ſubiectū niſi ponaꝛ ꝓ tm̄.

Arti. VI. An iſta ſit vera:nemo nouit patrē niſi fili⁹

Einde queriꝛ de hoc qꝺ dicit:[Nemo nouit
d patrē niſi fili⁹.ꝛc̄.] ſ.a. Aut em̄ li niſi excipit a li nemo ſm ꝙ pro creaturis ſumiꝛ: ꝛ ſic nihil ē qꝺ dicit:aut ſm ꝙ ſtat ꝓ īcreato: ꝛ ſic iteꝝ nihil

Solutio dicit:qꝛ ab vno nō eſt exceptio. Et ad hoc dōm ꝙ excipit ab eo ſm ꝙ cōmuniꝛ ſtat ꝓ vtroqꝫ:ꝛ ſic nō excipiꝛ ſpūſſctūs/eo ꝙ eadē ratiōe predicatū ꝑticipat ꝗ̄ filius:ꝛ hoc eſt qꝺ intendit dicere in littera; propter vnitatē eī noticie ī tribꝫ nō pt̄ ſupponi vn⁹ ad ꝑticipādū eſſentiale ꝑ̄dicatū niſi ſupponatur ꝛ alius cū vna ſit eſſentia eorum.

De nominū differentia quibus vtimur loquentes de deo.

Diſti.XXII De tritate et vnitate ſm ꝙ credita ꝛ intellecta rõnabiliꝛ ꝛ catholice exꝓmiꝛ

Oſt ꝑ̄dicta nobis diſ-
p ferendū videꝛ de nominū diuerſitate:quibus loquētes de vnitate ac trinitate ineffabili vtimur. Deinde demonſtrandū eſt quibus modis de ea aliquid dicaꝛ. Illud ergo precipue teneamus quedam eē noīa diſticte ad ſingulas ꝑſonas ꝑtinētia vt ait Aug.in.ix.libro de trinitate que ꝺ ſingulis tm̄ dicunꝛ perſonis. Quedā ꝟo vnitatem eſſentie ſignificātia ſunt:que ꝛ de ſingulis ſingillatim:ꝛ de oībus cōmuniter dicūtur. Alia ꝟo ſunt que trāſlatiue ac ꝑ ſimilitudinē de deo dicunꝛ. Unde Amb.ij.li. de trinitate ait:Quo purius niteat fides tripartita videtur deriuanda diſtinctio. Sunt enim nomina quedam que euidenter proprietatē perſonamqꝫ deitatis oſtendunt.Et ſunt quedam que perſpicuam diuine maieſtatis exꝓmunt veritatem. Alia ꝟo ſunt que tranſlatiue ꝛ per ſimilitudinem de deo dicūtur. Proprietatis itaqꝫ indicia ſunt: generatio: filius verbum ꝛ huiuſmodi. Unitatis vero eterne ſapiētia:virt⁹ ꝛ veritas ꝛ hmōi. Similitudinis ꝟo ſplēdor:character:ſpeculū ꝛ hmōi.

Oſt predicta differēdū nobis videꝛ.ꝛc̄.] Hic A
p incipit pars illa que eſt de nominū diuerſitate que tota induciꝛ ad hoc vt accipiaꝛ hoc nomē perſona de quo maxime tractare intendit. Unde iſta pars diuidiꝛ in duas:in quaꝝ prima agit de nominū diuiſiōe. In ſecunda aūt de hoc nomīe perſona de quo intendit principaliter:que incipit diſtin.xxiij ibi:[Predictis tamē adijciendū eſt ꝙ cū oīa nomina ꝛc̄.] Diſtinctio iſta diuidiꝛ in tres partes:in quaꝝ ꝑ̄ma ponit duplicē vel triplicē diuiſionē. In ſecūda autē ponit regulas ſiue principia quedā de modo predicatiōis illoꝝ noīum que ꝑ diuiſionē ſunt accepta ibi [Sciendū eſt ꝰ ꝙ illa ꝗ proprie.ꝛc̄.] In tertia ponit probationē ꝙ ea que videnꝛ predicare quantitatē vl̄ qualitatē in diuinis predicāt ſubam. Hic aūt quidā querūt vtrū deus ſit nominabilis vel nō: Si eſt nominabilis vtrū ſit nominabilis vno nomīe vel pluribus. Et tertio poſſet queri quid nomināt nomina in deo:ꝛ vtrū prius ſunt de ipō vel de inferioribꝫ:ꝛ qbꝫ modis nominanꝛ:que oīa in diſtinctiōe.ij.huius voluminis quantū potuim⁹ determinata ſunt: ꝛ ideo non hic repetenda.

Utrū omne nomē dictū de deo ſignificet proꝑetatē aut eſſentiā: aut diciꝛ de deo per tranſlationē. Et vide de diuiſiōibus poſitis a ſanctis. Artic. I

Ncidit ergo hic queſtio ꝑ̄mo de diuiſiōe Am
i broſij que tangiꝛ ibi:[Quo purius niteat fides.ꝛc̄] ſm hancem̄ diuiſionē oē nomē dictū de deo aut ſignificat proprietatē/aut eſſentiā/aut dꝛ ꝑ trāſlationē. Videꝛ aūt diuiſio eſſe inſufficiēs:ꝑ̄mo ꝑ hoc ꝙ infra ponit diuiſionē ſex mēbroꝝ. Secundo Arg.primo qꝛ ꝗdā ab eterno ꝯueniūt deo ꝗ nullū illoꝝ ſignificāt vt ꝑſona trinitas ꝛ hmōi.hec em̄ nō dicūt ꝓprietatē: qꝛ ꝓprietas eſt in ꝑſona determinās ipam. Itē eſſētialiū quedā dicunꝛ relatīe/vt ſilis/equalis:ꝛ quedā 2o relatie ad creaturas:ꝰ videꝛ diuiſio inſufficiēs. ꝑ̄ 3o eſſētialia nō vno mō ſignificāt ſubaꝫ:qꝛ ꝗdā ſignificāt ſubam vt ſubam:ꝗdā aūt vt id qꝺ aſſequiꝛ ſubam:vt virtus ꝛ hmōi. Itē Dam̄.aliā dat diuiſionē ꝑ̄mo 4o li.ca.xij.vbi videꝛ inuere ꝙ ꝗdā ſignificāt pelag⁹ ſubſtātie infinitū nō ꝗd eſt/vt hoc nomē ꝗ eſt.ꝗdā autem opatōis nomē vt de⁹.ꝗdā aūt vt id qꝺ aſſequiꝛ ſbaꝫ vt iuſt⁹ bon⁹ ꝛ hmōi.ꝗdā aūt habitudinē ad ea a ꝗbus diſtīguiꝛ:vt dn̄s/rex/paſtor/creator. Eoꝝ em̄ ꝗ ſubijciunꝛ dn̄s eſt/ꝛ eoꝝ ꝗ regunꝛ rex:ꝛ eoꝝ ꝗ paſcūtur paſtor.ꝗdā aūt ſignificāt id qꝺ nō eſt:vt imenſus incorꝑeus:ꝰ videꝛ ꝙ diuiſio Amb.non ſit ſufficiens

Itē ingenit⁹ nec relationē nec ſbam ſignificat:nec etiā ꝑ trāſlationē dꝛ:ꝰ nō cadit in aliꝗ ꝑtiū diuiſiōis Amb. ꝑ̄ Dyon.magnā ponit noīm diuerſitatē ꝑ 5o ordinē in li.de di.no.vt bonus/ens/vita/ſapīa/iuſtitia/virt⁹/ſalus/liberator/eꝗ̄litas/ineꝗ̄litas/magnū paruū/alteꝝ/ſil'e/diſſil'e/ſtat⁹/mot⁹/omīpotēs/antiqu⁹ dieꝝ/pax/ꝑ ſe vita/ꝑ ſe virt⁹/ſctūs/rex/dn̄s/ꝑfectū/ vnū.iſta aūt nō oīa pn̄t vt videꝛ reduci ad iſtam diuiſionem ꝑ̄ videtur ꝙ omne nomē dictū de deo 6o cadat ſub vno membro diuiſionis Ambroſij.ſ.quod eſt tranſlatiue dici.dicūt enim ſancti ꝙ de deo nihil poſſumus humana voce dicere proprie:ergo quicꝗd humana voce diciꝛ de deo dicitur per tranſlationem ꝛ nihil ꝑ proprietatē:ꝛ ita videꝛ ꝙ nullū dicit ꝓprietatē diuinā/nec maieſtatē:ſed oīa dicūꝛ ꝑ trāſlationē

Solutio Solutio dicendũ ꝙ diuiſiões oĩum ſanctoꝝ ſuffi
ciẽtes ſunt:ſed non accipiunť per vnũ modũ: diuiſio
aũt Ambroſij licet ſit trimembris tñ reduci habet ad
duas diuiſiones bimembres:ſic omne nomen dictũ
de deo/aut dr ꝓprie ꝓprietate rei/aut dr p tranſlatõ
nẽ ſimilitudinis rei.ſi dicit ꝓprie/aut dicit ꝓprietatẽ
q̃ perſona a pſona diſtiguiť/aut dicit eſſentiã.in has
eñ duas diuiſiões incidit oẽ nomẽ de deo dictũ.pri
me aũt diuiſiõis hec rõ eſt;qr nomẽ dicit rẽ a q̃ impo
niť/⁊ rẽ cui imponiť.igiť illa res cui imponiť nomen
apud grãmaticũ eſt ſuba nois.illa aũt a q̃ imponitur
cũ illa ſit principiũ intelligẽdi id qð dr p nomẽ eſt q̃li
tas nois:illud g̃ a quo imponiť/aut per prius eſt in
deo/⁊ p poſterius in creatura:⁊ ſic dr ꝓprie vt pater
eternus/eſſentia/vita/ſapiẽtia/⁊ hmõi.ſi autẽ illud a
quo imponiť repugnat nature diuine/tunc p aliquã
ſilitudinẽ corpaliũ ad diuĩa trãſlatã de deo dr:vt la
pis/leo/ſplẽdor/ſpeculũ/⁊ hmõi.hec g̃ ẽ rõ diuiſiõis
Ambroſij vnde ſua diuiſio eſt gñalis/⁊ cõprehẽdit di
Ad primũ. uiſiõs oĩum alioꝝ ſanctoꝝ. Ad id g̃ qð cõtra obij
ciť dðm ꝙ pſona ⁊ trinitas ſignificãt ꝓprietatẽ in di
ſticto: qr in diuinis proprietas ſiue relatio ſignificať
multis modis.vt ſupra diximus:quedã eñ ſignifi
cãt ad aliquid/vt ad aliquid vt pater:⁊ quedã ſigni
ficãt ad aliquid vt ad ſe:vt paternitas ⁊ hmõi.quedã
aũt ſignificãt id qð eſt ad ſe vt ad ſe/vt bonus/ ſuba/
⁊ hmõi.quedã aũt id qð eſt ad ſe vt ad aliqd/ vt ſimiľ
⁊ equalis:⁊ nõ eſt inſtãtia in trinitate ⁊ pſona:qr illa
Ad 2m in ſe claudũt relatiua Ad aliȯ dðm ꝙ illos modos
⁊ 3m ſpẽaliter nõ cõſiderat Amb.ſed potius generaliter:⁊
ideo oĩa talia cadũt ſub illis q̃ exprimũt maieſtatẽ di
uine eſſentie/vel in ſe vel in pſonis vel eterne vel tẽpo
Ad 4m. raliť Ad h qð obijciť de diuiſiõe Dam̃.dðm ꝙ ipe
nõ diuidit niſi eſſentialia:illa aũt cõnotant effectũ in
creaturis/aut ſignificãt eſſentiã ſine effectu.⁊ ſi pmo
mõ tunc ſunt ſicut creator/rex/⁊ hmõi.ſi aũt ſignifi
cant eſſentiã aut in ſe diſtinctã vel indiſtinctã/aut vt
aſſequẽs/aut id qð nõ eſt.ſi primõ mõ ſic eſt q̃ ẽ eſſen
tia/ſuba.⁊c.qr q̃ eſt dicit indiſtinctã ⁊ nõ ponentẽ in
numeꝝ:vt notatũ eſt de hoc nomĩe qui eſt diſ.ij.ſup.
Suba dicit diſtinctã/⁊ ſimiliť eſſentia/⁊ hmõi:ſʒ id
qð aſſequiť ſubam aut eſt vt habitus/aut cõpationẽ
aſſeq̃ns ſm intellectũ habitus/vt bonus ſapiẽs.ope
rationẽ aſſeq̃ns/vt deus.qð aũt nõ eſt dicit imenſus
⁊ hmõi:qð notificat deũ negatiõe.⁊ ſm q̃d negatio
nes hmõi nominare ⁊ notificare poſſint ſupra expo
ſitũ eſt. Ad aliud dðm ꝙ infra probabiť ꝙ ingeni
tus dicat relationẽ:qr ibi dabit Aug.pro regula ꝙ ĩ
codẽ genere in quo affirmat ⁊ ponit affirmatio in eo
Ad 5m dẽ negatio neget. Ad aliud dðm ꝙ Dyoni. diuiſit
noĩa diuina p tractatũ quattuor libroꝝ:de quibuſ
dã eñ tractat ĩ libro ſuo quẽ vocat de hypoſtaŭb.i.
de pſonis in quo ipe determinat de vno mẽbro iſtius
diuiſiõis Amb.ſcʒ de his q̃ proprietates dicũt in di
uinis.in alio tangit de his q̃ ſm tranſlationẽ qð ipſe
ſymbolũ eſt de deo dicunť: ⁊ de hoc fecit ſymbolicã
theologiã/quos duos libros nõ habem9. Alia ſunt
noĩa maieſtatẽ diuinitatis exprimẽtia: ⁊ hec attendi
pñt duob modis.ſ.ſm ſignificata a quib imponun
tur/⁊ ſm modũ pdicandi quẽ habẽt in diuinis:⁊ de
ſignificatis eoꝝ agit Dyon.in libro de di.no.p.xiij.
capitula:in quoꝝ tribus determinat modũ ꝓcedẽdi
⁊ accipit materiã.in.x.aũt reſiduis tangit ipa nomĩa
Modũ aũt procedẽdi ipoꝝ ſm ꝙ ſonãt in ipis noib
determinãt in libro quẽ vocat myſticã theologiam a
myſtin qð eſt ſecretũ/eo ꝙ res ipa ſecreta manet/⁊ nõ
tota vt eſt põt nominari:⁊ huius cauſa dicta eſt alibi
ſcʒ ſupra diſtinctiõe.ij. Si aũt queriť penes quid Queſtiũcl'a
ſumiť numerus quẽ tangit Dyoniſius in.x.capitu
lis li.de di.no. Reſponſio ꝙ ipe tãgit ea ſm ꝙ ma Sol'o
nifeſtanť in cauſa vt cauſa taliũ effectuũ in creaturis
precipue ratiõalibus:aut igiť ſunt ſm cauſam reſpi
cientẽ eſſe/aut bene eſſe/aut pfectionẽ in vtroqʒ.ſi ſũt
primo modo aut eſt ſm diſpoſitionẽ cauſe iclinate ad
effuſionẽ cauſati:aut ſm ea que diffundit cauſando.
ſi primo modo tũc eſt bonũ.vnde ipe dicit ꝙ bonũ eſt
diffuſiuũ ſui ⁊ eſſe cui neceſſario cõiunguntť quatuor
alia.ſ.amor/lumẽ/ʒelus.⁊ ad bonũ vlterius ꝯiungi
tur pulchrũ:iſta eñ dicunt quaſi diſpoſitões boni in
cauſa prima:ſicut eñ ʒelus ſequiť ad amorẽ ita pul
chrũ ſequiť ad lumẽ:lumẽ eĩ dic̃ irradiatões eternaꝝ
ratõnũ/quib vnũquodqʒ creatum eſt in cauſa crean
te.pulchrũ aũt dicit deſcenſum ordinis ſapiẽtie ordi
nãtis:ſicut dicit Boecius: Mundũ mentem gerẽs
pulchrũ pulcherrim9 ipe.Amor aũt ⁊ ʒelus inclinãt
ex pte volũtatis.amor ad effect9 gñaliť.ʒel9 autẽ ad
effectus propinquiores:quia ʒelus eſt ignitus amor
in aliquod ſpeciale:⁊ ideo de omnib his cũ ſuo pua
tĩe oppoſito malo tangit in capitulo vno.Si aũt di
cat effectũ effluxum ad eſſe/aut reſpectu eſſe in genere
qð fũdamẽtũ eſt entiũ/aut in ſpẽ.ſi in gñe tũc eſt ens:
ſi in ſpecie tunc eſt vita:quia vt dicit phus prima reꝝ
creatarum eſt eſſe:⁊ nõ eſt ante ipam creatura alia.et
de vita dicit ꝙ vita viuentibus eſt eſſe: ⁊ hoc verũ eſt
de eſſe ſpecificato:⁊ accipitur vtrumqʒ generaliter:qr
non niſi generaliter cadit in diuinã predicationẽ:ens
enim elementi vel elementati nõ predicatur de deo:
ſimiliter vita vegetabilis vel ſenſibilis vel ratiõalis
non predicatur de deo:ſed potius ens ⁊ vita abſtra
hens ab omni creato.Si autẽ eſt effect9 ſm bene eſſe
aut eſt abſolute in creatura ratiõali/aut in vno in cõ
paratione ad aliud.ſi abſolute in vno tunc dicunt p
fectionem nature rationalis ſm naturã/aut ſm ſta
tũ in quẽ decidit.ſi primo modo/aut ſm intellectũ:et
ſic eſt ſapientia:aut ſm effectũ:⁊ ſic eſt virtus:aut ſm
rationẽ ſiue intellectũ ordinantem id qð eſt in affectu
ad alteꝝ:⁊ ſic eſt iuſtitia que cõſideratiua eſt ordinis
Si autẽ reſpiciant ſtatũ periculi in quod decidimus
aut generale qð omĩbus eſt exhibitũ:⁊ tunc eſt ſalus
a culpa ⁊ pena:aut perſonale ⁊ ſpeciale periculũ:⁊ in
illo notatur liberator.Si autẽ eſt in vno in cõpara
tione ad alteꝝ/aut ſm quantitatẽ virtualẽ/ aut ſm
qualitatẽ bonitatũ.ſi primo modo/ aut cõparatio eſt
ſm proportionẽ/aut ſm exceſſum ſine proportõne.ſi
pmo modo/ſic eſt inequale.ſi ſecũdo modo/ſic eſt ma
gnũ ⁊ paruũ.Si autẽ eſt relatio vna ad alterum ſm
participationẽ bonitatis que dicit qualitatẽ: aut eſt
vt diſtinguẽs in gradu participantiũ nõ idẽ: et ſic eſt
alterũ ⁊ idem: aut eſt ſm cõparationẽ vnius ad alte
rum per modũ proportiõis:⁊ tunc eſt ſimile ⁊ diſſimi
le.Tertio autẽ modo ſunt effectus quibus nomina
tur deus vel perfectũ eſſe:⁊ hoc tribus modis/quib
omne qð eſt habet ſe ad perfectionẽ ſcilicet ſm motũ
ad deũ ſm virtutẽ mouentẽ: et ſm hoc qð recipit ab
ipo quod perficit.Scðm motũ aũt dupliciter:ſcilicʒ
ſm ꝙ eſt ab ipo motus in moueri/⁊ in attingere ipm
ſi primo modo eſt motus/⁊ ſecũdo mõ ſtatus.ſm vir
tutẽ autẽ mouẽtẽ oĩa ad ipm eſt dupľr.ſ.ſm virtutẽ

in ſe/vel virtutis diſpoſitionem. in ſe eſt omnipotens q̄ oīa pōt facere ⁊ mouere: ſm diſpōnē aūt virtutis ē antiqu⁹ dieꝝ: ſm id aūt qd̄ influit ꝑficiēdo ē ↄſideratio triplex. ſ. ſm ſubam ꝑfectā/⁊ ſm virtutē ꝑfectam ⁊ ſm quietationē in fine: ⁊ primo mō eſt ꝑfectū ⁊ vnū ⁊ ſcd̄o mō ꝑ ſe vita ad naturā/⁊ ꝑ ſe virtus ad ꝑfectōnē ſupadditā; quietatio aūt in fine eſt pax: ſequit̄ aūt regnū in oīb⁹ his qd̄ cōpetit cē nō cāti ſed continēti qd̄ cauſatū eſt/⁊ ſm illō eſt ſanctus rex ⁊ dn̄s/⁊ ſanctus ꝓut regit nō imixt⁹. ſ. excedēs oīa materialiter inq̄nātia: dn̄s autē ad ſuppoſita: rex autem ad ordinis ⁊ legis naturalis diſcretionē.
Ad 6m Ad vltimū dōm ꝙ duplex eſt tranſlatio. ſ. ſm rē/⁊ ſm nomē. tranſlatio ſm rē in diuis noīb⁹ nō eſt niſi in ſymbolicis in q̄bus trāſfert̄ ſignificatio ad ſignificationē: vt pratum ridet/eo ꝙ quedā dilatatio gn̄at̄ in floritiōe pratoꝝ ⁊ ſic dr̄ deus crapulat⁹ vel ebri⁹: ſicut dicit pſ̄. 77. Excitat⁹ aūt tanq̄ dormiens dn̄s/tanq̄ potēs crapulatus a vino. tranſlatio aūt noīs eſt qn̄ nomē non ſufficienter repreſentat id ad qd̄ ſignificandū aſſumitur: vt omnia nomina dicta de deo.

Premiſſis addit quedā eſſe nomina que tēporaliter deo conueniunt ⁊ relatiue dicuntur.

His adijciēdū eſt quedā eſſe noīa (vt Aug. ait in. v. li. de tri.) q̄ ex tꝑe deo cōueniūt: ⁊ relatiue ad creaturā dicunt̄: quoꝝ q̄dā de omnibus dicunt̄ ꝑſonis: vt dn̄s: creator: refugiū quedam autem non de omnibus: vt donat⁹ datus: miſſus.

Arti. II B Utrū aliq̄ noīa cōueniāt duo ex tꝑe: ⁊ an cōueniāt ſil̓ oīb⁹: aut aliq̄b⁹: aut aliq̄b⁹ nō. ⁊c̄.

D Einde querit̄ de alia diuiſiōe quā adiūgit magiſter dicēs: [His adijciendū eſt quedā. ⁊c̄.] Hic em̄ bimēbris diuiſio ponit̄ in vno. ſ. ꝙ q̄dā ex tēpore deo cōueniūt: ⁊ hec aut oīb⁹ ꝑſonis communit̄ cōueniūt: vt creator/aut quibuſdā vt miſſus/
Arg. ꝓmo. datus. ⁊ dicunt̄ relatiue ad creaturā: hoc nō videtur poſſe ſtare: q2 cuicūq3 cōuenit aliq̄d ex tꝑe illud ē mutabile: ſed de⁹ nō eſt mutabilis: ḡ nihil conuenit ei ex
2o tꝑe. Itē oē relatiuū dependet ad ſuū correlatiuū: ſed deus nō dependet ad aliquā creaturā: ḡ nō dr̄ re
3o latiue ad ip̄m. ꝑ miſſus ⁊ datus dicūt effectum in creatura: ḡ ſignificāt eſſentiā diuinā cōiter: ḡ pōt dici
4o de oīb⁹ ꝑſonis. ꝑ datus ⁊ donat⁹ (vt ſ̄ habitū eſt)
Solutio nō dicit ab alio eſſe: ḡ videt̄ ꝙ oīb⁹ cōueniāt. Solō hec ꝑs diuiſiōis reducit̄ ad diuiſionē Amb. ad illud mēbrū ꝙ q̄dā maieſtatē deitatis inſinuāt. Illud diuidēdū eſt etiā vlteri⁹: ⁊ tūc icludit hoc qd̄ hic dr̄ ſic q̄ eſſentiā ſignificāt/aut in ſe/aut cū cōnotatōe effectus ſi em̄ in ſe tūc cōueniūt ab eterno, ſi cū cōnotatiōe effectus tūc cōueniūt ex tꝑe: aut igit̄ ſignificāt eſſentiam vt agentē tm̄: ſicut creator/aut agentē cū cōſignificatiōe ꝑſone exn̄tis ab alio: vt miſſus/datus. vt ſupra
Ad primū habitū eſt. Dōm ḡ ad primū ꝙ ex tꝑe deo cōuenire nō ponit mutationē in ipo: ſed poti⁹ in his que fiunt
Ad 2m vt alibi dictū eſt. Ad aliō dōm ꝙ creatura reali reſpectu dependet ad creatorē: ⁊ nō ecōuerſo niſi ſm itellectū: q2 depēdētia reſpect⁹ creature nō pt̄ intelligi ſine correſpectu in creatore: licet nō dicat niſi rōnē in ipo: ⁊ nō rē q̄ diuerſa ſit ab ipo.
Ad 3m Ad aliud dōm ſicut ſup̄ ꝙ miſſus ⁊ dat⁹ claudāt in ſe relatōes.
Ad 4m Ad aliō dōm ꝙ mgr̄ accipit dat⁹ ⁊ donat⁹ ꝓ miſſus.

De hoc nomine trinitas addit.

Preterea eſt vnū nomē qd̄ de nulla ꝑſona ſingillatim dicit̄: ſed de oībus ſil̓ id eſt trītas qd̄ nō dicit̄ ſm ſubſtātiam: ſed quaſi collectiuū pluralitatem deſignat perſonarum.

Utrū in diuis hoc nomē trinitas dicat pluralitatē perſonaꝝ ⁊ ſit nomen diuinum Arti. III C

D Einde querit̄ de hoc qd̄ dicit: [ꝑ eſt vnū nomē qd̄ de nulla ꝑſona ſigillatī dr̄. ⁊c̄.] Uidet̄ em̄ falſum qd̄ dicit: q2 hoc nomē trītas q̄ſi collectā pluralitatē deſignat ꝑſonaꝝ. collectiua autem pluralitas ē ſimpl̓r plura/⁊ ſm q̄d vnū. ſ. ſm formā collectiōis q̄ mīmā h̄et vnitatē. trītas aūt eſt vnitas eſſentie ſimpliciſſima ⁊ veriſſima: ḡ nō dicit pluralitatē ꝑſonaꝝ collectiuā. Arg. ꝓmo.
ꝑ Bern̄. in. 5. ad Eugeniū dicit ꝙ inter oēs vnitates arcē tenet vnitas trinitatis: ſed inter oēs vnitates inferior eſt vnitas collectiua: ḡ trītas nō dicit vnitatē collectiuā. 2o
Itē ſi dicit pluralitatē ꝑſonaꝝ hoc nomē trītas/aut cū ordine/aut ſine ordine. ſi ſine ordine tūc videt̄ eſſe cōfuſio ꝑſonaꝝ: plurib⁹ em̄ collectis ſine ordine ad vnū generatur cōfuſio/⁊ nō vnio. ſi aūt dicit cū ordine tūc erit ꝓus ⁊ poſteri⁹ in ordinatis: ⁊ ita videt̄ ꝙ nullo mō dicit collectionē pluriū. 3o
Itē cū dr̄ trītas triū vnitas videt̄ vnitas nūerari in trib⁹: ſed vnitas aut eſt eſſentia/aut nō. ſi nō: ḡ eſt aliq̄ vnitas in q̄ cōueniūt p̄ter eſſentiā. ſi eſt eſſentia tūc eſſentia nūerata eſt in trib⁹: qd̄ fl̓m eſt. 4o
Itē h̄ nomē trītas aut eſt abſolutū/aut relatiū. ſi abſolutū: ḡ debet ſigillatī de ꝑſonis ꝑdicari. ⁊ hoc fl̓m eſt: quia hec nō eſt vera pr̄ eſt trītas. Si aūt eſt aliud tūc q̄rit determīari extra: qd̄ etiā nō conuenit ei: ḡ videt̄ ꝙ nō ſit nomē diuinū. 5o
ꝑ videt̄ trinitas repugnare ſimplicitati diuie. dicit em̄ Boeci⁹ ꝙ vnitatis eiuſdē in re iteratio nō infert vnū: vt cum dr̄ Tullius eſt vn⁹: marcus eſt vn⁹. Cicero eſt vnus nō poſſum inferre: ḡ Marc⁹ tulli⁹ cicero ſunt tres ḡa deſtructōe ↄn̄tis vbi infert̄ nūerus ibi eſt diuerſitas: ſed in trītate ſignificat̄ nūer⁹: ḡ diuerſitas: ſed in vno ⁊ eodē ſimpliciſſimo nullus eſt nūer⁹: ḡ cū deus ſit oīno ſimplex nō debet ſignificari h̄ noīe trītas qd̄ importat nūeꝝ. 6o
Itē nihil h̄n̄s aliq̄d intelligibile an̄ ſe eſt ſimplex oīno/vel adminus ip̄m nō eſt ſimpliciſſimū. hoc nomē trītas ponit an̄ ſe ⁊ intellectū ꝑſone nūerate/⁊ vnitatis eſſentie: ḡ trītas nō eſt ſimpliciſſimū: ḡ nō eſt nomē diuinū: vt videt̄. 7o
Solo. Solō dōm cū mgr̄o ꝙ trītas dicit q̄ſi collectiue ſil̓ oēs ꝑſonas: non aūt dicit collectionē: ſed q̄ſi collectionē: differt em̄ in duob⁹ a forma collectiui noīs/quoꝝ vnū eſt ꝙ vnit in ſimpl̓r vno ⁊ ſimpliciſſimo ea q̄ colligit: q2 in vnitate eſſentie ſimpliciſſime/a cui⁹ vnitate tn̄ nō imponit̄ nomē: ſed collectiuū nō dicit vnionē niſi in forma collectiōis q̄ ſm q̄d h̄et vnitatē/⁊ ſimpl̓r pluralitatem.
Ad tria ꝑs. Alia dr̄na eſt q2 ea q̄ colligūt nō h̄n̄t ſimplicit̄ multitudinem ſine ordine: ſicut aceru⁹/vl̓ popul⁹/vl̓ turba. ꝙ aūt nō habeāt ſimpl̓r multitudinē ꝓbatū eſt ſupra diſtinctōe. xix. ꝙ ꝟo non ſunt oīno ſine ordine probatū eſt diſtinctōe. xx. capitulo vltimo: q2 in perſonis eſt ordo nature. ⁊ per hoc patet ſolutio ad tria prima
Ad 4m Ad quartum dicendm ꝙ vnitas non eſt numera-

ca p̃ li triũ:q2 tunc deberet dicere tres vnitates: ſ3 p̃ſone numerate ſunt/ꝛ vnitas eſt ibi cadẽs vt vniens ea q̃ ſunt numerata hoc mõ numeri qualis eſt in diui

Ad 1m nis. Ad aliud dõm ꝙ hoc nomẽ trinitas eſt ad aliud: vt apte dicit Boecius in li. de tri. ſic: Quo fit vt hoc ipm trinitas etiã ad aliud dicaṫ: ſ3 eſt relatiuũ itrinſec⁹: q2 claudit in ſe ea ad q̃ determinanṫ relationes eoꝝ. ꝛ ſi obijcias ꝙ trinitas eſt triũ vnitas: ꝛ ita rõne eius qđ eſt vnitas ſignificat eſſentiã: ꝛ rõne ei⁹ qđ eſt triũ ſignificat ad aliqd: ꝛ ita ſignificabit eſſentiã: precipue cũ vnitas cadat in recto in diffinitione eius. li triũ aũt in obliquo: dõm ꝙ hoc nomẽ tritas imponiṫ a diſtinctõe pſonaꝝ collectiua/ꝛ nõ ab vnitate: ꝛ iõ licet p̃ modũ ſignificãdi p̃ nomẽ qđ abſtractiẽ diciṫ eſſentia ſignificeṫ in recto: tñ ſm rõnẽ impoſitiõis ꝛ rẽ ecõuerſo eſt. ſ. ꝙ eſſentia ſignificaṫ in obliquo: ꝛ pſone collectiue in recto: q2 tritas exponi habet tres vniti in vna eſſentia. Si aũt queras quare propter abſtractionẽ magis ſignificat eſſentiã i recto/ꝛ pſonas in obliquo q̃3 ecõuerſo: dico ꝙ ſuppoſita nunq̃3 abſtracte poſſunt ſignificari: q2 ꝯ naturam ſuppoſiti eſt ꝙ ſit abſtractũ: ſ3 forma bene abſtrahiṫ: ꝛ iõ cũ pſone ſint ſuppoſite in abſtracto noĩe non pñt

Queſtiũcl'a importari in recto. Si aũt q̃ras quare g̃ nõ fuit ipoſitũ nomẽ cõcretiẽ qđ ſignificet collectiuas perſo

Sol'o nas in recto. Ad hoc eſt dõm ꝙ hoc eſt ꝯtriũ collectiõi ꝛ noĩationi: q2 nomẽ vult imponi ab aliq̃ forma vna/ꝛ cũ ſuppoſita vt ſuppoſita nõ dicãt vnũ: nõ põt eſſe vnũ nomẽ a ſuppoſitis impoſitũ: ſed poterat eſſe nomẽ ſuppoſitis impoſitũ/ꝛ a forma vniẽte p̃ modũ collectõis: nullũ em̃ nomẽ imponiṫ niſi a forma ꝓ forma collectiõis inter oẽs formas eſt minus vniẽs ꝛ ideo eius cui⁹ eſt forma nõ eſt niſi obliq̃: vt dicim⁹ aceru⁹ lapidũ: non dicimus aceruus lapides: ꝛ ideo cũ trinitas a tali forma diſcretiõis collectiẽ imponaṫ

Ad 6m reſpiciet pſonas obliq̃. Ad aliud dõm ꝙ tritas pſonaꝝ nõ repugnat ſimplicitati eſſentie: q2 pſone nõ diuidũt eſſentiã/nec eſſentia cõponiṫ vel diuiditur in eis. ſic aũt rõ eſt de tribus alijs diuerſis: ꝛ iõ numerus pſonaꝝ nõ ponit diuerſitatẽ: ſed diſtinctionẽ relatiõis ſm originiẽ tm̃ q̃ mĩma eſt oĩum diſtinctionũ ꝛ tñ in diuis ſufficit ad ꝯſtituẽdũ pſonas/licet nõ va

Ad 7m riet eſſentiã. Ad aliđ dõm ꝙ licet in noĩs mõ ſignificandi aliquid ſit ante intellectũ hui⁹ noĩs trinitas tñ in re nihil eſt ante: ꝛ ideo nõ dicit cõpoſitionẽ.

De alijs nominib⁹ que tp̃aliter deo cõgruũt et nõ relatiue dicũtur

Sunt etiã quedã nomina que ex tẽpore deo cõueniũt: nec relatiue dicunṫ: vt humanat⁹

a incarnatus: ꝛ hmõi. Ecce ſex nominũ differẽtias aſſignauimus: quibus vtimur loquẽtes de deo: de quibus ſingulis agendum eſt.

Arti. IIII. An hoc nomẽ incarnatus cõueniat vni p̃-

D ſone vel omnibus.

Einde queriṫ de hoc qđ dicit: [Sunt etiã q̃-

Arg. primo ꝺ dã noĩa q̃ ex tp̃e. ꝛc̃.] Hoc em̃ videṫ falſum: q2 incarnatus ſi non dicit niſi diuinã eſſentiã cũ effectu in creatura tũc cõuenit oĩb⁊ ſimul perſonis

2o qđ abſurdũ eſt. Itẽ oẽ nomẽ ex tp̃e deo cõueniens dicit diuinã eſſentiã: ꝛ cõnotat effectũ i creatura: hoc vero nomẽ incarnatus eſt hmõi: g̃ dicit diuinã eſſentiã/ꝛ cõnotat effectũ in creatura: ꝛ ſic conuenit cõiter

omnib⁊/qđ hereſis eſt. Sol'o dõm ꝙ incarnatus Solutio

humanatus nõ dicit ſm nomẽ relationẽ: ſ3 in ſe clau ad primũ.

dit relationẽ in ſuppoſito: q2 ſuppoſitũ eius eſt filius per ſe: ꝛ eſſentia diuina non eſt incarnata in ſe ꝛ p̃ ſe: ſed in filio ꝛ p̃ filiũ: ꝛ hoc probatũ eſt in. iij. lib. Ad Ad 2m

aliud dõm ꝙ cũ dr̃ ꝙ oẽ nomẽ. ꝛc̃. intelligiṫ de ill' nominib⁊ q̃ actiue cõueniũt deo: vt creator ꝛ hmõi: ſed incarnatus/hũanat⁹ cõueniũt receptiẽ ꝛ vnitiue: ꝛ hoc nõ cõuenit oĩb⁊: ſed vni. ſ. filio.

An nomĩa negatiua ꝛ priuatiua cadãt in Arti. V

ſex nominũ differẽtijs q̃s mgr̃ ponit in textu E

Einde queriṫ de hoc qđ dicit [Ecce ſex noĩm

ꝺ drãs aſſignauim⁹. ꝛc̃.] ſ̃. a. Videṫ em̃ ꝙ negatiua vel priuatiua nõ cadãt in iſtis ſex nominũ differẽtijs/ſicut imẽſus/increat⁹/ꝛ hmõi: q̃ tñ

precipue cõueniũt deo. Si forte dicas ꝙ mgr̃ pre- Obo p̃ma.

mittit diuiſionẽ de his/de q̃b⁊ agere intẽdebat: ꝛ nõ intẽdit agere de negatiuis: ꝛ iõ nõ tãgit illa: q2 nihil p̃dicãt in deo: ſed poti⁹ vt dicit Dam̃. dicũt q̃d nõ eſt

deus. Scõm h̃ etiã nõ debuit p̃termittere de trãſ 2a

latis: q2 illa etiã nõ p̃dicãt aliq̃d in deo: ſed p̃ tranſla-

tionẽ dicũṫ. Itẽ penes q̃d ſumiṫ iſta diuiſio ſex mẽ- 3a

broꝝ cũ ſupra oſtenſum ſit ꝙ diuiſio trimẽbris Ambro. ſufficiẽter oĩa noĩa dicta de deo comprehendat.

Sol'o ad hoc dõm ꝙ priuatiua nõ ſunt de intẽtõe Solutio

mgr̃i/ſicut innuit obiectio: q2 nihil p̃dicãt in deo: ſed ad primũ

poti⁹ q̃d nõ ẽ oñdũt/vel ſi ſunt reducunṫ ad eſſentiã ſm ꝙ negatio aliq̃ mõ certificat: ꝛ inuit q̃d eſt res: vt

oſtendim⁹ ſup̃ diſ. 2a Ad aliud dõm ꝙ mgr̃ nõ ſup Ad 2m

ponit hic ſymbolica niſi tm̃ ea q̃ tm̃ aliq̃ mõ oñdũt ꝓpria pſonaꝝ: vt character/ſplẽdor/ꝛ hmõi: ꝛ nõ intẽdit hic de ſciã ſymbolicoꝝ: q2 illa poti⁹ p̃tinet ad ſciẽtiã allegoriaꝝ q̃3 diſputatõis/q̃ tractaṫ in hoc libro.

Ad vltimũ dõm ꝙ tres modi additi ad diuiſionẽ Ad 3m

Amb. cõtineṫ ſub trimẽbri diuiſione: ea em̃ q̃ ꝓprietatẽ ſignificãt aut ſignificãt vt diſtinguẽtẽ/aut vt ſuppoſitũ diſtictũ. Et p̃mo mõ ſignificat p̃rnitas. ſcđo mõ pr̃. Si aũt vt ſuppoſitũ diſtictũ/aut ab et̃no/aut ex tp̃e. ſi ab eterno/aut ꝓprie/aut cõiter. ſi cõiṫ/aut vt de ſingulis/aut vt collectiue de oĩb⁊. ex tp̃e quidẽ vt incarnat⁹/hũanatus. ab eterno aũt ꝓprie pr̃ cõiter đ ſingulis pſona. cõiter collectiẽ/tritas. hypoſtaſis autẽ/ſuba/ꝛ hmõi: ſignificãt vt pſona: ſil'r ea q̃ eſſentia/aut ab et̃no/aut ex tp̃e. ſi ab et̃no/aut affirmatiẽ/aut negatiẽ. ſi affirmatiẽ/aut p̃ modũ ſbe/aut p̃ modũ aduenientis ſbe. ſi p̃ modũ aduenientis aut vt q̃3titas virtual' aut vt q̃litas ꝛ ſic đ alijs. ſi aũt ſba3/aut vt abſtractũ aut vt ꝯcretũ/aut vt ſbſtãs i cõcreto. abſtracte q̃dẽ ei ſba3: vt eſſentia/diuitas/ꝛ hmõi. cõcrete aũt de⁹ ſbſtãs in cõcreto ſba aſſeq̃ns/aut potẽs/aut ſapiẽs/magnus ꝛ bon⁹/ꝛ hmõi. negatiue aũt vt imẽſus/icreatus/ꝛ hmõi. ſi aũt ex tp̃e/aut ſm cãm dicta actu cauſantẽ/aut cõtinentẽ/aut gubernãtẽ/aut ſm habitudinem ad ea que cauſata ſũt. Primo modo creator ſecundo ꝛ tertio modo gubernator prouiſor ſal⁹/ꝛ liberator/ꝛ hmõi. tertio dñs rex ꝛ hmõi. ꝛ ſic plane p3 qua arte multiplicantur iſta nomina.

An quattuor reg'le de diuis noĩb⁹ a magi- Arti. VI.

ſtro ſunt bene aſſignate an ne. F

Einde queriṫ de regulis q̃s ponit in illa p̃te q̃

ꝺ incipit ibi: [Sciendum aũt ꝛc̃.] Ibi em̃ colliguṇṫ quattuor regule quas dat: quaꝝ p̃ma

eſt ꝙ illa que proprie ad ſingulas ꝑtinēt ꝑſonas rela-
tiue adinuicē dicunť. Scđa eſt q̄ vnitatē ſignificant
ad ſe dicunť ꝛ ſubaliter. Tertia eſt ꝙ ſubaliter dicun
tur de omnibꝫ ſingulariter predicanť/ꝛ de oībus ſiľ
ſingulariť predicanť/ꝛ nō pluraliť. Quarta eſt que
ꝯ primā. relatiue dicunť nō ſubſtātialiť dicūť. Cōtra primā
obijciť hoc nomē ꝑſona ꝑtinet ad ſingulas ꝑſonas:
ꝯ ſcđam. ꝛ tn̄ nō relatiue đr: ğ regula illa nō eſt vľis. Secūde
inſtať ꝑ ſiľis ꝛ equalis: ꝛ idē q̄ relatiue dicunť. ꝛ tamē
ꝯ tertiā. ſubſtantiā ſignificāt. Itē tertie inſtať ꝑ hoc nomen
ꝑſona qđ vt infra dicet ſubſtantiā ſignificat: ꝛ tn̄ plu
ꝯ quartā. raliter de eis in ſūma p̄dicať. Quarte inſtať ꝑ hoc
ꝙ oē qđ p̄dicať p̄dicať ꝑ accn̄s/aut ꝑ ſubam: ſꝫ in di-
Solutio uinis nō eſt accn̄s: ğ ſuba: ğ relatio q̄ p̄dicať in diuis
ad id qđ eſt p̄dicať ꝑ ſubam: ꝛ ſic falſum eſt qđ dicit. Solutio
ꝯ primā. dđm ꝙ ꝑſona nō dicit relationē in ſe determinatā: ſꝫ
in quadā cōitate ꝓportiōis: vt infra diceť. Vel dicať
ꝙ ꝑſona đr relatiue in ſuppoſito: licet nō dicat relatō
Ad id qđ ē nē in mō ſignificandi ꝑ nomē. Ad aliud dđm ꝙ ſi-
ꝯ ſcđm. milis ꝛ equalis in ſe claudūt relationē: ꝛ id in q̄ vniū
tur ꝛ parificanť: ꝛ ideo talia ſignificāt in cōcreto eſſē
tiā in obliquo/ꝛ ꝑſonas in recto: ꝛ qn̄ abſtracte ſigni
ficanť cōtingit ecōuerſo: vt ſupra determinatū eſt di
Ad id qđ ē ſtinctōe. viij. Ad aliud dđm ſicut prius dictum eſt
ꝯ 3m ꝙ ꝑſona dicit relationē in ſuppoſito: licet in mō ſigni
Ad id qđ ē ficandi nō importet: ſed ſubam. Ad aliud pōt dici
ꝯ 4m ꝙ in diuinis nō eſt accn̄s: qꝛ quo ad naturā p̄dicamē
ti relatiōis nō retinet in diuinis modū p̄dicādi rela-
tio: ſed quo ad modū quē addit. ſ. ad alteꝝ eſſe ꝛ quo
ad hoc oppoſitionē habet ad ſubſtātialia q̄ nō ad alte
rum ſed ad ſe predicantur.

Qđ illa noīa q̄ ad ſingulas pertinēt ꝑſonas ꝓprie relatiue dicunť ea vero que vnitatē eſſentie ſignificāt ad ſe dicūtur. ꝛ de ſingulis et đ omnibus cōmuniter dicuntur perſonis et ſingulariter et nō pluraliter in ſumma accipiuntur.

Sciēdū eſt ergo ꝙ illa q̄ ꝓprie ad ſingulas ꝑſonas ꝑtinēt: relatiue adinuicē dicunť: ſicut pater ꝛ filius: ꝛ vtriuſqꝫ donū ſpūſſctūs. Ea vo q̄ vnitatē eſſentie ſignificant ad ſe dicuntur: ꝛ ea q̄ ad ſe dicunť ſubſtātialiter vtiqꝫ dicunť: ꝛ de oībus cōmuniter: ꝛ de ſingulis ſingillatim dicunť ꝑſonis: ꝛ ſingulariter nō pluraliter accipiunť in ſumma: vt deus bonꝰ: potēs: magnus: ꝛ hmōi. Que aūt relatiue dicūtur ſubaliter nō dicunť. vnde Aug. in. v. lib. de tri. ait: Quicq̄d ad ſe diciť p̄ſtantiſſima illa ꝛ diuina ſublimitas ſubaliter đr. qđ aūt ad aliquid diciť nō ſubaliter diciť: ſed relatiue. Tantaqꝫ eſt vis eiuſdē ſube in patre ꝛ filio ꝛ ſpūſctō: vt quicq̄d de ſingulis ad ſeip̄os dicitur nō pluraliter in ſūma ſed ſingulariter accipiať. Dicimꝰ eī pr̄ ē deꝰ: ꝛ filiꝰ ē deꝰ: ꝛ ſpūſſctūs ē deꝰ qđ ſm̄ ſbam dici nēo dubitat. Nō tn̄ dicimꝰ hāc trinitatē eſſe tres deos: ſꝫ vnū deū. ita diciť pater magnus: filius magnus: ꝛ ſpūſſanctus magnus. nō tres magni: ſed vnꝰ magnus: ita etiā omp̄s pater: omp̄s filiꝰ: omnipotēs ſpūſſctūs. nō tn̄ tres omnipotentes: ſed vnus om̄ipotēs. Quicq̄d ergo ad ſeip̄m diciť deus ꝛ de ſingulis ꝑſonis ſimiliť dicitur ꝛ ſimul de ip̄a trinitate nō pluraliter: ſed ſingulariter diciť: ꝛ qm̄ nō eſt aliud deo eſſe: et aliud magnū eſſe: ſed hoc idē eſt illi eſſe: qđ eſt magnū eſſe. Propterea ſicut nō dicimus tres eſſentias: ſic nō dicimus tres magnitudines: ſed vnā eſſentiā: ꝛ vnā magnitudinem. a

An bene dicat Auguſtinus vnus magnus nō tres magni. Arti. VII. B

Einde obijciť de hoc [Nō tres magni: ſꝫ vnꝰ
D magnus. ꝛc̄.] ſ. a. Supra ei diſtinctōe. viij.
cōceſſum eſt ꝙ adiectiua poſſunt ſubaliť de ꝑſonis p̄dicari: ꝛ ibi ſunt nouē aſſignate rōes. ꝛ iō hic dđm ꝙ ſi li tres ſit ſbſtātm̄ ꝛ li magni adiectm̄ ꝙ poſſunt tūc dici tres magni: qꝛ tunc numeꝝ ſumet a ſuo ſbſtātiuo: ſed Aug. accipit hic magni ſbſtātiue/ꝛ li tres adiectiue: ꝛ eadem ratio eſt de alijs.

Qđ deus magnus eſt ea magnitudine qua deus eſt ſic de bonitate et de omnibus que ſm̄ ſubſtantiam dicuntur.

Deus eīn non eſt magnus ea magnitudine q̄ nō eſt qđ ip̄e: vt quaſi ꝑticeps eius ſit: alioq̄n maior eſſet illa magnitudo q̄ꝫ deus. Deo aūt nō eſt aliquid maius: ea ğ magnitudine magnus eſt qua ip̄e eſt. Ideoqꝫ nec tres magnitudines dicimus: ſed vnā magnitudinē: nec tres magnos ſed vnū magnū: qꝛ nō ꝑticipatione magnitudinis deus magnus eſt: ſed ſeip̄o magno magnus eſt: qꝛ ip̄e eſt ſua magnitudo. ita ꝛ de bonitate ꝛ eternitate ꝛ oīpotētia dei dicendū eſt: ꝛ de oībus oīno q̄ de deo poſſunt pronūciari ſubſtātialiter: quibꝰ ad ſeip̄m diciť nō trāſlatiue ac per ſimilitudinē: ſed proprie: ſi tamē de illo proprie aliq̄d ore homīs dici poteſt. Ecce aperte docuit ꝙ nomina vnitatem diuine maieſtatis ſignificantia ꝛ ad ſe dicunť de deo. i. ſine relatiōe ꝛ de oībus ꝑſonis cōiter: ꝛ de ſingulis diuiſim dicunť: nec pluraliter ſed ſingulariter in ſūma accipiunť. Illa vo noīa que ꝓprie ad ſingulas ꝑtinēt ꝑſonas relatiue nō ſubſtātialiť dicunť. Qđ eīn ꝓprie ſingula in trinitate ꝑſona diciť (vt ait Aug. in eodē) nullo modo ad ſeip̄m: ſed ad aliā inuicē vel ad creaturam dicitur. Et ideo relatiue nō ſubſtantialiter dici manifeſtum eſt.

Arti. VIII **An participatū in diuinis poteſt eſſe maius participante.**

Einde querit̄ de hoc qđ dicit in vltimo capitulo in principio ibi: [Quaſi particeps ei⁹ alioquin maioꝛ eſſet illa magnitudo. ⁊c.] ſupra. a
D
Hoc eñ nō videt̄: q2 ille poteſt ꝑticipare albedinē vel hūanitatē: ⁊ tñ illa albedo vel hūanitas nō eſt maioꝛ ꝙ̄ ipe.

Solutio Sol'o dđm ꝙ nil' ꝑticipat̄ ꝓpꝛie niſi cui⁹ capit̄ pars: foꝛma aūt oīs de ſe vl'is eſt: ⁊ licet tota ſit in iſto quo ad eſſe: nō tñ tota eſt intra ſbam quo ad poſſe: q2 pōt eſſe in alio. aliter eñ nō eſſet vl'is / licet ſm ꝙ ineſt huic nō ſit vl' poſſit eſſe in alio: tñ id qđ ineſt huic poteſt ineſſe aliīs multis: ⁊ ideo accipit̄ in ꝑte ſue poteſtatis: ſic aūt ſequit̄ ꝙ oē ꝑticipatū maius ſit in poſſe ꝙ̄ id qđ ꝑticipat ipm: hoc aūt in diuinis nō ꝯuenit cū nō ſit extra deū aliq̄d mai⁹ ipo: nec ſm eſſe / nec ſm poſſe: ſed totū id qđ eſt ipe vbi nō eſt vl'e ⁊ ꝑticulare ſicut ſupra pꝛobatum eſt.

De hoc nomine qđ eſt perſona qđ cū ſm ſubſtantiam dcatur: tamen pluraliter non ſingulariter in ſumma accipitur.

Diſt. XXIII De ſbalib⁹ noīb⁹ diuinis in ſpāli

P Redictis adīciendū eſt ꝙ cū oīa nomia q̄ ſm ſubam de deo dicunt̄: ſingulariter ⁊ nō pluraliter de oīb⁹ in ſūma dicant̄ ꝑſonis: vt ſupra oſtenſum eſt. Eſt tñ vnū nomē. ſ. ꝑſona quod ſm ſubaʒ dr̄ de ſingulis ꝑſonis: ⁊ pluralit̄ nō ſingularit̄ in ſumma accipit̄. Dicimus eñ pater eſt ꝑſona: filius eſt ꝑſona: ſpūſſanctus eſt ꝑſona: ⁊ hoc ſm ſubam dr̄. nec tñ dr̄ pater ⁊ filius ⁊ ſpūſſanctus ſunt vna ꝑſona: ſed tres ꝑſone. Hoc ḡ nomē excipit̄ a p̄dicta regula nominū: que ſm ſubam de deo dicunt̄: quia cū hoc ad ſe dicat̄ ⁊ ſm ſubam: pluraliter tamē nō ſingulariter in ſumma accipitur.

Auctoꝛitas ꝙ perſona ad ſe dicatur ⁊ ſm ſubſtantiam.

Qđ aūt ꝑſona ſm ſubam dicat̄ Aug. oſtēdit in. vij. li. de tri. dicens: Nō eſt aliud deo eſſe: aliud ꝑſonā eſſe: ſed oīno idē. Itē in hac trinitate cū dicimus perſonā patris: nō aliđ dicimus ꝙ̄ ſubſtantiā patris. Quocirca vt ſubſtantia patris ipe pater eſt: nō quo pater eſt: ſed quo eſt: ita ⁊ ꝑſona patris nō aliud ꝙ̄ ipe pater eſt. Ad ſe quippe dicit̄ perſona: non ad filiū vel ſpūſanctū: ſicut ad ſe de⁹ dicit̄ ⁊ magnus ⁊ bonus ⁊ iuſtus ⁊ hmōi. Et queadmodū h̄ illi eſt eſſe qđ deū eſſe: qđ magnū eſſe qđ bonū eſſe: ita h̄ eſt illi eſſe qđ ꝑſonā eſſe. Ecce expꝛeſſe habes ꝙ ꝑſona ſm ſubaʒ dr̄: vt cū dr̄ pater eſt perſona: hic ſit ſenſus: pater eſt diuina eſſentia. Silr̄ cū dr̄ filius eſt ꝑſona: ſpūſſctūs eſt perſona: id eſt eſſentia diuina.

Redictis tamē adīciendū eſt ꝙ cū oīa noīa ⁊c.] Hic agit̄ de hoc noīe ꝑſona qđ excipit̄ a regula q̄ eſt in p̄cedēti diſtinctōne data de noīb⁹ ſubalib⁹. Diuidit̄ aūt iſta pars ī tres partes ſm ꝙ tria cōſiderant̄ in h̄ noīe ꝑſona. ſ. ſignificatū: de quo querit̄ pꝛimo vtrū ſignificet ſubam vel pꝛopꝛietatē: cōſiderat̄ etiā in eo cōitas p̄dicatiōis: et de illa querit̄ in ſcđa ꝑte ibi: [Ideo oꝛit̄ hic q̄ſtio difficilis.] Cōſiderat̄ etiā in hoc noīe ꝑſona diſcretio ſingularitatis: ⁊ de hac querit̄ in tertia vtrū. ſ. diuerſitas ⁊ ſingularitas ſint in diuinis ibi: [Iā ſufficiēter vt puto.] In pꝛima haꝝ partiū ſunt duo capitula ī quoꝝ pmo excipit̄ nomē ꝑſone a generalitate regule pꝛehabite. In ſcđo aūt pꝛobat̄ ꝙ ſubam ſignificat ibi [Qđ aūt ꝑſona ſubam ſignificet. ⁊c.] A

P

Utrū in diuinis ſit vel poteſt eſſe perſona Arti. II

E

T q2 circa iſtū tractatū maioꝛ difficultas libꝛi conſiſtit: iō ante lr̄am querunt̄ hic duo. ſ. ſi ꝑſona eſt in diuinis / vel poteſt eſſe. Scđo dato ꝙ ſic vtrū ſignificet ſubam vel ꝓpꝛietatē. hoc enim opoꝛtet ſcire ante diffinitionē ꝑſone. Videt̄ aūt ꝑſona nō eſſe in diuinis. in inferioꝛib⁹ eñ videm⁹ nihil tante cōpoſitōis ſicut perſona eſt: ḡ nihil tm̄ repugnat maxime ſimplicitati: ſed maxima ſimplicitas eſt in diuinis: ḡ nulla poteſt ibi eſſe ꝑſonalitas: ꝙ aūt ꝑſona maximā dicat cōpoſitionē ſic pꝛobat̄: hoc aliq̄d in rōnali natura eſt vltimū cōpoſitionis natural' / in quo ſunt oīum pꝛecedentiū cōpōnes: cōpoſitio enim elemēti ex foꝛma ⁊ materia determinata cōtrarietate: ⁊ cōpoſitio mixti / ⁊ cōpoſitio cōplexionati / ⁊ compoſitio eterogenīj in mēbꝛis diſſimilib⁹ oꝛganicis / et cōpō coꝛꝑis ⁊ aīe vegetabilis ⁊ ſenſibilis et rōnalis ponit̄ in eo qđ eſt hoc aliq̄d in natura rōnali. Alia autē eſt cōpō accñtiū naturaliū ⁊ indiuiduantiū ⁊ perſonā facientiū: ⁊ hec triplex etiā ſupponit̄ in ꝑſona: ḡ ꝑſona claudit in ſe oē genus cōpōnis ⁊ ſubſtantialis ⁊ accñtalis: ⁊ ſic cōſtat ꝓpō pꝛima. Arg. p̄o

Itē nō eſt perſona que nō ſubſiſtat nature cōi ⁊ ꝓpꝛietati diſtinguēti: nihil aūt ſubſiſtit ſic niſi ſubiectū: ḡ qđ nō eſt ſubiectum nec ſubſtat nature ꝑſona eſt. dicit aūt Boecius ꝙ ī diuinis ſubiectū eſſe nō pōt cū ſit foꝛma ſimplex: ḡ nec ꝑſona ibi eſſe poteſt. 2°

Itē id qđ eſt maxime diuiſiōis ſm naturā maxime repugnat vnitati ſimpliciſſime: ſʒ ꝑſona ē maxime diuiſiōis ſm naturā: ḡ pluralitas ꝑſonaꝝ maxime repugnat vnitati ſimpliciſſime. Pꝛima cōſtat. ſecūda pꝛobat̄ ꝑ hoc ꝙ in natura nō eſt niſi potētia ⁊ actus / ⁊ cōpoſitū ex vtroq3: que aūt in potētia plura ſunt nō ſunt plura niſi ſm q̄d: ſed foꝛma ī eadē natura ſm rationē adminus eſt vna. cōpoſitum aūt a cōpoſito differt ꝑ foꝛmā naturalē / ⁊ materiam naturalē: ergo vterq3 diuidit̄ ab eo: ḡ pluralitas illi⁹ maxime repugnat pꝛime ſimplicitati. 3°

Item per ſe vnū nō eſt ab alio diſtinctū ſi nō habet diſtinctionem ſubſtātie a qua eſt oīs nūerus ꝑſonaꝝ. ſuba aūt in diuinis nō numerat̄: ḡ nō admittit ꝑſonaꝝ pluralitatē ḡ in diuinis adminus nō eſt hoc mō ꝑſona quo ponimus ibi ꝑſonas 4°

Item hoc videt̄ ꝑ Aug^{ni} in. 7. de tri. ⁊ ponit̄ hic in lr̄a vbi dicit ꝙ non ideo fuit rñſum hereticis querētib⁹ q̄d tres: vt illud diceret̄: ſed ne taceret̄: ḡ videt̄ ꝙ perſona nō debet dici eſſe in diuinis 5°

Itē Anſ. in monologion ca. penultio. Licet poſſū dicere trinitatē ꝓpter patrē ⁊ filiū ⁊ ſpūſctm̄ qui ſunt 6°

P

treſ:nõ tñ poſſum proferre vno nomĩe propter quid
tres. velut ſi dicerẽ ꝓpter tres pſonas: ſicut dicerem
vnitatẽ ꝓpter vnã ſubam. nõ eñi putãde ſunt tres p-
ſone: qꝛ oẽs pſone ſic ſubſiſtũt ſepate ab inuicẽ/ vt tot
7o ſit neceſſe eſſe ſubas quot ſunt pſone. Jtẽ ibidẽ in
ſũma eſſentia ſicut nõ ſunt plures ſube ſic nõ ſũt plu-
res pſone. ex his accipiť ꝙ pſona nõ cõpetit diuinis.
Rões p ve- ritate qſiti rõ pina — Sed cõtra Richardus de ſctõ Victore in lib. ſuo
de trini. ca. iiij. dicit: Timẽtes vbi nõ eſt timor. recte
timerẽt pſonas ſm ſubam dici ſi pſona tm̃ eſſe ſubſtã
tiale ſignificaret: nec aliqd cõſignificaret: g̃ videť ꝙ p
ſona ſit in diuinis: ꝛ ꝙ q̇ timẽt dicere timẽt vbi nõ eſt
2a timor. Jtẽ in lr̃a habemus ꝙ cõuenienti⁹ dicũtur
3a tres pſone cũ queriť q̇d tres/ q̄ꝫ aliq̇d aliud. Jtẽ p-
ſona dicit nature rẽ diſtinctã: ꝛ pſona magis ſignifi
cať p q̇s q̄ꝫ p quid: qꝛ q̇d querit de natura indiſticta:
quis aũt de diſtincta: ſed in diuinis ſunt plures aliq̇
diſtincti: g̃ cũ diuina natura ſit natura intellectualis
ibi ſunt aliqui diſtincti nature rõnalis: g̃ a differẽdo
4a ſunt in diuinis pſone. Jtẽ pſona eſt p ſe vna: ſꝫ p ſe
vnus eſt pater/ ꝛ p ſe vnus filius/ ꝛ p ſe vnus eſt ſpũſ-
5a ſanctus: g̃ ſunt ibi plures pſone: g̃ ꝛc. Jtẽ Richa.
triplex diſtictio pſonal' inuẽiť. ſ. ꝓprietate ſola: origie
ſola/ ꝓprietate ſil'/ ꝛ origine. Jn angel' ꝓprietate ſola.
Jn deo origine ſola. Jn hoie aũt ꝓprietate ſil' ꝛ origi-
6a ne: g̃ in diuinis eſt pſona. Jtẽ vltimũ ꝛ pfectiſſimũ
rõnalis nature eſt pſona: g̃ pſonalitas vltima dicit p
fectiõis rõnẽ. q̇cq̇d aũt pfectionis eſt deo attribui de
bet: g̃ rõ pſonalitatis deo attribui debet/ ꝛ maxĩe/ vt
7a videť. Jtẽ ſupra probatũ eſt diuinã naturã cõmu-
nicabilẽ eſſe: cõio aũt nature intellectualis etiã intel-
ligi nõ põt niſi intelligať cõicans eã: oẽ autẽ cõicans
naturã intellectualẽ eſt pſona: g̃ in diuinis ſunt per-
Solutio ſone. Sol'o abſqꝫ dubio ꝛ heſitatiõe cõcedendũ eſt
ꝙ in diuinis ſunt plures cõicantes naturã diuinam
intellectualẽ: ꝛ qꝛ tales cõicantes neceſſario diſtincti
ſunt: ideo neceſſe eſt cõcedere ꝙ ſunt pſone in diuinis
ꝛ ꝙ ratio pſonalitatis cõueniat eis: licet nõ oĩ eadem
rõne qua inueniť pſonalitas in natura hũana ꝛ an-
Ad primũ gelica: vt patebit in ſequẽtibus. Ad primũ g̃ dõm
ꝙ cõpõ maxima accidit perſone ex natura qua cõicat
cum alijs in genere forme ꝛ materie: ideo eñi oportet
multis eã trahi ad pfectionẽ cui ſoli cõuenit rõ pſona
litatis. Si illã aũt pfectionẽ in primo inueniret non
oporteret tot cõpõnib⁊ eã trahi ad illud. vñ ſi natura
elemẽti eſſet intellectualis nõ oporteret fieri cõpõnẽ:
qꝛ hoc elementũ habẽs naturã elemẽti cõmuni⁹ eẽt
pſona. ꝛ hoc patet: qꝛ in angelis pſonalitas nõ requi
rit hmõi cõpoſitionẽ: ꝛ in diuinis nõ requirit aliquã
Ad 2m cõpoſitionẽ. Ad aliud dõm ꝙ ſm Richardũ diffe
rẽtia eſt inter ſubſiſtere ꝛ exiſtere: ſbſiſtit eñi qd̃ per ſe
diſtinctũ eſt ꝓprietate q̄ in ip̃o eſt vt in ſubiecto. exiſtit
aũt qd̃ p ſe eſt diſtinctũ ex origine: hoc eſt ex mõ origi-
nis. ſ. qꝛ ex originis rõne diſtinguiť ab eo qd̃ ab ipſo
eſt/ vel a quo ip̃m eſt. vnde ꝓprie loquẽdo in angelica
natura pſone ſunt ſubſiſtẽtie tm̃: qꝛ vna eoꝝ non di-
ſtinguiť ab alia p hoc ꝙ vna ſit ex alia/ vel alia ex ip̃a
ſed ꝓprietatib⁊ quib⁊ ſubſiſtũt ꝛ ſubſtãt pſonal' diſtin
ctio eoꝝ inueniť in eis. Jn diuinis aut proprie loquẽ
do pſone ſunt exiſtentie: qꝛ diſtinguunť modo origis
vel relatiõe que nõ eſt in diſtincto vt in ſubiecto: ſꝫ po
tius (vt dicũt Aug. ꝛ Boecius) predicat id qd̃ ad alte
rũ eſt: ꝛ nõ qd̃ ad ſe eſt ſm originis modũ quo alť eſt
ex altero. Jn humanis aũt accipiť diſtictio ſm vtra-
q̄ꝫ. ſ. ſubſtare collationi proprietatũ indiuiduantiũ/ ꝛ
ſm originis modũ quo pſona a pſona educiť: ꝛ iõ ſb-
ſtantes vel ſubſiſtentes eſſentie vocanť: ſꝫ alij docto-
res ſacre ſcripture ſubſiſtentias large accipiũt p qua
litercũqꝫ p ſe exñtib⁊ hypoſtaſib⁊: ꝛ ideo pſonas diui-
nas ſubſiſtentes vel ſubſiſtentias vocãt. Ad aliud Ad 3m
dõm ꝙ lꝫ pſona in creata natura ĩtellectuali ſit maxi
me diuiſiõis inter ea q̄ ſunt eadẽ: qꝛ eſt maioris diui
ſiõis q̄ꝫ forma ſm ſe: hoc tamẽ accidit ei. ſ. inquãtum
eſt in hac natura. cõſtitutio eñi pſone ẽ ex eo ꝙ ſit p ſe
vnũ ſm quẽcũqꝫ exñtie modũ in natura intellectuali
ꝛ ideo hoc argumentũ nõ procedit. Ad aliud dõm Ad 4m
ꝙ habere ſubam diuiſam in pſonis accidit ex nature
formalis ignobilitate cũ natura forme create in plu-
rib⁊ diuiſa p eſſe remaneat rõne vna: ꝛ ſic nitiť ad vni
tatẽ. in plurib⁊ oſtẽdiť ſatis: qm̃ ſi poſſet etiã ſm eſſe
ꝛ ſm id qd̃ eſt maneret vna: ſed qꝛ nõ plene ſimplex ẽ
ideo accidit ei hmõi diuiſio in pſonis ꝛ hypoſtaſib⁹/
in quib⁊ eſt. Jn diuinis aũt in quib⁊ eſt plena ſimpli-
citas exñtie mod⁹ ſm originẽ inducit rõnẽ alietatis
ꝛ pſonalitatis: ꝛ tñ ſuba ſm id qd̃ eſt manet indiuiſa
ꝛ bene cõcedimus: ꝛ infra ꝓbabimus in ſeq̄nti diſti.
ꝙ nõ ſimpl'r numerus eſt in diuinis: ꝛ ꝙ pſonaꝝ vel
notionũ numer⁹ nõ eſt ſimpl'r nũerus. ꝛ hoc ideo: qꝛ
nullo mõ ponim⁹ ĩ diuis ſubam nũerari: neqꝫ ſm ſe
neqꝫ ſm ꝙ eſt in pſona. Ad aliud dõm ꝙ Aug. nõ Ad 5m
intendit ꝙ nõ debet dici tres perſone: ſed qꝛ nõ dr̃ ea
rõne qua dr̃ in inferiorib⁊ vbi p ſubam forme ꝛ mate
rie ſiue qd̃ eſt ꝛ quo eſt perſone ab inuicẽ diuiduntur
Ad aliud dõm eodẽ modo ꝙ Anſelm⁹ nihil inten- Ad 6m
dit aliud niſi ꝙ modus exñtie in diuinis non ſic facit ꝛ 7m ſil'
perſonã ſicut in humanis.

Utrũ perſona in diuinis ſignificet ſubſtã- tiam vel proprietatem. Arti. II B

Ecũdo q̄riť q̇d ſignificet pſona: videtur ꝙ ſb-
S ſtantiã. ꝛ qꝛ circa hũc articulũ fere cõſiſtit to-
ta difficultas huius tractatus ſumanť argu
mẽta quotquot elici pñt ex lr̃a. eliciunť aũt ſex: q̇nqꝫ Arg. primo
ex ſcdõ capitulo iſtius diſtinctõnis a verbis Augu-
ſtini extracta. Primũ qd̃ dicit: [Nõ eſt aliud deo eſ
ſe/ aliud pſonã eſſe: ſed oĩno idẽ.] Scdm eſt qd̃ dic̃ ĩ 2o
trinitate: [Cũ dicim⁹ pſonã patris: nõ aliud dicim⁹
q̄ꝫ ſubam pr̃is.] Tertiũ eſt qd̃ diciť [Ad ſe q̇ppe di 3o
ciť pſona nõ ad filiũ vel ſpm̃ ſctm̃: ſicut ad ſe dr̃ deus
ꝛ bonus ꝛ iuſtus ꝛ magnus.] Quartũ eſt qd̃ di- 4o
cit [Quẽadmodũ hoc eſt illi eſſe qd̃ deũ eſſe/ qd̃ bonũ
eſſe/ qd̃ magnũ eſſe: ita eſt illi eẽ qd̃ pſonã eẽ. Quin 5o
tũ eſt ex verbis mgr̃i vbi dicit: [Cũ diciť pr̃ eſt pſona
hic ſit ſenſus pr̃ eſt eſſentia diuia Sextũ eſt in q̄rto 6o
capitulo iſtius diſ. vbi dicit: [Volum⁹ vnũ vocabu-
lũ ſeruare huic ſigiſincatõi q̄ ĩtelligiť trinitas ne oĩno
taceremus interrogati q̇d tres cũ tres eſſe fateamur
cũ igiť ad q̇d nõ reſpondeať cõgrue niſi ſuba videtur
ꝙ hoc nomẽ pſona ſubam ſignificet: ꝛ hoc Aug. dicit
in multis locis. 7. de tri. Jtẽ Anſ. in mono. ca. pe 7o
nultimo: Quot ſunt perſone tot ſunt ſube indiuidue
g̃ pſona ſignificat ſubam: licet ꝓprietatẽ cũ ſuba cõſi-
gnificet: ꝛ auctoritas eſt ſupra habita. Jtem magi 8o
ſter Hugo de ſctõ Victore in. 1. li. de ſacr̃is in. 3. par-
te: Unũ ſolũ nomẽ ſubale eſt qd̃ de ſingulis ſingulari
ter dr̃: in ſũma tñ nõ ſingulariť ſed pluraliť ꝓnuncia
tur/ cũ tñ ad ſubſtantiã dicať: ꝛ hoc eſt pſona Jtem 9o
hoc accipiť a diffinitiõe perſone quã dat Boecius in

li. de duabꝫ naturis in vna pſona xpi/ſic pſona eſt ra
tionalis nature ſubſtãtia indiuidua: cũ em̃ in diffini
tione pſone ſubſtãtia cadat in recto oportet ꝙ pſona
1o ſit in gñe ſubſtãtie. Itẽ p rõnẽ Boecij q̃ venat pſo
ne diffinitionẽ: q2 pſona aut eſt in gñe accñtiũ aut ſb
ſtantie: nõ accñtiũ: g̃ ſubſtãtie Itẽ in gñe ſubſtãtie
ſunt prime ⁊ ſcđe: ⁊ pma al's perſona nõ dicit ſcđam
q2 ſic in vna natura nõ eſſet niſi perſona in ſpẽ: g̃ pri
mã: ⁊ nõ cuiuſcũq3 ſubſtãtie: ſed rõnalis: g̃ perſona ẽ
11o prima ſubſtãtia in natura rõnali. Itẽ ſiue perſona
dicat p ſe ſonãs ſm vocabuli ethimologiã/ſiue per ſe
vna ſm vocabuli cõpõnẽ nõ ꝯuenit niſi ſubſtãtie: q̃a
nihil eſt p ſe vnũ niſi hoc aliq̃d in ſubſtãtia. forma au
tẽ de ſe cõis eſt: materia aũt in potẽtia: g̃ p ſe ens vnũ
nõ eſt niſi hoc aliq̃d in ſubſtãtia: accñtia em̃ p ſe nõ ſo
nãt/nec per ſe vnũ ſunt: g̃. ⁊c. Itẽ q̃cq̃d pfectõis eſt
deo debet attribui: ſed pfectiõis ſũme eſt ꝙ illa q̃ na
turã in inferioribꝫ cõicãt p ſe vnũ ſint ⁊ p ſe ſubſiſtãt:
g̃ hoc magis cõuenit ſuperioribꝫ: g̃ pſone diuine per
ſe ſubſiſtũt: g̃ ſunt ſubſtãtie vel ſubſiſtẽtie: g̃ perſona ĩ
Primũ in contrariũ diuinis ſignificat ſubſtãtiã. In cõtrariũ eſt quod
dicit Boecius in li. de tri. ca. vlti. ſic ꝙ ſi perſone di
uiſe ſint: ſubſtãtia vo ĩdiuiſa ſic neceſſe eſt/ꝙ vocabu
lũ ex perſonis originẽ capit/id ad ſubſtantiã nõ per
tiere: cũ g̃ nullũ vocabulũ ita trahat originẽ ab ipis
pſonis ſicut perſona: videt ꝙ nõ ptineat ad ſubſtãtiã
2m Itẽ Boecius: Eſſentia cõtinet vnitatẽ: relatio au
tẽ ſola multiplicat trinitatẽ: cũ g̃ hoc nomẽ perſona
pluralit de tribꝫ dicat ⁊ multipliceť: videt ꝙ ad ſolã
3m pertineat relationẽ. Itẽ Aug. in. 7. de tri. in fine:
Cũ pater ⁊ filius ⁊ ſpũſſctũs dicunt tres pſone nul
le moles/aut interualla cogitent nulla diſtãtia quã
tulecũq3 diſſimilitudinis nõ ibi intelligat: aliud alio
vel paulominus quocũq3 mõ minus aliud alio eẽ pt
vt nec perſonaꝝ ſit cõfuſio/nec talis diſtinctio q̃ ſit ĩ
par aliquid/qđ ſi intellectu capi nõ põt fide teneatur
donec illuceſcat in cordibꝫ noſtris: q̃ ait per ꝓphetã:
Niſi credideritis nõ intelligetis. ex hoc accipit ꝙ ni
hil quãtũlumcũq3 de ſubſtantialibꝫ eſt in vno qđ nõ
ſit in alio: cũ igit perſonalitas vnius ſit in alio: videt
4m ꝙ perſona ſubſtantiã nõ ſignificet. Itẽ in nulla na
tura idẽ põt eſſe principiũ incõicabilitatis ⁊ cõicabi
litatis: ſed in diuĩs (vt dicit Richardus) perſona eſt
principiũ incõicabilitatis: ſubſtãtia aũt cõicabilita
5m tis: g̃ perſona nõ ſignificat ſubſtãtiã. Itẽ ꝓprietas
eſt q̃ facit in diuinis numeꝝ: vt habitũ eſt añ/ ⁊ iterũ
habebit in ſequẽti diſ. ſed facit nũeꝝ perſonaꝝ: g̃ per
ſona eſt id qđ cõſtituit ꝓprietate: hoc aũt nõ eſt ſbſtã
tia: q2 ꝓprietates ſubſtantiã nõ determinãt: g̃ videt
6m ꝙ pſona nõ dicat ſubſtãtiã. Itẽ in q̃cũq3 p̃dicamẽ
to cõtinet inferius alicuiꝰ gñis ſm ſui naturã: in eo
dẽ cadit ⁊ genus illud ſm naturã: ſed ſub perſona ſi
cut ſub cõi intẽtiõe ſumimꝰ prẽm ⁊ filiũ ⁊ ſpm̃ ſanctũ
⁊ hec ſunt in ad aliq̃d ſm ſui naturã: g̃ ⁊ perſona q̃ cõ
7m mune eſt ſm rõnẽ ad illam. Itẽ cũ dr perſona hoc
vocabulũ ab aliq̃ imponit: dr aũt q̃ſi per ſe vna: per
ſe aũt ſonat ſingularitatẽ: g̃ videt ꝙ a ſingularitate
nature rõnalis imponit: ſingularitas autẽ in diuis
nõ eſt niſi a ꝓprietate: g̃ videt ꝙ ſignificet ꝓprietatem
8m Itẽ Richar. dicit ꝙ idẽ eſt perſona qđ exiſtẽs per
ſe ſolũ ſm quendã modũ ſingularis exñtie nature ra
tionalis: g̃ videt ſignificare ſingularitatẽ notionum
Pro ſolutione. Sup hoc vt magis eluceat q̃ſitũ accipiẽde ſũt octo
opiniões q̃ hic diuerſificant per doctores: vt inueni

tur in ſcriptis eoꝝ. Sunt em̃ q̃ dicũt ꝙ hoc nomẽ Prima opinio de ſignificatõe perſone.
perſona ſm diuerſa tẽpora diuerſas accipit ſignifica
tiões: vt infra habebit in lr̃a: dicũt em̃ ꝙ añ q̃ſtionẽ
hereticoꝝ nõ ſignificabat niſi ſubſtantiã diuinã diſti
ctã ab alijs eſſentijs: ſicut hic hõ ⁊ hic angelus diſti
guit ab alijs: ⁊ tũc dicebat ꝙ pr̃ ⁊ filius ſũt vna per
ſona ſicut vna ſubſtãtia/ ⁊ vna eſſentia. Poſt q̃ſtio
nẽ aũt hereticoꝝ fuit inſtitutũ hoc nomẽ pſona vt in
plurali ſignificaret ꝓprietatẽ ſiue relatiua. in ſingula
ri aũt ſubſtantiã: ⁊ iõ cũ dr pr̃ ⁊ filius ⁊ ſpũſſctũs ſũt
perſone ſignificat relatiua; cũ aũt dr pr̃ eſt perſona ſi
gnificat ſubſtãtiã. Tertiã aũt inſtitutionẽ accepit ab
vſu modernoꝝ ſm quoꝝ vſũ a tẽpore Boecij tm̃ re
latm̃ ſignificat ⁊ in ſingulari ⁊ in plurali. Sũt ſe 2a
cũdi q̃ dicũt ꝙ hoc nomẽ perſona aliã hẽt ſignificatõ
nẽ cũ per ſe ponit ⁊ aliã cũ adiũcto termĩo nũerali vl
diſiũctiuo vel partitĩo: vt cũ dr tres perſone alia per
ſona diſtincta perſona ſignificat notionalit relatiuũ
⁊ id qđ ad alteꝝ eſt. Sũt tertij q̃ dicũt ꝙ ſignificat 3a
abſolute ſubſtãtiã: nõ q̃ eſt natura vel eſſentia diuĩa:
ſed q̃ eſt hypoſtaſis. dicũt em̃ ꝙ ſicut eſſentia eſſentiã/
⁊ hõ hoĩem: ita perſona perſonã ſignificat: ⁊ per per
ſonã intelligũt ſubſtantiã diſtinctã ſm ꝙ ſubſtãtia di
cit a ſubſtãdo ꝓprietati. Sũt quarti q̃ dicũt ꝙ per 4a
ſona eſt nomẽ equocũ/ ⁊ qñq3 ſignificat eſſentiã/qñq3
perſonã/qñq3 ꝓprietatẽ. Itẽ q̃nti ſunt q̃ dicunt ꝙ 5a
perſona ſignificat ſubſtantiã ⁊ ꝓprietatẽ: ſed ſubſtan
tiã in recto adhibẽtes rõnẽ ſui dicti: q2 dr perſona q̃
ſi per ſe vna: ⁊ li vna dicit ibi ſubſtantiã q̃ cadit ibi in
recto: ⁊ li per ſe dicit ꝓprietatem q̃ q̃ſi innuit oblique
Sũt ſexti q̃ dicũt ecõuerſo ꝙ perſona ſignificat ꝓ 6a
prietatẽ in recto/ ⁊ ſubſtãtiã in obliq̃ in diuis: ⁊ hoc ꝓ
bãt per diffinitionẽ Boecij q̃ dicit ꝙ perſona eſt indi
uidua ſubſtãtia rõnalis nature in q̃ rõnalis nature
cadit in obliq̃. ⁊ hec opinio fere oĩum eſt ⁊ auctor eiꝰ
eſt antiſiodoreñ. Immediate aũt hãc defendit ſymõ
tornaceñ. Septimi ſũt q̃ dicũt ꝙ pſona ſignificat 7a
ſubſtãtiã primã diſtinctã ꝓprietate incõicabili: aliter
em̃ ſignificat ſubſtãtia cũ dr ſubſtãtia: ⁊ alit cũ dr hõ
⁊ alit cum dr ſortes: pmo em̃ mõ ſignificat in cõitate
generis. Scđo mõ cũ ſpẽalitate ſpẽi. Tertio mõ cũ
ſingularitate ſorteitatis ſiue indiuidui: ⁊ hec opinio
eſſe videt Richar. de ſctõ vic. ⁊ a q̃buſdã etiã moder
noꝝ defendit Octaua eſt ꝙ perſona ſignificationẽ 8a opinio quã cõmendat venerabil' Albtus
hẽt ſubſtãtie ⁊ proprietatis: ſed circa ſubſtãtiã illam
quã ĩportat/nec ponit ꝓprietatẽ/nec nũeꝝ quẽ facit ꝓ
prietas: ⁊ hec opinio int oẽs quaſi mediã viã tenet: ⁊
hec mihi magis videt eſſe vera: ⁊ iõ ampliꝰ explanet
cũ dr pr̃ eſt deus: filius eſt deꝰ: ſpũſſctũs eſt deꝰ ſigni
ficat alit ſubſtãtia per li deus qđ eſt p̃dicatũ: ⁊ alit p
hoc verbũ eſt/cũ dr iſti tres ſunt vnus deꝰ: cũ em̃ dr
iſti ⁊c. ꝓnomẽ ſignificat ſubſtãtiã q̃ ſupponit ⁊ diſtin
guit: li ſunt aũt importat eandẽ per reſpectũ ad natu
rã: ⁊ li deꝰ importat eandẽ vt cõem. vñ dico ꝙ perſo
na ſignificat ſubſtãtiã: vt ſignificat per li iſti: ⁊ per li
ſunt: ⁊ nõ vt ſignificat per li deus: ⁊ iõ q2 nõ põt in
telligi tres eſſe niſi talis ſubſtãtia cadat in ſignifica
tũ plurale neceſſe eſt hoc nomẽ perſona cadere in plu
ralitatẽ q̃ñ de oĩbꝫ dr ĩ ſũma. hec aũt ſubſtãtia ſic ſup
poſita nõ tm̃ importat ĩ intellectu pſone: ſ3 etiã ꝓprie
tas ꝯſtituẽs pſonas indetmĩate ⁊ ĩ rõe cõi Et ꝙ ita Tres auctoritates Aug. auct.
ſit ꝓbat p tres auctores/ ⁊ per ſil'e. dicit em̃ Auguſti.
in p̃ncipio. 7. de tri. Oĩs eſſentia q̃ relatiue dicit eſt
etiã aliq̃d excepto relatiuo: ſicut hõ dñs/ ⁊ hõ ſeruus

⁊ equus iumentū/⁊ nūmus arra:⁊ ſi nō eſſet hō id ē
aliqua ſubſtātia nō eſſet q̄ relatiue diceref:⁊ ſi nō eēt
equus q̄dā eſſentia nō eſſet qꝺ iumētū relatiue dicere
tur:quapropter ſi nō eſſet aliq̄d ad ſeipm̄ nō eſt oīno
q̄ relatiue dicaf ad alteꝝ/vel ad aliq̄d.⁊ h̄ accipif ꝙ ꝑ-
ſona hec ⁊ illa dat intellectū ſube ſuppoſite:⁊ etiā itel
lectū proprietatis:ḡ ⁊ pſona q̄ dicit in cōi ſubam ſup
poſitā in itellectu ſuo claudit vtrūq3.ſ.pſonā ⁊ ꝓprieta
Boc.auct. tē. Scōus auctor eſt Boecius in li. de duab9 na-
turis ī vna pſona xpī q̄ venaf diffinitionē pſone ex ſb
ſtātia ſuppoſita/⁊ ꝓprietate diſtinguēte ⁊ cōcludit eā
Richa.au. ſic ꝙ pſona eſt indiuidua ſuba rōnalis nature. Ter
tius eſt Richardus in ſuo li. de tri. dicens:Perſona
ſignificat ſubale eſſe ex aliqua ſingulari ꝓprietate:iō
ḡfidenter fatemur pſonas in diuinitate ſm ſubſtan-
tiā dictas/⁊ ſubſtātiā ſignificare/⁊ plures ibi eſſe per
ſonas nō plures ſubas:q2 ſunt ibi plures habentes
vnū/⁊ indifferēs eē ex differēti ꝓprietate:vnitas itaq3
ibi eſt iuxta modū eſſendi:pluralitas iuxta modū exi
ſtendi vnitas eſſentie:q2 vnū ⁊ indifferēs eſſe plures
Exēplū ī in perſone:q2 plures exn̄tie. Per exemplū etiā h̄ pro
ferioꝛib9 cū baf:q2 in inferioꝛib9 pſona ſignificat ſubam ſuppoſi
ꝑciſiōe ⁊ al- tā nature cōi:ſupponif aūt nature cōi ꝑ indiuiduatō
teratione nē quā hēt ex materia ⁊ accn̄tib9 ꝓprijs:ſ3 ex ſui igno-
ignobilita- bilitate eſt ꝙ diuidif ꝑ materiā in qua eſt/ita ꝙ illa q̄
tis. eſt in iſto nō eſt in illo:⁊ ſic in duob9 eſt ignobilis.ſ.q2
diuidif/⁊ q2 cōponif cū eo qꝺ indiuiduat eā duplici
cōpōne.ſ.eſſentiali cū materia/⁊ accn̄tali cū accn̄tib9
indiuiduantib9:ſi ḡ demus deo q̄d nobilitatis eſt/et
auferamus qꝺ eſt ignobilitatis ſignificabit pſona in
diuinis ſubſtātiā ſuppoſitā:nō tn̄ diuiſam/nec cōpo
ſitā in eo in quo ſupponif/ſiue in quo eſt:⁊ iō vnitas
pſonaꝝ remanet ſꝑ in ſubſtātia/⁊ nūerus penes mo
dū exn̄tie ab alio:ſicut dixit Richard9.ꝙ aūt hoc ve
rū ſit.ſ.ꝙ nihil abſolutū ī pſona ſignificatū numeraf
accipif ab Aug. in fine.7.de tri. vbi ſic dicit:Si aūt
placet ꝓpter diſputādi neceſſitatē etiā exceptis rela-
tiuis pluralē nūeꝝ admittere:vt vno noīe rn̄deatur
q̄d tria/⁊ dicere tres ſubſtātias aut pſonas nulle mo
les aut interualla cogitenf:nulla ſubſtātia quantule
cūq3 diſſimilitudinis:vt ibi intelligaf aliud ab alio/
vel paulominus quocūq3 mō minus eſſe aliꝺ ab alio
pōt:vt nec pſonaꝝ ſit cōfuſio/nec talis diſtinctio qua
ſit impar aliq̄d.ex hoc accipif ꝙ pluralitas perſonaꝝ
vel ſubſtātiaꝝ nō pōt referri ad aliq̄d abſolutū ſigni-
ficatū in hoc noīe pſona:q2 tūc aliq̄d de ſubſtātia eēt
in vna pſona qꝺ nō eſſet in alia:⁊ ſic impietas admin9
eſſet ꝙ due haberēt plus de eſſentia q̄3 vna ſola qꝺ he
reticū eſt dicere:⁊ iō hic caute loquendū eſt.ſ.vt perſo
Notabil' ꝓ na ſignificet ſubſtantiā ſuppoſitā cū ſingulari ꝓprie-
poſitio tate in qua ſm exn̄tie modū admittaf nūerus/⁊ non
nūeref ſubſtātia ſeꝑata:⁊ cū d2 due ſūt pſone/vl' tres
ſūt perſone/vel plures ſūt pſone referf nūerus ad ꝑ-
ſonā ſm exn̄tie ꝓprietatē/⁊ nō ſm multitudinē ſbſtā
Ad primū tie ſignificate. His habitis dōm eſt ad p̄mū qꝺ di
cit Aug. Nō eſt aliud deo eſſe/aliud perſonā eſſe:ſ3 oī
no idē ꝙ hoc veꝝ eſt:⁊ loquif de ſuppoſita ſubſtātia/
que nō eſt alia:nec aliud habet eſſe ſuppoſita cū prop̄e
tate ſingularis exn̄tie:et ſignificata vt natura cōis:
ſed habet aliū ſignificādi modū/⁊ rōne illi9 modi ca-
Ad 2m dit in pluralitatē/⁊ nō hoc nomē deus. Ad aliud
dōm ꝙ cū dicim9 perſonā patris d2 ſbſtātia ſuppoſi
ta q̄ eſt/q̇s eſt in trīitate:in q̄ ꝓprie loquēdo eſt qꝺ ē:cū
aūt dicim9 ſubſtātiā pr̄is dicim9 quo:⁊ vt Aug. no-
tet indifferētiā q̇s eſt ⁊ quo eſt in diuis:ideo dicif ꝙ
nō aliud dicimus vno ⁊ alio/licet dicamus diuerſo
mō ſignificādi. Ad aliud dōm ꝙ pſona d2 ad ſe ra- Ad 3m
tione ſubſtātie ſignificate:ſed tn̄ hoc nō eſt totū ſigni-
ficatū huius diſtictōis qꝺ eſt pſona:ſicut patet ex pre
dictis. Ad aliud ⁊ ſequēs ⁊ iteꝝ ſequēs patet ſol'o Ad alia me
ex predictis. Ad id qꝺ obijcif de Anſ. dōm ꝙ non dia.
intēdit Anſ. dicere ꝙ nō ſignificat ſubſtantiā:ſ3 ꝙ in Ad 7m
diuis nō ea rōne d2 ꝙ ſubſtātia numeref:ſicut fit in ī
ferioꝛib9:⁊ ꝙ faciat cōpōnē proprietatis perſonalis
cū ſubſtantia ſuppoſita quā importat. Ad id quod Ad 8m
obijcif de Richardo ⁊ Hug. patet ſol'o:q2 h̄ d̄ plano
cōcedif. Ad id qꝺ obijcif de diffinitōe Boecij dōm Ad 9m
ꝙ large ſumif ſubſtātia indiuidua ꝓ incōicabili quo-
cūq3 mō/ſiue ſm ſubſtātiā ſit incōicabile/ſiue ſm exi
ſtentie proprietatē ſolā:ſic em̄ cōpetit diuis:pr̄ enim
cū filio oīa hēt cōia niſi exn̄tie ſue ꝓprietatē:⁊ ſic ē etiā
in alijs perſonis diuis. Ad id qꝺ obijcif de vena- Ad 10m
tiōe diffinitōis bene cōcedif. Ad aliud dōm ꝙ vt Ad 11m
dicit Boecius ⁊ etiā magiſter in.3. hui9 volumis diſ.
ix. Perſona d2 a per ſe ſonādo ſm ethimologiā:vl' d2
per ſe vna:vt dicit Symon tornacenſ.⁊ li per ſe no-
tat exiſtētie ꝓprietatē in diuis:vna aūt nō dicit eſſen
tie vnitatē meo iudicio vt ille dicebat:ſed poti9 vnita
tē perſone q̄ cōſequif ex ꝓprietatis diſtīctōe:vt ſupra
diximus diſti.ix.⁊ iteꝝ in ſequēti diſti. determīabif
Perſona em̄ per ſe eſt vna ſua proprietate perſonali
bene tn̄ cōcedo ꝙ ſubam ſignificat eo mō quo dictum
eſt. Ad id aūt qꝺ obijcif in cōtrariū ad duo prima Ad duo pri
que ſūt Boecij dōm ꝙ Boe. nō accipit in pſona ſigni ma in ꝯriū.
ficatū principale qꝺ eſt ſuba ſuppoſita abſolute dicta
⁊ hoc iō:q2 ibi nō intendit loq̄ de ſignificatiōe nomis
ſed potius de pluralitate:⁊ q2 nō cadit pluralitas ra
tiōe ſube:ſed rōne exn̄tie ꝓprietatis q̄ relatio originis
eſt:iō dicit ꝙ nō ſignificat ſubam:ſed relationē. Ad Ad 3m
aliud dōm ꝙ Aug. dicit hoc iō ꝙ nō retorqueaf plu-
ralitas ⁊ nūerus ad ſubam q̄ ſignificaf in noīe:ſ3 ad
exn̄tie modū Ad aliꝺ dōm ꝙ h̄ veꝝ eſt ꝙ ī nulla na Ad 4m.
tura idē eſt p̄ncipiū cōicabilitatis ⁊ icōicabilitat̄:ſ3 ī
diuina natura ſufficit diuerſus modus intelligendi:
⁊ hoc iō q2 in inferioꝛib9 q̄ cōpoſita ſunt diuerſum eſt
qꝺ eſt ⁊ quo eſt/⁊ diuerſum eſt q̇s eſt ⁊ q̄ eſt. in diuis
aūt ꝓprie loquēdo nō eſt qꝺ eſt ⁊ quo eſt:ſed ibi eſt ve-
riſſime q̇s eſt ⁊ quo eſt:ſed nō ſunt diuerſa in re:quia
aliter eēt ibi cōpō vl'is ⁊ ꝑticularis. Unde nobilitas
ſimplicitatis diuine tollit diuerſitatē a q̇s eſt ⁊ quo ē
ſed nō tollit veritatē:q2 veriſſime eſt ibi q̇s eſt:⁊ veriſ
ſime eſt ibi quo eſt:⁊ iō ex mō itelligēdi q̇s eſt accipif
perſonalitas ⁊ incōicabile:ex mō intelligēdi quo eſt
accipif natura:⁊ nihilominus q̇s eſt ſignificat ſuba3
ſuppoſitā:licet cōſignificet cū ea ꝓprietatē modi exn̄tie
quo exiſtit pſona in diuis. Ad aliud dōm ꝙ nūera Ad 5m
ta eſt pſona rōne ꝓprietatis. vn̄ nūeraf vt cōſtituta ꝓ
prietate/⁊ in ſuba nō:⁊ hoc melius explicabif in ſeq̄n
tib9 iſtius diſtinctōis Ad aliud dōm ꝙ cū d2 pater Ad 6m
etiā ſignificaf ſuba cum ſingulari ꝓprietate:vt exp̄ſſe
patuit ꝑ auctoritatē Aug. ſumptā de.7. de tri. in p̄n
cipio li.⁊ iō cadit in p̄dicamēto ſube theologico rōne
ſube/⁊ in p̄dicamēto relatiōis rōne ꝯſignificati cum
ſuba. Ad aliꝺ dōm ꝙ hn̄ ſingularitas large vtēdo Ad 7m
vocabulo ſingularitatis eſt rōne ꝓprietatis:ſed illud ⁊ 8m
non eſt tota ſignificatio vocabuli. Opinionibus Ad opinio-
aūt introductis ī nullo volo ꝯdicere:q2 materia dif- nes nil' dic.
ficil' eſt/⁊ ſequaf vnuſq̄ſq3 qꝺ ei magis placuerit.

Cur pater et filiꝰ et ſpiritusſan-
ctꝰ nõ dicant̃ vna perſona: et vna
ſubſtantia: et vnus deus.

Ideo orit̃ hic queſtio difficilis quidẽ: ſed nõ
inutilis q̃ querit̃. Cur nõ dicant̃ hij tres vna
perſona ſicut vna eſſentia ⁊ vnꝰ deus? Quã
queſtionẽ Aug. diligẽter tractat: atq; ꝯgrue
explicat in .vij. de tri. ita dicẽs. Cur non hic
tria ſil' vnã pſonã dicimꝰ ſicut vnã eſſentiam
⁊ vnũ deũ: ſed dicimus tres pſonas: cũ tamẽ
tres deos aut tres eſſentias nõ dicamꝰ? Qr
volumꝰ vl' vnũ aliqḋ vocabulũ ſeruare huic
ſignificationi qua intelligitur trinitas: ne oĩ
no taceamus interrogati quid tres eſſent: cũ
1.Job.5. tres eſſe fateamur. Cum g̊ querit̃ q̇d tres (vt
ait Augu. in li. v. de tri.) magna prorſus ino
pia humanũ laborat eloquiũ: dictũ eſt tamẽ
tres pſone: nõ vt illud diceret̃: ſed ne taceret̃
oĩno. Nõ eñi rei ineffabilis eminẽtia hoc vo
cabulo explicari valet. Ecce oſtendit qua ne
ceſſitate dicatur pluraliter perſone: videli-
cet vt h̊ vno noĩe q̄rẽtibꝰ de tribꝰ rñdeamus

C Einde ſumẽda eſt ſcḋa pars iſtius diſtinctõis
D vbi dicit: [Ideo orit̃ hic queſtio.] In hac eñi
querit̃ cõitas huius noĩs qḋ eſt pſona. Et di
uidit̃ ĩ tres ptes. In prima querit̃ ratio cõitatis. In
ſcḋa ſoluit̃ queſtio: quare eadẽ rõne cõitatis nõ dicũ
tur tres dij ibi: [Sed querit̃ cũ dicamꝰ patrẽ ⁊ filiũ
⁊c.] In tertia queritur quare non dicimus tres eſ-
ſentias ibi: [Verũ hic alia emergit queſtio.] Prima
pars habet tria capitula: in quoꝝ primo ꝓponit̃ que
ſtio. In ſcḋo ſoluit̃ ibi: [Quia volumus. ⁊c.] In ter-
tio rõ neceſſitatis huius locutionis explanat̃ vl'is/⁊
apud nos ⁊ apud grecos ibi: [Qua neceſſitate nõ ſo
lũ latini. ⁊c.] Ex hoc patet ſententia.

Arti. III Vtrũ in tribus pſonis numeratur ſubſtã-
tia ita ꝙ in illis ſint tres ſube vl' tm̃ vna.

Ncidit aũt queſtio ſuper hoc qḋ dicit Augu.
i in primo capitulo ibi: [Cur non hec tria vnã
pſonã dicimus ſicut vnã eſſentiã ⁊ vnũ deum
Argu. pmo Hic eñi dicit Aug. tria: ⁊ cũ tria in neutro dicat ſub
ſtantiã videt̃ ſuba numerari ⁊ plurificari/ cũ dr̃ tres
2o pſone. Itẽ Anſ. in monol'. penul'. ca. dicit ꝙ aptiꝰ
3o dicant̃ tres eſſe ſube: g̊ ſubſtãtia numerat̃. Itẽ Au
guſtinus in fine. 7. de tri. dicit ꝙ dicunt̃ tres ſubſtã
tie: g̊ vt priꝰ. hoc idẽ habet̃ hic in lr̃a ⁊ Dam. ⁊ Chri
4o ſo. dicunt ſepius. Itẽ Hilarius in li. de ſynoḋ. ſũt
quedã p ſubam tria: p cõſonãtiã aũt vnũ: g̊ videt̃ expſ
ſe ꝙ ſubſtãtia numeret̃ p tria/ ⁊ ꝙ vnũ ſint conſenſu.
5o Itẽ ibidẽ tres ſubſtãtias eſſe dixerunt ſubſiſtentiũ
pſonas p ſubſtantias edocẽtes: nõ ſubſtantiã patris
⁊ filij diuerſitate diſſimilis eſſentie ſepantes: g̊ videt̃
6o ꝙ diuerſe nũero ſint ſube ⁊ eſſentia vna. Itẽ nihil
indiuiduat̃ ⁊ efficit̃ vnũ numero niſi per ſubſtantiã:
pater eſt perſona vna in nũero/ ⁊ ſil'r filius: g̊ plures
pſone q̄ plures habẽt vnitates ſunt plures ſubſtãtie
nũero. Probatio prime: oẽ p̄dicamentũ aliḋ a ſubſtã
tia nõ dicit niſi formã accñtalẽ. hoc aũt nõ efficit̃ vnũ
numero: ſꝫ ꝙ hẽt eſſe hec forma vel illa: nõ aũt habet
eſſe hec forma vel illa niſi inq̄ꝫtũ eſt in hoc ſubiecto vl'
illo: g̊ nullũ p̄dicamẽtũ aliud habet indiuiduũ niſi ſb
ſtantie ſolũ: g̊ ꝓbata eſt iſta ꝙ oẽ vnũ numero vnita-
te ſubſtãtie eſt vnũ/ ⁊ plura numero pluralitate ſbſtã
tie ſunt plura: cũ igit̃ pr̃ ⁊ filius ⁊ ſpũſſctũs ſint plu-
res pſone: videt̃ ꝙ nõ niſi rõe ſubſtãtie numerate ſint 7o
plures. Itẽ noĩ multa accidũt. ſ. genus/ numerus
caſus ⁊ hmõi: ſed accñtia oĩa illa preter nũeꝝ dicunt
modũ: ſed numerus vult habere propriũ ſignificatũ
quo ad ſubſtãtiã quã ſignificat nomẽ vnã vel plures
vt patet cũ dr̃ hõ/ ⁊ cũ dr̃ hoĩes vna eſt qualitas quã
ſignificat nomẽ in vtroq; noĩe: ſed ſuba ſignificata in
eodẽ nõ vna: qr dicimus bene ſortes eſt homo ⁊ non
dicimꝰ ſortes eſt hoĩes: g̊ videt̃ ꝙ oẽ nomẽ pluralis
numeri diuerſitatẽ ponat in ſubſtãtia quã ſignificat
g̊ cũ dr̃ plures pſone erit ſubſtãtia nũerata in hoc no- 8o
mĩe perſona. Itẽ ſi rõne ꝓprietatis nomẽ hẽt plu-
rale q̇dlibet ſingulare haberet plurale: qr vni multa
accidũt: vt dicit phus: ⁊ ſic diceremꝰ duos vl' plures
ſortes rõne grãmatice ⁊ muſice q̄ ſunt in ſorte/ qḋ fal 9o
ſum eſt: g̊ nũerus ponit̃ circa ſubſtantiã. Itẽ cũ pr̃
plures habeat propetates: qr ĩnaſcibilitatẽ ⁊ paterni
tatẽ ⁊ ſpirationẽ actiuã diceremus patrẽ eſſe plures
patres vel pſonas: qḋ falſum eſt: g̊ nũerat̃ ſubſtantia
in noĩe pſone qñ dr̃ pluralit̃. Sed cõtra ſubſtãtia
eſt vna numero in tribus/ vel neceſſario aliq̇d habet
vnus qḋ nõ habet alius/ ⁊ vnus nõ eſt in alio ſi ſub-
ſtantia eſt diuerſa: ⁊ aliquid operat̃ vnus qḋ nõ aliꝰ
⁊ iteꝝ nõ magis cõueniũt tres pſone in ſubſtantia q̄ꝫ
tres hoĩes/ q̄ oĩa abhorret fides catholica: g̊ oportet
dicere ꝙ ſubſtãtia nõ numerat̃. Si forte dicas ꝙ
ſubſtãtia numerat̃: ſed nõ diuidit̃: hoc nõ eſt intelligi
bile: qr nihil nũerat̃ niſi qḋ diſtinguit̃. Solo dici Solutio
mus ſine p̄iudicio ꝙ iſtas q̄ſtiões de pſona magis ſol
uendas expectamus in patria q̄ꝫ in via poſſimus: ſed
tamẽ ne videamur p̄terire. Dõm ad primũ ꝙ cõi- Ad primũ.
ter dr̃ ꝙ tria ponit̃ ibi pro tres in maſculino/ eo ꝙ hy
poſtaſes numerant̃: nõ aũt ſubſtãtie: quare aũt ma-
ſculinũ attribuat̃ pſonis/ ⁊ neutrũ eſſentie ſupra eſt
expeditũ Ad aliud dõm ꝙ ĩ dicto Auguſt. ⁊ Anſ. Ad 2m
⁊ Hilarij ponit̃ ſubſtantia ꝓ hypoſtaſi/ ⁊ ſumitur ab 3m. 4m. 5m
actu ſubſtandi ꝓprietati: ſicut in ſequẽti ca. determi-
nabit̃ cũ queret̃ de quattuor noĩb; grecis. Ad aliḋ Ad 6m
dõm ꝙ pluralitas q̄ eſt ſimpl'r multitudo nõ eſt ĩ di-
uinis: vt probatũ eſt diſ. iiij. ⁊ cũ nõ ſit ſimplicit̃ plu-
ralitas in diuĩs nomĩb; etiã pſonalib; nõ eſt ſignifi-
cata ſimplicit̃ pluralitas: ſed quedã tm̃. Ad aliud Ad 7m
dõm ꝙ nomẽ qḋ ſignificat ſubſtantiã cũ qualitate: et
hec diuerſa eſt nomẽ cõpoſiti: ⁊ ideo non eſt nomẽ qḋ
digne noĩet deũ: qr in deo qualitas ⁊ ſubſtãtia idem
ſunt: ⁊ ideo in inferiorib; in quib; ſimpl'r plura ſunt ẽ
pluralitas in ſubſtãtia q̄ dicit qḋ eſt. ſed in deo ĩ quo
nõ differt q̇s eſt a quo eſt: non poteſt poni pluralitas
in ſubſtãtiali aliquo vel abſoluto: ſed tm̃ vt dic̃ Ric.
ponit̃ ĩ exñtie mõ: ⁊ iõ q̇s ex pte modi exñtie plurifi-
cat̃: nõ aũt ex parte ſubſtãtie: ⁊ iõ etiã pluralitas cõſi
gnificata in nomĩe diuĩo nõ eſt eiuſdẽ rõnis cũ plura
litate noĩs creati: vnde cũ dr̃ tres pſone ſenſus ẽ tres
in exñtie ꝓprietate: ⁊ non in ſubſtantia vel aliquo eſ
ſentiali diſtincti in inferiorib; aũt tres pſone ſunt dif Ad 8m
ferẽtes p eſſe ⁊ ſubſtantiã q̄ dicit id qḋ eſt. Ad aliḋ
dõm ꝙ nõ a qualibet proprietate poteſt accipi plura
litas: ſed a proprietate originis ſm̃ exñtie modũ: q̇a

de illis nō multe cōueniūt vni:nec vni due ſm eūdē
modū:vt patri cōuenit nō eſſe ab alio a quo alius:qđ
nō cōuenit alij.filio aūt cōuenit eſſe ab alio ꝑ genera-
tionē ⁊ ſpūiſctō eſſe ab alijs ꝑ ſpirationē:tales em̄ ꝓ-
prietates (vt dicit Anſ)nec natura admittit ineſſe ei-
dē cū ſint oppoſite:nec rō capit qualiť vni poſſint con
uenire:⁊ ideo numerus taliū ſufficit hypoſtaſib⁹ di-
uinis:precipue cū (vt dicit Hil.) ꝓprietas ſit perſona
ſubſiſtens ⁊ ꝑfecta:q2 in diuis nihil accn̄tale eſt:ſ3 ꝓ
prietas in ꝑſona:cuius eſt ꝓprietas eſt ꝑſona ipa ſub-
Ad 9m ſiſtēs ⁊ ꝑfecta:vt dicit Dam. Ad aliud dōm ꝙ lic3
plures ꝓprietates ſint in ꝑſona patris ⁊ filij:tn̄ vna
ſola eſt ꝑſonalis q̄ facit ꝑſonā eſſe perſonā ſm modū i
telligendi:⁊ hoc infra diſtinctione.xxvj.determiabiť

Qua neceſſitate dictū ſit tres ꝑſone a latinis:et a grecis tres hypoſtaſes vel ſubſtantie.

Qua neceſſitate non ſolū latinus ſermo:ſed
etiā grecus eadē pene ſuꝑ hac re laborās no-
minū penuria coartať. Vn̄ Aug.quid a gre
cis vel latinis neceſſitate de ineffabili trinita
te dictū ſit apiens in.vij.li.de tri.ait:Loquē
di cauſa de ineffabilib⁹ vt fari aliquo modo
poſſemus dictū eſt a grecis vna eſſentia:tres
ſube.i.vna vſia:tres hypoſtaſes. Aliter em̄
greci accipiūt ſubam ꝙ latini. A latinis autē
dictū eſt vna eſſentia vel ſuba:tres perſone:
q2 nō aliter in ſermone noſtro.i.latino eſſen-
tia ꝙ ſuba ſolet intelligi.Et vt intelligať ſal
tē i enigmate placuit ita dici:vt cū quereret
q̄d tria ſint:aliquid diceret que tria tria eſſe
fides vera pronūciat:cū ⁊ patrē nō dicit eſſe
filiū ⁊ ſpm̄ſanctū.ſ.donū dei:nec patrē dicit
eſſe nec filiū.Cū ğ queriť q̄d tria vel q̄d tres
cōferimus nos ad inueniendū aliquod nomē
quo ꝯplectamur hec tria.Nec ꝙ occurrit ani-
mo:q2 ſuꝑeminētia diuitatis vſitati eloquij
facultatē excedit. Verius em̄ cogitatur de⁹
ꝙ dicitur:⁊ verius eſt ꝙ cogitatur.

Arti. IIII. Quid ſignificent hec noīa ſm grecos vſya
D vſyoſ hypoſtaſis ⁊ ꝓſopon:et hec ſm latios
eſſentia ſubſiſtētia ſubſtantia et perſona.

Einde queriť de hoc qđ dicit i tertio caplo ibi
D [Qua neceſſitate nō ſolū latini.⁊c̄.] Hic em̄
incidit queſtio de quattuor vocabulis greco-
rū ⁊ latinoꝝ que ſunt apud grecos/vſya/ vſyoſ /hy-
poſtaſis ⁊ ꝓſopon.apud latinos aūt Marc⁹ tulli⁹
poſuit quattuor illis reſpondētia ꝑ ordinē.ſ.eſſentia
Arg.primo ſubſiſtentia/ſuba/ꝑſona.Et videť ꝙ male ſumātur a
ſctis:q2 dicit Boe.in cōmēto li.ꝑdicamētoꝝ ꝙ vſya
eſt cōpoſitū ex prima materia ⁊ prima forma.Vſyoſ
aūt prima forma/⁊ hypoſtaſis ꝑma materia:ğ videť
ꝙ vſya non dicat eſſentiā ſimplicem ⁊ diuinā:ſic vi-
2o deť hic dicere Aug.. Itē ſubſiſtentiā Aug.⁊ Hie.
ponūt pro cōpoſito vel indiuiduo:ſed ſm marcū tul-
liū idē eſt apud nos ſubſiſtētia qđ apud grecos vſyoſ
illa aūt apud grecos ſonat ſubſtantiam in genere vel
ſpē ſignificatā.vt dicit Boecius:ğ videť ꝙ magis de-
beat poni ſubſiſtētia ꝓ ꝑſona q̄ cōis eſt ꝙ ꝓ ꝑſona q̄ ē
ſingularis. Itē dicit Boecius ꝙ greci hypoſtaſim 3o
nō vocāt niſi indiuiduā rōnalis nature/⁊ alia indiui
dua indignioris nature nō vocāt illo noīe:ğ videť ꝙ
idē ſit ſuba qđ ꝓſopon vel ꝑſona:⁊ ſic nō debēt eſſe ni
ſi tria vocabula ⁊ nō quattuor. Itē in nulla natu- 4o
ra poteſt eſſe niſi vnū ſubiectū ꝑmū/ ⁊ vnū predicatū
vltimū:ſed dicit Boe.in li.de duab⁹ naturis in vna
perſona xp̄i (vnde hec oīa trahunť) ꝙ ꝑſona nō eſt niſi
ſubiectū:ğ vnū alioꝝ pōt ſubiectū noīare:ğ cū in na-
tura nō ſit niſi qđ eſt ex ꝑte cuius ſumiť ꝑſona/⁊ quo
eſt ex parte cuius ſumiť eſſentia videť ꝙ duo alia ſu-
perfluūt. Itē in natura creata nō eſt niſi vl'e ⁊ par- 5o
ticulare:ğ penes hoꝝ differētias nō debēt eē niſi duo
noīa. Itē cū inter illa quattuor ſunt duo extrema 6o
ſc3 eſſentia ⁊ ꝑſona ⁊ duo media.ſ.ſubſiſtentia ⁊ ſub-
ſtantia:⁊ ſubſtātia ſit vicinior ſm intellectū eſſentie:
ğ non debet poni ꝓ ꝑſona:ſicut dicit Aug.ſed potius
ꝓ natura cōi Solo dōm ꝙ ſm diuerſos doctores Solo
⁊ rōes nominū iſtoꝝ diuerſas diuerſus eſt vſus iſto
rū vocabuloꝝ.in pħia em̄ hypoſtaſis dr̄ prima mate-
ria/⁊ vſyoſ forma prima/⁊ vſya cōpoſitū:cuius acce
ptiōis hec eſt rō:q2 oīs cauſalitas ſm quodlibet ge-
nus cauſe neceſſario reduciť ad cauſam primā in ge-
nere illo:vt dicit pħus in.2.prime pħie.vt oīs calefa
ctio ad ignē cū igiť ſupponi primo ſit materie prime:
oē qđ ſuppoīť gr̄a ꝓprietatis materialis ſupponiť
⁊ ſubſtat:ſi ğ ſubſtātia vel hypoſtaſis al's vſyoſis qđ
idē eſt ab actu ſubſtādi ꝑmo ſumať neceſſario ſonabit
a quo eſt prima rō ſubſtādi.i.materiā ꝑmā. ſubſiſten
tia aūt ſonat id qđ eſt in ſe ſubſiſtēs nullo indigēs:vt
dicit Boe. forma aūt nō indiget materia:ſed potius
eſt quoddā diuinū ⁊ optimū qđ appetiť a materia:et
nō appetit:⁊ iō cōſideratōe pħabita ſubſiſtentia ſiue
vſyoſis accipiť ꝓ forma ꝑma.Eſſentia aūt eſt illa a q̄
eſt eſſe/⁊ cuius actus eſſe eſt:vt dicit boecius ⁊ tulli⁹
eſſe aūt nō eſt actus eſſentie niſi q̄ eſt in materia: ⁊ iō
illā ꝯpoſitū vocauerūt:⁊ ſic ſatis apparet mod⁹ acce
ptiōis pħoꝝ.Proſopon aūt potius eſt poeticū nomē
ꝙ pħicū niſi forte poeta pħs dicať:q2 imitať pħm fa
bulā cōponēdo ex miris:vt dicit pħus. Eſt aūt ꝓſo-
pon idē qđ facies in larua /eo ꝙ hiſtriōes in theatris
differentē ſexū ⁊ ꝓprietatē ſonādo ſub laruis diuerſa
rū facieꝝ vel medee vel ſymōis/vel alterius repn̄ta-
bāt:⁊ iccirco q2 ſonus in cōcauo ſolido reꝑcuſſus re-
flectiť incipiēs ab acuto: iō etiā latini ꝓſopon ꝑſonā
dicūt circūflexa penultima/qđ licet ſit ꝯ cōpōnē voca
buli:qđ cōponiť a ꝓ ⁊ ſono.nas.qđ habet ꝑmā bre-
uē:tn̄ q2 ita eſt ſm ꝓprietatē inſtrumēti ꝑ qđ ſonat ꝓ-
duciť/⁊ in accētu circūflectiť:⁊ q2 etiā magne ⁊ digni
tatis alicuius ꝑſone ita etiā repſentari cōſueuerunt
quib⁹ nō ꝯpetit breuis ſyllaba.vnde ſicut ali⁹ poeta
de talib⁹ magnatib⁹ loquēs dixit olli ꝓ illi:ita etiam
hic ꝑſona ꝓducit ⁊ circumflectit penultimā/eo ꝙ ma
gnitudinē taliū hoc mō magis exprimit.Iſta igiť eſt
acceptio iſtoꝝ vocabuloꝝ apđ pħos.mgr̄ ꝑpoſitiu⁹
ponit hic aliā acceptionē que ſumiť iuxta traditionē
Boecij in li.de duab⁹ naturis i vna ꝑſona xp̄i dicēs
ꝙ in predicamēto ſubſtantie duo ſunt cōſideranda.ſ.
ſubſtantia ſubiecti/⁊ ſubſtantia que eſt ſubiectū.ſub-
ſtantia ſubiecti eſt id qđ eſt natural' ſubſtātie/qđ eſt ꝑ
dicamentū:⁊ hoc (vt dicit) accipiť nomine vſye apud
grecos/⁊ nomine eſſentie apud latinos.Subſtantia

aũt ſubiecta eſt in ſe ſubſiſtens nullo indi gens: ⁊ illa
eſt genera ⁊ ſpẽs ſubẽ/quibꝫ accñtia nõ accidunt: vt
dicit boecius: hoc eſt accñtia nature: vt albũ/nigrum
⁊ hmõi. ⁊ hoc vocatꝛ ſubſiſtentia ⁊ vſyoſis: aut eſt ſbſtans accñtibꝫ: ⁊ hoc eſt prima ſubſtãtia q̃ ꝓpriiſſime
dicitꝛ: ⁊ hoc eſt hypoſtaſis ⁊ ſubſtantia apud nos. ꝑſona aũt ⁊ ꝓſopon refertꝛ ad ꝓprietatẽ q̃ notat auctoritatẽ
dignitatis in moribus vel natura: ⁊ iſta eſt nõ tã preꝑoſitiui ꝙ̃ boecij ⁊ marci tullij: ſed vſus iſtorum apd̃
Aug. ⁊ hiero. qui ꝯcedũt tres eſſe ſubſiſtentias/⁊ nõ
tres ſubãs aliquantulũ variatꝛ. Et ideo notandũ ꝙ
in ſuba. i. in natura ſubẽ duo ſunt. ſ. quo eſt/⁊ id qd̃ ẽ
quo eſt aũt attẽditꝛ dupl'r. ſ. prout eſt in ſe ſimplex nõ
cõmiſcibile alicui particulariũ: ſicut cũ dr̃ hõ eſt ſpẽs
⁊ riſibile: ⁊ hoc eſt propriũ ⁊ nõ cõmune cũ nõ poſſit
predicari de aliquo ſm intentionẽ illã. ⁊ hoc dicũt q̃dã eſſe eſſentiã: accipitꝛ etiã natura cõis vt predicabilis de ſingulis: ⁊ ſic hõ eſt appellatiuũ nomẽ ſi hic accipitꝛ in natura homĩs: ⁊ ſic apud boeciũ vocatꝛ vſyoſis vel ſubſiſtẽtia. apud augᵐ aũt ⁊ hiero. vocatꝛ ſubſtantia vel vſyoſis: qꝛ ſm illos ſubſtantia reſpondet
vſyoſi ⁊ nõ hypoſtaſi. Si aũt cõſideratꝛ natura ſm id
qd̃ eſt dupl'r/ꝯſideratꝛ aut ꝑ reſpectũ quẽ ponit ad naturã cui ſubſiſtit: ⁊ tunc dr̃ ſubſtãtia apud boecium: ⁊
hypoſtaſis vel ſubſiſtentia ſm aug. ⁊ hiero. aut ꝑ reſpectũ ad proprietatẽ: ⁊ tunc dicitꝛ ſm oẽs ꝑſona ⁊ ꝓſopon. Sed hec acceptio nõ videtꝛ cõcordare auctoribus qui dicunt eſſentiã rei dici ⁊ predicari de eo cuiꝰ
eſt eſſentia. ⁊ ideo dõm ꝙ vnũ ſolũ ſm intellectũ aug.
⁊ hiero. accipitꝛ ex parte q̃ eſt/qd̃ eſt eſſentia. alia autẽ
accipiuntꝛ ex parte eius qd̃ eſt: ⁊ ſubſtãtia quidem ſm
eos ponit reſpectũ ad quo eſt: ꝓpter qd̃ etiã dubiũ facit intellectũ apud latinos: vt quãdoq̃ ꝓ eſſentia qñq̃ pro ſuppoſito ponatꝛ: ⁊ ideo latini cõcedere noluerunt tres ſubſtãtias: ſubſiſtẽtia aũt ſm eos ponit reſpectũ ad indiuiduationẽ: licet in his duobꝫ ſm anſ.
⁊ alios ſit ecõuerſo: ſed ꝑſona ponit ſpecialẽ reſpectũ
ad diſtinctionẽ ꝓprietatis ꝑtinẽtis ad dignitatẽ mo-
Mẽs dñi ris vl nature. Huic ĝ vltime opiniõi cõſentientes
Alberti. rñdemus ad obiecta: ⁊ patet iã ſolutio ad primũ per
Ad primũ hoc ꝙ hec aliter ſumuntꝛ apud phos ꝙ̃ apud vſũ ſan-
Ad 2ᵐ ctoꝝ. Ad aliud dõm ꝙ aug. ⁊ hiero. aliter accipiũt
ſubſiſtentiã ꝙ̃ tullius. ⁊ huius rõ iã dicta eſt ꝓpꝛ dubiã acceptionẽ ſubſtantie apud latinos/q̃ qñq̃ accipitur pro eſſentia ⁊ natura cõi: ⁊ ideo etiã apud latinos
noiant naturã primi p̃dicamẽti: ſed tullius accipit eã
Queſtiũcl'a ſm qd̃ dicitꝛ ab actu ſubſtandi tm̃. Si aũt queras
Sol'o quare ſancti nõ ita acceperũt eã. Dicendũ ꝙ ſancti
expreſſerũt fidẽ ſimplicibꝫ: ⁊ ideo nolebãt vti dubijs
verbis ne ſimplices ſm errorẽ poſſent ſeduci/dũ multiplicitatẽ nominis ignorarent.
Ad 3ᵐ Ad aliud dicendũ
ꝙ greci accipiũt hypoſtaſim pro eo qd̃ maxime eſt diſtinctũ: ⁊ hoc nõ eſt niſi vltima cõpoſitiõe cõpoſitum
Ultima aũt cõpoſitõe cõpoſitum eſt qd̃ eſt ex vltima
materia ⁊ ex vltima forma ſm naturã. Ultima autẽ
materia eſt corpus organiſatũ humanũ: hoc enim eſt
maioris cõpõnis ꝙ̃ aliqd̃ corpus quo ad organiſatõnẽ: ⁊ vltima forma in natura eſt aĩa rõnalis: ⁊ ideo
indiuiduũ rõnalis nature vocant hypoſtaſim. ⁊ ex hͦ
patet rõ eius qd̃ dicitꝛ in lr̃a ꝙ tres ꝑſonas nõ vocãt
tria proſopa: ſed tres hypoſtaſes: qꝛ ſm ꝓprietatẽ lingue eoꝝ aptius ſonat: ſed apud nos nõ ſuperfluit nomẽ perſone: quia id qd̃ reſpondet hypoſtaſi apd̃ nos
Ad 4ᵐ eſt dubie ſignificationis. i. ſubſtantia. Ad aliud dicendũ ꝙ licet ſit vnũ ſubiectũ primũ/⁊ vnũ vltimũ p̃dicatũ: tamẽ ſubiectũ eſt multis modis cõſiderare: et
ideo tot modis poteſt ſignificari vt dictum eſt. Ad Ad 5ᵐ
aliud dõm ꝙ particulare eſt ſubiectũ tribꝫ modis: et
ſic capit tria noĩa ſm vltimã opinionẽ. Ad aliͦd dicendũ ꝙ illa obiectio ꝓcedit ſm intellectũ marci tullij Ad 6ᵐ
⁊ anſelmi ⁊ boecij: ſed ꝓpter dubietatẽ noĩs ſubſtantie aug. ⁊ hiero. loco ſubſtantie vſi ſunt ſubſiſtentia.

Quid hoc noĩe tres ſignificetꝛ.

Pater ergo ⁊ filius ⁊ ſpũſſanctus. ſ. qm̃ tres
ſunt: quid tres ſunt queramus: q̃d cõe habeant. Nõ em̃ poſſunt dici tres patres: quia tm̃
pater ibi pater eſt: nec tres filij: cũ nec patꝛ ibi
ſit filius nec ſpũſſctũs. nec tres ſpũſſcti: quia
ſpũſſanctus propria ſignificatõe qua ⁊ donũ
dei dicitur: nec pater eſt nec filius. Quid ergo tres? Si tres perſone eſſe dicuntꝛ cõmune
eſt eis id quod perſona eſt. Certe em̃ quia pater eſt perſona: ⁊ filius eſt perſona ⁊ ſpũſſanctus eſt perſona: ideo tres perſone dicuntur.
Propterea ergo dicimus tres perſonas: q̃a
cõmune eſt eis id quod perſona eſt. Ex p̃dictis aperte intelligi p̃t qua neceſſitate dictũ
ſit a latinis tres ꝑſone: cũ ꝑſonã ſm ſubſtãtiã
dicatꝛ. Unde ⁊ tribus cõmune eſt id quod ꝑſona eſt: id eſt hoc nomẽ perſona.

An hoc nomẽ ꝑſona ſit pluribus cõmune: Arti. V
ſcꝫ patri: filio ⁊ ſpirituiſancto. E

Einde queritꝛ de hoc qd̃ dicit: [Si tres perſo
D ne dicuntꝛ cõe eſt eis id qd̃ ꝑſona eſt. ⁊c̃.] ſ̃. a:
Ex hoc em̃ habetꝛ ꝙ ꝑſona eſt cõe eis tribꝫ. ſed Arg. pͦ
cõtra ſi eſt cõe predicatũ de tribus: aut vt ens de ratiõe trium: aut vt non ens de ratõe trium. Si vt nõ
ens de ratõne trium/hoc eſt accidentale tribus ſicut
album predicatꝛ de niue/⁊ de cigno ⁊ margarita. ſi
autẽ p̃dicatꝛ cõiter: vt ens de rõne triũ/aut cõuertibiliter/aut nõ cõuertibiliter. ſi ꝯuertibiliter: ĝ perſona
cõuertitꝛ cũ patre: ĝ de quocũq̃ p̃dicatꝛ ꝑſona ⁊ pater
qd̃ falſum eſt: qꝛ de filio p̃dicatꝛ ꝑſona: nõ tñ pr̃. Si 2ᵒ
aũt p̃dicatꝛ vt ens de rõne triũ ⁊ nõ cõuertitꝛ neceſſario erit genus vel ſpẽs: ĝ in diuinis eſt genus vl' ſpecies: qd̃ ſupra improbatũ eſt diſ. xviij. Itẽ quicq̃d 3ᵒ
vna rõe p̃dicatꝛ de pluribꝫ eſt abſtractũ/et abſtractũ
per intellectũ: perſona vna rõne p̃dicatꝛ de tribus: ĝ
abſtrahit ab oĩbꝫ: ⁊ ꝑ intellectũ eſt abſtractũ. quicq̃d
aũt eſt abſtrahẽs ⁊ abſtractũ ꝑ intellectũ ab his de q̃bus p̃dicatꝛ eſt vl'e: ĝ ꝑſona eſt vl'e: ĝ vl'e eſt in diuinis
qd̃ negat Boe. Itẽ vl'e eſt qd̃ eſt ĩ multis ⁊ de mul 4ᵒ
tis: ſed ꝑſona in diuinis eſt in pluribꝫ ⁊ de pluribus:
ĝ eſt vl'e ad illa. Si forte dicas ꝙ eſt cõe ſm ſolam Sol'o
rõnẽ/⁊ eſt cõe ſm rẽ: ⁊ ꝑſona eſt cõe ſm rõnẽ ſolam: ⁊
nõ ſm rẽ. Cõtra cõmune ſm rẽ in diuĩs eſt cõe ſm Obiectio.
eſſe/⁊ realẽ cõitatẽ nõ habet aliqd̃ vl'e: ſed habet cõitatẽ ſm rõnẽ/cui rñdet re cõitas ꝑſone: qꝛ licet eſſe hẽat
in iſto: p̃t tñ eſſe in alio: ⁊ multipl'r ſm eſſe in his in q̃bus eſt: ⁊ hoc rectiſſime videtꝛ cõuenire ꝑſone: qꝛ perſona habet eſſe in patre ⁊ filio/⁊ multipliciter ſm eſſe
in illis: quia dicimus ꝙ tres ſunt plures: ⁊ non vna
ꝑſona: ĝ perſona vt vl'e de tribus p̃dicatꝛ. Si forte Sol'o

dicas ſicut fere omnes euadunt ꝙ ꝑſona eſt cōmune
ſm negatōē: ⁊ hec negatō nō cauſat vl'e: q2 nulla ſūt
adeo diſtantia q̄n bene cōicant in negatiōe: ſic deus
⁊ lapis cōueniūt in nō eſſe capꝛam vel in alio ſm ne-
gationē dicto. hoc nihil eſt: q2 īdiuiduū nō eſt talis ne
gatio que nihil ponat: ſed potius negatio cōſequens
id qđ ꝑ ſe eſt vnū: ḡ ꝑſona licet nō rōne indiuidue ſb
ſtantie: tñ rōne eius ſuꝑ qđ fundať indiuiduatio cau
ſabit vl'e. Itē cū dicit ꝑſona eſt ſubſtātia indiuidua
ſuba cadit in recto in intellectu: ⁊ ꝑſone indiuiduū vt
illius ſubſtantie diſpoſitio ⁊ ꝓꝛietas: ḡ ſignificat ꝑn
cipalius ſubam affirmatiue ꝙ ratiōe diſpōnis ſigni-
ficet negatiue: ⁊ ſic ſol'o illa nihil videť valere. Itē
Boecius dicit ꝙ omīs ꝑſona ſignificat ſubſtantiā vt
ſubiectā ⁊ ſuppoſitā: hic aūt intellectus nō eſt negati-
uus: ḡ nihil eſt qđ quidā dicūt ꝑſonā eſſe cōmune ſm
Solutio negatōnē. Solutio dicēdū ſine ꝑiudicio ꝙ duplex
eſt cōitas. ſ. eſſe ⁊ rōnis. Cōitas autē in eſſe ⁊ eſſentia
eadē numero / ⁊ natura eadē numero nō pōt inueniri
niſi in diuinis hypoſtaſib9 / ⁊ nō ī aliq̄ natura creata
q2 oē creatū eſt cōpoſitū: ⁊ ideo idē numero ſm eſſe nō
poteſt eſſe in diuerſis ſubiectis ⁊ diſtinctis. Cōitas
aūt rōnis multiplex eſt: quedā eīm eſt ſm naturā com
munē ꝑ eandē rationē participatā a pluribꝫ / q̄ natu-
ra cōis abſtrahiť ab vnoquoqꝫ illoꝝ et ſm eſſe in q̄-
libet illoꝝ cōpōnē hñs cū eo qđ cōtrahit eā ad hoc / ⁊
ad illō: ⁊ illa naťa fac̄ vl'e / ⁊ ſm totū poſſe qđ hēt illa
natura nō eſt in vno: licet ſit in eo ſm eſſe: iō hec natu
ra excedit quodlibet illoꝝ: de quo ꝑdicať quo ad poſ
ſe: ⁊ q2 eſt in eo ſm totū eſſe ſuū: ideo eſt rō cuiuſlibet
eoꝝ de quo pꝛedicať / vel ꝑs rōnis eius vel ſimpliciť
vt in genere vel ſpē ⁊ differētia / vel ſm quid: ſicut eſt
in pꝛopꝛio ⁊ accn̄te. Eſt etiā cōitas reſultās ex ꝓpoꝛ-
tione aliquoꝝ ad vnū qđ cōuenit vtriqꝫ / ſm tamē di
uerſa: ſicut eſt cōitas pꝛopoꝛtiōis regiminis nauis ⁊
ſchole ad gubernatoꝛē ⁊ ſcholaſticū: qđ tñ regēti cō-
uenit naute ſm artē gubernādi: ⁊ ſcholaſtico ſm ar-
tē docendi lr̄as: q2 tñ ſimilis eſt habitudo: ideo reſpe
ctus ad actū regimīs eſt eis cōis. ⁊ talis habitudo ī-
ueniť etiā in naturalibꝫ: cū eīm đ2 ſoꝛtes eſt hō / plato
eſt hō: cōe eſt ſoꝛti ⁊ platoni hoc ipm qđ dico hō: ⁊ hoc
ꝑ rationē nature ⁊ vl'is. Cū aūt dico iſti ſunt homīes
ſupponunť ſoꝛtes ⁊ plato ꝑ ꝓnomē demōſtratīm: et
ſic cōe eſt eis ꝙ ſint ſuppoſita hoīs ⁊ reſpectus ſuppo
ſiti ⁊ habitudo ad id qđ ſm naturā cōe eſt determīa
tur ꝑ verbū ſunt: ⁊ hec cōitas ſuppoſiti nihil aliud eſt
ꝙ ſimilis habitudo eoꝝ ad naturā q̄ cōis eſt eis: ⁊ q2
in diuinis ꝑſona ſignificat ſubam. vt ſupꝛa determi-
natū eſt: ⁊ ſignificat eā vt ſuppoſitū: iō tali cōitate cō
munis eſt ꝑſona tribus: ſed differētia eſt in hoc ꝙ ſup
poſiti in inferioꝛibꝫ eſt rō vl'is ꝑ accn̄s: q2 accidit ſoꝛ-
ti ⁊ platoni eſſe ſuppoſita ꝑ hoc ꝙ hō ſm eandē natu
rā ꝑdicať de eis. In diuinis aūt ꝑſona nō eſt vl'e: q̄a
re nō eſt excedens ſubiectū de quo ꝑdicať cū đ2 pater
eſt ꝑſona: eſt eīm idē in ſubiecto ⁊ ꝑdicato: differēs tñ
ſm modū ſignificandi: ⁊ ſil'r cū đ2 filius eſt ꝑſona: ⁊ ſi
eſt abſtrahēs ab vtroqꝫ nō eſt illa abſtractio niſi ſm ī-
tellectū noſtrū: ⁊ nō ſm naturā rei / ſicut ⁊ in oībꝫ no
minibꝫ diuīs ſꝑ inueniť aliqua pꝛopꝛietas: vt ſupꝛa
determinatū ē. ⁊ hoc mō etiā dico de cōitate relatōis
vel diſtinctiōis vel incōicabilitatis niſi hoc addendo
ꝙ cū đ2 pater ⁊ filius relati ſunt ⁊ relatiua: vel pater
⁊ filius ſunt duo ſuppoſita: vel pater ⁊ filius ſunt in-
cōicabiles: vel pater ⁊ filius ſunt hypoſtaſes: vel pa-
ter ⁊ filius ſunt ꝑſone: vel pater ⁊ filius ſunt de9: q̄ꝛ
pꝛima haꝝ cōitatū ſumiť ꝑ vnū reſpectū ad relatiōis
actū. Scđa ꝑ vnū reſpectū ad ꝓpꝛietatis actū. Ter-
tia ꝑ vnū reſpectū ad rationē ſuppoſiti. Quarta per
vnū reſpectū ad negationē cōſequentē ad actū ꝓpꝛie-
tatis. Quinta ꝑ vnū reſpectū ad rationē ſuppoſiti oꝛ
dinati ad ꝓpꝛietatē. Sexta per vnā rōnē ſuppoſiti oꝛ
dīati ad actū ꝓpꝛietatis ꝑtinēt ad dignitatē. Septi
ma āt ꝑ vnū reſpectū ſuppoſitoꝝ ad naturā: ⁊ iō ſolū
illud ꝑdicatū. ſ. deus dicit cōmune re ⁊ natura. Inue
niť aūt adhuc ab Augu. ꝙ ipſe dicit ꝙ pater ⁊ filius
⁊ ſpūſſanctus ſunt tres res q̄bꝫ fruendū eſt: ⁊ res ſm
Hila. dicit rē nature id. ſ. cuius eſt generare vel gene
rari vel pꝛocedere: q2 iſti actus demōſtrant exiſtentie
modū ⁊ cōitas huius nomīs res erit octaua: ⁊ nō po
nit niſi vnā habitudinē triū ad naturā tm̄. vnde nul-
la iſtaꝝ facit cōe re niſi vna. ſ. ſeptīa. oēs aūt alie ſunt
cōitates ꝓpoꝛtiōis ſiue habitudinis ad vnū in cōi ra
tiōis / qđ cōe nō eſt abſtractū: vt ſimplicius a minus
ſimplici: q2 nihil eſt ibi ſimplicius alio: ſed eſt ibi cōis
ratio ſm modū noſtre intelligentie / q̄ in oībꝫ nomībꝫ
deficit a deo. Ad pꝛimū ḡ dōm ꝙ ꝑſona ꝑdicať de Ad pꝛimū.
tribꝫ: nō vt ens de rōne triū: q2 ſimpliciſſimi nulla eſt
rō diffinitiua: nec tamē ꝑdicať ꝑ accn̄s: ſed pꝛedicať
vt idē ſubiecto de quo pꝛedicatur ⁊ nō excedens ipm
natura rei: ſed ſm rationē tm̄ / cui nihil in re reſpōdet
niſi cōmunitas nature: quia eīm natura cōmunis eſt
ideo cōſequiť ſimilis ꝓpoꝛtio ipoꝝ ad illā: ⁊ illa ſimi-
lis pꝛopoꝛtio fundať realiter in ꝓpoꝛtionatis ad na
turā ⁊ in natura: ⁊ nomē quod nominat illā cōmuni
tatē eſt cōmune tm̄ rationis ſm illā pꝛopoꝛtionem / ⁊
nō cōmune re aliter ꝙ dictū eſt Ad aliud dicendū Ad 2m
ꝙ licet nō excedat ſubſtantiā re et natura aliqua cōi
quā impoꝛtat: tamē relinquit ſimilē pꝛopoꝛtionē ad
idē in alio: et ab illa ſimilitudine imponunť huiuſmo
di noīa relatiua ꝑſona / hypoſtaſis / et res nature / ⁊ ī-
cōicabilis et hmōi. et nō rōne illi9 ꝓpoꝛtiōis excedūt
licet nō ī re: et iō ſm ꝑdicationē nō cōuertunť cū ſuis
ſubiectis. Ad aliud dōm ꝙ ad vl'e exigiť ꝙ abſtra- Ad 3m
hat ab his de quibꝫ ꝑdicať vt natura cōis abſtrahit
a ſuis inferioꝛibꝫ q̄ cōtrahūt ipam ꝑ ea q̄bꝫ cōponiť:
ſed hic nō eſt ita: ſꝫ tm̄ ſil'itudo ꝓpoꝛtiōis eſt ī iſtis noī
bus impoꝛtata: et cōe abſtractū nō dicit naturā vnā
q̄ ſit ī vtroqꝫ: ſꝫ cōe qđ eſt in rōe nr̄a tm̄ fūdata in ſil'i
tudine ꝓpoꝛtōis vel habitudinis triū ꝑſonaꝝ ad vnū
Ad aliud dōm ꝙ non đ2 ꝑſona de multis: q2 tres Ad 4m.
nō ſunt multi: vt ſ̄ ꝓbatū eſt. et etiā ſi multi eſſent nō
diceret ꝑſona de eis vt vl'e: ſicut iā dictū eſt: et iō non
ꝓcedit illa rō Ad aliud dōm ꝙ licet in vl'i nō ſit ſm Ad alia ob.
eſſe cōitas. eſt tñ cōitas ſm naturā vnā q̄ cōuenit oī-
bus: ſed in diuīs nō eſt ita. ꝑſona eīm nullā vnā natu
rā dicit q̄ cōueniat tribꝫ et cōtrahať in illis ad hāc et
illā ꝑſonā: et iō ī illis eſt cōitas ſm rōnē ꝓpoꝛtōis tm̄

Quare non dicimus tres deos eſſe patrē et filiū et ſpm̄ſctm̄ vt dicimus tres perſonas: cū id qđ deus eſt ſit eis cōmune: quia pater ē deus: et filius eſt deus: et ſpiritusſanctus eſt deus.

Sed q̄riť hic cū dicam9 patrē ⁊ filiū ⁊ ſpiritū

ſctm̄ eſſe tres ꝑſonas: qꝛ cõe eſt eis qđ ꝑſona eſt id eſt qꝛ pater eſt ꝑſona: filius eſt ꝑſona: ⁊ ſpūſſctūs eſt ꝑſona: cur nõ dicam⁹ ſimilr̄ tres deos cū ⁊ pater ſit de⁹: ⁊ filius ſit deus: ⁊ ſpiritusſctūs ſit deus. Quia .ſ. illud ſcriptura cõtradicit: hoc aūt ⁊ ſi nõ dicit: nõ tñ ꝯtradicit vñ Aug. hanc mouēs q̃ſtionē atq; diffiniens in li. vij. de tri. ita ait: Si ideo dicimus patrē ⁊ filiū ⁊ ſpiritūſctm̄ eſſe tres perſonas: qꝛ cõe eſt eis id qđ ꝑſona eſt: cur non etiā tres deos dicimus. Certe vt ꝑdictū eſt qꝛ pater eſt ꝑſona: ⁊ filius eſt ꝑſona: ⁊ ſpūſſctūs eſt perſona: ideo tres ꝑſone dicunt̄. Quia ergo pr̄ eſt de⁹ ⁊ filius eſt deus: ⁊ ſpūſſctūs deus: cur nõ dicunt̄ tres dij. Ecce ꝓpoſuit hanc q̃ſtionē: attende q̃d r̄ndeat ſubdēs: an ideo nõ dicūtur tres dij: qꝛ ſcriptura nõ dicit tres deos. Sed nec tres ꝑſonas alicubi ſcripture text⁹ cõmemorat. An ideo licuit loquēdi ⁊ diſputandi neceſſitate tres ꝑſonas dicere: nõ qꝛ ſcriptura dicit: ſed quia ſcriptura non contradicit. Si autem diceremus tres deos: contradiceret ſcriptura dicens: Audi iſrael deus tuus deus vnus eſt. Ecce abſolutio queſtionis: quare potius dicamus tres perſonas q̃ tres deos: quia ſcꝫ illud nõ cõtradicit ſcriptura.

Exod. 20. Deut. 6.

Alia queſtio cur nõ dicimus tres eſſentias vt tres perſonas cū ſcriptura nõ cõtradicat.

Uerū ⁊ hic alia emergit queſtio quā Aug. cõſequēter annectit dicens: Cur inq̃t ⁊ tres eſſentias nõ licet dicere: qđ ſimiliter ſcriptura ſicut nõ dicit: ita nõ cõtradicit. At ſi dicis ꝙ ꝓpter vnitatē trinitatis nõ dicuntur tres eſſentie ſed vna eſſentia: quero cur non propter eandem vnitatē trinitatis dicatur vna perſona ⁊ non tres perſone. Ut em̄ eſt illis cõmune nomen eſſentie: ita vt ſingulus q̃q; dicat̄ eſſentia: ſic illis cõmune eſt ꝑſone vocabulum. Quid igitur reſtat niſi vt fateamur loquendi neceſſitate a grecis ⁊ latinis parta hec vocabula aduerſus inſidias vel errores hereticorum. Cunq; conaretur humana inopia loquēdo proferre ad hominū ſenſus qđ in ſecretario mentis de deo tenet: ſiue ꝑ piam fidem: ſiue per qualēcunq; intelligentiam timuit dicere tres eſſentias ne intelligeretur in illa ſumma equalitate vlla diuerſitas. Burſum non poterat dicere: nõ eſſe tria quedam. qđ quia dixit Sabellius in hereſim lapſus eſt: queſiuit ergo quid tria diceret et dixit tres ꝑſonas: ſiue tres ſubas ꝭm grecos.

An in diuinis ſint tres ſubſtātie ſicut tres perſone. Arti. VI. F

Einde querit̄ de hoc qđ dicit in ſequēti parte ibi [Sed querit̄ cū dicimus patrē ⁊c.] Uidet̄ em̄ ꝙ poſſumus dicere tres ſubſtantias ⁊ tres deos: qꝛ ſubſtātiā ſignificat ꝑſona: g̃ quot ſūt ꝑſone tot ſunt ſubſtātie. Argu. ꝑmo D

Itē ꝑſona eſt ĩdiuidua ſubſtantia rõnalis nature: g̃ tres ꝑſone ſunt tres ſubſtātie indiuidue rõnalis nature. 2o

Itē ſi cõitas ꝑſone eſt cauſa ꝙ dicit̄ pluralr̄ de trib⁹ / vbi erit eadē cauſa erit idē effectus: g̃ debem⁹ dicere plures deos. Nec ſcriptura poteſt preſtare impedimentū: qꝛ ſcriptura nõ cõtradicit alicubi. 3o

Itē ſi diuerſitatis intelligētia impedit ꝙ nõ dicimus plures ſubſtātias vel plures eſſentias cum in ratione ꝑſone in recto cadat ſubſtantia / videt̄ etiam diuerſitatis intelligētia impedire ꝙ ꝑſona non pluralr̄ dicat̄ de tribus. 4o

Solutio. Solutio ad primum 3m ⁊ 4m: dicendū ꝙ in veritate Aug. nõ dat totā cauſam quare nõ dicimus tres deos. vnde licet ꝑſona ſignificet ſubſtantiā tamen importat etiā ꝓprietatē diſtinguentem ꝓpter quā recipit numerū pluralē vt ſupra dictū eſt: deus aūt ⁊ eſſentia ⁊ ſubſtātia nullā de ſe ĩportāt diſtinctionē ⁊ ꝑ hoc pꝫ ſolutio ad ꝑmā ⁊ ad duo vltima.

Ad 2m: Ad ſecūdū dicendū ꝙ ꝑſona eſt indiuidua ſubſtantia que eſt hypoſtaſis. Cū em̄ in rõne ꝑſone ſit triplex incõicabilitas ſcꝫ vniuerſalis partis ⁊ aſſumptibilis. vnde homo in cõmuni nõ eſt ꝑſona ⁊ aīa que eſt pars hoīs nõ eſt ꝑſona ⁊ natura humana in xp̄o nõ eſt ꝑſona: hypoſtaſis autē dicit incõicabile niſi ad oppoſitionē ad naturā vniuerſalis ⁊ alie due incõicabilitates important̄ ꝑ li indiuidua vñ ſicut ſup̄ dictū eſt circa ſubſtātiā quā ſignificat ꝑſona nõ ponitur numerus: quia vt dicit Rich. non refert ad rationē ꝑſone vtrū ſint vna ſubſtātia vel plures / dūmõ ſub natura cõi diſtinguātur ꝭm exiſtētie modū.

Sicut nos dicim⁹ tres perſonas ita greci tres ſubſtātias quas dicūt hypoſtaſes: aliter accipientes ſubſtantiā q̃ nos.

Qđ em̄ de ꝑſonis ꝭm nr̄am: hoc de ſubſtātijs ꝭm ꝯſuetudinē grecoꝝ oportet ĩtelligi. Sic em̄ illi dicūt tres ſubas vnā eſſētiā .i. tres hypoſtaſes vnā vſiā: quēadmodū nos dicim⁹ tres ꝑſonas vnā eſſētiā vel ſubam. Quanq; ⁊ illi ſi vellēt ſicut dicūt tres ſubas tres hypoſtaſes: poſſent dicere tres ꝑſonas tria proſopa. Illud aūt maluerūt dicere: quia fortaſſe ꝭm lingue ſue cõſuetudinē aptius dicitur. a

An ĩ diuīs ſint tres hypoſtaſes ⁊ vna vſia. Arti. VII. G

Einde querit̄ de hoc qđ dicit [Tres hypoſtaſes vnā vſiam ⁊c.] ſ. a. Hypoſtaſis em̄ idem eſt qđ ſubſtātia: ſubſtantie autē nõ ſunt tres. Arg. ꝑmo D

P̄. cõtrarietas videt̄ in lr̄a infra diſtinctiõe. xxvj. ca. j. vbi Hieronym⁹ dicit ꝙ nõ bone ſuſpitiõis eſt h̄ nomē hypoſtaſis. 2o

P̄. in q̃ dr̄t hypoſtaſis a ꝑſona. Si em̄ dicas ꝙ hypoſtaſis dicit diſtīguibile nõ diſtīctū h̄ nihil eſt qꝛ in diuinis idē eſt eſſe ⁊ poſſe. P̄. in diuinis potētia idē eſt qđ act⁹.

Itē Boeci⁹ exp̄ſſe dicit ꝙ greci nõ vocāt hypoſtaſim niſi ĩdiuiduū rõnalis nature: g̃ nulla eſt dr̄ia vt videt̄. 3o

Itē cū hypo- 4o

ſtaſis idē ſonet qđ ſuba apud nos ⁊ deus dicaꝛ naturā ⁊ ſubſtātiā ⁊ nō vt eſſentiā. dicit em̄ Dam̄ ꝙ dicit habētē deitatē quare nō dicim⁹ tres deos ſicut tres hypoſtaſes ⁊ tres ſubſtātias. Anſel. em̄ in penultimo monol'. ⁊ Aug. in fine. vij. de tri. ⁊ habeꝛ in lr̄a concedit tres poſſe dici ſubſtātias dūmodo ſane intelligaꝛ videꝛ ꝙ magis poſſumus dicere tres deos/cū deus ſit nomen opationis vt dicit Dam̄. ⁊ opatio dei non repugnet pluralitati.

Solutio ad primū. Sol'o dicendū ꝙ in veritate apud grecos hoc nomen hypoſtaſis aliud habet a modo ſignificādi ⁊ aliud ab vſu: a modo em̄ ſignificādi (q2 imponiꝛ ab actu ſubſtādi) habet ꝙ ꝓ ſubſtātia ꝑma poniꝛ hoc eſt ꝓ indiuiduo ꝑmi ꝑdicamēti. apud nos aūt eſt dubie ſignificatiōis ſubſtātia vt pri⁹ habitū eſt: ⁊ ideo nō vtimur ſubſtātia ſicut illi hypoſtaſi ab vſu aūt grecoꝝ hꝫ ꝙ nō poniꝛ niſi ꝓ ſingulari nature rōnalis ⁊ hoc mō iterū nō habet vſus noſter. huius tn̄ vſus ratio ſupra aſſignata eſt: ⁊ ꝑ hoc patet ſolutio ad primū.

Ad 2m Ad aliud dicendū q' in ꝑmis tēporibꝫ anteq̄ determinareꝛ ſignificatio eius a patribꝫ catholicis nō erat bone ſuſpitionis: ſed poſtea determinatū eſt.

Ad 3m Ad aliud dicendū ꝙ hypoſtaſis ⁊ſi dicat diſtinctū ſm̄ vſum grecoꝝ nō tn̄ dicit rationē diſtinctiōis in ipō noīe ⁊ hanc rationē exprimit ꝑſona.

Ad 4m Ad aliud dicēdū ꝙ deus licꝫ imponaꝛ ab opatione nō tn̄ imponiꝛ opationi ſed nature: ſed etiā opatio illa a qua imponiꝛ nō eſt cōicabilis. a tribꝫ em̄ operātibꝫ virtute vnius eſſentie opatio nō recipit pluralitatē in ſubſtātia opatiōis: ſed forte ī modo cōſignificādi vt cū diciꝛ faciamus hominē ad imaginē.

Qđ in trinitate non eſt diuerſitas nec ſinglaritas vl' ſolitudo: ſꝫ vnitas ⁊ trītas ⁊ diſtīctio ⁊ idēptitas

Iā ſufficiēter vt puto oñſum ē q̄ neceſſitate dicam⁹ tres pſonas ⁊ q̄re nō ſiliꝛ tres deos vl' eſſētias: q2. ſ. in altero obuiat ſcꝑtura: ī alio diūſitatis ītelligētia: q2 ibi nulla penit⁹ ē diuerſitas: ſicut nec ſingularitas vel ſolitudo: ſed vnitas ⁊ trinitas. vñ Aug. in li. vij. de trinita. ait: Hūana inopia querēs quid diceret tria: dixit tres pſonas vel ſubſtātias. Quib⁹ noībus nō diuerſitatē voluit intelligi: ſed ſingularitatē noluit: vt nō ſolū ibi vnitas intelligaꝛ ex eo ꝙ diciꝛ vna eſſentia: ſed trinitas ex eo ꝙ dicunꝛ tres pſone. Hilarius quoq̄ in

Ioh. 14. li. vij. de trini. ait: Dñs dicit: Qui me videt: videt ⁊ patrē. Cum hoc diciꝛ: excluditur ſingularitas atq̄ vnici id eſt ſolitarij intelligētia. Nam nec ſolitariū ſermo ſignificat: ⁊ indifferentē tamē naturā profeſſio docet. Viſus eſt em̄ in filio pater per nature vnitam ſimilitudinē. Unum ſunt em̄ natus ⁊ generās vnū ſunt neq̄ vnus. Non itaq̄ ſolitarius filius eſt nec ſingularis nec diſpar. Item in eodem. Sicut ī patre ⁊ filio credere duos deos impiū eſt: ita patrem ⁊ filiū ſingularem deū predicare ſacrilegū eſt. Nihil in his nouum nihil diuerſum: nihil alienū: nihil ſeparabile eſt. De hoc etiā Aug. in libro queſtionū veteris ac noue legis ait: Unus eſt deus: ſed non ſingularis. Itē Ambroſi⁹ in libro de trinitate ait: Qđ vnius eſt ſubſtantie: ſeparari nō poteſt: ⁊ ſi non ſit ſingularitatis ſed vnitatis deus vnus cum dicitur: nequaq̄ deitatis trinitatē excludit: ⁊ ideo non qđ ſingularitatis ſed qđ vnitatis eſt predicatur. Ecce ex ꝑdictis oſtenditur: quia nec ſingularis: nec diuerſus: nec vnicus vel ſolitarius confitēdus eſt deus: quia ſingularitas vel ſolitudo perſonarum pluralitatem excludit: ⁊ diuerſitas vnitatē eſſentie tollit. Diuerſitas inducit ſeparationē diuinitatis. Singularitas adimit diſtinctionē trinitatis. Ideo Ambro. in primo libro de trinitate ait: Non eſt diuerſa nec ſingularis equalitas. nec iuxta Sabellianos patrem filiūq̄ confundens: nec iuxta Arrianos patrem filiūq̄ ſecernens. Pater enim et filius diſtinctionē habent: ſepationē vͦo non habent. Item in eodē. Pater ⁊ filius diuinitate ſunt vnum. nec eſt ibi ſubſtantie differētia nec vlla diuerſitas: alioquin quō vnum deum dicimus: diuerſitas enim plures facit. Conſtat ergo ex predictis: quia in trinitate nulla eſt diuerſitas. ſi tamen aliquādo in ſcriptura inueniꝛ dictum tres diuerſe perſone ⁊ hmōi: diuerſas dicit diſtinctas.

Qđ nō debet dici deus multiplex.

Et ſicut in trinitate nō eſt diuerſitas: ita nec mľtiplicitas: ⁊ iō nō eſt dicēd⁹ de⁹ mľtiplex ſed trinus ⁊ ſimplex. Unde Ambro. in ꝑmo libro de trinitate ait: Eſt in patre ⁊ filio non diſcrepans ſed vna diuinitas: nec confuſum qđ vnum eſt: nec multiplex eſſe poteſt qđ indifferens eſt. Multiplex itaq̄ deus nō eſt.

An in diuinis ſit diuerſitas ſingularitas ⁊ ſolitudo. **Arti. VIII.**

D

Iam ſufficienter vt puto ⁊c̄.] Hic incipit vltima pars diſtinctionis. ⁊ habet duo capitula. **I**n quoꝛū primo probat in diuinis non eſſe diuerſitatē nec ſingularitatē nec ſolitudinē. In ſecundo autē ꝙ deus non eſt multiplex ibi [Et ſicut in trinitate ⁊c̄.] Videꝛ autē in diuinis eſſe diuerſitas: q2 pluralitas cauſaꝛ a diuerſitate: ſed pluralitas eſt in diuinis g̃ ⁊ diuerſitas. **Arguiꝛ ꝑo** Itē quecūq̄ ſunt diſtincta ſunt diuerſa: diuine perſone ſunt diſtincte g̃ diuerſe. **2o** Itē videꝛ ibi eſſe ſolitudo ⁊ ſingularitas: q2 ſupra habitū eſt diſtinctiōe. xxj. ꝙ poſſumus dicere ſolus pr̄ ⁊ ſolus filius. li ſolus aūt notat ſingularitatē ⁊ ſolitudinē: g̃ eſt ibi ſingularitas ⁊ ſolitudo. **3o**

Sol'o ad duo ꝑa. Sol'o dicēdū ꝙ diuerſitas ꝓpꝛie loq̄ndo hꝫ oppoſitionē ad idēptitatē: idēptitas aūt nō eſt niſi a ſubali ⁊ iō diuerſitas non eſt niſi vbi eſt diuiſio ꝑ formas ſubſtantiales ſm̄ eſſe diuerſas. diuiſio autē eſt ꝑ ſepationē materie:

differētia aūt ꝓprie eſt ꝑ naturalē formā vel accidēta lē ſm quā differētia cōiter accipit: ⁊ ideo in diuis nō eſt ſeꝑatio nec diuerſitas vt dicit: q2 ſeꝑatio dicit diſtantiā in loco vel natura. ad diſtinctionē aūt ſufficit ꝙ vnus nō ſit alter ꝑ ꝓprietatē relatiuā originis ⁊ ꝑ

Ad 3m boc pꝫ ſol'o ad duo pma. Ad aliud dicendū ꝙ licꝫ recipiat dictio excluſiua nō tñ ſm ꝙ ē cathegreuma ⁊ facit implicationē ſil'itudinis ſed ſm ꝙ eſt ſincathegorema ⁊ ſiſtit in ſubiecto. ⁊ ꝑ hoc patet ſol'o ad totū. ita ꝙ ſolitudo in diuis referat ad ſequeſtrationē in lo lo ſingularitas aūt ad priuationē ꝯſortij ⁊ indiuidua tionē ꝑ accidētia: q2 ſic a diuinis ambo remouent: et tm̄ de hac diſtinctione.

Quid ſignificetur his noībus vn⁹ vel vna: duo vel due: tres vel tria: trinus vel trinitas: plures vel pluralitas: diſtinctio vel diſtincte. cū his vtimur de deo loquentes.

Di. XXIIII. Quid ſignificet per nomē nūerale cū loq̄mur de diuinis.

b Hic diligenter inquiri oportet: cū in trinitate nō ſit diuerſitas vel ſingularitas: nec multiplicitas: vel ſolitudo: q̄d ſignificet his noībus ſcꝫ vnus vel vna: duo vel due: tres vel tria: trinus vel trinitas: plures vel pluralitas: diſtincte vl' diſtinctio: cū dicit vnus deus: due ꝑſone: vel tres ꝑſone: plures ꝑſone: diſtincte ſunt ꝑſone. vel cū dicit diſtinctio ꝑſonarum: pluralitas ꝑſonarū: trinitas ꝑſonaꝝ ⁊ hmōi. Videmur eīm hoc dicētes numeroꝝ quantitates ⁊ rerū multitudinē vel multiplicitatē in deo ponere. Quid ḡ iſta ibi ſignificēt: ipo de quo loq̄mur apiēte inſinuare curemus.

A b Hic diligēter inquiri oportet ⁊c̄.] Hic incipit mgr agere de terminis nūeralib9: ⁊ habet hec ꝑs duas diſtinctiōes. In q̄ꝝ pma determiat de noīb9 nūeralib9 in ſe. In ſcōa de eo circa qȯ ponit qȯ eſt q̄ſi nūeratū in diuis ⁊ hec incipit ī diſtinctiōe. xxv. ibi [P. ꝯſiderādū eſt] Pria ꝑs ſubdiuidit in tres. In q̄ꝝ pma ꝓbat mgr ꝙ in talib9 dictiōib9 nūeralib9 nō ponit q̄ꝫtitas ī diuis. In ſcōa oñdit q̄d ſignificēt verba notātia diſcretionē numeri vt diſtinct⁹ diſcret⁹ ibi [Cū aūt dicim⁹ ⁊c̄.] In tertia oñdit q̄d ſit qȯ q̄dā ſcti dicūt trinitatē eſſe multiplicē ibi [Hoc aūt nō eſt ꝓtermittēdū] In pma harū ſunt ſex ꝑticule. In prima mouet q̄ſtionē. In ſcōa oñdit ꝙ talia nō ponūt ſed remouēt ibi] Si diligenter] In tertia ſubijcit exēplū de ſignificatiōe vni⁹ ibi [Cū eīm dicim⁹ vnus de⁹ ⁊c̄.] In q̄rta ſubijcit exēplū de ſignificatiōe pluriū ibi [Itē cū dicim⁹ pl'es eē ꝑſonas] In q̄nta ſubijcit exēplū de ſignificatiōe triū ibi [Ita etiā cū dicim⁹ tres eē ꝑſonas] In ſexta ſubijcit exēplū de ſignificatiōe duoꝝ ibi [Similiter cum dicimus duo ſunt.

Arti. I. An numerus ſit in diuinis.

b Hic ante lr̄am oportet q̄rere duo. ſ. an numerus ſit in diuinis: ⁊ vtrū vniuoce ſit in diuis ⁊ in creaturis.

Arguit pᵒ Circa primū ꝓcedit ſic: dicit Iſido. ꝙ numerus dicit quaſi nutus memeris: id eſt diuiſiōis: nulla aūt diuiſio eſt in diuinis: q2 pr̄ eſt in filio ⁊ ecōuerſo ſpūſſctūs in vtroq3 ⁊ ecōuerſo: ḡ null⁹ nūerus. Itē Boeci⁹ in li. de tri. Hoc vere 2o vnū eſt qȯ nulli nitit in quo nullus nūerus. ⁊ intelligit de diuis: ḡ in diuis nullus eſt nūerus. Item a 3o q̄cūq3 remouet gen⁹ ⁊ ſpēs: ſed ī deo nō eſt q̄ꝫtitas: ḡ nec eſt ſpēs q̄ntitatis q̄ eſt nūer⁹. Itē nūer⁹ vt dicit phs in. x. pme phie eſt multitudo mēſurata ꝑ vnū: ſed deus ſimpl'r imenſus eſt: ḡ in ipo nullus nūerus eſt

4o Item ſiue accipiamus numerū mathematice ſiue ſm ꝙ eſt in re numerata videt deo nō cōpetere numerus: nūerus eīm mathematic⁹ ſiue q̄ nūeram⁹ vt dicit Boeci⁹ in li. de trinitate fit iteratiōe eiuſdē vnitatis ſua aggregatiōe totū nūeꝝ cōſtituētis: ſed in illa aggregatiōe totū eſt mai⁹ q̄libꝫ ꝑte: ī deo aūt nihil tale ē: ḡ deo hmōi nūerus nō cōpetit. Si āt nūer⁹ in re nūerata accipiat idē eſſe nūero qȯ ē eſſe in mēſura ſiue q̄ꝫtitatis diſcrete hoc aūt deo iterū nō cōuenit vt probat mgr hic: ergo in deo nō eſt nūerus.

In alterā ꝑtē arguit pmo ſic. Sed ꝯtra vnitas eſt potētia oīs nūerus: deus aūt vt dicit Boecius abſolutiſſime eſt vnus / ita vt videat eſſe primū vnū: ergo in eo eſt potētia oīs numerus.

2o Itē phs in. x. prime phie vult ꝙ ſimpliciſſimū in q̄libet genere eſt primū vnū menſurās oīa alia que ſunt eiuſdē generis: ſed deus ſimpliciſſimū eſt in genere ſubſtātie: ḡ ipē eſt primū vnū quo oīa alia menſurant.

3o Item phs ibidē In ſubſtātia neceſſe ē vt ſimil'r ſit vnū. hoc eīm conſil'e eſt in omnib9. ⁊ ibi dicit cōmentū hec v'ba vnū in ſubſtātijs eſt qȯ eſt principiū eſſe earū ⁊ principiū nūeri earū que exiſtit in ſubſtātijs ⁊ intēdit ꝙ cū huic fuerit iunctū qȯ declaratū eſt in phiſic. ſcꝫ ꝙ primus motor ſiue pma cauſa eſt indiuiſibilis ⁊ inpartibilis nō hñs magnitudinē penit⁹ hoc eſſe primū motorē abſolutū ab omni materia ⁊ declarabit poſt ꝙ hoc nō ſolū eſt pncipiū tanq3 motor ſed tanq3 forma ⁊ finis ⁊ tunc declarabit ꝙ illud eſt vnū de quo ꝓbatum eſt ꝙ eſt pncipiū ſubſtātie ſicut illud eſt declaratū qȯ eſt actus vltim⁹ cui nō admiſcet potētia oīno.

4o Item phs ibidē Illud eīm qȯ nō diuidit dicit vnū ſm ꝙ nō diuiditur: deus autem maxime eſt indiuiſibilis: ergo maxime vnus: ergo cōuenit ei eſſe vnum ⁊ hoc potentia numerus ⁊ mēſura nūeri eſt ergo ⁊c̄.

5o P̄. nos dicimus ꝙ eſt vnus Exoḋ. 20. Audi iſrael ⁊c̄. ⁊ dicimus ꝙ eſt tres perſone. I. Ioh. 5. Tres ſūt qui teſtimonium dant in celo ergo eſt in eo numerus potentia ⁊ numerus actualis vt videtur.

Solutio Solutio hic oportet diſtinguere ꝙ numerus multipliciter conſiderat. Eſt eīm numerus diſcrete quātitatis qui eſt aggregatio vnitatū. ita ꝙ facit in eo diſcretionem defectus cōtinuationis inter vnitatem ⁊ vnitatē vt dicit phus. ſi enim eſſet cōtinuatio inter vnitatem ⁊ vnitatem ſicut inter punctum ⁊ punctū in linea / non eſſet diſcreta quātitas: ⁊ ex illa ratione videtur procedere magiſter in lr̄a: quia ſine dubio nulla talis diſcretio ſeparans vnum ab alio eſt vel poteſt eſſe in diuinis vbi pater eſt in filio ⁊ filius in patre. Aliter accipitur numerus ex parte rei nūerate: quia illa ſm ꝙ accipit rationē vnius qȯ potētia eſt numerus. ita accipit rationē numeri / accipit autem rationē vnius a forma non ſm ꝙ forma eſt ſed ſm ꝙ termiat id cui dat eſſe: ſunt eīm tres actus forme ſiue eius quo res eſt id qȯ eſt. primus eſt dare eſſe. ſcōs autē dare rationē nature. ⁊ terti⁹ ē termiare. ⁊ ab iſto vltio actu forme eſt ratio vnius: q2 ꝑ hoc efficitur in ſe indiuiſa

⁊ ab alijs diuiſa/⁊ hec ē eiꝰ diffinitio ⁊ ħ intēdit phs qñ dixit ꝙ id qđ nō diuidit̃ dr̄ vnū ſm ꝙ nō diuidit̃ hoc modo bene dicimꝰ ꝙ hec res vna/hec res ⁊ illa ſunt due/⁊ hoc modo bene dicimꝰ ꝙ deus eſt vnus: ſed nō poſſumus ꝑſonal'r hoc mō dicere ꝙ pater eſt vnus/⁊ pater ⁊ filius ſunt duo cū nō ſint a ſeinuicē ꝑ eſſe ⁊ formā diuiſi ⁊ hoc mō iterū bene dicit mgr̄ ꝙ in ꝑſonis nō eſt nūerus. Tertio mō dicimus nūerū id qđ exit ꝑ ſili'itudinē numerās potentiā vniꝰ/⁊ hoc dupliciter.ſ.ſm materiā ⁊ ſm formā:ſm materiā ſicut dicimus decē vlnas eſſe nūeꝝ q̄ntitatis pāni:q2 vlna decies iterat̃ in pāni q̄ntitate ⁊ hoc mō dicimus lineā eſſe decē ꝑtes aliquotas:ſm formā aūt p̄cipue in exēplari/ſicut dicimꝰ ea q̄ facta ſunt/⁊ ſunt ⁊ fiēt eſſe numerū exēplariū diuinoꝝ/⁊ hoc vnū dicit̃ mēſura per modū p̄ncipij ad eſſe/⁊ ꝑ modū forme exēplaris vt p̄ma cauſa vnū numerās cauſata non ꝙ iteret̃ in illis vel ꝙ ſua iteratio ſit q̄ntitas illoꝝ vt quidā male intellexerūt/ſed ꝙ vniuſcuiuſqꝫ forma ꝑ relationē ad ip̄m ⁊ exēplar fit vnū ⁊ oēs forme exēplares faciūt multitudinē. Hoc mō dicimꝰ ſolū deū vnū/qui eſt principiū ⁊ exēplar totiꝰ ml'titudis creaturaꝝ ⁊ ħ vnū nō eſt potētia ml'ta ſui it̃atiōe ſꝫ potētia effectuū ⁊ exēplatoꝝ multoꝝ ⁊ hec eſt intētio phi in auctoritate ſupra poſita ⁊ intētio cōmētatoris. Et ħ eſt qđ dicit Dionyſius in li.de di.no.ca.vltimo. Theologia totā therarchiā ſicut oīm cauſam laudat vnius noīatione ⁊ vnus deus pater ⁊ vnus dn̄s ieſus xp̄s ⁊ idē ſp̄us ꝓpter excedentē totius diuinitatis ſimplicitatē in q̄ oīa ſingulariter congregata ſunt ⁊ ſuꝑunita ⁊ p̄ſunt ſuꝑſubſtātial'r ꝓpter qđ ⁊ iuſte oīa ad ip̄m reuertunt̃ ⁊ reponūtur a qua ⁊ ex qua ⁊ per quā ⁊ in q̄ ⁊ ad quā oīa ſunt ⁊ coordinata ſunt ⁊ manēt ⁊ cōtinētur ⁊ cōuertunt̃. hoc aūt modo etiā dicit Algazel in ſua metaphi. in .iij. diuiſione entis ſic. Primo mō dicit̃ vnū veriſſime illud vnū ſingulare ſignificatū in q̊ non eſt multitudo nec ipotentia nec etiā in effectu vt eſſentia creatoris qm̄ deꝰ nō diuidit̃ in effectu nec ē receptibilis diuiſiōis:exꝑs igit̃ eſt multitudis in eſſe poſſibilite ⁊ potētia ⁊ effectu cuius nomē excelſum eſt:ip̄e igitur vere vnus eſt. Quarto mō dicit̃ nūerus ex parte rei nūerate ſm q̇d ⁊ nō ſimpl'r.ſ.cauſata pluralitas a diſtinguēte quocūqꝫ modo ſicut etiā dicimꝰ punctū cōtinuantē in medio eſſe duo.eo ꝙ vt duobꝫ vtimur vno.ſ.in rōne finis ⁊ p̄ncipij/⁊ dicimus centrū in circulo eſſe multū in rōne lineaꝝ exeuntiū ab ip̄o ad circūferētiā/⁊ hoc mō dicimꝰ ꝑſonā vnā diſtinctā ſua ꝓprietate originis ⁊ duas ꝑſonas plures diſtictas tali originis ꝓprietate/⁊ hoc mō ſolo nūerꝰ poſitiue cadit in diuis ⁊ in hac numeri ꝯſideratiōe diminutꝰ eſt mgr̄:q2 iſte nūerus nō eſt ſimpl'r nūerus ſed q̇dē quē effectiue facit ꝓprietas diſtinguēs ⁊ determinās:numeratū aūt illo nūero ꝑſona eſt ſicut diximus ſupra

Ad primū diſtinctiōe.xviij. Dicendū ergo ad primū ꝙ ſm illam Iſidori rōnē nūerus nō cadit in ꝑſonis niſi diuiſio large accipiat̃ ꝓ diſtincto/⁊ vnus tūc nō dicit diſtinctionē ſenſus vel oculi ad rē demōſtratā: ſed po-

Ad 2m tius diſtinctionē intellectus. Ad aliud dicendū ꝙ Boeciꝰ loquit̃ de vno ſm rōnē noīs:q2 illud eſt vnū qđ eſt indiuiſum in ſe/⁊ diuiſum ab alio: p̄cipue autē indiuiſum eſt qđ nec actu nec potētia diuiſibile eſt:nec capax multitudinis ⁊ huic adhuc addit̃ tertia conditio ꝙ eſt maxime vnū indiuiſibile potētia ⁊ actu ⁊ cuius natura nō eſt aliud in ip̄o q̄ꝫ natura vnitatis. Et addit̃ que adhuc magis facit vnū.ſ.ꝙ nō ſit iterabile vt nec diuiſione ſui nec aggregatiōe capax ſit multitudinis ⁊ iſtis q̄ttuor cōditionibꝫ in vnū cōiunctis nihil eſt vnū niſi ſolus deꝰ. Primo em̄ modo eſt vnū ꝙ vnā habet formā ſe terminantē. Scđo modo eſt vnū punctus ſed aliud eſt in conatura puncti aliud natura vnitatis:q2 pūctus eſt ſubſtātia habēs poſitionē in ꝯtinuo cū ſit in rōne primi ⁊ vltimi ⁊ medij. Tertio modo eſt vnū vnitas ip̄a: q2 vnitas ſeip̄a eſt vna indiuiſibilis potētia ⁊ actu:ſed aggregabilis eſt alij in cōſtititutiōe nūeri. Quarto aūt modo eſt deus indiuiſibilis potētia ⁊ actu nō aliud habēs vnitatis naturā q̄ꝫ ſeip̄m ⁊ nō aggregabilis alij ad multitudinē cōſtituendā:ſed ſi eſt p̄ncipiū multitudis hoc erit effectiue ⁊ exēplariter vt dictū eſt:⁊ ita intelligit Boecius:hoc aūt mō nō q̄rimꝰ numerū in ꝑſonis. Ad aliud dđm ꝙ nō ſequit̃ hoc argumentū ⁊ ratio aſſignata eſt ſupra diſtinctiōe.viij.q2 qñqꝫ ſpecies refert̃ in diuina nō ꝓpter naturā generis q̄ eſt in ip̄a: ſed ꝓpter naturā differētie quā addit ſupra genus. vnde Aug. dicit ꝙ eſt ſine q̄ntitate magnꝰ ⁊c̄. ⁊ ſil'r dico ꝙ ꝑſone nūerant̃ ⁊ tñ nō ponit̃ q̄ntitas nūeri circa ip̄as q2 nūerāt̃ q̊dā nūero ⁊ nō nūero q̇ ſimpl'r nūerꝰ eſt. — Ad 3m

Ad alīđ dđm ꝙ ſm illā rōnē nūeri/nūerꝰ nō cadit in diuinis vt prius eſt habitū. Ad aliud dicēdū ꝙ in nūero qui ponit q̄ntitatē circa nūeratū verū eſt hoc ꝙ totū eſt maius ꝑte ſua:ſed numerus ꝑſonaꝝ nullā ponit q̄ntitatē: ⁊ ideo ibi nō ſequit̃ ꝙ duo ſint maiores vno vel tres maius aliq̇d vel aliq̇d plus q̄ꝫ vnus ⁊ hoc etiā ſuꝑ ꝓbatū eſt.ſ.diſtinctiōe.xviij. Ad ea q̄ obijciūtur ad alterā partē dicendū ad primū ꝙ deus eſt veriſſime vnū eſſential'r ſed nō ꝯuenit ei potētia eē nūeꝝ niſi effectiue ⁊ formal'r vt dictū eſt. Ad aliud dđm ꝙ duplex eſt mēſura vna.ſ.certificās q̄ntitatem ⁊ illa incipit vel ab indiuiſibili ſimpl'r vel ab indiuiſibili ſm placitū.eo ꝙ illud eſt q̄ntitatis certe.ab indiuiſibili ſimpl'r ſicut vnitas eſt indiuiſibile ⁊ ſua iteratio certificat diſcretā q̄ntitatē. Ab indiuiſibili ſm placitū ſicut in ponderibꝫ vel liquidis vel ſiccis vel continuis dicit̃ certificās rōne ſui marca vna modius palmus ⁊ alia hmōi in quibꝫ ponimus primā q̄ntitatē notā. Alia eſt menſura nature alicuius generis ⁊ hec fit per relationē omniū illoꝝ que ſunt in genere illo: ideo addit ꝙ illā naturā habet ſimpliciſſime ⁊ eſt cauſa eſſe nature illius in alijs. ⁊ ſic motus menſurātur primo motu ⁊ numeri vno numero ⁊ non vnitate ⁊ creature creatore ⁊ omnes ſubſtantie vna prima ſubſtantia/⁊ magis eſt vna ſubſtātia que magis accedit ad primā ſubſtātiā/⁊ minus vna que magis diſtat. ⁊ hoc mō dicit phs ꝙ intelligētia eſt vna ⁊ nō diuidit̃ ꝑticipādo multitudinē bonitatū prime cauſe:ſed magis vnit̃:q2 ꝑticipādo plures bonitates magis accedit ad vnū/⁊ hoc mō dicit Dionyſiꝰ ꝙ radiꝰ diuinus vt viuificat virtus nos replet ⁊ cōuertit ad aggregātis patris vnitatē ⁊ deificā ſuꝑſimplicitatē. Ad aliud dđm ꝙ bñ cōcedimus ꝙ deus maxime vnus eſt ⁊ ħ mō q̄ diximus. Ad alīđ patꝫ ſol'o ꝑ ante dicta.

Ad 4m

Ad 5m

Ad primū qđ eſt ꝓ altera parte.

ad 2m ⁊ 3m

Ad 4m

Ad 5m

Utꝝ vniuoce ſit nūerus in diuis ⁊ in creatis ⁊ vtꝝ deꝰ ſit magis vnus q̄ꝫ ip̄a vnitas.

Arti. II. B

Ecūdo q̄rit̃ vtrū vniuoce ſit nūerus in diuis ⁊ in creatis. Uidet̃ ꝙ nō q2 nihil vniuoce conuenit deo ⁊ creature: ḡ nec numerus. Itē dictū eſt ꝙ deus eſt vnus vnitate q̄ q̄druplici ꝯditiōe

Rationes ꝓ veritate

vnitatis cōſtituit̄ ſed nulla creatura eſt ſic vna: ergo
nō eſt vna ratio ſue vnitatis ꝛ inferioꝝ: ḡ nec nūer⁹.
Argu. pmo in oppoſitū — Sed ꝯtra quecūqꝫ dicunt̄ ſm magis ꝛ minus ſūt
cōparabilia deus ꝛ creatura dicunt̄ vnū ſm magis
ꝛ minus: ergo ſunt cōparabilia. deus em̄ dicit̄ ma-
gis vnus ꝛ creatura minus. Jnde ſic quecūqꝫ ſūt cō-
pabilia ſunt vniuoca vt dicit phs. creatoꝛ ꝛ creatura
in vno cōpabilia ſunt: ḡ ſunt in eodem vniuoca: ergo
vnū dicit̄ vniuoce de creatoꝛe ꝛ de creaturis ḡ ꝛ nu-
2o merus. Jtē bene ſequit̄ hoc eſt ꝛ illud eſt: ꝛ hoc nō
eſt illud nec pars illius nec totū eius: ergo ſunt duo
ſed deus eſt ꝛ lapis eſt/ ꝛ deus nō eſt lapis/ nec totū/
nec pars eius: ergo deus ꝛ lapis ſunt duo. nulla aūt
cōnumerātur niſi in eo in q̄ ſunt vniuoca: nō em̄ dici
mus aſinū ꝛ hominē eſſe duos hoies ſed duo anima
lia: qꝛ ſunt vniuocata in aīali: ꝛ lapis ꝛ aīal ſunt due
ſube vel duo coꝛpa ꝛ ſic de alijs: ḡ de⁹ ꝛ creatura ſūt
3o vniuoca in numero. Sed adhuc cōtra obijcit̄ cū
vnū ſit pars duoꝝ: videt̄ ex hoc ſequi deum eſſe par-
tem iſtius numeri qđ falſum eſt: quia nullius pars
4o eſt deus. Jtē cum oēs vnitates in numero ſint in
potētia ad vltimū cuius adiectio cōplet ſpeciē nume-
ri ſequit̄ ꝙ vnitas dei eſſet in potētia ad aliam vnita
tem qua complet binariū vel ternariū vel quaterna-
riū ꝛ ſic de alijs. que poſſunt cōnumerari deo/ ꝛ hoc
abuſio eſt: ergo deus non pōt cōnumerari creature.
Queſtiūcl'a prima. — Juxta hoc vlterius q̄rit̄ vtrū deus ſit magis vn⁹
Arg. ꝙ nō primo. — q̄ꝫ ipa vnitas: Et videt̄ ꝙ nō: qꝛ in vnitate nihil eſt ni
ſi vnitas ꝛ ſic ipa eſt ſimpliciſſima: ergo deus non eſt
2o magis vnus q̄ꝫ vnitas. Jtē ſi nō eſſet vnitas ſim-
pliciſſima tūc eſſet ſm naturā aliqđ ante vnitatē ꝛ h̄
falſum eſt: ergo ipſa eſt primū: ergo deus etiā nō pōt
Argu. ꝙ ſic primo. — itelligi vt videt̄ magis eſſe vn⁹ q̄ꝫ ipa vnitas. Sꝫ
cōtra in omni eo qđ eſt citra primū eſt hoc ꝛ hoc vt di
cit Boeci⁹ vnitas eſt citra primū: ergo eſt hoc ꝛ hoc
2o Jtē phs in li. fontis vite primū qđ recipit a primo
eſt recipiēdo duo: qꝛ recipiēs ꝛ receptū: ergo cum vni
tas creata recipiat eſſe ſuū a primo ipa erit duo ꝛ nō
3o vnū. Jtē oīa creant̄ in numero/ pondere ꝛ mēſura
ergo ꝛ vnitas ꝛ ſic vnitas eſt ī nūero quodā eſſentia-
4o liter ꝯſtituēte ipam. Sed hic iterū videt̄ eſſe repu-
gnātia intellectuū ꝙ vnitas ſit indiuiſa ꝛ ꝙ ſit nume
Solutio — rus vel duo vel tria. Solutio dicendū ad primū
ꝙ numerus nō dicit̄ vniuoce nec etiā vnitas de crea
toꝛe ꝛ creatura ſicut ꝓbant prime rōnes. ſed dicit̄ eq-
uoce nō quidē equoce per caſum ꝛ foꝛtunā/ vt canis
ꝛ aſinus vas ꝛ aīal: ſed equocatiōe analogie ad vnū
ꝛ nō ſm ꝙ ens eſt analogū ad ſubſtantiā ꝛ accidēs vl'
ſanū ad aīal ꝛ vꝛinā/ vel medicū ad artificē ꝛ cliſtere:
ſed ſm analogiā cauſati ꝛ exēplati ad cauſam ꝛ exem
Ad primū in oppoſitū — plar vt prius eſt determinatū. Ad id aūt qđ cōtra
obijcit̄ dicendū ꝙ ſi velimus vim facere nō eſt cōpa-
ratio inter creatoꝛē ꝛ creaturā: qꝛ ſm cōparatiōis na
turā que cōparātur ſm magis ꝛ minus ſuſceptibiles
equalitatis ſunt/ ꝛ ideo abuſiua eſt cōparatio qn̄ di-
cimus deus eſt magis vnus q̄ꝫ creatura ꝛ tm̄ valet:
deus eſt magis vnus q̄ꝫtū de⁹ eſt primo ꝛ p ſe vt cau
ſa ꝛ exēplar vnū/ ꝛ creatura minus vna id eſt ab illo
ꝛ ad illū exēplata ꝛ relata eſt vnū. Sunt tn̄ qui di-
cunt equiuoca analoga eſſe cōparabilia: ſed hoc non
poſſet ſuſtineri ſi qui cōtra diſputarēt: quia analogia
in creatura ꝛ creatoꝛe nō eſt ſm analogiā determina
Ad alia obiecta ſūt iſta — tā in creaturis que tangitur a pho in. iij. prime phie.
Ad aliud ꝙ nō ſimpl'r cōnumerari poteſt creatoꝛ
creature: qꝛ nō cōnumerātur ad cōſtituendā aliquā
ſpeciē nūeri niſi vnitates vniuoce: ꝛ ideo abuſiua eſt
cōparatio cū dicit̄/ de⁹ ꝛ lapis ſunt duo/ ꝛ reſoluit̄ in
has/ deus eſt vnus/ ꝛ ab ipo eſt lapis vnus/ q̄ nō eſt
ipe: ꝛ p hoc patet ſolutio ad ſequētia. vel dicat̄ vt qui
dā dicūt ꝙ nūerus accipit̄ large ſm vulgi ꝯſideratio-
nē ꝑ aggregatiōe conſtituēte vnū numerū/ ꝛ ſic deus
pōt cōnumerari ſed nō ꝓprie. Ad id qđ vlteri⁹ q̄ri — Ad aliā q̄ſtiōnē cū replicis obiectis
tur dicendū ꝙ deus eſt magis vnus vnitate creata:
ꝛ bene cōcedo ꝙ in vnitate eſt hoc ꝛ hoc. Probatio:
vnitas em̄ eſt ꝛ eſt principiū diſcretiōis ꝛ conſtat p ſe
ꝙ non ab eodē habet eſſe ꝛ principiū diſcretiōis eſſe.
vnde Boeci⁹. Omē qđ eſt alio eſſe pticipat vt ſit. alio
vo participat vt hoc ſit. Ad hoc autē qđ contra hoc — Ad id qđ poſſet obijci
poſſet obijci/ ꝙ vnū cōuertit̄ cū ente. infra ſoluit̄ qꝛ
hoc nō impedit: quia nō querit̄ hic de vno ſed de vni-
tate que cū ente nullo modo cōuertit̄ licet vnū cōuer
tatur. Hoc etiā modo cōcedo ꝙ recipit vt duo ens.
ipa vnitas ꝛ hoc modo cōcedo ꝙ habet modū/ ſpe-
ciē ꝛ oꝛdinē. vt determinatū eſt ſupꝛa diſtinctiōe. iij.
Ad id qđ cōtra obijcit̄ dicendū ꝙ nō eſt repugnā- — Ad obiecta q̄ ſcđo loco obijciūtur.
tia intellectuū: quia rō vnitatis ꝛ pluralitatis nō po
nūtur circa idem ſm eandē rationē: dicit̄ em̄ vnitas
a ratione indiuiſibilis in natura diſcreta pmanentis
in partib꞉ ſed dicit̄ duo vel nūerus in rōne cauſati ꝛ
cōſtituti in ſpecie creature. Differt em̄ vnitas a pun-
cto ꝛ natura illius differētie eſt in vnitate. ꝛ iterū eſt
in ea natura recipiēs illā differētiā ſicut potētia reci-
pit actū: ergo eſt hoc ꝛ hoc: ꝛ p h̄ patet ſolutio ad duo
ſequētia nō em̄ eſt ſimpl'r ſimplex vnitas nec ſimpl'r
primū: ſed ſimplex ꝛ primū in natura diſcreti haben
tis permanentiā in partib꞉.

Magis illa dicuntur ad excludē dum ea que non ſunt in deo q̄ꝫ ad ponendum aliqua.

Si diligenter pmiſſis autoꝛitatū verbis intē
dimus vt dictoꝝ itelligentiā capiamus: ma- a
gis videt̄ hoꝝ verboꝝ vſus introductus rō-
ne remouēdi atqꝫ excludendi a ſimplicitate
deitatis q̄ ibi nō ſunt q̄ꝫ ponēdi aliqua.

An vnitas vel vnū aliqđ ponat vel nihil — Arti. III. L
ꝛ quō oppōnit̄ multo: ꝛ quō differūt vnū qđ
cōuertit̄ cū ente ab vno qđ ē pncipiū nūeri.

Einde querit̄ de h̄ qđ dicit in. ij. ca. pme ptis
b ibi [Magis videt̄ hoꝝ vboꝝ vſus itroduct⁹
rōne remouēdi ꝛc̄.] ſ. a. Hic videt̄ hri ex lrā — Arguit̄ pᵒ
ꝙ vnitas nihil ponit: ꝛ h̄ etiā vident̄ q̄dā ꝓbare ſic.
vnū eſt īdiuiſum ī ſe ꝛ diuiſum ab alijs gr̄a pme ptis
cōſtat ꝙ nō addit ſup̄ ens niſi q̄ndā negationē ꝛ ſil'r
gr̄a ſcđe pt̄: qꝛ diuidit̄ vnūqđqꝫ ab alijs p h̄ ꝙ ipm
nō eſt aliud: cū igit̄ negatiōes nihil ponāt videt̄ vnū
nec ī deo nec ī creaturis aliqđ ponere. Jtē ī aucto- 2o
ritate ſup̄ poſita ī pᵒ dubio hui⁹ diſt. ī ſcđa acceptiōe
nūeri id qđ nō diuidit̄ ſm ꝙ nō diuidit̄ dꝛ vnū ḡ rō
nō diuiſiōis ē rō vni⁹: ḡ rō ſua ꝯſiſtit ī negatiōe vl' p-
uatōe ḡ nihil pōit. Jtē cōmētatoꝛ ibidē dic ꝙ vnū ꝛ 3o
ml'tū vt puatio ꝛ hit⁹ opponūt̄ ꝛ ꝙ vnū ē puatō diui
ſiōis q̄ fac ml'tū: ḡ cū puatio nihil ponat niſi ſubiectū
videt̄ ꝙ vnū nihil ponat. Jtē cōmētū dicit ꝙ ens ꝛ 4o
vnū ſunt ſynonima ḡ vnum nihil addit ſup ens ergo
vnū hoc nihil addit ſupꝛa ens hoc: ergo nihil relinqt

5o poſitiue. Item id qđ ex additiōe ſe habet cum ali
ꝗ nō cōuertit̃ cū illo: ſed trahit̃ in min⁹: vnū ꝯuertit̃
cū ente vt dicit phs ꝰ nō ex additiōe ſe habet ad illud
6o ergo nihil ponit̃ ꝑ vnū cū dicit̃ hec res eſt vna. Itē
quicqd ex additiōe ſe habet ad ens nō eſt primū prin
cipiū ad ſilitudinē entis: vnū autē eſt primū princi
piū ad ſilitudinē entis: ergo nō ex additiōe ſe habꝫ ad
ens: ergo verificat̃ dictū mgr̄i ꝙ nō tm̄ in deo: ſed in
Inſtantia nulla creatura etiā aliqd ponit vt videt̃. Si forte
Solō. diceres ꝙ vnū non eſt primū. hoc eſt cōtra Ariſto. in
prima phia in multis locis. Et ſi hoc forte hoc nō re
putas incōueniēs erit cōtra Dionyſiū in li. de diui.
no. ca. xiij. vbi ſic dicit de vno omniū eſt vnū inegreſ
ſibiliter cauſa nihil eīm exiſtentiū eſt non participās
vno. Et hoc eſt cōtra Bocciū in li. de duabꝯ naturis
in vna ꝑſona xp̄i vbi dicit. Qđ nō eſt vnū oīno nihil
Alia obie eſt/⁊ ſic ꝓbatū eſt ꝙ vnū eſt primū ſicut ens. Sed
cta in ꝯriū cōtra ſi vnū dicit priuationē ⁊ habitus eſt ante ꝓua
concludūt tionē: ergo multitudo eſt ante vnū qđ falſum eſt: qꝛ
neceſſariū vnū eſt ante oīa multa ſicut dicit Dionyſius Si di
ꝓter ꝓmū cas ꝙ in veritate multitudo eſt ante vnū. vn̄ Ariſto.
primo. in. x. metaph. dicit ⁊ ſcit̃ vnū qđ nō diuidit̃ ꝑ vnū qđ
diuidit̃: multitudo eīm eſt magis ſenſibilis ⁊ qđ diui
ditur eſt magis ſenſibile q̄ꝫ id qđ nō diuidit̃: ergo ſer
mo de multo eſt ante ſermonē de indiuiſibili ꝗ ad ſen
ſum. Cōtra iſte eīm ꝑuerſus eſt intellectus verbi phi/
ſi eīm quo ad ſenſum accipit̃ vnū de multis ſicut intel
ligibile a ſenſibibili abſtrahit̃ nō ex hoc ſequit̃ ꝙ mul
ta ſint ante vnū niſi ſicut ꝑticulare ſingulare eſt ante
intelligibile vl'e. habitus aūt per naturā ꝑcedit ꝓua
2o tionē ⁊ ideo illud dictū nō obuiat rōni iducte. P.
qđ rn̄debit̃ ad rōnes Auicē. in prima phia ſic obijciē
tis. priuatio nulla cōſtituit ſuū habitū/omnis multi
tudo cōſtituit̃ ꝑ vnū: ergo vnū non eſt priuatio reſpe
3o ctu multi. Itē oīa poſteriora ſm̄ naturā virtutem
habent ab eo qđ eſt prius ſm̄ naturā multitudo vir
tutem nō habet niſi ab vnitate: ergo vnitas eſt prior
per naturā: ꝰ nō habet ſe ad multū ſicut priuacio ad
4o habitū. Itē nulla ꝓuatio eſſentie ꝑ id qđ eſt ſaluat̃
in ſuo habitu/vnitas ꝑ id qđ eſt ſaluat̃ in m'lto ꝰ ⁊c̄.
5o Item nulla ꝓuatio ꝑs eſt habitus eſſentialis vni
6o tas ⁊ vnū ſemꝑ eſt ꝑs multi ꝰ vt prius. Itē nulla
priuatio iterata iducit habitū: ſed magis priuat vnū
iteratū inducit multū: ꝰ etiā ⁊ alie rōnes infinite pn̄t
7o induci ad hoc. Itē vnū reducit̃ ad formā/priuatio
aūt ad materiā: ꝰ vnū ⁊ multū nō ſe habēt vt priua
8o tio ⁊ habitus. Itē nihil eidē opponit̃ duobꝯ gene
ribꝯ oppoſitiōis. dicit aūt phs ꝙ vnū ⁊ multū oppo
nūtur relatiue: ꝰ nō opponūtur vt ꝓuatio ⁊ habitus
9o Item quorūcūqꝫ oppoſitoꝝ vtrūqꝫ ponit̃ ens in
ſpecie illoꝝ nō eſt oppoſitio vt priuatio ⁊ habit⁹. vnū
10 ⁊ multū vtrūqꝫ ponit̃ ens in ſpecie: ꝰ vt prius. Pri
ma patet ꝑ diffinitionē habitus ⁊ priuatiōis. Scđa
ꝓbat̃ ꝑ hoc qđ dicit phs qđ vnū eſt mēſura multi et
11o opponit̃ ei ſicut ens enti. Itē ſm̄ mgr̄m videt̃ hic
ꝙ opponūtur ſicut due ꝓuatiōes: qꝛ dicit ꝙ nec vnū
aliqd ponit in diuinis nec etiam plura vel plures.
Solutio Solutio dicendū ꝙ intētio mgr̄i eſt remouere q̄n
titatē numeri a diuinis ⁊ nō numerū nec quācūqꝫ ra
tionē numeri ſed tm̄ poſitionē q̄ꝫtitatis numeralis ⁊
ad hoc intelligendū ꝑnotare oportet qualiter princi
piū numeri vnitas ſcꝫ ponatur in qualibet re: quia
q̄libꝫ res cōnumerabilis eſt alij per hoc ꝙ vnitas eſt
in ipa: quia aggregatione cōſtituit numerū. dico igit̃

ꝙ omne qđ eſt vnum eſt vnum a forma: eſt autē for
ma eſſe ⁊ ratio rei. Et iterū terminatio eius a forma
vt dictum eſt prius in ſolutiōe primi dubij huius di.
⁊ ab hoc vltimo actu res dicitur vna. Eſt autē vnū
illud dupliciter ꝯſiderare ſcꝫ vt eſt conſtitutū ab actu
forme ⁊ vt eſt menſura eius qđ dicitur forma vnum
⁊ primo modo conſideratū cōuertitur cum forma et
forma terminās eſt vnitas rei. Secundo autē modo
cum nihil menſuret̃ niſi q̄ꝫtum potentia vel actu eſt
ipa vnitas principiū numeri ⁊ nō cōuertitur cū ente
ſed eſt conſequens vnūqđqꝫ ens: eſt eīm q̄dlibet ens
menſuratū vnitate diſcernēte ipm ab alio ente cui eſt
cōnumerabile ⁊ hoc vltimo modo vnum ponit prin
cipiū quātitatis diſcrete in re que dicitur vnū: ⁊ hoc
modo nō eſt in deo. Alio autem modo dicimus quo
ad nos ⁊ non ſm̄ naturam ꝙ numerū cognoſcimus
diuiſione vnius: ⁊ quia diuiſio priuat vnitatis ratio
nem quo ad indiuiſionē quā ponit vnum: ideo dici
mus ꝙ numerus eſt priuatio vnius in eo in quo eſt
numerus ⁊ quia vnum dicitur cōtinuitate equalita
te nature/forma ⁊ vnitate reſpectus ad formā vnā:
ſicut dicimus lineam vnam cōtinuitate cognoſcim⁹
numerū priuatione vnius in linea per diuiſionē vt
dicit phus numerū cognoſcimus priuatiōe continui
dicimus equalitate nature vnum ſicut dicimus vnū
angelum ⁊ multos angelos priuatiōe equalitatis in
potentijs nature ad opus angelicū ſicut diſtingui
mus ꝙ differūt ſubtilitate eſſentie ⁊ ꝑſpicuitate intel
ligentie ⁊ per conſequēs participatiōe donorū/ſicut
dicit mgr̄ in. ij. huius voluminis ꝙ differunt gradu
nature ⁊ ordine donorum: penes hanc eīm inequali
tatem meo iudicio multiplicātur non tm̄ ordines ſed
etiam angeli ⁊ multitudo eorum ſiue numerus co
gnoſcitur priuatiōe huius equalitatis. Forma autē
vnum dicimus vnū hominē/⁊ dicimus multos pri
uatione vnitatis forme per eſſe diuerſorum ⁊ diffe
rentias: ſic dicimus ſortem ⁊ platonē eſſe plures ho
mines ⁊ plura animalia. per reſpectū autem ad vnū
dicimus vniuoca eſſe vnum vt hominē ⁊ aſinum in
animali/⁊ dicimus multa eſſe in quibꝯ priuatur hu
iuſmodi vnitas ſicut in equiuocis que reſpiciūt non
ad vnum ſed ad diuerſa ⁊ in anagogicis que licet re
ſpiciunt ad vnum non tamen vno ⁊ eodem reſpectu
⁊ hoc modo conſiderando vnum ſm̄ formalē ratio
nem ⁊ plura ſm̄ formalē rationē vtrūqꝫ excludit al
terum/⁊ hoc conſiderauit magiſter quādo dixit ꝙ ta
lia notarent remotionē vel excluſionē: quia hijs con
ſiderationibꝯ minor numerus bene excludit maiorē/
⁊ maior minorē per oppoſitionē formalē quā habēt
adinuicem ſicut infra patebit in ſoluendo. Ad id er
go qđ primo queritur de oppoſitiōe que eſt inter vnū Ad primū q̄ſitū ꝓmi.
⁊ multū. Dicendū ꝙ ſuper hoc diuerſificati ſunt ali
qui tribus modis. quidā enim volunt dicere ꝙ ha
bent oppoſitionē vt priuatio ⁊ habitus: ⁊ quidā ꝙ
vt contraria/⁊ quidā ꝙ vt relatiua ⁊ omnes iſte opi
niones vere ſunt ſm̄ aliquid ⁊ etiam quarta ꝙ nullā
habent ex ſe oppoſitionē que eſt Auicē. Cōmentator
eīm metaph. Ariſto. videt̃ ſepius dicere ꝙ opponunt̃
vt priuatio ⁊ habitus ⁊ hoc quidā referūt ad rōnem
vnius q' eſt data ꝑ priuationē: multi aūt dicūt ꝙ rō
dat̃ ꝑ habitū ⁊ hoc nihil eſt: qꝛ phs pur⁹ magis q̄rit
de ipa rei natura q̄ꝫ de intentionibꝯ nominū. P. ꝙ
ſic diffiniatur vel exponat̃ vnum hoc accidit ei in q̄ꝫ
tum eſt primū. Prima eīm cum non habeant priora

ſe neceſſe eſt exponere ꝑ negationē. Et nota ꝙ quidā
dicūt ꝙ vnū in ſubſtātia noīatur ꝓuatiuo noīe: in qn
titate aūt poſitiuo vt equale ⁊ inequale. ſil'r ⁊ multi-
tudo in ſubſtātia poſitiue ⁊ in alijs priuatiue vt diſſi
mile ⁊ inequale. Et dant ratione ꝙ hoc accidit quia
ſubſtātia eſt primū ⁊ ideo ignotiꝰ nobis ꝙ̄ alia. Sed
hoc nihil eſt: qꝛ ſi vnū in alijs eſt notū etiā multitudo
nota eſt ⁊ ſic vtrūqꝫ debet in alijs predicamētis no-
minari noīe poſitiuo. P. phs nō dicit ꝙ vnum ſit
vnū ſubſtātie: ſed potius ꝙ idem ſit vnū in ſubſtātia/
⁊ hoc dicit̄ poſitiue: qꝛ eſt relatiuū vt dicit Boetius.
vnde idē ſil'e ⁊ equale dicūt vnū relatū ad diuerſa et
multitudo oīm eoꝝ priuatiue noīatur. vt diuerſum
diſſimile ⁊ inequale quoꝝ omniū expoſitio eſt ꝑ nega
Solō tionē. Unde dicendū ꝙ eſt vnū indiuiſibile redu-
Nota vnū ctum ad materiā vel diſpoſitionē materie ⁊ vnū re-
reductū ad ductū ad naturā forme ſicut dicimꝰ cōtinuitate vnū
materiā. ⁊ forma vnū: ⁊ cū dicimꝰ cōtinuitate vnū dicimꝰ ma
teria vnū qꝛ ꝯtinuitas diſpoſitio materie eſt: quicqd
aūt cōtinuitate eſt vnū potētia eſt multa: oīs aūt po-
tētia in genere ꝓuationis eſt ꝑcipue potētia materie
que eſt potētia cōtinui qḋ patet: qꝛ cōtinuū potentia
paſſiua multū eſt ⁊ nō potētia actiua: vnū ergo redu-
ctū ad materie vnitatē oppoſitionē habet ad multū
ſicut priuatio ad habitū: qꝛ talis vnitas ſuſceptibi-
lis eſt multitudinis ⁊ hec eſt intētio phi ⁊ cōmēti hoc
Nota vnū dicētis. Unū autē qḋ reductū eſt ad formā habet
reductū ad tres cōſiderationes. ſ. ſm formalē rationē vniꝰ/ ⁊ ſm
formā. id qḋ eſt/ ⁊ ſm id qḋ eſt ꝓximū/ ⁊ cōſequēs ipm: Pri-
mo modo cōſideratū habet oppoſitionē cōtrarieta-
tis ad multū: qꝛ vtrūqꝫ ponit̄ in ſpecie ⁊ mutuo ſe ex-
pellūt ab eodē ſuſceptibili ⁊ hoc attēdūt quidā dicen
tes in ſuis cōmētis ſuꝑ eundē librū ꝙ vnū ⁊ multum
opponunt̄ ꝯtrarie. Si aūt accipiat̄ vnū ſm id qḋ eſt
ipm nullā habet oppoſitionē ad multū: ſed potiꝰ eſt
principiū multi/ ⁊ ſaluat̄ ſubſtātialiter in ipō multo
⁊ hoc attendit Auicē. dicēs ꝙ nō habet oppoſitionē:
qꝛ nec ꝓuatio facit habitū nec ſaluat̄ in ipō nec cōtra-
riū facit cōtrariū nec ſm naturā ſaluat̄ in ipō nec re-
latiuū ſaluat̄ in relatiuo vt pars nec affirmatio ⁊ ne
gatio pn̄t eſſe in tali oppoſitiōe. Si em̄ accipiat̄ vnū
ſm rōnē ꝓximo ſe cōſequētē q̄ eſt rō mēſure tūc vnū qḋ
eſt certū eſt mēſurās multū qḋ eſt incertū/ ⁊ ſic oppo
nunt̄ vt mēſura ⁊ mēſuratū: ⁊ hoc intēdit Ariſt. in. x.
ꝓme phie ⁊ cōmētator ibidē ⁊ Auicē. in ſua metaph:
dicētes ꝙ opponūtur relatiue vnū ⁊ multū: ſꝫ diſtin-
guit̄ ibidē in relatiuis ꝙ q̄dā ſunt q̄ꝝ vtrūqꝫ depen-
det ad alterū ⁊ illoꝝ vtrūqꝫ ponit reliquū vt pater ⁊
filiꝰ ⁊ dn̄s ⁊ ſeruꝰ. q̄dā aūt ſt̄ q̄ꝝ vnū depēdet ad alte
rū ⁊ nō ecōuerſo: ⁊ ideo ibi vnū ponit alterū ⁊ nō ecō
uerſo vt ſciētia ⁊ ſcibile/ ⁊ ſic opponunt̄ relatiue vnū
⁊ multū: qꝛ multū ponit vnū ⁊ nō cōuertit̄. Ūn̄ Dio
nyſius in li. ḋ diui. no. ca. xiij. Sine vno q̄dē nō erit
multitudo/ ſine multitudine ṽo erit vnū: ⁊ ſic vnitas
ante oēm nūeꝝ eſt multiplicatū. Et ex iſta diſtinctiōe
Ad primū fere patꝫ ſol'o ad oīa q̄ſita. Dicendū ḡ ad primū ꝙ
2m ⁊ 3m indiuiſio eſt rō vniꝰ qḋ cū ente cōuertit̄: ſed nō eſt rō
eiꝰ ſm ꝙ eſt ꝓncipiū diſcrete q̄ntitatis ⁊ illa indiuiſio
nō eſt abſolute priuatio ſed eſt negatio cōſequēs actū
forme vt ſup̄ dictū eſt: ⁊ ideo nō ꝓbat̄ ꝑ hoc vnū eſſe
priuationē multi: hoc em̄ qḋ eſt eſſe priuatiuū multi
nō accidit cuilibꝫ vni vt dictū ē ⁊ ꝑ h̄ pꝫ ſol'o ad ſeq̄ns
Ad 4m Ad aliud dicendū ꝙ ens ⁊ vnū coincidūt in re no-
minata per vtrūqꝫ ⁊ quo ad hoc ſunt ſynonima/ ſed
nō quo ad nominū illoꝝ rōnes: aliter em̄ eſſet nuga-
tio cū diceret̄ vnū ens vtrūqꝫ coniungēdo: ens em̄ de
ſe nō dicit diſtinctionē: ⁊ iō vnū licet nō addat natu-
rā aliquā tn̄ addit diſtinctionē q̄ eſt ꝯn̄s ex actu for-
me: ⁊ ideo dicūt doctores ꝙ ꝯuertunt̄ ſm ſuppoſita
⁊ nō ſm intētiones ſuas. Ad aliud dicendū ꝙ vnū Ad 5m et
addit ſuꝑ ens: ſꝫ nihil addit ſup̄ ſuppoſitū entis/ ⁊ iō ad alia.
ante intētionē vnius eſt intētio entis ⁊ ſimplicior eſt
intētio entis ꝙ̄ vniꝰ: ſed id qḋ eſt ens/ ⁊ id qḋ eſt vnū
cōuertunt̄ ⁊ ꝑ hoc patꝫ ſolutio ad ſequēs vſqꝫ in finē
Alia aūt q̄ obijciunt̄ in cōtrariū cōcludūt neceſſa- Ad alia que
rio ꝑter ꝓmū: illud em̄ nō ſequit̄/ etiā ſi detur ꝙ vnū ſūt in ꝯ̄riū.
⁊ ens opponātur aliq̄ modo vt priuatio ⁊ habitus qꝛ
priuatio q̄ ſm naturā eſt poſt habitum eſt illa q̄ nihil
ponit niſi ſubiectū: ſed etiam qn̄ dicimus vnū ꝓuatio
nem multi adhuc vnū reducit̄ ad ens cōtinuitate vel
forma: ⁊ iō nō eſt abſolute ꝓuatio/ ⁊ iō vnū ſm natu-
rā ꝑcedit multa ⁊ ꝑ hoc patet ſolutio ad totū. Sunt
quidā hic mirabilia dicētes q̄ neſcio ſi aliqs pōt intel
ligere/ dicūt em̄ ꝙ vnū ⁊ multū ſimpl'r opponunt̄ vt
priuatio ⁊ habitus ⁊ ꝙ mgr̄ accipit vnū ꝓ vnico ⁊ ꝙ
vnū nihil addat ſuꝑ ens etiā ſm intētionē eo ꝙ Ari-
ſto. dicat ꝙ eadē ē ratio rei ⁊ vnius tm̄ rei: ⁊ ideo cū
dicit̄ deus intelligit̄ vnus deꝰ: ⁊ ſi addit̄ vnus h̄ fit
gr̄a ſignantie vel diſcretōis ⁊ hec oīa meo iudicio nō
ſunt vera: qꝛ licet deus ſit vnus deus: tn̄ vnitas nō
ſignificat̄ in noīe ⁊ ideo addi poteſt ⁊ debet: alia autē
ſupra ꝓbata ſunt eſſe falſa.

Quid per vnū ſignificetur cum dicitur vnus deus.

Cum enim dicitur vnus deus multitudo de-
orum excludit̄: nec numeri quātitas in diui-
nitate ponitur: tanꝙ̄ diceretur deus eſt: nec
multi ſunt vel plures dij. vnde Ambroſius
in li. de trinitate ait: Cum vnū dicimus deū:
vnitas excludit numerū deorum nec quāti-
tatē in deo ponit: quia nec numerus nec q̄n-
titas ibi eſt.

Utrū termini numerales in diuinis predi Arti. IIII
cent eſſentiā vel ꝑſonam. D

Einde querit̄ de hoc qḋ dicit [Cum em̄ dicit̄
D vnus deus multitudo deorum excluditur]
Hic incidunt tres queſtiones. ſ. vtꝝ termini
numerales in diuinis predicēt diuinā eſſentiā vel ꝑ-
ſonā. Scḋa vtꝝ vniuoce ꝑ̄dicent̄ de eſſentia ⁊ ꝑſona
⁊ notione. Tertia vtrū pater ⁊ filius ⁊ ſpūſſanctus
aliquo mō poſſint dici vnus. Ad primū ꝓceditur Arguit̄ ꝓo
ſic ſup̄ diſtinctiōe. xxij. habitū eſt ꝓ regula ꝙ oē nomē
nō relatiue dictū in deo ꝑ̄dicat eſſentiā: termi nūera-
les non ſunt relatiue dicti: ergo predicant eſſentiam.
Item Boeciꝰ Oīa ꝑ̄dicamēta in ſubē vertūt̄ ꝑ̄di- 2o
cationē ꝑter relationē: hmōi aūt termini dicunt ens
in ꝑ̄dicamēto q̄ꝫtitatis: ḡ in ſubē ṽtunt̄ ꝑ̄dicationē.
Itē eadē eſt rō rei ⁊ vniꝰ rei ⁊ eadē ꝑ̄dicatio eſſētie 3o
⁊ vniꝰ eſſētie: ḡ cū eſſētia ꝑ̄dicet naturā ⁊ ſubam ī di-
uinis vnū ⁊ duo ⁊ hmōi ꝑ̄dicabunt eſſentiam. Itē 4o
vnum cōuertit̄ cum ente: ḡ predicat hoc qḋ predicat
ens in diuinis ſed ens ꝑ̄dicat ſubſtantiam ḡ ⁊ vnus
Itē cōſignificatū nō variat rōnē ſignificati. idē em̄ 5o
ſignificat albꝰ alba album: ḡ etiā vnū ſignificat vnꝰ

vna vnū/ſed vnū in diuinis p̄dicat ſubſtantiā: ḡ vn⁹ ꝓ veritate τ vna. Sed cōtra quicq̄d eſſentiā ſignificat de tribus ſingl'r dicit̃ in ſūma τ de vno: ḡ ſi vn⁹ τ plures vel duo vel tres eſſentiā p̄dicāt/poſſum⁹ dice paẗ eſt duo τ pater eſt plures τ pater τ filius ſunt vnus q̄ cū

Solō falſa ſint/patʒ ꝙ iſta nō predicēt eſſentiā. Solutio dicendū ꝙ in maſculino nō p̄dicāt eſſentiā niſi ex adiūcto ſubſtātiuo circa qđ ponūt rem ſuam/τ accipiūt ſubſtantiā ab ip̄o: vt ſi dicā pater τ filius ſunt vnus deus: vel aliud hmōi τ hoc conuenit ratione triplici. ſcʒ diſcretiōis quā hn̄t hmōi noīa in p̄ncipali ſignificato τ generis qđ dicit diſcretionē pſone: qꝛ nō eſt in rōnali natura ens formatū niſi diſtinctū in pſona et rōne articuli incluſi in talibꝫ noībꝫ. Jn neutro autē genere licʒ remaneāt duo ex illis.ſ. diſcretio ſignificati τ articuli tn̄ nō habēt tertiū qđ p̄cipue trahit ad pſonā: qꝛ genus nō accidit noī niſi ex pte ſubſtātie ſignificate τ determiāte ſm modū admin⁹: τ ideo tūc

Ad primū p̄dicāt eſſentiā. Ad illud ergo qđ primo obijcit̃ dicendū ꝙ talia noīa dicūt relationē: ſunt em̄ cōſequētia actū ꝓprietatis diſtinguētis: relatio em̄ ē multis

Ad 2m modis in diuīs vt ſup̄ notatū eſt. Ad aliud dōm ꝙ in deo hmōi noīa non dicūt q̄ntitatē nec ſumūtur in

ad 3m τ 4m ſpecie q̄ntitatis vt prius dictū eſt. Ad aliud dōm ꝙ hoc verū eſt ſm ꝙ vnū cōuertit̃ cū ente τ bene concedo hoc ꝙ illi termini qn̄ ponunt̃ cū adiūcco p̄dicāt naturā illi⁹ in diuīs: ſʒ qn̄ abſolute ponunt̃ in maſculino genere ſubſtantiuant̃ vel adiectiue referunt̃ ad

Ad 5m pſonas. p hoc patet etiā ſol'o ad ſequens. Ad aliud dicendū ꝙ aliud eſt in albꝫ τc̄. qꝛ vnus τ vnū ſunt ab actu forme general'r accepte in omni ente: albū autē τ hmōi dicūt ſpeciē determinatā: τ ideo termini numerales nō equiuocant̃ ſm ꝙ applicant̃ diuerſis: qꝛ menſura nō accipit rōnē a mēſuratis: qꝛ aliter nō eſſet idē numerus quo numeramus canes τ hoīes ſed accipit diuerſitatē a diuerſa rōne mēſurādi ſicut modius τ vlna: ſed qꝛ numerus in om̄i q̄ntitatis ſpecie ſimplicior eſt: ideo nō capit diuerſitatē rōnis a nūeratis ſed pōt alicui approp̄ari in vno genere cui nō appropriat̃ in alio: τ ideo abſolute dicta vnus vna vnū vnius rōnis ſunt/τ tn̄ vnus ad pſonā refert̃ vnum ad eſſentiā qn̄ ſumūt̃ abſolute ꝓpter cauſā p̄us dictā

Quo ſenſu dicitur vnus eſt pater vel vnus eſt filius.

Similiter cum dicit̃ vnus eſt pater vel vnus eſt filius τ hmōi: ratio dicti hec eſt ꝙ nō ſunt multi patres vel ml'ti filij ita τ de ſimilibus. Jtem cū dicimus plures eſſe pſonas: ſingularitatē atq; ſolitudinē excludimus: nec diuerſitatē nec multiplicitatē ibi ponim⁹ quaſi diceret: Sine ſolitudine ac ſingularitate perſonas cōfitemur. vn̄ Hilarius in. iiij. li de trini.

Gen̄. j. ſic ait: Dixit deus: Faciam⁹ hominē ad imaginē τ ſimilitudinē noſtrā. Quero nunc an ſolum deū ſibi locutū exiſtimes: an hūc ſermonē eius intelligas ad alterū extitiſſe? Si ſolum fuiſſe dicis: ipius voce argueris dicētis Faciamus τ noſtrā. Suſtulit em̄ ſingularitatis ac ſolitudinis intelligentiā ꝓfeſſio cōſortij qꝛ aliqđ conſortiū eſſe nō poteſt ipi ſolitario: nec ſolitudo ſolitarij recipit faciamus: nec alieno a ſe diceret noſtrā. Attēde lector his verbis τ vide: qꝛ noīe conſortij pluralitatē ſignificauit. ꝓfeſſio ḡ conſortij ē ꝓfeſſio pluralitatis: quā ꝓfeſſus eſt dicens: Faciamus τ noſtrā. pluraliter em̄ vtrūq; dicitur. Sed hac ꝓfeſſione pluralitatis nō diuerſitatē vel ml'titudinē poſuit: ſed ſolitudinē τ ſingularitatē negauit. Sic ergo cū dicimus plures pſonas vel pluralitatē pſonarū ſingularitatis τ ſolitudinis itelligentiā excludimus.

Quid per ternariū ſignificetur cū dicitur tres perſone.

Jta etiā cū dicimus tres perſonas nomīe ternarij nō q̄titatē numeri in deo ponimus: vel aliquā diuerſatē: ſed intelligētiā nō ad aliū niſi ad patrē τ filiū τ ſpiritūſanctū dirigēdā ſignificamus: vt ſit huius dicti intelligentia Tres pſone ſunt vel tres ſunt pater τ filius τ ſpūſſanctus id eſt nec tm̄ pater nec tm̄ filius nec tm̄ pater τ filius in deitate ſunt: ſed etiā ſpūſſanctus τ nō alius ab his. Simil'r nō tm̄ eſt ibi hec pſona vel illa vl' hec τ illa: ſed hec τ illa τ illa τ nō alia. Et hoc forte ita intelligēdū Aug. ſatis oſtendit vbi dicit ꝙ illo nomine non diuerſitatē intelligi voluit: ſed ſingularitatem noluit.

Vtrū vnitas ſiue termini numerales vniuoce p̄dicent̃ de eſſentia perſona τ notione. Arti. VI E

Einde q̄rit̃ vtrū vniuoce dr̄ vnū de eſſētia et

D de pſona. Videt̃ ꝙ ſic: qꝛ nō equiuoce ſimpliciter ſed p prius τ poſterius dicit̃ de creatiōe τ creatura: ſed inter eſſentiā τ pſonā nō eſt pri⁹ τ poſterius: ḡ dicit̃ in vtroq; ex equo: ḡ vniuoce. Jtem aut vna eſt vnitas eſſentie τ pſone/aut due ſi due: ḡ eſſentia τ pſona ſunt duo qđ falſum eſt: ergo relinquitur ꝙ ſit vna. Sed cōtra cū dr̄ pr̄ eſt vnus ſenſus eſt. i. notiōe diſtinctus: cū aūt dicit̃ eſſentia vna ſenſus eſt. i. in ſe īdiuiſa τ ab alijs diuiſa: ḡ nō vna rōne dicit̃ eſſentia vna τ pſona vna. Jtē vnū eſt indiuiſum ī ſe τ diuiſum ab alijs ergo ſi pater eſt vnus ip̄e erit diuiſus ab alijs qđ falſum eſt: quia filius eſt in patre τ ecōuerſo. Jtē vnum τ ens ꝯuertunt̃: ergo eodē pater eſt vn⁹ q̄ pater eſt pater: ḡ paternitate eſt vnus: eſſentia aūt diuina nō eſt vna paternitate/ſed ſeip̄a: ḡ nō dicit̃ ſm vnā rationē ſed equoce vt videt̃.

Arguit̃ p̊o

2o

Jn oppoſitum rō.

Ad hoc dōm ꝙ vna rōne τ non equiuoce dicit̃: eſt em̄ vnitas abſtrahēs ab hoc vno τ illo/τ illa eſt vni⁹ rōnis in q̄libet vno: qꝛ licet ſit a diuerſis formis tn̄ abſtrahit̃ ab eis p vnū actū ſm rōnē qui eſt determinare τ finire τ diſtinguere τ iō lapis eſt vnus lapiditate ſua/τ lignū eſt vnū nō lapiditate τ tn̄ vnū nō dicit̃ eq̄uoce: qꝛ ſicut lapiditas diſtinguit lapidem ita ligneitas lignū/τ ideo vnitas ab vtroq; eſt vnius rōnis/τ iō quo ad hoc poſſet dici ꝙ vnitas cū dicit̃ de eſſentia dicit vnitatē eſſentie/τ cū dicit̃ de pſona dicit vnitatē pſone: τ licet eſſentia ſeip̄a diſtinguat̃ pſona aūt ꝓprietate tn̄ vnitas nō erit diuerſe rōnis. Si aūt Solutio

cōſidereť vnitas ſm ſu ppoſitū tūc nō erit oīno vniꝰ rōis:ſed dicta ꝑ priꝰ ⁊ poſteriꝰ in eſſentia ⁊ perſona.
Ad primū. Et ſm hoc dōm ad primū ꝙ licet nō ſit priꝰ ⁊ poſterius ſm rē inter eſſentiā ⁊ ꝑſonā:tñ̄ eſt ibi prius ⁊
Ad ſecūdū. poſteriꝰ ſm rōnē intelligendi. Ad aliud dōm ꝙ eſt vna vnitas re:⁊ nō rōne intelligēdi ſi vnitas accipiť ineſſe eiꝰ qđ eſt vnū ⁊ nō abſtracta ab ipo:⁊ iō aliqd cōuenit vni qđ nō cōuenit alij. Ad alia patet ſolutio per ante dicta.

Quid per duo cū diciť due perſone vel pater et filius duo ſunt.

Similiter cū diciť duo ſunt pater ⁊ filius:nō dualitatis quātitatē ibi ponimꝰ:ſed hoc ſignificamꝰ ꝙ nō eſt tm̄ pr̄:nec tm̄ filiꝰ ſʒ pr̄ ⁊ filius: ⁊ hic nō eſt ille:ita ⁊ de alijs hmōi. Ita etiā cū dicimus pater ⁊ filius ſunt due ꝑſone hoc ſignificamus ꝙ nō tm̄ pater eſt perſona: nec tm̄ filius eſt perſona:ſed pater eſt ꝑſona ⁊ filius eſt perſona: ⁊ hec nō eſt illa.

Arti. VI. Utrū pater ⁊ filius ⁊ ſpūſſanctus aliquo
F modo poſſunt dici vnus.

Einde queriť vtꝝ pater ⁊ filius ⁊ ſpūſſanctꝰ
Argu. ꝙ ſic D ſint vnus. Videť ꝙ ſic: q2 ſunt vnꝰ eternus ⁊ li eternꝰ nō dirimit rōnē vnius:ergo diuiſim poſſum inferre:ergo pať ⁊ filiꝰ ⁊ ſpūſſanctꝰ ſunt
20 vnꝰ. Itē ſi rōne ſubſtātiuatiōis qđ eſt eternꝰ tres ſunt vnꝰ eternꝰ:quare nō ſil'iter rōne ſubſtātiuatio-
Sol'o nis de li vnꝰ pať ⁊ filiꝰ ſunt vnus. Sol'o dōm ꝙ nō cōcedēdū eſt niſi cū adiūcto ſubiecto a quo li vnꝰ
Ad primū. accipit ſubam quā ꝓbat de pluribꝫ ſimul. Ad primū autē dōm ꝙ licet nō dirimat:tñ̄ determiat ſigni
A ſecundū. ficatū eius ad naturā in q̄ vniunť pať ⁊ filiꝰ. Ad aliud dōm ꝙ li vnꝰ dicit id qđ eſt cōſeq̄ns eſſentiā ⁊ ꝑſonā ⁊ qđlibꝫ diſtīctū ſiue ſit diſtīctū eēn tial'r ⁊ ꝑſonalit:⁊ iō ī maſculīo ſbiectū n̄ īportat aliqd ſpāle ī q̄ intelligať vnio pr̄is ⁊ filij:hoc autē nō facit li eternus vel īmenſus. Si autē dicať ꝙ ſm hoc poſſemꝰ cōcedere tres entes: dicēdū ꝙ hoc quidā cōcedūt:ſed li ens magis dicit naturā q̄ʒ li vnū:q2 vnū noīat per modū diſpoſitiōis applicabilis cuilibet:ens autē ꝑ modū ſubiecti ⁊ nature.

Ex quo ſenſu dicitur in ꝑſonis diſtinctio vel ꝑſone diſtincte.

Cū aūt dicimꝰ diſtincte ſunt perſone vel diſtinctio eſt in ꝑſonis:cōfuſionē atq3 ꝑmixtionē excludimus: ⁊ hanc nō eſſe illā ſignificamus. Cūq3 addimus diſtincte ſunt ꝑſone ꝓprietatibus ſiue differētes ꝓprietatibꝰ aliā eſſe hāc perſonā: ⁊ aliā illā ſuis ꝓprietatibꝰ ſignificamus. Et cū dicimus aliā ⁊ aliā nō diuerſitatē vel alienationē ibi ponimꝰ:ſed confuſionē ſabellianā excludimꝰ.

Quō ibi accipiať diſcretio.

Ita ⁊ cū dicūtur diſcrete ꝑſone:vel cū diciť diſcretio in perſonis eſſe:eandē intelligētiā facimus. Eodē em̄ mō ibi accipiť diſtinctio quo diſcretio. Et cōgrue diciť ibi eſſe diſcretio vel diſtinctio:nō diuerſitas vel diuiſio ſiue ſeparatio. vnde Amb. in. i. lib. de tri. Nō eſt ipſe pater qui filius:ſed inter patrē ⁊ filiū expreſſa diſtinctio eſt.

Quō trinitas ibi accipiatur.

Cum vero diciť trinitas id ſignificari videť qđ ſignificať cum diciť tres perſone: vt ſicut nō poteſt dici pater eſt tres perſone vel filiꝰ eſt tres ꝑſone ita nō debet dici:pater eſt trinitas:vel filius eſt trinitas.

Einde queriť de hoc qđ dicit [Cū autē dici- G
D mus diſtincte ſunt perſone] Hic em̄ incipit pars ſecūda diſtinctōis in qua tāgit q̄d ſignificēt dictōes notiōales/diſtinctꝰ/diſcretꝰ/trinitas. Et penes iſta tria ꝑ ordinē ſunt hic tria capl'a: ⁊ hec oīa plana ſunt ſi intelligať q̄d eſt diſtingui ⁊ diſcer-
ni. Diſtinctio igiť in diuinis eſt actꝰ notionē ꝯſeq̄ns Diſtinctio
inquātū eſt ꝓprietas ꝑſonalis:ſic em̄ diſtinguiť vna
ꝑſona ab alia. Diſcretio autē eſt idē ſm ordinē ⁊ nu- Diſcretio
meꝝ ꝑſonaꝝ q̄ eſt in diuinis: diſcreta em̄ numerabi-
lia ſunt. Sed cōfuſio eſt cōpoſitio coꝝ que numerāť Cōfuſio.
adinuicē in ordinata: ⁊ in diuinis dicit acceptionez
eiuſdē ſub diuerſis noībus: vt dicebat Sabellius. Alienatio
Alienatio autē dicit ſciſſurā per remotionē vniꝰ ab alio: vt dicebat Arrius.

Hoc videtur contrariū eſſe predictis.

Hic nō eſt pretermittendū ꝙ cū ſupra dictū ſit deū nec ſingularē nec multiplicē eſſe confitendū:idq3 ſanctoꝝ auctoritatibꝰ ſit confirmatū in contrariū videť ſentire Iſiđ. dicens Diſtinguēdū eſt inter trinitatē ⁊ vnitatem.
Eſt em̄ vnitas ſimplex ⁊ ſingularis: trinitas a
vero m'tiplex ⁊ numerabilis: q2 trinitas eſt triū vnitas. Ecce vnitatē dicit eē ſingularē: ⁊ trinitatē multiplicē ⁊ numerabilē. Sed ad hoc dicimus:q2 ſingularē accepit ſicut ⁊ alij accipiūt vnū:multiplicem vero ⁊ numerabilem ſicut alij dicūt trinū.

An bene dicať deus trinus ⁊ vnus: ⁊ an tri- Arti. VII
nitas ſit triū vnitas. D

Einde queriť de hoc qđ dicit in vltima par-
D te [Trinitas vero multiplex eſt ⁊ numerabilis:trinitas em̄ eſt triū vnitas ⁊c̄.]. ſ. a. Cō- Arguiť ꝓ
tra em̄ videť eſſe: ꝙ pať eſt triū vnitas: q2 eſt eēntia que eſt vnitas triū:ergo pater eſt trinitas. P cū di-
catur trinitas numerabil': q̄re nō diciť deus eē tres 20
vel duo:cū oē nūerabile ſm aliquā ſpēm numeri nu-
merabile ſit. Itē cū diciť deus eſt trinꝰ ⁊ vnꝰ:aut 30
li deus ſupponit eſſentiā/aut ꝑſonā. Si eēntiā: g̈ eſſentia eſt trina qđ falſum eſt. Si ꝑſonā:ergo aliqua ꝑſona eſt trina ⁊ vna qđ falſum eſt: ergo videť nō eē cōcedendū deū eſſe trinū ⁊ vnū. Sed cōtra in ymno canať: Totiꝰ mūdi machinā gubernat trinꝰ ⁊ vnꝰ.
Sol'o dōm ad primū ꝙ in argumēto incidit falla- Sol'o
cia accidētis: ſicut ſi ſic ꝓcedať: ſortes eſt aīal: aīal eſt ad primū

vnū in quo vniunt̄ oīa aīalia. T̄n q̄dā dicūt ꝙ cū dicatur trinitas triū eſt vnitas ethimologia noīs eſt: ſʒ de hoc ſupꝛa dixim⁹: qꝛ licet ſm nomē impoꝛtet eēntiā in recto: tñ ſm ſignificationē rei ecōuerſo eſt: ⁊ iō trinitas eſt tres vniti in vna eſſentia. Ad aliud dicendū ꝙ de⁹ nō eſt numerabilis: ⁊ ſi trinitas numerabilis dicat̄: hoc intelligit̄ de numero quodā .ſ. notionū ⁊ pſonaꝝ ⁊ nō ſimpl'r/nec iſte numer⁹ excludit ſimplicitatē vel vnitatē eēntie: ſed poti⁹ ſolitudinē ⁊ ſingularitatē. Ad aliud dōm ꝙ hec eſt vera: deus eſt trin⁹ ⁊ vn⁹: ⁊ li de⁹ ſupponit eſſentiā in ſuppoſito in cōmuni: ⁊ ideo gratia eſſentie conuenit ei vnus ⁊ gratia ſuppoſitoꝛū trinū ſupple eſſe.

Ad ſecūdū.

Ad tertiū

Quid ſignificatur cū d̄r pluralit̄ tres pſone vel due pſone.

Di. XXV. quid ſignificet̄ hoc nomine pſona

Reterea conſiderandū eſt cū hoc nomē pſona (vt pꝛedictū eſt) ſm ſubſtātiā dicat̄ que ſit intelligētia dicti cū pluraliter ꝓfert̄ tres pſone: vel due pſone: ⁊ cū dicit̄: Alia eſt pſona patris: alia eſt pſona filij: alia eſt pſona ſpūſ ſancti. Si em̄ in his locutiōib⁹ pſone vocabulū eſſentie intelligētiā facit plures eſſentias cōfiteri videbimur: ⁊ ita plures deos. Si v̄o eēntie ſignificationē ibi nō tenet: alia eſt huius nominis ratio cū dicit̄: pater eſt perſona vel filius eſt perſona: ⁊ alia cū dicit̄: Pater ⁊ filius ⁊ ſpiritusſanctus ſunt tres perſone: ⁊ cū d̄r: Alia ē pſona pr̄is: alia filij: ⁊ eiuſmōi.

Qd̄ videtur ſm eēntiā dici: alia eſt pſona patris: alia filij: ſiue tres perſone vt cū dicitur: pater eſt perſona: filius eſt perſona.

Perſona em̄ vt ſupꝛa ait Aug⁹ ad ſe dicit̄: ⁊ idē eſt deo eſſe pſonā qd̄ eſſe: ſicut idē eſt ei eſſe qd̄ deū eſſe. Unde manifeſte colligit̄ ꝙ eēntiā diuinā pꝛedicam⁹ dicētes: Pater eſt perſona: filius eſt perſona: ſpiritusſanct⁹ eſt perſona .i. eſſentia diuina: ⁊ oīno vnū ⁊ ideʒ ſignificat̄ noīe perſone .i. eſſentia diuina: cū dicit̄ pater eſt pſona: ⁊ filius eſt perſona: qd̄ ſignificat̄ nomīe dei: cū dicit̄: pater eſt deus: filius eſt deus. Ita etiā idem ſignificat̄ cum dicit̄: deus eſt de⁹ ⁊ de⁹ eſt perſona. Utroq; enim nomine eſſentia diuina intelligit̄: quia vtrūq; ſm ſubſtantiā dicit̄. Cū vero dicit̄ pater ⁊ fili⁹ ⁊ ſpūſſanctus ſunt tres perſone: q̄d noīe perſone ſignificamus? an eſſentiā? Hoc enim videt̄ ſi ſupꝛa poſita verba Augu. diligēter ſcrutemur. Supꝛa em̄ dixit ꝙ ideo tres perſonas dicimus: qꝛ id qd̄ perſona eſt cōmune eſt tribus. Et itē qꝛ pater eſt perſona: ⁊ filius eſt perſona: ⁊ ſpūſſanct⁹ eſt perſona: ideo tres perſone dicunt̄. Videt̄ ergo eādē tenere ſignificationē hoc nomē perſona cum dicit̄ tres perſone: quā habet cū dicit̄: pater eſt perſona: filius eſt perſona: ſpiritusſanct⁹ eſt perſona. Quia vt oſtēdit Aug⁹ hoc dicit̄ id eſt tres pſone ꝓpter illud: qꝛ id qd̄ perſona eſt cōmune ē eis. Jd ergo qd̄ cōmune eſt eis .i. patri ⁊ filio ⁊ ſpūiſancto videt̄ ſignificari nomine perſone: cū d̄r tres pſone.

Aliter etiā videtur poſſe oſtēdi ꝙ ſm eſſentiā dicatur etiam cū pluraliter pꝛofertur.

Aliter etiā videt̄ poſſe oſtendi ꝙ ibi nomine perſone ſignificet̄ eſſentia cū dicit̄ tres pſone. Ut em̄ ſupꝛa dixit Aug⁹. Ea neceſſitate dicimus tres perſonas vt reſpōderem⁹ q̄rentibus quid tres vel quid tria. Cū ergo querit̄ quid tres vel quid tria: ꝯuenīēter reſpōdetur: cū dicit̄ tres perſone. At cū queritur: quid tres vel q̄d tria: Per q̄d d̄ eſſentia q̄ritur. Nō em̄ inuenit̄ quid illi tres ſint niſi eēntia. Si ergo queſtiōi recte reſpōdem⁹: opoꝛtet vt reſpōdendo eſſentiā ſignificem⁹: alioquin nō oſtēdimus quid tres ſint. Si v̄o reſpondētes eēntiā ſignificam⁹ ipam eēntiā pſone noīe intelligim⁹: cū d̄r tres pſone.

A

p Reterea cōſiderandū eſt cū hoc nomē perſona] Hic incipit ſecūda pars in qua magiſter accedit ad cōſiderationē pſone q̄ numerat̄ dictiōib⁹ numeralibus. Et ita diuiditur iſta diſtinctio in duas partes. Jn quaꝝ pꝛima ponit ratōes ⁊ opiniones dicentiū perſonā in ſingulari ⁊ plurali ſemꝑ ſubſtantiā ſignificare. Jn ſecūda vero ponit ſuā opinionē ꝙ in plurali ex tēpoꝛe rn̄ſionis fideliū ad q̄ſtioneʒ quid tres non ſignificauerit eſſentiā: ſed ſubſtātiā quā dicūt greci ypoſtaſim ibi: [Sciēdū eſt ergo ꝙ hoc nomē pſona ⁊c̄]. Jn pꝛima parte ponit quattuoꝛ capl'a. Jn quoꝝ pꝛimo mouet q̄ſtionē. Jn ſecūdo ponit rōnē ſupꝑpoſitā ab auc̄tib⁹ ſuꝑpoſitis ibi: Perſona em̄: vt ſuꝑ Aug⁹. Jn .iij. ponit rationē ex natura dictiōis interrogatiue ſumptā ibi [Aliter etiā pōt oſtēdi ⁊c̄]. Jn quarto ponit opinionē has rōnes ſequētiū ibi [Quibuſdā videtur ꝙ nomine perſone ⁊c̄.

Quid ſit perſona ſm definitionē. Arti. I.

i Ncidūt autē due q̄ſtiones aṅ lr̄am ſcʒ: Quid ſit pſona ſm diffinitionē? Et vtrū vniuocet̄ in diuinis pſonis ⁊ creatis. Ad pꝛimū ponitur diffinitio Boecij ī lib. de duab⁹ naturis ī vna pſona xp̄i. Perſona eſt rōalis nature īdiuidua ſubſtātia. Alia diffinitio eſt Richard in quarto lib. ſuo de tri. ſic: Perſonā dicim⁹ aliquē ſolū a ceteris oībus ſingulari ꝓꝛietate diſcretū. Jtē infra ibidem: Perſona diuina eſt diuine nature incōmunicabilis exiſtētia. Jtē infra ibidē: Perſona eſt exiſtēs ꝑ ſe ſo-

Definitiones pſone

lū iuxta ſingularē rationalis nature exiſtētie modū. Alia daꝛ a magiſtris hec.ſ.ꝑſona eſt ypoſtaſis diſti-
Arguiꝛ ꝑº cta ꝓprietate ad dignitatē pertinēte. Obijciꝛ aūt cōtra primā: qꝛ magiſter in.iij.lib.di.x.ca.j. dicit ꝙ illa Boecij deſcriptio ꝑſone nō cōuenit diuinis ꝑſo-
2º nis. Hoc etiā ꝑ rationē oſtēdiꝛ: cū diciꝛ perſona eſſe rōnalis nature: de⁹ autē nō eſt rōnalis nature: qc quid autē nō eſt rōnalis nature nō eſt perſona: de⁹ autē nō eſt rōnalis nature: ergo nō eſt ꝑſona: pria patet per ſe: ſecūda probaꝛ ꝑ hoc ꝙ rōnale eſt differētia diuiſiua aīalis/ de⁹ aūt aīal nō eſt: qꝛ corp⁹ non eſt
3º ergo rōnalis nō eſt. Itē cū diciꝛ rōnalis nature ſumitur natura in aliqua cōmunitate: hec autē cōmunitas cōtrahiꝛ in ꝑſona per hoc ꝙ aliqd additꝛ: ḡ perſona in additōe ſe habet ad naturā: ergo eſt cōpoſita qꝺ falſum eſt cū in diuinis eiuſdē ſimplicitatis ſit ꝑ-
4º ſona ꝛ natura. P̄ cū diciꝛ ſubſtātia eſſentia/ perſo
Sol'o na/ natura: quare nō dixit ꝑſonā eſſe ſubam in diuiduā ratiōalis eſſentie vel ſube ſicut nature. Si forte dicas ꝙ ꝑſona eſt eiuſdē ſimplicitatis cū natura ꝛ nihil addit: qꝛ nō diciꝛ vt ens de eſſentia diffiniri qꝺ in diffinitiōe cadit oblique/ ſicut cū diciꝛ ſymū vł ſymitas naſi curuitas ꝛ claudū curuitas cruris nō dicitur niſi vnū: qꝛ id qꝺ oblique cadit ibi nō eſt de eſ-
Inſtātia ſentia eius: ſi inquā ſic dicas. Cōtra aliꝛ eſt in diffinitiōe ſubſtātie: ꝛ aliꝛ in diffinitiōe accidētis: vt dicē phs in prima phia lib.vij. qꝛ in diffinitiōe ſube non recipiꝛ accidēs: ſed in diffinitiōe accidētis neceſſe eſt recipe ſubiectū/ aut determinatū/ ſicut ī ꝓpria paſſione/ aut indeterminatū/ ſicut in alijs: cū ergo diffinitur ꝑſona/ aut diffiniꝛ ſicut ſuba ſuppoſita/ ſicut dicē Boeci⁹ expſſe ꝙ ꝑſona noīat ſubam ſuppoſitā/ aut diffiniꝛ vt accidēs cōmune vel ꝓpriū: qꝛ nō eſt dare mediū: ſi primo mō diffiniꝛ: ergo nihil poniꝛ in diffinitiōe eius qꝺ nō ſit de eſſentia eius aliquo mō ꝛ rōnalis nature poniꝛ in eius diffinitiōe: ergo aliq̄ modo eſt de eſſentia eius. Si autē diffiniꝛ vt accidens/ tūc ſubiecti mētio dꝫ fieri in diffinitiōe qꝺ iteꝝ falſū eſt. Itē cōmētator ibidē dicit ꝙ ea q̄ ſic cadūt oblique in diffinitiōe accidētiū ſunt loco differētiarū ſpecificantiū accidēs ꝛ ea que in recto ſunt loco generū: ꝛ hoc patet: cū em̄ ſymitas diciꝛ curuitas naſi per li curuitas nō differt ſymū a claudo: qꝛ vtrūqꝫ curuitas eſt ſed per li naſi: ergo id qꝺ cadit in obliquo ī talibus diffinitiōibꝫ eſt ſubiectū: circa qꝺ eſt per ſe eēntia accidētis diffiniti. Si ergo ſilr̄ eſt qꝺ adductū eſt ꝓ ſilr̄ rōnalis nature notabit ſubiectū circa qꝺ eſt ꝑſona qꝺ falſum eſt. Itē aut rōalis natura eſt de ſubſtātia cuiuſlibet ꝑſone/ aut nō.i. ſi eſt de ſuba/ tūc videtur obiectio ꝓcedere: ſi nō tūc accidētaliter ſe habꝫ ad illā qꝺ iteꝝ falſum eſt. Itē Boe. querēdo diffinitionē ꝑſone diuidit ſubam ꝑ rationalē ꝛ irrationalē ꝛ vniuerſalē ꝛ particularē: ergo li rōnalis natura in diffinitiōe cōtrahit: ſicut differētia ꝯſtituēs: ꝛ ſic erit de intellectu ꝑſone. Itē rōalis natura p̄dicaꝛ ī recto de qualibet ꝑſona: ſortes em̄ eſt rōnalis natura: ꝛ gabriel eſt rōnalis natura: ꝛ pater eſt rōnalis natura/ aut ḡ p̄dicaꝛ/ vt accidēs/ aut vt ſuba/ non vt accidēs/ ſicut ptꝫ cuilibet: ergo vt ſubale p̄dicatū: ergo eſt de intellectu ꝛ rōne ſubiecti: ꝛ de hoc putabā neminē dubitare: ergo videꝛ ſequi rō prima: qꝛ ꝑſona videtur eſſe maioris cōpoſitiōis q̄ꝫ natura rōnalis:
Queſtiūcula ſecūda Ulteri⁹ queriꝛ de hoc qꝺ dicit ſuba/ aut em̄ ſuba ſumiꝛ ibi ꝓ eſſentia/ aut ꝓ ypoſtaſi: ſi ꝓ eſſentia: ergo
Arguiꝛ ꝑo eſſentia eſt indiuidua: ſed indiuiduū notat diſtinctionē/ quā ponit circa ſubam: ergo hec diſtinctio poniꝛ circa eſſentiā: ergo eēntia diſtinguiꝛ qꝺ falſum eſt.

Itē ſi ꝑſona ē ſuba indiuidua: tres ꝑſone ſunt tres 2o
ſube indiuidue: qꝛ multiplicato diffinito multiplica Probatio.
bitur ꝛ diffinitio neceſſario: ſi ergo ꝑſona dicit eēntiā: ergo tres ꝑſone erunt tres indiuidue eſſentie ꝛc̄.
qꝺ eſt hereſis. Itē ſi dicat ypoſtaſim tūc videꝛ ſuꝑ 3º
fluere id qꝺ addiꝛ indiuidua ſuba. Ad hoc etiā pt 4º
adduci qꝺ Boe. venādo hāc diffinitionē diuidit ſubſtantiā in vłem ꝛ particularē: ꝛ cōtrahit ꝑ hoc ꝙ addit indiuidua/ eo ꝙ ſuba vł'is nō eſt ꝑſona: ergo videtur ꝙ ſuba ſtet ī loco eius qꝺ eſt: vt ſcꝺa ſuba: hec autem nō eſt ypoſtaſis: ergo ſuba non eſt idē qꝺ ypoſta
ſis. Itē Boe. dicit ꝙ greci nō vocāt ypoſtaſim ni- 5º
ſi indiuiduū ratiōalis nature: ergo ypoſtaſis idē eſt cū ꝑſona: ꝛ ſi ſuba eſſet idē qꝺ ypoſtaſis caderet ideꝫ
in diffinitiōe ſuijpſi⁹. Si forte dicas ꝙ ſuba ſigni- Sol'o
ficat eſſentiā: ſed ſupponit ꝑſonā ꝛ hoc qꝺ dico indiuidua addiꝛ ei ad explanationē ſuppoſiti qꝺ eſt in illo implicite: ſicut diciꝛ: deus paꝛ generat li deus ſignificat eēntiā ꝛ ſupponit ꝑſonā pr̄is ꝓpꝛ li generat qꝛ ſoli patri cōuenit: ꝛ tamē nō ſuꝑflue addiꝛ li paꝛ:
qꝛ explicat ſuppoſitū qꝺ implicite fuit in li de⁹. Si Inſtātia
inquā ſic dicas. Contra ſm hoc em̄ li ſuba ſupponit Queſtiūcu
ꝑſonā indeterminate: ꝛ ſignificat eſſentiā: tūc q̄ro qd la tertia
facit ipm ſic ſupponere: cū em̄ diciꝛ de⁹ abſolute nō ſupponit ꝑſonā: ſed ſignificat ꝛ ſupponit eſſentiā: ſed pōt trahi ex adiūcto notiōali ꝓpter modū ſignificandi: qꝛ ſignificat cōcretiue ad ſupponēdū ꝓ perſona.
Si dicas ꝙ li indiuidua cogit ſupponere tūc obij- inſtātia ꝑa.
citur ſicut pri⁹ ꝙ in ſe ſtabit ꝓ ſuba cōmuni que eſt eſſentia/ ꝛ li indiuiduū nō coartat ipm niſi rē ſuā ponēdo circa ipm: ergo diſtinctio poniꝛ circa eſſentiā di-
uinā. P̄ nō eſt idē modus ſignificādi in li deus/ ꝛ Secūda.
in ſuba: nō em̄ cōcedimus ꝙ ſubam ſuba generat: licet cōcedamus ꝙ de⁹ deū generat: ḡ nō habet ita ꝓprie ſtare ꝓ ꝑſona ſicut li de⁹: ꝛ ita videꝛ illa ſolutio
nō poſſe ſtare. Ulteri⁹ queriꝛ quid p̄dicat indiui- Queſtiūcu
dua/ aut em̄ dicit ſolā negationē: vt quidā dicūt aut la quarta
poſitiue dicit aliqd: ſi dicit negationē ſolam: cū igiꝛ Obiectio
negatio ſola nihil cōſtituat/ ꝛ nihil coartet: videtur cōtraria
nec ꝯſtitui ꝑſona ꝑ illud/ nec etiā coartari ſuba: ſi autē dicit aliqd poſitiue.ſ. indiuiduationē ꝑ aliqd diſtiguēs/ tūc ex additiōe ſe habet ad ſubam: ꝛ ita ꝑſona erit cōpoſita. Alias autē diffinitiōes diſputare non oportet: qꝛ dubia eorū patebūt ex ſolutiōe iſtorum.
Dico igiꝛ ſine p̄iudicio cōſentiēdo quibuſdā ante Sol'o
me ꝙ ſi inſpiciaꝛ ꝓprietas rei que eſt ꝑſona: perſona pricipalis.
magis ꝓprie eſt in diuinis q̄ꝫ in creaturis. Si aūt reſpiciaꝛ vſus noīs qꝺ eſt ꝑſona dico ꝙ ſm illā diffinitionē Boecij nō cōpetit diuinis niſi exponaꝛ ſic/ vt ſuba ſit exiſtētia/ vt dicit Richar. vt ſupra eſt explanatū ꝛ indiuiduū dicat diſtinctū ꝓprietate ꝛ natura rōnalis ꝓ intellectuali diuina ponaꝛ. Et hoc modo
reſpōdeo ad obiecta. Ad primū dicendū ꝙ magi- Ad primū.
ſter reſpicit vſum eorū noīm que ponūꝛ in diffinitōe
ꝑſone ꝛ nō rem q̄ eſt perſona. Ad aliud dicendū ꝙ Ad ſecūdū.
rōnale diciꝛ cōmuniter ꝛ ꝓprie. Cōmuniꝛ ꝓut ꝑ prius ꝛ poſteri⁹ eſt in diuina angelica ꝛ humana natura: ꝛ tūc rōnalis natura eſt natura diſcretiua veri ꝛ falſi ꝛ boni ꝛ mali: ꝓprie autē ſumiꝛ ꝓut dicit Iſaac ꝙ ratio incipit in vmbra intelligētie: qꝛ intelligētia accipit in intellectu deiformi. Rō aūt inquirēs ꝛ ſtu

dens ⁊ diſcurſitās (vt dicit Dyoñ) habet acceptióes
ꝓpter maiorē ſui obtenebratione: ⁊ ideo cadit ī dif/
finitióe hoīs: ⁊ eſt differētia diuiſiua aīalis: verꝫ eſt
tamē ꝙ Grego. in omel'. epyphanie vocat angelum
aīal rōnale: ſed hoc alibi expeditū eſt ꝙ dicitur aīal
nó a natura aīalis: ſed potiꝰ a vi aīalis: vt videt̄ vel/
le Dyoñ. qꝛ vim habet diſcretiuā ſenſibiliū ⁊ rōna/
Ad tertiū liūm. Ad aliud dicēdū ꝙ in veritate oīno ſimplex
nullā pōt habere diffinitionē: ſed eſt ſimplex vt ſim/
plex: ⁊ eſt ſimplex vt nó ſimplex: ſimplex vt ſimplex
ſicut ens ⁊ eſſentia ⁊ hmōi: in quoꝝ diffinitióe nihil
poteſt poni qð nó eſſet poſteriꝰ illis ſm intellectū: et
de qua ipſa nó p̄dicarent̄ ſine cōuerſione. Simplex
aūt vt nó ſimplex eſt qð re quidē ſimplex eſt: ſ; tamē
ſm modū intelligēdi habet aliquid priꝰ: ⁊ tale eſt ꝑ/
ſona ⁊ cetera q̄ in deo diffinimꝰ. Unde bñ cōcedo ꝙ
natura rōalis eſt de intellectu ꝑſone / ſicut ens de eſ/
q̄ſtiūcula. ſentia eiꝰ. Si aūt querat̄ quare ponit̄ in obliquo:
Solˀo Dicēdū ꝙ vt dicit dyoñ. perſona noīat ſubam ſuppo
ſitā ⁊ illa in creaturis diuerſitatē aliquā rei hab; ad
naturā cuius eſt / ſiue ſub qua eſt. In diuinis aūt eſt
diuerſitas ſm modū intelligēdi ⁊ nó ſm rē: ⁊ iſtā di/
Ad quartū uerſitatē importat obliquꝰ qui trāſitiuus eſt. Ad
aliud dðm ꝙ natura ponit reſpectū ad rē nature: qꝛ
res nature eſt dupliciť: nature ſc; vt ſubiecta ei: ⁊ vt
cōſtituta per ipam. Perſona aūt res nature eſt: ſuba
vero ⁊ eſſentia nó importāt talem reſpectū: ⁊ hec con
Ad illð qð grue ponunt̄ in diffinitióe. Ad aliud bñ cōcedo ꝙ
ꝑ inſtantiā nó eſt ſil'e de diffinitióe accidētis: qꝛ accidētis nulla
obijcit̄. eſt diffinitio niſi ſm q̇d: ſed ꝑſona nó ſic diffinit̄: ſ; po
tius natura rōalis aliq̇d eſt ꝑſone vel re: vt in inferio
Ad ſcðaꝫ q̄ ribus vel modo intelligēdi vt in ſupioribꝫ. Ad id
ſtionē: ⁊ ad qð vlteriꝰ querit̄ de ſuba q̇d ſignificet: dicēdū ꝙ ſub
obiecta. ſtātia dicit̄ quattuor modis: qñq; eñ dicit̄ ſuba di/
uiſa cōtra accidēs ⁊ ſm hoc noīat naturā ṗmi p̄dica
mēti: vel rē que cōis eſt prime ſube ⁊ ſecūde ſaluata
in vtraq;: ⁊ iō nec prima eſt nec ſecūda que diuidit̄ in
vtrāq;: hec aūt ſuba nihil aliud eſt q̄ ens ꝑ ſe exiſtēs /
gratia eiꝰ qð eſt ꝑ ſe exiſtere diuiſum ꝯtra accidēs qð
eſt ens in alio exiſtēs / ſicut accipit Ariſ. ſubam in pri
ma phīa in lib. ix. in principio vbi dič: Dictū eſt de en
te cui attribuūt̄ alia entis p̄dicam̄ta vbi dictū eſt de
ſuba: dicūt̄ eñ multa entia ſm ꝙ recipiūt diffinitio/
nē ſube vt qualitas ⁊ quātitas / ⁊ alia q̄ dicunt̄ h̄ mo
do. Scðo ⁊ tertio dicit̄ ſuba ꝑ partes diuiſiue iſtius
ſc; prima ⁊ ſecūda ſm ꝙ ṗmā dicimꝰ ab actu ſubſtā/
di ſecūde ⁊ accidēti: ſecūdā aūt ab actu ſubſtādi ⁊ ac/
cidēti qð etiā ſubſiſtere cōuenit ei grā prime in q̄ ha/
bet eſſe / ⁊ nó grā ſuiipſiꝰ: vt pt; cū dicit̄ hó albꝫ: li al/
bus refert̄ ad hoīem gratia ſuppoſiti qð eſt ſuba pri
ma ⁊ nó grā ſignificati qð eſt ſecūda. Quarto mó dr̄
ſuba quid vniuſcuiuſq; p̄dicamēti: ⁊ hāc vocant q̇dā
ſubam logicā / ſicut dicit Ariſ. Si qs cubitali magni
tudine poſita dixerit: qð poſitū eſt bicubitalē magni
tudinē vel q̄ntitatē eſſe q̇d eſt dič ⁊ quātū dič ⁊ q̄ntū
ſignificet: ⁊ ſi albedine poſita dixerit qð poſitū eſt co
lorē eſſe q̇d eſt dicit ⁊ q̄litatē ſignificat. Poſſumus g̈
dicere ꝙ ſuba ſignificet ſubam in cōmuni vl' ꝙ pona
tur ꝓ ypoſtaſi. ſi primo mó dicere volumus tūc dice
mus ꝙ licet ſubam ſignificet / nó tñ ſupponit eā: ſ; ſup
Ad queſtiū ponit ꝓ ypoſtaſi. Ad hoc aūt qð querit q̇d cogat eā
culā tertiā. ſtare ꝓ ypoſtaſi: dðm ꝙ de ſe pōt ſtare ꝓ vtroq;. ſ. ꝓ
natura cōmuni q̄ eſt vt ſecūda: ⁊ ꝓ ypoſtaſi que eſt vt
ṗma ſuba ⁊ ꝑ adiūctū indiuidui ſtabit ꝓ ypoſtaſi: lic;
ſignificet ſubam: ⁊ hoc videt̄ eſſe de intētióe Boe. qꝛ
hoc modo venat̄ diffinitionē. Ad hoc aūt qð vlteri Ad inſtātiā
us obijcit̄ ꝙ ſm hoc eſſentia erit indiuidua: dicendū in ꝯtrariū.
ꝙ nó qꝛ adiectiuū duo facit circa ſubſtātiuū cui adiū
gitur: reſtringit eñ ipm et ponit rē ſuā circa ipm: vt
pt; cū dicit̄ homo albꝫ: dicimꝰ eñ ꝙ homo habet ſi/
gnificatū ⁊ ſuppoſitū: ⁊ nó opꝫ ꝙ adiectiuū ponat
implicationē circa vtrūq;: ſed circa illud cuiꝰ primo
eſt accidēs: ⁊ hoc eſt ſuppoſitū: ⁊ ꝑ cōſequēs nó reſtri
gitur li homo in ſignificato: ſed potius in ſuppoſit;:
ita dico hic ꝙ ſuba ſignificat ſubam in cōi: ⁊ adiecti/
uū reſpicit ipam ſm id cui cōuenit ꝑ ſe diſtinctio que
importat̄ ꝑ li indiuidua: ⁊ iō ponit diſtinctionē ī ſup Et ſic pat;
poſito: ⁊ iō patet etiā quare nó ſupfluit li indiuidua r̄tiū ꝯ q̄ſtiū
nó eñ haberet ſuba quo traheret̄ ad ſubſtādū ꝓ ſup culā ſcðam
poſito incōmunicabili niſi adderet̄ indiuidua. Ad Ad h̄ qð eſt
hoc aūt qð ꝓbatur ꝙ ſubſtātia ð ſe dicat ſuppoſitū ⁊ ꝯ ſol'o; q̇nti
indiuiduū explicet: bene cōcedo ꝙ mihi non videtur
verū: ſicut ꝓbat obiectio. Ad hoc aūt qð obijcit̄ ꝙ Ad ꝓbatō;
multiplicato diffinito ⁊c̃. Rñdeo ꝙ neſcio q̇d ꝓhibe ſcði qð ē ꝯ
at q̇n hoc ſenſu poſſumꝰ dicere tres ſubas indiuidu/ ſcðaꝫ q̄ſtiū/
as rōnalis nature: qꝛ ſuba ſtat ꝓ ſuppoſito: ⁊ hoc be culam
ne cadit ī pluralitatē / eo ꝙ diſtīctio (vt iā habitū eſt)
nó ponit̄ circa eſſentiā q̄ eſt ſube ſignificatū. Si autē
velimꝰ dicere ꝙ ſuba ſignificat ypoſtaſim: vt quidā
mgr̄i dicūt tūc dicemꝰ ꝙ nó ſupfluit additio indiui/
dui: qꝛ licet ypoſtaſis ſit ſuppoſitū diſtīctū / nó tñ ra
tione diſtinctióis importat ī noīe: ⁊ hec rō diſtinctio
nis ſignificat̄ cū dicit̄ indiuidua: ſicut cū dicit̄ deus
pater generat: li deꝰ dicit ſuppoſitū verbi qð impor
tat actū notionalē patris / nec ſupflue addit̄ pat̄: q̇a
dicit rationē qua ſuppoſitū refert̄ ad talē actū q̇ pa/
tris ꝓprietate ſignificat̄ cū dicit̄ deꝰ pat̄. Ad hoc Ad q̄ſtiūcu
qð vlterius querit̄ de li indiuidua ſine p̄iudicio dico lā q̄rtā
ꝙ poſitiue intelligit̄: negatio eñ cōſeq̄ns poſitió; re Ad obiecti
linquit poſitiuū ante ſe. Ad id qð cōtra obijcit̄ di/ onē.
cēdū ꝙ ratióe affirmatóis nó exprimit̄ ſeparatio eiꝰ
a ſuba cōmuni: ſed ratióe negatióis: ⁊ ideo noīatur
a negatióe cū dicit̄ ſuba indiuidua: vt idē ſit qð ſub/ De aliijs
ſtātia cōmunicabilis. Alie autē diffintióes Rich. diffiniti
omnes dant̄ per cōparationē ad id qð indiuiduat ꝑ onibꝫ.
ſonā. ⁊ prima dicit hoc in cōmuni ſm ꝙ cōpetit deo /
angelo ⁊ homī. Secūda autē diuine tm̄. Tertia vi/
detur corrigere diffinitionē Boe. ꝙ melius dicatur
exiſtētia q̄ ſuba. Quarta dicit ſubiectū perſone ⁊ ꝓ/
prietatē in cōi. magiſtroꝝ autē diffinitio dat̄ ꝑ com/
paratione ad mores vel ciuilia iuxta cuiꝰ ſimilitudi/
nē trāſſumit̄ nomē gn̄alit̄ ad īdiuidua rōal' nature.

An ꝑſona vniuoce ſit in diuis ⁊ ī creaturis. Arti. II

B

Ecūdo q̄ritur vtrū vniuoce ſit in deo ⁊ ī crea
s tura. Videt̄ autē ꝙ nó: qꝛ dicit Richar. ꝙ in Arguit̄ ṗo
deo diſtīguūtur ꝑſone ꝓprietate originis tm̄.
In angelis autē ꝓprietatibꝫ naturalibꝫ nó originis
In hoībus autē vtroq; modo ergo videt̄ ꝙ perſona
in triplici ratióe cōueniat triplici nature rationali.
Itē nihil eſt vniuocū deo ⁊ creature / vt ſupra ſepe 2o
ꝓbatū eſt: perſona cōuenit deo ⁊ creature: ergo non
vniuoce. Sed cōtra videt̄ ꝙ vniuoce: nihil eñ ꝓ/ 3o
hibet quātūcūq; diſtātia eadē ratióe cōmuni partici
pare negatione vt deū ⁊ lapidē non ambulare: ſ; ꝑ/
fectiuū perſone cōſiſtit in negatióe: ſc; indiuiduū qð
vltimū eſt: ⁊ perſone cōpletiuū: ergo videt̄ ꝙ vniuo/
ce cōueniat. Ulteriꝰ ſi ꝯcedat̄ ꝙ cōueniat per priꝰ q̄ſtiūcula.

ꝛ poſteri⁹: querit̃ cui cõueniat ꝑ pri⁹: videt̃ ꝙ pri⁹ cõ
ueniat creature: q2 in illa oĩa ſm ꝓprietatẽ inueniũt̃
que ponunt̃ in diffinitiõe pſone: ſed nõ eſt ſic in deo
Solõ qui oĩo ſimplex eſt: ergo per pri⁹ cõuenit hoĩ. So
lutio dico ſine p̃iudicio ꝙ cõuenit ꝑ pri⁹ ꝛ poſteri⁹ ꝛ
res q̇dẽ ꝑ pri⁹ eſt in deo q̃ȝ in inferiorib⁊: ſm vſum au
Ad primũ. tẽ noĩs per pri⁹ eſt in inferiorib⁊. Ad primũ ḡ dicẽ
dũ ꝙ pſona in quã abſtrahit ab hoc ꝛ illo mõ ad di
ſtinctionẽ pſone diuĩe ſub natura eadẽ remanẽte re
fertur diſtinctio pſonalis ĩ inferiorib⁊: q2 ſicut dictũ
eſt ſupra ꝙ diſtincti ſunt vnũ in natura vel diuerſi
in natura nihil facit hoc ad rõnẽ pſone: ſed tm̃ exiſte
re ſolũ ꝑ ſe ſm modũ rõnalis nature: ꝛ iõ verius eſt
pſona in diuinis vbi nõ diuidit̃ ab alia: ſȝ diſtingui
A ſecundũ. tur q̃ȝ in inferiorib⁊. Ad aliud dicẽdũ ꝙ h̃ verũ eſt
Ad tertiũ ꝙ nihil eſt oĩo vniuocũ nec etiã eſt ſimpl'r equocũ id
qȯ inuenit̃ in creatura ꝛ in creatore. Ad aliud di
cendũ ꝙ li indiuidua nõ eſt ſimpl'r negatio/ ſicut nõ
ambulare in deo ꝛ in lapide: ꝛ iõ nõ eſt ſil'e: ꝛ tñ q̇dã
ad q̃ſtiũcl'ã ꝯcedũt ꝯcluſionẽ ꝓpt̃ argumẽtũ. Ad id qȯ vlteri⁹
querit̃ patet ſolutio per ante dicta.

Opinio quorundã qui putant eſſentiã ſignificari nomĩe perſone cum dicimus tres perſonas.

Quibuſdã videt̃ ꝙ noĩe perſone ſignificetur
eẽntia: cũ dicit̃ tres perſone: Propterea q2
Aug⁹ dicit ideo dici tres pſonas: q2 cõmune
eſt eis id qȯ eſt pſona: vt ſit talis intelligen
a tia: pater ꝛ filius ꝛ ſpũſſanctus ſunt tres pſo
ne. i. ſunt tres id habẽtes cõmune qȯ eſt pſo
na. i. tres ſunt quorũ quiſq; eſt perſona. i. eſ
ſentia. Sed quõ iuxta hanc intelligentiã di
cetur: alia eſt pſona patris: alia filij. Et hoc
etiã ita volunt intelligere. ſ. ali⁹ eſt pr̃: ꝛ ali⁹
eſt fili⁹: id tñ cõe habẽtes qȯ eſt pſona. Et h̊
cõfirmãt auctoritate Aug. q̇ in. vij. de trini.
ait: Tres autẽ pſonas eiuſdẽ eſſentie vl' tres
pſonas vnã eſſentiã dicim⁹. Tres aũt perſo
nas ex eadẽ eſſentia nõ dicim⁹: q̃ſi aliud ibi
ſit qȯ eſſentia eſt: aliud qȯ pſona eſt. Hac au
ctoritate ꝛ p̃miſſis conant̃ aſſerere in p̃dict'
locutõib⁹ nomẽ pſone eẽntiã ſignificare. Sȝ
quid reſpõdebũt ad id qȯ ipſe Aug⁹ in lib.
de fide ad petrũ dicit. ſ. ꝙ ali⁹ eſt pater in pſo
na ſiue pſonaliter: ali⁹ pſonaliter fili⁹: ali⁹ p
ſonaliter ſpũſſanctus? Quõ eñ ali⁹ pſonalit̃
pater: ali⁹ pſonaliter fili⁹: ali⁹ pſonaliter ſpi
ritusſanct⁹: ſi in eſſe pſonã oĩno ꝯueniũt. i. ſi
pſona eẽntie tm̃ intelligẽtiã facit? Ideo nob
videt̃ aliter hoc poſſe dici cõgruẽti⁹ iuxta ca
tholicorũ doctorꝫ auctoritates.

E Einde querit̃ de hoc qȯ dicit in. iiij. ca. prime
d partis ibi [Pater ꝛ fili⁹ ꝛ ſpũſſanctus ſunt
tres pſone. i. ſunt tres id habẽtes cõe qȯ eſt p
ſona ꝛc̃ [. ſ̃. a. Iſti dicebãt ꝙ pſona nõ ſignificat niſi
eẽntiã ꝛ ſupponit eãdẽ ꝛ cõnotat diſtinctionẽ qñq;
vnã qñq; plures: vnã ſicut cũ dicit̃ pater eſt pſona. i.
per ſe vnũ: ibi eñ per li vnũ ſupponit̃ ꝛ ſignificatur
eſſentia: ꝛ ꝑ li ꝑ ſe cõnotat̃ diſtinctio: pl'es aũt diſtin
ctiões: vt cũ dicit̃: pr̃ ꝛ fili⁹ ſunt pſone. i. vnũ ſunt/ ꝛ
adinuicẽ diſtincti. Sed videt̃ ꝙ ex iſta opiniõe ſeq̃t̃
hereſis ſic: hec pſona eſt pater hic ſm iſtos nõ fit de
mõſtratio niſi eſſentie: ꝛ eẽntia pr̃is eſt eſſentia filij:
ergo pſona patris eſt pſona filij qȯ falſum eſt ꝛ here
ſis: ꝛ iõ huic opinioni nõ eſt adherẽdũ: ſed ſm ſup̃ di
cta dicendũ ꝙ perſona ſignificat ſuabſtãtiã ſuppoſi
tã cũ ꝓprietate vt dicit Dyoñ.

Qȯ hoc nomẽ pſona tripliciter in trinitate accipit̃: ꝛ hec eſt vtilis et catholica doctrina de perſona ꝛ perſonis.

Sciendũ eſt igit̃ ꝙ hoc nomẽ pſona multipli
cẽ intelligẽtiã facit: nõ vnã tm̃. Et vt Hyla.
ait in lib. iiij. de tri. Intelligẽtia dictorũ ex
cauſis eſt aſſumẽda dicẽdi: q2 nõ ſermõi res
ſed rei ſermo ſubiect⁹ eſt. Diſcernẽtes ḡ dicẽ
di cauſas hui⁹ noĩs. ſ. pſona ſignificationẽ di
ſtiguim⁹ dicẽtes ꝙ hoc nomẽ. ſ. pſona ꝓprie
ſm ſubam dr̃ ꝛ eſſentiã ſignificat ſicut ſupra
oñdit Aug⁹ cũ dr̃: de⁹ eſt pſona: pr̃ eſt pſona.
Quadã tñ neceſſitate (vt ſupra dixit Aug⁹)
trãſlatũ eſt hoc nomen: vt pluraliter diceret̃
tres pſone cũ quereret̃: q̇d tres vel q̇d tria:
vbi nõ ſignificat eſſentiã. i. naturã diuinã q̃
cõis eſt trib⁹ pſonis: ſȝ ſubſiſtẽtias vl' ypoſta
ſes ſm grecos Greci q̇ppe vt ſupra dixit Au
gu. al'r accipiũt ſubam. i. ypoſtaſim alit̃ nos
Nos eñ ſubam dicim⁹ eſſentiã ſiue naturã.
Perſonas autẽ dicim⁹ ſicut illi dicũt ſubas
id eſt ypoſtaſes. Si ergo nos ita accipim⁹ p
ſonas: vt illi accipiunt ſubas vel ypoſtaſes.
At illi aliter accipiunt ypoſtaſes q̃ȝ nos ſub
ſtãtiã: alit̃ ergo nos accipim⁹ pſonas q̃ȝ ſub
ſtantiã. Cũ ergo dicim⁹ tres pſonas: nõ ibi p
ſone noĩe eẽntiã ſignificam⁹. Quid ergo di
cimus? Dicim⁹ q2 tres pſone ſũt. i. tres ſube:
ſcȝ tres entes ꝑ q̊ greci dicũt tres ypoſtaſes. a

Einde accipe ſecũdã partẽ diſtinctiõis q̃ inci D
d pit ibi [Sciendũ eſt ergo ꝙ hoc nomen ꝛc̃.]
Hec eñ pars diuidit̃ in tres. In quaꝝ p̃ma
tãgit mgr̃ ſignificatũ hui⁹ noĩs pſona ſm ſuã opinio
nẽ. In ſecũda aũt expoſitiones auctatũ in quib⁊ po
nunt̃ dictiões numerales vel diſtictionem notãtes
cũ hoc noĩe pſona ſm iſtã opinionẽ ibi [Nũc inſpicia
mus vtrũ ſm eandẽ rõnem.] In tertia ꝓbat ꝙ pſo
na in diuinis facit triplicẽ intelligẽtiã ibi [Ex predi
ctis colligit̃ ꝛc̃.] In prima harũ ſunt q̃ttuor capl'a.
In q̊ꝝ prĩo ponit opinionẽ ꝙ ſignificat ſubaȝ ꝛ ypo
ſtaſim. In ſecũdo adhibet ꝓbationẽ ibi [Et h̃ ſenſus
adiuuat̃. In tertio reſpondet q̃ſtiõi hereticoꝝ facte ꝑ
q̇d res: ſm opinionẽ illã ibi [Ad h̃ aũt qȯ illi dicũt.
In quarto excuſat qȯ dixerat: tres res ibi [Nõ autẽ

te moueat ⁊c̃.

Arti. III. **An in diuinis ſit alia cõmunitas ꝗ̃ nature ſiue eſſentie diuine.**

Accidit autẽ hic dubiũ de hoc qđ dicit in p̄rio
i ca. ibi [Tres ꝑſonas vbi nõ ſignificat eēntiã
id eſt naturã diuinã q̃ cõis eſt trib⁹ ꝑſonis: ſꝫ
Arg. pº ſicc ſubſiſtẽtias. Hoc ei vꝫ falſũ: nõ eīn eſt cõitas ĩ diuĩs
niſi nature: ꝑſona aũt eſt cõis ꝗ̃ ſcat naturã. Ꝑ ꝑ-
ſona eſt cõis / ⁊ natura eſt cõis / aut eadẽ cõitate / aut
alia: nõ alia: q2 nihil aliud ĩ diuinis cõe eſt trib⁹ ꝗ̃ ea
Solᷣo dẽ: ꝗ̃ ſignificat eēntiã. Si forte dicas ꝙ eſt cõe re / ⁊
Obiectio eſt cõe rõne / ⁊ ꝑſona eſt cõe rõne / ⁊ eēntia re. Contra
aut illi rõi aliqđ ſubeſt / aut nihil. Si nihil tũc eſt caſ-
ſa ⁊ vana. Si aliquid / aut illud eſt natura / aut aliđ
Queſtiũcu ⁊ inde ꝓcedat̃ vt p̄ri⁹. Ꝑ mgr̃ videt̃ ĩnuere ꝙ ꝑſõ
la đ opinio na ſignificat in plurali aliud / ⁊ aliud in ſingulari: ⁊
ne mgr̃i. hoc eſt impoſſibile: q2 plurale nõ niſi geminat ſuũ ſin
Solᷣo gulare / ⁊ nõ variat ſignificatũ. Solᷣo dõm ſm ſu
p̄ra dicta ꝙ nulla eſt cõitas in diuinis niſi eēntie: ſed
ex illa ſignificant̃ multe ex cõſeq̃nti: ſicut diſtinguẽ-
do ſup̄. xxiiij. diſtin. notatũ eſt: ⁊ bñ cõcedo ꝙ ille cõi-
Ad obie- tates ſeq̃ntes ſint cõitates rõnis. Ad illud aũt qđ
ctũ p̄mũ cõtra obijcit̃ dõm ꝙ rõni rñdet aliqđ in re: q2 realit̃
ſignificat̃: cũ dĩ tres ꝑſone ſunt vn⁹ de⁹: alit̃ eīn dĩ
cõitas ſube ꝑ li de⁹: ⁊ alit̃ ꝑ li ſunt: ⁊ alit̃ ꝑ li iſti vl ꝑ-
ſone: ⁊ licet ſit vna cõitas nature in oĩb⁹ impoꝛtata:
nõ tñ ſub eodẽ mõ ſignificãdi: q2 ĩ li ꝑſone impoꝛtat̃
vt in ſuppoſitis: ⁊ ĩ li ſunt in habitudĩe ſuppoſiti ad
naturã / ⁊ in li de⁹: vt in cõi natura ſm rẽ: ⁊ hoc de-
terminatũ eſt ſup̄: ⁊ iõ in vno cadit pluralitas / ĩ alio
Ad id qđ ẽ nõ. Ad id qđ querit̃ de opiniõe mgr̃i dõm ꝙ ipſe
de opiniõe nõ eſt illi⁹ opiniõis: ſꝫ poti⁹ ꝙ ꝑſona ſignificet ſubaꝫ
magiſtri ſubiectã: ſicut ſup̄ ꝓbauit: ſed intẽdit ꝙ licet ſignifi-
cet eã: nõ tñ ſupponit eã / eo ꝙ in intellectu ſuo clau-
dat incõicabile ĩpoꝛtatũ ꝑ li indiuiduũ qđ cadit ĩ ei⁹
diffinitiõe: ⁊ illud ponit circa ſuppoſitũ ⁊ nõ circa ſi
gnificatũ: vt dictũ eſt in q̃ſtiõe de diffinitiõe ꝑſone: ⁊
iõ intẽdit dicere ꝙ in plurali nũerũ ponit circa ſup-
poſitũ / ⁊ nõ circa ſignificatũ: ſuppoſitũ eīn ſuũ ſigni
ficat̃ ꝑ ſubſiſtẽtiã vel ypoſtaſes / ſicut dictũ eſt ſup̄ in
q̃ſtiõe de q̃ttuoꝛ nominib⁹.

Arti. IIII. **An in diuinis p̄t admitti ꝙ ſint tres entes.**

E Einde q̃rit̃ de hoc qđ dicit [Tres entes ⁊c̃.]
d s̃.a. Dicit eīn Anſel. in monolo. ꝙ eēntia eẽ ⁊
ens differũt / ſicut lux ⁊ lucere ⁊ lucẽs: ꝗ̃ ens
nõ eſt niſi eēntia ens: ſed tres ſunt vna eēntia: ꝗ̃ ſunt
Solᷣo vnũ: nõ ergo tres entes. Solᷣo entes p̄t teneri ꝑti
cipialit̃: ⁊ ſic ꝯcedit̃ tres entes: hoc eſt tres q̃ ſunt: q2
ſic in ſe claudit rẽ ſui verbi cũ h̃ noĩe q̃: ⁊ ſic intelligit
mgr̃. Si aũt noĩalit̃ ſumeret̃ / tũc haberet calũniã.
Sed tũc adhuc dõm eſt ꝙ põt ſumi ſm modũ ſignifi
cãdi: q2 dicit cõcretiue: ⁊ tũc refert̃ iterũ ad ꝑſonas:
ita. ſ. ꝙ li tres ſit ſubſtãtiuũ: ⁊ li entes ſit adiectiuũ.
Si aũt ſumat̃ abſolute ꝓ eēntia ⁊ ſit ſbſtãtiuũ / falſa
erit locutio: licet q̃dã dicat ꝙ ens gñale eſt / ⁊ p̄t refer
ri ad ꝑſonã / ⁊ ad naturã equalit̃: ⁊ tũc nõ erit eadem
rõ de oĩpotẽtes vel eterni vel alio: ſꝫ tñ ars dirigẽdi
ſe in talib⁹ locutiõib⁹ notata eſt ſupꝛa di. viij.

Oſtendit verba Auguſtini conuenire huic ſententie.

Et hic ſenſus adiuuat̃ ex verbis Aug. p̄miſ-
ſis ſi interi⁹ intelligãt̃. Quia eīn p̄r eſt ꝑſona
id eſt eēntia: ⁊ fili⁹ eſt ꝑſona: ⁊ ſpũſſctũs ꝑſo-
na: iõ dicũt̃ tres ꝑſone. i. tres ſubſiſtẽtie tres
entes. Nõ eīn pñt dici tres ſubſiſtẽtie vl en-
tes: niſi ſingulus eoꝝ eēt ꝑſona. i. eēntia. Qr
ergo eis cõe eſt id qđ eſt ꝑſona. i. eēntia: iõ re
cte dicũt̃ tres ꝑſone. i. ſubſiſtẽtie vel ſubſiſtẽ
tes: vt ſicut eſſentia q̃ eis eſt cõis: vere ac ꝓ-
p̄rie eſt: ita illi tres vere ac ꝓp̄rie ſubſiſtẽtie
vel entes intelligant̃. Iõq3 Aug⁹ cauſas di-
ctoꝛũ diſcernẽs: dicit tres ꝑſonas eſſe vnam a
eēntiã vel eiuſdẽ eēntie. Nõ ex eaſtẽ eēntia
ne aliud intelligat̃ ibi eẽ ꝑſona aliud eēntia
tres eīn ꝑſone. i. ſubſiſtẽtie vna ſunt eēntia ⁊
vni⁹ eēntie: nõ aũt ſunt vna ꝑſona vel vnius
ꝑſone: licet ꝑſona ſm ſubãm dicat̃ aliqñ: nã
ſi hoc diceret̃: cõfuſio fieret ĩ ꝑſonis.

Arti. V. F **Quare bene dꝛ eiuſdẽ eſſentie ⁊ nõ eiuſdẽ dei q̃re q̃libet ꝑſona ⁊ nõ q̃libet de⁹ ⁊ cur nõ põt dici tres perſone ex eadẽ eſſentia.**

Einde q̃rit̃ de hoc qđ dicit in. ij. ca. [Tres ꝑ- Primũ.
d ſonas vnã eſſentiã vel eiuſdẽ eēntie: nõ ex ea
dẽ eſſentia ⁊c̃.]. s̃.a. Querit̃ eīn rõ huius ſi- Scđm.
milit̃ q̃re dicim⁹ eiuſdẽ eſſentie: ⁊ nõ eiuſdẽ dei eſſe
tres ꝑſonas: cũ idẽ dicat li dei ⁊ eēntia. Itẽ bñ dici Tertiũ.
mus: q̃libet ꝑſona / licet ꝑſona ſignificet ſubãm: non
tñ dicit̃ q̃libet de⁹: ⁊ querit̃ rõ hui⁹. Solᷣo dõm Solutio
ꝙ cũ dĩ ex eadẽ eēntia: ꝓpoſitio impoꝛtat cãm ⁊ p̄ci- ad p̄rimũ.
pue materialẽ / ⁊ cũ eēntia nõ ſic ſe habeat ad ꝑſonas
iõ nõ recipit̃ illa. Ad aliud dõm ꝙ eēntia ſignificat Ad ſecũdũ.
naturã ꝑ modũ foꝛme: ⁊ iõ licet ſit idẽ ĩ re cũ ꝑſonis
tñ differt in modo intelligẽdi ſicut q̃s eſt a quo eſt: ⁊
iſta diuerſitas in mõ ſignificandi impoꝛtat̃ in obliq̃
cũ dicit̃ tres ꝑſone vni⁹ eēntie: de⁹ aũt nõ dĩc vt quo
eſt: ſed poti⁹ deitatẽ noĩat in eo q̃ hꝫ eã: ⁊ iõ dicit: vt
q̃s eſt in cõi: ⁊ iõ nõ talis diuerſitas in noĩe in mõ ſi
gnificãdi ĩpoꝛtat̃. Ad aliud dõm ꝙ ꝑſona dĩc ſup Ad tertiũ.
poſitũ ⁊ illud plurificat̃ in diuinis: ⁊ iõ dictio diſtri
butiua inuenit ibi materiã ſue diſtributiõis: de⁹ au
tẽ noĩat ſubãm ꝯcretiue ⁊ nõ ſuppoſitũ / niſi forte ex
adiũcto termino notiõali: ⁊ ideo nõ ſinit ſibi ꝯiungi
ſignũ diſtributiuũ.

Obiectioni illoꝛũ hic reſpõdet qua nitũtur ꝓbare ꝑſonas ſm eēntiã accipi: q2 reſpõdemus querentibus quid tres: vel quid tria.

Ad hoc aũt qđ illi dicũt: cũ q̃rit̃ q̃d tres vel
tria de eēntia q̃rit̃: q2 nõ inuenit̃ q̃d illi tres
ſint niſi eēntia: ꝑ hoc volẽtes nos ĩducere vt
noĩe ꝑſone eſſentiã intelligam⁹: cũ reſpõde-
mus tres ꝑſonas. Ita dicim⁹: Indubitabili-
ter verũ eſt: q2 non inuenit̃ vnũ aliq̃d qđ illi
tres ſint niſi eēntia. Unũ eīn ſunt illi tres. i.
eēntia diuina: vñ veritas ait: Ego ⁊ p̄r vnũ Joh. 10.
ſum⁹. Uerũtñ cũ q̃rit̃: q̃d tres vel q̃d tria:
nõ đ eēntia q̃rit̃: nec ibi q̃d ad eſſentiã refert̃
Sed cũ fides catholica tres eſſe ꝓfiteret̃: ſic

1.Joh.5. Johānes ī epl'a canonica ait: Tres ſunt q̄ teſtimoniū ꝑhibēt ī celo: q̄rebat̄ q̄d illi tres eſſent. i. an eſſent tres res ⁊ q̄ tres res: ⁊ q̄ noīe ille tres res ſignificarent̄. Et iō loquendi neceſſitate inuētū eſt hoc nomē perſona ad reſpondendū: ⁊ dictū eſt tres perſone.

Arti. VI. Querit̄ de hac qōne. q̄d tria ⁊ q̄d tres res.

B d Einde querit̄ de. iiij. ca ibi [Ad hoc aūt qđ illi dicūt. Uidet̄ em̄ ꝙ nihil q̄rebat̄ niſi eſſentia: q2 ypoſtaſes certe ſupponebāt̄ cū ſuis ꝓprietatib9 in ꝟbo Jobis cū dicebat: Pat̄ ꝟbū ⁊ ſpūſſanctus: ḡ de illis nō querebat̄: cū igit̄ nihil ampli9 ſit in ꝑſonis niſi eēntia: videt̄ ꝙ eēntia q̄rebat̄. Sed cōtra hec etiā certa ſupponebat̄ in ꝟbo Jobis cū dixit: ⁊ hi tres vnū ſunt: ergo videt̄ ꝙ nihil poterat q̄ri: ⁊ ſic q̄ſtio inutilis fuit.

Sol'o Sol'o ſine p̄iudicio dico ꝙ q̄ſtio q̄ſi inutilis fuit q2 tota fides exprimebat̄ in ꝟbo Jobis vt ꝓbat obiectio. Tn̄ notādū ꝙ li q̄d qn̄q3 q̄rit diffinitionē vel ꝑtē diffinitiōis: ⁊ qn̄q3 q̄rit ꝑtem ſubiectiuā nature vel eēntie cōis: vt cū dr̄ q̄d eſt hō: rn̄det̄ aīal rōnale vel aīal. vel cū q̄rit̄ q̄d natat ī mari: rn̄det̄ piſcis. Primo em̄ mō reddit̄ eēntia: ⁊ ſcđo pars ſubiectiua: ⁊ hoc mō poterat q̄rere q̄d ſubiectiue eēnt tres. i. ꝙ rn̄deret̄ aliqđ ſb̄ſtātiuū qđ diceret̄ in cōi de eis: inq̄ntū pl'es ſunt: ⁊ q2 ꝑſona ſignificat ſubam ſubiectā: vt ſup̄ paruit ex ꝟbis Boet. iō fideles admiſerūt qōnē ⁊ rn̄derūt ꝙ eēnt tres ꝑſone.

Quid tres res ⁊ q̄d vna res h̄ dr̄

Nō aūt te moueat ꝙ diximus tres res. Non em̄ hoc dicētes diuerſarū rerū numeꝝ ponimus in trinitate: ſ3 ita tres res dicim9 vt eaſdē eſſe vnā quādā ſūmā rē cōfiteamur. vnde Aug9 in. i. lib. de doc. xp̄i. ſic ait: Res q̄bus fruēdū eſt nos beatos faciūt: res ergo q̄bus fruēdū eſt ſunt pr̄ ⁊ fili9 ⁊ ſpūſſctſſ. Eadēq3 trinitas vna q̄dā ſūma res eſt: cōiſq3 fruētib9 ea: ſi tn̄ res: ⁊ nō rerū oīm cauſa ſit. Nō enim facile pōt inueniri nomē qđ tante excellētie cōueniat: niſi ꝙ meli9 dr̄ trinitas hec vn9 de9. Sicut ergo tres res dicunt̄: ⁊ he ſunt vna res ita tres ſubſiſtētie dicunt̄: ⁊ he ſunt vna eēntia. Ecce oſtēſum eſt que ſit intelligētia hui9 noīs ꝑſona cū dicim9 tres ꝑſonas.

Arti. VII. An poſſumus cōcedere tres eē ſubas: vel tres ypoſtaſes: ſicut tres ꝑſonas.

d Einde q̄rit̄ đ. iiij. ca. vbi dicit [Nō aūt te moueat ꝙ dixim9 tres res ⁊c.] Dicit em̄ Dam. ꝙ tres ꝑſone re cōueniūt ⁊ rōne diſtinguunt̄ ⁊ in inferiorib9 ecōuerſo eſt in q̄b9 rōne cōſiderat̄ qđ vnū eſt: re aūt qđ eſt diuiſum.

Solutio Sol'o hoc ſupra in p̄ria diſt. eſt ſolutū: nō em̄ vult dicere ꝙ ſola rōe diſtinguant̄ ꝑſone: ſed rōnē vocat relationē/eo ꝙ in ratiōe cōꝑatōis cuiuſdā cōſiſtit natura relatōis nec intēdit ꝙ natura inferioꝝ tm̄ ſit rōe vna: ſed ꝙ ſm q̄d eſt vna re ⁊ ſimpl'r pluralitas q̄dā: q2 ſm eē nature. ideo dicit ꝙ vnū eſt rōne.

Ex quo ſenſu dicat̄ alia eſt ꝑſona patris: alia filij: alia ſpūſſancti.

Nūc inſpiciam9 vtrū ſm eandē rōnē ⁊ cauſam dicat̄: alia eſt ꝑſona patris: alia filij: alia ſpūſſancti: qđ vtiq3 ſane intelligi p̄t: vt ſit ſenſus talis: Alia eſt ſubſiſtētia vel ypoſtaſis patris: alia ſubſiſtētia filij: alia ſubſiſtētia ſpiritusſancti. Et alia ſubſiſtētia pater: alia fili9: alia ſpiritusſanctus.

Quō hec intelligantur: alius in perſona pater: alius filius: ali9 ſpiritusſanctus.

Deinde querit̄ vtrū ſm eandē rōnē accipiat̄ cū dicit̄: Alius eſt pater in ꝑſona: ali9 in ꝑſona filius: ali9 in ꝑſona ſpūſſctūs: ſiue ali9 ꝑſonaliter pater: ali9 ꝑſonaliter filius: ali9 ꝑſonaliter ſpūſſctūs: Ad qđ dicimus q2 ⁊ ſi poſſit eodē mō accipi: cōgruentius tn̄ ex rōne dicti alia variat̄ intelligētia: vt hic ꝑſone noīe ꝓprietas ꝑſone intelligat̄ vt ſit ſenſus tal': Alius eſt in ꝑſona vel ꝑſonaliter pater. i. ꝓprietate ſua pater ali9 eſt q̄3 filius: ⁊ filius ꝓprietate ſua alius q̄3 pr̄. Paternali em̄ ꝓprietate diſtinguitur ypoſtaſis pr̄is ab ypoſtaſi filij: ⁊ ypoſtaſis filij filiali ꝓprietate diſcernit̄ a patre: ⁊ ſpūſſanctus ab vtroq3 ꝓceſſibili ꝓprietate diſtinguitur.

b Nunc inſpiciam9 ⁊c.] Hec ſecūda ꝑs diuidit̄ in tria capl'a. Jn p̄rio oñdit q̄liter dr̄: alia eſt ꝑſona pr̄is: alia filij ⁊c. Jn ſcđo oſtēdit q̄liter dicat̄ alius eſt pr̄ in ꝑſona ibi [Deinde q̄rit̄ ⁊c.] Jn tertio explanat q̄liter dicat̄ alia ē ꝑſona pr̄is aliter q̄3 fecerat in p̄rio ca. ibi [Hoc etiā mō ſane ⁊c.] Jncidit aūt hic q̄ſtio vtꝝ poſſim9 dicere: tres ſunt ſube vl' tres ypoſtaſes: ſicut dicim9: tres ꝑſonas: ⁊ videt̄ ꝙ nō: q2 ſuba ſignificat naturā ⁊ ypoſtaſis eſt idē. Jtē vna eſt ſuba triū: ḡ nō tres.

Sol'o ad h̄ leue eſt rn̄dere ſm p̄determinata: q2 ſuba ꝓpt̄ ambiguitatē nominis apud latinos nō recipit̄ ī pl'i: apud grecos autē videtur ypoſtaſis eſſe loco ꝑſone: ⁊ iō dicūtur tres ypoſtaſes: ⁊ ſi qn̄q3 inueniat̄ ſicut ab Aug. ⁊ Anſel. tres ſube ſumit̄ ſuba ab actu ſubſtādi ⁊ ꝓ ypoſtaſi. Solo.

Qđ ſm hūc modū etiā in p̄dictis locutionibus pōt accipi.

Hoc etiā mō ſane pōt accipi ꝑſona ī p̄miſſis locutiōib9 cū dr̄: alia eſt ꝑſona pr̄is: alia filij: id eſt alia eſt ꝓprietas q̄ pr̄ eſt pr̄: alia q̄ fili9 eſt fili9: alia q̄ ſpūſſctūs ē ſpūſſctūs. Jta etiā nomine ꝑſone q̄dā ꝓprietates ītelligere volūt cū dicūt̄ tres ꝑſone: ſ; meli9 ē vt ſubſiſtētias vl' ypoſtaſes intelligam9 cū dicim9 tres ꝑſonas. Ex p̄dictis colligit̄ ꝙ nomē ꝑſone ī trinitate triplicē tenet rōnē. Eſt ei vbi fac intelligētiā eēntie: ⁊ eſt vbi facit intelligētiā ypoſtaſis: ⁊ eſt vbi facit intelligētiā ꝓprietatis. a

Eīnde nota circa vltimā ptē diſtinctōis q̄ in-
d cipit [Ex p̄dictis colligit̄ ꝛc.]. §. a. Tres ac
ceptiōes pſone ſic accipi ꝙ pſona ſcat ſubam
ſubiectā cū ꝓprietate: ꝛ iō gr̄a ſcati accipit̄ p̄ria ſigni
ficatio ei⁹ q̄ eſt eſſentia. gr̄a ſuppoſiti vl̄ ſubiecti acci
pit̄ ſecūda q̄ eſt ypoſtaſis. gr̄a ꝓprietatis tertia.

Auctoritatibus ſanctorū oſtendit quod dixit.

Qḋ aūt ſm ſubam dicat̄ ꝛ eēntiā aliqñ ſignificat: ſupra ex dictis Aug. apte oñdim⁹. Qḋ vo ꝓ ypoſtaſi atq̄ ꝓprietate accipiat̄: ex auctoritatib⁹ ſctōꝝ oñdi oportet: ne cōiecturis nr̄is aliqḋ auſi dicere videamur. De h̄ Hiero. in expoſitōe fidei catholice ad Alippiū ꝛ
a Augu. epōs ita ait: Nō eſt ꝓrſus aliq̄s ī trinitate grad⁹ nihilq̄ qḋ inferius ſupiuſue dici poſſit: ſꝫ tota diuinitas ſui pfectiōe eq̄lis eſt: vt exceptis vocabul̄ q̄ ꝓprietatē indicāt pſonaꝝ q̄cq̄d de vna pſona dr̄ de trib⁹ poſſit digniſſime intelligi: atq̄ vt ꝯfutātes Arriū vnā eādēq̄ trinitatis dicim⁹ eē eēntiā vl̄ ſubſtātiā: et deū vnū ī trib⁹ pſonis fatemur: ita etiā impietatē Sabellij declinātes: tres pſonas exp̄ſſas ſub proprietate diſtinguim⁹ nō ip̄m ſibi p̄rem: nō ip̄m ſibi filium: nō ip̄m ſibi ſpm̄ſctm̄ eē dicētes: ſed aliā p̄ris: aliam filij: aliā ſpūſſcti eē pſonā. Nō em̄ noīa tm̄mō: ſꝫ etiā noīm proprietates .i. pſonas: vel vt greci exprimūt ypoſtaſes .i. ſubſiſtētias cōfitemur. Nec p̄r filij vel ſpūſſcti pſonā aliqñ excludit: nec fili⁹ vel ſpūſſctūs p̄ris nomē pſonāq̄ recipit: ſed p̄r ſp p̄r: ꝛ fili⁹ ſp fili⁹: ꝛ ſpūſſanct⁹ ſp ſpūſſctūs. Itaq̄ ſuba vnū ſunt: ſed pſonis ac noīb⁹ diſtinguūt̄. Ecce hic apte dicit Hiero. proprietates eē pſonas: ꝛ pſonas eſſe ſubſiſtētias. Vñ māifeſtū fit qḋ dixim⁹ ſcꝫ pſone noīe ſignificari ꝛ ypoſtaſim ꝛ proprietatē. Iohā. etiā Damaſ. pſonas dicit eē ypoſtaſes ꝛ eas dicit entes: ita inquiens: In deitate vnā naturā cōfitemur ꝛ tres ypoſtaſes ſm veritatē entes .i. perſonas.

Eīnde querit̄ de hoc qḋ dicit [Nō eſt ꝓrſus
d aliq̄s in trinitate gd⁹]. a. Hoc em̄ videt̄ fal
ſum: q2 ſupra di. xx. dictū eſt ꝙ ordo eſt in di-
Di. XXVI uinis: q̄ grad⁹: ꝛ dōm ꝙ nō ſeq̄t̄: q2 gd⁹ dic̄ diſtātiā
de his q̄ pro p inferi⁹ ꝛ ſupi⁹: ordo aūt nature nō ponit q̄ alt̄ p̄or
prie ꝛ eter- altero: ſed q̄ alt̄ ſit ex altero: ꝛ caue ne ꝯcedas in tri-
liter dicunt̄ nitate eē grad⁹: q2 hoc q̄dam cōcedūt ponētes extra-
ḋ deo ſm re neā ſignificationē.
latiōeꝫ ſiue
ꝓprietatē p
ſonaleꝫ ſm
ꝙ ip̄is pſo-
nis aſſignā
tur.

De ꝓprietatibus pſonarū: ſed prius de hoc noīe ypoſtaſis.

Hunc de propetatib⁹ pſonarū quas frequēter in hoc tractatu cōmemorauimus: aliquid loqui nos oportet. Sed primū audiamus quid de hoc nomine ypoſtaſis Hiero. dicit: Ait enim ſub hoc nomine venenū latere: ſed hoc dicit ſm ꝙ heretici vtebantur vt ſimplices ſeducerēt ſcꝫ pro perſona ꝛ pro eſſentia. vt ſiue dicerēt vna tm̄ ypoſtaſis: ſiue tres: min⁹ peritos ad incōueniens deducerent: cū nō erat hoc nomen ita apud catholicos vulgatū: nec ita ei⁹ ſignificatio determiata vt modo. Et iō Hieronymus dicit hoc nomine non vtendū fore ſine diſtinctione vel expoſitiōe: tūc ſcꝫ quādo cum hereticis cōtendebatur: ita ſcribens de fide catholica ad Damaſum papam. Ab arrianorū preſule ypoſtaſion nouellū nomē a me homīe romano exigitur. Interrogam⁹ quid tres ypoſtaſes arbitrentur intelligi? Tres perſonas ſubſiſtētes aiunt. Reſpōdemus nos ita credere. Nō ſufficit eis ſenſus. Ipſum nomē efflagitant: quia neſcio q̄d veneni in ſyllabis latet. Clamamus: Si q̄s tres ypoſtaſes: id eſt tres ſubſiſtētes pſonas non confitetur: anathema ſit. Si quis autē ypoſtaſim vſiam intelligēs non tribus perſonis vnam ypoſtaſim indicit: alienus a chriſto eſt qui ſcꝫ tres ypoſtaſes dicēs ſub nomine pietatis tres naturas conatur aſſerere. Sufficiat nobis dicere vnā ſubſtantiā ꝛ tres pſonas perfectas equales: taceam⁹ tres ypoſtaſes ſi placet. Nomē hoc nō bone ſuſpitionis eſt: cum in eodē verbo ſenſus diſſentiūt. Aut ſi rectū putatis: tres ypoſtaſes cū interp̄tationibus ſuis debere nos dicere non negamus. Sed mihi credite: venenum ſnb melle latet. Transfigurat em̄ ſe angelus ſathane in angelum lucis. His verbis nō negat vtendū eē noīe ypoſtaſis: ſed herecticos eo praue vſos oſtēdit cōtra quos cautela op⁹ erat in diſtinctione ſignificatōis: alioq̄n ſibi cōtradiceret q̄ ſupra tres ypoſtaſes confitet̄.

Unc de ꝓprietatibus quas frequēter ꝛc.] A
n Hic incipit pars illa q̄ ē de ꝓprietatib⁹ di-
ſtinguētib⁹ pſonas. Et diuidit̄ ī tres ptes
In prima determinat mgr̄ de ꝓprietatib⁹
oīb⁹/ſiue ꝓprijs/ſiue appropriatis/ſiue ab eterno/ſi
ue ex tpe deo cōuenietib⁹. In ſcḋa determinat de cō
paratōe pſonaꝝ adinuicē ſm hmōi ꝓprietates: ꝛ hec
incipit infra diſ. xxxij. ibi [Hic orit̄ q̄ſtio ex p̄dictis
deducta. In tertia agit de cōparatione ꝓprietatū ad
eēntiā ꝛ pſonā ibi [Poſt p̄dicta interius conſiderari
atq̄ inquiri oportet. Prima harū adhuc ſubdiuit̄
in tres ſt̄ em̄ ꝓprietates approp̄ate ab eterno pſonis
ꝯuenietes: ꝛ de his agit prio: ſūt etiā ꝓprietates ap
propriate ex tpe deo cōuenietes: ꝛ de his agit ſecū-
do infra diſtin. xxx ibi Sunt enim quedā que ex tpe

deo &c. ſunt etiā ꝓprietates pſonis appropriate non ꝓprie: tamen ab eterno conuenientes: de quibꝫ agit tertio ibi [ꝑ ↄſiderari oportet cū tres pſone coequales ſint] Harū prior ſubdiuidit adhuc in tres: in quarū prima determinat tres ꝓprietates pſonales in cōi: in ſcd̄a determinat ꝓprietatē pr̄is q̄ eſt pſone nō pſonalis: & hec incipit in. xxviij. diſtin. ibi [ꝑ cōſiderari oportet ꝙ nō tm̄ tres. Tertio determinat ꝓprietatē pſone nō pſonalē q̄ eſt cōiter pr̄is & filij / ſ; nō ſpūſſcti Et hec incipit infra. xxix. diſtin. ibi [Eſt pterea aliō nomē notās relatiōꝫ] Adhuc prior iſtarū ſubdiuidit ī duas. In p̄ia determiat de tribꝫ ꝓprietatibꝫ pſonalibꝫ put ꝓprijs noībꝫ ſcant. In ſcd̄a put ſcant alijs noībꝫ ibi: [Dicūt pt qre ꝓprietates q̄s pōit Hylarius diſtin. xxvij. Diſtinctio aūt iſta diuidit ī duas ptes: in qrū prima determinat de noīe ypoſtaſis co ꝙ ꝓprietates ad ypoſtaſim referunt. In ſcd̄a determinat de ꝓprietatibꝫ ibi [Jā de ꝓprietatibꝫ pſonarū &c.

Arti. I

Quid ſit ypoſtaſis.

Jc q̄rit q̄d ſit ypoſtaſis / & vtrū ſit in diuinis
b eadē rōe q̄ in inferioribꝫ / & quō ſe habeat ad eēntiā / & etiā q̄lr ſe habeat ad pſonā / & vtrū ipſa p intellectū remaneat abſtracta pſonalitate a pſona vl nō.

Arg. pmo Ad pmū pcedit ſic: Dicit in lra dicit hieronyꝰ ꝙ ypoſtaſis ſm ꝙ dicimꝰ tres ypoſtaſes ē ſub
2o ſiſtens pſona pfecta. hoc eī colligit ex lra. Docet iā videt dicere Boeꝰ in li. de duabꝫ naturis in vna pſona xp̄i ſic: Longe greci ſignātius nature rōalis indiuiduā ſubaꝫ ypoſtaſis noīe vocantes: g ſm vſum grecorꝫ ypoſtaſis eſt indiuidua ſuba rōalis nature:
3o ſ idē q̄d pſona. S; ꝯ ypoſtaſis cadit in diffinitiōe pſone: q2 ſup eſt poſita diffinitio pſone ꝙ eſt ypoſta
4o ſis diſtincta ꝓprietate ad dignitatē ptinēte. ꝑ. obijcit fortiꝰ / ypoſtaſis aut q̄d abſolutū dicit in diuinis
Nō abſolutum aut reſpectiuū: ſi abſolutū / g dicit eēntiā / ſ; hec nō diſtinguit: g ypoſtaſis nō diſtinguit q̄d falſum eſt: q2 etiā ſm ſanctos & mgros ypoſtaſis diſtinguit ꝓprie
Non reſpectiuū tate. Si aūt dicit relatiōne: cōtra / relatio in diuinis eſt diſtinguēs: g ypoſtaſis eſt diſtinguēs nō diſtincta q̄d iterū eſt falſum vt dicit mgr infra diſti. xxxiij. q2 pr nō dicit tm̄ ꝓprietatē ſ; ypoſtaſim diſtinctā ꝓprietate: g vr ꝙ ypoſtaſis nullo mō poſſit aliq̄d ſignificare
Solo in diuinis. Si forte dicas ꝙ dicit ſubaꝫ primā: vn̄ etiā idē eſt ypoſtaſis apud grecos & ſuba prima apd
Inſtantia latinos / vt dicit Boeꝰ: cōtra / illa ſuba prima ē ens abſolutū: in nllō aute abſoluto diſtinguunt pater & filius: ergo in ypoſtaſi non diſtinguunt q̄d eſt ↄtra
5o ſctōs. Itē ſi in aliq̄ ſubali diſtiguerent aliq̄d ſubalr
6o eſſet in vno q̄d nō eēt in alio / q̄d hereſis eſt. Itē magis ſepant ī inferioribꝫ q̄ ſeparant p totā ypoſtaſim q̄ illa q̄ p q̄ eſt tm̄ / vl p q̄d ē tm̄ ſepant. Probatō ſic ꝙ aliq̄ vniant in q̄ eſt & nō in q̄d eſt: iſti ſepant in pte ſue eēntie & nō in toto / ſit etiā ꝙ aliq̄ vniant in q̄d eſt & nō in q̄ ē. Iſti etiā nō ſepant niſi ī pte ſue eēntie / ſ; q̄ ſeparatas hn̄t ypoſtaſes ī toto ſeparant: g videt ꝙ ſi alia eſt ypoſtaſis pr̄is & filij in diuinis ꝙ hec ſit maior alietas q̄ ſi eēnt alij in natura ſola: & hoc argumtū pcedit ſi ypoſtaſis dicit ſubam indiuiduā: g videtur ꝙ pr̄ & filiꝰ nō diſtinguāt in ypoſtaſibꝰ niſi ypo
Solutio. ſtaſis dicat ꝓprietatē ſolā. Solō difficile eſt hic vitare incōueniens. pōt tn̄ dici ꝙ dupl'r pōt cōſiderari nomen ypoſtaſis. ſ. ſm id q̄d eſt ypoſtaſis & ſm ꝙ ſcat p nomen. Et ſi cōſiderat ſm id ꝙ eſt ypoſtaſis tūc verꝫ eſt ꝙ idē eſt q̄d pſona. Si aūt cōſideret ſ; ꝙ ſcat p nomen tūc dicit diſtinctū nō determinās rationē diſtinctiōis: pſona aūt dicit diſtinctū determinādo rōnem diſtinctionis in cōmuni: pater autē & filius dicūt diſtinctū determinando rōnem diſtinctionis in ſpecie. Dicendū igit ad primū ꝙ Hieroꝰ hic Ad pmū
attendit rem & nō nomis rōnem. Ad aliud dicēdū Ad 2m
ꝙ Boeꝰ loquit de vſu noīs apud grecos cuiꝰ vſus rō aſſignata eſt ſupra diſtin. pcedenti. Ad id q̄d cō Ad 3m
tra obijcit dōm ꝙ ypoſtaſis cadit in diffinitiōe pſone non ꝙ minꝰ ſit ſm rem / ſ; q2 minꝰ dicit ſm modū ſignificandi p nomen. Ad aliud dicendū ꝙ ypoſta Ad 4m
ſis dicit ſuppoſitū relatiue: & iō ypoſtaſis relatiuū ē & ad alterū: & iō in ypoſtaſibꝰ pſone nō ſunt vnū / ſed potiꝰ in eſſentia. Et ſi querat ratio huiꝰ dico ſine p queſtiūcl'a
iudicio ꝙ in diuinis aliter eſt q̄ in inferioribꝫ: q2 in Solo
inferioribꝫ relatio eſt relatio & accidēs & vtriuſq3 naturā ſeruat & ſm ꝙ eſt relatio eſt ad alterū: ſm autē ꝙ eſt accidens ſic eſt in relatiuo tm̄. In diuinis autē relatio eſt relatio & nō accidens ſed potius ſubſtātia & ideo ibi nō eſt accidens relatiuū ſed ipm ſuppoſitū relatiui realiter ſeipſo relatiuū: & tn̄ ſubſtātia ens p ſe ipm hoc mō quo ſubſtantiā dicimꝰ ſuppoſitū: hoc aūt modo ſubſtantiā accipiendo ſc3 p ſuppoſito pfecto ꝙ quis eſt vel aliq̄s. In diuinis perſone non cōmunicant in ſubſtantia / ſed diſtinguunt: & ſuppoſitū hoc mō eſt ad aliq̄d & ſubſtātia ī ſe pfecta & hec nō repugnāt in diuinis / vt iam oſtēſum eſt: vn̄ bene cōcedo ꝙ in omnibꝫ que ſimplicit abſoluta ſunt cōueniunt pſone: & ſunt vnū: & ex hoc tn̄ nō ſequit ꝙ ī huiuſmodi ſubſtātia que ſuppoſitū eſt ſint vnū: q2 non Ad inſtātiā
video qualiter ex hoc nō ſequit hereſis ſabellij. Ad aliud dicendū ꝙ hoc verū eſt ꝙ id q̄d dicit ypoſtaſis dicit per modū ſubſtantie prime nō determinantis ꝓprietatē diſtinguentē ex nomine ſuo: ſed hec ſubſtātia eſt ſubſtantia relatiui: licet nō dicat eam per modū relatiui vel relatiōis: & nō eſt ſm modū intelligēdi ſubſtātia q̄ cōis eſt tribꝰ licet realiter ſit illa: & iō
illa ſubſtantia diſtinguit. Et q̄d obijcit ꝙ idem ſm Ad id quod obijcit ō reſpectu.
modū intelligendi nō poteſt eſſe diſtinguēs & diſtinctū. Dōm ꝙ hoc verū eſt / tn̄ idem re poteſt eſſe diſtinguens & diſtinctū & nō diſtinctū: q2 eſſentia & pſona
& relatio ſunt idem re / & relatio eſt diſtinguens & p Ad 5m.
ſona diſtincta & eſſentia nō diſtincta. Ad aliud dicendū ꝙ ſi in aliq̄ ſubali ſimplicit abſoluto diſtiguerent pſone tūc verū eēt ꝙ nō in oībꝰ eēnt vnū ſ; ſubſtantiale q̄d eſt ypoſtaſis nō ē ſimplicit abſolutū: eſt
eī relatm̄ p modū abſoluti dictū: & iō nō pt illō im Ad 6m
pedire vnitatē pſonarꝫ in eēntia. Ad aliud dōm ꝙ in inferioribꝫ ſecus ē q̄ in ſuperioribꝫ: q2 ypoſtaſes in inferioribꝫ differūt p materiā & formā & p ſubam cōpoſitā: ypoſtaſes aūt in ſuperioribꝫ diſtinguunt per exiſtētie modū / vt ſupra dictū eſt: & ille modꝰ exiſtentie ſcat vt relatio & vt in relatiuo / & ſm ꝙ ſcat vt relatio ſic cauſat in diuinis notiōes: ſm aūt ꝙ ſcat in relatiuo ſic eſt diſtinctiuꝰ ypoſtaſum. Si aūt q̄ras vnde venit diſtinctio ypoſtaſum in quibꝰ ſunt relatiōes / vtrū. ſ. ille habeāt diſtinctōnē aliā q̄ p relationes / infra in hac q̄ōne determinabit.

Arti. II
B

An ypoſtaſis ſit in diuinis eadē rōne qua in inferioribꝰ? Et vtrū verius ſit in inferioribus q̄ ſuperioribus.

Secūdo q̄rit vtrū in diuinis ſit eadē rōe q̄ ī in
f ferioribꝫ: videt aūt ꝙ nō: q2 in inferioribꝫ licet Obiectō p veritate.
ypoſtaſis diſtinctō ↄſcat ꝓprietatibꝫ q̄ ī alia

nō inueniunť:nō tñ cauſať ab illa/ ſed poti⁹ ab hac
materia et hac forma ſcḋm ꝙ dic̄/ ꝑ qḋ vnū moueť eſt
materia vnū:materia aūt ⁊ forma ſunt ꝑ̇ncipia ſub
ſtantie:⁊ hoc aliq̇d eſt ſuba cōpoſita. Jn diuinis au
tem nō ſic cauſať diſtinctio ypoſtaſū:q² dicit Dam̄.
ꝙ in om̄ib⁹ idē ſunt tres ꝑſone p̄ter ingeneratōnē ⁊
generationē ⁊ ꝓceſſionē:⁊ Aug⁹ dicit ꝙ in oīb⁹ idē
ſunt preter id qḋ ad alterū eſt:ğ diſtinctio in ſupiori
Obiectō in cōtrariū — bus cauſať a ꝓprietatib⁹. Sȝ ꝯtra/ om̄is ꝓprietas
ſcḋm intellectū eſt ꝯñs ſubiectū cui⁹ eſt ꝓprietas. rela
tiones in diuinis ſūt ꝓprietates ypoſtaſum:ğ ſcḋm in
tellectum cōſequunť eas:ğ ypoſtaſes ſcḋm intellectū
diſtincte ſunt añ ꝓprietates. Prima ꝓbať ex dicto
Boecij in cōmento ſuꝑ Porphiriū q̄ dicit ꝙ licet ꝓ
prietas ſempꝛ ſequať ſubiectū:tñ q² nō eſt de conſti-
tuentib⁹ eſſe eſt de gñe accidentiū ſed verū eſt ꝙ ē ac-
cidens fluēs de principijs ſpēi:⁊ iō ſempꝛ ⁊ vbiqȝ ſe-
q̄ſtiuncula. — quiť ſpēm. Scḋa aūt ſupponiť a ſctis. Ulteri⁹ q̄ri
tur vtrū veri⁹ ſit ypoſtaſis in ſuꝑiorib⁹ vel in inferi
orib⁹: videť ꝙ in inferiorib⁹:q² vbi verior eſt diſtin-
ctio ibi verior ſaluať rō ypoſtaſis dūmō ſit in rōna-
li natura:ſed verior eſt diſtinctio ꝑ ſubam q̄ȝ ꝑ ꝓprie
tatē:ergo verior eſt rō ypoſtaſis in inferiorib⁹ q̄ȝ i ſu
Obiectō ꝯ ꝓ veritate. — periorib⁹. Cōtra/ad Eph.8. Ex quo om̄is paterni
tas in celo ⁊ in terra noiať:ğ inde huc venit nomen
ypoſtaſis ⁊ ꝑſone:ğ veri⁹ eſt ibi:⁊ hoc ſuꝑ oſtenſum
Solō — eſt in qōne de gñatione filij diſtin.iiij. Solō dico ſi
ne p̄iudicio ꝙ ypoſtaſis ab alio habet diſtinctōeȝ in
ſuperiorib⁹ ⁊ ab alio in inferiorib⁹ ſicut ꝓbat obie-
ctio:q² in ſuperiorib⁹ nō eſt diſtinctio niſi in ꝓprieta
tib⁹ ⁊ nō eſſentia q̄ ſignificabilis ſit vt quo eſt nec eti
am vt qḋ eſt:tres em̄ ſūt vna eēntia/⁊ tres ſunt vn⁹
deus:ſed verū eſt ꝙ tres nō ſunt vn⁹ quis vel vnus
Ad obiectū in cōtrariū — aliq̇s:q² q̇s ⁊ aliq̇s dicunt ſuppoſita. Ad id auteȝ
qḋ cōtra obijciť dico ꝙ lȝ ꝓprietas ſcḋm ſe ſcḋm intelle-
ctū ſit poſt id cui⁹ ē ꝓprietas/tñ in diuinis nō eſt ita
⁊ hoc cōtingit ideo:q² in diuinis nō eſt ꝓprietas tm̄
in rōne ꝓprietatis:immo habet aliquo mō actū dif-
ferentie cōſtitutiue reſpectu ꝑſone:eſt em̄ ꝓprietas
cōſtituēs ꝑſonā nō dico ꝙ ſit differentia/ſȝ quo ad h̄
habet actū ſil'em ſibi:⁊ ideo ꝑ intellectū eſt añ:⁊ iḋo
diſtinctio ypoſtaſis ſcḋm modū intelligēdi eſt añ oēm
gñationē vt cauſa añ cauſatū. Mot⁹ aūt localis in
iſto vel illo qḋ hȝ motū ꝓceſſiuū eſt poſt gñationem
Ad q̄ſtiūcl'ā — iſti⁹ vel illi⁹. Ad id qḋ vlteri⁹ queriť facile eſt rñde
re:q² res veri⁹ eſt in in ſuperiorib⁹:nomen aūt veri-
us ſaluať in inferiorib⁹/ſicut etiaȝ dixim⁹ de ꝑſona.
Ad obiectū dōm ꝙ diuiſio nō eſt de rōne ypoſtaſis
ſed poti⁹ exiſtentie mod⁹ ſiue in vnitate ſubſtantie/
ſiue in diuerſitate/ſicut ſupra dictū eſt.

Arti. III — Quō ypoſtaſis ſe habet ad eſſentiā.

Rōes ꝓ veritate p̄ma. — Ertio q̄riť quō ſe habeat ad eſſentiaȝ/ videť
aūt ꝙ eēntia ſit de intellectu eius:p̄dicatum
em̄ eſſentiale eſt de intellectu ſubiecti/ſic̄ ani
mal de intellectu hoīs/⁊ homo de intellectu huius
hoīs/ſed cū diciť hec ypoſtaſis eſt de⁹ vel eſſentia di
uina eſt p̄dicatio eſſentialis ⁊ in recto:ğ hec eſt de in
tellectu ypoſtaſis. P̄. ypoſtaſis d̄r ab ypos qḋ eſt
ſub ⁊ theſis qḋ ē poſitio:ğ eſt alicui ſuppoſitū: ē aūt
eadē rō ſbiecti ⁊ ſuppoſiti q̄ȝtū ad li ſub:ğ ypoſtaſis
dic̄ id qḋ poſitū ē ſub natura cōmuni:ğ natura cōis
eſt in ipſo:ğ ſe habet ad naturā ſicut id in quo natu-
ra eſt ⁊ intelligiť. Jtē phus dicit ꝙ dicēs vnū quo
dāmō dicit multa:q² dicit ea q̄ ꝑ intellectū ſunt in il
lo actu:ſuperiora aūt actu ſunt in inferiorib⁹/⁊ infe-
riora potētia in ſuperiorib⁹:cū ergo ypoſtaſis ſit in-
cōicabile:in ipſo autē actu intelligiť natura cōis et
eedem rōes ſunt de ꝑſona:ğ videť ꝙ tam ypoſtaſis
q̄ȝ ꝑſona hoc mō ſignificent cōmune. Sȝ cōtra om — Obiecta in cōtrariū p̄o
ne inferi⁹ in quo actualiter intelligiť ſuum ſuperi⁹
ex additiōe ſe habet ad ſuū ſuperi⁹ ⁊ eſt maioris cō-
poſitionis q̄ȝ illud: ypoſtaſis et ꝑſona nō ſe habēt ex
additione ad ſuperius:ergo nō ſunt maioris cōpo-
ſitionis q̄ȝ illud:ergo nō ſe habēt vt inferi⁹ incōmu-
nicabile ad eſſentiā. Jtem ſi ypoſtaſis aliq̇d adde- — 20
ret/aut hoc eſſet idē ei cui addiť aut diuerſum. ſi idē
ergo nō addereť:q² idem nō addiť ſibi. ſi diuerſum
tunc neceſſario induceret cōpoſitionē qḋ eſt hereſis:
q² nihil cōpoſitū eſt in deo. Si forte dicas ſicut cō — Solō
muniter diciť ꝙ additū eſt idem re/ ſed diuerſum in
modo intelligendi: cōtra/ huic mō intelligendi aut — Jnſtantia
aliquid reſpondet in re aut nihil. Si nihil/ tunc eſt
caſſus ⁊ van⁹/vt dicit Boe⁹. Si aūt aliquid reſpō-
det in re tūc ſequiť idem qḋ pri⁹. Si dicas ꝙ nō eſt — Solō
caſſus ⁊ van⁹ q² ad eſſe nō referť/ ſicut dicit phus/
qḋ abſtrahentiū nō eſt mēdaciū:q² nō referť ad eſſe/
⁊ ſic dicit ꝙ nō eſt mendaciū demonſtrando lineam
eſſe monopedalē q̄ nō eſt monopedalis. Hoc nihil ē — Jnſtantia
iſte em̄ nō eſt intellect⁹ phi:nec em̄ hoc vnq̄ȝ intelle-
xit aliquis phs ꝙ intellect⁹ rei qui nullo mō poteſt
referri ad rem nō ſit caſſus ⁊ vanus:licet em̄ demō-
ſtratio qua demonſtro ꝙ rectū tangit ſpheram non
poſſit referri ad eſſe rei quante que lignea eſt vl' plū-
bea:tamē refero ad rem que eſt natura quantitatis
⁊ licet demonſtrarē de linea non monopedali ꝙ ſit
monopedalis: tamē refero ad rem que eſt linea in-
tellecta per iſtā quā ꝯtraxi in cōtinuo:iſte auteȝ mo-
dus intelligendi nullo mō poteſt ad rem de q̄ eſt re-
ferri. Si forte dicas vt quidā dicunt ꝙ iſte eſt mo- — Solō.
dus intelligendi ꝑ nomen:hoc nihil eſt:q² de cōmu- — Jnſtantia
ni ſignificatiōe nomis nō queriť hic/ſed potius de
re diuina que ſignificať in noie. Si forte ꝓpter hoc — Solō
dicať ꝙ nihil addit eſſentie q̄cunqȝ om̄ino ſūt idem — Jnſtantia
q̄cq̇d ei diciť de vno diciť etiaȝ de altero/ſed de eēn
tia diciť ꝙ vnū eſt re:ergo de ypoſtaſi diceť idem.
Solutio dicendū ſine preiudicio ꝙ in ypoſtaſi ſi- — Solō
gnificať eſſentia/vt natura cōmunis ſignificať ⁊ di — p̄ncipal' eſt.
ciť in ſuo inferiori nō ꝙ in diuinis ſit vl'e ⁊ ꝑticula-
re/ſed q² eſt ibi cōicabile ſicut ꝓbant rōnes p̄mo in- — Ad obiecta
ducte. Ad hoc aūt qḋ queriť vtrū aliquid addat/vi — in cōtrariū
deť mihi ꝙ nō addat re/ſed mō intelligendi q̄ mod⁹ — ſiml' rñdeť.
intelligendi realiť ſignificať/cum diciť ypoſtaſis ē
diſtincta vel ypoſtaſis eſt incōicabilis. vñ dicendū/
ꝙ licet nō omni mō ad rem retorqueri poſſit/ tñ re-
torquetur ad rem aliquo mō. Et hoc vt intelligi poſ
ſit notanda eſt ſententia antiquorū doctorū de hoc:
q² aliquid addi alij duob⁹ modis cognoſciť.ſ. quia
facit cōpoſitionē/vel q² cōuenit ei qḋ alij non conue
nit/⁊ in inferiorib⁹ eſt vtroqȝ modo:hoc em̄ ⁊ hoc fa-
ciūt cōpoſitionē:⁊ huic cōuenit incōmunicabile eſſe
⁊ diſtinctū in indiuiduantib⁹ qḋ nō cōuenit homini
ſcḋm ſe:in diuinis autē alterū tm̄ eſt: q² additum nō
inducit cōpoſitionē/eo ꝙ realiter eſt idem/ſed indu-
cit diuerſam ſuppoſitionē/vt dicūt antiqui/⁊ bñ vt
mihi videť:q² ſuppoſito vno nō ſupponiť alterū/eo
ꝙ aliq̇d cōuenit vni qḋ nō alij: cōuenit em̄ ypoſtaſi
diſtingui ⁊ generare/⁊ eē nūerabilē nūero tali:qua-
lis eſt in diuinis quorū nullum cōuenit eſſentie. Et

huius inuentõnis auctoꝛ fuit p̄poſitiuꝰ. Per h̄ ergo patet ſolutio ad totum.

Art. IIII **Qualiter ſe habet ypoſtaſis ad pſonam.**

Q Uarto queriť qualiť ſe habeat ad pſonā: videť aūt ꝙ ſicut diſtīguibile ad diſtinctū: qꝛ ſupꝛapoſita diffinitio claudit in ſe diſtinctionē / cū dꝛ / pſona eſt indiuidua ſuba rõnalis nature. [Arg. pmo]

[cōfirmatio] ypoſtaſis aūt nō claudit in ſe factā diſtinctionē. P̄ mgr̄ dicit ſepe ꝙ ꝓꝛietates ſūt in ypoſtaſibꝫ / nō aūt ſunt in ipſis niſi ſicut in diſtinctꝭ: ğ ypoſtaſes ſine ꝓ [Obiectio] pꝛietatibꝫ ſūt diſtinguibiles. Sʒ cōtra in diuinis nihil eſt in poſſe: ğ idem eſt ibi diſtinguibile ꝛ diſtin[2o]ctū: ğ idem eſt ypoſtaſis ꝛ pſona. Iteʒ Dam̄. dič ꝙ in omībꝫ idē ſunt p̄ter ingeneratiōʒ ꝛ gn̄ationē ꝛ ꝓceſſionē: ğ qcq̄d eſt an̄ hoc eſt de vnitate eſſentie: ğ ſi ypoſtaſis eſt an̄ hoc / eſt de vnitate eēntie: ſʒ h̄ falſum eſt: ğ ypoſtaſis hʒ intellectū ꝓꝛietatꝭ: ğ idē eſt qđ pſona. [Sol'o] Sol'o dōm ꝙ in diuinis nihil eſt in potentia ſicut ꝓbat obiectio: ꝛ iō ypoſtaſis ſm rem eſt pſona: ꝛ bñ cōcedo vlteriꝰ ꝙ ſuppoſita ypoſtaſi ſupponiť pſona: qꝛ ypoſtaſi cōuenit qcq̄d cōuenit pſone. ſ. diſtīgui / generari / gn̄are / ꝓcedere et oīa hmōi. veꝝ eſt tñ ꝙ aliť ſcať p nomē ypoſtaſis ꝛ aliter p nomē pſone. Et ad hoc intelligendū notādū ꝙ in inferioꝛibꝫ ſūt quattuoꝛ. ſ. res nature / ſubiectū / ſuppoſitū / indiuiduū / q̄bꝫ etiā in natura rõnali adījciť quintū qđ eſt pſona / ꝛ rem nature ītelligimꝰ cōpoſitū ex materia ꝛ foꝛma vel qđ eſt ꝛ quo ē in natura ꝛ ſub natura cōmuni / ꝛ hoc eſt hoc aliq̄d in natura: ſuppoſitū autē addit rei nature reſpectū ad naturā cōem cui ſupponiť vt incōicabile. Subiectū aūt vt dicit phs ē ens in ſe cōpletū occaſio alteri exiſtēdi ī eo: ꝛ hoc hʒ reſpectū ad accn̄s lʒ nō ſit in intellectu ſui noīs habitꝰ accidentꝭ: ꝛ hoc vocať ab Arꝭ. ſuba / ꝛ a grecis ypoſta[indiuiduū.]ſis. Indiuiduū aūt eſt habēs accidentia indiuiduan[Perſona]tia. Perſona aūt in rõnali natura dicit incōicabile ſm modū p̄ter ſolū intellectū compoſitiōis q̄ in diuinis nō eſt. A ſanctꝭ inueniunť poſita q̄ttuoꝛ. ſ. res nature quā ponit Hilariꝰ / ꝛ ſuppoſitū / ꝛ ypoſtaſim ꝛ pſonā: indiuiduū em̄ ꝛ ſingulare nō ꝓꝛie ſunt ī diuinis. Et res nature erit in diuinis hic q̄s vel aliq̄s in natura diuina: ſuppoſitū aūt p habitudinē ad naturā cōem: ypoſtaſis aūt p habitudinē ad ꝓꝛietatē / [Ad pmū.] ſʒ pſona ypoſtaſis diſtincta ꝓpꝛietate. Ad hoc ğ qđ obījciť pmo dōm ꝙ non ſequiť ex h̄ ꝙ ſint diſtinguibiles ſʒ ſequiť ex hoc ꝙ impoꝛtant in noīe habitudinē diſtincti ad diſtinguens quā habitudinē nō impoꝛtat nomē pſone / ſʒ potiꝰ impoꝛtat ipm̄ diſtinctū ſm ꝙ eſt diſtinctū: ſicut dico hoc celū eſt celū / li h̄ celū impoꝛtat habitudinē materie ad foꝛmaʒ / vt dicit [Ad obiectū in pncipali ſolutione.] phs / nō tñ ſequiť ꝙ materia illa vnq̄ʒ fuerit ſine foꝛma ſm naturā. Ad id qđ cōtra obījciť iam rn̄ſum ē. [Ad 2m] Ad aliud dōm ꝙ (vt dictū eſt) diſtinctū in diuinis meo iudicio ſm intellectū eſt poſt diſtinguens: ꝛ iđo nō ꝓcedit illa obiectio: ꝛ tñ non hʒ in ſe intellectū ꝓpꝛietatꝭ ſʒ potiꝰ habitudīs ad ꝓꝛietatē diſtīguentē.

Arti. V **An per intellectū remaneat ypoſtaſis ſubtracta ꝓpꝛietate.**

[E] Q Uinto q̄riť vtrū p intellectū remaneat ypoſtaſis ſubtracta ꝓꝛietate: videť aūt ꝙ ſic: pr̄ em̄ ab eodē habet ꝙ eſt q̄s ꝛ ꝙ eſt pař / aut nō ab eodē [Arguiť po] ſi ab eodē / ſʒ filiꝰ etiā eſt q̄s: ğ ab eodē habet pater quo pr̄: quis em̄ ꝛ q̄s in eo ꝙ hmōi nō habent differentiā / ſed paternitate habet ꝙ eſt q̄s: ğ ꝛ filius qđ falſum eſt: ergo nō ab eodē habet: ğ ſeparata p intellectū paternitate a patre / adhuc eſt pater q̄s ꝛ filius quis ꝛ ſpūſſanctꝰ ſimiľr / ſed nō eſt quis niſi ypoſtaſis: ergo ypoſtaſes remanēt abſtracta pſonalitate. Item om̄e qđ cadit in diffinitiōe alterius poteſt [2o] remanere illo ſeparato ab eo qđ addit id in cuiꝰ diffinitiōe cadit: ypoſtaſis cadit in diffinitiōe pſone: ğ ſeparato illo qđ addit pſona adhuc remāet ypoſtaſis. ſed nō addit niſi ꝓpetatē: ğ ſepata ꝓpetate adhuc remanet ypoſtať. Itē cū dico diſtinguēs ꝛ diſtinctū [3o] duo dico / ſʒ duoꝝ qđlibet vnū ſepabile ē a reliq̄ qđ nō eſt in rõe eius: diſtinguēs aūt nō eſt in rõe diſtincti ſm id qđ eſt licet foꝛte ſit in ratione eius ſm ꝙ diſtinctū eſt: cū ğ ypoſtaſis dicat diſtinctū ſm id qđ eſt vř p intellectū remanere ſi ꝓpꝛietates ſepenť. Sʒ ꝯ [Rōes ꝓ veritate pma.] pſone nō habent numerū niſi factū p relatiōes: ergo remotis relatiōibꝫ nō remanet niſi vnitas: nō ergo ypoſtaſis: qꝛ ypoſtaſis numerať in diuinis. pꝛima ꝓbať p Boetm̄ qui dicit ꝙ eſſentia cōtinet vnitatem ſola autē relatio multiplicat trinitatē. Et per Anſ. libꝛo de ꝓceſſione ſpūſſancti q̄ dicit ꝙ tres in omnibus ibi idē ſunt vbi nō diſtinguiť oppōnis relatio: [2o] ꝛ ğ cōcluſio ſequiť. Iteʒ nullꝰ intellectꝰ aliq̄d diſtinguit in natura aliqua niſi habeat pꝛīcipiū aliqđ diuerſitatis vel diuiſionis vel diſtinctiōis / ſed in diuinis nō eſt pꝛincipiū diſtinctiōis niſi oppoſitōis relatio: ergo ceſſante illo pꝛincipio nihil diſtinguiť in diuinis. Si foꝛte dicas ꝙ remanet ypoſtaſis ſeipſa diſtincta ab alia. hoc eſt hereſis Arrīj apertiſſima [Sol'o Inſtantia] qꝛ tunc eſſent tres ſubſtantie diuiſe p id qđ ſubſtantie ſunt: ꝛ per hoc tres dīj eſſent. Si aūt dicas ꝙ re[Solutio]manet ypoſtaſis / ſʒ nō poteſt numerari ſʒ remāet in rõne alicuiꝰ vniꝰ. Cōtra / illud vnū aut idē numero [Inſtantia] erit ī om̄ibꝫ pſonis aut diuerſū: ſi idem tūc tres eēnt vna ypoſtaſis: qđ falſum eſt. ſi diuerſuʒ: ğ ꝓꝛietas eēntiaľr diuidit ipm̄ ſicut fit diuiſio ī inferioꝛibꝫ qđ falſum eſt. Sol'o ſine p̄iudicio loquēdo dico ꝙ nō [Sol'o pncipalis] pōt abſtrahi ꝓꝛietas pſonalis a pſona: ita ꝙ aliq̄d remaneat: nec natura enim manet nec ypoſtaſis: et hoc ſic ꝓbať: abſtractio nō pōt eſſe niſi duobꝫ mōis: [Abſtractio fit duobus modis.] ſcʒ vľis a pticulari vel foꝛme a materia in q̄ eſt vľ ab eo in quo eſt vt in materia. Si pmo mō loq̄mur de abſtractōe tūc cōe abſtrahiť ab incōicabili ꝛ nō ecōuerſo: qꝛ abſtractū ſimpliciꝰ ē q̄ʒ id a q̄ fit abſtractio ꝛ etiā nō pōt abſtrahi aliq̄d ab alio in q̄ eſt p potētiā tm̄ / ſʒ in q̄ eſt p actū. vñ cū ſuperioꝛa ſint in inferioꝛibus actu ꝛ ſint ſimplicioꝛa eis abſtrahunť ab eis ꝛ nō ecōuerſo: ꝛ ideo indiuiduatiōe vel ſingularitate abſtracta ab hoc hoīe nihil remanet de iſto hoīe: ꝛ h̄ mō non pōt fieri abſtractio nature cōis a pſonis diuinis: qꝛ nihil ſimpliciꝰ eſt natura q̄ʒ pſona nec eſt vľis ad illam / ſʒ vt idem niſi foꝛte velis large loqui de abſtractiōe vt dicas eam abſtrahi: qꝛ ſine perſonis intelligi poteſt vt iudei ꝛ pagani eā intelligunt. Si autē loquamur de abſtractione foꝛme a ſubiecto in quo eſt iterū nō poteſt hec fieri in diuinis: qꝛ ꝓꝛietates in diuīs nō habent an̄ ſe ſubiectū vľ ſuppoſitū / ſed potiꝰ ipē ſunt ſuppoſitū / vt paternitas et pater / ꝛ ſic de alījs / licet nō ſuppoſito pꝛe ſupponať pr̄nitas: tñ ꝓꝛietas ꝓꝛie loq̄ndo nihil eſt in patre / ita ꝙ li in notet diuerſitatē ꝓpetatꝭ ad ſubm̄ eiuſdē. Sʒ h̄ verū ē ꝙ aliq̄d cōuenit ꝓꝛietati qđ ñ cōuenit ypoſtaſi. ſ. diſtīguere: ꝛ aliq̄d ꝯuenit ypoſtaſi qđ nō

cõuenit ꝓꝛietati.ſ. diſtinctũ eſſe. vñ ꝓꝛietates ſm ꝙ ꝑ ſe ſignificant nõ ſignificant vt res ſꝫ poti⁹ vt rõnes ꝑſonaꝝ: ꝑſone aũt ſm ꝙ in ſe ſignificant/ ſignificant vt res: paternitas em̃ in diuinis poti⁹ eſt ratio patris ꝗ̃ res: ⁊ hoc dico vt ſumunt vocabulis abſtractiuis: cũ ḡ ꝑ intellectũ (vt ꝓbat obiectio) ꝓꝛietas ſit ante ypoſtaſim vt diſtinguẽs eã/ ⁊ ſuũ eſſe eſt eſſe diſtinctũ/ ⁊ nihil aliud oꝑtet ꝙ remota ꝓꝛietate nihil remaneat de ypoſtaſi/ ſꝫ nõ eſt ita in inferioribꝫ: qꝛ eſſe in ypoſtaſibꝫ inferioribꝫ nõ eſt eſſe diſtincti tm̃/ immo eſt eſſe cuiuſdã nature ⁊ ſube in ſe ſubſiſtentis nõ indigentis ꝓꝛietate ad hoc ꝙ ſit/ ſed ad h̃ vt cognoſcat/ ſic aũt non eſt in diuinis: qꝛ ſi ypoſtaſis haberet ab aliquo eſſe ypoſtaſis ⁊ ab alio eſſe diſtincti/ opoꝛteret ꝙ in eſſe ypoſtaſis ꝑ ſubam abſolute dictã vna ꝑſonaꝝ diuideret ab alia ſicut in infe-
Sol'o rioribꝫ/ ⁊ hoc fuit hereſis Arrij. Vñ opoꝛtet dicere
Ad p̃mũ ꝙ ab eodẽ habet eſſe ypoſtaſis ⁊ eſſe diſtincti/ dõm ergo ad pꝛimũ ꝙ ab eodẽ habꝫ pater ꝙ eſt pater ⁊ ꝙ eſt q̇s. Et ſi dicas ꝙ fili⁹ eſt q̇s dico ꝙ li quis nõ eſt eis cõmune ꝑ intentionẽ vnã/ ſꝫ poti⁹ ꝑ ꝓpoꝛtõnẽ habitudinis vnã ad diuerſa: qꝛ pater eſt q̇s habitudine ypoſtaſis ad ſuã ꝓꝛietatẽ ⁊ fili⁹ eſt q̇s habitudie ſue ypoſtaſis ad ſuã ꝓꝛietatẽ/ ⁊ he habitudines faciunt cõmune ꝓpoꝛtionis vel ꝓpoꝛtionabilitatis q̄
Ad 2m adhuc minoꝛ cõmunitas eſt. Ad aliud dicendũ ꝙ ypoſtaſis cadit in intellectu ꝑſone nõ vt diuerſuꝫ in re vt dictũ eſt/ ſed vt idem nõ eodẽ modo ſignificatũ
Ad 3m ꝑ nomen: ⁊ ideo illa obiectio nõ ꝓcedit. Ad aliđ dicendũ ꝙ cum dicit diſtinguens ⁊ diſtinctũ ſm rõnẽ intelligendi duo dicunt/ nec tñ vnũ ſeparabile eſt a reliquo: qꝛ diſtinctũ nõ habet eſſe diſtincti/ niſi a diſtinguente: ⁊ hoc iam dictũ eſt: qꝛ hoc eſt ſuũ eſſe ſm ypoſtaſim/ lꝫ nõ ſit ſuũ eſſe ſm naturã: qꝛ in natura nõ numerat nec numerabil' eſt ypoſtaſis: vñ ypoſtaſis vt ypoſtaſis eſt in diuinis ⁊ diſtincti eſſe lꝫ in nomine habitudinẽ ad diſtinguens impoꝛtet ⁊ nõ di-
Obiectio ſtinctionẽ. Si aũt obijcias ꝙ nõ intellecta paterni
Sol'o tate adhuc pater eſt q̇s: qꝛ innaſcibilis: hoc nihil eſt quia infra oſtendet ꝙ innaſcibilitas nõ eſt ꝓꝛietas ꝑſonalis ſed ꝑſone poti⁹/ ⁊ nõ eſt q̇s in aliqua natura niſi a diſtinguẽte ꝑſonalitatẽ. i. ꝑſonalitatẽ faciẽdo. vñ pater tunc eſſet innaſcibilis ſicut natura diuina eſt innaſcibilis/ ⁊ nõ a ꝓꝛietate diſtinguente ab alia ꝑſona eiuſdẽ nature/ ſꝫ poti⁹ ſicut attributo nature ſue diſtinguente ab alijs reb⁹ que nõ ſunt ſecũ in eadẽ eſſentia. Rões aũt adducte in contrariũ vident mihi neceſſarie licet q̇daꝫ in hoc articulo aliter dicant/ vt pꝫ inſpicienti ſcripta eoꝝ.

De ꝓpꝛietatib⁹ ꝑſonarũ ⁊ de nominibus earũ relatiuis.

Jam de pꝛopꝛietatib⁹ ꝑſonarũ videamus q̄ etiã notiones ſiue relatiões in ſcriptura plerũqꝫ dicunt: in illa ſancta trinitate q̄ iõ a nobis repetit: vt coꝛdi nr̃o tenaci⁹ infigat. Ait Aug⁹ in li. de fide ad Petrũ: Aliud eſt genuiſſe ꝗ̃ natũ eſſe: aliđ eſt ꝓcedere ꝗ̃ genuiſſe vel natũ eſſe. Vñ manifeſtũ eſt ꝙ ali⁹ eſt
a pater: ali⁹ filius: ali⁹ ſpũſſanct⁹. Et eſt ꝓpꝛium ſoli⁹ patris: nõ qꝛ nõ eſt nat⁹ ipſe: ſed qꝛ vnũ filiũ genuerit ꝓpꝛiũqꝫ ſolius filij. nõ qꝛ ipſe nõ genuit: ſed qꝛ de patris eſſentia natus eſt: ꝓpꝛiũ võ ſpũſſancti eſt: nõ qꝛ nec natus eſt ipſe nec genuit: ſed qꝛ ſolus de patre filioqꝫ ꝓcedit. Ecce breuiter aſſignauit tres b
ꝓpꝛietates triũ ꝑſonarũ: quarũ vna non eſt alia. Hoc em̃ ſignificauit cum dixit: Aliđ eſt genuiſſe ꝗ̃ natũ eſſe aliudqꝫ ꝓcedere. i. alia ꝓpꝛietas ſiue notio eſt generatio: ⁊ alia natiuitas: alia ꝓceſſio que alijs nominib⁹ dicũtur paternitas: filiatio. Has ꝓpꝛietates deſignant noĩa ꝑſonarũ. ſ. pater filius ⁊ ſpũſſãctus: que relatiua ſunt ad ſeinuicẽ dicunt:
quia notant relationes que nõ ſunt deo accidẽtales: ſꝫ in ip̃is ꝑſonis ab eterno ſunt imutabiliter: vt nõ mõ appellatões ſint relatiue: ſed etiam relationes ſiue notiones in rebus ipſis ſcꝫ in perſonis ſint. c

Am de ꝓpetatibꝫ ꝑſonaꝝ videam⁹ ⁊c.] Jſta f
i pars in q̄ mgr̃ agit de ꝓꝛietatibꝫ diuidit in quattuoꝛ ꝑtes: in quarũ pꝛima oſtendit mgr̃ tres ꝓpꝛietates ꝑſonales tribꝫ ꝑſonis ineſſe. Jn ſecunda oſtendit ꝓꝛietates illas nõ ineſſe ꝑ accidens ibi [Quo circa ſciendũ nõ om̃e qđ] Jn tertia oſtẽdit mgr̃ ſm quẽ ſenſum filiatio ⁊ ꝓceſſio ſiue donũ dicũtur eſſe ꝑſonales ꝓpꝛietates filij ⁊ ſpũſſcti ibi [Hic querit quõ dicat ꝓpꝛiũ eẽ nato deo. Jn q̄rta determinat q̄dam dubia circa hoc ibi. [Hic queri poteſt vtrum pater ⁊ fili⁹. ex hoc patet ſentia: qꝛ littera explicabitur in diſputatione.

An in diuinis ſit relatio. Arti. VI.

Jc aũt incidũt tria querenda/ quoꝛũ p̃mũ eſt
h de relationibꝫ. Secundũ de notiõe. Tertiũ de ꝓꝛietate. Circa relationẽ incidũt hic duo dubitabilia ante litterã. ſ. vtrũ ſit in diuinis relatio
Et ſecundũ vtrũ ipſa ſola multiplicet trinitatẽ: Ad Arg. p̃mo
pꝛimũ ꝓcedit ſic: Relatio aut dicit aliquid ens aut rõem ſolam: ſi dicit aliquid ens in diuinis/ aut illđ eſt idem qđ ſubſtãtia ⁊ nihil ampli⁹. aut eſt aliquid plus: ſi eſt ſola ſubſtantia: ergo idem eſt eſſe relatiuũ qđ eſt eſſe ſubſtantiã: ergo ad diſtinctionẽ relatiui ſequit diſtinctio ſube qđ eſt hereſis Arrij. Si aũt eſt aliq̇d pl⁹: ⁊ in illo plus diſtinguunt ꝑſone: ḡ ꝑſona maioꝛis cõpõſitõis ẽ ꝗ̃ ſuba qđ iterũ eſt hereſis. Si aũt eſt relatio ſolũ ens in rõne tũc tm̃ ſm rõnẽ differunt q̄ relatione diſtinguunt. Perſone diuine ſola rõne diſtinguunt: ḡ non diſtinguunt niſi ſm rõem
qđ eſt hereſis Sabellij. Itẽ duo ſunt in relatione 2o
ſi res eſſe ponat/ vnũ eſt qđ eſt accñs/ et aliud eſt qđ eſt reſpect⁹/ aut ḡ quo ad vtrunqꝫ manet in diuinis aut quo ad neutrũ aut quo ad alterũ: ſi q̄ ad vtrũqꝫ ſed om̃e accñs exigit ſubiectũ: ḡ opoꝛtet ponere ſubiectũ eſſe in diuinis qđ ſup̃ impꝛobatũ eſt diſtin. viij Si quo ad neutrũ tũc nõ erit in diuinis niſi rõ: ⁊ ex h̃ ſequit hereſis Sabellij vt pꝛi⁹. Si q̄ntũ ad alteꝝ aut quo ad accñs aut quo ad reſpectũ. Si q̄ ad accidẽs ſequit iterũ ꝙ cõpoſitio ſit in diuinis. Si q̄ ad reſpectũ ſed hoc mõ (vt dicit Boe⁹) eſt aſſiſtens: ergo in diuinis ſunt relatiões aſſiſtẽtes extrinſec⁹: et ſic relatiões nõ erunt de⁹: ḡ videt ꝙ relatiões nõ ſunt
in diuinis. Itẽ in inferioꝛibꝫ videmus ꝙ per ſe ſim 3o
pliciſſima ſeip̃is diſtinguunt ⁊ denoĩant ſic vnitas

ſeipa eſt vna ⁊ differt a puncto: cum igit̃ in infinitū
ſimplicioꝛ ſit q̄libet ꝑſona q̄ȝ vnitas/ videt̃ ꝙ ſeipſa
4° referat̃ ad aliā ⁊ nō ꝑ relationē. Item relatiōes li-
cet non ſint ꝓpꝛie termini mot⁹ tñ nō innaſcunt̃ niſi
ꝑ motū: nō em̄ eſt pater niſi q̄ genuit de ſua ſuba: in
deo aūt nec ī ꝑſonis ē mot⁹ aliq̄s: g̃ videt̃ ꝙ nec rela
5° tiōes. Item plus diſtat deus a creatura q̄ȝ vna ꝑ-
ſona ab alia/ ſed ſeipſo ſine relatione reali diſtingui
tur a creatura: g̃ videt̃ ꝙ etiā ſeipa vna ꝑſona diſtin
6° guat̃ ab alia. Item in inferioꝛib⁹ inuenit̃ aliq̄d ꝙ
relatiuū ſm̄ ſuā ſubſtantiā eſt relatiuū: creatura em̄
refert̃ ad creatoꝛē aut ſeipſa aut relatione que nō eſt
ipſa: ſi pꝛimo mō habet̃ ꝓpoſitū. Si ſecundo mō: er-
go ſeparata relatiōe a ſubſtantia creature iam nō re
Pꝛobatio. fert̃ ad creatoꝛē/ qḋ videt̃ falſum: g̃ in ipſa ſubſtātia
adhuc eſt relatio aut eadē cum ſubſtātia aut alia: et
ſic ibit̃ in infinitū: g̃ neceſſe eſt ꝙ ſm̄ ſubam referat̃.
7° Itē illa relatio q̄ creatura ad creatoꝛē refert̃ ē crea
tura: g̃ ⁊ ipſa refert̃/ aut eadē relatione q̄ ipa eſt aut
alia: ⁊ ſic ꝓcedit̃ in infinitū vt pꝛi⁹: g̃ aliquid refert̃
ſubſtantialit̃ in inferioꝛib⁹: g̃ multomagis hoc cōue
8° nit ꝑſonis diuinis ꝓpter maioꝛē ſimplicitatē. Item
materia ſeipa (vt q̄dam dicunt) refert̃ ad foꝛmā. Si
em̄ dicas ꝙ mediante foꝛma refert̃ illa potētia/ aut
eſt materia aut foꝛma aut cōpoſitū aut ſuba aut ac-
cidens/ cōſtat ꝙ nō materia: q2 ſic materia eſſet ma-
terie/ nec foꝛma: q2 ſic foꝛma eſſet ante pꝛimā foꝛmā:
nec cōpoſitū hoc patet ꝑ ſe: q2 pꝛimū cōpoſitū eſt a p̄-
ma materia ⁊ pꝛima foꝛma: nec ſuba vt ptȝ ꝑ ſe: quia
eſſet foꝛma vel materia vel cōpoſitū/ ⁊ hoc impꝛoba
tur vt pꝛi⁹. nec accidēs: q2 materia nō eſt ſuſceptibi-
lis accñtis niſi ꝑ foꝛmā ſubalē vt in multis locis ꝓ-
bat̃ in ph̄ia: accidentis em̄ aduent⁹ eſt mot⁹ ſubiecti
ad ſubiectū: ⁊ iō qḋ mouet̃ ſȝ accñs opꝫ ꝙ ſit actu
ens: g̃ ipſa materia ꝑ ſeipſam eſt potentia ad foꝛmā
aliter etiā foꝛma nō eſſet immediata materie: ⁊ ſic ex
materia pꝛima ⁊ foꝛma pꝛima nō eſſet vere vnū que
oīa cū incōuenientia ſint videt̃ ꝙ ſeipa materia re-
Rōes ꝓ ve- ferat̃ ad foꝛmā: g̃ multomagis ꝑſona ad ꝑſonā ꝓpter
ritate p̄ma. maioꝛē ſimplicitatē. Sȝ cōtra hoc multipliciť op-
ponit̃ ſic/ pater hȝ ſe ad filiū aut ſeipſo aut aliq̄ alio
ſm̄ modū intelligendi: ſi aliquo alio tūc habeo ꝓpo-
ſitū: q2 hoc erit relatio in patre. Si ſeipo tm̄/ ſȝ cū d2
pꝛ ſpirat ſpm̄ ſctm̄/ ibi etiā pat̃ ſeipo hȝ ſe ad ſpm̄ ſan-
ctū ꝑ eandē rōnem: g̃ eodē mō pater generat filiū et
ſpirat ſpiritūſanctū: g̃ ſpūſſanct⁹ eſt fili⁹: q2 eadē ſūt
ſm̄ rōnem q̄ eodē mō ſunt ab eodē/ ſȝ hoc eſt incōue-
2a niens: g̃ opꝫ ponere relationes etiā pꝛeter intelle
ctum ꝑſonarū in diuinis. P̄. generatio eſt in diuīs
⁊ ſolū ſpiratio: aut g̃ iſta eadē rōne ypoſtaſes referū-
tur ad ypoſtaſim aut diuerſa: ſi eadē/ g̃ generatio eſt
ſpiratio: q2 ille actus idem ſunt ſupple ad min⁹ q̄ ea
dem rōne referunt̃ ad agentē: ſȝ hoc falſum eſt: g̃ di-
uerſa rōne referunt̃ ad agentē: ſed hoc falſum eſt: er
3a go diuerſa rōne referunt̃ ad patrē: g̃ neceſſe eſt pone
re diuerſas relatiōes iſtis actib⁹ reſpondētes. Itē
vt dicit Richard⁹ ꝑſone diſtinguunt̃ ꝓpꝛietate oꝛi-
ginis/ ⁊ ꝓpꝛietate ſola/ ⁊ ꝓpꝛietate ⁊ oꝛigine: in deo
aūt diſtinguunt̃ oꝛiginis ꝓpꝛietate: oꝛiginis aūt ꝓ-
pꝛietas eſt illa q̄ determīat exiſtētie modū/ ſȝ illa nō
eſt niſi relatio oꝛiginis: g̃ in diuinis neceſſe eſt pone-
Solo re relatiōes vt videt̃. Sol'o/ dico relatiōes eſſe in
diuinis ſicut ꝓbant vltime rōes ⁊ mō loquoꝛ de re
lationib⁹ que ſunt ꝑſone ⁊ in ꝑſonis ſm̄ modū intel

ligēdi: q2 lȝ realit̃ loquendo relatio nihil ſit in ꝑſo-
na in diuinis/ tñ ſȝ modū intelligēdi diſtinguēs eſt
in diſticto ⁊ ſuppoſita ꝑſona relatio nō ſupponit̃: et
ſic ponim⁹ in vna ꝑſona plures relatiōes. Ad id g̃ Ad p̄mū
qḋ p° obijcit̃ dōm ꝙ relatio dicit ens reſpectiuū qḋ
ad alteꝝ eſt: ⁊ id ē idē cū ſuba/ tñ nō ſupponit̃ ſuppo
ſita ſuba: ⁊ iō ad diſtinctionē ei⁹ nō ſequit̃ diſtinctō
ſube: qḋ em̄ in inferioꝛib⁹ facit diuerſitas rei: hoc in
diuinis facit diuerſitas ſupponēdi: ⁊ eſt inſtātia ad
argumentū: ꝑſona eſt idē oīno cum natura/ ſȝ ꝑſone
ſunt plures: ergo nature pl'es: mutat̃ em̄ p̄dicatum
theologicū/ ⁊ ſic incidit fallacia figure dictiōis vl' eti
am accidētis/ ⁊ lȝ idem ſint/ nō tñ q̄cq̄d cōuenit vni Ad 2m
⁊ alij. Ad aliud dōm ꝙ relatio ī diuis nō ſuat na-
turā accñtis: ſicut mgr̃ ꝓbat in ſequenti pte iſti⁹ le-
ctōis: ⁊ hui⁹ rō dicta eſt ſupꝛa diſtin. viij. q2 nō trāſ-
ſumit̃ in diuina rōne generis/ ſȝ rōne differētie quā
ſuꝑaddit gñi: nec tñ ſequit̃ ꝙ ſit aſſiſtens: q2 cū in in-
ferioꝛib⁹ relatio habeat duo. ſ. accñtis naturā/ ⁊ ꝙ
eſt ad alterū. in diuinis vertit̃ in ſubam: quo ad na
turā accñtis ſicut oīa alia q̄ noīant accñs ⁊ de deo p̄
dicant̃: ⁊ iō relatio q̄ eſt ī inferioꝛib⁹ ineſt relatiuo/ ⁊
ad alteꝝ referri facit: in diuinis eſt relatiuū ſm̄ ſub
ſtantiā ⁊ facit ipm̄ referri ad aliud: ⁊ iō nō eſt extrin- Ad 3m
ſec⁹ aſſiſtens tm̄. Ad aliud dōm ꝙ ſimpliciſſima di
ſtinguunt̃ diſtinctiōe eſſentiali ſiue ſubali/ ſȝ relatio
nō impoꝛtat talē diſtinctionē in diuinis/ ſȝ potius
tres ſunt vnū in eēntia: vñ ſi dicam⁹ punctū a pun-
cto differre in hoc ꝙ vnū eſt pꝛincipiū ⁊ alteꝝ finis/
⁊ vnitatē ab vnitate eiuſdē gñis ī ſimpliciſſimo: po
nem⁹ adhuc diſtinctionē penes relatiōes: ita eſt ī di
uinis: q2 ſicut in ſequenti articulo patebit nihil com
ponit̃ ex hoc ꝙ addit̃ ei reſpect⁹ relationis/ ſȝ adhuc
manet ſimplex ſicut pꝛius: dūmodo tñ reſpectus re Ad 4m
lationis addat̃ ei. Ad aliud dicendū ꝙ relatiōes
aliter ſunt in diuinis ⁊ aliter in inferioꝛib⁹. in diui-
nis em̄ ſunt ipſe relatiōes exiſtentie modi: ſed in in-
ferioꝛib⁹ cauſant̃ ex modis exiſtentie: ⁊ hoc ideo eſt:
quia relationes ſunt diſtinguentes/ ⁊ ſm̄ intellectū
ante relatiua: ⁊ hoc patuit in p̄cedenti queſtione de
ypoſtaſi: ſed tamē adhuc in ſequenti diſtinctiōe erit
de hoc queſtio: ⁊ ideo nō eſt ſubſtantiale relationi ꝙ
conſtituat̃ ex motu/ ſed accidit huic relationi vel illi. Ad 5m
Ad aliud dicendū ꝙ maioꝛ differentia cauſat ma-
ioꝛem diſtinctionē: ⁊ ideo eſſentialit̃ diſtinguit̃ de⁹
a creaturis: ſed a ſuppoſito eiuſdē nature diuine nō
poteſt diſtingui ad ſuppoſitū eiuſdē nature/ niſi di-
ſtinctione minima/ ⁊ hec nō eſt eſſentialis: quia illa
maxima eſt/ ſed poti⁹ diſtinctio relationis: ⁊ ideo ꝑ
relationē neceſſe eſt diſtingui. Ad aliud dicendū Ad 6m
ꝙ bene cōcedo ꝙ aliquid ſeipo refert̃ ad aliud/ ſicut et 7m.
creatoꝛ ⁊ ipa relatio creata/ ſed nō cōcedo hoc de ſub
ſtantia vel alia creatura. Et ad obiectū dicendū ꝙ Ad ꝓbatōȝ
ſi ſeparet̃ relatio creature ab ipſa ſubſtantia creatu-
re ꝙ nō erit iam creatura nec refert̃ ad aliud: ⁊ h̄ nō
eſt incōueniens ſm̄ intellectū: dicit em̄ Boe⁹ in lib.
de ebdo. ꝙ ea que nō ſeparant̃ actu bñ ſeparant̃ in-
tellectu. bene em̄ intelligit̃/ lapis eſſe nō creat⁹. Et Obiectio
ſi obijcis ꝙ pꝛimo nō intellecto nō intelligit̃ ſecun-
dum/ dicendū ꝙ hoc verum eſt de pꝛimo vt pꝛimo: Sol'o
⁊ ſecundo vt ſecundo: ⁊ nō eſt verum de ſecundo ſm̄
id quod eſt: hoc enim bene intelligibile eſt ſine de-
pendentia ad pꝛimū. Ad aliud dicendum ꝙ hoc Ad 8m
non credo eſſe verum ꝙ materia ſeipſa ſm̄ id ꝙ eſt

referaṫ ad formā:qꝛ non dico potentiā que priuatio
eſt eſſe idem om̄ino cū materia/ ſed dico eam eſſe or-
Obiectio dinem materie ad formā. Et ſi dicas/ autē materia
Solo aut forma ⁊c. Dōm ꝙ hoc nō valet: qꝛ potētia ē ens
ſm quid ⁊ nō ſimpliciṫ: vn̄ ſicut motus qui eſt exitꝰ
de potentia ad actū diffiniṫ ꝑ potentiā ad actū/eo ꝙ
eſt exiſtens in potentia ⁊ in actu:ita dico ꝙ potentia
habet aliq̄d rōnis materie ſi referaṫ ad id cuiꝰ eſt/ ⁊
aliq̄d forme ſi referaṫ ad id qđ eſt: ⁊ ideo etiam nō ſe
quiṫ ꝙ nō immediate vniaṫ forma materie: qꝛ potē-
tia nō reduciṫ niſi ad eſſe materie ⁊ forme: licet autē
oīa hec cōcederenṫ adhuc nō ſequiṫ ꝙ ꝑſona ſeip̄a re
ferreṫ ad ꝑſonam aliā ꝓpter cauſam iam dictam: qꝛ
ſeipſis poſſunt aliqua eſſentialiṫ diſtingui/ſꝫ non ꝑ-
ſonaliter in eadē natura exiſtentia: qꝛ illa habet mi-
norem diſtinctionē q̄ȝ eſſentialē.

Arti. VII. G Arg. p̄mo:

Utrū relatio ſola multiplicet trinitatē.

Ecūdo q̄riṫ vtrū relatio ſola multiplicet tri-
nitatē: videṫ ꝙ nō: qꝛ ſumme ꝑfectōnis ſunt
ꝑſone diuine: relatio aūt inter entia nō ē ſum
me ꝑfectum ens/ ſed potiꝰ minus quolibet alio ente
habens de ente: ḡ videṫ ꝙ relatio nō debeat diſtin-
2º guere trinitatē. Item ens cuiꝰ eſſe eſt ad alterū po-
ſteriꝰ eſt ente cuius eſſe eſt ad ſeipſum. Probatio/ da
to ꝙ nihil ſit ad ſeip̄m nihil erit ad alterū/ ſed nō con
uertiṫ: ḡ ens in ſeipſo prius eſt ente ad alterū ſed en-
te primo debet diſtingui p̄mū omniū ſi aliquoº en-
te diſtinguiṫ: cum ergo ꝑſone ſint in primo/ videṫ ꝙ
3º ente abſoluto debeat diſtingui. Item ſubſtātia nō
cauſaṫ ab ente qđ ad ipſam reduciṫ vt ad ſubiectū ſꝫ
potius cauſat ipſum: ſed relatio in diuinis reduciṫ
ad ꝑſonam ſicut cuiꝰ eſt: ergo nō diſtinguit eam/ nec
4º facit ſm modū intelligendi in eſſe ꝑſonali. Item ſi
relatio multiplicat trinitatē (vt dicit Boeꝰ) multi-
plicat eam per eſſe qđ habet: nō habet aūt niſi eē re-
ſpectiuū: ḡ nō dat ei niſi eſſe reſpectiuū: per hoc autē
nō eſt ſubſtantialiṫ: ḡ perſone diuine nō erāt ſubſtā-
tialiter ſubſiſtentes qđ eſt hereſis Sabellij: ergo vi
Rō ꝓ veritate p̄ma. deṫ ꝙ non ſola relatione diſtinguaṫ trinitas. Sꝫ
cōtra/ entiū aliud eſt ſubſtantia aliud accidēs: ⁊ ſub
ſtantia veriꝰ eſt q̄ȝ accidēs. Item accidentiū aliud
eſt ens abſolutū ⁊ aliud ens reſpectiuū: ⁊ reſpecti-
uum minꝰ eſt q̄ȝ abſolutū: qꝛ innaſciṫ ⁊ auferṫ ſine
mutatione aliqua ſubiecti/ ſic patet ex Boetio: pu-
er em̄ qui naſceṫ ꝑ annū ſm diuerſitatē ſui incremē-
ti in multis faciet ſimilitudinē/ diſparitatē/ equali-
tatē/ inequalitatē que nullo modo mutanṫ ſm illđ
genus mutatiōis: ergo relatio minime habet de en-
te: ḡ ſua multiplicatio maxime cōpetit mľtiplicatio-
ni ſimpliciſſimi: hoc aūt eſt deꝰ: ergo inter oīa pre-
dicamenta nihil ita cōueniēnṫ multiplicat trinitatē
Scđa ſicut relatio. Item Auicenna in prima ph̄ia dicit ꝙ
relatiōis oppoſitio nihil facit cōpoſitū/ deṫ aliquod
ſimplex ſicut eſt deus/ illud habet relatōnē primi ad
ſecūda ⁊ relationē cauſe/ ⁊ multas alias relatōnes
Tertia Item hoc patet in vnitate ⁊ puncto/ que licet ſim-
plicia ſint/ tn̄ ſunt in eis diuerſe rōnes relationū: er-
go relatio nihil reddit cōpoſitū: ḡ ſua multiplicatio
Quarta maxime cōpetit ſimpliciſſimo. Item inter relatōes
quedā ſunt ſimpliciores alijs: q̄dam em̄ immedia-
te ſunt relatiuis/ vt ille que ſunt ſm modū originis
vt cauſa referṫ ad cauſatū ⁊ ecōuerſo: ſed nō ſic ſiḿis
⁊ equalis: qꝛ ille fundanṫ ſuꝑ ens abſolutū/ ſicut ſu
per qualitatē vel quantitatē: ⁊ eodē modo differēs
diſſiḿis et inequalis: ḡ cum relatōes originis ſuper
nihil fundenṫ niſi ſuꝑ ip̄m exiſtens ſimpliciores ſūt
alijs: ḡ ille maxime cōpetunt ꝑſonis diuinis ꝓpter
ſummā ſimplicitatē. Et hoc eſt concedendū ꝙ in nu Solo
mero generū nihil ita cōpetit ſicut relatio/ ⁊ in ſpe-
ciebus relationis nihil ita cōpetit ſicut relatio origi
nis qua alius eſt ab alio/ ⁊ per hoc diſtinctus ab eo.
Dōm ergo ad primū ꝙ quicq̄d eſt in diuinis eſt ꝑfe Ad p̄mū.
ctiſſimū: cum em̄ p̄dicatiōes inferioꝝ in diuina refe
rimꝰ om̄ia imꝑfecta reijcimꝰ. ⁊ ideo ꝙ relatio ē ens
imꝑfectum nō referṫ ad ſuperiora/ ſed potius qđ eſt
nō varians in eſſentia ſimpliciſſimū/ ⁊ ipſum eſt ꝑfe
ctiſſimū inquantū eſt in diuinis/ lꝫ imꝑfectū ſit in ſe
Ad aliud dicendū ꝙ hoc eſt verū vbi eſſe ad alterū Ad 2m
eſt vt natura accidentis. hoc aūt non eſt in diuinis/
ſicut prius habitū eſt: immo relatio in illa parte acci
pit ſubſtantie p̄dicatōnē. Ad aliud dōm ꝙ optet cō Ad alia
cedere qđ dicit Augꝰ ꝙ in om̄ibꝫ pater ⁊ filiꝰ ſūt vnū
preter id qđ ad alterū eſt: tn̄ illud eſſe ad alterū com-
plectiṫ illud qđ ad alterū eſt eē verū ſuppoſitū ⁊ ve-
rā eē ꝑſonā: qꝛ hec in diuinis nō repugnant.

Quid ſit notio ⁊ in quo differt a relatione. Arti. VIII H

Inde queriṫ de notiōe: ſcꝫ quid ſit notio: ⁊
in quo differat a relatione: dicit aūt Boeciꝰ Notio ⁊ relatio dr̄nt
ꝙ notio eſt ſimplex cōceptꝰ mentis: talis au
tem nō eſt niſi vniuerſale depuratū a materia ⁊ ap-
pēditijs materie: ḡ videṫ ꝙ notio ſit idem qđ vniuer
ſale. Itē mgr̄ vult ꝙ notio ſit qua ꝑſona cognoſciṫ
ſed relatione cognoſciṫ ꝑſona: ḡ videṫ ꝙ relatō ſit no
tio. Sꝫ cōtra/ relatiuū ē cuiꝰ eſſe eſt ad aliud ſe ha- Arguiṫ p̄o
bere: ḡ nō diffinite eſt relatio vniꝰ ꝑſone: notio autē
daṫ ꝑſone vni: ergo relatio nō eſt notio. Item aliq̄ 2º
eſt notio que nō eſt relatio ſicut ingenitꝰ qđ negatio
nem ſonare videṫ: ḡ videṫ ꝙ non om̄is notio ſit rela
tio in diuinis. Item in inferioribꝫ notio rei abſtra- 3º
hiṫ ab eo quo res eſt id qđ eſt. Id em̄ qđ eſt princi- 4º
piū formale eſſendi rem: eſt etiā principiū intelligē-
di eam: ḡ videṫ ꝙ notiones in diuinis magis debe
ant ſumi a ꝑte eſſentie q̄ȝ a ꝑte ꝑſonaꝝ. Solō dōm Solo.
ꝙ relatio ⁊ notio ſm nominū intentiones differūt: ad obiectu.
qꝛ ſicut ꝓbat obiectio notio eſt quo ꝯgnoſciṫ res: re-
latio aūt quo referṫ ad aliud: ſed tn̄ in diuinis non
accipiṫ om̄ino ſm diffinitionē Boecij: qꝛ in diuinis
nō ē vľe: ⁊ p̄terea a cōmuni ꝑſonaꝝ nō accipiṫ notio
ꝑſonarū: ſed potiꝰ a proprio: ⁊ hoc ideo fit: qꝛ cōmu
ne nō eſt principiū intelligendi ꝓpriū. vn̄ cum ꝑſone
in ratione ꝑſonaꝝ cognoſcanṫ ꝓprijs ſuis oportuit
accipere notiones facientes cognoſcere ex ꝑte ꝓprio
rū ⁊ nō ex parte cōmunis: ⁊ ꝑ hoc patet ſolutio ad p̄
mū ⁊ vltimū. Ad aliud dōm ꝙ relatio ⁊ notio quā Ad 2m
doqꝫ ſunt idem in ſuppoſito: ſed tamen ſm nominū
intentiones nō ſunt idem: ⁊ ideo ſm ſuppoſita non
conuertunṫ: quia ingeneratio nō dicit relationē ni
ſi large loquendo ꝓut dicit Augꝰ infra diſtin. xxviij
ꝙ negatio eſt in eodē gn̄e cum ſua affirmatione: ⁊ ꝑ
hoc patet ſolutio ad totum.

Itē quid in diuinis dicat ꝓprietas ⁊ quō differant ꝓprietates vere: ⁊ quō differāt ꝓprietates a relationibꝰ ⁊ notionibꝰ. Arti. IX I

Inde queriṫ de ꝓprietate: Dicit em̄ ph̄us
ꝙ ꝓprium eſt qđ cōuenit omni ⁊ ſoli ⁊ ſemꝑ
Hic aūt ꝓpriū nō cōuenit oī: qꝛ qđ cōuenit Arg. p̄mo
patri nō cōuenit filio: ḡ videṫ ꝙ nō ſint vere ꝓprie-

2o tates que hic aſſignanť. P. dicit Boe⁹ ꝙ ꝓpriū eſt
de ꝯñtib⁹ ſpēm: ſupra aūt ꝓbatū eſt in q̄one de ypo-
ſtaſi ꝙ ꝓprietates ꝑſonaꝝ ꝑ intellectū ſunt añ ypo-
ſtaſes licet realiter ſint ſemper ſimul: ergo videť ꝙ
non ſint ꝓprietates / ſed potius forme ſubſtātiales.
3o P. videť ꝙ nō oīs ſunt ꝓprietates: q2 q̄dam ſunt
que cōueniūt plurib⁹ / vt principiū ſiue ſpiratio acti-
ua que cōuenit patri ⁊ filio: ğ illa magis eſt cōmune
q̄ſtiūcula. q̄ꝫ ꝓprium. Item q̄riť in quo differant ꝓprietates a
Arg. p̄mo relationib⁹ ⁊ notionib⁹ / ⁊ videť ꝙ in nullo. In diui
nis eñ nō ponunť a doctorib⁹ niſi tria. ſ. notio / ꝑſo-
na ⁊ eſſentia: ğ ad aliqđ iſtoꝝ reduciť oīe qđ ē in di
uinis / ſꝫ ꝓprietates nō pñt reduci ad ꝑſonas nec ad
eſſentiā: ğ reducunť ad notiones: ğ videť ꝙ idem ſit
2o ꝓprietas ⁊ notio. Item q̄dam ſunt que inueniunť
in ꝑſonis non cōſtituentes ipſas ꝑſonas ſicut inna-
ſcibilitas nō facit patrem eſſe patrē: cum ergo ꝓprie
tates cōſtituāt numerū ꝑſonarū / videť ꝙ huiuſmo-
Sol'o di nō ſint ꝓprietates. Sol'o dicendū ꝙ intellectus
ꝓprietatis eſt vni ſoli ꝯuenire ⁊ ſemꝑ: ⁊ ideo quicq̄d
inueniť in ꝑſona qđ vni ſoli cōuenit ⁊ ſemꝑ hoc eſt ꝑ
ſone ꝓprietas. Et ex hoc pꝫ ꝙ nulla ꝓprietatū eſſen-
tialis eſt: q2 qđ eſſentiale eſt cōmune eſt ⁊ oīb⁹ cō-
Ad p̄mū uenit. Ad primū ergo dicendū ꝙ ph's aſſignat pro-
priū ſpeciei: ⁊ q2 ſpecies eſt de multis et in multis:
ideo neceſſe eſt ꝙ illud ꝓprium oīb⁹ ſuppoſitis ſpe
ciei conueniat ⁊ ſoli ſpeciei ⁊ ſemꝑ / eo ꝙ ſemꝑ ſequiť
eſſentialia principia ſpeciei / ⁊ ſicut eēntialia non re
linquūt rem cui⁹ ſunt eēntialia: ita nec illud qđ im-
mediate ſequiť ex illis. Sed ſancti aſſignant ꝓpriū
ꝑſonarū ⁊ nō nature cōmunis: ⁊ ideo nō eſt neceſſe ꝙ
Ad 2m iſta ꝓpria omnib⁹ cōueniāt. Ad aliud dōm ꝙ licet
ph's in topicis dicere videať ꝙ ꝓpriū aliquādo eſt
de priorib⁹ natura / tñ in veritate eſſentia ꝓprij ſem-
per eſt de poſteriorib⁹: q2 ſi dicať / homo eſt anīal di-
ſcipline ꝑceptibile / id qđ eſt ibi pri⁹ natura q̄ꝫ homo
magis facit ad ꝓprij bonitatē q̄ꝫ ad eſſentiā ipſi⁹: q2
dicit Boe⁹ ꝙ licet ꝓprium ſemꝑ comiteť ſubiectū et
vbiq̄ꝫ / tamē q2 nō eſt de cōſtituentib⁹ ipm / eſt de ge-
nere accidentiū / ſed hoc mō nō accipiť ꝓpriū in diui
nis / ⁊ eſt diſſimilitudo in duob⁹: q2 a ph'is aſſignať
ꝓprium nature cōmunis que eſt ſpēs ⁊ non ypoſta-
ſis incōmunicabilis: in diuinis aūt aſſignať ꝓpriū
incōmunicabilis ⁊ nō nature cōmunis. Alia diſſi-
militudo eſt ꝙ ꝓpriū in inferiorib⁹ nō cōſtituit id cu-
ius eſt ꝓprium / ſed poti⁹ ꝯſtituiť ab illo. In diuinis
aūt ſm rōnem intelligendi eſt ecōuerſo: ⁊ ideo nō eſt
eiuſdem rōnis in toto ꝓprium creatoris ⁊ creature.
Ad id qđ ſe Ad aliud dicendū ꝙ in diuinis nō ponim⁹ formas
quiť ex ſecū ſubſtantiales duab⁹ rōnib⁹ / quarū vna eſt: q2 for-
do ⁊ ad 3m. ma componit: ꝓpriū aūt nō facit eſſentialē cōpoſitio
nem: q2 nō eſt de eſſentia / vñ tranſſumptū nomen ꝓ
prij in diuina nō indicat cōpoſitionē eſſentialē. Alia
ratio eſt: q2 forma ſubſtātialis eſt forma ꝑtis que eſt
materia: ꝓpriū aūt nomen ꝑfecti: ⁊ ideo magis com-
Ad q̄ſtiūcu petit diuinis nomē ꝓprietatis q̄ꝫ nomē forme. Ad
lā ⁊ etiā ad aliud dōm ꝙ ꝓprietates a relatione differūt ſm no-
tertiū. men / ⁊ quādoq̄ꝫ etiā ſm ſuppoſitū. ſm nomen ꝙ re-
latio eſt ad alterū: ꝓprietas aūt nō reſpicit niſi id cu
ius eſt ꝓprietas ſm ſuppoſitū: q2 cōmune pluribus
bene poteſt eſſe relatio / non tamen pōt eſſe ꝓprietas
ꝓprie loquēdo / ſicut eſt cōmunis ſpiratio relatio pa-
tris ⁊ filij ad ſpiritū ſanctū / nō tamē eſt ꝓprietas / ⁊ ſi
militer innaſcibilitas ꝓprietas ē ⁊ nō relatio niſi lar-
ge ſumendo relationē / ſicut infra determinabiť. Ad Proṗetas
aliud dicendū ꝙ differentia eſt in ꝓprietatib⁹: quia ꝑſonal' ⁊ ꝑ-
quedā a ꝑpoſitiuo dicunť ꝑſonales: quedam ꝓprie- ſone drūt
tates ꝑſone tm̄. Perſonales ſunt ille a quib⁹ ſm ra
tionē intelligendi cōſtituunť ⁊ denoīanť ꝑſone / vt
paternitas / filiatio / ſpiratio paſſiua. Proprietates
aūt ꝑſone ſunt que inueniunť in ꝑſonis / ita ꝙ vni ſo
li ꝯueniūt / vt innaſcibilitas in patre: ⁊ ex his patet
ꝙ ꝓprietas ꝑſonalis ⁊ ꝓprietas ꝑſone ſe habent / ſi-
cut ſuperi⁹ ⁊ inferi⁹: q2 oīs ꝓprietas ꝑſonalis eſt
etiā ꝓprietas ꝑſone / ſꝫ nō cōuertiť. Proprietas au-
tē perſone ⁊ relatio ſe habent ſicut excedētia ⁊ exceſ-
ſa: quia q̄dam relatio eſt ꝓprietas ꝑſone / vt paterni-
tas / ⁊ quedā nō vt cōmunis ſpiratio: ⁊ ecōuerſo q̄-
dam ꝓprietas ꝑſone etiā eſt relatio vt filiatio / ⁊ que
dam nō vt innaſcibilitas. Ulteri⁹ patet ꝙ ꝓprie- Proṗetas
tas ꝑſonalis ⁊ relatio ſe habēt ſicut inferius ⁊ ſupe ꝑſonalis / ꝑ
rius: q2 omnis ꝓprietas ꝑſonalis eſt relatio / ſꝫ non ſone ⁊ notō
cōuertiť: q2 cōmunis ſpiratio eſt relatio / nō tamē ꝓ- ⁊ relatō dif
prietas ꝑſonalis. Item vlteri⁹ patet ꝙ tam ꝓprie- ferunt.
tas ꝑſone q̄ꝫ ꝑſonalis ſe habēt ad notionē vt ſuperi⁹
⁊ inferi⁹: q2 oīs ꝓprietas ſiue ꝑſone ſiue ꝑſonalis
eſt notio / ſed nō conuertiť: q2 cōis ſpiratio eſt notio /
⁊ nō ꝓprietas. Relatio aūt ad notionē ſicut inferi⁹
ad ſuū ſuperi⁹ ſe habet: q2 oīs relatio eſt notio / et
nō cōuertiť / eo ꝙ innaſcibilitas eſt notio ⁊ nō rela-
tio niſi large ſumendo relationē vt dictū eſt. Item Notiones
vlteri⁹ ex hoc patet ſm cōmuniorē opinionē que fe- q̄nq̄ꝫ.
re ab oīb⁹ defendiť hodie ꝙ quinq̄ꝫ ſunt notiones Quattuor
ſcꝫ innaſcibilitas / paternitas / filiatio / cōmunis ſpi- relatiōes.
ratio actiua ⁊ ſpiratio paſſiua. Quattuor aūt rela- Quattuor
tiones / paternitas / filiatio / cōmunis ſpiratio ⁊ ſpi- ꝓprietates
ratio paſſiua. Quattuor etiā ꝓprietates ꝑſone / in- ꝑſone.
naſcibilitas / paternitas / filiatio ⁊ ſpiratio paſſiua. Tres ꝓṗe-
Tres aūt tm̄ ꝓprietates ꝑſonales: ſcꝫ paternitas / tates ꝑſona
filiatio ⁊ ſpiratio paſſiua. les.

Utrum in diuinis ſint tm̄ tres relationes Arti. X
⁊ ſint ibidē aſſiſtentes. R

Einde queriť de hoc qđ dicit in littera. [Eſt
D ꝓpriū ſoli⁹ patris non q2 nō eſt nat⁹ ipē ⁊c̄.]
ſ. a. Hoc eñ videť falſum: quia infra diſtin. Arg. p̄mo
xxviij. dicet ꝙ innaſcibilitas eſt ꝓprietas patris eo
ꝙ ſoli patri cōuenit: ergo ꝓpriū eſt patris / eo ꝙ ſoli
patri cōuenit: ğ ꝓpriū eſt patris: q2 non eſt nat⁹ ipē:
⁊ hoc negat hic. Item ex hoc videtur accipi ꝙ hoc
dicit ꝙ ꝓprietates ſūt tres ⁊ nō plures. Et ſi dicas 2o
ꝙ intelligiť de ꝓprietatib⁹ ꝑſonalib⁹ tm̄ quas mgr
hic ⁊ in ſequēti diſtin. tm̄ determinat / videť ꝙ rela-
tiones ſint infinite ſic / q̄cq̄d ſine oīi mutatiōe ꝑſo-
ne ⁊ ꝑ accidens innaſciť / ⁊ ex habitudine alteri⁹ ad
ipm / hoc multiplicať ſm illas habitudines. relatio
ſic innaſciť: ğ multipliciť ſm habitudines alioꝝ ad
ipſum. Prima ſupponiť a Boetio in libro de trini.
⁊ ab Auicenna in prima ph'ia. Inde ꝓcedo vlterius
habitudines alioꝝ ad qđlibet entiū ſunt infinite / ⁊
vadunt ⁊ veniūt cōtinue: ğ infinite ſunt relatōes in
quolibet ente: ergo multomagis in deo q̄ ſe immedia
tius habet ad quodlibet ens q̄ꝫ aliqđ ens creatū ad
aliud. Item videnť etiam ab eterno relationes in- 3o
finite in deo fuiſſe: habitudo eñ vnius ad alterum
facit relationem / ſed ſm quodlibet attributū ſe ha-
bet vn⁹ ad alium ab eterno ꝓpter qđ dicunť equa-
les / ſimiles / idē ⁊ hmōi: ergo cū huiuſmōi attributa

infinita ſint videnꝰ hmōi habitudines eſſe infinite:
4o ⁊ ſic ab eterno multe fuerūt relationes. Jtē ab eter
no fuerūt in deo omniū rerū rōes que nō pl'al'r pñt
dici rōes niſi per reſpectū ad res creandas. ḡ ille ra-
tiones ab eterno fuerūt in ipſo ⁊ infinite: non ḡ ſunt
Sol'o tm̄ tres. Si dicas ꝙ ille nō cōſtituūt pſonas ſʒ iſte
Obiectio Cōtra/ maioris diuerſitatis reſpectꝰ eſt ad res di-
uerſas in ypoſtaſi ⁊ natura q̄ʒ reſpectus ad res di-
5o ſtinctas in ypoſtaſi tm̄ ⁊ non natura/ ſed nō diſtin-
guit pſonas reſpectꝰ primꝰ: ḡ nec ſecundꝰ. P̄. vide
tur ꝙ hmōi relatiōes infinite ab eterno exiſtentes in
deo fuerint aſſiſtentes ⁊ nō deꝰ/ ⁊ ſunt obiectiones
Gilberti porretani ⁊ ſymonis tornaceñ. aut eñ eo
pater deꝰ eſt quo pater eſt/ aut alio. ſi eodē/ ſʒ eētia
deꝰ eſt qua etiam filiꝰ eſt deus: ḡ filiꝰ eſt pater. Vel
ſic/ paternitate pater eſt: ḡ paternitate deꝰ eſt/ ⁊ cum
filiꝰ ſit deꝰ/ filiꝰ paternitate deꝰ eſt qđ eſt incōueni-
ens. Si alio: ḡ aliqđ eſt in deo qđ nō eſt deus: ſi ali-
ud/ ⁊ tunc habeo ꝓpoſitū ꝙ relatō deo aſſiſtit ⁊ nihil
6o eſt in ipſo. Jtē in poſterioribꝫ ſupponiꝰ iſta/ vt īme
diata ſuba non eſt quātitas: ḡ a ſil'i: ⁊ hec ſuba nō eſt
relatio: qꝛ generaliſſimū in vtraqꝫ gr̄a ſui ⁊ nō alte-
rius remoueꝰ a gn̄aliſſimo primo: ḡ relatiōes etiam
7o in diuinis nihil p̄dicant in diuinis. Jtē hoc exp̄ſſe
dicit Boeꝰ ꝙ relatio nihil p̄dicat in eo cuiꝰ eſt rela-
tio/ ſed aſſiſtit ei/ ⁊ dicit q̄liter ſe habeat ad aliū: ḡ vi
8o deꝰ ꝙ relatiōes aſſiſtant/ ⁊ nō ſint deus. Jtem Ri
chardꝰ de ſan. vicꝰ. dicit ꝙ relatio nō tam genus eſt
entis q̄ʒ ens in omni gn̄e entiū reſperſum: ḡ videꝰ ꝙ
ip̄m ſit magis ratio q̄ʒ natura aliq̄: qꝛ nihil in re eſt
Rōes in ꝯ- reſperſum in om̄i gn̄e entis. Sed cōtra Augꝰ ſup̄
riū prima dixit diſtin. xxj. ꝙ ſi deꝰ nō ea magnitudine eſt ma-
gnꝰ que ipſe eſt/ ſʒ participatiōe ꝙ maior eſt ſua ma-
gnitudo q̄ʒ ipſe: ḡ a ſimili ſi nō ea paternitate paꝰ eſt
2a q̄ ipſe eſt paternitas ſua maior eſt q̄ʒ ipſe. Jtem obij
ciꝰ fortiꝰ aut porretanꝰ ponit relatōnē ſuā aliqđ eſſe
ens in diuinis/ aut nihil. ſi aliqđ/ tūc oꝑtet ꝙ ſit ſub
ſtātia vel accn̄s/ ſi accidens erit in aliquo ſubiecto ⁊
illud erit compoſitū variatū p accidēs q̄ om̄ia abſur
de de deo intelliguntꝰ: ſi eſt ſubſtātia tunc habeo ꝓ-
poſitū ꝙ nō aſſiſtit/ ſed eſt ſuba ip̄m relatiuū. Si au
tē nihil eſt: ḡ cū pſone non diſtinguanꝰ niſi ſolo eo qđ
ad alterū eſt/ vt dicit Augꝰ ⁊ fides catholica pſone
nullo diſtinguunꝰ: qđ aūt nullo diſtinguiꝰ omnino
nihil eſt: ḡ pſone om̄ino nihil ſunt niſi noīa ſola qđ ē
3a hereſis ſabellij. Jtem q̄cq̄d diſtinguiꝰ p aſſiſtēs ex-
trinſecus tm̄: illđ nō diſtinguiꝰ ab alio ſeipſo/ pſone
diuine diſtinguunꝰ relatōe aſſiſtente extrinſecꝰ tm̄/
ḡ nō diſtinguunꝰ tm̄ ſuis ypoſtaſibꝫ ⁊ ſeip̄is: ⁊ h̄ ite
4a rū vicinū eſt hereſi Sabellij. Jtē illud aſſiſtens ab
eterno deo aut ē ens creatū aut increatū: ſi creatū: ḡ
creatū eſt ab eterno qđ eſt repugnātia intellectꝰ: qꝛ
creatū oppoſitā rōnem habet eterno. Si increatū: ḡ
eſt deus vel duo dij/ vel etiā creati vel infiniti erant
Obiectio qđ falſum eſt. Si aūt dicas ſicut dicūt quidā mo-
dernoꝝ ꝙ relatio eſt mediū entis ⁊ nō entis: eo ꝙ ip
ſa eſt rō rei ⁊ nō res: nec eſt etiā rō rei abſolute: ſʒ eſt
Sol'o. rō cōparatiōis rei ad aliā rem. Cōtra iſta ratio aut
aliquid ponit in re extra mentē rōcinātis/ aut nihil
ſi aliqđ ponit tūc habeo ꝓpoſitum: qꝛ tunc erit genꝰ
entis ⁊ nō rō ſola. ſi nihil: ḡ ratio eius eſt caſſa ⁊ va-
na/ ⁊ qđ magis difficile eſt/ ex hoc ſequiꝰ ꝙ pſone di
uine que nō niſi eo qđ ad alterū eſt diſtinguunꝰ non
differūt niſi rōne ſola ⁊ nō realiter diſtinguanꝰ: qđ

qꝛ dixit Sabelliꝰ cōdemnatꝰ eſt ꝓ heretico. P̄. in 5a
p̄fatiōe cantat eccl'ia: in pſonis ꝓprietas: in eſſentia
vnitas ⁊ in maieſtate adoreꝰ equalitas. Si ḡ ꝓprie-
tas in pſonis adoranda eſt vt deꝰ nō erit aſſiſtēs vt
extrinſecus adherēs tm̄. Sol'o dōm ꝙ opinio por Sol'o
retanoꝝ et falſa et heretica eſt: ⁊ ab alexandro papa
in cōcilio remenſi cōdemnata: vñ dicimꝰ nec infini-
tas relatiōes ab eterno eſſe nec etiā relatiōes aſſiſte
re nec relatiōes nihil eſſe/ ſed cōfitemur relationes
quattuor ab eterno/ ⁊ has deū eſſe/ ⁊ relatiōes etiāʒ
in inferioribꝫ aliqđ eſſe ⁊ ineſſe ⁊ adeſſe: in ſuperio-
ribꝫ aūt nec adeſſe nec ineſſe ꝓprie loquendo: ſed eſſe
ipſa relatiua vt ſup̄ determinatū eſt. Ad primū er- Ad primū
go dōm ꝙ ſunt quedā relatiōes ſm rem exiſtētes in
vtroqꝫ relatiuorū in inferioribꝫ/ vt ille q̄ innaſcunꝰ
mutatione vtriuſqꝫ ſicut om̄s relatiōes originis/ ⁊
he relatiōes veriſſimū dicūt correſpectū ad ſeinuicē
⁊ ſemp exigunt diuerſas ypoſtaſes in q̄bꝫ ſint/ ſic pa
ter ⁊ filiꝰ: nunq̄ʒ eñ eſt paꝰ in inferioribꝫ niſi ſui mu
tatiōe/ nec vnq̄ʒ filiꝰ alteriꝰ mutatione ſʒ ꝓpria. Sʒ Nota rela-
quedā alie ſunt dicte q̄dē ſp ad cōuertentiā ⁊ ad ſein tionū natu
uicē/ ſed nō innaſcunꝰ ex vtriuſqꝫ mutatōne neceſſa rā pulchre.
rio ſʒ alteriꝰ tm̄/ ⁊ ille ſunt que nō ſunt ſimplices ſed
fundanꝰ ſup aliud ens quantitatis vel qualitatis/
vel aliud hmōi/ ſicut ſimilis/ equalis/ dexter/ ſini-
ſter ⁊ hmōi. Et quedā ſunt relatiua q̄ nec vtriuſqꝫ re
latione ad cōuertētiā dicunꝰ/ nec vtriuſqꝫ mutatiōe
innaſcunꝰ/ vt ſciētia ⁊ ſcibile/ ⁊ vnū ⁊ multū/ vt di-
cit Dyoꝰ ⁊ ph̄s/ vt creator ⁊ creatura: nō eñ ſequiꝰ
ſi ſcientia ad alterū eſt ꝙ ⁊ ſcibile ſm id qđ eſt ad alte
rū ſit/ nec etiā ſequiꝰ ſi mutatꝰ eſt ſciēs ꝙ mutatū ſit
ſcibile. Vñ qꝛ primo mō dicta relatio veriſſimū ha-
bet eſſe relationis ⁊ ſimpliciſſimū ſolum illa ablata
mutatione a relatiuis tranſſumiꝰ in diuina/ vt priꝰ
diximus. Et ſi obijcias mihi ꝙ in inferioribꝫ om̄is Obiectio
relatio fundaꝰ in alio ente cum ſit accn̄s/ ⁊ accidentiſ
eſſe eſt ineſſe. Rñdeo ꝙ nō ſic intelligo fundari in Sol'o
alio ente/ ſʒ potiꝰ fundari in alio ſicut in cauſa nō in
ſubiecto/ ſic̄ dicit ph̄s ꝙ vnū in ſuba facit idē/ ⁊ vnū
in q̄ntitate equale/ ⁊ vnū in q̄litate ſil'e: cū tñ vtrūqꝫ
ſcʒ ⁊ equalitas ⁊ quātitas in vno fundenꝰ ſubiecto
qđ eſt ſuba: ita aūt nō ſubſterniꝰ aliqđ in quo ſit pa-
ternitas vel filiatio vel aliqua relatio originis: qꝛ
origo eſt ſm ſubam ypoſtaſis: ⁊ iđo relatō talis im-
mediatū habet originē ad ypoſtaſim originantē vel
originatā. Dōm ḡ ad primū ꝙ mgr̄ Hugo nō que- Ad p̄mū
rit niſi pſonales ꝓprietates tm̄ que ſunt relatōes lʒ
nō ſole. Ad aliud dōm ꝙ relatiōes que realiter exi Ad 2m
ſtunt in relatiuo ſm originē nō ſunt infinite/ vt iam
patuit: ſed relatiōes que nō ſurgunt ex origine ſʒ ex
mutatione alteriꝰ meo iudicio nō ſunt relatiōes rea
les in vtroqꝫ ſʒ in vno tm̄/ ⁊ in altero rō correſpectꝰ
⁊ nō res relatiōis: ⁊ hec rō nō eſt vana: qꝛ fundaꝰ in
habitudine reſpectꝰ realis in altero relatiuorū. Ad Ad 3m
aliđ dōm ꝙ habitudo vniꝰ ad aliū ſm attributa nō
eſt habitudo ꝓprie ſʒ vnitas diſtinctoꝝ: ⁊ illa nō im
portat aliā realē relatōnē niſi diſtictoꝝ ſub illo vno
⁊ iđ cū nō ſit relatō diſtinguēs niſi quadruplex non
erūt plures relatiōes q̄ʒ quattuor ab eterno. Sil'r
⁊ equalis ⁊ ſimilis rōne eiꝰ in quo eſt ſil'itudo ⁊ eq̄-
litas nō dicunt relationē/ ſʒ rōnem equaliū ⁊ ſimili
um/ ⁊ tūc importāt eaſdē quattuor relatiōes diſtin-
guendo/ ſicut ſup̄ dictū eſt/ diſtinc. xviij. Ad aliud Ad 4m
dōm ꝙ reſpectꝰ rōnū eternarū eſt rō ⁊ nō res diuer-

Queſtiūcľa ſa a deo. Et ſi q̄ras in quo fuerit illa ratio. Dico ꝙ rō
Solō tribꝫ modis dicit̄.ſ.in aptitudine rei de qua eſt:⁊ ſic
eſt in potentia ⁊ in ratione rōcinantis creati ⁊ in rō-
ne creatoꝛis. Primo aūt ⁊ vltio modo rō potuit eſſe
ab eterno: qꝛ nihil aliud ponit q̄ꝫ deū. medio vō mō
Ad obie- nō vñ ex hoc nihil pōt ꝓbari. Ad aliud dicendū ꝙ
ctionem. quo ad q̇d eſt maioꝛ diſtinctio in relatiōe reſpiciēte di
uerſum eſſe in natura ⁊ hypoſtaſi q̄ꝫ ad diſtinctum in
hypoſtaſi tm̄ ⁊ quo ad quid non eſt verum:maioꝛ em̄
eſt diſtinctio que fundatur ſuper maioꝛem/id eſt ma
Obiectio gis diſtincta ſic verum eſt:ſed non facit relatio ſed po
Solō. tius fit ex illo. Si autem dicatur maioꝛ diſtinctio a
magis diſtinguēte relatione nō eſt verū:qꝛ nulla ita
diſtinguit ſicut illa que eſt ſm oꝛiginē:qꝛ de illa dicit
Ad 5m Anſ. ꝙ nec intellectus capit nec rō ꝑmittit ꝙ in eodē
ſuppoſito oppoſiti reſpectus eſſe poſſint. Ad aliud
dicēdū ꝙ ea re pꝛ eſt q̄ deꝰ eſt/ſꝫ nō ea rōne ⁊ mō ītelli
gēdi q̇ modꝰ intelligēdi in diuis nō nihil eſt:ſꝫ potiꝰ
realiter ſignificabiľ cū ſuppoſita deitate nō ſupponat̄
Ad 6m paternitas:vt cū realiter loquētes dicimus paterni
tas diſtinguit ⁊ deitas nō diſtinguit/⁊ tūc nō ꝓcedit
obiectio vt patet ꝑ ſe cuilibet. Ad aliud dicendū ꝙ
ſicut ſup̄ habitū eſt diſtinctiōe. viij. Deus ſine q̄ntita
te magnus eſt nō tn̄ ſine relatiōe relatus:ſm aliquid
Ad 7m em̄ pōt trāſferri relatio ſm qꝺ tranſferri nō poteſt in
diuinā pꝛedicationē q̄ntitas/⁊ huius rō ibi dicta eſt/
⁊ ibi querat̄. Ad aliud dicendū ꝙ Boecius inten-
dit ꝙ nihil p̄dicat abſolutū ſm ꝙ relatio:qꝛ ſic eſt ha
Ad 8m bitudo quedā ad alteꝝ. tn̄ ſm id qꝺ ē aliq̇d p̄dicat in
relatiuo in inferioꝛibꝫ ⁊ eſt ip̄m relatiūū in ſupꝛioꝛibꝫ.
Ad aliud dicendū ꝙ Rich. nō loq̇t̄ ſm ꝙ eſt natu-
ra quedā diuiſa ꝯ alia entia ſed ſm ſuppoſitū ſuum ⁊
cauſam:cauſat̄ em̄ aliquo modo ab omnibꝫ generibꝫ
entiū ſed tn̄ eſt natura quedā diuiſa cōtra omne ens.

Arti. XI. L Quō ⁊ penes quid differant notiones in diuinis ⁊ an ꝓpꝛietates plures q̄ ſunt in vna ꝑſona differant in illa.

Einde querit̄ de hoc qꝺ dicit [Ecce breuiter
Arguit̄ pᵒ D aſſignauit tres ꝓpꝛietates triū ꝑſonarū ⁊c̄.]
ſ.b. Ex hoc em̄ videt̄ ꝙ notiōes ſm ꝓpꝛieta-
tes differant/⁊ queritur qua differentia:in diuinis
enim non eſt differentia/niſi que eſt ſm oꝛiginem ꝙ
vnum eſt ex alio:talis autē differentia nō eſt in notio
nibꝫ:qꝛ vna nō eſt ex alia:paternitas em̄ nunq̄ꝫ ꝓdu
2ᵒ cit filiationē. P. hec eſt falſa paternitas generat:ſꝫ
hec eſt vera paternitas diſtinguit:g̃ paternitas nihil
Queſtiūcľa ꝓducit:g̃ videt̄ ꝙ nō differāt in diuinis. Ulterius
ſubtilis. querit̄ qꝺ magis ē difficile vtrū ꝓpꝛietates plures q̄
Arguit̄ pᵒ ſunt in vna ꝑſona differāt in illa: Uidet̄ ꝙ ſic: qꝛ cū
ꝙ differāt. nō ſint niſi in ꝑſona illa:ſi ī illa nō haberēt differētiā
2ᵒ ſimpľr nullā haberēt. P. hec eſt falſa īnaſcibilitas
in pꝛe eſt paternitas in patre:g̃ cū nō fiat remotio vľ
negatio vniꝰ ab alia niſi rōne diuerſitatis/videt̄ ꝙ
ille ꝓpꝛietates in ꝑſona in qua ſunt habeāt diuerſita-
3ᵒ tem. Itē quicq̇d in aliq̄ habet numerū/neceſſe eſt
vt in eodē habeat diſtinctionē ſed dicimus ꝙ tres ꝓ-
pꝛietates vel relatiōes vel notiōes ſunt in patre:due
notiones ſunt in filio:g̃ in patre ⁊ filio notiōes ille di
Rō ꝙ non ſtinguūtur. Sed cōtra ſicut ſe habēt ꝑſone ad eſſē
differāt op- tiā/ita notiōes ad ꝑſonā:ſed ꝑſone in eſſentia nō di-
poſita. ſtinguūtur ſed vnū ſūt:g̃ notiōes in ꝑſona nō diſtin-
Solutio guūtur/ſed vnū ſunt vt videt̄. Solō dicendum ꝙ
notiōes diſtinguūtur ſeip̄is:ꝓncipia em̄ quibꝫ diſtin
guūtur res ab inuicē ſeip̄is diſtinguūtur vt hō ⁊ aſi-
nus differūt differētijs ſpecificis ⁊ ip̄e differētie non
alijs differētijs ſed ſeip̄is differūt. Ad id qꝺ cōtra Ad pꝛimū
obijcit̄ dicendū ꝙ diſtinctio ſm oꝛiginē eſt duplex.ſ. et 2m
ad id qꝺ eſt ab oꝛigīe vel oꝛigo ⁊ ad id qꝺ eſt oꝛiginis
rō ⁊ hoc ſcꝺo mō diſtinctio ſm oꝛiginē oꝛiginis rōnē
retoꝛquet̄ ad diſtinctionē notionū ⁊ ꝑ hoc patet ſolu
tio etiā ad ſcꝺm. Ad id qꝺ vlterius q̄rit̄ dicēdū ꝙ Ad q̄ſtiūcu
notiōes nō ſunt niſi in ꝑſonis ⁊ in ip̄is habent diſtin lam.
ctionē. Ad id qꝺ cōtra obijcit̄ dicendū ꝙ ꝑſone nō Ad rōnē op
ita vniūtur in eſſentia ꝙ ſint vna ꝑſona ſed potiꝰ ſunt poſitā ⁊ vl-
vna eſſentia: ⁊ ideo dicunt̄ vnū nō vnus. ita etiā no timam.
tiones nō ita vniūtur in ꝑſona ꝙ efficiātur vna no-
tio ſed efficiūtur vna ꝑſona/que tn̄ non componit̄ ex
eis ſicut nec eſſentia ex ꝑſonis: ſed verū eſt ꝙ notiōes
nō dicunt̄ vnū ꝓpter vnitatē ꝑſone in qua ſunt: qꝛ li
vnū in neutro genere retoꝛquet̄ ad eſſentiā. vñ notio
nes nō ſunt vnū ꝓpter ꝑſonā ſed ꝓpter eſſentie ſimpli
citatē:a ꝑſona aūt nō habēt diſtinctionē nec etiā vni-
tatē: qꝛ ſeip̄is diſtinguūtur ⁊ inq̄ꝫtum referunt̄ ad
actus notionales.

An ſuppoſita ꝑſona ſupponitur notio. Arti. XII.

Einde q̄rit̄ de hoc qꝺ dicit [notāt relatiōes q̄ M
D nō ſunt deo accidētales ſed in ip̄is ꝑſonis ab
eterno ſunt ⁊c̄. ſ.c. Uidet̄ em̄ ꝙ ex hoc ſequa Arg. pmo
tur ꝙ ſuppoſita ꝑſona ſupponat̄ notio: quecūqꝫ em̄
penitꝰ idē ſunt in re ſuppoſito vno ſupponit̄ ⁊ alteꝝ.
P. hic dicit ꝙ notio eſt ſubſtātia ſed īmediatiꝰ no- 2ᵒ
tio oꝛdinat̄ ad hypoſtaſim q̄ꝫ ad eſſentiā: ergo videt̄
ꝙ ꝓpꝛia ⁊ īmediata ſit iſta notio in ꝑſona: ſed ꝑſona
generat g̃ ⁊ notio:⁊ ſic videt̄ ꝙ ſuppoſita ꝑſona ſup-
ponat̄ notio. Item nō eſt ita fides determinata in 3ᵒ
numero notionū ſicut in numero ꝑſonaꝝ ⁊ nō condē
nantur qui dicūt notiones in diuinis nihil eſſe p̄ter
ꝑſonas:ergo videt̄ ꝙ ſm fidem catholicam notiones
nihil ſint p̄ter perſonas:ergo ſuppoſita ꝑſona ſuppo
nitur notio. Sed cōtra quecūqꝫ ita ſe habēt ꝙ ſup rō ꝓ vitate
poſito vno ſupponit̄ reliquum:in illis quicq̇d attri-
buitur vni attribuit̄ ⁊ alij:ſed nō ſic eſt de notione et
ꝑſona:quia notio diſtinguit ⁊ nō diſtinguit̄:perſona
aūt diſtinguit̄ ⁊ nō diſtinguit: ergo ſuppoſita ꝑſona
nō ſupponitur notio/qꝺ concedimus. Dicētes ad Solō
pꝛimū ꝙ licet ꝑſona ⁊ notio non differant re/ diffe- Ad pꝛimū
rūt tamen in modo intelligendi/ qui modus realiter
ſignificat̄ cū dicitur notio diſtinguit ꝑſona diſtingui-
tur. vñde nec ſufficit ad hoc ꝙ ſuppoſito vno ſuppo-
natur ⁊ reliquū idēptitas rei: ſed opoꝛtet inſuꝑ etiā
adeſſe hoc ꝙ quicq̇d cōuenit vni ⁊ alteri. Ad aliud Ad 2m
dicendū ꝙ licet notio ſit īmediata ꝑſone ⁊ ꝑſona ſub-
ſtantie ita ꝙ nullum eſt medium pꝛedicatū quo per-
ſone participēt notionem vel eſſentiam nō tamē hoc
ſufficit ad hoc ꝙ ſuppoſito vno ſupponat̄ ⁊ reliquū.
ſed opoꝛtet vnū īmediatū eſſe ad actum ⁊ attributū
alterius:ſicut generare eſt actus ꝑſone: ⁊ hic nō con-
uenit notioni vel eſſentie: ⁊ ideo cum ſic ꝓceditur no-
tio eſt perſona/perſona generat̄:ergo notio generat.
incidit fallacia accidētis. eo ꝙ ſumit̄ extraneū qꝺ nō
cōuenit ſm rationē intelligendi. Ad aliud dicen- Ad 3m
dum ꝙ licet notiones aliqui nō dicant eſſe/hoc refe-
runt ad hoc ſm ꝙ abſtractiue ſignificant̄ ſed ꝙ dice
rent nihil diſtinguere ꝑſonas diuinas: h̄ nō eſſet ca
tholicum: ⁊ ideo opoꝛtet ꝙ notiōes aliquo modo po
nant̄ vel implicite vel explicite ⁊ tunc nō omne qꝺ cō
uenit notioni cōuenit ꝑſone ⁊ ita ſuppoſito vno non
ſupponitur reliquū.

Qđ nō oīa que de deo dicūtur ſm ſubſtantiā dicūtur: quedā enī ſm relationem dicuntur: nihil tamen ſm accidens.

Quo circa ſciendū eſt: nō omne qđ dicit̄ de
deo dici ſm ſubſtantiā: qꝛ quedā dicūtur ſm
relationē que nō eſt accidēs: quia nō eſt mu
tabilis. vnde Aug. iu. v. li. de tri. ait: Nihil
in deo ſm accidēs dicit̄: quia nihil ei accidit
Nec tamen omne qđ dicit̄: ſm ſubſtantiā de
deo dicitur: In rebus creatis atq̄ mutabili-
bus qđ nō ſm ſubſtantiā dicitur reſtat vt ſm
accidens dicatur. In deo autē nihil quidem
ſm accidens dicitur: quia nihil in eo mutabi
le eſt aut amiſſibile. Nec tamen omne qđ di-
citur de deo ſm ſubſtantiā dicit̄. Dicitur em̄
ad aliq̄d ſicut pater ad filiū: ꝛ filius ad patrē
qđ nō eſt accidēs: quia ꝛ ille ſemꝑ eſt pater:
ꝛ ille ſemꝑ eſt filius: ꝛ ita ſemꝑ: qꝛ ſemꝑ natꝰ
eſt filius: nec cepit vnq̄ eſſe filius. Qđ ſi ali-
quādo eſſe cepiſſet: aut aliquādo deſineret
eſſe filius ſm accidens diceret̄. Et quia pa-
ter nō dicitur pater niſi ex eo ꝙ eſt ei filius. ꝛ
filius nō dicit̄ filius: niſi ex eo ꝙ habet patrē:
nō ſm ſubſtantiā hec dicūtur: ſed ad inuicē
iſta dicuntur: neq̄ tamen ſm accidens: quia
ꝛ ꝙ dicitur pater: ꝛ ꝙ dicit̄ filius ꝛ eternum
atq̄ incōmutabile eſt eis. Ecce apte his ver-
bis oſtendit̄ quedā dici de deo ſm ſubſtan-
tiam: quedā ſm relationē: nihil tamen ſm ac
a cidens. Oſtendit̄ etiam ꝓprietas patris eſſe
ꝙ habet filiū. ꝛ ꝓprietas filij ꝙ habet patrē.
Ideoq̄ cū dixit eternū ꝛ incōmutabile eſſe
ꝙ pater dicit̄ ꝛ ꝙ filius dicit̄: ita intelligi vo-
luit id eſt ꝓprietas qua pater eſt pater: ꝛ ꝓ-
prietas qua filius eſt filius eterna eſt ꝛ incō-
mutabilis: quia ꝛ pater ſemꝑ pater: ꝛ filius
ſemꝑ filius. Unde ꝛ Hylarius ꝓprietates ꝑ
ſonarū aſſignans in. xij. lib. de trinitate ait:
Si ſemꝑ patri ꝓpriū eſt ꝙ ſemꝑ eſt pater: ne-
ceſſe eſt ſemꝑ filio ꝓpriū eſſe ꝙ ſemꝑ eſt filiꝰ.
Ubi em̄ ſemper pater eſt: ſemꝑ ꝛ filius eſt: ğ
qui nō ſemꝑ pater eſt: nō ſemper genuit. Itē
in eodē. Nato deo manifeſtum eſt propriū
eſſe ꝙ filius eſt.

Arti. XIII. Utrum tm̄ tres ſunt notiones in diuinis.

N Einde querit̄ de hoc qđ dicit [Oſtendit̄ etiā
o ꝓprietas patris eſſe ꝙ habet filium ꝛc̄.] ē. a.
Arguit̄ p° Hic em̄ incidit queſtio de nūero notionū ſuꝑ
em̄ ꝓbatū eſt ꝙ ſint finite ꝛ in ꝑſonis ſunt ꝛ non aſſi-
ſtentes. videt̄ aūt ꝙ ſint tm̄ tres ꝛ eſt cōis obiectio:
ōis em̄ notio eſt aliq̄ triū ꝑſonarū: ſed ꝑſone nō multi
2° plicant̄ niſi ꝑ tres: ergo nec notiones. Item ꝑſona
vna vt ꝑſona nō pōt cognoſci niſi vno modo ſicut ipa
nō niſi vno mō eſt cū ğ notio ſit ad ꝑſone cognitionē/
videt̄ ꝙ notiōes nō ſint niſi tres. Itē originis pro 3°
prietas ī diuis facit ꝑſonas: ſed vnūqđq̄ cognoſcit̄
eodē mō q̄ in eſſe ſm rōnē intelligēdi ꝯſtituit̄ ğ cogno
ſcit̄ originis ꝓprietate: ſed originis ꝓprietas in diuis
nō niſi triplex eſt. ſ. qui nō ab alio a quo alius ꝑ gene-
rationē. ꝛ q̄ ab alio ꝑ ſpirationē: ergo videt̄ ꝙ nō ſint
niſi tres. Videt̄ aūt ꝙ ſint ſex: qꝛ ita dic̄ Anſ. in li. 4°
de ꝓceſſione ſpūſſancti. Porro ſex ſunt differētie pa-
tris ꝛ filij ex hijs naſcētes noib⁹. ſ. habere patrē nō ha
bere patrē/ habere filiū nō habere filiū/ habere ſpiri-
tūſanctū de ſe ꝓcedentē nō habere ſpm̄ſctm̄ de ſe ꝓce
dentē: cū igit̄ hic enūerent̄ ſex ꝛ inſuꝑ ſit īnaſcibilitas
q̄ hic nō tangit̄. videt̄ ꝙ ſeptē ſint notiones. Item 5°
nos habemꝰ notionē vnā q̄ nō eſt ab alio: ergo habe-
bimus aliā q̄ eſt ab alio ꝛ a q̄ alius ꝛ a q̄ nullus ꝛ qui
ab alio a quo alius: ğ videt̄ ꝙ adminꝰ ſunt ſex notio-
nes. Itē videt̄ ꝙ nō ſunt niſi tres: qꝛ īnaſcibilitas 6°
eſt in vno: ſed videt̄ ꝙ paternitas ꝛ filiatio ſint vna:
eadē eſt via a theb̄ ad athenas q̄ eſt de athenis ad the
bas: ğ a ſimili eadē in eſſentia eſt cōparatio patris ad
filiū ꝛ filij ad patrē: ſꝫ patris ad filiū cōparationē no-
minat paternitas: filiatio aūt ecōuerſo: ğ eadē eſt pa-
ternitas ꝛ filiatio. Eadē rōne eadē eſt ſpiratio actiua
ꝛ paſſiua: ğ non ſunt niſi tres notiones. Itē videt̄ 7°
ꝙ nō ſint niſi due: qꝛ negatio nihil facit cognoſci. cū
igit̄ īnaſcibilitas ſit negatio videt̄ ꝙ non ſit notio: ꝛ
paternitas ꝛ filiatio ꝛ ſpiratio actiua ꝛ paſſiua ſunt
due: vt iā ꝓbatū eſt/ videt̄ ꝙ nō ſint niſi due. So- Solo
lutio ad hoc leue eſt rn̄dere ſupponēdo ꝙ tria exigūt̄
ad hoc ꝙ ipm̄ ſit notio perſone vt ꝑſone. ꝑſona em̄ eſt
nomē ꝑtinēs ad dignitatē ſicut ſupra determinatū
eſt: ğ nō cognoſcit̄ niſi ꝓprietate ad dignitatē ꝑtinēte
dico igit̄ ꝙ opꝫ ꝙ ꝑtineat ad dignitatē ꝛ illā digni-
tatē in ſpecie exprimat ꝛ ꝙ ſit principiū cognitiōis ꝑ-
ſone cū ğ nō eſſe ab alio nō cōueniat niſi vni ſoli patꝫ
ꝙ hoc qđ in ſpecie dicit/ dicit etiam dignitatē: quia
nō eſſe ab alio dignitas eſt ꝛ dicit rōnē cognoſcēdi: ꝛ
ideo innaſcibilitas notio ꝛ dignitas eſt patris: qꝛ in
ordine nature due ꝑſone nō eſſe ab alio non pn̄t. Eſſe
aūt ab alio nō determiat in ſpecie ꝛ in genere nō di-
cit dignitatē: ꝛ ideo nō eſt notio ſed ꝯſequēs notionē
Simil'r a quo alius licet dicat vel dicere videat̄ q̄n-
dam dignitatē tn̄ qꝛ in ſpecie nō determinat nō diffi
nit notionē dignitatis: ꝛ ideo nō eſt notio ſed eſſe ab
alio ꝑ generationē eſt dignitatis qđ importat natu-
re equalitatē ꝛ cōicationē ꝛ ſimiliter eſſe ab alio per
ſpirationē: ꝛ ideo illa dicunt notiones ſil'r a q̄ alius
ꝑ generationē ꝛ a quo alius ꝑ ſpirationē ſpecificāt ꝑn
cipiū cognoſcēdi dignitatē: ꝛ ideo illa etiā important
notiōes igit̄ ſunt quinq̄ tm̄. ſ. qui nō ab alio qđ dicit
īnaſcibilitatē a quo alius ꝑ generationē. ꝛ a q̄ alius
per ſpirationē ꝛ qui ab alio per generationē ꝛ qui ab
alio per ſpirationem. Ad primū ergo dicendum ꝙ Ad primū
licet quelibet notio ſit aliqua trium perſonarum nō et 2m
tamen ſequit̄ ꝙ non ſint niſi tres: qꝛ nō accipiūt nu-
merū a ꝑſonis ſed potius a ſeipis ſm qꝫ ꝑ ipam perſo
ne diuidūtur diuerſimode in eſſe perſonali et digni-
tates cognoſcūtur. Ad aliud dicendū ꝙ originis Ad 3m
ꝓprietas multiplex eſt ſm comparationē ad ante et
poſt ꝛ nō eſt tm̄ ſm numerū eorum que originantur
illis ꝓprietatib⁹. Ad aliud dicendū ꝙ Anſelmus Ad 4m
vocat differētias diſtinctiōes perſonarū penes ea q̄

cõmuniter vel ꝓprie ꝑſonas cõſequũtur ſicut nõ ha-
bere filiũ eſt cõmune quoddã ex quo nõ cognoſcitur
aliqua dignitas: vñ ibi nõ intẽdit ꝓbare numerũ no-
Ad 5m tionũ. Ad aliud dicendũ ꝙ nõ eſſe ab alio dicit dig-
nitatẽ et in ſpeciali: eſſe aũt ab alio nõ ſic dicit et ideo
Ad 6m nõ eſt ſimile. Ad aliud dicẽdũ ꝙ illud argumentũ
quidam concedunt. Sed aliter eſt dicẽdum ꝙ ſicut
in actiõe et eſt id qd̃ accidẽs eſt et eſt ſcd̃m hoc i agẽte
et eſt id qd̃ eſt actio et ſecũdũ hoc eſt ab agente in pa-
tiẽte. ita in relatione. vñ paternitas eſt in patre ⁊ ſm
qd̃ eſt ad filiũ ſic eſt adhuc in patre reſpectu filij ⁊ ecõ-
uerſo de filiatiõe: ⁊ ideo relatio ſm id qd̃ eſt nõ eſt niſi
in relatiuo qd̃ denoĩat. licet ꝑ reſpectũ cointelligatur
ſuũ correlatiuũ: ⁊ iõ relatio ſm id qd̃ eſt nõ eſt in me-
dio. vñ nõ eſt ſimile via ab athenis ad thebas: quia il-
la ſm id qd̃ eſt in medio eſt: ſed eſt ſimile de cõpara-
tione thebarũ ad athenas ⁊ ecõuerſo: qꝛ termini vie
licꝫ ad ſeinuicẽ cõparent̃ tñ differũt ſm id qd̃ ſunt. ⁊
idem eſt de paternitate ⁊ filiatiõe. de ꝓceſſiõe actiua
⁊ paſſiua oĩno eadẽ eſt ratio ⁊ ideo differunt ille rela-
Ad 7m tiones. Ad aliud dicendũ ꝙ nõ eſt abſolute nega-
tio ſed ponit aliquid in patre. vt infra patebit diſtin-
ctione. xxviij. vel dicat̃ ꝙ negatiões notũ faciũt ſicut
ſup̃ ꝓbatũ eſt ſed prima ſolutio verior eſt.

Quare dicatur eſſe propriũ vnigeniti ꝙ eſt filius dei: cum etiam homines ſint filij dei.

Hic querit̃ quõ dicat̃ ꝓprium nato deo ꝙ eſt
dei filius vel genitus ex deo: cum etiã homi-
Pſal. 81. nes filij dei dicant̃ ⁊ ſint: ſm illud: Filij ex-
celſi omnes. Et ad moyſen de populo iſrael
Exod. 4. a dñs ait: Filius meus ꝑmogenitus iſrael. Sꝫ
magna eſt diſtantia. Hoĩes eñ filij dei ſunt
factura: nõ natiuitatis ꝓprietate: deus autẽ
filius originis ꝓprietate filius eſt ⁊ veritate
natiuitatis: nõ factura vel adoptiõe: ⁊ illi q̃-
dem ante ſunt q̃ filij dei ſunt. Fiunt eñ filij:
nõ naſcũtur filij dei. Unde Hilarius ſolum
deum natũ originis ꝓprietate dei filiũ oſten-
dens inter ip̃m ⁊ hoĩes filios dei euidentiſſi-
me diſtinguit in. xij. li. de trinitate ita dicẽs
Uero patri ſolus qui ex deo naſcitur vere fi-
lius eſt: ⁊ nos quidẽ filij dei ſumus: ſed ꝑ fa-
Eph. 2 cturã. Fuimus aliquãdo filij iracũdie: ſed
filij dei per adoptionẽ effecti ſumus potius
q̃ naſcimur: ⁊ quia omne qd̃ fit anteq̃ fiat nõ
fuit. nos cũ filij nõ fuiſſemus efficimur. Ante
eñ filij nõ eramus: ſed ꝑ gratiã facti ſumus:
nõ nati neq̃ generati: ſed acquiſiti. Acquiſi-
nit eñ nos deus ſibi ⁊ per hoc dicit̃ nos genu-
iſſe. Genuiſſe eñ deũ filios nunq̃ cum ꝓprie-
tatis ſignificatione cognoſcimus dici. Ex ad-
optione enim homo factus eſt filius dei non
ex generatione neq̃ ei ꝓprietas eſt ſed nũcu-
patio: ac per id nõ vere filius eſt: quia nec ꝓ-
prie natus dicit̃: nec ſemꝑ fuit filius. Unige-
nitus autẽ deus nec fuit aliquãdo nõ filius:
nec fuit aliq̃d anteq̃ filius: nec quicq̃ ip̃e ni-
ſi filius. Atq̃ ita qui ſemꝑ eſt filius naſcibili-
tatis ꝓprietate ac veritate filius eſt ſolius q̃
genuit ⁊ ille tñ qui genuit pater ipſius eſt:
qꝛ ſicut ille filius origĩe ita ille pr̃ generatiõe.

Qd̃ homo dicitur filius trinitatis ⁊ trinitas põt dici pater hominũ.

Homo v̾o qui filius dei eſt factura nõ tñ pa-
tris ſed ⁊ filij ⁊ ſpũſſancti filius eſt. i. totius
trinitatis: ⁊ trinitas ip̃a pater eius dici põt.
vnde Aug. in. v. lib. de trinitate dicit: Non
poteſt dici trinitas pater: niſi forte tranſlati-
ue ad creaturã ꝓpter adoptionẽ filiorũ. Qd̃
eñ ſcriptum eſt. Audi iſrael: dñs deus tuus Deut. 6.
deus vnus eſt. nõ vtiq̃ excepto filio aut ſpiri-
tuſancto oportet intelligi: quẽ vnũ dñm deũ
noſtrũ recte dicimus: etiã patrẽ noſtrũ ꝑ gra-
tiã ſuã nos regenerantẽ. De hoc etiã Hilarius
in. vj. lib. de trinitate ait: Omnibus ꝑ fidem
deus pater eſt q̃bus eſt pater per eã fidẽ qua
ieſum chriſtũ dei filiũ cõfitemur. Ecce oſten-
ſum eſt quare ꝓpriũ dicatur eſſe dei nati ꝙ
filius eſt: quia. ſ. ip̃e ſolus natus ꝓprie dicit̃
vnde Hilarius in li. iij. de trinitate ait: Dñs
dicens clarifica filiũ tuũ nõ ſolo nomine con- Joh. 17.
teſtatus eſt ſe eſſe filiũ: ſed ⁊ ꝓprietate. Nos
filij dei ſumus: ſed nõ talis hic filius. Hic eñ
verus ⁊ ꝓprius eſt filius originis nõ adoptio-
ne: veritate nõ nũcupatione: natiuitate non
creatione.

Qd̃ ſpũſſctũs dicit̃ ꝓprie donum dei: qꝛ ꝓprietate eſt donũ vt filius natiuitate: ⁊ vtroq̃ mõ dicit̃ relatiue ⁊ ſm eandem relationem.

Ita etiam de ſpirituſancto dicendũ eſt qui
ꝓprie dicit̃ donũ dei: cum tamen ⁊ alia plu-
ra ſint dona dei. Sed ſpũſſanctus ita ꝓprie-
tate imutabili ⁊ eterna donũ eſt ſicut filius ꝓ-
prietate eſt filius. Eo eñ dicit̃ donũ quo ſpi-
rituſſctũs: ⁊ vtroq̃ vtiq̃ nomine relatiue di-
citur: eadẽq̃ relatiõe dicitur ſpũſſanctus et
donũ: licet ip̃a relatio non ita appareat in h̃
noĩe ſpũſſctũs ſicut in hoc noĩe donũ. vnde
Aug. in. v. li. de tri. ait: Spũſſanctus q̃ non
eſt trinitas: ſed in trinitate intelligit̃ in eo ꝙ
ꝓprie dicit̃ ſpũſſanctus relatiue dicit̃: cum ⁊
ad patrẽ ⁊ ad filiũ refertur: quia ſpũſſanctus
⁊ patris ⁊ filij ſpũs eſt. Sed ip̃a relatio non
apparet in hoc noĩe. Apparet autẽ cum dicit̃
donũ dei. Donũ eñ eſt patris ⁊ filij: quia a

patre ꝓcedit ⁊ a filio ergo ſpūſſctūs ineffabilis quedā patris filijq̧ cōmunio eſt. Et ideo fortaſſe ſic appellat̃ vt iam diximus: nec iterare piget: q: patri ⁊ filio poteſt eadē appellatio cōuenire. Nam hͦ ipſe ꝓprie dicitur qđ illi cōmuniter. Quia etiam pater ſpūs ⁊ filius ſpūs: ⁊ pater ſanctus: ⁊ filius ſctūs. Ut ergo ex noīe qđ vtriq̧ cōuenit vtriuſq̧ cōmunio ſignificet̃: vocat̃ donū amboꝝ ſpūſſanctus. Ecce habes quare ſpūſſanctus ꝓprie dicat̃ donū: ⁊ ꝙ relatiue dicit̃: ſiue donū ſiue ſpūſſctūs. Et ꝙ nomen ſibi ꝓpriū tenet qđ cōmuniter patri ⁊ filio cōuenit ſ; diuiſim. Ecce eſt ſciendū ꝙ cum pater vel filius dicit̃ ſpūs ſiue ſctūs neutrū relatiue dicit̃: ſed ſm ſubam

An pater vel filius vel trinitas ipſa poſſit dici ſpūſſanctus.

Hic queri pōt vtrū pater vel filius vel etiā ipſa trinitas poſſit dici ſpūſſanctus: ſicut disiunctim dicit̃ ⁊ ſpūs ⁊ ſctūs. De hoc Aug. in v. li. de trini. ſic ait: Trinitas nullo modo poteſt dici filius: ſpūs vͦo ſctūs pōt q̇dem vni-
Joh. 4. uerſaliter dici ſm id qđ ſcriptū eſt: Quō deus ſpūs eſt. Itaq̧ pater ⁊ filius ⁊ ſpūſſctūs qm̄ vnus deus eſt: ⁊ vtiq̧ deus ſctūs eſt ⁊ de⁹ ſpiritus eſt pōt appellari trinitas ⁊ ſpūſſanctus. Sed tamen tunc ſpūſſctūs relatiue nō dicet̃ ſm eſſentiā q: ꝓprie ſpūſſctūs qui nō eſt trinitas: ſed in trinitate dicit̃ relatiue.

Quidā putāt ſpiritūſctm̄ nō dici relatiue ad patrē et filiū: q: nō viciſſim r̄ndent ſibi vocabula ſed falſo.

Quidā tn̄ putāt ſpm̄ſctm̄ vel donū nō dici relatiue ad patrē vel ad filiū. Si em̄ inquiunt hec relatiue ad ſe dicunt̃: ſuis inuicē ſibi r̄ndent vocabulis: vt ſicut dicit̃ pater filij pr̄ et filius pr̄is fili⁹: ita dicat̃ pr̄ ſpūſſancti vel doni pater ⁊ ſpūſſctūs vel donū patris ſpūs vl̃ donū. Sed nō ita eſt in omnib⁹ relatiuis. Nō em̄ oīa q̄ relatiue dicūtur ſuis ad ſeinuicē reſpondēt vocabulis. Unde Aug. hoꝝ elidēs opinionē in q̇nto libro de trinitate. Non te moueat inq̇t quoniā diximus ſpm̄ſanctū non ipſam trinitatē: ſed eū qui eſt in trinitate relatiue dici: licet nō ei reſpondeat viciſſim vocabulū eius ad quē refert̃. Dicimus em̄ ſpm̄ ſanctū patris ſed nō viciſſim dicimus patrē ſpūſſancti: ne filius eius intelligat̃ ſpūſſctūs. Item dicimus ſpirtūſanctū filij: ſed nō dicimus filiū ſpūſſancti: ne pater eius intelligat̃ ſpūſſanctus. In multis em̄ relatiuis hoc cōtingit vt non inueniat̃ vocabulū quo ſibi viciſſim reſpondeāt. Cū ḡ dicim⁹ donū patris ⁊ filij: nō q̇dē poſſum⁹ dicere patrē doni aut filiū doni: ſed vt hec viciſſim r̄ndeāt: dicim⁹ donū donatoris ⁊ donatorē doni: q: hic potuit inueniri vſitatū vocabulū: illic non potuit. Donū ergo donatoris ⁊ donator doni cū dicimus relatiue vtrūq̧ ad inuicē dicim⁹ donator tn̄ nō fuit deus niſi ex tēpore: cū ſpirituſſctūs ſit donū etiā ab eterno.

An liceat in diuīs ſine pctō diuerſimode opinari ⁊ loq̇ de notionibus cū q̇dā ponunt plures quidā pauciores ⁊ an falſa opinio faciat hereticum. Arti. XIIII. O

Einde querit̃ de hoc qđ dicit [Hic q̄rit̃ quō
o dicat̃ eſſe ꝓpriū nato deo] Hic em̄ opꝫt duo determiāre. ſ. q̄liter auſus eſt aliq̇s in diuis notiōes ponere p̄cipue cū ſibi vt videt̃ in materia fidei doctores cōtradicāt: Et ſcđo quid exigit̃ ad gratuitā filiationē: Ad primū ꝓcedit̃ ſic: Alius dicit nullā ꝓprietatē ſiue notionē: ali⁹ ponit infinitas ali⁹ q̇nq̧ alius tres: q̇dā aūt iſtarū ꝯtradictorie opponūtur. ſ. nullā eſſe notionē ⁊ aliquā eē notionē: ḡ altera erit falſa: mēdaciū aūt vt dicit Aug. qđ eſt in doctrina fidei maximū eſt oīm mendacioꝝ: ḡ videt̃ ꝙ talis diuerſitas opinionū nō poſſit eſſe ſine pctō mortali. Arguit̃ p°

Itē ſup̄ diſtinctiōe. ij. habitū eſt ꝙ nuſq̧ p̄iculoſius erratur q̄; in materia de trinitate cū ḡ iſte error ſit ī materia de trinitate videt̃ eſſe p̄iculoſiſſimus. 2°

Si dicas ꝙ ſcriptura nō determiauit ⁊ ideo opiniōes circa hoc eſſe poterūt. Solo.

Queraſ q̇d vocat̃ ſcriptura: ſi canō biblie ſcriptura vocat̃ ſicut nō determiat q̇nq̧ notiones ita etiā nō determiāt tres eſſe pſonas: ḡ etiā de hͦ pn̄t eē diuerſe opiniōes qđ falſum eſt: q: heretic⁹ reputaret̃ q̇ aſſereret nō eſſe tres pſonas. Obiectio

Si aūt canon patrū dicit̃ ſcp̄tura plane falſum videt̃: q: infra habebim⁹ ꝙ Aug. noīat ⁊ ponit notiōes diſt. xxviij. 3°

Ad hoc dicendū ꝙ ꝓpter difficultatē materie nō ex p̄ſumptiōe ſed ex rōne hic diuerſa opinātes excuſant̃ q: falſa opinio nō facit hereticū ſed potius p̄ſumptio aſſertiōis ⁊ defenſiōis vt dicit mgr̃ infra li. iiij. in tractatu de euchariſtia diſtinctione. xiij. ca. vltio. Solutio

Ad primū ḡ dicendū ꝙ nō cōtradicūt in re nullā dicētes eſſe notionē ⁊ aliq̇s dicētes notiōes eſſe: q: illi q̇ nullā dicūt ponūt ꝙ pſone ſeipis diſtinguūtur ⁊ ita implicite ponūt notiones ſed nō diſtinctas a pſonis niſi ſm intentionē: q: īpoſſibile eſt ponere diſtinguens ⁊ diſtinctū p intentionē eſſe idem. Illi aūt qui ponunt notiōes nō dicūt eas re differre a pſonis ſed ſuppoſitione ⁊ mō intelligēdi nec eſt mendaciū/ q: nō dicūt intētione fallendi ſed potius id opinātur qđ veꝝ eſſe credunt. q̇ aūt dicit ꝙ nō eſt verū ⁊ putat eſſe verum nō mentit̃ vt dicit Aug. Ad primū

Ad aliud dicendū ꝙ nūerus notionū refert̃ ad numerū pſonarū: ⁊ iō nō habet articulū ſymboli ſpecialē ⁊ ideo nō eſt ibi tm̄ p̄iculum ſicut in alio qđ exp̄ſſe a patrib; eſt determinatū. Ad 2m

Ad aliud dicendū ꝙ licet Aug. noīet notiōes ⁊ ꝓprietates nō tn̄ oſtēdit qualiter diſtinguūtur a perſonis ⁊ nō determinat vtrū ſint vt notiones vel in noto p eas tm̄ vel vtꝝ ponēde ſint p ſe: ⁊ ideo circa illud poſſunt eſſe opiniones. Ad 3m

Quid exigat̃ ad gratuitā filiationem. Arti. XV. P

b Eunde q̄rit q̄d erigit ad gratuitā filiatiōē; in cōi quā mgr̄ videt hic tāgere triplicē.ſ.factura ſiue creatiōe ⁊ recreatiōe ⁊ eterna generatione ⁊c.ſ.a. ſed q: de hoc plurima dicta ſūt diſtinctiōe.x. tertij libri ibi reqrant q: ibi diſputatū eſt de filiatiōe adoptiōis ⁊ filiatiōe p naturā ⁊ gratiā vnionis ⁊ factura. Hoc ſolū hic notandū eſt q̄ licet alie res ſint facte ad exēplar qd̄ habent in mente diuina/nō tn̄ deus ꝓprie dicit pr̄ eaꝝ nec ille filij: q: filius eſt qui alio mō habet imaginē facientis vt homo ⁊ angelus. Que aūt in ſequēti parte dicūtur a mgr̄is ſatis plana ſunt per ea que tractata ſunt de ſpūſancto. Sol'o

An eaſdē ꝓprietates aſſignent Auguſtinus et Hilarius et an iſte ſint que dicuntur paternitas et filiatio et proceſſio.

Di.XXVII. De ꝓprietatib; pſonaꝝ ſm q̄ diuerſis noīb; exp̄mūt pvocabula magis vſitata

b Hic queri poteſt vtrū ꝓprietates quas Hilarius ſupra aſſignauit.ſ. q̄ pater ſemp eſt pater ⁊ filius ſemp eſt filius: ſint ille eedē ꝓprietates quas Aug9.ſupius diſtinxit dicēs ꝓpriū eſſe patris q̄ genuit filiū: ⁊ ꝓpriū filij q̄ genit9 eſt a pre: ⁊ ſpūſcti q̄ ab vtroq; pcedit. Ac deinde vtrū ⁊ iſte ſint ille q̄ dicūtur paternitas: filiatio: proceſſio: Videt q̄ nō ſint eedem ꝓprietates quas ponit Hilarius ⁊ ille quas ponit Aug. Si eīn eedē ſunt: idem eſt ergo patri eſſe patrē ⁊ genuiſſe filiū qd̄ vtiq; quidā concedūt. Si aūt hoc eſt: cui ergo cōuenit vt ſit pater: ei cōuenit genuiſſe filiū. Natura ergo diuina ſi pater eſt genuit filiū. Si vo nō genuit: pater non eſt. Sed q̄s audeat dicere: aut q̄ ipſa genuit filiū: aut q̄ ipa pater nō ſit. Si aūt ipa pater eſt nec filiū genuit. Nō eſt ergo idem dicere aliquid eſſe patrē ⁊ gignere filiū. Et ita non videtur vna eadēq; eſſe proprietas.

a b Hic pōt queri vtrū ꝓprietates quas Hilarius ⁊c.] Hic incipit ps illa in qua mgr̄ determīat de eiſdē trib; ꝓprietatib; pſonalib; de qb; habitū eſt put ſignificāt alijs noīb; Et diuidit in q̄ttuor ptes. In quaꝝ pma tāgit mgr̄ alia vba in quib; ſignificant eedē ꝓprietates ſub alio modo ſignificandi. In ſcda tangit q̄liter iſte ꝓprietates diſtinguūnt pſonas inceſſabiliter ibi [Ille eīn ꝓprietates ſingule ſingulis] In tertia tangit qualiter alijs nominib; ſignificant quedā pſone cū eiſdē relationib; pcipue pſona filij ibi [Hoc nō eſt ptermittendū q̄ ſic pater ⁊ filius] In quarta tangit qualiter nominib; eſſentialib; poſitis ꝓ perſonalib; etiā exprimūtur pſone ⁊ ꝓprietates eedem ibi [Hic querit cū dicit deus de deo] In prima harū ſunt tria capl'a. In quoꝝ primo mouet queſtionē. In ſecundo ſoluit ibi [Ad qd̄ ſine piudicio [In tertio aſſignat ratiōnē ſolutiōis ibi [Nec tn̄ videt nobis oīno idem eſſe.

Arti. I. An idem ſit gennuiſſe filium et eſſe patrē.

i Ncidit aūt hic q̄ſtio primo de intentiōe mgr̄i vtrū idem ſit genuiſſe filiū ⁊ eſſe patrē. Et inducit vnā ratiōnē mgr̄ in lr̄a q̄ nō ſit idem q: ſi eſſet idem cui cōueniret vnū cōueniret ⁊ aliud: ſed eſſentie diuine cōuenit eſſe patrē: ergo eſſentie diuine conuenit genuiſſe filiū qd̄ falſum eſt. Rōes pme ꝓ veritate Ad idem pōt obijci ſic/nō idem eſt ſi baptiſmus fiat in noīe genitoris ⁊ geniti ⁊ i noīe patris ⁊ filij: ſi eīn fiat i noīe genitoris ⁊ geniti ⁊ doni nō reputatur baptiſmus: ſed ſi fiat in noīe patris ⁊ filij ⁊ ſpūſſancti baptiſmus reputatur: ergo videt q̄ nō idem ſignificent. 2a Ꝑ. mgr̄ dicit in tertio ca. iſtius partis q̄ cū dicitur pater ſignificatur hypoſtaſis cū ꝓprietate a'l's paternitate: cū aūt dicit genuit nō ſignificat niſi ꝓprietas: ergo nō idem ſignificāt vt videtur. 3a Sed cōtra videtur q̄ hec ſit falſa eſſentia eſt pater ſicut hec eſſentia genuit: ſi eīn eſſentia eſt pater nō eſt pater niſi filij: ergo hec eſt vera eſſentia eſt pater filij: ergo ſequit vlterius q̄ eſſentia genuit filiū/⁊ q̄ eſſentia dicit relatiue ⁊ q̄ diſtinguit que oīa ſupra negata ſunt: ergo videt q̄ ꝓbatio magiſtri nihil valeat. Arguit in oppoſitum primo. Item ſi alie ſunt iſte ꝓprietates q̄s ille tūc eadem ratiōe etiam alie ſunt cum dicit: pater diſtinguit a filio ⁊ refertur ad filiū ⁊ ꝓducit filiū: ergo multe valde eſſent relatiōes: ergo videtur q̄ ſint penitus eedē. 2o Solutio dicēdū ad hoc q̄ ſunt eedē re ſub alio modo ſignificādi. Sol'o Iſte aūt modus ſignificādi diuerſus eſt triplex quoꝝ primū ⁊ precipuū eſt qd̄ magiſter tāgit in lr̄a q̄ pater ⁊ filius ⁊ ſpūſſctus ſūt noīa hypoſtaſum ⁊ ꝓprietatū: generari aūt ⁊ generare ſunt noīa ꝓprietatū tm̄. Secūda ratio eſt: quia cū pater ſignificet ꝓprietatē cōcretiue ⁊ generare cōcretiue diuerſus eſt modus cōcretionis: cū eīn dicit album ſignificat ſubiectū cū albedine eo q̄ ipm eſt ſubſtantia noīs: cū aūt dicitur albeſcere ſignificat accidens inherēs ſine ſubiecto: ⁊ hoc ideo eſt: q: actus habet in ſe ſubſtantiā ſicut a qua ſit licet etiā ſit in aliqua ſubſtātia ſm q̄ eſt accidēs: tamē q: ſignificat vt act9 nō ſignificat in ipo hmōi ſubſtātia in qua ſit: ⁊ ideo ſignificat vt nō claudens in ſuo ſignificato ſubiectū et ſubſtantiā. Tertiū eſt q: generare ⁊ hmōi ſignificant ꝓprietates in genere ⁊ nō in ſpecie: nō eīn ſequit ſi aliqd̄ generat aliqd̄ q̄ ſit pater eius nec ſi aliqd̄ generat q̄ ſit filius eius ſicut habem9 ab Aug. determinatū in.vij.libro diſt.v. hijs habitis concedēde ſunt rōnes primo inducte. Ad id aūt qd̄ cōtra obijcitur dicendū q̄ cū dicit eſſentia eſt pater: duplex eſt locutio ex eo q̄ li pater pōt teneri adiectiue ⁊ ſic eſt falſa/⁊ in hoc ſenſu improbat vel ſubſtātiue ⁊ in hoc ſenſu cōcedit a mgr̄o hoc eſt/eſſentia eſt ille q̄ eſt pater. Ad primū Ad aliud dicendū q̄ nō pōt m'tiplicatio fieri vltra tres ꝓprietates pſonales: q: hmōi verba diſtinguere ⁊ referre ⁊ hmōi ſignificāt potius id qd̄ ꝯſequit ex ꝓprietatib; q̄ ꝓprietates ⁊ nō ſpecificāt eas. Ad 2m vn̄ cū genus nihil addat ſup ſpeciē ⁊ nō cōnumeret ei nō dicūtur notiones ſpeciales hmōi verba: tn̄ nota q̄ porretani infinitas ponētes notiōes illas cōceſſerūt obiectiones.

Reſponſio vbi oſtendit eaſdē eſſe proprietates.

Ad qd̄ ſine piudicio alioꝝ dicimus: q̄ eaſdē ꝓprietates notauit vterq;: licet diuerſis verbis. Qd̄ eīn Hilarius ait ita intelligi debet: Propriū patris ē q̄ ſemp pater eſt: id eſt ꝓ-

a ꝓprietas patris eſt: qua ſemꝑ pater eſt. Semꝑ
vero pr̄ eſt: q2 ſemꝑ genuit filiũ. Ita ⁊ ꝓpriũ
filij eſt ꝙ ſemꝑ filius eſt. i. ꝓprietas filij eſt q̄
ſemꝑ filiꝰ eſt. Filius vͦo ſemꝑ eſt: q2 ſemꝑ ge
nitus eſt. Ergo ꝓprietas qua pater pr̄ eſt: q2
ſemꝑ genuit. Et hec eadem dicit̄ paternitas
vel generatio. Et ꝓprietas qua filius ſemꝑ
eſt filius eſt: q2 ſemꝑ genitꝰ eſt a pr̄e: ⁊ hec ea
dē dicit̄ filiatio vel genitura: vel natiuitas:
vel origo: vel naſcibilitas. Sic ⁊ ꝓprietas q̄
ſpũſſctũs ē ſpũſſctũs vl̄ donũ: ē q2 ꝓcedit ab
vtroqꝫ ⁊ hec eadē dr̄ ꝓceſſio. In p̄miſſis ꝗ lo
cutionibus eedē ſignificate ſunt ꝓprietates.

Quod non eſt omnino idem dicere eſſe patrem ⁊ genuiſſe vel habere filium ita et de alijs.

Nec tñ videtur nobis omnino eſſe idē dice
re aliq̄d eſſe patrē ⁊ genuiſſe filiũ: vel aliq̄d
eſſe filiũ: ⁊ habere patrē: vel eſſe ſpm̄ſanctũ
⁊ ꝓcedere ab vtroqꝫ: alioq̄n pater non eſſet
nomen hypoſtaſis id eſt ꝑſone ſed ꝓprieta
tis tantũ: ſimiliter filius ⁊ ſpũſſanctꝰ. Et ita
nō ꝑ tria noīa ſignificarent̄ tres ꝑſone. Idcoqꝫ
dicimus: q2 patris nomen non tantũ relatio
nē notat ſed etiā hypoſtaſim. i. ſubſiſtentiā ſi
gnificat: ita ⁊ filius ⁊ ſpũſſanctus. Relatio
nũ vͦo vocabula: ſcꝫ paternitas: filiatio: pro
ceſſio: vel gignere vel gigni: procedere ip̄as
tantũ relationes: nō hypoſtaſes ſignificant:
ſiue habere filiũ ⁊ habere patrē: vt verbi gra
tia: cũ dicimus deus eſt pater noīe patris et
relationē notamꝰ ⁊ diuinā hypoſtaſim ſigni
ficamus vt ſit intelligētia talis: Deus vel di
uina eſſentia eſt pater id eſt ille qui genuit:
id eſt hypoſtaſis que habet filium. Similiter
deus eſt filius. i. hypoſtaſis genita vl̄ habēs
patrē. Ita etiam deus eſt ſpũſſanctus id eſt
hypoſtaſis ꝓcedens ab vtroqꝫ ſiue ille qui ꝓ
cedit. Cum vͦo nomina relationũ ponimus
in p̄dicatis: notiones ip̄as tantũ ſignificamꝰ
nō hypoſtaſes: vt cum dicimus: deus genuit
id eſt habet filium: ⁊ deus genitus eſt id eſt
habet patrē. Et tunc oportet intelligi in ſub
iectis hypoſtaſes tantũ non eſſentiā que il
lis ꝓprietatibus determinant̄.

Arti. II. Utrũ pater eſt pater q2 genuit vel q2 ge
B nuit eſt pater ⁊ an ꝓprietates determinēt ꝑ
ſonas ⁊ vnde venit determinatũ.

Einde queritur de hoc qđ dicit in. ij. caplo.
D [Semꝑ pater eſt: q2 ſemꝑ genuit filiũ ⁊c̄. ſ̄. a

Queſitum primũ. Videt̄ em̄ ex hoc ꝙ ſit pater: q2 genuit: ergo
ſm̄ rationē intelligēdi prius eſt generare q̄ꝫ eſſe pa
trem. Sed contra nō generat niſi perſona diſtincta:
nō em̄ ſunt actus niſi particulariũ diſtinctoꝝ: ergo
generās eſt ꝑſona diſtincta: nō aũt diſtinguit̄ niſi pa
ternitate: ergo pater eſt ante generationē ſm̄ modũ
intelligēdi ⁊ ita nō pater eſt: quia genuit ſed potiꝰ ge
nuit quia pater eſt. Item ſeꝑemus per intellectum Queſtiũcula ſecunda.
ꝓprietatē a ꝑſonis: aut igitur aliq̄d remanet aut nihil
ſi nihil tunc habeo ꝓpoſitum ꝙ ꝓprietates faciũt per
ſonas ⁊ ſic genuit quia eſt pater. ſi aliq̄d aut illud eſt
eſſentia ſola aut aliq̄d aliud: ſi eſſentia ſola ergo pro
prietas adueniēs determinat eſſentiā ⁊ ponit̄ circa
eam qđ ſupra eſt improbatũ / ⁊ iterũ infra improba
bitur. Si aliq̄d aliud aut hoc eſt diſtinctũ in ꝑſonis
aut nō: ſi diſtinctũ: ergo in diuinis aliquid eſt diſtin
ctum ante diſtinguēs ſm̄ rationē: quia nihil diſtin
guit niſi ꝓprietas ⁊ illam poſuimus nō eſſe. Si illud
nō eſt diſtinctũ ergo eſt eſſentia: quia nihil eſt indiſtin
ctũ in perſonis niſi eſſentia / ⁊ ex illo ſequit̄ vt prius ꝙ
circa eſſentiā ponũtur notiōes ⁊ ꝙ determināt eam
qđ falſum eſt. Item in ſecũda parte huius diſtin Queſtiũcula
ctionis dicit mgr̄ ꝙ ꝓprietates determināt ꝑſonas tertia.
⁊ querit̄ vnde veniat determinatũ: bene em̄ videmꝰ
vnde veniat indeterminatũ in ꝑſonis. ſ. eſſentia ⁊ bñ
videmus vnde veniat determinās: q2 hoc eſt ꝓprie
tas. Tertiũ aũt qđ eſt determinatũ cũ illud manere
nō poſſit ſublata ꝓprietate querit̄ vnde veniat. non
em̄ pōt dici ꝙ hoc ſm̄ modũ intelligēdi ſit ꝓprietas:
quia tũc idem eſſet ſm̄ intellectũ determinās ⁊ deter
minatũ qđ eſſe nō poteſt. Item obijciũt quidā aut Queſtiũcula
generat quia pater / aut quia deus / aut q2 deꝰ pater quarta.
aut quia innaſcibilis / aut quia principiũ ſpiratiuũ:
nō em̄ pluribꝫ modis poteſt cōſiderari ſi generat q2
deus: cum ergo filius ſit deus ⁊ ip̄e generaret qđ fal
ſum eſt: ſi generat q2 pater hoc eſt contra Anſelmũ in
libro de ꝓceſſione ſpũſſancti: quia dicit ꝙ ridiculũ eſt
dicere ꝙ ꝓpter relationē patris tota eſſentia diuia ſit
in filio. Unde Anſel. ibidem dicit ꝙ generat q2 deus
⁊ ſpirat quia deus ſi q2 deus pater hoc eſſe nō poteſt
cum gratia neutrius cōueniat ei vt iam probatũ eſt.
Item in lr̄a videt̄ dici ꝙ potius ip̄e eſt deus pater
quia generat q̄ꝫ ecōuerſo / generat quia deꝰ pater eſt
ſi aũt quia īnaſcibilis hoc nō videtur: quia ſic nō cō
parat̄ ad filiũ ſed potius ad principiũ ante ſe ꝑ priua
tionē. ſi autē quia eſt principiũ ſpiratiuũ: tunc potius
ſpirat q̄ꝫ generet. P̄. cum idē principiũ ſit filius et
filius generaret: ergo videt̄ ꝙ nullo modo cōueniat
ei generare. Solutio dicendũ ſine preiudicio ſicut Solutio
etiā ſupra diximus in queſtione de hypoſtaſi ꝙ in di ad primũ.
uinis aliter eſt q̄ꝫ in inferioribꝫ: q2 in inferioribꝫ rela
tiones ſunt tm̄ relatiōes ⁊ ex mutationibꝫ innaſcunt̄
In diuinis aũt nō tm̄ ſunt relationes ſed etiā ꝓprie
tates ⁊ etiā habēt actũ quendā ſimilē differētie cōſti
tutiue in h̄ ꝙ cōſtituũt ꝑſonas: ⁊ ideo in ſuꝑioribꝫ re
lationes ſunt ante actus notionales ſm̄ intellectum
vt ꝓbant obiectiōes ⁊ Aug. dictũ qđ hic dicit referē
dum eſt ad relatiōes ſm̄ ꝙ relatiōes tm̄ ſunt: q2 veꝝ
eſt ꝙ pater nō refert̄ ad filium inq̄ꝫtum ꝑſona conſti
tuta in ſeip̄o ſed potius q2 genuit ip̄m. Ad hoc qđ Ad queſtiũculā ſcđam
vlterius querit̄ ſi ſeꝑentur notiones ſiue ꝓprietates
vtrũ aliq̄d remaneat vel nihil. Dicendũ meo iudicio
ꝙ nihil manet niſi eſſentia forte que cōe eſt in ꝑſonis
nō vt determinatũ a ꝓprietatibꝫ. Et qđ vlterius q̄ Ad q̄ſtiũculam tertiā
ritur vnde venit id qđ diſtinguit̄ ex quo manet: Di
cendũ vt ſupra ꝙ diſtinguēs ſm̄ ꝙ diſtinguēs nō eſt
niſi in diſtincto ⁊ diſtinctũ ſm̄ ꝙ diſtinctũ nō eſt niſi

in diſtinguēte. In diuinis aūt nō accipiūtur ꝓprietates vt entia quedā ſed tm̄ ſm actū diſtinguēdi nec hypoſtaſes vt entes quidē abſolute ꝑ ſubſtantiā diuiſi: ſed tm̄ vt per ad aliquid diuiſi: qȯ tamen in diuinis nō eſt accidēs ſm rem ſed ſubſtātiale: ⁊ ideo vno poſito ponit̃ vtrūqȝ ⁊ altero ſublato auferẗ vtrūqȝ. ⁊ ita

Ad quartā pater ſolutio ad totū qȯ de hoc eſt queſitū. Ad id qȯ vlterius queritur vtꝝ generat quia pater ⁊c̄. Dico ꝙ generat q⁊ deꝰ pater ⁊ Anſel. cum dicit ꝙ generat q⁊ deus nō tangit niſi partē cauſe: quia virtꝰ generādi eſt a natura in patre: ſed actus ⁊ ꝓprietas eſt patris. Ad id qȯ cōtra obijcitur iam patet ſolutio: quia oſtenſum eſt ꝙ q⁊ pater generat ⁊ nō q⁊ generat eſt pater. Sunt tñ q̇dam qui dicūt ꝙ generat q⁊ innaſcibilis ꝙ ſic querit ſociū cui cōicet delicias ſuas. Sed illi ſalua pace eoꝛū nō ītelligūt queſtionē: quia cū querit̃ vtrū q⁊ pater/ vel ecōuerſo querit̃ de rōne generātis vt eſt generās ⁊ nō quare generet.

Qȯ ꝓprietates determinānt hypoſtaſes non ſubſtātiam id eſt naturam.

Ille em̄ ꝓprietates ſingule ſingulis ꝓprie cōueniūt ꝑſonis: ⁊ ꝑ eas perſone determinant̃: ⁊ a ſe inuicē differūt: ſed a ſe nō ſecedūt. Vn̄ Johānes dam̄. Non differūt ab inuicē hypoſtaſes ſm ſubſtantiā: ſed ſm characteriſtica ideomata id eſt determīatiuas ꝓprietates. Characteriſtica vo id eſt determīatiua ſunt hypoſtaſeon ⁊ nō nature: etenim hypoſtaſes determināt. Item eſſe quidē intēpoꝛaliter ⁊ eternaliter dicimꝰ diuinā verbi hypoſtaſim ſimplicē omnia habentē que habet pater vt eius homouſion. i. conſubſtantialē: natiuitatis modo ⁊ habitudine a paternali hypoſtaſi differentē: nūq̄ȝ vo a paternali hypoſtaſi ſecedentē. Idē apertius exp⁊imēs ꝑſonales ꝓprietates in eodem ait: Differentiā hypoſtaſeon. i. ꝑſonarū in tribus ꝓprietatibus id eſt paternali ⁊ filiali ⁊ ꝓceſſibili recognoſcimꝰ. Inſeceſſibiles aūt ipas hypoſtaſes ⁊ indiſtabiles inuicē et vnitas quidē incōfuſibiliter tres em̄ ſunt et ſi vnite: diuiſas autē indiſtāter. Et em̄ ſingula ꝑfecta eſt hypoſtaſis: et ꝓpriā ꝓprietatē. ſ. exiſtentie modum ꝓprium poſſidet: ſed vnite ſunt ſubſtātia et nō diſtāt neqȝ ſecedūt a paternali hypoſtaſi. Ecce hic habes diſtinctas tres illas ꝓprietates: que ſupꝛa diuerſis ſignificate ſunt modis.

L Einde querit̃ de hoc qȯ dicit magiſter in ſcd̄a
d ꝑte iſtius diſtinctiōis ibi [Ille em̄ ꝓprietates ſingule ſingulis ⁊c̄.] Hoc em̄ videt̃ falſum: quia incōicabile nō habet determīari: ſed potius cōmune ⁊ vniuerſale: ergo videt̃ ꝙ cū nihil ſit cōmune niſi eſſentia ꝙ illa habeat diſtingui et determinari.

Solutio Ad hoc dicendū ꝙ eſt cōe vt vl'e ⁊ hoc habet determinari ⁊ diſtingui ſm ꝙ cōtrahit̃ ad hoc vl' ad illud eſt etiā cōe re tota id eſt ꝙ totū cōuenit ſingulis ſuis ſuppoſitis ⁊ hoc nō habet determīari ſed potiꝰ hypoſtaſis q̄ nō eſt cōe niſi rōne vt ſupꝛa pꝛobatū eſt.

Quid ſit verbum. Arti. III.

D Einde q̄rit̃ de tertia ꝑte diſtinctiōis ibi [Hic
d nō eſt p̄termittendū ⁊c̄.] vbi dicit ꝙ verbū ⁊ imago ⁊ genitoꝛ ⁊ hmōi eaſdē dicūt hypoſtaſes ⁊ notiōes quas dicūt pater ⁊ filius ⁊ ſpūſſctūs. Sed q⁊ de genitoꝛe ſatis dictū eſt ſup̄ diſt. iiij. Et de imagīe infra hēbit̃ tractatꝰ: q̄rant̃ hic de v̄bo q̄nqȝ ſcȝ q̇d ſit verbū ⁊ q̄ cōueniāt v̄bo: q̇d ſit ſūmo ſpūi dicere vtrū ſit verbū eſſentiale ſicut dicere q̄nqȝ ⁊ ad cuius v̄bi ſılitudinē in īferioꝛibꝫ dicat̃. Circa pꝛimū

Arguit̃ p̄o ꝓcedit̃ ſic: dicit Aug. in li. x. de trinita. ix. ca. Verbū qȯ nūc diſcernere ⁊ inſinuare intēdimꝰ/ eſt cū amoꝛe noticia ergo verbū eſt noticia amata: ſed noticia nō dicit̃ ꝑſonal'r: ergo videt̃ ꝙ nec verbū ⁊ hoc eſt ꝯtra ea q̄ hic determinant̃.

2o Itē Aug. in li. lxxxiij. q̄ſtionū ꝙ logos grece ⁊ verbū ⁊ rōnē latine ſignificat. ſed hoc loco In p̄ncipio erat v̄bū meliꝰ interp̄tamur vt ſignificet̃ nō ſolū reſpectꝰ ad patrē ſed etiā ad illa que ꝑ v̄bū facta ſūt opatiua potētia: cū ergo opatiua potētia ſit eſſentialis ⁊ nō tm̄ ꝑſonalis/ videt̃ ꝙ verbū nō ſemꝑ ſit filiꝰ.

3o P̄. verbū dicit̃ exp̄ſſio cōceptus in coꝛde dicētis id eſt ꝑ intellectū intuētis ⁊ hoc nō ſemꝑ eſt noticia amata: ſicut ibidē in. ix. de tri. ca. x. dicit Augꝰ. ergo videt̃ ꝙ male diffinit̃ ꝑ noticiā amatā. dicit em̄ Aug. ꝙ q̄rūdā noticiā ip̄ꝛobamus.

4o Itē v̄bū eſt de re de q̄ eſt ⁊ manifeſtatiuū illiꝰ: cū ergo dicēs ſe manifeſtet nō videt̃ idē dicere diſtinctionē ꝑſonalē ⁊ ita nō cōuenit filio.

5o Itē q̄re eſt h̄ ꝙ filius natꝰ exp̄mit̃ in canone ꝑ v̄bū cū filiꝰ magis dicat diſtinctionē ⁊ ꝑſonalē ꝑfectionē in natura cōi q̄ȝ v̄bū.

Solutio Sol'o dōm ꝙ Aug. diffinit verbū ſm ꝙ manifeſtat̃ in imagīe in q̄ ꝓcedit v̄bū a mēte ſic filius a p̄re ſic d⁊ in Ps. 44. Eructauit coꝛ meū v̄bū bonū/ ⁊ q⁊ nō ꝑfecte eſt eq̄litas vt dic̄ Aug. niſi cū mēs dicit ſe ⁊ tūc ſꝑ eſt noticia cū amoꝛe: q⁊ tātā dicit ſe q̄nta eſt/ ⁊ tātā ſe amat q̄nta eſt: ⁊ iō tūc ſꝑ v̄bū eſt cū amoꝛe.

Ad pꝛimū Ad p̄mū ergo dōm ꝙ noticia d⁊ dupliciter. ſ. ars ſiue ſapīa ⁊ hec eſſential'r ꝯuenit tribꝫ: ſed appꝛopꝛiat̃ filio/ noticia etiā d⁊ dicētis vt ꝓcedēs a dicēte q̄ eſt vt manifeſtatiua dicētis ⁊ nō vt hita ab ip̄o dicēte vt foꝛma rei ſcibilis ⁊ hec d⁊ ꝑſonal'r: q⁊ illud eſt v̄bū qȯ relatiue dicit̃/ ⁊ de hac Aug. intendit.

Ad 2m Ad aliud dōm ꝙ Aug. in. 84. q. accipit verbū ſm ꝙ notat effectū in creatura ⁊ ꝑ ꝯñs ſignificat̃ eſſentialiter ⁊ ꝑſonal'r vel eſſentiā in ꝑſona/ ⁊ iō nō eſt ad ꝓpoſitū: q⁊ Aug. intendit ꝙ in euāgelio ſignificat̃ vtroqȝ mō. ſ. ꝑſonal'r cū d⁊. In pꝛincipio erat v̄bū. eſſential'r aūt cōnotādo notionē cū d⁊: oīa ꝑ ip̄m. ſ. verbū facta ſunt ⁊ ſine ip̄o factū eſt nihil.

Ad 3m Ad aliud ptȝ ſol'o per ante dicta.

Ad 4m Ad aliud dōm ꝙ dicēs nō manifeſtat ſe niſi eo ꝙ ꝓcedit ab ip̄o: ⁊ ip̄e ꝓceſſus dicit diſtinctionē ꝑſonalē. In h̄ em̄ vt dicit Dam. habūdat dei v̄bū a nr̄o v̄bo ſic̄ dei ſpūs a nr̄o ſpū.

Ad 5m Ad aliud rn̄dēdū eſt ꝑ v̄bū Chꝛyſ. in ſcd̄a omelia ſuꝑ Joh. vbi dicit ſic Verbū vocauit euāgeliſta: q⁊ em̄ debet docere ꝙ hoc v̄bū vnigenitꝰ eſt filius dei. vt nō paſſibilē q̇s exiſtimet generationē p̄ueniēs verbi nūcupatiōe oēm deſtruit ꝑnicioſam ſuſpitionē ⁊ eſſe ex eo filiū oñdens ⁊ īpaſſibil'r ex h̄ colligit̃ ꝙ ſcti volūt v̄bū eſſe id qȯ īmaterial'r ꝓcedit a dicēte manifeſtās cōplere dicentē in eo ꝙ in ſe nō habet plus nec minus q̄ȝ dicens.

Que ſunt que a ſanctis attribuūtur verbo ⁊ penes quid accipiuntur. Arti. IIII.

E

Ecūdo ꝗrit̄ q̄ ꝯueniāt verbo ⁊ accipiant̄ de h
Rō hiero. ꝗttuor auctoritates.ſ. Hiero. in ꝓhemio ga-
leato pmo vbi dicit ſic: logos grece multa ſi-
gnificat: nā ⁊ v̄bū eſt ⁊ rō ⁊ ſupputatio ⁊ cā vniuſcu-
iuſq; rei ꝑ quā ſingl'a ſūt q̄ ſubſiſtūt q̄ vniuerſa intelli
Rō dam. gimꝰ in xp̄o. Jt̄ē Dam̄. li. pmo ca. vij. dicit ꝙ ver-
bū dei eſt ſubſiſtēs in ſe electiuū ⁊ oꝑatiuū ⁊ oīpotēs
Rō baſilij. Baſiliꝰ aūt dicit ſic: Filio dei attribuūt̄ ſenſus ſa-
piētia/ v̄tus/ lumē/ verbū. ſenſus q̄ oīa cognoſcūt̄/ ſa-
piētia q̄ oīa diſponūtur: virtꝰ q̄ oīa ꝑficiunt̄: lumē q̄
Rō diony. oīa declarant̄/ verbū q̄ oīa enūciant̄. Dionyſius in
li. de di. no. ca. vij. dicit ꝙ deꝰ dicit̄ v̄bū: q꞉ ſapiē ⁊ in
tellectꝰ largitor vt oīm hn̄s cauſas in ſe vt ꝑ oīa capi
ens ⁊ incedēs vt omī ſimplicitate ſimplicior. Cū igit̄
ſūt tot diuerſitates ſcōꝝ circa attributa filij q̄ omnia
cōueniūt ei ſm ꝙ verbū ⁊ nō ſm ꝙ filius/ ꝗrit̄ penes
Queſtiūcl'a q̄d accipiant̄. Jt̄ē cū filiꝰ eo dicat̄ v̄bū q̄ filiꝰ vt in
fra patebit. ꝗrit̄ vtrū ip̄e dici poſſit v̄ba pl'a ſicut hn̄
Obiectio prima dicit̄ rōnes plures ⁊ idee plures. P̄. cum rō dicat̄
hic ratio rei ⁊ non ratio ratiocināris actus: quia il-
le nō cōuenit deo eo ꝙ cōpoſitꝰ ſit ab vno ꝓcedēs in
aliū ſm quē modū cōuenit ei ſupputatio. Jlla em̄ vi-
det̄ ꝯſiſtere in multiplicatiōe q̄dā actuali finita ⁊ ita
2a repugnat ſimplicitati v̄bi vt videt̄. P̄. ꝙ ſit cā vniꝰ
cuiuſq; hoc nō videt̄ eſſe appropriatū filio ſ; potiꝰ pa
tri cui attribuit̄ potētia cū oīs cā magis ſonet potē-
3a tiā q̄ v̄bū. Jt̄ē ea q̄ dicit Dam̄. nō vident̄ eē ꝓpria
ſed eſſētialia oībꝫ ꝑſonis vel nulli poſſe cōuenire. ſub-
ſiſtere em̄ in ſe ⁊ eſſe oꝑatiuū ⁊ oīpotēs nō magis cō-
Probatio. uenit vni q̄ alij ⁊ ſic nō ſunt ꝓpria filij. electiuū aūt eē
cū nō ſit electio niſi ignorati vt idē Dam̄. dicit/ nō vi-
det̄ alicui cōpetere nō em̄ eligit̄ niſi de q̄ ante fuit inq̄
ſitio ⁊ ꝯſiliū/ ⁊ conſiliū habet̄ de dubio vel ignorato.
4a Eodē mō oīa q̄ dicit Diony. vident̄ eq̄l'r oībꝫ cōue
Solutio ad rationē Hierony. nire. Sol'o dōm ꝙ dictū Hiero. explanat ml'tipli
citatē nōis apud vſum grecoꝝ licet oīa ad filiū ꝑtīnere
torq̄ri ⁊ hoc veꝝ eſt ꝙ reuertunt̄ ad ip̄m ſm ꝙ ip̄e eſt
verbū. Et duplex eſt cōſideratio filij inq̄tum eſt ver
bū. ſ. ſm ꝙ accipit̄ notionaliter tm̄: vel ſm ꝙ accipit̄
notionaliter cōnotando eſſentiā ꝑ reſpectū ad creatu
ras. Primo mō dicit̄ verbū. Scd̄o modo pōt acci-
pi tribꝫ modis. ſ. in rōne finis qui eſt forma exempla
ris/ ⁊ ſic dicit̄ ratio rei. Scd̄o modo in rōne forma-
lis exēplaris/ ⁊ ſic dicit̄ ſupputatio ꝓpter reſpectum
exemplariū ad numerū ꝓportiōis exiſtētie rerū. Ter
tio modo ſm cauſam efficientē ꝑ formā exēplarē/ ⁊ ſic
dicit̄ cauſa ꝑ quā ſubſiſtūt res nec hoc eſt incōueniēs
q꞉ exēplar extra habet hec tria in ſe. ſ. ꝙ finis eſt ⁊ ꝙ
exēplar ⁊ ꝙ eſt oꝑatiuū inq̄tū eſt intellectus practici
⁊ ſic habet ſe exēplar arche in artifice qui facit archā.
Ad rōnem Damaſceni Dam̄. aūt vt mihi videt̄ nō intendit aſſignare ꝓ-
prietatē verbi inq̄tum eſt verbū/ ſed ea q̄ oſtendūt in
eo ꝑfectionē ꝑſone in cōparatione ad noſtrū verbum
qd̄ eſt impfectū ⁊ accn̄s itellectus. hec aūt ꝑfectio eſt
in duobꝫ. ſ. in ſubſtātia ⁊ poteſtate. in ſubſtātia tangit
cū dicit ſubſiſtens ꝑ ſe ſicut cōuenit ꝑſone ſubſiſtere.
Dicit em̄ Boecius ꝙ ſubſiſtētia eſt id qd̄ in ſe ⁊ per ſe
eſt ⁊ nullo indiget ad hoc vt ſit. Jn poteſtate autē du
pliciter. ſ. naturali ⁊ illa que eſt ad opus extra: natu-
ralis exprimit̄ ꝑ hoc qd̄ dicit electiuū q̄ſi potēs ex ꝓ-
pria electiōe volūtatis ad libitū. Ad extra autē eſt
poteſtas vel ante opus indetermiāte cōpleta ⁊ ſic eſt
opus vel in ope ⁊ ſic eſt oꝑatiuū/ ⁊ bene cōcedo ꝙ hoc
cōuenit cuilibet ꝑſone diuine vt oſtendēs ꝑfectionē ꝑ

ſonalē in ip̄a. Hoc aūt qd̄ dicit Baſiliꝰ ad filiū re- Ad rationē Baſilij.
torquet̄ ſm ꝙ eſt verbū cōnotās reſpectū ad creatu-
ras ⁊ effectū in creaturis ⁊ iō nō cōuenit ab eterno fi
lio niſi ſm habitū ⁊ nō ſm actū. Notandū igit̄ ꝙ
verbū eſt itellectꝰ practici ſm ꝙ a Baſilio accipit̄ ⁊
ſic habet aliq̄d cognitiōis ⁊ aliq̄d opis: ſm autē ꝙ h;
aliq̄d cognitiōis illa eſt dupl'r. ſ. abſolute aut ordina
ta ad aliū. ſi ad aliū tūc eſt verbū q̄ fit enūciatio: q꞉ h
oꝑat̄ in nobis. ſi abſolute aut eſt ꝑ modū principij ad
cognoſcēdū ⁊ ſic eſt lumē q̄ oīa nobis declarant̄. aut
ꝑ modū cogniti ⁊ hoc eſt duobꝫ modis. ſ. ſimpl'r vel
in ordine ad deū ⁊ pmo mō eſt ſenſus. ſcd̄o mō ſapīa:
q꞉ vt ip̄e dicit ſapiētia ꝯſiſtit in ordine: Si aūt h; opꝰ
tūc eſt potētia vltimata q̄ ſūma eſt. Diuiſio em̄ Di- Ad rationē Dionyſij
onyſij accipit̄ tota ſm ꝙ verbū cōnotat reſpectū ad
creaturas ⁊ cōnotat effectū in eis. Jlle aūt effectꝰ at
tendit̄ dupl'r. ſ. ſm actū ꝓpriū v̄bi ⁊ imediatū vel ſm
id cuiꝰ vel de q̄ eſt verbū: ꝓprius em̄ actus verbi eſt
dare ſapientiā ⁊ intellectū ꝑ auditū interiorē ſicut di-
cit Ps̄. 84. Audiā q̄d loquat̄ in me dn̄s deus. ⁊ ſic
eſt ſapiētie ⁊ intellectꝰ largitor Si aūt accipit̄ ꝑ cōpa
rationē ad rē de q̄ eſt: hoc contingit tribꝫ modis. ſ. vt
in cā vt in effectu vt in ꝓprietate pme cauſe regētis ef-
fectū. Primo mō eſt oīm hn̄s in ſe cauſas exēplares.
Scd̄o mō oīa vidēs. Tertio mō ēoī ſimplicitate ſim
pliciꝰ: q꞉ vt dic̄ ph̄s: oīa regit penetrādo ꝑterq; ꝙ cō
miſceat̄ eis. Ad aliō dōm ꝙ filiꝰ nō pōt dici v̄ba Ad q̄ſtiūculam.
pl'a: q꞉ verbū eſt ꝓprie dicētis verbū vt principal'r pn
cipij ſed ratio habet intentionē ſuam nō ab eo a quo
eſt ſed potius a parte eius de quo eſt ⁊ cum hoc mul-
tiplex ſit admittit pluralitatē. tamen nō ꝓprie filius
dicitur eſſe rationes plures: ſed habere rationes plu
res ⁊ licet ip̄e ſit hoc qd̄ habet: tamen diuerſus mo- Ad obiectionem primā.
dus eſt intelligendi. Ad aliud dicendū ꝙ ſupputa
tio nō habet multitudinē ex parte ſupputantis ſed ex
parte creature: ⁊ ideo illa multiplicitas non impedit Ad 2am
ſimplicitatē ſicut nec multiplicitas idearum. Ad
aliud dicendū ꝙ eſt cauſa per quā res ſubſiſtūt ⁊ hec
eſt formalis que conuenit exemplari/ ⁊ eſt cauſa per
quā ſunt/ ⁊ hec eſt efficiens que attribuit̄ patri. Ad Ad 3am
aliud patet ſolutio per ante dicta. Ad aliud dicen- Ad ꝓbatōꝫ
dum ꝙ electiuū non dicitur ab electione ſm ꝙ eſt rei
exquiſite ex ꝯſilio: ſed potius a libertate eligētis. ſ. q꞉
fac̄ ⁊ ponit h qd̄ vult. Ad aliō ꝑ diuiſionē p; rn̄ſio. Ad 4am

Quid eſt dicere ſummo ſpiritui. Arti. V.

Tertio queritur quid ſit dicere ſummo ſpiri-
tui. Dicit aūt Anſelmus ꝙ dicere in corde ni-
hil aliud eſt q̄ cogitādo intueri. Et Damaſc. Arg. pmo
dicit. ij. li. ca. xxj. ꝙ rationale diuidit̄ in interius di-
ſpoſitū ſermonē ⁊ ꝓlatū/ ⁊ ꝙ interiꝰ diſpoſitꝰ ſermo
eſt motus aīe in excogitatiōe fiens ſine aliqua enun-
ciatione. hmōi aūt loqui nō dicit ꝓceſſum verbi a di-
cente: ergo videtur ꝙ hoc loqui nō cōueniat patri dicen-
ti ⁊ generāti verbū. ꝓpriꝰ em̄ actus verbi eſt dare ſa
pientiā: ſed potius ſumatur ad ſimilitudinē locutio-
nis exterioris. P̄. ſummi ſpiritus non videtur eſſe 2o
excogitatio proprie: quia cogitatio eſt coagitatio ⁊ ha
bet quandā collationē ⁊ cōpoſitionē: ergo nō cōuenit
ei. Si autē dicas ꝙ hoc loqui eſt videndo intueri. Sol'o
videtur ꝙ hoc loqui cōueniat ei etiam ſine filio. Po- Obiectio
namus enim non eſſe perſonas hoc modo quo diſtin
guit eas eccleſia/ adhuc deus videndo per intellectū
intuetur ſe: ergo loquitur ſe ſm iſtas diffinitiones
dicendi. Si forte dicas ꝙ habet ſimilitudinem Sol'o.

adloqui noſtrum exterius: ſicut videt̃ velle Dam̃. ꝙ
verbũ manifeſtat̃ in ſpũ attracto q̇ fit vehiculũ eiꝰ/ ⁊
Obiectio. materia in qua formať ⁊ figurať. Contra hoc eſt
qđ dicit̃ in gloſa Bede ſuꝑ Joãnẽ in ꝑncipio: ⁊ in .xv
de tri. ab Aug. q̇ voluĩt ꝙ q̇ põt videre verbũ mentis
nõ ſolũ ante vocẽ corꝑeã: ſed etiã ante imagines vo/
cũ interius ꝙ ille põt ꝑpendere aliquã ſimilitudinem
Solutio verbi increati. Sol'o ſm intẽtiões ſctõꝝ dicere dei
eſt ad ſimilitudinẽ dictiõis interioris: ⁊ eſt cogitãdo
vel videndo ſe intueri: ſed tñ differt dicere ab intelli/
gere ſe ⁊ cognoſcere ſe. ĩtelligere em̃ ſe nõ dicit niſi cõ/
uerſionẽ intellectus ſupra ſe. cognoſcere ſe eſt noticiã
ſui apud ſe tenere vel habere. dicere aũt ſe eſt manife
ſtari ſe ꝑ aliq̃d ꝓcedẽs ab ĩpo qđ ſil'e eſt ſibi intelligen
ti ſe: ſicut verbũ noſtrũ manifeſtat noſtrũ conceptum
Ad primũ. Ad hoc aũt qđ obijcit̃ de cogitatiõe dõm ꝙ cogita
tio ꝓprie nõ eſt in deo: ſed ponit̃ cogitatio ꝓ cõuerſio
ne ſui ſupra ſe: nõ ꝙ etiã ibi ꝓprie ſit ꝯuerſio: q2 etiam
cõuerſio dicit cõpoſitionẽ: ſed ꝙ cognoſcat vidẽdo ſe
Ad alia ob vt ipẽ eſt. Ad aliud dõm ꝙ meo iudicio dicere ẽ eq̃
uocũ/ ad eſſe naturale/ ⁊ eſſe ꝑſonale. nõ em̃ video q̃li/
ter poſſet dici ꝙ deus nõ intellectis ꝑſonis nõ poſſit
dicere ſe/ ⁊ manifeſtare ſe: ĩmo etiã videt̃ impotẽtia ſi
non poteſt: ſed hoc dicere erit eſſentiale: ⁊ nõ rñdet ei
verbũ ꝑſonalit̃ ꝓcedẽs ab ĩpo: dicere aũt qđ eſt ma/
nifeſtare ſe in verbo ꝑſonali ſimili ſibi nõ cõuenit niſi
patri: ⁊ verbũ nõ niſi filio.

Arti. VI G — Utrũ verbũ quandoq̃ dicat̃ eſſentialiter aut notionaliter.

Quarto querit̃ id propter qđ tota q̃ſtio mota
Arg. pº eſt vtrũ verbũ q̃nq̃ eſſentialit̃ dicat̃ ſicut di/
cere: videt̃ aũt ꝙ ſic: q2 dic̃ Anſ. ꝙ pr̃ dicat ſe
⁊ vnũquẽq̃ alioꝝ/ ⁊ filiꝰ ⁊ ſpũs dicũt ſe/ ⁊ vnũquẽ/
q̃ alioꝝ: aut ḡ ꝑfecte dicũt ſe/ aut imꝑfecte. ſi imperfe
cte tũc ſunt impotẽtes ad dicendũ ſe. ſi ꝑfecte cũ ꝑfe/
cte dictiõi rñdeat verbũ erit aliqđ verbũ dictum ab
vnoquoq̃ coꝝ. hoc aũt nõ erit niſi eſſentia vel queli/
bet ꝑſona vel q̃cũq̃ ꝑſona: ḡ verbũ põt dici eſſentia ⁊
2º q̃cũq̃ ꝑſona. Jtẽ aut pater põt dicere ſpm̃ in eo ꝙ
ſpũſſctũs/ aut nõ. ſi ſic habeo ꝓpoſitũ ꝙ ſpũſſctũs erit
verbũ patris ꝑfecte manifeſtãs dicentẽ in eo ꝙ dicẽs
3º ſi nõ tũc erit impotẽtior nobis. Jtẽ in inferioribus
nos poſſumus oĩa dicere ita ꝙ quolibet verbo mani
feſtamus cõceptũ noſtrũ: ḡ hoc magis cõpetit ſũmo
4º ſpũi: ḡ videt̃ ꝙ verbũ nõ vno mõ dicat̃. Jtẽ pona/
mus ꝑſonas quas ponit fides nõ eſſe/ quero an deꝰ
adhuc dicat ſe vl' dicere poſſit. ſi dic̃ aut ꝑfecte p̃t ma/
nifeſtare ſe dictiõe quantũ eſt de ſe: aut nõ. ⁊ inde ꝓce
Oba ĩ ꝯriũ dit̃ vt prius. Sed cõtra Aug. hic in lr̃a ſepius di/
cit ꝙ eo đr verbũ quo filius: ſed eſſe filiũ nõ cõuenit eſ
ſentie: ḡ nec eſſe verbũ. Jtẽ Anſ. dicit ꝙ mirũ quid/
dã ⁊ inexplicabile video ꝙ vnuſquiſq̃ dicit ſe: ⁊ quẽ/
Solutio libet alioꝝ: ⁊ tñ nõ eſt niſi vnum verbũ. Sol'o ad
hoc ꝑnotandũ eſt dictũ Anſ. ante finẽ monol'. vbi ſic
dicit: Certe pr̃ ⁊ filius ⁊ eoꝝ ſpũs nõ ſunt tres dicen
tes quãuis ſingulus quiſq̃ ſit dicẽs: nec ſunt plura
q̃ dicunt̃ cũ vnuſquiſq̃ ſeipm̃ ⁊ alios duos dicat: et
infra ſicut eiꝰ eſt ſcĩa ⁊ intelligẽtia: ita etiã eſt ſcire ⁊ ĩ/
telligere/ qđ nil' aliđ eſt q̃ȝ dicere .i. p̃ñs intueri qđ ſcit
⁊ intelligit: neceſſe eſt quẽadmodũ ſingulus pr̃ ⁊ ſin/
gulus filius ⁊ ſingulꝰ eoꝝ ſpũs eſt ſciẽs ⁊ intelligẽs
⁊ tamẽ ſil' hi tres nõ ſunt plures intelligẽtes ⁊ ſcien/
tes: ſed vnus ſciens ⁊ vnus intelligẽs: ita ſingulꝰ q̃ſ/
q̃ ſit dicẽs: nec tñ oẽs ſimul tres dicentes: ſed vnus
dicẽs. hic liquide cõſtat ꝙ cũ hi tres dicunt̃ a ſemet/
ĩpis ⁊ a ſeinuicẽ nõ ſunt plura que dicunt̃: quid nam
ibi dicit̃ niſi eoꝝ eſſentia: ſi ḡ illa vna ſola eſt vnũ ſolũ
eſt quod đr. Ex hoc patet ꝙ dicere đr eſſentialiter Sol'o Alb
⁊ ꝑſonaliter: ⁊ ideo dico ſine preiudicio ꝙ verbũ acci Et ad ꝑma
pit̃ tribꝫ modis. vno modo ſm ꝙ cõuertit̃ cum dicto oba.
manifeſtante intellectũ dicentis: ⁊ ſic dicetur genera
liter reſpectu cuiuſcũq̃ dicẽtis. Alio mõ ſm ꝙ addit
ſuꝑ hoc ꝓceſſionẽ ⁊ diſtinctionẽ ꝑſonalẽ a dicẽte: ⁊ ſic
dicere nõ cõuenit niſi patri: ⁊ verbũ eſſe nõ conuenit
niſi filio: ⁊ ſic accipit̃ ꝓprie a ſanctis. Tertio mõ ſm ꝙ
addit ſuꝑ hec duo reſpectũ ad creaturas: ⁊ ſic ſignifi
cat perſonas. ⁊ notat eſſentiam: ⁊ primo modo vnuſ/
quiſq̃ dicit ſe ⁊ quilibet aliũ. Scđo mõ ſolus pr̃ di/
cit ſolũ filiũ. Tertio deus dicit oẽs creaturas ſm ꝙ
dicit̃: Dixit ⁊ facta ſunt: .i. verbũ genuit ĩ quo erat vt
fieret. per hoc patet ſolutio ad ea que obijciunt̃ primo
Ad aliud dicendũ ꝙ vnũ ſolũ eſt verbũ: quia eſſen Ad oba in
tia diuina nõ facit numeꝝ cũ aliquo qđ ſit in diuinis cõtrariũ.
ſed tamẽ non eſt vno mõ dictũ: ſed tribus modis: vt
iam patet.

Arti. VIII H — Ad cuius verbi ſimilitudinem in inferioribus dicatur verbum in diuinis.

Quinto ⁊ vltimo querit̃ ad cuius verbi ſimili/
tudinẽ dicat̃: diſtinguit em̃ Aug. in libro .ix.
de trinitate ca. x. quadruplex verbũ ſic dicẽs
Alit̃ em̃ diſtiguũt̃ verba que ſpacia tempoꝝ ſylla/ Acceptiões
bis tenent, ſiue pronuncient̃ ſiue cogitent̃. Aliter oẽ vbi ſm do/
qđ notũ eſt verbũ đr aĩe imp̃ſſum q̃ȝdiu de mẽoria ꝓ ctores ſctõꝝ
ferri aut diffiniri poteſt/ q̃ȝuis res ĩpa diſpliceat. alit̃
cũ placet qđ mẽte cõcipit̃: ḡ q̃druplex eſt verbum: ſcȝ
duplex cũ ſyllabis. ſ. cogitatũ ⁊ ꝓnunciatũ: ⁊ duplex
aĩe impreſſum placite rei ⁊ nõ placite. Dam̃. autẽ li/
bro primo. ca. penul'. Uerbũ eſt naturalis intellectꝰ
motus ſm quẽ mouet̃ ⁊ ĩtelligit ⁊ cogitat: velut lux
eius ⁊ ſplendor: rurſus eſt qđ nõ verbo pronũciatur
ſed in corde enunciatur: ⁊ rurſus verbũ eſt angelꝰ in
telligentie. Super Job. aũt ĩnuit̃ triplex verbũ: ſcȝ
cordis qđ eſt in ĩpo cõceptu anteq̃ȝ imagines vocum
meditent̃: ⁊ verbũ qđ habet imaginẽ vocis ⁊ verbũ
vocis. magiſtri enim diſtinguũt etiã triplex verbum
ſcilicet rei vocis/ ⁊ ſpẽi vocis. Eſt etiam verbũ intelle Queſtiũcl'a
ctus ſpeculatiui/ ⁊ intellectus practici. ⁊ querit̃ cum finalis.
quo iſtoꝝ verboꝝ magis cõueniat. Ad hoc dõm Solutio
ꝙ fere oẽs iſte diuiſiões referunt̃ ad idẽ: qđ em̃ dicit
Aug. verbũ cũ ſyllabis nõ ꝓnũciatũ: hoc ẽ idẽ ei qđ
Dam̃. in .ij. diuiſiõe ponit in corde enunciatũ: ⁊ qđ ĩ
iij. diuiſione ponit̃ habere imaginẽ vocis: ⁊ ĩ .iiij. đr
eſſe ſpẽi vocis: ⁊ nõ vocis q̃ñ. ſ. meditat̃ cor ſpẽs vo/
cũ in quibꝫ exprimit ſuã intẽtionẽ. Qd' aũt Augu. vo
cat verbũ enũciatũ hoc ẽ idẽ qđ Dam̃. in .ij. diuiſione
vocat angelũ .i. nunciũ intelligẽtie. ⁊ qđ in .iij. diuiſio
ne đr verbũ: ⁊ ſil'r in .iiij. Qd' aũt Aug. vocat verbum
aĩo imp̃ſſũ .i. noticiã ꝓnũciabilẽ ſine ſpẽ vocis/ ⁊ ſine
voce .i. anteq̃ȝ vox q̃ ꝓferat̃ fit apud meditãtẽ vel co/
gitantem: hoc eſt quod Damaſcenus in .ij. diuiſione
vocat motum/ vel lucem intelligentie: ⁊ in tertia di/
uiſione dicitur cordis: ⁊ in quarta dicitur verbũ rei:
quia nihil eſt plus in verbo illo q̃ȝ res dicta. ſic autẽ
non eſt in alijs vbi plus eſt q̃ȝ res dicta: quia vel ſpe/
cies vocis vel vox ipſa. Sed verum eſt Auguſtinus
hoc ſubdiuidit in noticiam placidam/ ⁊ in noticiã nõ
placidam/ quod nõ faciũt alij. Dõm ergo ꝙ verbũ Applicat
eternũ tripliciter poteſt ꝯſiderari. ſ. ſm ꝓceſſionẽ eter ad ꝓpoſitũ

nā: ⁊ ſic maxime conuenit cū verbo cordis / qḋ patet: q2 de illo dicit Dam̄. ibidē: Primū qdē verbū intellectus naturale eſt germē ex ipo ſemꝑ irrigatū naturaliter. verbū aūt in carne hoc eſt verbū hn̄s ſimilitudinē cum verbo vocis: q2 ſicut illud habet plus q̄ʒ res dicta ita filius plus q̄ʒ pater de carne aſſumpta / in q̄ manifeſtatus eſt nobis. ⁊ hoc dicit Auguſt. in lib. de

Ad q̄ſtiunculā finalē. tri. xxvj. ⁊ ſuꝑ ioh. Ad vltimū āt dōm ꝙ v̄bū illūinat ⁊ oꝑat: ⁊ quantū ad actū illūinādi ꝯuenit cū verbo ſpeculatiuo. vnde Eccī. I. Fons ſapiētie verbū patris in excelſis: ſed quantū ad actū operatiuū magis conuenit cū verbo intellectus practici: quantū v̄o ad vtrūqʒ ſimul cōuenit cū verbo intelligentie extēdente ſe de ſpeculatione in praxim. i. operationem.

Qḋ ſunt alia nomina perſonaꝝ eaſdē proprietates notātia. ſ. genitus: genitor: verbum: imago.

Hic nō eſt p̄termittendū ꝙ ſicut pater ⁊ fili⁹ ⁊ ſpūſſanctus noīa ꝑſonaꝝ ſunt: ⁊ ꝓprietates perſonales deſignāt: ita etiā ſunt ⁊ alia noīa ꝑſonaꝝ. i. que ipās ꝑſonas ſignificant: ⁊ eaꝝ proprietates denotāt: ⁊ eaſdē quas ⁊ nomia predicta. Unde ⁊ relatiue dicunt̄. ſ. genitor: genitus: verbū: imago. Uñ Aug. in. v. li. de tri. ait: Uidēdū eſt inquit hoc ſignificari cū dicit̄ genitus quod ſignificatur cum dicitur filius. ideo enim filius quia genitus: ⁊ q2 filius vtiqʒ genitus. Sicut aūt filius ad patrē ſic genitus ad genitorē refertur: ⁊ ſicut pater ad filiū ita genitor ad genitū. Idē in. vj. lib. de trinitate: Uerbū quidem ſolus filius accipitur: nō ſimul pater ⁊ fili⁹ tanq̄ʒ ambo ſint vnū verbū: ſic em̄ verbū dicitur quomō imago: nō autem pater ⁊ filius ſimul ambo imago: ſed filius ſolus eſt imago patris quemadmodū ⁊ filius. Idē in. vij. libro de trinitate Uerbū ſm ꝙ ſapiētia eſt ⁊ eſſentia: hoc ē qḋ pater ſm ꝙ verbū nō hoc eſt qḋ pater: q2 verbum nō eſt pater: ⁊ verbū relatiue dicitur ſicut filius. Idem in eodē: Sicut filius ad patrē refertur ita ⁊ verbū ad eū cui⁹ eſt verbū refertur cum dicitur verbū. Et propterea nō eo verbū quo ſapiētia dicitur: quia verbum nō ad ſe dicitur: ſed tm̄ relatiue dicitur ad eū cuius eſt verbū ſicut filius ad patrē. Eo qp̄pe eſt filius quo verbū: ⁊ eo eſt verbū quo filius. ſapiētia v̄o quo eſſentia: ⁊ ideo q2 pater ⁊ filius ſunt vna eſſentia ⁊ vna ſapientia. Itē in eodē: Non eſt pater ipē verbum ſicut nec filius nec imago. Quid aūt abſurdius q̄ʒ imaginē ad ſe dici? Idē in. v. Dicit̄ relatiue filius: relatiue etiā dicitur verbū ⁊ imago. ⁊ in omnibus his vocabulis ad patrem refertur: nihil autem horum pater dicitur.

Breuiter ſummā colligit intelligentie predictorum.

Apte oſtēſum eſt ꝙ ſicut filius vł genitus relatiue dicit̄ ad patrē ita verbū ⁊ imago. et ꝙ eo dicit̄ verbū ſiue imago quo filius. i. eadē proprietate ſiue notiōe dicitur verbū et imago qua filius: ſed nō eo quo verbū dr̄ ſapientia vel eſſentia: quia nō notiōe qua dr̄ verbū dicitur ſapientia. Nā ſapiētia dicitur ſm eſſētiam non ſm relationem.

Generalis regula eorū q̄ ad ſe ⁊ eorū que relatiue dicunt̄: quicquid enī ad ſe ſimul ambo dicunt̄: ſʒ nō ita in predictis relatiuis.

Et eſt hic aduertēda q̄dā generalis regula eoꝝ q̄ ad ſe et eoꝝ q̄ relatiue dicuntur de patre et filio. Quicq̄d em̄ ad ſe dicūtur (vt ait Aug. in. vj. de tri.) nō dr̄ alter ſine altero. i. quicq̄d dicūtur qḋ ſubſtantiā eoꝝ oſtendat ambo ſimul dicūtur: ergo nec pater eſt deus ſine filio: nec filius ſine patre: ſʒ ambo ſimul deus: ſʒ nō ambo ſimul pater: nō ambo ſil̄ filius: vel verbum vel imago.

Utrū filius dicitur imago patris: ⁊ an ſpūſſctūs ſit imago filij: ⁊ quid dicatur imago. Arti. VIII I

Einde querit̄ de hoc qḋ dicit: [Relatiue dicid tur genitor ⁊ genit⁹ verbū ⁊ imago ⁊c.] ſ. a. Imago em̄ cōuenit toti trinitati: ḡ nō dr̄ relatiue. Itē eo dr̄ verbū q̄ fili⁹: ḡ eadē eſt rō verbi / filij ⁊ imaginis: ⁊ hoc falſum eſt cū Dam̄. dicat ꝙ fili⁹ eſt imago patris / ⁊ ſpūſſctūs eſt imago filij: ⁊ tota trinitas dicat̄ imago. Ad hoc dōm ꝙ imago q̄nqʒ dicit repſentationē principij oꝑantis in diuerſitate eſſētie: ſicut imago imꝑatoris eſt in ſolido aureo. vt dicit Aug. ⁊ ſic dicit eſſentiā vnā in trib⁹ ꝑſonis. q̄nqʒ aūt dr̄ imago p̄ncipij in eadē eſſentia exp̄mētis ſe in ſimili ſm naturā: ⁊ illa imago in oīb⁹ eq̄t id cui⁹ eſt imago: ⁊ ſic dr̄ imago patris ſolus fili⁹. Ad aliud dōm ꝙ eadē rōne q̄ eſt relatio ꝑſonalis dr̄ fili⁹ verbū ⁊ imago: ſed nō eadē rōne noīs ⁊ modi ſignificādi. dr̄ em̄ filius inq̄ʒtū eſt res nature ꝑ actū nature q̄ eſt ḡnatio. verbū aūt dr̄ inq̄ʒtū eſt manifeſtatio oīum interiorū p̄ris q̄ ſunt intima cordis: et iō eructari dicit̄ verbū ex corde. imago aūt dr̄ in rep̄ntatione q̄ſi exterioꝝ: vt q2 ali⁹ ab ipō / ſicut ipē a p̄re: vt dicit Richar. Ad aliud dōm ꝙ ſpūs dr̄ imago nō q2 ꝓcedat vt imago ſed poti⁹ vt donū: ſed ſm ꝙ imago dicit ſilitudinem eſſentialē ſm quā q̄libet dr̄ imago alteri⁹. Dam̄ autē nō facit vim in hoc ꝙ imago dr̄ ab alio quaſi exēplata: ſed tm̄ in ſimilitudine eſſentiali ⁊ equalitate.

Obiectō
Probatio
Solō
Ad obiectōnē.
Ad ꝓbatōꝫ Damaſceni

An ſm ſubſtantiam dicatur de⁹ de deo: et huiuſmodi.

Hic q̄rit̄ cū dr̄ de⁹ ḋ deo: lumē ḋ lumīe: ⁊ huiuſmodi: vtrū dicant̄ ſm ſubſtantiā. Nā ſm relationē cōſtat iſta nō dici. Si v̄o ſm ſubſtā

tiã dicunt̃ ſimul ambo.ſ.pr̃ ⁊ filius poſſunt dici deus de deo: lumẽ de lumine ſm p̃dictã regulã. Ad qḋ dicimꝰ: qꝛ licet deus ſm ſubſtãtiã dicat̃ ⁊ lumẽ ⁊ ſapiã ⁊ hmõi: ⁊ nunq̃ relatiue accipiant̃: aliqñ tñ ꝓ relatiuis.i.pro ꝑſonis: ſed nõ relatiue accipiunt̃: vt cũ dicit̃ deꝰ genuit deũ: alterꝫ pro patre: alterꝫ ꝓ filio ponimus: ſimiliter cũ dicit̃ deus de deo: lumen de lumine. In alijs quoq; locutionibus ſepe reperiunt̃ nomina eſſentie ad ſignificationẽ ꝑſonarꝫ deducta: vt cũ dicit̃ deus natus: deꝰ mortuus: deus paſſus: vbi filius tñ ſignificatur: ita ⁊ de ſolo filio intelligitur cũ dicit̃ deꝰ de deo ⁊ hmõi. Unde Aug. querẽs quomõ hmõi dicãtur in.vij.li.de trinitate ait: Quõ
a deus de deo lumẽ de lumie dr̃. Nõ em̃ ſil̃ ambo deus de deo: ſed ſolus filius de deo.ſ.patre: nec ambo ſimul lumẽ de lumine: ſed ſolꝰ filius de lumine patre.

Qḋ tñ ſm nomẽ ſubſtantie dicitur illud de illo: non ſm nomina perſonarum.

Et eſt ſciendũ ꝙ ſm nomina ſubſtãtie tñ dicitur illud de illo: licet ibi illa nomina ſubſtantiã nõ ſignificẽt. Scðm ṽo eadẽ nomina ꝑſonarꝫ nunq̃ dr̃ illud de illo: ſicut verbũ de verbo: vl̃ filius de filio: qꝛ hmõi nomia diuerſis ꝑſonis cõuenire nõ poſſunt. Qḋ Augu. licet obſcure in eodẽ li. ita dicit. Hoc ſolũ de eis dici nõ poteſt illud de illo: qḋ ſimul ambo nõ ſunt.i.illo ſolo nomie nõ poſſumꝰ vti ad oſtẽdendũ vnũ de vno: quod ſimul ambobus nõ cõuenit: ſicut verbũ de verbo dici nõ põt: qꝛ nõ ſimul ambo verbũ: nec imago de imagine nec filius de filio: quia nõ ſimul ambo filiꝰ vl̃ imago. Et ſicut nomina ſubſtantie aliquãdo intelligentiã ꝑſonarꝫ diſtincte faciũt: ita etiã interdũ totius trinitatis ſimul. Unde Aug. in eodẽ libro ait: In patris noie ipẽ pater per ſe pronũciatur: in dei ṽo nomie ⁊ ipẽ pater ⁊
Luce.18. filius ⁊ ſpũſſanctus: vt cũ dicitur: Nemo bonus niſi ſolus deꝰ: qꝛ trĩtas eſt vnꝰ ſolꝰ deus

An ſolus filius dicatur deus de deo.

Arti. IX. R

Einde querit̃ de vltima parte vbi dicit [Nõ
d em̃ ſimul ambo deus de deo: ſed ſolus filius deꝰ de deo patre.⁊c̃.] ſ̃.a. Scðm hoc em̃ videt̃ ꝙ ſpũſſctũs nõ ſit deus de deo/ qḋ falſum eſt: et cõtra dicit Aug. ſupra diſ.x. vbi expreſſe dicit ꝙ ſpũſ ſctũs eſt deꝰ de deo: ⁊ filius eſt deꝰ de deo. Itẽ cũ dicitur ſpiritusſanctus eſt deus de deo: ⁊ filius eſt deus de deo: aut ſunt idẽ deus de deo /aut alius deus de deo. ſi idem: ergo filius ⁊ ſpũſſctũs nõ ſũt aliꝰ ⁊ alius. ſi diuerſi: ergo nõ ſũt vnus deus/ quorꝫ vtrũq;
Solutio falſum eſt. Ad hoc dðm ꝙ ſpũs eſt deus de deo/ ſicut ⁊ filius: ⁊ li ſolus nõ excludit niſi reſpectũ patris ⁊ huius ratio eſt quia excluſio eſt oppoſiti: cũ aũt dicitur deus de deo nõ ſignificat̃ propria notio filij: ſed potius ꝯmunis que eſt eſſe ab alio. in hac aũt nõ opponit̃ ſpũiſancto: ſꝫ patri tñ: ergo nõ excludit̃ niſi pater.

Ad obiectõ nẽ — Ad aliud iã ſupra reſpõſum eſt diſtinctione.iiij. ꝙ nec idẽ nec alius: ſed idẽ in eſſentia/ ⁊ diſtinctus in ꝑſona: ⁊ huius ratio dicta eſt ibi.

Qḋ nõ tñ tres predicte proprietates ſunt in perſonis: ſed etiã que alijs ſignificantur nominibus: vt ingenitus.

Diſtinctio XXVIII De his q̄ ꝓpe ⁊ eternaĩr dicũt̃ d̃ deo ſm relatiõꝫ ſeu ꝓprietatẽ nõ ꝑſonalẽ q̄ eſt inaſcibilitas.

p
Reterea conſiderari oportet ꝙ nõ tñ tres predicte proprietates ſiue notiões in perſonis ſunt: verũ etiã alie que alijs notant̃ nomibꝰ. Nã etiã hoc nomẽ ingenitus relatiue dicit̃ d̃
a patre tñ: ⁊ aliã deſignat notionẽ q̃ pater vel genitor. Nõ eſt em̃ idẽ eſſe patrẽ ⁊ eſſe ingenitũ.i.nõ ea notiõe pr̃ dr̃ qua ingenitus. Pater em̃ (vt p̃dictũ eſt) dr̃ ſm proprietatẽ generatiõis: ingenitus aũt ſm proprietatẽ inaſcibilitatis. Differt ergo pater a filio auctoritate generatiõis: differt etiã ꝓprietate inaſcibilitatis.i. qꝛ ingenitꝰ. Uñ Aug. diſtiguẽs inter ꝓprietatẽ qua pater dicit̃: ⁊ illã qua di
b cit̃ ingenitꝰ in.v.li.de tri. ſic ait: Nõ eſt hͦ dicere ingenitũ qḋ eſt pr̃em dicere: qꝛ et ſi filiũ nõ genuiſſet nihil ꝓhiberet dicere eũ ingenitũ. Et ſignat q̃ſq; filiũ: nõ ex eo ipẽ eſt ingenitus: qꝛ geniti hoies gignũt alios. Nõ ĝiõ dicit̃ pr̃: qꝛ ingenitꝰ. Iõ cũ d̃ deo pr̃e vtrũq; dicat̃ alia notio eſt q̄ intelligit̃ genitor: alia q̄ ingenitꝰ. Genitor em̃ dr̃ ad genitũ.i.filiũ. cũ ṽo ingenitus dicit̃ nõ q̇d ſit ſꝫ q̇d nõ ſit oñditur. Hoc exẽplis planũ faciẽdũ eſt ꝙ dr̃ igenitus: hic oñdit̃ ꝙ nõ ſit filius: ſed genitꝰ ⁊ igenitꝰ cõmode dicunt̃: filiꝰ aũt latine dr̃: ſed vt dicat̃ infiliꝰ nõ admittit loquẽdi cõſuetudo nihil tñ intellectui demit̃ ſi dicat̃ nõ filius queadmodũ etiã ſi dicat̃ nõ genitꝰ ꝓ eo ꝙ dr̃ ingenitꝰ nihil aliud dr̃: iõ nõ eſt in rebꝰ conſiderandũ q̇d vel ſinat: vel nõ ſinat dici vſus ſermonis noſtri: ſed q̇s rerꝫ ipãrꝫ intellectus eluceat. Non ergo iam tñ dicamus ingenitũ: ſed etiam nõ genitũ qḋ tñ valet. Nunq̇d
c ergo aliud dicimus q̃ non filium. Negatiua porro particula nõ id efficit: vt qḋ ſine illa relatiue dr̃ eadẽ p̃poſita ſubſtãtialiter dicat̃: ſꝫ id tñ negat̃ qḋ ſine illa aiebat̃: ſicut in alijs predicamẽtis cũ dicimus homo eſt ſubſtantiam deſignamus. Qui ergo dicit nõ homo ẽ nõ aliud genus predicamenti enũciat: ſꝫ tñ

illud negat. Sicut ergo ſm ſubſtantiã aio ho
mo eſt: ſic ſm ſubſtantiã nego cũ dico non ho
mo eſt. At ſi tm̃ valet qđ dicit̃ genitus quan
tũ valet ꝙ dicit̃ filius: tantundem ergo valet
ꝙ dicitur non genit⁹ quantum valet ꝙ dici-
tur non filius. Relatiue autem negamus di
cendo non genitus. Ingenitus porro quid
eſt niſi nõ genitus? Nõ ergo recedit̃ a relati-
uo predicamẽto cũ ingenitus dicit̃: ſicut em̃
genitus non ad ſe dicit̃: ſed ꝙ ex genitore ſit:
ita cũ dicit̃ ingenitus nõ ad ſe dicit̃: ſed ꝙ ex
genitore nõ ſit oſtendit̃: vtrũq; tamẽ relatiue
dicit̃. Qđ aũt relatiue ꝓnũciat̃ nõ indicat ſb
ſtantiã: quãuis ergo diuerſum ſit genitus et
ingenitus: tamẽ nõ indicat diuerſam ſubſtã-
D tiã: quia ſicut filius ad patrẽ: ⁊ nõ fili⁹ ad nõ
patrẽ refertur: ita genitus ad genitorẽ: ⁊ nõ
genitus ad nõ genitorẽ referatur neceſſe eſt.
Ecce euidẽter oſtẽdit ꝙ ingenitus relatiue
dicit̃: ⁊ de ſolo patre accipitur. Aliaq; notio
eſt qua dicit̃ ingenitus: alia qua pater. atq;
tm̃ valet cum dicitur ingenitus: quantũ non
genitus: vel nõ filius.

An ſicut ſolus pater dicitur ingenitus dici debeat non genit⁹ vel non filius.

Ideo ſolet queri vtrum ſicut ſolus pater di-
citur ingenitus ita ipe ſolus debeat dici non
genitus: vel nõ filius: vt nec etiã ſpũſſanctus
poſſit dici nõ filius: vel nõ genitus? Quibuſ
dã videtur ꝙ pater ſolus debeat dici nõ geni
tus vel nõ filius: ſpũs vero ſanctus ſicut nõ di-
citur ĩgenitus ita inquiũt nõ eſt dicẽdus nõ
genitus vel nõ filius. Debet quidẽ dici ⁊ cre
di ſpiritusſanctus nõ eſſe genitus: vel nõ eſſe
fili⁹: ſed nõ debet dici eſſe nõ genit⁹ vel nõ fi
lius. Aliis aũt videtur ꝙ cũ ſpũſſanctus nõ
poſſit dici ingenitus: poteſt tamẽ dici nõ ge-
nitus vel nõ filius. Qđ aũt Auguſtin⁹ ſupra
ait tantũ valere cũ dicit̃ ingenitus quãtum
cum dicitur nõ genitus vel nõ filius ethymo-
logiam nominis oſtendẽdo eum hoc dixiſſe
dicũt: nõ rationẽ predicationis.

A Preterea cõſiderari oportet. ⁊c.] Hic mgr̃
incipit tractare de ꝓprietatib⁹ ꝑſonaꝝ non
perſonaliũ que ſunt due. ſ. innaſcibilitas q̃
eſt vnius ꝑſone: ⁊ ideo de illa agit primo in
hac diſtinctiõe: ⁊ de cõmuni principio. ſ. ſpiratiõe acti
ua / quo pater ⁊ filius ſunt ꝓncipiũ ſpũſſancti que eſt
proprietas duaꝝ ꝑſonaꝝ: ⁊ de hac agit in ſecũda pte
ibi: [Eſt preterea aliud nomẽ in diſtinctiõe ſequenti.
⁊c.] Iſta aũt diſtinctio diuidit̃ in quattuor: in quaꝝ
prima magiſter inueſtigat ratõnẽ inaſcibilitatis. In
ſecunda inducit Amb. arguentẽ nouitatẽ nois cũ in
ſcripturis nõ legat̃ ibi: [Illud aũt tacere nõ oportet
⁊c.] In tertia querit vtrũ eodẽ intellectu dici poſſit
pater nõ eſſe filius / quo dr̃ aliud eſſe ingenitũ / ⁊ aliđ
genitũ ibi: [P̃ queri ſolet ⁊c.] In quarta ⁊ vltima q̃-
rit vtrũ ſolus filius dicat̃ nata ſapia / ſicut ſolus di-
cit̃ imago ⁊ verbũ ibi: [Sciendũ quoq; eſt ꝙ ſol⁹ fi-
lius. ⁊c.] Prima haꝝ ſubdiuidit̃ in tres. In prima
probat̃ ꝙ ingenitus eſt in ꝑdicamẽto relatõnis: ⁊ ꝙ
idẽ eſt qđ nõ genit⁹ ſiue nõ filius. In ſcđa q̃rit̃ vtrũ
ſolus pater dr̃ nõ genitus / ſicut ſolus pater ibi: [Ið
ſolet q̃ri.] In tertia determinat̃ nomẽ notiõis q̃ pat̃
dicit̃ ingenitus ibi: [Si aũt vis ſcire. ⁊c.] Nota au
tẽ hic ꝙ ſupra diſtinctiõe. xiii. ca. (Nũc aũt cõſideran
dũ eſt cũ ſpũſſctũs nõ ſit genitus. ⁊c) determiate ſũt
queſtiões tres de ĩnaſcibilitate / q̃ adduci pñt hic ſcȝ
quot modis dicat̃: ⁊ qualiter eſt notio ſolius patris
⁊ qualiter cõuenit patri ⁊ filio / ⁊ etiã eſſentie diuine /
qđ g̃ ibi determinatum eſt hic ſupponatur.

An ſi ingenitũ ſit notio plures ſint notiones q̃ȝ quinq;. Arti. i.

Incidunt aũt hic due alie q̃ſtiões añ lr̃am. ſ. ſi
i ingenitũ ſit notio vtrũ ſint eadẽ ratõe plures
notiões q̃ȝ quinq;: ⁊ ſcđo an ingenitũ poſſet
eſſe notio / ⁊ ſi nõ ſint plures notiões q̃ȝ q̃nq;. Ad p̄ Arg. pmo.
mũ ꝓcedit̃ ſic ſi tã negatio q̃ȝ affirmatio faciũt notio-
nẽ / cũ q̃libet ꝑſona poſſit ĩnoteſcere quattuor modis
videbunt̃ eſſe duodecĩ notões triũ ꝑſonaꝝ. Proba-
tio: cõuenit em̃ patri nõ eſſe ab alio ꝑ generationẽ / et
nõ eſſe ab alio ꝑ ſpirationẽ: ⁊ a q̃ alius ꝑ gñationẽ / ⁊
a q̃ ali⁹ ꝑ ſpirationẽ. Silr̃ filio ꝯuenit nõ eſſe ab alio
ꝑ ſpirationẽ / ⁊ eſſe ab alio ꝑ gñationẽ: a q̃ alius ꝑ ſpi-
rationẽ / ⁊ nõ a q̃ alius ꝑ gñationẽ. Silr̃ ſpũiſctõ cõ-
uenit eſſe ab alio ꝑ ſpirationẽ / ⁊ nõ eſſe ab alio ꝑ gene
ratõeȝ: a q̃ nõ eſt alius ꝑ ſpirationẽ / ⁊ a q̃ nõ eſt ali⁹ ꝑ
gñationẽ: g̃ videt̃ ꝙ notiões ſint duodecĩ / ſi nõ eẽ ab
alio ꝑ gñationẽ vel ſpirationẽ eſt notio pr̃is. Item 2o
in p̄ma lr̃a p̄mi capituli habemus ꝙ differt pr̃ a filio
auctoritate generatiõis. dr̃t etiã ꝓprietate innaſcibi-
litatis ex hoc concludo duas cõcluſiões: quaꝝ p̄ma Cõcl'o pa
eſt ꝙ ꝑ ſe facere differre ꝑſonã a ꝑſona eſt rõ q̃re pona
tur in diuis notio ⁊ ꝓprietas: cũ g̃ differat pr̃ a ſpũ-
ſctõ (qr̃ nõ eſt ab alio ꝑ ſpirationẽ) oportet ꝙ etiã ĩſpi-
rabilitas ſit notio pr̃is reſpectu ſpũſcti. Scđa eſt 2a
qr̃ cũ in diuĩs nõ ſit dr̃a niſi penes oppõnẽ relatiõis
ſi differt pr̃ a filio ĩnaſcibilitate ꝙ in filio eſt relatõ op
poſita rñdẽs illi q̃ eſt ĩnaſcibilitas: ⁊ ſic filius habet
tres notiões. ſ. naſcibilitatẽ / filiationẽ / ⁊ ſpirationem
actiuã. Si forte dicas ꝙ in filio ſequit̃ vna ad aliã
qr̃ ſequit̃ eſt filius: g̃ eſt nat⁹: ſed nõ ꝯuertit̃. gen⁹ au
tẽ cũ ſpẽ in eodẽ nõ facit nũeꝝ. hoc nihil eſt: qr̃ aliq̃d ĩ
noteſcit ꝑ modũ nati / qđ nõ ĩnoteſcit ꝑ modũ filii: ſi-
cut innuit Aug in lib. 3. iſti⁹ volũinis diſ. v. cum ergo
hoc ſit notio in diuinis / qđ ĩnoteſcere facit erit notio
filii naſcibilitas. Item relationes in diuinis ſunt 3o
rationes vel proprietates diſtinguentes perſonam a
perſona: ergo que tales dicũt oppoſitiões / ⁊ poſſunt
cõuenire trinitati illa ſunt proprietates: ſed non eſſe
ab alio ⁊ eſſe ab alio talem habent oppoſitionẽ in di-
uinis: ergo faciũt duas proprietates Item eſſe ab 4o
alio per generationem / ⁊ non eſſe ab alio per genera-
tionem iterũ talem faciunt oppoſitionẽ: ergo illa etiã
faciunt duas: ⁊ ſic erunt quattuor. Itẽ eſſe ab alio 5o
per ſpirationẽ / ⁊ nõ eſſe ab alio per ſpirationem faci-
unt etiam duas: ⁊ ſic erunt ſex admin⁹. Si dicas ꝙ

ſuperiori negato negatur etiam inferius: et ita non
eſſe ab alio negat etiam non eſſe ab alio per ſpiratio-
nem/⁊ nõ eſſe ab alio per generationem: ⁊ ſic illa nõ
faciũt notiones. hoc nihil videt̃ eſſe: q꞉ ſm̃ hoc nõ eſſe
ab alio erit notio patris: ⁊ hoc a nullo ponit̃: ſꝫ potiꝰ
innaſcibilitas ponit̃ ſibi notio: conſtat aũt ꝙ vna ſpẽ
emanatiõis negata ab aliquo nõ neceſſario negatur
alia. vnde cũ inaſcibilis vel ingenitus neget tm̃ eẽ ab
alio ꝑ generationẽ oportet patrẽ adhuc alio mõ ino-
teſcere quo ipe etiã ab alio nõ eſt ꝑ ſpirationem. Pꝫ
ſm̃ hanc reſponſionẽ licet ſuꝑiori negato neget̃ iferiꝰ
nõ tñ ſuꝑiori poſito ponit̃ inferius: g̃ videt̃ ꝙ in alijs
perſonis debẽt eſſe notiões affirmatiue. ſ. eſſe ab alio
⁊ ſic filio ⁊ ſpũiſancto ꝯuenit vna notio in cõi. Itẽ
dicit Boecius ꝙ ſola relatio multiplicat trinitatẽ: eſ
ſentia aũt ꝯtinet vnitatẽ: g̃ inter que oppoſitio relatõ
nis nõ eſt illa erũt idẽ vel in eodẽ: ſed eſſe ab alio ꝑ ge-
nerationẽ/⁊ eſſe ab alio ꝑ ſpirationẽ nullã habẽt op-
poſitiõis relationẽ: g̃ ꝯueniũt eidẽ: ⁊ ſic filius qui eſt
ab alio ꝑ generationem etiam ab alio per ſpirationẽ:
⁊ ſimiliter ſpũſſanctus: g̃ plures ſunt notiões. Itẽ
vna notio eſt in qua pater ꝯuenit cũ filio: licet filiꝰ ſit
a patre: g̃ alia notio debet eſſe in qua pater ꝯuenit cũ
ſpũſancto/⁊ alia in qua filius cũ ſpũſancto. aliter eñ
nõ viderent̃ eſſe ſufficiẽter diſtincti. diſtinguit̃ eñ pr̃
ſolus a filio ſolo: ⁊ filius ſolꝰ a ſpũſancto ſolo: ⁊ pr̃ et
filius ſimul a ſpũſancto ſolo: g̃ ⁊ pater ⁊ ſpũſſanctus
ſimul a filio ſolo: ⁊ filius ⁊ ſpũſſanctus ſimul a patre
Solutio ſolo: ⁊ ſic videt̃ ꝙ multe debeãt eſſe notõnes: ſed alie
ſunt notiões q̃ꝫ ꝑſonales. vt magiſter dic̃ hic. So
lutio dõm vt ſupra ſuppoſitũ eſt ꝙ notiões nõ ſũt ni
ſi quinqꝫ/⁊ relationes quattuor/⁊ ꝓprietates perſo-
ne quattuor/⁊ ꝓprietates ꝑſonales tres: ſicut ſupra
probatũ eſt. ꝑſona eñ vt ꝑſona nõ inoteſcit niſi ꝑ illõ
qõ ſonat nature dignitatẽ: aliter eñ inoteſcit res na
ture: ⁊ aliter innoteſcit indiuiduum: ⁊ aliter innote-
ſcit perſona. res enim nature vt res nature per actũ
⁊ rationem nature habet dinoſci ſm̃ ꝙ dicimus ꝙ
res nature eſt que actu nature producitur: hoc ẽ actu
quo ꝯmunicat̃ natura hypoſtaſibus ſiue ſuppoſitis
ſuis: ⁊ ille actus in diuis eſt duplex. ſ. generare ⁊ ſpi
rare: ſed ꝑ vtrũqꝫ actũ inoteſcit res nature dupliciter
quia res nature eſt genita/⁊ res eſt generãs: ⁊ res na
ture eſt ſpirata/⁊ res nature eſt ſpirãs: tamẽ nõ ſunt
quattuor res nature diuĩe: quia ſpirãtẽ eẽ nõ hẽt op
poſitionẽ ad generantẽ eſſe/nec ad genitũ eſſe: ⁊ ideo
neceſſario generãs ⁊ genitus ſũt vnũ ꝑncipiũ ſpiran
di. Indiuiduũ aũt ꝓprie nõ eſt in diuis: ſed innoteſcit
per indiuiduãtia. ꝑſona aũt nõ ꝯuenit niſi rei nature
dignioris: ⁊ ideo ꝑſona vt ꝑſona nõ inoteſcit niſi ꝓ-
Ad primũ. prietate dignitatis vel habitudine. Dicimus g̃ ad
primũ ꝙ nõ eſſe ab alio ꝑ generationẽ nõ ponit abſo
lutã dignitatẽ ſm̃ ordinẽ nature qui eſt ĩ diuis: ⁊ ad
hoc intelligendũ notandũ ꝙ ĩ omĩ natura in qua po-
nit̃ ordo nature quo alter ſit ex altero: ⁊ nõ alter ꝑor
altero neceſſe eſt ponere ꝑncipiũ illius ordinis nõ di-
co initiũ: quia initiũ magis reſpicit duratiõis princi
piũ q̃ꝫ ordinẽ nature: g̃ ſi ꝑncipium neceſſe eſt ponere
oportet ꝙ illud ꝑncipiũ aliqua notiõe inoteſcat: prin
cipiũ aũt cũ nõ habeat prius nõ poteſt inoteſcere ꝑ af
firmationẽ ꝑorẽ ſe: ergo neceſſe eſt ꝙ inoteſcat ꝑ nega
tionẽ: g̃ inoteſcet ꝑ nõ eſſe ab alio ſm̃ ordinem nature
vtrũ aũt nihil ponat vel aliq̃d ponat non eſſe ab alio
in ſequẽti articulo queſtiõis determinabit̃: ergo pa-
tet ꝙ quacũqꝫ ſpeciali negatiõe poſita non inoteſcet
principiũ totius diuinitatis ſm̃ ordinem nature hoc
modo vt principiũ: ⁊ ſic patet ꝙ nõ eſſe ab alio ꝑ gene
rationẽ/⁊ nõ eſſe ab alio ꝑ ſpirationẽ nõ ſunt notio-
nes patris/nec poſſunt eſſe. illud autem idem princi
pium qõ eſt principiũ huius ordinis nature oportet
ꝙ inoteſcat non dico ex parte poſteriori: q꞉ nõ eſt ibi
prius ⁊ poſterius: ſed ex parte illa qua alter eſt ex ipo
⁊ hoc ſm̃ genus nõ ponit dignitatem: ſed quandoqꝫ
indignitatẽ: ſed in ſpecie ponit dignitatem in actu in
quo natura cõmunicatur: ſicut eſt generatio/⁊ ſicut
eſt ſpiratio: ergo ab illa parte erunt due notiões pa-
tris paternitas ⁊ ſpiratio actiua: ſꝫ ſuppoſito eodem
ordine nature id quod eſt a principio ſm̃ generalem
modũ eſſendi ab alio nõ inoteſcit vt perſona: ſed ĩ ſpe
ciali modo in quo virtute ſpecifice differẽtie oſtendi
tur ſibi dari natura dignior: ⁊ illi actus ſunt genera
tio ⁊ ſpiratio: ergo eſſe ab alio per generationẽ/⁊ eſſe
ab alio per ſpiratiõem ſunt notiões filij ⁊ ſpirituſſan
cti: ⁊ in inferioribus eſſe ab homĩe nõ cõmunicat na
turam dignã ad cõſtituẽdam perſonã: quia ab homĩe
eſt quãdoqꝫ res indigna: ſed eſſe ab homĩe per gene-
rationẽ homĩs naturã cõmunicãtem. nõ eſſe autẽ ab
alio per generationem/⁊ nõ eſſe ab alio per ſpiratio-
nem (ſicut iam probatũ eſt) nõ cõſtituũt/nec inoteſce-
re faciũt aliquam nature dignitatẽ: ⁊ ſic patet quare
nõ duodecim, ſed tm̃ quinqꝫ eſſe poſſunt notiões per-
ſone vt perſone. Ad aliud dicẽdum ꝙ differẽtia di **Ad 2m**
ſtinctõis nõ ſimpliciter facit notionẽ ꝑſone: ſꝫ dr̃a di **⁊ ꝑmã ꝯcluſionẽ.**
ſtinctiõis perſone vt perſone. principium autẽ nõ de
principio per modum perſone poteſt innoteſcere tri-
bus modis: ſcilicet ad ante per negationẽ: ⁊ bene cõ-
cedo ꝙ ingenitus nõ dicit ibi negationẽ emanatiõis
ſpecialis: ſed generalis nõ eſſe ab alio: cuius ratio ſu
pra. xiij. diſtinctione determinata eſt. ⁊ ſic ceſſat pri-
ma queſtio. Alio modo innoteſcit reſpectu eorũ qui-
bus eſt principiũ/⁊ vna notiõe ad vnũ/⁊ alia ad aliũ
ſm̃ ꝙ ſunt duo actus cõmunicationis nature digne
ſcilicet generatio ⁊ ſpiratio: ⁊ hoc ſupra determinatũ
eſt. Ad aliam queſtionẽ patet iam ſolutio: quia na **Ad 2am ꝯ**
ſcibilitas vel eſſe ab alio de ſe nõ dicit notionẽ perſo- **cluſionẽ 2i**
ne vt perſone: quia nõ omĩe quod naſcitur de aliquo **argumẽti**
accipit naturã dignitatis ab eo: nec oẽ qõ eſt ab aliq̃
accipit naturã dignitatis: ſed omĩe quod naturaliter
filius eſt naturã dignitatis generãtis accipit Sic **Ad 3m**
etiam vis ſpiratiua nihil niſi ſibi ſimile in natura pro
ducit: ⁊ ideo naſcibilitas nõ eſt notio: ⁊ per hoc patet
ſolutio ad ſequens. Ad aliud dicendum ꝙ nõ eſſe **Ad 4m**
ab alio idem eſt q̃d eſſe ingenitũ. vt ſupra diſtinctõne
xiij. probatũ eſt: ⁊ ideo ille ſex reuertuntur ad quinqꝫ
quia nõ eſſe ab alio per generationẽ nõ ponit ratõnẽ
principij in ordine nature. nec etiam non eſſe ab alio
per ſpirationem: ſed nõ eẽ ab alio ſimpliciter: ⁊ ideo
nõ poſſunt eſſe notiões alicuius: nõ eñ dicit rationẽ
principij in ordine nature: nec rationem acceptionis
nature digne queadmodũ generatio ⁊ ſpiratio Ad **Ad 5m**
aliud dicendum ꝙ innaſcibilitas ſm̃ ꝙ ſoli patri con
uenit/⁊ nõ ſpirituiſancto eſt idem qõ non eſſe ab alio
hoc modo quo nõ eſſe ab alio facit innoteſcere princi
pium totius diuinitatis. Ad aliud patet ſolutio ꝑ **Ad 6m**
dicta/⁊ ſimiliter ad ſequẽs. Ad aliud dicendum ꝙ **Ad 7m**
licet generari ⁊ ſpirari nõ opponãtur relatiue: tamẽ
ſpiratus ⁊ genitus relatiue opponũtur: quia hoc be
ne cõcedo ſm̃ ſupra dicta diſtictiõe. x. ꝙ greci errãt ⁊

ideo qualiter ipi ſpiritumſanctum a filio diſtinguāt
nō laboro hic determinare: qꝛ videt̄ mihi impoſſibi-
le eſſe ꝙ vnus nō ſit alius ſi inter eos nō eſt oppoſitō
relatiōis / ſicut ſupra eſt determinatū: ꝛ iō pater ꝛ fi-
lius ſunt vnū in ſpirando / ꝛ ſpūſſctūs diſtinguit̄ ab
Ad 8m vtroꝗ;. Ad aliud dōm ꝙ nō pōt eſſe notio in q̄ pat̄
cōueniat cū ſpūſctō: ꝛ alia in qua filius cōueniat cum
ſpūſctō: qꝛ illa in qua pater cōicaret ſpūſctō notaret̄
ordo nature: ꝛ ſic oporteret a pr̄e ꝛ ſpūſctō eſſe quen-
dā quartū: qδ ſupra improbatū eſt: ꝛ ſic fieret multi-
tudo in infinitū: ꝛ ſimiliter aliū oporteret eſſe ſm illā
notionē in qua cōueniret cū alio filius: ꝛ ſic duo eſſēt
procedentes a ſpūſctō. Ꝓ illa in q̄ cōueniret cū ſpi
ritūſctō nō haberet oppoſitionē ad filiū: g̃ in illa con
ueniret cū eis ꝛ filius: g̃ illa notio iā cōueniret trib⁹:
ꝛ ſic eſſet cōis tribꝫ: ꝛ nihil eſt eis cōe niſi eſſentia: g̃ il-
la notio iā diceret̄ ſm eſſentiā de ipis: ꝛ ideo illa ar-
gumentatio nō procedit. vnde patet ꝙ īnaſcibilitas
eſt notio: ꝛ ꝙ nō ſint niſi quinꝗ; notiones.

Arti. II **An innaſcibilitas ſit notio patris.**

B Ecūdo querit̄ vtrū īnaſcibilitas ſit notio pa-
ſ tris: videt̄ aūt ꝙ nō: aut em̄ īnaſcibilitas ex-
Obo p̄ma. ponit̄ negatiue aut priuatiue. ſi negatiue. Cō
tra negatio de ſe nihil certificat: g̃ negatio nō pōt eſſe
notio: qꝛ notio eſt q̄ facit īnoteſcere. Si aūt exponat̄
priuatiue ſequit̄ multiplex incōueniēs / quoꝝ vnum
eſt ꝙ priuatio dicit impfectionē: ꝛ ſm h̄ pſona digni-
tatis īnoteſceret per impfectionē / qδ eſt incōueniēs.
Scōm eſt qꝛ priuatio relinquit aptitudinē: ꝛ ſic pat̄
innaſcibilis aptus eſſet ad naſcendū: nō aūt nat⁹ eēt
qδ iteꝝ falſum eſt. Tertiū eſt qꝛ oppoſita p̄uatiue ha
bēt fieri circa idē: g̃ naſcibilis ꝛ īnaſcibil' hn̄t fieri cir-
ca pſonā eandē ſm nature ordinē: ſed naſcibilitas cō-
uenit filio: g̃ ꝛ īnaſcibilitas hēt fieri circa filiū / ꝛ nō cir
ca patrē: g̃ videt̄ ꝙ īnaſcibilitas non ſit notio patris.
Solo Si forte dicas ꝙ negatio facit īnoteſcere: vt dicit
rabbi moyſes egyptius in li. q̄ dr̄ dux neutroꝝ: preci
pue in diuis. ꝛ Aug. ꝯfirmat dictū ſuū dicēs ꝙ ſi nō
potes cognoſcere q̄d eſt deus: nō paꝝ tn̄ pfeciſti in co
Obiectio. gnitiōe ſi cognoſcas q̄d nō eſt. Cōtra ſm hoc vna
negatio nō ſufficiēter notificat. ſi em̄ dicā deus nō eſt
elemētū / relinquēdo ꝙ deus ſit aliq̄d nō facit hec ne-
gatio ſm doctrinā illi⁹ phi noticiā dei: qꝛ adhuc mul
ta alia ſunt q̄ nō ſunt elemētū / ꝛ etiā nō ſunt deus: g̃
oportet addere plures negatiōes reſtringētes: quā-
to em̄ vniuerſalius eſt qδ negat̄ tāto negatio eſt mi-
nus cōis: ꝛ quāto pticularius eſt qδ negat̄ tanto ne-
gatio eſt magis cōis: nō ſortes em̄ de pluribꝫ verifica
tur q̄ꝫ nō hō / vel nō aīal: g̃ videt̄ ꝙ etiā h̄ oportet ad-
dere plures negatiōes anteq̄ꝫ ſufficiēs noticia princi
Queſtiūcl'a pij ordinis nature habeat̄ Ulterius querit̄ qδ ma
2a q̄re dr̄ in gis tāgit ꝓpoſitū cū notio p̄ncipij nō de p̄ncipio ſit nō
naſcibilitaſ eſſe ab alio abſolute: ſicut ꝓbatū eſt in queſtiōe prece-
ꝛ nō poti⁹ dēti: quare nō dr̄ generali noīe patris notio eſſe non
nō ens ab ens ab alio: ſꝫ ſpeciali qδ eſt īgenitus qδ ſonat idē qδ
alio. nō ens ab alio p generationē. Si forte dicas ꝙ ge
Solo neratio ꝛ ſpiratio ordinata ſunt ꝛ ſm ordinē nature
Obiectio gn̄atio eſt an̄ ſpiratiōē ꝛ negato p̄ore negat̄ ſecūdum
ſed nō cōuertit̄. hoc nihil eſt: qꝛ hoc ſupra diſti. xij. eſt
improbatū / vbi oſtēſum eſt ꝙ ſpūſſanctus nō ꝓceſſit
filio iā nato: nec nō nato: qꝛ vtrūꝗ; eternū eſt / ꝛ neu-
trū ponit ordinē prioris ad aliud: nec etiā ordinē cau
ſe: g̃ p hoc ꝙ dr̄ pater ingenitus nō ītelligit̄ improceſ
Solo. ſibilis: vel alio mō nō ens ab alio. Si forte dicas
ꝙ generatio eſt ad eſſe / ꝛ ſpiratio ad bene eſſe / ꝛ ema-
natiōe ſm eſſe negata negat̄ emanatio ſm bene eſſe. Obiectio.
hoc etiā hereticū ꝛ falſum eſt: qꝛ ſpiratio in diuis ac-
cipit ſpūſſancti ſubſtantiā / ꝛ eſſe ꝛ bene eſſe. ꝛ idem eſt
ibi bene eſſe qδ eſſe: ſīm aūt eſt ꝙ nihil ꝓhibet me non
eſſe ab aliquo p eſſe: ꝛ tamē bn̄ eſſe meū dependet ab
ipo / ſicut a rege poteſt eſſe bene eſſe meū: cū tamē ego
nō ſum filius regis: g̃ videt̄ ꝙ hec ſolo nō conueniat.
Solutio ſine p̄iudicio dico ꝙ īnaſcibilitas eſt no- Solutio
tio principij nō exiſtentis de p̄ncipio. vn̄ intelligendū
ꝙ eſt negatio fūdata ſup ens: aliter em̄ eſt negatio de
p̄mis / ꝛ aliter de poſterioribꝫ: ſicut ſi dicā hō eſt aīal
hō nō eſt aſinus: negatio ſequēs cauſat̄ ab oppoſitōe
vel diſpatiōe p̄dicati ꝛ ſubiecti / q̄ diſpatio cauſat̄ ab
oppoſitis differētijs cōſtituētibꝫ p̄dicatū ꝛ ſubiectū:
ꝛ ideo illa negatio habet aliq̄d p̄us ſe ī quo fūdat̄ / qδ
nō eſt oīno idē cū illis de quibꝫ eſt negatō: ſed eſt p̄us
eis. cū aūt dico p̄mū qδ an̄ ſe nihil habet negatio fun
dat̄ ſup naturā primi que nō eſt prius primo: qꝛ pri-
us p̄mo nihil eſt: ſed eſt ipm̄ p̄mū: ꝛ ideo nō poteſt ex-
poni p affirmationē / ſicut alia negatio. ſi em̄ queram
ꝛ dicā ſic: homo nō eſt aſinus / tu dices ꝙ verum eſt.
ſi querā vlterius quare hoc tu dices qꝛ ipe eſt aīal ra
tionale / ꝛ rōnale aīal ꝛ irrōnale a ſe p oppoſitas dif-
ferētias remouēt̄: ꝛ ſic cauſas negationē p affirmatō
nē que p̄or eſt q̄ꝫ negatio / ꝛ prior eſt negatis. Si aūt
dicā primū an̄ qδ nihil eſt tu dices ꝙ hoc veꝝ eſt. Si
aūt querā quare hoc eſt veꝝ / tu dicis qꝛ p̄mū eſt pri
mū: ꝛ ponis quidē affirmationē que p̄or eſt negatōe
ſed nō ponis affirmationē p̄orē eo de quo fuit nega-
tio: qꝛ negatio fuit de primo: g̃ illud p affirmationem
innoteſcere nō poteſt: ꝛ ita īnoteſcit p negationem: vt
dicit hic Aug. dico g̃ ꝙ īnaſcibilitas nō priuatiue ſed
negatiue habet exponi: ſꝫ eſt duplex .ſ. in gn̄e ꝛ extra
genus. ſi g̃ negatio negat ī genere p̄ncipij tm̄ tūc īna
ſcibile idē erit qδ non ens ab alio p̄ncipio ſm nature
ordinē: ſi aūt totū negaret qδ eſt ī ſuo oppoſito ī ge-
nere tūc ſupra dictū eſt ꝙ conueniret etiā ſpūſctō ſm
verba Hiero. a magiſtro poſita ibi / ꝛ a nobis expoſi-
ta. Ꝙ aūt obijcit̄ ꝙ negatio nō facit aliq̄d īnoteſce Ad obiectō
re: dōm ꝙ hoc veꝝ eſt p ſe ꝛ de negatiōe extra genus nē p̄mā.
talis aūt negatio nō eſt que cadit in rōne p̄mij ꝛ prin
cipij. Ad id qδ vlterius querit̄ quare dr̄ īnaſcibili Ad q̄ſtiun
tas / ꝛ nō exiſtentia ab alio: poteſt dici ſi placet ꝙ licet culā ſcδam
generatio ꝛ proceſſio non habeant ordinem prioris
ꝛ poſterioris vel immediati ꝛ mediati: vt ſupra pro-
batū eſt: tamē habet ordinē nature quo procedēs ſit
ex genito: ꝛ hoc patet in imagine: quia amor nō pro-
cedit a mēte niſi ſuppoſita noticia que amet̄ ꝛ amet: ꝛ
ideo dicit Richar. ꝙ amor in alterū tendit. Et gre-
go. ꝙ charitas minus q̄ꝫ inter duos eſſe nō poteſt: et
ideo ſublata generatione ſm principiū auferet̄ etiam
ſpiratio: ꝛ ideo nō ens ab alio per generationē cū tol-
lit principiū generatiuū: tollit etiā principiū ſpiratm̄
quia nō ſpiraret amorē niſi cū eo quē genuit: nō autē
ſic eſt econuerſo: ꝛ hoc eſt valde contra grecos. Ex
hoc neceſſario cōcluditur ꝙ ſpūſſanctus eſt a filio / et
ꝙ fili⁹ habet hoc a patre ſicut pater ſi ab alio eēt ſpi-
ratus neceſſario oporteret ꝙ ille alius aliū genuiſſet
cum quo patrem ſpiraret. ꝛ per hoc patet ſolutio ad
locum: quia licet ſpiratio ꝛ generatio nō habeant or
dinem prioris ꝛ poſterioris cauſa vel natura vel di-
gnitate vel tp̄e: tamē habent ordinē nature qui eſt in
diuinis / vt. ſ. genitus ſit principiū ſpirati: ꝛ ita ſpira-

tus ſm hunc ordinē ponit genitū ſpirantē: ſi ḡ pater
eſſet ſpiratus oporteret aliū genitū eſſe a patre alio ꝙ
pater: ḡ ꝑ oppoſitū ingenitū neget eſſe ſpiratū eundē
ꝛ nō ecōuerſo. hec ē ḡ rō quare dicit̄ inaſcibilis/ ꝛ nō
Queſtiūcla inſpirabilis. Si aūt queraẗ quare nō dicit genera
Solō li noīe improceſſibilis vt vtrūqꝫ ſimpl'r tollat: Di
cendū ꝙ pater eſt principiū nō de principio ſm ordi
nē nature: ꝛ ideo in ſua notiōe oportet exprimere rō
nē huius ordinis ſm quā ſit nō de principio. nō aūt
rō huius ordinis exprimit̄ noīe generali: ſed ſpecia
li: ḡ negatio debuit eſſe in ſpeciali/ qḋ tamē ſm ordinē
nature eſt principiū alterius actus/ ſicut genit⁹ ſpi
rati. Si aūt querit̄ vtrū pater poſſet ſpirare ſpm̄ ſi
ne filio: hoc ſupra ſolutū eſt diſtinctione. x.

Arti. III Utrū inaſcibilitas et paternitas ſint vna notio vel due.

Einde querit̄ de hoc qḋ dicit: [Aliā diſignat
Arg. pmo. D notionē ꝙ pater ꝛ genitor. ꝛc.] ḡ. a. Hoc eīn
falſum videt̄: q2 innaſcibilitas in patre idem
videt̄ qḋ paternitas: ꝓprietas eīn aut ꝯſtituit ꝑſonā
aut ꝑſona innoteſcit ꝑ ipam: ſed ſufficiēter inoteſcit ꝛ
cōſtituit̄ ꝑſona patris a ꝓprietate q̄ eſt paternitas: ḡ
2o innaſcibilitas aut eadē eſt in p̄re/ aut ſupfluit. Itē
in diuinis nō diſtinguit niſi relatiōis oppō. nō autē
eſt relatiōis oppoſitio inter paternitatē ꝛ inaſcibili
3o tatē: ḡ ſunt eadē notio ſm rē. Itē nihil videt̄ dice
re inaſcibilitas niſi cōparationē quandā patris ad pri
uationē principij ante: cōpatio autē talis nihil addit
niſi negationē: ḡ cū negatio nihil faciat differre: vide
4o tur ꝙ nō dicat aliā notionē ꝙ paternitas. Itē ī di
uinis nō eſt numerus niſi ex hypoſtaſi: ḡ ꝓprietates
nō nūerant̄ niſi ex nūero hypoſtaſ: ḡ oēs ꝓprietates
eiuſdē ꝑſone ſunt vna ſm ꝙ ſunt in ipa: ḡ innaſcibili
5o tas in patre nō differt a paternitate in patre. Item
in filio naſcibilitas nō eſt alia ꝓprietas a filiatōe: ḡ vi
det̄ ꝙ nec in patre inaſcibilitas ſit alia a paternitate.

Solutio Solō dōm ꝙ alia eſt notio in patre inaſcibilitas
ꝛ paternitas/ alia ꝛ diſtictio notionū eſt ſm modū i
noteſcēdi ꝑſonā vt ꝑſonā: hoc eſt ſm rōnē dignitatis
ſicut aūt ſupra dictū eſt: in ordine nature oportet ꝑn
cipiū eſſe nō de principio/ ꝛ illud inoteſcit in omni re
qua eſt principiū nō de ꝑncipio: erit ḡ vnus modus
innoteſcēdi ipm ex parte illa q̄ nō eſt de ꝑncipio: ꝛ ali
us ex pte illa q̄ eſt ꝑncipiū: ꝛ vnus modus nō eſt ali⁹
ex pte illa q̄ inoteſcit: vt nō de ꝑncipio ē inaſcibilitas
notio ex pte altera inoteſcit ſm rōnes quibꝫ eſt ꝑnci
piū toti⁹ diuitatis: hoc aūt eſt generādo ꝛ ſpirādo: ꝛ
iō erūt due notiōes patris vna paternitas/ ꝛ alia cō
Ad primū munis ſpiratio. Ad primū ḡ dōm ꝙ inaſcibilitas
nō ſupfluit: q2 paternitate ſufficiēter inoteſcit pater ī
rōne ꝑncipij: nō tn̄ ipe ſufficiēter inoteſcit inquantū
eſt nō de ꝑncipio: ꝛ hoc conuenit ei ꝑſonalr̄/ ꝛ ptinet
ad dignitatē ꝑſone ſm ꝙ ī ordine nature ipe p̄r poni
Ad 2m tur principiū nō de ꝑncipio. Ad aliud dōm ꝙ rea
liter nō diſtinguit in diuis niſi relatiōis oppō. i. ꝙ di
ſtinctio faciat rē ꝑ ſe entē ꝛ ſubſiſtentē: q2 ſic nō diſtin
guit̄ notio a notōe: ſed potius ſm modū ſupponendi
Ad 3m ꝛ attribuēdi: vt ſuperi⁹ dictū eſt. Ad aliud dōm ꝙ
nō dicit cōparationē p̄nitatis: ſed ei⁹ q̄ eſt p̄r ſm illam
rōnē q̄ eſt ꝑncipiū nō de ꝑncipio. vnde illa rō ex ſlis
Ad 4m ꝓcedit. Ad aliud dōm ꝙ nō eſt nūerus rex diſtin
ctax in diuis niſi ꝑſonax tm̄: nec notio in diuis hēt
eſſe diſtictū extra ꝑſonas/ ꝛ nūerat̄ ſm rōes inoteſcē
di ꝛ attribuēdi: tn̄ bene dico ꝙ relatio ꝛ notio eſt res

in diuis/ licet nō numeret̄ extra ꝑſonā: ſꝫ diuerſitas
eius inoteſcit ſm diuerſitatē modi ſignificandi in at
tribuendo: vt ſupius dictum eſt. Ad aliud dōm ꝙ Ad 5m
naſcibilitas ſm idē in ratiōe facit inoteſcere filiū ſm
ꝙ facit eū inoteſcere filiatio ſm. ſ. qḋ eſt de ꝑncipio in
ordine nature: ꝛ ideo nō eſt diuerſa notio in filio na
ſcibilitas ꝛ filiatio: ſed nō ſm idē facit inoteſcere p̄rē
innaſcibilitas ꝛ paternitas ſm ꝙ in ordine nature ē
principium non de ꝑncipio: ꝛ ideo in p̄re eſt alio mō
notio inaſcibilitas ꝛ p̄nitas/ ſic ꝛ in filio alia notio
eſt filiatio ꝛ cōis ſpiratio: q2 nō ſm vnā rōnē innote
ſcit filius ꝑ eas ſm ꝙ refert̄ ad ordinē nature: vt ꝑn
cipium de principio.

Utrū nō intellecta paternitate pater eēt quis: quia ingenitus. Arti. IIII

D Einde querit̄ de hoc qḋ dicit: [Nō eſt hoc di
cere īgenitū qḋ eſt patrē dicere. ꝛc.] ḡ. b. ḡ vi Arg. p̄o
det̄ ꝙ nō intellecta paternitate adhuc p̄r eſſet
quis: q2 ingenitus: ḡ hoc eſt falſum qḋ ſupius videt̄
probari diſ. xxvj. q2 abſtracta ꝑſonalitate a ꝑſona nō
remanet hypoſtaſis. Si forte dicas ꝙ ita eſt ī pa 2o
tre. ſed nō eſt ita in alijs: ꝯ q2 eadē ratōne nō eſt idem
dicere filiū ꝛ ſpirantē: ḡ nō intellecta filiatōe adhuc fi
lius erit qs: ꝛ ita remanet hypoſtaſis filij. Itē hoc 3o
ꝓbat̄ alia rōe bn̄ ꝓcedit̄ iſte eſt genitus: ḡ eſt ab alio:
ſed nō ꝯuertit̄: ḡ eſſe ab alio ꝑ intellectū eſt pri⁹ ꝙ ge
nerari: ḡ poteſt intelligi ſine illo: ḡ nō intellecta filia
tōe adhuc itelligit̄ ens ab alio. hoc aūt nō ꝯuenit niſi
hypoſtaſi: ḡ abſtracta ꝑſonalitate intelligit̄ hypoſtaſ
qḋ ſupra negatū eſt. Itē Aug. dicit ꝛ habet̄ in litte 4o
ra ꝙ aliud eſt patrē eſſe. ꝛ aliud eſt eſſe patrē: non eīn
eadē ē eſt p̄r/ ꝛ p̄r eſt/ ꝛ ē fili⁹ ꝛ fili⁹ eſt: lꝫ eodem pater
eſt quo filius eſt: quia pater eſt eſſentia/ et filius eodē
eſt in diuis: quicquid eſt eſſentia eſt: ḡ videt̄ ꝙ eſſe hy
poſtaſim ſm intellectum dependet ab eſſentia. ꝛ nō
intellecta notione adhuc eſſentia eſt: ḡ cū hypoſtaſis
eſſe ſit ab eſſentia hypoſtaſis ī diuis poteſt eſſe nō exi
ſtente notione. Itē abſolutū eſt in omnibꝫ ante re 5o
ſpectiū. ſupra autē habitū eſt ſepe ꝙ perſona abſolu
tū eſt: ergo ꝛ hypoſtaſis: quia cū duo ſint de intelle
ctu perſone. ſ. hypoſtaſis ꝛ proprietas eē abſoluti nō
poteſt habere perſona a proprietate: ergo relinquit̄
ꝙ habeat ab hypoſtaſi: ḡ hypoſtaſis eſt abſolutū: ḡ ꝑ
intellectū eſt ante reſpectiuū. Solutio: adhuc per Solō
ſiſtimus in hoc ꝙ nō intellecta proprietate nō intel
ligat̄/ nec remanet hypoſtaſis: quia nō videmus q̄li
ter declinetur hereſis arrij/ vel hereſis ſabellij: ſi per
intellectū ponitur hypoſtaſis ante proprietatē. ꝛ hoc
ſupra ſatis. xxj. ꝛ xxvj. diſtinctiōe probatū eſt Un Ad primū.
dicimus ad primū ꝙ non intellecta paternitate. ꝛc.
ꝙ hoc poteſt eſſe duobꝫ modis. eſt eīn paternitas re
latio ꝛ proprietas perſonalis: ꝛ poteſt non intelligi
paternitas vt relatio eſt: quia poteſt intelligi non ge
nitus nō habēs filiū: ꝛ ſic verū eſt qḋ dicit Auguſtin⁹
ſed deſtruitur ordo nature: ordinē eīn nature nō ha
bet pater ad filiū niſi paternitatis rōne. vnde ſic non
intellecta paternitate verū eſt ꝙ remanet hypoſtaſis
patris ꝛ nō filij: quia ordo nature deſtruitur quo al
ter ſit ex altero. Alio modo eſt proprietas cōſtituens
perſonam in eſſe perſonali: ꝛ cum negatio non con
ſtituat intellectus innaſcibilitatis non conſtituet pa
trem: ꝛ h̄ mō non intellecta p̄nitate nō erit p̄r qs/ ꝛ
tollit̄ hypoſtaſis ꝓprietate ſublata. Ad aliō dōm Ad 2m
ꝙ lꝫ ſpiratio ſit notio filij: tn̄ nō eſt ꝑſonalis ꝓprietas

eius: ⁊ ideo ſpiratio ſm rationē intelligēdi p̄ſup pōit
ſibi filiationē: vt eſt ꝓprietas pſonalis: nō em̄ poteſt
Ad 3m ſpirare niſi pſona cōſtituta: ⁊ hoc fit p filiationē. Ad
aliud dōm ꝙ hoc ſequit̄ in his in quib vl'e abſtrahit̄
a particulari: ⁊ ſimplicius a minus ſimplici: ⁊ tn̄ ſm
eſſe eſt ecōuerſo. vnde cū dr̄ iſte eſt genitus: ḡ ē ab alio
intellectus noſter nō ſiſtit̄ ſup eſſe ab alio: ſed tranſit
vſq ad generationē/ eo ꝙ illa determinate figit intel-
lectū. nō em̄ ſumit̄ res in vl'i niſi in potētia. vn̄ intel-
lectus querēs naturā rei ⁊ eſſe: nō quieſcit in vl'i: ⁊ iō
ſm eſſe pſone eſſe ab alio eſt poſt eſſe ab alio p genera-
tionē: ⁊ poſt eſſe ab alio p ſpirationē: ⁊ ſm rē eſt idem
⁊ nō ſimplicius illis: quia abſtractio talis in diuinis
fieri nō pōt: vt ſupra probatū eſt. ⁊ ſi eſſet in diuinis
Ad 4m. nō eſſet niſi ſm rationē ⁊ ſm eſſe eſſet ecōuerſo. Ad
aliud dōm ꝙ bene videt̄ mihi eſſe cōcedendū ꝙ hypo
ſtaſis habet habitudinē ad eſſentiā/ ⁊ habitudinē ad
ꝓprietatē: ⁊ ab habitudine ad eſſentiā habet eſſe/ ⁊ ſi-
milit̄ ꝓprietas: qꝛ oē eſſe in diuinis eſt eſſentie/ ⁊ ab eſ-
ſentia: ſed tn̄ numeꝝ ꝙ hypoſtaſis. i. ꝙ hypoſtaſis eſt
hypoſtaſis ex parte poſt habet a ꝓprietate: qꝛ p nūeꝝ
⁊ p eſſe hypoſtaſis vt hypoſtaſis pēdet a proprietate.
Ad 5m Ad aliud dōm ꝙ hypoſtaſis nō eſt abſolutū/ vt ſu-
pra diſ. xxvj. ꝓbatū eſt: qꝛ ſi ponat̄ abſolutū ſequit̄ he
reſis ſabellij vel arrij ineuitabiliter/ vt mihi videt̄: ſꝫ
reſpectm̄ dicit̄ duob modis. ſ. vt rō reſpect⁹: ⁊ ſic re-
ſpectiuū eſt notio ⁊ relatio/ ſiue ꝓprietas ⁊ vt id qd̄ di
cit̄ ad aliqd. ⁊ hoc eſt ſuppoſitū relatiōis/ qd̄ eſt hypo
ſtaſis. ⁊ ſi querat̄ vnde veniat hoc ſuppoſitū/ ex quo
nō manet ſublata relatiōe. Rn̄dendum eſt qꝛ ponit̄
poſita relatiōe vt eſt diſtinguēs: aliter em̄ relatio ī di
uinis nō ponit̄: tn̄ argumentū nō valet: quia multi-
plex eſt relatio. vt ſupra dictū eſt. ſ. ſimplex ⁊ cōpoſi-
ta. ⁊ ſimplex eſt ſm originē: ⁊ quedā illaꝝ naſcuntur
ex mutatiōe/ vt cauſa ⁊ cauſatū/ ⁊ pater ⁊ filius in ī-
ferioribꝫ: ⁊ hee p̄ponunt ſibi ſm intellectū ſuppoſita
ſua. quedā ſunt ad eſſe ſuppoſiti cōſtituendo ipm/ q̇-
bus poſitis ponit̄ ſuppoſitū: ⁊ ideo quidā dicūt non
male: vt videt̄ mihi ꝙ ꝓprietates iſte ſecū ferūt ſuppo
ſita: ⁊ ideo iſte relatiōes ſunt ſm rationē intelligendi
ante ſuppoſita ſua.

Arti. V. An genitū et ingenitū dicāt ens in eodem
E genere predicamenti.

Einde querit̄ de hoc qd̄ dicit [Negatiua por
D ro particula nō id efficit vt qd̄ ſine illa relatiē
Arg. primo dr̄. ⁊c.] d. c. Hoc em̄ videt̄ falſum cū em̄ non
habeat ordinē ad p̄dicamentū niſi p coordinationem
p̄dicabiliū ſi negat̄ ab eo coordinatio p̄dicabiliū nega
tur ab eo vt videt̄ p̄dicamentū: ſed coordinatio p̄dica
biliū negat̄ ab eo: qꝛ negat̄ ab eo p̄dicatū ꝓpriū p̄dica
mēti: ſicut eſt genitū vel ſubiectū ꝓpriū genus alicui⁹
ḡ videt̄ ꝙ genitū ⁊ ingenitū nō dicant ens in eodē ge
2o nere p̄dicamēti. Itē qcq̇d eſt in p̄dicamēto eſt ī ipo
ſicut generaliſſimū/ vel ſicut ſubalternū/ vel ſicut ſpe
cialiſſimū/ vel ſicut indiuiduū. Ingenitū aūt nihil ta-
liū dicit: qꝛ nihil hoꝝ pficit p negationē: ḡ falſum vi
3o det̄ eſſe ꝙ genitū ⁊ ingenitū ſint in eodē genere. Itē
nihil vno ⁊ eodē modo ordinē habet ad diuerſa gene-
ra: ſed ingenitū dicit̄ de relatiōe/ ⁊ nō relatōne: ḡ in-
4o genitū nō dicit ens in p̄dicamēto determinato. Itē
relatio ⁊ nō relatio nō differūt niſi p negatiuā pticu-
lā q̄ apponit̄ alteri: ḡ p rōnē Aug. hic poſitā ſunt ī eo
dē genere. quicq̇d aūt eſt in genere de illo p̄dicat̄ gene
raliſſimū: ḡ de nō relatiōe p̄dicat̄ genus relatōnis: ḡ
non relatio eſt relatio: qd̄ eſt impoſſibile: ḡ falſum eſt
qd̄ hic dicit Aug. Itē ſm hoc eſſent duo generaliſ- 5o
ſima in quolibet p̄dicamēto: nō em̄ minoris cōitatis
eſt nō relatio q̄ꝫ relatio: ⁊ hoc iteꝝ ridiculoſum videt̄
⁊ cōtra auctoritatē artis p̄dicamentoꝝ. Si forte Sol'o.
dicas ꝙ hoc veꝝ eſt ꝙ nomē p̄dicamēti neget̄ cū dici
tur ſuba nō ſubſtantia/ relatio nō relatio/ q̄litas non
qualitas/ ⁊ hmōi. Cōtra qꝛ negatio quanto adiū- Obiectō
gitur ad minus cōe tanto eſt cōior ſi ḡ negatō magis
cōis ſm ambitū p̄dicationis facit ipm cū affirmatōe
nō poſſe manere in eodē p̄dicamēto: multomagis fa
ciet hoc negatio minus cōis: vt videt̄. Sol'o vere Solutio
vna eſt ad oīa hec argumēta: quia cū dicit̄ nō genit⁹
vel nō ſubſtantia/ vel quelibet alia negatio poteſt cō-
ſiderari negatio gratia negatiōis: ⁊ ſic cū negatio ſit
nō ens nō cadit in aliquod genus: nec ordinat̄ ad ge
nus aliquod. Vel poteſt cōſiderari ratione rei nega-
te: ⁊ ſic negatio neceſſario ordinat̄ ad affirmationē p
cedentē ipam ſm intellectū: vt diximus in p̄mo arti-
culo q̄ſtionis: ⁊. ij. iſtius diſ. ⁊ ſic nō ſubſtantia redu-
cit̄ ad ſubaꝫ/ vt ad gen⁹ ⁊ nō relatio ad relationē/ vt
ad genus: ſicut em̄ nō cognoſcit̄ priuatio niſi p habi-
tū ⁊ diuiſio p cōpoſitionē: ita negatio hoc modo intel
ligit̄ p affirmationē. vnde dicit phus ꝙ in nō eſſe in-
telligit̄ eſſe/ ⁊ oīno in affirmatione negatiuo. ⁊ ħmo-
do dicit ꝙ rectū eſt iudex ſui ⁊ obliq̇: recto em̄ cogno-
ſcimus ⁊ ipm ⁊ obliquū. Ad primū ḡ dōm ꝙ gra- Ad primū.
tia rei negate relinquit̄ ordo: licet nō gratia negatio-
nis. Ad aliud dicendū ꝙ illa ꝓpoſitio eſt falſa: ſed Ad 2m
vera eſt de directe ordinatis in p̄dicamēto. ſunt enim
quedā in p̄dicamēto vt p̄dicata ⁊ ſubiecta eiuſdē p̄di
camēti. ⁊ quedā ſunt in ipo ſm reductionē: ⁊ hoc du
pliciter. ſ. ſicut p̄ncipia vt materia ⁊ forma ad ſubam
⁊ punctū ⁊ vnitas ad quantitatē/ ⁊ hmōi. Quedam
aūt ſunt reducta/ ſicut de quib habet̄ iudiciū p illa: ⁊
ſic priuationes ⁊ negatiōes reducunt̄ ad genus: qꝛ p
habitū generis cognoſcunt̄. Ad aliud dōm ꝙ ratō Ad 3m
illa ꝓcedit ex pte negationis: ⁊ nō eſt parte rei nega-
te. Ad aliud dōm ꝙ nō oportet ꝙ genus p̄dicamē Ad 4m
ti p̄dicet̄ de his que quocūq modo ſunt in p̄dicamē- ⁊ 5m
to p reductionē ad illud: ſed tm̄ de directe ꝯtentis in
eo. p idē patet etiā ſol'o ad ſequēs: qꝛ nō facit genera
liſſimū ſed reducit̄ ad idē qd̄ eſt habit⁹ affirmatiōis.

Vtrū innaſcibilitas poteſt predicari d̄ pa Arti. VI
ternitate: et vtrū paternitas eſt innaſcibilis F
et an eſſentia eſt innaſcibilis.

Einde querit̄ de hoc qd̄ dicit [Sicut filius
D ad patrē/ ⁊ nō filius ad nō patrē: ita genitus
ad genitorē/ ⁊ nō genitus ad non genitorē re-
fert̄. ⁊c.] d. d. Videt̄ em̄ ꝙ licet paternitas nō ſit ea- Argu. p̄mo
dē notio/ q̄ eſt inaſcibilitas. vt dicit Aug. hic/ eo ꝙ pa
ternitate refert̄ pater ad filiū. ingenito aūt ad nō pa-
trē: tn̄ videt̄ ꝙ vna predicet̄ de alia: vt dicat̄ paterni-
tas eſt īnaſcibilitas. Quecūq em̄ vniunt̄ in eodē in
diuīs de ſe habere nō poſſūt oppoſitionē. paternitas
⁊ innaſcibilitas vniunt̄ in vna hypoſtaſi: ḡ nō habēt
oppoſitionē: ḡ vnū pt̄ p̄dicari de altero: vt dicat̄ pa-
ternitas eſt inaſcibilitas. Itē licet attributa diuīe 2o
nature differāt ſm rationē intelligendi/ cū dr̄ diuīa
bonitas ⁊ diuina ſapiētia: tn̄ ꝓpter ſimplicitatē eius
in quo ſunt vnū p̄dicat̄ de alio: ⁊ dicimus diuina ſa-
piētia eſt diuina bonitas: ḡ a ſimili cū paternitas ⁊ ī-
naſcibilitas vniant̄ in patre/ nō vt diuerſe res: ſꝫ ſm

modũ intelligendi/ videt̃ ꝙ ꝓpter pſone ſimplicita-
tẽ vnũ p̃dicet̃ de alio/ ⁊ poſſum⁹ dicere paternitas ẽ
3º innaſcibilitas. Itẽ bñ ſequit̃/ pater nõ eſt fili⁹: er-
go paternitas nõ eſt filiatõ: g̃ a ſili ꝑ oppoſitũ/ inna
Queſtiũcula p̃ma ſcibilis eſt pater: g̃ innaſcibilitas eſt p̃nitas. Itez
queri t̃ vlteri⁹ vtrũ poſſet dici/ paternitas eſt inna-
Obiectio ſcibilis/ videt̃ ꝙ ſic: qꝛ paternitas eſt pater ⁊ pat̃ eſt
innaſcibilis: ergo paternitas eſt innaſcibilis. Itez
Queſtiũcula ſcd̃a pater eſt nõ naſcibilis/ ⁊ nõ naſcibilis eſt idẽ qḋ in-
naſcibilis/ vt põt haberi ex lr̃a: ergo paternitas ẽ in
Obiectio naſcibilis. Item querit̃ vtrũ poſſet dici eſſentia in
naſcibilis/ videt̃ ꝙ ſic: qꝛ eſſentia eſt nõ nata/ nec ab
Solo alio: g̃ eſt innaſcibilis. Solo dicendũ ꝙ vna iſtarũ
notionũ nõ p̃dicat̃ de alia/ ⁊ nõ poteſt dici paterni-
tas eſt innaſcibilitas/ ſicut nõ poteſt dici/ rõ cogno-
ſcendi patrẽ inquantũ non eſt de pꝛincipio eſt rõ co-
gnoſcendi inquantũ eſt pꝛincipiũ filij: ⁊ ſicut nõ po-
teſt dici/ relatio qua refert̃ pater inq̃ʒtũ pater nõ eſt
de pꝛincipio/ eſt relatio qua pater refert̃ ad filiũ: no
tio eñ accipit eſſe notiõis a rõne innoteſcendi/ ⁊ re-
Ad p̃mũ. latio accipit eſſe relatiõis a rõne referendi. Dicẽdũ
ergo ad pꝛimũ ꝙ paternitas ⁊ innaſcibilitas nõ ha
bent oppoſitionẽ aliquã ſm aliqḋ gen⁹ oppoſitiõis
ſed diſparationẽ hñt ſm ꝙ accipiunt̃ vt notões ⁊ re
latões nõ ſm ꝙ accipiunt̃ vt res que eſt res pater
vel pſona patris vl' eẽntia diuina: hoc eñi ꝙ vniunt̃
in pſona vna nõ cõfert eis rõem notiõis vnã/ nec ra
tio relatiõis vnã ſicut in inferioꝛibꝫ ex hoc ꝙ albedo
⁊ muſica vniunt̃ in ſoꝛte nõ cõfert̃ eis eſſe qualitatẽ
Ad 2m vnã ſed quale vnũ. Ad aliud dõm ꝙ aliud eſt de at
tributis: qꝛ illa nõ retinent ꝓpꝛiũ modũ pꝛedicandi
ſed accipiunt p̃dicationẽ ſubſtãtie: relationes aũt re-
tinent ꝓpꝛium modũ p̃dicandi: ⁊ ideo ꝑ illos ꝓpꝛios
Ad 3m modos referendi ⁊ p̃dicandi differũt ab inuicẽ. Ad
aliud dõm ꝙ bene ſequit̃/ ſʒ duplex eſt cauſa: nõ ta-
men hui⁹ cauſa eſt diſtinctio ſuppoſitoꝝ/ ſed etiã di-
uerſitas relationũ/ ⁊ altera illaꝝ cauſarũ ſaluat̃ in
ꝓpꝛietatibꝫ que ſunt in eadẽ pſona: nõ eĩ ſequit̃ ſi cõ-
cretũ de cõcreto p̃dicat̃ gratia ſubiecti ꝙ abſtractũ
Ad q̃ſtiunculas vltimas dꝛ p̃dicet̃ de abſtracto: vñ nõ ſequit̃ albũ eſt muſicũ: g̃
albedo eſt muſica. Ad hoc qḋ vlteri⁹ querit̃ vtrum
paternitas ſit innaſcibilis ⁊ eſſentia innaſcibil'/ di-
cendũ ꝙ vtraqꝫ duplex eſt ex eo ꝙ li innaſcibilis põt
teneri adiectiue/ ⁊ ſic nõ eſt cõcedendũ: qꝛ ſic inherẽ-
ter p̃dicaret̃ innaſcibilis de vtroqꝫ/ vl' pt teneri ſub-
ſtantiue/ hoc eſt innaſcibilis eſt pater: ⁊ ſic vtraqꝫ eſt
concedenda.

Que ſit ꝓpꝛietas ſm quã dicitur pater ingenitus.

Si autẽ vis ſcire que ſit ꝓpꝛietas ſm quã dicitur pater ingenit⁹: audi Hylariũ ipam vocantẽ innaſcibilitatẽ in. iiij. li. de trinita. ita aientẽ: Eſt vnus ab vno ſcʒ ab ingenito geni-
a tus: pꝛopꝛietate videlicet in vnoquoqꝫ ⁊ originis ⁊ innaſcibilitatis. Significata ergo in ſcripturis pſonarũ intelligentia ⁊ diſtinctio innaſcibilitatis natiuitatiſqꝫ ſenſu ſolitari⁹ deus nõ eſt opinand⁹. Diſcretio ergo vel diſtinctio perſonarũ in ſcripturis poſita eſt: in nullo aũt nature diſtinctio.

Arriani nitebant̃ ꝓbare alterius ſubſtãtie patrẽ: alterius filiũ: qꝛ ille ingenit⁹: iſte genitus: q̃bus rñdẽs Ambꝛo. dixit ſe hoc nomẽ in ſcripturis nõ legiſſe diuinis.

Illud etiã taceri non opoꝛtet ꝙ Arriani ex eo nitebant̃ alterius ſubſtantie eſſe patrem alteri⁹ filiũ: qꝛ ille ingenit⁹ ⁊ iſte genitus dicit̃: cum diuerſum ſit eſſe ingenitũ ⁊ eſſe genitũ. Unde Ambꝛo. eoꝛũ queſtioni reſpondens: dicit ſe in diuinis ſcripturis hoc nomẽ ſcʒ ingenit⁹ nõ legiſſe: ita inquiens in. iiij. li. de ſpũſctõ. Cũ dudũ audierint quidam dicentib⁹ nobis filiũ dei qui generat⁹ eſt patri qui generauit inequalẽ eſſe nõ poſſe q̃uis ille generatus ſit iſte generauit: qꝛ eẽntia vel generatio eſt nature. Aduerſus q̃dem illaʒ q̃ſtionẽ vocem ſibi arbitrant̃ occluſam: ſed tergiuerſatiõe damnabili in eodẽ loco veſtigiũ vertunt vt putẽt mutatõnẽ fieri queſtionis mutatione ſermonis dicentes: Quõ pñt eſſe ingenit⁹ ⁊ genitus vni⁹ nature atqꝫ ſubſtantie? Ergo vt reſpondeã mihi ꝓpoſite q̃ſtioni: pꝛimo omniũ in diuinis ſcripturis ingenit⁹ nuſq̃ inuenio: nõ legi: nõ audiui. Cuius ergo mutabilitat' ſunt homĩes hmõi: vt nos dicãt ea vſurpare que nõ ſũt ſcripta: cũ ea que ſunt ſcripta dicam⁹: ⁊ ipſi obijciãt qḋ ſcriptũ nõ ſit. Nõne ipſi ſibi aduerſant̃: ⁊ auctoꝛitatẽ calũnie ſue derogant? Attende lectoꝛ qm̃ hoc noĩe ingenitus nolebat vti Ambꝛoſi⁹ ꝓpter hereticos. Ita ⁊ nos ſubticere quedã opoꝛtet ꝓpter calumniãtiũ inſidias q̃ catholicis ac pijs lectoꝛibus ſecure credi poſſunt. Sũt eteñ q̃dã que nõ tante ſunt religiõis ⁊ auctoꝛitat': vt eis nos opoꝛteat ſꝑ cõfitẽdo ac recipiẽdo inſeruire: verũ ſilẽtio aliqñ p̃teriri queũt: nec illi⁹ tñ ſũt ꝑuerſitat' q̃ncũ oꝑtunũ fuerit eis vti liberũ habeam⁹

An oꝛigo etiã poſſit dici notio. Arti. VII.

b
Einde querit̃ de hoc qḋ dicit in verbis Hy-
d larij ꝓpꝛietate videlicet [in vnoquoqꝫ inaſci
bilitat' ⁊ oꝛiginis ⁊c. ſ.a. g̃ videt̃ ꝙ oꝛigo di
cat ꝓpꝛietatẽ/ nõ aũt dicit filiationẽ: qꝛ ab oꝛigine eſt
etiã ſpũſſanct⁹ ⁊ habet oꝛiginẽ: g̃ videt̃ ꝙ ſint pl'es
notiões q̃ʒ quinqꝫ. Solo oꝛigo ſimpliciter intelli- Solo.
git̃ ſm emanationẽ ad eſſe: talẽ aũt oꝛiginẽ dicit ge-
neratio ſm nomis rõnem: ⁊ idõ ꝓ gñatione paſſiua
filij hic ponit̃ licet ſm nomen aliquid cõmunius di
cat q̃ʒ generatio: igit̃ ⁊c.

An diuerſũ ſit eẽ patrẽ ⁊ eſſe filiũ.

Preterea queri ſolet cum ſupꝛa dictum ſit: qꝛ aliud eſt dicere ingenitũ: aliud patrem. ⁊ ꝙ diuerſum ſit genit⁹ ⁊ ingenitus: vtrũ ſimiliter diuerſum ſit eſſe patrem ⁊ eſſe filiũ: an

idem? Ad qð dicimꝰ qꝛ ex eodē ſenſu quo di cit diuerſum genitꝰ ⁊ ingenitꝰ: ⁊ quo dꝛ non eſſe idem dicere genitū ⁊ ingenitū: pōt dici nō eſſe idem: ſed diuerſum eſſe patrē ⁊ eſſe filiū: vel eſſe ſpm̄ſctm̄: qꝛ nō ea notione pater eſt pater q̄ filiꝰ eſt filiꝰ: vel qua ſpūſſctūs eſt ſpūſſctūs. Jðq; ex hoc ſenſu cōcedimꝰ ꝙ aliud eſt eſſe patrē ⁊ aliud eſt eſſe filiū: qꝛ alia notio eſt q̄ pater eſt pater: alia q̄ filiꝰ eſt filiꝰ Sꝫ ſi trāſponas vt dicas aliud eſt patrē eſſe aliud filiū eſſe: variat̄ intelligentia: ⁊ iō nō cōcedit̄. Eſt em̄ ſenſus talis ac ſi dicat̄: alið eſt quo pater eſt nō q̇dē pr̄: ſed eſt: aliud q̇ filius eſt: nō q̇dē filiꝰ: ſed eſt: qð penitꝰ falſum eſt. Eo em̄ pater eſt quo pater deꝰ eſt. i. ꝑ eēntiam vl̄ naturā. Ac filiꝰ eo deꝰ eſt quo pater deus eſt. Eo ergo filius eſt quo pater eſt. Et ita idē eſt patrē eſſe quo filiū eſſe: ſed nō eſt idem eſſe patrē ⁊ eē filiū. Vn̄ Augꝰ in. v. li. de trini. ait: Quāuis diuerſum ſit eē patrē ⁊ eſſe filiū: non eſt tn̄ diuerſa ſuba: qꝛ non hoc
a ſm̄ ſubſtātiā dicit̄ ſed ſm̄ relatiuū: qð tn̄ relatiuū nō eſt accidēs: qꝛ nō eſt mutabile. Ecce diuerſum eē dicit eſſe patrē ⁊ eſſe filiū qð iuxta rōnē ꝑdictaꝫ accipi oportet: qꝛ. ſ. alia notio eſt qua eſt pater: alia qua eſt filiꝰ. Nō em̄ ſm̄ eſſentiā pater dicit̄ pater: vel filius filius: ſed ſm̄ relationem.

Arti. VIII An accidēs poſſit ſeparari a ſuo ſubiecto et vtrū relatiuū ſit accidens.

Einde q̄rit̄ de hoc qð dicit [Qð tn̄ relatiuū
d nō eſt accn̄s: qꝛ nō ē mutabile ⁊c̄. ſ. a. Hoc aūt nō videt̄ ſequi: qꝛ multa ſunt in inferiorībꝰ accidentia q̄ non mutant̄ vt accn̄s inſeꝑabile.

Solō Ad hoc aūt dicūt q̇daꝫ ꝙ accn̄s duplicit̄ cōꝑat̄ ad ſubiectū. ſ. ꝓpinquū ⁊ remotū: ⁊ licet qn̄q; nō ſit ſeꝑabile a ꝓpinquo ⁊ immediato / tn̄ ſeꝑabile eſt a remoto / vt habere tres angulos equales duobꝫ rectis: licet nō ſeparet̄ a triangulo rectilineo ſeparat̄ tn̄ a figura vel triangulo ſimplicit̄: qꝛ triangulꝰ q̇ hꝫ vnū latꝰ arcuale poteſt habere tres maiores duobꝫ rect. Aliter poteſt dici et forte meliꝰ ꝙ accn̄s cōparat̄ ad aliq̇d ſicut ad ſubiectū tm̄ / ⁊ ab illo ſꝑ ſeparari pōt: cōparat̄ etiā ad aliq̇d ſicut ad ſubiectū ⁊ cauſam / et ad id qð cadit in diffinitiōe ipſiꝰ / ⁊ ab illo nō ſeparatur: ſed hoc nō eſt ex rōne ſubiecti: ſed potiꝰ ex rōne eſſe ⁊ diffinitionis.

Quō dicat̄ ſapīa genita vel nata: an ſm̄ relationē an ſubſtantiam.

Sciendū quoq; eſt ꝙ ſicut ſolus filiꝰ dꝛ verbū vel imago ita etiāꝫ ipſe ſolꝰ dꝛ ſapīa nata vel genita. Et iō querit̄ vtrū hoc relatiue dicat̄: ⁊ ſi relatiue dicit̄: an ſm̄ eandē relatiōeꝫ q̄ dꝛ verbū ⁊ imago? De hoc Augꝰ in. vij. li.
a de tri. ait: Jd dici accipiamꝰ cū dꝛ verbū: ac ſi dicat̄ nata ſapīa: vt ſit filiꝰ ⁊ imago. Et hec duo cū dicūt̄. i. nata ſapiētia: in vno eoꝝ: eo ꝙ eſt nata ⁊ verbū ⁊ imago ⁊ filius intelligatur. Et in his omnibꝰ noībus nō oñdat̄ eſſentia: qꝛ relatiue dicunt̄. At in altero qð eſt ſapientia: etiā eſſentia demonſtret̄: quoniā et ad ſe dicit̄: ſeipſa em̄ eſt ſapiēs: ⁊ hoc eſt eiꝰ eſſe qð ſapere: vn̄ pater ⁊ filius ſimul vna ſapiētia: qꝛ vna eſſentia. Caue lector qualiter hoc intelligas qð hic dicit Augꝰ. Videt̄ em̄ dicere ꝙ cum dicit̄ nata ſapientia ibi ſapientia eſſentiā ſignificet: ⁊ nata relationē notet Qð ſi ita eſt cogimur dicere eſſentiā diuinā eſſe natam: qð ſuperioribꝰ repugnat. Sꝫ ad hoc dicimus: ꝙ in altero. i. in eo ꝙ nata ē eadem notio intelligat̄: que notat̄ cū dicit̄ verbum ⁊ imago. Jn altero vero ſcꝫ ſapiētia demonſtrat̄ eſſentia id eſt demonſtrat̄ ꝙ filius ſit eſſentia: qꝛ ſapientia ſm̄ eſſentiā dicit̄. Et ideo cū dicit̄ nata ſapientia: intelligat̄ ꝙ ip̄e qui natꝰ eſt: eſſentia eſt: ibi tn̄ ſapientia non ꝓ eēntia ſed ꝓ ypoſtaſi facit intelligentiam vt ſicut quādo dicit̄ verbū vel filius intelligit̄ ypoſtaſis cū ſua ꝓprietate. Jteꝫ cū dicit̄ b
nata ſapientia: idem intelligit̄: id eſt genita ypoſtaſis. Jdeo vigilanter ait idē eſſe intelligendū cū dicit̄ verbū: ⁊ cū dicit̄ nata ſapientia. i. eadē relatio: eadēq; ypoſtaſis cui ineſt illa ꝓprietas. Et ex hoc adiuuat̄ illð qð ſuperius diximus. ſ. cum dicit̄ pater vel filius vl̄ ſpiritusſanctꝰ: nō tm̄ ille ꝓprietates ſignificant̄: vt cū dicit̄ paternitas filiatio: ſed etiā ypoſtaſis cum ſuis ꝓprietatibus.

Qð imago aliq̄n dꝛ ſm̄ eſſentiaꝫ.

Jllud etiā ſciri oportet: qꝛ cum ſupra dictū ſit imaginē relatiue dici de filio: ſicut verbū vel filiꝰ: interdū tn̄ reperit̄ ſm̄ ſubſtātiā dici. vn̄ Augꝰ in li. de fide ad petrū dic̄ ꝙ vna eſt ſancte trinitatis eſſentialiter diuinitas ⁊ imago ad quā factus eſt hō. Hylariꝰ etiā in v. li. de trini. ait: Hō fit ad cōmunē imaginē Nomē nō diſcrepat natura nō differt. Vna eſt enim ad quā homo creatꝰ eſt ſpecies. Ex his verbis oñdit̄ ꝙ imago aliquando eſſentie intelligentiā facit: ⁊ tunc ad ſe dicitur et non relatiue.

Vtrū imago dicat̄ relatiue: ⁊ vtrū ſolꝰ filius dicat̄ imago. Arti. IX.
D

Einde querit̄ de hoc qð dicit in vltima par
d te ibi [Sciēdū q̄ꝫ eſt ꝙ ſicut ſolꝰ filiꝰ dꝛ verbū ⁊ imago ⁊c̄. Ex hoc em̄ videt̄ ꝙ imago dicit̄ relatiue ⁊ hoc nō videt̄: imago em̄ vt dicit Hylarius (⁊ ponit̄ infra diſt. 31.) eſt rei ad rem coequādā Primo.

et imaginādā indiſcreta ⁊ vnica ſimilitudo: hoc autem nō videt̄ cōuenire tam filio ꝙ̄ ſpirituiſctō: cum tñ filius ⁊ ſpiritusſanctꝰ in nulla notione cōueniāt:
2º ergo nō poteſt dicere relationē. Item Dam̄. dic̄ ꝙ ſpiritus eſt imago filij: ḡ videt̄ ꝙ nō dicat relationē
3º Item duoꝝ̄ ſimiliū ⁊ duoꝝ̄ equaliū vtrunqꝫ eſt equale alteri: ⁊ ſimile eſt alteri: cū ergo imago nō ponat niſi ſil'itudinē ⁊ equalitatē/ videt̄ tam ad vnū ꝙ̄ ad aliū referri: ⁊ ſic tam pater eſt imago filij ꝙ̄ filiꝰ
Sol'o patris. Forte dices ꝙ filiꝰ eſt imago: qꝛ ꝓcedit vt natus: ſpiritꝰ aūt ſanctꝰ nō ꝓcedit vt natus ſꝫ quomodo datꝰ: qꝺ aūt dat̄ ab aliquo nō habet ſimilitudinis rōnem ex hoc ꝙ eſt donum ſed ꝙ naſcit̄ ex ipſa
Obiectio rōne ꝓceſſionis ſue habet rōnem ſimilitudinis. Cōtra ſupra habuimꝰ ꝙ magnꝰ eſt ꝗ dat tale donū ſi-
Cōfirmatō cut ipſe. R̄. nō licet nobis dicere ꝙ ſpūſſanctꝰ non
qꝺ eſt q̄rtū. ſit ſimilis patri/ nec licet nobis dicere ꝙ ſpūſſanctꝰ nō ſit ſimilis patri: cum ergo ex his duobꝫ cōficiat̄ imago/ videt̄ ꝙ nō liceat nobis dicere ꝙ ſpūſſanctꝰ
5m nō ſit imago patris ⁊ filij. Item dicere ꝙ filiꝰ ex ratione ꝓceſſionis habet ꝙ ſit imago ⁊ nō ſpūſſanctꝰ/ aut intelligit̄ ſm ꝓceſſionis intellectū generali nomine aut ſpecialit̄ in diuinis. Si primo mō hoc nihil eſt: qꝛ ſic nō querit̄ de ꝑſonis qꝛ eadē rōne poſſes dicere ꝙ ſpūſſanctꝰ rōne ꝓceſſionis eſt accidens: qꝛ qꝺ ꝓcedit generaliter ꝑ modū amoꝛis eſt accidens/ ⁊ nō ꝑſona. Si aūt attendit̄ ꝓceſſio in diuinis vt in diuinis tunc nihil valet ratio: qꝛ ꝑfecta vnitas ⁊ ſimilitudo nature cōmunicat̄ ſpirituiſctō ſpirando ſi-
6m cut filio generando. R̄. illa rō nō eſt niſi ſm rōnem
Sol'o cum nos rem ⁊ rei rōem queramꝰ: ḡ videt̄ ꝙ hoc nihil ſit. Si ꝓpter hoc velis dicere qꝺ ſupra diximꝰ ꝙ imago ponit cōuenientiā cū exterioꝛibꝰ .ſ. figura et coloꝛe: ⁊ ideo refert̄ ad filiū ſm ꝓprietatē ꝗ quaſi extrinſecus adeſt in hoc ꝙ a filio alius eſt ſicut a patre
Obiectio nō aūt a ſpūſancto: qꝛ illa eſt rō Richardi. Contra ſm hoc apud grecos nō eēt filiꝰ imago patris qꝛ illi
Solutio. nō ponunt ſpiritūſanctū a filio ꝓcedere. Sol'o Auguſtinꝰ dicit in lib. de decē coꝛdis ꝙ aliter eſt imago regis in filio ⁊ aliter ī ſolido aureo: qꝛ in filio eſt per naturā: in ſolido aureo in extranea natura impꝛeſſa ⁊ vult diſtinguere inter hoc ꝙ filiꝰ dei dicit̄ imago/
Ad imaginē tria req̄runt̄: pm. ⁊ ꝙ hō dicit̄ ad imaginē. Et ideo videt̄ mihi ꝙ ad intellectū imaginis tria cōcurrūt .ſ. p̄mū ꝙ ſit in altero: qꝛ nihil ſibi imago eſt: ⁊ iđo cum pater ad nihil ante ſe ſm oꝛdinē nature referat̄ nō poteſt dici imago: ⁊ ideo dicit Hylariꝰ infra diſtin. xxxj. ꝙ filiꝰ refert̄ ad innaſcibilē: et ꝙ hoc mō đꝛ pater caput filij.
2m Secundū eſt ꝙ ducat in vnū tm̄: nō poteſt em̄ eſſe immediata ductio imaginata in duos/ vt duo ſunt: ſed mediata poteſt: ſcꝫ ꝙ primo ducat in vnū/ ⁊ ꝑ cōſequens in aliū: vñ pater vt eſt alius a filio in ꝑſona nō poteſt habere imaginē que ex equo ducat in ſuaꝫ ꝑſonam ⁊ in ꝑſonam filij: ⁊ ideo nō poteſt ſpūſſanctꝰ eſſe imago qui ſm oꝛdineꝫ nature refert̄ ex equo ad vtrunqꝫ: nec poteſt etiā habere duas imagines/ etiam ſi poneret̄ ſpūſſanctꝰ ab eo ſolo ꝓcedere/ vt dicūt greci: qꝛ ille imagines ſm vnā rōnem aſſimilarent̄/
3m ⁊ ſic in ſe nullā haberent diſtinctionē. Tertiū eſt ꝙ perfecte impleat: ⁊ hoc ꝯtingit filio ⁊ ſpirituiſancto equaliter/ licet nō eadē relatione: qꝛ filio filiationis que in ſua rōne ponit impletionē iſtā ꝑ actum nature: qꝛ eſt generatio: ſpirituiſctō aūt conuenit ꝑ ſpirationē que habet in ſui rōne actū ſpiratiuū ꝗ eſt actꝰ amoꝛis: ⁊ per hoc patet qualiter ſolꝰ filiꝰ imago dicat̄. Dicendū ergo ad primū ꝙ imago ſm modū in- Ad primū
telligendi plus ponit ꝙ̄ ſimilitudinē ⁊ equalitatē vt dictū eſt: ⁊ per hoc patet etiā tertiū. Ad aliud dicē- Ad 2m
dū ꝙ Dam̄. nō attendit in imagine niſi id in quo notat̄ impletio imaginis: ⁊ hoc eſt vnitas ſubſtantie: ⁊ ideo vocat ſpm̄ ſctm̄ imaginē. Ad aliud dicendū Ad alia ob-
ꝙ nihil ꝓhibet dicere ꝙ filius ꝓceſſionis rōe habe- iecta
at ſimilitudinē nature/ ſpūſſanctꝰ habet eandē/ ſꝫ nō cadit in rōne ſue ꝓceſſiōis: qꝛ non ꝓcedit vt natus/ vt ſupra dictū eſt ex verbis Augu. Ad aliud dicen- Ad vltimā
dū ꝙ Richardꝰ attendit ſignū imaginis: qꝛ .ſ. filiꝰ obiectionē.
eſt vnus ab vno/ ⁊ huiꝰ ſignū eſt ꝙ ab ipſo ⁊ a patre eſt aliꝰ: ⁊ tunc rō ſua attendit ꝑ ſignū illud ſm ꝙ eſt de imaginis intellectu.

Utrū verbū ⁊ ſapientia nata ſint idem et vtrū in verbo ſp intelligit̄ reſpectꝰ ad creaturam: ⁊ ꝗd addit dicere ſup intelligere. Arti. X R

D Einde querit̄ de hoc qꝺ dic̄ [Id dici accipiamus cum dicit̄ verbū ac ſi dicamꝰ nata ſapientia ⁊c̄. ṡ. a. ergo videt̄ ꝙ verbū ⁊ ſapientia
nata ſint idem. Cōtra verbū oꝛdinatū ⁊ ꝑfectū nō Arg. ꝙ ver
ꝓcedit niſi a ſapiente ſm ſapientiā: filius aūt verbū bū ꝑpōit ſa-
eſt cui nihil deeſt: ergo ipſe ꝓcedit a ſapientia: ḡ ꝓce- pientiā
dendo a dicente accipit ſapientiā a ſapientia dicent̄ Habuimꝰ em̄ ſupra diſtin. ix. ꝙ bonꝰ bonū genuit ⁊ ſapiens ſapientē genuit: ḡ videt̄ ſm oꝛdinē natu-
re verbum ſibi ſapientiā ꝑponere. Sed cōtra hoc Arg. ꝙ nō
eſt qꝺ dicit̄ Eccl'i. 1. Verbū patris fons ſapientie in ꝑponit ſibi
excelſis: ergo verbū eſt fundens ſapientiā: ſed ꝗcꝗd ſapientiā.
fundit̄ ab aliquo eſt poſteriꝰ illo per intellectū: ergo
ſapientia eſt poſterioꝛ v̄bo. Ulteriꝰ hic querit̄ vtrū q̄ſtiūcl'a 2a.
in verbo ſemꝑ intelligat̄ reſpectꝰ ad creaturā: hoc ei videt̄ qꝛ omnia ꝑ ipſum facta ſunt: ergo om̄ia fuerūt in ipſo ab eterno vita et lux: ergo cum vita ⁊ lux ponunt reſpectꝰ ad creaturas/ verbū etiā ponet eun-
dem. Item verbū eſt ars patris/ ars autē (vt dicit ꝓbatō p̄ma
Augꝰ) eſt plena rōnū omniū viuentiū: cum ergo ille rōes ponant reſpectū ad creaturā/ videt̄ ꝙ ⁊ ver-
bum in quo ſunt rōnes ille. Iteꝫ Anſel. dicit ꝙ eo- 2a
dem verbo dicit ſe pater ⁊ omnē creaturā: ergo vi-
det̄ ꝙ reſpectꝰ creaturarū ſit in verbo. Iteꝫ: Dixit 3a
⁊ facta ſūt: ſup illud dicit Augꝰ: id eſt verbū genuit in quo erat vt fieret: ⁊ dicit ſup Geñ. ꝙ non eſt credēdum ꝙ pater totiens dixerit quotiens ponit̄/ dixit deus/ in textu lr̄e: qꝛ vnū ſolum verbū ille genuit ꝑ
qꝺ om̄ia fecit: ſicut etiā dixit iob: Semel loquit̄ de- In oppoſi-
us/ ⁊ ſecundo idipm̄ nō repetit. Sed cōtra cum di- tum.
cit̄: pater dicit ſe/ nō ponit̄ reſpectꝰ niſi ad patrē tm̄: cum ergo ibi generatio verbi expꝛimat̄ videt̄ ꝙ ver
bum nō neceſſario ponat reſpectū ad creaturā. Ul- q̄ſtiūcl'a 3a
terius hic querit̄ quid dicere addat ſup intelligere: ⁊ videt̄ ꝙ nihil/ dicit Anſel. ꝙ ſūmo ſpiritui hoc ē dicere qꝺ eſt cogitando intueri: hoc aūt totū fit actu intellectꝰ: ergo videt̄ ꝙ nihil addat: ⁊ ſic idem eſt dicere ⁊ intelligere. Item ſi vis vim facere in hoc qꝺ dico cogitando: qꝛ vis cogitatiua deo nō cōuenit: hoc nihil eſt: qꝛ tunc ponā ibi videndo/ ⁊ tunc habeo ꝓ-
poſitum. Item tūc quero quid differēs dicat li vi- q̄ſtiūcl'a 4a
dendo ad intueri: ſi em̄ idem dicūt tunc alterū ſuꝑfluit in diffinitiōe dictiōis quā ponit Augꝰ. ſi autē nō idem dicunt/ aut referunt̄ ad eandē potentiā intellectiuā aut ad aliam. Si ad eandē/ tunc videt̄ ꝙ

vnū actū dicant:⁊ ſic ſupfluit alterū. Hoc etiā vide
tur per nomīs rōnem: quia obtuitus eſt idem qd̄ vi/
ſus/⁊ intuitus eſt idem qd̄ viſus: ğ idem eſt vidēdo
intueri qd̄ eſt vidēdo videre:⁊ ibi eſt abūdantia hu
ius dictiōis intuitus vt videt̄. Si aūt dicas ꝙ refe
runt̄ ad aliā ⁊ aliam potentiā: ergo dicere nō eſt ſo/
lius intellectus actꝰ/nec eſt ſimplex actꝰ ſed compo
ſitus. Si ꝓpter hoc dicat̄ ꝙ idem eſt dicere qd̄ intel
ligere: cōtra/intelligere actus eſſentialis eſt: ğ et di/
Obiectio de imagine cere qd̄ falſum eſt. ℙ. videt̄ ꝙ dicere in diuinis nō
ꝯueniat intellectui: qꝛ intellectꝰ in imagine refertur
ad filiū: cum ğ filiꝰ verbū dicat̄ opoꝛtet ꝙ menti in
diuinis que patri attribuit̄ dicat ⁊ nō intellectus.
Solo. Solo ad pꝛimū dicendū videt̄ ꝙ verbū non ſemꝑ
ad duo pᵃ i ponat reſpectū ad creaturas/ſʒ qn̄qʒ ponit reſpectū
vtrāqʒ ꝑte. ad ſolū dicentē ſm ꝙ tm̄ notionalit̄ ſumit̄ nō conſi/
gnificando eſſentiā diuinā ꝑ reſpectū ad creaturam
vt ſupꝛa in p̄cedenti diſtinctiōe habitū eſt. vn̄ quan/
do querit̄ vtrū ſm intellectū p̄ponat ſibi ſapientiā.
Diſtiguēdū eſt ꝙ eſt duplex ſapīa/et̄na ⁊ creata:⁊ cō
ſtat ꝙ ip̄m ꝙ ſapientiā creatā fundit ꝑ reſpectus ad
creaturas ſm ꝙ eſt ars plena rōnū omniū viuentiū
Sapientia aūt eterna eſſentialis eſt:⁊ bene puto ꝙ
ſm rōnem intelligendi illa eſt ante/hoc mō quo di/
cimus eſſentiale an̄ notionale ⁊ ꝑſonale in diuinis/
nō re ſed rōne quadā: ⁊ per hoc ptʒ ſolutio ad omnia
Ad.q.2am obiecta pꝛimi articuli. Ad id qd̄ vlteriꝰ querit̄ pa/
Ad.q.3am. teretiā ſolutio ꝑ diſtinctionē pꝛiꝰ factam. Ad id qd̄
vlteriꝰ querit̄ dicendū ſm quoſdā/qui (vt puto) be/
Dicere ad/ ne dicunt ꝙ dicere addit ſm rōnem intelligendi ſuꝑ
dit ſuꝑ ītel/ intelligere tria: quoꝛū vnū eſt ꝙ intelligere nō dicit
ligere tria niſi aſſimilationē intelligibilis ad intelligentē: ⁊ iō
Pꝛimū. nō habet niſi compationē ad obiectū qd̄ eſt nō ab ip/
ſo intelligente ꝓcedens/ſed potius manens in ipſo
⁊ vnitū ei/ſed dicere dicit compationē ad obiectum
qd̄ dictū eſt/⁊ ad effectū quendā quē efficit:⁊ ille eſt
2m verbū ſiue dictio que ꝓcedit a dicente. Secundū
eſt ꝙ vtrunqʒ quidē.ſ. intelligere ⁊ dicere ſonat ma
nifeſtationē quandā intellecti ⁊ dicti/ſed eſt differē/
tia in modo: qꝛ intelligere manifeſtat ſibi ⁊ intra/ ſʒ
dicere manifeſtat quaſi aliȷ̄ ⁊ extra:⁊ iō in dicere ma
gis notat̄ diſtictio ꝑſonalis: vn̄ dicimꝰ ꝙ dicere no
tāt actū notionalē: intelligere aūt nunqʒ ſed eſt ſem/
per eſſentiale. Tertiū eſt ꝙ dicere notat etiaʒ qn̄qʒ
3m opatiuā potentiā ad ea que fiunt in ꝟbo: ſed intelli/
gere nunqʒ:⁊ ideo nō dicit̄/intellexit ⁊ facta ſunt: ſʒ
Dixit ⁊ facta ſunt. Ad id aūt qd̄ querit̄ de diffini/
Ad.q.4aʒ tione Anſelmi bn̄ puto ꝙ cogitando intueri non eſt
adeo ꝓpꝛie dictū ſicut vidēdo. Et qd̄ querit̄ vtrum
dicant eundē actū dōm ꝙ ſic/ſed ſm hūc modū quo
diffiniuimꝰ dicere ꝑ illa duo/ dicemꝰ ꝙ licet dicāt
eundē actum/ nō tm̄ eodē modo ſignificandi:⁊ ideo
non eſt nugatio: ⁊ videndo accipit̄ ibi ꝓut competit
agenti intellectui qui nō videt recipiendo aliquid/ſʒ
potius lumen de ſe emittendo: hoc em̄ competit pꝛo
ceſſioni ⁊ generatiōi filiȷ̄: emiſſionē igit̄ iſtā luminis
dicit li videndo. intueri aūt eſt viſum figere cum di/
ligenti cōſideratiōe: ⁊ hoc competit aſſimilatōi ꝑfe/
cti verbi ad dicentē: vt ſcʒ omnia ſint in verbo q̄ ſūt
in dicente/nō tm̄ vt videat̄ ſe alterū dixiſſe/ſicut di
cit Anſel. in monol. ⁊ Augu. in pꝛincipio ſeptimi de
trini. ꝙ pater dicens verbū ſe alterū dixit: nō em̄ ꝑ/
fecte ſe dixiſſet ſi aliquid minꝰ eſſet in verbo qʒ in ip/
ſo nō ꝙ ſe ꝑſonaliter genuit/ſed qꝛ dicendo genuerit

ſimilimū ſibi. Ad aliud dōm ꝙ licet in imagine ita ad obiectōʒ
ſit ꝙ eſt mens/intellectꝰ ⁊ voluntas/tm̄ in diuinis
hec ita nō ſunt: qꝛ pater nō eſt mens triū vel memo/
ria/nec filiꝰ intelligētia triū/nec ſpūſſctūs volūtas
trium: ſed iſta ſunt eſſentialia in diuinis: ⁊ ideo dice
re ꝓpꝛie cōuenit paterno intellectui ſm ꝙ dicere no/
tionaliter ſumit̄.

Utrum ſicut dicit̄ verbum eſt idem qd̄ na Arti. XI
ta ſapientia: ita dici poſſit ꝙ ſpūſſanctꝰ eſt ꝓ L
cedens bonitas.

Einde querit̄ de hoc qd̄ dicit [Filiꝰ verbum
D eſt idem qd̄ nata ſapientia ⁊c. ſ. a. Eadē em̄
rōne videt̄ poſſe dici ꝙ ſpūſſanctꝰ eſt ꝓcedēs Arg. pꝛmo
bonitas. Itē ſi li nata dicit notionē vt dicit Augꝰ: 2o
⁊ ſapientia eſſentiā/ſimilit̄ pater eſt eſſentia quā ha/
bet filiꝰ natus: ita videt̄ pater eſſe ſapiens ſapientia
nata vel genita/cum ſapiētia eſſentiā notat/ vt di/
cit Augꝰ: ⁊ hoc falſum eſt. Solo de hoc infra di/ Solo
ſtin. xxxj. tractatꝰ habet̄ in littera: ⁊ ideo hic bꝛeuit̄ ad pm
poteſt dici ad pꝛimū ꝙ nō eſt eadē rō de bonitate et
de ſapientia: qꝛ bonitas nō dicit niſi obiectū charita
tis/ſed ſapientia dicit aliquo mō ſm rōnem noīs id
qd̄ eſt verbū/vt eſt dicens patrē: ⁊ om̄ia creata: ⁊ iō
ſapientia magis pōt recipere notionē verbi qʒ boni/
tas ſpirituſſancti. Ad aliud dicendū ꝙ licet ſapien Ad 2m
tia ſit eſſentialis/ tm̄ nata ſapientia ſimul eſt tractū
ad notionale/ſicut etiā mgr̄ exponit in l̄ra qd̄ idem
eſt nata ſapientia ⁊ natꝰ ſapiens: ⁊ ideo pater nō po
teſt dici ſapiens ſapīa genita/nec hoc ſequit̄: eſt ſapi/
ens ſapiētia q̄ eſt filiꝰ: ğ ſapiēs eſt ſapīa genita: quia
mutat̄ q̄d in ad aliquid.

De pꝛīcipio qd̄ relatiue dꝛ: ⁊ mul tiplicem notat relationē.

Et pꝛeterea aliđ no/ Di. XXIX.
E men multiplicē notās relatōnē. ſ. de his q̄ ꝓ/
pꝛincipiū. Dicit̄ eī pꝛincipiū ſem/ pꝛie ⁊ et̄na/
per ad aliquid: ⁊ dicit̄ pater pꝛincipiū: ⁊ fili lit̄ dicūt̄ de
us pꝛincipiū: ⁊ ſpirituſſanctꝰ pꝛincipiū: ſʒ dif deo ſʒ rela/
ferenter. Nam pater dicit̄ pꝛincipiū ad filiū tionē ſeu ꝓ
⁊ ad ſpm̄ſctm̄. vn̄ Augꝰ in. iiȷ̄. li. de trini. ait pꝛietatē nō
Pater eſt pꝛincipiū totiꝰ diuinitatis: vel ſi ꝑſonalē q̄ ē
melius dicit̄ deitatis: qꝛ ip̄e a nullo eſt. Nō cōis ſpira/
em̄ habet de quo ſit vel de quo ꝓcedat: ſed tio ſcata ꝑ
ab eo ⁊ filius eſt genitꝰ ⁊ ſpūſſanctꝰ ꝓcedit. ħ nomē pn̄/
Non ergo dicit̄ pꝛincipiū totius deitatis ꝙ cipiū.
vel ſui vel diuine eſſentie pꝛincipiū ſit: ſʒ qꝛ
pꝛincipiū eſt filiȷ̄ ⁊ ſpirituſſancti: in quibus
ſingulis tota diuinitas eſt. Filius ad ſpiritū
ſanctū dicit̄ pꝛincipiū. Spiritꝰ vero ſanctus
non dicit̄ pꝛincipiū: niſi ad creaturas ad q̄s
pater etiam dicit̄ pꝛincipiū et filius et trini/
tas ipſa ſimul: et ſingula perſonarū pꝛincipi
um dicitur creaturarū. Pater ergo pꝛincipi a
um eſt ſine pꝛincipio. Filiꝰ pꝛincipiū de pꝛin
cipio. Spirituſſanctꝰ pꝛincipium de vtroqʒ:
id eſt de patre ⁊ filio.

a Sit ꝓterea aliud nomen multiplicē notās di
c stinctionē] Hic determinat mgr̄ de cōmu-
ni spiratione que nec ꝓprietas ꝑsone nec ꝑ-
sonalis est/ sʒ notio ꝛ relatio. Diuidit̄ autē
distinctio ista in tres partes. In quarū prima osten
dit cōmunitatē huiꝰ nomīs principiū. In secūda q̄-
liter pater ꝛ filius sunt principiū spiritussancti: ibi:
[Deinde eodē libro cōtinue ostendit. In tertia que-
rit vtrum sint vna notiōe principiū vel diuersa ibi:
[Unū aūt principiū pater ꝛ filius] Prima hēt tria
capitula. In quoꝝ primo dicit ꝙ triplicit̄ dicit̄ prin
cipiū/ vt patet in lr̄a. In secundo ostēdit qđ ꝑsonalit̄
dicit̄ ab eterno essentialiter đ ex tempe ibi: [Et pa-
ter ab eterno principiū est filij] In tertio determīat
ex quo sensu oīa dicunt̄ esse a deo sicut a principio
ibi: [Cū ergo omīa audiuim⁹ esse ex deo.

Arti. I **An principiū sit vniuocū in triplici rōne sua: scʒ notionali: ꝑsonali ꝛ essentiali. Et an pater dicat̄ principiū filij: ꝛ pater ꝛ fili⁹ principium spūssancti vniuoce.**

Hic aūt an̄ lr̄am sunt duo querenda. Quoꝝ
b primū est/ vtrū principiū sit vniuocū in tri-
plici sua rōne: Secundū vtrū pri⁹ ꝑ intelle-
Arg. pmo ctū sit essentialiter dictū vel ꝑsonalit̄. Ad primū ꝓ
cedit̄ sic: Eternū ꝛ tp̄ale nō vniuocant̄ in vno: sʒ in
lr̄a habem⁹ ꝙ principiū creaturarū ex tp̄e est/ ꝑsona
rū aūt ab eterno: ḡ in vno nō vniuocant̄: ḡ principi-
um notionalit̄ ꝛ ꝑsonalit̄ ꝛ essentialr̄ dictū nō sunt
2o vniuoca. Itē principiū ad creaturas ꝛ ad ꝑsonas
dictū nō fundat̄ sup respectū eundē vel vni⁹ rōnis:
q: vn⁹ est essentie/ ꝛ alter nō nisi ꝑsone: ḡ principiū
3o qđ causat̄ a talibꝰ nō est vni⁹ rōnis. Itē si eēnt vni-
us rōnis oporteret ꝙ in aliquo vnirent̄ ad vnā na-
turā existentē in eis/ ꝛ hoc nō est verū: q: essentia nō
est principiū spūsscti/ cū tn̄ essentia sit principiū crea
4o turarū. Itē diuersi act⁹ ꝑ rōnem sunt creare ꝛ spi-
rare ꝛ generare: ḡ videt̄ ꝙ principio in vna rōne nō
cōueniant: q: ratio principij sumit̄ ab hmōi actibꝰ.
Questiūcu Ulteri⁹ querit̄ gratia prime ptis. s. qđ dicit̄ pater
la scđa principiū filij/ ꝛ pater ꝛ fili⁹ principiū spiritussancti
Rō prima. vtrū dicat̄ vniuoce/ ꝛ videt̄ ꝙ nō: q: generare ꝛ spi-
rare non sunt act⁹ vniuoci: ḡ nec rō principij que su-
2a mit̄ ab hmōi actibꝰ. Iteʒ principiū filij ꝛ principiū
qđ est filius impossibile est ꝙ sint eiusdē rōnis in di-
uinis: q: principiū filij nūꝙ pōt esse filius: sʒ ipe prin-
3a cipiū spūssancti: ḡ non sunt eiusdē rōnis. Item ean
dem notionē nō nomināt: ḡ eiusdē rōnis nō sunt/ vt
In ōriū po videt̄. Sed cōtra/ Basili⁹ dicit ꝙ accipere filio cū
omi creatura est cōmune: habere aūt ꝑ essentiā ꝓpri-
um/ sʒ qđ accipit causā rōnem principij: ḡ rō princi
pij filij ꝛ creature est fm cōmune aliqđ: ḡ vniuoca ea
2o dē rōne erit etiā vniuocū principiū quo pater ꝛ fili⁹
sunt principiū spūsscti. Iteʒ multitudo ꝛ paucitas
suppositoꝝ nō faciūt terminū equocū/ sed principiū
creaturaꝝ cōuenit tribꝰ/ principiū aūt spūsscti duo-
bus ꝛ principiū filij vni: ḡ videt̄ ꝙ nō differāt nisi pe
nes plura ꝛ pauciora supposita: ḡ nō ē principiū eq-
3o uocū in ꝑationibꝰ illis. Item spēs cum genere nō
facit equiuocationē: cū igit̄ principiū dicat̄ cōmuni
ter ꝛ specificet̄ generādo/ spirando/ creando/ nō ha-
4o bebit equocationē in spēbꝰ illis. Iteʒ gr̄a principij
notionalis obijcit̄ ꝙ relatio nō erit equiuoca/ vt vi-
det̄ dūmodo illud vniuocū sit sup qđ fundat̄: princi
piū aūt quo pater est principiū filij fundat̄ sup actū
nature quo fili⁹ accipit essentiā a patre/ ꝛ eodē mo-
do accipit spiritussanct⁹ eēntiam totā sicut fili⁹: ḡ prin
cipiū videt̄ dici vniuoce. Solō dicēdū ad primū ꝙ Solo
principiū dupliciť potest accipi. s. a cōmuni rōne ac-
cipiendi ab alio: ꝛ hoc cōe est eterno pncipio ꝛ tp̄ali ꝑ
prius ꝛ ꝑ posteri⁹/ vt innuit Basili⁹: ꝛ illud est vni
uocū ad generatonē ꝛ spirationē/ vniuocatōe nō ge
neris vel speciei sed ꝓportōis: hec aūt ꝓportio funda
tur sup hoc cōmune ꝙ sicut fili⁹ ab alio nō a se habʒ
eēntiā: ita nec spūssanct⁹ ꝛ ecōuerso. Si aūt accipia
tur rō principij a speciali mō accipiendi. s. ꝑ genera-
tionē/ spirationē/ creationē/ tunc in tribꝰ rōnibꝰ di-
cet̄ de tribꝰ: ꝛ ꝑ hoc iam patet solutio ad totū. Ad ꝑ Ad pmū
mū aūt dicendū ꝙ licet nihil sit vniuocū tp̄ali ꝛ eter
no/ tn̄ aliqđ ē analogū. analogia supi⁹ sepe determi-
nata: ꝛ hoc est equiuocū in hoc ꝙ pōt inducere locuʒ
sophisticū q̄ est equiuocatio/ sed nō est equiuocū ꝑ ca
sum ꝛ fortunā/ sʒ fm prius ꝛ posteri⁹ dictū: ꝛ hoc in
nuit Basilij dictū dicentis ꝙ accipere filio cum om
creatura est cōmune: habere aūt ꝑ naturā ꝓpriū est
q̄ sol⁹ ex natura est patris. Ad aliud dōm ꝙ respe- Ad 2m
ctus in cōmuni analogic est vn⁹ vt iam dictū ē quo
determinat̄ accipe hoc ꝛ illud in cōmuni. Ad aliud Ad 3m
dōm ꝙ vniunt̄ in acceptiōe cōmuni ꝑ analogiā di-
cta. Ad aliud dōm ꝙ rō illa ꝓcedit de rōne princi- Ad 4m
pij a speciali mō accipiendi dicto/ ꝛ illđ nō est vniuo
cū. Ad id qđ vlteri⁹ querit̄ dōm ꝙ ille rōnes indu- Ad qstiūclā
cte omēs ꝓcedunt de principio a specie dicto: ꝛ non secundā.
a cōmuni in genere vel ꝓportione/ ꝛ verū est ꝙ illud
nō est vnius rōnis ad filiū ꝛ ad spiritūsanctū. Ad Ad primū
ea autē que in cōtrariū obijciunt̄ dōm ꝙ Basili⁹ nō qđ ē i ōriū.
attendit accipere nisi in cōmunitate analogie/ ꝛ non
in cōmunitate vniuocatiōis. Ad aliud dicendū ꝙ Ad 2m
nō est tm̄ multitudo ꝛ paucitas suppositoꝝ/ sʒ etiaʒ
alia ꝛ alia rōne dici de illis fm ꝙ sumit̄ ab actu spe
ciali ratio ipsi⁹ principij. Ad aliud iam patet solu- Ad 3m
tio ꝑ dicta in principio solutōis isti⁹. Ad vltimū di Ad 4m
cendū ꝙ licet vterqʒ accipiat nō tn̄ accipiūt eandē rō
nē nec eodē actu: ꝛ sup illo fundat̄ relatio principa-
lis/ ꝛ nō sup naturā sicut supponit obiectio.

Utrum fm rōnem intelligendi principiū fm essentiā dictū sit ante principiū notionaliter dictum vel econuerso? Arti. II B

Secundo querit̄ vtꝝ fm rōnem intelligentie
f principiū fm essentiā dictū sit an̄ principiū di
ctū notionaliter vl' ecōuerso. Et videt̄ ꝙ eēn Arg. po ꝙ
tialiter dictū sit an̄: q: fm rōnem intelligentie essen pncipiū fm
tia est an̄ ꝑsonā: ḡ dictū essentialit̄ est an̄ dictū ꝑsona eēntiā sit p⁹
liter. Prima ꝓbat̄ ꝑ id qđ supra habitū est ꝙ ꝑsona
est ab eēntia q̄si formalit̄ ꝛ nō ecōuerso. Itē in omni
natura in qua est ordo nature natura est an̄ illū or-
dinē fm rōnē intelligētie/ sʒ principiū creationis est
nature/ ꝛ principiū notionale est ordinis nature: er-
go principiū creaturarū est an̄ principiū ꝑsonalit̄ di
ctū. Itē absolutū est ante respectiuū: q: vt supra di-
ctū est ab Augu. omē relatiuū est etiā aliqđ aliud et
aliter/ nec relatiuum esset: q: opteret aliter ꝙ relatō
in nihilo fundaret̄: ḡ cum principiū creaturaꝝ sit de
dictis absolute (q: de eēntia) ꝛ principiū ꝑsonalit̄ di
ctū sit de respectiuis erit principiū eēntialit̄ dictum
ad creaturas an̄ ꝑsonalit̄ dictū ad ꝑsonā filij ꝛ spiri-
tussancti. Sʒ cōtra ab eterno pr̄ est principiū filij ꝛ Arg. i ōriū

ſpũſſcti: ex tpe aũt eſt principiũ creaturarũ: ⁊ eternũ eſt aũ tpale: ḡ principiũ dictũ notionaliter eſt añ pncipiũ dictũ eẽntialiť. Itẽ Anſel. vult q̄ pceſſio pſonar̃ cauſa ſit pceſſionis creaturar̃: ⁊ hoc etiã innuit Aug⁹ cũ dicit: Dixit de⁹ fiat hoc vel illud/cũ ſic ex

Solutio. ponit.i. verbũ genuit in quo erat vt fieret. Solutio ad hoc facile eſt ſoluere: q2 ſimilis queſtio ſup̃ habita eſt de potentia generandi ⁊ de potentia creandi. Et dõm q̄ principiũ dictũ notionaliť eſt añ principiũ dictũ eẽntialiť ad creaturã ſimpliciť/ ſʒ ẜm q̇d ſic eſt ecõuerſo: q2 ſi ſumať principiũ ab habitudĩe ſola vľ ab eo in quo eſt habitudo.ſ.in eſſentia tunc ab eterno de⁹ eſt principiũ creaturarũ/ ⁊ hoc eſt principiũ ẜm q̇d ⁊ nõ actu: ⁊ ita pcedũt rõnes prie. Si autẽ accipiať in vera rõne principij ſumeť ab actu: ⁊ ſic pcedũt rõnes facte in cõtrariũ.

Arti. III C Queriť ẜm quã rõnem ſumať principiũ: cum diciť: pater eſt principiũ ſine principio: aut eſſentialiter aut notionaliter.

Einde queriť de hoc qđ dicit: [Pater ergo

D principiũ eſt ſine pncipio ⁊c.ſ.a. Queriť ẜm

Obiecta in oppoſitũ quã rõnem ſumať principiũ cũ đr/pater ē pncipiũ ſine principio aut eſſentialiť aut notionaliť: ſi eſſentialiť: ḡ in eadẽ rõne ſumeť cũ diciť: filius ē pncipiũ de principio: ⁊ ſic habebit principiũ eſſentiale: ḡ aut ſic q̄ ipſe ſit ab eſſentia ſiue ſic q̄ ſua eẽntia habeat initiũ ſicut creatura: ⁊ vtrunqʒ hereticũ eſt: ergo nõ ſumiť principiũ eẽntialiter. Si aũt ſumiť pſonaliter: ḡ eodẽ mõ ſumeť cum diciť q̄ ſpũſſanct⁹ eſt principiũ de vtroqʒ principio: ⁊ hoc iterũ falſum eſt: q2 ſpũſſctũs nulli⁹ pſone ē pricipiũ. Si aũt dicas q̄ aliter ſumiť ⁊ aliter qñ diciť de patre q̄ ipſe eſt principiũ nõ de principio/ ⁊ aliter de filio/ cum đr q̄ ipſe eſt principiũ de principio/ et aliter de ſpirituſctõ qñ diciť q̄ ipe eſt principiũ de vtroqʒ principio: hoc nihil eſt: q2 cum iſta ſit aſſignatio diuiſionis cuiuſdaʒ nulla erit diuiſio niſi principiũ in vna rõne accipiať

Itẽ cũ pr diciť pricipiũ nõ de pricipio aut eodẽ mõ ſumiť principiũ negatũ ⁊ affirmatũ aut nõ. ſi eodeʒ mõ: ergo ſicut ipſe eſt nõ de principio generãdo ⁊ ſpirãdo: ita erit principiũ ⁊ filij ⁊ ſpirituſſcti: q2 dictione ſemel poſita nõ eſt vtendũ equiuoce: ⁊ hoc falſuʒ eſt. Si aũt diuerſis modis tũc ſine arte loquiť. Eodem penit⁹ modo obijciť de iſta/ fili⁹ eſt principium de principio: ⁊ de iſta/ ſpirituſſanct⁹ eſt principiũ de

Solo ad totũ vtroqʒ pricipio. Solutio aũt ad hoc eſt leuis ſi predicta in duab⁹ queſtionib⁹ priorib⁹ aduertanť et dicendũ eſt q̄ principiũ accipiať in cõmuni rõne analogie. vñ cum đr pater eſt principiũ ſine principio/ accipiť ſine principio in cõmuni quocunqʒ mõ/ ⁊ principiũ eſſe in cõmuni quocũqʒ mõ: ⁊ ſiľr de filio: ſufficit ei veritati ppõis q̄ vno mõ verificeť de ipſo/ ſicut ſi vno mõ hõ eſt alb⁹/ ipẽ ē alb⁹: ita vno mõ ens a pricipio eſt de principio ⁊ nõ ſine principio/ ⁊ vno modo ens principiũ eſt principiũ/ ſed nõ ſic eſt in negatiuis: ⁊ iõ nõ valet argumẽtatio quã q̇daʒ faciũt: fili⁹ vno mõ nõ eſt de principio: quia nõ eſt de principio creando: ⁊ alio modo eſt de principio generando: ergo tm̃ dici põt nõ de principio ſicut de principio. Et per hoc patet ſolutio ad totũ.

Qđ ab eterno pater eſt principiũ ⁊ filius ſed ſpũſſanctus nõ: immo cepit eſſe principiũ.

Et pater ab eterno principiũ eſt filij: ⁊ pať ⁊ filius principiũ ſpũſſancti: q2 fili⁹ eſt a patre: ⁊ ſpũſſanct⁹ ab vtroqʒ. Spũs vero ſctũs nõ ab eterno principiũ eſt: ſed eſſe cepit: q2 nõ đr principiũ niſi ad creaturas. Cum ergo creature eſſe ceperũt: ⁊ ſpũſſanct⁹ eſſe cepit principiũ earũ. Ita etiã pater ⁊ fili⁹ eſſe cepit cum ſpũſancto vnũ principiũ creatur̃ q2 creature eſſe ceperũt a patre ⁊ filio ⁊ ſpirituſctõ: ⁊ dicunť hi tres nõ tria: ſed vnũ pricipiũ omniũ creaturarũ: q2 vno eodẽqʒ modo principiũ rerũ ſunt. Nõ eñ aliter ſũt res a patre: ⁊ aliter a filio: ſed penit⁹ eodem mõ Iõ apľs intelligẽs hanc trinitatẽ eſſe vnum

principiũ rerũ ait: Ex ipõ: p ipm̃: ⁊ in ipõ ſũt Rom.11.

omnia. Cũ vo audim⁹ omnia eẽ ex deo: vt ait Aug⁹ de natura boni: oẽs vtiqʒ naturas intelligere debem⁹: ⁊ oĩa que naturalia ſunt. Nõ eñ ex ipõ ſunt pctã q̄ naturã nõ ſeruant ſed vitiãt q̄ ex volũtate peccantiũ naſcunť. Om̃ ergo q̄ naturaliter ſunt vnũ principiũ eſt pater cu filio ⁊ ſpũſancto ⁊ hoc eſſe cepit Ab eterno aũt pater principiũ eſt filij gene

ratione: ⁊ pater ⁊ filius vnum principiũ ſpi a

rituſſancti. vñ Aug⁹ in.v.li.de trini. ita ait: Diciť relatiue pater: idẽqʒ relatiue diciť pncipiũ. Sed pater ad filiũ diciť: principiũ ve

ro ad omnia que ab ipſo ſunt. Et principiũ di Ioh.8.

ciť filius. Cũ ei diceret ei: Tu quis es? Reſpondit: Principiũ qui ⁊ loquor vobis. Sʒ nunquid patris principiũ eſt: immo creatorem ſe voluit oſtendere cũ ſe dixit eſſe principiũ: ſicut ⁊ pater principiũ eſt creature q2 ab illo ſunt omnia. Cũ vero dicimus et patrẽ

principiũ ⁊ filiũ principiũ: nõ duo principia b

creature dicim⁹: q2 pater ⁊ fili⁹ ſimul ad creaturã vnũ principiũ eſt ſicut vn⁹ creator. Si aũt q̇cq̇d in ſe manet ⁊ gignit vľ operať aliquid principium eſt eius rei quã gignit: vel eius quã operať. Non poſſum⁹ negare etiaʒ ſpiritũſanctũ recte dici principiũ: q2 non eũ ſeparamus ab appellatione creatoris: quia

ſcriptum eſt de illo q̄ opereť: ⁊ vtiqʒ in ſe ma 1. Cor. 12.

nens operať. Non eñ in aliquid eorũ q̄ operať ipſe mutať ⁊ vertiť. Unum ergo principium ad creaturã cum patre ⁊ filio eſt ſpirituſſanctus: non duo vel tria principia. Ecce aperte oſtendit Aug⁹ patrem ⁊ filium ⁊ ſpiritumſanctũ eſſe vnum principiũ rerũ creatarũ: id eſt vno eodẽqʒ modo eſſe principiũ ⁊ illũ modũ ſatis aperuit: q2.ſ. operanť omnia: ⁊ q2 ſimiliter operanť hi tres: idõ vnum

principium eſſe dicunť.

Arť. IIII An pater ꝛ filius ſint vnū principiū ſpiri⸗
D tuſſancti vel plura?

Einde querıť de hoc qđ dicit [Pater ꝛ filiꝰ
D principiū ſunt ſpūſſancti ꝛc.ꝫ.a. Aut igıť ſūt
vnū principiū aut plura. ſi plura principia:
hoc negať in lr̄a cap̄. vltimo ꝛ penul. iſtiꝰ diſtinctio⸗
Arg. p̄mo nis. ſi aūt vnum ſunt principiū: cōtra/ quecunq; nu
meranť accipiūt numerū a ſuppoſitis/ ſ; cū dicıť/ pa
ter ꝛ filiꝰ dicunť plura ſuppoſita cū li principiū po⸗
nať in ſuppoſitis illis neceſſario accipit pluralitatē
2o ꝛ ſic pater ꝛ filiꝰ ſunt plura principia ſpūſſcti. Jtē
ſi ſunt vnū principiū/ aut vnū qđ eſt pater/ aut vnū
qđ nō eſt pater. ſi vnū qđ eſt pater: g̊ pater ꝛ filiꝰ ſūt
pater/ qđ falſum eſt. Si qđ nō eſt pater: g̊ pater nō
eſt principiū ſpūſſancti/ qđ iterū falſum eſt: g̊ in illo
3o ſunt vnū ſpiritusſancti principiū. Jtē aut principi⸗
um dicit eſſentiā aut notionē aut ꝑſonā. Si eēntiā:
g̊ cōueniret etiā ſpiritui ſctō/ qđ falſum eſt. ſi notionē
obiectio p̄a Cōtra/ ꝓprietas vna numero nō cōuenit diſtinctis
ſuppoſitis: pater aūt ꝛ filiꝰ ſunt diſtincta ſuppoſita
g̊ nō determinanť notiōe vna. Si ꝑſonā tūc pať ꝛ fi
lius erūt ꝑſona vna/ qđ iterū falſum eſt: g̊ nullo mō
obiectio 2a pr̄ ꝛ filiꝰ ſunt principiū vnū. P. ſi vnū ſunt princi⸗
piū q̇d vnit eos in rōe principij: nihil em̄ vniens eſt
ꝑſonas in diuinis niſi eſſentia: g̊ videť ꝙ ſpirant ſpi
ritūſanctū inq̄ntū ſunt vnū in eſſentia: ꝛ hoc exp̄ſſe
dicit Anſel. ſed cū vnū eſſentia cum eis ſit ſpiritꝰ ſe⸗
quıť ex hoc ꝙ ip̄e ſpiret ſpiritūſctm̄/ ꝛ hoc falſum eſt
Solo. Solo notādū ꝙ circa iſtđ q̇nq; ſť opiniōes diuerſe
Opinio p̄a Quidā dicūt ꝙ cū dicıť pr̄ ꝛ filiꝰ ſunt vnū principiū
ſpūſſancti ꝙ li vnū dicit vnitatē eēntie. Et illi inni⸗
tunť auctoritati Anſ. Et ad argumentū qđ ꝯ eſt fa⸗
ctū rn̄dēt ꝙ dicit vnitatē eſſentie nō ſimplicıť ſ; in ꝑ
ſonis patris ꝛ filij ꝓut ſe habēt vno mō ad ſpm̄ſctm̄
quē ſpirāt: ꝛ l; ſit eadē eſſentia in ſpūſctō nō tn̄ com
parať ad idem: q2 nō ad eandē rōnem principij: ꝛ il⸗
li neceſſe habēt dicere ꝙ principiū dicat rōnē q̄ eſt rō
actus ſpirandi ſm ꝙ eſt in patre ꝛ filio vt vnū ſūt in
eſſentia. Et hec opinio nō eſt multū irrōnabil' l; q̇dā
reprobent eā ex hoc ꝙ non videť bn̄ eſſe intellecta in
Scđa expoſitiōe q̄ hic expoſita eſt. Alij dicunt ꝙ li vnum
dicit hic vnitatē cōuenientie ꝛ nō vnitatē eſſentie vł
ꝑſone vel notionis: ꝛ iō ſenſus eſt pr̄ ꝛ filiꝰ ſunt vnū
principiū/ hoc eſt/ ſunt vno principiū/ vt ſumať vnū
q̄ſi aduerbialıť. Et hoc nihil eſt: q2 vnitas cōuentē⸗
tie nō facit notōnē vnā numero: cōſtat; aūt ꝙ vna no
tio numero eſt q̄ pater ꝛ filiꝰ ſpirant ſpiritūſctm̄/ ſic
Tertia in tractatu de ſpūſancto eſt oſtenſum. Alij dicūt ꝙ
vnū notat tm̄ ſignū vnionis in amore/ vt ſit ſenſus/
pater ꝛ filiꝰ ſunt vnū principiū ſpūſſancti/ hoc eſt ſpi
ritusſanctꝰ ſignū eſt ꝙ ſit ab eis inquantū vnū ſunt:
q2 ſicut ab eodē inquantū idē nō eſt niſi vnū: ita vnū
inq̄ntū vnū nō eſt a diuerſis inq̄ntū diuerſa ſunt: et
Quarta hanc introduxit ſymon tornaceñ. Quarti dicūt ꝙ
vnū principiū eſt nomen ad hoc ſpecialiter inuentū/
vt ipſo exprimať modꝰ exn̄tie ſpūſſcti a patre ꝛ filio
et ideo nō requirit numerū pluralē ꝓpť diſtinctionē
ſuppoſitoꝝ: q2 eſt inuentū vt ip̄o exprimať modꝰ exi
ſtentie ſpiritusſancti a patre ꝛ filio: ꝛ iō nō requirit
numerū pluralē ꝓpter diſtinctionē ſuppoſitorū q2 ē
inuētū ad hoc ꝙ dicat vnitatē notiōis in duob; ſup
poſitis. S; ſi ab iſtis q̄rať rō inuentiōis huiꝰ noīs
potiꝰ q̄; alteriꝰ tūc oportet eos redire ad q̄oem: ꝛ iō
inter oēs iſta opinio minꝰ ꝓbabilis ē. Quinti di⸗ Quinta
cunt ꝛ hoc mihi magis placet ꝙ dicit vnitatē notio⸗
nis in duob; ſuppoſitis vnitis in natura ꝛ in vi ſpi
ratiua vel principiatiua ſpūſſcti. Et ſm hāc reſpō⸗ Ad primū
dendū eſt ad primū ꝙ li principiū determinat ꝑſonā
patris ꝛ filij nō in eo ꝙ diſtincte ſunt eo ꝙ rō diſtin⸗
ctiōis eaꝝ nō eſt rō quare ſit ab eis ſpūſſctūs: q2 pa⸗
ternitas dicit rōnē cōmunē q̄ filiꝰ eſt a patre ꝛ filia⸗
tio dicit rōem q̄re ſe habet filiꝰ ad patrē/ ſed in eo de
terminať a principio qđ eſt in eis vis ſpiratiua: ꝛ q2
in illo vnū ſunt pater ꝛ filiꝰ: iō nō pōt trahere nume
rū principiū denotās illud a pl'alitate ſuppoſitorū.
Et eſt ſil'e/ ſicut ſi ponamꝰ paulū ꝛ iohēm eſſe vnū in
eēntia ꝛ diuerſos in ꝑſonis ꝛ eē aliq̇d ab eis inq̄ntū
vnū: illud em̄ nō pluralıť p̄dicabıť de ipſis: q2 l; cō⸗
ueniat ſuppoſit; illoꝝ facere illud ꝛ nō eſſentie: ratō
tn̄ illiꝰ nō ſumıť a rōne diſtinctiōis eoꝝ: ꝛ ita eſt hic
q2 patri ꝛ filio cōuenit ſpirare ſpm̄ſctm̄/ ꝛ actꝰ ip̄e q̊
ſpirant nō eſt niſi ſuppoſitoꝝ/ tn̄ q2 rō actus non ſu
mıť a rōne diſtinctiōis eoꝝ: iō nō opꝫ ꝙ illud no⸗
mē qđ notat rōnē illiꝰ habitudinis accipiat plurali⸗
tatē a pluralitate ſuppoſitoꝝ. Ad aliud dōm ꝙ ſūt Ad 2m
vnū principiū qđ diuiſim eſt pater ꝛ qđ ē filiꝰ: q2 rō
principij nō eſt a diſtinctiōe patris ꝛ filij: ꝛ ſi vlteriꝰ
inferat: g̊ pater eſt filiꝰ/ dōm ꝙ hoc nō valet/ ſed ſeq̄
tur: g̊ pater ꝛ filius ſunt vnū principiū/ vel pater et
filiꝰ ſunt in eadē rōne principiū/ vel pater eſt princi⸗
piū in eadē rōne in q̄ filiꝰ ꝛ ecōuerſo/ cū em̄ dr̄ prin⸗
piū qđ eſt pater articulare notat implicationē et de
terminationē ſuppoſiti ꝛ ſuppoſitū pr̄is nō ē ſuppo⸗
ſitū filij/ ſ; cū dr̄ vnū principiū nō notať niſi vnitas
rōnis actus in eis ſm quā ꝓcedit ab eis ſpūſſanctꝰ
ſine hmōi determinatiōe iſtiꝰ vel illius ſuppoſiti in
quo diſtincta ſunt. Ad aliud dicendū ꝙ dicit vni⸗ Ad 3m
tatē notionis. Ad obiectū cōtra dōm ꝙ vna notio Ad obiecta
nō cōuenit diſtinctis vt diſtincta ſunt/ ſ; inq̄ntū ſūt
vnū in vi ſpiratiua/ ꝛ illa eſt vna numero in eis: po⸗
tentia em̄ ſpirādi dicit naturā in patre ꝛ filio vt vir⸗
tute cuiꝰ habēt ꝙ ſpirāt ꝛ principiū dicit rōem actꝰ/
ſicut etiā potētia generādi ꝛ pr̄/ vt ſup̄ diximꝰ.

Utrum ſicut pater ꝛ filius ꝛ ſpiritusſanctꝰ Arti. V
dicunť vnus creator: ita pater ꝛ filiꝰ poſſunt E
dici vnus ſpirator.

Einde querıť de hoc qđ dicit in ſcđa p̄te di⸗
D ſtinctiōis ibi [Ad creaturā vnū principiū eſt
ſicut vnꝰ creator ꝛc.ꝫ.b. A ſil'i ei videť ꝙ eti Arguıť p̄o
am pať ꝛ filiꝰ ad ſpiritūſctm̄ ſunt vnꝰ ſpirator. Jtē
vnū ſunt in ſpirādo: g̊ vnꝰ ſpirator. Jtē nō dicunť 2o
vnū pricipiū niſi gr̄a ſpiratiōis: g̊ videť ꝙ potiꝰ ſint
vnꝰ ſpirator q̄; vnū principiū. Jtē principiū dicit 3o
ordinē ad actū ꝛ rōnē actꝰ: g̊ ſi dicūť ſicut ꝛ ſpirator
ergo ſicut dicunť vnū principiū: ita debēt dici vnꝰ
ſpirator. Jtē actꝰ ſpirandi eſt in eis vnꝰ: g̊ cū ſpira⸗ 4o
tor nomē verbale ſit denotās exercitiū illiꝰ actꝰ: ipi
ſūt ꝛ dicenť ſpirator vnꝰ. S; ꝯ ſunt duo q̄ ſpirāt: Rō in op⸗
g̊ duo ſunt ſpiratores: nō aūt ſequıť ſunt duo q̄ ſunt poſitum
principiū: g̊ duo ſunt principia. Solo dōm ꝙ pať Solo
ꝛ filiꝰ nō ſunt vnꝰ ſpirans nec vnꝰ ſpirator ſ; duo ſpi
rantes ꝛ duo ſpiratores. Et huiꝰ cauſa eſt: q2 ꝑtici⸗
piū ꝛ ꝟba ꝛ noīa verbalia oīa accipiūt modū ſcādi
ab actu verbali vł cū tp̄e vł ſine tp̄e ſcato ꝛ q̄ntum⸗
cunq; eēntialia ſint aliq̄ qn̄ ſcanť in mō actꝰ cū tēpe
accipiūt pluralitatē a ſuppoſit;/ vt p; cū dr̄: ego ꝛ pa
ter vnū ſumꝰ/ vbi ꝟbū ſubſtantiuū ſignificās eēn⸗

tiã cadit in pluralitatẽ: q2 nõ põt ĩtelligi quõ a plu
rib9 ſuppoſitis egrediaẽ act9 vn9 cũ tẽpe ꝑcat9 vt in
verbo ſignificaẽ vel ꝑticipio. Et iõ dicim9 ꝙ pater
ꝛ filius ſunt plures q̃ ſpirant ꝛ plures ſpirantes et
plures ſpiratores / ſ3 verũ eſt hec vltima min9 hab3
de ꝓprietate q̃3 prime due: tñ q2 ſpirator nomen ver
bale eſt: iõ etiã ꝑdicatũ de diuerſis ſuppoſitis agiẽ in
Ad ꝑmũ pluralitate. Dõm g̃ ad primũ ꝙ nõ eſt ſil'e: q2 crea
tor dicit actũ eſſentie vel ſubſtãtie ꝛ nõ ſuppoſiti qꝺ
eſt ꝑſona / hoc mõ accipiendi ꝑſonã quo fides diſtin
Ad 2m guit ꝑſonas: ſ3 ſpirator dicit actũ ꝑſonalẽ. Ad ſcõm
Ad 3m patet ſolutio ꝑ dicta. Ad aliud dõm ꝙ principiũ di
cit ordinẽ ad actũ / ꝑ hoc qꝺ dicit rõnẽ act9 q̃ eſt notõ
Ad 4m ſed ſpirator dicit exercitiũ act9 illi9. Ad vltimũ di
cendũ ꝙ licet act9 vnus ſit nõ tñ ſignificaẽ vt vnus
qñ referẽ ad plura ſuppoſita / ꝛ hoc fit in verbo et ꝑ
ticipio plus ꝛ in noĩe verbali etiã fit / licet min9 per
hoc qꝺ abſtrahaẽ a tempore.

Hic oſtendit quõ pater ſit principium filij: ꝛ ipẽ ꝛ filius principiũ ſpiritusſancti.

Deinde in eodẽ libro cõtinue oſtendit quõ
pater dicaẽ principiũ ad filiũ ꝛ ad ſpiritũſã
ctũ ipſe ꝛ filius dicens: ideo eſſe patrẽ prin
cipiũ filij q2 genuit eũ: ꝛ patrẽ ꝛ filiũ eẽ pri
cipiũ ſpũſſancti: q2 ſpũſſanct9 ꝓcedit vel da
tur ab vtroq3: ait eñ ita: Si gignẽs ad id qꝺ
gigniẽ principiũ eſt: pater ad filiũ principiũ
eſt: q2 genuit eũ. Utrũ aũt ꝛ ad ſpiritũſctm̃
principiũ ſit pater: q2 dictũ eſt de patre ꝓce
dit: non parua queſtio eſt. Qꝺ ſi ita eſt nõ iã
principiũ ei9 tm̃ erit rei quã gignit vel facit:
ſed ꝛ ei9 quã dat ꝛ que ꝓcedit ab ipſo. Si er
go qꝺ daẽ vel qꝺ ꝓcedit principiũ habet a q̊
daẽ vľ ꝓcedit: fatẽdũ eſt patrẽ vel filiũ vnũ
principiũ eſſe ſpũſſancti: nõ duo principia.
S3 ſicut pater ꝛ fili9 ad creaturã relatiẽ vn9
a creator ꝛ vnus dñs diciẽ: ſic relatiue ad ſpi
ritũſanctũ vnũ principiũ. Ad creaturã vͦo
pater ꝛ filius ꝛ ſpũſſanct9 vnũ principiũ ſũt
ſicut vn9 creator ꝛ vn9 dñs. Ecce habes ꝙ pa
ter principiũ filij diciẽ: q2 genuit eũ: q̃ ergo
notione eſt pater ea principiũ filij dꝛ. i. gene
ratiõe: ꝓm quã etiã diciẽ auctor filij. vñ Hy
lari9 in. iiij. li. de tri. ita ait: Ipſo q̊ pater di
ciẽ eius quẽ genuit auctor oſtẽdiẽ: id nomẽ
habens qꝺ neq3 ex alio ꝓfectũ intelligaẽ: et
ex quo is q̃ genit9 eſt ſubſtitiſſe doceaẽ. No
uit eccleſia vnũ innaſcibilẽ deũ. Nouit vni
genitũ dei filiũ. Cõfiteẽ patrẽ ab origine li
berũ: cõfiteẽ ꝛ filij originẽ ab initio: nõ ipm
ab initio: ſed ab initiabili: nõ ꝑ ſeipm: ſed ab
eo qui a nemine eſt natũ ab eterno: natiuita
tẽ. ſ. ex paterna eternitate ſumentẽ. Edita ẽ
hic fidei ꝓfeſſio: ſed ꝓfeſſionis ratio nondũ
expoſita eſt: ꝛ ideo querenda ſc3 quõ intel
ligendũ ſit ꝙ ait filij originẽ eſſe ab initio et
nõ ipm eſſe ab initio: ſed ab initiabili. Hoc
vtiq3 ſubdens determinauit quõ acceperit
initiũ inquiens originẽ filij eſſe ab initio: ac
ſi diceret: Nõ ita intelligas originẽ filij eſſe
ab initio: quaſi ipſe filius habeat initiũ: ſed
q2 ipſe eſt ab initiabili: id eſt a patre a q̊ ſunt
om̃ia. Nam licet filius ſit principiũ de prin
cipio: nõ eſt tñ cõcedendũ ꝙ fili9 habeat pri
cipiũ. Cumq3 fili9 ſit principiũ de principio:
ꝛ pater principiũ nõ de principio: nõ eſt pri
cipiũ de principio: principiũ ſine principio:
ſicut fili9 nõ eſt pater: neq3 tñ duo principia:
ſed vnum: ſicut pater ꝛ filius nõ duo creato
res: ſed vnus creator.

An pater ꝛ fili9 ſint idẽ principiũ ſpũſſcti. Arti. VI.
F
Einde queriẽ de hoc qꝺ dicit in tertia parte
d ibi [Relatiue ad ſpiritũſctm̃ vnũ principiũ
ſunt. Queriẽ eñ hic iuxta hoc vtrũ pater et
fili9 ſint idem principiũ ſpũſſcti: videẽ aũt ꝙ ſic: q2 Arg. ꝑmo:
vnũ in ſubſtantialib9 facit idem: cũ g̃ principiũ pr̃i ꝛ
filio nõ cõueniat accñtaliter (vt ſupra ſepe ꝓbaẽ di
ſti. xxvij. ꝛ. xxviij.) videẽ ꝙ cũ pater ꝛ fili9 ſint vnũ
principiũ ꝙ ſint idem pricipiũ ſpũſſcti. Itẽ vnitas 2o
nõ multiplicata facit idem / ſ3 hic nõ mľtiplicaẽ vni
tas principij in patre ꝛ filio: ergo facit idem: g̃ ſunt
idem principiũ ſpiritusſancti. Item idem ꝛ diuer 3o
ſum diuidũt ens: aut igiẽ ſũt idem principiũ aut di
uerſum: cõſtat aũt ꝙ nõ diuerſum: ergo idem. Sed Rõ ĩ oppoſitum.
cõtra illa identitas aut erit ſubſtantialis aut notio
nalis aut ꝑſonalis: cõſtat ꝙ nõ notionalis: q2 ſi face
ret idẽtitatẽ in ꝑſonis diſtinctis tũc etiã diuerſitas
notionalis faceret diuerſitatẽ in eadẽ ꝑſona: ꝛ ſic pa
ter eſſet diuerſus a patre trib9 modis ꝛ filius eẽt di
uerſus a ſe ꝓpter duas notiones quas habet quorũ
vtrunq3 falſum eſt. Si aũt notãt identitatẽ ꝑſona
lem tunc principiũ poneret ꝑſonas: ꝛ non poſſem9
dicere ꝙ pater ꝛ filius eſſent vnum principiũ qꝺ ne
gaẽ in lr̃a: quia ꝓm hoc pater et filius eſſent eadem
ꝑſona. Si aũt notat identitatẽ eſſentie tũc etiã ſpiri
tuiſctõ cõueniret. Solutio dõm ꝙ non cõcediẽ a Solꝰo
mgr̃is ꝙ pater ꝛ filius ſint idem principiũ ſpũſſan
cti: q2 hoc nomen idem ꝓpter articulũ incluſũ diſcre
tiuũ eſt ſuppoſiti / ꝛ notaret identitatẽ ſuppoſiti ĩ pa
tre ꝛ filio. Ad primũ ergo dõm ꝙ ĩ ſubſtãtialib9 in Ad primũ
quib9 per omnia eſt vnitas in ſuppoſito ꝛ eſſentia et
notione / vnitas illa cauſat idẽ / ſed nõ in illis in qui
bus nõ ꝑ omnia eſt vnitas. Ad aliud dicendũ eodẽ Ad 2m
modo ꝙ licet illa vnitas nõ multipliceẽ rõe notiõis
tñ ſupponit plura in ſuppoſitis: ꝛ ideo nõ põt cauſa
re idẽ. Ad aliꝺ dõm ꝙ idẽ ꝛ diuerſum ens ſequũẽ Ad 3m
ꝛ diuiduntẽ vbi gratia eiuſdẽ attribuuntẽ / ſ3 hic non
eſt ita: idem eñ reſpicit ſuppoſitũ: ꝛ ideo nõ cõuenit:
ꝛ in hoc ſenſu bñ eſſet diuerſum / ſed diuerſum reſpi
cit eſſentiã ꝓprie: ꝛ iõ iterũ nõ cõuenit / vt habitũ eſt
ſupra diſti. iiij. S3 in inferiorib9 in q̃b9 vnitatẽ ſup
poſiti ſequiẽ vnitas eẽntie ꝛ ecõuerſo / et diuerſitatẽ
eẽntie diuerſitas ſuppoſitoꝝ ꝛ ecõuerſo in reſpectu
eiuſdẽ pñt attribui: ꝛ iõ ibi diuidũt ens: igiẽ ꝛc.

**Cũ pater et filius ſint vnũ prin-
cipium ſpiritusſancti; queritur an
eadem notione.**

Unũ aũt principiũ ſunt pater ⁊ fili⁹: non tm̃
creaturarũ vt dictũ eſt ſupra: ſed etiã ſpũſ-
ſancti: ideo queri ſolet vtrũ eadẽ notiõe pa-
ter ſit pricipiũ ſpũſſancti ⁊ fili⁹ an ſit alia no-
tio q̃ pater dicaẽ principiũ ſpũſſancti: ⁊ alia
qua filius. Ad qδ dicim⁹: cũ pater dicaẽ pn-
cipiũ ſpũſſancti ⁊ filius: q2 ſpũſſanctus pce-
dit vel datur ab vtroq3: nec aliter pcedit vẽ
datur a patre q̃3 a filio: ſane intelligi põt pa-
trẽ ⁊ filiũ eadẽ relatiõe vel notõe principiũ
a dici ſpũſſancti. Si vero querĩ que ſit illa no
tio quã ibi notat principiũ. Nomẽ eius non
b habemus: ſed nõ eſt ipſa paternitas vel filia
tio: imo notio quedã q̃ patris eſt ⁊ filij: quia
ab eterno pater ⁊ fili⁹ vnũ principiũ e ſt ſpũſ
ſancti. Donator autẽ (vt p̃dictũ eſt) dicitur
pater vel filius ex tẽpore: ſicut ſpiritusſanct⁹
donũ vel donatũ.

Arti. VII. Utrum notiõis qua pr̃ ⁊ filius dicunẽ pn-
B cipiũ ſpũſſancti nõ habeamus nomẽ ppriũ.
Einde querĩ de hoc qδ dicit in vltima parte
d vbi dic [Si vo querĩ que ſit illa notio quã
ibi notat principiũ nomẽ ei⁹ nõ habem⁹ ⁊c.]
s̃. a. Videẽ q falſum dicat: q2 vocam⁹ eã cõmunẽ ſpi
rationẽ. P quare eſt hoc q nõ eſt nomẽ ppriũ illi⁹
Solo notõis vt ſunt aliarũ noia. Solo dõm q ꝓprieta-
ad totũ. tis nomẽ habere nõ potuit: q2 non cõuenit vni ſoli.
Siliter relatiõis nomẽ habere nõ potuit: q2 relatio
fundaẽ ſup vnũ ſuppoſitũ: iſta autẽ ſup duo: ⁊ cum
oĩs notio ſit p modũ forme adherẽtis: licet in re ſub-
ſtãtialis ſit: ideo nomẽ ꝓprietatis: vt eſt in duob cũ
oĩs forma ſit in vno repugnabit ĩpoſitiõi noim: ⁊ iõ
iſta ambob nõ eſt noĩata. Itẽ poſſum⁹ dicere q ſic
ſpũſſanct⁹ (q2 cõis eſt patri ⁊ filio) habet ꝓpriũ nomẽ
qδ eſt ambob cõe: ita etiã q2 procedit ab vtroq3 pceſ
ſio notiõe cõi debuit aſſignari.

Arti. VIII. An ſi principiũ dicit notionẽ vtrũ poſſum⁹
D dicere principiũ de principio.
Einde querĩ de hoc qδ dicit [Nõ eſt ipa paẽ
d nitas vel filiatio: ſed notio quedã que patris
eſt ⁊c.]. s̃. b. Hic querunẽ duo quorũ primũ
eſt: Si principiũ dicit notionẽ vtrũ poſſim⁹ dicere pn
cipiũ de principio. Scõm eſt quare de⁹ a q̃nq3 notio
nib nõ dicaẽ quin⁹: ⁊ paẽ a trib notionib nõ dica
tur trin⁹ / ⁊ fili⁹ bin⁹ a duab: ſicut de⁹ dicĩ trinus
ꝓpter tres pſonas. Ad primũ pcedĩ ſic: ſupra diſt.
xxvij. habitũ ẽ q nõ niſi noib ẽẽntialib poſſum⁹ di
cere hoc de illo: ſed poſſum⁹ dicere principiũ de prin
cipio: ergo principiũ nõ ſignificat notionẽ: vt hoc ex-
Solo preſſe dicit magiſter. Solo dõm q principiũ acci
pitur trib modis. ſ. cõiter ad ẽẽntiale ⁊ pſonale. Itẽ
cõiter ad pceſſionẽ filij ⁊ ſpũſſancti: ⁊ ſpẽaliter ad p-
ceſſionẽ ſpecialẽ ſpũſſancti: ⁊ ĩ ſolo primo mõ põt di-
ci principiũ de principio: ⁊ nõ in ſecũdo: q2 ſic ẽẽntia
le eſt qñ cõiter ſumiẽ. Unde illa obiectio nõ pcedit.

Ulteri⁹ dicaẽ q pricipiũ dĩ reſpectu creature / ⁊ hoc
eſt ẽẽntiale ⁊ reſpectu pſone: ⁊ hoc eſt notionale ⁊ ẽm
primũ dĩ hic principiũ de pricipio: ⁊ nõ ſecũdo mõ.

Quare a quinario notionũ deus non dici Arti. IX.
tur quinus. I
Ecundo querĩ quare a q̃nario notionũ de⁹
q nõ dicaẽ quin⁹. Videẽ q ſic eſſe debeat: q2 ſi Arguiẽ ꝓo
cut ſe habet numer⁹ pſonarũ ad ẽẽntiã: ita nu
merus notionũ ad pſonã: ſed vnitas ẽẽntie nõ exclu
dit q̃n dicaẽ de⁹ trinus ꝓpter tres pſonas: ergo vni-
tas pſone patris nõ excludit q̃n pſona pr̃is dicaẽ tri-
na / ⁊ pſona filij bina / ⁊ deus quin⁹. Itẽ quinq3 no 2o
tiones ſunt: ergo q̃narius notionũ eſt: ⁊ eſt etiã vni-
tas ẽẽntie: cũ igiẽ vnitas ẽẽntie ⁊ ternari⁹ pſonarũ ſuf
ficiant ad rõnẽ trini: vnitas eadẽ cũ q̃nario notionũ
ſufficiũt ad rõnẽ quini. Itẽ bñ ſequiẽ quinari⁹ la- 3o
pidũ eſt: ergo quinq3 lapides ſunt: ergo ſiliter ſequi
videẽ quinari⁹ notionũ in diuinis eſt: ergo q̃nq3 no-
ti ſunt: ſed q̃nq3 noti ſunt quinq3 pſone: ergo quinq3 4o
pſone ſunt in diuinis. Itẽ nihil eſt numerabile in
diuinis niſi qδ cõſiſtit in pluralitate: ſ3 id qδ ẽ abſo-
lutũ nõ cõſiſtit in pluralitate: ergo ſolũ numeraẽ qδ
eſt ad alterũ: hoc aũt ſola notio eſt: ergo ſole notiões
numeranẽ: ergo videẽ q magis dici debeat q̃nus q̃3
trinus. Solo dõm q in nulla natura numerũ ſim Solo
pliciter qui eſt ſuppoſitorũ facit ꝓprietas vt ꝓprietas
eſt: niſi effectiue cõſtituẽdo pſonas: ⁊ hoc nõ facit niſi
ꝓprietas pſonalis: ⁊ ideo tres ꝓprietates in diuinis
tm̃ faciũt numerũ: ⁊ tres ypoſtaſes ſunt numerate /
eo mõ quo numer⁹ põt eſſe in diuinis. Ad primũ Ad primuꝫ
aũt reſpõdẽt q̃dã q innaſcibilitas ⁊ principiũ ſunt ẽm aliq̃s.
quaſi paternitatis partes ⁊ ſunt vnũ in pr̃e. Et hoc
abſurdũ eſt q vna notio ſit alteri⁹ pars / cũ numer⁹
earũ accipiatur a modis innoteſcendi / vel referendi
vt ſupra eſt habitũ: licet autem omnes quinq3 notio
nes in eſſentia vnũ ſint qδ eſt eſſentia / nõ tamẽ ſunt
vna notio: vnde hoc nihil eſt: ſed dicendũ q diſtincte
ſunt notiones: tamẽ nõ ab eis dicitur perſona trina Solo ẽm
vel bina: quia notio nõ facit numerũ niſi ſit perſona Albertuꝫ
lis / ⁊ non numeraẽ: ſed potius ypoſtaſis: ⁊ ideo nu- ad primũ
merus notiõis minus habet de ratõe numeri q̃3 nu
merus perſonarũ. Ad aliud dicẽdũ q quinq3 no- Ad ſecũdũ
tiones nõ faciũt q̃nq3 pſone q̃s cõpetit numerari ſub
eſſentia: quia notio nõ dicit exiſtens per ſe perfectũ /
⁊ in ſe diſtinctũ: ſicut perſona: ſed poti⁹ dicit exiſtẽs
in alio ẽm modũ quo illud in quo eſt innoteſcit: ⁊ ta-
les multi modi poſſunt cõuenire vni ſuppoſito. Ad Ad tertiũ
aliud dicendũ q nõ ſequitur: ſicut nõ ſequitur qui-
narius modorũ innoteſcendi lapides eſt: ergo q̃nq3
lapides ſunt: nec ſequitur quinq3 ſunt modi quibus
iſte innoteſcit vel refertur: ergo quinq3 noti ſunt: q̃a
multis modis poteſt vnũ ⁊ idem cognoſci ⁊ referri. Ad quartũ
Ad vltimũ dicendũ q procedit ex falſis: quia ypo
ſtaſis que nõ eſt abſolutũ enumeratur in diuinis: ⁊
huic nũer⁹ attribuiẽ ꝓprie / ⁊ nõ ꝓprietati vel notõi.

**De his que tẽporaliter de deo
dicunẽ et relatiue ẽm accidens qδ
nõ deo ſed creaturis accidit.** Di. XXX.
de his q̃ ꝓ-
Unt enim quedã que prie ⁊ tpali
ter dicunẽ
f ex tẽpore de deo dicunẽ eiq3 tpali- de deo.
ter cõueniũt ſine ſui mutatõe ⁊ re a

latiue dicūᷓ ſm accidēs nō ꝙ accidit deo: ſʒ ꝙ accidit creaturis: vt creator: dñs: refugiū: datū vel donatū ⁊ hmōi. De his Aug⁹ in .v. lib. de tri. ait: Creator relatiue dicitᷓ ad creaturā: ſicut dñs ad ſeruū. Itē nō aliquē moueat ꝙ ſpūſſanct⁹ cū ſit coetern⁹ patri ⁊ filio dicitur tñ aliquid ex tpe: veluti hoc ipm qđ donatū diximꝰ. Nā ſempitern⁹ ſpūſſant⁹ eſt donū tpaliter aūt donatū. Et ſi dñs nō dicitur
b niſi cū habere incipit ſeruū: etiā iſta appellatio relatiua ex tpe eſt deo. Nō eñ ſempiterna creatura eſt: cui⁹ ille dñs eſt: ergo dñm eē nō ſempiternū habet: ne cogamur etiā creaturā ſempiternā dicere q2 ille ſempiterne nō dñaretᷓ niſi etiā iſta ſempiterne famularetur Sicut aūt nō pt eſſe ſeru⁹ q̄ nō habet dñm: ſic nec dñs qui nō habet ſeruū.

A s Unt ei quedā q̄ ex tpe de deo dicūᷓ que ei tpaliter cōueniūt ⁊c̄.]. Hic incipit ps illa in qua agit ō illis relatiuis que ex tpe deo cōueniūt. Diuiditᷓ aūt hec pars in duas ptes: In quaꝝ prima determinat de his q̄ tpalitᷓ deo ꝯueniūt. In ſcōa aūt ſoluit q̄ſtionē quā .xviij. di. ca. vi. diſtulit vtrū ſpūſſanct⁹ cū tpalitᷓ dat⁹ dicitᷓ ipe referatur ad ſeipm: ⁊ hec incipit in vlti. ca. iſti⁹ diſtinctōis ibi [Hic aūt pōt ſolui q̄ſtio ſupius poſita ⁊c̄.] In prima parte determinanᷓ q̄ttuor ſm q̄ttuor capitula que hic introducunᷓ: quoꝝ primū eſt ꝙ q̄dam tpaliter deo cōueniūt. Secūdū aūt eſt ſol'o obiectionis vtrū ſit dñs tpis ex tpe ibi [Sed hic aliq̄s dicet In tertio ſoluit q̄ſtionē vtrū ſm hoc ꝙ aliq̄d dicaᷓ tpalitᷓ de deo aliq̄d accidat deo ibi [Quō ergo obtinebimꝰ. In quarto ſpecificat de q̄buſdā tpalitᷓ deo ꝯueniētib⁊: vt refugiū/ſalus/pr̄/dñs/⁊ hmōi ſm q̄ noſter dr̄: vt ſupra determinatū eſt: ⁊ hec incipit ibi [Qualitᷓ refugiū etiā noſtrū dr̄ ⁊c̄.

Arti. I. **An aliquid dicaᷓ de deo tēporaliter.**

i Ncidit aūt hic primo q̄ſtio/ An aliq̄d tpaliter dicaᷓ de deo/aut nō. Uidetᷓ eñ ꝙ nō: oīs eñ
Arguitᷓ p̄o p̄dicatio aut p ſe aut p accñs eſt: p̄dicatū aūt p accidēs eſt duob⁊ mōis .ſ. aut q2 natura p̄dicati accidēs eſt/ aut q2 gratia alteri⁹ cōuenit ſicut figure cōuenit habere tres āgulos eq̄les duob⁊ rectis vl' yſocheli: ſi g̃ tpale p̄dicaᷓ de deo/aut p̄dicaᷓ p ſe: ⁊ tunc
Scđo ꝙ ñ per ſe. ſemp cōuenit: q2 quecūq; p ſe cōueniūt ſemp cōueniunt: g̃ iſta p̄dicāᷓ ab eterno: ergo qđ etiā ex tpe tñ p̄dicaᷓ ab eterno predicaᷓ qđ falſum eſt Si aūt p̄dicanᷓ p accidēs/aut primo mō: ⁊ tūc accidēs eſt ī deo ⁊ ex h̄ ſequunᷓ multa incōueniētia .ſ. prīo ꝙ eſt ꝯpoſit⁹: q2 accñs nō ī eſt niſi cōpoſito. Scđo ꝙ ipſe ē mutat⁹ p accidēs. Tertio ꝙ aliq̄d eſt in ipſo/ qđ non eſt ipſe. Quarto ꝙ ipſe nō eſt primū: q2 primū eſt oīno īmobile: ⁊ multa alia que facile eſt ex hoc cōcludere.
Tertio ꝙ ñ p accidēs p hec incōuenientia.

Sol'o Si forte ꝓpter hoc dicaᷓ ꝙ p̄dicāᷓ p accidēs ſm ꝙ accidēs p aliud cōueniēs eſt: id aūt aliud/aut erit inferius/aut ſupius: ſicut video ꝙ habere tres angulos equos duob⁊ rectis accidit figure/ ⁊ accidit yſocheli: yſocheli q̄dē: q2 nō cōuenit ei gr̄a ſui: ſed gr̄a ſuperioris quod eſt triāgulus rectiline⁹: figure aūt q2 cōuenit gr̄a inferioris ⁊ qđcūq; dicetᷓ abſurdū erit:
Inſtātia cōtra ſol'onē.

q2 gen⁹ ⁊ ſpēs ⁊ hmōi nō ſunt in deo: nec poteris dicere ꝙ gratia vni⁹ attributi cōueniat: ⁊ nō gr̄a alterius: q2 gr̄a eſſentie cōuenit ei creare. Si forte ꝓpter hoc velles dicere ꝙ p̄dicaᷓ p cauſam. Cōtra alia eſt p̄dicatio cū dr̄: dies eſt ſol lucēs ſup terrā: ⁊ alia cū dr̄ ſol lucēdo facit diē: q2 cū dicitᷓ ſol lucēs ſup terrā/ ibi nō ſequitᷓ: ergo ſol eſt dies: cū aūt dicitᷓ ſol lucendo facit diē: p̄dicaᷓ act⁹ ſolis. Sil'iter cū dicitᷓ: de⁹ eſt creator: p̄dicari videᷓ h̄ ꝙ nō eſt niſi in deo: ⁊ act⁹ ei⁹ ꝓpri⁹ ⁊ alteri nulli ꝯueniēs: ergo nō p̄dicatur ſm cauſam. Itē cū dicitᷓ dies eſt ⁊c̄. poſſum īferre: g̃ dies eſt a ſole lucēte ſup terrā ſi g̃ ē ſil'is p̄dicatio: cū dr̄ de⁹ eſt creator: videᷓ ꝙ poſſum inferre: ergo creator eſt a deo: ⁊ h̄ falſum eſt: g̃ illa nō p̄dicāᷓ de deo p cauſam. Itē etiā ſm grāmaticū verbalia noīa in or deſinētia ſignificāt habitudinē ſube agētis ad actū: cū ergo creare ꝓpri⁹ act⁹ ſit dei q̄ nec etiā ab aliqua creatura cōicari pōt nō p̄dicaᷓ p cauſam tñ de deo creator: ſed poti⁹ p eſſentiā. Itē quod p cauſam p̄dicatur ſignificat id qđ nō cōuenit eidē de quo p̄dicaᷓ p eēntiā ſuā: vt ſi dico ſic: digeſtio eſt cōpletio a naturali ⁊ ꝓprio calore ex cōtraiacētib⁊ paſſiōib⁊ nō poſſum inferre ꝙ natural' calor ſit digeſtio: ergo ſi ſil'iter p̄dicatio eſſet p cām nō poſſemꝰ inferre ꝙ de⁹ eſſet creator. Itē in aliis efficiētib⁊ oībus video ꝙ nō eſt p̄dicatio ſm cauſā: ſʒ poti⁹ p inherētiā qñ dicunᷓ de eis que actū ꝓpriū illi⁹ cauſe denotāt: ergo ⁊ h̄ p̄dicatio p idēptitatē ſm inherentiā: cū ergo ſic nō poſſint cōuenire pʒ ꝙ nihil videᷓ ex tpe de deo dici. Itē qđ p̄dicaᷓ de aliquo/aut eſt cōuertibile cū ſubiecto/aut ō rōne ſubiecti/aut cōueniēs p accidens: iſta igitᷓ ſi de deo p̄dicanᷓ/aut ꝯuertibilitᷓ p̄dicāᷓ: ⁊ hoc falſum eſt cū nō ab eterno ꝯueniāt/aut vt entia de rōe ſubiecti id eſt dei de quo p̄dicanᷓ: ⁊ h̄ iteꝝ falſum eſt: q2 ſic eſſent priora: ⁊ h̄ falſum eſt: q2 poſteriora ſunt: ex q̃ nō cōueniūt ab eterno/aut p accidēs: ⁊ hoc iteꝝ falſum eſt: cū nihil accidat deo. Si ꝓpᷓ h̄ dicaᷓ ꝙ nihil ex tēpore deo cōuenit. Cōtra h̄ eſt totū qđ habeᷓ in lr̄a.
Sol'o iteꝝ
Inſtātia ſecūda quā cōcedit Albertus.
Tertia
Quarta
Quinta.
Sexta
Obiicitᷓ p cōparationē ad alia efficientia
Ultimū obiectū

Sol'o dōm ꝙ multa ex tpe deo cōueniūt: vt dr̄ h̄ in lr̄a/nec p̄dicanᷓ p accidēs/nec p̄dicanᷓ vno mō: ſʒ q̄dā p̄dicanᷓ p cām vt ſolus qđ exponēdū eſt ſm Augu .i. ab ipſo eſt ſalus mea: ⁊ ſic etiā dr̄ ſpes mea ⁊ patiētia mea: q̄dā aūt ſicut dicit Dam. dicūᷓ ⁊ que p̄dicant habitudinē ad ea a q̄b⁊ diſtinguūᷓ ſicut creator paſtor pater ⁊ hmōi: ex quo eñ auctoritas dicit nob quid p̄dicāt hmōi: q2 habitudinē ad ea a quib⁊ diſtiguuntur: ⁊ hic habemꝰ qñ ſm relationē de deo dicuntur nō poſſumꝰ negare q̇n p̄dicētᷓ de eo: ⁊ nō ſm cām. Et hoc abſurdū videᷓ mihi ꝙ dicaᷓ eodē modo de⁹ creator noſter ⁊ ſalus nr̄a vel ſpes nr̄a. Ad h̄ ergo qđ primo obiicitᷓ dōm ꝙ hmōi p̄dicatū q̄ntū ad id qđ p̄dicat eſt de p ſe cōueniētib⁊ .i. ſubalitᷓ: q2 p̄dicat ſubam dei: quātū aūt ad modū ſignificādi vel p̄dicādi p̄dicat eā vt habētē ſe ad aliud qđ eduxit in eē ⁊ h̄ nō ponitᷓ in ipſa ſuba dei: ſed potius in depēdētia rei quā eduxit in eſſe ad ipam: q2 eñ hmōi depēdētiā nō eſt intelligere a nr̄o intellectu niſi ītelligamꝰ etiā habitudinē dei ad creaturā. Iō ſm intellectū noīamus eēntiā ī habitudene illa. Si q̄ris an aliq̄d rñdet in re: dicendū ꝙ ſic veriſſima .ſ. actio illa q̄ eduxit creaturā in eſſe: que licet ſit ſubſtātia illa: nō tamē eodē mō ſcaᷓ: ⁊ ille mod⁹ ſcādi importaᷓ ī noīe. Ad h̄ autē qđ queritᷓ vtrū ſit predicatū p ſe cōueniens ⁊c̄. dico ꝙ illud cōuenit per ſe ꝙ ipſe ſit creator: q2 cōue
Sol'o
Ad primū.
q̄ſtiūcula.
Sol'o
Ad ſcđm ō per ſe.

nit ei ſoli:nō tñ oportet ꝙ ſemꝑ cōueniat: ⁊ hoc iō eſt q₂ noīat cauſam agentē ꝑ intellectū ⁊ volūtatē: ⁊ iō licet illi ſoli cōueniat:⁊ gratia ſue eſſentie ⁊ omnipotentie:nō tamē oportet ꝙ ꝯueniat ſemꝑ. Quidā tamē dicūt ꝙ cōuenit per accidens ⁊ diſtinguunt duplex per accidēs.ſ.ꝙ accidēs eſt inherens:⁊ qđ gratia alteri⁹ ꝯuenit qđ eſt extraneū:q₂ nō propter ſe in eſt:⁊ ita dicūt ꝙ cōuenit deo eſſe creatorē gratia cōnotati in creatura/ ⁊ non gratia ſui. Sed hoc ego nō audeo dicere ꝙ deo aliquid conueniat nō gratia ſui:q₂ poti⁹ cōnotato cōuenit eſſe gratia eēntie diuine ꝙ ecōuerſo. Unde primo mō dicēdū videt̄ mihi ꝙ ſignificāt hmōi verba eſſentiā diuinā cū habitudine in mō ſignificādi cui ſubeſt act⁹ agentis primi ꝗ licet ſit idē in ſuba cū deo:tñ eſt aliud in mō ſignificādi/ ⁊ cōuenit ei gratia potentie agētis:nec tñ ſequit̄ ꝙ cōueniat ab eterno:q₂ illā habitudinē quā cū eēntia importat non finit noſter intellect⁹ ſine creatura ad quā ſe habet. Uñ licet ipm vno mō ſe habeat ab eterno:⁊ nō mō creet:mō autē nō creet quantū ad ſe: tñ creatura modo creat̄:⁊ añ nō creat̄: ⁊ hoc cōtingit ꝑpter ſapientiā ꝑdeſtinātē ⁊ preordinātē exitū creaturarū in eſſe. Unde nō ſequit̄ ꝙ ſemꝑ ꝯueniat:quia aliter eſt in volūtarijs:⁊ alit̄ in his que agūt ꝑter intentionē ⁊ volūtatē ꝑ naturā ſolā. Id aūt qđ dicit̄ ꝙ ꝑdicant̄ hmōi ſm cauſam:licet quidā hoc dicant:tñ nō videt̄ ħ mihi rōnabile:⁊ iō ꝯcedo ea que inducta ſunt ad hoc improbandū. Ad aliud dicēdū ꝙ licet in alijs efficiētib₃ ꝑdicet̄ inheret̄ id qđ denotat actū cauſe:nō tñ ita eſt ī cauſa ꝑma:q₂ illi⁹ act⁹ ē ſua ſubſtātia:licet illo mō nō ſignificat̄: ſed in habitudīe ad effectū ꝗ habitudo nō dicit mutationē in cauſa:ſ₃ in effectu: vt infra patebit:⁊ in cauſa nihil notat: q₂ notat actū ꝗ ꝑſone conuenit vt eſt creare qđ nō cōuenit alicui creato. Ad aliud dōm ꝙ nō ꝑdicat̄ ſm conuerſionē quo ad ſemꝑ:ſed ꝑdicat̄ bñ ſm cōuerſionē quo ad ſoli:q₂ ſoli deo cōuenit eſſe creatorē. Si autē querit̄ quare nō ſemꝑ:dōm ꝙ op⁹ dei eſt volūtas dei ſm actū ꝑducētē volitū:⁊ illa quidē ab eterno eſt vt tūc ꝑducat̄:licet nō ab eterno ꝑducat̄ res: ⁊ cū ħ nomē creator noiet ipm ꝑducētē actū :iō nō cōuenit ab eterno:⁊ nihil addit niſi habitudinē ad effectū/ ꝗ quidē habitudo dei/eſt in intellectu nr̄o fundata ſuꝑ virtutē agentē vel actū:⁊ iō intellect⁹ nō eſt caſſus. Uñ nō valet ꝑdicat eſſentiā dei:ergo cōuenit ab eterno:q₂ nō predicat eſſentiā abſolute:ſed in habitudine cauſe agētis ſm actū vt dictū eſt.

Solꝰ quorundā.

Albert⁹ reprobat eā

Ad inſtantias que de cauſa ſunt.

Ad id qđ ď alijs efficiētib₃ obijcit̄

Ad vltimū obiectū.|⁊ qſtiūcula. Solꝰ

Arti. II. B

Utrū iſta noīa creator: dñs: rex ⁊c. predicēt in deo aliquod accidēs.

Deinde querit̄ de hoc qđ dicit[Relatiue dicūtur ſm accidens:nō ꝙ accidit deo:ſed ꝙ accidit creaturis ⁊c.].ꝯ.a. Uidet̄ eñ ꝙ ꝑdicent accidēs qđ accidit deo:q₂ accidēs eſt vt dicit phs qđ cōtingit eidē ineſſe ⁊ non ineſſe:ſed eſſe creatorē ꝯtingit deū eſſe ⁊ nō eſſe:ergo videt̄ ꝙ iſta deo cōueniāt ꝑ accidēs. Itē cū dicit creator vel dñs iſtud accidēs habitudīs cauſe vel ſuppoſitiōis dñij eſt in aliꝗ aut in deo/aut in creatura:ſi in deo habeo ꝑpoſitū ꝙ aliqđ accidēs eſt in deo:ſi in creatura:ſ₃ cuicūq₃ ꝯuenit habitudo quā iportat hoc nomē creator:⁊ quā iportat li dñs illi cōuenit creatorē ⁊ dñm eē:ġ creatura eſt creator ⁊ dñs creature qđ falſum eſt:ġ videt̄ ꝙ neceſſe ſit ꝙ ponat̄ eē ī creatore. Sed ꝯ ſimplex forma

Arguit̄ pº

2º

Rōes pro vitate.

ſubiectū eē nō pōt:de⁹ aūt ſimplex forma eſt:ġ nō pt eſſe ſubiectū:ġ in ipſo nō eſt accidēs. Itē accidēs nō cōuenit niſi cōpoſito:ġ ſi accidēs eſt in deo ipſe eſt cōpoſit⁹ ⁊ ſequit̄ ex hoc oīa abſurda ꝗ etiā in primo articulo iſti⁹ diſtinctiōis cōcluſa ſunt. Solꝰ dōm ꝙ iſta noīa nō ꝑdicāt accidēs ꝑ̄ma ꝑdicatiōe: ſ₃ ex cōſequēti:dictū eſt eñ ſuꝑ ꝙ ꝑdicāt eſſentiā in habitudine ad effectū in creatura: vñ illa habitudo addita cōſequēter ducit in effectū:⁊ hoc eſt accidēs qđ cōſeqnter ex relatiōe eoꝝ intelligit̄.ſ. depēdentia creature a deo ſm exitū in eſſe vel ſm ſuppoſitionē vt dñs: vel ſm regnū vt rex:hec eñ depēdētia eſt in effectu:⁊ nō in deo licet ſignificet̄ in habitudine quadā ad id qđ depēdet ad ipm:⁊ ideo variatio creature ex nō eē in eſſe adducit nomē:⁊ ideo dicit mgr̄ ꝙ noīat accidēs: q₂ accidit creature ⁊ nō deo. Ad primū dōm ꝙ illud nō cōuenit deo ineſſe vl̄ nō ineſſe: q₂ implicatur ibi ꝙ inſit vt accidēs:ſed cōtingit ipm ſignificari ī habitudine ad id qđ aliqñ eſt ⁊ aliqñ nō eſt ꝑpter depēdentiā creati ad ipm ⁊ ꝑpter actū quo educit ineſſe:⁊ ex hoc nō ipſe mutat̄ ꝗ ab eterno ſe habet eodē mō:ſ₃ poti⁹ id qđ habet ſe ad ipm ad qđ ipm eſt: vt ad ſe depēdēs tali noīe noiat̄. Ad aliud dōm ꝙ iſta habitudo eſt in intellectu noſtro ⁊ ponit in deo eſſentiā tali mō ſignificatā:nō tñ ponit aliquid nouū:quedā eñ relatiua ſunt quoꝝ aduētui ⁊ receſſiōi ſuffic mutatio:⁊ alteratio extremoꝝ:vt ſupra diximꝰ: ⁊ ſi illa noiant̄ ab habitudine qua ſe habet ad ſua correlatiua/relatio nihil ponit in eis niſi habitudinē in rōne ſola exiſtētē:tñ plus adhuc eſt hic:q₂ act⁹ diuin⁹ qui licet ſit eſſentia vt dictū eſt:tñ nō eodē modo ſignificatur/ſicut etiā predeſtinatio que nō eſt niſi de futuris ꝑpter habitudinē importatā ꝑ ꝑpoſitionē.

Solꝰ

Ad primū.

Ad ſecundū.

Arti. III. C

An ꝑdicta noīa ſignificēt eſſentiā aut aliquid aliud.

Deinde querit̄ de hoc qđ dicitibi[Iſta appellatio relatiua ex tpe eſt deo ⁊c] .ꝯ.b. Adhuc querit̄ hic qđ hmōi noīa ſignificēt/aut eñ ſignificāt eſſentiā/aut ad aliqđ:ſi eēntiā ſolā: ergo ab eterno ꝯueniūt ſibi:ſi ad aliqđ cū nō cōueniāt hec ab eterno:vt relatiōes perſonaꝝ aliqđ aduenit deo. Itē hec regula vera eſt quā dāt doctores: Oē nomen ſignificās effectū ī creatura ſignificat eſſentiā diuinā: videt̄ ꝙ eſſentiā ſignificēt ⁊ nihil ampli⁹. Solꝰ dicēdū ꝙ hic doctores trib₃ modis diuerſificāt. Quidā dicūt ꝙ in noīe duo ſunt.ſ.cui imponit̄/ ⁊ a ꝗ imponitur ⁊ hmōi noīa quo ad id cui imponūt̄ ſignificant eſſentiā:ſed quo ad id a quo imponunt̄ ſignificant habitudinē ad ea a quib₃ diſtinguit̄ de⁹ vel eſſentia diuia:⁊ iō gr̄a illi⁹ nō dicūt̄ ab eterno. Sꝫ ꝯ hos obijcit̄:q₂ a quo iponit̄ ħ nomē creator eſt actus creantis:⁊ ille nō cōuenit niſi creāti deo:⁊ ſi creator ſonat in habitū vl̄ ꝑtātē ⁊ nō in actū facili⁹ habet̄ ꝑpoſitū:q₂ ꝑtās ⁊ hmōi habit⁹ nō ꝯuenit niſi deo. Iō volūt ꝗdā emēdare ſolōnē iſtoꝝ:⁊ dicūt ꝙ hmōi nomina ⁊ quo ad id cui iponūt̄:⁊ quo ad id a quo iponunt̄ ſignificāt eſſentiā diuinā:ſ₃ ꝑpter cōnotatū nō ꝯueniūt ab eterno:⁊ ħ deriſibile eſt ꝙ creator/rex et hmōi iponant̄ ab eēntia diuina cū ħ nomē oīno aliō innuat: vt Dam. dicit ꝙ ſignificāt habitudinē eoꝝ a quib₃ diſtinguit̄ eēntia ⁊ de⁹:⁊ iō placet mihi ſentētia Dam.ꝙ ſcāt eēntiā ſub tali habitudine ad inferiora ꝗ habitudo fundat̄ in habitudine rei ad ipam

Solꝰ. ad totū

Primi doctores.

Scđi doctores.

Sētentia Alberti.

⁊ in actu quo educit vel regit ea: vnde creatio tenet
ſe ex parte creature: ſed actus creātis eſt in deo: ⁊ eſt
idē ipſi: qꝛ eſt volūtas eius: vt tūc fiat: ⁊ in tali habi-
tudine imponit nomē: ⁊ ideo licet ſignificet eſſentiā/
nō tñ cōuenit ab eterno: qꝛ talis habitudo vt habi-
tudo nō fuit ab eterno: licet fuerit eſſentia: ſic ſe ha-
bens ab eterno: ⁊ iō bene cōcedit ꝙ dicūt ad aliquid
talia noīa quo ad id a quo imponunt.

Oppoſitio ꝙ nō ex tempore ſit dominus: qꝛ eſt dominus temporis quod nō eſt ex tēpore.

Sed hic aliquis dicet ꝙ nō ex tēpore cōpetit
deo hec appellatio qua dicit dñs: qꝛ non eſt
tñ dñs rerū: que ex tpe ceperūt: ſed etiā illi-
a us rei que nō cepit ex tēpore. i. ipius tpis qđ
nō cepit ex tēpore: qꝛ nō erat añ tps ꝗ̄ incipe
ret. Et iō nō cepit eſſe dñs ex tēpore. Ad qđ
dici poteſt: qꝛ licet non ceperit ex tēpore dñs
eſſe tēporis: cepit tñ eſſe dñs tēporis: qꝛ non
ſemper fuit tēpus: ⁊ ipſius hoīs ex tēpore ce-
pit eſſe dñs. De hoc Augꝰ in eodē li. ꝯtinue
ita ait: Quiſqs extiterit qui eternū deū ſolū
dicat: tpa vero nō eē eterna ꝑpter varietatē
⁊ mutabilitatē: ſed tñ ipſa tpa nō in tpe eē ce
piſſe: qꝛ nō erat tps anteꝗ̄ tpa inciperent: et
ideo nō in tēpore accidere deo vt dñs eēt: qꝛ
ipſorū tēporū dñs erat: que vtiqꝫ nō in tēpo
re eſſe ceperūt: quid reſpōdebit de hoīe q̄ in
tempore factꝰ eſt: cuius vtiqꝫ dñs nō erat an
teꝗ̄ eſſet. Certe vt dñs homis eſſet ex tēpore
accidit deo: ⁊ vt oīs amoueat ꝯtrouerſia cer
b te: vt tuꝰ dñs eſſet vel meus qui modo eſſe ce
pimus ex tēpore habuit. Quō ergo obtine-
bimus nihil ſm accidēs dici deū niſi qꝛ ipſiꝰ
nature nihil accidit quo mutet vt ea ſint ac-
cidētia relatiua: que cū aliqua mutatiōe re-
rū de quibus dicūt accidūt: ſicut amicꝰ rela
tiue dicit. Nō eñ amicꝰ eſſe incipit niſi cum
amare ceperit. Fit ergo aliqua mutatio vo-
luntatis vt amicus dicat. Nūmus vero cum
dicit preciū relatiue dicit: nec tñ mutatꝰ eſt
cū eſſe ceperit preciū: nec cū dicit pignus et
hmōi. Si ergo nūmus pōt nulla ſui mutatōe
totiens dici relatiue: vt neqꝫ cū incipit dici:
neqꝫ cū deſinit aliquid in eius natura vl' for-
ma qua nūmus eſt mutatiōis fiat: quāto fa-
cilius de illa incōmutabili dei ſubſtātia de-
bemus accipere ꝙ ita dicat relatiue aliquid
ad creaturā: vl' ꝗ̄uis tēporaliter incipiat di
ci: nō tamē ipſi ſubſtātie dei accidiſſe aliqd
intelligat: ſꝫ illi creature ad quā dicit. Qua
liter etiā refugiū noſtrū dicit: Refugiū eñ
noſtrū dicit deus relatiue ad nos eñ refert:
⁊ tunc refugiū noſtrū fit cū ad eū refugimꝰ.
Nunquid tunc fit aliquid in eius natura qđ
anteꝗ̄ refugeremꝰ ad eū nō erat? In nobis
ergo fit aliqua mutatio qui ad eū refugiēdo
efficimur meliores: in illo autē nulla. Sic et c
pater noſter eſſe incipit cū per eius gratiā re
generamur qui dedit nobis poteſtatē filios Joh. 1.
dei fieri. Subſtātia ergo noſtra mutat in me
lius cū filij eiꝰ efficimur. Similiter ⁊ ille pa-
ter noſter eē incipit: ſed nulla ſui cōmutatōe
ſubſtātie. Qđ ergo temporaliter dici incipit
deꝰ qđ antea nō dicebat manifeſtū eſt relati
ue dici: nō tamē ſm accidēs dei ꝙ aliquid ei
acciderit: ſed plane ſm accidens eius ad qđ
dici aliquid deus incipit relatiue. Ex his ap d
te oſtēdit ꝙ quedā de deo tēporaliter dicun
tur relatiue ad creaturas ſine mutatiōe dei-
tatis: ſed nō ſine mutatiōe creature: ⁊ ita ac-
cidēs eſt in creatura nō in creatore: ⁊ appel-
latio qua creatura dicit relatiue ad creato-
rem relatiua eſt: ⁊ relationē notat q̄ eſt ī ipa
creatura. Appellatio vō illa q̄ creator rela
tiue dicit ad creaturā relatiua quidē eſt: ſed
nullā notat relationē q̄ ſit in creatore.

An tēpus pōt dici incepiſſe. Arti. IIII.

Einde querit de hoc qđ dicit in ſecūda parte D
d [Nō cepit eē dñs tpis ex tpe ⁊c̄]. ſ. a. Ex h̄
videt tēpus cepiſſe: ⁊ hoc videt eſſe cōtra q̄ſ-
dā phos. Dicit eñ phs in. viij. phiſi. ꝙ plato genuit
tps ſolus: ⁊ dicit ipm cepiſſe cū celo: ⁊ dicit hoc rep-
hendēdo platonē. Et ſi dicat ꝙ ipſe dicit falſum/ qd Arguit p°
reſpondebit rōnibꝫ eiꝰ ſic/ q̄cq̄d ſemꝑ accipit in prin-
cipio ſui ⁊ fine ſm ſubam ipm nunꝗ̄ incipit/ nec deſi
nit tēpus vel tpa ſemꝑ accipit in principio ſui ⁊ fine
ſm ſubam: ḡ ipm nūꝗ̄ icipit nec deſinit: pria pꝫ per
ſe: qꝛ res incipiēs nō accipit in fine ſuo: res aūt deſi-
nens nō accipit in ſui principio. Scđa probat ex h̄
ꝙ de tpe nihil eſt accipe niſi nūc qđ eſt ſuba eius: ⁊ il-
lud eſt principiū ⁊ finis: ſm preteritū q̄dē finis ⁊ ſm
futurū principiū: ergo ante quodlibet nūc fuit tēpꝰ
⁊ poſt quodlibet nūc erit tēpus. Itē ſi cepit aut ce 20
pit in ſeipſo/ aut in alio. Si in ſeipſo: ergo fuit añꝗ̄
inciperet. Si in alio ergo fuit in illo qđ iteꝝ abſurdū
eſt. Itē aut cepit in diuiſibili/ aut in indiuiſibili. 30
Si in diuiſibili: ergo cū añ illud fuerit ꝑs diuiſibil'
⁊ ipm nō. ſ. añ principiū nō tps incipiēs fuit tps/ qđ
falſum eſt. Si c cepit in indiuiſibili: ergo tps diuiſi-
bile fuit in indiuiſibili qđ nō pōt intelligi. Si aūt di
cas ꝙ tpis inceptio fuit iceptio ipſiꝰ nūc. Cōtra aut
eñ cepit in ſe aut in alio: ſi in alio tūc fuit in alio: ⁊ h̄
aut eſt tpis/ aut eternitatis: qꝛ euū añ tēpus nō fuit
ſi tpis tunc tēpus fuit ante primū tēpus. Si eterni-
tatis: ergo tēpus fuit in eternitate ſicut mēſurāte in-
ceptionē eiꝰ ⁊ hoc falſum eſt: qꝛ eternitas nihil varia
bile mēſurat: ergo videt ꝙ nullo modo ceperit tēpꝰ.

Sol'o dico vltime rōni ꝯſentiēdo ꝙ tpis inceptio Solutio
fuit in indiuiſibili ſuo quod eſt nunc. Ad hoc autē ad tertium
qđ obijcit ꝙ tūc fuit in indiuiſibili: dicendū ꝙ nō ſe- cū obiectōe
quitur cū ſit ſucceſſiuū: ſꝫ ſequit ꝙ ꝯtinue fuit poſt h̄

ꝛ hoc vnū eſt:q2 ꝯtinuatio eius cepit ex illo:licet eñ
tēpus nō ſit in nūc:tñ bene cōtinuat᷑ ad nūc ꝛ ex nūc
Ad ꝑmum obiectū. ſicut linea ex pūcto ꝛ ad pūctū. Ad primū autē qđ
videt᷑ ꝓbare ꝙ tēpus nō inceperit eſſe: dicēdū ꝙ phs
loquit᷑ de tēpore qđ adiacet primo mobili:q2 hoc eſt
paſſio motus circularꝭ:ꝛ ideo in illo nō eſt accipere
aliquid qđ nō eſt principiū ꝛ finis:ſed in illo qđ ad-
iacet mutatiōi recte eſt accipere nūc qđ eſt principiū/
ꝛ nō finis:ꝛ ſic ponimus nos tꝑa incepiſſe:ꝛ illi nō
eſt ꝯtrariū dictū phi:q̄liter autē tēpus dicatur mul
Ad ſecūdū. tipliciter ſupra di. viij. eſt notatū. Ad aliud dicen
dū ꝙ cepit ī nūc ſuo: vtiā patuit/ eo ꝙ accipimꝰ ipm
adiacere motui vel mutationi q̄ſi recte:ꝛ licet euū ſit
ſimplicius tꝑe:tñ euū incepit ex tꝑe:q2 exitꝰ eui in eē
tꝑalis ꝛ variabilis eſt ẜm rōnē.

Arti. V. E

**Utrū cū hec noīa ſeruus creatura ꝛ ſimi-
lia dicant reſpectū realē. Et vtrū in creato-
re aliquis realis reſpectus eis reſpōdeat.**

Einde querit᷑ de hoc qđ dicit in tertia parti-
d cula ibi [Quō igit᷑ obtinebimꝰ nihil ẜm acci
dens dici deū ꝛc.]. ſ. b. Hic eñ ad itellectū
omniū que dicta ſunt querendū eſt cū hmōi noīa ſer
uus ꝛ creatura dicāt reſpectū realē: vtrū aliq̄s rea-
Arguit᷑ ꝓo lis reſpectus reſpōdeat eis in creatore vel nihil. Ui
det᷑ eñ ꝙ reſpōdeat. Dicit eñ phus in p̄dicamentis ꝛ
in. v. prime phie ꝙ relatiua ſunt duoꝝ modorū: q̄dā
eñ ſunt ad aliq̄d quibꝫ hoc ipm eſſe qđ ſunt ad aliud
ſunt: quedā autē dicūt᷑ ad aliq̄d: ꝛ q̄nq3 non ſunt ita
ad aliq̄d vt vtrūq3 ſit ad alteꝝ: ſed vnū eſt ad alteꝝ ꝛ
nō ecōuerſo niſi ẜm dici: vt vnū ꝛ multū/ ꝛ ſciētia et
ſcitū/ ꝛ mēſura ꝛ mēſuratū ꝛ hmōi. Illa que ſunt ad
aliquid primo mō in vtroq3 relatiuoꝝ ponūt reſpe-
ctū realē: ꝛ ideo dicunt᷑ ad cōuertētiā ꝛ poſita ſe po-
nūt ꝛ ꝑempta ſe perimūt eq̄lit᷑: cū igit᷑ ſint talia/ do-
minus ſeruꝰ/ rex rectū/ creator creatura: videtur ꝙ
2° in vtroq3 hmōi reſpectꝰ ẜcet᷑. Item aut vterq3 re-
ſpectus ponit᷑ in creatura: cū dicit᷑ creator creatura/
aut vterq3 in deo/ aut alter in deo/ ꝛ alter in creatu
ra. Si primo mō tūc videt᷑ ꝙ creatura duplici reſpe
ctu ſe habeat ad idē qđ eſt īpoſſibile. Itē ẜm h̄ oppo
ſiti reſpectꝰ ẜm idē ſunt in eodē qđ magis impoſſibi-
le eſt: q2 oppoſita actu vt oppoſita nullo mō ſunt vel
pñt eſſe in eodē. Si ſecūdo mō ſequit᷑ idē: ꝛ p̄terea ha
bet᷑ ꝓpoſitū ꝙ aliq̄s reſpectꝰ ex tꝑe eſt in deo: ergo re
linquit᷑ ꝙ tertio mō ſit: ꝛ ſic reſpectui creature ī crea-
3° tore aliq̄d reſpōdet ẜm rē. Itē quoꝝ neutꝝ eſt ītel
ligibile ſine altero vno eoꝝ poſito in vno neceſſe ē al
terū poni in altero ſi ſunt oppoſita: ſic aūt ſe hñt oīa
relatiua dicta ad cōuertētiā: g̃ ſi reſpectꝰ creature po
nit᷑ in creatura: neceſſe eſt reſpectū creatoris poni in
4° deo. Itē nūq̄d nō agit deꝰ veriꝰ q̄3 aliqua creatu
ra: vt dicit Augꝰ qđ eñ ad actiōis p̄ſticamētū ꝑtinet
ſibi ſoli ꝓpriū eſt: g̃ ipm agētē cōtingit ſignificare ſub
5° reſpectu ad actū. Itē deꝰ creat hāc rē: oīs aūt actio
eſt ī actu: vt in materia: g̃ videt᷑ ꝙ res ſubiacēs actui
ꝛ ſuſtinēs actū habeat r̄ſpectū realē/ ꝛ eadē rōe agēs
In ꝯriū ꝓo Sed ꝯ oēs hmōi relatiōes ad cōuertētiā dicte/ et
nō ſemꝑ cōuenietes ex mutatiōe cauſant᷑: deꝰ aūt im
mutabilis eſt: ergo in ipſo nō dicūt relatiōes reales
2° hmōi noīa. Itē oīs talis relatio eſt accidēs: ergo
inherēdo facit cōpoſitionē: ꝛ h̄ iterū deo nō couenit:
3° ergo relationē realē hmōi noīa nō dicūt. Itē omīs
talis relatio depēdentiā facit in relatiuo: ſed abſur-
dū eſt ꝙ deꝰ ad creaturā depēdeat: ergo relationē in
ipſo nō dicūt. Itē oē tale relatiuū determinari cō 4°
uenit extra: ſed abſurdū eſt ꝙ dicamus deū determi
nari poſſe a creatura: etiā quo ad aliq̄d. Itē Dyoñ.
dicit ꝙ in cauſatiuis ꝛ cauſatis nō recipimꝰ recipro
cationē: ergo ad ſeinuicē nō dicunt᷑: vt videt᷑. So- Solō
lutio ad hoc dico vt prius ꝙ talia noīa noīant eſſen
tiā diuinā ſub habitudīe ad creaturā que habitudo
in deo nō ponit niſi actū qui eſt idē cū volūtate ꝛ ſub
ſtātia agētis/ ꝛ dependētia que addit᷑ eſt in noſtro in
tellectu/ ꝛ nō in deo. Et hoc fit ideo: q2 noſter intel-
lectus accipit dependentiā realē in creatura/ quā vt
dependentiā realē nō poteſt intelligere niſi etiā po-
nat habitudinē in cauſa que nō erit oīno fruſtra: q̄a
fulcit᷑ actu cauſe: licet nō dicat accidēs in deo: ꝛ gra-
tia illius habitudinis noīa habēt ſua ꝯnotata ī crea
tura. Dicendū ergo ad primū ꝙ in veritate hmōi Ad primū.
relatiua dicūtur ad cōuertētiā nō ꝙ in vtroq3 ſit re-
latio realis: ſed q2 eſt ẜm modū intelligēdi predictū.
Ad aliud dicēdū ꝙ realiter in deo ponit᷑ reſpectꝰ Ad ſecūdū.
gratia actꝰ: licet nō realiter dicat accidēs in eo: ſ3 ali
quid eſſe ab ipſo qđ pendet ad ipm ẜm rem/ ꝛ nō ecō
uerſo niſi ẜm modū intelligēdi. Ad aliud dicendū Ad tertiū.
ꝙ ponimus reſpectū per modū intelligēdi in deo/ q̄
tamē nihil aduenies dicit ꝛ in mō intelligēdi eſt ẜm
ꝙ aliquid ſe habet ad deū agentē ſic vel ſic. Ad ali Ad quartū
ud dicendū ꝙ deꝰ agit ſine mutatiōe ſui per ſe/ ꝛ per
accidēs: ꝛ ideo realiter nō innaſcit᷑ ſignificatū ꝓpter
alterius habitudinē ad ipm vt dictū eſt. Ad aliud Ad quintū
dicendū ꝙ cū dicit᷑ deꝰ creat nō eſt accidēs ẜm rē me
dia inter agentē ꝛ actū: ſed potiꝰ ipſa noua rei exiſtē-
tia ſine fieri aliquo creato dicit᷑: ꝛ iō licet verbū de-
notās actū materiā habeat in locutiōe ꝛ ſubiectū: vt
cū dicit᷑ aīa creat᷑: tñ ẜm rē nullū habet oīno: quia
nihil eſt ibi fieri: actꝰ aūt ẜm ꝙ eſt in agēte nihil aliđ
eſt q̄3 volūtas ẜm actū exiſtēdi rē mō que volūtas ab
eterno ſe habet ẜm vnū modū. Ad id autē qđ obij Ad id qđ ē
citur cōtra dicendū ꝙ talia relatiua nō ſemꝑ q̄runt in ꝯriū ꝓo.
mutationē ꝛ realē reſpectū ī vtroq3 relatiuoꝝ vt pa
tet in duplo ꝛ dimidio: ſint eñ duo bicubita: ꝛ al-
terū mutet᷑ in abſciſiōe vnius cubiti/ iam factū eſt di
midiū ꝛ erit ſubduplū ꝛ alterū duplū ſine mutatiōe
ſui: cū tamē duplū ꝛ ſubduplū dicant᷑ ad cōuertētiā
ꝛ ita poſſumꝰ dicere de creatore ꝛ creatura: ꝛ ille re-
lationes que ſic notāt habitudinē ẜm intellectū tñ/
ex eo ꝙ aliquid ſeſe habet ad aliq̄d nō mutatū a Gil
berto porretano dicebant᷑ aſſiſtentes ꝛ nihil predi-
care ī eo de q̄ dicebāt᷑. Tñ poſſumꝰ dicere ꝙ fulcitur
intellectꝰ ponēs eas in deo in actu creātis ꝛ guber-
nātis ꝛ regētis. Ad aliud dōm ꝙ nō oīs talis rela Ad ſecūdū.
tio eſt accñs inherēs vt dictū eſt/ nec etiā in creatura
eſt h̄ veꝝ vt patuit in exēplo dupli ꝛ dimidij. Ad ali Ad tertiū
ud dōm ꝙ creator de ſe nō h3 depēdētiā: ſ3 potiꝰ ta-
li noīe ẜcat᷑ alteriꝰ depēdētia ad ipm: vt rex relatiuū
eſt: ꝛ tñ ẜcat ꝙ depēdēt alij realit᷑ ad ipm ꝛ ſilit᷑ dñs.
Ad vltimū dōm ꝙ determinari ẜm nomen eſt de- Ad quartū
terminatio q̄ indiget noſter intellectꝰ/ nō res noīa-
ta: q2 nr̄ intellectꝰ īponit nomē ſub hmōi habitudīe.

**Utꝝ hec noīa dñs rex ꝛc. cōueniant deo Arti. VI.
ab eterno.** F

Einde querit᷑ de hoc qđ dicit in vltima par-
d te iſtiꝰ ꝑtis ibi [Sic etiā pī noſter incipit eſſe
ꝛc.]. ſ. c. Uidet᷑ eñ ꝙ talia noīa poſſint cōue Arguit᷑ ꝓo

nitre ab eterno: dicitur enim dñs vt dicit Ambro. Ptãte coercẽdi ſubditã creaturã: ꝛ hoc cõuenit ab eterno.
2° Itẽ queritur quare nõ diſtinguitur in hmõi ꝙ ſignificet in actu ꝛ habitu: ſicut in aliis: vt eſt donũ ꝛ hmõi ab eterno enim deus habet aptitudinẽ creãdi: ꝛ habitũ dñandi: ergo videtur ꝙ in aliquo ſenſu ab eterno conueniãt.
3° P hec cõueniũt ĩ eternũ: ſicut ipe dic Exo. 3. Deus abraã deus Iſaac deus Jacob: hoc nomẽ mihi eſt ineternũ: ꝛ quare nõ ita cõueniũt ab eterno ſicut ineternũ.
Solõ ad primũ ꝛ ſecũdũ Solõ dicẽdũ ad h meo iudicio ſic hic dicit Aug9 ꝙ hec nõ cõueniũt niſi ex tpe: qꝛ nõ reſpiciunt habitũ: ſed actũ: relatiões enim inquãtũ hmõi ꝯſequũtur act9 nõ aptitudines: vt patet: ex hoc enim nõ dicitur res ſubdupla ad alteram ꝙ põt eſſe ſubdupla. Et ſi qñqꝫ inuenitur ꝙ dñs ab eterno cõuenit: credo ꝙ ĩpropꝛie ſumitur: creatoꝛ autem cũ hoc ſit nomẽ agẽtis ſm actũ nõ niſi ex tpe cõuenit: ꝛ p hoc ptꝫ ſolõ ad prima duo.
Ad tertiũ Ad aliud dõm ꝙ creatura bñ manebit ſine fine: licet nõ mãſerit ſine principio: ꝛ iõ cũ talia cõnotent effectũ in creatura nõ cõueniũt ab eterno: ſꝫ conueniunt ineternũ.

Arti. VII. H

An deus dicatur dñs tpis ex tpe.

Arguitur p°
D Einde queritur de hoc qd dicit ibi [Ex his apte oñditur ꝛc.] .ſ. d. Videtur enim ꝙ etiã dñs temporis ſit ex tpe: qꝛ tps eſt vnũ de coequis: ergo ſicut eſt dñs alioꝝ ex tpe: ita etiã tpis: ꝛ hoc ẽ cõtra ſupꝛadicta.
2° Itẽ ſi cuilibet exitui creature in eẽ reſpõdet tps: tũc etiã exitui tpis ineſſe reſpõdet tps: ꝛ ſic tpis erit tps: ꝛ hoc nihil eſt dictu.
3° Itẽ videtur eẽ dñs tpis ex euo: qꝛ ita dicit Boe. in de cõſol. phie Qui temp9 ab euo ire iubes. Sed ꝯ euũ eſt creatũ: ergo ſuũ exitũ ineſſe mẽſurauit tẽpus: ergo euũ eſt ex tpe/ ꝛ nõ tẽpus ab euo: vt videtur dicere Boe.
Solutio ad primũ Solutio dõm ꝙ tpis nõ eſt tps/ nec mẽſura mẽſure: ꝛ iõ licet tps put adiacet mutatiõi ſit coequũ ſm rem: tñ eſt mẽſura alioꝝ: ꝛ ſic eſt ante ſm rõnẽ: qꝛ exit9 etiam ille nõ fuit in fieri vnqꝫ: ſed in demõſtratiõe creature
Ad ſecũdũ. nũc primo añ qd nũc de creatura nihil fuit. Ad aliud dõm ꝙ exit9 tẽpoꝛis in eſſe nõ habuit mẽſurã: qa
Ad tertiũ realiter nõ fuit ante tps. Ad aliud dõm ꝙ euũ incepit in euiternis. ſcꝫ in celo empirreo ꝛ in angelis: ꝛ iõ ſm rõnem eſt ex tẽpoꝛe exitũ ei9 in eſſe mẽſurare. Qd autẽ dicit Boe. intelligẽdũ eſt de tpe ꝛ euo: put iã ſunt: qꝛ ſic euũ mẽſurat tpalia: ꝛ tps vadit .i. fluit ab euo: ꝛ hoc notat ab euo. Vel dicatur leui9 euũ ponere p eternitate ꝛ ppoſitionẽ notare oꝛdinẽ ꝛ cauſã: et ſit ſenſus: q tẽp9 ab euo ire iubes .i. poſt euũ: ꝛ creare exẽplariter ab ipſo: qꝛ ſicut dicit phus qd eſt eternũ eterno: hoc eſt euiternũ euiterno: ꝛ tps tpali.

Hic ſoluitur queſtio qua querebatur vtrũ ſpũſctũs dicatur datũ relatiue ad ſe cũ ipſe det ſe.

Hic poteſt ſolui queſtio ſupius ꝓpoſita: vbi querebatur cũ ſpũſſanctus datũ dicatur vel donatũ: qd autẽ datur refertur ꝛ ad euꝫ q dat: ꝛ ad illũ cui datur: ꝛ cũ ſpũſſanctus det ſeipm vtrũ ad ſeipm relatiue dicatur cũ dicitur: dari vel donari? Cui queſtioni reſpõdẽtes dicim9 ſpm ſanctũ dei datũ vl donatũ relatiue: ꝛ ad dãtem ꝛ ad illũ cui datur. Dans autẽ ſiue donatoꝛ eſt pater cũ filio ꝛ ſpũſancto. Nec tamẽ dicimus ſpiritũſanctũ referri ad ſe: ſꝫ appellatio dati vel donati refertur ꝛ ad dãtẽ ꝛ ad recipientẽ: qꝛ nõ põt aliqd dici datũ niſi ab aliquo ꝛ alicui detur. Cũ aũt ſpũſſanctus dari a ſe vl datus a ſe dicitur: relatiue quidẽ dicitur ad illũ cui datur: ꝛ eſt appellatio relatiua: ꝛ in illo cui datur mutatio fit: nõ in dãte.

An ſpũſſanctus referatur ad ſe cũ datum ad dantem refertur.

Arti. VIII. D

D Einde queritur de vltima parte diſtinctõis ibi [Hic põt ſolui queſtio ſupius ꝓpoſita. Videtur enim falſum dicere in lr̃a: cõcedit enim ꝙ datũ refertur ad dantẽ ꝛ ꝙ ſpũſſanctus dat ſe: ꝛ tñ nõ refertur ad ſe: ꝛ cõcedit ꝙ appellatio dati refertur ad dantẽ: ꝛ ipſe eſt dãs: ergo refertur ad ſe vt videtur. Solutio referri ſm appellationẽ donũ nõ ſimplr: ſꝫ ad dantẽ eſt referri ſm qd ꝛ bene cõcedit magiſter ꝙ taliter ſm quid refertur ſpũſſanctus ad ſe: ſꝫ referri ad ſe eſt ſimpliciter referri ad ſe: ꝛ hoc intẽdit negare in littera vt patet inſpiciẽti diligenter. Solõ.

Quõ dicatur filius equalis patri: an ſm ſubſtãtiã: an ſm relationem ita et ſimilis.

Di. XXXI. de ſignificatione relatiuoꝝ q cõit ꝛ eternalit d deo dicũtur vt ſimilis ꝛ equal

P Reterea conſiderari oportet cũ tres pſone coequales ſibi ſint vtrũ relatiue hoc dicatur an ſm ſubſtantiã: ꝛ ſi relatiue vtrũ ſm relatõeꝫ an ſm eſſentiã cõſiderãda ſit equalitas. Deinde quid ſit ipſa equalitas. Ad qd dicimus quia ſicut ſile nihil ſibi eſt: ſimilitudo enim (vt ait Hylari9) ſibiipſi nõ eſt: ita ꝛ eqle aliquid ſibi nõ dicitur: ac p hoc ſicut ſimile: ita ꝛ equale relatiue dicitur. Dicitur ergo relatiue fili9 eqlis patri: ꝛ vtriqꝫ ſpũſſanct9. Eſt tamẽ equalis patri fili9: ꝛ vtriqꝫ ſpũſſanctus ꝓpter ſummã ſimplicitatẽ eſſentie ꝛ vnitatẽ. Equalis eſt ergo filius patri ſm ſubſtantiã nõ ſm relationẽ. Vñ Aug9 i. v. lib. de tri. ait: Querimus ſm qd equalis ſit patri filius nõ ſm hoc ꝙ ad patrẽ dicitur filius equalis eſt patri. Reſtat ergo vt ſm id equal ſit qd ad ſe dr. Quicquid autẽ ad ſe dicitur ſm ſubſtantiã dicitur. Reſtat ergo vt ſm ſubſtãtiã ſit equalis. Eadem ergo eſt vtriuſqꝫ ſubſtãtia. Item in. vi. lib. Satis eſt videre nullo modo filiũ equalem eſſe patri: ſi i aliquo: ſcꝫ qd pertineat ad ſignificandã eius ſubſtantiã inequalis inuenitur. In omnibus ergo equalis eſt patri filius: ꝛ eſt eiuſdẽ ſubſtantie. Equalis eſt etiã ſpũſſanctus patri ꝛ filio: ꝛ in oĩbus equalis propter ſummã ſimplicitatẽ illius ſubſtantie. Ex his pſpicuũ fit ꝙ ſm ſubam filius eſt eq-

liſ pr̄i: ⁊ vtriq; ſpūſſctūs: ⁊ appellatio tm̄ re
latiua eſt. Eq̄litas ḡ pr̄is ⁊ filij nō eſt relatio
vl' notio: ſ3 natural' vnitas ⁊ idēptitas.

A Reterea ꝯſiderari optet cū tres pſone ⁊c̄.]
p Hic incipit pars illa in qua mgr̄ tangit nō
ꝓpria: ſed appropriata: ⁊ cōtinet̄ tota ī iſta
diſtinctōe q̄ diuidit̄ in tres partes. In qua
rū prima mgr̄ tāgit q̄d ſignificēt hmōi dictiōes ſil'is
equalis penes quas q̄dā appropriata ſumūt̄. In ſe
cūda tāgit tria appropata pſonis ſm aſſignatōꝫ Hy
larij ibi [Nō eſt ptermittēdū h̄ q̄ vir illuſtr̄] In ter
tia tāgit appropata ſm aſſignatiōꝫ Augu. ibi [Illō
aūt ſciri oportet] Ipſe aūt magiſter in lr̄a diuidit p̄
mā partē in duas. In quaꝝ prima q̄rit vtrū ſil'is eq̄
lis ⁊ hmōi relatiue vel ſm eſſentiā dicant̄. In ſecun
da aūt determinat q̄d ſignificet ſil'itudo ⁊ equalitas
ibi [Hoc idē etiā dicim⁹ de ſil'itudine] ⁊ p h̄ pt3 ſn̄ia.

Arti. I. An mgr̄ hic bn̄ determinat de appropatis

Ncidūt aūt h̄ q̄ſtiōes ante litterā: quaꝝ vna
i eſt: Quare magiſter ponit h̄ tractatū de ap
propriatis. Secūdo ſm quid attendit̄ rō ap
Arguit̄ p̄o propriatōis. Videt̄ aūt nō debere hic poni. Om̄ia
em̄ iſta noīa eſſentialia ſunt: ergo inter eſſentialia de
2o berent determinari. P̄ de equalitate ſupra. xviij
⁊. xix. di. habitū eſt: ergo ſupflue videtur hic repeti.
3o Itē eq̄lis ſimilis nō ponūt̄ hic int̄ appropriata: ḡ
videt̄ q̄ non debet de eis agi in tractatu iſto q̄ eſt de
Sol'o appropriatis. Sol'o appropriata rōnē trahūt ex
ꝓprijs: ſicut p accidēs rōnē ab eo trahit qō eſt p ſe: ⁊
ſicut illud qō eſt ꝓpter alterū trahit rōnē cognitiōis
ab eo qō eſt ꝓpter ſe: ⁊ iō īmediate ponēdus eſt tra
Ad primū. ctat⁹ de appropriatis poſt tractatū ꝓpriōꝝ. Ad ar
gumētū aūt dōm q̄ nō ſunt ita eſſentialia q̄n p rōes
ſuoꝝ noīm acceſſum ⁊ vicinitatē ponāt ad ꝓpria ⁊ iō
Ad ſecūdū cū eis cōiūgunt̄. Ad aliud dōm q̄ ſil'itudo ⁊ equa
⁊ tertiū litas dupliciṫ accipiunt̄: ſc3 ſm id in quo eſt eq̄litas
⁊ ſil'itudo: ⁊ hoc eſt eſſentia ſicut ſupra dictū eſt: ⁊ ſm
noīs rōnē q̄ magis accedit ad rōnē vni⁹ pſone q̄3 al
teri⁹ ſicut infra dicet q̄ eq̄litas eſt in filio ⁊ ſil'itudo.
Et dicūt quidā ſancti q̄ ſm aliq̄d eſt in filio ⁊ ſm ali
q̄d in ſpūſctō: ⁊ hoc mō ſumit̄ hic in tractatu appro
priatoꝝ: per h̄ etiā pt3 ſol'o ad ſequēs: q2 primo mo
do egit de eis ſup̄: ⁊ ſcdō mō agit de eis h̄.

Arti. II. Querit̄ penes q̄d attēdit̄ rō in appropria
B tis ⁊ vtrū nō exiſtēte ꝓprio poſſit eſſe aliq̄d
appropriatum.

Einde querit̄ ſm quē modū fiat appropria
Arguit̄ p̄o d tio. Videt̄ em̄ q̄ nulla ſit. Eternitas em̄ ima
go ⁊ vſus ſunt eēntialia eq̄liter ptinētia ad vnū ⁊ ad
2o aliū: ergo nō fit appropriatio aliq̄ circa illa. Itē q̄
cūq; ꝯueniūt ſm ꝓprietatē nō dicunt̄ de oīb9: iſta au
3o tē dicunt̄ de oibus: ergo nō approprianṫ. Itē ap
propriatū eſt alicui qō ſemp cōuenit ei/ ⁊ nō alij: ſed
iſta cōueniūt oīb9: et ſil'iter vnitas/ equalitas ⁊ con
4o cordia: ergo nō ſunt appropriata. Itē videt̄ q̄ per
cōtrariū ꝓpria debēt recipe appropriata: ſicut dicit
Aug⁹ q̄ potētia patri q2 ſeniores deficiūt. ne credat̄
deficere ſapiētia filio: q2 miores ſtulti ſunt ne creda
tur fili⁹ eē inſipiēs: bonitas ſpūiſctō ne credat̄ eē ſpi
ritus ire: ḡ videt̄ q̄ eternitas cōuenit nō patri: ſed ei
q̄ eſt a principio: ⁊ imago ei q̄ min⁹ cōuenit: ⁊ vſus ei
qui min⁹ eſt ad vſum: ⁊ ſic videtur oīa appropriata
male aſſignari. Itē querit̄ vlteri⁹ ſi nō exiſtēte ꝓ q̄ſtiūcula.
prio ſit vel poſſit eſſe aliq̄d appropriatū: videt̄ q̄ ſic:
q2 adhuc erit de⁹ etern⁹ ⁊ vn⁹/ ⁊ ſapiēs ⁊ potēs ⁊ bo
nus: ergo cū iſta ſint appropriata videt̄ q̄ nō exiſtēti
bus ꝓprijs adhuc maneāt appropriata. Itē hec ap Vltimū
propriata nō ſunt a nob̄ appropriata: nō em̄ hec ap
propriatio fit quo ad noſtrū intellectū tm̄: ſed etiam
in ipſis ſignificatis iſtoꝝ importat̄ rō appropriatio
nis: q2 aliṫ vnū nō appropriaret̄ magis vni q̄3 alteri
ḡ cū ſp fuerit ī deo hmōi appropata etiā n̄ exn̄tib9 ꝓ
prijs adhuc remāerēt vt videt̄. Sed ꝯ ꝓpriū cadit in
rōe appropriati ḡ nō exiſtēte ꝓprio nō erit appropria
tū. P̄ ſi appropriatū eſt qō accedit ad rōnem ꝓprij
optet pſupponere rōꝫ illā ſm quā ē acceſſus: hec au
tē eſt rō ꝓprij: erga oportet ſemp ꝓpriū ſupponere an̄
appropriatū. Sol'o dōm q̄ dupl'r ꝯtingit accipe Solutio
appropriatū. ſ. ſm materiā: ⁊ h̄ eſt ſm id qō ē appro principal' ⁊
priatū: ⁊ ſm formā. i. ſm rōnē appropriati inq̄ātū ad primū.
hmōi. Primo mō dico q̄ eſt ſine intellectu ꝓprij. Se
cūdo aūt mō nunq̄3: q2 appropriatū nihil aliud eſt q̄3
ſm rei ⁊ noīs cōueniētiā acceſſum aliquē hr̄e magis
ad ꝓpriū vni⁹ pſone q̄3 alteri⁹: ⁊ iō dicit magr̄ infra
q̄ eternitas dicit notionē patris q̄ eſt inaſcibilitas:
nō q2 res eternitatis ſoli patri cōuenit: ſed q2 ſm cō
ueniētiā rōnis accedit ad patrē: ſicut infra patebit cū
de ſingul' querit̄. Et p hoc pat3 ſol'o ad primū. Ad A ſecundū.
aliud dōm q̄ nō eſt idē ꝓpriū ⁊ appropriatū: ſicē non
eſt idē imago ⁊ ad imaginē: ⁊ nō eſt idē ꝓpter ſe ⁊ ꝓ
pter alterū: ꝓpoſitio ei notat ei⁹ qō remotū eſt acceſ
ſum quēdā vnde remotio notat q̄ nō ſunt ve ꝓpria:
ſed acceſſus notat q̄ p aliquā rōnē nō rei: ſed ꝓprie
tatis rei cōueniūt cū ꝓprio vni⁹ pſone plus q̄3 cū pro Ad tertiū
prio alteri⁹. Ad aliud dōm eodē mō q̄ ſm rei na
turā cōmune quidē eſt: ſed gratia ꝓprietatis eſt cōue
nientia cū ꝓprio ſicut eternitas cōmunis q̄dē eſt tri
bus: tn̄ q2 eternū eſt ſine principio principiū alioꝝ p
hoc cōuenit cū eo qui eſt principiū non de principio
plus q̄3 cū eo q̄ eſt principiū de principio. Ad aliō Ad quartū
dōm q̄ nō fit appropriatio ſimpl'r p cōtrariū: ſed ex
planatio appropriatōis q̄n̄q; fit p ꝯtrariū p accidēs
⁊ ad excluſionē erroris: ⁊ hoc inuit Aug⁹ in ipſis v
bis ⁊ infra habebit̄. Ad aliud dōm q̄ nō exiſtente Ad q̄ſtiūcu
ꝓprio nō eſſet appropriatū ſm rōnē appropriati: li lā cū vltio.
cet forte eſſet adhuc in rōne attributi eſſential': vt pt3
ex diſtinctiōe pri⁹ poſita: ⁊ per h̄ pat3 ſol'o ad vltimū.

Vtrū ſimilitudo ⁊ equalitas dicūtur rela Arti. III.
tiue vel ad ſe. E

Einde querit̄ de hoc qō dicit ī lr̄a [Sicut ſi
d mile: ita ⁊ eq̄le relatiue dī ⁊c̄.] Hoc eī nō vi Arguit̄ p̄o
detur cū ſil'itudo vt dicit in lr̄a nihil aliud ſit
q̄3 indifferēs eēntia ī trib9. Indifferēs aūt eēntia ad
ſe dī: ḡ videt̄ q̄ ſil'itudo ⁊ eq̄litas ad ſe dicant̄. P̄ ſi 2o
dicūt relationē iſta quā relationē dicūt: ſi aliquā de
pſonalib9 oportet q̄ illi ſoli perſone cōuenirēt: ⁊ hoc
nō eſt veꝝ: vt ſupra habitū eſt: ⁊ hic habet̄ q̄ vna eſt
ſil'itudo ⁊ equalitas triū. Sol'o ſupra di. xviij. de Sol'o
hoc plura queſita ſunt. Et dōm ſicut ibi q̄ iſta noīa principal'.
ſil'is ⁊ equalis dicūt̄ relatiue cōnotādo eēntiā q̄n ſu
munt̄ cōcretiue: ⁊ notāt ī ſuis ſuppoſit̄ relatōes in
determīatas ſuoꝝ relatiuoꝝ: ⁊ h̄ p3 cū exponūt̄: ſil'es
em̄ ſr̄ pſone diſtīcte eādē hn̄tes eēntiā ſm attributa
q̄litatē dicētia ſm modū ītelligēdi: vt ſapīa bonitas
⁊ hmōi. Eq̄les aūt ſr̄ pſōe diſtīcte eādē hn̄tes eēntiā

ſm rōnē quātitatis virtualis: vt potētia virtus ⁊ eē vbiq; ⁊ hmōi. Cū aūt ſignificant̄ abſtracte tūc ſignificāt eſſentiā p̄dicto modo cōſideratā: ⁊ cōnotāt ꝑſonas oblique: ſil'itudo eñ eſt indifferēs eēntia ſm attributa qualitatē dicētia ī tribꝫ: ⁊ equalitas indifferens eſſentia ſm attributa quātitatis in tribꝰ: ⁊ ꝑ h̄
Ad primū. patet de facili ſolutio ad oīa q̄ q̄ri poſſunt. Ad primū ergo dōm ꝙ cū dicit̄ indifferēs eēntia duo dicūtur. ſ. eſſentia qđ nō dicit relationē / ⁊ indifferens qđ ſupponit relatas adinuicē ꝑſonas in q̄bꝫ eſſentia in-
Ad ſecūdū. differēs eſt. Ad aliud dōm ꝙ dicūt relationē indeterminate: ⁊ ꝑ hoc exigūt diſtincta ſuppoſita que ad inuicem referuntur.

Hic quomodo dicat̄ ſimilis: et quid ſit ſimilitudo.

Hoc idē etiā dicimus de ſil'i ⁊ ſimilitudine. Cū eñ dicit̄ filius ſil'is patri: relatiue quidē dicitur: ſed ſimilis eſt patri ꝓpter vnitatē eſſentie. Eſt ergo appellatio tm̄ relatiua: ſimi
a litudo vero indifferēs eſſentia. Unde q̄buſdā nō indocte videt̄ noīe equalitatis vel ſimilitudinis nō aliq̄d poni: ſed remoueri: vt ea rōe dicat̄ filiꝰ equalis patri: q̄ nec maior eſt eo nec minor: ⁊ hoc ꝓpter vnitatē eēntie. Ita ⁊ ſimilis dicit̄: q̄ nec diuerſus nec alienus nec in aliquo diſſimilis. Et hoc ꝓpter eſſentie ſimplicitatē. Non ergo ſm ꝙ filius eſt genitus a patre: equalis vl' inequalis eſt patri: nec ſimilis vel diſſimilis: ſed equalis ⁊ ſimilis ſm ſubſtantiā.

Arti. IIII. An nomē ſil'imꝰ aliq̄d in diuinis ponat.
D Einde querit̄ de hoc qđ dicit ibi [Quibuſdā
d tñ nō indocte videt̄ noīe ſil'itudinis vel equa
Arguit̄ p̄o litatis aliq̄d poni ⁊c.] .ſ. a. Hoc eñ videtur
exp̄ſſe falſum: q̄ ſi ſil'itudo eſt indifferēs eſſentia tūc
2o ponit eſſentiā indifferētē: ⁊ h̄ eſt aliq̄d ponere. Itē in inferioribꝫ hec noīa aliq̄d ponūt: ergo cū in ſupioribus ponāt ſubam: in inferioribꝫ qualitatē vel q̄ntitatē: ⁊ ſuba veriꝰ ſit ens q̄z q̄litas vel quātitas: ergo videt̄ ꝙ veriꝰ ponāt in ſupioribꝫ q̄z in inferioribꝫ.
3o P̄ ſi dicas ꝙ dicūt negationē: q̄ ſic exponit̄: filiꝰ eſt equalis patri: q̄ nec maior nec minor: tūc eadem rōe oē p̄dicatū qđ de aliquo dr̄ ꝑ eēntiā vel ꝑ accidēs nihil ponit: q̄ ſequūt̄ ex illo remotiōes oppoſitoꝝ p̄dicatoꝝ ⁊ diſꝑatoꝝ ab eodē ſubiecto: vt cū dicit̄: homo eſt aīal: ſequit̄ ergo nō eſt lapis: ⁊ cū dicit̄ hō eſt albꝫ: ergo nō eſt niger: ⁊ hoc eſt falſum: ergo oportet
4o ꝙ aliq̄d ponāt. Itē notū eſt ꝑ ſe ꝙ negatio non eſt primo in intellectu: ergo illa negatio qua dicit̄ filiꝰ / nec maior nec minor eſt in aliq̄ affirmatione fundat̄
5o prior: ergo in illa affirmatiōe aliq̄d ponūt. Itē videtur eē idē ſil'itudo ⁊ equalitas ī diuinis: q̄ vtrūq; exponit̄ ꝓ indifferēti eēntia in tribꝫ: ergo cū eadē ſint que ſunt vnius diffinitiōis erūt idē ſil'itudo ⁊ equa-
6o litas. P̄ ſupra di. xx. dixit Augꝰ ꝙ ad equalitatē ꝑtinet q̄ſtio qua querit̄ / quare / qualis / vel quātꝰ ſit ad originē vo quis de quo ſit: ergo ad idē ꝑtinet q̄le ⁊ q̄ntū in diuinis: ſed q̄le indifferēs cauſabat ſil'itu-
7o dinē: ḡ in diuīs idē ſunt ſil'itudo ⁊ eq̄litas. Itē videt̄ ꝙ hec duo idē ſint qđ idēptitas q̄ vnū ī ſuba facidē: oē aūt qđ de ſe dicit qualitatē vl' quātitatē in inferioribꝫ vertit̄ in diuinis in p̄dicationē ſube: vt dic Boe. ergo illa p̄dicāt ſubam: ⁊ ſic faciūt in diuinis idēptitatē: ⁊ nō ſil'itudinē vl' equalitatē. Solutio dōm ꝙ ponūt ī diuinis ⁊ poſitiue habēt exponi. Et illa que dicit mgr̄ in lr̄a ſunt negatōes conſequētes oppoſite cōparatiōis que eſt ſm maiꝰ ⁊ minꝰ: ⁊ non intēdit mgr̄ dicere niſi ꝙ nō ponūt aliq̄d diuerſum a ſuba: ſicut faciūt in inferioribꝫ: ſicut eñ dr̄ in primo enclid. Eq̄le eſt qđ ſuppoſitū alicui nō excedit: nec excedit̄. ⁊ iſta expoſitio ꝑ negationē accidit eq̄li in quātū eſt primū in genere ꝓportionū / eo ꝙ ſicut docet Boe. oīs inequalitas orit̄ ab eq̄litate ⁊ reducit̄ ad ipam: q̄ equale accipit̄ penes vnū in ꝓportionibꝫ q̄ntitatis ⁊ ita eſt de ſil'i in cōꝑatōe q̄liū: licet ꝓprie in illis nō ſint ſignabiles ſpēs cōparatiōis queadmodū ſignificant̄ ſpēs ꝓportionū in q̄ntitate: ⁊ ꝑ hoc patet ſol'o ad quattuor p̄ma. oſtēſum eñ eſt q̄d intēdit magiſter in littera: ⁊ vnde venit negatio cōſequēs magis in his q̄z in aliīs. Ad id aūt qđ vlteriꝰ videt̄ ꝓbare ꝙ in diuinis ſil'itudo ſit eq̄litas ⁊ ecōuerſo: dicēdū ꝙ licet indifferēs eēntia cauſet vtrūq;: nō tñ cōſiderata eſt in vtroq; ſm eūdē modū interrogādi: q̄ in ſil'itudine cōſiderat̄ ſm differētiā attributoꝝ ſapientie ⁊ bonitatis ⁊ alioꝝ q̄ ſm modū dicēdi dicunt q̄litatē. In equalitate aūt cōſiderat̄ ſm attributa dicētia qualitatē virtualē ī eternitate duratiōis ⁊ magnitudinē exiſtēdi vbiq; ⁊ ꝑtāte operādi. Ad aliđ dōm ꝙ qualis nō ſimpl'r: ſed ſm aliq̄d cōſideratū ꝑtinet ad q̄ſtionē de q̄litate ſm ꝙ attributū dicens q̄litatē eſt virtus ordinata ad actū ſicut ſciētia virtute ſua facit cōſiderare ⁊ ſm ꝑtātē ſcire eſt facultas cōſiderādi bñ vel male: ⁊ quo ad hoc facit equalitatē: ſ; in ſe facit ſil'itudinē. Ad aliud dōm ꝙ oīa illa attributa ſunt ſuba: ſed ſm hoc nō accipit̄ rō diſtiguēdi inter attributa: vt ſupra di. viij. ꝓbatū eſt: ſed potius penes modū intelligēdi: ſic eñ in inferioribꝫ dicit phs ꝙ ſi q̄s bicubitali magnitudine poſita dixerit qđ poſitū eſt eē q̄ntū q̄d eſt dicit: ⁊ quātū q̄d ſignificat: ita etiā in ſupioribꝫ cū dicit̄: deꝰ ſuba / deꝰ ſapiens dicit̄ quidē q̄d in vtroq;: nō tñ ſignificat̄ in mō intelligēdi: ⁊ iō gratia quorūdā attributorū dicunt̄ ꝑſone vnū: ⁊ gratia quorūdā ſil'es: ⁊ gr̄a quorundā equales: ⁊ puto ꝙ nō debēt dici idē: q̄ ſupra di. iiij habitū eſt ꝙ pat̄ ⁊ filiꝰ nō ſunt idē deꝰ: ⁊ hoc ideo: q̄ idem eſt habēs in ſe articulū q̄ determinat ſuppoſitū qđ eſt ꝑſona: ⁊ iō cū nō ſint idē ſuppoſitū nō erūt idē deꝰ: habet etiā in ſe vnitatē ſube: ⁊ gratia huiꝰ bene poſſet dici: ſed nō pōt dici ꝙ ſunt alius vel diuerſus deus. Et ex hoc pꝫ etiā vlteriꝰ ſol'o q̄ſtiōis: qua poſſet queri quare vnū in ſubalibꝫ attributis ī diuinis ꝑſonis nō facit idē: ſicut vnū in qualitatiuis facit ſimile / ⁊ q̄ntitatiuis facit equale. Sunt tñ qui diſtīguūt iſtā: pat̄ ⁊ filiꝰ ſunt idē deꝰ / ex eo ꝙ li idē pōt eē maſculinū ⁊ ſubſtātiuū: ⁊ ſic falſa vl' neutrū ⁊ q̄ſi adiectiuū: ⁊ ſic vera: ſed hec diſtinctio nō habet artē nec rōnē: q̄ idē nec voce nec ſignificatiōe adiectiuū eſt: ſ; ſignificatiuū ⁊ diſcretiuū ſube. P̄ ſi eſſet neutri generis incōgrue adderet̄ cū hoc noīe deꝰ qđ eſt maſculinū: ſic incōgrue dr̄ pr̄ ⁊ filiꝰ ſunt iſtud deꝰ.

Solo (margin, at "Solutio")
Ad quintū (margin, at "Ad id aūt")
Ad ſextū (margin, at "Ad aliđ")
Ad 7m (margin, at "Ad aliud")

De ſentētia ſancti Hylarij qua in trinitate ꝑſonarū ꝓpria oſtēdit.

Nō eſt igit̄ hic p̄termittendū ꝙ vir illuſtris

Hilarius ꝓprietates ꝑſonaꝝ aſſignans dicit in patre eſſe eternitatē: ſpēm in imagine: vſum in munere: q̄ tante difficultatis ſūt verba vt in eoꝝ intelligentia atq; explanatione vehemēter laborauerit Aug. vt ipe oñdit in vj. li. de tri. ita dicens: Quidā cū vellet breuiſſime ſingulaꝝ in trinitate ꝑſonaꝝ inſinuare ꝓpria. Eternitas eſt inq̄t in patre: ſpēs in imagine: vſus in munere. ⁊ q2 nō mediocris auctoritatis in tractatiōe ſcripturaꝝ ⁊ aſſertiōe fidei vir extitit (hec eīn Hil. in libris ſuis poſuit) hoꝝ verboꝝ .i. pr̄is ⁊ imaginis ⁊ mūeris eternitatis ſpēi ⁊ vſus abditā ſcrutat⁹ intelligentiā quantū valeo nō eū ſecutū arbitror i eternitatis vocabulo niſi ꝙ pr̄ nō habet patrē de quo ſit: filius aūt de patre eſt vt ſit: atq; vt illi coetern⁹ ſit. Imago eīn ſi pefecte implet illud cuius imago eſt: ipa coequat̄ ei nō illud imagini ſue: in qua magine ſpēm nominauit. Credo ꝓpter pulchritudinē vbi tāta eſt cōgruentia ⁊ prima equalitas: ⁊ prima ſimilitudo nulla in re diſſidēs: ⁊ nullo modo ineq̄lis: ⁊ nulla ex parte diſſimilis: ſ3 ad idēptitatē rñdens ei cuius imago eſt: vbi eſt prima ⁊ ſūma vita cui nō eſt aliud viuere ⁊ aliō eſſe: ſed idē ⁊ primus ac ſummus intellectus cui nō eſt aliud viuere ⁊ aliud intelligere: ſ3 idē hoc eſt vnū tanq; verbū ꝑfectū cui nō de-
a ſit aliquid: ⁊ ars quedā omnipotētis ⁊ ſapiētis dei plena omniū rationū viuentiū incommutabiliū: ⁊ oēs vnū in ea ſicut ipſa vnū de vno cū quo vnū: ibi nouit omnia de⁹ que fecit per ipſam.

Hic de ſpūſctō q̄re vſus dicatur.

Eſt aūt ineffabilis quidā cōplex⁹ pr̄is ⁊ imaginis qui nō eſt ſine ꝑfruitiōe: ſine charitate: ſine gaudio. illa ergo dilectio: delectatio: felicitas: vel beatitudo: ſi tamē aliqua hūana voce digne dicit̄ vſus ab illo appellata ē breuiter: ⁊ eſt in trinitate ſpūſſctūs nō genit⁹: ſ3 genitoris genitiq; ſuauitas ingeniti largitate atq; vbertate ꝑfundēs oēs creaturas ꝓ captu eaꝝ. itaq; illa tria ſi a ſeinuicē determiari vident̄: ⁊ in ſe infinita ſunt. Qui videt hoc vel ex parte vel ꝑ ſpeculū in enigmate gaudeat cognoſcēs deū ⁊ gratias agat. Qui vō nō videt tendat ꝑ pietatē fidei ad vidēdum nō ꝑ cecitatē ad calūniandū: qm̄ vnus eſt deus: ſed tamē trinitas. Ecce habes qualit̄ verba hil. p̄miſſa accipiēda ſint: licet tāte ſint ꝓfunditatis vt etiā adhibita expoſitōe vix aliquatenus ea intelligere valeat human⁹ ſenſus: cum ⁊ ipa eoꝝ explanatio quā hic Aug. edidit plurimum in ſe habeat difficultatis ⁊ ambiguitatis.

Qđ ſm̄ hanc expoſitionem nō diſtinguuntur ibi ꝓprietates ꝑſonarum tres.

Nō eīn ſm̄ premiſſam expoſitionē diſtinguūtur hic tres ille ꝓprietates ſuperius aſſignate: ſed ipe hypoſtaſes diſtincte ab inuicē mōſtrant̄: eternitatis tamē noīe eadē videt̄ deſignata ꝓprietas quā notat hoc nomē ingenitus. Sed videamus quid ſit qđ ait: Imago ſi perfecte implet cuius imago eſt ipa coequat̄ ei non illud ſue imagini. Videt̄ eīn dicere ꝙ filius qui eſt imago patris patri coequat̄: nō pater filio cū ⁊ filius dicatur equalis patri in ſcriptura ⁊ pater filio: ſed filius hoc habet a patre vt ſit ei equalis: pater aūt nō habet a filio: ⁊ tamē filius plene ac ꝑfecte equalis ē patri .i. imago eſt cuius eſt imago.

Quare dicatur Hilarius ꝓpria perſonarum aſſignaſſe in verbis p̄dictis: cū ibi ñ ſint exp̄ſſe ꝓp̄etates

Propria ergo ꝑſonaꝝ in p̄dictis verbis aſſignaſſe đr Hilarius: q2 relatiua noīa ꝑſonaꝝ poſuit .ſ. patris imaginis ⁊ mūeris q̄ relatiue dicunt̄ de ꝑſonis: et ꝓprietates notāt quib⁹ diſtinguūtur ꝑſone. ita eīn đr ſpūſſctūs munus relatiue ſicut donū: verūtm̄ ipas ꝓprietates alijs tribus nominibus nō ſignificauit iuxta p̄dictā Aug. expoſitionē niſi ſolo noīe eternitatis quo nō ipam paternitatē: ſed eā voluit intelligi notionē qua dicitur ingenit⁹

Quare eternitas appropriatur patri. Arti. V

Einde querit̄ de ſcđa parte vbi dicit: [Nō eſt E
D igit̄ hic p̄rmittendū ꝙ vir illuſtris ⁊c.] Et q̄runtur tria: quoꝝ primū quare eternitas attribuit̄ patri. Scđo q̄re imago filio. Et tertio quare vſus ſpūiſctō. Ad primū ꝓcedit̄ ſic: quodcunq; Arg. primo
nomē equaliter dicit̄ de trib9 nō attribuit̄ ſpecialiter alicui: ſed dicimus in ſymbolo Athanaſij: Eternus pater/eternus filius/eternus ſpūſſctūs: g̃ eternitas nō attribuit̄ ſpecialit̄ alicui. Itē ſupra diſ. ix. ꝓbata ē coeternitas ꝑſonaꝝ equalit̄ ⁊ ibidē ꝙ ſi pater eſt eternus/ꝙ etiā filius eſt eternus: g̃ nō debet ſpēalit̄ referri ad patrē. 2o
Itē coeternitas ſm̄ modū intelligendi dicit ſpaciū nō interſectū. vt dicit Iſaac ꝙ ē mēſura extrinſecus adiacēs eſſe duranti ſine variatione ⁊ termino: ſic eīn dicit Dyoniſi⁹ ꝙ eternitas eſt antiquū ⁊ inuariabile ⁊ vl'e in metiēdo: hoc aūt equaliter oīb9 cōuenit: g̃ nō ſpēaliter attribuit̄ patri 3o
Item ſi accipiam⁹ ſm̄ diffinitionē Boecij ꝙ eternitas eſt interminabilis vite poſſeſſio tota ſimul: iteꝝ equalit̄ cōuenit trib9: g̃ male attribuit̄ vni .ſ. patri. 4o
Itē queri 5o

tur de ſolutōe quā ponūt quidā ꝙ ſignificet eſſentiā
que cōis eſt tribꝫ:ſed cōnotat notionē patris: ⁊ ideo
attribuit̃ patri. ⁊ hoc volūt habere ex verbis magi-
In oppoſi. ſtri infra vbi dicit ꝙ eandē notionē dicit quā dicit in-
genitus. Sed cōtra:quicqd dicit eſſentiā ⁊ conno
tat notionē vnius ꝑſone.ꝓpter hoc ꝙ ſignificat vtrū-
qꝫ nō poteſt dici de omnibꝫ/ſicut mittit̃ ⁊ ꝓcedit tem
poralit̃/⁊ hmōi:ḡ ſi eternitas ī intellectu ſuo claudit
2º notionē patris nō dicet̃ de alijs ꝑſonis ꝙ ſint eterne
Itē nō poſſum dicere ꝙ filius ſit eſſentia diuia/ et
ingenitus:cū ḡ tantū valeat eternitas quantū eſſen-
Solutio ad totū. tia ⁊ ingenitus nō potero dicere ꝙ fili⁹ ſit eternitas/
vel eternus. Solutio dōm ꝙ eternitas nō eſt pro
priū patris/nec ꝑ ſe/nec ꝑ cōnotationē notōis ſue:ſꝫ
eſt appropriatū/eo ꝙ in ſua rōne plus accedit ad pa-
tris propriū qd̓ eſt inaſcibilitas ꝗ̃ ad ꝓpriū alterius
perſone:⁊ hoc ſic patet: Eternitas eſt interminabilis
vite poſſeſſio.qd̓ autē eſt intermiabile eſt ṗncipiū nō
de principio:qd̓ licet eſſentialiter cōueniat oībꝫ perſo
nis:tamē ſm aliquā rationē principiū habet filius/⁊
ṗncipiū habet ſpūſſctūs:ſed pater ſm nullū modū:ḡ
ratio eternitatis plus accedit ad ꝓpriū patris ꝗ̃ alte
rius.⁊ per hoc patet ſolō ad oīa obiecta. Errāt em̄ q̇
dicunt ipm̄ cōnotare notionē patris:qꝛ dictio cōno-
tat illud qd̓ claudit in ſuo intellectu cū ṗncipali ſigni
ficato:⁊ per hunc modū nō diſtinguunt̃ attributa ꝑ
ſonarum:vt dictum eſt.

Arti. VI. f Quare imago appropriatur filio: et quare filius dicatur ſpecies patris.

Ecūdo querit̃ de imagine q̇ appropriat̃ filio:
⁊ quia ſupra diſ.xxviij.⁊.xxvij.ſatis apte oſtē
ſa eſt rō:quare imago ꝓprie cōuenit filio ex il-
la etiā ſatis poteſt elici quare imago eſſentialit̃ dicta
appropriat̃ eidē:qꝛ ſcꝫ rationē habet accedentē ad id
qd̓ propriū eſt filio.hic autē relinquit̃ queſtio de dua
Argu.ṗmo bus diffinitionibꝫ imaginis/que tangunt̃ in notula
Hilarij que aſſignat̃ hic in quibuſdā libris:quaꝝ ṗ
ma hec eſt imago eſt eius rei ad quā imaginat̃ ſpēs i-
differēs:ſed ſpēs indifferēs eſt patris:ḡ imago eſt pa
tris:nō ḡ filij.filius em̄ eſt indifferēs ſpecies patris.
2º Itē quid dicit li imaginat̃ ſi actū imitandi/ſic di-
cit̃ cōmuniter:ḡ imago eſt rei quā imitat̃ imago.hoc
autē eſt prothotipus:vt dicit Dam̄.vel exēplar vt di
cit̃ cōiter:ḡ videt̃ ꝙ propriū patris debeat poni exē-
plar ⁊ nō eternitas in iſto ternario quē ponit Hila-
3º rius:quia aliter non rn̄deret ſibi. Itē quare filius
dicit̃ ſpecies.ſpēs em̄ aut ſumit̃ vt ī logicis/aut ſicut
in naturalibꝫ/aut ſicut in ſpūalibus.Si primo mō:
tunc ſpēs eſt predicatū de pluribꝫ differentibꝫ nume
ro:⁊ hoc nō cōuenit filio. Si autē ſcd̓o mō/tūc ſpēs
eſt forma dans eſſe ⁊ rōnē:⁊ hoc iteꝝ filio nō conue-
nit. Si tertio mō/tūc filius eſſet rō ſm quā formalit̃
cognoſceret pr̄:⁊ ſic eſſet ſapiēs ſapiētia genita:quod
Solō iteꝝ falſum eſt.vt ꝓbabit̃ in ſequēti diſtinctōe. Si
dicas ꝙ vocat̃ hic ſpēs ſpecioſitas.vt videtur dicere
Obiectio. Aug.in lr̃a. Cōtra ſpecioſitas imaginis eſt poti⁹
a ſuꝑlinitis imagini:vt eſt venuſtas coloris in cōmē-
ſuratiōe partiū in mēbris ⁊ colore ꝗ̃ in ipa imaginis
figura:cū igit̃ iſta ſint bonitatis ⁊ gratie que imagi-
ni ſpūali ſuꝑinducūt̃ a ſpūſancto:videt̃ ꝙ ſpecioſitas
4º magis cōuenit ſpūiſctō ꝗ̃ filio. Ꝓ totū qd̓ ponitur
in diffinitione iſta cōuenit ſpūiſancto:eſt em̄ ſpūſan-
ctus indifferēs ſpēs patris ⁊ filij: ḡ eſt imago/⁊ ſibi
Queſtiūcl'a ſpēs debet appropriari. Ulterius querit̃ de ſecūda

diffinitiōe: Imago eſt rei ad rē coequandā ⁊ imagia- Obiectō
ta ⁊ īdiſcreta ſimilitudo.cū em̄ imago qn̄qꝫ ſit minor prima.
⁊ quādoqꝫ maior:vt patet in ſtatuis ydoloꝝ ⁊ ſctōꝝ
nō videt̃ eſſe rei ad rē coequandā. Ꝓ cū diſcretō ſit 2ª
in omnibꝫ illis in quibꝫ eſt imago ⁊ exemplar:nō em̄
ſibi imago eſt videt̃ ꝙ male dicat indiſcreta. Item 3ª
imago cū ſit ad rē coequangā potius videt̃ eſſe equa
litas ꝗ̃ ſimilitudo. Ulterius querit̃ qua rōne ei q̇ Queſtiūcl'a
ſic eſt imago appropriat̃ ſpēs:nō em̄ eſt ſpecioſitas ni
ſi ex ſubſtantia:⁊ ita videt̃ vna eē ſpēs triū/ſicut vna
eſt eſſentia triū. Solō dōm ꝙ due diffinitiōes q̄s Solō.
tangit in lr̃a diuerſificant̃ ꝙ vna eſt imaginis ſm ꝙ
eſt ab exemplari:ſic em̄ habet indifferentē ſpēm cum
illo:ſicut cera cū figura ſigilli ex hoc ꝙ ſm impſſionē
eſt a ſigillo. Alia autē dat̃ de imagīe ſm ꝙ eſt ad exē-
plar in qd̓ ducit:ducit em̄ in illud ꝑ hoc ꝙ eſt imagi-
nata ⁊ equata ſibi ſimilitudo. Ad primū autē dōm Ad primū.
ꝙ cū d̓r:imago eſt eius rei.⁊c̄.cōſtruit̃ li imago cum
li eius rei in habitudine efficientis ⁊ termini ſil':quia
imago eſt ab illa re/⁊ ad illā demonſtrandā:⁊ iō non
ſequit̃ ꝙ imago ſit illa res:quia nō eſt ibi cōſtructio ī
habitudine ſubiecti ad formā:ſicut cū d̓r imago ſta-
tue vel eris. Ad aliud dōm ꝙ li imaginat̃ dic̄ actū Ad 2m
imitandi:⁊ tamē patri nō attribuit̃ rō exēplaris: q̇a
nō cōuenit:ſed rō principij ad imaginē.imago em̄ nō
neceſſario fit ab exēplari primo efficienter/ſicut ydo-
lū petri vel eſculapij fit ab artifice:ſed imago in diui-
nis eſt ab eo cuius eſt imago:ſicut a principio:⁊ quia
ratio principij nō importat̃ in exemplari:ſed in eter-
nitate vt prius habitū eſt:ideo attribuit̃ patri eterni
tas Si autē obijciat̃ ꝙ ratio principij etiā diminu Obō.
ta eſt:quia nō importat imitationē ſicut exemplar di
cens imitationē:nō dicit principiū.⁊ ita neutrū con-
uenit patri ꝑ cōparationē ad imaginē. Dicendum Solō
ꝙ nō eſt veꝝ: ratio em̄ principij importat̃ per eterni-
tatē:etiā modus principiandi ꝑ imaginē/eo ꝙ imago
nō habet abſolutū intellectū:ſed reſpectiuū:⁊ ideo ex
imagine intelligit̃ exemplar:ſꝫ nō intelligit̃ ṗncipiū:
vt ḡ vtrūqꝫ intelligat̃ in patre exprimit̃ eternitas in
patre/⁊ cointelligit̃ exemplar in imagine. Ad aliō Ad 3m
dicendū ꝙ ſpecies que appropriat̃ filio(vt Augu.di-
cit)eſt idē qd̓ ſpecioſitas:⁊ ſm rationē ꝯueniētie non
eſt niſi in filio:⁊ hoc propter rationē ſue emanatiōis
que eſt generatio: quia ipſe accipit ſpēm ſm formam
patris/vt formā nature ⁊ ſubſtantie.ſpūs autē ſctūs
accipit eſſentiā procedendo quō donū qd̓ de ſua rōne
nō dicit formā:⁊ ſeipm̄ eius a quo procedit:⁊ ideo li-
cet id quod eſt ſpēs ſit in tribus:tamē ratio ſpēi ⁊ ſpe
cioſitas dicit magis acceſſum ⁊ cōuenientiā ad pro-
priū filij ꝗ̃ alicuius alioꝝ Ad aliud patet ſolutō ꝑ Ad obiectō nē ⁊ 4m
dicta. Ad id qd̓ obijcit̃ de ſecunda diffinitione di-
cendū ꝙ in ſtatuis pro tanto nō eſt ꝑfecta repreſenta De diffinitōe 2ª.
tio ꝙ nō eſt proportionata quantitas:hic autē diffi-
nitur imago implēs ⁊ repreſentans perfecte id cui⁹ Ad primū obiectū.
eſt imago. Ad aliud dicendū ꝙ nō intelligitur hic
de indiſcretione perſone:ſed potius de indiſcretiōe cō Ad 2m
uenientie in eo in quo eſt imago:ſi em̄ in illa cōueniē-
tia diſcerneret̃ tunc diſcōueniret/⁊ non eſſet imago.
Ad aliud dicendū ꝙ imago dicit q̄litatē circa quā- Ad 3m
titatē dictā:⁊ ideo potius d̓r ſimilitudo ꝗ̃ equalitas
vt ratione eius qd̓ eſt quātitatis equet ⁊ ratione ei⁹
quod ponit circa quantitatē aſſimilet Ad id quod Ad q̄ſtiunculam
vlterius querit̃ quare ſpecies filio ſiue imagini attri
buitur iam in prehabitis ſolutum eſt.

Arti. VII. B **Quare vſus attribuitꝰ muneri ſiue ſpūiſctō**

Arg. pmo. T Ertio queritꝰ quare vſus attribuitꝰ muneri: vſus eñ eſt id qḋ in facultatē volūtatis aſſumitꝰ ad aliud referre. munus autē ſiue donū ſpūſſancti nō referꝰ ad aliud: ḡ videꝰ ꝙ nō cōuenit ei vſus. Si dicas ꝙ cōuenit ei ꝑ effectū: q2 bene facꝰ vti ceteris donis: hoc nihil eſt/ cū eñ appꝛopꝛiatū pr̄is ꝛ filij cōueniat eis ab eterno nō reſpondebit directe ap
20 pꝛopꝛiatū ſpūſſancti niſi etiā ab eterno cōueniat ꝓ in lr̄a dicit Aug. ꝙ dilectio patris ꝛ filij/ſiue delectatio vel felicitas ſiue beatitudo vocata eſt vſus ab hilario/hec aūt ab eterno cōueniūt: ḡ ꝛ vſus.

Solo ad totū. Solo: leue eſt hic ſoluere: quia vti dupliciter ſuperiꝰ eſt diffinitū.ſ.ad vti vie/ꝛ vti patrie. Uti eñ vie eſt id qḋ in vſū venerit ad aliud referre quo fruendū eſt. Uti aūt patrie qḋ cadit in diffinitiōe frui: ſicut ſup dixit Auguſtinus ꝙ frui eſt vti cū gaudio. nō adhuc ſpei: ſꝫ iā rei: ꝛ ſm hoc vtunꝰ ſe pater ꝛ filius: ꝛ vſus in ratiōe ad amorē appꝛopinquat ꝛ delectationē que eſt ſpūſſanctus: quia talē vſum nō facit niſi amoꝛ ꝛ delectatio. ꝛ per hoc patet ſolutio ad totum.

Arti. VIII D **Utrū filius bene dicaꝰ ars patris.**

D Einde queritꝰ de hoc qḋ dicit: [Quedā ars oī potētis ꝛ ſapientis dei plena rationū omniū viuētiū. ꝛc.] ſ.a. Quicquid eñ aliqs cognoſcit arte ſua cognoſcit: ſi ḡ filius eſt ars patris paꝰ cognoſcit filio. Itē in lr̄a dicit: Nouit oīa deus q̄ ipe fecit per artē ipam: ḡ pater eſt ſapiens filio quē genuit: vt videꝰ.

Solutio Solutio: iſte rōnes bene cōcluderēt ſi ars ꝛ intellectus ꝛ ſapientia pꝛopꝛie dicerenꝰ de filio ꝛ nō appꝛopꝛiate. vnde veꝝ eſt ꝙ pater omnia cognoſcit in arte ſua/ꝛ in intellectu ſuo: nō tamen ſequiꝰ ꝙ cognoſcat filio: quia vna eſt ars triū/ꝛ vnꝰ intellectꝰ triū/ſicut vna eſſentia triū: ſed intellectus ꝛ ars ꝛ ſapientia cōuenientiā ꝛ acceſſum dicūt ad filium ſm ꝙ ipe verbū magis ad patrē vel ſpm̄ſanctū: ꝛ ideo filio plus q̄ alijs appꝛopꝛiatur.

Qḋ earundē perſonarum diſtinctionem notat Augu. alijs verbis ſine expꝛeſſione triūm perſonarū.

Illud etiā ſciri opoꝛtet ꝙ earundē triū perſonaꝝ diſtinctionē Aug. oſtendere volēs ſine expꝛeſſione illaꝝ triū ꝓpꝛietatū ſuperius cōmemoꝛataꝝ in. j. li. de doctrina xp̄iana ſic ait: In patre eſt vnitas: in filio equalitas: in ſpūſancto vnitatis equalitatiſq; concoꝛdia. Et hec tria vnū oīa ꝓpter patrē: eq̄lia oīa ꝓpter filiū. cōnexa oīa ꝓpter ſpm̄ſctm̄. Itaq; pater ꝛ filius ꝛ ſpūſſanctus ꝛ ſingulus quiſq; hoꝝ deus eſt: ꝛ ſimul oēs vnus deus ꝛ ſingulus quiſq; hoꝝ plena ſubſtantia eſt: ꝛ ſil oēs vna ſubſtantia: pater nec filius eſt nec ſpūſſanctus: ꝛ filius nec pater eſt nec ſpūſſanctꝰ. ſpūſſanctus nec pater eſt nec filius: ſed pr̄ tm̄ pater: ꝛ filius tm̄ filius: ꝛ ſpūſſanctus tm̄ ſpūſſanctus. Eadē tribus eternitas: eadē incommutabilitas: eadē maieſtas: eadē poteſtas. In his verbis aperte inſinuatur perſonarū triūm diſtinctio.

Quare patri attribuatur vnitas et filio equalitas.

Sed plurimos mouet ꝙ patri attribuit vnitatē: filio equalitatē. cū eñ vnitas dicaꝰ ſm ſubſtantiā nō tm̄ in patre eſt: ſed etiā in filio ꝛ in ſpūſancto: ꝛ equalitas vna eſt patris ꝛ filij ꝛ ſpūſſancti. Cur ergo patri attribuiꝰ vnitas: ꝛ filio equalitas: foꝛte eadē ratiōe attribuitur patri vnitas ſm Aug. qua ſupꝛa ei dē eternitas ſm hilariū: quia videlicet pr̄ ita ē vt ab alio nō ſit: ꝛ quia filiū genuit vnū ſecū deū: ꝛ ſpūſſanctus ab eo pꝛocedit vnus cum eo deus. Unitas ergo in patre eſſe diciꝰ: q̄a nec ē aliquid aliud a quo ſit. Nō eñ ab alio eſt: nec ab eo aliquis vel aliquid eſt ab eterno: qḋ vnū cū eo nō ſit: filius eñ ꝛ ſpūſſanctꝰ vnū ſunt cū patre. Unde veritas ait: Ego ꝛ pater vnum ſumus.

Arti. IX. I **Quare patri attribuitur vnitas.**

D Einde queritꝰ de hoc qḋ dicit in tertia parte ibi: [Illud etiā ſciri opoꝛtet ꝙ earundē. ꝛc.]

Et querunꝰ tria quoꝝ pꝛimū eſt quare pr̄i attribuiꝰ vnitas. Scōm q̄re filio equalitas. Tertium quare ſpirituiſancto equalitatis ꝛ vnitatis cōnexio.

Obiectio ꝙ nō ꝯuenit pr̄i. Ad pꝛimū pꝛocediꝰ ſic: Innuit eñ dyoniſiꝰ in lib. de di. no. ca. xiij. vnū dici ſex modis: dicit eñ ſic: De vno vnū eſt oīum inegreſſibiliter cauſa. nihil eñ exiſtentiū eſt nō participās vno: ꝛ ꝑ hoc inuit vnū qḋ eſt pꝛincipiū entiū/ꝛ conuertiꝰ cū ente ſm ꝙ dicimus ꝙ vnū ꝛ ens ſunt pꝛincipia tranſcendētia omne genus ꝛ ſubiungit iteꝝ de vnitate dicēs: Ōis numerꝰ vnitate ꝑticipat: ꝛ per hoc videꝰ īnuere vnitatē q̄ eſt pn̄cipiū numeri: q2 vnitas eſt potentia oīs numerꝰ. Deinde ꝑ oꝛdinē ponit quattuoꝛ modos alios ſic dicēs. Neq; eñ eſt multitudo nō ꝑticipās vno: ſed ea q̄ ſūt multa partibus ſunt vnū toto/ꝛ que ſunt multa accidentibꝫ ſunt vnū ſubiecto: ꝛ que ſunt multa numero ꝛ virtutibꝫ ſunt vnū ſpē: ꝛ que ſunt multa ſpēbus ſūt vnū genere. his ḡ ſex modis diciꝰ vnū/ita ꝙ vnū aliquo mō ſemp dꝛ foꝛma. Aliū modū ſeptimū ponit vnius q̄ eſt ſm cauſam efficientē ſic dicens: Que ſūt multa ꝓceſſibus ſunt vnū pn̄cipio. Aliū iteꝝ ſcꝫ octauū ponit modū ſm vlēm oīum cauſam ſic dicēs: Nō eſt qḋ oīum eſt cauſa vnū multoꝝ vnū: ſed ante oēm vnū ꝛ multitudinē/ꝛ oē vnū ꝛ multitudinē determināns. Ad hos ḡ modos reducunꝰ modi vnius/ita ꝙ ſex accipianꝰ a foꝛma/ꝛ duo a cauſa efficiente i genere vel vlī que eſt cauſa pꝛima: cōſtat aūt ꝙ vnitas non cōuenit deo niſi vltimo modo: cū igiꝰ ille modus conueniat equaliter tribus ꝑſonis nō dicit ſpecialiꝰ appꝛopꝛiatū patris.

Queſtiūcla de diuiſiōe Dyoniſij. ꝓ vlterius queriꝰ de diuiſione dyoniſij quare nō ponit vnū penes materiā/ſicut ipe ponit penes efficientē ꝛ foꝛmā. Itē efficiēs nō cauſat vnū nec multū in re: q2 ipe eſt extra rē: ḡ videꝰ ꝙ penes efficiētē nihil dicaꝰ vnū. Item ꝑhus ponit vnū ꝑfectū: ꝛ hoc nō tangit hic. Itē poniꝰ vnū ꝑ accñs tribꝫ mōis. ſ. accñs ꝛ ſubiectū/vel dua accñtia in ſubiecto: ſicut grāmaticū ꝛ albū in ſoꝛte ſunt vnū vel duo accñtia in accñte tertio: ſicut muſicū ꝛ albū

Solutio in veniente ſunt vnū: ⁊ hoc nō tangit̄ hic. Solutō
ad hoc obm dōm ꝙ de vno ⁊ vnitate nō eſt hic intentio principal̄
ſed quantū hic ſufficit ad intelligendū quare vnitas
Tria ſūt in attribuit̄ patri. Notandū ꝙ vnitas de ſe hēt tria
vnitate. quādo proprie accipit̄.ſ. indiuiſibilitatē ⁊ priuationē
⁊ rationē principij. eſt em̄ vnitas ⁊ indiuiſibilis/ ⁊ eſt
ꝓma: ⁊ eſt principiū numeri: ⁊ in his trib⁹ notiōes pa
tris vicinant̄ ei: q̄ duplex eſt diuiſio.ſ. in ſe/ ⁊ ex alio
exire ꝑ diuiſionē in ſe ſicut quantum diuidit̄ exire ab
alio ꝑ diuiſionē: ſicut cauſatū diuidit̄ a cā/ ⁊ ſm rōnē
approximādi patri nō cōuenit in ſe diuidi: nec alicui
perſone: ſed quodāmō filius ⁊ ſpūſſctūs exeunt a pr̄e
nō ꝑ diuiſionē/ ſed ꝑ diſtinctionē. pater autē nō eſt ex
alio: ⁊ ideo ꝑ hoc ꝙ nō eſt de principio ponit cōueniē-
tiā ad rōnē vnius. Itē vnitas eſt ꝓma/ ⁊ ꝓmū ē añ
qō nihil: ⁊ ideo attribuit̄ patri gratia inaſcibilitatis.
Itē vnitas eſt ꝓncipiū faciens nūeꝝ ex ſua ſubſtā-
tia iterata: ⁊ ꝑ hoc cōpetit patri grā auctoritatis ge-
nerādi ⁊ ſpirandi q̄ de ſubſtātia ſua nō iterata (ſed ea-
dē manente) ꝓducit filiū ⁊ ſpm̄ ſanctū: ⁊ ꝑ hoc patet ꝙ
iuxta ſcdm modū ſumit̄ vnitas que appropriat̄ pr̄i.
Pōt etiā ſūi iuxta ꝓmū modū: q̄ ꝓncipiū nō de ꝓnci
pio eſt in quo oīa vniunt̄ que egrediunt̄ ex ipō: ſicut
eſt pater: vt ꝓbat̄ in nota que hic ponit̄/ ⁊ incipit: Si
quis inaſcibilē. ⁊ per hoc patet ſol'o oīm que obiecta
Ad q̄ſtiūcu ſunt de hoc ꝙ patri nō debet attribui vnitas. Ad
lā d̄ diuiſio id qō q̄rit̄ de diuiſiōe Dyoniſij dōm ꝙ optima eſt: q̄
ne Dyoniſij. ipē ſpecialē tractatū in eodē capitulo facit: de perfecto
tamē poteſt reduci ad vnū tertio mō dictū qō eſt vnū
toto: q̄ dicit phus totū ⁊ ꝑfectū idē dico. oē aūt vnū
ꝑ accn̄s reducit̄ ad vnū ſubiecto: nō em̄ eſt accn̄s ac-
cidēti niſi ſubiecto: licet materialiter poſſit variari h̄
multis modis: tamē oēs reducunt̄ ad vnū ſubiecto.
Similit̄ vnū cōtinuitate reducit̄ ad vnū toto: quia
vtrūq; illoꝝ multitudinē habet in potētia diuiſiōis
Ad oba de partiū. Qō autē obijcit̄ de cauſis dōm ꝙ licet res
cauſis ⁊ ꝓo nō ſit vna vel multa ex cauſa efficiēte. dico tamē ꝙ ꝓ-
de efficiēte. ma multitudo cauſat̄ a diſtinctiōe cauſe efficiētis et
effectus: ⁊ ideo etiā in aliquib⁹ nō poteſt iueniri nūe-
rus niſi ꝑ diſtinctionē cauſe ⁊ cauſati: ſicut in intelli-
gētijs ſm eos q̄ ponūt intelligētias ſbas ſeꝑatas/ ⁊
vnā ſub alia ſm ordines motoꝝ ſperaꝝ. vel dicatur
ꝙ eſt cā efficiēs vt efficiēs tm̄/ ⁊ ē cā efficiēs cū rōe exē-
plaris: ⁊ illa ſcda aliquādo eſt in quo vniunt̄ ea q̄ ſūt
vnius exemplaris: ſed hoc nō eſt intētio Dyoniſij: ſ;
ꝓmū: q̄ vnitas ꝓncipij ſm eū minor eſt q̄ȝ vnitas ge
neris. Si aūt querit̄ penes q̄d accipit̄ diuiſio: pōt
dici ꝙ vnū d̄r ſimpl'r/ ⁊ ſm q̄d: ⁊ ſi dicat̄ ſm q̄d ꝙ tūc
erit vnū ꝑ id qō eſt extra vnū: ⁊ hoc eſt cauſa efficiens
in genere vel v'lis: ⁊ ſic accipiunt̄ duo modi.ſ. octau⁹
⁊ ſeptimus. Si aūt d̄r ſimpl'r vnū/ aut ꝑ ſe/ aut ꝑ ac-
cidēs. ſi ꝑ accn̄s tūc eſt quartus modus. ſi aūt d̄r per
ſe/ aut a forma q̄ dat eſſe/ aut a forma que eſt vnitas
ipā. ⁊ ſi a forma que eſt ipā vnitas ſm ꝙ denoīatiue
predicat̄ de nūero/ ſic eſt modus ſecundus. ſi autem
a forma que dat eſſe/ aut illa accipit̄ vt ꝓncipiū/ aut
vt determinās ⁊ diſtinguēs in hoc ens vel illud. ſi ꝓ-
mo modo tunc eſt vnū cōuerſum cū ente: ⁊ ſic eſt mo-
dus primus. Si ſcdo modo aut dat eſſe nature: ⁊ ſic
eſt modus tertius: q̄ ī illa cōparat̄ forma totius ad
partes materiales quib⁹ dat̄ eſſe ſm naturā ab ipſa
forma/ aut vt dat eſſe rōnis: ⁊ hoc aut eſt totū eſſe: et
ſic eſt vnū ſpē/ aut eſt vt pars eſſe: ⁊ ſic eſt vnū gene-
Queſtiūcl'a re. Si autē querit̄ quare Dyoni. cū tangit vnum
ſpē dicit ꝙ ſunt multa in deo nūero/ aut v̄tute: mul-
titudo em̄ cuius vnitas eſt ſpēs nō eſt differēs virtu
te tm̄: ſed numero vt videt̄: qō patet etiā ꝑ ſpēi diffini
tionē quā dat Porphiri⁹ ꝙ ſpēs eſt qō ꝓdicat̄ d̄ plu
rib⁹ differentib⁹ ſolo nūero. Dōm ꝙ magis ſimpl'r Sol'o.
⁊ abſolute cauſat̄ a materie diuiſiōe/ vt ſup̄ diximus
ſed multitudo in ſubſtātijs ſeꝑatis ⁊ angelis eſt per
numeꝝ eius qō eſt ⁊ numerus illius cognoſcit̄ diſti
ctōe virtutū: cū igit̄ in tria diuidant̄ ſupceleſtes eſſen
tie: ſc; in ſubam ⁊ virtutē ⁊ oꝑationem cognoſcimus
nos numerum per operationem ⁊ virtutem in alia
proportione poteſtatis ſe habentē ad ſubſtantiā in il
lo ⁊ in illo angelo: ⁊ ideo ponit multitudinē virtutis
cū multitudine materiali: vtrū autē angeli differant Ad id qō ꝓ-
ſpē vel nō alia eſt queſtio. Ad hoc qō obijcit̄ de cau mo ꝯriat̄ d̄
ſa materiali ⁊ finali dōm ꝙ finalis eſt ꝯn̄s rē ꝑfectā: cā mat̄iali.
⁊ ideo vnū nō accipit̄ ab ipā. in materiali aūt vnū et
multū eſt in potētia: cū igit̄ vnū ſequat̄ eſſe ſequit̄ for
mā vt dātē eſſe/ ⁊ efficientē vt facientē eſſe.

Quare equalitas attribuitur filio: ⁊ etiā ſimilitudo. Arti. X. R

Secundo querit̄ quare equalitas attribuit̄ fi Arg. ꝓo
lio cū ſupra determinatū ſit ꝙ cōuenit equa-
liter tribus. Itē ſi ego ſum equalis tibi bn̄ 2o
ſequit̄ ꝙ tu etiā es equalis mihi: ḡ a ſimili fili⁹ eſt eq̄-
lis patri/ ⁊ pater eſt equalis filio. Forte dices ſicut Sol'o.
cōmuniter dicit̄ ꝙ rō equalitatis īcipit in ſcdo: ⁊ nō
in primo: q̄ oīs ꝓportio ⁊ cōꝑatio preponit ſibi id ad
qō eſt ꝓportio ⁊ cōꝑatio: ⁊ ideo cū pater ſit nō ab alio
nō excedit ratio equalitatis ad rōnē proprij patris.
Cōtra q̄ ſm hoc ⁊ ſpūiſctō appropriāda eſt eq̄li- 3o
tas ſicut filio. P̄ falſum videris dicere. ī geometri 4o
cis em̄ ſepe facit demōſtratōes ſupponētes ꝙ idē an-
gulus eſt equalis ſibi: ḡ equalitas videt̄ eſſe in vno.
P̄ cū ſil'itudo etiā incipiat ī ſecūdo ꝑponendo ſibi 5o
eū cui ē ſil'is: quare nō appropriat̄ filio ſil'itudo ſicut
equalitas. Solo dōm ꝙ equalitas attribuit̄ filio Solutio
grā imaginis/ ad cuius notionē accedit ꝓpinqua ra-
tio equalitatis: ſequit̄ em̄ ſi eſt imago ꝙ eſt equalis/
⁊ nō conuertit̄. Ad ꝓmū ḡ dōm ꝙ cōis equalitas Ad primū.
determiata eſt ſupra rōne eius in quo eſt equalitas:
⁊ hec eſt indifferēs eſſentia: ⁊ ſic attribuit̄ trib⁹ equa
liter. Si autē conſideret̄ rō nomīs vicinius ſe hēt ad
imaginē q̄ȝ ad alteꝝ. Ad aliud dōm ꝙ h̄ ſequit̄ grā Ad 2m
eius ī quo eſt equalitas qō ineſt mihi ⁊ tibi: ſed tamē
rō equalitatis īcipit ī eo ī q̄ eq̄litas eſt facta: nō ī illo
in quo eſt ꝓmo tanta quantitas: ⁊ ideo cū filius īdif
ferentē quantitatē virtualē habeat a patre. pr̄ aūt nō
alio/ vicinius ſe habet equalitas ad filiū q̄ȝ ad patrē.
Ad aliud dōm ꝙ ſol'o eſt bona. Ad id qō contra Sol'onem
obijcit̄ dōm ꝙ ſpūſſanctus eſt quidē equalis: ſed hic ꝓbat.
rationē equalitatis nō habet a rōne emanatiōis: q̄a Ad 3m
nomīe doni nō neceſſario ſignificat̄ aliquid eq̄le do-
natori/ ſicut noīe imaginis ⁊ filij ſignificat̄ equale ꝑ
naturā. Ad aliud dōm ꝙ angulo vno vt vno non Ad 4m
accidit eq̄litas: ſed potius vt refert̄ ad diuerſos q̄b⁹
intelligit̄ addi vel ſubtrahi: ⁊ grā illoꝝ diuerſoꝝ d̄r
eq̄le addi vel ſubtrahi. Ad vltimū dōm ꝙ ſil'itudo Ad 5m
diminute dicit cōueniētiā: q̄ȝtūcūq; ei cōueniat cū al
tero ſil'e erit: ſ; nō eq̄le erit niſi cōueniat ī tāta q̄ȝtitate
virtutis/ ⁊ ꝑ ꝯn̄s oportet cōuenire in tota eſſentia.

Utrū ſpūiſctō debeat attribui vnitatis ⁊ equalitatis cōcordia ſiue cōnexio. Arti. XI. L

Einde querit̃ de hoc q̄d attribuit̃ ſpũiſancto
Obiectõ d eq̃litatis ⁊ vnitatis cõcoꝛdia vel cõnexio. nexus eñi eſt inter nexa: ſpũs aũt ſctũs ſꝫm oꝛdinẽ nature eſt ex patre ⁊ filio: ⁊ iõ in noĩando exꝑmit̃

Solõ Solõ ſicut ſuꝑ patuit: ſpũſſctũs eſt nexus ꝓcedẽs a patre ⁊ filio ꝑ hoc ꝙ eſt amoꝛ vtriuſqꝫ. i. ab vtroqꝫ: nõ eñi amoꝛ ꝓcedit tm̃ ab amãte: ſed etiã vnit amantẽ cũ amato: ⁊ gratia illius vniõis dicit̃ nexꝰ ab Augustino.

Ad obiectõ ñc. Ad obiectũ cõtra dõm ꝙ eſt nexus quaſi vi vinciẽs / ⁊ ille poteſt ſuꝑ cõnexa: ⁊ eſt inter ea q̄ connectit quaſi mediũ: ſed nexus quo ſpũſſctũs dꝛ nexꝰ nõ vi / ſed dulcedine que emanat ab amantibꝫ dulcit̃ nectit: ⁊ ideo ꝑ oꝛdinẽ nature eſt ab vtroqꝫ cõnexoꝛũ: ⁊ in nominatione perſonarum ab eccleſia expꝛimitur poſt vtrumqꝫ.

Quare pater et filius dicant̃ eẽ vnũ vel vnus deus: ſed non vnus quia res eiuſdem nature recte poſſunt dici vnum ſimpliciter eſſe ⁊ cũ adiectione: res vero diuerſe nature non poſſunt dici vnum niſi dicatur quid vnum.

Hic dici opoꝛtet ꝙ pr̃ ⁊ filiꝰ ⁊ ſpũſſctũs recte dicunt̃ eſſe vnũ ⁊ vnus deus: ſed nõ vnꝰ. res eñi due vel plures recte poſſunt dici vnũ eſſe ſi ſint vniꝰ eſſentie ⁊ eaꝝ vna ſit natura. vnꝰ autẽ vel vna nõ poteſt dici de diuerſis rebus niſi addat̃ q̇d vnꝰ vel vna: quo addito recte poteſt dici de rebus ⁊ vnius ⁊ diuerſe ſubſtãtie. Vñ Aug. in. vj. lib. de tri. ſic ait: Neſcio vtrũ inueniat̃ in ſcripturis dictũ vnuũ ſunt: quoꝝ eſt diuerſa natura. Si aũt ⁊ aliq̄ plura ſunt eiuſdẽ nature ⁊ diuerſa ſentiãt: nõ ſunt vnũ inquãtũ diuerſa ſentiũt. cũ g̊ ſic dicitur vnũ vt nõ addat̃ q̇d vnũ: ⁊ plura vnũ dicunt̃ eadem natura atqꝫ eſſentia: nõ diſſidẽs neqꝫ
8 diſſentiẽs ſignificat̃. Unde paulus ⁊ appollo q̄ ⁊ ambo hoĩes erãt ⁊ idẽ ſentiebãt vnum eſſe dicunt̃ cũ dꝛ: Et q̄ plãtat ⁊ q̄ rigat vnum ſunt. Cũ ꝟo addit̃ q̇d vnũ põt ſignificari aliq̇d ex pluribus vnũ factum: quãuis diuerſa natura: ſicut aĩa ⁊ coꝛpus non pñt vtiqꝫ dici vnũ. Quid eñi tã diuerſum niſi addat̃ vel ſb intelligat̃ q̇d vnũ. ſ. vnꝰ hõ. Vñ apl̃s: Qui adheret inq̄t dño: ſpũs vnus eſt. Non dixit vnus eſt vel vnũ ſũt: ſꝫ addidit ſpũs. Diuerſi ſunt eñi natura ſpũs hoĩs ⁊ ſpũs dei: ſed inherẽdo fit ſpũs hoĩs vnus ſpũs cũ deo: quia particeps fit veritatis ⁊ beatitudinis illius. Si g̊ de his q̄ diuerſe ſubẽ ſunt recte dꝛ ꝙ ſint vnus ſpũs: quãto magis q̄ vnius ſubſtantie ſunt recte dicunt̃ vnus deus eſſe. Pater g̊ et filius vnũ ſũt vtiqꝫ ſꝫm vnitatẽ eſſentie ⁊ vnꝰ deus: in quo ⁊ arriana hereſis dãnat̃ q̄ pr̃em ⁊ filiũ ⁊ ſpm̃ſanctũ (vt ait Aug. in lib. de hereſi) nõ vult eſſe vniꝰ eiuſdẽqꝫ ſubſtãtie atqꝫ nature: vel vt expꝛeſſius dicat̃ eſſentie: que grece dꝛ vſia: ſꝫ filiũ eſſe creaturã. necnõ ⁊ ſabelliana q̄ (vt ait Aug. ĩ eodẽ libꝛo) dicebat xp̃m eundẽ ip̃m ⁊ patrẽ ⁊ ſpm̃ſanctũ eſſe: vt eſſet trinitas nominũ ſine ſubſiſtẽtia pſonaꝝ. Utrãqꝫ peſtẽ (vt ait Aug. ſuꝑ Joãnẽ) elidit ꝟitas dicẽs: Ego ⁊ pat̃ vnũ ſumꝰ. vtrũqꝫ audi ⁊ aduerte ⁊ vnũ ⁊ ſumꝰ: ⁊ a caribdi ⁊ ſcilla liberaberis. q̄d eñi dixit vnũ liberat te ab Arrio. ꝙ dixit ſumus liberat a Sabellio. Si vnũ ergo nõ diuerſum. ſi ſumus ergo pater ⁊ filius. ſumus eñi nõ diceret de vno: nec vnũ de diuerſo. Erubeſcant ergo ſabelliani q̄ dicunt ip̃m eſſe patrem qui eſt filius cõfundentes perſonas: qui ⁊ dicti ſunt patripaſſiani: quia dicunt patrẽ fuiſſe paſſum. Arriani ꝟo dicunt aliud patrẽ eſſe: aliud filiũ nõ vnam ſubſtantiã: ſed duas: patrẽ maioꝛẽ: filiũ minoꝛem. Noli hoc dicere tu catholice. In medio ergo nauiga vtrũqꝫ periculoſũ litꝰ deuita: ⁊ dic: Pater pater eſt: ⁊ filius filius eſt Alius pater: alius filius: ſed nõ aliud immo hoc ip̃m: qꝛ vnus deꝰ. Ecce oñſum eſt q̄re vnitas in patre eſſe dicat̃ cũ tres illi vnum ſint.

Quare dicit̃ eſſe equalitas in filio cũ ſit vna equalitas trium.

Nunc videamus quare equalitas dicat̃ eſſe in filio cũ vna ⁊ ſũma eq̄litas ſit triũ. Hoc iõ foꝛte dictũ eſt: qꝛ filius genitus eſt a pr̃e eq̄lis gignẽti ⁊ dono q̄d ab vtroqꝫ ꝓcedit: et iõ illa tria dicunt̃ eſſe equalia ꝓpter filiũ. Filius eñi hẽt a patre vt ſit ei eq̄lis et ſpũiſancto et ſpũſſctũs ab vtroqꝫ hẽt vt ſit eq̄lis vtriqꝫ hoc aũt ſine aſſertiõis ſuꝑcilio et maioꝛis intelligẽtie p̃iudicio dicimus: malẽtes in apertõne tã clauſoꝝ ſermonũ peritioꝛes audire q̄ꝫ aliquid alijs influere.

Quare in ſpũſancto dicitur eſſe vtriuſqꝫ concoꝛdia vel connexio.

Q̄d aũt in ſpũſctõ dꝛ eſſe vtriuſqꝫ cõcoꝛdia: et ꝑ eũ oĩa ꝯnexa facilioꝛ eſt ĩtelligẽtia nob̃ p̃miſſa ad mẽtẽ reuocãtibꝰ. Supꝛa eñi ſꝫm auctoꝛitates ſctõꝝ dictũ eſt ꝙ ſpũſſctũs amoꝛ ẽ quo pr̃ diligit filiũ: et filiꝰ pr̃em. Recte ergo ſpũſſctũs dꝛ cõnexio vel cõcoꝛdia pr̃is ⁊ filij et ꝑ eũ oĩa cõnexa. Vñ Aug. in. v. li. de triñ. Cõio quedã cõſubſtãtialis patris et filij eſt amboꝝ ſpũſſctũs. Idẽ in. vij. li. de trinitate Spũſſanctus eſt ſumma charitas vtrũqꝫ cõiungens: noſqꝫ ſubiungens.

Arti. XII **An pater et filius dici poſſunt vnus.**
M Einde querit̃ de hoc qꝺ dicit in lr̃a ibi: [Hic
d dici oportet ꝙ pater ⁊ filiꝰ recte dicunt̃ vnū.
Argu. p̄mo ⁊c.] Videt̃ em̄ ꝙ vnus abſolute debeāt dici
ꝙ vnus eſt vnū eſſentiale cū oē vnū ſit a forma: g̃ pa/
2o ter ⁊ filius ſunt vnus/ſicut vna natura. Itē cū di
co vnus deus ſi vnū notat diſtinctionē: vt dicit ma/
giſter/ tunc trahet hūc terminū deus ad ſtandū ꝓ ꝑ/
ſona/ ⁊ tūc erit pro qualibet ꝑſona locutio falſa: g̃ vi/
3o det̃ ꝙ pater ⁊ filius nō ſunt vnus deus. Itē plus
differūt hoc albū ⁊ hoc muſicū in ſorte q̄ȝ pater ⁊ fili
us. Probatio: differūt em̄ ꝑ albedinē ⁊ muſicā/ que
ſunt entia abſoluta: licet cōueniāt in ſubiecto. pr̄ aūt
⁊ filius nō diſtinguunt̃ ꝑ aliq̇d abſolutū: g̃ cū poſſū
dicere hoc albū ⁊ hoc muſicū ſorte demōſtrato ē vnꝰ
ita ꝙ vnus ſubſtantiuet̃ videt̃ ꝙ multo magis poſ/
ſim dicere pater ⁊ filius ſunt vnus: ⁊ hoc negat ī lr̃a
Solutio Solꝰ dōm ꝙ nō poteſt dici pater ⁊ filius ſūt vnꝰ
p̄ncipalis ⁊ ⁊ rō ſepe dicta eſt: qꝛ vnꝰ in maſculino ſignat ens for
ad primū. matū qꝺ cōuenit rōi ꝑſone: in neutro aūt ens īforme
qꝺ cōuenit eſſentie: ⁊ iō nec adiectiue nec ſubſtantiue
poteſt dici pater ⁊ filius ſunt vnus: ⁊ ꝑ hoc patet ſo/
Ad alia. lutio ad primū. Ad aliud dōm ꝙ dupl'r ſignificat̃
diſtinctio. ſ. vt cōcepta/ ⁊ vt exercita: ſicut ſophiſte di
cunt de negatiōe cū dr̄ nego. gas. ſignificat̃ negatio
vt cōcepta que nō habet actū negatiōis: ⁊ iō ꝓpoſitio
in qua ponit̃ eſt affirmatiua: vt cū dr̄ nego mundum
fuiſſe ab eterno. Eſt autē negatio ſignificata vt exer/
cita/ que hēt negatōis actū: ⁊ iō facit orationē negati
uā q̄ ſignificat̃ cū dr̄: ego nō ſum aſinus: nemo eſt leo
Applicatio nullus hō eſt lapis/ ⁊ hmōi. Sil'r in diuīs quedā
noīa ſignificāt diſtinctionē implicite: vt termī nume
rales. quedā aūt vt cōceptū/ ſicut diſtinctū/ relatū/
⁊ hmōi. quedā aūt vt exercitā: vt cū dr̄ generās vl' ge
nitus ⁊ hmōi. ⁊ illa ſola trahunt hunc terminū deꝰ:
⁊ quoſdā alios ſubam ſignificantes ad ſtandū ꝓ per
ſona: ⁊ ideo nō poſſumus dicere: pater eſt alius deꝰ
q̄ȝ filius/ vel diſtinctus deus a filio: ſed vnus deꝰ cū
filio: ⁊ deus generās deū filiū/ cū em̄ alius ⁊ diſtictꝰ
nō ſignificēt niſi cōceptū diſtinctōis cōceptū illū po/
net circa formā ſignificatā in hoc noīe deus: ⁊ iō fal/
ſificatur locutio.

Arti. XIII. **An Paulus et Appollo et qui plantat et**
N **qui rigat poſſunt dici vnum.**
Einde querit̃ de hoc qꝺ dicit: [Paulus ⁊ ap
d pollo qꝛ ambo hoīes erant ⁊ idē ſentiebant.
Arg. primo ⁊c.] ſ. a. Nō em̄ videt̃ ſufficere ad hoc ꝙ dicā
tur vnū: qꝛ hoīes ſunt/ ⁊ vnū ſubijciunt: qꝛ talis vni
tas ſimpl'r relinq̇t pluralitatē: g̃ nō dicunt̃ ſimplicit̃
Solꝰ vnū. Itē ſi dicas ꝙ vniunt̃ in indiuiſibili ſpū hoc
In ꝯrtiū. nihil eſt: qꝛ hoc facit eſſe vnū ſpm̄: vt dicit in lr̃a: ⁊ nō
abſolute eſt vnū. hic autē dr̄ ſimpl'r ꝙ qui plātat et q̇
2o rigat vnū ſunt. P̄ videt̃ eſſe cōueniētia etiā in pla
centia mali nunq̇d a tali placētia poſſumus illos di
cere vnū: cōſtat ꝙ nō: g̃ nec hic paulus ⁊ appollo ſūt
3o vnū. Itē quādoq̇ȝ diſſentiūt boni inter ſe/ ⁊ vterq̇ȝ
bene ⁊ meritorie mouet̃: g̃ videt̃ ꝙ nō a cōſenſu poſ/
Solꝰ ſint dici vnū. Solꝰ dōm ꝙ paulus ⁊ appollo di/
p̄ncipalis ⁊ cunt̃ vnū in natura/ natura quodāmō ſumpta/ ⁊ nō
ad primū. ſimpl'r. eſt em̄ natura ex qua pullulat pullulās p̄mū
⁊ ſic fides in primis fundatoribꝫ eccl'ie fuit in rōe na/
ture: ⁊ eſt adhuc in p̄dicantibꝫ fidē vt natura talis: ⁊
in illa natura vniti erāt paulus ⁊ appollo: ⁊ iſte ītel/
lectus accipit̃ ex gloſa ibidē: qꝛ vult ꝙ fuerint vnum
nature ī plantando ⁊ rigando: ⁊ bene concedo ꝙ illa Ad ſolꝰ p̄ⁱ
ſolꝰ nulla eſt que dicit illa eſſe vnū que vniunt̃ in in/ argumēti
diuiſibili p̄mo ꝑ cōſenſum et amorē: nō em̄ ſunt vnū
niſi quid addat̃. ſ. vnū/ ſicut ſpūs vnus/ vel cor vnū/
⁊ aīa vna/ ⁊ hmōi. Ad id autē qꝺ querit̃ vtrū con/ Ad 2m
ſentiētes in aliquo poſſint dici vnū vel aliq̇d vnū: vt
ſpūs vel cor ⁊ hmōi: dōm ꝙ nō. cōſenſus em̄ illoꝝ in
eo eſt ꝙ non vnit in aliquo: ſed potius diuidit̃ ſm ꝙ
habet̃ ab illis. Ad aliud dōm ꝙ bene poſſunt ſan/ Ad 3m
cti diſſentire in volito: ſed in forma ⁊ fine volendi nō
diſſentiūt: qꝛ quilibet vult hoc qꝺ vult ex charitate/ ⁊
propter deū ſi diuerſa velint īterdū ſic̄ ⁊ angeli ī celo

Vtrū poſitis duobus inaſcibilibus ſeque Arti. XIIII.
ret̃ duos eſſe deos: et an caput omniū eſt fili O
us: et caput chriſti deus: et an vniuerſe crea
ture referantur ad deum.
Einde querit̃ de notulis hic ab Hilario poſi
d tis: ⁊ primo de illa: [Si q̇s innaſcibilē. ⁊c.]
Hec em̄ inducit̃ ad hoc qꝺ ꝑ eā ꝓbat̃ ꝙ inna/ Argu. p̄o
ſcibili ꝓprie cōuenit vnū eſſe: ꝙ autem dicit ꝙ poſitis ꝯ p̄mū
duobꝫ inaſcibilibꝫ ſequit̃ duos deos eſſe videt̃ nō ſeq̇
qꝛ relatiōes nō diſtinguūt eſſentiā: ſed ꝑſonas tm̄: cū
autē dicunt̃ duo dij hoc eſſet per diuiſionem eſſentie
Itē inaſcibilitas eſt negatio potius q̄ȝ affirmatio: 2o
vt ſupra habitū eſt in. xxviij. diſ. g̃ ex multitudine il/
lius nō ſequit̃ multitudo deoꝝ. P̄ querit̃ de h̄ qꝺ Queſtiūcl'a
dicit in hac eadē nota ꝙ caput oīm eſt filius: ⁊ caput 2a
xp̄i deus: aut em̄ cū dr̄ caput oīum filius intelligitur
caput ꝑ nature cōformitatē/ aut ꝑ deitatē. ſi p̄mo mō
tunc filius nō eſt caput oīum. P̄ tunc caput accipe Obiectio
ret̃ equoce in verbo ſequēti: qꝛ ꝑ humanitatē xp̄s eſt in ꝯtrū
caput oīum hoīum: vel ad minus in humanitate: ⁊ h̄
modo ſuū caput nō eſt deus pr̄. Si autem intelligit̃
p er deitatem: hoc modo pater nō videt̃ eſſe caput fi/
lij: qꝛ nō eſt maior ip̄o. caput autē dicit rōnē altitudi
nis ⁊ gradus. Si dicas ꝙ nō dicit gradum: ſed p̄n/
cipiū. Cōtra hoc eſt qꝺ habet̃ in lr̃a in fine eiuſdem
notule vbi dic̄ ꝙ ad vnū deū oīa hoc gradu ⁊ hac cō/
feſſione referunt̃. Vlterius querit̃ adhuc de h̄ qꝺ Queſtiūcl'a
dicit ī eadē nota: ſic em̄ ad vnū initiabilē oīm initiū ꝑ 3a
filiū vniuerſa referimus: videt̃ em̄ ꝙ īmediata rela/
tio creature ſit in duos. ſ. filiū ⁊ ſpm̄ſanctū: qꝛ illi am
bo miſſi ſunt ad reducendā rōnalē creaturā/ ⁊ ſic īme
diata relatio duoꝝ eſt in vnū: g̃ nō ſaluat̃ ordo natu/
re: qꝛ in nullo ordine duo ex equo referunt̃ ad vnum
qꝛ cōtingeret ꝙ illa duo in ſe nō haberēt ordinē: et h̄
eſſe nō poteſt in aliquo in q̄ ponit̃ ordo nature So Solutio
lutio dōm ꝙ Hilarius ſubtiliter ⁊ bene locutꝰ ē hic. ad primū.
ſicut em̄ ſupra diximus in oī ordine nature eſt pone/
re p̄ncipiū illius ordinis ex quo alij ⁊ ip̄e nō ex alio ⁊
ex quo alius q̄ ex alio/ ⁊ q̄ ex alio ex quo nullus: quia
aliter nō ſtaret ordo nature/ ⁊ eſſet inordinatio: ⁊ iō ſi
duo īnaſcibiles ponerent̃ eſſent duo q̄ nō ab alio ex q̄
bus alij/ cū igit̃ illi nō diſtinguerent̃ in ꝓprietatibus
cū vterq̇ȝ eſſet p̄ncipiū nō de p̄ncipio oporteret ꝙ dif
ferrēt ꝑ eſſentiā: ⁊ ſic eſſent duo dij: ⁊ hec eſt intentio
hilarij. dōm g̃ ad primū ꝙ notiōes nō diuidūt: ſȝ or/
do nature exigeret hoc: vt iam patuit. ꝑ hoc etiam pa
tet ſolutio ad ſequens. Ad id qꝺ vlterius queritur Ad q̄ſtiūcu
dōm ꝙ caput accipit̃ ſm deitatē vtrobiq̇ȝ: ⁊ nō dicit lā ſcdam
gradū in patre reſpectu filij: ſed principiū tm̄: ſed po/
nit p̄ncipiū ⁊ gradū reſpectu nature: ⁊ hunc gradū in

Ad q̄stiūculam. tertiā. tellig̃it Hilarius. Ad id qḋ vlterius querit̃ dōm meo iudicio ꝙ nō eſt imediata relatio duoꝝ in vnum ſm ordinē nature: ⁊ ideo cōſtat errare grecos: vnde ſpūs miſſus cōuertit in ſe ⁊ in filiū/ ⁊ filius in ſe ⁊ ī patrē: ⁊ ibi ceſſat relatio ad aliū: ſed tamē vna ꝯuerſio ē in tres ſm ꝙ p̄mū ſumit̃ in ordine eſſentiaꝝ: ⁊ ſic non loquit̃ hilarius: ſed cōiter ſm ꝙ fit cōuerſio tā in eēntiā primā q̄ȝ in relatione ꝑſonaꝝ adinuicē. ꝑſona em̄ q̄ eſt ab alia refert̃ in eā ꝑ nature ordinē qḋ habet ab ea Alia notula Hilarij incipit infra: Minus forte exp̄ſſe videt̃. ⁊c. ⁊ illa deberet cadere in principio iſti⁹ diſtinctōis in qua agit̃ de ſimilis ⁊ equalis. Eſt aūt intentio hilarij loqui cōtra hereticos ſabellianos/ qui etiā patripaſſiani dicunt̃: q2 patrē in filio paſſum fuiſſe dicunt: ⁊ dicit ꝙ ſyndeus p̄mo dixerat ꝙ tres ꝑſone tres erāt ꝑ ſubam ⁊ ꝑ ꝯſonātiā vnū: ⁊ ideo arriani dixerūt tres ſubſtantias/ ⁊ nō eſſe vnū ens niſi in cōſonantia voluntatis: ⁊ dicit ꝙ hoc nō fuit intentiōis patrū vt aſtruerēt hereſim: ſed excluderēt errorem ſabellij qui numero notionū eluſit. i. falſificat numeꝝ ꝑſonaꝝ dicēs eundē in ſubſtantia ⁊ ꝑſona eſſe patrem cū vellet: ⁊ cū vellet filiū/ ⁊ cū vellet ſpm̄ſanctū. vnde intenderūt ꝙ accipet̃ ſuba ab actu ſubſtandi ꝓ ſubſiſtentia ⁊ ꝑſona: ⁊ cōſonantia nō diceret tm̄ cōformitatē voluntatū: ſed vnitatē eſſentie ⁊ cōnexionē/ q̄ eſt ſpūſſctūs: ⁊ ideo cōſonātia que importat vtrūq3 conuenientius dicebat̃ q̄ȝ vnitas eſſentie/ q̄ tm̄ alteꝝ importabat. in alijs autē lr̃a eſt manifeſta per ſe.

Utrum pater vel filius ſpūſancto diligat cum diligere idem deo ſit quod eſſe.

Diſtinctio XXXII. Mouet et ſoluit dubitatōnē ortā ex approp̄atōe q̄ ſpūiſācto appropriat̃ cōcordia ī fi. p̄cedentis diſ. ibi: Ex aūt ī ſpūſancto. a

Icoritur queſtio ex p̄dictis deducta dictū eſt ſupra atq3 ſctōꝝ auctoritatibus oſtēſum ꝙ ſpiritusſanctus eſt cōmunio patris ⁊ filij ⁊ amor quo pater ⁊ filius ſeinuicē diligūt. Ideo q̄ritur vtrū pr̄ vel filius ꝑ ſpm̄ſctm̄ diligat. Qḋ vtiq3 videt̃ oportere dici ſm auctoritates ſupra poſitas: quibus oſtendit̃ ſpm̄ſanctū eſſe quo genitus a gignēte diligat̃: genitoremq3 ſuū diligat. Sed ecōtra ſi pater vel filius dicat̃ diligere ꝑ ſpm̄ſanctū videt̃ eſſe ꝑ ſpm̄ſanctū: q2 nō eſt aliud deo eſſe: ⁊ aliud diligere ſed idē: q2 vt ait Aug. in. xv. li. de tri. Quicq̄d ſm qualitates in illa ſimplici natura dici videt̃ ſm eſſentiā eſt intelligendū: vt bonus magnus: īmortalis: ſapiens: diligēs: ⁊ hmōi. Ideoq3 ſi pater vel filius diligit ꝑ ſpm̄ſanctū per ipſum ſpm̄ eſſe videtur: neq3 tm̄ eſſentia ſua diligit: ſed etiam dono.

Hec queſtio inſolubilis eſt hūanum ſuperās ſenſum in qua auctoritates ſibi occurrunt.

Huic queſtioni cum altitudinē nimie ꝓfunditatis cōtineat id ſolū reſpondemus qḋ Auguſtinus ſignificare videt̃. ſ. ꝙ pater ⁊ fili⁹ ſe diligant: ⁊ vnitatē ſeruent. non ſolū eſſentia ſua: ſed ſuo dono proprio: qḋ licet ſupra poſitū ſit: iterare tamē nō piget: quia ſic expedit Ait ergo Aug. ī. vj. li. de tri. ita: Manifeſtū eſt ꝙ nō aliq̄s duoꝝ eſt quo vterq3 cōiungit̃ quo genitus a gignēte diligatur genitorēq3 ſuū diligat ſintq3 nō ꝑticipatione ſ3 eſſentia ſua: neq3 dono ſuꝑioris alicuius: ſed ſuo ꝓprio ſeruantes vnitatē pacis. Ecce hic dicit ꝙ eēntia ſua ⁊ dono ſuo ſeruāt vnitatē. Idē in. xv. li. de tri. ait: In illa trinitate q̄s audeat dicere patrē nec ſe nec filiū nec ſpm̄ſctm̄ diligere niſi ꝑ ſpm̄ſctm̄. H apte oñdit pr̄e3 nō tm̄ ꝑ ſpm̄ſanctū diligere: non aūt ſimpliciter dicit patrē nō diligere ꝑ ſpiritumſanctum. A

Icorit̃ queſtio ex predictis deducta. ⁊c.] b Habito in precedenti tractatu de ꝓprietatibus: agit̃ hic de cōꝑatiōe ꝑſonaꝝ adinuicē ſm ꝓprietates illas: ⁊ de cōꝑatōe ꝓprietatū ad ꝑſonas ⁊ eſſentiā: ⁊ ideo diuidit̃ in partes duas: ī quaꝝ prima oſtendit̃ cōꝑatio ꝑſonaꝝ adinuicē ſm illas ꝓprietates. In ſecunda aūt querit̃ qualiter proprietates ſe habeāt ad ꝑſonas/ ⁊ ad eſſentiā: ⁊ hec incipit in ſequēti diſtinctiōe ibi. [Poſt p̄dicta interi⁹ conſiderata.] Diſtinctio aūt iſta diuidit̃ in quattuor partes: q2 em̄ in prehabitis dictū eſt ꝙ ſpūs eſt cōnexio patris ⁊ filij: ideo querit̃ hic in p̄ma ꝑte vtrū pater et filius diligāt ſe ſpūſancto/ vel ꝑ ſpm̄: q2 aūt hoc cōcedit̃ videt̃ a ſimili eſſe cōcedendū ꝙ pater ſapit ſapientia genita: ⁊ ideo in ſcđa parte querit̃ de hoc ibi: [P̄ diligenter inueſtigari oportet.] q2 hoc nō cōceditur ideo in tertia querit̃ vtrū vna tm̄ ſapiētia ſit in diuis vel plures ibi: [Poſt hoc queri ſolet a quibuſdā vtꝝ vna tm̄. ⁊c.] In quarta aūt reuertit̃ ad queſtionem primā oſtendēs eā inſolubilē eſſe ibi: [P̄ diligēter notandū eſt. ex his patet ſententia.

An iſte ſunt vere pater diligit filiū ſpūſancto: ⁊ pater ⁊ filius diligūt ſe ſpūſancto. Arti. B

Incidit aūt queſtio de hac locutione: Pat̃ diligit filiū ſpūſancto/ vel pater ⁊ filius diligūt ſe ſpūſctō. que licet ſupra diſtinctōe. x. diſputata ſit: tamē ꝓpter diuerſitatē opinionū ⁊ hic tangēda eſt aliter q̄ȝ ſupra. Videt̃ aūt eſſe vera: q2 in quadā Obijcit̃ p° epl̃a ad beatū Bern. ita dicit Hugo de ſctō victore: per auct̃res. Si ſpūſſanctus diceret̃ amor cordis tui/ ſicut ſpūſſanctus đr amor patris ⁊ filij: quis queſo poſſet negare 2° de ſpūſancto: hoc eſt amore tuo diligere: ḡ a ſimili/ ſicut etiā idē intēdit: pater ⁊ filius diligūt ſe ſpūſantto qui eſt amor eoꝝ. Itē ibidē: Si recte diligere diceris amore qui de te procedit cur pater ⁊ filius nō recte dicant̃ diligere amore qui ab eis procedit: ḡ pr̄ et 3° filius diligūt ſpūſancto Unde magiſter Hugo ſb̄dit ibidē: Heccine ſoluta eſt illa queſtio quā inſolubilē putāt/ quā inſolubilē dicunt ⁊ ſcribunt: ⁊ videtur 4° hoc dicere ꝓpter auctorē iſtius libri in vltimo ca. iſti⁹ diſtinctōis: Itē ibidē: Si ſpūſſanct⁹ eſt amor vtriuſq3 cur nō pater đr ſpūſancto hoc eſt ſuo amore diligere: cur etiā filius nō đr recte ſpūſctō hoc eſt ſua dilectione amare: 5° Itē ibidem: Animus hūanus amor nō eſt: ſ3 ab ipo amor procedit: ⁊ ideo ſeipo nō diligit 6°

ſed amor eſt qui a ſeipo ꝓcedit. pater ⁊ᵒ amor ē ⁊ ſpi
ritusſanctus eius amor eſt: ⁊ ideo pater diligit ſeipo:
diligit ⁊ ſpūſctō: diligit ſeipo amore: diligit ſuo amo-
7ᵒ re. Ad hoc ſunt etiā auctoritates auguſtini hic ⁊ ſu
pra diſtinctiōe. x. inducte: ⁊ auctoritates Hiero. que
Ar. 2ᵒ ꝑ rō nē. ſupra diſ. x. in lr̄a iacet. Hoc etiā videt̄ ꝑ rationem
quia omni amore aliquis diligit/ ⁊ aliquid diligit̄: ſʒ
ſpūſſanctus veriſſime eſt amor: ḡ ipo aliquis diligit/
⁊ aliquid diligit̄: nō aūt eſt amor niſi patris ⁊ filij: er-
2ᵒ go ſpūſancto diligūt pater ⁊ filius. Itē ſicut magi-
ſter dicit Hugo quare timet̄ iſta cōcedi: pater ⁊ filiꝰ
diligunt ſe ſpūſancto. ſi propter hoc qđ ſequit̄ ꝙ ſint
ſpūſancto hoc nō ſequit̄: quia nec in inferioribꝫ/ nec ī
aliqua natura diligens eſſe/ vel dilectionē accipit ab
ipo amore quo diligit: ſed potius diligendo amor ab
ipo procedit/ ⁊ eſſe a diligente accipit: ḡ videt̄ ꝙ pro-
Solᵒ prijſſime cōcedi debeat. Et ſi dicas ꝙ timet̄ ꝓpter ſi
Inſtantia qđ eſt 3ᵐ mile: quia ſequit̄ ꝙ eſſet ſapiens ſapientia genita: hoc
nihil eſt: quia hʒ cōſtat ꝙ ſapientia ſm modū intelligē
di non procedit a ſapiente: ſed in ſapientē a re de q̄ eſt
ſapiētia. dilectio aūt oīs a diligente procedit: ſic̄ etiā
ſupra diſtinctione. x. eſt oſtenſum: ḡ trepidat̄ timore
4ᵐ vbi nō eſt timor: vt videt̄. Itē ſpūſſctūs eſt amor
⁊ dilectio nō tm̄ proprie: vt dicit Aug. ſed etiā appro
priate: accipiamus ḡ ſm ꝙ ipe eſt charitas vel amor
proprie: quero ſi hec charitas ſit ꝑfecta vel nō: ꝯſtat
ꝙ ſic: ḡ elicit actū ꝑfectiſſimū diligendi: non niſi in eo
cuius eſt charitas: ḡ ſpūſſanctus in patre ⁊ filio dile-
ctionis actū elicit: ſicut ḡ tu diligis dilectiōe virtute
ita videt̄ ꝙ pater ⁊ filius diligunt dilectiōe q̄ eſt ſpiri
Solᵒ. tuſſanctus. Si forte dicas ꝙ duplex eſt charitas
in diuinis. ſ. eſſentialis ⁊ perſonalis. eſſentialis facit
Inſtantia qđ eſt 5ᵐ diligere in patre ⁊ filio. perſonalis autē nō. Cōtra
nō eſt imperfectior perſonalis q̄ʒ eſſentialis/ cū igitur
perfectio dilectionis ſit in boc ꝙ elicit actū poteſt per
ſonalis illū actū elicere/ ſicut eſſentialis: vt videtur.
6ᵐ Itē in imagine ſicut noticia diſtinguit̄ a mēte/ ita
amor ab vtroqʒ: ⁊ tamē poſſum dicere mens noticia
quā gignit nouit: ⁊ amore qui ab ea procedit diligit
7ᵐ ergo videt̄ ꝙ ſimiliter debeat cōcedi in diuis. Itē
pater in verbo ſuo perſonali dicit filiū: ⁊ dicit oīa: vt
dicit Anſhel. ergo videt̄ ꝙ ſicut verbo dicit oīa ita
Solᵒ poſſit cōcedi pater ⁊ filius diligunt ſpūſancto. Si
forte dicas ꝙ cū dicit̄: pater dicit verbo ſuo oīa: li
verbū cōnotat effectū in creatura ratione cuius ipm
poteſt eſſe principiū dicendi: ſed cū dicit̄ pater diligit
nihil cōnotat̄: ⁊ ideo nō poteſt apponi ſpūiſctō: q2 no
taret̄ auctoritas ⁊ ratio principij reſpectu ſuppſiꝰ.
Inſtantia qđ eſt 8ᵐ. Cōtra ſm hoc em̄ hec erit vera: pater ⁊ filius dili-
gunt nos ſpiritusancto: ⁊ cum illud diligere ſit eſſe ſi
cut ⁊ illud quo ſeinuicē diligunt videtur ſequi idē in-
cōueniens ex illo ⁊ ex iſto: ergo videtur ꝙ proprie et
ab eterno vera ſit illa: pater ⁊ filius diligunt ſe ſpiri-
tuſancto. Si ꝓpter hoc dicatur ꝙ vera eſt ſunt mul-
te rationes in oppoſitū quaꝝ vna eſt in littera. ſ. ꝙ di
ligere eſt eſſe: ſi ergo diligit ſpiritusancto ipe eſt vl' ipi
9ᵐ ſunt ſpūſancto: ⁊ hoc eſt abſurdū Item diligere eſt
velle bonū/ ⁊ vnū eſt velle triū/ ⁊ vnū bonū triū: ergo
vna dilectio trium: illa autem nō eſt a ſpiritusancto:
10ᵐ ergo nō poteſt dici ꝙ diligant ſe ſpiritusancto. Itē
bonitas attribuitur ſpirituiſancto: ergo cū pater ⁊ fi
lius non ſint boni bonitate ſpiritusſancti: videtur ꝙ
a ſimili nō diligant etiā dilectione que eſt ſpiritusſan
11ᵐ ctus. Item in nulla alia notione denominat̄ vna

perſona a proprietate alterius: cū autem dicitur pa-
ter ⁊ filius diligunt. ⁊c. li diligunt determinat patrē
⁊ filium cum ſit notio ſpiritusſancti: ergo videt̄ ꝙ fal
ſo: neceſſe eſt ergo ꝙ ſtet eſſentialiter li diligūt. So Solutio
lutio dicendum ꝙ hic ſunt multe opiniones: ſicut col
ligitur ex ſcriptis doctorum. Sūt quidam qui di- Opinio pᵃ
cunt omnes huiuſmodi locutiones eſſe falſas/ ⁊ ī ſuo
ſimili retractatas. vnde ſicut pater nō eſt ſapiens ſa-
pientia quam genuit: ita nō diligit dilectione que ab
ipo procedit. Secundi dicunt ꝙ eſt vera: ſed non 2ᵃ
propria/ ⁊ reducunt ad proprietatem: pater ⁊ filius
diligunt. ⁊c. id eſt dilectiōe que eſt eſſentialiter dicta:
ſed appropriabilis eſt ſpirituiſancto. vnde ablatiuus
ſpiritusancto ſm ipos ſtat ibi vt propriū ratione cu-
ius ſit appropriatio ſicut impropria eſt iſta: pater co
gnoſcit filio: quia cognoſcit cognitione que appropa-
bilis eſt filio. Contra has duas opiniones obijci- Obo ꝯ iſtas
tur ſic ꝙ non tm̄ Auguſtinus ſed ⁊ alij auctores non opiniōes pᵃ-
tm̄ ponunt hoc ꝙ pater ⁊ filius diligunt ſe ſpiritusan ma.
cto: ſed etiam multi philoſophi probant: ⁊ Auguſti-
nus rationē inducit que hic habetur in littera: et ſu-
pra diſtinctione. x. Pʒ ſi ſm appropriationē conue 2ᵃ
niret tm̄ ſpirituiſancto dilectio qua ſe diligunt pater
⁊ filius tunc non deberet remoueri a patre ⁊ filio. di
cit autem hic ꝙ non aliquis duorum eſt dilectio qua
vterqʒ coniungitur: et ſimiliter ꝙ ſuo proprio dono
ſeruant vnitatem/ ſicut in vinculo pacis: ergo quia
iſte opiniones directe ſanctorum verbis contrarian- Solᵒ otāgit̄
tur: ideo plures ⁊ doctōres iſtas opiniones nō tenēt
Sunt autem tertij qui ſequuntur Symonē tor- 3ᵃ.
nacenſem qui dicunt ꝙ eſt vera ⁊ propria: ſed cum di
citur pater ⁊ filius diligunt ſe ſpiritusancto ablatiuꝰ
conſtruitur in deſignatione ſigni/ vt ſit ſenſus: pater
⁊ filius diligunt ſe: ⁊ huius ſignum eſt ꝙ vnus ſpiri
tus ab eis cōmuniter procedit. Cōtra hos autem Cōtra pᵐ.
iterum obijcitur: iſti duo amici diligūt ſe amore qui
ab eis procedit conſtruitur ablatiuus amore forma-
liter/ ⁊ in habitudine cauſe formalis: ergo a ſimili et
hic cum dicitur pater ⁊ filius diligunt ſe ſpiritusan-
cto/ vel amore qui eſt ſpiritusſanctus conſtruitur in
habitudine quaſi cauſe formalis. Ad hoc autem il Solᵒ
li dicunt ꝙ nō eſt ſimile in inferioribꝫ ⁊ in diuinis: q2
in amore creato ſm intellectū duo ſunt. ſ. ꝙ amor eſt
⁊ ꝙ eſt forma voluntatis nō per ſe exiſtens. quātum
ad primū procedit amor ī amatū: ⁊ quo ad hoc tenet
ſimilitudo. quo ad ſecundū habet habitudinem for-
me ad amantē: ⁊ quo ad hoc nō habet ſimilitudinē:
q2 ſpūſſanctus nō informat patrē ⁊ filiū: ſed eſt ꝑſona
in ſe ⁊ ſm ſe vna ⁊ diſtincta. Sic etiā ſoluunt obie In pᵒ qđ ꝑ
ctionē ſupra factā. ſ. ꝙ omi amore aliquid diligit̄: ⁊ ſi rōʒ obijcit̄.
ſpūſſanctus eſt amor ꝙ pater ⁊ filius diligūt ſpūſan
cto. dicūt em̄ ꝙ hoc intelligit̄ de amore qui eſt forma
amantis/ ⁊ amor procedens: ſed nō de amore diſtin
cto ꝑſonaliter ab amāte. vnde ſpūſancto dicūt ꝙ pa-
ter diligit nihil formalit̄. Sic em̄ ſoluūt ad aliud In 4ᵃ rōne
ſcʒ ꝙ charitas ſi ſit ꝑfecta elicit actū diligēdi in eo cu-
ius dicit̄ eſſe charitas vel dilectio. dicūt em̄ ꝙ hoc eſt
veꝝ de charitate que eſt perfecta vt forma: nō de illa
que eſt perfecta vt perſona hac non diligit pater ⁊ fi-
lius: niſi vt ſigno dilectionis ⁊ non formaliter: ſic er-
go patet qualiter ſaluatur opinio Tornaceñ. Sʒ Opinio 4ᵃ
quarta opinio eſt Antiſiodorenſis/ ⁊ cōcedit omnes
illas obiectiones dicens ꝙ ablatiuus conſtruitur in
habitudine cauſe quaſi formalis. Et contra illius Obijcit̄ pᵒ

opinionem ſic obijcitur/ omne quod eſt quaſi forma eſt quieſcēs in eo cuiꝰ eſt forma vel quaſi forma ⁊ nō habet diſtinctū ꝑ ſeipm̄: ꝗ̄ ſi ſpūſſanctus ad patrē ⁊ filiū diligentē ſe habet quaſi forma ipē eſt quieſcēs vel q̄ſi quieſcēs in patre ⁊ filio: ⁊ nō habet eē diſtinctū ꝑ ſemetipm̄. hoc aūt falſum ⁊ hereticū eſt quia ſpūſſan
2º ctus eſt ꝑſona diſtincta ens per ſeipm̄. Item ſi eſt quaſi forma tunc eſt quaſi ꝑfectio diligentis patris ⁊ diligentis filij: ergo diligendi actū pater ⁊ filius habent a ſpūſancto/ſicut actus ꝯn̄s formā habet a for
3º ma cuius eſt ille actus ⁊ hoc iteꝝ impoſſibile eſt cum nihil habeant a ſpūſancto pater ⁊ filius. Item forma ſm̄ rationē eſt ante actū illum cuius ipā eſt ꝑncipium: ergo amor eſt ante diligere amore: ſed hoc falſum eſt quia diligēdo ꝓcedit amor qui eſt ſpūſſanctꝰ ſicut generādo ꝓcedit filius: ergo videtur impoſſibile ꝙ conſtruatur in habitudine quaſi cauſe formalis

Pro veritate illiꝰ opinionis ⁊ ad obiecta in oppoſitum.

Ad hoc autē ſaluādo illam opinionē poteſt dici ꝙ eſt forma interior ⁊ forma exterior. Interior ſicut illa que confert eſſe ſi eſt ſubſtantialis/vel que confert bene eſſe vl' aliquo mō eſſe ſi eſt accidētalis. Exterior autē duplex eſt ſcꝫ continēs ⁊ terminās rem vt locus ⁊ ad quā fit res vt paradigma ſiue exemplar ⁊ nullo illorū modorū dicitur ille ablatiuus conſtrui in habitudine quaſi cauſe formalis: ſed eſt quaſi forma que hꝫ actū forme ⁊ cadit ab actu cauſe/cū em̄ dico cā formal' duo dico.ſ.cauſalitatē ⁊ ħ hꝫ influētiā ſuꝑ illud qꝺ eſt cauſatū ⁊ dico inſuꝑ formā ⁊ hec habꝫ multos actus.ſ.dare eſſe dare rationē terminare viuere ⁊ ħ vltimo actu ſpūſſanctus eſt quaſi forma patris ⁊ filij ſcꝫ quia vnit patrē ⁊ filium nō effectiue. hoc em̄ impoſſibile eſt ſed ſicut id in quo vniūtur/ ⁊ hoc importat̄ ꝑ ablatiuū. ⁊ ꝑ hoc patet ſolutio ad omnia illa obiecta: quia illa accipiūtur ex parte forme ſm̄ ꝙ actus habꝫ alios ⁊ ſm̄ ꝙ cauſa eſt ⁊ nō ab actu illo tm̄ qui eſt vnire in aliquo.

Opīo.5ª.

Sed ſunt alij qui hec omnia cōcedūt ⁊ inducūt quintā opinionē.ſ. ꝙ in veritate cū dicitur pater ⁊ filius diligūt ſe ſpūſancto cōſtruit̄ ablatiuus in rōne effectus ⁊ nō forme vl' ſigni/ ⁊ hec videtur eſſe opinio mḡri Hugonis de ſctō victore in epl'a de ꝓceſſione ſpūſſancti ad beatū Bern̄: vbi ſic dicit: ꝙ pater diligere dicit̄ ſpūſancto nō ſic intelligit̄ ꝙ ſpūſſanctꝰ auctor ⁊ origo exiſtat dilectionis que pater eſt ⁊ pro arbitrio amat qꝺ amat: ſed ꝙ pater eam dilectionem qua filius diligit̄ ⁊ ſpūſſanctus eſt ſpirat ⁊ illius auctor ⁊ origo exiſtat. dicit̄ ergo pater ſpūſctō diligere nō ꝙ ꝑ eū dilectionē habeat/ſed ꝙ exhibeat non ꝙ ab eo amorē accipiat/ſed ꝙ ipē impēdat: ⁊ inducit mḡr Hugo hoc qꝺ hic dicūt Hilarius ⁊ Augꝰ. ꝙ pater operatur ꝑ filiū nō ꝙ a filio aliq̄d accipiat: ſed ꝙ auctor ⁊ origo ſit potētie operātis in filio.

Obiectio ꝯ 5am opīonē

Sed cōtra eſſe videtur ꝙ cum dicit̄ pater operatur ꝑ filiū vel filio notatur effectus in creatura in quā tranſit opus: cū aūt dicit̄ pater diligit filiū ſpūſancto vel ecōuerſo nō notat̄ aliquis effectus quo tranſeat dilectio/ſed potius tranſire ſignificat̄ in filiū/ vel ecōuerſo in patrē cū dicitur filius diligere patrē ſpūſctō.

Sol'o ad p̄mā obiectionem.

Sed ad hoc dicunt illi q̄ tenēt hanc opinionē ꝙ licet in hac locutiōe pater diligit filiū ſpūſctō/li filiū ſit materia dilectiōis in locutiōe nō tn̄ ſic eſt in re: ſed potius li filiū ſicut et li pater dicit ſubſtantiā vel ꝑſonā a qua egredit̄ actꝰ ⁊ ideo in re li ſpūſctō eſt terminus illius actus: eo ꝙ duplex ſit cōicabilitas ſuꝑioris nature vt ſupra dictum eſt ſcꝫ per generationē ⁊ ſpirationē que importatur per dilectionē/ ⁊ ideo ſicut cum dicit̄: pater dicit verbo notatur ꝑ verbo nō ratio dicti ex parte dicendi: ſed potius quaſi effectus actus. Ita cum dicit̄ pater ⁊ filius diligunt ſe ſpūſancto notatur materia verbi quaſi effectus per li ſpūſancto.

Opīo.6ª q̄ eſt Alberti.

Sed quia iſte loquēdi modus extraniſſimus eſt. ideo puto ꝙ ſicut ſupra diſtinctiōe.x. dictum eſt: dicendū eſſe ꝙ ablatiuus conſtruitur in habitudine exiſtētis de principio qꝺ habet actum quaſi forme in vniēdo/ ⁊ hec opinio tunc ſexta eſt/ ⁊ complectitur duas.ſ. quartā ⁊ quintam. Et eſt ſimile cum dicitur: pater dicit omnia verbo/ verbo em̄ dicit exiſtens a principio per actū dicendi.i. quaſi effectum dictionis/ ⁊ inſuꝑ dicit rationem eorum que dicūtur in verbo/que tamen non dicuntur in verbo niſi dictione verbi. ita hic dicendum eſt pater ⁊ filius diligunt ſe ita ꝙ li ſe teneatur tranſitiue tunc em̄ conſiderādo verbū inq̄ꝫtum notionale eſt ꝑncipiatū eſt id qꝺ ſupponitur in re ablatiui ⁊ eſt quaſi effectus patris ⁊ filij diligentiū: quia autē conſiderādus eſt etiam modus ꝓceſſionis ꝙ procedit vt vere amor cōnectens: ideo tunc actūs ſe efficitur materia verbi in quā tranſit ⁊ hoc ſupra diſtinctiōe.x. eſt explanatū/ ⁊ alia omnia.ſ. q̇d dicat verbū vtrū eſſentiam vel notionē/ ⁊ ſi notionē quā notionē. ⁊ ſi dicat ſpirationē quare loco eius nō poteſt poni hoc verbū ſpirat vt diceretur/pater ⁊ filius ſpirant ſpm̄ſanctū ſpūſancto ⁊ cetera plurima que ſupra tacta ſunt/ ſm̄ hanc igitur opinionē que magis concordat ſanctis

Ad ſeptē p̄a ꝑ auctoritates.

Dicendū ad primū ꝙ bene cōcedimus oēs illas rationes que ꝓbant eam que ſine dubio a ſanctis ponitur ⁊ ꝓbatur ⁊ exponit̄ vt patet a verbis mḡri Hugonis ſed tn̄ cauendū eſt ne nimis eliciat̄ ex rōnibꝫ illis cū em̄ obijcit ꝙ omni eo qꝺ vere amor eſt aliq̄s aliq̄d diligit. Dicendū ꝙ illo ſicut forma q̇eſcente in ſubiecto nō oportet ſed ſicut effectū habēte actū aliq̄n forme bene cōuenit in diuinis.

Ad id qꝺ ꝑ rōes obijcit̄

Ad 4am rōnem

Ad aliud dicēdū ꝙ nō eſt cōcedendū ꝙ amor q̇ eſt ſpūs eliceat actū dilectionis in patre: illa em̄ ꝓpoſitio nō tenet niſi in his quorū natura ad actū in ſeipā eſt ꝑfecta: q꞉ illa indigent habitu ꝑficiente actū: ſed nō eſt ita in diuinis: ⁊ ideo amor ꝑſonalis ꝓducitur actu dilectiōis notionalis patris ⁊ filij ⁊ ſm̄ rationē intelligendi nō elicit actū illū ſed emanat actu illo.

Ad inſtātiā ſiue q̄ntū

Ad aliud dicēdū ꝙ amor eſſentialis etiā nō ꝓprie elicit ī deo ſed eſt idem cū deo ꝙ aūt amor ꝑſonalis nō ſic eliceat nō eſt ex imꝑfectione ſed potius ex ꝑfectione quia eſt perſona diſtincta ⁊ nō forma ꝑficiens potentiā optatiuā que eſt volūtas

Ad 6m

Ad aliud dōm ꝙ nō ꝑ oīa eſt ſimile de imagine: q꞉ noticia ⁊ amor ſunt accidētia: ⁊ ideo mēs amat amore qui eſt forma ⁊ accn̄s mētis. In diuinis aūt nō ſic eſt ſed q̄libet ꝑſona eſt diſtincta nullo indigens: licet vnū omnes ſint ꝑſone in eſſentia.

Ad 7m

Ad aliud dicendum ꝙ pater dicit verbo vt ſuꝑ dictū eſt: q꞉ cōſignificatū eſt creatura reſpectu cuiꝰ verbū eſt rō dictiōis ex parte rei dicte licet nō habeat rōnem ꝑncipij ex parte dicentis. Nō tamē oīno ſimile eſt in dilectione ſicut etiam tactum eſt obijciendo in cōtrariū.

Ad 8m

Ad id qꝺ cōtra obijcit̄ dicendum ꝙ licet diligere ſit eſſe tn̄ alio modo ſignificat̄.ſ. vt actus notionalis nec ablatiuꝰ habet ſe ad verbū ex habitudine eadē qua ſe habet ad noīatiuū p̄cedentē ⁊ accuſatiuū ſeq̄ntē: q꞉ ad verbum ſe habet vt effectus vel quaſi effectus/ad extrema autem verbi q̄ ſignificant̄ ꝑ reſpectū ad obliquū ſe hꝫ in habitudīe nexus vt ꝑ̇us dictū eſt: ⁊ iō nō ſeq̄t̄ ꝙ ſint

a ſpũſancto ſed ſequeret̃ ſi ablatiuꝰ cõſtrueret̃ in ha-
Ad 9m bitudine cauſe efficiẽtis cũ verbo. Ad aliud dicen-
dũ ꝙ vna eſt volũtas: ſed diligere notionale addit ſu
ꝑra volũtatẽ actũ notionalẽ ꝑſone. vnde hoc diligere
Ad. 10m nõ eſt idem qđ velle alicui bonum. Ad aliud dicen
dũ ꝙ bonitas attribuit̃ ſpũiſancto: ſed non eſt actus
notionalis quo ſpũſſctũs ſignificat̃ vt ꝓcedẽs ⁊ ne-
Ad. 11m ctens: ⁊ hoc totũ patet ſupra diſtinctiõe. x. Ad aliđ
dicendũ ꝙ hoc verbũ diligit nõ dicit denominationẽ
a ꝓprietate ſpũſſcti: ſed potius cum q̃nq̧ modis ſigni
ficari poſſit dilectio vt habitũ eſt ſupra dicit hic actũ
notionalẽ qui eſt reſpectu ſpũſſancti ⁊ nõ denominat
patrẽ ⁊ filiũ notio ſpũſſancti ſed potius dicit cõmu-
nẽ ſpirationẽ ſub alia tñ ratione dicenda.

Arti. II. Que iſtarũ ſunt magis ꝓprie pater et filiꝰ
B diligunt ſpirituſancto et per ſpiritũſanctũ et
amore qui eſt ſpũſſanctus et amore qui pro-
cedit ab iꝑo.

Einde querit̃ de hoc qđ dicit ibi [Si pater
D vel filiꝰ dicatur diligere ꝑ ſpiritũſanctũ ⁊c.]
ſ. a. Hic eñ videt̃ concedere ꝙ pater ⁊ filius
diligũt ſpũſancto ⁊ ꝑ ſpiritũſctm̃ ⁊ amore qui eſt ſpũſ
ſctũs ⁊ amore qui ꝓcedit ab iꝑis. Et querit̃ que iſta-
Queſtiun- rũ ſint magis ⁊ minus ꝓprie. Item cũ dicitur pa-
cula prima. ter ⁊ filius diligũt ſe ſpũſctõ ⁊ nõ poteſt dici referunt̃
2o q̃rit̃ ſpũſancto vel ſpirãt ſpũſancto. Querit̃ cũ quibꝫ ver-
bis recipiat̃ ablatiuꝰ ſolus vel ꝑpoſitio cũ caſuali.
dicimus eñ ꝙ pater ⁊ filiꝰ vniunt̃ ⁊ cõnectũtur ſpũ
3o q̃rit̃ ſancto ⁊ hmõi. Item cũ concedat̃ a ſctis ꝙ pater ⁊
filiꝰ cõnectunt̃ ⁊ vniũt̃ ſpũſctõ ⁊ hmõi/ Querit̃ vtrũ
concedendũ ſit ꝙ ſpũſſctũs cõnectit ⁊ vnit patrẽ ⁊ fi-
liũ. hoc eñ videt̃ cõcedi debere ex cõuerſione paſſiua-
Solo. rũ in actiuas. Ad hoc ſine ꝑiudicio dici põt ꝙ ille
ablatiuus q̃ñ ꝑ ſe ponit̃ minus habet de improprie-
tate q̃ꝫ q̃ñ ponit̃ cũ ꝑpoſitione: quia ꝑpoſitio aliquẽ
modũ cauſalitatis importat cũ ſupra ſatis ꝓbatũ ſit
ꝙ ablatiuꝰ cadit in rõne cauſalitatis tñ nullo modo
cõcedit̃ ꝙ pater ⁊ filius diligũt ſe a ſpũſancto: q̃ꝛ ꝑpo
ſitio a cauſam notat vt ꝑncipiũ q̃ſi efficiẽs: ſed hec re-
cipit̃ ⁊ ponit̃ in lr̃a pater ⁊ filius diligũt ſe ꝑ ſpm̃ licꝫ
minus ꝓpria ſit q̃ꝫ hec: pater ⁊ filius diligunt ſe ſpũ
ſctõ: quia li per quãdo adiũgitur caſuali qđ eſt diſtin
cti vel diuerſi ſuppoſiti a recto qui ponit̃ in eadem lo
cutiõe vt dicit ꝑpoſitiuus notat rationẽ ꝑncipij in re
caſualis/ vt pater operat̃ ꝑ filiũ, ⁊ ſimiliter hec diligũt
ꝑ ſpm̃ſanctũ/ ſed hec ꝓprijſſima eſt: pater ⁊ filius dili-
gunt ſe in ſpũſancto: q̃ꝛ illa ꝑpoſitio notat vnionẽ ne-
xus ⁊ cõuenientiã vinculi. hec aũt magis ꝓpria dili-
gunt ſe amore qui eſt ſpũſſctũs: q̃ꝛ amor dicit magis
rem nectẽtis q̃ꝫ ſpũſſanctus: ⁊ ideo hec diligũt ſe amo
re ꝓcedẽte eſt minus ꝓpria q̃ꝛ li ꝓcedente trahit amo-
Ad queſtiũ rẽ vt dicat vt ab iꝑis eſſe ⁊ nõ vt veniens eſſe. Ad
lã primã. aliud dicendũ ꝙ li diligũt dicit quidẽ eandẽ notionẽ
quã ſpirãt ſed dicit in alio modo ſignificãdi. referunt̃
aũt vt dicit relationẽ ad alterũ: ⁊ iõ nõ recipiũt deter
minationẽ ablatiui ſicut li diligũt ⁊ huius plena ſa-
Ad 2m tis ratio habet̃ notata ſuꝑ diſt. x. Ad aliud dõm ꝙ
q̃ſitũ. cum omnibꝫ verbis notãtibꝫ vnionẽ in ꝑncipali ſigni
ficãdi mõ vt diligit cõnectũtur vniũtur delectant̃ et
hmõi recipiũt determinationẽ ablatiui q̃ importat il
lam vnionẽ ſed nõ alia vt referuntur diſtinguũtur ⁊
Ad 3m huius rõ patet ex ante dictis in. x. diſtinctiõe. Ad
aliud dõm meo iudicio ꝙ actiue nõ ſunt cõcedẽde: q̃ꝛ

tũc iꝑortaret̃ cauſalitas in ſubiecto verbi actiui ſꝫ paſ
ſiue cõcedunt̃ ⁊ actio illiꝰ paſſionis nõ ponit̃ in re ab
latiui ſimpl'r ſed q̃dãmõ ſcꝫ ꝑ actũ vniẽdi vt dictũ eſt.

Utrum pater ſit ſapiẽs ſapiẽtia quam genuit: ſicut diligit amore q̃ ab ipſo procedit.

Preterea diligẽter iueſtigari oportet vtrũ
pater ſapiens ſit ſapientia quam genuit que
tantũ filius eſt. Qđ videtur a ſimili poſſe ꝓ-
bari. Si eñi pater diligit amore q̃ ab ipſo pro
cedit: cur nõ et ſapia vl' intelligẽtia quã ipſe
genuit ſapit vl' intelligit. Hanc queſtionem
vrgere videtur vt ait Aug. in vj. li. đ. tri. qđ
ſcripſit apl's dicens xp̃m dei virtutẽ ⁊ dei ſa- I. Cor. I.
pientiã. Ubi q̃ritur: vtrũ ita ſit pater ſapie
⁊ virtutis ſue: vt hac ſapientia ſapiẽs ſit quã
genuit: ⁊ hac virtute potẽs quã genuit. Sed
abſit vt ita ſit: q̃ꝛ ſi hoc eſt ibi eſſe qđ ſape: nõ
ꝑ illã ſapientiã quã genuit ſapiẽs dicit̃ pater
alioq̃n nõ iꝑa ab illo ſed ille ab iꝑa eſt. Si eñ
ſapia quã genuit cauſa eſt illi vt ſapiens ſit:
etiã vt ſit iꝑa illi cauſa eſt: qđ fieri nõ põt: niſi
gignẽdo eũ aut faciẽdo: ſed nec genitricem:
nec cõditricẽ pr̃is vllo modo q̃ſq̃ꝫ dixerit ſa-
pientiã. Quid eñ eſt inſaniꝰ? Ergo pr̃ iꝑa ſa
pientia eſt qua ſapiens eſt. Filius v̇o dicitur
ſapientia patris: ⁊ virtus patris: nõ quia pa-
ter ꝑ eũ ſit ſapiens vel potẽs: ſed q̃ꝛ filius ſa-
pientia ⁊ virtus eſt de patre ſapiẽtia ⁊ virtu-
te. Ex his ergo patet ꝙ pater nõ eſt ſapiẽs ſa- a
piẽtia genita: ſed ſeiꝑo ſapiẽtia ingenita.

Utrũ pater ſit ſapiẽs ſapia genita ⁊ vtrũ Arti. III.
pater nouit ſe in filio vel in verbo. E

Einde q̃rit̃ de h' qđ dicit in ſcđa pte ibi [Pre
D terea diligẽter inueſtigari oportet ⁊c.] Uide Arg. ꝑmo
tur eñ ꝙ pr̃ ſit ſapiẽs ſapiẽtia genita. ſuꝑ eñ
diſt. ix. habita eſt ꝓbatio coeternitatis pr̃is ⁊ filij ꝑ h'
verbũ apl'i. I. ad Cor. I. Chriſtũ dei v̇tutẽ ⁊ dei ſapiẽ
tiã. Nunq̃ꝫ inq̇t Aug. fuit deꝰ pater ſine virtute ⁊ ſi
ne ſapiẽtia. coeternus eſt ergo patri filius. Ex hoc ac
cipitur ꝙ filius eſt ſapientia patris: oĩs autẽ ſapiens
ſapit ſapiẽtia ſua: ergo pater eſt ſapiẽs ſapiẽtia genita
cũ filius ſit genitus. Item ſupra diſtinctiõe. iij. in 2o
v̇bis Aug. vbi ꝓbat trinitatẽ ꝑſonaꝝ dicit Uidit ꝙ
abſq̧ ſapientia nõ ſit q̃ſi res fatua: ⁊ ideo intellexit eũ
habere ſapientiã que ex iꝑo genita eſt: ergo ſapiẽs eſt
pater ſapientia genita. Itẽ ante hanc lectionẽ ime- 3o
diate diſtĩctiõe. xxxj. in v̇bis Aug. vbi dicit. Hoc eſt
vnũ tanq̃ꝫ verbum perfectum cui nõ deſit aliquid: ⁊
ars quedam omnipotẽtis ⁊ ſapientis dei plena ra-
tionũ omniũ viuentium ⁊ incõmutabiliũ/ ⁊ omnes
vnum in ea ſicut ipſa vnum de vno/ cum quo vnum
ibi nouit omnia deus que fecit per iꝑam: ergo pater
nouit in filio omnia que fecit: ergo nouit per filium/ ⁊
ſapiens eſt ſapientia genita vt videtur. Item Au- 4o
guſtinus in libro de trinitate. xv. Nouit itaq̧ deus

pater omnia in ſeipo nouit ⁊ in verbo ſuo ſed in ſeipo tanq̃ ſeipm. In verbo autē ſuo tanq̃ qđ eſt de hijs omnib' que ſunt in ſeipo. Idē ibidē Sciūt inuicē pater ⁊ filius: ſed ille gignēdo iſte naſcendo. ⁊ oīa que in eoꝝ eſſentia ⁊ in eoꝝ ſciētia: in eoꝝ ſapiētia vnuſqſq; eoꝝ ſimul videt: ğ videt ꝙ pater ſcit ſapiētia genita: ſic habet ꝓpoſitū. Sȝ cōtra obijcit mgr̃ in lr̃a.

Solutio principalis ⁊ ad obiecta. So lutio dicendū ꝙ pater nō eſt ſapiēs ſapiētia genita ſȝ eſt noſcēs aliqđ nō ſimpl'r ī ſapiētia genita ⁊ tñ nihil nouit ſapiētia genita; cū em̄ dicit pater eſt ſapiēs ſapientia genita ꝑ ablatiuos illos īportat habitudo forme ad patrē ſapientē ⁊ ſic importat eſſe: q2 idē eſt eſſe ſapientia ⁊ eſſe eſſentia in diuinis: ⁊ ideo illa falſa eſt. Simil'r cū dicit pater eſt ſapiēs in ſapientia genita, ita ꝙ determiatio in ſapīa genita referat ad pricipiū ſapiēs ⁊ nō ad li pater tunc notat ꝙ rationē ſue ſapiētie habeat in filio/ ⁊ hoc iterū nō eſt verū/ vñ etiā illa falſa eſt. Cū autē dicit pater ſcit oīa in filio/ ⁊ cū dicit pater nouit oīa in filio: ita ꝙ ſub diſtributione nō cadat pater ſed ſpūſſctūs ⁊ filius ⁊ creata reſpectu q̃ꝝ filius eſt ꝑncipiū. videt mihi ꝙ cōcedi pōt: q2 dupl'r aliqđ noſcit in aliq̃. ſ. ſicut in habitu cognoſcibiliū q̃ inq̃ habitus informat ſapientē ⁊ ſic nō cōcedit. Alio modo habēdo noticiā alicuius ꝑncipij ſm omnē modū quo pōt influere ſuꝑ ea quib' ipm eſt ꝑncipiū dicimus nos oīa noſcere in ꝑncipio illo ad que vel quoꝝ ipm eſt ꝑncipiū/ ⁊ tñ nō ſequit ꝙ aliqđ accipiamus a ꝑncipio illo. Probatio ſupponat vera eſſe ſententia phoꝝ qui ponūt motores orbiū ⁊ ſit ꝑmus motor influens ſuꝑ motorē celi ſolis: motor autē ſolis influat ſuꝑ generata ⁊ corrupta oīa ⁊ ſufficiēter tūc erit verū ꝙ ꝑmus motor nouit omnia q̃ ſicut in principio ſunt in motore ſolis in ſeipo ⁊ omnia creata nouit etiam in motore ſolis/ ⁊ tamen nihil accipit ab eo ſed poti' ſic noſcendo confert: omnis em̄ intelligentia vt dicit phs nouit id qđ eſt intra eā: ꝑ hoc ꝙ eſt cauſa ei non ꝑ hoc ꝙ aliqđ accipiat ab eo/ ſic ergo dicimus patrem omnia noſſe in filio quoꝝ filius eſt ſufficiens principiū ꝑ hoc ꝙ genuit eū in ratiōe talis ꝑncipij/ ⁊ hic eſt intellect' triū auctoritatū vltimo inductarū. Et hoc voluerūt dicere quidā antiq doctores iſtius ville dicētes ꝙ hoc verbū Aug. pater nouit omnia in verbo de quib' eſt verbū duplex eſt: ex eo ꝙ hec determinatio in verbo determiare verbū nouit vel ſcit ex parte ſciētis ⁊ ſic falſa. vel ex parte eoꝝ de quib' eſt noticia vel ſciētia que ſunt materia actus verbi in q̃ tranſit/ ⁊ ſic eſt vera q2 ſcitoꝝ fili' ſufficiēs ꝑncipiū eſt nō tñ ſcientis ꝑncipiū.

Queſtiūcl'a. Si aūt queras vtrū concedendū

Obiectio. eſt ꝙ pater nouit ſe in filio vel in verbo. Videt em̄ ꝙ ſic: q2 in eo ꝙ eſt manifeſtatiuū alicuius noſcit id qđ manifeſtat in illo: ſed verbū eſt manifeſtatiuū dicentis: ergo noſcit pater dicēs in verbo dicto: ergo videtur ꝙ pater nouerit ſe in filio.

Solo ⁊ ad obiectū ſil'. Ad hoc dicēdū ꝙ puto nō eſſe cōcedendū: licet em̄ Aug. dicat ꝙ pater generādo filiū ſe alterū dixit tñ gloſatur cōiter ꝙ ſe alterū ſtat ibi ꝓ ſimilimo ſibi: filius em̄ nō poteſt eſſe rō vt cognoſcat pater: licet ſit ratio vt cognoſcat ab aliq̃ ſicut ipſe dicit: Pater manifeſtaui nomen tuū hoib' ⁊ ꝑ hoc ſoluit obiectū: quia verbū non manifeſtat ſic vt det noticiam patri ſed potius accipiēdo ab ipo manifeſtauit alijs. Eſt ergo conſiderandū in oib' hmōi ꝙ reſpectu eoꝝ quoꝝ filius ſit principiū ⁊ ſufficiens ratio cognoſcēdi concedātur tales locutiones pater nouit omnia in filio/ de quib' eſt verbum ⁊ hmōi. Et nota ꝙ quidā has locationes ſimpl'r negant. ⁊ dicunt retractatas in ſimili ſibi quādo Auguſti. retractauit hanc pater eſt ſapiens ſapientia genita ſed preſumptio videtur ſic imponere ſilentiū verbis ſanctorum.

Ad primū ⁊ alia. Ad id ergo qđ primo obijcit dicēdū ꝙ Aug. loquit ibi de ſapiētia que appropriate conuenit filio. hec em̄ eſt ingenita vel nō genita ⁊ eſſentialis: iſta em̄ licet in eo ꝙ eſt ſapiētia cōcludat filiū eſſe tamen in eo ꝙ eſt appropriata cōcludit: ꝙ nō exiſtente ꝓprio non erit aliqđ appropriatū: ergo a deſtructiōe conſequētis poſito appropriato ponet ꝓprium. per hoc etiam patet ſolutio ad totum.

An pater ſit ſapiēs ſapientia genita ⁊ vtꝝ poteſt concedi ꝙ pater ſapit filio vel ſapit ꝑ filiū ſicut concedit pater nouit in filio.

Arti. IIII. D

D. Einde querit de hoc qđ dicit. Ex hijs patet ꝙ pater nō eſt ſapiēs ſapiētia genita ⁊c.]ꝯ.a. Hoc em̄ videt falſum quia notatur conſtructio cauſe formalis in ablatiuo/ ⁊ pater nullam habȝ cauſam.

Solutio. Solutio hec obiectio vilis eſt: q2 ꝑ hmōi ꝯſtructionē nō notat modus cauſalitatis niſi in modo intelligēdi per nomen ⁊ nō in re. Sed nota ꝙ hec vtilis eſt queſtio quare ſm Aug. in omni cōſtructiōe quaſi formali refert eſſe: quia illa conſtructio dicit relationē forme ad ſubiectū tm̄: ⁊ cū forma det eſſe aliq̃ modo ſimpl'r vel ſm quid: in diuis ſemꝑ accipit eſſe ſimpl'r. quia omnis talis modus ꝑdicandi conuertit in ſubſtantiā ſed in cōſtructiōe que eſt cauſe efficiētis non ſic eſt: quia illa quādoq; habet predicationē relatiuā.

Queſtiūcl'a. Sed querit vtrū poſſit concedi pater ſapit filio vel ſapit a filio vel ſapit ꝑ filiū ſicut cōcedit pr̄ nouit in filio.

Solo. Ad hoc dicendū ꝙ nō q2 nō eſt ſilis habitudo cōſtructiōis ſed poti' in illis importat cauſa noticie reſpectu patris/ ⁊ cum filius nō ſit ꝑncipiū alicuius eoꝝ que ſunt in patre nō eſt concedendū.

Utrū filius ſit ſapiens ſapiētia genita vel ingenita.

Poſt hec q̃ri ſolet a q̃buſdā vtꝝ fili' ſit ſapiens ſapīa genita vel īgenita. Si em̄ nō eſt ſapiēs ſapīa genita: nec ſeipo ſapiēs eſt. Si v° ſapīa genita ſapiēs eſt: nō videt ſapiēs eſſe ſapīa īgenita: ⁊ ita nō videt eſſe ſapiēs a pr̄e cū a pr̄e habeat oīa? Ad qđ dicim' q2 vna ē ſapīa pr̄is ⁊ filij ⁊ ſpūſſcti ſic̄ vna eſſentia: q2 ſapīa in illi' nature ſimplicitate eſt eſſētia: ⁊ tñ filius tm̄ eſt ſapīa genita: ⁊ pr̄ tm̄ eſt ſapīa ingenita: ⁊ ſapientia genita eſt de ſapientia ingenita: vel a ſapientia ingenita. Et cū idē ſit ibi eſſe qđ ſapientē eſſe relinq̄t vt ſapīa genita ſit ſapiēs de ſapiētia īgenita. Nō ğ fili' dicit ſapiētia dei tanq̃ ipe ſolus ītelligēs ſit vel ſapiēs ſibi ⁊ patri ⁊ ſpūiſancto: q2 vt ait Aug. in. xv. libro de tri. Si ſol' ibi filius intelligit ⁊ ſibi ⁊ pr̄i et ſpūiſctō ad illā redit abſurditatē vt pater nō ſit ſapiēs de ſeipo: ſed de filio: nec ſapientia ſapientiā genuerit: ſed ea ſapīa pat' dicat ſapiēs eſſe quā genuit. Ubi em̄ nō eſt intelligentia: nec ſapiētia pōt eſſe

Ideoqꝫ ſi pater nõ intelligit ipē ſibi:ſed fili⁹
intelligit patri ꝓfecto filius patrē ſapientē
facit. Et ſi hoc ē deo eſſe qđ ſape: ⁊ ea illi eſt
eſſentia que ſapientia no filius a patre qđ ve
rum eſt:ſed a filio potius pater habet eſſen-
tiam: qđ abſurdiſſimū atqꝫ falſiſſimū eſt. Eſt
ergo deus pater ſapiēs ea q̄ ipē eſt ſua ſapiē
tia: ⁊ filius ſapiētia patris eſt ſapiēs de ſapiē
tia q̄ eſt pater: de quo eſt genitus filius. Ita
⁊ pater eſt intelligēs ea que ipē eſt ſua intel-
ligētia. Non eñ eſſet ſapiens q̄ nõ eſſet intel
ligens. Filius aūt intelligentia patris de in-
telligētia genitus eſt que eſt pater: de qua ⁊
intelligēs eſt. Proinde pater eſt ſapiētia: ⁊ fi
lius ſapiētia: ⁊ vterqꝫ vna eſt ſapiētia: ⁊ tñ ſo
lus pater eſt ingenita ſapiētia: ⁊ filius ſolus
genita ſapiētia: nec tamē alia ſapiētia pater
alia ſapientia filius: ſed vna eadēqꝫ eſt: ſicut
pater eſt deus ingenitus: filius eſt deus geni
tus: neqꝫ deus genitus eſt deus ingenit⁹: nõ
ideo tñ alius eſt pater alius deus filius: ſed
vnus deus vterqꝫ nõ aūt vnus. Alius eſt eñ
genitus: ali⁹ ingenitus: ſed nõ alius de⁹: imo
vterqꝫ vnū ſiue vnus deus. Ita nõ eſt ſapien
tia genita ſapiētia ingenita: ſed alia eſt ſapi
entia genita alia ingenita: nõ tamē ē alia ſa-
pientia: ſed vna eadēqꝫ ſapientia.

E An filius ſit ſapiens ſapientia genita.
Arguit̄ pᵒ d Einde querit̄ de hoc qđ dicit [Poſt hec que-
ri ſolet a quibuſdã] Videt̄ eñ ꝙ ſolus filius
ſit ſapiēs ſapiētia ingenita: eſt eñ ſapiēs ſapi-
2ᵒ entia eſſentiali ⁊ ſapiētia eſſentialis eſt ſapiētia inge-
nita: ergo eſt ſapiēs ſapiētia ingenita. Itē fili⁹ eſt eſſen
tia ingenita ⁊ eſſe eſt ſapere: ergo eſt ſapiēs ſapiētia in
In ꝯ̄riū genita. Sed cõtra Hilarius dicit Nihil niſi natū
habet fili⁹ ⁊ geniti honoris ãmiratio in honore gene
rantis eſt: ergo nõ habet ſapientiã ingenitã. Item
ingenita eſt ꝓprietas patris: ergo nõ conuenit filio.
Solutio Solutio dicendū ꝙ licet ingenitū multis modis
dicatur ⁊ vno modo cõueniat eſſentie ⁊ eſſentialibꝫ:
tñ in vſu ſanctoꝝ accipit̄ ꝓ ꝓprietate patris: ⁊ ideo ſu
pra habuimus ꝙ nõ conuenit ſpirituiſctõ nec etiam
eſſentie: ⁊ ideo nõ eſt concedendū ꝙ filius ſit ſapiens
ſapientia ingenita: ſicut eñ ſupra habitū eſt/ſapien-
tia licet nomen eſſentiale ſit tamē poteſt ſupponere ꝑ
ſonã ex adiuncto ſibi notionaliter: ⁊ ideo ſapiētia in-
Ad primū genita ⁊ ſapiētia genita eſt filius. Ad primū ergo di
cendū ꝙ ſapiētia ꝑ ſe eſt eſſentialis: ſed cum adiuncto
Ad 2ᵐ eſt eſſentiale tractū ad ſupponendū ꝓ perſona. Ad
aliud patet ſolutio eodē modo dicendo ibi.

An filius ſit ſapiens ſeipſo vel per ſeipſum.

Ex predictis conſtat ꝙ filius nõ eſt ſapiens
a a ſe neqꝫ de ſe: ſed de patre ⁊ a patre. Queri
aūt ſolet: vtrū filius ſit ſapiens ſeipõ vel per
ſeipm: Quidã dicunt multiplicē hic fieri in-
telligentiã ⁊ ideo diſtinguendū fore: ita vt
cū dicis filiū eſſe ſapientē ſeipõ vel ꝑ ſeipm
ſi ſui natura ⁊ eſſentia ſapientē intelligas: ve
rus ſit intellect⁹: ſi v̄o a ſeipõ vel de ſeipõ ſa-
pientē eſſe itelligas: falſitati ſubiectã habes
intelligentiã. Alij v̄o ſimpliciter ⁊ abſqꝫ de-
terminatiõe cõcedūt hmõi locutiones: filius
eſt ſapiēs per ſe ſ; non a ſe vel de ſe: ⁊ filius eſt
eſt deus ꝑ ſe: ⁊ eſt ꝑ ſe ſ; nõ a ſe vel de ſe. Hoc
cõfirmãtes verbis Hilarij qui filiū nõ a ſe ſ;
per ſe agere in li. ix. de tri. ait. Nature inquit
cui cõtradicis heretice hec vnitas ē: vt ita ꝑ
ſe agat filius ne a ſe agat: ⁊ ita non a ſe agat.
vt per ſe agat. Intellige filiū agentē: ⁊ ꝑ eū
patrē agentē. Nõ a ſe agit cū pater in eo ma
nere monſtrat̄. Per ſe agit: cum ſm natiuita
tem filij agit ipē que placita ſunt. Infirmus b
ſit non a ſe agendo: niſi a deo ipē agat non ſit
vero in vnitate nature ſi que agat ⁊ in quib⁹
placet non per ſe agit. Sicut ergo inquiunt
filius per ſe agit ſed nõ a ſe: ita ⁊ filius debet
dici ſapiens per ſe ſed non a ſe. Sic ⁊ ipē per
ſe deus eſt vel eſſe dicēdus eſt (vt aiunt) ſed
non a ſe vel de ſe.

An filius ſit ſapiens ſeipõ vel ꝑ ſeipm. Arti. V. F
d Einde querit̄ de hoc qđ dicit ibi [Queri ſo-
let vtꝝ filius ſit ſapiēs ſeipõ vel ꝑ ſeipm ⁊c.]
ſ. a. Videt̄ ꝙ nlla iſtaꝝ debeat cõcedi: qꝛ oia
q̄ habet filius habet a pr̄e ⁊ ꝑ patrē ergo nõ ꝑ ſeipm.
Solutio dõm ꝙ rõnabilis eſt diſtinctio q̄ dat̄ in Solõ
lr̄a. Id eñ qđ eſt ꝑ ſe opponit̄ duobꝫ modis vt colli-
gitur ex duabꝫ conſiderationibꝫ tertij libri topicorū;
dicit eñ phs ꝙ id qđ ꝑ ſe magis eſt diligēdū q̄ꝫ id qđ
eſt ꝑ alterū ⁊ ex hoc accipit̄ ꝙ ꝑ ſe ⁊ per alterū oppo-
nuntur. Dicit etiam idem ꝙ id qđ eſt per ſe magis eſt
diligendum q̄ꝫ id qđ eſt per accidens. ⁊ ex hoc accipi-
tur ꝙ per ſe opponitur ei qđ eſt per accidēs ⁊ ſm hoc
procedit iſta diſtinctio ꝙ filius per ſe ſapiēs eſt ſm ꝙ
li per ſe opponitur ei qđ eſt per accidens/non autem
per ſe ſapiens ſm ꝙ li per ſe opponitur ei qđ eſt per
alium vt principiū ſui. Sed nullo modo debet con-
cedi filius a ſe eſt ſapiēs vel a ſe operatur: quia a ſe nõ
opponitur ei qđ eſt ꝑ accidēs ſed tm̄ ei qđ eſt ab alio.

Vtrum poſſumus concedere ꝙ filius ope Arti. VI.
ratur per patrem ⁊ vna perſona per aliam et G
omne agens citra deum eſt infirmū.
Einde queritur de hoc qđ dicit [Infirmus
d ſit non a ſe agēdo niſi a deo ipē agat ⁊c.] ſ. b
Ex hoc enim videtur ꝙ omne qđ non agit a
deo ſicut idem eſſentia ſibi ſit agens infirmum. P. Arguit̄ pᵒ
cum dicitur/pater agit vel operatur per filium con- 2ᵒ
ſueuit dici ꝙ li per notat in filio exiſtere a principio il
lo qđ per ipſum operatur/⁊ hoc quidam vocant ſub
auctoritatem/⁊ querit̄ ratio huius. Itē tres eque
imediate referunt̄ ad opus ergo videt̄ ꝙ null⁹ opat̄
ꝑ alium. Item ſi ſufficiens ratio eſt ꝙ pater opere- 3ᵒ
tur per filium: quia filius eſt ab eo tunc etiam eadem
ratione poſſumus dicere ꝙ pater ⁊ filius operantur

ꝑ ſpm̄ſctm̄: q2 ſpū︤ſctūs eſt ab vtroq3 ⁊ hoc nō inue-
4º nit. Itē ſicut ꝑpoſitio in inferioribꝫ qn̄q3 notat ſub
auctoritatē in caſuali ſibi adiūcto vt cum dicitur rex
oꝑatur ꝑ baliuū. ita ecōuerſo quādoq3 notat aucto-
ritatē vt dicit̄ baliuus hoc oꝑat̄ per regē: q2 ꝑ ſe face-
re nō poteſt: ergo videt̄ ꝙ in aliquo ſenſu etiā in diui-
nis poſſumus cōcedere ꝙ filius oꝑatur per patrem
Solo. ⁊ hoc nō inuenit̄. Solutio dicendū ꝙ pater opera
tur per filiū ſicut dicit mgr̄ Hugo de ſctō victore ſic
dicēs i epl'a q̄dā ad bern̄. Procul dubio qꝺ fili⁹ agit
pater agit a quo accipit vt agat ⁊ agere poſſit. ꝙ aūt
ꝑ filiū oꝑari dicit̄ nō ſic intelligit̄ q̄ſi filius ſit auctor
⁊ origo potētie que pater eſt ⁊ que vult operat̄: ſed ꝙ
pater ſit origo potentie q̄ filius eſt ⁊ ꝙ ꝓ beneplacito
oꝑatur: ſic ergo pater oꝑat̄ ꝑ filiū: q2 ad ip̄m vt ad ꝓn
Ad primū cipiū refert̄ potētia ⁊ opus quo filius oꝑatur. Di-
cendū ergo ad primū ꝙ bene conceditur ꝙ omne aliud
agēs a deo eſt agens infirmū vel ꝙ indiget inſtrumē-
to ⁊ motu vt motores celoꝝ quos ponūt ph̄i q̄ influe
re nō pn̄t niſi ꝑ corpus ⁊ ꝑ motū illius/ vel q2 etiā ſūt
in ſe deficientia vt elemēta ⁊ elemētata q̄ generant̄ ⁊
corrūpunt̄ agēdo in ſeinuicē. Deus aūt v̾tute ſua ſta
bilis manēs agit oīa: ⁊ ideo ip̄e ſolus agēs perfectū
Ad 2m eſt. Ad aliud dicendū ꝙ per notat cauſam motā ab
alia cauſa ⁊ p̄cipue in genere cauſe efficiētis vel forme
⁊ nō materie vel finis vt ꝑcuſſio ꝑ baculū ⁊ hmōi ſol
etiā facit per calorē ⁊ vniuerſale ꝑ formā magis ꝑti-
cularē: ⁊ iō q2 fili⁹ ꝑ appropriationē eſt virt⁹ ⁊ ſapiē-
tia exēplaris factoꝝ magis cōuenit ei habitudo eius
Ad 3m ꝑpoſitiōis in oꝑe triū q̄3 alteri. Ad aliud dicēdū ꝙ
de ſpūſctō nō dicit̄ q2 licet potentiā operantē habeat
a patre ⁊ filio nō tamē appropriat̄ ei ſed magis finis
⁊ bonū qꝺ eſt ꝯtentiuū operis in eſſe ⁊ bono: ⁊ ideo
magis operātur pater ⁊ filius in ſpirituſancto conti
Ad 4m nendo opus ſuū q̄3 per ſpiritūſctm̄. Ad aliud dicē-
dū ꝙ nunq̄3 ꝑpoſitio notat auctoritatē in ſuo caſuali
ſi eſt diuerſum a re noīatiui p̄cedētis niſi improprie vn̄
cū dicitur baliuus facit per regem: reſoluit̄ id eſt ꝑ re
gis poteſtatē que eſt in eo. vnde nō notatur ibi rela-
tio regis ad opus per hoc ꝙ habeat a baliuo vel ꝑ ſe-
ip̄m ſed poti⁹ cōiunctio poteſtatis ſue cū baliuo ope-
rante/ ⁊ cū tales ſint improprie nō extendūtur in p̄di
cationes diuinas/ ⁊ ideo nō recipitur hec filius ope-
ratur per patrem.

An vna tm̄ ſit ſapientia patris.

Poſt hec a q̄buſdā ſolet q̄ri: vtrū vna tm̄ ſit ſapīa pr̄is? Qꝺ nō eſſe nitūt̄ ꝓbare h̄ mō. Fili⁹ inquiūt eſt ſapīa pr̄is genita: q̄ pr̄ ſapiēs nō eſt. Eſt igitur aliq̄ ſapiētia patris qua ſapiens non eſt. Eū autem ⁊ ſapiētia patris ingenita: ⁊ ea pater ſapiens eſt. Eſt ergo quedam ſapiētia patris qua ſapiens eſt: ⁊ ip̄a nō eſt illa ſapientia patris qua pater ſapiēs non eſt. Non eſt ergo vna tantū ſapiētia patris. Item ſapientia ingenita eſt ſapientia pr̄is ⁊ ſapientia genita eſt ſapiētia patris. Non eſt autē ſapiētia ingenita ſapientia genita. Nō eſt igit̄ vna tantū patris ſapiētia. Hec ⁊ his ſimilia tanq̄3 ſophiſtica ⁊ a veritate longinq̄ cunctiſq3 in theologia peritis patentia abijcimus: reſponſo indigna aduertētes. Id tamen adijcientes quia vna eſt tm̄ ſapiētia patris ſed nō vno modo dicitur. Nam ſapiētia patris dicit̄ illa quā genuit: ⁊ ſapiētia patris dicit̄ ea qua ſapiēs eſt. Diuerſa ē ergo ratio dicti. Illa enim dicitur patris: quia eam genuit: ⁊ ea dicitur ſapiētia patris: quia ea ſapit. Una eſt tamē ſapientia patris: quia ſapientia genita eſt eadem ſapiētia ⁊ ea qua ſapiens eſt: ſiue ea qua ſapiens eſt intelligatur ꝑſona patris: ſiue eſſentia patris: quia perſona patris que intelligitur cū dicitur ſapientia ingenita ⁊ ꝑſona filij que ſignificatur cū dicitur ſapientia genita: vna eadēq3 ſapientia eſt: que eſſentia diuina intelligitur cōmunis tribus perſonis.

Qꝺ in trinitate eſt dilectio que eſt trinitas: ⁊ tamen ſpūſſanctus eſt dilectio que nō eſt trinitas: nec iō due ſunt dilectiōes: ita et de ſapīa.

Et ſicut in trinitate dilectio eſt que eſt pater filius ⁊ ſpūſſanctus que eſt ip̄a eſſentia deitatis: ⁊ tamen ſpūſſanctus dilectio eſt que nō eſt pater vel filius: nec ideo due dilectiones ſunt in trinitate: quia dilectio que ꝓprie ſpirituſſctūs eſt: eſt dilectio que trinitas eſt: nō tm̄ ip̄a trinitas eſt ſicut ſpūſſctūs eſt eſſentia q̄ trinitas eſt: non tamen ip̄a trinitas eſt: ita in trinitate ſapientia eſt que eſt pater ⁊ filius ⁊ ſpūſſanctus: que eſt eſſentia diuīa: ⁊ tamē filius eſt ſapientia que non eſt pater vel ſpirituſſanctus. Nec ideo due ſapientie ibi ſūt quia ſapientia que ꝓprie eſt filius eſt ſapiētia que eſt trinitas: ip̄a tamē non eſt trinitas ſicut filius eſt eſſentia que eſt trinitas: ip̄e tamen non eſt trinitas.

Qua ratione pater non dicit̄ ſapiens ea ſapiētia quā genuit eadem videtur debere dici ꝙ non ſit diligens pater vel filius dilectiōe qua ab vtroq3 procedit.

Preterea diligēter notādū ē ꝙ ea rōne q̄ pr̄ nō d̄r ſapiens ea ſapīa quā genuit videt̄ fore dicēdū ꝙ pr̄ nō diligat filiū: vel fili⁹ patrē ea dilectiōe q̄ ab vtroq3 ꝓcedit. ſ. q̄ ꝓprie ſpūſſctūs ē. Sic eñ idē ē deo ſape qꝺ eſſe: ita ē ei idē diligere qꝺ eē Idōq3 ſic negat̄ pr̄ eē ſapiēs ſapīa quā genuit: q̄ ſi ea diceret̄ ſapiēs n̄ ip̄a ab eo: ſ; ip̄e ab ea itelligeret̄ eē. ita videt̄ nō debere ꝯcedi ꝙ pr̄ vel fili⁹ diligat dilectiōe

que tm̄ ſpūſſanct⁹ eſt: quia ſi ea diligit pater vel filius: nō ſpūſſctūs videt̄ eſſe a patre ⁊ filio: ſed pater et filius a ſpūſancto: qꝛ idē eſt ibi diligere qꝺ eſſe. At ſupꝛa dictum eſt: atq̄ autoꝛitate Auguſtini ſancitū ꝙ in trinitate tria ſunt: vnus diligēs eū q̄ de illo eſt: ⁊ vn⁹ diligēs eū de quo eſt: et ip̄a dilectio: et non eſt aliq̄s duoꝝ quo genitus a gignente diligitur ⁊ genitoꝛē ſuū diligit. Quibus verbis apte ſignificatur patrem filium: ⁊ filium patrē diligere: ea. ſ. dilectione que nō eſt aliq̄s eoꝝ: ſed tm̄ ſpūſſctūs. Cum idē ergo ſit ibi diligere qꝺ eſſe: quō dicit̄ pater vel filius non eſſe ea dilectiōe qua alter alterū diligit. cū ideo pater neget̄ ſap̄e ſapiētia quam genuit ne ea eſſe intelligat̄.

Qꝺ ⁊ hec queſtio īexplicabilis eſt que excellit infirmitatē hominis.

Difficilē mihi fateoꝛ hanc queſtionē: p̄cipue cum ex p̄dictis oꝛiatur que ſimilē vident̄ habere rationē: qꝺ mee intelligētie attēdēs infirmitas turbat̄: cupiens magis ex dictis ſanctoꝝ referre q̄ꝫ afferre. Optim⁹ em̄ lectoꝛ eſt inq̄t Hilarius in pꝛimo li. de tri. q̄ dictoꝝ intelligentiā expectat ex dictis potius q̄ꝫ imponat: ⁊ retulerit magis q̄ꝫ attulerit: neq̄ cogat id videri dictis contineri qꝺ ante lectionem p̄ſumpſerit intelligēdū. Cum ergo de rebus dei ſermo eſt cōcedamus deo ſui cognitionē dictiſq̄ eius pia veneratiōe famulemur. Inueſtiget ergo diligenter pius lectoꝛ rationē dictoꝝ ſi foꝛte dictoꝝ aliquā valeat reperire cauſam: qua nota ip̄a pꝛemiſſa queſtio aliq̄tenus explicari valeat. Ego autē hanc queſtionē nō abſoluens: ſed erroꝛē excludens ꝓfiteoꝛ non eſſe dictum patrē diligere filium vel filium patrē ea dilectione que ab vtroq̄ pꝛocedit: que nō eſt aliquis eoꝝ ſed tm̄ ſpūſ ſanctus tanq̄ꝫ ea dilectione pater ſit vel fili⁹ Sed ſic ea pater diligit filiū ⁊ filius patrem: vt etiam pater per ſe ea que ip̄e eſt dilectione diligat: ſic et filius: non autem ſic vt pater per ſe nō diligat ⁊ filius: ſed per eā tm̄. Quis hec in illa trinitate (inquit Auguſtinus) opinari vel affirmare pꝛeſumat? Eam tamen q̄ſtionē lectoꝛū diligentie plenius dijudicandam atq̄ abſoluendā relinq̄mus ad hoc minus ſufficientes.

Arti. VII. D An ſicut filius dicitur ſapiens ſapiētia genita ſic ſpirituſſctūs poteſt dici ſapiens ſapientia pꝛocedente ⁊ vtrum plures ſunt ſapientie in deo.

D Einde querit̄ de hoc qꝺ dicit ibi [Poſt hec q̄ri ſolet a quibuſdā] Videt̄ em̄ ꝙ nō: qꝛ eadē ratione qua filius eſt ſapiens ſapientia genita eadē etiā ſpūſſctūs eſt ſapiēs ſapiētia ꝓcedēte ⁊ ſic ē ſapiētia īgenita/ ⁊ ſapīa genita ⁊ ſapīa ꝓcedēs ⁊ ſapiētia eſſentialis. Arg. p̄mo P. dicitur ſapiētia de ſapiētia: ergo videtur ꝙ diſtinctio cadat inter ſapientiā ⁊ ſapientiā ⁊ ſic plures ſunt ſapiētie. 2o Solutio dicendū ꝙ ſicut dicit magiſter in lr̄a obiectiōes iſte patent omnib⁹ et nō valent in diuinis: quia hm̄ōi noīa ſapiētia deus/ ⁊ alia quedā ſignificant quidē eſſentiam diuinā: ſed gratia adiuncti ſupponūt pꝛo p̄ſona: ⁊ ideo diſtinctio cadit ibi gratia ſuppoſiti ⁊ nō gratia ſignificati: ⁊ iō ſicut non ſequitur deus de deo: ergo diuerſi vel duo ſunt dij: ita nō ſequit̄ ſapientia de ſapientia: ergo due vel diuerſe ſunt ſapiētie: ſed ſequitur: ergo in diuinis ſunt duo vel plures q̄ ſunt vna ſapiētia ⁊ vnus de⁹: ⁊ per hoc patet ſolutio ad ſcōm. Solutio pꝛincipalis ⁊ ad ſecūdū Ad pꝛimū dicendum ꝙ ſpiritus eſt ſapiētia: ſed nō conceditur ꝙ ſit ꝓcedens ſapiētia: qꝛ ſapiētia nō eſt appꝛopꝛiabile amori ſed potius dicenti ⁊ verbo ſicut ⁊ in imagine refert̄ ſapientia ad noticiā ⁊ mentē ⁊ nō ad voluntatem. Ad pꝛimū

Utrū pꝛopꝛietates perſonarū ſint ipſe perſone vel deus: id eſt diuina eſſentia.

Diſtinctio. XXXIII. De noībus ſubalib⁹ ⁊ ꝓ p̄etatib⁹ in cōp̄atōe ſm̄ ꝯueniētiā ⁊ differentiā ad eſſentiā ⁊ p̄ſonas.

P Oſt ſupꝛadicta interius conſiderari atq̄ ſubtiliter inquiri opoꝛtet: Utrū pꝛopꝛietates perſonarum quibus ipſe perſone determinant̄ ſint ip̄e perſone: ⁊ ſint deus id eſt diuina eſſentia: an ita ſint in perſonis vt non ſint perſone. ac per hoc nec diuina eſſentia. Qꝺ em̄ in p̄ſonis ſint ꝓpꝛietatates: nemo inficiari audet: cū apte clamat auctoꝛitas: ꝙ in p̄ſonis eſt ꝓpꝛietas ⁊ in eſſentia vnitas. Superi⁹ q̄ꝫ multis ſctōꝝ teſtimonijs aſtruxim⁹ p̄ſonas per ꝓpꝛietates diſtigui atq̄ determinari: ip̄aſq̄ ꝓpꝛietates tres. ſ. ꝓpꝛijs exp̄ſſimus vocabulis. Cū g̊ ꝓpꝛietates ip̄e ab eterno fuerint q̄bus ip̄e p̄ſone determinant̄ ⁊ differunt: quō eſſent ſi in eis nō eſſent: ⁊ quō in eis eſſent et ipſe p̄ſone non eſſent q̄n ibi eſſet multiplicitas? Quo circa ſicut ꝓpꝛietates eſſe in p̄ſonis: ita ⁊ eas perſonas eſſe cōfitemur ſicut ſupꝛa autoꝛitate Hieronymi (vt nō pigeat reuocare ad mentem) ꝓteſtati ſumus in expoſitione fidei ita dicentis Sabellij hereſim declinantes tres perſonas expꝛeſſas ſub pꝛopꝛietate diſtinguimus. Non em̄ nomina tm̄modo: ſed etiam nominū pꝛopꝛietates id eſt p̄ſonas: vel vt greci expꝛimunt hypoſtaſes hoc eſt ſubſiſtētias confitemur. Ecce apte dicit p̄ſonas pꝛopꝛietatibus diſtingui: et ip̄as ꝓpꝛietates eſſe p̄ſonas: cuius hic verba p̄ſtringimus: qꝛ ſupꝛa latius poſuimus.